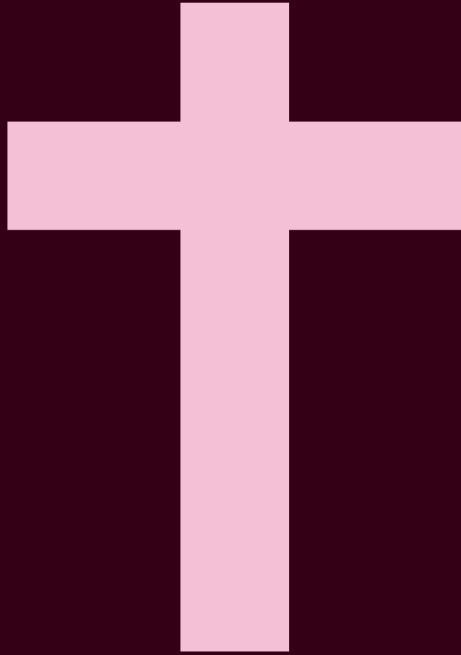

Nyihye Fufɔle'n

Anyin: Nyihye Fufɔle'n New Testament

Nyhyε Fofɔlɛ'n
Anyin: Nyhyε Fofɔlɛ'n New Testament

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Agni Sanvi

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2024-02-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
b4bf56fc-6e3d-5a7c-9f55-25d2c3645a88

Contents

MATIE	1
MAAKI	51
LUKU	83
ZUAN	135
JUNMAN	172
LUMUN	218
1 KOLINTU	239
2 KOLINTU	259
GALASI	272
EFEZU	279
FILIPU ASONIN MMA	286
KOLUSU	291
1 TESALONINKI	296
2 TESALONINKI	301
1 TIMOTE	304
2 TIMOTE	311
TITU	315
FILEMUN	318
EBELE'N-MO	320
ZUAKI	336
1 PIELI	342
2 PIELI	349
1 ZUAN	353
2 ZUAN	358
3 ZUAN	359
ZUDI	361
AYIKELE	363

EJOLEKPA'N MƏ MATIE HELELU'N

M'ə wə nun'n

Nwan sʊanlan dɛ y'ə le Matie? Matie, mə be fɛlɛ yí biɛkun Alife Levi'n (Maaki 2.14, Luku 5.27), anin ə wə Zozi mməfʊɛ bulu nʊn nnyuan nun anun bie. Ɔ dide ajule man *Ləmʊn awaa m'ə sie Izalayɛ m̄an'n. Zozi meɛ sʊ, Zufʊ kʊn m'ə dide ajule sə'n man Ləmʊn'n, Zufʊ'n-mə bu yí kɛ ə tɪ ɛtɛfʊɛ kpili kpa. Bɛ kpə sʊanlan sə'n kpa. Ɔ sanlɪn kɛ ə bʊka Izalayɛ mgbəfʊɛ'n-mə. Nan Zozi dɛ, ə'a nwun Matie anwʊn anwunnvoe. Ɔ'a fɛlɛ yí kɛ ə yáci ajule junman'n m'ə di'n nán ə káci yí sʊanlan. Yé nzi man Matie anwʊn ejɔɛ dʊn, nan kɛ bɛ lɛ kpɪn bɛ keɛ'n, yí yê ə heɛɛɛ Ejɔɛkpa ɛhɪ ə.

Ejɔɛkpa sə nun anun, Matie lɛ keɛ yé kɛ Zozi Kilisi tɪ Izalayɛ Belemgbɪn Ngʊandefʊɛ, ə fi belemgbɪn *Davidi afɪɛ nɪn anun. Yí dein yê Nyanmian nanndɪɪ yí mgbəmanfʊɛ'n-mə asʊ daba ə bəɪɪ Izalayɛ amma'n-mə anəhʊba kɛ cɪan kʊn ə 'ba le bé tɪ ə.

Matie 'bə yí Ejɔɛkpa nun abʊ'n, ə lɛ kan yé Zozi anan'n-mə nʊn yí awɔɛ nun anwʊn ejɔɛ (yí tɪ 1-2). Ɔ lɛ keɛ kɛ Zʊan Batisi kpɪnlɪn sənɪnlɪn Zozi ə nʊn kɛ Abənsanmʊn kpɪnlɪn səlɪ Zozi nianlɪn'n (3.1-4.11). ɛsɛ ə man yɛ nwun asɪnbɛnwʊn ninngɛ mə Zozi yəlɪ nʊn ejɔɛ'n-mə m'ə hanlɪn wə Galile m̄an nun anun'n (4.12-18.35). Ejɔɛkpa nun ayuelɛ, ə man yɛ nwun kɛ Zozi həlɪ Zoluzalɛmʊn, lɪka mə yí mgbəfʊɛ'n-mə hunlɪn yí kʊɔwa nun asʊ m'ə fi ewue nun tɪngɛɛɛ'n (19-28.15). ɛhɪ anzin, Zozi nʊn yí menian'n-mə kə yia bʊka kʊn asʊ Galile m̄an nun anun ɛɔ (28.16-20).

Ejɔɛkpa ɛhɪ anun, yɛ nwun kɛ Zozi heheɛɛɛ Anwunno Belemgbɪn M̄an nun anwʊn ninngɛ dʊn. Matie a hohuan nunhan nnun m'ə wʊwalɪ kpa nun anʊan: (1) Zozi lɛ kan keɛ yí menian'n-mə kɛ bɛ kpɪn bɛ bu Anwunno Belemgbɪn M̄an nun anun amanmuo'n (yí tɪ 5-7). (2) Zozi lɛ keɛ yí menian bulu nʊn nnyuan'n kɛ bɛ kpɪn bɛ bə Anwunno Belemgbɪn M̄an nun anwʊn ejɔɛ'n kpayɛ'n (yí tɪ 10.5-42). (3) Zozi lɛ kan Anwunno Belemgbɪn M̄an nun anwʊn ejɔɛ ə bu yí anyɪndala nun (yí tɪ 13). (4) Zozi lɛ kan ɛtɛ ɛyɔɛ nʊn ɛtɛ face nun anwʊn ejɔɛ (yí tɪ 18). (5) Zozi lɛ kan m̄an nun ayuelɛ ə nʊn kɛ ə 'kpɪn bʊa menian'n-mə kʊalaa ndɛɛ nun anwʊn ejɔɛ (yí tɪ 24-25).

Zozi Kilisi anan-mə dunman'n (Luku 3.23-38)

¹ ɛ 'nwun Zozi Kilisi anan-mə dunman'n, ə bə yí bʊ *Abalahamʊn ɛɔ dede ə sɪn belemgbɪn *Davidi ɛɔ nán ə'a tʊ Zozi.

² Abalahamʊn wʊɪɪ Izakɪ, nán Izakɪ a wʊ Zʊakəbʊ, Zʊakəbʊ a wʊ Zuda nʊn yí nianman'n-mə, ³ Zuda a wʊ Falɛsɪ nʊn Zala. Bé nin y'ə le Tamaa. Falɛsɪ a wʊ ɛsɪɔmʊn, ɛsɪɔmʊn a wʊ Alamʊn, ⁴ Alamʊn a wʊ Aminnandabʊ, Aminnandabʊ a wʊ Naasʊn, Naasʊn a wʊ Salɪmʊn, ⁵ Salɪmʊn a wʊ Boozi. Yí nin y'ə le Lahabʊ. Boozi a wʊ Obɛdɪ. Yí nin y'ə le Lutʊ. Obɛdɪ a wʊ Zese, ⁶ Zese a wʊ Davidi, Davidi a wʊ Salomʊn. Yí nin'n tɪ Uli ayɪ daba. ⁷ Salomʊn a wʊ Oloboamʊn, Oloboamʊn a wʊ Abia, Abia a wʊ Asafʊ, ⁸ Asafʊ a wʊ Zozafatɪ, Zozafatɪ a wʊ Zolamʊn, Zolamʊn a wʊ Oziasɪ, ⁹ Oziasɪ a wʊ Zoatamʊn, Zoatamʊn a wʊ Akazɪ, Akazɪ a wʊ Ezekiazɪ, ¹⁰ Ezekiazɪ a wʊ Manase, Manase a wʊ Amʊn, Amʊn a wʊ Zozi asɪ, ¹¹ Zozi asɪ a wʊ Zekonia nʊn yí nianman'n-mə. Mɛɛ sə nun anun yê bɛ hyɪɪ Izalayɛ amma'n-mə həlɪ Babilənʊn ə.

¹² Mə bɛ həlɪ Babilənʊn'n, nán Zekonia a wʊ Salatɛ, Salatɛ a wʊ Zolobabelɪ, ¹³ Zolobabelɪ a wʊ Abiwudi, Abiwudi a wʊ Eliakimʊn, Eliakimʊn a wʊ Azəɔ, ¹⁴ Azəɔ a wʊ Sadəkɪ, Sadəkɪ a wʊ Akimʊn, Akimʊn a wʊ Eliwudɪ, ¹⁵ Eliwudɪ a wʊ Eleazaa, Eleazaa a wʊ Matan, Matan a wʊ Zʊakəbʊ, ¹⁶ Zʊakəbʊ a wʊ Zozefʊ. Yí yɪ y'ə le Mali. Mali sə'n, yí yê ə wʊɪɪ Zozi mə bɛ fɛlɛ yí *Kilisi nun ə.

¹⁷ Kε ɔ fi Abalahamun beɛ sɔ dede m'ɔ kɔ ju Davidi beɛ sɔ'n, be ti sie bulu nun nnan, yê ɔ fi Davidi beɛ sɔ dede m'ɔ kɔ ju meɛ mɔ be hyɪɪ Izalayε amma'n-mɔ be hɔɪ Babilɔnun'n, be ti sie bulu nun nnan biekun, εse dede m'ɔ kɔ ju Kilisi'n awɔɛ'n, be ti sie bulu nun nnan.

*Zozi Kilisi awɔɛ'n
(Luku 2.1-7)*

¹⁸ Ε 'nwun kε ɔ kpɪnɪn yɔɪ mɔ be wɔɪ Zozi Kilisi'n. Anɪn Mali m'ɔ ti yɪ nin'n, ɔ nun Zozeɸɔ b'a ja bε nwɔn. Nan asannan nɔn Zozeɸɔ a fa Mali atɔnvɔɛ'n, Wawε Nwannzan-nwannzan'n tunmin'n kɔ man Mali kɔ nwɔnnzε. ¹⁹ Zozeɸɔ m'ɔ ti yɪ hun'n ti sɔanlan seɛ. Yê kemɔ ɔ ngulo man kε ɔ bɔ Mali anwɔn εjɔɛ ɔ keɪ menian'n-mɔ, ɔ fualɪ kε ɔ nun yɪ be 'tɪɪ nɪɪɪɪε nun.

²⁰ Kemɔ anɪn ajɔnɪn sɔ'n wɔ yɪ ti anɪn'n, yê Mɪn bɔɸvε'n kɔn kɔ a kɔ hɪn yɪ εɪɪɪɪε. Yɪ nwan: “Belemgbin *Davidi anɔnman Zozeɸɔ, n'ε hyɔhyɔɪn wɔ bɔ asɪ, fa Mali sie wɔ nwɔn kε wɔ yɪ. ɔ sanɪn kε baa'n m'ɔ le nwɔnnzε yɪ'n fi Wawε Nwannzan-nwannzan'n. ²¹ ɔ 'ba wɔ baa belenzua kɔn. Baa sɔ'n, ε 'ba tɔn yɪ Zozi, yɪ dein yê ɔ 'ba le yɪ menian'n-mɔ fi bε εte nɪn anɪn ɔ.”

²² Εhɪ kɔalaatin walɪ maan εjɔɛ'n mɔ yê Mɪn manɪn yɪ kpɔmanɸvε'n hanɪn'n kpɪnɪn sɔ. Yɪ nwan:

²³ *Nɪan, talua muan'n 'ba nwɔnnzε,
ɔ 'ba wɔ baa belenzua kɔn.*

Baa sɔ'n, be 'ba fεɪ yɪ Emannuε.

(Emannuε, yɪ bɔ y'ɔ le kε Nyanmɪan nun yê tɪ.)

²⁴ Mɔ Zozeɸɔ fi nafεɪ nɪn anɪn tinngeli'n, ɔ yɔɪ like'n mɔ yê Mɪn bɔɸvε'n heɪɪɪ yɪ'n. ɔ sɔɪ Mali nun ɔ falɪ yɪ kacili yɪ yɪ. ²⁵ Nan kɔsɔ ɔ nun yɪ b'a nna man dede Mali wɔɪ yɪ wa belenzua'n nɔn ɔ'a tɔn yɪ Zozi.

2

Ngεɪɸvε'n-mɔ 'ba kpɔnnɛ Zozi be sɔ yɪ

¹ Be wɔɪ Zozi Zude mɔn nɪn anɪn kulo'n mɔ be fεɪ yɪ Betelehεmɔn nɪn asɔ. Mεɪɪ sɔ'n, anɪn belemgbin *Elɔɪ y'ɔ sie Zude mɔn nɪn ɔ. Mɔ be wɔɪ Zozi'n, ngεɪɸvε'n-mɔ mɔ be nɪan nzalama'n, be fi lika mɔ senzε'n fite'n, be walɪ Zoluzalemɔn εbeɪ. ² Mɔ be juli εbeɪ'n, nɔn b'a bisa menian'n-mɔ ke: “Zufɔ'n-mɔ belemgbin'n mɔ b'a wɔ yɪ'n, ɔ wɔ nin? Y'a nwun yɪ nzalama'n senzε afitelɪε εɪɔ, ye walɪ kε ye 'ba a sɔ yɪ.”

³ Mɔ belemgbin Elɔɪ ɔ nun Zoluzalemɔn kulo nɪn asɔ menian'n-mɔ kɔalaa tɪɪ εjɔɛ sɔ'n, bε nwɔn wɔsɔɪ bε. ⁴ Belemgbin Elɔɪ kɔ yɪa Nyanmɪan *teεyɪɸvε mgbain'n-mɔ kɔalaatin, ɔ nun *mala nɪn asɔ mgbain'n-mɔ nɔn ɔ'a bisa bε lika m'ɔ se kε be wɔ *Kilisi'n. ⁵ Bε nwan: “ɔ se kε be wɔ yɪ Betelehεmɔn, Zude mɔn nɪn anɪn. ɔ sanɪn kε εjɔɛ mɔ Nyanmɪan kpɔmanɸvε'n heɪɪɪ'n y'ɔ le kε:

⁶ *Emɔ Betelehεmɔn amma mɔ emɔ wɔ Zude mɔn nɪn anɪn'n,
emɔ kulo'n tɪ man kulo kaan*

wɔ Zude kulo mgbili'n-mɔ afian.

ɔ sanɪn kε be 'ba wɔ sɔanlan kɔn be tɔ emɔ anɪn.

Sɔanlan sɔ'n yê ɔ 'ba nɪan Izalayε amma'n-mɔ

mɔ be ti mɪn dɪε nɪn asɔ

kε bɔa εnɪanɸvε nɪan yɪ mmɔa'n-mɔ asɔ'n.”

⁷ Mɔ belemgbin Elɔɪ tɪɪ εjɔɛ sɔ'n, ɔ kɔ fεɪ ngεɪɸvε'n-mɔ nɪɪɪɪε nun ɔ kɔ bisa bε meɪ kpa bɔkɔɔ mɔ nzalama'n fitelɪ'n. ⁸ Εhɪ anɪn, ɔ kɔ sɔan bε Betelehεmɔn εɪɔ, yɪ nwan: “Emɔ hɔ Betelehεmɔn εɪɔ, nɔn be hɔ kpɔnnɛ batɔnman sɔ'n kpa. Se emɔ nwun yɪ a, be mɔn mɪn nɪv tɪ, maan mɪn kɔsɔ n gɔ n zɔ yɪ bie.”

⁹ Mɔ belemgbin Elɔɪ hanɪn sɔ heɪɪɪ bε yuelɪ'n yê be hɔɪ ɔ. Mɔ be 'kɔ'n, be 'nɪan an, anɪn nzalama'n mɔ be nwunɪn yɪ senzε afitelɪε εɪɔ'n li bε nyunnun. ɔ li bε nyunnun dede m'ɔ juli sua'n mɔ batɔnman kaan'n wɔ nun nɪn ati sɔ'n, ɔ kɔ jinlan. ¹⁰ Nzalama sɔ'n mɔ be

nwunlin yí'n man be kɔ li fe kpili kpa. ¹¹ Be kɔ wɔɔv sua nun anun be kɔ nwun batɔnman'n ɔ non yí nin Mali. Be kɔ kɔv be kɔ sɔ batɔnman'n. Mɔ be sɔli yí yueli'n, be kɔ tutulu bé bóle'n-mɔ anun. Be kɔ fa ninnge nsan mɔ yí nwɔn cian kpa'n be kɔ fi yí ata. Kɔn ti esika emanlan. Kɔn ti *ansan mɔ be yala yí a, ɔ ban fanlan. Yê kɔn kɔsɔ ti minli mɔ be fa be yɔ ayile anaan anatɔ. ¹² Ehi anzin, Nyanmian kɔ hɔn bé elalie ke nán be sa bé nzin be sɔn belemgbin Elɔdɔ anwɔn elɔ kón. ɔ man be sɔnlɔn lika fɔfɔle be hɔli bé kulo.

Be non Zozi 'ba hɔ Ezipiti mân nun

¹³ Mɔ ngelefɔe'n-mɔ hɔli'n, yé Mɔn bɔfɔe'n kɔn kɔ a kɔ hɔn Zozefɔ elalie, yí nwan: “Zozefɔ, jasɔ fa batɔnman'n non yí nin nwanndi kɔ tanlan Ezipiti mân nun anun elɔ. Se n ganlɔn n geleli man wó ke e sá bála a, n'e ba. ɔ sanlɔn ke, belemgbin Elɔdɔ 'kpɔnnde ke ɔ kun batɔnman'n.”

¹⁴ Kɔngɔe sɔ nun ala, Zozefɔ kɔ fa batɔnman'n non yí nin, be kɔ nwanndi be kɔ hɔ Ezipiti. ¹⁵ Be wɔ elɔ dede belemgbin Elɔdɔ wuli nán b'a sa b'a a. Yí sɔ'n, ejɔle'n mɔ Nyanmian manlɔn kpɔmanfɔe'n hanlɔn yí daba nun a kpɔn sɔ. Yí nwan:

M'an han m'an hele mín wa'n ke ɔ fi Ezipiti ɔ jásv.

Mmatɔnman nganngan'n-mɔ ehuan'n

¹⁶ Mɔ belemgbin Elɔdɔ nwunlin ke ngelefɔe'n-mɔ a laka yí'n, ɔ felɔ eya kpa. ɔ titɔli cian'n mɔ ngelefɔe'n-mɔ nwunlin nzalama'n dede a, anɔn ɔ'a nwun ke batɔnman'n ka kaan di afɔe nnyuan. Yí ti, ɔ kɔ sɔan yí nzalafɔ'n-mɔ Betelehemɔn non kulo'n-mɔ kwalaa mɔ be mantan mantan yí'n-mɔ asɔ ke be hó hún mmatɔnman mmelenzua mɔ b'a li afɔe nnyuan'n, ɔ non bé mɔ be lili man afɔe nnyuan'n kwalatin. ¹⁷ Ke ɔ yɔli mɔ Nyanmian kpɔmanfɔe Zolomin ejɔle'n m'ɔ hanlɔn'n kpɔnlɔn sɔ nun anɔn. Yí nwan:

¹⁸ *Be tɔli etian non esuan non awóle mgbili*

Lama kulo nun asɔ.

Lasɛe yê anɔn ɔ le sun yí mma'n-mɔ ɔ.

ɔ ngulo man ke be kpata yí,

ɔ sanlɔn ke yí mma'n-mɔ a wu.

Zozefɔ-mɔ fi Ezipiti be 'ba sa be ba

¹⁹ Mɔ belemgbin Elɔdɔ wuli'n, yé Mɔn bɔfɔe'n kɔn walɔ hɔnlɔn Zozefɔ elalie Ezipiti mân nun. ²⁰ Yí nwan: “Zozefɔ, jasɔ fa batɔnman'n non yí nin sa kɔ Izalaye mân nun anun. ɔ sanlɔn ke, bé mɔ anɔn be le kpɔnnde batɔnman'n be kun yí'n, b'a yue wu.”

²¹ Ehi a, Zozefɔ kɔ jasɔ ɔ kɔ fa batɔnman'n non yí nin, be kɔ sa kɔ hɔ Izalaye mân nun anun.

²² Mɔ Zozefɔ juli ebele m'ɔ tɔli ke Aakelawusi a li yí sɔ Elɔdɔ aja ɔ'a kaci Zude belemgbin'n, ɔ sulohi ebele lika sɔ nun anun etanlan. Elalie nun, mɔ Nyanmian heleli yí atɔn m'ɔ di ke ɔ sɔn sɔ'n, Zozefɔ bɔli yí ti Galile mân nun anun. ²³ M'ɔ hɔli juli elɔ'n, ɔ tanlanlɔn kulo'n mɔ be fele yí Nazaletɔ nun asɔ. ɔ man ejɔle'n mɔ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanlɔn nun a kpɔn sɔ. Bé nwan:

Be 'ba fele yí Nazaletɔ sɔanlan.

3

Zɔan Batisi 'ba han Nyanmian Anwan Ejɔle'n (Maaki 1.1-8, Luku 3.1-18, Zɔan 1.19-28)

¹ Mɛle sɔ nun anun, sɔanlan kɔn kɔ fite Zude mân nun anun ewâ nun anun. Sɔanlan sɔ'n, be fele yí *Zɔan Batisi. ɔ kan Nyanmian Anwan Ejɔle'n ɔ kele menian'n-mɔ. ² ɔ kan ke: “Emɔ nún bé nwɔn be yáci bé abalabɔ ete'n. ɔ sanlɔn ke Anwunno Belemgbin elie mɛle nun a kpunngɛ.” ³ Zɔan sɔ'n yê Nyanmian kpɔmanfɔe *Ezayi hanlɔn yí ejɔle daba ke:

Sɔanlan bie le tian ewâ nun anun elɔ ke:

Emɔ sésie yé Mɔn atɔn'n, be mán ɔ tɔnngɛ fɔvɔn!

⁴ Zvan taladi'e'n m'ò wula'n, be le svamo enyuan yê b'a nwòn ò, yê naan kpolo beleti hyi yí afian. Teteboabua non we yê ò di ò. ⁵ Zoluzalemòn menian non Zude mân nin anun menian, ò non bé mò bé kulo'n-mò mantan asue Zuludin'n, be ba Zvan anwòn ebele. ⁶ Be kan bé ete'n kwalaa menian'n-mò anyunnun be man Zvan sònin bé asue Zuludin nin anun.

⁷ Mò Zvan nwunlin ke *Falisifve non *Sadusifve'n-mò dòn le ba maan ò sònin bé'n, yí nwan: “Ati anun ete mma ke owo! Nwan yê ò seli emò ke esonian nin ala kwalaa ke ò de bé fi Nyanmian sikpe nin anwòn ò? ⁸ Yí ti, emò yó nyòle m'ò kele ke emò a kaci bé abalabò ete'n b'a fa bé nwòn b'a man Nyanmian. ⁹ Nan nán be se bé nwòn ke: ‘Yé si y'ò le *Abalahamòn, yí ti Nyanmian ngwala man yé like fíi yò.’ Afi mun kan mun kele emò ke Nyanmian kwalaa ke ò fa nyòbve ehi-mò kaci Abalahamòn amma. ¹⁰ B'a si akunman nin a yue. Baka biala m'ò nzu man mma kpa'n, be 'kpe be to sîn nin anun.

¹¹ “Mín die, mun fa nzue mun sònin emò m'ò kele ke emò a kaci bé abalabò'n. Nan svanlan'n m'ò fi mín nzin ò le ba'n, ò le tunmin tala mín. Mun nze nvata man ke mun nyannji yí ja mgbabua nyanman'n bòbò mgban ò. Yí die, ò 'ba fa Wawe Nwannzan-nwannzan'n non sîn ò sònin emò. ¹² Ò le yí huhuamvò'n yí sa nun, ò 'ba huhu *bele mma kpa'n ò fa sie yí esie nin anun, nan ò ju ewula'n gua sîn'n m'ò nnun man lé nin anun.”

*Zvan 'ba sònin Zozi
(Maaki 1.9-11, Luku 3.21-22)*

¹³ Mele sò nin anun, Zozi fi Galile mân nin anun ò walí asue Zuludin nin anvan Zvan anwòn ebele ke ò sònin yí. ¹⁴ Zvan a nne a ndò man nun, yí nwan: “Mín yê ò fata ke m ba wó nwòn m man e sònin mín ò. Nan wó die, wó lili yê e le ba maan mun sònin wó ò!”

¹⁵ Mò Zvan anvan tólì'n, Zozi nwan: “Dòe mò ye wò nun'n, tie nán sònin mín. Ò sanlin ke, ebele nin anun yê ye 'ba yò like m'ò ti sese wò Nyanmian anyunnun ò.” Ehi a, Zvan kò tie ò kò sònin Zozi.

¹⁶ Mò Zozi fi asue nin anun ò 'fite'n, anwunno kò buke. Zozi 'nian an, anin Nyanmian Wawe'n le ju ò ba yí nwòn ke abubule. ¹⁷ Ebele ala, anie kòn kò te anwunno elò ke: “Svanlan ehi ti mín ehulo Baa, m'an fa mín lba'n kwalaa m'an wula yí nun.”

4

*Abònsanmòn 'ba sò Zozi nian
(Maaki 1.12-13, Luku 4.1-13)*

¹ Ehi anzin, Nyanmian Wawe'n kò fa Zozi asue Zuludin nin anvan ò non yí kò hò ewâ nin anun. Ebele, Abònsanmòn kò sò yí kò nian. ² Zozi kò hyi ehòe kòngòe non eyua dede cian abulanan. Mò cian abulanan'n sìnlin'n nán ehòe a hun yí. ³ Abònsanmòn kò kpu yí. Yí nwan: “Se Nyanmian Awa y'ò le wó sakpa a, anin kan kele nyòbve ehi-mò maan be káci kpaon.”

⁴ Mò Abònsanmòn hanlin sò'n, Zozi nwan: “B'a hele wò Ehele Ejòle nin anun ke:
*Nán kpaon ala yê svanlan di a, ò nyan ngvan ò.
Nan ejòle biala m'ò fi Nyanmian anvan kò fite'n,
ò man svanlan nyan ngvan.”*

⁵ Ehi a, Abònsanmòn non yí kò hò Zoluzalemòn m'ò ti kulo nwannzan-nwannzan nin asu, ò kò fa yí kò sie Nyanmian awulo nin anun sua nin ati sò anwunno. ⁶ Yí nwan: “Se Nyanmian Awa y'ò le wó sakpa a, anin kulu tò asi. Afi b'a hele wò Ehele Ejòle nin anun ke:
*Wó dunman nun, Nyanmian 'ba man yí mmòfve'n-mò atin
ke be sò wó bé sa nun
nán wó ja a mgbula man ebve.”*

⁷ Mò Abònsanmòn hanlin sò'n, Zozi nwan: “B'a hele wò Ehele Ejòle nin anun ke:
N'e sò yé Mìn m'ò ti wó Nyanmian'n nian.”

⁸ Ɛse Abɔnsanmɔn kɔ fa Zozi kɔ hɔ buka kannganlaun kpa kɔn asɔ. Ɔ kɔ yɪ mɔn nɪn anun mmelemgbin mɔn'n-mɔ kwalaa nɔn bɛ anunminnyanmɔn'n ɔ kɔ hele yɪ. ⁹ Yɪ nwan: “Se ɛ tu tɔ mɪn ja nɔn ɛ sɔ mɪn an, mɪn 'fa ɛhɪ kwalaa mɪn man wɔ.”

¹⁰ Ɛhɪ a, Zozi nwan: “*Satan, kɔ! Ɔ sanlɪn kɛ b'a hele wɔ Ɛhele Ɛjɔle nɪn anun kɛ:
Yɛ Min m'ɔ tɪ wɔ Nyanmɪan'n,
yɪ ngvnmɪn cein y'ɔ di kɛ ɛ sɔ yɪ ɔ.”

¹¹ Mɔ Zozi hanlɪn ɛhɪ'n, afɪ Abɔnsanmɔn kɔ yaci yɪ. Nyanmɪansɔ mmɔfɔe'n-mɔ kɔ a Zozi anwɔn ɛbele, bɛ kɔ buka yɪ.

Zozi 'ba bɔ yɪ junman nɪn abɔ Galile mɔn nɪn anun
(Maakɪ 1.14-15, Luku 4.14-15)

¹² Ɛhɪ, Zozi 'tie a, b'a tɔ Zɔan fiadɪ. Zozi kɔ hɔ Galile mɔn nɪn anun ɛɔ. ¹³ Ɔ'a ndanlan man Nazaletɪ kulo nɪn asɔ. Nan ɔ hɔlɪ tanlanlɪn kulo'n mɔ bɛ fele yɪ Kapɛɛnawɔmɔn nɪn asɔ. Kulo sɔ'n wɔ Galile asue nɪn anwan, Zabulɔn nɔn Nɛfɔtali etin dɪɛ nɪn asɔ. ¹⁴ Ɔ yɔlɪ sɔ maan ɛjɔle'n mɔ Nyanmɪan kpɔmanfɔe *Ezayi hanlɪn yɪ daba'n kpɪnlɪn sɔ. Yɪ nwan:

¹⁵ *Zabulɔn nɔn Nɛfɔtali amma*
nɔn bɛ mɔ bɛ wɔ Asue Kpɪli nɪn anwan ɛɔ
dede ɔ kɔ ju asue Zuludɪn nɪn anzin ɛɔ ebue kɔn,
ɔ nɔn bɛ mɔ bɛ wɔ Galile mɔn nɪn anun
mɔ bɛ dɔn bɛ tɪ man Zufɔ'n,

¹⁶ *menian sɔ'n-mɔ mɔ bɛ gua awosin nɪn anun'n,*
bɛ 'ba nwun kanlannɛ kpɪli kpa kɔn!
Yɛ m'ɔ tɔ de bɛ mɔ bɛ gua ewue mɔn tuun nɪn anun'n,
kanlannɛ'n 'ba ta lika sɔ'n!

¹⁷ Ɔ fi mɛle sɔ'n yɛ Zozi bɔlɪ Nyanmɪan junman nɪn abɔ ɔ. Yɪ nwan: “Ɛmɔ nɔn bɛ nwɔn bɛ yɔci bɛ abalabɔ ɛtɛ'n. Ɔ sanlɪn kɛ Anwunno Belemgbin elie mɛle nɪn a kpunngɛ!”

Zozi 'ba fele menian nnan mɔ bɛ cɪ ejue yɪ nwɔn
(Maakɪ 1.16-20, Luku 5.1-11)

¹⁸ Mɔ Zozi 'sɪn Galile asue nɪn anwan'n, ɔ kɔ nwun anianman nnyuan. Kɔn li Simɔn, bɛ fele yɪ biekun Pɪɛlɪ, ɔ nɔn yɪ nianman Andele. Anɪn bɛ le gua dada, ɔ sanlɪn kɛ bɛ tɪ asufue. ¹⁹ Zozi kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: “Ɛmɔ bɔla bɛ sɪ mɪn sɔ, nɔn mɪn 'ba man ɛmɔ fefele menian bɛ man mɪn.” ²⁰ Kɛ Zozi anwan 'tɔ ala, bɛ kɔ yaci bɛ dada'n-mɔ ɛbele bɛ kɔ si yɪ sɔ.

²¹ Zozi fi ɛbele ɔ kɔ hɔ yɪ nyunnun kaan, ɔ 'tɔ yɪ nyɪn an, ɔ kɔ nwun anianman nnyuan mmiekun-mɔ. Bɛ tɪ Zebede amma. Kɔn li Zɔakɪ yɛ kɔn kɔsɔ li Zɔan. Anɪn bɛ nɔn bɛ sɪ Zebede bɛ gua ɛleɛ nɪn anun, bɛ le kpɔnmgba bɛ dada'n-mɔ anun. Zozi kɔ fele bɛ. ²² Ɛbele ala, bɛ kɔ yaci bɛ sɪ Zebede nɔn ɛleɛ nɪn ɛbele bɛ kɔ si Zozi sɔ.

Zozi 'ba nanndɪ Galile mɔn'n lika kwalaaatin
(Luku 6.17-19)

²³ Ɛhɪ, Zozi nanndɪ Galile mɔn'n lika kwalaaatin. Ɔ kekele menian'n-mɔ Nyanmɪan Anwan Ɛjɔle'n Zufɔ'n-mɔ asɔnɪn sua'n-mɔ anun. Ɔ bɔ Nyanmɪan Belemgbin Mɔn nɪn anwɔn Ɛjɔlekpa'n ɔ kele bɛ, ɛse menian mɔ ewue ngacile ngacile kwalaa le kun bɛ, ɔ nɔn bɛ kwalaa mɔ b'a bubu'n, ɔ man bɛ nwɔn sa. ²⁴ Ɛhɪka ati, Zozi dunman'n kɔ fa Sili mɔn bɔndɪn'n. Bɛ fa bɛ mɔ ewue ngacile ngacile kwalaa le kun bɛ'n bɛ bele Zozi: bɛ mɔ bɛ nwɔn fufɔ bɛ o, bɛ mɔ wawe ɛtɛ'n-mɔ wɔ bɛ nun o, bɛ mɔ bɛ tɔ mgbutie o, ɔ nɔn bɛ mɔ b'a bubu o, ɔ man bɛ kwalaa bɛ nwɔn sa. ²⁵ Menian dɔn kpa si yɪ sɔ. Mmie-mɔ fi Galile, mmie-mɔ fi mɔn'n mɔ bɛ fele yɪ Kulo Bulu nɪn anun, mmie-mɔ fi Zoluzalemɔn kulo nɪn asɔ ɔ nɔn Zude mɔn nɪn ɔ nɔn mɔn'n m'ɔ wɔ asue Zuludɪn nɪn anzin ɛɔ nɪn anun.

o kekele yí menian'n-mo Nyanmian ninngɛ

¹ Mo Zozi nwunlin meninsɔnman'n, o ko fu buka kon asu, o ko tanlan asi. Yí menian'n-mo ko kpɔ yí, ² o ko hehele bé Nyanmian ninngɛ. Yí nwan:

Nyila nin anwon ejole'n
(Luku 6.20-23)

³ “Nyila hán bé mo be si yí fón ke Nyanmian anyunnun be ti wawe nun ehianfoe'n. O sanlin ke Anwunno Belemgbin Mân'n ti bé die.

⁴ “Nyila hán bé mo bé lva a bo bé nwɔn'n. O sanlin ke Nyanmian 'ba ci ci bé lva.

⁵ “Nyila hán bé mo be bebele bé nwɔn asi'n. O sanlin ke Nyanmian 'ba fa asie'n sie bé ajâ.

⁶ “Nyila hán bé mo be yo biala be bu mân'n sese ke Nyanmian le kpɔndɛ yí'n. O sanlin ke Nyanmian 'ba man bé yí nwɔn anwɔnsele kpa.

⁷ “Nyila hán bé mo be nwun bé manngɔn'n-mo anwɔn anwunnvoe'n. O sanlin ke Nyanmian kɔsu 'ba nwun bé nwɔn anwunnvoe.

⁸ “Nyila hán bé mo be fa bé ahɔnlin'n kwalaa be kulo Nyanmian be yo like m'o kulo'n. O sanlin ke be 'ba nwun Nyanmian.

⁹ “Nyila hán bé mo be man bé manngɔn-mo tanlan anzɔnunjɔ nun'n. O sanlin ke Nyanmian 'ba fa bé yo yí mma.

¹⁰ “Nyila hán bé mo be bu mân'n sese ke Nyanmian le kpɔndɛ'n mo yí ti be le kele bé yale'n. O sanlin ke Anwunno Belemgbin Mân'n ti bé die.

¹¹ “Nyila hán emo mo be ti mín menian'n. Mele mo menian'n-mo 'kpe emo nzɔba, be kele emo ahɔlwa ese be kpe esɔn ngacile biala be tu emo abu'n, ¹² emo lí fe, be mán bé nwɔn té bé! O sanlin ke nyanmiansɔ elɔ, emo ahatua'n ti kpili kpa. Asannan nán b'a wɔ emo'n, ahɔlwa'n mo be heleli mgbɔmanfoe'n-mo daba'n, yí kɔnmgba nin ala yê be 'kele emo kɔsu o.

Njin non kanlannɛ nin anwon ejole'n
(Maaki 9.50; 4.21, Luku 14.34-35)

¹³ “Asie nin asu ewa, emo ti ke njin m'o man like nzeci man o. Nan se njin'n ta a, be 'yo se nán b'a man o'a yo kalɔ-kalɔ bieku? Be ngwala man yí like fí kón yo. Asi ala yê be ju be gua be man menian'n-mo tetia sɔ o.

¹⁴ “Eyuadi nin anun, emo ti ke kanlannɛ. Kulo mo be ko si yí buka sɔ'n, kulo sɔ'n, o nvia man. ¹⁵ Se be sɔ kanlannɛ a, be nva man like be mmutu man sɔ. Nan be sɔ be sie like sɔ anwunno sua nin anun maan o ta bé kwalaa be nwun asi. ¹⁶ Menian'n-mo anyunnun, o di ke emo ta ke kanlannɛ maan be nwun emo nyɔle kpa'n nán b'a yí emo Asi m'o wɔ anwunno nin aye.

Moyizɩ mala nin anwon ejole'n

¹⁷ “Nán be jɔnlin ke m'an a *Moyizɩ mala'n non mgbɔmanfoe'n-mo ngehele nin abɔsu enunnuan. Nán yí enunnuan ati yê m malɩ o. Nan m malɩ ke min 'ba maan o kpɩn sɔ.

¹⁸ Min kan yí ananhɔle min kele emo ke mele mo anwunno non asi te wɔ ebele'n, be mgbɔci man abesede nzɔle'n m'o ti kaan tala nzɔle'n-mo kwalaa'in m'o wɔ mala nin anun'n, anaan nin ejole kpole kaan sɔa be ndu man. O 'ka ebele sɔ dede o ko ju mân nin ayuelɛ. ¹⁹ Yí sɔ ati, sɔanlan m'o ko tɔn mala'n nunhan m'o ti kaan o tala bé kwalaa'n, nán se o kele menian'n-mo ke be nían yí die nin asu be yó bie a, sɔanlan sɔ'n, o 'kaci kaan o tala Anwunno Belemgbin Mân nin anun menian'n-mo kwalaa'in. Sɔanlan kɔsu m'o di mala nin asu, mo ese o kele menian'n-mo maan be di sɔ'n, sɔanlan sɔ'n, o 'kaci sɔanlan kpili wɔ Anwunno Belemgbin Mân nin anun. ²⁰ Min kan min kele emo ke, se emo a mmɔ man bala kpa m'o sɔ Nyanmian anyin b'a ndala man *mala nin asu mgbain'n-mo non *Falisifo'e'n-mo a, Nyanmian ngɔ man man emo atin maan be ngɔ wɔlɔ man yí mân nin anun elɔ.

Eya efe nin anwon ejole'n

21 “Emo tili ke be hanlin be heleli emo anan-mo ke: *Engo li man awue*, yi ti, swanlan m'o ko li awue'n, be sanman yi be man kpain'n m'o di ejole'n. 22 Nan min die, min nwan: Swanlan m'o ko fe yi manngun anwon eya'n, o fata nzanman. M'o ko se yi manngun ke: 'Laka!' (O ti *ebele anie, yi bu y'o le 'ati to'), swanlan so'n, o fata ahinlunnvie. Ye swanlan m'o ko se yi manngun ke: 'Senvbe!', yi kusv o fata ke be to yi sin'n m'o le man ayuelie nin anun.

23 “Yi so ati, se e 'fa like ko man Nyanmian, se e ju Nyanmian awulo nin anun lika mo be yi tee'n nan e kaci ke a se wo manngun bie sa a, 24 anin wo like'n mo e 'fa man Nyanmian'n, yaci yi ebele, ko tua wo manngun'n be sesie be afian, nan afi a sa a fa wo like nin a man Nyanmian.

25 “Se swanlan bie ko sanman wo, mo emo ko fa atin'n mo be le ko'n, ebele ala, tua yi, emo sesie ejole so'n betee sv, nan o'a nva man wo o'a mman man kpain'n m'o di ejole'n, nan yi kusv o'a nva man wo o'a mman man nzalafu'n, nan b'a ndv man wo fiadi. 26 Nian, mun kan yi ananhole min kele wo ke se e yueli man yi kale'n kwalatin tua a, se yi babulu kon boba ka wo sv a, e fi fiadi sua nin anun e ngo fite man le.

Ajaa etvan nin anwon ejole'n

27 “Be hanlin be heleli ye nan-mo ke: *Engo ton man ajaa*. 28 Nan min die, mun kan min kele emo ke swanlan m'o ko hulo balasua m'o ti man yi yi mo yi nwon nna ajonlin ko a yi ti anun'n, swanlan so'n, anin o'a ton ajaa yi ahonlin nin anun dada angonmin. 29 Se wo nyin fama'n ye o con wo ko ete nin anun an, tu yi to moa. Se e minlin wo nwonnaan'n lika bie nan e nyan ngvan an, o ti kpa o tala ke wo munmuan'n kwalaa ko ho sin'n m'o le man ayuelie nin anun. 30 Se wo sa fama'n ye o con wo ko ete nin anun an, kpe to moa. Se e kpe wo sa'n kon nan e nyan ngvan an, o ti kpa o tala ke e ko fa yi nnyuan'n e ko ho sin'n m'o le man ayuelie nin anun.

Eyila nin anwon ejole'n

(Matie 19.9, Maaki 10.11-12, Luku 16.18)

31 “Ese be hanlin be heleli ye nan-mo ke: *Se swanlan kon kulo ke o yila yi yi a, anin o hele kalata m'o kele ke b'a yila'n o fa man yi*. 32 Nan min die, min nwan: Belenzua kon mo yi yi a mmoman bian, se o yila yi maan belenzua fufole ja yi a, anin o'a man balasua nin a ton ajaa. Ye swanlan kusv m'o ko ja balasua mo yi hun a yila yi'n, anin swanlan so nin a ton ajaa.

Nda ehan nin anwon ejole'n

33 “Emo tili ke be hanlin be heleli ye nan-mo ke: *Like mo e ko han nda wo Nyanmian anyunnun ke e yo'n, n'e kpa nda'n, nan yo like so'n sakpa*. 34 Min die, mun kan min kele emo ke nan be kan nda boba fi. Nan be kan nda be fa anwunno nin adanzie, o sanlin ke elo ye Nyanmian belemgbin bia'n wo o. 35 Nan be kan nda be fa asie nin adanzie, o sanlin ke asie'n ti Nyanmian bia m'o sesie yi ja sv o. Nan be kan nda be fa Zoluzalemun kulo nin adanzie, o sanlin ke ebele ti Nannan Nyanmian Kpili kulo. 36 Nan be kan nda be fa swanlan ati nin adanzie, o sanlin ke emo ngwala man ke be man be ti enyuan konmgba cein fi fufue anaan bile. 37 Emo han yi tika ke: 'Yuo' anaan 'Cee.' Yi nzin die'n kwalaa mo be kan be gua sv'n, o fi Abansanmun elo.

Be mo be kele ye yale nin anwon ejole'n

(Luku 6.29-30)

38 “Ese be hanlin be heleli ye nan-mo ke: *Se swanlan bo wo nyin kon an, bo yi die'n bie sie yi busv. Se swanlan tu wo je kon an, tu yi die'n bie sie yi busv*. 39 Nan min die, mun kan min kele emo ke se swanlan yo emo ete a, nan be yo bie be sie yi busv. Se swanlan kpaci wo nyin fama nin asv a, kaci be'n maan o kpaci sv. 40 Se swanlan bie sanman wo nan yi nwan o 'de wo taladie'n mo e wula yi bu nin an, fa mo e wula yi sv'n kusv buka sv man yi. 41 Se man mgbain'n-mo bie fa yi ninngte tinndin wo ke e soa e ho so man yi atin cilu kon an, ko dede ju

cilo nnyuan. ⁴² Swanlan sele wó like a, fa man yí. Se swanlan kulo ke ɔ fe wó like a, n'ε yɔ yí abɔle.

Ehulo m'ɔ di ke ye kulo bé mɔ be kpɔ yé nun anwɔn ejɔle'n
(Luku 6.27-36)

⁴³ “Emɔ tili ke bé nwan: *Kulo wɔ manngɔn*, nán kpɔ swanlan m'ɔ kpɔ wó'n. ⁴⁴ Nan mín diε mɔn kan mɔn kele emɔ ke emɔ húlo bé mɔ be kpɔ emɔ'n. Emɔ séle Nyanmian be mán bé mɔ be kele emɔ ahɔlɔwa'n, ⁴⁵ nán emɔ a kaci emɔ Asi'n m'ɔ wɔ anwunno nun amma. Afi Nyanmian man eyua'n fi ɔ man meninkpa'n-mɔ nun etefve'n-mɔ kɔalaatin. ɔ man esue'n tɔ ɔ man bé mɔ be bɔ bala kpa ɔ nun bé mɔ be yɔ ete'n. ⁴⁶ Se bé mɔ be kulo emɔ nun ala yê emɔ kulo bé a, anin nzu nvasue diε yê emɔ nyan yí wɔ Nyanmian elɔ ɔ? Etεfve ke bé mɔ be dide ajule'n, ke bé kɔsu be yɔ yí nun ala anin. ⁴⁷ Se emɔ anianman'n-mɔ ala yê emɔ bisa bé ahɔn an, anin nzu like kpili diε yê emɔ a yɔ ɔ? Bé mɔ be nne man Nyanmian be nni man'n, ke bé kɔsu be yɔ yí nun ala anin. ⁴⁸ Yí sɔ ati, kemɔ emɔ Asi m'ɔ wɔ anwunno'n ti swanlan kpa'n, emɔ kɔsu káci meninkpa.

6

Ehianfve'n-mɔ like eman nun anwɔn ejɔle'n

¹ “Emɔ nían bé nwɔn kpa! Nán be yɔ ninngε mɔ Nyanmian kulo'n bagua nun anun maan menian'n-mɔ kɔalaa nwun emɔ. Se emɔ yɔ yí sɔ a, emɔ nnyan man emɔ Asi m'ɔ wɔ anwunno nun asa nun like fíí.

² “Yí sɔ ati, se ε 'man ehianfve'n-mɔ esika a, n'ε bɔ wó nwɔn kpayε ke apoo mma'n-mɔ yɔ yí Zufv'n-mɔ asɔnin sua'n-mɔ anun'n ɔ nun gua'n-mɔ asv'n. Be yɔ sɔ be man menian'n-mɔ fva bé. Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke bé ahatua diε nun ala y'ɔ le bé dunman'n mɔ be le bɔ'n. ³ Nan wó diε, se ε 'fa esika ε man ehianfve'n-mɔ a, n'ε man wó manngɔn'n muonun mɔ ε nun yí nanndi'n nwun nun. ⁴ Man wó acedie sɔ'n há nvialie nun. Ebele nun anun yê Nyanmian m'ɔ ti wó Si m'ɔ nwun mɔ a yɔ yí nvialie nun'n, ɔ 'man ε nyan yí nwɔn ahatua ɔ.

Asɔnin eyɔle nun anwɔn ejɔle'n
(Luku 11.2-4)

⁵ “Se emɔ 'yɔ asɔnin an, nán be yɔ ke apoo mma'n-mɔ yɔ yí'n. Be kulo nzisi ejinlan be yɔ asɔnin Zufv'n-mɔ asɔnin sua'n-mɔ anun nun gua'n-mɔ ayialie nun asv maan menian'n-mɔ kɔalaa nwun bé. Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke b'a nyan bé ahatua'n dada angɔnmɔn. ⁶ Nan wó diε, se ε 'yɔ asɔnin an, wɔlɔ wó sua nun anun, nyin wó nzin anɔan, nán sele wó Si m'ɔ wɔ wó lika mɔ ε fia'n. Yê wó Si m'ɔ nwun like mɔ ε le yɔ yí nvialie nun'n, ɔ 'ba man ε nyan yí nwɔn ahatua. ⁷ Se emɔ 'yɔ asɔnin an, nán be kan ndinndun ke bé mɔ be nzv man Nyanmian'n yɔ yí'n. Be jɔnlun ke be 'kan yí nwala nwala nán Nyanmian a ti. ⁸ Nán be yɔ ke bé, ɔ sanlun ke, Nyanmian m'ɔ ti emɔ Asi'n, like mɔ emɔ kɔ hian yí nwɔn'n, ɔ di mva ɔ nwun yí kɔalaaka nán emɔ a sele yí like sɔ'n.

⁹ “Nan ε 'nwun ke emɔ kpín be yɔ asɔnin'n:
Yé Si mɔ ε wɔ anwunno, man ye fá anyinnzɔ
ye bó wó dunman nwannzan-nwannzan'n.

¹⁰ Man wó belemgbin elie mεle'n jú.
Man ye yó wó kunnun like asie nun asv ewa
ke be yɔ yí wɔ nyanmiansv elɔ'n.

¹¹ Man yé εne cian nun anwɔn alie.

¹² Fa yé ete'n-mɔ ce yé ke
yé kɔsu ye fa ye ce bé mɔ be fɔn yé'n.

¹³ N'ε yaci Abɔnsanmɔn maan ɔ laka yé,
nan de yé fi yí sa nun.
[ɔ sanlun ke belemgbin elie'n,

o non tunmin'n, o non anunminnyanmon'n,
o ti wó díe daa. Amin.]

¹⁴ “Afi se emó yaci bé manngon'n-mó ete'n-mó ce bé sakpa a, emó Asi m'ó wó nyanmiansu'n, o 'fa emó kusú díe'n-mó o ce emó. ¹⁵ Nan se emó nva man bé manngon'n-mó ete díe'n-mó nje man bé a, emó Asi'n kusú ngó fa man emó ete díe'n-mó o ngó hye man emó.

Abuala nin anwón ejòlè'n

¹⁶ “Se emó le di abuala a, nán be yó bé nyunnun koun-koun ke apoo mma'n-mó yó yí'n. Be yó bé nyin nin anun koun-koun be man menian'n-mó kwalaa nwun ke be le di abuala. Mún kan yí ananhòle mún kele emó ke b'a nyan bé ahatus'a'n dada angonmín. ¹⁷ Nan wó díe, mele mó e le di abuala'n, nwunzin wó nyunnun, toli wó ti nin anun, ¹⁸ nán menian'n-mó a nnwun man ke e le di abuala. Wó Si'n m'ó wó nviale nun'n, yí ngonmín cein o kó nwun yí. Yé wó Si'n m'ó nwun mó e le yó yí nviale nun'n, o 'ba man e nyan yí nwón ahatus'a.

Anwòndie kpa nin anwón ejòlè'n

(Luku 12.33-34)

¹⁹ “Nán be kpòndé mân ehí anun anwòndie'n. Mân ehí anun ewa, ngakóba di, ngannòle kan yí, awofòe'n-mó bubu anvan be wua. ²⁰ Nan be kpòndé nyanmiansu anwòndie díe'n. Nyanmiansu, ngakóba nnón man eló be nni man, ngannòle nnón man eló, awofòe nnón man eló nán b'a bubu anvan b'a wua. ²¹ O sanlín ke lika mó wó anwòndie'n wó'n, ebele kusú yé wó ahònlín'n wó o.

Anyian nin anwón ejòlè'n

(Luku 11.34-36)

²² “Bé nyin'n tí ke anwónnaan nin asú kanlanníe: se wó nyin'n tí kpa a, wó nwónnaan'n líka kwalaa'tin wó jawe nun. ²³ Nan se wó nyin'n sin an, anin wó nwónnaan'n líka kwalaa'tin wó awosin nun. Se kanlanníe'n m'ó wó wó nun'n tí awosin an, nwun yí ke awosin'n mó e wó nun'n tí awosin kpili kpa.

Mínlian nnyuan nin anwón ejòlè'n

(Luku 16.13)

²⁴ “Svanlan kún ngwala man ke o sù mínlian nnyuan. Se o sù mínlian nnyuan an, o 'kpó kún nán o kuló kún. Yí nyin 'sò kún yé o 'tu yí nyin sa kún. Emó ngwala man ke be ka sù be sù Nyanmian nán b'a sù esika.

Nzusue nin anwón ejòlè'n

(Luku 12.22-31)

²⁵ “Yí sò ati, mún kan mún kele emó ke: Nán be susu alíe mó emó 'di nin anwón, o non nzue mó emó 'non nin anwón. E se nán be susu taladíe mó emó 'wula nin anwón. Asú ngwan'n tí man kpa ndala man alíe nin o? Yé anwónnaan'n ndala man taladíe nin o? ²⁶ Emó nían nnónman'n-mó. Be nnua man líke fíí, be ngó man ebo sù be nva man alíe fíí, be nva man alíe be nzíe man, nan kusú emó Asi m'ó wó anwunno'n, o gua bé nvan alíe! Emó anwón cian kpa tala nnónman'n-mó. ²⁷ Emó anun benin yé o kwalaa o susu yí ngwan nin anwón dede o gua sù bie o? ²⁸ Nán nzuke ati yé emó di taladíe mó emó 'wula nin anwón yalé o? Emó nían ke ebo nin anun ndíle'n-mó mó be le ndetele'n-mó kpín fífí'n. Be nni man junman, be nnwón man taladíe. ²⁹ Nan kusú mún kan mún kele emó ke belemgbín Salomón muonun non yí anyanbenwón'n m'ó nyanlín yí'n, taladíe m'ó tí kanlanman ke ndetele'n-mó'n, o'a nwula man bie lé. ³⁰ Ndíle'n-mó mó be wó ebo nin anun ene, mó ehinman be 'ju bé be gua sîn nun'n, se Nyanmian sesie bé sva, o yó se mó o ngó nian man emó o ngó tala man bé o? Emó dedi'n tí kaan! ³¹ Yí sò ati, nán be di yalé be kan ke: Nzuke yé ye 'di o? Nzuke yé ye 'non o? Taladíe benin yé ye 'wula o? ³² Bé mó be nzú man Nyanmian'n, bé yé cian daa be susu ninngé ehí-mó anwón o. Nan emó Asi'n m'ó wó anwunno'n, o sí ke emó a hian ninngé sò'n-mó anwón. ³³ Yí tí, emó lí móa be kpòndé Nyanmian Belemgbín Mân'n, o non asitanlan'n

m'ò sò Nyanmian anyin'n, nán Nyanmian 'ba fa ninng'e'n kwalaa m'ò ka'n ce emò. ³⁴ Yí sò ati, nán be jónlun ehinman alíe di'e nin anwòn. Alíe'n muonun yê ò 'di ejòl'e'n m'ò kò a nun nin ò. Nunhan ejòl'e'n kwalaa tí yí ejòl'e.

7

Svanlan nde'e ebua nin anwòn ejòl'e'n (Luku 6.37-42)

¹ “Nán be bua bé manngòn'n-mò nde'e nán Nyanmian kùsù a mmua man emò nde'e. ² Ò sanlín k'e, k'e emò kò kpín kò bua menian'n-mò nde'e'n yê Nyanmian kùsù 'nían sù ò bua emò nde'e ò. E'se k'e emò kò kpín kò susu kò man bé manngòn'n-mò'n yê Nyanmian 'nían sù ò susu man emò ò.

³ “Ò yò s'e mò tabua munmuin kaan'n m'ò la wó manngòn nin anyin nin asù'n yê e nwun yí, nan kùsù e nnwun man tabua ebue'n m'ò la wó nyin di'e nin asù'n? ⁴ Ò yò s'e mò e kvala e se wó manngòn k'e: 'Jinlan maan n yí tabua munmuin'n m'ò la wó nyin nin asù'n', kùsù anún tabua ebue kùn la wó nyin di'e nin asù. ⁵ E bò wó nwòn apoo, di m'ua yí tabua ebue'n m'ò la wó nyin nin asù'n, nán a nwun así a yí tabua munmuin kaan'n m'ò la wó manngòn nin anyin nin asù'n.

⁶ “Like m'ò tí nwannzan-nwannzan'n, nán be fa be man njva'n-mò di. S'e emò fa man bé a, be 'kp'e bé nyin be sosua emò nun. Nán be ju bé kòmín afile'n-mò be gua mgbolike'n-mò anyunnun. S'e emò ju bé kòmín afile'n-mò be gua mgbolike'n-mò anyunnun an, be 'tetia sù.

Emò séle, be kpónnd'e, be bó anvan'n (Luku 11.9-13)

⁷ “Emò séle nán b'a fa b'a man emò. Emò kpónnd'e nán b'a nwun yí. Emò bó anvan'n nán b'a tike. ⁸ Ò sanlín k'e svanlan biala m'ò kò séle like'n, be 'fa be man yí. ⁹ Svanlan m'ò kò kpónnd'e'n, ò 'nwun yí. Svanlan m'ò kò bó anvan'n, be 'tike. Emò anún benin yê s'e yí wa séle yí kpaun an, ò fa ebue man yí ò? ¹⁰ Anaan s'e ò séle yí ejue kùn an, ò fa owo man yí ò? ¹¹ Emò mò be tí etefv'e'n, emò sí ninng'e mgbakpa fa man bé mma'n-mò. Ò yò s'e mò emò Así'n m'ò wò anwunno'n, s'e svanlan séle yí like a, ò nva man like kpa ò mman man yí ò?

Mala kpa nin anwòn ejòl'e'n (Luku 6.31)

¹² “Like mò *Moyizí mala'n nùn Nyanmian mgbòmanfv'e'n-mò kalata'n kele'n y'ò le k'e: Like kwalaa mò emò kulo k'e emò amannngòn'n-mò yó mán emò'n, emò kùsù yó like sò'n bie mán bé.

Anvan nnyuan nin anwòn ejòl'e'n (Luku 13.24)

¹³ “Emò wólv anvan fitu nin anun. Afí anvan tetele'n ò nùn akpò fanvalaun'n, be kele ewue atín. Ebele yê menian dòn kpa sìn ò. ¹⁴ Nan anvan fitu'n nùn akpò bòhyù'n, be kele ngvan atín. Bé mò be nwun yí be sìn sù'n, b'a nzùn man.

Ato mgbòmanfv'e'n-mò anwòn ejòl'e'n (Luku 6.43-44)

¹⁵ “Emò nían bé nwòn kpa wò ato mgbòmanfv'e'n-mò anwòn. Be fa bua kpolo be wula be ba emò anwòn. Nan bé kunnun an, be tí k'e bedi aminlefue kpa. ¹⁶ Bé nyòli'e'n-mò anun yê emò 'ba fa nwun bé ò. Be ndí man divín mma ndile mmowe sù, yê be ndí man *figi mma eminlan mmowe sù. ¹⁷ Baka kpa biala su mma kpa. Yê baka e'te kùsù biala su mma e'te. ¹⁸ Baka kpa kùn ngvala man k'e ò su mma e'te. Yê baka e'te kùsù kùn ngvala man k'e ò su mma kpa. ¹⁹ Baka biala m'ò nzu man mma kpa'n, be 'kp'e be tò sìn nin anun. ²⁰ Ehíka ati, ò fí bé nyòli'e nin anwòn, emò 'ba nwun ato mgbòmanfv'e'n-mò angùnmin.

Mân'n ndεε ebua cian nin anwɔn ejɔle'n
(Luku 13.25-27)

²¹ “Nán bé kwalaa mɔ be fele mín: ‘Yé Mɔn, yé Mɔn’ yê be 'kɔ Anwunno Belemgbin Mân nin anun ɔ. Nan bé mɔ be yɔ mín Sɔ m'ɔ wɔ anwunno nin akunnun like'n, bé ala yê be 'kɔ elɔ ɔ. ²² Mân'n ndεε ebua cian'n ju a, menian dɔɔn kpa 'ba se mín ke: ‘Yé Mɔn, yé Mɔn, wɔ dunman nun, ye lili Nyanmian kpɔman, ye fɔanlɔn wawe ete'n-mɔ. Eɛe wɔ dunman nun, ye yɔli asinbenwɔn ninngɛ dɔɔn!’ ²³ Ebele nin anun yê mɔn 'ba han mɔn kele bé ke: Cian bie lé mɔn nzi man emɔ. Emɔ hó mɔa, emɔ mɔ ete yê be yɔ'n.”

Sua nnyuan nin anwɔn ejɔle'n
(Luku 6.47-49)

²⁴ Eɛe Zozi nwan: “Ehika ati, sɔanlan m'ɔ kɔ ti ejɔle'n mɔ m'an han m'an hele emɔ'n, se ɔ nanndi sɔ a, anɔn ɔ ti ke bεngelefoe mɔ ɔ'a si yí sua nin ebɔe sɔ. ²⁵ Esue nin a tɔ dede ɔ'a bu asi, anwɔnman nin a tu sele kpa a si sua'n, nan kusɔ kemɔ ɔ jin ebɔe nin asɔ'n, ɔ man ɔ'a mmu man. ²⁶ Nan sɔanlan biala m'ɔ kɔ ti ejɔle'n mɔ m'an han mɔ ɔ'a nnanndi man sɔ'n, anɔn ɔ ti ke sɔanlan m'ɔ nzi man ngele, mɔ ɔ'a si yí sua nin anyɔan nin asɔ. ²⁷ Esue nin a tɔ dede ɔ'a bu asi, anwɔnman nin a tu sele kpa a si sua sɔ'n. ɔ'a bubu ɔ'a gua bɔkɔɔ.”

Zozi tunmin'n
(Maaki 1.22, Luku 4.32)

²⁸ Mɔ Zozi heheleli bé Nyanmian ninngɛ sɔ'n-mɔ dede mɔ yí nɔan tɔli'n, ke ɔ kpɔn kekele menian'n-mɔ ninngɛ'n, ɔ sin bé nwɔn kpili sɔnman. ²⁹ ɔ sanlɔn ke yí ngehele'n nɔn *mala nin asɔ mgbain'n-mɔ die'n ti man kɔn. Nan ɔ kekele bé tunmin sɔ.

8

Zozi 'ba man kokobefɔe kɔn anwɔn sa
(Maaki 1.40-45, Luku 5.12-16)

¹ Mɔ Zozi fi buka nin asɔ ɔ juli'n, menian dɔɔn sili yí sɔ. ² Mele sɔ nin anun, kokobefɔe kɔn kɔ kpunngɛ Zozi, ɔ kɔ tu kɔ tɔ yí ja nun, yí nwan: “Yé Mɔn, se ε kulo a, ε kwalaa ke ε man mín nwɔn sa.”

³ ɔ hanlɔn sɔ a, Zozi kɔ tinngɛ yí sa'n ɔ kɔ han yí. Yí nwan: “Yuo ɔ, mɔn kulo, ti akpɔle.” Ebele ala, kokobefɔe nin anwɔn kɔ sa. ⁴ Mɔ yí nwɔn salɔn, Zozi kɔ han kɔ hele yí ke: “N'ε kan kele sɔanlan fíí, nan kɔ fa wɔ nwɔn kele Nyanmian *teeyifo'e'n. Se ɔ nwun wɔ yue a, yi tee'n mɔ Moyizi heheleli'n, nán man be nwún yí ke wɔ nwun a sa.”

Zozi 'ba man nzalafɔ kpain'n kɔn akɔa nin anwɔn sa
(Luku 7.1-10)

⁵ Mɔ Zozi juli Kapεenawɔmɔn mɔ ɔ 'wɔlɔ kulo nin anun'n, *Lɔmɔn nzalafɔ kpain'n kɔn kɔ a yí nwɔn ebele ⁶ ɔ kɔ han kɔ hele yí ke: “Yé Mɔn, mín akɔa'n le wu kpa. ɔ'a bubu ɔ la awulo elɔ. Yí ti, mɔn 'sele wɔ ke ε mán yí nwɔn sá.”

⁷ Mɔ nzalafɔ'n hanlɔn sɔ'n, Zozi nwan: “Mɔn 'ba hɔ mɔn man yí nwɔn sa.”

⁸ ɔ nɔn Zozi anɔan mɔ ɔ 'tɔ'n, nzalafɔ kpain'n nwan: “Mín Mɔn, mɔn nze nvata man ke ε ba mín awulo elɔ ɔ. Nan wɔ lili kan ejɔle kpɔle kɔnmgba cein, nán mín akɔa nin anwɔn 'ba sa. ⁹ N ne mín nyunnun mgbain mɔ be sie mín yê mín kusɔ mɔn sie mín nzalafɔ'n-mɔ. Se mɔn se bé nunhan kɔn ke: ‘Kɔ!’ a, ɔ kɔ. Se mɔn se fɔfɔle ke: ‘Bala ewa!’ a, ɔ ba. Se mɔn se mín akɔa'n kusɔ ke: ‘Yɔ like sɔa!’ a, ɔ yɔ.”

¹⁰ Mɔ Zozi tɔli nzalafɔ kpain sɔ nin anɔan nun ejɔle'n, ɔ sinlɔn yí nwɔn. ɔ kɔ han kɔ hele bé mɔ be si yí sɔ'n ke: “Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke Izalayε mân nin anun ewa, sɔanlan m'ɔ le dedi kpili kpa ke bian ehɔ'n, n nwunlɔn man yí nwɔn sɔ. ¹¹ Mɔn kan mɔn kele emɔ ke menian dɔɔn kpa fi senze afitelie, ɔ nɔn senze atɔle, be 'ba a Anwunno Belemgbin Mân nin anun, be nɔn Abalahamɔn, Izaki, nɔn Zɔakɔbɔ be 'ba tu asaa. ¹² Nan

bé mɔ yê ɔ sɛ kɛ ahan bɛ kɔ Anwunno Belemgbin Mân nɪn anun'n, bɛ 'ju bé bɛ gua gua nɪn asu awosin nɪn anun. Èbɛlɛ, bɛ 'sun, ɛsɛ bɛ 'kvan bé jɛ'n."

¹³ Èhɪ, Zozi kɔ han kɔ hele nzalafu kpain'n kɛ: "Kɔ wɔ awulo, wɔ dedi'n mán wɔ sa hán mɔ ɛ lɛ kpɔndɛ'n." Mɛlɛ sɔ nɪn ala, nzalafu kpain nɪn akua nɪn anwɔn kɔ sa.

*Zozi 'ba man nwuluwafuɛ dɔvɛ anwɔn sa
(Maaki 1.29-34, Luku 4.38-41)*

¹⁴ Èhɪ anzin, Zozi kɔ hɔ Pɪɛlɪ awulo ɛlɔ. Ɔ 'kɔ a ju a, anɪn ebunnun a hyɪ Pɪɛlɪ asebalan, ɔ la ɛbɛlɛ. ¹⁵ Zozi kɔ han Pɪɛlɪ asebalan nɪn asa'n, ebunnun'n fi yɪ nwɔn kɔ tu. Ɔ kɔ jasɔ, ɔ kɔ kpɔndɛ like kɔ man Zozi kɔ li.

¹⁶ Mɔ alíe'n tɔlɪ nɪn'n, bɛ falɪ menian dɔvɛ kpa mɔ wawɛ ɛtɛ wɔ bé nɪn bɛ bɛlɛlɪ Zozi. Zozi lɛ yɪ Nɔvan Èjɔlɛ'n ɔ kɔ fɔan wawɛ ɛtɛ'n-mɔ maan bɛ fi menian'n-mɔ anun bɛ kɔ tu. Èsɛ ɔ kɔ man nwuluwafuɛ'n-mɔ kwalaa anwɔn kɔ sa. ¹⁷ Ɔ yɔlɪ sɔ maan èjɔlɛ'n mɔ Nyanmian kpɔmanfɔɛ *Ezayi hanlɪn'n kpɪnlɪn sɔ. Yɪ nwan:

Ɔ'a fa yɛ nwɔn ewue'n ɔ'a man yɛ nwɔn a sa.

*Bé mɔ bɛ kulo kɛ bɛ si Zozi sɔ'n
(Luku 9.57-62)*

¹⁸ Èhɪ, menian dɔvɛ kpa walɪ yialɪ Zozi anwɔn ɛbɛlɛ. M'ɔ nwunlin yɪ sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele yɪ menian'n-mɔ kɛ bɛ mán bɛ kpé asue'n bɛ hó yɪ nzin ɛlɔ ebue kɔn. ¹⁹ Mala nɪn asu kpain'n kɔn kpunngelɪ yɪ nwɔn ɛbɛlɛ a, yɪ nwan: "Kpain, lɪka biala mɔ ɛ 'kɔ'n, mɪn 'kɔ bie."

²⁰ Mɔ hanlɪn sɔ'n, Zozi nwan: "Naan'n-mɔ lɛ bé bɔɛ, nnɔnman'n-mɔ kɔsɔ lɛ bé sâ mɔ bɛ da nɪn ɔ. Nan *Mân Baa'n lɛ man lɪka m'ɔ da de yɪ ɛnwɔnmian ɔ."

²¹ Yɪ menian'n-mɔ anun kɔn kɔsɔ kɔ se yɪ kɛ: "Yé Mɪn, man mɪn atɪn maan n gó n zíe mɪn sɪ kwalaka nán m'an a."

²² Ɔ hanlɪn sɔ a, Zozi nwan: "Si mɪn sɔ nán yaci ewue mma maan bɛ síe bé mɔ b'a wu'n-mɔ."

*Zozi 'ba gua anwɔnman kpilɪ kɔn asɪ
(Maaki 4.35-41, Luku 8.22-25)*

²³ Èhɪ anzin, Zozi nɔn yɪ menian'n-mɔ fɔlɪ ɛlɛɛ nɪn anun. ²⁴ Kaan cɛ, anwɔnman kpilɪ kɔn nɔn asutue kɔ tu kɔ si bé. Mgbaha'n kɔ bɔ nzue kɔ gua ɛlɛɛ nɪn anun dede ɔ ka m'ɔ nɔvan ɔ. Nan ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn Zozi la ɛlɛɛ nɪn anun ɔ lɛ dafɪ. ²⁵ Yɪ menian'n-mɔ kɔ hɔ kɔ tinngɛ yɪ. Bé nwan: "Yé mɪn, de yé nán yɛ lɛ wu!" ²⁶ Zozi nwan: "Nzukɛ ati yê ɛmɔ sulo sɔa'n? ɛmɔ lɛ man dedi ɔ?" M'ɔ hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ kɔ jasɔ ɔ kɔ juju aminle sɔ ɔ kɔ hele anwɔnman'n nɔn asue'n. Èbɛlɛ ala, anwɔnman kɔ gua asɪ, asue kɔsɔ kɔ gua asɪ. Yɪ kwalaa kɔ yɔ diin.

²⁷ Èjɔlɛ'n sinlin bé kwalaa bé nwɔn. Bé nwan: "Sɔvanlan benin y'ɔ lɛ ɛhɪ? Ɔ juju kele anwɔnman nɔn asue bɔbɔ a, bɛ man yɪ anyɪnnzɔ!"

*Zozi 'ba fɔan menian nnyuan anun wawɛ ɛtɛ'n-mɔ
(Maaki 5.1-20, Luku 8.26-39)*

²⁸ Mɔ Zozi kpɛlɪ asue'n ɔ hɔlɪ juli yɪ nzin ɛlɔ'n, Gadala mân nɪn anun, mmelenzua nnyuan fi asiɛlɛ nɪn asu bɛ kɔ fite fite. Bɛ kɔ a Zozi atɪn ɛkpa. Menian sɔ'n-mɔ, wawɛ ɛtɛ wɔ bé nɪn. Bé nwɔn esulo kpa, ɔ man sɔvanlan fí ngɔala man atɪn'n mɔ bɛ wɔ sɔ nɪn asu sɪn. ²⁹ Mɔ bɛ walɪ juli Zozi anyunnun ɛbɛlɛ'n, bɛ kɔ tetian nɪn. Bé nwan: "Nyanmian Awa, nzu ɔ? ɛ se yé sɛ? Asu a a ɛwa kɛ ɛ 'ba tua yé ɛtɛ nɪn anwɔn kalɛ kwalaka nán ndɛɛ ebua cɪan nɪn a ju ɔ?"

³⁰ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn mgbolike fatule kpilɪ kɔn wɔ mɔva kaan bɛ lɛ didi. ³¹ Wawɛ ɛtɛ'n-mɔ kɔ sɛlɛ Zozi, bɛ kɔ han bɛ kɔ hele yɪ kɛ: "Sɛ ɛ 'fɔan yé a, man yé atɪn maan yɛ hó wúlɔ mgbolike ɛhɪ-mɔ anun."

³² Zozi nwan: "ɛmɔ hól!" Wawɛ ɛtɛ'n-mɔ kɔ fite bɛ kɔ hɔ kɔ wɔlɔ mgbolike'n-mɔ anun. Èbɛlɛ ala, mgbolike fatule'n kwalaa fi bɔka nɪn asu bɛ lɛ ɛnwannɛ die bɛ kɔ hɔ kɔ gua asue

nun anun be kɔ nuan. ³³ Menian'n-mɔ mɔ be nian mgbolike'n-mɔ asu'n kɔ nwanndi be kɔ hɔ kulo, be kɔ han like'n mɔ ɔ'a yɔ mgbolike'n-mɔ, ɔ nun menian'n-mɔ mɔ wawe ete wɔ be nun nun anwɔn ejɔle be kɔ hele menian'n-mɔ. ³⁴ Mɔ kulo nun asu menian'n-mɔ kwalaa tɩl ejɔle sɔ'n, be kɔ kpɔ Zozi. Mɔ be nwanlin yɔ'n, be kɔ sele yɔ ke ɔ fi be mɔn nun anun ɔ jɔsu.

9

Zozi b'a man bubuluwafɔe kɔn anwɔn sa (Maaki 2.1-12, Luku 5.17-26)

¹ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ fɔ ete nun anun, ɔ kɔ kpe asue'n ɔ kɔ sa kɔ hɔ yɔ kulo nun asu. ² ɔ juli ebele a, be kɔ sɔa bubuluwafɔe kɔn nun yɔ ebee'n kwalaa be kɔ bele yɔ. Mɔ Zozi nwanlin ke menian sɔ'n-mɔ le dedi'n, ɔ kɔ se bubuluwafɔe'n ke: "Mɔn wa, gua wɔ ahɔnlin asi. Nyanmian a fa wɔ ete nun a hye wɔ."

³ Anun *mala nun asu mgbain'n mmie-mɔ wɔ ebele. Be kɔ han yɔ be ti anun ke: "Sɔanlan ehi a juɔ a tia Nyanmian."

⁴ Zozi nwanlin be ajɔnlin'n. Yɔ nwan: "Nzuke ati yê emɔ le ajɔnlin nvin sɔa-mɔ emɔ ati anun ɔ? ⁵ Se mɔn se ke: 'B'a fa wɔ ete'n b'a hye wɔ' a, emɔ nwan man nun. Nan se mɔn se ke: 'Jasɔ nanndi', nɔn ɔ yɔ sɔ a, ⁶ anin emɔ a nwan yɔ ke *Mɔn Baa'n le tunmin asie nun asu ewa, ɔ fa ete ce." Ehi a, ɔ se bubuluwafɔe'n ke: "Jasɔ, fa wɔ ebee'n kɔ wɔ awulo!" ⁷ Zozi hanlin sɔ ala, sɔanlan'n kɔ jasɔ ɔ kɔ hɔ yɔ awulo. ⁸ Mɔ meninsɔnman'n nwanlin yɔ sɔ'n, esulo hanlin be. Be kɔ la Nyanmian asi, ɔ sanlin ke ɔ'a fa tunmin sɔa ɔ'a man kulo menian'n-mɔ.

Zozi 'ba fele Matie (Maaki 2.13-17, Luku 5.27-32)

⁹ Ehi anzin, Zozi fi ebele ɔ kɔ hɔ. Mɔ ɔ 'sɔn kɔ'n, ɔ kɔ nwan ke bian kɔn ti lika mɔ be dide ajule'n. Bian sɔ'n, be fele yɔ Matie. Zozi nwan: "Matie, si mɔn sɔ!" ɔ hanlin sɔ a, Matie kɔ jasɔ kɔ si yɔ sɔ.

¹⁰ Elehɔn kɔn Matie kɔ fele Zozi alie. Mele m'ɔ nun yɔ menian'n-mɔ be gua tɔbilɔ nun anwɔn be 'didi'n, be dɔn mɔ be dide ajule'n, nun menian mɔ be asitanlan'n ti man kpa'n kɔ a kɔ tetanlan tɔbilɔ nun anwɔn bie. ¹¹ Nan mɔ *Falisifɔe'n-mɔ nwanlin yɔ sɔ'n, be kɔ bisa Zozi menian'n-mɔ ke: "Nzuke ati yê emɔ amin'n nun be mɔ be dide ajule, ɔ nun menian mɔ be asitanlan ti man kpa'n yê be le didi'n?"

¹² Mɔ Zozi tɩl ejɔle sɔ'n, yɔ nwan: "Be mɔ be ndi man akpɔle'n yê be kpɔnnde ayile eyɔlefɔe ɔ, nan nɔn be mɔ be ti akpɔle nun ɔ. ¹³ Ehele Ejɔle'n lika mɔ b'a hele yɔ ke Nyanmian nwan: *Mɔn kulo ke menian'n-mɔ nwan anwunnvoe be afian ɔ tala tee eyie nun anwɔn ninnge'n mɔ be yɔ be man mɔn'n.* Ejɔle sɔ'n, emɔ hɔ sɔan nɔn be ti yɔ bu kpa." Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, ese yɔ nwan: "Nɔn sesefɔe'n-mɔ ati yê m malɔ ɔ, nan etefɔe'n-mɔ ati ɔ."

Abuala nun anwɔn kosuan'n (Maaki 2.18-22, Luku 5.33-39)

¹⁴ Ehi, Zɔan menian'n-mɔ walɔ tɔli Zozi a, be nwan: "Ye nun *Falisifɔe'n-mɔ ye di abuala titi. Nan nzuke ati yê wɔ menian die'n-mɔ nni man abuala'n bie'n?"

¹⁵ Mɔ be bisali kosuan sɔ'n, Zozi kɔ bua be ke: "Mele mɔ atɔnvɔle bian'n nun yɔ manngɔn-mɔ gua atɔnvɔle nun abu'n, emɔ jɔnlin ke menian sɔ'n-mɔ alɔa 'bɔ be nwan? Cee, be lɔa mmɔ man be nwan. Nan cian mɔ be kɔ le atɔnvɔle bian'n fi be sa nun'n, ebele nun anun yê be 'di abuala ɔ.

¹⁶ "Sɔanlan fɔi nva man ndafuin fɔfɔle nda man etanlan daba nun. Se ɔ yɔ yɔ sɔ a, ndafuin fɔfɔle'n 'sua etanlan daba'n biekun. Sian anin yɔ bɔe nun a yɔ kpili a tala daba die'n. ¹⁷ Be nva man nzan fɔfɔle be ngua man kpɔlo kotoku daba nun. Se be yɔ yɔ sɔ a, kpɔlo kotoku'n 'sua ɔ seci yê nzan'n kɔsɔ 'butu. Nan nzan fɔfɔle'n, be gua yɔ kpɔlo kotoku fɔfɔle nun. Yɔ die anin kpɔlo kotoku ɔ, nzan ɔ, be kwalaa yɔ kwalaa fa sie."

Zozi 'ba man balasua kɔn anwɔn sa

*εσε ɔ 'ba hɪn talua kaan kɔn
(Maaki 5.21-43, Luku 8.40-56)*

¹⁸ Anɪn Zozi anwan wɔ su ɔ te kan ejɔle ɔ te kele bɛ. Zufɔ'n-mɔ kpain'n kɔn walɪ a, ɔ kɔ kɔtɔ Zozi anyunnun ebɛle, yɪ nwan: “Mɪn wa balasua nɪn a wu kɪkaala. Yɪ ti, bala nɪn fa wɔ sa fua yɪ nwɔn maan ɔ hɪn.” ¹⁹ Bian'n hanlɪn sɔ a, Zozi nɔn yɪ menian'n-mɔ kɔ jasɔ bɛ kɔ si yɪ su.

²⁰ Mɔ bɛ 'kɔ'n, anɪn balasua kɔn wɔ menian'n-mɔ anun, ɔ li Zozi anzin. Moja a tu balasua sɔ'n dede afɔe bulu nɔn nnyuan. ɔ kɔ hyɔn kɔ kpunngɛ Zozi, ɔ kɔ han yɪ taladiɛ nɪn anwan'n. ²¹ ɔ sanlɪn kɛ yɪ kunnun εɔ, yɪ nwan: “Sɛ mɪn nyan yɪ taladiɛ'n bɔbɔ mɪn kan yɪ a, mɪn nwɔn 'sa.”

²² Zozi toli yɪ nyɪn yɪ nzin m'ɔ nwunlin bala'n, yɪ nwan: “Mɪn wa balasua, gua wɔ ahɔnɪn asi, nɪn wɔ dedi nɪn a man wɔ nwɔn a sa.” Ebɛle ala, bala nɪn anwɔn kɔ sa.

²³ Mɔ Zozi juli Zufɔ kpain nɪn awulo ebɛle m'ɔ nwunlin abile mma'n-mɔ nɔn awɔle mma'n-mɔ'n, yɪ nwan: ²⁴ “Emɔ fi εwa bɛ fɪte, nɪn batɔnman'n wuli man, ɔ le dafi.” Zozi hanlɪn sɔ a, menian'n-mɔ kɔ tu kɔ gua bɛ kɔ sɪli yɪ. ²⁵ Mɔ bɛ manlɪn menian'n-mɔ fiteli yueli'n, Zozi kɔ wɔlɔ sua nɪn anun εɔ, ɔ kɔ sɔ talua kaan nɪn asa, talua'n kɔ jasɔ. ²⁶ Mɔ talua'n jasɔli'n, ejɔle sɔ'n hɔli dede ɔ juli mɪn sɔ'n lɪka kwalaaɪn.

Zozi 'ba man anyinsinlinwafɔe nnyuan anwɔn sa

²⁷ Ehi, Zozi fi ebɛle hɔli, nan mɛle mɔ ɔ 'kpɛ nun sun'n, anyinsinlinwafɔe nnyuan kɔ si yɪ su, bɛ le etɛɪan. Bɛ nwan: “Belemgbɪn *Davidi awa, nwun yɛ nwɔn anwunnvoe!”

²⁸ Mɔ Zozi juli yɪ awulo'n, anyinsinlinwafɔe'n-mɔ kɔ kpunngɛ yɪ nwɔn ebɛle, nɪn ɔ'a bisa bɛ kɛ: “Asɔ emɔ de di kɛ mɪn kwalaa mɪn man emɔ anwɔn sa ɔ?”

Mɔ Zozi bisali bɛ kosuan sɔ'n, bɛ nwan: “Yuo o! Yɛ Mɪn, ε kwalaa yɪ yɔ.”

²⁹ Ehi a, Zozi kɔ fua bɛ nyɪn'n, yɪ nwan: “Emɔ dedi nɪn anwɔn, man ɔ yɔ sɔ mɪn emɔ!”

³⁰ Ebɛle ala, bɛ nyɪn'n-mɔ kɔ tike tike. Zozi kɔ juɔ aminle su kɔ hele bɛ, yɪ nwan: “Emɔ tɛe yɪ kpa, nɪn bɛ man sɔanlan fɪi anzɔ ti.” ³¹ Nan mɔ anyinsinlinwafɔe nnyuan sɔ'n fi ebɛle hɔli'n, bɛ kɔ bɔ Zozi anwɔn ejɔle ebɛle mɪn sɔ nɪn anun lɪka kwalaaɪn.

Zozi 'ba man amunlefɔe kɔn juɔ

³² Anyinsinlinwafɔe'n-mɔ hɔli ala, bɛ kɔ fa sɔanlan kɔn bɛ kɔ bɛle Zozi. Sɔanlan sɔ'n, wawɛ etɛ wɔ yɪ nun, ɔ man ɔ ngɔala man juɔ. ³³ Mɔ Zozi tuli wawɛ etɛ'n, sɔanlan'n kɔ juɔ. ɔ sinlin menian'n-mɔ anwɔn. Bɛ nwan: “Yɛ nwunlin man like sɔa bie lɛ Izalayɛ mɪn nɪn anun!”

³⁴ Nan mɔ *Falisifɔe'n-mɔ nwunlin yɪ sɔ'n, bɛ nwan: “Wawɛ etɛ'n-mɔ kpain'n y'ɔ man yɪ tunmin m'ɔ fa tu wawɛ etɛ'n-mɔ ɔ.”

*Zozi 'ba nwun meninsɔnman nɪn anwɔn anwunnvoe
(Maaki 6.34, Luku 10.2)*

³⁵ Zozi nanndɪli kulo mgbili'n-mɔ ɔ nɔn ngangan'n-mɔ asɔ, ɔ heheli menian'n-mɔ ninngɛ Zufɔ'n-mɔ asɔnɪn sua'n-mɔ anun. ɔ bɔli Ejɔlekpa'n m'ɔ tɔ de Anwunno Belemgbɪn Mɪn'n ɔ heheli bɛ. Bɛ mɔ ewue ngacile ngacile kwalaa wɔ bɛ nwɔn'n, Zozi manlɪn bɛ nwɔn sali. ³⁶ Mɔ Zozi nwunlin meninsɔnman'n, bɛ nwɔn yɔli yɪ anwunnvoe. ɔ sanlɪn kɛ b'a fɛ, εse bɛ nwɔn a bubu bɛ. Bɛ ti kɛ mmɔa mɔ bɛ le man bɔa enianfɔe ɔ. ³⁷ Ehi a, ɔ kɔ han kɔ hele yɪ menian'n-mɔ kɛ: “Ebo'n ti kpili, nan kɔsɔ ajunmanfɔ'n-mɔ a nzɔn man. ³⁸ Yɪ ti, emɔ sɛle ebo nɪn asɔ minlian'n maan ɔ gɔa ajunmanfɔ dɔn yɪ ebo nɪn asɔ.”

10

*Zozi mmɔfɔe bulu nɔn nnyuan'n
(Maaki 3.13-19, Luku 6.12-16)*

¹ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ kɔ fɛlɛ yɪ menian bulu nɔn nnyuan'n, ɔ kɔ man bɛ tunmin mɔ bɛ kwalaa yɪ fa tu wawɛ ɛtɛ'n-mɔ. Ɛsɛ bɛ mɔ ewue ngacile ngacile kwalaa wɔ bɛ nwon'n, bɛ kwalaa kɛ bɛ man bɛ nwon sa. ² Ɛ 'nwun Zozi mmɔfɔɛ bulu nɔn nnyuan'n dunman: m'ɔ li mɔa'n y'ɔ le Simɔn mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Piɛli'n, ɔ nɔn yɪ nianman Andele, Zebede awa Zɔaki nɔn yɪ nianman Zɔan, ³ Filipɔ, Baatelemin, Toma, Matie m'ɔ dide ajule'n, Alife awa Zɔaki, Tade, ⁴ Simɔn m'ɔ kpɔnnɛ yɪ mɔn'n fanwɔndi'n yɛ Zudasɪ Isikaliɔtɪ mɔ ɔ 'yɪ Zozi man yɪ mgbɔfɔɛ'n-mɔ.

*Zozi 'ba sɔan yɪ menian bulu nɔn nnyuan'n
(Maaki 6.7-13, Luku 9.1-6)*

⁵ Menian bulu nɔn nnyuan'n mɔ Zozi sɔanlɪn bɛ nɪn anɪn. Asannan nɔn ɔ'a sɔan bɛ'n, afɔtu m'ɔ tuli bɛ nɪn ahi, yɪ nwan: “Bɛ mɔ bɛ tɪ man Zufu'n, nɔn bɛ kɔ bɛ nwon, ɛsɛ nɔn bɛ kɔ Samali kulo'n-mɔ asɔ. ⁶ Nan ɛmɔ hɔ Izalayɛ amma'n-mɔ anwɔn. Afɪ bɛ tɪ kɛ mmɔa mɔ b'a minlin ɔ. ⁷ Ɛmɔ 'kɔ a, ɛmɔ hɔn hɛle menian'n-mɔ kɛ Anwunno Belemgbin elie mɛle nɪn a kpunngɛ. ⁸ Ɛmɔ mɔn nwuluwafɔɛ'n-mɔ anwɔn sɔ, bɛ mɔ yɛ b'a wu'n, man bɛ fi ewe nɪn bɛ jɔsɔ, ɛmɔ tɪ kokobefɔɛ'n-mɔ anwɔn, bɛ tɪ wawɛ ɛtɛ'n-mɔ. Nɔn bɛ de bɛ like fɪi, nan bɛ yɔ bɛ hyɛ bɛ, ɔ sanlɪn kɛ Nyanmian a fa tunmin sɔ nɪn a hyɛ ɛmɔ. ⁹ Sɛ ɛmɔ 'kɔ a, nɔn bɛ fa esika fɪi bɛ sa bɛ nwon. ¹⁰ Nɔn bɛ fa bɔle, nɔn bɛ fa taladiɛ nnyuan, nɔn bɛ fa mgbabɔa kɔn, ɛsɛ nɔn bɛ fa kpɔman kɔn bɛ sa bɛ nwon. Ɔ sanlɪn kɛ sɔanlan m'ɔ di junman'n, ɔ sɛ kɛ ɔ nyan yɪ nwan nɪn alie m'ɔ fata ɔ.

¹¹ “Kulo biala mɔ ɛmɔ kɔ hɔ sɔ'n, sɛ ɔ tɪ kpili ɔ, sɛ ɔ tɪ kaan ɔ, ɛmɔ bɪsa bɪsa, sɔanlan m'ɔ kulo kɛ ɔ sike ɛmɔ'n, ɛmɔ tɔnlan yɪ awulo ɛbele dede ɔ jɪ cian mɔ ɛmɔ fi kulo sɔ nɪn asɔ bɛ 'jasɔ'n. ¹² Awulo mɔ ɛmɔ kɔ wɔlɔ nɪn'n, ɛmɔ bɪsa bɛ ahɪn. ¹³ Sɛ awulo sɔ nɪn anɪn menian'n-mɔ sɔ ɛmɔ nɪn kanlanman an, ɛmɔ mɔn ɛmɔ albaciɛ'n hɔ awulo sɔ nɪn anɪn. Nan sɛ b'a nɔn man ɛmɔ nɪn an, ɛmɔ albaciɛ'n hɔ ɛmɔ asa nɪn. ¹⁴ Sɛ b'a nɔn man ɛmɔ nɪn b'a ndie man ɛmɔ ejɔle nɪn an, ɛmɔ bɔ bɛ mgbabɔa'n-mɔ abɔ nvutule'n bɛ gɪa ɛbele bɛ hɔ. ¹⁵ Mɪn kan yɪ ananhɔle mɪn kele ɛmɔ kɛ ndɛɛ ebua cian nɪn anɪn, kulo sɔ nɪn asɔ menian'n-mɔ, yalɛ mɔ bɛ 'nwun yɪ'n, ɔ 'tala Sodɔmɔn nɔn Gomɔɔ kulo'n-mɔ asɔ menian'n-mɔ diɛ'n.

*Ahɔlɔwa'n
(Maaki 13.9-13, Luku 21.12-19)*

¹⁶ “Ɛmɔ nɪan, mɪn sɔan ɛmɔ kɛ mmɔa wɔ bedi'n-mɔ afian. Ɛhɪka ati, ɛmɔ nɪan bɛ nwon ye kɛ owɔ-mɔ, ɛsɛ ɛmɔ yɔ mɛlehuandi kɛ abubule'n-mɔ. ¹⁷ Ɛmɔ nɪan bɛ nwon wɔ menian'n-mɔ dunman nɪn. Ɔ sanlɪn kɛ bɛ 'ba fa ɛmɔ bɛ kɔ bɛ mɔ bɛ di ejɔle nɪn aja sɔ. Bɛ 'fin ɛmɔ mgbele bɛ Nyanmian sua'n-mɔ anɪn. ¹⁸ Mɪn dunman nɪn, bɛ 'ba fa ɛmɔ bɛ kɔ mɔn mgbain'n-mɔ nɔn mmelemgbin'n-mɔ aja sɔ maan ɛmɔ di mɪn nwon adanziɛ bɛ kele bɛ ɔ nɔn bɛ mɔ bɛ tɪ man Zufu'n. ¹⁹ Sɛ bɛ nɔn ɛmɔ kɔ bɛ mɔ bɛ di ejɔle nɪn aja sɔ a, mɔ ɛmɔ 'ba han'n, nɔn bɛ susu yɪ nwon, ɛsɛ nɔn bɛ susu kɛ ɛmɔ 'kpɪn kan ejɔle'n. Ɔ sanlɪn kɛ ejɔle m'ɔ di mɔ ɛmɔ kan'n 'ba tɔ ɛmɔ anwan anɪn tɛmɔn sɔ'n. ²⁰ Ejɔle'n mɔ ɛmɔ 'ba han'n, ɔ fi man ɛmɔ muonun, nan ɛmɔ Asɪ'n Wawɛ'n yɛ ɔ 'fa ejɔle sɔ'n wula ɛmɔ anwan ɔ.

²¹ “Menian mmie-mɔ 'ba yɪ bɛ nianman'n-mɔ man maan bɛ kun bɛ. Sɪɛ mmie-mɔ kɔsɔ 'ba yɪ bɛ mma'n-mɔ man maan bɛ kun bɛ. Mma mmie-mɔ kɔsɔ 'ba jasɔ bɛ sɪ-mɔ akɔmɪn anɪn maan bɛ kun bɛ. ²² Mɪn dunman nɪn, menian'n-mɔ kwalaa 'fa ɛmɔ anwɔn ɛkpɔ. Nan sɔanlan m'ɔ kɔ jinlan yɪ ja nɪn kpunndiin dede ɔ kɔ ju yɪ ayueliɛ'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ 'nyan yɪ tɪ. ²³ Kulo mɔ ɛmɔ kɔ hɔ sɔ mɔ bɛ lɛ kele ɛmɔ ahɔlɔwa'n, ɛmɔ nwánnɔn bɛ hɔ fufɔle asɔ. Mɪn kan yɪ ananhɔle mɪn kele ɛmɔ kɛ ɛmɔ ngɔ yue man Izalayɛ kulo'n-mɔ kwalaa asɔ kpanza nɔn *Mɔn Baa nɪn a a.

²⁴ “Sɔanlan mɔ bɛ lɛ kele yɪ like'n, ɔ ndala man sɔanlan'n m'ɔ lɛ kele yɪ'n. Akɔa'n kɔsɔ ndala man yɪ mɪn'n. ²⁵ M'ɔ cian'n, y'ɔ le kɛ sɔanlan'n mɔ bɛ lɛ kele yɪ like'n, ɔ káci kɛ sɔanlan'n m'ɔ lɛ kele yɪ like'n. Yɛ akɔa'n kɔsɔ, ɔ káci kɛ yɪ mɪn'n. Sɛ bɛ lɛ fɛle awulo kpain'n muonun *Belizebulu a, nɔn awulo nɪn anɪn menian'n-mɔ yɛ bɛ ngɔ fɛle bɛ kɛ kɛ kulo ɔ!

Svanlan m'ɔ sɛ kɛ ɛmɔ sulo yí'n
(Luku 12.2-7)

²⁶ “Ɛmɔ nán bɛ sulo kulo menian'n-mɔ. Afɪ yí kwalaa mɔ bɛ kɔ fia bɛ kɔ yɔ'n, bɛ 'nwun yí. Yê ejɔlɛ mɔ bɛ kɔ li yí nvialɛ nun'n kɔsɔ 'fite. ²⁷ Mɔ mun kan mun kele ɛmɔ kɔngɔɛ'n, ɛmɔ hán yí eyua. Ejɔlɛ mɔ bɛ kɔ han bɛ kɔ hele ɛmɔ asulo nun'n, ɛmɔ fú jínlán anwunno bɛ hán. ²⁸ Ɛmɔ nán bɛ sulo menian'n-mɔ mɔ bɛ kun anwɔnnaan'n kɔsɔ bɛ ngɔala man wawɛ'n kun'n. Nan ɛmɔ sulo Nyanmian mɔ kwalaa kɛ ɔ man anwɔnnaan'n nɔn wawɛ'n wu sɪn'n m'ɔ le man ayuelɛ nɪn anun'n. ²⁹ Asɔ bɛ ndɔnɪn man nnɔnman atulufia nganngan nnyuan gua dufule ɔ? Nan kɔsɔ bɛ nnyan man bé bɛ ngun man bé mgban. Nunhan kɔn mɔ bɛ kɔ nyan yí bɛ kɔ hun yí'n, anɪn Nyanmian muonun a man yí nwɔn atɪn. ³⁰ Nan ɛmɔ diɛ, ɛmɔ ati enyuan'n muonun, Nyanmian sɪ yí nɔan. ³¹ Nán man ɛmɔ sulo like fíí. Ɔ sanlɪn kɛ ɛmɔ anwɔn cian kpa tala atulufia dɔn kpa.

Bé mɔ bɛ kan kɛ bɛ nzi man Zozi'n
(Luku 12.8-9)

³² “Ɛhɪka ati, svanlan m'ɔ kɔ han yí menian'n-mɔ anyunnun kɛ ɔ tɪ mín diɛ'n, mín kɔsɔ mun 'kan yí mín Sɪ m'ɔ wɔ anwunno nɪn anyunnun kɛ svanlan sɔ'n tɪ mín diɛ. ³³ Nan sɛ svanlan kɔn kan yí menian'n-mɔ anyunnun kɛ ɔ nzi man mín an, mín kɔsɔ mun 'kan yí mín Sɪ m'ɔ wɔ anwunno nɪn anyunnun kɛ mín nzi man svanlan sɔ'n!

Nán anzɔnunjɔ ɔ, nan ɛlɔɛ ɔ
(Luku 12.51; 14.26-27)

³⁴ “Nán man ɛmɔ jɔnɪn kɛ m malɪ mân nɪn anzɔnunjɔ eman. Nán anzɔnunjɔ yê n vali malɪ ɔ, nan ɛlɔɛ ɔ. ³⁵ M malɪ baa'n nɔn yí sɪ bé afian ɛsɛciɛ. M malɪ nian'n nɔn yí wa balasua nɪn afian ɛsɛciɛ. Ɛsɛ kɔsɔ m malɪ ahelenian'n-mɔ afian ɛsɛciɛ. ³⁶ Awulo kɔn anun menian'n-mɔ 'kpɔ bé nwɔn.

³⁷ “Svanlan m'ɔ kulo yí sɪ anaan yí nɪn tala mín'n, svanlan sɔ'n, anɪn ɔ tɪ man mín diɛ. Svanlan kɔsɔ m'ɔ kulo yí wa belenzua anaan yí wa balasua tala mín'n, svanlan sɔ'n kɔsɔ, anɪn ɔ tɪ man mín diɛ. ³⁸ Svanlan mɔ ɔ'a nva man yí kulɔwa'n ɔ'a ndɔ man yí kɔmɪn sɔ, ɔ'a nzi man mín sɔ'n, svanlan sɔ'n, ɔ tɪ man mín diɛ. ³⁹ Svanlan m'ɔ kulo kɛ ɔ kpɔnnde yí ngɔan'n, svanlan sɔ'n, ɔ 'minlɪn yí ngɔan'n. Nan svanlan mɔ mín dunman nun ɔ kɔ minlɪn yí ngɔan'n, ɔ 'nyan ngɔan.

Ahatua'n
(Maaki 9.41)

⁴⁰ “Svanlan m'ɔ kɔ sɔ ɛmɔ nun'n, anɪn mín yê ɔ'a sɔ mín nun ɔ. M'ɔ kɔ sɔ mín nun'n, anɪn svanlan'n m'ɔ svanlɪn mín'n nun yê ɔ'a sɔ ɔ. ⁴¹ Svanlan m'ɔ kɔ sɔ Nyanmian kpɔmanfɔɛ kɔn nun kɛ bɛ sɔ bé nun'n, kpɔmanfɔɛ ahatua yɛ ɔ 'nyan yí ɔ. Svanlan kɔsɔ m'ɔ kɔ sɔ sɛsɛfɔɛ kɔn nun kɛ bɛ sɔ bɛ nun'n, sɛsɛfɔɛ ahatua yê ɔ 'nyan yí ɔ. ⁴² Mun kan yí ananhɔlɛ mín kele ɛmɔ kɛ: svanlan m'ɔ kɔ man mmatɔnman ɛhɪ-mɔ anun kɔn nzue fɔlɔlɔ mgban nganlannzan kɔn kɔ nɔn, ɔ sanlɪn kɛ ɔ tɪ mín svanlan'n, svanlan sɔ'n, ɔ 'nyan yí nwɔn ahatua.”

11

Bé mɔ Zvan Batisi svanlɪn bé'n
(Luku 7.18-35)

¹ Mɔ Zozi yuelɪ ejɔlɛ sɔ'n-mɔ kan kele yí menian bulu nɔn nnyuan'n, ɔ kɔ hɔ kɔ hehele Nyanmian Anɔan Ejɔlɛ nɪn ebele kulo kulo'n-mɔ asɔ.

² Tɛmɔn sɔ'n, anɪn b'a tɔ Zvan fiadi. M'ɔ tɪlɪ junman'n mɔ Kilisi lɛ di nɪn angan'n, ɔ kɔ svan yí menian'n mmie-mɔ yí nwɔn ɛlɔ. ³ Bɛ hɔlɪ juli Zozi anwɔn ɛlɔ a, bé nwan: “Yê Mɪn, svanlan'n mɔ Zvan hanlɪn yí ejɔlɛ kɛ ɔ 'ba'n y'ɔ le wɔ anaan svanlan sɔ'n tɛ wɔ sian ɔ?”

⁴ Zozi kɔ bua bé kɛ: “Ɛhɪ mɔ ɛmɔ a tɪ'n, ɔ nɔn mɔ ɛmɔ a nwun yí'n, bɛ hɔ bɔ nun amannɛ bɛ héle Zvan. ⁵ Anyɪnsɪnlɪnwafɔɛ'n-mɔ nwun asɪ. Bubuluwafɔɛ'n-mɔ nanndɪ. Kokobefɔɛ'n-mɔ anwɔn a sa. Anzɔtiliwafɔɛ'n-mɔ tɪ ejɔlɛ. Ewue mma'n-mɔ fi ewue nun b'a tɪnge.

Ejɔlekpa'n kɔsɔ, be le bɔ be kele ehianfɔe'n-mɔ. ⁶ Nyila hán sɔanlan m'ɔ kɔ tila yí dedi'n m'ɔ le yí mín nwɔn nɔn anun'n."

⁷ Mɔ Zɔan menian'n-mɔ salí hɔlɔ'n, Zozi kɔ han Zɔan anwɔn ejɔle kɔ hele menian'n-mɔ. Yí nwan: "Nzuke yê emɔ hɔlɔ yí enian ewâ nɔn anun elɔ'n? Ndeɛ mɔ anwɔnman'n le fita yí ɔ? ⁸ Anaan nzu like diɛ yê emɔ hɔlɔ yí enian ɔ? Emɔ hɔlɔ nɔanlɔn sɔanlan m'ɔ wula taladiɛ kanlanman ɔ? Nan bé mɔ be wula taladiɛ nganlanman nganlanman'n, be gua mmelemgbin'n-mɔ awulo. ⁹ Anɔn nzu lili yê emɔ hɔlɔ yí enian'n? Nyanmian kpɔmanfɔe kɔn ɔ? Sakpa, mɔn kan mɔn kele emɔ ke ɔ tala Nyanmian kpɔmanfɔe bɔbɔ. ¹⁰ ɔ sanlɔn ke Zɔan yê Ehɛle Ejɔle'n kan yí ejɔle ke Nyanmian nwan:

*Nian, mɔn sɔan sɔanlan kɔn wɔ nyunnun
maan ɔ di mɔa ɔ sesie wɔ atɔn'n.*

¹¹ "Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke mân ehɔ anun, be wɔlɔ man sɔanlan bie m'ɔ tɔ kpili tala Zɔan ɔ. Nan kɔsɔ sɔanlan m'ɔ tɔ kaan Anwunno Belemgbin Mân nɔn anun'n, ɔ tɔ kpili tala Zɔan. ¹² ɔ fi meɛ mɔ Zɔan mantanlɔn Nyanmian Anɔan Ejɔle nɔn ehan dede m'ɔ ju enɛ'n, Anwunno Belemgbin Mân'n le tele anwɔnsele sɔ kpa. Nan ati anun ete mma'n-mɔ a fa yí nwɔn ekpɔ kpa. ¹³ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ kwalaa nɔn Moyizɔ mala'n, be hanlɔn Anwunno Belemgbin Mân nɔn anwɔn ejɔle dede ɔ juli Zɔan meɛ sɔ. ¹⁴ Emɔ lé li ke *Eli mɔ be hanlɔn yí ewale nɔn anwɔn ejɔle'n y'ɔ le Zɔan. ¹⁵ Sɔanlan m'ɔ sɔ fasie'n, ɔ fá sie!

¹⁶ "Nwan yê n vá ajulisɔ menian'n-mɔ n zú yí ɔ? Be tɔ ke mmatɔnman nganngan-mɔ mɔ be titi gua nɔn asɔ be le tian be se bé manngɔn ehɔnɔn-mɔ ke:

¹⁷ 'Y'a bɔ abile dede emɔ a nzi man.

Y'a tɔ ejue y'a bɔ emɔ yale sɔ,

kɔsɔ emɔ a nzɔsa man bé sa

b'a ngua man bé ti b'a nzun man.'

¹⁸ "Afi Zɔan walɔ a, ɔ'a nni man yí nɔan nɔn esɛ ɔ'a nɔn man nzan. Menian'n-mɔ nwan: 'Wawe ete wɔ yí nɔn.' ¹⁹ *Mân Baa'n walɔ a, ɔ didi, ɔ nɔn nzan, esɛ menian'n-mɔ nwan: 'Be nían, sɔanlan ehɔ diɛ, yí junman nɔn ala y'ɔ le alɛ elie nɔn nzan enɔan. Yí manngɔn y'ɔ le bé mɔ be dide ajule'n, ɔ nɔn etefɔe'n-mɔ'. Nan mɔ Nyanmian a yɔ'n kele ke ɔ tɔ sese sakpa."

*Zozi 'ba tu Galile mân nɔn anun menian'n-mɔ anyunnun
(Luku 10.13-15)*

²⁰ Kulo'n-mɔ mɔ Zozi yɔlɔ asinbenwɔn ninngɛ dɔn sɔ, mɔ ebele menian'n-mɔ a nɔn man bé nwɔn b'a ngaci man bé abalabɔ'n, Zozi tuli bé nyunnun. ²¹ "Emɔ Kolazɔn amma, munnzue hán emɔ! Emɔ Betisayida amma, munnzue hán emɔ! Afi se ɔ tɔ ke asinbenwɔn ninngɛ'n-mɔ mɔ n yɔlɔ yí emɔ afian'n, n yɔlɔ yí Tii nɔn Sidɔn kulo'n-mɔ asɔ a, ahan nde-nde kpa ebele menian'n-mɔ wulalɔ kotoku be bɔlɔ nzɔan be helehɔ ke b'a nɔn bé nwɔn b'a kaci bé abalabɔ'n. ²² Ehɔka ati, mɔn kan mɔn kele emɔ ke ndeɛ ebua cɔan nɔn anun, yale mɔ emɔ 'nwun yí'n, ɔ 'tala Tii nɔn Sidɔn menian'n-mɔ diɛ'n. ²³ Emɔ Kapɛɛnawɔmɔn amma, emɔ kɔsɔ jɔnɔn ke emɔ 'kuku bé nwɔn sɔ dede be nɔn Nyanmian se ɔ? Be 'kan emɔ asɔ dede emɔ kɔ sɔn m'ɔ le man ayuelɛ nɔn anun. Afi se ɔ tɔ ke asinbenwɔn ninngɛ'n mɔ n yɔlɔ yí emɔ afian ebele'n, n yɔlɔ yí Sodɔmɔn an, ahan ene nɔn ene, kulo sɔ'n te wɔ ebele. ²⁴ Ehɔka ati, mɔn kan mɔn kele emɔ ke ndeɛ ebua cɔan nɔn anun, yale mɔ emɔ 'nwun yí'n, ɔ 'tala Sodɔmɔn diɛ'n."

*Sɛ'n nɔn Baa'n
(Luku 10.21-22)*

²⁵ Meɛ sɔ nɔn anun, Zozi kukuli yí nɔan sɔ a, yí nwan: "Mín Sɛ, wɔ mɔ e tɔ anwunno nɔn asɛ nɔn asɔ Mɔnɔn'n, mɔn 'da wɔ asɔ. ɔ sanlɔn ke a fa ninngɛ ehɔ-mɔ a fia ngelefɔe'n-mɔ, ɔ nɔn menian'n-mɔ mɔ be sɔ ninngɛ dɔn'n, yê a yɔ a hele mmatɔnman'n-mɔ. ²⁶ Fɔ́ɔn, mín Sɛ, mɔn 'da wɔ asɔ, ɔ sanlɔn ke wɔ muonun e hulolɔ yí sɔ.

²⁷ “Mín Si a fa ninng'e'n kwalaa a wula mín sa nun. Se nán Si'e nun an, s'wanlan fíi nzi man Baa'n. Yê se nán Baa'n nun menian'n-mə mə Baa'n kulo ke ɔ yi Si'e'n keke bé a, s'wanlan fíi nzi man Si'e'n.

²⁸ “Emə mə be s' ninng'e n'onnəe mə b'a f'e'n, emə bála mín nwon nán mún 'ba sike emə maan be de bé enwɔnmian. ²⁹ Emə s'ó mín ngehele nun anun nán emə mán n gékele bé ninng'e. ɔ sanlín ke n di s'wanlan betee, mín ti anun ti man ete, nán mún 'ba man emə de bé enwɔnmian. ³⁰ Mún ngehele'n mə mún kekele emə'n, ɔ nyɔ man si, ninng'e'n mə mún kekele emə'n, ɔ ti f'otilifo”.

12

Zozi n'wɔn enwɔnmian ele cian'n (Maaki 2.23-28, Luku 6.1-5)

¹ Ehi anzin, *enwɔnmian ele cian'kɔn, Zozi n'wɔn yí menian'n-mə kə kpe nun *bele ebo kɔn as'v. Anin ehəe le kɔn yí menian'n-mə, nán b'a titi bele'n bie b'a li. ² Mə *Falisif'v'e'n-mə nwunlín yí s'ə'n, be kə han be kə hele Zozi ke: “Nian, like mə yé mala'n tua yé ke nán ye yó yí enwɔnmian ele cian'n, w'ó menian'n-mə y'ə.”

³ Ehi a, Zozi nwan: “Mə ehəe hunlín *Davidi n'wɔn yí menian'n-mə'n, like'n mə be y'əli mə b'a h'e'l'e'n, emə k'ungali man yí lé ɔ? ⁴ ɔ n'wɔn yí menian'n-mə be w'ɔl'vli Nyanmian sua nun anun. Kpa'v'n-mə mə b'a fa b'a man Nyanmian, mə yé mala'n keke ke s'wanlan fíi n'ə di bie ke Nyanmian *teeyif'v'e'n-mə ala'n, be lili kpa'v'n s'ə'n-mə. ⁵ As'v emə k'ungali man yí Moyizi mala nun anun lé ke teeyif'v'e'n-mə mə be di junman enwɔnmian ele cian'n Nyanmian awulo nun anun'n, be t'ɔn mala'n, k'v's'v be mmu man bé ke be ye ɔ? ⁶ Nan mún kan mún keke emə ke s'wanlan k'v'n w'ə ewa, ɔ ti kpili tala Nyanmian awulo'n. ⁷ Nyanmian hanlín ke: *Mín kulo ke menian'n-mə nwun anwunn'v'oe bé afian ɔ tala tee eyie nun anw'v'n ninng'e'n mə be ye be man mín'n.* Se ɔ ti ke emə ti ej'əle ehi ab'v a, ahan emə mmua man menian'n-mə kp'ɔf'v'ndee. ⁸ ɔ sanlín ke *Mân Baa'n y'ə sie enwɔnmian ele cian' nún ɔ.”

Zozi 'ba man bian k'v'n mə yí sa a j'ə nún anw'v'n sa (Maaki 3.1-6, Luku 6.6-11)

⁹ Be hanlín ehi m'ə yueli'n, Zozi fi ebele yí n'v'an y'ə le bé as'v'nin sua nun anun. ¹⁰ Anin bian k'v'n w'ə as'v'nin sua nun anun, yí sa k'v'n a j'ə. Bé mə be w'ə ebele'n, be kə bisa Zozi ke: “As'v yé mala'n keke ke ye mán wuluwaf'v'e bie anw'v'n s'á *enwɔnmian ele cian' nún ɔ?” Be le bisa yí s'ə be nian m'ə kə bua'n, nán b'a jinlan s'v b'a se ke ɔ'a t'v'n mala.

¹¹ Ehi a, Zozi nwan: “Se emə anun bie le yí bua k'v'n nán se ɔ t'ə k'unman nun enwɔnmian ele cian' nún an, as'v ɔ ng'ə ju man k'unman nun anun ɔ ng'ə yi man yí ɔ? ¹² S'wanlan anw'v'n cian' tala bua! Yí ti, yê mala'n keke ke enwɔnmian ele cian'n, ye y'ó s'wanlan ye.”

¹³ Zozi kacili yí nyin wuluwaf'v'e nun anw'v'n el'ə a, yí nwan: “T'v'ng'e w'ó sa nun anun.” Bian'n 't'v'ng'e yí sa nun anun an, asaa kə t'v'ng'e f'óv'n ke nunhan k'v'n'n. ¹⁴ Mə Falisif'v'e'n-mə nwunlín mə Zozi a y'ə'n, be kə h'ə yí ti ahuan, be le kp'v'v'ndee atin mə be s'v'n s'v a, be kə nyan yí be kə hun yí'n.

S'wanlan'n mə Nyanmian a f'e'l'e yí'n

¹⁵ Mə Zozi tili ke be le kp'v'v'ndee yí be k'un yí'n, ɔ fi ebele lika s'ə'n ɔ jas'vli. Mə ɔ 'k'ə'n, menian d'əv'n kpa sili yí s'v. ɔ manlín nwuluwaf'v'e'n-mə kwalaa anw'v'n salí. ¹⁶ Nan k'v's'v ɔ totualí bé ke nán be kə b'ə yí nw'v'n kpaye ke yí yê ɔ'a man b'a ti akp'əle ɔ. ¹⁷ ɔ man Nyanmian kp'v'manf'v'e *Ezayi ej'əle'n m'ə hanlín'n kp'v'nlín s'v. ɔ hanlín ke Nyanmian nwan:

¹⁸ *Nian, mín ak'v'a'n mə m'an yi yí'n, mín kulo yí m'an fa mín l'v'a'n kwalaa m'an wula yí nun.*

Mín 'fa mín Waw'e'n mín wula yí nun,

ɔ 'kan mín ndee ebua nun anw'v'n ej'əle

ɔ keke mân mân'n-mə.

¹⁹ *ɔ n'v'n s'wanlan fíi be ng'ə su man akp'v'lw'a lé,*

o ngo tetian man lé, be ngo ti man yí ngan gua so lé.

²⁰ Nde'e'n mɔ ɔ'a bili'n, ɔ mmu man nun, kanlanniε mɔnnzɔn-mɔnnzɔn'n, ɔ nnuan man yí. ɔ 'yo sɔ dede ɔ man ananhɔle'n di kunnunmun.

²¹ Mân mân'n-mɔ kvalaa 'ba susu bé ti be gua yí sv.

Zozi non Belizebulu
(Maaki 3.22-30, Luku 11.14-23)

²² Ehi, be kɔ fa sɔanlan kɔn be kɔ bele Zozi. Sɔanlan sɔ'n, wawe ete wɔ yí nun, ɔ'a man yí nyin nun a sin ese ɔ a tɔ amunle. Zozi kɔ man sɔanlan sɔ'n kɔ juɔ ese ɔ kɔ nwun asi. ²³ Ejɔle'n sinlin menian'n-mɔ kvalaa anwɔn, bé nwan: "Asu nán belemgbin *Davidi anɔnman nin an?"

²⁴ Nan mɔ *Falisifɔe'n-mɔ tli ejɔle sɔ'n, bé nwan: "*Belizebulu m'ɔ ti mmɔnsanmɔn'n-mɔ kpain'n, yí yê ɔ'a man sɔanlan ehi tunmin m'ɔ fa fɔan wawe ete'n-mɔ ɔ."

²⁵ Kemɔ anin Zozi si ajɔnlin'n m'ɔ wɔ bé ti nin anun'n, ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: "Belemgbin mân kɔn mɔ nun menian'n-mɔ kpɛ bé nyin be kɔn elɔe'n, mân sɔ'n bɔ. Kulo kɔn, anaan afilie kɔn mɔ nun menian'n-mɔ kpɛ bé nyin be kɔn elɔe'n, kulo sɔ'n, anaan afilie sɔ nun abusu bɔ. ²⁶ Se *Satan fɔan m'ɔ ti yí die nin an, anin ɔ nun yí nwɔn le kɔn, ɔ 'yo se nán yí mân nin a hɔ yí nyunnun? ²⁷ Se emɔ jɔnlin ke Belizebulu yê ɔ man mín tunmin maan min fa min fɔan wawe ete'n-mɔ a, anin emɔ menian'n-mɔ die, nwan yê ɔ man bé tunmin maan be fɔan wawe ete'n-mɔ ɔ? Emɔ menian'n-mɔ kele ke emɔ di fɔɔ. ²⁸ Nan se Nyanmian Wawe'n yê min fa min fɔan wawe ete'n-mɔ a, anin ɔ kele ke Nyanmian Belemgbin elie mele nin a tɔ emɔ.

²⁹ "Sɔanlan mɔ yí nwɔn yo si kpa'n, sɔanlan fíi ngɔala man ke ɔ kɔ wɔlɔ yí sua nin anun ɔ wua yí ninngɛ nin ɔ. Sannan ɔ 'di mɔa ɔ ciɔi yí kvalaaka nán ɔ'a hɔala yí wua.

³⁰ "Sɔanlan m'ɔ ti man mín die'n, anin ɔ kpɔ mín. Sɔanlan kɔsu m'ɔ nun min ngohuan man ninngɛ'n-mɔ anɔan'n, sɔanlan sɔ'n, anin ɔ bɔ bé asanndie. ³¹ Yí sɔ ati, min kan min kele emɔ ke: Ete biala mɔ sɔanlan kɔ yo'n, ɔ nun ejɔle ete biala mɔ sɔanlan kɔ han'n, Nyanmian kvala ke ɔ fa yí nwɔn sa ɔ ce yí. Nan sɔanlan m'ɔ kɔ han ejɔle ete kɔ tia Wawe Nwanzan-nwanzan'n, Nyanmian nva man yí ete'n ɔ nje man yí lé. ³² Sɔanlan biala m'ɔ kɔ han ejɔle kɔ tia mân Baa'n, Nyanmian 'fa yí nwɔn sa ɔ ce yí. Nan sɔanlan biala m'ɔ kɔ han ejɔle ete ɔ kɔ tia Wawe Nwanzan-nwanzan'n, Nyanmian nva man yí ete'n ɔ nje man yí mele ehi anin ɔ nun mele'n m'ɔ le ba nin anun."

ɔ le baka kɔn non yí mma
(Luku 6.43-45)

³³ "Baka kpa nin asu yê be ti mma kpa nin ɔ. Baka ete nin asu kɔsu yê be ti mma ete nin ɔ. ɔ sanlin ke baka kɔn m'ɔ jin'n, se ɔ ti kpa o, se ɔ ti ete o, yí mma m'ɔ kɔ su'n yê be fa be nwun yí ɔ. ³⁴ Ati anun ete mma ke owo, ɔ 'yo se nán emɔ a han ejɔle kpa? Afi ejɔle m'ɔ wɔ ahɔnlin nin anun'n, y'ɔ fite bé nɔan ɔ. ³⁵ Sɔanlan mɔ yí ti anun ti kpa'n, ejɔle m'ɔ ti kpa'n yê ɔ fi yí nɔan fite ɔ. Sɔanlan kɔsu mɔ yí ti anun ti ete'n, ejɔle ete yê ɔ fi yí nɔan fite ɔ. ³⁶ Min kan min kele emɔ ke: Ndeε ebua cian nin anun, mgban-mgban ejɔle'n mɔ menian'n-mɔ hanlin'n, be 'nwun yí nwɔn ejɔle. ³⁷ Afi ejɔle m'ɔ fi wɔ nɔan kɔ fite'n, yí nwɔn yê be 'nian be bua wɔ ndeε ɔ."

Menian'n-mɔ 'ba bisa Zozi asinbenwɔn like kɔn
(Maaki 8.11-12, Luku 11.29-32)

³⁸ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, *mala nin asu mgban'n mmie-mɔ nun *Falisifɔe'n mmie-mɔ kɔ han kɔ hele Zozi ke: "Kpain, ye kulo ke ε yo asinbenwɔn like kɔn maan ye nian."

³⁹ Ehi a, Zozi nwan: "Ajulisɔ menian etefɔe ehi-mɔ mɔ be nzɔ man Nyanmian ananhɔle nin'n le kpɔndε asinbenwɔn like be nian. Be nyɔ man asinbenwɔn like fíi kɔn be ngele man bé ke Nyanmian kpɔmanfɔe Zonasɔ die nin ala. ⁴⁰ Afi kemɔ Zonasɔ lili cian nsan ejue kpili nin akunnun'n, yí sɔ kɔsu ala, *Mân Baa'n 'ba li cian nsan asie nin abu. ⁴¹ Ndeε

ebua cian nun anun, Ninninvu amma'n-mo 'bu ajulisu menian'n-mo fuo. O sanlin ke mo Ninninvu kulo nun asu amma'n-mo tili Nyanmian Anvan Ejole'n mo Zonası hanlin'n, be nunlin be nwon be kacili be abalabon. Nan swanlan kun wo ewa, o ti kpili tala Zonası. ⁴² Ndee ebua cian nun anun, balasua'n mo ti Saba man nun asu belemgbin'n, o 'bu ajulisu menian'n-mo fuo. O sanlin ke yi mo fi mo'a'n, o wali tieli Salomon bengelefue ejole'n mo kan'n. Nan kusv swanlan kun wo ewa, o ti kpili tala Salomon.

*Wawe ete nin esa ewale nun
(Luku 11.24-26)*

⁴³ “Mele mo wawe ete kun fi swanlan kun anun ko fite'n, o ko kponnde lika wuwusu'n-mo o tanlan de yi enwonmian. ⁴⁴ Se o kponnde nan o'a nnyan man bie a, anin yi nwan: ‘Man n za min nzin n go min lika daba'n mo n vi n jasuli'n.’ Se o sa ba nan o nwun ke sua'n ti to, b'a kpokpwan nun b'a sesie nun kanlanman kpa a, ⁴⁵ o sa yi nzin o ko kponnde yi manngon nsu mo be ti anun ti ete kpa be tala yi o. O non be ba a tanlan ebele. Sian die, swanlan so'n, eseci'e mo ko senci'n, o tala daba'n. Ke ajulisu menian etefue ehi-mo asitanlan'n 'yo yi nin ala anun.”

*Zozi anianman'n-mo non yi nin
(Maaki 3.31-35, Luku 8.19-21)*

⁴⁶ Zozi anvan a ndo man, yi nianman'n-mo non yi nin be ko a. Anin be jijin gua nun asu be 'kponnde atin be kan ejole be kele yi. ⁴⁷ Swanlan kun ko han ko hele yi ke: “Nian, wo nin non wo nianman'n-mo jijin gua su elo be 'kponnde ke be kan ejole be kele wo.”

⁴⁸ Zozi ko bua swanlan so'n ke: “Min nin'n 'yo le nwan, ye min nianman'n-mo 'yo le nwan-mo?” ⁴⁹ Nan o tunngeli yi sa yi menian'n-mo anwon an, yi nwan: “Emo nian, min nin non min nianman'n-mo, be ye be gugua ewa nun o. ⁵⁰ O sanlin ke swanlan mo yo min Si'n mo wo anwunno elo nin akunnun like'n, swanlan so'n ti min nianman belenzua, o ti min nianman balasua, o ti min nin.”

13

*Swanlan'n mo gua bele nin anwon anyindala'n
(Maaki 4.1-9, Luku 8.4-8)*

¹ Cian so'n, Zozi fi yi awulo ebele o ko ho asue nun anvan elo. O ko tanlan asi, o ko hehele menian'n-mo Nyanmian ninngi. ² Meninsonman ko a yi nwon ebele. O ko kpati ko fu ko tanlan elee kun anun asue nun anyinsu ye meninsonman'n jijin asue nun anvan. ³ O ko hehele be ninngi doon kpa anyindala nun, yi nwan: “Swanlan kun holi yi *bele mma egua. ⁴ Mele mo o 'gua'n, bie ko gua atin nun anvan, nonman'n-mo ko a ko suso ko li. ⁵ Bie kusv ko gua nyobue nin asu. Ebele ngetie nin a nzon man. O ko fifi nde-nde. O sanlin ke o'a ngo man asie bu. ⁶ Nan mo eyua'n fili'n, o ko yala, afi o'a nzo man ndian. ⁷ Bie kusv ko gua eminlan mmowe nun anun. O ko fifi. Eminlan mmowe'n ko fu ko gua su. ⁸ Nan bie kusv ko gua asie kpa nun asu, o ko fifi. O ko su mma. Bie ko su mma eya kun, bie mma abulasian, bie kusv mma abulasan.” ⁹ Zozi ko han ko tu su ke: “Swanlan mo si fasie'n, o fa sie!”

*Zozi anyindala'n mo bu'n
(Maaki 4.10-12, Luku 8.9-10)*

¹⁰ Ehi, Zozi menian'n-mo kponngeli yi a, be nwan: “Nzuke ati ye e 'kan ejole kele menian'n-mo a, e bu yi anyindala nun o?”

¹¹ Zozi ko bua be ke: “Nyanmian Belemgbin Man nun anun nvalie ninngi'n-mo, emo si yi nwon ejole. Nan be die, be nzi man yi nwon ejole. ¹² O sanlin ke swanlan mo le bie'n, be 'gua su maan o son. Nan swanlan mo le man bie'n, kaan'n muonun mo le yi'n, be 'twa yi be de. ¹³ Ehika ati ye min 'kan ejole min kele be a, min bu yi anyindala nun o. Afu be nyin tua yi, kusv be nnwun man yi. Be ti, kusv be ndie man nan b'a ti yi bu. ¹⁴ O man be nwon ejole'n mo *Ezayi hanlin'n kpnlın su. Nyanmian nanndli Ezayi su o hanlin ke:

Emo 'ba tie yí kpa, kúsv emo ngó tì man yí bv.
Emo 'ba nian yí kpa, kúsv emo ngó nwun man yí.

15 Ɔ sanlín kẹ menian sò'n-mò a sùlv.
B'a totua bé nzv'n b'a momuan bé nyin'n.

Yí diẹ, anin bẹ nnwun man asì,
εεε bé nzv'n ndi man ejòlẹ.

Bẹ nza bẹ mma man mín nwòn
nán m'an man bé nwòn a sa.

16 “Nan emo diẹ, nyila hán emo. Ɔ sanlín kẹ emo anyin'n nwun asì, εεε emo anzv'n tì ejòlẹ. 17 Nan mún kan yí ananhòlẹ mún keke emo kẹ: Nyanmian mgbòmanfòe dòvun kpa, nòn Nyanmian menian dòvun kpa, bẹ hulolì kẹ ahan bẹ nwun mò emo lẹ nian'n, nan kúsv b'a nnwun man yí. Εεε bẹ hulolì kẹ ahan bẹ tì mò emo lẹ tie'n, nan kúsv b'a ndi man.”

*Zozi 'ba tu anyinndala nin abv
(Maaki 4.13-20, Luku 8.11-15)*

18 Ehi, Zozi nwan: “Emò tíe, svanlan'n m'ò gua *bele nin anwòn anyinndala nin abv'n y'ò le kẹ: 19 Mèlẹ mò svanlan kòn kò tì Anwunno Belemgbin Mân nin anwòn ejòlẹ m'ò ndi man yí bv'n, anin svanlan sò'n tì kẹ bele mma'n m'ò gualì atin nin anvan'n. Ejòlẹ'n mò ò'a tì'n, Abòsanmòn ba ò yì fì yì tì anun. 20 Bele mma'n m'ò gualì lika mò nyòbòe'n wò'n y'ò le svanlan ehi m'ò tì Anwunno Belemgbin Mân nin anwòn ejòlẹ nin an, ò le fẹ elie ò ka ebele ò sò nun'n. 21 Svanlan sò'n mman man ejòlẹ'n nzò man ndian yì nun. Ɔ de di mèlẹ kaan bie. Ejòlẹ sò'n dunman nun, sẹ bẹ keke yì ahòlòwa anaan ò nwun yalẹ kaan ala a, anin yì eyue ò. 22 M'ò gualì eminlan mmowe nin anun'n y'ò le svanlan ehi m'ò tì Anwunno Belemgbin Mân nin anwòn ejòlẹ'n, nan kúsv eyuadi nin anun ninng'e'n-mò anwòn nzusue'n nòn anyinbòlò anyanbènwòn'n cìcì ejòlẹ sò'n. Ɔ man ò nzu man mma. 23 M'ò gualì asìe kpa nin asv'n y'ò le svanlan ehi m'ò tì Anwunno Belemgbin Mân nin anwòn ejòlẹ nin an, ò tì yì bv'n. Ɔ su mma. Bie su eya kòn, bie su abulasian, bie kúsv su abulasan.”

Ndile εεε nin anwòn anyinndala'n

24 Ehi anzin, Zozi kò bu anyinndala kòn biekun kò hele bé. Yì nwan: “E 'nwun like mò Anwunno Belemgbin Mân'n soman yì'n: Ɔ soman svanlan kòn mò ò'a gua *bele yì ebo nin asv ò. 25 Nan kòngòe mò menian'n-mò kwalaa yuelì dída'n, yì kpòfòe kòn kò a kò lolua ndile εεε bele nin anun, cuein yê ò hólì ò. 26 Bele'n fifili dede mò ò 'ju yì esúe tèmùn'n, ndile εεε'n kò fa ebo'n.

27 “Svanlan'n m'ò le ebo nin ajunmanfò'n-mò walì tólì yì, bé nwan: ‘Yé Mún, bele yê ε lualì ò. Nan ndile εεε'n mò ò'a fìfì nun'n, ò fì nin?’

28 “Múnlian'n nwan: ‘Kpòfòe bie yê ò'a li junman sò nin ò.’

“Ehi a, ajunmanfò'n-mò kò bisa yì kẹ: ‘E kulo kẹ yẹ hó tútu ndile εεε nin ò?’

29 “Múnlian'n nwan: ‘Cεεε, sẹ emo tutu a, bẹ 'ba tutu bele'n bẹ boka sv. 30 Nan emo mán ò há nun dede ò jú bele nin εεε tèmùn. Sẹ ò ju yì εεε tèmùn an, mún 'kan mún keke bé mò bẹ 'tì'n kẹ: Emo lí mva bẹ tútu ndile εεε nin abv bẹ cìcì yì bóle bóle bẹ tó nun sìn bẹ yála yì. Sian'n, emo tí bele'n bẹ hó wúla yì mín ésie nin anun.’ ”

*Muntadi baa nin anwòn anyinndala'n
(Maaki 4.30-32, Luku 13.18-19)*

31 Zozi kò bu anyinndala biekun kò hele bé, yì nwan: “Anwunno Belemgbin Mân'n, ò tì kẹ muntadi baa mò svanlan a fa a hò a lua yì ebo sv ò. 32 Ninng'e mma'n mò bẹ dua'n, yì y'ò tì bé nunhan kaan kpa nin ò. Nan kúsv sẹ ò fìfì a, ò nyin tala ninng'e mma'n-mò kwalaaatin. Ɔ kaci dukpa nnvunman'n-mò ba bẹ nwòn bé sâ yì sa mma'n-mò asv.”

*Fali ayile nin anwòn anyinndala'n
(Luku 13.20-21)*

³³ Zozi kɔ bu anyɪndala kɔn biekun kɔ hele bɛ. Yɪ nwan: “Anwunno Belemgbin Mân'n tɪ kɛ balasua kɔn mɔ ɔ'a fa fali ayile ɔ'a fɔtɔ fali cilo abulaa nɔn nnun ɔ. Ɔ wɔ ebele dede fali nɪn a tu.”

*Like ati mɔ Zozi bu anyɪndala'n
(Maaki 4.33-34)*

³⁴ Ejɔle ehi kwalaa mɔ ɔ 'kan kele menian'n-mɔ'n, ɔ bu yɪ anyɪndala nun. Se ɔ'a mmun man anyɪndala a, ɔ ngan man ejɔle'n ɔ ngele man bɛ. ³⁵ Ehi m'ɔ yɔlɪ'n manlɪn ejɔle'n mɔ Nyanmian kpɔmanfɔe'n hanlɪn'n kpɪnlɪn sɔ. Nyanmian manlɪn kpɔmanfɔe'n hanlɪn kɛ: *Min 'bu anyɪndala nán m'an han ejɔle'n m'an hele bɛ.*
Sunmin kɛ bɛ bɔli mân'n, ninngɛ m'ɔ wɔ nvialɛ nun'n,
min 'bɔ yɪ nwɔn ejɔle.

Zozi 'ba tu ndile etɛ nɪn anwɔn anyɪndala nɪn abɔ

³⁶ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ gualɪ meninsɔnman nɪn atɪn yê ɔ hɔli awulo ɔ. Yɪ menian'n-mɔ kpunngelɪ yɪ a, bɛ nwan: “Tu ndile etɛ'n m'ɔ fifi ebo nɪn asɔ nɪn anwɔn anyɪndala nɪn abɔ kele yɛ.”

³⁷ Zozi nwan: “Sɔanlan'n m'ɔ le gua *bele mma kpa'n y'ɔ le *Mân Baa'n. ³⁸ Ebo'n y'ɔ le mân'n. Bele mma kpa'n y'ɔ le bɛ mɔ bɛ tɪ Anwunno Belemgbin Mân nɪn anun menian'n. Ndile etɛ'n, y'ɔ le bɛ mɔ bɛ tɪ Abɔnsanmɔn menian'n. ³⁹ Kpɔfɔe'n mɔ ɔ'a lua ndile etɛ'n y'ɔ le Abɔnsanmɔn. Bele mma nɪn etɛ tɛmɔn'n y'ɔ le mân nɪn ayuelɛ nun, yê bɛ mɔ bɛ 'tɪ ebo'n y'ɔ le nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ.

⁴⁰ “Kɛmɔ bɛ tutu ndile etɛ nɪan an, bɛ gua yɪ sɪn nɪn anun'n, sɛ mân nɪn ayuelɛ'n ju a, kɛ bɛ 'yɔ yɪ nɪn anun. ⁴¹ Mân Baa'n 'sɔan yɪ nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ maan bɛ yɪ bɛ kwalaa mɔ bɛ man eɪhɪnlɪn-mɔ tɔ etɛ nɪn anun ɔ nɔn bɛ mɔ bɛ yɔ etɛ'n fi yɪ Belemgbin Mân nɪn anun. ⁴² Bɛ yɪ bɛ a, bɛ 'gua bɛ sɪn gɔhɪn nɪn anun. Ebele yê bɛ 'sun bɛ kɔan bɛ je nɪn ɔ. ⁴³ Nan menian mɔ bɛ nyɪn sɔ Nyanmian'n, bɛ 'ta bɛ Sɪ Belemgbin Mân nɪn anun kɛ sɛnzɛ m'ɔ lɛ ta ɔ. M'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fá sie!”

Anwɔndɛ'n m'ɔ fia nɪn anwɔn anyɪndala'n

⁴⁴ Ehi, Zozi nwan: “Anwunno Belemgbin Mân'n tɪ kɛ esika kɔkɔle m'ɔ fia ebo kɔn asɔ. Sɔanlan m'ɔ kɔ fite sɔ'n, yɪ kɔsɔ ɔ fa fia biekun. Ɔ di fɛ, ɔ tɔnɪn yɪ nwɔn ninngɛ'n kwalaaatin ɔ to ebo sɔ'n.

Afile nɪn anwɔn anyɪndala'n

⁴⁵ “Ese Anwunno Belemgbin Mân'n tɪ kɛ watafɔe kɔn m'ɔ le kpɔndɛ afile nganlanman to ɔ. ⁴⁶ Mɛle m'ɔ kɔ nwun kɔn m'ɔ tɪ kpa'n, ɔ kɔ tɔnɪn yɪ nwɔn ninngɛ'n kwalaaatin ɔ to afile sɔ'n.

Dada nɪn anwɔn anyɪndala'n

⁴⁷ “Ese Anwunno Belemgbin Mân'n tɪ kɛ dada mɔ bɛ gua yɪ jenvie nɪn anun ɔ. Ejue ngacile kwalaa wɔlɔ nɪn. ⁴⁸ Ɔ yɪ a, bɛ hyɔhyɔin gua fie bɛ tanlan asɪ bɛ kpa ejue'n-mɔ anun. Bɛ gua mgbakpa'n-mɔ ece nɪn yê etɛ etɛ'n-mɔ, bɛ ju bɛ gua. ⁴⁹ Mân nɪn ayuelɛ nun kɛ ɔ 'ba yɔ yɪ nɪn anun. Nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ 'ba sie menin mgbakpa'n-mɔ ebue kɔn ⁵⁰ bɛ gua etɛfɔe'n-mɔ sɪn gɔhɪn nɪn anun. Ebele yê bɛ 'sun bɛ kɔan bɛ je nɪn ɔ.”

Anwɔndɛ nvɔfɔle'n-mɔ nɔn nnaba'n-mɔ

⁵¹ Zozi kɔ bisa yɪ menian'n-mɔ kɛ: “Asɔ emɔ a tɪ ejɔle ehi-mɔ abɔ ɔ?”

Bɛ nwan: “Yuo o!”

⁵² Ehi a, Zozi nwan: “Ehika ati, mala nɪn asɔ kpain biala m'ɔ kɔ kaci Anwunno Belemgbin Mân nɪn anun sɔanlan'n, anwɔndɛ'n m'ɔ nyan yɪ'n, ninngɛ nvɔfɔle wɔ nɪn yê nnaba kɔsɔ wɔ nɪn.”

*Nazalɛti amma'n-mɔ nne man Zozi bɛ nni man
(Maaki 6.1-6, Luku 4.16-30)*

⁵³ Mɔ Zozi yueli anyɔndala ehi-mɔ bubu'n, ɔ fi ebele ⁵⁴ ɔ kɔ hɔ kulo'n mɔ be tali yí nɔn asu. Ɔ kɔ wɔbɔ asɔnɔn sua nɔn anɔn ɔ kɔ hehele ebele menian'n-mɔ ninngɛ, ejɔlɛ'n kɔ sin bé kwalaa mɔ be wɔ ebele nɔn anwɔn kpa. Bé nwan: “Ɔ nyanlin ngelɛ ehi nin? Tunmin benin yê ɔ fa yɔ asinbenwɔn ninngɛ ehi-mɔ ɔ? ⁵⁵ Nán junnvɔɛ nɔn awa belenzua nɔn ɔ? Nán yí nin y'ɔ le Mali ɔ? Nán yí nianman mmelenzua'n-mɔ y'ɔ le Zvakɪ, Zozefu, Simɔn nɔn Zudi ɔ? ⁵⁶ Yí nianman mmalasua'n-mɔ kwalaa, be nɔn man yé yê ɔ gua ewa ɔ? Ɔ nɔn tunmin ehi kwalaa fi nin?” ⁵⁷ Ajɔnlɔn sɔ'n m'ɔ wɔ bé ti anɔn'n maan b'a nnwun man asɪ b'a nne man Zozi b'a nni man. Ehi a, Zozi kɔ han kɔ hele bé kɛ: “Nyanmian kpɔmanfɔɛ kɔn, yí kulo nɔn asu nɔn yí afilie nɔn anɔn menian'n-mɔ mmu man yí like.”

⁵⁸ Dedi'n mɔ ebele menian'n-mɔ le man yí nɔn ati, Zozi a nyɔ man asinbenwɔn ninngɛ dɔn.

14

Zvan Batisi ewue'n (Maakɪ 6.14-29, Luku 9.7-9)

¹ Tɛmɔn sɔ'n, anɔn belemgbin *Elɔdɪ Antipasɪ tɪ Galile mán nɔn asu belemgbin. M'ɔ tɪli Zozi angan'n, ² ɔ kɔ han kɔ hele yí ngɔa'n-mɔ kɛ: “Zvan Batisi dein y'ɔ fi ewue nɔn ɔ'a tinngɛ nɔn ɔ! Ehi ka ati yê ɔ le tunmin ɔ yɔ asinbenwɔn ninngɛ ɔ.”

³ Belemgbin Elɔdɪ hanlɔn sɔ, ɔ sanlɔn kɛ yí nianman belenzua'n mɔ be fɛlɛ yí Filipu nɔn ayi'n m'ɔ li Elodiadi'n dunman nɔn, ɔ kɔ man be kɔ hyɪ Zvan, be kɔ cɪcɪ yí eɛɛ be kɔ tɔ yí fiadi.

⁴ Afɪ Zvan kɔ han kɔ hele belemgbin Elɔdɪ kɛ: “Nannan, Nyanmian mala'n mman man wɔ atɪn kɛ ɛ fá Elodiadi já.” ⁵ Ejɔlɛ'n mɔ Zvan hanlɔn nɔn anwɔn, belemgbin Elɔdɪ kulo kɛ ɔ man be kun yí. Nan kɔsɔ ɔ sulo Zufu'n-mɔ. Afɪ bé kwalaa, be bu Zvan kɛ Nyanmian kpɔmanfɔɛ.

⁶ Nan ɔ wɔ ebele dede mɔ belemgbin Elɔdɪ awɔlɛ cɪan nɔn anwɔn feti'n mɔ be di yí afɔɛ nɔn'n juli'n, Elodiadi awa balasua'n kɔ si abile menian'n-mɔ anyunnun ebele. Ɔ kɔ yɔ belemgbin Elɔdɪ enyɔnmɔn sɔnman ⁷ dede ɔ kɔ han ndâ kɛ like biala m'ɔ kulo'n, sɛ ɔ bisa a, ɔ 'fa man yí. ⁸ Talua'n kɔ li yí nin anɔn ejɔlɛ nɔn asu. Ɔ kɔ han kɔ hele belemgbin Elɔdɪ kɛ: “Baba, fa Zvan ati'n tɔ apawa nɔn man mín kɪkaala!” ⁹ Mɔ belemgbin Elɔdɪ tɪli yí sɔ'n, yí lɔa kɔ bɔ yí nɔn. Nan kɔsɔ ndâ'n m'ɔ hanlɔn yí mgbain'n-mɔ anyunnun ebele nɔn ati, ɔ kɔ man atɪn kɛ be fá Zvan ati'n be béle talua'n. ¹⁰ Ehi, ɔ kɔ sɔan sɔanlan kɛ ɔ hɔ fiadi sua nɔn anɔn ɔ kpé Zvan ati'n. ¹¹ Sɔanlan'n kɔ hɔ kɔ kpɛ Zvan ati'n ɔ kɔ tɔ yí apawa nɔn kɔ bele talua'n. Talua'n kɔsɔ kɔ hɔ kɔ fa kɔ man yí nin. ¹² Mɔ Zvan menian'n-mɔ tɪli yí sɔ'n, be walɪ falɪ yí fuin'n be hɔli sieli yí. Mɔ be sieli yí yueli'n, be hɔli bɔli nɔn amannɛ be heleli Zozi.

Zozi 'ba man menian akpu nnun alɛ di (Maakɪ 6.30-44, Luku 9.10-17, Zvan 6.1-14)

¹³ Mɔ Zozi tɪli amannɛ sɔ'n, ɔ fɔli elee kɔn anɔn ɔ hɔli lika kɔn. Lika sɔ'n, sɔanlan fɪi nɔn man ebele. Nan mɔ menian'n-mɔ tɪli yí sɔ'n, be fi kulo kulo'n-mɔ asu be kɔ fa asue nɔn anɔn atɪn'n be kɔ si Zozi sɔ. ¹⁴ Mɔ Zozi fi elee nɔn anɔn 'ju'n, ɔ 'tɔ yí nyɔn an, menian ngɔnmɔn. Bé nɔn kɔ yɔ yí anwunnvɔɛ, eɛɛ ɔ kɔ man nwuluwafɔɛ'n-mɔ anwɔn kɔ sa.

¹⁵ Mɔ alɛ'n yɔli nɔsɔba'n, yí menian'n-mɔ kɔ hyɔin kɔ kpunngɛ yí. Bé nwan: “Alɛ a yue yɔ eɛɛ ewa lika'n tɪ yí nɔn. Yí ti, man bé atɪn maan be hɔ kulo'n-mɔ asu be hɔ tó like be lí.”

¹⁶ Zozi kɔ bua be kɛ: “Ɔ tɪ man cɪnnjɔn kɛ be hɔ. Nan ɛmɔ muonun mán bé like be lí.”

¹⁷ Yí menian'n-mɔ nwan: “Kpɔn nnun ala ɔ nɔn ejue nnyuan yê ye le yí ewa ɔ.”

¹⁸ Zozi nwan: “ɛmɔ fá be béle mín.”

¹⁹ M'ɔ hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ kɔ man meninsɔnman nɔn atɪn kɛ be tɛtanlan ndile nɔn asu. Ehi anzin, ɔ kɔ fa kpɔn nnun'n nɔn ejue nnyuan'n ɔ kɔ tɔ yí nyɔn anwunno ɔ kɔ la Nyanmian asɪ. M'ɔ lali Nyanmian asɪ yueli'n, ɔ kɔ bubu kpɔn'n-mɔ anɔn ɔ kɔ fa kɔ man yí menian'n-mɔ. Yí menian'n-mɔ kɔsɔ kɔ hye kɔ man meninsɔnman'n. ²⁰ Bé nɔn kɔn biala kɔ li dede yí kɔ kɔ yi. Kpɔn'n m'ɔ halɪ'n, Zozi menian'n-mɔ kɔ sɪsa. Ɔ yi ece mma bulu nɔn nnyuan.

21 Bé mɔ be lili like'n ti kɔ yɔ akpu nnun, b'a nga man mmalasua'n-mɔ nɔn mmatɔnman'n-mɔ bie.

*Zozi 'ba nanndi asue nin anyinsu
(Maaki 6.45-52, Zvan 6.15-21)*

22 Ehi, menian'n-mɔ yueli like di ebele ala a, Zozi kɔ man yí menian'n-mɔ kɔ fu elee nin anun. ɔ kɔ han kɔ hele bé ke be kpe asue'n be lí mɔa ebue kɔn elɔ nán ɔ 'gua meninsɔnman nin atin. 23 M'ɔ gualí bé atin yueli'n, ɔ kɔ fu buka kɔn asu, ɔ kɔ hɔ asɔnin eyɔle ahanmian. Mɔ alíe sanlín'n, yí ngɔnmɔn cein yê anin ɔ wɔ ebele ɔ. 24 ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anin Zozi menian'n-mɔ elee'n la bunman su. Asutue'n bɔ mgbaha ɔ tu si elee'n.

25 Mɔ ɔ 'kɔ alibahian'n, Zozi nanndi asue nin anyinsu ɔ le kpu yí menian'n-mɔ. 26 Mɔ be nwunlin ke ɔ nanndi asue nin anyinsu'n, esulo kɔ han bé. Bé nwan: “Enwɔnmɔn aho! Enwɔnmɔn aho!” Kemɔ anin be sulo nin ati, be le tetian.

27 Nan be 'tetian nin ala, Zozi nwan: “Emɔ sɔ bé ahɔnlín nán mín ɔ. Nán be sulo!”

28 Ehi a, Píeli nwan: “Yé Mɔn, se wɔ sakpa a, man n nánndi asue nin anyinsu m gbú wá.”

29 Mɔ Píeli hanlín sɔ'n, Zozi nwan: “Bala!” Píeli fi elee nin anun ɔ kɔ ju, ɔ le kpu Zozi.

30 Nan m'ɔ nwunlin ke asutue'n ti kpili'n, esulo kɔ han yí. Ese kemɔ anin ɔ le nwan'n, ɔ kɔ tian. Yí nwan: “Yé Mɔn, de mín!”

31 Ebele ala, Zozi kɔ tu yí sa ɔ kɔ sɔ yí nun yê yí nwan: “Píeli, wɔ dedi'n ti kaan o! ɔ yɔ se mɔ a nnyan man dedi'n?”

32 Mɔ Zozi hanlín sɔ yueli'n, ɔ nɔn Píeli be kɔ fu elee nin anun yê asutue'n gualí así ɔ. 33 Bé bu nga'n mɔ bé gua elee nin anun'n kɔ a kɔ kɔtu kɔtu Zozi anyunnun ebele. Bé nwan: “Fóón, Nyanmian Awa'n y'ɔ le wá!”

*Zozi 'ba hɔ Zenezaleti etin nin asu
(Maaki 6.53-56)*

34 Be kpeli asue'n nán b'a si así Zenezaleti etin nin asu. 35 Ebele menian'n-mɔ nwunlin Zozi nzɔle. Be hɔli líka kɔlaatin be kɔ hɔ kɔ bɔ kpaye ke Zozi a ju ebele. Be kɔ sva nwuluwafɔe'n-mɔ kɔlaatin be kɔ bele yí. 36 Be kɔ sele Zozi ke ɔ mán bé atin maan be hán yí taladiɛ nin anwan nin ala. Bé kwalaa mɔ be hanlín yí taladiɛ nin anwan'n, bé nwɔn salí kpa bɔkɔɔ.

15

*Daba menian'n-mɔ mala'n
(Maaki 7.1-13)*

1 Temɔn sɔ'n, *Falisifɔe nɔn *mala nin asu mgbain mmie-mɔ fi Zoluzalemɔn be kɔ a kɔ tu Zozi ebele, bé nwan: 2 “Yé nan-mɔ mala'n kele yé ke se ye 'di like a, ye nwúnznin yé sa nin anun. Nan nzuke ati yê wɔ menian' die'n-mɔ nni man ejɔle sɔ nin asu ɔ? Se be 'di like a, be nnwunnzin man bé sa'n-mɔ anun.”

3 Zozi kɔ bua bé ke: “Nán emɔ líli, nzuke ati yê emɔ di bé muonun bé mala'n-mɔ asu be yaci Nyanmian die nin ɔ? 4 Afi Nyanmian a han ke: *Man wɔ nyin sɔ wɔ si nɔn wɔ nin*. Ese yí nwan: *Svanlan m'ɔ kɔ han ejɔle ete kɔ tia yí si anaan yí nin'n, svanlan sɔ'n, ɔ se ke be kun yí*. 5 Nan emɔ die, emɔ kan kele menian'n-mɔ ke, se svanlan kɔn se yí si anaan yí nin ke: ‘Like'n m'ɔ di mɔ mɔn fa mɔn buka wá'n, mɔn fa mɔn man Nyanmian’, anin svanlan sɔ'n, ɔ nzi man yí si anaan yí nin ejɔle nun kón. 6 Ke emɔ yɔ mɔ emɔ bɔ Nyanmian Anwan Ejɔle nin abusu nán emɔ muonun a li bé ngehele nin asu nin anin. 7 Apoo mma, *Ezayi ejɔle'n m'ɔ hanlín wɔ emɔ anwɔn'n, yí ehan su ɔ. Nyanmian nanndi Ezayi su ɔ hanlín ke:

8 *Menian ehi-mɔ, be le bé nwan tuin mgban*

yê be yi mín ayɛ ɔ,

nan bé ahɔnlín'n nɔn man mín su.

9 *Bé asɔnin'n mɔ be yɔ'n ti mgban.*

ɔ sanlín ke kulo menian mala yê be kekele ɔ,

nan nán mín di'e'n-mò ɔ."

Like m'ò gua sɔanlan anwɔn efian'n
(Maaki 7.14-23)

¹⁰ Ehi anzin, Zozi kò fɛɛ meninsɔnman'n, yí nwan: "Emò yó anzɔe be tíe ejòle ehi kpa.
¹¹ Nán like mò sɔanlan di'n y'ò gua yí nwɔn efian ɔ, nan ejòle m'ò fi yí nwan kò fite'n y'ò gua yí nwɔn efian ɔ."

¹² Ehi, yí menian'n-mò kò hyɔɔn kò kpunngɛ yí, bé nwan: "Asu e si ke ejòle'n mò a han nɔn a wɔɔ Falisifɔe'n-mò ɔ?"

¹³ Be hanlɔn sò a, Zozi nwan: "Baka biala mò nán mín Sɔ'n m'ò wò anwunno'n yê ɔ lualɔ'n, baka sò'n, be 'tu yí be tu. ¹⁴ Nán be tɛ bé sɔ, nan be tɛ ke anyɔnsinlinwafɔe-mò! Se anyɔnsinlinwafɔe kɔn di yí manngɔn anyɔnsinlinwafɔe taataa a, bé munnyuan be 'gua kunman nɔn."

¹⁵ Pɛɛli kukuli yí nwan sɔ a, yí nwan: "Tu anyɔndala ehi abɔ kele yé."

¹⁶ Zozi nwan: "Emò kɔsɔ ngɔala ndi man ejòle bɔ ɔ? ¹⁷ Emò nzɛ man ke like mò sɔanlan kò li'n, ɔ kò yí kunnun, ɔ wò ebeɛ dede eɛe ɔ fite ɔ? ¹⁸ Nan ejòle m'ò fi sɔanlan anwan kò fite'n fi yí ahɔnlɔn nɔn anun. Yí y'ò gua yí nwɔn efian ɔ. ¹⁹ ɔ sanlɔn ke ajɔnlɔn eɛe m'ò man be di awue, be tɔn ajaa, be bò danga, be wua, be di adanziyua ɔ nɔn menian anwɔn ejòle eɛe ehan, ninngɛ sò'n fi bé ahɔnlɔn nɔn. ²⁰ Ehi y'ò gua sɔanlan anwɔn efian ɔ. Nan se sɔanlan 'di like nan ɔ'a nnwunzin man yí sa nɔn an, ɔ ngua man yí nwɔn efian."

Eyefɔe balasua kɔn de Zozi di.
(Maaki 7.24-30)

²¹ Ehi anzin, Zozi fi ebeɛ yí nwan y'ò le kulo'n-mò mò be fɛɛ bé Tii nɔn Sidɔn etin diɛ nɔn asɔ. ²² Mò Zozi juli ebeɛ'n, Kanaân balasua kɔn m'ò tɛ mân sò nɔn anun'n, ɔ kò a Zozi anwɔn ebeɛ, ɔ kò tian nɔn. Yí nwan: "Yé Mɔn, belemgbɔn *Davidi Awa, nwun mín nwɔn anwunnoe! Wawɛ eɛe bie wò mín wa talua nɔn anun. ɔ kele yí yalɛ sɔnman."

²³ Balasua sò'n hanlɔn sò a, Zozi ngò bua man ejòle kpòle kón. Yí menian'n-mò kò hyɔɔn kò kpunngɛ yí, bé nwan: "ɔ le etian ɔ si yé sɔ. Yí ti, bua yí bie maan ɔ hó."

²⁴ Mò be hanlɔn sò'n, Zozi nwan: "Izalayɛ amma'n-mò mò be tɛ ke mmɔa mò b'a minlin'n, bé ti yê m malɔ ɔ."

²⁵ Nan m'ò hanlɔn sò'n, balasua'n kò a kò kutɔ yí nyunnun ebeɛ, yí nwan: "Yé Mɔn, nwun mín nwɔn anwunnoe, de mín!"

²⁶ Zozi kò han kò hele yí ke: "ɔ tɛ man kpa ke be fa mmatɔnman'n-mò alɛ'n be man njɔa mma'n-mò di ɔ."

²⁷ Mò Zozi hanlɔn sò'n, balasua'n nwan: "ɔ tɛ ananhòle, yé Mɔn. Nan kɔsɔ njɔa mma'n-mò sisa alɛ nɔn abɔ mgbɔkpɔlɔka'n m'ò kò gua bé mín'n-mò tɔbilɔ nɔn abɔ'n be di."

²⁸ Ehi a, Zozi kò bua yí ke: "Balasua, wò dedi'n tɛ kpili! Mò e le kpɔnnde'n, ɔ yó sò man wó." Mɛɛ sò nɔn ala, yê yɛ wa balasua nɔn anwɔn salɔ ɔ.

Zozi 'ba man nwuluwafɔe dɔn anwɔn sa

²⁹ Zozi fi elɔ ɔ kò sa kò a Galile asue nɔn anwan. ɔ kò fɔ kò tanlan bɔka kɔn asɔ.
³⁰ Meninsɔnman kò a yí nwɔn ebeɛ. Be 'ba a, be nɔn bé mò be tia be tɔ sɔ, anyɔnsinlinwafɔe, amunlefɔe, bubuluwafɔe ɔ nɔn nwuluwafɔe dɔn kpa. Be falɔ bé be walɔ Zozi aja sɔ nán ɔ'a man bé kwalaa bé nwɔn a sa. ³¹ Mò menian'n-mò nwunlin ke amunlefɔe'n-mò le jɔjɔ, bubuluwafɔe'n-mò le nanndi, bé mò be tia be tɔ sɔ'n, be le nanndi kpa, anyɔnsinlinwafɔe'n-mò anyɔn'n-mò a tike tike'n, ɔ sinlin bé nwɔn, be kò yí Izalayɛ Nyanmian nɔn aye.

Zozi 'ba man menian akpu nnan alɛ di
(Maaki 8.1-10)

³² Zozi fɛɛli yí menian'n-mò, yí nwan: "Meninsɔnman ehi-mò nɔn ye wò ewa yí cian nsan ahi. Be le man like fí kón mò be di ɔ. Bé nwɔn yò mín koun. Mɔn ngulo man ke mɔn yaci bé m man be fa bé kunnun be kò. Se mɔn yò yí sò a, be 'gòlò atunnun."

³³ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, yí menian'n-mɔ kɔ bisa yí ke: “Ebo ehi anun, ninhan yê ye 'nyan like m'ɔ sa menian nwala ehi di ɔ?”

³⁴ Zozi kɔ bisa bé ke: “Emɔ le kpaun nye?”

Bé nwan: “Ye le kpaun nsu, nun ejue nganngan bie.”

³⁵ Ehi a, Zozi kɔ man meninsɔnman'n kɔ tetanlan asi. ³⁶ Mɔ be tetanlanlɔn asi yueli'n, ɔ kɔ fa kpaun nsu'n nun ejue'n-mɔ ɔ kɔ la Nyanmian asi. ɔ kɔ bubu nun ɔ kɔ man yí menian'n-mɔ ke be hyé be mán bé. ³⁷ Bé kwalaa be kɔ li dede bé kɔ kɔ yi. Yí menian'n-mɔ kɔ sɔsa yí bu'n m'ɔ hal'i'n, ɔ ti ece mma nsu. ³⁸ Bé mɔ be lili'n, be ti menian akpu nnan, b'a nga man mmalasua'n-mɔ nun mmatɔnman'n-mɔ bie.

³⁹ M'ɔ gualí meninsɔnman nɔn atɔn yueli'n, ɔ foli elɛɛ nɔn anun, ɔ hɔli Magadan mân nɔn anun.

16

Zozi nun Zonasɔ

(Maaki 8.11-13, Luku 12.54-56)

¹ Ehi, *Falisifve'n-mɔ nun *Sadusifve'n-mɔ kɔ kpu Zozi, afi be kulo ke be sɔ yí be nian. Be kɔ han be kɔ hele yí ke ɔ yɔ asinbenwɔn like kɔn maan be nwún ke yí tunmin'n m'ɔ le yí'n fi Nyanmian elɔ.

² Mɔ be hanlɔn sɔ'n, Zozi nwan: “Nɔsɔba mɔ nyanmian nɔn anyunnun kɔ bulu'n, anɔn emɔ nwan eyua'n 'ba fi ehinman. ³ Ngelɛmɔ kɔsu mɔ nyanmian nɔn anyunnun kɔ lu'n, anɔn emɔ nwan esue'n 'ba tɔ. Emɔ sɔ nyanmian nɔn anyunnun ninng'e'n-mɔ nzɔle, nan kɔsu emɔ nzɔ man mɛle'n mɔ ye wɔ nun'n nzɔle. ⁴ Ajulisɔ menian ati anun ete mɔ be nnanndi man fɔún wɔ Nyanmian anyunnun'n, be le kpɔnnde asinbenwɔn like be nian. Se nán asinbenwɔn like'n mɔ Nyanmian yɔli manlɔn Zonasɔ nɔn an, be nyɔ man nzɔle kún be ngele man bé. Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ yacili bé ebele ɔ hɔli.”

Falisifve'n-mɔ nun Sadusifve'n-mɔ fali ayile'n

(Maaki 8.14-21)

⁵ Mɔ Zozi menian'n-mɔ 'kpe asue'n be kɔ yí nzin elɔ'n, bé lba kɔ fi b'a nva man kpaun. ⁶ Zozi kɔ se bé ke: “Emɔ nían bé nwɔn kpa wɔ *Falisifve'n-mɔ nun *Sadusifve'n-mɔ fali ayile nɔn anwɔn.”

⁷ Mɔ menian'n-mɔ tɔli yí sɔ'n, be kɔ han yí bé afian elɔ ke: “Kpaun'n mɔ y'a nva man'n, yí ti y'ɔ man ɔ le kan sɔ ɔ.”

⁸ Ejɔle'n kɔ tɔ Zozi anzɔ nun, yí nwan: “Nzuke ati yê emɔ le kan ke kemɔ y'a nva man kpaun'n, yí ti yê ɔ le kan sɔ ɔ? Emɔ dedi'n ti kaan o! ⁹ Emɔ tɔli man ejɔle nɔn abɔ ɔ? Emɔ ngaci man kpaun nnun'n mɔ n vali m manlɔn menian akpu nnun'n lili nɔn ɔ? Eɛe m'ɔ hal'i yí bu'n, ece nye yê emɔ sisali ɔ? ¹⁰ Eɛe kpaun nsu'n kɔsu mɔ n vali m manlɔn menian akpu nnan'n lili'n, m'ɔ hal'i yí bu'n, ece nye yê emɔ sisali ɔ? ¹¹ ɔ yɔ se mɔ emɔ ndi man yí bu ke nán kpaun anwɔn ejɔle yê mɔn kan mɔn kele emɔ'n? Nan mɔn nwan: Emɔ nían bé nwɔn kpa wɔ *Falisifve'n-mɔ nun *Sadusifve'n-mɔ fali ayile nɔn anwɔn.” ¹² M'ɔ yɔli sɔ'n, yí menian'n-mɔ kɔ ti yí bu ke nán ayile'n mɔ be fa be fɔtɔ fali nɔn anwɔn ejɔle y'ɔ le kan ɔ. Nan Falisifve'n-mɔ nun Sadusifve'n-mɔ like'n mɔ be kekele nɔn anwɔn ejɔle yê anɔn ɔ le kan ɔ.

Piel'i 'ba han ke Zozi y'ɔ ti Izalayɛ Ngvandefve nɔn ɔ

(Maaki 8.27-30, Luku 9.18-21)

¹³ Ehi anzin, Zozi hɔli Sezale etin die nɔn asɔ Filipu mân nɔn anun elɔ. M'ɔ nun yí menian'n-mɔ juli elɔ'n, ɔ kɔ bisa bé ke: “Menian'n-mɔ nwan sɔanlan benin y'ɔ le *Mân Baa'n?”

¹⁴ Kosuan sɔ'n mɔ Zozi bisali nɔn anwɔn, bé nwan: “Mmie-mɔ nwan Zɔan Batisi y'ɔ le wɔ, mmie-mɔ nwan *Eli y'ɔ le wɔ, mmie-mɔ nwan Zolomin y'ɔ le wɔ anaan Nyanmian mgbɔmanfve'n-mɔ, bé bie y'ɔ le wɔ.”

¹⁵ Zozi nwan: “Nan emɔ hli, emɔ jɔnlɔn ke nwan sɔanlan die y'ɔ le mɔn?”

¹⁶ Simōn Pīeli nwan: “Kilisi'n, Izalayε Ngvāndefvε'n y'ɔ le wó. Ε ti Tiasifvε Nyanmian nūn Awa.”

¹⁷ Εhi a, Zozi nwan: “Zonası awa Simōn, nyila hán wó. Ɔ sanlın ke nán kulo svanlan yê ɔ'a man a nwun yí sɔ ɔ. Nan mín Si m'ɔ wɔ anwunno εlɔ'n yê ɔ'a man a nwun yí ɔ.

¹⁸ Mın kusu mun kan mın keke wó ke ε li Pīeli (yí bu y'ɔ le ke εbuε). Εbuε sɔ nın asu yê mın 'si mín Asɔnın nın ɔ. Ewue muonun tunmin'n m'ɔ le yí'n ngvāla man like fíi yɔ yí nyunnun.

¹⁹ Mın 'fa Anwunno Belemgbin Mān nın anvan sannvε'n mın wula wó sa nın. Svanlan biala mɔ asıε nın asu εwa ε kɔ tike anvan'n kɔ man yí'n, anın b'a tike b'a man yí anwunno εlɔ. Yê svanlan biala kusu mɔ asıε nın asu εwa a ndike man anvan nın a mman man yí'n, anın b'a ndike b'a mman man yí anwunno εlɔ.” ²⁰ Mɔ Zozi hanlın sɔ yueli'n, ɔ totualı yí menian'n-mɔ ke nán be kan be keke svanlan ke Kilisi'n, Izalayε Ngvāndefvε'n y'ɔ le yí.

*Zozi 'ba han yí ewue'n nvn yí etinngε nın anwvn ejɔle
(Maakı 8.31-9.1, Luku 9.22-27)*

²¹ Ɔ fi cıan sɔ'n m'ɔ kɔ'n, Zozi kɔ bɔ yí bu, ɔ kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Ɔ se ke n gó Zoluzalemɔn. N gó n nwún yale Zufv mgbain'n-mɔ, ɔ nvn Nyanmian *teeyıfve mgbain'n-mɔ nvn *mala nın asu mgbain'n-mɔ asa nın. Be 'ba hun mín, nan yí cıan nsan nın asu, n vi ewue nın mın 'tinngε.”

²² Εhi, Pīeli kɔ fa yí kɔ hɔ ahanmian, ɔ kɔ tu yí nyunnun. Yí nwan: “Yé Mın, Nyanmian kpála gú! Like fíi ngɔ tu man wó.”

²³ Mɔ Pīeli hanlın sɔ'n, Zozi kɔ kpe yí nyın ɔ kɔ se yí ke: “Satan, fi mín nwvn εwa kɔ mva. Ε 'totua mín atın, afı nán Nyanmian ajvnln yê ε le yí ɔ, nan kulo menian'n-mɔ ajvnln yê ε le yí ɔ.”

Like mɔ be yɔ a, be kvāla Zozi sv si'n

²⁴ Εhi anzin, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Svanlan m'ɔ kulo ke ɔ si mín sv'n, n'ɔ susu yí svanlan baka nın anwvn. Ɔ fá yí kulɔwa'n ɔ tú yí kɔmın sv, nán ɔ sí mín sv. ²⁵ Ɔ sanlın ke svanlan m'ɔ kulo ke ɔ kpvnnde yí ngvan'n, ɔ 'minlin yí ngvan sɔ'n. Nan svanlan m'ɔ kɔ si mín sv dede ɔ kɔ wu mín dunman nın'n, svanlan sɔ'n 'nyan ngvan. ²⁶ Se svanlan kvn nyan asıε asu εwa ninngε'n kvālaa nan se ɔ minlin yí ngvan nın an, anın nzu nvasvε dıε yê ɔ 'nyan yí sv ɔ? Nzu like dıε yê svanlan kvn kvāla ke ɔ yɔ ɔ de yí ngvan ɔ? ²⁷ *Mān Baa'n fi yí Si anunminnyanmɔn nın anın ɔ nvn nyanmıansv mmɔfvε'n-mɔ 'ba a. Se ɔ ba a, ɔ 'nian svanlan kvn biala junman'n m'ɔ lili nın anwvn ɔ tua yí kale. ²⁸ Mıın kan yí ananhle mın keke εmɔ ke: bé mɔ b'a yia εwa'n, mmie-mɔ ngɔ wu man, be 'ba nwun Mān Baa'n ke ɔ le ba ɔ di belemgbin.”

17

*Zozi anwvn ekacie'n
(Maakı 9.2-13, Luku 9.28-36)*

¹ Εhi anzin cıan nsian, Zozi kɔ fa Pīeli, Zvakı nvn yí nianman Zvan. Ɔ nvn bé menian nsan nın ala be kɔ ti bé nwvn buka kannganlaun kvn asu. ² Ebele, Zozi kɔ kaci bé nyınsu. Yí nyın nın anın kɔ ta ke senze, yí taladıε'n m'ɔ wula'n kɔ yɔ fufue hyıεın hyıεın kpa ke kanlannıε. ³ Zozi menian nsan'n 'nian an, anın Moyızı nvn Eli nvn Zozi be le jujɔ.

⁴ Mɔ Pīeli nwunlin yí sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele Zozi ke: “Yé Mın, ɔ ti kpa ke ye wɔ εwa. Se ε kulo a, mın 'bɔ *tantı nsan. Wó dıε kvn, Moyızı dıε kvn yê Eli kusu dıε kvn.”

⁵ Anın Pīeli anvan wɔ sv ɔ te jujɔ, bɔlé'n ti ke kanlannıε, ɔ kɔ a kɔ hala bé sv. Bɔlé nın anın, anıε kvn kɔ te, yí nwan: “Svanlan εhi ti mín ehulo Baa. M'an fa mín lva'n kvālaa m'an wula yí nın. Εmɔ tíε yí!”

⁶ Mɔ yí menian'n-mɔ tılı anıε sɔ'n, esulo kpili kpa kɔ han bé dede be kɔ butu butu bé nyın ası. ⁷ Zozi kɔ a kɔ kpusu kpusu bé, yí nwan: “Nán be sulo, be jásv.” ⁸ Be 'kuku bé ti sv a, svanlan fíi nvn man ebele ke Zozi angvnmın ala.

⁹ Mɔ be fi buka nun asu be 'ju'n, Zozi ko han ko hele be ke: "Like mo emo a nwun yi'n, nan be kan be kele sɔanlan fii dede o 'ju cian mo Mân Baa'n fi ewue nun o ko tinnge'n."

¹⁰ Mɔ Zozi hanlin so yueli'n, yi menian'n-mo ko bisa yi ke: "O yo se mo *mala nun asu mgbain'n-mo kan ke Eli ye o 'di mva ba'n?"

¹¹ Zozi nwan: "O ti so, Eli 'di mva ba o sesie ninng'e'n kwalaa kpe kpe. ¹² Nan kusɔ mun kan min kele emo ke Eli a a dada angonmin. Menian'n-mo a nnwun man yi nzole, be yoli yi ke be kunnun kulo. Mân Baa'n muonun, ke be 'ba hele yi yale nun anin." ¹³ Yi menian'n-mo tili yi bu ke Zvan Batisi ye anin o le kan yi nwun ejole nun o.

Zozi 'ba tu kpafele kon anwon wawe ete'n
(Maaki 9.14-29, Luku 9.37-43a)

¹⁴ Mɔ be wali dede be juli meninsonman nun anwon ebele'n, bian kon ko a ko kotu Zozi anyunnun, yi nwan: ¹⁵ "Ye Min, nwun min wa belenzua nin anwon anwunnoe. O kpe, o le nwun yale sonman, o to sin nun, bie kusɔ a, o to asue nun. ¹⁶ M'an fa yi m'an bele wo menian'n-mo, nan b'a ngwala man like fii yo man yi."

¹⁷ Zozi nwan: "Ati anun ete mma mo be nne man Nyanman be nni man, min non emo ye tanlan ewa dede o ho ju mele benin nan emo a nyan dedi? N dila min ahonlin n zo emo dede o ju mele benin? Be fa batonman'n be bele min ewa." ¹⁸ Be ko fa batonman'n be ko bele Zozi. O ko jujo aminle so o ko hele wawe ete'n. O fi yi nun ko fite. Ebele ala, batonman nun anwon ko sa.

¹⁹ M'o yoli so'n, Zozi menian'n-mo ko fa be ti be ko bo yi nwun, be nwan: "Nzuke ati ye y'a ngwala man wawe ete ehi tu'n?"

²⁰ Zozi nwan: "Emo a ngwala man yi tu, o sanlin ke emo dedi'n ti kaan sonman. Mun kan yi ananhole min kele emo ke se emo le dedi mo yi kpili ju ke muntadi baa a, emo se buka ehi ke: 'Buکا, fi ewa tu ko elo' a, o 'tu ko. Like fii non man ebele mo emo ngo huala man yi yo o. [²¹ Nan m'o ti ke wawe ete ehi sua'n, mmotwe eyole non abuala ye be fa be tu yi o.]"

Zozi 'ba bo yi ewue o non yi etinng'e nun asu biekun
(Maaki 9.30-32, Luku 9.43b-45)

²² Ehi, anin be kwalaa be wo Galile man nun anun elo. Elehon kon Zozi ko fa ko to be nyunnun ke: "Be 'ba yi *Mân Baa'n be man menian'n-mo ²³ maan be kun yi. Se o wu a, yi cian nsan nin asu, o fi ewue nun o 'tinnge.'" Yi ejole so'n manlin yi menian'n-mo anwon bubuli be kpa.

Asonin sua nin anwon ajule'n

²⁴ Mɔ be juli Kapreenawomun'n, be mo be dide asonin sua nin anwon ajule'n ko a ko to Piel, be nwan: "Emo amin'n muonun, o ndua man asonin sua nin anwon ajule'n bie o?"

²⁵ Piel nwan: "O tua bie."

Mo Piel buali be yueli'n, o ko wolo sua nin anun. O non mo o 'wolo sua nin anun'n, Zozi ko li mva ko bisa yi ke: "Simon, o ti se wo elo? Mân ehi anun, nwan-mo yo di ke be tua ajule be man mmelembin'n-mo o? Be mo be le be kulo nun naan, nyofve'n-mo o?"

²⁶ Piel nwan: "Nyofve'n-mo ye be tua o."

Ehi a, Zozi nwan: "Be mo be le be kulo'n, be ndua man bie. ²⁷ Nan kusɔ kemɔ ye ngulo man ke ye do be ngasi'n, yi ti ko asue nin anwan elo ko to kuba. Ejue mo e ko li mva ko hyi yi'n, tele yi non nin anun. E 'ba nwun ke esika wo nun, o sa min non wo ye ajule'n tua. Fa ko tua."

18

Svanlan m'o ti kpili tala be kwalaa'n
(Maaki 9.33-37, Luku 9.46-48)

¹ Mele so'n, Zozi menian'n-mo wali yi nwun ebele, be ko bisa yi ke: "Ye Min, Anwunno Belembin Mân nun anun, nwan sɔanlan die yo ti kpili tala be kwalaa o?"

² Mɔ be bisali kosuan sɔ'n, Zozi kɔ fele batɔnman kaan kɔn, ɔ kɔ fa yɔ kɔ sie bɛ afian ebele. ³ Yɛ yɔ nwan: "Mun kan yɔ ananhɔle mun kele emɔ ke se emɔ a ngaci man emɔ abalabɔ'n, b'a nyɔ man ke mmatɔnman nganngan an, emɔ ngɔ man Anwunno Belemgbin Mân nun anun elɔ bie. ⁴ Swanlan m'ɔ kɔ bebele yɔ nwɔn asi dede ɔ kɔ kaci ke batɔnman ehi'n, yɔ y'ɔ ti kpili Anwunno Belemgbin Mân nun anun elɔ ɔ. ⁵ Mɔn dunman nun, swanlan m'ɔ kɔ le batɔnman kɔn m'ɔ ti ke ehi'n, anin mɔn muonun yɛ ɔ'a le mɔn ɔ.

Ete eyɔle'n

(Maaki 9.42-48, Luku 17.1-2)

⁶ "Mmatɔnman ehi-mɔ mɔ be de mɔn be di'n, swanlan m'ɔ kɔ man bɛ nun kɔn kɔ tɔ ete nun anun'n, swanlan sɔ'n, ɔ di ke be fa ebue kpili kpa be minnda yɔ kɔmun be ju yɔ be tɔ jenvie nun anun. ⁷ Mân nun a fa munnzue ke nun yɛ ninngɛ m'ɔ man swanlan tɔ ete nun anun'n wɔ ɔ. Ninngɛ sɔ'n-mɔ wɔ ebele daa. Nan munnzue hân swanlan ehi m'ɔ man ehɔnlin-mɔ tɔ ninngɛ ete sɔ'n-mɔ anun'n. ⁸ Yɔ ti, se wɔ sa kɔn anaan wɔ ja kɔn y'ɔ man ε tɔ ete nun anun an, anin kɔ tɔ mɔa. Afi se ɔ ka wɔ sa kɔn anaan wɔ ja kɔn nân ε nyan ngɔan nun an, ɔ ti kpa tala ke ε kɔ fa wɔ sa nnyuan'n, anaan wɔ ja nnyuan nun ε kɔ hɔ sɔn'n m'ɔ nnun man lé nun anun'n. ⁹ Se wɔ nyin kɔn y'ɔ man ε tɔ ete nun anun an, anin tu tɔ mɔa. Afi se ɔ ka wɔ nyin kɔn nân ε nyan ngɔan nun an, ɔ ti kpa tala ke ε kɔ fa wɔ nyin nnyuan nun ε kɔ hɔ sɔn'n m'ɔ nnun man lé nun anun'n.

Bɔa'n mɔ ɔ'a minlin nun anwɔn anyɔndala'n

(Luku 15.3-7)

¹⁰ "Emɔ sie bɛ nwɔn ye nân b'a ndɔtɔ man mmatɔnman ehi-mɔ anun bie anyunnun ngesele. Afi mun kan mun kele emɔ ke nyanmiansɔ elɔ, bɛ mmɔfue'n-mɔ jijin mɔn Si m'ɔ wɔ anwunno nun anyunnun ebele cian daa. [¹¹ ɔ sanlin ke, Mân Baa'n wali ke ɔ 'ba kpɔndɛ bɛ mɔ b'a minlin'n nân ɔ de bɛ ngɔan.] ¹² Se swanlan kɔn le yɔ mmɔa eya, nân se nunhan kɔn minlin an, asɔ ɔ nyaci man abulahɔanlan nɔn ngɔanlan nun ebele, ɔ ngɔ mgbɔndɛ man kɔn'n mɔ ɔ'a minlin nun ɔ? ¹³ Mun kan mun kele emɔ ke se ɔ nwun yɔ a, yɔ nwɔn fe'n m'ɔ kɔ li'n, ɔ tala mmɔa abulahɔanlan nɔn ngɔanlan'n mɔ b'a mminlin man'n. ¹⁴ Emɔ Asi'n m'ɔ wɔ anwunno'n, ke ɔ ti yɔ nun ala anin. ɔ ngulo man ke mmatɔnman ehi-mɔ bie minlin.

Wɔ nianman kɔn yɔ wɔ ete a, atin m'ɔ fata ke ε bu sɔ'n

¹⁵ "Se wɔ nianman bie yɔ wɔ ete a, kɔ tɔ yɔ, fele yɔ ahanmian kan kele yɔ. Se ɔ nwun yɔ ananhɔle a, anin wɔ sa a han wɔ nianman'n. ¹⁶ Se ε kan nân ɔ'a nde man wɔ sɔ a, fele swanlan kɔn anaan menian nnyuan emɔ hɔ sɛsie ejɔle'n maan be lí nun adanzie. ɔ sanlin ke menian nnyuan anaan menian nsan anɔan ejɔle'n yɛ be bu yɔ ananhɔle ɔ. ¹⁷ Nan se be kan nân ɔ'a ndie man an, bɔ asɔnɔn mma'n-mɔ amannie. Se bɛ kɔsɔ be kan nân ɔ'a ndie man an, bu yɔ ke ɔ ti swanlan m'ɔ nzɔ man Nyanmian mɔ yɔ ti ti ete ke Zufɔ m'ɔ dide ajule man Lɔmɔn amma'n-mɔ'n.

¹⁸ "Mun kan yɔ ananhɔle mun kele emɔ ke, swanlan biala mɔ asie nun asɔ ewa ɔ kɔ li yɔ ete nun ananhɔle, m'ɔ kɔ yaci kɔ gua, mɔ emɔ kɔ sɔ yɔ nun'n, anin b'a sɔ yɔ nun anwunno elɔ. Yɛ swanlan biala kɔsɔ mɔ asie nun asɔ ewa ɔ'a nni man yɔ ete nun ananhɔle, mɔ ɔ'a nyaci ɔ'a ngua man, mɔ emɔ a nzɔ man yɔ nun'n, anin b'a nzɔ man yɔ nun anwunno elɔ.

¹⁹ "Ese mun kan yɔ ananhɔle mun kele emɔ ke, asie nun asɔ ewa, se menian nnyuan anɔan se bɛ nwɔn be bisa like biala wɔ bɛ mmɔtɔe nun anun an, mɔn Si m'ɔ wɔ anwunno elɔ'n 'fa man bɛ. ²⁰ ɔ sanlin ke lika biala mɔ menian nnyuan anaan nsan kɔ yia wɔ mɔn dunman nun'n, n wɔ bɛ afian ebele."

Akɔa'n mɔ ɔ'a nva man yɔ manngɔn nun anwɔn sa

ɔ'a nje man yɔ nun anwɔn anyɔndala'n

²¹ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, Pɛli kɔ hyɔn kɔ mantan yɛ ɔ kɔ bisa yɛ ke: “Yɛ Mɔn, sɛ mɔn nianman bie di mɔn nwɔn ejɔle ete a, anɔn n yaci yɛ nwɔn sa n jɛ yɛ fã nyɛ? N yaci yɛ nwɔn sa n jɛ yɛ dede fã nsɔ ɔ?”

²² Zozi nwan: “Cɛcɛ, m'an nze man wɔ ke ɛ fá yɛ nwɔn sa ɛ hyɛ yɛ fã nsɔ, nan fa yɛ nwɔn sa ce yɛ fã abulasɔ nɔn nsɔ.

²³ “Ehi ati, ɛ 'nwun like mɔ Anwunno Belemgbin Mân'n soman yɛ'n. Belemgbin kɔn nwan ɔ 'dide yɛ esika'n kwalaa mɔ yɛ ngɔa'n-mɔ tua yɛ'n. ²⁴ Ke ɔ bɔli yɛ bu mɔ ɔ 'titi mgbɔndan'n, bɛ nɔn yɛ ngɔa'n-mɔ anɔn kɔn kɔ a, ɔ tua yɛ kotoku akpu kɔ yɔ nyɛ. ²⁵ Akɔa sɔ'n le man like fii m'ɔ fa tua kale nin ɔ. Yɛ mɔn'n kɔ man atin ke bɛ tɔnin yɛ nɔn yɛ yi, nɔn yɛ mma'n-mɔ nɔn bé nwɔn ninngɛ'n kwalaaatin bɛ fá bɛ túa kale'n.

²⁶ “Mɔ yɛ mɔn'n hanlin sɔ'n, akɔa'n kɔ tu kɔ tɔ yɛ ja nun ɔ kɔ butu yɛ nwɔn ɔ kɔ hele yɛ ke: ‘Mɔn mɔn, si abɔtale, nán wɔ esika'n, m 'ba tua yɛ kwalaa mɔn man wɔ.’ ²⁷ Akɔa'n hanlin ehi a, yɛ mɔn'n kɔ nwun yɛ nwɔn anwunnvoe, ɔ kɔ fa kale'n ɔ kɔ hye yɛ ɔ kɔ yaci yɛ maan ɔ kɔ hɔ.

²⁸ “Akɔa'n fi ebele ɔ kɔ fite. Mɔ ɔ 'kɔ'n, ɔ nɔn yɛ manngɔn kɔn m'ɔ nɔn yɛ di junman lika kɔn'n kɔ yia. Yɛ manngɔn sɔ'n tua yɛ esika kaan bie. ɔ kɔ sɔ yɛ konvin ɔ kɔ mian. Yɛ nwan: ‘Tua mɔn esika'n man mɔn!’

²⁹ “Yɛ manngɔn'n kɔ tu kɔ tɔ yɛ ja nun ɔ kɔ butu yɛ nwɔn ɔ kɔ hele yɛ ke: ‘Anianman, si abɔtale, nán wɔ esika'n, mɔn 'ba tua mɔn man wɔ.’

³⁰ “ɔ hanlin ehi a, akɔa'n ngɔ tie man, ɔ kɔ man bɛ kɔ hyi yɛ manngɔn'n bɛ kɔ tu yɛ fiadi dede ɔ kɔ ju cian mɔ ɔ kɔ tua yɛ kale'n. ³¹ Mɔ ngɔa ehinlin-mɔ nwunlin yɛ nyɔle sɔ'n, bé nwɔn kɔ bubu bé, bɛ kɔ hɔ kɔ han kɔ hele bé mɔn'n.

³² “Nan mɔ munlian'n tili ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ man bɛ kɔ fele akɔa sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele yɛ ke: ‘Akɔa ati anɔn ete! M'an fa wɔ kale'n kwalaa m'an hye wɔ. ɔ sanlin ke a butu wɔ nwɔn a hele mɔn. ³³ Ke n nwunlin wɔ nwɔn anwunnvoe'n, wɔ kɔsu ɔ di ke ɛ nwun wɔ manngɔn nin anwɔn anwunnvoe.’ ³⁴ Belemgbin'n kɔ fe eya kpa, ɔ kɔ tu akɔa'n kɔsu fiadi dede ɔ kɔ ju cian m'ɔ kɔ tua yɛ kale'n.”

³⁵ Zozi kɔ han kɔ tu sɔ ke: “Sɛ sɔanlan di emɔ anwɔn ejɔle ete nán emɔ a nyi man bé kunnun b'a nyaci man yɛ nwɔn sa b'a nje man yɛ a, mɔn Si'n kɔsu m'ɔ wɔ anwunno'n nyaci man emɔ anwɔn sa ɔ nje man emɔ.”

19

Eyila nin anwɔn ejɔle'n (Maaki 10.1-12)

¹ Mɔ Zozi yueli yɛ ejɔle sɔ'n-mɔ kan'n, ɔ fi Galile mân nin anɔn ebele ɔ kɔ hɔ Zude mân nin anɔn, asue Zuludin nin anzin elɔ ebue kɔn. ² Meninsɔnman sili yɛ sɔ. Bɛ 'ba a, bɛ nɔn nwuluwafɔɛ. Zozi manlin bé nwuluwafɔɛ'n-mɔ anwɔn sali.

³ Anɔn *Falisifɔɛ mmie-mɔ wɔ meninsɔnman nin anɔn. Bɛ kɔ kpunge Zozi anwɔn ebele. Kemɔ bɛ kulo ke bɛ sua yɛ ngaa nin ati, bɛ kɔ bisa yɛ ke: “Kpain, asɔ yɛ mala'n man atin ke belenzua kɔn kwalaa ke ɔ sin atin ngacile biala asɔ ɔ yila yɛ yi ɔ?”

⁴ Bɛ bisali sɔ a, Zozi nwan: “Asɔ emɔ kunnngali man yɛ Ehele Ejɔle nin anɔn lé ke abɔbɔ nin anɔn, Bɔfɔɛ'n bɔli belenzua nɔn balasua. ⁵ M'ɔ bɔli bé yueli'n, yɛ nwan: *Ehika ati, belenzua'n fi yɛ si nɔn yɛ nin abɔ anwɔn 'ba jasɔ. ɔ fa yɛ nwɔn bɔ yɛ yi, nán bé munnyuan'n bɛ yɔ sɔanlan munmuan kɔn.* ⁶ Yɛ sɔ ehi, anɔn bɛ ti man menian nnyuan kɔn, nan b'a yɔ sɔanlan munmuan kɔn. Like mɔ Nyanmian kɔ han kɔ bɔ nun'n, kulo sɔanlan n'ɔ ti nun.”

⁷ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, Falisifɔɛ'n-mɔ kɔ bisa yɛ ke: “Anɔn ɔ yɔ sɛ mɔ Moyizi manlin atin ke belenzua héle eyila kalata ɔ mán yɛ yi nán ɔ yila yɛ'n?”

⁸ Zozi nwan: “Moyizi manlin atin ke emɔ yila bé yi-mɔ. ɔ sanlin ke emɔ ati anɔn ti ete. Nan abɔbɔ nin anɔn'n, anɔn ɔ ti man sɔ. ⁹ Mɔn kan mɔn kele emɔ ke sɔanlan mɔ yɛ yi a mmɔ man bian m'ɔ kɔ yila yɛ ɔ kɔ ja balasua fufɔle'n, sɔanlan sɔ'n, anɔn ɔ'a tun ajaa.”

¹⁰ Mɔ Zozi menian'n-mɔ tɪlɪ ɛjɔlɛ sɔ'n, bɛ nwan: “Sɛ eyila nɪn anwɔn ɛjɔlɛ'n tɪ sva a, anɪn ɔ tɪ kpa kɛ bɛ nja man bɛ nwan.”

¹¹ Mɔ bɛ hanlɪn sɔ'n, Zozi nwan: “Nán menian'n-mɔ kwalaa yê bɛ tɪ ɛjɔlɛ sɔ nɪn abɔ ɔ. Nan bɛ mɔ Nyanmian a man bɛ yí nwɔn tunmin'n yê bɛ kwalaa bɛ tɪ yí bɔ ɔ. ¹² Ninngɛ dɔɔn wɔ ɛbɛlɛ, ɔ jji melenzua'n mmie-mɔ, ɔ man bɛ ngwala man bala ja. Mmie-mɔ wɔ ɛbɛlɛ, bɛ 'wɔ bɛ a, anɪn bɛ nwɔn tɪ man kpa. Mmie-mɔ kɔsɔ wɔ ɛbɛlɛ, bɛ sa bɛ. Mmie-mɔ kɔsɔ wɔ ɛbɛlɛ, Anwunno Belemgbin Mân'n dunman nɪn, bɛ nja man bala. Svanlan m'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fá síe!”

(Maaki 10.13-16, Luku 18.15-17)

¹³ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, menian mmie-mɔ falɪ mmatɔnman nganngan bɛ bɛlɛlɪ yí kɛ ɔ fá yí sa ɔ fúa bɛ nwɔn nán ɔ yéyila bɛ sɔ. Nan mɔ yí menian'n-mɔ nwunlin yí sɔ'n, bɛ jɔjɔlɪ bɛ.

¹⁴ Ɛhɪ a, Zozi nwan: “Nán bɛ totua mmatɔnman'n-mɔ atɪn, bɛ yáci bɛ maan bɛ bála mín nwɔn. Ɔ sanlɪn kɛ Anwunno Belemgbin Mân'n, bɛ mɔ bɛ tɪ kɛ mmatɔnman ɛhɪ-mɔ'n y'ɔ tɪ bɛ diɛ ɔ.” ¹⁵ Zozi falɪ yí sa'n-mɔ fualɪ bɛ nwɔn yueli, yí nzin y'ɔ fi ɛbɛlɛ ɔ hɔlɪ ɔ.

Kpafɛlɛ esikafɔɛ nɪn anwɔn ɛjɔlɛ'n

(Maaki 10.17-31, Luku 18.18-30)

¹⁶ Ɛhɪ, svanlan kɔn walɪ tɔlɪ Zozi, yí nwan: “Ngehelefɔɛ, nzu like diɛ kpa yê n yó nán m'an nyan ngwan m'ɔ le man ayuelɛ nɪn ɔ?”

¹⁷ M'ɔ hanlɪn sɔ'n, Zozi kɔ bisa yí kɛ: “Nzuke ati yê ɛ le bisa mín like m'ɔ tɪ kpa nɪn anwɔn ɛjɔlɛ ɔ? Nyanmian angɔnmɪn cein y'ɔ tɪ kpa ɔ. Sɛ ɛ kulo kɛ ɛ nyan ngwan m'ɔ le man ayuelɛ nɪn an, anɪn di mala'n-mɔ asɔ.”

¹⁸ Kpafɛlɛ'n kɔ bisa Zozi kɛ: “Anɪn mala benin-mɔ?”

Ɛhɪ a, Zozi kɔ bua yí kɛ: “*N'ɛ kun svanlan, n'ɛ tɔn ajaa, n'ɛ wua, n'ɛ di ato ɛ tɔ wó manngɔn bie abɔ,* ¹⁹ *man wó nyin sɔ wó sɪ nɔn wó nin, afi kulo wó manngɔn kɛ wó muonun wó nwɔn.*”

²⁰ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ'n, kpafɛlɛ'n nwan: “M'an li mala ɛhɪ-mɔ kwalaa asɔ. Nan nzuke like diɛ biekun y'ɔ sɛ kɛ n yó ɔ?”

²¹ Zozi nwan: “Sɛ ɛ kulo kɛ ɛ yue kpa yɔ bɔkɔɔ a, anɪn kɔ tɔnɪn wó ninngɛ'n kwalaa mɔ ɛ le yí'n. Esika'n mɔ ɛ kɔ nyan yí'n, fa man ehianfɔɛ'n-mɔ, nán ɛ 'ba nyan anwɔndiɛ dɔɔn anwunno ɛlɔ. Sɛ ɛ yɔ yí sɔ yue a, bala nán sɪ mín sɔ.”

²² Kpafɛlɛ sɔ'n kɔsɔ a nyan yí nwɔn kpa. Nan m'ɔ tɪlɪ ɛjɔlɛ'n mɔ Zozi hanlɪn helelɪ yí'n, yí lɔa bɔlɪ yí nwɔn ɔ kɔ hɔ.

²³ Ɛhɪ, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ kɛ: “Mɪn kan yí ananhɔlɛ mɪn kele ɛmɔ kɛ svanlan m'ɔ kɔ nyan yí nwɔn'n, Anwunno Belemgbin Mân nɪn anɪn ɛlɔ ɛwɔlɔɛ yɔ sɪ kpa man yí. ²⁴ Ɛsɛ mɪn kan mɪn kele ɛmɔ biekun kɛ: ɔ yɔ sɪ man naan kpilɪ'n mɔ bɛ fɛlɛ yí svamɔ'n kɛ ɔ wólɔ dɔlɔwa bɔɛ nɪn. Nan ɔ yɔ sɪ kpa man esikafɔɛ kɔn kɛ ɔ wólɔ Nyanmian Belemgbin Mân nɪn anɪn.”

²⁵ Mɔ yí menian'n-mɔ tɪlɪ ɛjɔlɛ sɔ'n, ɔ sinlin bɛ nwɔn kpa. Bɛ nwan: “Sɛ ɔ tɪ sɔ a, anɪn nwan svanlan diɛ yê ɔ kwalaa Anwunno Belemgbin Mân nɪn anɪn kɔ ɔ?”

²⁶ Zozi nianlɪn bɛ dede a, yí nwan: “Ɔ yɔ sɪ man menian'n-mɔ, nan ɔ nyɔ sɪ mman man Nyanmian.”

²⁷ Ɛhɪ, Pielɪ kɔ jasɔ, yí nwan: “Yé mɔ y'a yaci yé ninngɛ'n kwalaaatin mɔ yɛ sɪ wó sɔ'n, anɪn yé kɔsɔ yé diɛ tɪ sɛ?”

²⁸ Zozi nwan: “Mɪn kan yí ananhɔlɛ mɪn kele ɛmɔ kɛ mele mɔ *Mân Baa'n 'ba tanlan yí anɪnminnyanmɔn belemgbin bia nɪn asɔ mân fɔfɔlɛ nɪn anɪn'n, ɛmɔ menian bulu nɔn nnyuan'n mɔ ɛmɔ sɪ mín sɔ'n, ɛmɔ 'ba tanlan belemgbin bia sɔ bɛ bua Izalayɛ nvilleie bulu nɔn nnyuan'n ndɛɛ. ²⁹ Ɛsɛ svanlan biala mɔ mín tɪ, ɔ kɔ yaci yí awulo, yí nianman mmelenzua anaan mmalasua, yí sɪ anaan yí nin, yí mma, anaan yí ebo, ɔ 'nyan yí nwɔn sɔ fá ɛya, ɛsɛ ɔ 'nyan nyanmiansɔ ngwan m'ɔ le man ayuelɛ'n. ³⁰ Nan kɔsɔ, bɛ mɔ kɪkaala bɛ li mva'n, bɛ dɔɔn bɛ 'ba ha sian. Yê bɛ dɔɔn kɔsɔ mɔ bɛ halɪ sian'n, bɛ 'ba li mva.

20

Kpafv'n-mə ahatua nın anwvñ anyınnđala'n

¹ “E' nwun like mə Anwunno Belemgbın Mân'n soman yí'n: Elehvñ kñn mınlan kñn kə jasv ngelemə tutun kpa, ə 'kə a kpñndε menian maan be di junman yí divın ebo nın asv.

² Bé m'ə nwunlin bé'n, ə nvn bé kə li cıan kñn junman nın anwvñ gua. Y'ə nvn bé həlı yí divın ebo nın asv ə.

³ “Ngelemə dəe nğvanlan ə kə fite gua nın asv elə biekun. Ə 'nıan an, menian mmiekun-mə gugua gua nın asv, be le man junman be nni man. ⁴ Ə kə han kə hele bé ke: ‘Emə kvsu hó lí junman mın ebo nın asv nán yí nwvñ ahatua m'ə se fata'n, mın 'fa mın man emə.’

⁵ “Ə hanlın an, menian'n-mə kə tie be kə hə junman nın elie yí ebo nın asv. Senzejınlan nvn nəsuba dəe nsan, bian'n kə fite biekun, ə kə nwun menian mmiekun-mə nán ə'a fa bé.

⁶ Mə be 'kə a bə nəsuba dəe nnun'n, ə kə nwun mmiekun-mə gua nın asv, nán ə'a bisa bé ke: ‘Nzuke ati yê emə gua ewa mgban sva mə emə nni man junman fí'n?’

⁷ “Bé nwan: ‘Svanlan manlın man yé junman ti ə.’

“Bian'n nwan: ‘O, anın emə hó lí junman mın divın ebo nın asv.’

⁸ “Nəsuba mə be kpənzvli'n, ə kə fele kpain'n m'ə nıan yí junman nın asv'n, yí nwan: ‘Fefele kpafv'n-mə kvalaatin nán tua bé esika'n man bé. E 'tua, di mva bə yí bə bé mə n valı bé nəsuba nun'n dede nán ə'a tv bé mə n valı bé ngelemə nun'n.’

⁹ “Be kə fefele bé mə be falı bé dəe nnun'n, be kə tua bé cıan kñn junman esika'n be kə man bé. ¹⁰ Mə bé mə be lili mva be falı bé'n 'de bé esika dıe'n, be jvnlın ke ə 'ba hə yí nyunnun tala dəe nnun mma'n-mə dıe'n. Ə'a nyə man sə, nan cıan kñn junman esika nın ala yê be tualı manlın bé ə. ¹¹ Be 'de bé esika nın an, anın be le jvə bian'n bé konvin abv. ¹² Bé nwan: ‘Kpafv ehı-mə mə b'a li junman dəhyvılı kñnmgba'n, esika'n mə a tua bé'n nvn yé dıe'n se, yé mə ye jin eyua heleman ehı anın y'a li junman dede ahıe nın a fa a san'n!’

¹³ “Mə be jvəlı sə'n nán bian nın a tua a se bé nunhan kñn ke: ‘Mın manngvñ, m'an nnaka man wó o. Nán cıan kñn junman gua'n mə yé nvan selı yí nwvñ'n yê m'an tua m'an man wó nın ə? ¹⁴ Fa wó esika'n nán kə. Cıan kñn junman esika'n mə mın fa mın man wó'n, yí kñnmgba'n yê mın 'fa mın man bé mə n valı bé dəe nnun nın ə. ¹⁵ Mın esika ə, ke mın kulo ke mın yə yí'n yê mın yə ə. Anaan kemə m'an yə sian mma'n-mə kpa'n, ə yə wó eya ə?’ ”

¹⁶ Ehı, Zozi kə han kə tv sv ke: “Bé mə be li sian'n, be 'di mva yê bé mə be li mva'n, be 'di sian.”

Zozi 'ba bə yí ewue'n nvn yí etınge nın asv biekun

(Maakı 10.32-34, Luku 18.31-34)

¹⁷ Ehı anzin, mə Zozi 'kə Zoluzalemvñ'n, atunnun, ə kə fele yí menian bulu nvn nnyuan nın ahanmıan, ə kə han kə hele bé ke: ¹⁸ “Emə tíe, ye le kə Zoluzalemvñ. Se ye ju elə a, be 'ba yı *Mân Baa'n be man Nyanmıan *teeyıfve mgbain'n-mə, ə nvn *mala nın asv mgbain'n-mə maan be kun yí. ¹⁹ Be 'fa yí be man bé mə be ti man Zufv'n maan be gvlv yí nwvñ, be fin yí mgbele be bvbə yí kvlvwa nın asv. Ə wu a, yí cıan nsan nın asv, ə 'tınge.”

Zvakı nvn Zvan anin'n 'ba sele Zozi like

(Maakı 10.35-45)

²⁰ Ehı, Zebede amma'n-mə anin nvn bé walı Zozi anwvñ ebele. Ə kə kutv yí nyunnun ə kə sele yí ke ə yó like kñn mán yí.

²¹ Zozi kə bisa yí ke: “Nzuke yê ε kulo ke n yó m mán wó ə?”

Balasua'n nwan: “Mın mma nnyuan ehı-mə mə be wə ewa'n, cıan mə ε kə kacı belemgbın'n, man kñn tánlan wó sa fama sv, man kñn'n kvsu tánlan wó sa bē sv.”

²² Mə balasua'n hanlın ehı'n, Zozi nwan: “Like'n mə emə le kpñndε'n, emə nzı man. Asv kangə'n mə mın 'ba nvn nun'n, emə kə hvála nın nvn ə?”

Bé nwan: “Yuo, ye kə hvála nın nvn.”

²³ Zozi nwan: “Ɔ ti ananhɔle ke emɔ 'ba nɔn mɪn kangɔ nɔn anun, nan kɔsɔ m'ɔ ti mɪn fama sɔ, anaan mɪn bɛ sɔ etanlan'n, nɔn mɪn yɛ mɪn fa menian'n-mɔ mɪn sie ebele ɔ. Nan bɛ mɔ mɪn Sɪ a sesie a man bɛ'n yɛ ɔ 'fa bɛ sie ebele ɔ.”

²⁴ Mɔ yɪ menian bulu eɪnɪn-mɔ tɪlɪ eɟɔle sɔ'n, be feli anianman nnyuan nɔn anwɔn eya. ²⁵ Eɪti, Zozi kɔ fele bɛ kwalaaɪn ɔ kɔ han kɔ hele bɛ ke: “Emɔ sɪ ke mɔn nɔn anun nmelemgbɪn'n-mɔ, ɔ nɔn bɛ mgbain'n-mɔ, be kele bɛ menian'n-mɔ yale be sisi bɛ. ²⁶ Nan emɔ afian ewa die, ɔ ti man sɔ. Emɔ afian, m'ɔ kulo ke ɔ kaci kpain'n, ɔ kaci emɔ akua. ²⁷ Emɔ nunhan m'ɔ kulo ke ɔ di emɔ anyunnun'n, ɔ yɔ emɔ kanga. ²⁸ Eɪti ati, *Mɔn Baa'n, ɔ'a mma man ke ɔ 'ba maan be sɔ yɪ, nan yɪ muonun ɔ wali menian'n-mɔ esɔe nɔn ɔ'a fa yɪ ngvan'n ɔ'a le menian dɔn ati.”

*Zozi 'ba man anyinsinlinwafɔe nnyuan nwun asɪ
(Maaki 10.46-52, Luku 18.35-43)*

²⁹ Mɔ be fi Zeliko kulo nɔn anun be 'fite'n, menian dɔn kpa sili bɛ sɔ. ³⁰ Anɔn anyinsinlinwafɔe nnyuan gua atɪn nɔn anɔn ebele. Mɔ be tɪlɪ ke Zozi le sɪn'n, be kɔ tɪan nɔn, bɛ nwan: “Yɛ Mɪn, belemgbɪn *Davidi Awa, nwun yɛ nɔn anwunnvoe!”

³¹ Menian'n-mɔ kɔ totua bɛ ke be mɔan bɛ nɔn. Be 'totua bɛ a, anɔn bele mɔ be le tɪan nɔn kpa, bɛ nwan: “Yɛ Mɪn, belemgbɪn Davidi Awa, nwun yɛ nɔn anwunnvoe!”

³² Zozi kɔ jinlan ɔ kɔ fele bɛ, ɔ kɔ bisa bɛ ke: “Nzu yɛ emɔ kulo ke n yɔ m mɔn emɔ ɔ?”

³³ Bɛ nwan: “Yɛ Mɪn, yɔ maan ye nwɔn asɪ.”

³⁴ Bɛ nɔn kɔ yɔ Zozi koun. Ɔ kɔ fa yɪ sa'n kɔ fua bɛ nyɪn'n. Ebele ala, be kɔ nwun asɪ yɛ be sili yɪ sɔ ɔ.

21

*Zozi 'ba wɔlɔ Zoluzalemɔn kulo nɔn anun
(Maaki 11.1-11, Luku 19.28-40, Zvan 12.12-19)*

¹ Zozi nɔn yɪ menian'n-mɔ, be kɔ a dede be kɔ ju kulo'n mɔ be fele yɪ Betifaze nɔn asɔ. Kulo sɔ'n mantan Zoluzalemɔn. Be kɔ bɔ nɔn *Olivɔ bɔka nɔn asɔ. Ebele, Zozi kɔ sɔan yɪ menian'n-mɔ anun nnyuan, ² yɪ nwan: “Emɔ hɔ kulo'n m'ɔ wɔ emɔ anyunnun elɔ nɔn asɔ. Mɔ emɔ 'fite kulo nɔn asɔ ebele ala'n, emɔ 'ba nwun ke afunlunmun bilie kɔn nɔn yɪ wa mɔnda ebele. Emɔ nyɔnnɔ bɛ be bɛle mɪn. ³ Se sɔanlan bie bisa emɔ eɟɔle a, emɔ hɔn ke: ‘Yɛ Mɪn a hian yɪ nɔn.’ Emɔ kan sɔ a, be 'ba yaci emɔ maan be fa bɛ be ba.”

⁴ Ɔ man eɟɔle'n mɔ Nyanmɪan kpɔmanfɔe'n hanɪn'n kpɪnɪn sɔ:

⁵ *Nyanmɪan nwan: Kan kele Sɔn amma'n-mɔ,
emɔ nɪan, emɔ belemgbɪn'n tɪ afunlunmun sɔ.
Yɪ ahɔnɪn la asɪ ɔ le ba emɔ anwɔn elɔ
ɔ tɪ afunlunmun baa kɔn asɔ.*

⁶ Mɔ Zozi manɪn bɛ ngalie sɔ'n yuelɪ'n, yɛ yɪ menian nnyuan'n hɔlɪ ɔ. Like'n mɔ Zozi helelɪ bɛ ke be yɔ'n, be yɔlɪ. ⁷ Be kɔ fa afunlunmun'n nɔn yɪ wa'n be kɔ a. Be kɔ yɪyɪ bɛ taladie'n-mɔ be kɔ gua bɛ sɔ, yɛ Zozi folɪ tanlanɪn afunlunmun baa nɔn asɔ ɔ. ⁸ Menian dɔn kpa kɔ yɪyɪ bɛ taladie'n be kɔ sɪse yɪ atɪn nɔn anun. Mmie-mɔ kɔsɔ kɔ kpɪkpe aye male be kɔ sɪse yɪ atɪn nɔn anun. ⁹ Bɛ mɔ be li bɛ nyunnun'n ɔ nɔn bɛ mɔ be li Zozi anzin'n kɔ bɔ kɔ sulo. Bɛ nwan:

“Hozanna!

Nyɪla hɔn belemgbɪn *Davidi Awa'n!

Nyɪla hɔn sɔanlan eɪti m'ɔ le ba wɔ yɛ Mɪn dunman nɔn'n!

Hozanna!

Nyɪla hɔn Nannan Nyanmɪan m'ɔ wɔ anwunno anwunno elɔ'n!”

¹⁰ Mɔ Zozi 'wɔlɔ Zoluzalemɔn kulo nɔn anun'n, kulo bɔndɪn'n kɔ kpusu. Menian'n-mɔ kɔ bisa ke: “Nwan sɔanlan die ɔ?”

¹¹ Meninsɔnman'n nwan: “Nyanmɪan kpɔmanfɔe Zozi m'ɔ fi Galile kulo'n mɔ be fele yɪ Nazaletɪ nɔn asɔ nɔn ɔ.”

Zozi 'ba fvan bé mǎ bé lé di gua

Nyanmian awulo nun anun'n

(Maaki 11.15-19, Luku 19.45-48, Zvan 2.13-22)

¹² Zozi kǎ wǎlǎ Nyanmian awulo nun anun, ǎ kǎ fvan bé kwalaa mǎ bé lé di gua nun'n. ǎ kǎ han bé mǎ bé kaci esika'n tǎbǎlǎ'n-mǎ kǎ gua. Bé mǎ bé lé tǎnǎn mǎlǎnǎnman'n, ǎ kǎ han bé bia'n-mǎ kǎ gua. ¹³ M'ǎ hanlǎn bé ninng'e'n-mǎ gualǎ yuelǎ'n, yí nwan: “Nyanmian Anvan Ejǎle'n lé kele ke: *Bé 'ba félé mín sua'n mmǎtǎe sua*. Nan emǎ dié, emǎ a fa a kaci *awue sua!*”

¹⁴ Anyinsinlinwafǎe, ǎ nun bé mǎ bé tia bé tǎ sǎ'n mmie-mǎ kǎ a Nyanmian awulo nun anun, Zozi anwǎn ebele. Zozi kǎ man bé nwǎn kǎ sa. ¹⁵ Nan mǎ Nyanmian *tǎeyǎfǎe'n-mǎ, ǎ nun *mala nun asǎ mgbain'n-mǎ nwunlin asinbenwǎn ninng'e'n mǎ Zozi yǎlǎ'n, ǎ nun mmatǎnman'n-mǎ mǎ anǎn bé lé tǎn Nyanmian awulo nun anun bé kan ke: “Anunminnyanmǎn hǎn belemgbin *Davidi Awa'n!”, Zozi anwǎn kǎ yǎ bé éya.

¹⁶ Ehi, bé kǎ bisa Zozi ke: “Asǎ é tǎ ejǎle'n mǎ bé lé kan'n?”

Zozi nwan: “Yuo o. Eहेले Ejǎle nwan: *A fa ayé eyé nun a wula mmatǎnman'n-mǎ nun adǎman'n-mǎ anvan*. Ejǎle sǎ'n-mǎ, asǎ emǎ kǎngalǎ man yí lé ǎ?”

¹⁷ M'ǎ hanlǎn sǎ yuelǎ'n, ǎ kǎ yaci bé ebele ǎ fi kulo nun anun ǎ kǎ fite ǎ kǎ hǎ kǎ la Betanin kulo nun asǎ.

Zozi 'ba bǎ figi baka kǎn sasan

(Maaki 11.12-14,20-24)

¹⁸ Alǎe hǎnlin mǎ Zozi 'sa ba Zoluzalemǎn'n, éhǎe kǎ hun yí. ¹⁹ ǎ kǎ nwun *figi baka kǎn atǎn nun anvan, ǎ kǎ hǎ yí bǎ. ǎ juli ebele a, nyǎ ngǎnmǎn, ǎ ngǎ nyan baa sǎ. Ehi, ǎ kǎ se figi baka'n ke: “ǎ fi éne m'ǎ kǎ'n, é nzu man baa fíi kǎn lé.” Eहेले ala, figi baka'n kǎ yue yǎ bǎkǎ.

²⁰ Mǎ yí menian'n-mǎ nwunlin yí sǎ'n, ǎ sinlin bé nwǎn. Bé kǎ bisa Zozi ke: “Nan ǎ yǎ se mǎ figi baka nun a yue yǎ kǎkaala'n?”

²¹ Zozi nwan: “Mǎn kan yí ananhǎle mǎn kele emǎ ke se emǎ le dedi mǎ emǎ dedi'n jin yí ja nun'n, mǎ m'an yǎ figi baka éhi'n, emǎ 'ba huala yí yǎ, ése bǎbǎ se emǎ se bǎka éhi ke: ‘Tu wǎ bǎ éwa, tutu kǎ tǎ jenvie nun anun’ an, ǎ 'kǎ. ²² Se emǎ le dedi a, like biala mǎ emǎ kǎ bisa yí mmǎtǎe nun anun'n, emǎ asa 'kan yí.”

Zozi tunmin'n m'ǎ le yí'n

(Maaki 11.27-33, Luku 20.1-8)

²³ Zozi kǎ wǎlǎ Nyanmian awulo nun anun, ǎ kǎ hehele menian'n-mǎ Nyanmian Anvan Ejǎle'n. Nyanmian *tǎeyǎfǎe mgbain'n-mǎ nun Zufǎ mgbain'n-mǎ kpǎlǎ Zozi, bé nwan: “Tunmin benin yǎ é le yí é yǎ ninng'e sua-mǎ ǎ? Nwan sǎanlan dié y'ǎ manlǎn wǎ yí nwǎn atǎn ǎ?”

²⁴ Zozi nwan: “Mǎn 'bisa emǎ kosuan kǎn. Se emǎ tu yí nǎan an, mín kǎsǎ mǎn 'kele emǎ sǎanlan'n m'ǎ man mín tunmin maan mǎn yǎ ninng'e sua-mǎ'n. ²⁵ Nyanmian y'ǎ sǎanlan Zvan ke ǎ sǎnǎn menian'n-mǎ ǎ, anaan kulo menian'n-mǎ yǎ bé sǎanlǎn yí ǎ?”

Mǎ Zozi bisalǎ bé kosuan sǎ'n, akpǎlǎwa tǎlǎ bé afian élǎ. Bé nwan: “Se ye kan ke Nyanmian yǎ ǎ sǎanlǎn yí a, ǎ 'ba bisa yé ke: ‘Nan nzuke ati yǎ emǎ a nne man yí b'a nni man'n?’ ²⁶ Nan se ye kan ke: ‘Menian'n-mǎ yǎ bé sǎanlan yí a, meninsǎnman'n 'fé yé nwǎn éya. Afǎ bé kwalaa bé de bé di ke Zvan tǎ Nyanmian kpǎmanfǎe.”

²⁷ Ehi a, bé kǎ bua Zozi ke: “Yé nzǎ man.”

Zozi kǎsǎ nwan: “Se emǎ nzǎ man an, mín kǎsǎ mǎn ngan man sǎanlan'n m'ǎ man mín tunmin maan mǎn yǎ ninng'e sǎ'n-mǎ'n mǎn ngele man emǎ.”

Mmatǎnman nnyuan nun anwǎn anyǎndala'n

²⁸ Ése Zozi nwan: “Emǎ tíe. Anǎn bian kǎn le yí mma nnyuan. Cian kǎn, ǎ kǎ han kǎ hele nunhan kpain'n ke: ‘Mín wa, éne, kǎ divǎn ebo nun asǎ élǎ kǎ li junman.’

²⁹ “Batɔnman'n tua se yí sɪ kɛ: ‘Mɪn ngɔ man.’ ɔ tɪ ebele dede yí nzin hyeli, ɔ kɔ jasɔ ɔ kɔ hɔ ebo nɪn asɔ.

³⁰ “Sɪe'n kɔ han ejɔle kɔnmgba sɔ'n ɔ kɔ hele yí wa kutua'n. ɔ hanlɪn an, yí wa'n nwan: ‘Baba, m'an tɪ, mɪn 'kɔ.’ Baa'n ngɔ hɔ man ebo nɪn asɔ.

³¹ “Anɪn mmatɔnman nnyuan'n, benin y'ɔ yɔli yí sɪ ehulo like ɔ?”

Bé nwan: “Nunhan kpain nɪn ɔ.”

Ehɪ, Zozi nwan: “Mɪn kan yí ananhɔle mɪn kele emɔ kɛ, bé mɔ be dide ajule'n, ɔ nɔn tutu'n-mɔ, be 'di mɔva emɔ anyunnun Nyanmɪan Belemgbɪn Mân nɪn anun elɔ. ³² ɔ sanlɪn kɛ Zɔan walɪ, ɔ heleli emɔ atɪn kpa'n, nan emɔ a nva man sɔ. Nan bé mɔ be dide ajule'n, ɔ nɔn tutu'n-mɔ, bé diɛ, be leli yí be lili. Emɔ a nwun kɛ menian sɔ'n-mɔ kwalaa a le yí a li. Nan emɔ diɛ, emɔ a nnun man bé nwɔn b'a ngaci man bé abalabɔ'n, b'a nne man yí b'a nni man.”

Divɪn ebo nɪn anwɔn anyɪndala'n
(Maaki 12.1-12, Luku 20.9-19)

³³ “Emɔ tíe anyɪndala kɔn biɛkun. Anɪn bian kɔn le yí divɪn ebo. ɔ kɔ le yí nwɔn. ɔ kɔ fun kunman kɔn m'ɔ hyuhyuin yí nzan'n gua nɪn ɔ. ɔ kɔ si sua hyilili kɔn sɔ. Sua sɔ'n tɪ kannganlaun. Be fɔ sɔ be sisa ebo'n. M'ɔ yueli'n, ɔ kɔ fa ebo'n kɔ wula kpafɔ-mɔ asa nɪn. Yê ɔ hɔli yí atɪn ɔ. ³⁴ ɔ wɔ ebele dede mɔ divɪn nɪn etiɛ'n tɛmɔn juli'n, bian'n kɔ sɔan yí ngɔa'n-mɔ kɛ be hɔ kpafɔ'n-mɔ anwɔn elɔ, be hɔ lé yí diɛ'n be béle yí.

³⁵ “Kpafɔ'n-mɔ kɔ hyɪ bian'n ngɔa'n-mɔ be kɔ bɔ kɔn, be kɔ hun kɔn, be kɔ tutɔ nunhan kɔn kɔsɔ ebɔe be kɔ hun yí. ³⁶ Eɛe bian'n kɔ sɔan yí ngɔa'n mmiekun-mɔ dɔɔn be talali alimɔva diɛ'n-mɔ. Eɛe kpafɔ-mɔ kɔ yɔ bé kɛ be yɔli ehɪnɪn-mɔ'n. ³⁷ Sian diɛ, bian'n kɔ sɔan yí muonun yí wa'n bé nwɔn elɔ. Yí nwan: ‘Kɛmɔ ɔ tɪ mɪn kunnun baa'n, mɪn de mɪn di kɛ be 'ba man yí anyɪnzɔ.’

³⁸ “Nan mele mɔ be nwunlin bian nɪn awa'n, bé nwan: ‘Be nían, bian ehɪ m'ɔ le ba'n, cɪan bie dede yí dein yê ɔ 'di ajâ'n ɔ fa ebo nɪn ɔ. Yí tɪ, be mán ye hún yí ye fá ebo'n.’ ³⁹ Ehɪ a, be kɔ hyɪ bian nɪn awa'n be nɔn yí kɔ hɔ ebo nɪn anɔan elɔ be kɔ hun yí.

⁴⁰ “Nan sɛ bian'n m'ɔ le ebo'n ba a, kpafɔ sɔ'n-mɔ, nzu yê emɔ de di kɛ ɔ 'yɔ bé ɔ?”

⁴¹ Bé nwan: “ɔ nnwun man bé nwɔn anwunnvoe, ɔ 'kun kpafɔ ati anun etiɛ sɔ'n-mɔ ɔ fa yí ebo'n wula menian nɔvɔle asa nɪn. Tɛmɔn'n ju nán be 'tɪ ebo nɪn an, anɪn be yɪ yí diɛ be bele yí.”

⁴² Zozi nwan: “Ehele Ejɔle nɪn anun ejɔle kpɔle ehɪ, asɔ emɔ kɪngalɪ man yí lé ɔ?

Ebɔe'n mɔ bé mɔ be le si sua nɪn a ju a tv'n,
yí yê ɔ'a kaci ayialɛ nɪn asɔ ebɔe cɪnnɪn kpa nɪn ɔ.

Like mɔ yé Mɪn a yɔ nɪn anɪn.

ɔ tɪ enyɪnman like wɔ yé nyɪnsɔ!”

⁴³ Zozi kɔ han kɔ tv sɔ kɛ: “Ehɪ ati, mɪn kan mɪn kele emɔ kɛ Nyanmɪan Belemgbɪn Mân'n, be 'tɔva emɔ be de be man menian mɔ b'a nɪn bé nwɔn mɔ be bɔ bala m'ɔ sɔ Nyanmɪan anyɪn'n. [⁴⁴ Sɔanlan biala m'ɔ kɔ tɔ ebɔe sɔ nɪn asɔ'n, yí nɪn 'tɪtɪ. Sɔanlan kɔsɔ mɔ ebɔe sɔ'n kɔ tɔ yí sv'n, ɔ 'nunkun yí.”]

⁴⁵ Mɔ Zozi buli anyɪndala sɔ'n, Nyanmɪan *tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ nɔn *Falisɪfɔe'n-mɔ nwunlin kɛ bé nwɔn ejɔle yê Zozi le kan ɔ. ⁴⁶ Ehɪ ati, be kpɔnndeli atɪn mɔ be 'sɪn sɔ be cɪ yí. Nan kɔsɔ, menɪnsɔnman'n dunman nɪn, be sulo, be kɔ yaci be kɔ hɔ. ɔ sanlɪn kɛ menian'n-mɔ bu Zozi kɛ Nyanmɪan kpɔmanfɔe.

22

Atɔnvɔle alɛ nɪn anwɔn anyɪndala'n
(Luku 14.15-24)

¹ Zozi buli anyɪndala mmiekun-mɔ dɔɔn ɔ heleli bé. Yí nwan: ² “Anwunno Belemgbɪn Mân'n tɪ kɛ belemgbɪn kɔn m'ɔ le man yí wa belenzua kɔn fa yí yɪ atɔnvɔle ɔ. ³ ɔ kɔ sɔan yí

ngua'n-mo ke be ho fele be m'o tili yi sa feleli be'n ke b'a sesie alie nun a yue. Be holi feleli be a, menian so'n-mo fii ngo a man.

⁴“O ko swan yi ngua'n mmiekun-mo, yi nwan la be nwan nun, yi nwan: ‘Emo se be ke: M'an hun min nnale'n-mo non naan'n-mo mo b'a lo kpa'n. M'an sesie alie nun a yue. Yi ti, emo bala atonvole nun abu.’

⁵“Be holi feleli be a, menian so'n-mo ngo kpinlin belemgbin anwon. Ehi jasv a, o le ko yi ebolo, ehi jasv a, o le ko a tonin yi ninngge. ⁶Mmie-mo kusv ko so ngua'n-mo be ko hele be yale dede be ko hun be. ⁷Mo belemgbin'n tili ejole so'n, o ko fe eya. O ko swan yi nzalafu'n-mo ke be ho hun kodiawu so'n-mo ese be yala be kulo'n.

⁸“Mo ehi tili yi nwon'n, o ko han ko hele yi ngua'n-mo ke: ‘Atonvole alie nun a bun. Nan be mo n veleli be'n, be fii b'a mma man. ⁹Yi ti, emo ho gua nun asv elo, swanlan biala mo emo ko nwun yi'n, emo fele yi.’ ¹⁰Ngua'n-mo ko ho gua nun asv. Be kwalaa mo be non be yial'n, ati anun ete o, ati anun kpa o, be ko fele be dede atonvole sua'n ko yi tekeke.

¹¹“Belemgbin'n ko wolv sua nun anun, o ko neman be mo be gugua tabili nun anwon be le didi'n. O nian an, anin swanlan kon ti ebele. Swanlan so'n wula man atonvole taladie'n bie. ¹²Belemgbin'n ko bisa yi ke: ‘Min manngon, e yoli se mo e wolvli ewa, kusv afi e wula man atonvole taladie'n bie'n?’ Bian'n ngo huala man ejole fii kan.

¹³“Ehi, belemgbin'n ko han ko hele yi ngua'n-mo ke: ‘Emo cici yi ja'n non yi sa'n-mo be to yi awosin nun anun elo gua nun asv. Elo ye o 'sun ese o 'kvan yi je nun o.’ ”

¹⁴Zozi ko han ko to sv ke: “B'a fele menian don, nan kusv kaan bie ye be 'fa be o.”

Sezaa ajule'n

(Maaki 12.13-17, Luku 20.20-26)

¹⁵Ehi, *Falisifue'n-mo holi yiali be kponndeli kosuan mo se be bisa Zozi a, o kvala ke o fon o to be ngaa nun anun'n. ¹⁶Be ko swan be menian'n mmie-mo, o non belemgbin *Elodi menian die'n mmie-mo Zozi anwon elo, ke be ho bisa yi ke: “Kpain, ye si ke wo die e kan ananhole. Like mo Nyanman kulo ke swanlan yo'n, e kele yi ananhole. Ajonlin mo menian'n-mo ko fa'n, e nzulo man yi nzin. Afi e nian man swanlan nyunnun e mmua man yi ndee. ¹⁷Yi ti, wo die m'o wo wo ti anun'n, kan maan ye ti. Asv ye mala'n kele ke ye tua ajule anaan nan ye tua ye man belemgbin Sezaa o?”

¹⁸Nan mo Zozi nwunlin be ajonlin ete'n, o ko bisa be ke: “Apoo mma, nzuke ati ye emo le so min nian o? ¹⁹Esika'n mo emo fa tua Sezaa ajule'n, emo fa bie be man n nian.” Be ko fa kon be ko bele yi. ²⁰Be non yi wali a, yi nwan: “Nwan nvoninnin o non nwan dunman die ye o wo sv o?”

²¹Be nwan: “Belemgbin Sezaa o.”

Ehi a, Zozi nwan: “Like m'o ti Sezaa die'n, emo fa man Sezaa ye m'o ti Nyanman kusv die'n, emo fa man Nyanman.”

²²Zozi mmua so'n mo be tili'n sinlin be nwon. Be yacili yi ebele ye be holi o.

Ewuetinngge nun anwon kosuan'n

(Maaki 12.18-27, Luku 20.27-40)

²³Cian konngba so'n, *Sadusifue'n-mo mo be nwan ewuetinngge non man ebele'n, be mmie-mo ko a Zozi anwon ebele. Be ko bisa yi kosuan ke: ²⁴“Kpain, e 'nwun ejole mo Moyizi a han'n: ‘Se belenzua kon ja bala nan o non yi b'a nwv man baa fii dede nan belenzua'n wu a, yi nianman'n di ke o ja bala'n, nan o non yi wo baa be man yi nianman'n mo o'a wu'n.’

²⁵Ehi, anin anianman nsu wo ye afian ewa. Nunhan kpain'n jali balasua kon, o non yi a nwv man baa fii dede o ko wu. Yi nzin baa'n ko ja balasua so'n. ²⁶Yi kusv o non yi b'a nwv man baa fii dede o ko wu, yi nzin baa die'n ko fa bala'n. O non yi b'a nwv man baa fii dede yi kusv o ko wu. Be le yi so dede be menian nsu'n kwalaa be ko ja balasua konngba'n dede o ko yia. Be fii be non yi a nwv man baa dede be kwalaa be ko yue wu. ²⁷Yi nzin, balasua'n

kusu kɔ wu. ²⁸ Ewuetinngɛ cɪan'n, bɛ menian nsu'n, nunhan benin yɛ balasua'n tɪ yɪ dɪɛ ɔ? Afi bɛ kwalaa b'a ja yɪ bie.”

²⁹ Bɛ kosuan sɔ nun anwɔn, Zozi kɔ bua bɛ kɛ: “Emɔ a fun, ɔ sanlin kɛ emɔ nzɪ man Ehele Ejɔle'n nun Nyanmɪan tunmin'n. ³⁰ Afi ewuetinngɛ cɪan'n, mmelenzua'n-mɔ ngɔ ja man mmalasua kɔn, mmalasua'n-mɔ kusu ngɔ ja man mmelenzua kɔn. Nan bɛ kwalaa bɛ 'kaci kɛ nyanmiansu mmɔfɔɛ'n-mɔ. ³¹ Ewuetinngɛ nun anwɔn ejɔle'n mɔ Nyanmɪan Kpili hanlin heleli emɔ'n, emɔ kɪngali man yɪ lɛ ɔ? ɔ hanlin kɛ: ³² *Abalahamun nun Izaki nun Zvakɔbu, bɛ Nyanmɪan'n y'ɔ le mɪn*. Ngwan mma'n-mɔ, bɛ Nyanmɪan'n y'ɔ le yɪ, nan ɔ tɪ man ewue mma Nyanmɪan.”

³³ Mɔ meninsɔnman'n tɪ Zozi ngehele sɔ'n, ɔ sinlin bɛ nwɔn.

Mala'n m'ɔ tɪ kpili tala bɛ kwalaa'n
(Maaki 12.28-34, Luku 10.25-28)

³⁴ Mɔ *Falisifɔɛ'n-mɔ tɪ kɛ Zozi a hɔala *Sadusifɔɛ'n-mɔ'n, bɛ kɔ yia ebele. ³⁵ Bɛ nunhan kɔn tɪ *mala nun asu kpain. ɔ kulo kɛ ɔ sɔ Zozi nɪan. ɔ kɔ bisa yɪ kɛ: ³⁶ “Kpain, mala'n nunhan benin y'ɔ tɪ kpili tala bɛ kwalaa ɔ?”

³⁷ Zozi kɔ bua yɪ kɛ: “*Fa wɔ ahɔnlin'n kwalaa, ɔ nun wɔ ekala'n kwalaa, ɔ nun wɔ ajɔnlin'n kwalaa kulo wɔ Mɪn Nyanmɪan*. ³⁸ Mala m'ɔ li mɔa m'ɔ tɪ kpili tala bɛ kwalaa nun anɪn. ³⁹ M'ɔ tian yɪ nnyuan, m'ɔ nun alimɔa dɪɛ'n tɪ kɔn'n, y'ɔ le ehi: ɔ *di kɛ ɛ kulo wɔ manngɔn kɛ wɔ muonun wɔ nwɔn*. ⁴⁰ Mala nnyuan ehi asu yɛ Moyizɪ nun Nyanmɪan mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ ngehele'n kwalaa jin ɔ.”

Kilisi'n nun belemgbin Davidi
(Maaki 12.35-37, Luku 20.41-44)

⁴¹ Anɪn *Falisifɔɛ'n-mɔ ati a yia. Zozi kɔ bisa bɛ kosuan kɛ: ⁴² “Emɔ jɔnlin kɛ nwan y'ɔ le *Kilisi'n? ɔ tɪ nwan awa?”

Bɛ kɔ bua yɪ kɛ: “ɔ tɪ belemgbin *Davidi awa.”

⁴³ Zozi nwan: “Nan anɪn ɔ yɔ sɛ mɔ Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n manlin Davidi feleli yɪ ‘mɪn Mɪn'n’? Afi Davidi nwan:

⁴⁴ *Yɛ Mɪn a han a hele mɪn Mɪn kɛ:*
Tanlan mɪn fama sv,

nɔn mɪn 'ba fa wɔ mgbɔfɔɛ'n-mɔ mɪn gua wɔ ja abv.

⁴⁵ Sɛ Davidi fele yɪ ‘mɪn Mɪn’ an, anɪn ɔ yɔ sɛ mɔ sɛ Kilisi'n tɪ Davidi awa'n?” ⁴⁶ Swanlan fɪi a ngɔala man ejɔle kpɔle kɔn bua. ɔ fi ebele, swanlan fɪi a ngɔala man Zozi kosuan fɪi kɔn bisa.

23

Zozi 'ba han mala nun asu mgbain'n-mɔ

nun Falisifɔɛ'n-mɔ abalabɔ ɛɛ nun anwɔn ejɔle
(Maaki 12.38-39, Luku 11.43,46; 20.45-46)

¹ Ehi, Zozi kɔ han kɔ hele meninsɔnman'n nun yɪ menian'n-mɔ kɛ: ² “*Mala nun asu mgbain'n-mɔ nun *Falisifɔɛ'n-mɔ yɛ bɛ tu *Moyizɪ mala nun abv bɛ kele menian'n-mɔ ɔ. ³ Emɔ mɔn bɛ nyɪn sɔ bɛ. Like biala mɔ bɛ kɔ hele kɛ emɔ yɔ'n, emɔ yɔ. Nan kusu nɔn bɛ nɪan bɛ nyɔɪɛ dɪɛ nun asu bɛ yɔ bie. ɔ sanlin kɛ mala'n mɔ bɛ muonun bɛ kele'n, bɛ nni man sv. ⁴ Bɛ cɪcɪ ninngɛ nunɔnɔɛ bɛ sɔa menian'n-mɔ, nan kusu bɛ muonun bɛ nva man bɛ sa betia kɔn bɛ mmɔka man bɛ. ⁵ Bɛ yɔ bɛ ninngɛ dɪɛ'n-mɔ kwalaa maan menian'n-mɔ nwun bɛ nzɔle. Bɛ yɪyɪ Ehele Ejɔle nun anɪn ejɔle'n dɔun bɛ bɔ yɪ kɛ sebe ndetele ndetele bɛ bubɔ bɛ nwɔnman nun asu anaan bɛ sa. Bɛ yɔ bɛ taladiɛ'n-mɔ anɔan mgbese-mgbese'n-mɔ ndɪnndɪn kpa. ⁶ Sɛ menian'n-mɔ yia nɔn bɛ 'di like a, bɛ dɪɛ, menian mgbili mgbili'n-mɔ lika'n yɛ bɛ kpɔnndɛ bɛ tanlan ɔ. Nyanmɪan sua nun anɪn bia'n-mɔ m'ɔ jijin bɛ nyunnun'n,

su yê be kulo ke be tanlan o. ⁷ Be kulo ke se menian'n-mo yia bagua nun nan se be 'bisa bé ahun an, be kótu, ese be féle bé 'minlian'.

⁸ “Emo die, nan be man swanlan fíí féle emo ‘Minlian’. O sanlin ke emo kwalaa ti anianman, ese emo kwalaa Amin'n ti baa kumngba. ⁹ Asie nin asu ewa, nan be féle swanlan fíí ‘Sie’. O sanlin ke Sie kumngba cein'n mo emo le yí'n, y'o le nunhan'n m'o wo anwunno eb'n. ¹⁰ Nan be man swanlan fíí féle emo ‘Kpain’. O sanlin ke emo Kpain'n ti baa kumngba cein, y'o le Kilisi. ¹¹ Swanlan m'o ti kpili wo emo afian'n, o di ke o yo emo akua. ¹² Swanlan m'o ko man yí nwun su'n, be 'kan yí asi, nan m'o ko han yí nwun asi'n, be 'man yí su.

Zozi 'ba bo mala nin asu mgbain'n-mo

nun Falisifue'n-mo sasan

(Maaki 12.40, Luku 11.39-42,44,47-52; 20.47)

¹³ “Emo *mala nin asu mgbain'n-mo nun emo *Falisifue'n-mo, apoo mma, munnzue han emo! Emo ngulo man ke emo ko Anwunno Belemgbin Mân nin anun, nan kusu menian mo be kulo ke be ko nun'n, emo totua bé atin.

[¹⁴ “Emo mala nin asu mgbain'n-mo nun emo Falisifue'n-mo, apoo mma, munnzue han emo! Emo tua kunlannvwe mmalasua'n-mo be de bé ninng'e'n kwalaaatin nan emo a kpe bé nyin b'a yo asonun ndinndun maan menian'n-mo nwun ke emo ti kpa. Emo nyolie so nin anwon kale mo Nyanmian 'ba tua emon, o ti man nzemunde.]

¹⁵ “Emo mala nin asu mgbain'n-mo nun emo Falisifue'n-mo, apoo mma, munnzue han emo. Emo nanndi asie'n lika kwalaaatin nun jenvie nin anyinsu be kpovnde swanlan maan o kaci yí nwun ke Zufu'n-mo. Emo nyan yí yue a, emo man o kaci sin'n m'o nnun man lé nin anun swanlan fá nnyuan tala emo.

¹⁶ “Anyinsinlinwafue mo be kekele menian atin, munnzue han emo! Emo nwan: ‘Se swanlan kun kan asonun sua nin ati a, anin o'a nyo man like fíí. Nan se o kan esika kókole'n m'o wo nun nin ati a, bele mo anin o'a han ndâ o.’ ¹⁷ Ngvasiafue anyinsinlinwafue! Esika kókole'n nun Nyanmian sua'n m'o man esika kókole'n yo nwannzan-nwannzan'n, benin y'o ti cinnjin kpa o? ¹⁸ Ese emo nwan: ‘Se swanlan kun kan *teeyie mucia nin ati a, anin o'a nyo man like fíí. Nan se o kan afolie'n m'o wo teeyie mucia nin asu nin an, bele mo anin o'a han ndâ o.’ ¹⁹ Anyinsinlinwafue! Teeyie mucia'n nun su ninng'e'n mo teeyie mucia'n man o yo nwannzan-nwannzan'n, benin y'o ti cinnjin kpa o? ²⁰ Swanlan m'o ko han teeyie mucia'n, anin o'a han yí nun su ninng'e'n kwalaaatin. ²¹ Swanlan m'o ko han Nyanmian sua'n, anin o'a han yí nun swanlan'n m'o wo nun nin ati. ²² Swanlan m'o ko han Nyanmian belemgbin bia'n m'o wo nyanmiansu'n, anin o'a han Nyanmian m'o ti su nin ati o'a buka su.

²³ “Emo mala nin asu mgbain'n-mo nun emo Falisifue'n-mo, apoo mma, munnzue han emo! Mmaka mma ke manti, aneti nun kunmin'n, emo bu nun bulu, be tu kun be man Nyanmian. Nan kusu mân sese ebue'n, anwunvove enwuan'n nun ananhole elie'n m'o ti mala nin anwon like cinnjin'n, emo bubu bé nyin be gua su. Like m'o se ke emo yo nin anin. Ese o nni man ke emo bubu bé nyin be gua yí bu nga nin asu. ²⁴ Anyinsinlinwafue mo be kekele menian atin! Emo sian nzue nin asu be yi nun kakoba kaan'n mo la nun'n, nan kusu emo min naan kpili'n mo be féle yí svamo'n! Emo mian bé nyin be di bé mala ngangan'n-mo kwalaaatin asu, nan kusu emo nni Nyanmian die'n-mo asu.

²⁵ “Emo mala nin asu mgbain'n-mo nun emo Falisifue'n-mo, apoo mma, munnzue han emo! Emo nwunzin kang'o'n nun talie nin anzin'n, nan kusu yí kunnun ti awue nun ati anun ete ninng'e ngonmin. ²⁶ Falisifue anyinsinlinwafue, di moa nwunzin kang'o'n nun talie nin akunnun nan a nwunzin yí nzin'n kusu.

²⁷ “Emo mala nin asu mgbain'n-mo nun emo Falisifue'n-mo, apoo mma, munnzue han emo! Emo soman tomo mo b'a han yí ayile fufue kanlanman o. Nan kusu yí ku nin anun ti mmowe ngonmin nun ninng'e kpobliwa ngacile kwalaaatin. ²⁸ Ke emo kusu ti yí nin anin.

Menian'n-mə nwun emə a, be bu emə meninkpa. Nan kusɔ apoo mma y'ɔ le emə, ajunlin ete ete ngunmin wə emə ati anun.

²⁹ “Emə *mala nin asu mgbain'n-mə, non emə *Falisifue'n-mə, apoo mma, munnzue hán emə! Nyanmian mgbəmanfue'n-mə mə be kə wu'n, emə tɔ bé tomo kanlanman kpa. ³⁰ Emə nwan: ‘Se ɔ ti ke yé nan-mə bele sɔ anun ye wə ebele a, ahan yé non bé, yé bu a nyɔ man kón y'a ngun man Nyanmian mgbəmanfue'n-mə.’ ³¹ Emə muonun di emə anwɔn adanzie ke bé mə be hunlin Nyanmian mgbəmanfue'n-mə, bé busu menian y'ɔ le emə. ³² Se ɔ ti sɔ a, anun like mə emə anan-mə bəli yí bu'n, emə gúa yí bu!

³³ “Ati ete mma ke owo! ɔ yɔ se mə emə junlin ke emə ati ngɔ ha man sɪn'n m'ɔ le man ayuelie nin anun ɔ? ³⁴ Ehika ati, emə tie. Min 'ba sɔan Nyanmian mgbəmanfue'n-mə, bengɛlefue'n-mə, non mala nin asu mgbain-mə emə anwɔn elɔ. Emə 'ba hun mmie-mə, be bubə mmie-mə kulɔwa sɔ, be fin mmie-mə mgbele Zufu'n-mə asɔnin sua'n-mə anun, be kele bé ahɔlɔwa kulo'n-mə asu. ³⁵ ɔ bɔ yí bu sɛsɛfue Abeli ehuan'n mə be hunlin yí nin asu dede ɔ kə ju Balasi awa Zakali mə be lili yí awue Nyanmian sua'n non tɛɛyie mucia nin afian'n, bé mə b'a nyɔ man ete fíi mə be hunlin bé'n, bé awue elie nin anwɔn jɔwɔle'n kwalaa kpolo emə ati. ³⁶ Min kan yí ananhɔle min kele emə ke menian sɔ'n-mə kwalatin mə be lili bé awue be hunlin bé'n, bé ewue nin anwɔn jɔwɔle'n 'kpolo ajulisɔ menian ehú-mə ati.”

*Zozi 'ba yi awóle gua Zoluzalemɔn amma'n-mə anwɔn
(Luku 13.34-35)*

³⁷ Ehi, Zozi nwan: “Zoluzalemɔn, Zoluzalemɔn, wó mə ε kun Nyanmian mgbəmanfue'n-mə ε tutu ebue ε kun bé mə Nyanmian kə sɔan bé wó nwɔn'n, n gulolɔ yí sɔnman ke min kokuan wó mma'n-mə anɔan mín nwɔn ke akə eta kokuan yí mma'n-mə anɔan yí ndɛba'n-mə abu'n, nan kusɔ emə a ndie man! ³⁸ Emə nían, emə awulo'n le ba ha to kpa bəkəɔ. ³⁹ Afi min kan min kele emə ke emə ngɔ nwun man mín nwɔn kón lé dede ɔ 'ju cian mə emə 'se ke: ‘Nyila hán sɔanlan'n m'ɔ le ba wə yé Min dunman nun'n.’ ”

24

*Nyanmian awulo nin ebubue nin anwɔn ejɔle'n
(Maaki 13.1-2, Luku 21.5-6)*

¹ Zozi fi Nyanmian awulo nin anun ɔ kə fite. M'ɔ 'kɔ'n, yí menian'n-mə kə kpunngɛ yí ke ɔ tó yí nyin ɔ nían Nyanmian awulo nin anun sua'n-mə. ² Ehi, Zozi nwan: “Ehi kwalaa mə emə nwun yí ewa'n, min kan yí ananhɔle min kele emə ke be 'ba bubu yí be gua. Ebue baa kɔn ngɔ tanlan man yí manngɔn asu.”

*Munnzue non ahɔlɔwa'n
(Maaki 13.3-13, Luku 21.7-19)*

³ Zozi kə hɔ kə tanlan asɔ *Olivu buka nin asu. Yí menian'n-mə kə a yí nwɔn ebele, nán b'a bisa yí ke: “Anun cian benin yé nyɔbue sɔ'n-mə 'kan gua asɔ ɔ? Wó ewale cian nin anwɔn nzɔle'n y'ɔ le benin? Mân'n kusɔ ayuelie cian'n y'ɔ le benin? Kan kele yé.”

⁴ Zozi nwan: “Emə nían bé nwɔn kpa nán sɔanlan fíi a nnaka man emə. ⁵ ɔ sanlin ke menian dɔɔn kpa, be 'ba nanndɔ mín dunman nin asu nán bé nun kɔn biala 'ba se ke: ‘*Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefue'n, y'ɔ le mín.’ Be 'laka menian dɔɔn. ⁶ Emə 'ba ti ke menian'n-mə le kan elɔe ejɔle emə anwɔn ebele ala, εse be 'ba han be kele emə ke mmie-mə le kɔn mɔa elɔ. Nán be man bé kunnun titi bé, ɔ sanlin ke ɔ se ke ɔ yó sɔ, kusɔ anun nán mân nin ayuelie nin anun. ⁷ Mân kɔn 'ba jasɔ ɔ non mân kɔn be kɔn elɔe. Belemgbin mân kɔn 'ba jasɔ ɔ non belemgbin mân kɔn be kɔn elɔe. Ehɔe 'ba kpɪn eyuadi'n lika mmie-mə, εse asie'n 'ba kpusu wə lika ngacile dɔɔn. ⁸ Ehika kwalaa, ɔ ti ke balasua m'ɔ kə fɔ awɔle sɔ yalɛ'n m'ɔ di mɔa ɔ nwun yí'n.”

⁹ “Ehi, menian'n-mo 'ba yi emo man maan be kele emo ahulowa ese be 'kun emo. Min dunman nun, menian'n-mo kwalaa 'ba kpo emo. ¹⁰ Nan mele so'n, menian doon kpa 'ba yaci be dedi'n mo be le yi'n be to. Be 'laka be nwon ese be 'kpo be nwon. ¹¹ Ato mgbomanfue doon 'ba fite fite be laka menian doon. ¹² Ete eyole'n 'ba fa man'n lika kwalaaatin dede o man menian doon kpa mo be le ehulo'n, be 'yaci be ehulo'n be to. ¹³ Nan soanlan mo ko tila yi ahunlin dede o ko ju yi ayuelie'n, soanlan so'n 'nyan yi ti. ¹⁴ Anwunno Belemgbin Man nun anwon Ejolekpa ehi, be 'bo yi asie'n lika kwalaaatin be man man nun anun menian'n-mo kwalaa di yi nwon adanzi, kwalaaaka nan man nun ayuelie cian nun a ju.

Like ete kpili'n mo bo alba'n

(Maaki 13.14-23, Luku 21.20-24)

¹⁵ “Emo 'ba nwun like ete kpili'n mo bo alba mo Nyanmian kromanfue Danie hanlin yi nwon ejole'n ke be 'ba sie yi lika nwanzan-nwanzan nun anun. (Soanlan mo le kinga Danie ejole so'n, o kinga nan o ti yi bu kpa.) ¹⁶ Yi ti, be mo be wo Zude man nun anun'n, be nwanndi be ho mmoka'n-mo asu. ¹⁷ Soanlan mo ko fu yi sua nun ati so'n, no ju ko yi sua nun anun, o fa like. ¹⁸ Soanlan mo ko ho ebolo'n, no sa ba fa taladi. ¹⁹ Mele so nun anun, mmalasua'n-mo mo be le nwonnze'n, o non be mo be le non mma'n, be yakoo! ²⁰ Emo sele Nyanmian kpa nan emo enwanndie cian nun a nyia man fosie nun, anaan enwonmian ele cian. ²¹ O sanlin ke yale'n mo o 'ba a temon so nun anun'n, yi esulo mo o 'ba yo'n, ke be bolu man'n dede mo ju ene'n, yi nwon so yale wali man le, ye yi nwon so yale ngo a man kon le. ²² Se Nyanmian muonun a mge man temon so nun asu a, soanlan fi nnyan man yi ti. Nan yi menian'n-mo mo o'a kpa be o'a yo yi die'n-mo dunman nun, o'a kpe cian so'n-mo asu. ²³ Mele so nun anun, se soanlan bie se emo ke: 'Emo nian, Kilisi'n wo ewa!' anaan 'O wo elo' a, nan be de be di. ²⁴ O sanlin ke ato Kilisi-mo o non ato mgbomanfue-mo 'ba fite fite, be 'ba yo asinbenwon ninnge mgbili mgbili o non nzole be laka menian. Se bobo be kwalaa menian'n-mo mo Nyanmian a kpa be a yo yi die'n-mo laka a, be 'laka be. ²⁵ Ejole nun ahi! M'an kannzo emoo! ²⁶ Se be kan be kele emo ke: 'Emo nian, o wo ewa nun anun elo' a, nan be ko elo. Se kusu be kan be kele emo ke: 'Be nian, o fia ewa' a, nan be de be di. ²⁷ Ke nyanmian'n kpe mian senze afitelie o ko to senze atole'n, Man Baa'n kusu ewale'n 'ba yo so. ²⁸ Lika mo fuin'n la'n, ebele ye ekpote'n-mo yia o.

Man Baa nun ewale'n

(Maaki 13.24-27, Luku 21.25-28)

²⁹ “Yale mele'n sin ala, senze'n 'ba lu tuun. Sala'n ngo ta man kon. Nzalama'n-mo fi anwunno be 'ba tutu be gua asi. Nyanmiansu elo ninnge mgbili'n-mo kwalaa 'ba kpusu. ³⁰ Ebele nun anun, Man Baa nun ewale nzole'n 'ba fite nyanmian nun anyunnun. Asie nun asu nvilie'n-mo kwalaa 'ba sun be yi awole, be 'ba nwun Man Baa'n ke o wo bole nun anun o fi anwunno o le ba wo tunmin kpili kpa o non anunminnyanmon nun. ³¹ Mo konoti kpili'n ko te'n, Man Baa'n 'ba soan yi mmofue'n-mo mo be wo anwunno elo nun asie'n lika kwalaaatin. O 'man be kokuan menian'n-mo mo o'a kpa be o'a yo yi die'n-mo anwan.

Figi baka nun anwon anyindala'n

(Maaki 13.28-31, Luku 21.29-33)

³² “Emo nian *figi baka'n ke o kpin ti yi'n nan emo ti yi bu. Mele mo emo ko nwun ke asa mma a fifi yi nwun mo yi nyâ'n le wula'n, anun emo si ke o ka kaan su. ³³ Emo kusu, mele mo emo ko nwun ehi kwalaa'n, anun emo si ke Man Baa nun ewale nun a ju a yue o'a mantan emo koku. ³⁴ Mun kan yi ananhole mun kele emo ke ajulisu menian ehi-mo ngo yue man wu nan ninnge so'n-mo temon a ju. ³⁵ Anwunno non asi 'ba kpe nun sin, nan min Non Ejole'n die, o mge man nun le.

Emo tanlan be sisa

(Maaki 13.32-37, Luku 17.26-30,34-36)

³⁶ “M’o tu de cian’n, anaan d’ae’n, s’wanlan fii nzi man. Anwunno el’o mm’ofue’n-m’o o, Mân Baa nun o, bé fii be nzi man. Nan sie nun angunmun y’o si o. ³⁷ Nowe bele su, ej’ole’n m’o wali’n, yi kunm’gba nun ala ye o ‘ba a Mân Baa nun ewale nun o. ³⁸ Nowe bele su, asannan nan esue kpili’n m’o n’wanlin mân nun a to’n, anin menian’n-m’o le didi, be le non nzan, be le ja bé nwon, be le fa bé mma mmalasua’n-m’o at’nvole, dede o juli mele m’o Nowe f’uli meli nun anun’n. ³⁹ Be gua ebele, ej’ole fii a n’wali bé nwon, dede esue kpili’n k’o to, bé kwalaa be k’o nwan. Mân Baa’n kus’u ewale nun, ke ej’ole’n ‘ba y’o yi nun ala anin. ⁴⁰ Mele s’o nun anun, mmelenzua nnyuan m’o be k’o h’o ebolo be le di junman lika kun’n, be ‘fa kun be yaci kun. ⁴¹ Mmalasua nnyuan m’o be le futu *bele be yi yi fali’n, be ‘fa kun be yaci kun.

⁴² “Yi s’o ati, em’o t’anlan be s’isa, o sanlin ke, em’o nzi man cian’n m’o bé Mun ‘ba o. ⁴³ Em’o nwun yi ke awulo kpain’n, se o si d’ae’n m’o alie san an, awofue’n ba o wua yi a, ahan o ‘tanlan asi o s’isa, o nyaci man yi maan o nw’ulo man yi sua nun anun. ⁴⁴ Ehi ati, em’o kus’u, em’o b’ob’ua bé nwon, o sanlin ke, Mân Baa’n ‘ba a d’ae m’o em’o nzusu man nun as’u.

Ak’ua k’pa’n ye ak’ua ete’n
(Luku 12.41-48)

⁴⁵ “Ak’ua ngelefue ananh’olefue’n, y’o le nwan? Y’o le ak’ua’n m’o yi mun a fa junman a wula yi sa nun ke o nian yi ng’ua ehinlinka-m’o as’u, o man bé alie mele m’o d’ae’n k’o ju’n. ⁴⁶ Nyila han ak’ua s’o’n m’o yi mun ‘sa ba a, o ‘ba tu yi junman nun as’u’n! ⁴⁷ Mun kan yi ananh’ole mun kele em’o ke, ak’ua s’o’n, yi mun’n ‘fa yi ninng’e’n kwalaaatin wula yi sa nun. ⁴⁸ Nan se ak’ua s’o’n ti s’wanlan ete a, o ‘kan yi ti anun ke: ‘Min mun nnyan wali man.’ ⁴⁹ O ‘ti to yi manngon’n-m’o m’o o non be di junman nun anwon o bili bé, o non k’ononmunnz’an’n-m’o be ‘didi ese be ‘non nzan. ⁵⁰ Cian m’o njonlin man yi nwon o non d’ae m’o nzusu man’n, ye yi mun’n ‘ba a o. ⁵¹ O ‘kele ak’ua s’o’n yale k’pa, o ‘y’o yi ke be y’o apoo mma-m’o’n. Ebele nun anun, o ‘ba sun ese o ‘k’uan yi je’n.

25

Ndalie bulu nun anwon anyinndala’n

¹ “Ehi, Anwunno Belemgbin Mân nun anwon ej’ole’n, o soman ndalie bulu m’o b’a fa bé nganlannie’n-m’o b’a tetila, be le k’o a k’pa at’nvole bian kun atin. ² Bé nunhan nnun ti ng’wasiafue ye nnun kus’u ti beng’elefue. ³ Ng’wasiafue’n-m’o k’o fa bé nganlannie’n-m’o, be ng’o fa man ng’o be ng’o sa man bé nwon. ⁴ Nan beng’elefue nnun nun an, be k’o fa bé nganlannie’n-m’o o non ng’o es’e nun be k’o sa bé nwon. ⁵ At’nvole bian’n k’o hye k’pa, o mma man. Nafele k’o hun ndalie bulu’n be k’o lafi lafi.

⁶ “M’o alie’n buli nun’n, be ‘tie a, anin s’wanlan bie le tian, yi nwan: ‘E ‘nwun at’nvole bian’n! Be fite be hó k’pá yi atin!’

⁷ “Ebele ala, ndalie bulu’n k’o jas’u jas’u, be y’o bé nganlannie’n-m’o k’pa. ⁸ Ng’wasiafue’n-m’o k’o se beng’elefue’n-m’o ke: ‘Em’o man ye bé ng’o’n kaan, nan ye nganlannie’n-m’o le nun.’

⁹ “Beng’elefue’n-m’o k’o bua bé ke: ‘C’ece, em’o ng’o nyan man yi, o sanlin ke, o nza man ye non em’o. Em’o hó bé m’o be t’onun yi’n-m’o el’o, be hó t’o bé die.’

¹⁰ “Ke be h’oli ng’o atoe nun ala, at’nvole bian’n k’o a. Beng’elefue nnun’n, m’o b’a sesie bé nwon a yue’n, be non yi k’o w’ulo lika m’o be le fa at’nvole’n, nan b’a tu anwan nun anun.

¹¹ “O hyeli kaan, mmalasua ehinlin-m’o k’o a, be le tian, bé nwan: ‘Yem’inlin, yem’inlin, tike anwan’n!’

¹² “At’nvole bian’n nwan: ‘Mun kan yi ananh’ole mun kele em’o ke mun nzi man em’o.’ ”

¹³ Ehi, Zozi k’o han k’o tu su ke: “Yi s’o ati, em’o s’isa, o sanlin ke em’o nzi man cian’n, anaan d’ae’n.”

Ng’ua nsan nun anwon anyinndala’n
(Luku 19.12-27)

¹⁴ “Anwunno Belemgbin Mân’n soman bian kun m’o le ba tu atin. O k’o fefele yi ng’ua’n-m’o o k’o fa yi esika’n k’o wowula bé sa nun. ¹⁵ O k’o man kun esika k’ok’ole mma eya nnun, o’a

man kɔn kɔsɔ eya nnyuan, ɔ'a man kɔn biekun kɔsɔ eya kɔn. Bé nun kɔn biala anwɔnsele'n m'ɔ fa di yí junman'n, yí nwɔn esika yê ɔ falí manlín yí, yê ɔ hɔlɔ ɔ. ¹⁶ Akɔa'n mɔ yí mún'n manlín yí esika kɔkɔle mma eya nnun'n, ɔ kɔ fa kɔ si kongo, ɔ kɔ nyan sɔ nvasɔe eya nnun. ¹⁷ Nunhan'n mɔ be manlín yí eya nnyuan'n, yí kɔsɔ ɔ kɔ fa kɔ si kongo, ɔ kɔ nyan sɔ nvasɔe eya nnyuan. ¹⁸ Nunhan'n mɔ be manlín yí eya kɔn'n, ɔ kɔ hɔ kɔ fun kunman ɔ kɔ fa yí mún esika'n kɔ fia.

¹⁹ “Bé wɔ ebele dede ɔ hyeli kpa, bé mún'n kɔ a, ɔ kɔ fefele bé ke esika'n m'ɔ falí manlín bé'n, be bála a bu yí mgbɔnndan. ²⁰ Akɔa'n mɔ be manlín yí esika kɔkɔle mma eya nnun'n kɔ fa eya nnun biekun kɔ a, yí nwan: ‘Mín mún, ε manlín mín esika kɔkɔle mma eya nnun. Nían, m'an nyan sɔ eya nnun biekun, ε 'nwun yí.’

²¹ “Yí mún'n nwan: ‘Akɔa kpa, mɔ! E ti ananhɔlefɔe kpa. Like kaan ehi mɔ m'an fa m'an man wɔ'n, a yɔ yí kpa. Yí ti, mún 'fa ninngɛ dɔɔn mún wula wɔ sa nun. Bala tanlan mín nwɔn ewa maan ye lí fe.’

²² “Akɔa'n mɔ be manlín yí esika kɔkɔle mma eya nnyuan'n kɔsɔ kɔ a, yí nwan: ‘Mín mún, esika kɔkɔle mma eya nnyuan'n mɔ ε falí manlín mín'n, m'an nyan sɔ eya nnyuan biekun, ε 'nwun yí.’

²³ “Yí mún'n nwan: ‘Akɔa kpa, mɔ! E ti ananhɔlefɔe kpa. Like kaan ehi mɔ m'an fa m'an man wɔ'n, a yɔ yí kpa. Yí ti, mún 'fa ninngɛ dɔɔn mún wula wɔ sa nun. Bala tanlan mín nwɔn ewa maan ye lí fe.’

²⁴ “Yí nzin, akɔa'n mɔ be manlín yí esika kɔkɔle mma eya kɔn'n kɔsɔ kɔ a yí die. Yí nwan: ‘Mín mún, mún sɔ ke ε ti sɔanlan mɔ wɔ ejɔle yɔ sɔ kpa. E man ngɔa'n-mɔ di junman mgban nán wɔ lili a nyan sɔ nvasɔe'n. ²⁵ Esulo hanlín mín, n gɔ n vunlín wɔ esika'n n wulali asie bu. E 'nwun wɔ esika'n, de wɔ like.’

²⁶ “Yí mún'n nwan: ‘Akɔa ati anun ete efɔanfɔe, ε sɔ ke mún man emɔ di junman mgban mún nyan sɔ nvasɔe'n. ²⁷ Ahan ε falí mún esika'n manlín banki mma'n-mɔ sieli. Yí die n vi elɔ mún ba a, anin mún yí mín esika'n nɔn yí ngua nun'n. ²⁸ Yí ti, emɔ tɔa yí be lé esika kɔkɔle mma eya kɔn'n m'ɔ wɔ yí sa nun'n, be fá be mán akɔa'n m'ɔ le akpɔ kɔn'n. ²⁹ ɔ sanlín ke sɔanlan m'ɔ le bie'n, be 'man yí dɔɔn biekun. Nan sɔanlan kɔsɔ m'ɔ le man fí'n, be 'tɔa yí be de kaan'n m'ɔ le'n. ³⁰ Nán akɔa mgban ehi, be jú yí be tɔ awosin nún anun elɔ. Ebele yê ɔ 'sun ese ɔ 'kɔan yí je nún ɔ.’

Kulo menian'n-mɔ kwalaa nde ebua'n

³¹ “Mɛle mɔ *Mân Baa'n ba a anunminnyanmɔn nún anun'n ɔ nɔn nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ kwalaa'n, ɔ 'tanlan yí anunminnyanmɔn belemgbin bia nún asu. ³² Asie nún asu menian'n-mɔ kwalaa 'ba yia yí nyunnun ebele. ɔ 'kpa bé nun ke bua enianfɔe'n kpa yí mmɔa'n ɔ sie bé ngɔnmún ese ɔ sie yí esile'n-mɔ kɔsɔ angɔnmún'n. ³³ ɔ 'fa mmɔa'n-mɔ sie yí sa fama sɔ, ɔ 'fa esile'n-mɔ kɔsɔ sie yí sa bê sɔ.

³⁴ “Ehi anzin, belemgbin'n 'ba se bé mɔ be wɔ yí sa fama sɔ'n ke: ‘Emɔ mɔ mín Sɔ a yeyila bé'n, emɔ bála a fa Anwunno Belemgbin Mân'n. Nyanmian a fa a sie emɔ ajâ. ɔ sesieli manlín emɔ sunmín ke ɔ bɔli mân'n. ³⁵ ɔ sanlín ke mɛle mɔ anin ehɔe le kun mín'n, emɔ manlín mín like n nili. Mɔ nzuhoe 'kun mín'n, emɔ manlín mín nzue n nɔnlín. Mɔ m mali eyefɔe emɔ kulo nún asu'n, emɔ sikeli mín. ³⁶ Mɔ anin mín nwɔn gua sɔ'n, emɔ manlín mín taladie n wulali, mɔ anin mún ndi man akpɔle'n, emɔ walí be nianlín mín bɔsɔ. Mɔ anin n na fiadi'n, emɔ walí nianlín mín bu sɔ.’

³⁷ “Ehi, seseɔfɔe'n-mɔ 'ba bisa yí ke: ‘Ye Mún, cian benin yê ye nwunlín wɔ ke ehɔe le kun wɔ mɔ ye manlín wɔ like lili ɔ? Anaan cian benin yê ye nwunlín wɔ ke nzuhoe le kun wɔ mɔ ye manlín wɔ nzue nɔnlín ɔ? ³⁸ Cian benin yê ε walí eyefɔe yé kulo nún asu mɔ ye sikeli wɔ ɔ, anaan cian benin yê ye nwunlín ke wɔ nwɔn gua sɔ mɔ ye manlín wɔ taladie wulali ɔ? ³⁹ Cian benin yê ye nwunlín ke ε ndi man akpɔle anaan ε la fiadi mɔ ye nianlín wɔ bɔsɔ ɔ?’

⁴⁰ “Belemgbin'n 'ba se bé ke: ‘Mun kan yí ananhòle mun kele emò ke yí kwalaa mò emò yòli manlin mín nianman-mò nunhan kutua'n bie'n, mín yê emò yòli manlin mín ò.’

⁴¹ “Nan afi belemgbin'n 'ba se bé mò be gua yí sa bê sv'n ke: ‘Emò mò b'a fa munnzue'n, emò jásv mín nwòn ewa. Emò hó sîn'n m'ò nnun man lé, mò b'a sesie b'a man Abònsanmòn nòn yí mmòfue'n-mò nùn anun. ⁴² Ì sanlin ke mèle mò anùn ehòe le kun mín'n, emò a mman man mín like m'an nni man. Mò nzuhoe 'kun mín'n, emò a mman man mín nzue m'an nnòn man. ⁴³ Mò m malì eyefue emò kulo nùn asv'n, emò a nzike man mín. Mò anùn mín nwòn gua sv'n, emò a mman man mín taladiè m'an nwula man. Mò n vòkeli'n, esè mò be tóli mín fiadi'n, emò a nnian man mín busv.’

⁴⁴ “Èhi, bé nwan: ‘Yé Mìn, cian benin yê ye nwunlin wó ke ehòe le kun wó mò y'a mman man wó like a nni man ò? Anaan cian benin yê ye nwunlin ke nzuhoe le kun wó mò y'a mman wó nzue a nnòn man ò? Cian benin yê e walì eyefue yé kulo nùn asv mò y'a nzike man wó ò? Anaan cian benin yê ye nwunlin ke wó nwòn gua sv mò y'a mman man wó taladiè a nwula man ò? Cian benin yê e fòkeli anaan be tóli wó fiadi mò y'a nnian man wó busv ò?’

⁴⁵ “Belemgbin'n 'ba bua bé ke: ‘Mun kan yí ananhòle mun kele emò ke yí kwalaa mò emò a nyò a mman man mín nianman ngutua èhi-mò anùn kòn bie'n, anùn mín yê emò a nyò a mman man mín ò.’

⁴⁶ “Menian sò'n-mò, be 'kò lika mò yalè elie'n le man ayueliè'n. Nan sesefue'n-mò diè, be 'nyan nyanmiansv ngvan m'ò le man ayueliè'n.”

26

Zufv mgbain'n-mò 'ba hò Zozi ati ahuan

(Maaki 14.1-2, Luku 22.1-2, Zvan 11.45-53)

¹ Èhi, Zozi hanlin ejòle sò'n-mò dede m'ò yueli'n, ò selì yí menian'n-mò ke: ² Emò sì ke ò ka cian nnyuan nán b'a li *Paki feti'n. Mân Baa'n, be 'ba yì yí be man menian'n-mò bòbò yí kulòwa sv.

³ Ì 'ba yò sò'n, Nyanmian *teeyifue mgbain'n-mò, ò nòn Zufv mgbain'n-mò kò yia Nyanmian teeyifue kpain kpa'n mò be fele yí Kayifv nùn awulo èlò. ⁴ Anùn be le jònlin jònlin atin mò be 'sìn sv be cì Zozi be kun yí nvialie nùn nùn anwòn. ⁵ Bé nwan: “Ì tì man kpa ke ye cì yí feti nùn anun. Se ye cì yí feti nùn anun an, menian'n-mò kwalaa 'ba jasv yé kòmìn anun.”

Balasua kòn 'ba kaci anatli gua Zozi ati nùn asv

(Maaki 14.3-9, Zvan 12.1-8)

⁶ Anùn Zozi wò Betanin, bian kòn awulo. Bian sò'n li Simòn, ò tì kokobefue daba. ⁷ Balasua kòn kò a Zozi anwòn èbele, ò le anantli bondoman kòn yí sa nùn. Anantli sò'n gua yò sì kpa. Mèle mò be gua tóbìlì nùn anwòn be 'di like'n, balasua'n kò kaci anatli'n kò gua Zozi ati nùn asv.

⁸ Mò yí menian'n-mò nwunlin yí sò'n, ò yòli bé eya, bé nwan: “Anatli èhi eseciè diè abv y'ò le benin? ⁹ Be kvala ke be tònùn yí, be fa yí esika'n be man ehianfue'n-mò.”

¹⁰ Be hanlin sò mò Zozi tìlì'n, yí nwan: “Nzuke ati yê emò le jiji balasua sò nùn ò? Like kpa yê ò'a yò ò'a man mín ò. ¹¹ Afi ehianfue'n-mò diè, emò nòn bé gua ewa cian daa. Nan mín diè, mín nòn emò tì man ewa dahuu. ¹² Anatli èhi mò ò'a tutu ò'a gua mín nwòn'n, mín fuin nùn esesie y'ò le sesie ò. ¹³ Mun kan yí ananhòle mun kele emò ke eyuadi nùn anun lika biala mò be 'bò Ejòlekpa'n, be 'kan like mò balasua èhi a yò a man mín nùn anwòn ejòle be fa be kaci yí.”

Zudasì 'ba yì Zozi man Nyanmian teeyifue mgbain'n-mò

(Maaki 14.10-11, Luku 22.3-6)

¹⁴ Èhi, Zozi menian bulu nòn nnyuan'n, bé nunhan kòn'n mò be fele yí Zudasì Isikaliòtì'n, ò hòli tóli Nyanmian *teeyifue mgbain'n-mò a, ¹⁵ yí nwan: “Se mìn yì Zozi mìn man emò a,

nzu like die yê emə 'fa man mìn ə?' Ebele ala, be kə ha jete fufue mma abulasan be kə wula yí sa nun. ¹⁶ Ɔ fi temun sə'n, Zudası kə kpənnɛ atın mə ə 'sın sɔ ə yí Zozi man bé'n.

Zozi nun yí menian'n-mə 'ba li Pakı alie'n.

(Maakı 14.12-21, Luku 22.7-14,21-23, Zvan 13.21-30)

¹⁷ Kpaun'n mə be nwula man nun fali ayile'n, yí feti cian'n m'ə li mɔa nun anun, Zozi menian'n-mə walı yí nwun ebele a, bé nwan: "Ninhan yê ε kulo ke ye hó tún *Pakı alie nun ə?"

¹⁸ Mə be bisalı kosuan sə'n, Zozi nwan: "Emə hó kulo elə, sɔanlan sɔa awulo, be se yí ke: 'Yé Mın nwan: Mın mele nun a ju, wó awulo ewa yê mın nun mın menian'n-mə ye 'di Pakı alie nun ə.' " ¹⁹ Zozi menian'n-mə yəli m'ə heleli bé ke be yó'n be tɔnlın Pakı alie'n.

²⁰ Nəsɔba, Zozi nun yí menian bulu nun nnyuan'n kə tetanlan tɔbılı nun anwun. ²¹ Nán mə be 'di like'n, Zozi nwan: "Mın kan yí ananhəle mın kele emə ke, emə nunhan kɔn 'ba yí mın man."

²² Mə Zozi hanlın sə'n, yí menian'n-mə alɔa kə bə bé nwun kpa. Bé nun kɔn biala nwan: "Yé Mın, nán mın ə." ²³ Zozi nwan: "Sɔanlan'n m'ə nun mın yé sa wə talie nun anun'n, yí yê ə 'yí mın man ə. ²⁴ *Mân Baa'n, ə 'ba wu ke be heleli yí nwun ejəle'n wə Ehele Ejəle'n nun anun'n. Nan sɔanlan'n mə ə 'yí yí man'n, munnzue hán yí! Ɔ ti kpa ke ahan b'a nwɔ man sɔanlan sə'n bəbə."

²⁵ Zudası mə ə 'yí yí man'n nwan: "*Labi, nán mın ə. Se ato e."

Zozi nwan: "Wó muonun, ε sı ke wó ə."

²⁶ Mə be 'di like'n, Zozi kə fa kpaun, m'ə lalı Nyanmıan ası yueli'n, ə kə bubu nun ə kə man yí menian'n-mə. Yí nwan: "Emə lé kpaun ehi be lí, ə ti mın nwunnaan."

²⁷ Yí nzin, ə kə fa divın kangə kɔn, m'ə lalı Nyanmıan ası yueli'n, ə kə fa ə kə man yí menian'n-mə. Yí nwan: "Emə kwalaa nún. ²⁸ Ɔ sanlın ke nzan ehi ti mın moja ə di Nyanmıan nyihye'n m'ə nun emə le di nun ajinlanmun. Moja sə nun a butu a man menian dɔun a nyan ete face. ²⁹ Mın kan mın kele emə ke ə fi ene m'ə kə'n, mın nun emə ye le mma nɔn man divın ehi fí kún. Mın nun emə ye 'nɔn divın fufəle'n mın Sı Belemgbın Mân nun anun elə."

³⁰ Mə Zozi hanlın sə yueli'n, be kə tɔ ejue. Be fi ebele bé nwan y'ə le *Olivɔ buka nun asɔ.

Zozi 'ba han ke Pıeli 'ba se ke ə nzı man yí

(Maakı 14.27-31, Luku 22.31-34, Zvan 13.36-38)

³¹ Mə be həli juli Olivɔ buka nun asɔ elə'n, Zozi nwan: "Enε kəngəe muonun, emə kwalaa 'ba nwanndi mın, ə ka mın ngɔnmın. Ɔ sanlın ke, b'a hele wə Ehele Ejəle nun anun ke:

Mın 'ba hun bɔa enıanfve'n.

Yí mmɔa'n-mə kwalaa 'ba bə asannɛ.

³² Nan se mın wu mın tinngε a, mın 'di mɔa emə anyunnun Galile mân nun anun elə."

³³ Pıeli jasılı a, yí nwan: "Se bé kwalaa be nwanndi wó a, mın kɔnmgba cein die mın nwanndi man wó lé."

³⁴ Mə Pıeli anɔan təl'n, Zozi nwan: "Mın kan yí ananhəle mın kele wó ke ene kəngəe muonun, ə nɔn dee mə akə'n 'bə kokolokoo'n, ε 'kan yí ngɔkɔn kpê nsan ke ε nzı man mın."

³⁵ Pıeli nwan: "Se ə di mə mın nɔn wó wu bəbə a, mın ngan man sə lé." Yí menian'n-mə kwalaa kə han sə bie.

Zozi 'ba yə asənin Getisemanne

(Maakı 14.32-42, Luku 22.39-46)

³⁶ M'ə yəli sə'n, Zozi nun yí menian'n-mə həli juli lıka kɔn *Olivɔ buka nun asɔ. Be fele lıka sə'n Getisemanne (yí bu y'ə le ke lıka mə be ye ngo). Mə be juli ebele'n, Zozi nwan: "Emə tánlan ewa nán mın 'ti mın nwun kaan mın yə asənin." ³⁷ Mə ə 'kə'n, ə nɔn Pıeli nɔn Zebede amma nnyuan'n yê be həli ə. Anwunmmubue nun alɔabə kə han Zozi. ³⁸ Ɔ kə han kə hele

bé ke: “Ewue nun a man mín lba a bə mín nwɔn sɔnman. Emɔ nun mín tánlan ewa, nán be sísa!”

³⁹ Zozi hɔli yí nyunnun mɔa kaan an, ɔ kɔ butu yí nyin asɔ ɔ kɔ yɔ asɔnɔn. Yí nwan: “Mín Sɪ, sɛ ɛ kɔala ke ɛ kpala ewue nyinlinlin ehi gua a, anɔn kpala gua! N'ɛ man mín nun ewue kangɔ nun anun. Nan kɔsɔ like biala anun, yɔ mɔ ɛ kulo'n nan n'ɛ yɔ mɔ mɔn kulo'n.”

⁴⁰ M'ɔ yɔli asɔnɔn'n yueli'n, ɔ kɔ sa kɔ a yí menian nsan'n-mɔ anwɔn ebele. ɔ 'ba ju a, anɔn be le dafi. Zozi kɔ fele Pɪeli, yí nwan: “Emɔ a ngɔala man mín nun asɔ tanlan dɔhyɔli kɔnmgbə cein? ⁴¹ Nán be dafi, be tánlan asɔ be yɔ asɔnɔn, nán Abɔnsanmɔn a nzɔ man emɔ a nnian man. ɔ wɔ emɔ ahɔnlɔn nun anun ke emɔ 'yɔ, nan kɔsɔ anwɔnnaan'n le man anwɔnsele.”

⁴² Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, ɔ kɔ yaci bé ebele ɔ kɔ hɔ asɔnɔn ɛyɔle biekun. Yí nwan: “Mín Sɪ, sɛ m'an nnɔn man ewue kangɔ ehi anun nán ɔ nyɔ man ye a, anɔn man n nún nun ke ɛ kulo'n.”

⁴³ Zozi kɔ sa kɔ a. ɔ 'ba ju a, anɔn yí menian'n-mɔ le dafi kpa. ɔ sanlɔn ke anɔn nafele nɔn a bɔ bé. ⁴⁴ Yí kpê nsan nun asɔ, Zozi kɔ yaci bé ebele ɔ kɔ hɔ asɔnɔn kɔnmgbə nun ɛyɔle biekun.

⁴⁵ M'ɔ yɔli asɔnɔn yueli'n, ɔ kɔ sa kɔ a yí menian'n-mɔ anwɔn ebele, nán ɔ'a bisa bé ke: “Emɔ tɛ dafi be tɛ de bé ɛnwɔnmian? Emɔ nían, dɔɛ'n mɔ be 'fa be yi Mán Baa'n be man ɛtɛfɔɛ'n-mɔ nun a ju. ⁴⁶ Emɔ jásɔ be mán ye hɔ. Emɔ nían, sɔanlan'n mɔ ɔ 'ba yi mín man'n, ɔ'a ju ewa.”

Zozi ehye'n

(Maaki 14.43-50, Luku 22.47-53, Zvan 18.3-12)

⁴⁷ Zozi anɔn ngɔ tɔ man, yí menian bulu nun nnyuan nun anun kɔn'n mɔ be fele yí Zudasɔ'n kɔ fite ebele. ɔ 'ba a, menian dɔn si yí sɔ. Be lile dadie nun koloman. Menian sɔ'n-mɔ, Nyanmian *teeyifɔe mgbain'n-mɔ nun Zufɔ mgbain'n-mɔ yê be sɔanlɔn bé ɔ. ⁴⁸ Mɔ be 'ba'n, Zudasɔ mɔ ɔ 'yi Zozi man'n kɔ hele bé nzɔle kɔn. Yí nwan: “Sɔanlan'n mɔ n gɔ tɔ yí nun'n, anɔn emɔ sɔ ke yí dein ɔ. Emɔ hyí yí.” ⁴⁹ Mɔ Zudasɔ juli ebele nun ala, ɔ kɔ kpunngɛ Zozi. Yí nwan: “*Labi, anun ɔ.” M'ɔ hanlɔn sɔ'n, ɔ'a tɔ Zozi nun.

⁵⁰ Zozi nwan: “Mín manngɔn, like mɔ ɛ walɔ yí ɛyɔle'n, yɔ.”

Ebele ala, menian'n-mɔ kɔ tɔ kɔ gua Zozi sɔ be kɔ hyi yí. ⁵¹ Bé mɔ anɔn be nun Zozi wɔ ebele nun anun kɔn kɔ hyɔn yí dadie'n, ɔ kɔ kpɛ Nyanmian *teeyifɔe kpain nun akɔa nun anzu'n.

⁵² M'ɔ kpeli yí nzɔ'n, Zozi nwan: “Fa wɔ dadie'n wula yí bɔa nun anun. ɔ sanlɔn ke bé mɔ be fa dadie be kɔn'n, dadie yê ɔ 'kun bé ɔ. ⁵³ ɛ nzɔ man ke sɛ mɔn se mín Sɪ ke ɔ béle mín nyanmiansɔ mmɔfɔe akpu akpu maan be sísa mín an, ɔ 'yɔ yí kɔkaala ɔ? ⁵⁴ Sɛ mɔn yɔ yí sɔ a, ɔ 'yɔ sɛ nán Nyanmian Anɔn ɛjɔle nun a kpɔn sɔ? Mɔ Eहेle ɛjɔle nun a han'n, ɔ di ke ɔ yɔ sɔ.”

⁵⁵ M'ɔ yɔli sɔ yueli'n, Zozi kɔ han kɔ hele meninsɔnman'n ke: “Emɔ 'ba hyi mín an, anɔn emɔ le dadie nun koloman ke kodiawu y'ɔ le mín. Kemɔ cian daa n di asɔ Nyanmian awulo nun anun mɔn kekele menian'n-mɔ ninngɛ'n, nzuke ati yê emɔ a nji man mín ɔ?” ⁵⁶ Nan yí kwalaa a yɔ sɔ, ɔ'a man ɛjɔle'n mɔ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanlɔn m'ɔ wɔ Eहेle ɛjɔle nun anun nun a kpɔn sɔ. Mele sɔ nun anun, Zozi menian'n-mɔ kwalaa yacili yí ebele be nwanndili.

Be nun Zozi 'ba hɔ Kayifɔ aja sɔ

(Maaki 14.53-65, Luku 22.54-55,63-71, Zvan 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Bé mɔ be hyli Zozi'n, be nun yí hɔli Nyanmian *teeyifɔe kpain'n mɔ be fele yí *Kayifɔ nun awulo. Ebele yê *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ nun Zufɔ mgbain'n-mɔ hɔli yialɔ ɔ. ⁵⁸ Mɔ be 'kɔ'n, anɔn Pɪeli le di Zozi fannvanndɔ dede be juli Nyanmian teeyifɔe kpain nun awulo. Pɪeli kɔ wɔlɔ awulo nun anun, ɔ kɔ tanlan nzalafɔ'n-mɔ anwɔn ebele, ɔ 'nian ke ɛjɔle sɔ'n 'ba kpɔn gua yí bɔ'n.

⁵⁹ Nyanmian tɛɛyifue mgbain'n-mə nɔn menian'n-mə kwalaa mə be di ejɔle'n kə kpɔnnde atin mə be 'sɪn sʊ be tɔn Zozi ɛsʊan be kun yɪ. ⁶⁰ Be kpɔnndeli, kʊsʊ be ngɔ nyan man bie sunnzun mə adanziyua dɔɔn tɔnlɪn yɪ ɛsʊan ɔ. Yɪ be-yue-asɪɛ, menian nnyuan walɪ a, bɛ nwan: ⁶¹ “Bian ɛhɪ a han kɛ: ‘Mɪn kwalaa kɛ mɪn bu Nyanmian sua'n mɪn fa cɪan nsan mɪn si.’”

⁶² Mə menian'n-mə hanlɪn sɔ'n, Nyanmian tɛɛyifue kpain'n kə jasʊ, ɔ kə bisa Zozi kɛ: “Ejɔle'n mə be le kan be gua wɔ nʊwɔn'n, ɛ mmua man bie ɔ?” ⁶³ Zozi ngɔ tɛ man yɪ sʊ.

Nyanmian tɛɛyifue kpain'n kə han kə hele yɪ kɛ: “Mɪn kan Tɪasɪfue Nyanmian nɪn ati, sɛ Kilisi'n m'ɔ tɪ Nyanmian Awa'n y'ɔ le wɔ a, anɪn kan maan ye tɪ!”

⁶⁴ Zozi kə bua yɪ kɛ: “Yê wɔ nʊan wɔ sʊ ɛ le kan nɪn ɔ. Nan mɪn kan mɪn kele ɛmɔ kɛ ɛnɛ m'ɔ kɔ'n, ɛmɔ 'ba nʊwɔn yɪ kɛ *Mân Baa'n tɪ Nyanmian tunminfue'n fama sʊ. ɛsɛ ɛmɔ 'ba nʊwɔn yɪ kɛ ɔ fi anwunno elɔ bɔlé nɪn anɪn ɔ le ba.”

⁶⁵ Mə Nyanmian tɛɛyifue kpain'n tɪlɪ ejɔle sɔ'n Zozi anʊan nɪn'n, ɔ kə sɔ taladiɛ'n mə yɪ muonun ɔ wula'n ɔ kə sosua nɪn. Yɪ nwan: “Sian diɛ, ye mgbɔnnde man adanziɛ kún! Afɪ ɛmɔ kwalaa a tɪ kɛ ɔ'a han ejɔle ɛtɛ ɔ'a tia Nyanmian! ⁶⁶ Nan ɛmɔ nwan nzɛ?”

Bé kwalaa bé nwan: “Ɔ fata kɛ be kun yɪ.”

⁶⁷ ɛhɪ, be kə tɔtʊ Zozi anyunnun ngɛsɛle, ɛsɛ be kə tɔtʊ yɪ kɔtɔle. Mmie-mə fia yɪ nyɪn be kpaci yɪ nyɪn nɪn asʊ, ⁶⁸ anɪn bé nwan: “Wɔ mə ɛ tɪ Kilisi'n, kele yé sʊanlan'n mə ɔ'a kpaci wɔ nyɪn nɪn asʊ'n!”

Pɪɛlɪ 'ba se kɛ ɔ nzɪ man Zozi

(Maaki 14.66-72, Luku 22.56-62, Zʊan 18.15,25,27)

⁶⁹ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn Pɪɛlɪ tɪ awulo nɪn abʊ elɔ. Nyanmian *tɛɛyifue kpain nɪn afanɪan kʊn kə a Pɪɛlɪ anwɔn ɛbele, yɪ nwan: “Wɔ kʊsʊ wɔ, anɪn ɛ si Zozi m'ɔ fi Galile mân nɪn anɪn nɪn asʊ bie.”

⁷⁰ M'ɔ hanlɪn sɔ'n, Pɪɛlɪ suli akpɔlɔwa bé kwalaa bé nyunnun ɛbele. Yɪ nwan: “Sʊanlan'n mə ɛ le kan yɪ ejɔle'n, mɪn nzɪ man yɪ.”

⁷¹ ɛhɪ, ɔ fi ɛbele ɔ kə jasʊ ɔ kə hɔ kə jinlan awulo nɪn anʊan nɪn anɪn elɔ. Afanɪan kʊn biekun kə nʊwɔn yɪ. Ɔ kə han kə hele bé mə be gua ɛbele'n kɛ: “Zozi m'ɔ fi Nazaretɪ'n, anɪn bian ɛhɪ si yɪ sʊ bie.”

⁷² ɛhɪ, Pɪɛlɪ nwan: “Mɪn kan ndâ kɛ mɪn diɛ, mɪn nzɪ man sʊanlan sɔ'n!”

⁷³ Ɔ hyɛlɪ kaan an, bé mə be gua ɛbele'n kə kpunngɛ Pɪɛlɪ, bé nwan: “Ɔ tɪ ananhɔle, ɛ wɔ menian sɔ'n-mə anɪn bie. Ɔ sanlɪn kɛ wɔ ejɔle'n kele lika mə ɛ fi'n.”

⁷⁴ ɛhɪ, Pɪɛlɪ nwan: “Mɪn kan ndâ kɛ mɪn nzɪ man sʊanlan sɔ'n! Sɛ ato yê mɪn di a, Nyanmian Kpili túa mɪn yɪ nʊwɔn kalɛ!”

Kɛ ɔ 'kan sɔ nɪn ala, kokolokoo! Akɔ'n kə bɔ. ⁷⁵ Pɪɛlɪ ati kə kacɪ ejɔle'n mə Zozi hanlɪn helelɪ yɪ'n. Zozi nwan: “Ɔ nɔn dede mə akɔ'n 'bɔ'n, ɛ 'kan yɪ ngɔkʊn kpê nsan kɛ ɛ nzɪ man mɪn.” M'ɔ yɔlɪ sɔ'n, Pɪɛlɪ fitɛlɪ ɔ sunlɪn sɛle kpa.

27

Bé nʊn Zozi 'ba hɔ kʊnmanna Pilatɪ aja sʊ

(Maaki 15.1, Luku 23.1-2, Zʊan 18.28-32)

¹ Mə alɛ'n hɪnlɪn'n, Nyanmian *tɛɛyifue mgbain'n-mə nɔn Zufʊ mgbain'n-mə kwalaa anʊan sɛlɪ bé nʊwɔn kɛ be 'kun Zozi. ² Be kə man be kə cɪcɪ Zozi. Be kə fa yɪ be kə hɔ kə wula *Lɔmʊn kʊnmanna nɪn asa nɪn. Kʊnmanna sɔ'n, be fɛle yɪ *Pilatɪ.

Zudasɪ ewue'n

(Junman'n 1.18-19)

³ Mə Zudasɪ m'ɔ yɪlɪ Zozi manlɪn'n nʊwɔnlin kɛ be le ba hun Zozi'n, ɔ kə li yɪ nʊwɔn yalɛ kpa. Jɛtɛ fufue mma abulasan'n mə Nyanmian *tɛɛyifue mgbain'n-mə nɔn Zufʊ mgbain'n-mə falɪ manlɪn yɪ'n, ɔ kə fa ɔ kə sa kə bele bé. ⁴ Yɪ nwan: “M'an yɔ ɛtɛ, ɔ sanlɪn kɛ m'an tɔn sʊanlan ɛsʊan maan b'a hun yɪ.”

Mə Zudası hanlın sə'n, bé nwan: “O nvalı man yé nwón. Wó ngónmın wó ejòle o!”

⁵ Zudası kə ju esika'n kə gua Nyanmıan sua nın anun ebele o kə hə kə bə yí kəmın.

⁶ Nyanmıan tēyifue mgbain'n-mə kə sısə esika'n. Bé nwan: “Yé mala'n mman man yé atın ke ye fá esika sə'n ye gúa asónın esika nın anun. O sanlın ke svanlan moja esika o.”

⁷ Be hanlın sə mə bé kwalaa bé nwan seli yí nwón'n, be falı esika sə'n be tolı svanlan'n m'ə nwón ninngə nın ebo'n. Be falı asıe sə'n be yəlı nyəfue asieli. ⁸ Ehi ati, ene nın ene, be te fele lika sə'n “Moja Ebo”. ⁹ O man ejòle'n mə Nyanmıan falı wulalı kpəmanfue Zolomin anvan'n kpınlın sv. Kpəmanfue Zolomin nwan: *Jete fufue mma abulasan, esika mə Izalaye amma'n-mə anvan seli yí nwón be falı be lili yí gua nın anun.* ¹⁰ Esika sə'n b'a fa b'a to svanlan'n m'ə nwón ninngə nın ebo'n ke yé Mın hanlın helelı mın'n.

Pilatı 'ba bisa Zozi kosuan

(Maakı 15.2-5, Luku 23.3-5, Zvan 18.33-38)

¹¹ Be falı Zozi be həlı kənmanna nın aja sv. O kə bisa Zozi ke: “Zufu'n-mə belemgbin'n y'ə le wó o?”

Zozi nwan: “Yé wó nwan wə sv e le kan nın o.”

¹² Nan mə Nyanmıan *tēyifue mgbain'n-mə nın Zufu mgbain'n-mə 'tən Zozi svan'n, Zozi ngə te man bé sv. ¹³ Ehi, Pilatı nwan: “Svan nwala ehi mə be le tən wó'n, e ndı man o?”

¹⁴ Zozi ngə bua ejòle kpəle kən sva. M'ə man ejòle'n sinlın kənmanna nın anwón kpili nın anın.

Pilatı 'ba man be kun Zozi

(Maakı 15.6-15, Luku 23.13-25, Zvan 18.39-19.16)

¹⁵ Be 'di *Pakı fetı biala a, svanlan mə be kə tv yí fiadı mə menian'n-mə kulo ke be yaci yí'n, kənmanna'n yaci svanlan sə'n. ¹⁶ O 'ba yə sə'n, anın bian kən la fiadı. Be fele bian sə'n Balabası. Yí nwón yə esulo kpa, ese bé kwalaa be sı yí. ¹⁷ Pilatı kə bisa menian'n-mə mə b'a yia ebele'n ke: “Balabası nın Zozi mə be fele yí Kilisi'n, bé nunhan benin yé emə kulo ke n yáci yí o?” ¹⁸ O kə bisa bé sə, afı o sı yí fósún ke be kpə Zozi, yí ti yé b'a hyı yí b'a man yí o.

¹⁹ Anın Pilatı tı lika mə be di ejòle'n, yí yı falı ngalıe həlı manlın yí ke: “N'e fa wó ejòle tv svanlan sə nın anwón, o tı sesefue. Yí dunman nın, ene kəngəe n jınlın elalıe ete ete.”

²⁰ Temón sə'n, anın Nyanmıan *tēyifue mgbain'n-mə nın Zufu mgbain'n-mə le wowula meninsónman nın abv ke be hán maan o yáci Balabası nán be hún Zozi.

²¹ Kənmanna'n kə bisa bé biekun ke: “Bé menian nnyuan'n, benin yé emə kulo ke n yáci yí o?”

Bé kwalaa bé nwan: “Yaci Balabası!”

²² Pilatı kə bisa bé ke: “Anın Zozi mə be fele yí Kilisi'n, n yó yí se?”

Bé kwalaa bé nwan: “Bubə yí kuləwa sv!”

²³ Pilatı kə bisa bé ke: “Nzuke ete die yé o'a yə o?”

Bé kwalaa be kə tetian sele kpa bé nwan: “Bubə yí kuləwa sv!”

²⁴ Anın menian'n-mə le tetian sönman. Pilatı nıan an, o nguála man like fí kún yə. O kə jasv o kə fa nzue o kə nwunnzin yí sa menian'n-mə kwalaa anyunnun ebele. Yí nwan: “Svanlan ehi ewue'n, mın nwón nın man nın, m'an yı mın sa nın! Emə angónmın, bé ejòle o!”

²⁵ Bé kwalaa bé nwan: “Yuo o! Yé nın yé mma'n-mə, man yí ewue nın anwón ejòle kpólo yé!”

²⁶ Ehi, Pilatı kə yaci Balabası. O kə man be kə fin Zozi mgbele. Mə be finlın yí yuel'n, o yılı yí manlın maan be bubəlı yí kuləwa sv.

Nzalafu'n-mə 'ba gvlv Zozi anwón

(Maakı 15.16-20, Zvan 19.2-3)

²⁷ Pilatı nzalafu'n-mə falı Zozi həlı yí awulo elə. Be kə yia nzalafue'n-mə kwalaa Zozi anwón ebele. ²⁸ Be kə yı yí taladie'n m'ə wula'n, be kə fa taladie kəkəle be kə wula yí. ²⁹ Be

kɔ nwɔn mmowe abotile be kɔ bɔ yɛ ti. Be kɔ fa ndɛɛ kpɔman be kɔ wula yɛ sa fama nun anun. Mɔ be yɔli sɔ yueli'n, be kɔ kutu yɛ nyunnun ebele be kɔ yeyala yɛ nwɔn. Bɛ nwan: "Zufu'n-mɔ belemgbin, ahin o!" ³⁰ Be kɔ tɔtu yɛ nwɔn ngesele. Be kɔ tua yɛ be kɔ le kpɔman'n m'ɔ le'n be kɔ fa be kɔ fifin yɛ tin nin anun. ³¹ Be yeyalali yɛ nwɔn dede mɔ bɛ kunnun jɔli'n, be kɔ yɛ taladiɛ kɔkɔle'n mɔ be falɔ be wulali yɛ'n. Be kɔ fa yɛ muonun yɛ taladiɛ diɛ'n be kɔ wula yɛ yɛ be nun yɛ hɔli be bubɔli yɛ kulɔwa sɔ ɔ.

*Be 'ba bubɔ Zozi kulɔwa sɔ
(Maaki 15.21-32, Luku 23.26-43, Zɔvan 19.17-27)*

³² Mɔ be fi kulo nin anun be 'fite'n, be nun bian kun kɔ yia. Bian sɔ'n, be fele yɛ Simun. ɔ fi kulo'n mɔ be fele yɛ Silenin nun asu. Be kɔ hyɛ yɛ be kɔ fa Zozi kulɔwa'n be kɔ sua yɛ. ³³ Be hɔli dede be juli lika kun. Lika sɔ'n, be fele yɛ Gɔlugota. Gɔlugota'n, yɛ bu y'ɔ le ke tile kangɔ lika. ³⁴ Ebele, be kɔ fa divin be kɔ man Zozi ke ɔ nɔn. Divin sɔ'n, be gualɔ nun ayile m'ɔ nɔn an, ɔ nnwun man yalɛ'n sɔnman. ɔ bɔli sɔ, nan ɔ'a ngulo ke ɔ nun. ³⁵ Mɔ be bubɔli yɛ kulɔwa nun asu yueli'n, be kɔ hyɔn tondo be kɔ hye yɛ taladiɛ'n-mɔ be kɔ fa. ³⁶ Eɛɛ be kɔ tetanlan yɛ nwɔn ebele be kɔ sisa yɛ. ³⁷ Like mɔ yɛ ti yɛ be le kun yɛ'n, b'a hele b'a bɔ yɛ ti sɔ ebele ke: "Sɔnlan ehi li Zozi. ɔ ti Zufu'n-mɔ belemgbin." ³⁸ Be kɔ bubɔ kodiawu nnyuan kusɔ kulɔwa sɔ Zozi anwɔn ebele. Kun wɔ yɛ sa fama sɔ yɛ kun kusɔ wɔ yɛ sa bɛ sɔ.

³⁹ Bɛ mɔ be 'sin ebele'n, be kɔsɔ kɔsɔ bɛ ti, anun be le kpɛ yɛ nzɔba. ⁴⁰ Bɛ nwan: "Wɔ mɔ wɔ nwan ɛ 'bu asɔnin sua'n, nɔn ɛ fa cian nsan ɛ si yɛ fufɔle'n, de wɔ nwɔn e! Se wɔ nwan ɛ ti Nyanmian Awa sakpa a, fi kulɔwa nun asu ju!" ⁴¹ *Tɛɛyɛfɔɛ mgbain'n-mɔ, nun *mala nun asu mgbain'n-mɔ nun Zufu mgbain'n-mɔ kusɔ kɔ gɔli yɛ nwɔn. ⁴² Bɛ nwan: "ɔ'a le menian'n-mɔ ngɔan, kusɔ yɛ muonun ɔ ngɔala man yɛ nwɔn ngɔan de! Se ɔ ti Izalaye belemgbin sakpa a, anun ɔ fi kulɔwa nun asu ɔ ju kikaala, nɔn ye 'ba le yɛ ye di. ⁴³ ɔ'a susu yɛ ti ɔ'a gua Nyanmian asu. Yɛ nwan: 'Nyanmian Awa y'ɔ le mɛn'. Se Nyanmian kulo yɛ a, anun ɔ le yɛ ti kikaala!" ⁴⁴ Kodiawu'n-mɔ kusɔ mɔ b'a bubɔ bɛ kulɔwa sɔ Zozi anwɔn ebele'n kpeli yɛ nzɔba bie.

*Zozi ewue'n
(Maaki 15.33-41, Luku 23.44-49, Zɔvan 19.28-30)*

⁴⁵ Mɔ sɛnze'n jinlanɔn bɛ ti afian'n, awosin wulali mɔn nun anun lika kwalaa dede ɔ juli nɔsɔba dɛɛ nsan. ⁴⁶ Mɔ be 'kɔ a bɔ dɛɛ nsan'n, Zozi kɔ tian nun sele kpa. Yɛ nwan: "Eli, Eli, lama sabakitanin?" Eɔle sɔ'n, yɛ bu y'ɔ le ke "Mɛn Nyanmian, mɛn Nyanmian, nzuke ati yɛ a yɛ mɛn ɔ?"

⁴⁷ Mɔ bɛ mɔ be jijin ebele'n mmie-mɔ tɔli yɛ ngan'n, bɛ nwan: "ɔ le fele Eli!"

⁴⁸ Ebele ala, bɛ nunhan kun kɔ nwanndi ɔ kɔ hɔ kɔ fa eminlan ɔ kɔ bɔ divin nyin-nyanɔnwa anun. ɔ kɔ fa kɔ san baka kun ati ɔ kɔ tinngɛ yɛ Zozi anɔan ke ɔ nɔn. ⁴⁹ Nan eɛɛnɔn-mɔ nwan: "Jinlan maan ye nɔan se Eli kɔ a kɔ le yɛ a!"

⁵⁰ Zozi kɔ tian nun sele kpa biekun, ɔ kɔ ha nun. ⁵¹ Mɛle sɔ'n, mgbɛnɔn etanlan'n m'ɔ ja asɔnin sua nun anun'n kɔ sua yɛ anwunno dede ɔ kɔ ju yɛ asi. Asiɛ'n kɔ kpusu, nyɔbɔɛ mgbili'n-mɔ anun kɔ kpaci kpaci. ⁵² Seka'n-mɔ asu kɔ tike tike. Nyanmian anwɔntɛ mma'n-mɔ dɔn mɔ be wuli'n kɔ tinngɛ tinngɛ. ⁵³ Mɔ Zozi fi ewue nun tinngeli'n, bɛ kwalaa mɔ be fi seka'n-mɔ anun be fiteli'n, be hɔli kulo kpili nwanzan-nwanzan nun asu be yɛli bɛ nwɔn be heleli menian dɔn kpa.

⁵⁴ Mɔ nzalafɔ kpain'n nun yɛ nzalafɔ'n-mɔ mɔ bɛ nun yɛ le sisa Zozi'n nwunlin ke asɛɛ nun a kpusu nun yɛ nzin eɔle'n, esulo hanɔn bɛ sele kpa. Bɛ nwan: "Kannzɔ ɔ ti Nyanmian Awa sakpa!"

⁵⁵ Anin mmalasua dɔn kpa kusɔ wɔ ebele, be jin mɔa be le nɔan Zozi. Bɛ yɛ be sili Zozi sɔ sunmin Galile mɔn nun anun be sɔli yɛ ɔ. ⁵⁶ Mali m'ɔ fi Magɔdala'n, ɔ nun Zɔvaki nun Zozefɔ anin Mali, ɔ nun Zebede amma'n-mɔ anin diɛ'n wɔ mmalasua sɔ'n-mɔ anun bie.

*Zozi esie'n**(Maaki 15.42-47, Luku 23.50-56, Zvan 19.38-42)*

⁵⁷ Mɔ alíe'n 'kɔ yí nɔsɔba nun'n, esikafɔɛ bian kɔn kɔ a kɔ ju ebele. Bian sɔ'n, be fele yí Zozefɔ, ɔ ti Zozi sɔanlan'n kɔn. ɔ fi Alimate kulo nun asɔ. ⁵⁸ ɔ kɔ hɔ kɔ tɔ Pilatɔ ɔ kɔ sele yí ke ɔ 'fa Zozi fuin'n ɔ 'kɔ a sie yí. Ehi, Pilatɔ kɔ man atɔn ke be fá be mán yí. ⁵⁹ ɔ kɔ le fuin'n ɔ kɔ fa kisaan fɔfɔle kɔn ɔ kɔ fɔfɔ yí nwɔn. ⁶⁰ Yí muonun yí seka mɔ ɔ'a man b'a kpe yí ebɔta kɔn anun'n, ɔ kɔ sie Zozi nun. M'ɔ sieli yí yueli'n, ɔ kunndoli ebɔɛ kpili kɔn ɔ nyinlin seka nun anɔan'n yê ɔ salɔ hɔli ɔ. ⁶¹ Anun Mali m'ɔ fi Magɔdala'n, ɔ nɔn Mali kɔn'n be wɔ ebele. Be titi asɔ seka nun anyunnun.

Seka nun esisa'n

⁶² Zufu'n-mɔ bɔbɔali bé nwɔn be sieli. Mɔ yí alíe hɔnɔn m'ɔ ti enwɔnmian ele cian'n, Nyanmian *teeyifɔɛ mgbain'n-mɔ nɔn *Falisifɔɛ'n-mɔ kɔ hɔ kɔ tɔ Pilatɔ. Bé nwan: ⁶³ “Nannan, akɔa atofɔɛ sɔ nun ejɔle kɔn mɔ anun yí nyun wɔ sɔ m'ɔ hanɔn'n, yé ti a kpɔn sɔ. Yí nwan: ‘Se mɔn wu a, yí cian nsan, mɔn 'tinnge.’ ⁶⁴ Yí ti, man atɔn maan be hó sísa seka'n dede cian nsan. ɔ'a nyɔ man sɔ a, yí menian'n-mɔ 'kɔ a sa yí be laka menian'n-mɔ ke: ‘ɔ fi ewue nun ɔ'a tinnge!’ Afi, sian ato mɔ be 'di'n, ɔ 'tala daba di'e'n.”

⁶⁵ Ehi, Pilatɔ nwan: “E 'nwun nzalafɔ, Emɔ fá bé hó, maan be hó sísa yí ke mɔ emɔ kulo ɔ.” ⁶⁶ Be nɔn bé kɔ hɔ, be kɔ nwun ke seka nun anɔan'n nyin kanlanman kpa. Be kɔ sie sɔ nzɔle, be kɔ yaci nzalafɔ'n-mɔ ebele ke be sísa yí.

28*Zozi ewuetinng'e'n**(Maaki 16.1-10, Luku 24.1-12, Zvan 20.1-10)*

¹ Mɔ *enwɔnmian ele cian'n sɔnɔn'n, mɔle'n ngelemɔ, Mali m'ɔ fi Magɔdala'n, ɔ nɔn Mali kɔn'n kɔ a kɔ nian seka'n. ² Kɔnmgbala, asi'e'n kɔ kpusu sele kpa. Yé Mɔn bɔfɔɛ'n kɔn fi anwunno ɔ kɔ ju. ɔ kɔ kunndo ebɔɛ'n m'ɔ nyin seka nun anɔan'n ɔ kɔ tɔ yí ahanmian ɔ kɔ fɔ ɔ kɔ tanlan sɔ. ³ Bɔfɔɛ nun anwɔn'n ta sɔa miain miain ke nyanmian'n m'ɔ kpe miain miain'n. Yí taladi'e'n ti fufue hyi'e'n hyi'e'n kpa. ⁴ Esulo kɔ han nzalafɔ'n-mɔ kpa dede bé nwɔn kɔ wɔsɔ bé, be gugua ke menian mɔ b'a wu ɔ.

⁵ Bɔfɔɛ'n kɔ han kɔ hele mmalasua'n-mɔ ke: “Nán be sulo. Afi mɔn sɔ ke emɔ le kpɔnnde Zozi, sɔanlan'n mɔ be bɔbɔli yí kulɔwa nun asɔ'n. ⁶ ɔ nɔn man ewa. ɔ fi ewue nun ɔ'a tinnge ke ɔ kpɔnɔn hanɔn yí'n. Emɔ bála be nían lɔka mɔ anun ɔ la'n. ⁷ Emɔ hó nde-nde be hán héle yí menian'n-mɔ ke ɔ fi ewue nun ɔ'a tinnge. Sian di'e, ɔ le kɔ a nwɔnnde emɔ Galile mán nun anun. Eɔ yê emɔ 'nwun yí ɔ. Ngali'e'n mɔ mɔn nwan mɔn 'kan mɔn kele emɔ nun anun.”

⁸ Mɔ mmalasua'n-mɔ fi seka nun asɔ be 'kɔ'n, esulo nɔn fe elie kpili kpa hanɔn bé. Be le enwanndie be le kɔ a han be kele Zozi menian'n-mɔ. ⁹ Kɔnmgbala, be nɔn Zozi kɔ yia nun. Zozi nwan: “M mo ahɔn, m mo ahɔn o!” Mɔ Zozi bisali bé ahɔn yueli'n, be kɔ kpunng'e yí be kɔ sɔ yí ja nun anun, be kɔ kɔtɔ yí nyunnun ebele be kɔ sɔ yí. ¹⁰ Ehi, Zozi kɔ se bé ke: “Nán be sulo. Emɔ hó hán héle mɔn nianman'n-mɔ ke be hó Galile mán nun anun eɔ. Ebele yê be 'nwun mɔn ɔ.”

Nzalafɔ'n-mɔ ejɔle'n

¹¹ Mɔ anun mmalasua'n-mɔ aja wɔ atunnun'n, nzalafɔ'n-mɔ mɔ be le sísa seka'n, mmie-mɔ kɔ sa kɔ hɔ kulo. Be kɔ hɔ kɔ bɔ ejɔle'n m'ɔ walɔ nun anun amanníe be kɔ hele Nyanmian *teeyifɔɛ mgbain'n-mɔ. ¹² Nyanmian teeyifɔɛ mgbain'n-mɔ nɔn Zufu mgbain'n-mɔ kɔ yia. Mɔ bé nwan seli bé nwɔn yueli'n, be kɔ man nzalafɔ'n-mɔ esika dɔn kpa. ¹³ Eɛe bé nwan: “Se be bisa emɔ a, emɔ hán ke kɔngɔɛ mɔ emɔ 'dafɔ'n, yí menian'n-mɔ a a sa yí a hɔ. ¹⁴ Se kɔnmanna'n ti a, ye 'tɔ yí akɔbe nán emɔ ati a nga man nun.”

¹⁵ Nzalafɔ'n-mɔ leli esika'n, be hanɔn yí ke Nyanmian teeyifɔɛ mgbain'n-mɔ hanɔn heleli bé nun ala. Ene nɔn ene, Zufu'n-mɔ te kan ejɔle sɔ'n.

Zozi 'ba yi yi nwon kele yi menian'n-mo

(Maaki 16.14-18, Luku 24.36-49, Zvan 20.19-23, Junman'n 1.6-8)

¹⁶ Ehi, Zozi menian bulu non kon'n holi Galile man nin anun elo buka'n mo Zozi heleli be nin asu. ¹⁷ Mo be nwunlin yi'n, be kotoli be suli yi. Nan kusu be mmie-mo a nne a nni man. ¹⁸ Zozi ko kpunngbe be, o ko han ko hele be ke: "B'a fa anwunno elo non asi ewa tunmin'n kwalaa b'a wula min sa nun. ¹⁹ Ehika ati, emo ho man nin anun menian'n-mo kwalaa anwon, emo man be kaci min menian. Emo sonun be wo Sie non Baa, o non Wawe Nwanzan-nwanzan'n dunman nun. ²⁰ Ninngbe'n kwalaa mo m'an han m'an hele emo'n, emo hehele be maan be yo. Ebe emo nwun yi ke min non emo san alihan biala dede o ko ju man nin ayueli."

EJOLEKPA'N MŌ MAAKI HELELU'N

M'ò wò nun'n

Nwan sɔanlan diɛ y'ò le Maaki? Ɔ ti Zozi Kilisi mməfue'n-mə bɔkafue. Maaki, mɔ be fele yí biekun Zvan'n, ɔ nun yí nin Mali, be tanlanlɔn Zoluzalemɔn kulo nun asu (Junman 12.12). Ɔ ti Baanabasɔ anianman kɔn (Kolɔsu 4.10). Ɔ nun Baanabasɔ nun Pɔlu yê be hɔli Antioɔsu kulo nun asu ɔ (Junman 12.25). Ebele, asɔnɔn mma'n-mə kɔ sɔan Pɔlu nun Baanabasɔ ke be hó b́ Ejolekpa'n be héle mán mán'n-mə. Alimɔa atɔn'n mɔ be 'tu'n, Maaki hɔli bie ɔ bɔkali bé. Nan atunnunnvian, ɔ yacili bé salɔ hɔli Zoluzalemɔn (Junman 13.5,13). Ɔ hyeli kpa, Baanabasɔ falɔ Maaki, ɔ nun yí hɔli Sipɔlu mán nun (Junman 15.37-39). Ehi anzin, ye nwun yí Pɔlu nun Pɔli kalata'n-mə anun ke Maaki bɔkali bé wə *Lɔmɔn kulo nun asu (Filemɔn 24, 2 Timote 4.11, 1 Pɔli 5.13).

Ejolekpa ehi anun, Maaki le kele yé ke Zozi ti Nyanmian Awa. Yí Ejolekpa m'ò helelu'n ti tika tala ehɔnɔn-mə diɛ'n, nan kɔsu ejole wə nun kpa.

Maaki 'bɔ yí Ejolekpa nun abɔ'n, ɔ man ye nwun yí ke Zvan Batisi sɔnɔnɔn Zozi, ese Abɔsanmɔn kɔsu sɔli Zozi nianlɔn (1.1-13). Maaki a hye yí kalata nun anun mgbili mgbili nnyuan. Alimɔa diɛ'n, (yí ti 1.14-8.26), ɔ kan Zozi bagua nun junman'n m'ò lili yí Galile mán nun nun anwɔn ejole. Ɔ man yé nwun yí ke Zozi kpɔnɔn feleli yí menian'n-mə, tunmin'n m'ò falɔ tuli wawe ete'n-mə, ɔ manlɔn nwuluwafue'n-mə anwɔn salɔ, ɔ heheleli Nyanmian ninng'e'n-mə tunmin su, ese ɔ yɔli asinbenwɔn ninng'e.

M'ò tɔ su nnyuan'n (8.27-16.20), ɔ kan Zozi ewue'n nun yí etinng'e nun anwɔn ejole. Mə Lɔmɔn nzalafu kpain'n m'ò bɔbɔli Zozi kulɔwa nun asu'n nwunlɔn ke Zozi a kpɔn a wu yí'n, yí nwan: “Ɔ ti ananhɔle, bian ehi ti Nyanmian Awa sakpa!” (15.39). Maaki kulo ke yé kɔsu ye de ye di ke Zozi ti Nyanmian Awa sakpa. Ejolekpa nun agualie nun, ye nwun yí ke Maaki a han Zozi ewuetinng'e nun anwɔn ejole sin ko (16.1-8). Yí ti, b'a hele ejole kaan b'a sa su m'ò kele ke Zozi a yí yí nwɔn a hele yí menian'n-mə ese ɔ'a fɔ ɔ'a hɔ nyanmiansu (16.9-20).

Zvan Batisi junman'n

(Matie 3.1-12, Luku 3.1-18, Zvan 1.19-28)

¹ Ejolekpa'n m'ò tɔ de Zozi Kilisi m'ò ti Nyanmian Awa'n y'ò le ehi. ² Ejole sɔ'n bɔli yí bu ke Nyanmian Kpɔmanfue Ezayi heleli wə yí kalata nun anun'n. Ɔ'a hele Zozi anwɔn ejole'n ke Nyanmian nwan:

Nian, mɔn 'sɔan mɔn bɔfue'n wɔ nyunnun

mɔn 'man ɔ di mɔa ɔ sesie wɔ atɔn'n.

³ Bɔfue sɔ'n y'ò le sɔanlan'n m'ò le tian

ɛwá nun anun elɔ ke:

Be sesie yé Mɔn atɔn'n

be mán ɔ tɔnng'e fɔn!

⁴ Ehi, cian kɔn, Zvan kɔ fite ɛwá nun anun elɔ. Ɔ sɔnɔn menian'n-mə. Ɔ tu bé fɔ ke: “Emɔ nún bé nwɔn be káci bé abalabɔ'n be fá bé nwɔn be mán Nyanmian maan n zɔnɔn emɔ, nán Nyanmian a fa emɔ ete nun a hye bé.” ⁵ Mə Zvan hanlɔn sɔ mɔ menian'n-mə tɔli yí ngan'n, Zude mán nun anun menian'n-mə nun Zoluzalemɔn kulo nun asu diɛ'n-mə, bé dɔn, be kɔ hɔ yí nwɔn elɔ. Be kɔ han bé ete'n bagua nun anun, nán Zvan a sɔnɔn bé wə asue'n mɔ be fele yí Zuludɔn nun anun.

⁶ Taladiɛ'n mɔ Zvan wula'n, sɔamo enyuan yê b'a fa b'a nwɔn ɔ. Yí beletɔn ti naan kpolo. Alie'n m'ò di'n, y'ò le tetebɔabɔa nun wɛ. ⁷ E 'nwun ejole'n m'ò kan kele menian'n-mə'n. Yí nwan: “Sɔanlan kɔn fi mɔn nzin ɔ le ba, ɔ le tunmin tala mɔn, mɔn nze nvata man ke mɔn kɔtɔ mɔn nyannji yí ja mgbabɔa'n nyanman'n bɔbɔ mgban ɔ. ⁸ Mɔn diɛ, m'an fa nzue m'an sɔnɔn emɔ, nan yí diɛ, ɔ 'ba fa Nyanmian Wawe'n sɔnɔn emɔ.”

*Zvan 'ba sɔnɪn Zozi
(Matie 3.13-17, Luku 3.21-22)*

⁹ Mɛlɛ sɔ nɪn anun, Zozi fi Nazalɛti, Galile mɔn nɪn anun, ɔ kɔ a kɔ tɔ Zvan maan ɔ kɔ sɔnɪn yɪ asue Zuludɪn nɪn anun. ¹⁰ Mɔ Zozi fi asue nɪn anun ɔ 'fite'n, ɔ 'nɪan an, anɪn anwunno nɪn a buke, Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n tɪ kɛ abubule, ɔ fi nyanmɪansɔ ɔ kɔ ju kɔ tanlan yɪ sɔ. ¹¹ Ɛbɛlɛ ala, anɪɛ kɔn kɔ te anwunno ɛlɔ kɛ: “Ɛ tɪ mɪn ehulo Baa, m'an fa mɪn lɔa'n kɔalaa m'an wula wɔ nɪn.”

*Abɔnsanmɔn 'ba sɔ Zozi nɪan
(Matie 4.1-11, Luku 4.1-13)*

¹² Ɛbɛlɛ ala, Wawɛ'n Nwannzan-nwannzan'n kɔ hyɔn Zozi kɔ hɔ ɛwɔ nɪn anun ɛlɔ. ¹³ Ɔ lili ɛlɛbulanan. Ɛbɛlɛ, *Satan (mɔ yɛ fɛlɛ yɪ Abɔnsanmɔn'n), ɔ kɔ a kɔ sɔ yɪ kɔ nɪan. Anɪn Zozi wɔ ebolo naan'n-mɔ afian yɛ nyanmɪansɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ yɛ bɛ bɔka yɪ ɔ.

Zozi 'ba fɛlɛ Galile mɔn nɪn anun menian nɪan

*mɔ bɛ cɪ ejue yɪ nɔwɔn
(Matie 4.12-22, Luku 4.14-15; 5.1-11)*

¹⁴ Ɛhɪ mɔ bɛ hyɪlɪ Zvan bɛ tɔlɪ yɪ fiadi'n, Zozi kɔ sa kɔ hɔ Galile mɔn nɪn anun ɔ 'kɔ a bɔ Nyanmɪan Ɛjɔlɛkpa'n kele bɛ mɔ bɛ wɔ ɛlɔ'n. ¹⁵ M'ɔ juli ɛlɔ'n yɪ nwan: “Tɛmɔn nɪn a ju, ɔ sanlɪn kɛ Nyanmɪan Belemgbɪn elie mɛlɛ nɪn a kpunngɛ. Ɛmɔ lɛ Ɛjɔlɛkpa'n bɛ li nɔn ɛmɔ kɔci bɛ abalabɔ'n!”

¹⁶ Mɔ Zozi 'sɪn Galile asubula nɪn anɔan ɛbɛlɛ'n, ɔ 'nɪan an, anɪn anianman nnyuan lɛ gua bɛ dada. Kɔn li Simɔn yɛ kɔn'n kɔsɔ li Andele. ¹⁷ Zozi kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: “Ɛmɔ bɔla, bɛ sɪ mɪn sɔ, nɔn mɪn 'ba man ɛmɔ fɛlɛ menian bɛ man mɪn.” ¹⁸ Kɛ Zozi anɔan 'tɔ ala, bɛ kɔ yaci bɛ dada'n-mɔ ɛbɛlɛ, bɛ kɔ si yɪ sɔ.

¹⁹ Zozi fi ɛbɛlɛ, ɔ kɔ hɔ yɪ nyunnun kaan, ɔ kɔ nwun Zebede amma'n-mɔ: Zɔakɪ nɔn yɪ nɪanman Zvan. Bɛ gua bɛ ɛlɛɛ nɪn anun, bɛ lɛ kpɔnmgbɔ bɛ dada'n-mɔ anun. ²⁰ Ɛbɛlɛ ala, Zozi kɔ fɛlɛ bɛ. Bɛ kɔ yaci bɛ sɪ Zebede ɔ nɔn kpafɔ'n-mɔ ɛlɛɛ nɪn anun ɛbɛlɛ, bɛ kɔ si yɪ sɔ.

*Zozi 'ba fɔvan wawɛ ɛtɛ fi sɔvanlan kɔn anun
(Luku 4.31-37)*

²¹ Bɛ fi ɛbɛlɛ, Zozi nɔn bɛ kɔ hɔ kulo'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Kapɛɛnawɔmɔn nɪn asɔ. Bɛ wɔ ɛbɛlɛ dede mɔ ɛnɔwɔnmɪan ele cɪan'n juli'n, ɔ nɔn bɛ kɔ hɔ Zufɔ'n-mɔ asɔnɪn sua nɪn anun. Ɔ kɔ hehele bagua'n Nyanmɪan Anɔan Ɛjɔlɛ. ²² Tunmin'n m'ɔ fa kekele ninngɛ'n-mɔ'n sin menian'n-mɔ anwɔn. Ɔ sanlɪn kɛ ɔ ngele man yɪ ninngɛ'n-mɔ kɛ mala nɪn asɔ mgbain'n-mɔ dɪɛ'n, nan ɔ kele yɪ ninngɛ'n-mɔ tunmin sɔ.

²³ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n kɔsɔ, anɪn sɔvanlan kɔn wɔ bɛ asɔnɪn sua nɪn anun ɛbɛlɛ. Sɔvanlan sɔ'n, wawɛ ɛtɛ wɔ yɪ nɪn. Ɔ kɔ tɪan nɪn kɛ: ²⁴ “Zozi m'ɔ fi Nazalɛti, ɛ 'se yɛ sɛ? Ɛ walɪ yɛ bɔsɔ ɛbɔ anaan? Mɪn sɪ wɔ bɔkɔɔ! Ɛ tɪ Nyanmɪan Sɔvanlan Nwannzan-nwannzan!”

²⁵ Mɔ sɔvanlan'n hanlɪn sɔ'n, Zozi kɔ tɪan wawɛ ɛtɛ nɪn asɔ sɛlɛ kpa. Yɪ nwan: “Muan wɔ nɔan'n nɔn fi sɔvanlan ɛhɪ anun fite!”

²⁶ Kɛ Zozi 'kan sɔ ala, wawɛ ɛtɛ'n kɔ kpusu sɔvanlan'n sɛlɛ sɛlɛ kpa, ɔ kɔ tɪan, ɔ fi yɪ nɪn kɔ fite. ²⁷ Sɪan'n, kɛ ɔ yɔlɪ sɔ'n, esulo kɔ han bɛ mɔ bɛ wɔ asɔnɪn sua nɪn anun'n kɔalaaɪn. Bɛ lɛ bisa bisa bɛ nwɔn kɛ: “Nan nzu like dɪɛ ahɪ? Tunmin sɔ like ehele fɔfɔlɛ ɔ! M'ɔ kɔ han'n, wawɛ ɛtɛ'n-mɔ di sɔ, ɛsɛ bɛ man yɪ anyɪnnzɔ.” ²⁸ Ɔ fi ɛbɛlɛ, Zozi dunman'n kɔ hɔ dede kɔ ju Galile mɔn'n lika kɔalaaɪn.

*Zozi 'ba man nwuluwafɔɛ dɔwɔn anwɔn sa
(Matie 8.14-17, Luku 4.38-41)*

²⁹ Mɔ Bɛ fi Nyanmɪan sua nɪn anun bɛ fitɛlɪ'n, ɛbɛlɛ ala, bɛ kɔ hɔ Simɔn nɔn Andele awulo. Mɔ bɛ 'kɔ'n, bɛ nɔn Zɔakɪ nɔn Zvan yɛ bɛ hɔlɪ ɔ. ³⁰ Bɛ 'ju ɛbɛlɛ a, anɪn Simɔn asebala nɪn a fɔkɛ, ebunnun a hyɪ yɪ, ɔ la. Ɛbɛlɛ ala, bɛ kɔ bɔ Zozi amannɪɛ. ³¹ Zozi kɔ hyɔn kɔ

kpunngɛ yí, ɔ kɔ sɔ yí sa nɔn anun ɔ kɔ jasɔ yí. Ebele ala, ebunnun'n fi yí nwon kɔ tu. Ɔ kɔ jasɔ, ɔ kɔ man bé like be kɔ li.

³² Be wɔ ebele dede eyua'n tɔli, mɔ mân nɔn anun 'yɔ fɔn'n, menian'n-mɔ kɔ sua nwuluwafɔe ngacile, nɔn bé mɔ wawe ete wɔ bé nun'n, be kɔ bele Zozi. ³³ Kulo nɔn asu menian'n-mɔ kwalaa kɔ yia awulo nɔn anwan nɔn anun. ³⁴ Zozi kɔ man nwuluwafɔe dɔn anwon kɔ sa, ese ɔ kɔ fwan wawe ete dɔn. Ɔ ngɔ man man wawe ete'n bie fíí atɔn, ɔ sanlɔn ke wawe ete'n-mɔ si yí swanlan ehɔle kɔn'n.

*Zozi 'ba kpanza Galile mân nɔn anun
(Luku 4.42-44)*

³⁵ Ehi anzin, mɔ alíe'n 'kɔ alibahian'n, anɔn mân nɔn anun te du bɔbɔ, Zozi kɔ jasɔ. Ɔ fi awulo ebele kɔ fite kɔ hɔ asɔnɔn eyɔle ahanmian kulo'n tiba elɔ. ³⁶ Mɔ Simɔn nɔn yí manngɔn'n-mɔ jasɔli'n, be nnwun man Zozi. Be nanndi kulo nɔn anun be le kpɔndɛ yí. ³⁷ Be kpɔndɛli yí dede mɔ be nwunlin yí'n, bé nwan: “Yé Mɔn, menian'n-mɔ kwalaa le kpɔndɛ wɔ.”

³⁸ Zozi kukuli yí nwan sɔ a, yí nwan: “Emɔ mán ye hɔ kulo'n-mɔ mɔ be mantan mantan ewa'n-mɔ asu. Ɔ fata ke mɔn kan Nyanmian Anwan Ejɔle elɔhan kɔsɔ. Ehi ati yê ɔ man n vi kulo nɔn anun m'an fite ɔ.”

³⁹ Zozi le yí sɔ dede ɔ kɔ kpanza Galile mân'n lika kwalaaatin. Ɔ kɔ hɔ kɔ bɔ Ejɔlekpa'n kɔ hele menian'n-mɔ wɔ Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anun. Ese ɔ kɔ fwan wawe ete'n-mɔ.

*Zozi 'ba man kokobefɔe kɔn anwon sa
(Matie 8.1-4, Luku 5.12-16)*

⁴⁰ Elehɔn kɔn, kokobefɔe kɔn kɔ a kɔ tu Zozi ɔ kɔ tu kɔ tɔ yí ja nun. Ɔ kɔ butɔ yí. Yí nwan: “Mɔn mɔn, mɔn si ke se e kulo a, e kwalaa ke e man mɔn nwon sa, e tu mɔn nwon efiann'n.”

⁴¹ Mɔ Zozi nwunlin yí sɔ'n, kokobefɔe nɔn anwon kɔ yɔ yí koun. Ebele ala, ɔ kɔ tɔnngɛ yí sa kɔ han kokobefɔe'n, yí nwan: “Mɔn kulo, man wɔ nwon tí!”

⁴² Mɔ Zozi hanlɔn sɔ nɔn ala, kokobe'n fi yí nwon kɔ tu, yí nwon kɔ ti. ⁴³ Mɔ bian nɔn anwon salɔ yueli'n, Zozi kɔ jɔjɔ aminle sɔ kɔ hele yí asannan nán ɔ'a man ɔ'a hɔ. ⁴⁴ Zozi nwan: “Mɔ a nwun yí ewa'n, n'e kan nɔn ejɔle fíí kele swanlan. Nan kɔ fa wɔ nwon kele Nyanmian tɛeyɔfɔe'n nán yí wɔ nwon efiann etue tɛe'n mɔ Moyizi mala'n kele'n maan be nwún yí ke wɔ nwon a ti.”

⁴⁵ Nan mɔ bian'n hɔli'n, ɔ'a ngɔala man ejɔle nɔn asu fia. Ɔ kɔ bɔ yí kpaye kɔ hele mân'n kwalaa. Sian'n, ke ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ kulo'n-mɔ asu a, meninsɔnman'n dunman nɔn, ɔ ka ahanmian, lika mɔ swanlan nnɔn man'n, ebele ye menian'n-mɔ fi lika kwalaa be ba yí nwon ɔ.

2

*Zozi 'ba man bubuluwafɔe kɔn anwon sa
(Matie 9.1-8, Luku 5.17-26)*

¹ Ehi, ele nnyuan kɔn sɔlɔn, Zozi kɔ sa kɔ a Kapɛenawɔmɔn. M'ɔ walɔ juli ebele'n, menian'n-mɔ kɔ ti ke ɔ wɔ yí awulo ebele. ² Menian dɔn kpa kɔ a kɔ yí sua'n nɔn anwan nɔn anun dede be nnwun man lika fíí mɔ be sie bé nwon ɔ. Zozi kɔ han Nyanmian Anwan Ejɔle'n kɔ hele bé. ³ Mɔ Zozi 'kan Nyanmian Anwan Ejɔle'n, menian mmie-mɔ kɔ a kɔ ju ebele. Bé nunhan nnan sɔ bubuluwafɔe kɔn, be le fa yí be bele Zozi. ⁴ Eyia kpili mɔ menian'n-mɔ a yia nɔn ati, be ngɔala man wuluwafɔe'n fa fite Zozi anyunnun. Ehi a, be kɔ fɔ sua'n mɔ Zozi wɔ nɔn nɔn asu, be kɔ kpe nɔn tokolo. Be kɔ fa bubuluwafɔe'n nɔn yí ebe'e'n be kɔ wula tokolo sɔ nɔn anun be kɔ jula yí Zozi anyunnun ebele asu. ⁵ Mɔ Zozi nwunlin bé dedi'n, ɔ kɔ han kɔ hele bubuluwafɔe'n ke: “Mɔn wa, b'a fa wɔ ete'n b'a hye wɔ.”

⁶ Mɔ Zozi 'kan ejɔle'n kele wuluwafɔe'n, anɔn mala nɔn asu mgbain'n mmie-mɔ titi asu bagua nɔn anun ebele. Mgbain sɔ'n-mɔ kɔ han yí bé ti anun ke: ⁷ “Nzuke ati yê swanlan ehi

kan ejòlè ètè sua tia Nyanmian ò? Sè nán Nyanmian angonmun cein an, nwan yê ò kwalaa ò fa ètè ce ò?”

⁸ Èbèlè ala, Zozi kò nwun bé ajonlin'n. Yí nwan: “Nzuke ati yê emò le ajonlin sua-mò emò ati anun ò? Emò jonlin kè mún ngwala man yí yò ò? ⁹ Sè mún kan kè: ‘B'a fa wó ètè'n b'a hye wó,’ emò nnwun man nun. Nan sè mún kan kè: ‘Jasò fa wó èbèè'n nanndi,’ nán ò yò sò a, ¹⁰ anún emò a nwun yí kè Mân Baa'n le tunmin asìe nún asò ewa ò fa ètè'n-mò ce.” Ò kacili yí nwan bubuluwafòe nún anwòn èlò a, yí nwan: ¹¹ “M'an man wó atún, jasò, fa wó èbèè'n kò awulo.”

¹² Èbèlè ala, bian'n kò jasò bé kwalaa bé nyunnun èbèlè. Ò kò fa yí èbèè'n ò kò fite. Ejòlè'n kò sin bé kwalaa bé nwòn kpa. Bè kò kannvò Nyanmian. Bé nwan: “Yè nwunlin man like sua bie lé!”

Zozi 'ba fèlè Levi

(Matie 9.9-13, Luku 5.27-32)

¹³ Èhì anzin, Zozi kò sa kò hò Galile asubula nún anvan èlò biekun. Menian dòn kò kpò yí, ò kò hehele bé ninngè. ¹⁴ Tèmùn mò Zozi 'sa kò awulo'n, ò 'ba ju lika mò bè tua ajule nún an, Levi m'ò tì Alife awa'n tì èbèlè. Ò lè dide ajule. Zozi kò jinlan, yí nwan: “Levi, si mín sv!” Èbèlè ala, Levi kò jasò kò si yí sv.

¹⁵ Èhì anzin, cian kòn Zozi kò hò like elie Levi awulo èlò. Mò ò 'kò'n, ò nún yí menian'n-mò nún menian dòn mò bè dide ajule'n nún ètèfòe'n-mò yê bè hòlì ò. Afì bé mò bè si Zozi sv'n, bè sònlìn. ¹⁶ Mò mala nún asò mgbain'n-mò mò bè wò Falisifòe'n-mò fâ diè nún anún'n nwunlin kè Zozi nún menian èhì-mò kwalaa lè didi'n, bè kò bisa Zozi menian'n-mò kè: “Nzuke ati yê Zozi nún bé mò bè dide ajule'n nún ètèfòe'n-mò lè didi'n?”

¹⁷ Mò Zozi tìlì ejòlè'n mò bè lè kan'n, yí nwan: “Bé mò bè fòkeli man'n, bè mgbòndè man ayile eyòlèfòe. Nan bé mò b'a fòkè'n yê bè kpòndè ayile eyòlèfòe ò. M'an mma man kè m 'ba kpòndè sèsèfòe'n-mò. Nan m malì kè m 'ba kpòndè ètèfòe'n-mò.”

Abuala nún anwòn kosuan'n

(Matie 9.14-17, Luku 5.33-39)

¹⁸ Cian kòn, anún Zvan Batisi menian'n-mò nún Falisifòe'n-mò bè lè di abuala. Menian mmie-mò walì tìlì Zozi a, bè kò bisa yí kè: “Nzuke ati yê Zvan menian'n-mò nún Falisifòe'n-mò diè'n-mò lè di abuala, nan kòsv wó diè'n-mò nni man bie ò?”

¹⁹ Èhì a, Zozi kò bua bé kè: “Emò a nwun sòanlan kòn m'ò lè fa atònvòlè m'ò nún yí manngòn'n-mò b'a bua b'a la lé ò? Cècè, mèlè mò atònvòlè bian'n lè didi'n, yí manngòn'n-mò ngwala man kè bè bua bè da ò. ²⁰ Mèlè'n bie 'ba ju, bè 'ba yì atònvòlè bian'n fì bé sa nun. Cian sò'n yê bé kòsv bè 'ba li abuala ò. ²¹ Sòanlan fíí nva man ndafuin fòfòlè ò nda man ètanlan daba nun. Sè ò yò yí sò a, ndafuin fòfòlè'n 'sua ètanlan daba'n. Sian'n, yí bòè'n 'yò kpìlì tala daba diè'n. ²² Sòanlan fíí nva man divìn fòfòlè ò ngua man naan kpolo kotoku daba nun. Sè ò yò yí sò a, kpolo'n 'sua nzan'n butu, anún yí munnyuan nún a sèci. Nan kpolo kotoku fòfòlè anún yê bè gua divìn fòfòlè ò.”

Zozi nún ènwònmiàn ele cian'n

(Matie 12.1-8, Luku 6.1-5)

²³ Èhì anzin, cian kòn, *ènwònmiàn ele cian nún anun, Zozi kò kpè nun *bele ebo mmie-mò asò. Cian sò'n, yí menian'n-mò kò tìtì atún nún anvan bele'n bie kò li. ²⁴ Èhì a, Falisifòe'n-mò kò bisa Zozi kè: “Nian, nzuke ati yê wó menian'n-mò yò like mò mala'n tua kè nán bè yò yí ènwònmiàn ele cian nún ò?”

²⁵ Èhì a, Zozi kò bua bé kè: “Mò èhòè hunlin Davidi nún yí menian'n-mò, mò anún bè le man like fíí bè nni man'n, like mò bè yòlì'n, emò kúnngalì man yí le ò? ²⁶ Tèeyifòe kpain Abiataa mèlè sv, ò'a nwòlvò man Nyanmian sua nún anun, kpavò'n mò b'a fa b'a man Nyanmian'n, ò a nni man bie, ò'a nva bie ò'a man yí menian'n-mò b'a nni man ò? Nan kòsv kpavò sò'n, sòanlan fíí le man atún kè ò di ò, sannan Nyanmian tèeyifòe'n-mò ala yê bè kwalaa kè bè di ò.”

²⁷ Zozi kɔ tɔ sɔ biekun kɛ: “Bɛ yɔli ɛnwɔnmian ele cian'n bɛ manlin sɔanlan, nan b'a nyɔ man sɔanlan b'a mman man ɛnwɔnmian ele cian'n. ²⁸ Yɛ sɔ ati, Mân Baa'n ti ɛnwɔnmian ele cian'n muonun asɔ minlan.”

3

Sɔanlan'n mɔ yɛ sa kɔn a jɔ'n
(Matie 12.9-14, Luku 6.6-11)

¹ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, ɔ fi ebele ɔ kɔ sa kɔ hɔ Zufɔ'n-mɔ asɔnin sua nin anun biekun. Ɔ 'ba yɔ sɔ'n kɔsɔ, anin sɔanlan kɔn wɔ asɔnin sua nin anun ebele. Sɔanlan sɔ nin asa kɔn a jɔ. ² Mɔ Zozi 'wɔlɔ asɔnin sua nin anun'n, anin Falisifɔ'e'n-mɔ wɔ ebele. Bɛ gua ebele bɛ lɛ nian sɛ Zozi kɔ man wuluwafɔ'e nin anwɔn kɔ sa ɛnwɔnmian ele cian nin an. Afɛ bɛ kulo kɛ bɛ tɔn yɛ sɔan. ³ Mɔ Zozi nwunlin yɛ sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele wuluwafɔ'e'n kɛ: “Njabian, jasɔ jinlan bɛ kwalaa bɛ nyunnun ɛwa maan bɛ nwún wɔ.”

⁴ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, bian'n kɔ jasɔ kɔ jinlan. Zozi kɔ bisa bɛ mɔ bɛ gua sua nin anun'n kɛ: “Asɔ yɛ mala'n man atɛn kɛ ɛnwɔnmian ele cian'n, bɛ yɔ sɔanlan ye anaan bɛ yɔ yɛ ɛtɛ? Bɛ lɛ sɔanlan ngɔan anaan bɛ hún yɛ?”

Zozi bisali kosuan ɛhi a, bɛ ngɔ bua man yɛ bie. ⁵ Bɛ ti anun ɛtɛ'n nɔn bɛ nyɔlɛ sɔ nin anwɔn, ɛya kɔ hun Zozi ɛsɛ yɛ lɔa kɔ bɔ yɛ nwɔn. ɛhi a, ɔ kɔ nian bɛ kwalaa kɔ si kɔ yia. Ɔ kɔ han kɔ hele wuluwafɔ'e'n kɛ: “Tɛnngɛ wɔ sa nin anun.” Ɔ 'tɛnngɛ yɛ sa nin anun an, asaa kɔ yɔ kpa.

⁶ M'ɔ yɔli sɔ'n, Falisifɔ'e'n-mɔ fi asɔnin sua nin anun bɛ kɔ fite. Ebele ala, bɛ kɔ hɔ bɛ kɔ nwun belemgbin Elɔdi asaso'n-mɔ anwɔn. Bɛ lɛ kpɔnndɛ atɛn mɔ bɛ 'sɛn sɔ bɛ kun Zozi.

Meninsɔnman 'ba yia Zozi anwɔn

⁷ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi nɔn yɛ menian'n-mɔ bɛ hyɔnlin bɛ nzin bɛ hɔli Galile asue nin anwan ɛlɔ. Menian dɔɔn kɔ si yɛ sɔ. ⁸ Meninsɔnman'n wali Zozi anwɔn ebele, afɛ ninngɛ'n-mɔ kwalaa m'ɔ yɔli'n, bɛ tɛli yɛ ngan. Mmie-mɔ fi Galile nɔn Zude mân nin anun. Mmie-mɔ kɔsɔ fi Zoluzalemɔn kulo nin asɔ ɔ nɔn Idume mân nin anun. Dɔɔn kɔsɔ fi asue Zuludɔn nin anzin ebue kɔn ɛlɔ. Bɛ nga'n fi Tii nɔn Sidɔn kulo'n-mɔ anwɔn ɛlɔ. ⁹ ɛhi a, Zozi kɔ sɛ yɛ menian'n-mɔ kɛ bɛ kpɔnndɛ ɛlɛ kɔn bɛ mân yɛ maan ɔ tɛ yɛ nwɔn kaan, ɔ sanlin kɛ menian'n-mɔ a mgbunmgɔn yɛ sɔ sɔnman. ¹⁰ Afɛ, kɛmɔ ɔ man nwuluwafɔ'e dɔɔn anwɔn sa'n, bɛ kwalaa mɔ bɛ ndɛ man akpɔlɛ'n, bɛ kpɛli bɛ kɔ kan yɛ. ¹¹ Mɛlɛ mɔ wawɛ ɛtɛ'n-mɔ kɔ nwun Zozi'n, bɛ kɔtɔ yɛ nyunnun, anin bɛ lɛ tetian nin. Bɛ nwan: “ɛ ti Nyanmian Awa! ɛ ti Nyanmian Awa!” ¹² Nan mɔ bɛ 'kan sɔ'n, anin Zozi a totua bɛ sɛlɛ kpa nán b'a mmɔ man yɛ kpayɛ kɛ ɔ ti Nyanmian Awa sakpa.

Zozi mmɔfɔ'e bulu nɔn nnyuan'n
(Matie 10.1-4, Luku 6.12-16)

¹³ ɛhi anzin, Zozi fi ebele, ɔ nɔn yɛ menian'n-mɔ bɛ kɔ hɔ kɔ fɔ buka kɔn asɔ. Ɔ kɔ fɛfɛlɛ bɛ mɔ ɔ kulo kɛ yɛ muonun ɔ fa bɛ sie yɛ nwɔn ɔ nɔn bɛ di junman'n. Bɛ m'ɔ fɛfɛlɛli bɛ'n fi bagua nin anun bɛ ti kɔ yia yɛ nwɔn ebele. ¹⁴ Bɛ ti bulu nɔn nnyuan. Menian bulu nɔn nnyuan sɔ'n, bɛ wɔ Zozi asa nun. [Ɔ fɛlɛ bɛ mmɔfɔ'e.] Ɔ sɔan bɛ maan bɛ kɔ bɔ ɛjɔlɛkpa'n bɛ kele menian'n-mɔ. ¹⁵ Ɔ kɔ man bɛ tunmin mɔ bɛ kwalaa fa tu wawɛ ɛtɛ'n-mɔ. ¹⁶ Menian bulu nɔn nnyuan'n mɔ Zozi fɛlɛli bɛ yɛ nwɔn ɔ manlin bɛ junman'n, bɛ ahi: Simɔn mɔ Zozi tɔnlin yɛ Pɛli'n, ¹⁷ Zɔakɛ ɔ nɔn Zɔan, Zebede amma'n-mɔ (mɔ Zozi tɔnlin bɛ “Bɔanɛjesɛ” mɔ yɛ bu y'ɔ le kɛ menian anwɔn esulo kɛ mgbanlanlan.) ¹⁸ Andele, Filipɔ, Baatelemin, Matie, Toma, Alife awa Zɔakɛ, Tade, Simɔn m'ɔ kpɔnndɛ yɛ mân'n fanwɔndi'n, ¹⁹ ɔ nɔn Zudasɛ Isikalɔti mɔ kasian'n, ɔ yɛli Zozi manlin yɛ mgbɔfɔ'e'n-mɔ'n.

Zozi nvilie'n-mɔ kulo kɛ bɛ fa yɛ bɛ kɔ awulo
(Matie 12.22-32, Luku 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ehi anzin, Zozi nun yi menian'n-mo fi buka nun asu be ko ju be ko ho awulo. Mo be juli ebele'n, meninsunman'n ko a ko yia awulo nun anun biekun. O man Zozi nun yi menian'n-mo nnyan man atin babo be nni man like. ²¹ Yi so ehi anun, Zozi nvilie'n-mo tili ejole so nun an, be ko a yi efa. O sanlin ke be ajonlin nun an, be nwan: "Zozi ati a senci!"

²² Ehi, mala nun asu mgbain'n-mo fi Zoluzalemun be wali a, be nwan: "Bian ehi, *Belizebulu m'o ti mmansanmun'n-mo kpain'n wo yi nun. Yi y'o man yi anwonsele m'o fa tu wawe ete'n-mo o."

²³ Mo Zozi tili ejole so'n, o ko fele be, o ko bubu anyindala-mo ko hehele be. Yi nwan: "*Satan 'yo se nan o'a huala Satan tu? ²⁴ Se belemgbin man kun anun menian'n-mo bu be nwon nun an, man so'n 'bo asi. ²⁵ Ese awulo kun kusu mo nun menian'n-mo nni man anvannze nan be kpo be nwon'n, awulo so'n 'bo. ²⁶ Nan se Satan jasv yi ngunmin yi Satan yi kamun anun an, se mmubue ba yi belemgbin man nun anun an, yi tunmin'n nvo man kun. Yi man so'n 'bo asi, anun yi die a yue. ²⁷ Swanlan fii ngwala man ke o wolv swanlan m'o ti akpale nun awulo yi nyinsv o ko wua yi, abele m'o cicili man yi'n. Sannan o 'di moa o cicu yi kwalaka nan o'a huala o'a wua yi. ²⁸ Mun kan yi ananhole min kele emo ke be 'fa menian'n-mo ete'n-mo kwalaa o nun be ejole ete'n be ce be. ²⁹ Nan swanlan biala m'o ko jolo ko tia Nyanman Wawe'n, o nnyan man face. O sanlin ke anun o'a yo ete m'o le man ayuele."

³⁰ Zozi hanlin so ejole'n o heleli be, o sanlin ke be nwan: "Wawe ete wo yi nun."

*Zozi anianman'n-mo nun yi nin
(Matie 12.46-50, Luku 8.19-21)*

³¹ Ebele ala, yi nianman'n-mo nun be nin ko ju ebele. Be ko ha ahanman, be ko yi swanlan ke o ho fele yi man be. ³² Anun menian doon kpa titi asi, b'a ta b'a si b'a yia Zozi. Be ko han be ko hele yi ke: "Nian, wo nin nun wo nianman'n-mo jijin ahanman elo, be le kpunde wo."

³³ Mo Zozi tili ejole so'n, yi nwan: "Min nin'n nun min nianman'n-mo yo le nwan-mo?"

³⁴ M'o hanlin so'n, o ko nian be mo be titi asi b'a ta b'a si b'a yia yi'n, yi nwan: "Min nin nun min nianman'n-mo yo le be mo be gua ewa'n. ³⁵ O sanlin ke swanlan biala m'o yo min si ehulo like'n, swanlan so'n, o ti min nianman bian, o ti min nianman bala, ese o ti min nin."

4

*Swanlan'n m'o gua bele nun anwon anyindala'n
(Matie 13.1-9, Luku 8.4-8)*

¹ Ehi, Zozi fi ebele yi nwan yo le Galile asue nun anvan elo biekun. O 'ko a hehele menian'n-mo Nyanman Anvan Ejole'n. Menian doon kpa wali yialu yi nwon. Kemo menian'n-mo sunlin nun ati, o ko fu ko tanlan elee kun anun asue nun anyinsv. Meninsunman'n ko ha asue nun anvan. ² Zozi ko hehele be ninngede doon kpa anyindala nun. Mo o 'kekele be ninngede'n, yi nwan: ³ "Emo tie! Anun swanlan kun wo ebele. Cian kun, o holi ke o 'ko a gua yi *bele (m'o ti ke awe'n). ⁴ Nan temon mo o 'gua bele'n, bie ko gua atin nun anvan. Nnunman'n-mo ko a ko suso ko li. ⁵ Bie kusv ko gua nyobve nun asv. Ebele ngetie nun a nzun man. O ko fifi nde-nde, o sanlin ke o guali ngetie kpa kaan'n m'o wo ebve nun ati sv nun asv. ⁶ Nan mo eyua'n fili sele'n, ebele die'n ko yala. Afi, yi ndian nun a ngo man asie bu. ⁷ Bele'n bie ko gua eminlan mmowe'n-mo anun. Eminlan mmowe so'n-mo nun bele'n ko fifi. Nan mo bele'n nyinlin'n, eminlan mmowe'n-mo ko fu ko gua sv. Bele'n ngo su man mma fii. ⁸ Bie kusv ko gua asie kpa nun asv. O ko fifi, ese o ko hin, o ko su mma. Bie ko su mma abulasan, bie mma abulasian, bie kusv mma eya." ⁹ Zozi hanlin so yueli a, yi nwan: "Swanlan m'o si fasie'n, o fa sie!"

*Zozi anyindala'n m'o bu'n
(Matie 13.10-17, Luku 8.9-10)*

¹⁰ Mɔ Zozi tuli yí nwɔn'n, like mɔ yí ti y'ɔ man ɔ bu anyɪndala'n, bé mɔ be si yí sɔ daba'n nɔn yí menian bulu nɔn nnyuan'n, be kɔ bisa yí ke ɔ tú anyɪndala nɔn abɔ ɔ héle bé. ¹¹ Ehi a, Zozi nwan: “Nyanmian Belemgbin Mân'n mɔ anɔn ɔ ti nɔialɛ nun like'n, emɔ diɛ emɔ asa a han yí. Nan bé mɔ be wɔ gua nɔn asɔ'n, bé diɛ, yí kwalaa sɔn anyɪndala nun, ¹² afi man

Be nían yí kpa bɔbɔ a, be nnwun man yí.

Esɛ man be tíe yí kpa bɔbɔ a, be ndi man yí bɔ.

Sɛ ɔ ti man sɔ a, ahan b'a kaci bé abalabɔ'n

b'a fa bé nwɔn b'a man Nyanmian

maan ɔ a fa bé ete nɔn a hye bé.”

Zozi 'ba tu anyɪndala nɔn abɔ

(Matie 13.18-23, Luku 8.11-15)

¹³ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, esɛ yí nwan: “Emɔ ndi man anyɪndala ehi abɔ, ɔ 'yɔ se nán emɔ a ti anyɪndala nga'n-mɔ kwalaa abɔ? ¹⁴ Sɔanlan m'ɔ le gua bele'n y'ɔ le sɔanlan'n m'ɔ kan Nyanmian Anɔan Ejɔle'n. ¹⁵ Menian mmie-mɔ ti ke atɔn nɔn anɔan'n mɔ bele'n kɔ gua'n. Menian sɔ'n-mɔ, ke be kɔ ti Nyanmian Anɔan Ejɔle nɔn ala, anɔn Satan a yí ejɔle'n mɔ be kɔ ti'n fi bé ahɔnlɔn nɔn anɔn. ¹⁶ Yí sɔ ala, mmie-mɔ ti ke ebɔta nɔn asɔ ngetiɛ'n mɔ bele'n kɔ gua sɔ'n. Se be ti ejɔle nɔn ala a, be le fe elie kpa be de nde-nde be di. ¹⁷ Nan kɔsɔ, ɔ nzɔ man ndian bé nɔn. Be ti ke cian kɔn menian. Se yalɛ anaan ahɔlɔwa tɔ bé wɔ Nyanmian Anɔan Ejɔle'n dunman nɔn an, be yaci be dedi'n mɔ be le yí'n be tɔ nde-nde. ¹⁸ Mmie-mɔ kɔsɔ ti ke eminlan mmowe'n mɔ bele'n kɔ gua nɔn'n. Menian sɔ'n-mɔ ti ejɔle'n, ¹⁹ nan kɔsɔ mân ehi anɔn nzusue'n, anyanbenwɔn naka'n, ɔ nɔn anyɔnbɔlɔ ngacile'n kwalaa kpunmgbun ejɔle'n. ɔ nzɔ man mma. ²⁰ Mmie-mɔ kɔsɔ ti ke asɛ kpa'n mɔ bele'n kɔ gua sɔ'n. Menian sɔ'n-mɔ diɛ, be ti Nyanmian Anɔan Ejɔle nɔn an, be de be di. Be nyan menian be bɔka bé nwɔn sɔ. Bie nyan abulasan, bie nyan abulasian, bie kɔsɔ nyan ɛya.”

Kanlannɛ nɔn anwɔn anyɪndala'n

(Luku 8.16-18)

²¹ Mɔ Zozi tuli anyɪndala sɔ nɔn abɔ yueli'n, ɔ kɔ bisa bé biekun ke: “Asɔ sɔanlan sɔ kanlannɛ a, bokiti anaan sɔkpa abɔ yê ɔ fa sie ɔ? Nán anwunno yê be fa be sie ɔ? ²² Like biala m'ɔ fia'n, ɔ 'tu fite. Nɔialɛ nun ejɔle'n, ɔ 'fite jawe nun. ²³ Sɔanlan m'ɔ sɔ fasie'n, ɔ fá sie!”

²⁴ Esɛ Zozi kɔ han kɔ hele bé biekun ke: “Ejɔle ehi mɔ emɔ a ti'n, emɔ nían yí kpa. Sulɛ'n mɔ emɔ fa su bé manngɔn'n-mɔ'n, yí kɔnmgbɔ'n yê be 'fa be su emɔ ɔ, esɛ bɔbɔ be 'gua sɔ be man emɔ. ²⁵ M'ɔ le bie'n, be 'man yí biekun. Nan m'ɔ le man bie'n, be 'tɔa yí be de kaan'n m'ɔ le'n.”

Bele mma'n mɔ yí ngɔnmɔn ɔ fifi'n

²⁶ Esɛ Zozi kɔ bu anyɪndala kɔn biekun ke: “Nyanmian Belemgbin Mân'n, ɔ soman sɔanlan m'ɔ le gua *bele yí ebo nɔn asɔ. ²⁷ Se ɔ dafi ɔ, se yí nyɔn wɔ sɔ ɔ, Kɔngɔe ɔ, eyua ɔ, bele mma'n fifi. Ke ɔ kpɔn yɔ m'ɔ fifi'n, sɔanlan nzɔ man. ²⁸ Asɛ'n muonun y'ɔ man ɔ fifi ɔ. Alimɔa nɔn anɔn, ɔ ti ndile. Yí nzin, ɔ wɔlɔ, yí ayueliɛ'n, ɔ tin, ɔ bɔlɔ. ²⁹ Nan m'ɔ kɔ bɔlɔ'n, anɔn b'a fa dadie b'a wɔlɔ nun, afi anɔn yí etie mele nɔn a ju.”

Muntadi nɔn anwɔn anyɪndala'n

(Matie 13.31-32, Luku 13.18-19)

³⁰ Ehi anzin, Zozi kɔ han kɔ hele bé biekun ke: “Nzuke like diɛ yê ye 'fa Nyanmian Belemgbin Mân'n ye susu yí ɔ? Anaan anyɪndala benin yê ye 'bu m'ɔ nɔn yí kɔ sɔ ɔ?

³¹ Nyanmian Belemgbin Mân'n soman muntadi baa'n mɔ be dua'n. ɔ ti kaan tala mmaka mma'n-mɔ mɔ be dua'n kwalaaatin. ³² Nan mɔ be kɔ lua'n, ɔ yɔ kpili tala tola nɔn anɔn mmaka'n-mɔ kwalaaatin. ɔ tɔtɔ yí sa anwunno, nnɔnman'n-mɔ nwɔn bé sâ yí nyâ nɔn abɔ fɔlɔlɔ nɔn anɔn.”

*Like ati mɔ Zozi bu anyɪndala'n
(Matie 13.34-35)*

³³ Zozi buli anyɪndala m'ɔ tɪ sva dɔvɔn ɔ hanlɪn Nyanmɪan Anvɔn Ejɔlɛ'n ɔ helelɪ bɛ. Nunhan m'ɔ bu a, bɛ kɔala kɛ bɛ tɪ yɪ bu'n yɛ ɔ bu ɔ. ³⁴ Ɔ ngan man ejɔlɛ fɪfɪ fɔvɔn ɔ ngele man bɛ. Yɪ kɔalaa m'ɔ kan'n, ɔ bu yɪ nɔvɔn anyɪndala. M'ɔ kɔ ha yɪ ngvɔnmɪn nɔvɔn yɪ menian'n-mɔ'n, ɔ tu yɪ anyɪndala'n-mɔ kɔalaa abv ɔ kele bɛ.

*Zozi 'ba gua anwɔnman kpili kɔn asɪ
(Matie 8.23-27, Luku 8.22-25)*

³⁵ Eɪɪ, ɔɪan kɔnmgbɔ sɔ'n nɔsvɔba, Zozi kɔ han kɔ hele yɪ menian'n-mɔ kɛ: “Bɛ mɔn yɛ kpɛ asue'n yɛ hɔ yɪ nzin ɛlɔ.” ³⁶ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ'n, yɪ menian'n-mɔ tuli ɛlɛɛ'n m'ɔ tɪ nun nɪn abv bɛ kɔ yaci menɪnsɔnman nɪn ɛbɛlɛ. Anɪn ɛlɛɛ mmie-mɔ kɔsv sɪsɪ asue nɪn anvɔn ɛbɛlɛ. ³⁷ Bɛ hɔlɪ bɛ nyunnun kaan an, huuu, anwɔnman kpili kɔn nɔvɔn asutue kɔ tu kɔ sɪ bɛ. Mgbaha'n kɔ bɔ nsue kɔ gua ɛlɛɛ nɪn anun dede ɔ ka m'ɔ nɔvɔn ɔ. ³⁸ Zozi la ɛlɛɛ nɪn abv ati, yɪ sunmin sɔ yɪ tɪ, ɔ lɛ dafi. Yɪ menian'n-mɔ kɔ tinngɛ yɪ. Bɛ nwan: “Kpɪn, yɛ lɛ wu! Ɔ njian man wɔ ɔ?”

³⁹ Zozi fi nafɛlɛ nɪn kɔ tinngɛ. Ɔ kɔ jvɔvɔ aminle sv kɔ hele anwɔnman kpili'n. Ɛsɛ ɔ kɔ han kɔ hele asue'n kɛ: “Asue, gua diin!” Ɛbɛlɛ ala, anwɔnman kpili'n kɔ gua. Asue'n kɔ gua diin.

⁴⁰ Mɔ asutue'n gualɪ asɪ'n, Zozi kɔ bisa yɪ menian'n-mɔ kɛ: “Nzuke ati yɛ ɛmɔ man esulo kan bɛ ɔ? Ɔ yɔ sɛ mɔ ɛmɔ nne man mɪn bɛ nni man ɔ?” ⁴¹ Bɛ nɔvɔn ngɔmɔvɔ kɔalaa fi bɛ nɔvɔn tuli, bɛ kɔ han yɪ bɛ afian ɛlɔ kɛ: “Svanlan benin y'ɔ le ɛɪɪ mɔ anwɔnman bɔbɔ nɔvɔn asutue man yɪ anyɪnzɔ ɔ?”

5

*Zozi 'ba tu wawɛ ɛtɛ dɔvɔn fi svanlan kɔn anun
(Matie 8.28-34, Luku 8.26-39)*

¹ Eɪɪ, Zozi nɔvɔn yɪ menian'n-mɔ, bɛ kpɛlɪ Galile asue'n bɛ hɔlɪ juli Zelazɪ mɔn nɪn anun. ² Kɛ Zozi fi ɛlɛɛ nɪn anun 'ju asɪ nɪn ala, svanlan kɔn fi asielɛ nɪn asv kɔ a yɪ nɔvɔn ɛbɛlɛ. ³ Svanlan sɔ'n, wawɛ ɛtɛ wɔ yɪ nun, asielɛ nɪn asv yɛ ɔ da ɔ. Svanlan fɪfɪ ngvɔla man yɪ ɔɪ, nɔn b'a fa ngɔnzɔngɔnzɔ b'a bɔ yɪ kpaun. ⁴ Afi ɔ yɔ a, bɛ fa mmulalɛ anaan ngɔnzɔngɔnzɔ bɛ gua yɪ ja nɔvɔn yɪ sa, kɔsv, ɔ bubu nɪn. Svanlan fɪfɪ le man anwɔnsele m'ɔ kɔala svanlan sɔ'n ɔɪ ɔ. ⁵ Ɔɪan biala, kɔngɔɛ nɔvɔn eyua, ɛ 'nwun yɪ a, anɪn ɔ nanndɪ asielɛ'n nɔvɔn mmɔka'n-mɔ asv, ɔ tetɪan, ɔ sɪsa nyɔbɔvɛ'n-mɔ ɔ buta buta yɪ nɔvɔn. ⁶ M'ɔ nwunlɪn Zozi mɔvɔ ɛlɔ'n, ɔ kɔ tutu ɛnwanndie ɔ kɔ hɔ kɔ kɔvɔ yɪ nyunnun ɛbɛlɛ. ⁷ Ɔ kɔ tɪan nɪn sele kpa. Yɪ nwan: “Zozi, Anwunno Nyanmɪan Kpili Awa, ɛ 'se mɪn sɛ? Mɪn 'selɛ wɔ, nɪan wɔ Nyanmɪan ɛlɔ, n'ɛ se mɪn sa fɪfɪ.” ⁸ Ɔ lɛ kan sɔ, afɪ Zozi nwan: “Wawɛ ɛtɛ, fi svanlan ɛɪɪ nɪn fite.”

⁹ Zozi kɔ bisa yɪ kɛ: “Ɛ lɪ sɛ?”

Svanlan'n nwan: “Bɛ fɛlɛ mɪn nwala nwala, afɪ yɛ sɔnlɪn.” ¹⁰ Ɔ kɔ bɔvɔ Zozi kɛ n'ɔ fɔan bɛ fi mɔn sɔ nɪn anun. ¹¹ Lɪka mɔ bɛ jɪn nɪn afan nɪn, bɔka kɔn anwɔn ɛbɛlɛ, anɪn mgbolike fatule kɔn lɛ didi. ¹² Wawɛ ɛtɛ'n-mɔ kɔ bɔvɔ Zozi kɛ: “Man yɛ atɪn maan yɛ hɔ wɔlv mgbolike'n-mɔ anun.” ¹³ Zozi kɔ man bɛ atɪn. Eɪɪ a, wawɛ ɛtɛ'n-mɔ fi svanlan nɪn anun bɛ kɔ fite, bɛ kɔ hɔ kɔ wɔlv mgbolike'n-mɔ anun. Mgbolike fatule kɔ yɔ akpɪ nnyuan'n le ɛnwanndie bɛ kɔ tɔlv bɔka'n bɛ kɔ hɔ kɔ gua asue nɪn anun, bɛ kɔ nɔvɔn.

¹⁴ Menian'n-mɔ mɔ bɛ nɪan mgbolike'n-mɔ asv'n kɔ nwanndi. Bɛ kɔ hɔ kɔ bɔ ejɔlɛ sɔ'n kpaye kulo, ɔ nɔvɔn nanmue'n-mɔ asv. Bɛ mɔ bɛ tɪlɪ ejɔlɛ sɔ'n, bɛ walɪ nɪanlɪn kɛ ɔ kpɪnlɪn yɔlɪ yɪ'n. ¹⁵ Bɛ 'ba ju Zozi anwɔn ɛbɛlɛ a, svanlan'n mɔ anɪn wawɛ ɛtɛ'n-mɔ wɔ yɪ nun nɪn anyɪnsv a tɪ. Ɔ wula taladɛ ɔ tɪ ɛbɛlɛ. Ejɔlɛ'n yɔlɪ bɛ esulo. ¹⁶ Kɛ ɔ kpɪnlɪn yɔlɪ mɔ wawɛ ɛtɛ'n-mɔ fi svanlan nɪn anun bɛ fitɛlɪ, mɔ bɛ hɔlɪ wɔlv mgbolike'n-mɔ anun mɔ bɛ 'kɔ a gua asue nɪn anun, mɔ ɛsɛ bian nɪn anyɪnsv 'tɪ'n, bɛ mɔ bɛ nwunlɪn yɪ bɛ nyɪnsv'n, bɛ bɔlɪ bɛ helelɪ sɪan mma'n-mɔ. ¹⁷ Mɔ bɛ tɪlɪ yɪ sɔ'n, bɛ bɔvɔlɪ Zozi kɛ ɔ fi bɛ mɔn nɪn anun ɔ jɔsv.

¹⁸ Mɔ Zozi 'fɔ ɛlɛɛ nɪn anun'n, sɔanlan'n m'ɔ tuli wawɛ ɛtɛ'n-mɔ fi yɪ nɪn'n kɔ butu yɪ kɛ ɔ 'si yɪ sɔ. ¹⁹ Ɔ hanlɪn sɔ a, Zozi ngɔ tie man. Yɪ nwan: "Sa kɔ wɔ awulo, kɔ han yɪ kɔalaa mɔ yɛ Mɪn a yɔ a man wɔ nɔn kɛ ɔ'a kpɪn ɔ'a nwun wɔ nwɔn anwunnvoe'n kele wɔ nɪlie'n-mɔ." ²⁰ Ɛbɛlɛ ala, sɔanlan sɔ'n kɔ hɔ mɔn'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Kulo Bulu nɪn anun. Ɔ kɔ hɔ kɔ bɔ mɔ Zozi yɔli manlɪn yɪ'n kpayɛ. Bɛ kɔalaa mɔ bɛ tɪli yɪ ngan'n, ɔ sinlin bɛ nwɔn.

Zɔyilusi awa balasua'n,

*ɔ nɔn balasua'n m'ɔ hanlɪn Zozi taladiɛ'n
(Matie 9.18-26, Luku 8.40-56)*

²¹ Ɛhi, Zozi fi Galile asue nɪn anzin ɔ kɔ sa kɔ a. M'ɔ walɪ juli asue nɪn anɔan ɛbɛlɛ'n, menian dɔɔn kpa walɪ yɪ nwɔn. ²² Kaan cɛ, Zufu'n-mɔ asɔnɪn sua nɪn asɔ mgbain'n-mɔ anun kɔn kɔ a kɔ ju ɛbɛlɛ. Kpain sɔ'n bɛ fɛlɛ yɪ Zɔyilusi. Ɔ nwunlin Zozi a, ɔ kɔ tu kɔ tɔ yɪ ja nɪn. ²³ Ɔ kɔ butu yɪ, yɪ sa la yɪ sa nɪn, yɪ nwan: "Mɪn wa balasua'n ɛ ka nɪn, yɪ ti bala fa wɔ sa fua yɪ nwɔn maan ɔ tɪ akpɔlɛ ɔ nyɔn ngɔan." ²⁴ Bian'n hanlɪn sɔ ala, Zozi nɔn yɪ kɔ hɔ. Mɔ bɛ 'kɔ'n, menian dɔɔn kpa sili yɪ sɔ, anɪn bɛ 'kan Zozi bɛ mian bɛ afian.

²⁵ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn balasua kɔn wɔ menian'n-mɔ afian ɛbɛlɛ. Moja tu balasua sɔ'n, yɪ afɔɛ bulu nɪn nnyuan ahi. ²⁶ Ɔ nwunlin yalɛ dɔɔn wɔ ayile ɛyɔlɛfɔɛ sɔnman asa nɪn. Ɔ sɛcɪli yɪ nwɔn esika kɔalaatin, kɔsɔ yɪ nwɔn a nza man. Yɪ ewue nɪn anyunnun ala yɛ ɔ kɔ ɔ. ²⁷ Ɔ tɪli kɛ menian'n-mɔ ɛ kan Zozi anwɔn ɛjɔlɛ. Ɔ kɔ a kɔ wɔlɔ menian nwala'n mɔ afian, Zozi anzin ɛbɛlɛ, ɔ kɔ han yɪ taladiɛ'n. ²⁸ Afi yɪ nwan: "Sɛ mɪn kan yɪ taladiɛ nɪn ala a, mɪn nwɔn 'sa." ²⁹ Ɔ hanlɪn yɪ a, yɪ moja'n m'ɔ tu yɪ'n kɔ kpɛ. Ɛbɛlɛ ala, ɔ kɔ nwun yɪ kɛ yɪ nwɔn a sa.

³⁰ Zozi kɔsɔ kɔ nwun yɪ ɛbɛlɛ ala kɛ anwɔnsele kɔn fi yɪ nɪn a fite. Ɔ kɔ kpɛ yɪ nyɪn menian'n-mɔ afian ɛlɔ ɔ kɔ bisa kɛ: "Nwan yɛ ɔ'a han mɪn taladiɛ'n?"

³¹ Ɔ bisali ɛhi a, yɪ menian'n-mɔ nwan: "Wɔ nyɪn tua kɛ menian'n-mɔ ɛ mian wɔ, kɔsɔ anɪn ɛ ɛ bisa kɛ: Nwan yɛ ɔ'a han mɪn ɔ?"

³² Ɔ kɔ nɛnian yɪ nwɔn ɛbɛlɛ menian'n-mɔ anun kɔ si kɔ yia sɛ ɔ kɔ nwun sɔanlan'n m'ɔ hanlɪn yɪ nɪn an. ³³ Kemɔ balasua'n sɪ like m'ɔ nwunlin yɪ wɔ yɪ nwɔnnaan nɪn anun'n, esulo hanlɪn yɪ dede yɪ nwɔn wɔsɔli yɪ. Ɔ kɔ a kɔ tu kɔ tɔ Zozi aja nɪn, ɔ kɔ han ananhɔlɛ'n kɔalaa ɔ kɔ hele yɪ. ³⁴ Ɛhi a, Zozi nwan: "Mɪn wa balasua, wɔ dedi nɪn a le wɔ ngɔan. Kɔ anzɔnɔnɔ nɪn, man wɔ nwɔn sá."

³⁵ Anɪn Zozi anɔan tɔli man bɔbɔ, menian fi kpain Zɔyilusi awulo ɛlɔ bɛ walɪ tɔli yɪ a, bɛ nwan: "Wɔ wa balasua nɪn a wu, nan benin anwɔn ati yɛ ɛ tɛ jɪli mɪnɪan nɪn ɔ?"

³⁶ Nan mɔ bɛ hanlɪn sɔ'n, Zozi ngɔ bu man yɪ ɛjɔlɛ. Yɪ nwan: "Zɔyilusi, gua wɔ ahɔnlin asi, nyan dedi ala."

³⁷ Zozi ngɔ man sɔanlan fɪi atɪn kɛ ɔ sɪ yɪ sɔ, sannan Pɪɛli nɔn Zɔakɪ nɔn yɪ nianman Zɔan, bɛ ala. ³⁸ Mɔ bɛ juli Zɔyilusi awulo ɛlɔ'n, Zozi nwunlin kɛ ɛbɛlɛ asua yɔɔ. Menian'n-mɔ le esuan nɔn awuye ɛbɔ nɔn ɛtetian nɔn awɔlɛ ɛyɛ. ³⁹ Ɔ kɔ wɔlɔ sua nɪn anun ɔ kɔ bisa bɛ kɛ: "Nzuke ati yɛ ɛmɔ le bɔ awuye bɛ sun sua ɔ? Batɔnman talua'n wuli man, nan ɔ le dafi."

⁴⁰ Kɛ ɔ hanlɪn sɔ nɪn ala, menian'n-mɔ kɔ gɔlɔ yɪ nwɔn.

Ɛhi a, Zozi kɔ man bɛ kɔalaa bɛ kɔ fite, ɔ kɔ ha sɪɛ'n nɔn nian'n, nɔn yɪ menian nsan'n mɔ bɛ walɪ somanlɪn yɪ'n. Ɔ nɔn bɛ kɔ wɔlɔ lika mɔ batɔnman'n la'n. ⁴¹ Ɔ kɔ sɔ batɔnman nɪn asa nɪn anun, yɪ nwan: "Talita kunmin!" Yɪ bu yɔ le kɛ: "Talua kaan, mɪn nwan ɛ jásu!"

⁴² Ɛbɛlɛ ala, talua'n kɔ jasɔ kɔ nanndɪ. Mɔ ɛjɔlɛ ɛhi 'ba'n, anɪn talua nɪn a li afɔɛ bulu nɪn nnyuan. Mɔ menian'n-mɔ nwunlin yɪ sɔ'n, ɔ sinlin bɛ nwɔn kpa.

⁴³ Ɛhi a, Zozi totualɪ bɛ kɛ nán bɛ kan ɛjɔlɛ sɔ'n bɛ kele sɔanlan fɪi. Ɛsɛ yɪ nwan: "Bɛ mán talua'n like lí."

6

Nazalɛti amma'n-mɔ nne man

*Zozi be nni man
(Matie 13.53-58, Luku 4.16-30)*

¹ Ehi anzin, Zozi fi ebele yi nwan y'ɔ le yi kulo Nazareti. Mɔ ɔ 'kɔ'n, yi menian'n-mɔ non yi yê be hɔli ɔ. ² Mɔ enwɔnmian ele cian'n juli'n, Zozi hɔli Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn sua nun anun ɔ hanlin Nyanmian Anwan Ejɔle'n ɔ heleli bé. Anun menian dɔɔn wɔ sua nun anun. Ejɔle mɔ Zozi hanlin mɔ be tili'n sinlin bé nwon. Be kɔ bisa bisa bé nwon ke: “Nan ɔ non ehi fi nin? Ninhan yê ɔ nyanlin yi ngele ehi ɔ? Ɔ yɔ se mɔ ɔ yɔ asinbenwon ninngɛ sua ɔ?” ³ Nán Mali awa'n m'ɔ di tabɔa junman nun ɔ? Nán yi nianman-mɔ y'ɔ le Zɔaki non Zozɔ, non Zudi non Simon ɔ? Nán yi nianman mmala'n-mɔ yê be wɔ yé afian ewa nun ɔ?” Zozi esie mɔ be si yi nin ati, b'a nne man yi b'a nni man.

⁴ Mɔ Zozi nwunlin yi sɔ'n, yi nwan: “Be bu Nyanmian kpɔmanfɔe biala sɔanlan lika kwalaa. Nan yi muonun yi kulo nun asɔ menian'n-mɔ non yi nvilie'n-mɔ yê be mmu man yi sɔanlan ɔ.” ⁵ Ke ɔ yɔli sɔ'n, Zozi a ngɔala man asinbenwon like fii yɔ wɔ ebele. Nwuluwafɔe ngokɔn ngokɔn ala yê ɔ falɔ yi sa'n ɔ fualɔ bé nwon maan be tili akpɔle ɔ. ⁶ Ɔ sinlin Zozi anwon ke yi kulo nun asɔ menian'n-mɔ nne yi be nni man.

*Zozi 'ba sɔan yi menian bulu non nnyuan'n
(Matie 10.5-15, Luku 9.1-6)*

Ehi anzin, Zozi kɔ hɔ Galile kulo kulo'n-mɔ asɔ ɔ kɔ han Nyanmian Anwan Ejɔle'n ɔ kɔ hele bé. ⁷ Yi nzin, ɔ kɔ fele yi menian bulu non nnyuan'n ɔ kɔ sɔan bé nnyuan nnyuan. Ɔ kɔ man bé tunmin ke be fá be tú wawe ete'n-mɔ.

⁸ Mɔ be 'ba hɔ'n, yi nwan: “Ke emɔ le kɔ'n, nán be fa like fii be sa bé nwon. Nán be fa kpaɔn, nán be fa bóle, nán be fa esika be sa bé nwon. Nan emɔ fá bé kpɔman nun ala be tíla. ⁹ Emɔ wúla mgbabɔa, nan kɔsɔ nán be wula taladi nnyuan.” ¹⁰ Ɔ kɔ han kɔ hele bé biekun ke: “Kulo biala mɔ emɔ kɔ hɔ sɔ'n, awulo mɔ be kɔ sike emɔ nun'n, emɔ tánlan nun ebele dede maan ɔ jú emɔ ehɔle cian. ¹¹ Kulo biala mɔ emɔ kɔ ju sɔ, mɔ be ngulo man ke be sike emɔ anaan be tie emɔ ejɔle'n, emɔ wɔsɔ bé ja nun abɔ anyɔan'n be gúa ebele be hó. Ɔ ti adanzie elie ke be ngɔala man emɔ sɔnmɔe bɔ.”

¹² Ehi, Zozi menian bulu non nnyuan'n hɔli bɔli Ejɔlekpa'n be heleli menian'n-mɔ ke be káci bé abalabɔ'n nán be fá bé nwon be mán Nyanmian. ¹³ Be fɔanlin wawe ete dɔɔn. Be manlin nwuluwafɔe dɔɔn tili akpɔle. Abele mɔ be 'ba maan be ti akpɔle'n, be di mɔa be kpɔkpa bé *olivɔ ngɔ kwalaaaka.

*Zɔan Batisi ewue'n
(Matie 14.1-12, Luku 9.7-9)*

¹⁴ Ehi, Zozi dunman'n hɔli mɔa. Temɔn sɔ'n, anun Elɔdi ti Galile mán nun asɔ belemgbin. Ɔ kɔ ti Zozi angan. Menian'n mmie-mɔ nwan: “Zɔan Batisi m'ɔ wuli'n yê ɔ'a hin nin ɔ. Yi ti yê ɔ man ɔ kwalaa ɔ yɔ asinbenwon ninngɛ sua nun ɔ.” ¹⁵ Mmie-mɔ kɔsɔ nwan: “Nyanmian kpɔmanfɔe'n mɔ be fele yi Eli'n, yi ɔ.” Mmiekun-mɔ kɔsɔ nwan: “Nán sɔanlan ngacile ɔ, nan ɔ ti Nyanmian kpɔmanfɔe ke daba die'n-mɔ ala.” ¹⁶ Nan mɔ belemgbin Elɔdi tili ejɔle sɔ'n, yi nwan: “Zɔan Batisi mɔ m man be kpeli yi ti'n, yi dein yê ɔ'a hin nin ɔ.”

¹⁷ Afɔ belemgbin Elɔdi muonun man be hɔli Zɔan be tɔli yi fiadi Elodiadi dunman nun. Elodiadi ti Elɔdi anianman belenzua'n mɔ be fele yi Filipɔ nun ayɔ. Elɔdi kɔ tɔa yi kɔ le ɔ kɔ ja. ¹⁸ Nan mɔ Zɔan nwunlin yi sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele Elɔdi ke: “Nannan, Nyanmian mala'n mman man wɔ atin ke e fá wɔ nianman nun ayɔ'n já.” ¹⁹ Zɔan ejɔle sɔ'n ngɔ yɔ Elodiadi fe fii. Ɔ kɔ fa Zɔan anwon ekpɔ. Ɔ kulo ke ɔ man be kun Zɔan, kɔsɔ Elɔdi dunman nun, ɔ nnwun man ke ɔ kpɔn yɔ ɔ. ²⁰ Afɔ Elɔdi feli Zɔan kpa. Ɔ si ke Zɔan ti seseɔfɔe ese ɔ ti anwɔntie sɔanlan. Ɔ nian Zɔan asɔ. Mele mɔ Zɔan hanlin ejɔle'n m'ɔ tili'n, ejɔle sɔ'n jijili yi kpa. Kɔsɔ afɔ, ɔ le fe elie ɔ tie ejɔle'n mɔ Zɔan kan'n.

²¹ Yi sɔ ehi anun, be wɔ ebele dede cian kɔn, Elɔdi awɔle cian nun anwon feti mɔ be di yi afɔe nwan'n kɔ ju. Anun afɔ sian'n Elodiadi a nyan Zɔan anwon atin. Mɔ cian sɔ'n

juli'n, Elodi kɔ tu tɔbɔli kɔ yia yí abɔlɔba mgbili mgbili'n-mɔ ɔ non yí nzalafɔ mgbain'n-mɔ ɔ non Galile mân nun anun mgbain'n-mɔ yí awulo ebele. ²² Temɔn mɔ Elodi non yí mgbain'n-mɔ gua tɔbɔli nun anwɔn be 'didi'n, Elodiadi awa balasua'n kɔ wɔlɔ lika mɔ be gua'n, ɔ kɔ si abile maan ɔ kɔ yɔ bé kwalaa bé enyinmɔn. Elodi kɔ jasɔ, yí nwan: “Mín wa, nyanmɔnsemɔn, wɔ abile nun a yɔ mín enyinmɔn sɔnman. Yí ti, like biala mɔ ε kulo'n, bisa maan n vá m mán wɔ.” ²³ Ɔ kɔ han ndâ kɔ tu sɔ ke: “Mɔn kan ewa ke se mín belemgbin mân'n muonun ebue yê ε kulo a, mɔn 'fa mɔn man wɔ.”

²⁴ Ehi a, talua'n kɔ fite kɔ hɔ kɔ tu yí nin. Yí nwan: “Ayia, mín si nwan abile'n mɔ m'an si nun a yɔ yí enyinmɔn. Ɔ'a han ndâ ke like biala mɔ mɔn 'kpɔnnɔde'n, ɔ 'fa man mín. Yí ti, nzu yê n né ɔ?”

Ebele ala, yí nin nwan: “Kɔ se wɔ si ke ε 'de Zvan Batisi ati'n.”

²⁵ Yí nin anwan ngɔ tɔ man bɔbɔ, nde-nde talua'n kɔ hɔ kɔ tu yí si, yí nwan: “Baba, mɔn kulo ke ε fa Zvan Batisi ati'n tu apawa nun man mín kɔkaala.”

²⁶ Mɔ Elodi tɔli yí sɔ'n, yí lɔa kɔ bɔ yí nwɔn kpa. Nan kusɔ ndâ'n m'ɔ hanlɔn wɔ yí mgbain'n-mɔ anyunnun ebele nun ati, ɔ ngɔ hɔala man yí nwan kaci. ²⁷ Ebele ala, ɔ kɔ sɔan yí nzalafɔ'n-mɔ nunhan kɔn ke ɔ hó fiadi sua nun anun eɔ, ɔ hó kpé Zvan Batisi ati'n ɔ fá béle yí. ²⁸ Nzalafɔ'n kɔ hɔ fiadi sua nun anun. Ɔ kɔ hɔ kɔ kpé Zvan ati'n ɔ kɔ tu yí apawa nun ɔ kɔ bele talua'n. Talua'n kɔ le, ɔ kɔ fa kɔ hɔ kɔ man yí nin. ²⁹ Mɔ Zvan menian'n-mɔ tɔli yí sɔ'n, be walɔ falɔ yí fuin'n be hɔli sieli yí.

*Zozi 'ba man menian akpu nnun alie
(Matie 14.13-21, Luku 9.10-17, Zvan 6.1-14)*

³⁰ Ehi, Zozi menian bulu non nnyuan'n m'ɔ sɔanlɔn bé Galile mân nun anun'n hɔli walɔ, be kɔ yia Zozi anwɔn ebele. Mɔ be yɔli o, mɔ be heheleli o, be kɔ bɔ yí kwalaa anun amannɔe be kɔ hele yí. ³¹ Menian'n-mɔ mɔ be ba Zozi anwɔn'n sɔnlin sɔnman. Mmie-mɔ le ba, anɔn mmie-mɔ le kɔ. Ɔ man Zozi non yí mmɔfɔe'n-mɔ nnyan man alaje bɔbɔ mɔ be fa be di like ɔ. Ehi ati, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Emɔ mán ye tí yé nwɔn ye hó ahanmɔn, nán emɔ lé bé enwɔnmɔn kaan.”

³² Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, be kɔ hɔ kɔ fɔ elee kɔn anun, be kɔ hɔ ahanmɔn, lika mɔ sɔanlan fíi nnun man'n. ³³ Mɔ be 'kɔ'n, menian dɔvɔn kpa nwunlin bé. Be kɔ fa asɔ atɔn die'n. Be fi kulo'n-mɔ kwalaa asɔ be le enwanndie. Be kɔ li mɔa lika mɔ Zozi non yí menian'n-mɔ tɔli bé ti'n. ³⁴ Mɔ Zozi fi elee nun anun 'ju'n, ɔ kɔ nwun menian dɔvɔn kpa ebele. Bé nwɔn kɔ yɔ yí anwunnɔve. Afɔ be tɔ ke mmɔa mɔ be le man enɔanfɔe ɔ. Ebele ala, ɔ kɔ hehele bé ninngɔ dɔvɔn.

³⁵ Mɔ alie'n yɔli bie'n, yí menian'n-mɔ kɔ kpunngɔ yí nwɔn ebele, bé nwan: “Yé Mɔn, alie'n le yɔ, εse lika mɔ ye wɔ'n kusɔ tɔ yí nwɔn. ³⁶ Yí ti, yaci bé nun maan be hó nanmue'n-mɔ non kulo'n-mɔ mɔ be mantan mantan ewa'n-mɔ asɔ be hó kpɔnnɔde like be tó be lí.”

³⁷ Mɔ be hanlɔn ejɔle sɔ'n, Zozi nwan: “Emɔ muonun mán bé like lí.”

Yí menian'n-mɔ nwan: “Nzu? Man ye hó tó kpaɔn bɔbɔ esika jete eya nnyuan an, ɔ nza man like fíi yɔ.”

³⁸ Mɔ be hanlɔn sɔ'n, Zozi kɔ bisa bé ke: “Kpaɔn nyɔ yê emɔ le ɔ? Emɔ hó nían.”

Be hɔli be walɔ a, bé nwan: “Ye le kpaɔn nnun non ejue nnyuan.”

³⁹ Mɔ be hanlɔn sɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele bé ke be mán meninsɔnman'n kwalaaatin tétanlan asɔ kpule kpule ndile nun asɔ. ⁴⁰ Ehi a, be kɔ tetanlan asɔ kpule eya eya, ɔ non kpule abulanun abulanun. ⁴¹ Mɔ be tanlanlɔn asɔ yueli'n, Zozi kɔ le kpaɔn nnun'n, ɔ non ejue nnyuan'n. Ɔ kɔ tu yí nyɔn anwunno, ɔ kɔ la Nyanmɔn asɔ. Ɔ kɔ bubu kpaɔn'n-mɔ anun ɔ kɔ man yí menian'n-mɔ ke be hyé be mán meninsɔnman'n. Ɔ kɔ fa ejue nnyuan'n ɔ kɔ man bé ke be hyé be mán bé kwalaaatin. ⁴² Bé kwalaa be kɔ li dede bé kɔ kɔ yi, bie kɔ ha. ⁴³ M'ɔ halɔ'n, be sɔsalɔ dede a, ɔ tɔ ece mma bulu non nnyuan. Ejue'n kusɔ bie halɔ. ⁴⁴ Bé mɔ be lili kpaɔn sɔ'n, be tɔ menian akpu nnun. B'a nga man mmalasua non mmatɔnman'n-mɔ bie.

*Zozi 'ba nanndi asue nun anyinsu
(Matie 14.22-23, Zvan 6.16-21)*

⁴⁵ Ehi, meninsunman'n yueli like di ebele ala, Zozi ko han ko hele yi menian'n-mo ke: "Emo fu elee nun anun be kpe asue'n be li moa Betisayida elo. Min 'gua menian'n-mo atin kwalaka nan m'an a." ⁴⁶ Ke Zozi guali menian'n-mo atin yueli'n, o ko ho asonun eyole buka kun asu.

⁴⁷ Mo alie'n sanlin'n, anin elee nun a ju asue nun afian. Zozi angunmin cein jin asi ebele. ⁴⁸ O 'nian an, anin yi menian'n-mo ngwala man elee'n kan kpa. O sanlin ke be non asutue nun a yia nun. Ehi a, alibahan dae nsan mo o 'ko dae nsian'n, Zozi ko nanndi asue nun anyinsu o ko kpo be. M'o wali dede m'o ka kaan tu be'n, o yoli ke o le san be nwon. ⁴⁹ Nan mo be nwonlin ke o nanndi asue nun anyinsu'n, be bu ke enwonmin o. Be ko tetian. ⁵⁰ Esulo hanlin be, o sanlin ke be kwalatin be nwonlin yi.

Ebele ala, Zozi ko han ko hele be ke: "Emo gua be ahonlin asi! Nan be sulo nan min o!" ⁵¹ Ke o hanlin so mo o 'fu be elee nun anun ala, asutue'n ko gua asi. Zozi nyolie so'n ko sin be nwon kpa. ⁵² Afi asinbenwon like'n mo Zozi fal kpaon'n yoli'n, b'a ndi man yi bu. O sanlin ke b'a nva man be ajonlin b'a nza man su.

*Zozi 'ba man Zenezaleti nwuluwafue'n-mo anwon sa.
(Matie 14.34-36)*

⁵³ Ke be kpe asue'n mo be juli Zenezaleti man nun anun'n, be ko si asi, be ko minnda be elee'n. ⁵⁴ Mo be fi elee nun anun be juli'n, ebele ala, menian'n-mo ko nwon ke Zozi o. ⁵⁵ Be ko nwanndi be ko ho lika kwalatin be ko ho ko bo menian'n-mo kwalaa amanni. Lika biala mo be ko ti ke Zozi wo'n, be soa nwuluwafue'n-mo ebee su be bele yi. ⁵⁶ Lika biala m'o ko ho'n, nanmue nun o, kulo baa asu o, kulo kpili asu o, be fa nwuluwafue'n-mo be sesie anwan'n-mo anyunnun gua'n-mo asu. Be sele Zozi ke o man be atin maan be han yi taladie nun anwan nun ala. Sakpa, be kwalaa mo be ko han yi'n, be nwon sa.

7

Zozi non Falisifue'n-mo 'ba su akpobwa

*wo Zufu'n-mo amanmuo nun anwon
(Matie 15.1-9)*

¹ Ehi, Falisifue mmie-mo non mala nun asu mgbain mmie-mo fi Zoluzalem non be wali yiali Zozi anwon ebele. ² Be nwonlin yi menian'n mmie-mo ke be 'di like a, be nnwunnzin man be sa nun anun be ndu man be nwon efian ke be mala'n kele'n. ³ Afi, Falisifue'n-mo non Zufu'n-mo kwalaa, be di be nan-mo mala so nun asu kpa. Se be 'ba li like a, be tu be ahonlin asi be nwonlin be sa nun anun kpa bokoo. ⁴ E se like mo be ko to yi gua nun mo be 'ba li'n, se be nwonlin man be sa nun anun be tuli man be nwon efian an, be nni man. Be le daba mala don mo be di su sele kpa ke kango non bua o non daanse'n-mo anun enwunnzian. ⁵ Ehi a, Falisifue'n-mo non mala nun asu mgbain'n-mo ko bisa Zozi ke: "Mala mo ye nan-mo a hyihye a tu ebele'n, nzuke ati ye wo menian'n-mo nni man su mo be le be sa nun anun efian'n be le didi'n?"

⁶ Mo Zozi tili be kosuan so'n, yi nwan: "Apoo mma, emo anwon ejole'n mo Nyanman kpoanfue Ezayi hanlin yi daba'n ti ananhole. Ezayi heleli yi ke:

Menian ehi-mo le be nwan tuin mgban

ye be yi min aye o,

nan be ahonlin'n non man min su.

⁷ *Esue'n mo be su min'n ti mgban.*

O sanlin ke kulo swanlan mala ye be kekele o,

nan nan Nyanman die nin o."

⁸ Zozi nwan: "Emo nni man Nyanman mala die nun asu nan kulo menian'n-mo die nun asu ye emo di o."

⁹ Ɛsɛ Zozi kɔ han biekun kɔ tɔ sɔ. Yí nwan: “Ɛmɔ a fa bé mala diɛ'n b'a nunnun Nyanmian diɛ nin abɔsɔ. ¹⁰ Ɛhi anwɔn, Moyizi hanlɔn kɛ: *Man wɔ nyin sɔ wɔ si nɔn wɔ nin*. Ɛsɛ ɔ hanlɔn yí biekun kɛ: *Svanlan m'ɔ kɔ han ejɔle ete kɔ tia yí si nɔn yí nin'n, svanlan sɔ'n, ɔ fata kɛ bɛ kun yí*. ¹¹ Nan ɛmɔ diɛ, ɛmɔ nwan sɛ svanlan kɔn kan kele yí si nɔn yí nin kɛ: ‘Like mɔ n ne yí mɔ n gɔ fa n gɔ bɔka ɛmɔ'n, ɔ ti kɔɔban’ (yí bɔ y'ɔ le kɛ m'an fa m'an hye Nyanmian), ¹² svanlan sɔ'n, ɛmɔ mman man yí atun ɔ nyɔ man like fí kɔn mman man yí si nɔn yí nin. ¹³ Ɛmɔ yɔ sɔ bɛ nunnun Nyanmian mala nin abɔsɔ ɛmɔ di bé diɛ'n-mɔ asɔ. Ɛsɛ bɔbɔ ɛmɔ yɔ ninngɛ dɔn mmiekun-mɔ m'ɔ nvata man ɔ.”

Like m'ɔ gua svanlan anwɔn efian'n
(Matie 15.10-20)

¹⁴ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ feleli meninsonman'n yí nɔn biekun an, yí nwan: “Bé kwalaa bɛ tíe mɔ mun kan'n bɛ tí yí bɔ. ¹⁵ Like fí nɔn man ɛbɛle m'ɔ kan svanlan nwan, ɔ man efian gua yí nɔn ɔ. Nan ejɔle ete m'ɔ fi yí nwan kɔ fite'n yê ɔ man efian gua yí nɔn ɔ. [¹⁶ M'ɔ si fasie'n, ɔ fá síe kpa!]”

¹⁷ M'ɔ hanlɔn sɔ yueli m'ɔ fi bagua nin anun ɔ fiteli ɔ hɔli awulo'n, yí menian'n-mɔ kɔ bisa yí anyɔndala sɔ'n m'ɔ buli nin abɔ. ¹⁸ Ɛhi a, Zozi kɔ bua bɛ kɛ: “Yí ti, ɛmɔ kɔsɔ nzi man ngɛle ɔ? Ɛmɔ ndi man yí bɔ kɛ like biala mɔ svanlan kɔ li'n, ɔ ngɔala man yí nɔn efian gua ɔ? ¹⁹ Ɔ sanlɔn kɛ like mɔ svanlan kɔ li'n, ɔ ngɔ man yí ahɔnlɔn nin anun. Nan ɔ kɔ yí kunnun yê ɔ je gua.” (Ɔ nanndi ejɔle ɛhi asɔ, Zozi kɔ hele bé kɛ like biala m'ɔ ti mɔ bɛ di'n, yí nɔn ti.)

²⁰ Ɛsɛ yí nwan: “Nan ejɔle ete m'ɔ fi svanlan ahɔnlɔn nun kɔ fite'n yê ɔ gua yí nɔn efian ɔ. ²¹ Afi svanlan ahɔnlɔn nin anun yê ajɔnlɔn ete'n kwalaa fi ɔ: satilifɔe ɛyɔle, awue, kodiawu, ²² ajaa etwan, anyɔnbɔlɔ, ati anun ete ɛyɔle, nnaka, basa-basa ɛyɔle, nyunnunngunlan, dunmannzɛɛɛ, atubenwɔn, kwasianzɛmɔn. ²³ Ninngɛ ete ete ɛhi-mɔ kwalaa m'ɔ fi svanlan nun fite'n, bé yê bɛ gua yí nɔn efian ɔ.”

Ɛyɛfɔe balasua kɔn 'ba le Zozi di
(Matie 15.21-28)

²⁴ Ɛhi anzin, Zozi anwan y'ɔ le Silifeninsi mân nun. Lika m'ɔ juli'n mantan kulo kɔn. Kulo sɔ'n, bɛ fele yí Tii. Ɔ ngulo man kɛ bɛ ti yí ngan. Yí ti, ɔ kɔ hɔ kɔ wɔlɔ awulo kɔn anun. Nan kɔsɔ ɔ'a ngɔala man fia. ²⁵ Afi anin balasua kɔn wɔ ɛbɛle, wawɛ ete wɔ yí wa talua nin anun. Ɔ kɔ ti Zozi angan. Ɔ kɔ a kɔ tɔ Zozi ɔ kɔ tu kɔ tɔ yí ja nun. ²⁶ Balasua sɔ'n ti man Zufɔ. Bɛ wɔli yí Silifeninsi mân nun. Ɔ ti *geleki. Ɔ kɔ sele Zozi kɛ ɔ tú wawɛ ete'n m'ɔ wɔ yí wa talua nin anun'n.

²⁷ Mɔ bala'n hanlɔn sɔ'n, Zozi kɔ bua yí kɛ: “Nwɔnnde maan mmatɔnman'n-mɔ didi kwalaa. Afi, ɔ nvata man kɛ bɛ ju mmatɔnman'n-mɔ alie'n bɛ gua bɛ man njɔa'n-mɔ di ɔ.”

²⁸ Zozi hanlɔn sɔ a, balasua'n nwan: “Ɔ ti ananhɔle, yé Mɔn. Nan kɔsɔ mmatɔnman'n-mɔ alie nin abɔ mgbɔkɔpɔlɔka'n m'ɔ kɔ yiyi kɔ gua tɔbɔli nin abɔ'n yê njɔa'n-mɔ di ɔ.”

²⁹ Mɔ Zozi tɔli yí mmua sɔ'n, yí nwan: “Wɔ nwan ejɔle nin ati, sa kɔ, nan wawɛ ete'n fi wɔ wa nin anun ɔ'a tu.”

³⁰ Sakpa kɔsɔ, balasua'n fi ɛbɛle ɔ 'kɔ a ju a, yí wa'n la mgbɔa nin asɔ, wawɛ ete'n fi yí nun a tu.

Zozi 'ba man amunlefɔe anzɔtiliwa kɔn anwɔn sa

³¹ Ɛhi anzin, Zozi fi kulo'n mɔ bɛ fele yí Tii nin afan ɔ kɔ sɔn Sidɔn kulo nin afan, ɔ kɔ sa kɔ a Galile asue nin anwan. Mɔ ɔ 'sa ba'n, ɔ kpeli nun mân'n mɔ bɛ fele yí Kulo Bulu nin anun.

³² Ɛbɛle, bɛ kɔ fa amunlefɔe anzɔtiliwa kɔn bɛ kɔ bele yí kɛ ɔ fá yí sa fúa yí nɔn maan ɔ tí akpɔle.

³³ Ɛhi a, Zozi kɔ fa wuluwafɔe'n bagua nin anun ɛbɛle, ɔ nɔn yí kɔ hɔ ahanmian. Bɛ juli ɛlɔ a, ɔ kɔ fa yí sa mɛsika'n kɔ wula amunlefɔe nin anzɔ'n-mɔ anun kɔ yí. Ɛsɛ ɔ kɔ fa yí nwan

ngesele'n bie kɔ han amunlefue'n tofeleman'n. ³⁴ M'ɔ yɔli ehi kwalaa yueli'n, ɔ kɔ tu yí ti anwunno ɔ kɔ gua enwɔnmian asi. Yí nwan: “Efata!” Yí bu y'ɔ le ke tike!

³⁵ Ebele ala, yí nzv'n-mɔ kɔ tike tike, yí tofeleman'n kɔ nyannji, ɔ kɔ juɔ yuein-yuein.

³⁶ Mɔ Zozi yɔli asinbenwɔn like sɔ'n yueli'n, ɔ kɔ totua bé ke nán be kan ejɔle sɔ'n be kele sɔanlan fíí. ɔ 'totua bé a, anɔn be le kan be kɔ. ³⁷ Ejɔle'n sinlin menian'n-mɔ anwɔn kpa. Bé nwan: “Like biala m'ɔ kɔ yɔ'n, ɔ yɔ yí kanlanman kpa! ɔ man bé mɔ bé nzv a ti'n ti ejɔle! Bé mɔ b'a tɔ amunle'n, ɔ man be juɔ!”

8

Zozi 'ba man menian akpu nnan alie di (Matie 15.32-39)

¹ Mele sɔ'n, menian dɔvɔn yialɔ Zozi anwɔn ebele bieku. Kemɔ be nnyan man like fíí be nni man'n, Zozi feleli yí menian'n-mɔ a, yí nwan: ² “Menian ehi-mɔ anwɔn yɔ mín koun. ɔ sanlin ke be non mín wɔ ewa yí cian nsan ahi, be nnyan man like fíí be nni man. ³ Se mun man bé atɔn ke be fá bé kunnun be sá be hó a, be 'ba gɔlɔ atunnun. Afi bé nun mmie-mɔ fi muɔ.”

⁴ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, yí menian'n-mɔ kɔ bisa yí ke: “Ebo ehi anun ewa, ye 'yɔ se nán y'a nyan like y'a man menian nwala ehi-mɔ a li?”

⁵ Zozi kɔ bisa bé ke: “Emɔ le kpaɔn nyɛ?”

Bé nwan: “Ye le kpaɔn nsɔ.”

⁶ Ehi a, ɔ kɔ man meninsɔnman'n kɔ tetanlan asi. ɔ kɔ fa kpaɔn nsɔ'n, ɔ kɔ la Nyanmian asi. ɔ kɔ bubu nun kɔ man yí menian'n-mɔ ke be hyé be mán meninsɔnman'n. Zozi menian'n-mɔ kɔ hye kɔ man bé. ⁷ Eɛe anɔn be le ejue nganngan mmiekun-mɔ. Zozi kɔ yeyila sɔ ɔ kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke be hyé be búka sɔ. ⁸ Be kɔ li dede bé kv kɔ yi. Zozi menian'n-mɔ kɔ sɔsa m'ɔ hal'i'n. ɔ kɔ yi ece mma nsɔ. ⁹ Bé mɔ be lili like'n, be tɔ kɔ yɔ akpu nnan. Mɔ be yueli like'n di'n, Zozi kɔ man bé atɔn maan be kɔ hɔ. ¹⁰ Ebele ala, ɔ non yí menian'n-mɔ, be kɔ fɔ elee nun anun be kɔ hɔ mân'n mɔ be fele yí Dalimannunta nun anun.

Falisifue'n-mɔ 'ba bisa Zozi ke

ɔ yɔ asinbenwɔn like kɔn maan be nían. (Matie 16.1-4)

¹¹ Ehi, *Falisifue'n-mɔ kɔ a kɔ ju ebele. Be non Zozi kɔ su akpulɔwa. Kemɔ be kulo ke be sɔ yí be nian'n, be kpɔndɛ ke ɔ yɔ asinbenwɔn like kɔn m'ɔ kele ke yí tunmin'n fi Nyanmian elɔ sakpa. ¹² Zozi kɔ gua enwɔnmian asi, yí nwan: “Nzuke ati yê ajulisɔ menian'n-mɔ kpɔndɛ asinbenwɔn ninngɛ ɔ? Mun kan yí ananhɔle mun kele emɔ ke be ngɔ yɔ man asinbenwɔn like fíí be ngɔ hele man ajulisɔ menian'n-mɔ.” ¹³ ɔ hanlin sɔ yueli a, ɔ kɔ yaci bé ebele. ɔ kɔ fɔ elee nun anun, ɔ non yí menian'n-mɔ, be kɔ sa be kɔ kpe asue'n be kɔ hɔ yí nzin elɔ.

Falisifue'n-mɔ non belemgbin Elɔdi fali ayile'n (Matie 16.5-12)

¹⁴ Mɔ be 'kpe asue'n, Zozi menian'n-mɔ alɔa kɔ fi kpaɔn mɔ be 'fa be sa bé nwɔn'n. Kpaɔn baa kɔnmgba yê anɔn be le yí be nwɔn ebele elee nun anun ɔ. ¹⁵ Zozi kɔ tu bé fɔ ke: “Emɔ nían bé nwɔn kpa wɔ Falisifue'n-mɔ non Elɔdi fali ayile nun anwɔn.”

¹⁶ Zozi hanlin sɔ a, yí menian'n-mɔ kɔ han yí bé afian elɔ ke kpaɔn'n mɔ b'a nva man'n, yí ti yê ɔ man ɔ le kan sɔ ɔ. ¹⁷ Zozi kɔ tɔ, ɔ kɔ bisa bé ke: “Nzuke ati yê emɔ le kan ke: ‘Anɔn kpaɔn'n mɔ y'a nva man nun ati ɔ?’ Yí ti, emɔ nzɔ man fasie be ndɔ man ejɔle bu ɔ? Emɔ ajɔnlin nza man emɔ ɔ? ¹⁸ Anyian'n mɔ emɔ le yí'n, emɔ nnwun man asi ɔ? Anzue'n mɔ emɔ le yí'n, emɔ ndɔ man ejɔle ɔ? Emɔ ati káci, ¹⁹ mele mɔ m mubuli kpaɔn nnun nun anun m manlin menian akpu nnun'n, emɔ sɔsalɔ yí bu ece mma nyɛ?”

Be kɔ bua yí ke: “Ye sɔsalɔ ece mma bulu non nnyuan.”

²⁰ Zozi nwan: “Nán mēle mō m mubuli kpaon nsu nun anun m manlin menian akpu nnan'n, emō sɪsalɪ yɪ bu ece mma nyɛ?”

Bé nwan: “Yɛ sɪsalɪ ece mma nsu.”

²¹ Zozi kō bisa bé kɛ: “Yɪ ti, ejɔlɛ'n mō m'an han'n, emō ndi man yɪ bu biekun ɔ?”

Zozi 'ba tike anyinsinlinwafɔɛ kɔn anyin'n

²² Zozi non yɪ menian'n-mō, bé nwan y'ɔ le Betɪsayida. Bɛ juli ɛbɛle a, menian'n-mō kō fa anyinsinlinwafɔɛ kɔn bɛ kō bɛle Zozi. Bɛ kō sɛle yɪ kɛ ɔ fá yɪ sa hán wuluwafɔɛ'n maan yɪ nyin'n tike. ²³ Zozi kō sɔ anyinsinlinwafɔɛ nun asa ɔ non yɪ kō hō kulo'n tiba. ɔ kō fa yɪ non ngesɛle kō ta wuluwafɔɛ nun anyin'n asu. ɔ kō fa yɪ sa kō fua wuluwafɔɛ nun anyin'n ɔ kō bisa yɪ kɛ: “Asu ɛ nwun like ɔ?”

²⁴ Anyinsinlinwafɔɛ'n kō tike yɪ nyin'n, yɪ nwan: “Mun nwun menian'n-mō, nan kɔsu bɛ titi kɛ mmaka mō bɛ le nanndi ɔ.”

²⁵ Zozi kō fa yɪ sa kō fua wuluwafɔɛ nun anyin'n biekun. Mō Zozi yuli yɪ sa'n, wuluwafɔɛ'n kō nian yɪ nyunnun fɔ́ón. Yɪ nwun kō sa ɔ kō nwun asɪ kpa bɔkɔɔ. ²⁶ Ehi a, Zozi kō han kō hele yɪ kɛ: “Kō awulo, kɔsu n'ɛ wɔlv kulo nun anun.”

*Pielɪ 'ba han kɛ Zozi yɛ ɔ ti Kilisi nun ɔ
(Matie 16.13-20, Luku 9.18-21)*

²⁷ Ehi anzin, Zozi non yɪ menian'n-mō fi Betɪsayida bɛ kō hō kulo'n-mō mō bɛ mantan mantan Filipu kulo'n mō bɛ fɛle yɪ Sezale anwɔn ɛbɛle'n-mō asu. ²⁸ Mō bɛ 'kɔ'n, Zozi kō bisa bé kɛ: “Menian'n-mō, bé nwan nwan sɔanlan die y'ɔ le mín?”

Bɛ kō bua yɪ kɛ: “Mmie-mō nwan Zɔan Batɪsi y'ɔ le wó, mmie-mō kɔsu nwan Eli y'ɔ le wó, mmiekun-mō kɔsu nwan Nyanmian mgbɔmanfɔɛ'n-mō nunhan kɔn y'ɔ le wó.”

²⁹ Ehi a, Zozi kō bisa bé kɛ: “Nan emō kɔsu lili, emō bu kɛ nwan y'ɔ le mín?”

Pielɪ nwan: “*Kilisi'n y'ɔ le wó, Izalayɛ Ngɔvandefɔɛ'n.”

³⁰ Mō Pielɪ hanlin sɔ'n, Zozi kō totua bé kpa kɛ nán bɛ kan ejɔle sɔ'n bɛ kele sɔanlan fíí.

*Zozi 'ba han yɪ ewue'n non yɪ etinngɛ nun anwɔn ejɔle
(Matie 16.21-28, Luku 9.22-27)*

³¹ Ehi anzin, Zozi kō han kō hele yɪ menian'n-mō kɛ: “ɔ di kɛ mân Baa'n nwun amanninhunlun kpa. Izalayɛ mân nun asu mgbain'n-mō non Nyanmian tɛyɪfɔɛ mgbain'n-mō non mala nun asu mgbain'n-mō 'ba yi yɪ tv. Bɛ 'ba hun yɪ. Bɛ kun yɪ a, yɪ cian nsan nun asu, ɔ 'tinngɛ.” ³² Zozi kō han yɪ ewue sɔ nun anwɔn ejɔle yuein kō hele yɪ menian'n-mō. Ehi, Pielɪ kō fɛle Zozi ahanmian ɔ kō tu yɪ nyunnun. ³³ Zozi kō bilɪ yɪ nyin ɔ kō nian yɪ menian bu nga'n-mō. ɔ kō tu Pielɪ anyunnun. Yɪ nwan: “Satan, fi mín nwun ɛwa kō mɔa. Wó ajɔnlɪn'ti ti man Nyanmian ajɔnlɪn, nan kulo menian ajɔnlɪn yɛ ɛ le yɪ ɔ.”

³⁴ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi fɛleli meninsɔnman'n non yɪ menian'n-mō a, yɪ nwan: “Sɔanlan m'ɔ kulo kɛ ɔ si mín sv'n, ɔ fá yɪ nwun yɪ tɛɛ, ɔ fá yɪ kɔlvwa'n ɔ tú yɪ kɔmɪn sv, nán ɔ'a si mín sv. ³⁵ Sɔanlan biala m'ɔ kulo kɛ ɔ kpɔnnde yɪ ngɔan'n, ɔ 'minlin yɪ ngɔan sɔ'n. Nan m'ɔ kō minlin yɪ ngɔan'n wɔ Ejɔlekpa'n non mín dunman nun'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ 'nyan ngɔan.

³⁶ Sɛ sɔanlan kɔn nyan eyuadi nun anun ninngɛ'n kwalaa nán ɔ minlin yɪ ngɔan nun an, anun nzuke nvasɔɛ die yɛ ɔ 'nyan yɪ sv ɔ? ³⁷ Nzu like die bɔbɔ yɛ kulo sɔanlan kwalaa kɛ ɔ fa kaci yɪ ngɔan nun ɔ? ³⁸ Ajulisɔ ɛtɛfɔɛ menian ehi-mō mō bɛ nzulo man Nyanmian'n, bé afian, wó mō ɛ kō sa mín non mín ejɔle nun anwɔn nyian'n, *Mân Baa'n kɔsu, mɛle m'ɔ non yɪ nyanmiansɔ anwɔntɛ mmɔfɔɛ'n-mō 'ba sa bɛ ba Nyanmian anunminnyanmɔn nun anun'n, wó nwun 'ba yɔ yɪ nyian.”

9

¹ M'ɔ hanlin sɔ yuelɪ'n, ɛsɛ ɔ kō han kō hele bé biekun kɛ: “Mun kan yɪ ananhɔle mun kele emō kɛ, emō mō b'a yia ɛwa'n, emō kwalaa ngɔ yue man wu. Mmie-mō 'ba nwun kɛ Nyanmian Kpili le di belemgbin tunmin sv.”

*Zozi anwɔn ekacie'n
(Matie 17.1-13, Luku 9.28-36)*

² Ehi anzin cian nsian, Zozi kɔ fa Pielɩ nun Zvakɩ nun Zvan. Ɔ nun bɛ menian nsan nun ala bɛ kɔ ti bɛ nwɔn buka kannanganlaun kɔn asu. Ebele, Zozi kɔ kaci bɛ nyɩnsu. ³ Yɩ taladie'n kɔ yɔ fufue hyɛɩn hyɛɩn kpa. Yɩ hyɛɩn sɔ'n, asɛ ehi asu sɔanlan fɩ ngɔala man like fɩ kpu maan ɔ yɔ fufue dede ɔ ju yɩ ɔ. ⁴ Zozi menian nsan'n 'nian an, bɛ kɔ nwun *Eli nun *Moyizɩ kɛ bɛ nun Zozi lɛ juɔ.

⁵ Pielɩ kɔ han kɔ hele Zozi kɛ: “*Labi, ɔ ti kpa kɛ ye wɔ ewa. Ye 'bɔ *tantɩ nsan, wɔ die kɔn, Moyizɩ die kɔn yɛ Eli kɔsu die kɔn.” ⁶ Esulo kɔ han bɛ, Pielɩ nnwun man ejɔle m'ɔ kan ɔ.

⁷ Bɛ jijin ebɛle ala, bɔlɛ kɔn fi nyanmiansu kɔ a kɔ hala Eli nun Moyizɩ nun Zozi asu. Bɔlɛ nun anun, anɛ kɔn kɔ te. Anɛ sɔ'n nwan: “Sɔanlan ehi ti mɩn ehulo Baa, emɔ tie yɩ!”

⁸ Zozi menian'n-mɔ tɩ anɛ sɔ nun ala, bɛ kɔ totu bɛ nyun, bɛ ngɔ nwun sɔanlan fɩ kɔn, Zozi angɔnmɩn cein yɛ ɔ nun bɛ wɔ ebɛle ɔ.

⁹ Nan mɔ bɛ fi buka nun asu bɛ 'ju'n, Zozi kɔ totua bɛ kɛ nɔn bɛ kan ejɔle sɔ'n bɛ kele sɔanlan fɩ, dede ɔ ju cian mɔ *Mɔn Baa'n fi ewue nun ɔ kɔ tɩnge'n. ¹⁰ Bɛ falɩ m'ɔ hanlɩn heleli bɛ nun asu, nan kɔsu bɛ lɛ bisa bisa bɛ nwɔn bɛ afian elɔ kɛ: “Ɔ fi ewue nun ɔ 'tɩnge'n, yɩ bu y'ɔ le benin?”

¹¹ M'ɔ yɔli sɔ'n, bɛ kɔ bisa Zozi kɛ: “Nzuke ati yɛ mala nun asu mgbain'n-mɔ nwan Eli yɛ ɔ 'di mɔa ba'n?”

¹² Zozi kɔ bua bɛ kɛ: “Eli 'di mɔa ba ɔ sesie ninngɛ'n-mɔ biekun. Nan ɔ yɔ sɛ mɔ b'a hele yɩ kɛ, Mɔn Baa'n 'ba nwun amannɩnhunlun kpa, ɛsɛ bɛ 'kpɔ yɩ'n? ¹³ Afɩ, mɩn kan mɩn kele emɔ kɛ Eli a a dada angɔnmɩn. Nan menian'n-mɔ heleli yɩ yalɛ kɛ bɛ kunnun kulo. Kɛ Ehelɛ Ejɔle'n hanlɩn yɩ nwɔn ejɔle nun anun.”

*Zozi 'ba man sɔanlan kɔn m'ɔ kpɛ nun anwɔn sa
(Matie 17.14-21, Luku 9.37-43a)*

¹⁴ Zozi nun Pielɩ nun Zvan nun Zvakɩ fi buka nun asu bɛ kɔ ju. Mɔ bɛ walɩ dede mɔ bɛ ka kaan bɛ ju Zozi menian ehunlɩn-mɔ anwɔn ebɛle'n, bɛ kɔ nwun meninsɔnman bɛ nwɔn ebɛle. Mala nun asu mgbain'n-mɔ wɔ bɛ nun. Bɛ kɔ fa akpɔlɔwa esue bɛ kɔ tua Zozi menian'n-mɔ. ¹⁵ Zozi kɔ li meninsɔnman'n nvu nun. Kɛ bɛ nwunlin yɩ nun ala, bɛ kɔ tutu enwanndie bɛ kɔ hɔ yɩ atɩn ekpa.

¹⁶ Zozi kɔ bisa yɩ menian'n-mɔ kɛ: “Nzu anwɔn yɛ emɔ nun bɛ lɛ su akpɔlɔwa'n?”

¹⁷ M'ɔ bisalɩ bɛ kosuan sɔ'n, meninsɔnman nun anun sɔanlan kɔn kɔ bua Zozi kɛ: “Yɛ Mɩn, m'an fa mɩn wa belenzua'n m'an belɛ wɔ. Ɔ sanlɩn kɛ wawɛ ɛtɛ wɔ yɩ nun. Ɔ man ɔ ngɔala man juɔ. ¹⁸ Lɩka biala mɔ wawɛ'n kɔ tɔ yɩ sɔ'n, ɔ fin yɩ asɩ. Ɔ man ɔ cuin ngesɛle, ɔ kɔan yɩ je'n, ɔ san yɩ ketee. M'an sɛle wɔ menian'n-mɔ kɛ bɛ tɩ wawɛ ɛtɛ sɔ'n. Nan b'a mantan yɩ dede b'a ngɔala man yɩ tu.”

¹⁹ Zozi kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: “Emɔ menian ehi-mɔ, emɔ le man dedi. Mɩn nun emɔ ye tɔnlan dede ɔ hɔ ju mɛle benin? Nzɔ emɔ dede ɔ ju tɛmɔn benin? Bɛ fá batɔnman'n bɛ bɛle mɩn.”

²⁰ Bɛ kɔ fa batɔnman'n bɛ kɔ belɛ Zozi. Kemɔ batɔnman'n nwunlin yɩ nun ala, wawɛ ɛtɛ'n m'ɔ wɔ yɩ nun'n kɔ wɔsu yɩ sɛle kpa. Batɔnman'n kɔ tɔ asɩ ɔ kɔ kunndo, yɩ nwan ngesɛle fɔkɔv.

²¹ Zozi kɔ bisa batɔnman nun asi'n kɛ: “Ɔ mantanlɩn yɩ eyɔle'n yɩ cian nyɛ ahi?”

Yɩ sɩ nwan: “Ɔ bɔli yɩ bu yɩ mmatɔnman nun. ²² Cian bie a, wawɛ'n man ɔ tɔ sɩn nun. Bie kɔsu a, ɔ tɔ yɩ asue nun kɛ ɔ 'kun yɩ. Nan sɛ ɛ kɔala yɛ buka a, anun nwun yɛ nwɔn anwunnvoe nɔn buka yɛ.”

²³ Zozi kɔ se yɩ kɛ: “E lɛ kan kele mɩn kɛ: ‘Sɛ ɛ kɔala a!’ Nwun yɩ kɛ sɔanlan biala m'ɔ de Nyanmɩan di'n, ɔ kɔala like biala yɔ.”

²⁴ Ebɛle ala, batɔnman nun asi'n kɔ tɩan nun, yɩ nwan: “Mɩn de mɩn di, kɔsu buka mɩn nɔn mɩn dedi'n ti kaan sɔa!”

²⁵ Meninsunman'n kɔ nwanndi kɔ hɔ Zozi nun batunman nun anwon ɛɔ. Mɔ Zozi nwunlin yɔ sɔ'n, ɔ kɔ juɔ aminle sɔ ɔ kɔ hele wawɛ ete'n, yɔ nwan: "Wawɛ ete, wɔ mɔ a munndun batunman ehi anwan'n ɛɛ a ti yɔ nzɔ'n, mun kan mun kele wɔ ke ɛ fi yɔ nun tɔ, ɛɛ n'e wɔɔ yɔ nun kɔn lɛ!"

²⁶ Wawɛ ete'n kɔ wɔsɔ batunman'n sɛɛ kpa. ɔ kɔ tetian ɔ fi yɔ nun kɔ tu. Batunman'n ti ke ɔ'a wu. ɔ man bɛ dɔɔn mɔ anin bɛ wɔ ɛbɛɛ'n nwan: "Batunman nun a wu! Batunman nun a wu!" ²⁷ Mɔ bɛ 'kikan ehi'n, Zozi kɔ sɔ batunman nun asa ɔ kɔ jasɔ yɔ kɔ jinlan.

²⁸ Mɔ Zozi hɔli awulo m'ɔ hali yɔ nun yɔ menian'n-mɔ angɔnmɔn'n, yɔ menian'n-mɔ kɔ bisa yɔ ke: "Nzuke ati yɛ y'a ngɔala man wawɛ sɔ'n tu'n?"

²⁹ Zozi kɔ bua bɛ ke: "Wawɛ ete sɔa, Nyanmɔan ɛɛɛ yɛ bɛ fa bɛ tu yɔ ɔ."

Zozi 'ba bɔ yɔ ewue'n nun yɔ etinngɛ nun asɔ biekun

(Matie 17.22-23, Luku 9.43b-45)

³⁰ Zozi nun yɔ menian'n-mɔ fi ɛbɛɛ bɛ kɔ hɔ. Bɛ 'kɔ'n, bɛ kɔ kpɛ nun Galile mɔn nun anun. Afi Zozi ngulo man ke sɔanlan fɔi nwun lika m'ɔ wɔ'n. ³¹ ɔ kɔ hehele yɔ menian'n-mɔ ninngɛ, ɛɛ ɔ kɔ han kɔ hele bɛ ke: "Bɛ 'ba hyɔ *Mɔn Baa'n bɛ man menian'n-mɔ kun yɔ. Nan sɛ ɔ wu a, yɔ cian nsan nun asɔ, ɔ 'tinngɛ." ³² Yɔ menian'n-mɔ ngɔ ti man ɛjɔɛ sɔ'n m'ɔ hanlin nun abɔ. Kɔsɔ afi bɛ sulo bɛ ngɔ bisa man yɔ kosuan.

Sɔanlan m'ɔ ti kpili tala bɛ kɔalaa'n

(Matie 18.1-5, Luku 9.46-48)

³³ Mɔ Zozi nun yɔ menian'n-mɔ juli Kapɛɛnawɔmɔn mɔ bɛ wɔɔli awulo'n, ɔ kɔ bisa bɛ ke: "Nzu anwon akpɔɔwa yɛ ɛmɔ suli yɔ atin nun anun'n?" ³⁴ M'ɔ bisali bɛ kosuan sɔ'n, bɛ ngɔ buke bɛ nwan. Afi mɔ bɛ 'ba'n, akpɔɔwa kɔn tɔli bɛ afian. Akpɔɔwa sɔ nun anwon, anin bɛ lɛ kpɔnndɛ sɔanlan m'ɔ ti kpili tala bɛ kɔalaa'n.

³⁵ Ehi a, Zozi kɔ tanlan asɔ. ɔ kɔ fɛɛ yɔ menian bulu nun nnyuan'n ɔ kɔ han kɔ hele bɛ ke: "Sɛ sɔanlan kɔn kulo ke ɔ di ɛmɔ asɔ kpain an, anin ɔ kɔci ɛmɔ anun batunman nɔn ɔ sɔ ɛmɔ kɔalaatin."

³⁶ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ fa batunman kaan kɔn kɔ a bɛ afian ɛbɛɛ. ɔ kɔ fa yɔ kɔ bɔ yɔ nwɔn. Yɔ nwan: ³⁷ "Sɔanlan biala mɔ mɔn dunman nun, ɔ kɔ sɔ mmatunman ehi-mɔ bie anun'n, anin mɔn muonun yɛ ɔ'a sɔ mɔn nun ɔ. Yɛ sɔanlan m'ɔ kɔ sɔ mɔn nun'n, nɔn mɔn ngɔnmɔn yɛ ɔ'a sɔ mɔn nun ɔ. Nan anin ɔ'a sɔ sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan mɔn nun anun bie."

M'ɔ mgbɔ man yɛ'n, anin ɔ kulo yɛ

(Luku 9.49-50)

³⁸ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, Zɔan kɔ fa kɔ tu yɔ nyunnun ke: "Kpain, y'a nwun sɔanlan kɔn, ɔ nnɔn man yɛ nun bie. ɔ fa wɔ dunman'n ɔ tu wawɛ ete'n-mɔ. Yɔ ti, y'a totua yɔ."

³⁹ Mɔ Zɔan anwan tɔli'n, Zozi nwan: "Nɔn bɛ totua yɔ. ɔ sanlin ke sɔanlan fɔi ngɔala man ke ɔ fa mɔn dunman'n ɔ yɔ asinbenwɔn ninngɛ, nɔn afi ɔ'a han ɛjɔɛ ete ɔ'a tia mɔn."

⁴⁰ Afi sɔanlan m'ɔ mgbɔ man yɛ'n, anin ɔ kulo yɛ. ⁴¹ Mun kan yɔ ananhɔɛ mɔn kele ɛmɔ ke sɔanlan biala mɔ mɔn dunman nun, ɔ kɔ man ɛmɔ nzue nganlannzan kɔn kɔ nun'n, ɔ 'nyan yɔ nwɔn ahatua.

Bɛ mɔ bɛ tɔnndɔn Zozi menian'n-mɔ nun aja nun'n

(Matie 18.6-9, Luku 17.1-2)

⁴² "Mmatunman nganngan ehi-mɔ mɔ bɛ de mɔn bɛ di'n, sɔanlan m'ɔ kɔ tɔnndɔn bɛ nun kɔn aja nun maan ɔ kɔ tɔ ete nun anun'n, ɔ ti kpa ke bɛ fa ɛbɛ kpili kɔn bɛ tu yɔ kɔmɔn bɛ tu yɔ jenvie nun anun. ⁴³ Sɛ wɔ sa yɛ ɔ lɛ jɔi wɔ maan ɛ tɔ ete nun anun an, anin kpɛ tu. Sɛ ɔ ka wɔ sa kɔn nɔn ɛ nyan ngɔan an, ɔ ti kpa tala ke ɛ le wɔ sa nnyuan'n ɛ kɔ hɔ sɔn'n m'ɔ nnun man lɛ nun anun'n. [⁴⁴ ɛɔ ngakɔba'n-mɔ mɔ bɛ di sɔanlan'n, bɛ nwu man lɛ, ɛɛ sɔn'n kɔsɔ nnun man lɛ.] ⁴⁵ Sɛ wɔ ja yɛ ɔ lɛ jɔi wɔ maan ɛ tɔ ete nun anun an, anin kpɛ tu. Sɛ ɔ ka wɔ ja kɔn nɔn ɛ nyan ngɔan an, ɔ ti kpa tala ke ɛ kɔ fa wɔ ja nnyuan'n ɛ kɔ hɔ sɔn'n m'ɔ nnun man lɛ nun anun'n. [⁴⁶ ɛɔ ngakɔba'n-mɔ mɔ bɛ di sɔanlan'n, bɛ nwu man lɛ,

εσε σίν'ν kusu nnun man lé.] ⁴⁷ Σε wó nyin yê ò le juji wó maan ε τò ετε nún anún an, anún tu tu. Σε ò ka wó nyin kún nán ε nyan Nyanmian Belemgbin Mân nún anún ελò ngvan nún an, ò ti kpa tala ke ε kò fa wó nyin nnyuan'n ε kò hò sîn'n m'ò nnun man lé nún anún'n. ⁴⁸ Ελò ngakuba'n-mò mò be di svanlan'n, be nwu man lé, εσε σίν'ν kusu nnun man lé. ⁴⁹ Afí ke be wula ninng'e'n-mò njún nán b'a nzeçi man'n, be 'fa sîn'n kusu be ti svanlan biala anwòn. ⁵⁰ Njún'n ti like kpa. Nan se ò yò talé a, anún be 'yò se nán ò a yò fe biekun? Emò mán njún tánlan emò anún, εσε emò nún ehúnlun-mò tánlan anzònunjò nun.”

10

Eyila nún anwòn ejòlè'n (Matie 19.1-12, Luku 16.18)

¹ Ehi, Zozi nún yí menian'n-mò, be fi Kapεεnawòmún kulo nún asu εβελε bé nvan y'ò le Zude mân nún anún, asue Zuludin nún anzin ελò. Mò be juli εβελε'n, meninsònman'n kò a kò yia bé nwòn biekun. Ke Zozi yò yí titi'n, ò kò hehele bé Nyanmian Anvan Ejòlè'n. ² Anún Falisifβε mmie-mò wò εβελε. Kemò be kulo ke be sò Zozi be nian'n, be kò bisa yí ke: “Kpáin, asu yé mala'n man atún ke belenzua kún yíla yí yí ò?”

³ Mò be bisalı kosuan sò'n, Zozi kusu kò bisa bé ke: “Mala benin yê *Moyizı falı manlın emò ò?”

⁴ Be kò bua Zozi ke: “Moyizı a man atún ke belenzua'n héle eyila kalata mán yí yí nán ò yíla yí.”

⁵ Ehi a, Zozi kò han kò hele bé ke: “Emò ati anún ετε nún ati yê Moyizı falı mala sò'n manlın emò ò. ⁶ Nan mò Nyanmian bəli mân'n, ke Eहेle Ejòlè'n kan'n: *Ò bəli belenzua nvn balasua.* ⁷ Ehi ati, *belenzua'n fi yí sı nvn yí nin av anwòn 'ba jasv.* *Ò 'fa yí nwòn bə yí yí,* ⁸ *nán bé munnyuan'n be yò svanlan munmuan kún.* Emò nwún yí ke be ti man menian nnyuan, nan be ti svanlan kún. ⁹ Yí sò ati, like mò Nyanmian kò han kò bə nun'n, svanlan n'ò ti nun.”

¹⁰ Mò be fi εβελε be hólı awulo'n, Zozi menian'n-mò kò bisa yí kosuan ejòlè sò nún anwòn. ¹¹ Zozi kò han kò hele bé ke: “Se svanlan kún yila yí yí nán ò kò ja balasua fufòle a, anún ò'a tòn ajaa wò daba nún anwòn. ¹² Se balasua kún kusu yila yí hun nán ò kò ja belenzua fufòle a, anún ò'a tòn ajaa.”

Zozi nún mmatònmán nganngan'n-mò (Matie 19.13-15, Luku 18.15-17)

¹³ Mò Zozi hanlın sò yueli'n, menian mmie-mò falı mmatònmán beledi yí ke ò yéyila bé sv. Nan mò be 'fa bé be bele Zozi'n, yí menian'n-mò kò totua bé atún. ¹⁴ Mò Zozi nwunlın bé nyòle sò'n, ò kò fe eya. *Ò kò han kò hele bé ke: “Emò yáci mmatònmán'n-mò maan be bála mín nwòn, nan nán be totua bé atún. Ò sanlın ke Nyanmian Belemgbin Mân'n, ò ti bé mò be ti ke mmatònmán ehi-mò'n die.* ¹⁵ Mun kan yí ananhòle mún kele emò ke, svanlan mò ò'a nzo man Nyanmian Belemgbin Mân nún anún ke batònmán sò nun'n, svanlan sò'n ngò man Nyanmian lika ελò lé.” ¹⁶ M'ò yòli sò'n, Zozi kò sò mmatònmán'n-mò kò mantan yí nwòn. *Ò kò fa yí sa'n kò fofua bé sv ò kò yeyila bé.*

Esikafβε kún anwòn ejòlè'n (Matie 19.16-30, Luku 18.18-30)

¹⁷ Mò Zozi yòli sò yueli mò ò 'ba tu yí bu'n, svanlan kún tutuli enwanndie ò walı kutòli yí nyunnun εβελε. Yí nwan: “Ngehelefvε kpa, nzuke yê n yó nán m'an nyan ngvan m'ò le man ayuelie nún ò?”

¹⁸ M'ò bisalı kosuan sò'n, Zozi kò bua yí ke: “Nzuke ati yê ε fele mín ngehelefvε kpa ò? Svanlan fí ti man kpa sannan Nyanmian Kpili angònmún cein. ¹⁹ E sı mala'n-mò: *N'ε di awue, n'ε tvn ajaa, n'ε wua like, n'ε di ato adanzie, n'ε di ndunlunmun, man wó nyin sò wó sı nvn wó nin.*”

²⁰ Bian'n buali yí ke: “Ehi kwalaa m mantanlin sɔ elie mín mmatɔnman nun angɔnmɔn. N vɔndɔnlin man bie fíí.”

²¹ Zozi kɔ nian bian'n ɔ kɔ li yí nwɔn fe. Yí nwan: “Ɔ a ha wó like kɔn. Kɔ nán tɔnɔn wó nwɔn ninnge'n-mɔ kwalaaɔn, nán fa yí esika'n man ehianfɔe'n-mɔ. E 'ba nyan wó nwɔn Nyanmian Belemgbin Mân nɔn anun. E yɔ sɔ yue a, bala, nán afi si mín sɔ.”

²² Mɔ bian'n tɔli ejɔle sɔ'n, yí ti anun kɔ seɔi yí kpa. Ɔ kɔ li yale kɔ hɔ, afi ɔ ti esikafɔe kpili kpa.

²³ Zozi kpeli yí nyɔn ɔ nianlin yí menian'n-mɔ mɔ b'a yia yí nwɔn ebele nɔn an, yí nwan: “Nyanmian Belemgbin Mân nɔn anun ewɔlɔe'n, ɔ yɔ si man esikafɔe'n-mɔ!”

²⁴ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, ejɔle'n kɔ sin yí menian'n-mɔ anwɔn kpa. Ɔ kɔ se bé biekun ke: “Mín mma-mɔ, Nyanmian Belemgbin Mân nɔn anun ewɔlɔe'n yɔ si! ²⁵ Ɔ yɔ si man naan'n mɔ be fele yí sɔamo'n ke ɔ wɔlɔ dɔlɔwa bɔe nɔn. Nan ɔ yɔ si kpa man esikafɔe kɔn ke ɔ wɔlɔ Nyanmian Belemgbin Mân nɔn anun.”

²⁶ Ejɔle sɔ'n mɔ Zozi hanlin'n sinlin yí menian'n-mɔ anwɔn kpa biekun. Be kɔ bisa bisa bé nwɔn ke: “Se ɔ ti sɔ a, anɔn nwan yê ɔ 'nyan yí ti ɔ?”

²⁷ Zozi nianlin bé dede a, yí nwan: “Ehi yɔ si man kulo menian'n-mɔ, nan ɔ nyɔ si mman man Nyanmian. Nyanmian die, like fíí nza man yí yɔ.”

²⁸ Ehi a, Pielɔ nwan: “Nwun yí ke y'a yaci yé ninnge'n-mɔ kwalaa y'a si wó sɔ.”

²⁹ Mɔ Pielɔ hanlin sɔ'n, Zozi kɔ bua yí ke: “Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke sɔanlan mɔ mín dunman nɔn ɔ nɔn Ejɔlekpa'n dunman nɔn ɔ kɔ yaci yí awulo, yí nianman'n-mɔ, yí nin nɔn yí si, yí mma, anaan yí asie'n-mɔ, ³⁰ ɔ 'nyan awulo, anianman, nian, sie, mma, asie, ɔ nɔn amannɔnhunlun mele ehi anun, ese mele'n m'ɔ le ba nɔn anun, ɔ 'nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelie'n. ³¹ Alimɔa mma'n-mɔ dɔn 'ba li sian, yê sian mma'n-mɔ kɔsɔ dɔn 'ba li mɔa.”

*Zozi 'ba bɔ yí ewue'n nɔn yí etinngɔ nɔn asɔ biekun
(Matie 19.17-19, Luku 18.31-34)*

³² Mɔ Zozi hanlin sɔ yuelin'n, ɔ nɔn yí menian'n-mɔ, be kɔ fa Zoluzalemɔn atin'n. Zozi li bé nyunnun. Yí menian'n-mɔ akunnun tɔti bé. Bé mɔ be si bé sɔ'n kɔsɔ sulo. Zozi kɔ fele yí menian bulu nɔn nnyuan nɔn ahanmian biekun. Ejɔle'n mɔ ɔ 'ba tɔ yí'n, ɔ kɔ han kɔ hele bé. ³³ Yí nwan “Emɔ tíe, ye le kɔ Zoluzalemɔn! Ye kɔ ye ju elɔ a, be 'ba hyi Mân Baa'n be man Nyanmian tseyifɔe'n-mɔ nɔn mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ. Yí ehuan ati, be 'ba bu yí fɔɔ. Be 'ba fa yí be wula bé mɔ be ti man Zufɔ'n-mɔ asa nɔn. ³⁴ Bé kɔsɔ be 'ba gɔlɔ yí nwɔn, be tutɔ yí nyunnun ngesele, be fin yí mgbele nán be kun yí. Se be kun yí yue a, yí cian nsan nɔn asɔ, ɔ fi ewue nɔn ɔ 'tinngɔ.”

*Zvakɔ nɔn Zvan 'ba bisa Zozi like kɔn
(Matie 20.20-28, Luku 22.25-27)*

³⁵ Mɔ Zozi hanlin sɔ yuelin'n, Zebede amma Zvakɔ nɔn Zvan kɔ kpunngɔ yí. Bé nwan: “Yé Mɔn, ye kulo ke like'n mɔ ye le ba bisa wó'n, e yó man yé”.

³⁶ Zozi kɔ bisa bé ke: “Nzu like die yê emɔ kulo ke n yó m mán emɔ ɔ?”

³⁷ Bé nwan: “Mele mɔ e 'di wó belemgbin nɔn anunminnyanmɔn nɔn anun'n, man yé nunhan kɔn tánlan wó fama sɔ yê kɔn kɔsɔ tánlan wó bê sɔ.”

³⁸ Be hanlin sɔ a, Zozi nwan: “Emɔ nzɔ man like'n mɔ emɔ le bisa'n. Asɔ amannɔnhunlun kangɔ'n mɔ mɔn 'ba nɔn nun'n, emɔ kɔ hɔala nɔn nɔn? Anaan amannɔnhunlun esɔnɔn'n mɔ be 'ba sɔnɔn mín'n, emɔ kɔ hɔala bie sɔnɔn?”

³⁹ Bé nwan: “Yuo o, ye kwalaa yí yɔ.”

Zozi nwan: “Ɔ ti ananhɔle ke kangɔ'n mɔ mɔn 'ba nɔn nun'n, emɔ 'ba nɔn nun bie. Esɔnɔn'n mɔ be 'ba sɔnɔn mín'n, be 'ba sɔnɔn emɔ bie. ⁴⁰ Nan kɔsɔ m'ɔ ti mín fama sɔ anaan mín bê sɔ etanlân'n, yí die nán mín yê mɔn man ɔ. Ɔ ti bé mɔ Nyanmian a sesie a man bé'n-mɔ die.”

41 Mɔ yí menian bulu'n tɪlɪ ejɔlɛ'n mɔ Zɔvaki nun Zɔvan hanlɪn'n, bɛ kɔ fɛ bɛ nwɔn ɛya. 42 Ehi a, Zozi kɔ fɛlɛ bɛ kvalaatin ɔ kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: “Emɔ sɪ kɛ mɔn nun anun mmelemgbin'n-mɔ kele bɛ menian'n-mɔ ahɔlvwa. Mgbain'n-mɔ sisi menian'n-mɔ. 43 Nan emɔ afian ɛwa dɪɛ, ɔ tɪ man sɔ. Emɔ afian, m'ɔ kulo kɛ ɔ kaci kpain'n, ɔ káci emɔ akva. 44 Nunhan m'ɔ kulo kɛ ɔ di emɔ anyunnun'n, ɔ yɔ emɔ kanga. 45 ɔ sanlɪn kɛ *Mɔn Baa'n muonun, ɔ'a mma man kɛ ɔ 'ba maan bɛ sv yí. Nan ɔ walɪ kɛ ɔ 'ba sv ɔ fa yí ngvan'n ɔ de menian dɔvɔn ati.”

*Zozi 'ba tike Baatime anyɪn'n
(Matie 20.29-34, Luku 18.35-43)*

46 Ehi anzin, Zozi nun yí menian'n-mɔ kɔ hɔ kɔ ju kulo'n mɔ bɛ fɛlɛ yí Zoliko nun asv. Mele mɔ Zozi nun yí menian'n-mɔ nun meninsɔnman'n fi kulo nun anun bɛ 'fite'n, anɪn Time awa Baatime m'ɔ tɪ anyɪnsinlinwafvɛ'n tɪ atɪn nun anvan ɛbele. ɔ sesele esika. 47 M'ɔ tɪlɪ kɛ bɛ nwan Zozi m'ɔ fi Nazalɛtɪ'n, ɔ kɔ tɪan nun kɛ: “Zozi, belemgbin *Davidi Awa, nwun mɪn nwɔn anwunnvɔe!”

48 Menian dɔvɔn kpa kɔ totua yí kɛ ɔ múan yí nvan nun asv. ɔ ngɔ tɛ bɛ sv. ɔ kɔ tɪan nun sele kpa biekun kɛ: “Zozi, belemgbin Davidi Awa, nwun mɪn nwɔn anwunnvɔe!”

49 Zozi kɔ jinlan. Yí nwan: “Bɛ fɛlɛ yí bɛ mán ɔ bála.”

Bɛ kɔ fɛlɛ anyɪnsinlinwafvɛ'n, bɛ nwan: “Bɔ mɔndɪnlɪn, jasv nán ɔ lɛ fɛlɛ wɔ.”

50 Ehi a, Baatime kɔ gua taladɪɛ'n m'ɔ fa fɔfɔ yí nwɔn nun asɪ. ɔ kɔ hulu kɔ kpɪn ɔ kɔ a Zozi anwɔn ɛbele.

51 Zozi kɔ bisa yí kɛ: “Nzu like dɪɛ yê n yɔ m mán wɔ ɔ?”

Anyɪnsinlinwafvɛ'n nwan: “*Labunin, man n nwún asɪ.”

52 M'ɔ hanlɪn sɔ'n, Zozi nwan: “Kɔ, wɔ dedi nun a man wɔ nwɔn a sa.” ɛbele ala, ɔ kɔ nwun asɪ. ɔ kɔ si Zozi sv.

11

*Zozi 'ba hɔ Zoluzalemvɔn kulo nun asv
(Matie 21.1-11, Luku 19.28-40, Zvan 12.12-19)*

1 Zozi nun yí menian'n-mɔ kɔ a kɔ ju Betifaze nun Betanin afian. Kulo sɔ'n-mɔ mantan mantan Zoluzalemvɔn. Mɔ bɛ juli *Olívɔ bɔka nun anwɔn ɛbele'n, Zozi kɔ svan yí menian'n-mɔ anun nnyuan, yí nwan: 2 “Emɔ hɔ kulo'n m'ɔ wɔ emɔ anyunnun ɛlɔ nun asv. Mɔ emɔ 'fite kulo nun asv ɛbele ala'n, emɔ 'ba nwun yí kɛ afunlunmun baa kɔn mɪnnda ɛbele, svanlan fíí fɔlɪ tanlanlɪn man sv lé. Emɔ nyánɲɪ yí bɛ bɛle mɪn. 3 Se svanlan bie bisa emɔ kɛ nzuke ati yê emɔ lɛ nyannɲɪ yí a, emɔ sé yí kɛ: ‘Yé Mɪn a mian yí nwɔn, nan ɔ ngɔ hye man, ɔ 'ba fa sa ba.’ ”

4 M'ɔ hanlɪn sɔ yuelɪ'n yê yí menian nnyuan'n hɔlɪ ɔ. Bɛ 'kɔ a ju a, afunlunmun baa'n mɪnnda anvan kɔn anun, gua nun asv. Bɛ kɔ nyannɲɪ yí. 5 Bɛ mɔ bɛ wɔ ɛbele'n, bɛ mmie-mɔ kɔ bisa bɛ kɛ: “Emɔ lɛ yɔ nzu? Nzu ati yê emɔ lɛ nyannɲɪ afunlunmun baa'n?” 6 Bɛ bualɪ bɛ kɛ Zozi hanlɪn helelɪ bɛ'n, yê menian sɔ'n-mɔ yacilɪ bɛ maan bɛ falɪ bɛ hɔlɪ ɔ. 7 Bɛ kɔ fa afunlunmun baa'n bɛ kɔ bele Zozi, bɛ kɔ fa bɛ taladɪɛ'n-mɔ bɛ kɔ gua naan nun asv. Zozi kɔ fɔ kɔ tanlanlɪn sv. 8 Menian dɔvɔn kɔ sɪsɛ bɛ ɛtanlan'n-mɔ atɪn nun anun. Mmie-mɔ kɔsv kɔ kpɪkpe aye male bɛ kɔ sɪsɛ yí atɪn nun anun. 9 Bɛ mɔ bɛ li Zozi anyunnun'n ɔ nɔn bɛ mɔ bɛ li yí nzin'n, bɛ lɛ tɪan bɛ kan kɛ: “Hozanna! Nyila hán svanlan ehi m'ɔ lɛ ba wɔ yé Mɪn dunman nun'n! 10 Nyila hán belemgbin'n m'ɔ lɛ ba sesie yé sɪ Davidi belemgbin mán'n. Hozanna! Nyila hán yé Mɪn m'ɔ wɔ anwunno anwunno ɛlɔ'n!”

11 Zozi kɔ ju Zoluzalemvɔn. ɔ kɔ wɔlv Nyanmian sua nun anun. ɔ kɔ nɛnian ɛbele ninngɛ'n-mɔ kwalaa kɔ yue. ɔ nun yí menian bulu nun nnyuan'n, bɛ kɔ hɔ Betanin. ɔ sanlɪn kɛ anɪn alíe lɛ yɔ.

*Zozi 'ba bɔ figi baka kɔn sasan
(Matie 21.18-19)*

12 Bε lalı alíε hınlın mǎ bε fi Betanin bε 'kǎ'n, εhǎε kǎ hun Zozi. 13 Ǿ kǎ nwun *figi baka kǎn mǎa εlǎ. Nyâ wǎ sv. Zozi kǎ hǎ yí bǎ Ǿ 'kǎ a nıan sε Ǿ kǎ nyan figi bie kǎ li a. Ǿ 'kǎ ju a, like fíı nnǎn man sv, nyâ ngǎnmin, Ǿ sanlın kε Ǿ juli man figi nın esúε tεmǎn. 14 Mǎ Zozi nwunlin yí sǎ'n, yí nwan: “Wǎ baka εhı, Ǿ fi εnε m'ǎ kǎ'n, svanlan fíı ngǎ li wǎ sv baa kǎn lé!” M'ǎ hanlın sǎ'n, yí menian'n-mǎ kǎ tı.

Zozi 'ba fvan bé mǎ bε di gua

Nyanmıan awulo nın anun'n
(Matie 21.12-17, Luku 19.45-48, Zvan 2.13-22)

15 Zozi nǎn yí menian'n-mǎ fi Betanin bε kǎ a Zoluzalemǎn. Zozi kǎ wǎlv Nyanmıan awulo nın anun. Ǿ kǎ fvan bé kvalaa mǎ bε di gua awulo nın anun'n. Ǿ kǎ han bé mǎ bε kaci esika'n tǎbıı'n-mǎ kǎ gua. Bé mǎ bε lε tǎnın mǎlvnǎnman'n-mǎ, Ǿ kǎ han bé bia'n mǎ kǎ gua. 16 Ǿ'a mman man svanlan fíı atın Ǿ'a nzva man ninnge Ǿ'a nzın man Nyanmıan awulo nın anun. 17 M'ǎ yǎlı sǎ yueli'n, Ǿ kǎ hehele menian'n-mǎ ninnge. Yí nwan: “Asǎ b'a ngele man yí kε Nyanmıan nwan: *Bε 'ba fεle mın awulo'n mǎn mǎn kvalaa mmǎtve awulo Ǿ?* Nan Ǿ yǎ sε mǎ εmǎ a fa a kaci εmǎ *awue awulo'n?*”

18 Mǎ Nyanmıan tεeyıfǎε'n-mǎ nǎn mala nın asǎ mgbain'n-mǎ tıı εjǎle sǎ'n, Ǿ ngǎ yǎ bé fε fíı. Ebele ala, bε kǎ kpǎnnde atın mǎ bε 'sın sv nǎn bε cı yí bε kun yí. Nan kǎsv bε sulo yí, Ǿ sanlın kε yí like'n m'ǎ kele'n yǎ menian'n-mǎ mǎ b'a yia ebele'n kvalaa fε svnman. 19 Mǎ alíε'n yǎlı'n, Zozi nǎn yí menian'n-mǎ fi Zoluzalemǎn kulo nın anun bε kǎ fite.

Figi baka'n mǎ Zozi bǎlı yí

sasan nın anwǎn εjǎle'n
(Matie 21.20-22)

20 Alíε hınlın mǎ bε 'sın'n, Zozi menian'n-mǎ kǎ nwun figi baka'n. Ǿ fi yí anwunno Ǿ'a yǎı dede Ǿ'a ju yí bǎ asi. 21 Ebele ala, Pıelı kǎ kaci εjǎle'n mǎ Zozi hanlın'n. Nǎn Ǿ'a se yí kε: “Yé Mın, nıan kε figi baka'n mǎ ε bǎlı yí sasan nın a yue yǎı Ǿ.”

22 Mǎ Pıelı hanlın sǎ yueli'n, Zozi kǎ se bé kε: “Emǎ lé Nyanmıan bε lí. 23 Mıın kan yí ananhǎle mın kele εmǎ kε se svanlan kǎn nzu man akpǎlvwa wǎ yí ahǎnlın nın anun, nan Ǿ de di kε m'ǎ lε kan'n 'yǎ sǎ man yí a, se Ǿ se bǎka εhı kε: ‘Bǎka, fi εwa tutu kǎ tǎ jenvie nın anun’ an, bǎka'n 'tutu kǎ tǎ nın. 24 Yí sǎ ati, mın kan mın kele εmǎ kε, like biala mǎ εmǎ kǎ sεle wǎ Nyanmıan εlǎ'n, εmǎ lé lí kε εmǎ asa a han yí. Afı Ǿ 'fa man εmǎ. 25 Mεle mǎ εmǎ jin bε lε yǎ asǎnı'n, se svanlan bie anwǎn εjǎle wǎ εmǎ akunnun an, εmǎ fá yí nwǎn sa bε hyé yí. Nǎn Nyanmıan a fa εmǎ anwǎn sa dıε nın a hye εmǎ. [26 Nan se εmǎ a nva man yí nwǎn sa b'a nje man yí a, εmǎ Ası'n kǎsv m'ǎ wǎ anwunno'n nva man εmǎ dıε'n nje man εmǎ.”]

Zozi tunmin'n m'ǎ le yí'n
(Matie 21.23-27, Luku 20.1-8)

27 Zozi nǎn yí menian'n-mǎ kǎ sa kǎ hǎ Zoluzalemǎn εlǎ biekun. Mεle mǎ anın Ǿ lε kpanza Nyanmıan awulo nın anun'n, Nyanmıan tεeyıfǎε'n-mǎ, nǎn mala nın asǎ mgbain'n-mǎ, nǎn Zufǎ mgbain'n-mǎ kǎ a yí nwǎn ebele. 28 Bε kǎ bisa yí kε: “Tunmin benin yê ε le yí ε yǎ ninnge sva mǎ Ǿ? Nwan svanlan dıε yê Ǿ manlın wǎ atın kε ε yǎ Ǿ?”

29 Zozi kǎ bua bé kε: “Mın 'ba bisa εmǎ kosuan kǎn. Se εmǎ tu yí nvan an, svanlan'n m'ǎ manlın mın atın maan mın yǎ ninnge'n-mǎ'n, mın 'kan mın kele εmǎ. 30 Esǎnıan'n mǎ Zvan sǎnın menian'n-mǎ'n, Ǿ fi Nyanmıan εlǎ anaan Ǿ fi kulo menian'n-mǎ εlǎ Ǿ? Emǎ búıa mın bie.”

31 Mǎ Zozi bisalı bé kosuan sǎ'n, bε kǎ han yí bé afıan εlǎ kε: “Se ye bua yí kε: ‘Nyanmıan yê Ǿ svanlın yí' a, Ǿ 'ba bisa yé kε: ‘Anın nzukε ati yê εmǎ a nne man yí εjǎle'n b'a nni man'n?’ 32 Se ye kan kε: ‘Menian'n-mǎ yê bε svanlın yí' a, ...’ (Bε sulo bagua'n, afı menian'n-mǎ kvalaa de tv nın kε Zvan tı Nyanmıan kpǎmanfǎε sakpa.)

³³ Ehi a, be ko bua Zozi ke: “Ye nzi man.”

Zozi koso ko se be ke: “Min koso min ngele man emo swanlan'n m'o man min atin maan min yo min ninnye so'n-m'o'n.”

12

Divin ebo nin anwon anyindala'n (Matie 21.33-46, Luku 20.9-19)

¹ M'o yoli so'n, Zozi ko han ejole o ko bu yi anyindala nun o ko hele be ke: “Ehi bian kon ko sun yi divin ebo. O ko hyi yi nwon. O ko fun kunman kon m'o hyuhyuin yi nzan'n gua nun o. O ko si sua hyilili kon so. Sua so'n ti kannanganlaun. Be fu so be sisa ebo'n. o ko fa ebo'n ko wula kpafu-mo asa nun. Ye o holi yi atin o. ² Mo divin nin etie'n temon juli'n, bian'n so'n ko swan yi ngua'n-mo anun kon kpafu'n-mo anwon elo ke o ho le yi die'n bele yi. ³ Kpafu'n-mo ko hyi akua'n be ko bu yi dede be ko hihan yi nun o ko fa yi sa to o ko sa ko ho. ⁴ Bian'n ko swan yi akua'n kon biekun be nwon elo. Be ko hyi yi koso be ko toto yi ti nin anun kotole. Be ko kpikpe yi nzoba, be ko hihan yi nun. ⁵ Yi kpe nsan nin aso, bian'n ko swan yi akua'n kon biekun be nwon elo. Nan yi die, be ko hun yi. Ese bian'n ko swan yi ngua'n-mo don be nwon elo biekun. Be ko hyi mmie-mo be ko bu be, be ko hun mmie-mo koso.

⁶ “Swanlan mo o'a ha bian nin asa nun'n yo le yi wa baa belenzua konmgba cein'n. Kasian'n, o ko swan baa so'n m'o ti yi ehulo baa'n. Yi nwan: ‘Kem o ti min kunnun baa'n, min de min di ke be 'ba man yi anyinnzo.’

⁷ “Nan mele mo be nyin boli bian nin awa'n, be ko han yi be afian elo ke: ‘Be nian, yi koliaja'n ye o le ba nin o. Be man ye hun yi, anin yi aja' nin a yo ye die.’

⁸ “Ehi a, be ko so yi be ko hun yi. Be ko yi yi fuin nin ebo nin aso.” ⁹ Zozi ko bisa be ke: “Swanlan'n m'o le ebo'n, anin nzu ye o 'yo o? Se o ba a, o 'kun kpafu'n-mo o fa yi ebo'n o wula menian nvofole asa nun. ¹⁰ Aso emo kungali man ejole ehi Ehele Ejole nin anun le o? B'a hele yi nun ke:

Ebve'n mo be mo be le si sua nin a ju a tv'n,

yi ye o'a kaci ayiale nin aso ebve'n

m'o le sua nin anun nin o.

¹¹ *E 'nwun like mo ye Min a yo'n,*

o yo enyinmin wo ye nyinsv.”

¹² Zufu mgbain'n-mo ko nwun yi ke be ti ye Zozi a bu yi anyindala so nun o. Ehi ati, be kponndeli atin mo be 'sun so be ci yi. Nan koso meninsunman'n dunman nun, be sulo. Be ko yaci yi be ko ho.

Sezaa ajule'n (Matie 22.15-22, Luku 20.20-26)

¹³ Be ko swan *Falisifue'n mmie-mo non belemgbin Elodi menian'n mmie-mo Zozi anwon ebele ke be ho tetie yi nwan nun. ¹⁴ Be wali toli yi a, be nwan: “Kpain, ye si ke wo die, e kan ananhole. Menian'n-mo ajonlin mo be ko fa'n, e nzulo man yi nzin. Afi e nnian man swanlan nyunnun e mmua man yi ndee. Like mo Nyanmian kulo ke swanlan yo'n, e kele yi ananhole. Aso ye mala'n kele ke ye tua ajule ye man Lamon belemgbin *Sezaa o? Se ye tua a, kan. Se nan ye tua koso a, kan.”

¹⁵ Nan Zozi nwunlin be ajonlin'n mo b'a fa'n, o ko bisa be ke: “Nzuke ati ye emo le tetie min nwan nun o? Emo fa be esika'n kon be man n nian.” ¹⁶ Be ko fa kon be ko bele yi. Zozi ko bisa be ke: “Nwan nvoninnin die o non dunman benin ye o wo esika nin aso o?”

Be nwan: “Belemgbin Sezaa o.”

¹⁷ Zozi nwan: “M'o ti Sezaa die'n, emo fa man yi, ye m'o ti Nyanmian koso die'n, emo fa man yi.” Zozi mmua so'n ko sin be kwalaa be nwon.

*Ewuetinnge nun anwɔn kosuan'n
(Matie 22.23-33, Luku 20.27-40)*

¹⁸ Ehi anzin, *Sadusifue'n-mɔ mɔ bé nwan sɔanlan wu a, ɔ fi ewue nun ɔ ndinnye man'n, bé mmie-mɔ kɔ a Zozi anwɔn ebele. Be kɔ bisa yí kosuan kɔn ke: ¹⁹ “Kpain, Moyizi a hele a man yé ke: *Belenzua kɔn m'ɔ nɔn yí yi b'a nwɔ man baa fí dede nán se ɔ wu a, yí nianman'n fá yí yi'n. ɔ nɔn yí be wɔ mma maan be lí m'ɔ wuli nun aja nun.* ²⁰ Nan daba anin anianman mmelenzua nsu wɔ ebele. Nunhan kpain'n jalí balasua kɔn. ɔ nɔn yí b'a nwɔ man baa fí dede ɔ wuli. ²¹ M'ɔ tɔtɔa yí'n, ɔ jalí balasua sɔ'n, ɔ nɔn yí b'a nwɔ man baa fí dede ɔ wuli. Yí nsan nin asu'n, ke ɔ ti yí nin ala'n. ²² Be le yí sɔ dede bé anianman nsu'n kwalaa be kɔ yue wu. Bé bie fí nɔn balasua nin a nwɔ man baa. Balasua'n kɔsu kɔ wu. ²³ Ewuetinnye cian'n, mɔ menian'n-mɔ kwalaa 'ba tinnye'n, bé anianman nsu'n, nunhan benin yê ɔ 'ja balasua'n biekun ɔ? Afí bé anianman nsu'n kwalaa nunhan kɔn biala jalí balasua sɔ'n bie.”

²⁴ Zozi kɔ bua bé ke: “Kɛmɔ emɔ nzi man Nyanmian Anwan Ejɔle'n, ɔ nɔn Nyanmian tunmin'n, yí ti yê ɔ man emɔ a fɔn ɔ. ²⁵ ɔ sanlin ke ewuetinnye cian'n, mmelenzua'n-mɔ ngɔ ja man mmala. Mmala'n-mɔ kɔsu ngɔ ja man mmian. Be 'ba kaci ke nyanmiansu mmɔfue'n-mɔ. ²⁶ M'ɔ ti ewuetinnye nun anwɔn ejɔle'n, ejɔle mɔ Moyizi heleli'n, emɔ kɔnngali man yí lé ɔ? Kalata'n le kele ke anin sɔn'n le sɔ baka kaan kɔn ati su. Nyanmian feleli Moyizi a, yí nwan: *N di Abalahamɔn Nyanmian, Izaki Nyanmian, ese n di Zvakɔbu kɔsu Nyanmian?* ²⁷ Emɔ a fɔn bɔkɔɔ. ɔ sanlin ke, Nyanmian ti man ewue mma'n-mɔ Nyanmian. Nan ɔ ti ngwan mma'n-mɔ Nyanmian.”

*Mala'n m'ɔ ti kpili tala bé kwalaa'n
(Matie 22.34-40, Luku 10.25-28)*

²⁸ Mele mɔ *Sadusifue'n-mɔ nɔn Zozi 'jɔjɔ'n, *mala nin asu kpain'n kɔn tili bé ngan. Kɛmɔ ɔ nwunlin ke Zozi a bua Sadusifue'n-mɔ kpa'n, ɔ kɔ kpɔnnye yí nwɔn elɔ, yí nwan: “Mala benin yê ɔ ti kpili tala mala'n-mɔ kwalaa ɔ?”

²⁹ Zozi kɔ bua yí ke: “Mala'n m'ɔ li mɔa'n y'ɔ le ehi: *Izalaye amma, be tíe, yé Min Nyanmian angɔnmɔn yê ɔ ti Nyanmian ɔ.* ³⁰ *Fa wɔ ahɔnlin'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ ekala'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ ajɔnlin'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ anwɔnsele'n kwalaa kulo yé Min Nyanmian.* ³¹ M'ɔ tian yí nnyuan'n, y'ɔ le ehi: *Kulo wɔ manngɔn ke wɔ muonun wɔ nwɔn.* Mala fí nɔn man ebele m'ɔ tala mala nnyuan ehi ɔ.”

³² Mɔ Zozi hanlin ehi'n, mala nin asu kpain'n nwan: “Kpain, fɔ́n, a han ananhɔle! Nyanmian ti kɔnngba cein, bie fí kɔn nɔn man yí nzin. ³³ Se ε fa wɔ ahɔnlin'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ ajɔnlin'n kwalaa, ɔ nɔn wɔ anwɔnsele'n kwalaa, ε kulo Nyanmian, ε kulo wɔ manngɔn ke ε kulo wɔ muonun wɔ nwɔn nin an, ɔ ti kpa tala tee eyie nɔn afɔle ngacile'n kvalaatin.” ³⁴ Bian'n kɔ bua ejɔle'n ngele su. Yí ti, Zozi hanlin heleli yí ke: “A mantan Nyanmian Belemgbin Mân'n.” Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, sɔanlan fí a mmisa man yí kosuan fí kɔn.

*Kilisi'n nɔn belemgbin Davidi
(Matie 22.41-46, Luku 20.41-44)*

³⁵ Anin Zozi wɔ Nyanmian awulo nin anin, ɔ le kekele menian'n-mɔ ninnye. ɔ kɔ bisa bé ke: “ɔ yɔ se mɔ *mala nin asu mgbain'n-mɔ kwalaa kan ke belemgbin Davidi awa y'ɔ le *Kilisi'n? ³⁶ Davidi muonun, mɔ Nyanmian Wawe'n wɔlɔli yí nun'n, yí nwan:

Edannanman a han a hele mín Min ke:

*Tanlan mín fama sv,
nán mín 'ba fa wɔ mgbɔfue'n-mɔ
mín gua wɔ ja abv.*

³⁷ Davidi muonun feleli yí Min. Anin ɔ yɔ se m'ɔ kvala ke ɔ yɔ yí wa'n?” Meninsɔnman'n le fe elie be tie ejɔle'n mɔ Zozi le kan'n.

Zozi 'ba tu menian'n-mə fɔ

wə mala nɪn asɔ mgbain'n-mə anwɔn
(Matie 23.1-12, Luku 20.45-47)

³⁸ Zozi like ehehele nɪn anɪn, ɔ kɔ han kɔ hele meninsɔnman'n kɛ: “Ɛmɔ nían bɛ nɔwɔn kpa wɔ mala nɪn asɔ mgbain'n-mə anwɔn. Bɛ kulo taladiɛ ndɪndɪn ewula nanndɪ menian'n-mə anɪn. Gua nɪn asɔ, bɛ kulo kɛ menian'n-mə man bɛ anyɪnzɔ. Bɛ 'bisa bɛ ahɪn an, bɛ kan kɛ: ‘Kpɪn, ahɪn o!’ ³⁹ Sɛ menian yia nán bɛ 'didi tɔbɪlɪ'n-mə anwɔn an, menian mgbili mgbili lika yê bɛ kpɔndɛ ɔ. Bɛ kɔ asɔnɪn sua'n-mə anɪn an, bia'n-mə m'ɔ jijin bɛ nyunnun'n, sɔ yê bɛ tanlan ɔ. ⁴⁰ Bɛ kpɔkpɔ kunlannvɛ'n-mə anwɔn kpa bɔkɔ. Bɛ 'yɔ asɔnɪn an, bɛ yɔ mmɔtɔɛ ndɪndɪn bɛ kele bɛ nɔwɔn kɛ bɛ tɪ meninkpa. Bɛ nyɔlɛ sɔ'n-mə anwɔn, ahɪtua mɔ bɛ 'ba nyan yí'n, ɔ tɪ kpɪli sɔnman.”

Kunlannvɛ balasua nɪn acɛdiɛ'n
(Luku 21.1-4)

⁴¹ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ kɔ tanlan asɪ Nyanmɪan awulo nɪn anɪn lika mɔ bɛ tɔ acɛdiɛ'n. Kɛ meninsɔnman'n kpɪn tɔ esika'n, Zozi tɪ ebɛlɛ yí nyɪn ta bɛ. Esikafɔɛ nwala kpa kɔ gua nɪn esika dɔwɔn. ⁴² Kunlannvɛ balasua kɔn kɔ a, ɔ tɪ ehianfɔɛ kpa. ɔ kɔ tɔ babulu ngɔkɔn ngɔkɔn nnyuan alaka nɪn anɪn.

⁴³ Mɔ Zozi nwunlɪn yí sɔ'n, ɔ kɔ fɛlɛ yí menian'n-mə. Yí nwan: “Mɪn kan yí ananhɔlɛ mɪn kele ɛmɔ kɛ, ehianfɔɛ kunlannvɛ balasua ehɪ, ɔ'a tɔ esika dɔwɔn ɔ'a tala bɛ kwalaa mɔ b'a tɔ esika alaka nɪn anɪn'n. ⁴⁴ ɔ sanlɪn kɛ, bɛ kwalaaatin, esika mɔ bɛ mianlɪn man yí nɔwɔn'n yê b'a fa b'a gua nɪn ɔ. Nan yí diɛ, yí ehianfɔɛ esika kaan m'ɔ le m'ɔ kɔ fa kɔ li alɛ'n yê ɔ'a fa ɔ'a tɔ alaka nɪn anɪn nɪn ɔ.”

13

Nyanmɪan awulo nɪn ebubue nɪn anwɔn ejɔlɛ'n
(Matie 24.1-14, Luku 21.5-19)

¹ Mɔ Zozi fi Nyanmɪan awulo nɪn anɪn ɔ 'fite'n, yí menian'n-mə anɪn kɔn nwan: “Kpɪn, nɪan. Nyɔbɔɛ ehɪ-mɔ, nyanmɪnsemɔn, bɛ nnwun man yí nɔwɔn sɔ. B'a fa b'a sisi sua'n-mə nganlanman nganlanman sɔnman!”

² Zozi kɔ se yí kɛ: “Ɛ nwun sua mgbili ehɪ-mɔ ɔ? Ɛbɔɛ baa kɔn ngɔ tanlan man yí mangɔn asɔ. Bɛ 'kan yí kwalaa bɛ gua asɪ cɪan bie.”

Munnzue nɔn ahɔlɔwa'n
(Matie 24.3-14, Luku 21.7-19)

³ Zozi fi ebɛlɛ ɔ kɔ hɔ kɔ fɔ *Olivɔ bɔka nɪn asɔ ɔ kɔ tanlan asɪ. Bɔka sɔ'n nɔn Nyanmɪan awulo nɪn anyɪn wɔ sɔ. Kɛmɔ ɔ nɔn Pɪɛlɪ nɔn Zɔan, nɔn Zɔakɪ nɔn Andele angɔnmɪn ala yê bɛ hɔlɪ'n, bɛ kɔ bisa yí kɛ: ⁴ “Anɪn cɪan benin yê nyɔbɔɛ sɔ'n-mə 'kan gua asɪ ɔ, kan kele yé? Sɛ mɛlɛ'n ju kɔsɔ a, nzɔlɛ benin yê bɛ 'fa bɛ nwun yí kɛ yí ayuelɛ tɛmɔn a ju ɔ?”

⁵ Ehɪ a, Zozi kɔ sɔsɔ ejɔlɛ sɔ. Yí nwan: “Ɛmɔ nían bɛ nɔwɔn kpa nán abie a nnaka man ɛmɔ. ⁶ ɔ sanlɪn kɛ menian dɔwɔn 'ba nanndɪ mɪn dunman nɪn asɔ nan kɔn biala kan kɛ: ‘Kilisi'n, Belemgbɪn Ngɔandefɔɛ'n y'ɔ le mɪn.’ Bɛ 'kan sɔ bɛ laka menian dɔwɔn. ⁷ Sɛ ɛmɔ tɪ kɛ bɛ lɛ kan ɛlɔɛ ejɔlɛ, anaaɪn ɛmɔ tɪ ɛlɔɛ angan an, nán bɛ man bɛ lɔa bɔ bɛ nɔwɔn. ɔ sɛ kɛ ninngɛ sɔ'n-mə jú sɔ, nan kɔsɔ anɪn ayuelɛ'n juli man. ⁸ Mân kɔn 'ba jasɔ ɔ nɔn mân kɔn bɛ kɔn ɛlɔɛ. Belemgbɪn mân kɔn 'ba jasɔ ɔ nɔn belemgbɪn mân kɔn bɛ kɔn ɛlɔɛ. Asɪɛ'n 'ba kpɔsɔ wɔ lika dɔwɔn. Ehɔɛ 'ba kpɪn. Ehɪ kwalaa 'ba yɔ kɛ awɔlɛ yalɛ nɪn abɔbɔ'n.

⁹ “Ɛmɔ nían bɛ nɔwɔn kpa. Bɛ 'ba fa ɛmɔ bɛ kɔ bɛ mɔ bɛ di ejɔlɛ'n-mə aja sɔ. Bɛ 'ba bɔ ɛmɔ Zufɔ'n-mə asɔnɪn sua'n-mə anɪn. Bɛ nɔn ɛmɔ 'ba hɔ mân mgbain'n-mə, nɔn mmelemgbɪn'n-mə anyunnun wɔ mɪn dunman nɪn maan ɛmɔ di mɪn nɔwɔn adanzɛ.

¹⁰ Afɪ ɔ fata kɛ bɛ di mɔa bɛ bɔ Ejɔlɛkpa'n bɛ kele eyuadɪ nɪn anɪn menian'n-mə kwalaaatin.

¹¹ “Mɛlɛ mɔ bɛ kɔ hyɪ ɛmɔ, bɛ nɔn ɛmɔ kɔ hɔ bɛ mɔ bɛ di ejɔlɛ'n-mə aja sɔ'n, ejɔlɛ m'ɔ di mɔ ɛmɔ kan'n, nán bɛ di mɔa bɛ susu yí nɔwɔn. Nan ejɔlɛ m'ɔ kɔ tɔ ɛmɔ ati anɪn dɔhyɔlɪ

sɔ nun anun'n, emɔ hán. Ɔ sanlin ke Wawε Nwannzan-nwannzan'n yê ɔ 'fa ejɔle sɔ'n wula emɔ anɔan maan emɔ kan ɔ. ¹² Anianman'n 'ba yi yí nianman maan be kun yí. Siε'n-mɔ kusɔ 'ba yi bé mma'n-mɔ maan be kun bé. Mma'n-mɔ kusɔ 'ba jasɔ bé si-mɔ akɔmin anun maan be kun bé. ¹³ Mín dunman nun, menian'n-mɔ kwalaa 'ba fa emɔ anwɔn ekpɔ. Nan nunhan m'ɔ kɔ jinlan kpunndiin dede ɔ kɔ ju yí ayueliε'n, ɔ 'nyan yí ti.

Like εte kpili'n m'ɔ bɔ alba'n
(Matie 24.15-28, Luku 21.20-24)

¹⁴ “Emɔ 'ba nwun like εte kpili'n m'ɔ bɔ alba m'ɔ man sɔanlan anwɔn bubu yí'n ke ɔ jin lika m'ɔ nvata man ke ɔ jinlan'n. (Sɔanlan m'ɔ le kunnga lika sɔ'n, ɔ tí yí bɔ kpa.) Temɔn sɔ'n, bé mɔ be wɔ Zude mân nun anun'n, be nwánndi be hó mmɔka'n-mɔ asɔ. ¹⁵ Sɔanlan m'ɔ kɔ fɔ yí sua nun ati sɔ'n, n'ɔ ju kɔ yí sua nun anun, ɔ fa like. ¹⁶ M'ɔ kɔ hɔ ebolo'n, n'ɔ sa ba kulo, n'ɔ sa ba fa taladiε. ¹⁷ Mele sɔ'n, mmalasua'n-mɔ mɔ be le nwɔnnze'n, ɔ nɔn bé mɔ be le nɔan mma'n, bé yakɔ! ¹⁸ Emɔ séle Nyanmian ke n'ɔ man mele sɔ'n yia fɔsiε nun. ¹⁹ Ɔ sanlin ke Nyanmian bɔli mân'n dede m'ɔ ju ene'n, be nwunlin man yí nwɔn sɔ yale sua lé. Yê yí nwɔn sɔ yale fíi ngɔ a man kún. ²⁰ Se yé Mɔn a mgbe man cian sɔ'n-mɔ asɔ a, sɔanlan fíi nnyan man yí ti. Nan bé mɔ ɔ'a kpa bé ɔ'a yɔ yí die'n dunman nun, ɔ'a kpe cian sɔ'n-mɔ asɔ. ²¹ Yí ti, se abie se emɔ ke: ‘Emɔ nían, Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefɔε'n, ɔ wɔ ewa anaan ɔ wɔ elɔ' a, nán be te yí sɔ. ²² Ato Kilisi, nɔn ato mgbɔmanfɔε dɔn 'ba fite. Be 'ba yɔ nzɔle nɔn asinbenwɔn ninngε be bɔ menian'n-mɔ apoo. Eεε bɔbɔ, se be kwalaa yí yɔ a, be 'laka be mɔ Nyanmian a kpa bé a yɔ yí die'n-mɔ. ²³ Nan emɔ die, m'an li mɔa m'an kannzɔ emɔ! Yí ti, emɔ nían bé nwɔn kpa.

Mân Baa nun ewale'n
(Matie 24.29-31, Luku 21.25-28)

²⁴ “Nan mele sɔ nun anun, yale elie mele nun anzin, senze'n 'ba lu tuun, sala'n ngɔ ta man kún. ²⁵ Nzalama'n-mɔ fi anwunno be 'ba tutu be gua asɔ. Anwunno elɔ ninngε sɔ'n-mɔ kwalaaatin 'ba kpusu. ²⁶ Ebele nun anun, be 'ba nwun Mân Baa'n, ke ɔ fi bɔlé nun anun nyanmiansɔ ɔ le ba. Ɔ le tunmin kpili kpa ɔ nɔn anunminnyanmɔn. ²⁷ Temɔn sɔ nun anun, ɔ nɔn yí nyanmiansɔ mmɔfɔε'n-mɔ yê ɔ 'ba a ɔ. Ɔ 'ba hohuan yí menian'n-mɔ mɔ be wɔ asε nun asɔ ewa lika kwalaa nun anɔan.

Figi baka nun anwɔn anyɔndala'n
(Matie 24.32-35, Luku 21.29-33)

²⁸ “Emɔ fá bé nyin be tú figi baka nun anwɔn. Mele mɔ emɔ kɔ nwun ke asaa mma a fifi yí nwɔn'n, mɔ yi nyâ'n le wula'n, anin emɔ si ke mele kpa'n mɔ be nyan sɔ mma nun a kpunngε. ²⁹ Yí sɔ kusɔ ala, mele mɔ emɔ kɔ nwun εhi kwalaa'n, anin emɔ si ke Mân Baa nun ewale nun a ju a yue, ɔ'a mantan emɔ kɔkɔ. ³⁰ Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke ajulisɔ menian εhi-mɔ ngɔ yue man wu nán ninngε sɔ'n-mɔ temɔn a ju. ³¹ Anwunno nɔn asɔ 'ba kpe nun, nan mín Nɔan Ejɔle'n die, ɔ mgbe man nun lé.

Emɔ tánlan be sísa
(Matie 24.36-44)

³² “Nan kusɔ cian sɔ'n, anaan dɔε sɔ'n, yí die, sɔanlan fíi nzi man. Nyanmiansɔ mmɔfɔε'n-mɔ o, Nyanmian Awa nun o, bé fíi be nzi man. Siε nun angɔnmɔn yê ɔ si ɔ. ³³ Emɔ nían bé nwɔn kpa, emɔ tánlan be sísa. Afi emɔ nzi man mele mɔ ninngε sɔ'n-mɔ kɔ a ɔ. ³⁴ Ɔ ti ke sɔanlan m'ɔ le kɔ atin, mɔ ɔ'a yaci yí awulo'n ɔ'a wula yí ngɔa'n-mɔ asa nun ɔ. Ɔ'a fa sɔanlan kɔn junman die m'ɔ fata ke ɔ di'n ɔ'a man yí. Ɔ feleli sɔanlan'n m'ɔ sisa awulo nun an, yí nwan: ‘Wɔ die, n'ε dafi.’ ³⁵ Yí ti, emɔ tánlan be sísa. Afi emɔ nzi man mele mɔ sɔanlan'n m'ɔ le awulo'n kɔ a ɔ. ³⁶ Se ɔ 'ba nɔsɔba e, se alimunnun e, se alibahian e, se ngelemɔ e, emɔ nzi man. Afi, se ɔ ba nvu nun, nán emɔ le dafi a, ɔ ngɔ yɔ man seεε. ³⁷ Mɔ mɔn kan mɔn kele emɔ'n, mɔn kan mɔn man menian'n-mɔ kwalaaatin: Emɔ tánlan be sísa.”

14

Zufv mgbain'n-mə 'ba hə Zozi ati ahuan (Matie 26.1-5, Luku 22.1-2, Zvan 11.45-53)

¹ M'ə ka cian nnyuan nán Paki'n nvn kpaun'n mə fali ayile nnvn man nun'n feti nun a ju'n, Nyanmian tseyifve mgbain'n-mə, nvn mala nun asv mgbain'n-mə kə kpvnnde atin mə be 'sın sv nán be ci Zozi be kun yí. ² Əhi, be kə han yí bé afian elə ke: “Nán be man ye ci yí feti nin anun. Se ye ci yí feti nin anun an, bagua'n 'ba jasv yé kəmın anun.”

Balasua kvn 'ba kaci anatılı gua Zozi ati nin asv (Matie 26.6-13, Zvan 12.1-8)

³ Anın Zozi wə Betanın. Ə kə sike bian kvn awulo. Bian sə'n li Simvn, ə tı kokobefve daba. Be gua təbılı nin anwvn mə be 'di like'n, balasua kvn kə a, ə le anatılı bondoman kvn yí sa nun. Anatılı mə yí gua yə sı kpa wə bondoman sə nin anun. Baka'n mə be fəle yí náá'n yê be fa be yə anatılı sə nin ə. Balasua'n kə bo bondoman'n, ə kə kaci nun anatılı'n ə kə gua Zozi ati nin asv.

⁴ Balasua sə'n nyəle'n ngə yə man bé mə be gua əbele'n mmie-mə fə. Be kə han yí bé afian elə ke: “Anatılı əhi əsəciə diə nin abv y'ə le benin? ⁵ Ahan be kvəla kə be tənın yí jete fufue eya nsan be fa yí esika'n be ce ehianfve'n-mə!” Be kə juju balasua sə'n kpa.

⁶ Zozi nwan: “Əmə yáci yí koun. Nzuke ati yê əmə le di yí nwvn yale ə? Like kpa yê ə'a yə ə'a man mín ə. ⁷ Ehianfve'n-mə diə, əmə nvn bé gua əwa dahuu. Cian biala mə əmə kulo'n, əmə kvəla kə be yə bé ye. Nan mín diə, əmə nvn mín le man ndanlanman daa. ⁸ M'ə kvəla yí yə'n yê ə'a yə ə. Ə'a li mva ə'a fa anatılı'n ə a gugua mín nwvn. Ə tı kə mín esie yê ə'a sie nin ə. ⁹ Mın kan yí ananhəle mın keke əmə ke eyuadı'n lıka biala mə be 'bə Əjələkpa'n, bé ti 'kaci balasua əhi be kan like mə ə'a yə nin anwvn əjələ.”

Zudası 'ba yı Zozi man Nyanmian tseyifve mgbain'n-mə (Matie 26.14-16, Luku 22.3-6)

¹⁰ Mə Zozi hanln sə yuel'n, Zudası Isikaliətı m'ə wə Zozi menian bulu nvn nnyuan nin anun bie'n, ə kə hə kə tv tseyifve mgbain'n-mə, kə ə 'yı Zozi man bé. ¹¹ Zudası bəli bé amannie mə be tılı əjələ sə'n, be lili yí nwvn fə kpa. Be kə han be kə hele yí kə se ə man bé sa kan Zozi sakpa a, be 'man yí esika. Zudası kə kpvnnde atin mə ə 'sın sv ə yı Zozi man'n.

Zozi nvn yí menian'n-mə 'ba li Pakı alie'n (Matie 26.17-25, Luku 22.7-14,21-23, Zvan 13.21-30)

¹² Əhi, cian'n mə be kun tē eyie bva'n, cian sə'n kvnmgba yê be di kpaun'n mə fali ayile nnvn man nun'n feti'n, Zozi menian'n-mə kə bisa yí ke: “Ninhan yê ε kulo kə ye hó tın *Pakı alie nin ə?”

¹³ Əhi a, Zozi kə svan yí menian'n-mə anun nnyuan, yí nwan: “Əmə hó kulo nin asv, əmə nvn belenzua kvn 'ba yia. Ə sv nzue awva kvn anun. Əmə sí yí sv, ¹⁴ nán lıka m'ə kə wvlv'n, əmə sé awulo nin asv mınhan'n ke: ‘Yé Mın nwan ye bısa wó ke sua'n m'ə nvn yí menian'n-mə 'di Pakı'n nun'n wə nin?’ ¹⁵ Nán ə 'ba hele əmə dəbele kpili kvn awaa nin asv elə. B'a yue nun sesie. Əmə sésie Pakı alie nin əbele.”

¹⁶ Zozi menian nnyuan'n kə hə kə ju kulo nin asv. Mə be juli elə'n, kə Zozi kpınln hanln yí'n, be nwunlin yí kvəlaa sə. Be kə tın Pakı alie'n be kə sesie yí əbele.

¹⁷ Nəsuba, Zozi nvn yí menian bulu nvn nnyuan'n, be kə a. ¹⁸ Be gua təbılı nin anwvn mə be 'didi'n, Zozi nwan: “Mın kan yí ananhəle mın keke əmə ke əmə anun kvn m'ə nvn mín le didi'n, ə 'ba yí mín man.”

¹⁹ Yí menian'n-mə anwvn kə bubu bé. Bé nunhan kvn biala nwan: “Yé Mın, nán mín ə.”

²⁰ Zozi nwan: “Əmə menian bulu nvn nnyuan'n, nunhan mə mın nvn yí yé sa wə talie kvn anun'n, yí dein ə. ²¹ *Mân Baa'n 'ba wu kə be kpınln be hanln yí wə Əhele Əjələ kalata nin anun'n. Nan svanlan'n mə ə 'ba yı yí man'n, munnzue hán yí! Ə tı kpa kə ahan b'a nwo man svanlan sə'n bəbə!”

Zozi 'ba man yí menian'n-mə kominnian
(*Matie 26.26-30, Luku 22.15-20, 1 Kolintı 11.23-25*)

²² Temɔn mə be 'di like'n, Zozi kɔ fa kpaɔn, ɔ kɔ la Nyanmian ası. M'ɔ lali Nyanmian ası yueli'n, ɔ kɔ bubu nun kɔ man yí menian'n-mə. Yí nwan: “Emɔ lé kpaɔn ehi be lí, ɔ ti mɔn nwɔnnaan.”

²³ M'ɔ hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ fa divin kangɔ kɔn. Ɔ kɔ la Nyanmian ası kɔ yue. Ɔ kɔ fa kɔ man bé. Bé kwalaa be kɔ nɔn. ²⁴ Yí nwan: “Nzan ehi ti mɔn moja. Ɔ di Nyanmian nyihye'n m'ɔ nɔn emɔ le di nin ajinlanmun. Moja sɔ'n, b'a butu yí b'a man menian dɔɔn. ²⁵ Mun kan yí ananhɔle mɔn kele emɔ ke mɔn nɔn emɔ ye ngɔ nɔn man nzan fí kún dede ɔ 'ju cian mə ye kɔ yia Nyanmian Belemgbin Mân nin anun'n yê ye 'nɔn nzan fɔfɔle ɔ.”

²⁶ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, be kɔ tu Izalaye aye eyie ejue. Be fi ebele, be kɔ fa *Olivu buka nin atin'n.

Zozi 'ba han ke Pielı 'ba se ke ɔ nzi man yí
(*Matie 26.31-35, Luku 22.31-34, Zvan 13.36-38*)

²⁷ Be hɔli juli buka nin asu elɔ a, Zozi nwan: “Emɔ kwalaa 'ba nwanndi mɔn. Afi b'a hɔle yí ke:

Mɔn 'ba hun bua enianfve'n,
yí mmɔa'n-mə kwalaa 'ba bɔ asanndie.”

²⁸ Nan Zozi seli bé ke: “Se n vi ewue nun mɔn tinngɔ a, mɔn 'di mɔa emɔ anyunnun Galile mân nin anun elɔ.”

²⁹ Pielı nwan: “Se bé kwalaa be nwanndi wɔ a, mɔn kpɔnmgba cein die mɔn nwanndi man wɔ.”

³⁰ Ehi a, Zozi nwan: “Mun kan yí ananhɔle mɔn kele wɔ ke, ene kɔngɔe dein, ɔ nɔn dede mə akɔ'n 'bɔ kokolokoo fâ nnyuan'n, anun a han yí fâ nsan ke e nzi man mɔn.”

³¹ M'ɔ hanlin sɔ'n, Pielı kɔ han yí sele kpa ke: “Se ɔ fata ke mɔn nɔn wɔ ye wu bɔbɔ a, ye 'wu. Cian bie lé mɔn ngan man ke mɔn nzi man wɔ.” Zozi menian'n-mə kwalaa kɔ han sɔ.

Zozi 'ba yɔ asɔnin Getisemanne
(*Matie 26.36-46, Luku 22.39-46*)

³² M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi nɔn yí menian'n-mə hɔli Olivu buka nin asu lika kɔn. Lika sɔ'n, be fele yí Getisemane. Be juli ebele a, Zozi nwan: “Emɔ tánlan ewa, nan mɔn 'ti mɔn nwɔn kaan mɔn yɔ asɔnin.” ³³ Ɔ nɔn Pielı nɔn Zvan nɔn Zvakı be kɔ ti bé nwɔn. Esulo nɔn alvabɔ kɔ han Zozi. ³⁴ Ɔ kɔ han kɔ hele yí menian nsan'n ke: “Ewue nin anwɔn alvabɔ le kun mɔn. Emɔ tánlan ewa, be sísa.”

³⁵ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ hɔ yí nyunnun kaan. Ɔ kɔ butu yí nyin ası ɔ kɔ sele ke amanninhunlun'n m'ɔ 'ba nwun yí dɔhyɔli sɔ nin anun'n, se Nyanmian kwalaa yí kpala gua a, ɔ kpála gúa. ³⁶ Yí nzele nin anun, yí nwan: “Aba, mɔn Si, wɔ die, like fí nza man wɔ yɔ. Yí ti, amanninhunlun ehi mə mɔn 'ba nwun yí'n, mɔn 'sele wɔ ke e kpála gúa. Nan kusɔ like biala anun, yɔ mə wɔ kunnun kulo nan n'ε yɔ mə mɔn kulo'n.”

³⁷ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ sa kɔ a yí menian nsan'n-mə anwɔn ebele. Ɔ 'ba ju a, anun be le dafi. Ɔ feleli Pielı a, yí nwan: “Simɔn, ε le dafi? A ngwala man ası tanlan dɔhyɔli kɔnmgba cein? ³⁸ Emɔ tánlan ası be yɔ asɔnin nán Abɔnsanmɔn a nzɔ man emɔ a nɔn man. Ɔ wɔ emɔ ahɔnlin nin anun ke emɔ 'yɔ, nan kusɔ anwɔnnaan'n le man anwɔnsele.”

³⁹ Ɔ kɔ yaci bé ebele ɔ kɔ hɔ asɔnin eyɔle bieku. Ɔ kɔ han ejɔle kɔnmgba sɔ'n. ⁴⁰ Eɛe ɔ wɔ elɔ dede ɔ 'ba ju a, yí menian'n-mə le dafi. Be ngwala man bé nyin ti fí. Be nnwun man ejɔle mə be kan be kele yí ɔ.

⁴¹ M'ɔ walı yí kpê nsan nin asu'n, yí nwan: “Emɔ te dafi be te de bé enwɔnmian? Ɔ'a yɔ kpa sɔ! Dɔe nin a ju. Emɔ nían, be 'ba yi *Mân Baa'n be man menian etefve'n-mə. ⁴² Emɔ jásu be mán ye hól! Emɔ nían, swanlan'n mə ɔ 'ba yi mɔn man'n, ɔ'a ju ewa.”

Zozi ehye'n
(*Matie 26.47-56, Luku 22.47-53, Zvan 18.3-12*)

⁴³ Zozi anvan ngo tɔ man, yɪ menian bulu nun nnyuan nun anun kɔn'n mɔ be fele yɪ Zudasɪ'n kɔ fite ebele. Ɔ 'ba a, menian dɔvɔn si yɪ sv. Be lile dadɪe nun koloman. Menian sɔ'n-mɔ, tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ, mala nun asɔ mgbain'n-mɔ nun Zufɔ mgbain'n-mɔ yɛ be svanlin bɛ ɔ.

⁴⁴ Mɔ be 'ba'n, Zudasɪ mɔ ɔ 'yɪ Zozi man'n kɔ hele bɛ nzɔle kɔn. Yɪ nwan: “Svanlan'n mɔ n gɔ tɔ yɪ nun'n, anɪn emɔ sɪ ke yɪ dein yɪ ɔ. Emɔ hyɪ yɪ. Be sɔ yɪ kpa be nun yɪ hɔ.” ⁴⁵ Mɔ Zudasɪ juli ebele'n, ɔ kɔ kpunngɛ Zozi, yɪ nwan: “*Labi!” M'ɔ feleli yɪ yueli'n, ɔ kɔ tɔ yɪ nun. ⁴⁶ Ebele ala, menian sɔ'n-mɔ kɔ tɪ kɔ gua Zozi sv be kɔ hyɪ yɪ. ⁴⁷ Nan mɔ menian sɔ'n-mɔ hyɪli Zozi'n, yɪ menian'n-mɔ anɪn kɔn kɔ hyɔvɪn yɪ dadɪe'n. Ɔ kɔ kpɛ Nyanmian tɛɛyɪfɔe kpain nun akva nun anzɔ'n.

⁴⁸ M'ɔ yɔli sɔ'n Zozi nwan: “Nzukɛ ati yɛ emɔ 'ba hyɪ mɪn an, emɔ le dadɪe nun koloman ɔ? Asɔ kodiawu y'ɔ le mɪn ɔ? ⁴⁹ Cian daa mɪn nun emɔ ye gua Nyanmian awulo nun anɪn, mɪn kekele emɔ Nyanmian Anvan Ejɔle. Temvɔn sɔ'n, emɔ ngɔala man ke be cɪ mɪn. Nan ɔ se ke ɔ yɔ sɔ nán ejɔle'n mɔ Ehele Ejɔle'n hanlin nun a kpɪn sv.” ⁵⁰ Ehi a, Zozi menian'n-mɔ kwalaa kɔ yaci yɪ kɔ nwanndi.

⁵¹ Anɪn kpafele kɔn si Zozi sv, kisaan ala yɛ ɔ gua yɪ nwɔn ɔ. Be kɔ hyɪ yɪ, ⁵² ɔ kɔ foti bɛ sa, ɔ kɔ yaci yɪ etanlan nun ebele. Ɔ kɔ fa yɪ nwɔn mgban ɔ kɔ nwanndi ɔ kɔ hɔ.

*Be nun Zozi 'ba hɔ tɛɛyɪfɔe kpain nun aja sv
(Matie 26.57-68, Luku 22.54-55,63-71, Zvan 18.13-14,19-24)*

⁵³ Be nun Zozi kɔ hɔ Nyanmian *tɛɛyɪfɔe kpain nun anyunnun. Ebele yɛ Nyanmian tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ nun Zufɔ mgbain'n-mɔ, nun *mala nun asɔ mgbain'n-mɔ kwalaa hɔli yiali ɔ. ⁵⁴ Pɪeli si Zozi sv, ɔ di yɪ fannvanndɔ. ɔ kɔ hɔ dede Nyanmian tɛɛyɪfɔe kpain nun awulo. Ɔ kɔ tanlan sɪn nun anwɔn ebele lika mɔ tɛɛyɪfɔe kpain'n nzalafɔ'n-mɔ gua'n.

⁵⁵ Nyanmian tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ, nun bɛ kwalaa mɔ be di ejɔle'n, be kɔ kpɔvɔnde atɪn mɔ be 'sɪn sv be tvn Zozi svan, be kun yɪ. Be kpɔvɔndeli, kusɔ be ngo nyan man bie. ⁵⁶ Afɪ menian mmie-mɔ dɔvɔn kpa kɔ tvn yɪ svan, nan bɛ kɔnmgban b'a kpalɪ kpalɪ menian sɔ'n-mɔ abu. ⁵⁷ Mmie-mɔ kɔ jasɔ, be kɔ li ato be kɔ tv Zozi abu. Bɛ nwan: ⁵⁸ “Y'a tɪ ke yɪ nwan: ‘Mɪn 'bubu Nyanmian awulo ehi mɔ menian'n-mɔ a si'n. Mɪn 'fa cɪan nsan mɪn si yɪ fɔfɔle. Fɔfɔle sɔ'n, nan kulo menian yɛ be 'si ɔ.’ ” ⁵⁹ Nan ejɔle kpɔle kɔnmgban sɔ nun asɔ bɔbɔ, bɛ ngɔnmɪn, be kɔ kpalɪ kpalɪ bɛ bv.

⁶⁰ Ehi a, Nyanmian tɛɛyɪfɔe kpain'n kɔ jasɔ bɛ kwalaa bɛ nyunnun ebele, ɔ kɔ bisa Zozi ke: “Ejɔle nwala ehi mɔ be le kan be gua wɔ sv'n, e mmua man bie ɔ?” ⁶¹ Zozi ngo buke yɪ nvan ngo han ejɔle fɪi.

Nyanmian tɛɛyɪfɔe kpain'n kɔ bisa yɪ biekuɔn ke: “Asɔ *Kilisi'n m'ɔ tɪ ye mɔn'n defɔe'n y'ɔ le wɔ ɔ? Nyanmian mɔ ye yɪ yɪ aye'n, yɪ Wa y'ɔ le wɔ ɔ?”

⁶² M'ɔ bisali kosuan sɔ'n, Zozi nwan: “Yuo o, Kilisi'n y'ɔ le mɪn. Nan emɔ kwalaa be 'ba nwun yɪ ke Mɔn Baa'n tɪ Nyanmian tunminfɔe'n yɪ fama sv. Ese emɔ 'ba nwun yɪ ke ɔ fi nyanmiansɔ bɔlɛ nun anɪn ɔ le ba.”

⁶³ Mɔ Nyanmian tɛɛyɪfɔe kpain'n tɪli yɪ sva'n, ɔ kɔ sosua yɪ muonun yɪ taladɪe'n m'ɔ wula nun anɪn. Yɪ nwan: “Ye mgbɔvɔnde man adanzɪe fɪi kɔn. ⁶⁴ Emɔ a tɪ ke ɔ'a juɔ ɔ'a tia Nyanmian, yɪ ti, emɔ nwan nzɛ?”

Bɛ kwalaa bɛ nwan ɔ'a yɔ ete, ɔ se ke be kun yɪ. ⁶⁵ Mmie-mɔ kɔ tutɔ yɪ nyunnun ngesele. Be kɔ fia yɪ nyɪn be kɔ tutɔ yɪ kɔtɔle. Bɛ nwan: “Kele ye svanlan'n mɔ ɔ'a tutɔ wɔ kɔtɔle'n!” Tɛɛyɪfɔe kpain'n nzalafɔ'n-mɔ kɔ kpacɪ kpacɪ yɪ nyɪn nun asɔ.

*Pɪeli 'ba se ke ɔ nzi man Zozi
(Matie 26.69-75, Luku 22.56-62, Zvan 18.15-18,25-27)*

⁶⁶ Anɪn Pɪeli te wɔ awulo nun abu elɔ yɛ Nyanmian tɛɛyɪfɔe kpain nun afanɪan'n-mɔ anɪn kɔn walɪ ɔ. ⁶⁷ M'ɔ nwunlin ke Pɪeli tɪ sɪn nun anwɔn ebele'n, ɔ kɔ nwun yɪ nzɔle. Yɪ nwan: “Wɔ kusɔ wɔ, Zozi m'ɔ fi Nazaletɪ'n, e si yɪ sv bie.”

⁶⁸ M'ò hanlin sò'n, Pielì kò su yí akpòlòwa. Yí nwan: "Svanlan'n mò é le kan yí ejòlè'n, mún nzi man yí." Èhì a, ò fi ebele ò kò jasò, ò kò hò kò jinlan awulo nun anvan nun anun elò [yê akò'n bòlì ò.]

⁶⁹ Mò afanian'n nwunlin yí'n, ò kò han yí biekun kò hele bé mò be gua ebele'n ke: "Bian èhì, ò wò bé nun bie!"

⁷⁰ Mò afanian'n hanlin sò'n, Pielì kò su yí akpòlòwa biekun. Kaan ce, bé mò be wò ebele'n kò han kò hele Pielì biekun ke: "Ò tí ananhòle, é wò bé nun bie. Ò sanlin ke é tí Galile mân nun anun svanlan."

⁷¹ Èhì a, Pielì nwan: "Sé ato yê mún di a, Nyanmian Kpili túa mún yí nwòn kale. Mún kan ndâ ke svanlan'n mò emò le kan yí ejòlè'n, mún dié mún nzi man yí." ⁷² Ké ò 'kan sò nun ala, kokolokoo! Akò'n kò bò biekun. Pielì ati kò kacì ejòlè'n mò Zozi hanlin helelì yí'n. Zozi hanlin helelì yí ke: "Pielì, ò nòn dede mò akò'n 'bò kpê nnyuan'n, é 'kan yí fâ nsan ke é nzi man mún." M'ò yòlì sò'n, Pielì sunlin kpa.

15

Bé nòn Zozi 'ba hò kònmanna Pilatì aja sv (Matie 27.1-2,11-14, Luku 23.1-5, Zvan 18.28-38)

¹ Mò alíe hunlin'n, yí ngelemò, Nyanmian tseyífòe mgbain'n-mò, nòn Zufu mgbain'n-mò nòn bé mò be di ejòlè'n kòalaa nòn mala nun asò mgbain'n-mò, be kò yia be kò fa ajònlìn kòn. Mò be cìcìlì Zozi yuelì'n, be kò fa yí be kò hò kò wula Pilatì asa nun.

² Pilatì kò bisa yí ke: "Zufu'n-mò belemgbin'n y'ò le wó ò?"

Zozi nwan: "Yê wó nvan wò sò é le kan nun ò."

³ Nyanmian tseyífòe mgbain'n-mò kò lí ato dòn kò gua Zozi anwòn. ⁴ Pilatì kò bisa yí biekun ke: "Ejòlè nwala èhì mò be le kan be gua wó sv'n, é mmua man bie ò?"

⁵ Zozi ngò han man ejòlè fíí kón. Yí nyòlè sò'n sinlin Pilatì anwòn.

Pilatì 'ba man be kun Zozi (Matie 27.15-26, Luku 23.13-25, Zvan 18.39-19.16)

⁶ Bé 'di *Pakì fetì biala a, svanlan mò be kò tó yí fiadì mò menian'n-mò kulo ke be yí yí'n, Pilatì yí svanlan sò'n. ⁷ Nan mò be hyì Zozi'n, anùn bian kòn la fiadì. Bian sò'n, be fèlè yí Balabasì. Ò nòn yí manngòn mmie-mò be jasòlì be mân mgbain'n-mò akòmún anun dede be hunlin nun svanlan kòn. Be kò hyì yí be kò tó fiadì. ⁸ Meninsònman'n kò hò kò tó Pilatì. Be kò sèlè yí ke ò yó like'n m'ò yò man bé daa'n.

⁹ Pilatì kò bisa bé ke: "Emò kulo ke n yáci Zufu'n-mò belemgbin'n nùn ò?" ¹⁰ Pilatì kò bisa bé kosuan sò'n, afì ò sí fòún ke ekpò mgban yê Nyanmian tseyífòe mgbain'n-mò kpò Zozi ò. Yí tí yê be hyìlì yí ò. ¹¹ Nyanmian tseyífòe mgbain'n-mò kò wowula meninsònman'n nùn abò ke be hán be héle Pilatì maan ò yí Balabasì.

¹² Pilatì kò bisa bé biekun ke: "Svanlan'n mò emò fèlè yí Zufu'n-mò belemgbin'n, emò kulo ke n yó yí sè?"

¹³ Be kò tian kò bua Pilatì ke: "Man be bóbo yí kòlòwa sv."

¹⁴ Pilatì kò bisa bé biekun ke: "Nzuke ete dié kpa bóbo yê ò'a yò ò?"

Be kò tian sèlè kpa biekun kò bua Pilatì ke: "Man be bóbo yí kòlòwa sv."

¹⁵ Kemò Pilatì kulo ke meninsònman'n nùn akunnun jò'n, ò kò yí Balabasì fì fiadì sua nùn anun. Ò kò man yí nzalafu'n-mò kò fin Zozi mgbele. Èsè ò kò fa yí kò wula bé sa nun ke be bóbo yí kòlòwa sv.

Nzalafu'n-mò 'ba gòlv Zozi anwòn (Matie 27.27-31, Zvan 19.2-3)

¹⁶ Nzalafu'n-mò nòn Zozi kò hò kònmanna awulo nun akunnun elò. Be kò yia nzalafu'n-mò kòalaaatìn. ¹⁷ Be kò fa taladié kòkòlè be kò wula yí, èsè be kò nwòn mmowe abotile be kò bó yí tí. ¹⁸ Mò be yòlì sò yuelì'n, be kò yò yí like. Bé nwan: "Zufu'n-mò belemgbin, ahùn o!"

¹⁹ Bé 'fa baka be fin yí tí nùn anun, anùn be 'tòtò yí nwòn ngesèlè. Be 'kòtò anùn be 'bèbèlè bé

nwɔn asɪ yɪ nyunnun ebele. ²⁰ Mɔ be yeyalalɪ yɪ nwɔn yuelɪ'n, be kɔ yɪ taladiɛ kɔkɔlɛ'n mɔ be falɪ be wulalɪ yɪ'n. Be kɔ fa yɪ muonun yɪ diɛ'n be kɔ wula yɪ. Be nɔn yɪ kɔ hɔ kulo'n tiba, be 'kɔ a bubɔ yɪ kulɔwa sɔ.

*Be 'ba bubɔ Zozi kulɔwa sɔ
(Matie 27.32-44, Luku 23.26-43, Zvan 19.17-27)*

²¹ Anɪn bian kɔn fi yɪ ebolo ɔ le ba. Bian sɔ'n be fele yɪ Simɔn. ɔ fi kulo'n mɔ be fele yɪ Silɛnɪn nɪn asɔ. Yɪ mma-mɔ y'ɔ le Alegizannɪdɪlɪ nɔn Lufusi. Nzalafɔ'n-mɔ kɔ hyɪ yɪ be kɔ fa Zozi kulɔwa'n be kɔ sɔva yɪ. ²² Be nɔn Zozi kɔ hɔ lika kɔn. Be fele lika sɔ'n Gɔlɔgɔta. Gɔlɔgɔta'n, yɪ bu y'ɔ le ke "tile kangɔ lika". ²³ Nzalafɔ'n-mɔ kɔ fa divɪn be kɔ man Zozi ke ɔ nɔn. Divɪn sɔ'n, be gualɪ nun ayile'n mɔ be fele yɪ mɪɪn'n. (Mɪɪn sɔ'n, be nɔn an, be nɔnwun man yalɛ'n sɔnman.) Zozi ngɔ nɔn man. ²⁴ Be kɔ bubɔ yɪ kulɔwa sɔ. Eɛe be kɔ hyɔɪn tondo be kɔ hye yɪ taladiɛ'n-mɔ be kɔ fa.

²⁵ Ngelemɔ dɔe ngɔanlan yê be bubɔli Zozi kulɔwa nɪn asɔ ɔ. ²⁶ Like'n mɔ yɪ ti yê be le kun yɪ'n, b'a hele b'a bɔ yɪ ti sɔ ebele ke: "Zufɔ'n-mɔ belemgbɪn". ²⁷ Be kɔ bubɔ kodiawu nnyuan kusɔ kulɔwa sɔ Zozi anwɔn ebele. Kɔn wɔ yɪ sa fama sɔ, kɔn kusɔ wɔ yɪ sa bê sɔ. [²⁸ Ke ɔ yɔli mɔ Ehele Ejɔle'n kpɪnɪn sɔ nɪn anɪn. Afɪ, be heleli yɪ ke: *B'a ha yɪ b'a wula etefɔe'n-mɔ anɪn.*] ²⁹ Bé mɔ be 'sɪn ebele'n, be kɔsɔ kɔsɔ bé ti'n, anɪn be le kpe yɪ nzɔba. Bé nwan: "E! Wɔ mɔ wɔ nwan e 'bu Nyanmɪan awulo'n nán e fa cɪan nsan e sɪ'n, ³⁰ de wɔ nwɔn fi kulɔwa nɪn asɔ ju e!"

³¹ Nyanmɪan tɛɛyɪfɔe mgbain'n-mɔ, nɔn mala nɪn asɔ mgbain'n-mɔ kusɔ kɔ gɔlɔ yɪ nwɔn. Bé nwan: "ɔ'a le menɪan eɪnɪn-mɔ ngɔan, kusɔ ɔ ngɔala man yɪ nwɔn de. ³² Yɪ mɔ yɪ nwan ɔ ti Kilisi'n, Izalayɛ belemgbɪn'n, ɔ fi kulɔwa nɪn asɔ ɔ jú asɪ maan ye nwún yɪ e! Se ye nwun yɪ a, ye 'de yɪ ye di." Kodiawu nnyuan'n mɔ be bubɔli bé kulɔwa sɔ Zozi anwɔn ebele'n kusɔ kɔ kpe yɪ nzɔba.

*Zozi ewue'n
(Matie 27.45-56, Luku 23.44-49, Zvan 19.28-30)*

³³ Mɔ sɛnze'n jinlanɪn bé ti afɪan'n, awosɪn kɔ wula mân'n lika kwalaaɪn dede nɔsɔba dɔe nsan. ³⁴ Nan mɔ dɔe nsan juli'n, Zozi kɔ tɪan nɪn sele kpa, yɪ nwan: "*Eloyi, Eloyi, lama sabakitanin?*" Yɪ bu y'ɔ le ke: "*Mɪn Nyanmɪan, mɪn Nyanmɪan, nzuke ati yê a yaci mɪn a tɔ ɔ?*"

³⁵ Bé mɔ be wɔ ebele'n mmie-mɔ mɔ be tɪli yɪ ngan'n, bé nwan: "Emɔ tíe, ɔ le fele Eli!"

³⁶ Bé nunhan kɔn kɔ nwanndi ɔ kɔ hɔ kɔ fa eminlan. ɔ kɔ bɔ yɪ divɪn bisii nɪn ɔ kɔ sinnze yɪ baka kɔn ati. ɔ kɔ tɪnnge yɪ Zozi anyunnun ke ɔ nɔn. Yɪ nwan: "Emɔ jɪnlan! Ye 'ba nɪan se Eli kɔ a kɔ jula yɪ a!"

³⁷ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ tɪan nɪn sele kpa, ɔ kɔ ha nɪn.

³⁸ Mgbɛ nɪn etanlan'n m'ɔ ja Nyanmɪan sua nɪn anɪn'n, ɔ kɔ bɔ yɪ anwunno ɔ kɔ sua sɛsɛ nnyuan dede ɔ kɔ ju yɪ bu asɪ. ³⁹ Anɪn *Lɔmɔn nzalafɔ kpain nɪn anyɪn tua Zozi. M'ɔ nwunɪn ke Zozi tɪanɪn ɔ halɪ nɪn'n, yɪ nwan: "ɔ ti ananhɔle, bian eɪ tɪ Nyanmɪan Awa sakpa!"

⁴⁰ Anɪn mmalasua mmie-mɔ kusɔ jijin mɔva yê be le nɪan Zozi ɔ. Mmalasua sɔ'n-mɔ, Mali m'ɔ fi Magɪdala'n, Zɔbakɪ m'ɔ ti Kutua'n nɔn Zozɔ anɪn Mali, ɔ nɔn Salome, be wɔ bé nɪn bie.

⁴¹ Mɔ anɪn Zozi wɔ Galile'n, be sili yɪ sɔ, be sɔli yɪ. Mmalasua'n-mɔ mɔ anɪn be jijin ebele'n, mmie-mɔ dɔn kusɔ sili Zozi sɔ be walɪ Zoluzalemɔn.

*Zozi esie'n
(Matie 27.57-61, Luku 23.50-56, Zvan 19.38-42)*

⁴² Cɪan sɔ'n tɪ cɪan mɔ Zufɔ'n-mɔ fa bɔbɔva bé nwɔn be sie ɔ. Afɪ alíe'n m'ɔ tɔtɔva yɪ'n tɪ enwɔnmɪan ele cɪan. Mɔ alíe'n 'kɔ yɪ nɔsɔba nɪn'n, ⁴³ Zozefɔ m'ɔ fi kulo mɔ be fele yɪ Alimate nɪn asɔ'n kɔ a. Bé mɔ be di Izalayɛ mân nɪn anɪn ejɔle'n, bé bie y'ɔ le yɪ. Menɪan'n-mɔ felɪ yɪ kpa. Yɪ kusɔ ɔ le nwɔnnde Nyanmɪan Belemgbɪn Mân'n. ɔ kɔ nyan anwɔnsele ɔ kɔ hɔ Pilatɪ anwɔn elɔ. ɔ kɔ sele yɪ ke ɔ fá Zozi fuin'n mán yɪ. ⁴⁴ Ejɔle'n kɔ sin Pilatɪ anwɔn. Afɪ

o njonlin man ke Zozi ko wu nde-nde sva o. Ehika ati, o ko yi swanlan ko ho ko fele nzalafu'n-mo kpain'n o ko bisa yi se Zozi wuli nde sakpa a. ⁴⁵ Mo nzalafu kpain'n wali hanlin heheli yi ke o ti so sakpa'n, o ko man Zozefu atin ke o fa yi fuin'n. ⁴⁶ Zozefu ko to kisaan. O ko yi Zozi fuin'n fi kulowa nun asu. O ko fa kisaan'n ko fufa yi nwon. O ko ho ko sie yi seka kun anun. Seka so'n, buka m'o ti ebuta'n, nun ye be kotoli yi o. O ko kunndo ebue kun ko nyin yi anvan'n. ⁴⁷ Mali m'o fi Magidala'n, o non Zozu anin Mali, be nwunlin lika mo be sieli Zozi'n.

16

Zozi ewuetinng'e'n

(Matie 28.1-8, Luku 24.1-12, Zvan 20.1-10)

¹ Mo enwonmian ele cian'n sulin'n, Mali m'o fi Magidala'n, o non Zvaki anin Mali, non Salome, be ko to alufanlan ke be 'ko a fa be ko kpukpa Zozi fuin'n. ² Mole'n ngelemo, mo senze'n 'fite'n, be ko ho seka nun asu. ³ Be ko han yi be afian elo ke: "Nwan ye ye nyan yi maan o kunndo ebue'n m'o nyin seka nun anvan'n man ye o?"

⁴ Nan mo be hanlin so'n, be 'tu be nyin an, be ko nwun ke ebue kpili'n m'o nyin seka nun anvan'n kisa ahanmian dada angonmin. ⁵ Ehi a, be ko wulu seka nun anun. Be 'nian an, anin kpafele kun wula taladie fufue o ti fama su ebele. Esulo ko han be.

⁶ Nan kpafele'n nwan: "Nan be sulo. Emo le kpounde Zozi m'o fi Nazareti'n, mo be bubali yi kulowa su'n? O'a hin. O non man ewa. Emo nian lika mo be tulu yi'n. ⁷ Nan emo ho bo yi menian'n-mo non Pielu amannie ke o le di moa be nyunnun Galile man nun anun elo. Ke o hanlin heheli be'n, elo ye be 'ba nwun yi o."

⁸ Mo kpafele so'n hanlin so heheli be yueli'n, be fi seka nun anun be ko fite. Be ko gua be ja asi. Afi esulo hanlin be, be nwon wusulu be kpa. Kemoo esulo hanlin be nun ati, be ngo han ejole be ngo hele swanlan fi.

Zozi 'ba yi yi nwon kele yi menian'n-mo

(Matie 28.9-10, Zvan 20.11-18)

[⁹ Mole'n ngelemo tutun mo Zozi fi ewue nun tinngeli'n, o lili moa o yili yi nwon o heheli Mali m'o fi Magidala'n. Mali so'n, Zozi tuli yi nun wawe ete nsu. ¹⁰ O ko ho ko bo amannie ko hele be mo be non Zozi sanlin nun'n. Anin be lva te bo be nwon be te sun yi. ¹¹ Mo be tulu amannie'n mo Mali bali heheli be ke Zozi a tinng'e nan o'a nwun yi'n, b'a nne b'a nni man.

Zozi 'ba yi yi nwon kele yi menian'n-mo anun nnyuan

(Luku 24.13-35)

¹² Ehi anzin, Zozi ko yi yi nwon ngacile biekun o ko hele yi menian'n-mo anun nnyuan. Menian nnyuan so'n-mo, anin be le ko nanmue nun. ¹³ Be ko sa be nzin be ko a ko bo ehinlin-mo amannie. Be hanlin heheli be a, be ngo le be ngo li man biekun.

Zozi 'ba yi yi nwon kele yi menian bulu non kun'n

(Matie 28.16-20, Luku 24.36-49, Zvan 20.19-23)

¹⁴ Ehi anzin, anin Zozi menian bulu non kun'n gua tabili nwon be le didi. Zozi ko yi yi nwon o ko hele be. O ko tu be nyunnun wo dedi'n mo be le man yi non be ahonlin ketee nun anwon. O sanlin ke, o fi ewue nun tinngeli'n, amannie'n mo be mo be nwunlin yi'n bali'n, ehinlin-mo a nne b'a nni man.

¹⁵ Ehi, Zozi ko han ko hele be ke: "Emo ho man'n lika kwalatin, be ho bo Nyanmian Ejolekpa'n be hele eyuadi'n. ¹⁶ Swanlan m'o ko le ko li, m'o ko man emo ko sonin yi'n, o 'nyan yi ti. Nan swanlan mo o'a nne o'a nni man'n, yi ti 'ka nun. ¹⁷ Be mo be ko le be ko li'n, e 'nwun nyolie mo be 'ba yo'n: Be 'fuan wawe ete'n-mo wo min dunman nun. Be 'kan anie nufole-mo. ¹⁸ Se be so owo nun o, se be di ayile m'o kun swanlan babo a, like fi ngo yo man be. Se be fa be sa be fua nwuwafue'n-mo anwon an, nwuwafue'n-mo 'ti akpole."

Zozi anwunno efve'n
(Luku 24.50-53)

¹⁹ Mɔ yé Mɪn Zozi hanlɪn ejɔle sɔ'n-mɔ yueli'n, ɔ kɔ fɔ kɔ hɔ anwunno. Ɔ kɔ hɔ kɔ tanlan Nyanmɪan Kpili fama sɔ. ²⁰ Zozi menian'n-mɔ kɔ hɔ kɔ bɔ Ejɔlekpa'n lika kɔalaatin. Yé Mɪn kɔ jinlan bé nzin wɔ bé junman nɪn anun. Ɔ man be yɔli asinbenwɔn ninngɛ. Asinbenwɔn ninngɛ sɔ'n-mɔ keke kɛ bé nɔan ejɔle'n tɪ ananhɔle sakpa.]

EJOLEKPA'N MŌ LUKU HELELI'N

M'ò wò nun'n

Nwan sɔanlan dɛ y'ò le Luku? Anin Luku di dɔkɔtɛ junman (Kolɔsɔ 4.14). Ɔ bɔkali Zozi Bɔfɔe Pɔlv (2 Timote 4.11, Filemɔn 24). Ɔ nun yí y'ò hɔli Lɔmɔn kulo nun asɔ ɔ. Ɔ heleli kalata ndɔndɔn nnyuan. Nunhan kɔn y'ò le Ejɔlekpa ehi m'ò kan Zozi Kilisi anwɔn ejɔle'n. Kalata ehunlɔn, be fele yí “Zozi mmɔfɔe'n-mò junman'n”. Ɔ heleli kalata nnyuan sò'n nwanlɔn sɔanlan kɔn. Sɔanlan sò'n tɔ abulɔba kpili kpa. Be fele yí Teofili, yí bɔ y'ò le ke “Nyanmian amanngɔn”. Luku muonun a nnwun man Zozi yí nyinsɔ, nan ɔ bisali bisali Zozi anwɔn ejɔle'n bé mɔ be nwunlin yí bé nyinsɔ nun anwɔn elɔ kwalaa nán ɔ'a hele kalata kanlanman ehi.

Ejɔlekpa ehi anun, Luku le kele yé ke Zozi tɔ mân mân'n kwalaa Ngɔandefɔe. Afi, ke Zozi hanlɔn heleli Zase'n, yí nwan ɔ 'ba kpɔndɛ bé mɔ b'a minlin'n-mò nán ɔ de bé ngɔan (19.10).

Luku falɔ Zɔan Batisi nun Zozi awɔle nun anwɔn ejɔle ɔ bɔli yí kalata nun abɔ (yí ti 1-2). Eɛe ɔ le kan ke Zɔan Batisi kpɔnlɔn sɔnɔnlɔn Zozi ɔ nun ke Abɔnsanmɔn kpɔnlɔn sɔli yí nɔanlɔn nun anwɔn ejɔle (3.1-4.13). Eɛe Luku le kan Zozi junman'n m'ò lili yí Galile mân nun nun anwɔn ejɔle (4.14-9.50). Galile mân nun, Zozi bɔli Nyanmian Belemgbin Mân nun anwɔn Ejɔlekpa'n, eɛe ɔ manlɔn nwuluwafɔe dɔɔn anwɔn salɔ. Zozi feleli menian bulu nun nnyuan yí nwɔn. Ɔ sɔanlɔn bé maan bé kɔsɔ be hɔli bɔli Ejɔlekpa'n, eɛe be manlɔn nwuluwafɔe'n-mò anwɔn salɔ. Ehi anzin, Luku le kele yé ke ɔ kpɔnlɔn yɔli mɔ Zozi falɔ Zoluzalemɔn atɔn'n (9.51-19.28). Zozi yɔli menian abulasɔ nun nnyuan biekun ɔ sɔanlɔn bé nnyuan nnyuan ke be lí mɔa lika kwalaa mɔ yí muonun ɔ 'ba sɔn'n. Zozi buli anyɔndala dɔɔn ɔ heheleli menian'n-mò Nyanmian ninngɛ. Ejɔlekpa nun agualɛ nun, Luku man yé nwun yí ke Zozi juli Zoluzalemɔn. Ebele Zufɔ mgbain'n-mò mianlɔn Lɔmɔn kɔnmanna Pilatɔ maan be hunlin Zozi kɔlvwa sɔ. Yí cɔan nsan nun asɔ, Zozi fi ewue nun tinngeli, ɔ yɔli yí nwɔn heleli yí menian'n-mò, eɛe ɔ fɔli hɔli nyanmiansɔ (19.28-24.53).

¹ Kpain Teofili,

Ninngɛ mgbili mgbili'n mɔ Nyanmian a yɔ wɔ yé afian ewa'n, menian dɔɔn a bɔ yí bɔ be le kele ejɔle sò'n-mò. ² Bé mɔ be nwunlin ninngɛ sò'n-mò abɔbɔ nun, mɔ be yɔli bé ke be hán Nyanmian Anɔan Ejɔle'n, ejɔle mɔ be hanlɔn be heleli yé'n, yí fɔ́n yé menian'n-mò heleli nun ɔ. ³ Yí ti, mɔn kɔsɔ, m'an bisa bisa nun m'an nwun yí fɔ́n ke ejɔle'n kpɔnlɔn bɔli yí bɔ ngelemò nun'n. M'an nɔan an, anin Kpain, ɔ tɔ kpa ke mɔn kele wó mɔn sɔsɔ sɔ mɔn kan ejɔle sò'n mɔn kele wó. ⁴ Mɔn kele kalata ehi mɔn nwan wó maan e nwun yí ke ejɔle'n mɔ a tɔ'n tɔ ananhɔle sakpa.

Nyanmiansɔ bɔfɔe Gabiliye 'ba han

Zɔan Batisi awɔle nun anwɔn ejɔle

⁵ Ehi, belemgbin Elɔdɔ m'ò sie Zude mân'n bele sɔ, anin bian kɔn wɔ ebele. Bian sò'n, be fele yí Zakali. Ɔ tɔ Nyanmian tɛeyífɔe wɔ tɛeyífɔe Abia fâ nun anun. Be fele yí yɔli nun Elizabetɔ, ɔ fi Nyanmian tɛeyífɔe kpain Aalɔn afilie nun anun. ⁶ Bé menian nnyuan'n, be tɔ fɔ́n wɔ Nyanmian anyunnun. Bé nyun sɔ Nyanmian. Be di yí mala nun asɔ. ⁷ Nan kɔsɔ be wɔli man baa fí, ɔ sanlɔn ke Elizabetɔ tɔ muta, eɛe bé menian nnyuan'n b'a yɔ mgbain.

⁸ Cɔan kɔn, anin Zakali le di yí tɛeyíe junman'n wɔ Nyanmian anyunnun, afi anin Nyanmian junman elie nun a tɔ bé fâ dɛ'e'n. ⁹ Ke bé mala'n kele'n, ɔ di ke be cɔn tondo nán be yí sɔanlan'n mɔ ɔ 'yala alufanlan'n wɔ Nyanmian sua nun anun lika mɔ be yala yí'n. Be hyɔnlɔn tondo nun an, be kɔ yí Zakali. Zakali kɔ hɔ kɔ wɔlv Nyanmian sua nun

anun, o kɔ bɔ yɛ junman nun abu. ¹⁰ Mɔ o 'yala alufanlan'n, anun menian'n-mɔ kwalaa gua awulo efan be le yɔ asɔnin be man bɛ nwɔn.

¹¹ Ebele ala, yɛ Mɛn bɔfɔe'n kɔn kɔ yɛ yɛ nwɔn kɔ hele Zakali. Bɔfɔe sɔ'n jin tɔbɪlɪ'n mɔ be yala alufanlan'n sɔ'n fama sɔ ebele. ¹² Mɔ Zakali nwunlin yɛ'n, yɛ kunnun kɔ ti yɛ, eɛ esulo kɔ han yɛ. ¹³ Bɔfɔe'n nwan: “Zakali, n'ɛ sulo! Nan Nyanmɪan Kpili a tie wɔ nzele'n. Wɔ yɛ Elizabetɪ 'ba wɔ baa belenzua kɔn man wɔ. Baa sɔ'n, tɔn yɛ Zɔan. ¹⁴ E 'ba li yɛ nwɔn fe kpa, menian dɔɔn kɔsɔ 'ba li yɛ awɔle nun anwɔn ndutue. ¹⁵ O sanlin ke o 'ba yɔ sɔanlan kpili wɔ yɛ Mɛn anyunnun. Baa sɔ'n, o mma nnɔn man divɪn anaan nzan sele ngacile biala. Be 'wɔ yɛ a, anun Nyanmɪan Wawɛ Nwannzan-nwannzan wɔ yɛ nun kpa. ¹⁶ O 'cɔɪn Izalaye amma'n-mɔ dɔɔn ba yɛ Mɛn m'ɔ ti bɛ Nyanmɪan nun anwɔn biekun. ¹⁷ O le kpɔmanfɔe *Eli ajɔnlɪn'n nɔn yɛ tunmin'n, yɛ muonun o 'di kpɔman wɔ Nyanmɪan anyunnun o sesie siɛ'n-mɔ nɔn bɛ mma'n-mɔ afian. O 'man bɛ mɔ bɛ nyɪn nzɔ man Nyanmɪan'n nwun ngele ke seɛfɔe'n-mɔ. O 'man menian'n-mɔ sesie bɛ nwɔn be nwɔnnde yɛ Mɛn.”

¹⁸ Zakali kɔ bisa bɔfɔe'n ke: “Anɪn, mɪn 'yɔ se nán m'an nwun yɛ ananhɔle. O sanlin ke mɪn muonun, m'an yɔ awɔlɔwa. Mɪn yɛ kɔsɔ a yɔ awɔlɔwa.”

¹⁹ Bɔfɔe'n nwan: “Be fele mɪn Gabiliye. Mɪn yɛ mɪn jinlan Nyanmɪan anyunnun mɪn sɔ yɛ o. O'a sɔan mɪn ke m mála n gán ejɔle fe eɪɪ n géle wɔ. ²⁰ Mele'n ju a, mɪn nɔan ejɔle'n 'kpɪn sɔ. Nan kɔsɔ, kemɔ a nne man ejɔle sɔ nun a nni man'n, e 'ba tɔ amunle, e ngɔ hɔala man jɔjɔ dede o 'ju tɛmɔn mɔ ejɔle'n mɔ m'an han'n kɔ kpɪn sɔ'n.”

²¹ O 'ba yɔ sɔ'n, menian'n-mɔ gua awulo ewa b'a nwɔnnde dede o'a sin bɛ nwɔn ke Zakali fi Nyanmɪan sua nun anun nvite man o. ²² Nan mele mɔ afɪ Zakali fi Nyanmɪan sua nun anun fitelɪ'n, o a ngɔala man ejɔle kan kele bɛ. Menian'n-mɔ kɔ nwun ke like a fite yɛ Nyanmɪan sua nun anun elɔ. O 'kan ejɔle'n kele bɛ a, o le yɛ sa, afɪ yɛ nɔan a muan.

²³ Mɔ Zakali yuelɪ Nyanmɪan awulo nun anun junman'n di'n, o kɔ sa kɔ hɔ yɛ kulo. ²⁴ Mɔ Zakali salɪ hɔlɪ'n, o'a nje man biala, yɛ yɛ Elizabetɪ kɔ nwɔnnde. Elizabetɪ kɔ fa yɛ nwɔn kɔ fia dede sala nnun. Yɛ nwan: ²⁵ “Yɛ Mɛn a nwun mɪn nwɔn anwunnvoe. O'a le mɪn fi anyunnunguasɛ'n m'ɔ kan mɪn wɔ menian'n-mɔ anyunnun nun anun.”

Nyanmiansɔ bɔfɔe Gabiliye 'ba han

Zozi Kilisi awɔle nun anwɔn ejɔle

²⁶ Mɔ Elizabetɪ nwɔnnde m'ɔ lili sala nsian'n, yɛ sala nsian nun asɔ, Nyanmɪan kɔ sɔan yɛ bɔfɔe Gabiliye talua muan kɔn anwɔn Galile mán nun anun kulo'n kɔn asɔ. Be fele kulo sɔ'n Nazaretɪ. ²⁷ Talua muan sɔ'n, be fele yɛ Mali. Yɛ hun y'ɔ le Zozefɔ m'ɔ fi belemgbɪn Davidi afilie nun anun'n. Zozefɔ nɔn yɛ lalɪ man lé. Afɪ o falɪ man Mali atɔnvɔle. ²⁸ Bɔfɔe'n kɔ wɔlɔ lika mɔ Mali wɔ'n, yɛ nwan: “Mali, ahɪn o! Yɛ Mɛn a yeyila wɔ sɔ, o nɔn wɔ ti.”

²⁹ Ejɔle sɔ'n kɔ man Mali ati anun kɔ yɔ yɛ sisakaa. O le bisa yɛ nwɔn ke ahɪn ebisa sɔ eɪɪ abu y'ɔ le benin? ³⁰ Eɪɪ a, bɔfɔe'n nwan: “Mali, n'ɛ sulo! Nan Nyanmɪan a yeyila wɔ sɔ. ³¹ E 'ba nwɔnnde e wɔ baa belenzua kɔn. Tɔn baa sɔ'n Zozi. ³² O 'ba yɔ sɔanlan kpili kpa, be 'ba fele yɛ Nyanmɪan Kpili m'ɔ wɔ anwunno anwunno elɔ nun Awa. Yɛ Mɛn Nyanmɪan 'ba man o di belemgbɪn ke yɛ nan Davidi. ³³ O 'sie Izalaye amma'n-mɔ mele biala. Yɛ mele'n le man ayuelɛ.”

³⁴ Mali kɔ bisa bɔfɔe'n ke: “Anɪn, o 'yɔ se nán o'a yɔ sɔ, mɔ mɪn nzɪ man bian'n?”

³⁵ Bɔfɔe'n nwan: “Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n 'ba wɔlɔ wɔ nun yɛ Nyanmɪan Kpili m'ɔ wɔ anwunno anwunno elɔ'n 'ba fa yɛ tunmin'n butu wɔ sɔ. Yɛ sɔ ati, baa nwannzan-nwannzan'n mɔ e 'ba wɔ yɛ'n, be 'ba fele yɛ Nyanmɪan Awa. ³⁶ Nɪan, Elizabetɪ m'ɔ ti wɔ abie'n, yɛ m'ɔ ti mɔta m'ɔ ngɔala man baa wɔ'n, sunnzun mɔ o'a yɔ kpain, o'a nwɔnnde, yɛ sala nsian ahɪ. ³⁷ O sanlin ke Nyanmɪan kwalaa like biala yɔ.”

³⁸ Mali nwan: “N dɪ yɛ Mɛn afian, mɔ a han'n, man o yɔ sɔ mán mɪn.” Ke o hanlin sɔ yuelɪ'n yɛ bɔfɔe'n hɔlɪ o.

Mali 'ba hɔ fua Elizabetɪ anwɔn.

³⁹ Ehi anzin, εcian kun Mali ko jasɔ ɔ ko han yi nwɔn ɔ ko ho ko fua Zakali nun Elizabethi anwɔn be kulo nun asu. Kulo so'n wo Zude man nun anun mmoka'n-mo afian. ⁴⁰ Mo Mali juli ebele'n, ɔ ko wɔɔ be awulo nun anun ɔ ko bisa Elizabethi ahin. ⁴¹ Mo Elizabethi tili Mali ahin ebisa'n, baa'n m'ɔ la yi kunnun'n ko han yi nwɔn. Ebele ala, Wawe Nwannzan-nwannzan'n ko wɔɔ Elizabethi anun. Nan ɔ'a tian sele ɔ'a se ke: ⁴² “Nyanmian a yeyila wo su a tala mmalasua'n-mo kwalatin. Yi nyila'n kan baa'n mo e le 'ba wo yi'n. ⁴³ Min muonun, n di min die se mo ye min Min anin'n ba ɔ fua min nwɔn ɔ? ⁴⁴ Nian, mele mo e bisali min ahin nun ala, baa'n m'ɔ la min kunnun'n ko li fe ɔ ko han yi nwɔn. ⁴⁵ Nyila han wo Mali. Afi a le a li ke ye Min Anwan Ejole'n mo ɔ'a han ɔ'a hele wo'n 'kpin so sakpa!”

Mali 'ba yi Nyanmian aye

⁴⁶ Mali nwan:

“Min 'yi ye Min aye.

⁴⁷ Min di Nyanmian m'ɔ ti min Ngbandefɔe nun anwɔn fe.

⁴⁸ ɔ sanlin ke min kanga nun,

ɔ'a to yi nyin min afan ɔ'a yeyila min su.

ɔ fi ene m'ɔ ko'n, menian'n-mo kwalaa 'ba han ke Nyanmian a yeyila min sakpa.

⁴⁹ ɔ sanlin ke Tunminfoe Nyanmian Kpili a yo ninngge mgbili mgbili a man min.

Yi dunman'n ti nwannzan-nwannzan.

⁵⁰ Be mo be man yi anyinnzo'n,

ɔ 'nwun be nwɔn anwunnvoe mele biala anun.

⁵¹ ɔ'a yi yi tunmin asa'n ɔ'a hele atubenwɔn mma'n-mo ɔ'a gua be ebolo.

⁵² ɔ'a tu mmelemgbin'n-mo be bia'n-mo asu,

ɔ'a man ehiannin mma'n-mo lka kpa a tanlan.

⁵³ ɔ'a man yalefoe'n-mo aku a yi,

ɔ'a fwan esikafɔe'n-mo maan be le be sa to b'a ho.

⁵⁴ ɔ'a buka Izalaye man'n m'ɔ su yi'n.

Yi lva a nvi man ye'n

⁵⁵ mo ɔ 'yo Abalahamon nun yi sasɔ'n-mo cian daa'n.

ɔ sanlin ke ɔ fali bali ye nan-mo anhuba.”

⁵⁶ Mo Mali hanlin so yuel'n, ɔ lili ko yo sala nsan Elizabethi anwɔn ebele kwalaka nan ɔ'a sa ɔ'a ho yi kulo.

Zvan Batisi awole'n

⁵⁷ ɔ wo ebele dede Elizabethi cian ko ju. ɔ 'ko a wo a, ɔ ko wo baa belenzua kun. ⁵⁸ Menian mo be nun be mantan mantan so'n nun yi nwɔn amma'n-mo mo b'a nwun junman kpili'n mo ye Min a li a man Elizabethi'n, be nun yi ko li yi nwɔn fe. ⁵⁹ Mo Baa'n lili mole kun'n, be ko a ko kpe yi mmian nun. Be nwan be 'fa yi si Zakali dunman'n be ton yi. ⁶⁰ Yi nin nwan: “Cee, nan be fele yi Zakali, nan ɔ li Zvan.”

⁶¹ Be nwan: “Nwan ye ɔ li Zvan wo afilie nun anun mo yi ti ye be 'ton yi so'n?” ⁶² Be le be sa be ko bisa yi si ke: “Nan wo wa'n, wo nwan ɔ li se kpa?”

⁶³ Ebele ala, Zakali ko bisa tabɔa kaan kun ɔ ko hele su ke: “Min wa'n li Zvan.” Ejole so'n ko sin be kwalaa be nwɔn. ⁶⁴ Ke ɔ helesi yueli ala, Nyanmian ko tike yi nwan'n. Zakali ko kuku yi nun su ɔ ko yi Nyanmian aye. ⁶⁵ Ebele ala, esulo ko han be mo be nun Zakali mantan mantan so'n, ebele man so'n nun anun menian'n-mo kwalaa ko ti ejole so'n. ⁶⁶ Be nun kun biala m'ɔ ko ti ejole so'n, ɔ junlin dede a, ɔ bisa yi nwɔn ke: “Baa so'n, nzu swanlan die ye ɔ 'kaci ɔ?” Be le kan so, ɔ sanlin ke be kwalaa be nwun yi ke ye Min tunmin'n wo baa nun anun sakpa.

Zakali 'ba yi Nyanmian aye

⁶⁷ Mɔ Wawε Nwannzan-nwannzan'n wɔlɔli Zvan asɪ Zakali anun'n, ε 'nwun ejɔle m'ɔ hanlɪn'n:

⁶⁸ “Bε mán yε yí yé Mɪn

m'ɔ tɪ Izalayε amma'n-mɔ Nyanmɪan nɪn ayε.

Ɔ sanlɪn kε ɔ'a nɪan yí menian'n-mɔ ɔ'a le bé tɪ.

⁶⁹ Ɔ'a man ngvandefvε kpɪli kɔn a fite

belemgbin *Davidi m'ɔ tɪ yí akvɔa nɪn afɪlie nɪn anun.

⁷⁰ Ejɔle sɔ'n, ɔ lili mɔvɔ

ɔ manlɪn yí anwɔntɪε mgbɔmanfvε'n-mɔ hanlɪn yí daba.

⁷¹ Ɔ bɔli yé anɔhuba kε

ɔ 'ba le yé fi yé mgbɔfvε'n-mɔ asa nɪn,

⁷² ɔ 'nwun yé nan-mɔ anwɔn anwunnvoe,

εεε ɔ 'kacɪ yí nyɪhyε nwanzzan-nwanzzan'n

m'ɔ nɔn yé hyɪhyɛli'n.

⁷³ Nyanmɪan hanlɪn ndâ yé nan Abalahamɔn anyunnun kε

⁷⁴ ɔ 'de yé fi yé mgbɔfvε'n-mɔ asa nɪn,

maan yε sv yí ahɔnmɪnkan nɪn,

⁷⁵ εεε yε 'nanndɪ nwanzzan-nwanzzan

yε yɔ like m'ɔ tɪ sεsε cɪan biala wɔ yí nyunnun.

⁷⁶ Nan wɔ diε, mɪn wa, bε 'ba fεle wɔ

Nyanmɪan Kpɪli m'ɔ wɔ anwunno anwunno εlɔ'n kpɔmanfvε.

Ɔ sanlɪn kε ε 'ba nanndɪ yé Mɪn anyunnun

nán ε sesie yí atɪn'n,

⁷⁷ εεε ε 'man yí menian'n-mɔ nwun yí kε

ɔ 'ba fa bé εtε'n-mɔ ce bé ɔ de bé ngvɔn.

⁷⁸ Yé Nyanmɪan'n sɪ anwunnvoe, εεε ɔ tɪ kpa sɔnman.

Ɔ 'ba man anwunno kanlannɪε'n ta yé nwɔn.

Kanlannɪε sɔ'n tɪ kε senze m'ɔ le fite ɔ.

⁷⁹ Ɔ 'man ɔ ta bé mɔ bε tɪ awosin nɪn anun

ɔ nɔn ewue asa abv nɪn anwɔn.

Ɔ 'man ɔ kele yé atɪn'n m'ɔ man bε nyan alvɔcɪcɪε'n.”

⁸⁰ Anɪn batɔnman'n le nyin εεε anɪn yí tɪ le tin. Ɔ kɔ tanlan εwâ nɪn anun εlɔ. Ɔ wɔ εlɔ dede tɛmɔn'n juli ɔ bɔli yí bagua nɪn junman nɪn abv Izalayε amma'n-mɔ afian.

2

Zozi awɔle'n (Matie 1.18-25)

¹ Mεle sɔ nɪn anun, belemgbin kpain'n mɔ bε fεle yí *Sezaa Ogusɪtɪ'n kɔ man atɪn kε bε há bé kvɔalaa mɔ bε wɔ *Lɔmɔn εhɪnlɪn mân nɪn anun'n. ² Mɔ alimvɔa menian εha sɔ'n 'ju sv'n, anɪn Kiliniusɪ tɪ kɔnmanna wɔ Sili mân nɪn anun. ³ Ɔ sε kε anɪn svanlan kɔn biala kɔ yí kulo maan bε kele yí dunman.

⁴ Zozεfv kɔsv fi Nazaletɪ, Galile mân nɪn anun, ɔ kɔ hɔ Zude mân nɪn anun kulo'n mɔ bε fεle yí Betelehεmɔn nɪn asv, lɪka mɔ bε wɔli belemgbin Davidi'n. Ɔ sanlɪn kε Zozεfv muonun tɪ Davidi afɪlie nɪn anun svanlan. ⁵ Ɔ nɔn yí yɪ Mali bε 'kɔ a man bε kele bé dunman. ⁶ Mεle sɔ nɪn anun, anɪn Mali le nwɔnnze. ⁷ Nan mɔ bε juli Betelehεmɔn'n, nán yí kv a han yí, ɔ'a wɔ. Ɔ 'wɔ yí bamuan baa nɪn an, ɔ kɔ wɔ belenzua kɔn. Ɔ kɔ fa εtanlan kɔ fɔfɔ yí nwɔn, ɔ kɔ la yí abalanda nɪn anun lɪka kɔn. Ɔ sanlɪn kε sua sɔ'n tɪ dabele kɔn nɔn abalanda. Dabele nɪn anun an, b'a sike svanlan. Abalanda nɪn an, b'a hye nɪn nnyuan. Ɔ le menian'n-mɔ lɪka yé naan'n-mɔ kɔsv diε. Lɪka'n mɔ naan'n-mɔ didi'n, εbele yé b'a sesie adɔman'n dabele nɪn ɔ.

Nyanmɪansv bɔfvε kɔn 'ba fite mmvɔ εnɪanfvε'n-mɔ

⁸ Kɔngɔɛ sɔ kɔnmgbɔ'n, anɔn mmɔva ɛnianfɔɛ mmie-mɔ wɔ Betelehemɔn anwɔn ebele ebo kɔn asɔ. Menian sɔ'n-mɔ da elɔ, bɛ sisa bɛ mmɔva'n-mɔ. ⁹ Ebele ala, nyanmiansɔ bɔfɔɛ kɔn kɔ fite bɛ, yɛ Mɔn anunminnyanmɔn'n kɔ ta kɔ si kɔ yia bɛ. Esulo kpili kpa kɔ han bɛ. ¹⁰ Bɔfɔɛ'n nwan: "Nán bɛ sulo! ɔ sanlɔn kɛ, mɔn 'ba han ejɔle kpa kɔn mɔn kele ɛmɔ. Ejɔle kpa sɔ'n 'ba man mán'n kwalaa di fɛ kpa. ¹¹ ɛnɛ kɔngɔɛ, b'a wɔ Ngɔvandefɔɛ'n wɔ Davidi kulo nɔn asɔ b'a man ɛmɔ. Ngɔvandefɔɛ sɔ'n, y'ɔ le *Kilisi'n m'ɔ tɔ yɛ Mɔn'n. ¹² Nzɔle'n mɔ ɛmɔ 'fa bɛ nwun yí'n, y'ɔ le ɛhi: Baa sɔ'n, b'a fa ɛtanlan b'a fɔfɔ yí nwɔn b'a tɔ yí abalanda nɔn anun lika mɔ naan'n-mɔ didi'n."

¹³ Kɛ ɔ 'kan sɔ nɔn ala, nyanmiansɔ mmɔfɔɛ mmiekun-mɔ dɔvɔn kpa kɔ a kɔ buka yí sɔ, bɛ kwalaa, bɛ lɛ yɔ Nyanmian ayɛ. ¹⁴ Bɛ nwan: "Anunminnyanmɔn hán Nyanmian m'ɔ wɔ anwunno anwunno elɔ'n. ɔ kulo asɛ nɔn asɔ ewa menian'n-mɔ. ɔ'a man bɛ lɔa a cɔcɔ bɛ nwɔn."

Mmɔva ɛnianfɔɛ'n-mɔ 'ba hɔ Betelehemɔn

¹⁵ Mɔ nyanmiansɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ hanlɔn ejɔle sɔ'n yuelɔ mɔ bɛ salɔ fɔlɔ nyanmiansɔ'n, mmɔva ɛnianfɔɛ'n-mɔ kɔ han kɔ hele bɛ nwɔn kɛ: "Bɛ mán yɛ hɔ Betelehemɔn, nán yɛ hɔ nían like'n mɔ yɛ Mɔn a han yí nwɔn ejɔle a hele yɛ'n yɛ nyɔnsɔ."

¹⁶ Ebele ala, bɛ kɔ han bɛ kɔ gua sɔ, bɛ nɔvan y'ɔ le Betelehemɔn. Sakpa kɔsɔ, bɛ kɔ hɔ kɔ tɔ Mali nɔn Zozɛfɔ nɔn baa adɔman'n. Adɔman'n la abalanda nɔn anun ebele, lika mɔ naan'n-mɔ didi'n. ¹⁷ Mɔ mmɔva ɛnianfɔɛ'n-mɔ juli elɔ, mɔ bɛ nwunlɔn baa'n yuelɔ'n, bɛ kɔ han ejɔle'n mɔ bɔfɔɛ'n walɔ hanlɔn yí batɔnman nɔn anwɔn'n kwalaa kɔ hele bɛ. ¹⁸ Ejɔle sɔ'n mɔ bɛ hanlɔn'n kɔ sin menian'n-mɔ mɔ bɛ wɔ ebele'n kwalaa anwɔn. ¹⁹ Yí kwalaa mɔ bɛ hanlɔn'n, Mali falɔ sielɔ yí ti anun, tɛmɔn biala ɔ jɔnlɔn yí nwɔn. ²⁰ Mɔ mmɔva ɛnianfɔɛ'n-mɔ hanlɔn ejɔle sɔ'n yuelɔ'n, bɛ kɔ sa bɛ kɔ hɔ. Bɛ 'kɔ a, anɔn bɛ lɛ kannɔvɔ Nyanmian bɛ yɔ yí ayɛ wɔ ejɔle'n mɔ b'a tɔ mɔ b'a nwun yí nɔn anwɔn. ɔ sanlɔn kɛ yí kwalaa yɔlɔ kɛ bɔfɔɛ'n kpɔnlɔn hanlɔn helelɔ bɛ'n.

Zozi dunman ɛtvan'n

²¹ ɔ wɔ ebele dede mɔ adɔman'n nyanlɔn mɔle kɔn'n, anɔn ɔ di kɛ bɛ kpɛ yí mmian nɔn. Bɛ kɔ kpɛ yí mmian nɔn'n bɛ kɔ tɔn yí Zozi. Dunman sɔ'n, bɔfɔɛ'n lili mɔva bɔlɔ helelɔ Mali kwalaaaka nán ɔ'a nwɔnnzɛ.

Bɛ 'ba fa Zozi bɛ kele yɛ Mɔn

²² ɛhi anzin, mɔ Mali ɛfian etue tɛmɔn'n juli'n, kɛ Moyizɔ mala'n kpɔn kele'n, Zozɛfɔ nɔn Mali bɛ kɔ fa baa'n kɔ hɔ Zoluzalemɔn. Bɛ 'kɔ a fa yí bɛ kele yɛ Mɔn. ²³ ɔ sanlɔn kɛ b'a hele wɔ yɛ Mɔn mala nɔn anun kɛ: *Bamuan baa belenzua biala mɔ bɛ kɔ wɔ yí'n, bɛ fá yí bɛ wúla Nyanmian asa nɔn.*

²⁴ Bɛ kɔ yɔ Mali ati tɛɛ'n mɔ yɛ Mɔn mala'n kele'n kɔsɔ. Tɛɛ sɔ'n, bɛ 'yɔ a, bɛ le *abubule nnyuan anaan mɔlɔnɔnman nnyuan.*

Simeɔn nɔn Hanna

²⁵ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn bian kɔn wɔ Zoluzalemɔn kulo nɔn asɔ ebele. Bian sɔ'n, bɛ fele yí Simeɔn. ɔ tɔ sɔvanlan kpa ɛsɛ ɔ man Nyanmian anyunnzɔ kpa. ɔ tɔ ɔ le nwɔnnde sɔvanlan'n mɔ ɔ 'ba ɔ de Izalayɛ ati'n. Nyanmian Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n wɔ yí nɔn. ²⁶ Wawɛ'n kɔ han kɔ hele yí kɛ ɔ 'nwun yɛ Mɔn Kilisi'n kwalaaaka nán ɔ'a wu. ²⁷ Cɔan mɔ Zozɛfɔ nɔn Mali bɛ 'fa baa'n bɛ kele yɛ Mɔn kɛ mala'n kele'n, Nyanmian Wawɛ'n kɔ hyɔvɔn Simeɔn ɔ nɔn yí kɔ a Nyanmian awulo nɔn anun ebele. ²⁸ ɔ kɔ a kɔ tɔ bɛ, ɔ kɔ le baa'n kɔ tɔ yí sa sɔ, ɔ kɔ la Nyanmian asɔ. Yí nwan:

²⁹ "Sian'n, yɛ Mɔn, wɔ anɔhuba nɔn a kpɔn sɔ.

Yí ti, yaci wɔ akɔva'n maan ɔ wú ahɔnmɔnkan nɔn.

³⁰ ɔ sanlɔn kɛ m'an nwun sɔvanlan'n mɔ ɔ 'de yɛ ti'n,

³¹ mɔ a hyɔhyɛ a sɔvan yí mán'n kwalaa anyunnun'n.

³² Sɔvanlan sɔ'n tɔ kanlannɛ.

Yí yê ɔ 'ba man mân mân'n kwalaa nwun wó ɔ.
 Eɛɛ ɔ 'ba man Izalayɛ
 m'ɔ ti wó mân'n nyan anunminnyanmun.”

³³ Zozi anwɔn ejɔlɛ'n mɔ anin Simeun le kan'n kɔ sin Zozefu nun Mali anwɔn. ³⁴ Simeun kɔ yeyila bé sv. M'ɔ yeyilali bé sv yueli'n, ɔ kɔ fɛlɛ Zozi anin Mali, yí nwan: “Nian, baa ehi mɔ Nyanmian a yi yí'n, ɔ 'ba man Izalayɛ menian dɔun fin asi, ɔ 'man dɔun kɔsu jasv. ɔ ti nzɔlɛ, menian'n-mɔ 'ba su yí nwɔn akpɔlɔwa. ³⁵ ɔ 'ba man be nwun menian dɔun ahɔnlɔn nun anun ejɔlɛ'n yuein. Nan wó die, m mo, yalɛ 'ba han wó ekala'n kɛ sɔanlan mɔ b'a wɔ yí dadɛ ɔ.”

³⁶ Mɛlɛ sɔ nun anun, anin Nyanmian kpɔmanfɔvɛ balasua kɔn wɔ ebɛlɛ. Bɛ fɛlɛ yí Hanna. Yí sɪ y'ɔ le Fanuɛ m'ɔ fi Azɛɛ afilɛ nun anun'n. Balasua sɔ'n ti sɔanlan kpain kpa. Yí talua nun, ɔ jalɛ belenzua kɔn, ɔ nun yí bɛ lili afɔvɛ nsɔ yê belenzua sɔ'n wuli ɔ. ³⁷ Kɛ ɔ yɔli sɔ'n, Hanna a nja man bian kún. ɔ wɔ ebɛlɛ dede ɔ lili afɔvɛ abulaɔcɔvɛ nun nnan. Bala sɔ'n kulo Nyanmian ejɔlɛ kpa. Tɛmun biala, kɔngɔɛ o, eyue o, ɔ wɔ Nyanmian awulo nun anun ɔ sv Nyanmian ɔ ci cian, eɛɛ ɔ sɛlɛ Nyanmian. ³⁸ Mɔ Simeun anɔan 'tɔ ala, Hanna kɔsu kɔ fite ebɛlɛ. ɔ kɔ la Nyanmian asi. M'ɔ yueli'n, ɔ kɔ sɔsɔ sv kɔ han baa nun anwɔn ejɔlɛ ɔ kɔ hele bé kwalaa mɔ bɛ le nwɔnndɛ kɛ Nyanmian lé Zoluzalemun amma'n-mɔ ati'n.

Zozefu nun Mali nun Zozi 'ba sa kɔ Nazalɛti

³⁹ Mɔ Zozefu nun Mali yueli ninngɛ'n mɔ yé Mɪn mala'n kele'n kwalaa yɔ'n, bɛ kɔ sa bɛ kɔ hɔ bé kulo Nazalɛti. Kulo sɔ'n wɔ Galilɛ mân nun anun. ⁴⁰ Anin baa'n le nyin, ɔ le yɔ sɔanlan. ɔ ti bɛngɛlɛfɔvɛ eɛɛ anin Nyanmian le yeyila yí sv kɔ.

Zozi 'ba nyan afɔvɛ bulu nun nnyuan

⁴¹ Afɔvɛ daa Zozi asi nun yí nin, bɛ kɔ Zoluzalemun, bɛ kɔ li Zufu'n-mɔ feti'n mɔ bɛ fɛlɛ yí *Paki'n. ⁴² Kɛmɔ afɔvɛ daa bɛ kɔ'n, mɔ Zozi lili afɔvɛ bulu nun nnyuan'n, bɛ nun yí kɔ hɔ feti sɔ nun elie. ⁴³ Mɔ bɛ lili feti'n yueli'n, yí sɪ nun yí nin kɔ sa kɔ hɔ. Zozi kɔ ha Zoluzalemun. Yí sɪ nun yí nin ngɔ nwun man nun. ⁴⁴ Bɛ jɔnlɔn kɛ Zozi wɔ bé mɔ bɛ nun bé le kɔ nun anun bie. Bɛ kɔ nanndi cian kɔn atin asannan nán b'a kpɔnndɛ yí bé nwɔn amma nun bé manngɔn'n-mɔ afian. ⁴⁵ Bɛ kpɔnndɛli yí dede a, bɛ ngɔ nwun man yí. Bɛ kɔ sa bɛ kɔ hɔ Zoluzalemun, bɛ 'kɔ a kpɔnndɛ yí. ⁴⁶ Yí cian nsan nun asv, bɛ 'kɔ a ju a, anin Zozi ti Nyanmian awulo nun anun *mala nun asv mgbain'n-mɔ afian, ɔ le tie bé ɔ bisa bisa bé kosuan. ⁴⁷ Yí ngɛlɛ'n m'ɔ fa bua bé ejɔlɛ'n sin menian'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ le tie yí nun anwɔn. ⁴⁸ Mɔ yí sɪ nun yí nin nwunlin kɛ ɔ ti bé afian'n, ɔ sinlɔn bé nwɔn kpa. Yí nin nwan: “Mɪn wa, nzu ati yê a man y'a fɛ sɔa ɔ? Mɪn nun wó sɪ y'a kpɔnndɛ wó dede yé lɔa a bɔ yé nwɔn.”

⁴⁹ Zozi nwan: “ɔ yɔ sɛ mɔ emɔ kpɔnndɛ mɪn ɔ? Emɔ nzɪ man kɛ ɔ fata kɛ mɪn nian mɪn Sɪ junman nun asv wɔ yí awulo nun anun ɔ?” ⁵⁰ Nan mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, yí sɪ nun yí nin, b'a ndi man yí bv.

⁵¹ Ehi anzin, Zozi nun bé, bɛ kɔ sa kɔ hɔ Nazalɛti. ɔ man bé anyɪnnzɔ. Mɛlɛ biala, yí nin kacɪ ejɔlɛ sɔ'n-mɔ kvalaatin. ⁵² Anin Zozi le nyin, ɔ le nwun ngɛlɛ, eɛɛ ɔ le nyan ehulo wɔ Nyanmian nun menian'n-mɔ anyunnun.

3

Zvan Batisi junman'n

(Matie 3.1-12, Maaki 1.1-8, Zvan 1.19-28)

¹ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anin *Sezaa Tibɛɛ a li *Lɔmun ehɔnlɔn mân nun asv belemgbɪn afɔvɛ bulu nun nnun. Tɛmun sɔ'n, anin Pɔnsɔ *Pilati ti kɔnmanna wɔ Zude mân nun anun. Anin *Elɔdi Antipasɪ ti belemgbɪn wɔ Galilɛ mân nun anun. Yí nianman Filipɔ kɔsu ti belemgbɪn wɔ Itule nun Talakoniti mân nun anun yê Lizaniyasɪ kɔsu ti belemgbɪn wɔ Abilenun mân nun anun. ² *Hannun nun *Kayifu kɔsu yê anin bɛ ti Nyanmian Tɛɛyɪfɔvɛ mgbain ɔ. Mɛlɛ sɔ kɔnmgbɪn nun anun, Nyanmian kɔ fɛlɛ Zakali awa Zvan ɛwa nun anun ɛɔ. ɔ kɔ fa yí Nɔan

Ejòlè'n ò kò wula yí nwan. ³ M'ò yòlì sò'n, Zvan kò jàsù, ò kò nanndì nanndì asue Zuludín nín anwan kulo'n-mò asù. Lika m'ò kò sìn'n, ò kan kele menian'n-mò ke: “Èmò nwon bé nwon be káci bé abalabò'n be fá bé nwon be mán Nyanmian maan n zónin bé, nán Nyanmian 'yaci emò anwon sa ce bé.” ⁴ Ò man ejòlè'n mò Nyanmian kpòmanfòe Ezayi hanlín'n kpínlín sù.

Ezayi helelì wò yí kalata nín anun ke:

Svanlan bie le tian ewâ nín anun elò ke:

Èmò sésie yé Mìn atin'n,

be mán ò tinnge fón!

⁵ *Be tótua mmónza'n-mò kwalaa*

be tútulu kònnngvnlónman'n-mò

nwon mmòka'n-mò kwalaa anun

be tinnge atin hyehyalíwa'n-mò kwalaa

be tótua kunman nganngan'n kwalaa

nán be tátu nyòbve finnvelein'n kwalaa be gúa

⁶ *Èbele nín anun yé menian'n-mò kwalaa 'ba nwun ke*

Nyanmian kpín de bé ti ngvan'n.

⁷ Anin Zvan kan kele meninsònmán'n mò be le ba yí nwon maan ò sònin bé'n ke: “Ati anun ete mma ke owò! Nwan y'ò selì emò ke esònian nín ala kwalaa ò de bé fi Nyanmian sikkpe nín anwon ò? ⁸ Yí ti, emò yó nyòlè m'ò kele ke emò a káci bé abalabò ete'n b'a fá bé nwon b'a man Nyanmian. Nan nán be se bé nwon ke: ‘Yé sù y'ò le Abalahamò, yí ti Nyanmian ngòlala man yé like fíí yò.’ Mìn kan mìn kele emò ke, Nyanmian kwalaa ke ò fá nyòbve ehi-mò káci Abalahamò amma. ⁹ B'a si akunman nín a yue. Baka biala m'ò nzu man mma kpa'n, be 'kpe yí bò be tò sìn nín anun.”

¹⁰ M'ò hanlín sò yueli'n, meninsònmán'n kò bisa yí ke: “Anin nzu like diè kpa yé ye yó ò?”

¹¹ Yí nwan: “Èmò anun kòn m'ò le taladiè nnyuan'n, ò fá kòn mán m'ò le man bie'n, yé nún m'ò le alie di'n, ò mán m'ò le man bie'n lí.”

¹² Anin bé mò be dide ajule'n, bé kòsù, be wò meninsònmán nín anun, be 'ba maan Zvan sònin bé. Mò Zvan anwan tòlì'n, be kò bisa yí ke: “Kpain, anin ye 'yò se?” ¹³ Yí nwan: “Nán be dide ajule'n be man ò tala mò mala'n kele nín asù.”

¹⁴ Anin nzalafò mmie-mò kòsù wò èbele. Nan mò Zvan hanlín sò'n, be kò bisa yí ke: “Anin yé kòsù, nzu yé ò di ke ye yó ò?”

Zvan nwan: “Nán be di bé tunmin nín anzin be laka menian'n-mò be de bé esika, nan emò lí bé ahatua nín anwon fè be fá yí sò.”

¹⁵ Kemò anin bagua'n le nwònnde *Kilisi'n, Izalayè Belemgbin Ngòandefòe'n, bé kwalaa be jònlín ke Ngòandefòe sò'n y'ò le Zvan. ¹⁶ Ajònlín sò'n m'ò walì bé ti anun nín ati, Zvan kò se bé kwalaa ke: “Mín diè n ne nzue yé mìn sònin emò ò, nan svanlan kòn m'ò fi mìn nzin ò le ba'n, ò le tunmin tala mín. N di man like fíí yí nyunnun bòbò nán m'an nyannji yí ja mgbabba nyanman'n. Svanlan sò'n, ò 'ba fá Wawè Nwanzan-nwanzan'n ò nwon sìn ò sònin emò. ¹⁷ Ò'a sesie yí nwon ò le huhuamò'a'n yí sa nún, ò le ba fá huhu mmaka mma kpa'n gua ahanmian, nán ò ju ewula'n gua sìn'n m'ò le man ayueliè nín anun.” ¹⁸ Mò Zvan hanlín sò yueli'n, ò hanlín ejòlè dòun mmiekun-mò ò bòlì Ejòlekpa'n ò helelì bagua'n.

¹⁹ Zvan ejòlè'n m'ò kan nún anun, ò kannzò belemgbin Elòdì ke yí nyòlè'n-mò tí man kpa. Ò sanlín ke Elodiadi m'ò tí yí nianman nín ayí'n, ò'a tua yí ò'a le ò'a ja, èsè ò'a yò nyòlè ete dòun mmiekun-mò ò'a gua sù. ²⁰ Nan ete kòn bièkun m'ò yòlì tòlì sù'n, y'ò le Zvan m'ò man be tòlì yí fiadi'n.

Zvan 'ba sònin Zozi

(Matie 3.13-17, Maakì 1.9-11)

²¹ Zvan sòninlín menian dòun kpa, Zozi kòsù kò a kò man ò kò sònin yí. M'ò sòninlín Zozi yueli'n, mò Zozi 'yò asònin'n, anwunno'n kò buke, ²² Nyanmian Wawè Nwanzan-nwanzan'n kò káci yí nwon ke abubule ò kò ju kò tanlan yí sù. Èbele ala, anie kòn fi

anwunno ɔ kɔ te. Yí nwan: “E ti mín ehulo Baa. M'an fa mín lɔa'n kwalaa m'an wula wó nun.”

²³ Mɔ Zozi lili kɔ yɔ afɔe abulasan'n yê ɔ bɔli yí junman nun abɔ ɔ. Bé kwalaa be jɔnlin ke yí si y'ɔ le Zozeɔv. Zozeɔv sɔ'n, yí si y'ɔ le Heli. Heli kɔsu diɛ y'ɔ le Matati. ²⁴ Matati diɛ y'ɔ le Levi. Levi diɛ y'ɔ le Meleki. Meleki diɛ y'ɔ le Zvannayi. Zvannayi diɛ y'ɔ le Zozeɔv. ²⁵ Zozeɔv diɛ y'ɔ le Matatiasi. Matatiasi diɛ y'ɔ le Amɔsu. Amɔsu diɛ y'ɔ le Nahumɔn. Nahumɔn diɛ y'ɔ le Esili. Esili diɛ y'ɔ le Nagayi. ²⁶ Nagayi diɛ y'ɔ le Maati. Maati diɛ y'ɔ le Matatiasi. Matatiasi diɛ y'ɔ le Semeyinin. Semeyinin diɛ y'ɔ le Zozeɔki. Zozeɔki diɛ y'ɔ le Zoda. Zoda diɛ y'ɔ le Zoanan. ²⁷ Zoanan diɛ y'ɔ le Eleza. Eleza diɛ y'ɔ le Zolobabeli. Zolobabeli diɛ y'ɔ le Salasieli. Salasieli diɛ y'ɔ le Neli. ²⁸ Neli diɛ y'ɔ le Meleki. Meleki diɛ y'ɔ le Adi. Adi diɛ y'ɔ le Kosamɔn. Kosamɔn diɛ y'ɔ le Elimadamɔn. Elimadamɔn diɛ y'ɔ le Eli. ²⁹ Eli diɛ y'ɔ le Zozi. Zozi diɛ y'ɔ le Eliezeli. Eliezeli diɛ y'ɔ le Zolimɔn. Zolimɔn diɛ y'ɔ le Matati. Matati diɛ y'ɔ le Levi. ³⁰ Levi diɛ y'ɔ le Simeɔn. Simeɔn diɛ y'ɔ le Zuda. Zuda diɛ y'ɔ le Zozeɔv. Zozeɔv diɛ y'ɔ le Zonamɔn. Zonamɔn diɛ y'ɔ le Eliakimɔn. Eliakimɔn diɛ y'ɔ le Melea. ³¹ Melea diɛ y'ɔ le Mena. Mena diɛ y'ɔ le Matata. Matata diɛ y'ɔ le Natan. Natan diɛ y'ɔ le Davidi. ³² Davidi diɛ y'ɔ le Izayi. Izayi diɛ y'ɔ le Zobedi. Zobedi diɛ y'ɔ le Bozv. Bozv diɛ y'ɔ le Sala. Sala diɛ y'ɔ le Naasɔn. ³³ Naasɔn diɛ y'ɔ le Aminnandabɔ. Aminnandabɔ diɛ y'ɔ le Adimin. Adimin diɛ y'ɔ le Aani. Aani diɛ y'ɔ le Esilɔmɔn. Esilɔmɔn diɛ y'ɔ le Falesi. Falesi diɛ y'ɔ le Zuda. ³⁴ Zuda diɛ y'ɔ le Zvakɔbɔ. Zvakɔbɔ diɛ y'ɔ le Izaaki. Izaaki diɛ y'ɔ le Abalahamɔn. Abalahamɔn diɛ y'ɔ le Tala. Tala diɛ y'ɔ le Nakɔɔ. ³⁵ Nakɔɔ diɛ y'ɔ le Seluki. Seluki diɛ y'ɔ le Alago. Alago diɛ y'ɔ le Faleki. Faleki diɛ y'ɔ le Ebeɛ. Ebeɛ diɛ y'ɔ le Sala. ³⁶ Sala diɛ y'ɔ le Kayinamɔn. Kayinamɔn diɛ y'ɔ le Afakisadi. Afakisadi diɛ y'ɔ le Semɔn. Semɔn diɛ y'ɔ le Nowe. Nowe diɛ y'ɔ le Lameki. ³⁷ Lameki diɛ y'ɔ le Matusalemɔn. Matusalemɔn diɛ y'ɔ le Enaki. Enaki diɛ y'ɔ le Yeledi. Yeledi diɛ y'ɔ le Maleleyeli. Maleleyeli diɛ y'ɔ le Kenamɔn. ³⁸ Kenamɔn diɛ y'ɔ le Enɔsi. Enɔsi diɛ y'ɔ le Seti. Seti diɛ y'ɔ le Adamɔn. Adamɔn diɛ y'ɔ le Nyanmian.

4

Abɔnsanmɔn 'ba sɔ Zozi nian (Matie 4.1-11, Maaki 1.12-13)

¹ Mɔ be sɔnlinlin Zozi yueli'n, Wawe Nwannzan-nwannzan'n tunmin'n kɔ jinlan yí nzin kpa bɔkɔɔ. Wawe Nwannzan-nwannzan'n kɔ fa yí fi asue Zuludin nun anvan ebele ɔ nun yí kɔ hɔ ewâ nun anun. ² Ebele, Abɔnsanmɔn kɔ sɔ Zozi kɔ nian dede elebulanan. Elebulanan sɔ nun anun, Zozi ngɔ li like fí. Nan mɔ temɔn sɔ'n sɔnlin'n, ehɔe kɔ hun Zozi. ³ Ehɔ, Abɔnsanmɔn kɔ han kɔ hele yí ke: “Se e ti Nyanmian Awa sakpa a, anun kan kele ebue ehɔ maan ɔ káci kpaɔn.”

⁴ Zozi nwan: “Ɔ wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke: *Nán kpavn ala yê svanlan di a, ɔ nyan ngvan ɔ.*”

⁵ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, Abɔnsanmɔn kɔ fa yí kɔ hɔ bɔka kannganlaun kɔn ati sv. Ebele ala, ɔ kɔ fa asie nun asv mmelemgbin mân'n-mɔ kwalaa kɔ hele Zozi. ⁶ Yí nwan: “Tunmin ehɔ ɔ nun anunminnyanmɔn'n mɔ mmelemgbin mân'n-mɔ le yí'n, b'a fa yí kwalaa b'a wula mín sa nun. Yê svanlan mɔ mín kulo ke mɔn fa mɔn man yí'n yê mɔn 'fa mɔn man yí ɔ. ⁷ Yí ti, se e kɔtv mín nyunnun e sv mín an, yí kwalaa 'yɔ wó diɛ.”

⁸ Ehɔ a, Zozi nwan: “Ɔ wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke: *Kɔtv Edannganman m'ɔ ti wó Nyanmian nun anyunnun nán sv yí kɔnmgba cein.*”

⁹ Mɔ Zozi buali yí sɔ yueli'n, Abɔnsanmɔn fali yí biekun an, yí nvan y'ɔ le Zoluzalemɔn, Nyanmian awulo nun ati sv. Yí nwan: “Se wó nwan e ti Nyanmian Awa sakpa a, yaci wó nwɔn nun, kulu tɔ asi, ¹⁰ afi, ɔ wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke: *Wó dunman nun, Nyanmian 'ba man yí mmɔfve'n-mɔ atin maan be nian wó sv.* Eɛe ɔ wɔ nun ke: ¹¹ *Be 'sɔ wó bé sa nun, nán wó ja a mgbula man ebue.*”

¹² Mɔ Abɔnsanmɔn hanlin sɔ'n, Zozi nwan: "Ehele Ejɔle'n kan ke: *N'ε sɔ yε Min m'ɔ ti wɔ Nyanmian'n nian.*"

¹³ Abɔnsanmɔn yɔli butu ɔ nun betε mɔ yɔ sa a ngan man Zozi'n, ɔ yacili yɔ ebele ɔ hɔli, ɔ 'nwɔnnde cian fɔfɔle biekun.

*Zozi 'ba hɔ Galile mɔn nun anun
(Matie 4.12-17, Maaki 1.14-15)*

¹⁴ Ehi, Zozi kɔ sa kɔ hɔ Galile mɔn nun anun. Wawε Nwannzan-nwannzan'n tunmin'n jin yɔ nzin. Galile mɔn nun anun lika biala, be bɔ yɔ dunman. ¹⁵ ɔ kekele menian'n-mɔ ninngε Zufu'n-mɔ asɔnin sua'n-mɔ anun yε bε kwalaa be yɔ yɔ ayε.

*Zozi 'ba hɔ Nazaleti kulo nun asu
(Matie 13.53-58, Maaki 6.1-6)*

¹⁶ Zozi kɔ hɔ Nazaleti, kulo'n mɔ be tali yɔ su nun asu. ɔ kɔ wɔlɔ Zufu'n-mɔ asɔnin sua nun anun ke ɔ yɔ yɔ enwɔnmian ele cian biala'n. Be yɔli asɔnin'n dede mɔ ɔ 'kɔ bie'n, ɔ kɔ jasɔ, ɔ le ba kɔnnga Ehele Ejɔle'n. ¹⁷ Be kɔ fa Nyanmian kpɔmanfɔε *Ezayi kalata'n mɔ b'a baka'n be kɔ wula yɔ sa nun. ɔ kɔ tele nun, ɔ kɔ nwun lika mɔ b'a hele ke:

¹⁸ *Yε Min Wawε'n wɔ mɔn nun
ɔ'a yɔ mɔn ke m mɔla*

m mɔ Ejɔlekpa'n n gεle ehianfɔε'n-mɔ.

*ɔ'a sɔn mɔn ke m mɔla
n yɔ bε mɔ b'a gua bε fiadi'n.*

Bε mɔ bε nyin a sin'n,

m mɔn be nwɔn asi.

Bε mɔ be le kele bε ahɔlɔwa'n,

m mɔn be nyɔn bε ti.

¹⁹ *Ese m mɔla n gɔn n gεle bε ke*

afɔε'n mɔ Nyanmian 'de menian'n-mɔ ati nun a ju.

²⁰ Mɔ Zozi yueli yɔ kɔnnga'n, ɔ kɔ baka kalata'n, ɔ kɔ fa kɔ wula sɔnlan'n m'ɔ nian su nun asa nun, ɔ kɔ tanlan asi. Menian'n-mɔ kwalaa mɔ be wɔ asɔnin sua nun anun'n, bε nyin kɔ ha yɔ nwɔn. ²¹ Zozi kukuli yɔ nɔan su a, yɔ nwan: "Ene, Ehele Ejɔle ehi mɔ emɔ a ti nun a kpɔn su."

²² Zozi ejɔjɔle fe'n yɔli bε enyɔnmɔn kpa, ɔ sinlin bε nwɔn. Bε nwan: "Bian ehi muonun, asu nɔn Zozefo awa nun ɔ?"

²³ Zozi nwan: "ɔ ti ananhɔle, emɔ 'ba bu anyɔndala ehi be kele mɔn ke: 'Sε wɔ nwan ε ti ayile eyɔlefɔε a, di mɔa yɔ wɔ nwɔn ayile.' Ese emɔ 'ba han tɔ su ke: 'Ninngε'n mɔ y'a ti ke a yɔ yɔ Kapεenawɔmɔn elɔ'n, yɔ bie wɔ kulo nun asu εwa.' "

²⁴ Eεε, yɔ nwan: "Mɔn kan yɔ ananhɔle mɔn kele emɔ ke Nyanmian kpɔmanfɔε biala le man efεle yɔ muonun yɔ kulo. ²⁵ Mɔn kan yɔ ananhɔle mɔn kele emɔ ke Nyanmian kpɔmanfɔε *Eli mεle su, tɔmɔn mɔ esue nun a ndɔ man dede afɔε nsan sala nsian mɔ ehɔε kpili kpa kpɔnlin mɔn bɔndɔn nun anun'n, anɔn kunlannɔε mmalasua dɔn wɔ Izalaye mɔn nun anun. ²⁶ Nan kɔsu, Nyanmian a nzɔan man Eli a man ɔ'a ngɔ a mmɔka man bε bie fɔi, sannan kunlannɔε eyefɔε balasua'n m'ɔ ti Salepita kulo nun asu, Sidɔn mɔn nun anun elɔ'n. ²⁷ Eεε Nyanmian kpɔmanfɔε Elize kɔsu mεle su, anɔn kokobefɔε sɔnlin Izalaye mɔn nun anun. Nan kɔsu, Elize a mman bε bie fɔi anwɔn a nza man, sannan Naaman m'ɔ fi Sili mɔn nun anun elɔ'n."

²⁸ Bε kwalaa mɔ be wɔ asɔnin sua nun anun mɔ be tili ejɔle sɔ'n, be kɔ fe yɔ nwɔn εya kpa.

²⁹ Be kɔ jasɔ, be kɔ sɔsɔ yɔ, be nun yɔ kɔ hɔ bɔka'n mɔ bε kulo'n wɔ su nun ati afian ke be 'kɔ a ju yɔ be tɔ bɔnza nun anun be kun yɔ. ³⁰ Nan Zozi wɔlɔli bε sa abɔ ala, ɔ kɔ hɔ.

*Zozi 'ba fɔan wawε εε fi sɔnlan kɔn anun
(Maaki 1.21-28)*

³¹ Mɔ Zozi fi Nazaleti bɔka nun asu ɔ juli'n, ɔ kɔ hɔ Galile mɔn nun anun kulo'n mɔ be fele yɔ Kapεenawɔmɔn nun asu. Mɔ enwɔnmian ele cian'n juli'n, Zozi kɔ hɔ asɔnin sua nun

anun ɔ 'kɔ a kekele bé ninngɛ. ³² Ninngɛ'n-mɔ m'ɔ lɛ kekele'n kɔ sin bé nwɔn, ɔ sanlɪn kɛ ɔ kan yí ejɔlɛ diɛ'n tunmin sɔ.

³³ Anɪn bian kɔn wɔ asɔnɪn sua nɪn anun ebele. Bian sɔ'n, wawɛ etɛ kɔn wɔ yí nun. ɔ kɔ tian nun sɛlɛ kpa. ³⁴ Yí nwan: “E! Zozi m'ɔ fi Nazaletɪ, ɛ 'se yé sɛ? Ɛ walɪ yé bɔsɔ ebɔ anaan? Mɪn sɪ wó bɔkɔɔ! Ɛ tɪ Nyanmɪan Sɔanlan Nwannzan-nwannzan!”

³⁵ Mɔ sɔanlan'n hanlɪn sɔ'n, Zozi kɔ tian wawɛ etɛ nɪn asɔ. Yí nwan: “Muan wó nɔan nɪn asɔ, nán fi sɔanlan eɪɪ anun fite!” Mɔ Zozi hanlɪn sɔ'n, menian'n-mɔ anyunnun ebele, wawɛ etɛ'n kɔ fin bian nɪn asɪ, ɔ fi yí nun kɔ fite kɔ hɔ, ɔ'a nyɔ man yí like fíí.

³⁶ Ejɔlɛ sɔ'n kɔ sin bé kwalaa bé nwɔn, sian'n, bɛ lɛ bisa bisa bé nwɔn kɛ: “Anɪn nzu asɪnbɛnwɔn ejɔlɛ diɛ aɪɪ? Bian eɪɪ le yí tunmin'n ɔ fɔan wawɛ etɛ'n-mɔ a, bɛ fite!” ³⁷ Kɛ ɔ yɔlɪ sɔ'n, mán sɔ nɪn anun lɪka kwalaa, anɪn bɛ lɛ kan Zozi ejɔlɛ.

*Zozi 'ba man menian dɔɔn anwɔn sa
(Matie 8.14-17, Maaki 1.29-34)*

³⁸ Mɔ Zozi fi asɔnɪn sua nɪn anun fitelɪ'n, ɔ kɔ hɔ *Simɔn awulo elɔ. ɔ 'kɔ a ju a, anɪn Simɔn asebalaa nɪn a fɔkɛ kpa, ebunnun nɪn a yue yí cɪcɪ. Bɛ kɔ bɔ Zozi amannɛ kɛ ɔ tɔtɔn yí mán bé. ³⁹ Zozi kɔ hyɔn kɔ mantan wuluwafɔɛ'n, yí nwan: “Ebunnun, fi balasua eɪɪ anwɔn tu!” Kɛ ɔ hanlɪn sɔ nɪn ala, ebunnun'n fi balasua nɪn anwɔn kɔ tu. Balasua'n kɔ jasɔ kɔ hɔ sɪn nɪn anwɔn elɔ ɔ kɔ man bé like bɛ kɔ li.

⁴⁰ Nɔsɔba mɔ senze'n tɔlɪ'n, bé nɔn nwuluwafɔɛ ngacile ngacile kwalaa kɔ 'a Zozi anwɔn ebele. ɔ kɔ fa yí sa'n kɔ fua bé nwɔn, bé nwɔn kɔ sa. ⁴¹ Mmɔnsanmɔn'n-mɔ fi nwuluwafɔɛ'n-mɔ dɔɔn anun bɛ kɔ fite, anɪn bɛ lɛ tian bɛ kan kɛ: “Wó, ɛ tɪ Nyanmɪan Awa!” Nan mɔ bɛ 'kan sɔ'n, anɪn Zozi lɛ tetɪan bé ɔ totua bé, ɔ sanlɪn kɛ bé diɛ, bɛ sɪ kɛ *Kilisi'n y'ɔ le yí.

*Zozi 'ba hɔ a bɔ Ejɔlekpa'n kulo eɪɪnɪn-mɔ asɔ
(Maaki 1.35-39)*

⁴² Mɔ alɛ hɪnɪn'n, Zozi kɔ tɪ yí nwɔn kɔ hɔ ahanmɪan lɪka mɔ sɔanlan fíí nɔn man'n. Menɪnsɔnman kɔ kpɔnndɛ yí. Nan mɔ bɛ nwunlɪn yí'n, bé nwan: “Yɛ 'sɛlɛ wó, n'e kɔ lɪka fíí kón.”

⁴³ Zozi nwan: “ɔ sɛ kɛ mɪn bɔ Nyanmɪan Belemgbɪn Mán nɪn anwɔn Ejɔlekpa'n mɪn kele kulo nga'n-mɔ kɔsɔ. Afɪ yí sɔ atɪ yɛ Nyanmɪan sɔanlɪn mɪn ɔ.” ⁴⁴ M'ɔ hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ kɔ hɔ Zufɔ'n-mɔ asɔnɪn sua'n-mɔ anun ɔ kɔ bɔ Ejɔlekpa'n kɔ hele bé.

5

*Zozi 'ba fɛlɛ yí alimɔa menian nsan'n
(Matie 4.18-22, Maaki 1.16-20)*

¹ Cɪan kɔn Zozi kɔ hɔ *Zenezaletɪ asue nɪn anɔan, menian dɔɔn kɔ kpɔ yí ebele, bɛ kɔ ta kɔ sɪ kɔ yia yí, bɛ 'kɔ a tie Nyanmɪan Anɔan Ejɔlɛ'n m'ɔ lɛ kan'n. ² Zozi 'tɔ yí nyɪn an, anɪn elɛɛ nnyuan sisi ebele, sɔanlan fíí nɔn man nɪn. Bé mɔ bɛ cɪ ejue'n, bɛ fi nɪn b'a ju, bɛ lɛ nwunznɪn nwunznɪn bé dada'n-mɔ anun. ³ Zozi kɔ hɔ kɔ fɔ elɛɛ'n kɔn anun. Elɛɛ sɔ'n tɪ Simɔn diɛ. Zozi kɔ sɛlɛ Simɔn kɛ ɔ tú elɛɛ'n ɔ hɔ bunman sɔ kaan. Zozi kɔ tanlan elɛɛ nɪn akunnun ɔ kɔ hehele menɪnsɔnman'n ninngɛ.

⁴ M'ɔ yuelɪ bé ninngɛ kekele'n, yí nwan: “Simɔn, tu elɛɛ'n kɔ bunman sɔ nán ɛ nɔn wó manngɔn'n-mɔ bɛ gúa bé dada'n.”

⁵ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ'n, Simɔn nwan: “Kpain, ɔ bɔ yí bɔ kɔngɔɛ angɔnmɪn, y'a gua dada dede y'a nɪ man ejue fíí. Nan kɔsɔ kemɔ wó nwan n gúa'n, mɪn 'gua.”

⁶ Ebele ala, bɛ kɔ gua bé dada'n-mɔ. Bɛ kɔ hyɪ ejue dɔɔn kpa dede bé dada'n-mɔ lɛ titɪ. ⁷ Mɔ bɛ nwunlɪn yí sɔ'n, bɛ kɔ tɔ bé sa bɛ kɔ fɛlɛ bé manngɔn'n-mɔ mɔ bɛ wɔ elɛɛ eɪɪnɪn anɔn'n kɛ bɛ bála a bɔka bé. Bɛ kɔ a bɛ kɔ wula bé elɛɛ nnyuan'n titɛkɛɛ, ɔ ka mɔ bɛ nɔan ɔ.

⁸ Mɔ Simɔn Pɪelɪ nwunlɪn yí sɔ'n, ɔ kɔ kɔtɔ Zozi anyunnun ebele, yí nwan: “Yé Mɪn, n'e fa wó nwɔn bɔ mɪn. ɔ sanlɪn kɛ n dɪ etɛfɔɛ.” ⁹ Simɔn hanlɪn sɔ, ɔ sanlɪn kɛ ejue mɔ

bε hyɔlɪ yɪ cɪan sɔ'n sinlin yɪ nun yɪ manngɔn'n-mɔ kwalaa anwɔn, εεε esulo hanlin bε.
 10 Esulo kɔnmgbɔ sɔ'n kɔsɔ hanlin Zɔakɪ ɔ nun Zɔan, Zebede amma'n mɔ bε nun Simɔn di junman'n.

Ɛhɪ a, Zozi nwan: “Simɔn, n'ε sulo! Nan εnε m'ɔ kɔ'n, ε 'ba fεfεle menian man mɪn.”
 11 Ɛjɔle sɔ'n mɔ Zozi hanlin nun ati, mɔ bε sisili bε εεε'n-mɔ asɪ'n, bε yacili bε junman'n kwalaaatin εbele, bε sili yɪ sɔ.

*Zozi 'ba man kokobefɔε kɔn anwɔn sa
 (Matie 8.1-4, Maaki 1.40-45)*

12 Cɪan kɔn Zozi kɔ hɔ kulo kɔn asɔ. Ɔ ju εbele ala, kokobefɔε kɔn kɔ a kɔ tɔ yɪ. Bian sɔ'n kɔ butu yɪ nyɪn asɪ yɪ nwan: “Yε Mɪn, sε ε kulo a, ε kwalaa kε ε man mɪn nɔwɔn sa.”

13 Mɔ kokobefɔε'n hanlin sɔ'n, Zozi kɔ tɪnngε yɪ sa kɔ han yɪ, yɪ nwan: “Mɪn kulo, man wɔ nɔwɔn tɪ!” Ɛbele ala, bian nun anwɔn kɔ sa.

14 Zozi nwan: “N'ε kan mɔ m'an yɔ nun anwɔn εjɔle kele sɔanlan fɪ. Nan kɔ kɔ tɔ Nyanmɪan tεyɪfɔε'n m'ɔ wɔ εbele'n, fa wɔ nɔwɔn'n kele yɪ. Ɛbele tεε'n mɔ *Moyizɪ helelɪ'n, yɪ maan bε kwalaa bε nɔwɔn yɪ kε wɔ nɔwɔn a sa.”

15 Anɪn Zozi dunman'n lε fɔ. Menian dɔwɔn ba tie yɪ εjɔle'n m'ɔ kan'n, εεε bε ba yɪ nɔwɔn bε man bε nɔwɔn sa. 16 Nan tɛmɔn'n bie ju a, Zozi tɪ yɪ nɔwɔn kɔ ahanmɪan ɔ kɔ sεle Nyanmɪan.

*Zozi 'ba man bubuluwafɔε kɔn anwɔn sa
 (Matie 9.1-8, Maaki 2.1-12)*

17 Ɛcɪan kɔn anɪn Zozi lε kekele menian'n-mɔ ninngε. Meninsɔnman'n mɔ bε walɪ'n, anɪn *Falɪsɪfɔε'n-mɔ nun *mala mgbain'n-mɔ wɔ bε nun bie. Bε tɪtɪ asɪ Zozi anwɔn εbele. Mmie-mɔ fi Galile nun Zude mɔn nun, mmie kɔsɔ fi Zoluzalemɔn kulo nun asɔ. Ɛcɪan sɔ'n, anɪn yε Mɪn tunmin'n jin Zozi anzin ɔ kɔ man nwuluwafɔε'n-mɔ anwɔn kɔ sa. 18 Kaan cε, menian mmie-mɔ nun bubuluwafɔε kɔn kɔ a, ɔ la εbεε sɔ. Bε lε kɔnndε atɪn bε sɪn bε fa wuluwafɔε'n bε fite Zozi anyunnun. 19 Meninsɔnman'n dunman nun, kemɔ bε nnyan man atɪn bε nzɪn man'n, bε kɔ fɔ sua'n mɔ Zozi wɔ nun nun asɔ. Bε kɔ kɔpε tokolo sua nun ati afian, bε kɔ fa bubuluwafɔε'n bε kɔ jula yɪ nun yɪ εbεε'n Zozi anyunnun εbele menian'n-mɔ kwalaa afian.

20 Mɔ Zozi nɔwɔnlin bε dedi'n, ɔ kɔ han kɔ hele wuluwafɔε'n kε: “Njabian, b'a fa wɔ εtɛ'n b'a hye wɔ.”

21 Ɛjɔle sɔ'n m'ɔ hanlin nun ati, Falɪsɪfɔε'n-mɔ nun mala nun asɔ mgbain'n-mɔ lε kan yɪ bε ti akunnun kε: “Nwan sɔanlan dɪε ahɪ m'ɔ kwalaa ɔ kan εjɔle εtε sɔa tia Nyanmɪan ɔ? Sε nɔn Nyanmɪan angɔnmɪn cein an, nwan y'ɔ kwalaa sɔanlan εtε fa ce yɪ ɔ?”

22 Ajɔnlɪn sɔ'n mɔ bε falɪ nun ati, Zozi nwan: “Nzuke ati yε ajɔnlɪn sɔa-mɔ wɔ εmɔ ati anun ɔ? 23 Sε mɪn kan kε: ‘B'a fa wɔ εtɛ'n b'a hye wɔ’ a, εmɔ nnwun man nun. Nan sε mɪn kan mɪn kele wuluwafɔε'n kε: ‘Jasɔ nanndɪ’ nɔn ɔ yɔ sɔ a, 24 anɪn εmɔ a nɔwɔn yɪ kε *Mɔn Baa'n lε tunmin asɪε nun asɔ εwa ɔ fa εtε ce.”

Ɛhɪ a, ɔ kɔ han kɔ hele bubuluwafɔε'n kε: “Mɪn kan mɪn kele wɔ, jasɔ, fa wɔ εbεε'n nɔn kɔ wɔ awulo!” 25 Ɛbele ala, bε kwalaa bε nyunnun εbele, bian'n kɔ jasɔ kɔ fa yɪ εbεε'n m'ɔ lalɪ sɔ'n, ɔ kɔ hɔ yɪ awulo. Ɔ 'kɔ a, anɪn ɔ lε yɪ Nyanmɪan ayε. 26 Ɛjɔle'n kɔ sɪn bε kwalaa bε nɔwɔn. Esulo kɔ han bε, bε lε yɪ Nyanmɪan ayε, bε nwan: “Ɛnε dɪε, fɔɔn y'a nɔwɔn εnyɪnmɪan ninngε yε nyɪnsɔ!”

*Zozi 'ba fεle Levi
 (Matie 9.9-13, Maaki 2.13-17)*

27 Ɛhɪ anzin, Zozi fi sua nun anun kɔ fite. Ɔ 'kɔ ju a, anɪn bian kɔn, bε fεle yɪ Levi, ɔ tɪ lika mɔ bε didi ajule'n. Levi sɔ'n, ɔ dide ajule. Zozi kɔ fεle yɪ, yɪ nwan: “Levi, jasɔ, sɪ mɪn sɔ!”

28 Ɛbele ala, Levi kɔ jasɔ kɔ yaci yɪ junman'n ɔ kɔ sɪ yɪ sɔ.

²⁹ Levi kɔ bɔ Zozi ati ɔ kɔ man be kɔ tɔn alɛ kpili kpa yɛ awulo. Mɔ be 'didi'n, bɛ mɔ be dide ajule'n nɔn menian mmiekun-mɔ dɔvɔn kpa nɔn bɛ gugua tɔbɪlɪ nɔn anwɔn. ³⁰ *Falisifvɛ'n-mɔ nɔn *mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ mɔ be nɔn bɛ di fɛ kɔn'n kɔ yue ɛya fɛ. Be kɔ bisa Zozi menian'n-mɔ kɛ: "Nzu ati yɛ ɛmɔ nɔn bɛ mɔ be dide ajule'n nɔn ɛtɛfvɛ'n-mɔ didi'n?"

³¹ Zozi nwan: "Svanlan mɔ ewue le ngun man yɛ'n, ɔ mgbɔnndɛ man ayile ɛyɔlɛfvɛ. Nan svanlan m'ɔ le wu'n y'ɔ kpɔnndɛ ayile ɛyɔlɛfvɛ ɔ. ³² M'an mma man kɛ mɔn 'ba fele bɛ mɔ be tɪ sɛsɛ wɔ Nyanmian anyunnun'n maan be kaci bɛ abalabɔ'n. Nan bɛ mɔ be tɪ ɛtɛfvɛ'n-mɔ, bɛ ti yɛ m malɪ ɔ."

Abuala nɔn anwɔn kosuan'n
(Matie 9.14-17, Maaki 2.18-22)

³³ Ɛhɪ anzin, bɛ nɔn mmie-mɔ kɔ bisa Zozi kɛ: "Zɔvan menian'n-mɔ nɔn Falisifvɛ'n-mɔ diɛ'n-mɔ, ɔ yɔ a, be di abuala be se le Nyanmian. Nan kɔsɔ wɔ diɛ'n-mɔ nni man abuala, tɛmɔn sɔ'n, anɔn be le didi be nɔnnɔn."

³⁴ Mɔ Zozi tɪlɪ ɛjɔle sɔ'n, yɛ nwan: "Mɛle mɔ atɔnvɔle bian'n wɔ ebele'n, yɛ manngvɔn'n-mɔ mɔ be wɔ atɔnvɔle nɔn abɔ'n, be ngvɔla man kɛ be bua be da ɔ. ³⁵ Nan mɛle bie 'ba ju, atɔnvɔle bian'n fi bɛ sa nɔn ɔ 'ba tu. Mɛle sɔ nɔn anɔn, be 'ba li abuala."

³⁶ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ kɔ han nvandɔhɔn ɛjɔle kɔn kɔ tɔ sv, yɛ nwan: "Svanlan fɪi nzua man ɛtanlan fɔfɔle ndafuin ɔ ndua man ɛtanlan daba nɔn tokolo. Se ɔ yɔ yɛ sɔ a, anɔn ɔ'a sɛɛɛ ɛtanlan fɔfɔle'n yɛ ndafuin sɔ'n nɔn ɛtanlan daba ngɔ man sv. ³⁷ Svanlan fɪi ngaci man nzan fɔfɔle ngua man kpolo kotoku daba nɔn. Se ɔ yɔ yɛ sɔ a, kpolo kotoku'n 'te, nzan'n 'butu, anɔn kpolo kotoku nɔn a yɔ mgban. ³⁸ Nan nzan fɔfɔle'n, be fa be gua kpolo kotoku fɔfɔle nɔn. ³⁹ Ɛsɛ svanlan biala m'ɔ nɔn nzan daba'n, ɔ mgbɔnndɛ man nzan fɔfɔle. Afɪ yɛ nwan: 'Nzan daba'n diɛ be nnyan man yɛ nɔvɔn sv.' "

6

Zozi nɔn ɛnɔvɔnmian ele cian'n
(Matie 12.1-8, Maaki 2.23-28)

¹ Cian kɔn Zozi nɔn yɛ menian'n-mɔ kɔ kpɛ nɔn *bele ebo kɔn asɔ. Cian sɔ'n, ɔ tɪ ɛnɔvɔnmian ele cian. Yɛ menian'n-mɔ kɔ tɪtɪ bele mma'n bie be kɔ kpɔta yɛ bɛ sa nɔn be kɔ yɛyɛ yɛ nɔvɔn abɔvɔn'n be kɔ li. ² Mɔ Falisifvɛ'n-mɔ nwunlɪn yɛ sɔ'n, bɛ nwan: "Nzuke ati yɛ ɛmɔ yɔ like mɔ yɛ mala'n tua kɛ nɔn be yɔ yɛ ɛnɔvɔnmian ele cian'n?"

³ Mɔ be hanlɪn sɔ'n, Zozi kɔ bua bɛ kɛ: "Asɔ ɛmɔ kɔngalɪ man like mɔ Davidi yɔlɪ, mɛle mɔ ɛhɔɛ hunlɪn yɛ nɔn yɛ menian'n-mɔ nɔn anwɔn ɛjɔle'n lɛ ɔ? ⁴ Davidi wɔlɔlɪ Nyanmian sua nɔn anɔn, ɔ falɪ kpavɔn'n-mɔ mɔ b'a fa b'a man Nyanmian'n, ɔ nɔn yɛ menian'n-mɔ be lili. Kpavɔn sɔ'n, Zufu'n-mɔ mala'n kele kɛ svanlan ngacile biala le man atɪn ɔ nni man kɛ Nyanmian tɛɛyɪfvɛ'n-mɔ ala." ⁵ Mɔ Zozi bualɪ bɛ sɔ'n, nɔn ɔ'a han ɔ'a tɔ sv kɛ: "Mɔn Baa'n tɪ ɛnɔvɔnmian ele cian nɔn asɔ kpain."

Svanlan'n mɔ yɛ sa kɔn a jɔ'n.
(Matie 12.9-14, Maaki 3.1-6)

⁶ Ɛnɔvɔnmian ele cian kɔn bieku, Zozi kɔ wɔlɔ asɔnɔn sua kɔn anɔn, ɔ kɔ hehele ninngɛ. Anɔn bian kɔn wɔ asɔnɔn sua nɔn anɔn ebele, yɛ sa fama nɔn a jɔ. ⁷ Mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ nɔn Falisifvɛ'n-mɔ mɔ be wɔ ebele'n, anɔn be le nɔn se Zozi kɔ man wuluwafvɛ bie anwɔn kɔ sa ɛnɔvɔnmian ele cian nɔn an. Ɔ sanlɪn kɛ be le kpɔnndɛ atɪn be sɪn sv be tɔn yɛ ɛsvan. ⁸ Nan kɛmɔ Zozi sɪ mɔ b'a jɔnlɪn'n, ɔ kɔ han kɔ hele wuluwafvɛ'n kɛ: "Jasɔ jinlan menian'n-mɔ kɔvalaa anyunnun ɛwa." Bian'n kɔ jasɔ kɔ jinlan bɛ nyunnun ebele.

⁹ Mɔ bian'n jasɔlɪ jinlanlɪn'n Zozi kɔ kaci yɛ nyɪn meninsɔnman nɔn anwɔn ɛlɔ, yɛ nwan: "Mɔn 'ba bisa ɛmɔ kosuan. Yɛ mala'n kele se? Ɔ kele kɛ ye yɔ ye ɛnɔvɔnmian ele cian nɔn anaan ye yɔ ɛte? Ye lɛ svanlan ati ngvan anaan ye hɔn yɛ ɔ?"

¹⁰ Zozi kɔ nɛnian bɛ kɔvalaa bɛ nyunnun, ɔ kɔ tɔ yɛ nyɪn wuluwafvɛ nɔn anwɔn ɛlɔ, yɛ nwan: "Tɪnngɛ wɔ sa nɔn anɔn." Bian'n kɔ tɪnngɛ nɔn, ebele ala, yɛ sa'n kɔ yɔ kpa. ¹¹ Ɛhɪ,

Falisifvɛ'n-mə nun mala nun asv mgbain'n-mə kə fɛ ɛya kpa. Sian'n bɛ lɛ bisa bisa bɛ nwɔn like mə bɛ 'yɔ nán bɛ sa a han Zozi'n.

Zozi mməfvɛ bulu nɔn nnyuan'n
(*Matie 10.1-4, Maaki 3.13-19*)

¹² Mɛlɛ sɔ nɔn anun, Zozi kə hɔ kə fɔ bɔka kɔn asv. ɔ 'kə a sɛlɛ Nyanmian. ɔ kə sɛlɛ Nyanmian kəngɔɛ dede alie kə hɔn. ¹³ Mə alie hɔnɔn'n, Zozi kə fɛfɛlɛ yí menian'n-mə bɛ kə yia. ɔ kə nian bɛ nun kə yí bulu nɔn nnyuan ɔ kə tɔn bɛ mməfvɛ. ¹⁴ Menian bulu nɔn nnyuan sɔ'n-mə y'ɔ le: Simɔn mə Zozi fɛlɛ yí Pielɛ'n, ɔ nɔn yí nianman Andele, Zvakɛ nɔn Zvan, Filipɔ nɔn Baatelemin, ¹⁵ Matie nɔn Toma, Alife awa Zvakɛ nɔn Simɔn mə bɛ fɛlɛ yí *Zelɔtɔfvɛ'n, ¹⁶ Zvakɛ awa Zudɛ, ɔ nɔn Zudasɛ Isikalɔtɛ mə ɔ 'ba yí Zozi man'n.

Menian dɔvɔn 'ba yia Zozi anwɔn
(*Matie 4.23-25*)

¹⁷ ɛhi, Zozi nɔn yí mməfvɛ'n-mə, bɛ fi bɔka nɔn asv, bɛ kə ju bɛ kə jinlan lika sɛsɛ kɔn. Lika sɔ'n, anun Zozi menian dɔvɔn kpa a yia ɛbɛlɛ. Menian sɔ'n-mə, mmie-mə fi Zude mân nɔn. Mmie-mə fi Zoluzalɛmɔn. Mmie-mə fi jenvie nɔn anvan ɛlɔ kulo'n-mə mə bɛ mantan mantan Tii nɔn Sidɔn nɔn asv. ¹⁸ Bɛ walɛ kɛ bɛ 'ba a tie Zozi Anvan ɛjɔlɛ'n, ɛsɛ bɛ man bɛ nwɔn sa. Bɛ mə bɛ kɔsɔ wawɛ ɛtɛ wɔ bɛ nun m'ɔ kele bɛ yalɛ'n, wawɛ ɛtɛ'n fi bɛ nun tu. ¹⁹ Bɛ kwalaa bɛ kulo kɛ bɛ kan Zozi. ɔ sanɔn kɛ tunmin kɔn fi yí nun fite y'ɔ man bɛ nwɔn sa ɔ.

Nyila nɔn munnzue'n
(*Matie 5.1-12*)

²⁰ M'ɔ yɔlɛ sɔ'n, Zozi kə tɔ yí nyɔn yí menian'n-mə ɛlɔ yí nwan:
“Nyila hán ɛmɔ mə bɛ tɛ ehianfvɛ'n, ɔ sanɔn kɛ Nyanmian Belemgbin Mân'n tɛ ɛmɔ diɛ!
²¹ “Nyila hán ɛmɔ mə ɛhɔɛ lɛ kun ɛmɔ kɛkɛala'n, ɔ sanɔn kɛ ɛmɔ akɔ 'ba yí.
“Nyila hán ɛmɔ mə bɛ lɛ sun'n, ɔ sanɔn kɛ ɛmɔ 'ba sɔlɛ.
²² “Nyila hán ɛmɔ, mɛlɛ mə bɛ lɛ kpɔ ɛmɔ, mə bɛ lɛ fɔan ɛmɔ, mə bɛ lɛ kpɛ ɛmɔ nzɔba, mə bɛ lɛ bu ɛmɔ menian mgban wɔ *Mân Baa'n dunman nɔn. ²³ Mə bɛ 'yɔ ɛmɔ sɔ'n, ɛmɔ lí fɛ bɛ mán bɛ nwɔn tɛ bɛ sɛ abile bɛ húhulu. ɔ sanɔn kɛ ɛmɔ 'ba nyan yí nwɔn ahatua kpili kpa wɔ anwunno ɛlɔ. Afɛ daba, kɛ bɛ nan-mə helelɛ Nyanmian mgbɔmanfvɛ'n-mə ahɔlɔwa nɔn anɔn.
²⁴ “Nan ɛmɔ ɛsikafvɛ'n-mə, munnzue hán ɛmɔ! ɔ sanɔn kɛ ɛmɔ asa a han ɛmɔ salɛ diɛ'n dada angɔnmɔn.
²⁵ “Munnzue hán ɛmɔ mə bɛ kɔ a yí'n! ɔ sanɔn kɛ ɛhɔɛ 'ba hun ɛmɔ.
“ɛmɔ mə bɛ lɛ sɔlɛ kɛkɛala'n, munnzue hán ɛmɔ! ɔ sanɔn kɛ alɔbɔ 'ba han ɛmɔ, ɛmɔ 'ba sun.
²⁶ “Munnzue hán ɛmɔ mə menian'n-mə kwalaaɔn kan ɛmɔ anwɔn ɛjɔlɛ kpa'n. Afɛ daba, kɛ bɛ nan-mə hanɔn ato mgbɔmanfvɛ'n-mə anwɔn ɛjɔlɛ kpa nɔn anɔn.

ɛmɔ húlɔ bɛ mgbɔfvɛ'n-mə
(*Matie 5.38-48; 7.12a*)

²⁷ “Nan ɛmɔ mə bɛ lɛ tie mín'n, mɔn kan mɔn kele ɛmɔ kɛ: ɛmɔ húlɔ bɛ mə bɛ kpɔ ɛmɔ'n. ɛmɔ yɔ bɛ ye. ²⁸ ɛmɔ yéyila bɛ mə bɛ bɔ ɛmɔ sasan nɔn asv. ɛmɔ yɔ asɔnɔn bɛ man bɛ mə bɛ kele ɛmɔ ahɔlɔwa'n. ²⁹ Sɛ sɔvanlan bie kpaci ɛmɔ anyɔn bɛ nɔn asv a, bɛ káci fama'n maan ɔ kpáci sv. Sɛ sɔvanlan bie de ɛmɔ taladiɛ'n mə bɛ wula yí sv nɔn an, ɛmɔ yí mə ɛmɔ wula yí bɔ'n kɔsɔ bɛ mán yí. ³⁰ Sɔvanlan biala m'ɔ kə sɛlɛ ɛmɔ like'n, ɛmɔ fá mán yí. Sɛ sɔvanlan tɔa ɛmɔ de like mə ɛmɔ le nɔn an, nán bɛ bisa yí bɔsɔ. ³¹ Like mə ɛmɔ kulo kɛ menian'n-mə yɔ man ɛmɔ'n, ɛmɔ kɔsɔ yɔ like sɔ'n bɛ mán bɛ.
³² “Sɛ bɛ mə bɛ kulo ɛmɔ nɔn ala yê ɛmɔ kɔsɔ kulo bɛ a, nzu nvasɔɛ diɛ yê ɛmɔ nyan yí sv ɔ? ɛtɛfvɛ'n-mə kɔsɔ kulo bɛ mə bɛ kulo bɛ'n. ³³ Sɛ bɛ mə bɛ yɔ ɛmɔ ye nɔn ala yê ɛmɔ kɔsɔ yɔ bɛ ye a, nzu nvasɔɛ diɛ yê ɛmɔ nyan yí sv ɔ? ɛtɛfvɛ'n-mə kɔsɔ yɔ sɔ bie. ³⁴ Bɛ mə ɛmɔ bɔ bɛ

busia a emɔ de di ke be kwalala yí tua'n, se bé ngonmun ala yê emɔ bɔ bé busia a, nzu nvasue die yê emɔ nyan yí sɔ ɔ? Etefue'n-mɔ kusu bɔ bé manngun etefue'n-mɔ mɔ be kwalala kale'n tua'n busia. ³⁵ Nan emɔ die, nán be yɔ sɔ. Emɔ húlo bé mɔ be kpɔ emɔ'n, emɔ yó bé ye, emɔ bó bé busia, nán be susu bé ti be gua sɔ ke be túa be mán emɔ. Se emɔ yɔ sɔ a, emɔ 'ba nyan yi nwon ahataua kpili kpa, ese emɔ 'ba kaci Nyanmian m'ɔ wɔ anwunno anwunno elɔ nin amma. ɔ sanlin ke ɔ ti kpa man menian mɔ be nzi man ye'n, ɔ non menian kusu mɔ bé kunnun ti ete'n. ³⁶ Kemɔ emɔ Asi'n si anwunnvoe'n, emɔ kusu nwún anwunnvoe.

Nán be bua bé manngun'n-mɔ ndee
(Matie 7.1-5)

³⁷ “Nán be bua bé manngun'n-mɔ ndee nán Nyanmian Kpili kusu a mmua man emɔ ndee. Nán be bu swanlan fíí fuɔ nán Nyanmian kusu a mmu man emɔ fuɔ. Emɔ fá bé manngun'n-mɔ ete'n be hyé bé nán Nyanmian kusu a fa emɔ die nin a hye emɔ. ³⁸ Emɔ hyé bé manngun'n-mɔ nán Nyanmian kusu a hye emɔ bie. Be 'su ninngɛ be gua emɔ taladie'n pɔsɔ kpili nin anun, be 'tinndin sɔ kpa maan ɔ yi dede ɔ bu sɔ. Susulie'n mɔ emɔ fa be susu ninngɛ be man bé manngun-mɔ'n, yí yê Nyanmian 'fa susu man emɔ ɔ.”

³⁹ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, ese ɔ kɔ bu anyindala kɔn biekun kɔ hele bé, yí nwan: “Anyinsinlinwafue, ɔ nni man yí manngun anyinsinlinwafue taataa. Se ɔ yɔ yí sɔ a, bé munnyuan be 'gua kunman nun. ⁴⁰ Swanlan mɔ be le kele yí like'n, ɔ nzi man like ndala man yí min'n m'ɔ le kele yí'n. Kusu se ɔ swan like nán ɔ nwun yí kpa bɔkɔɔ a, ɔ kaci ke yí min'n.

⁴¹ “Nzuke ati yê e le nian tabua munmuin kaan'n m'ɔ la wó nianman nin anyin nin asɔ, nan kusu e nnwun man tabua ebue'n m'ɔ la wó die nin asɔ'n? ⁴² ɔ yɔ se mɔ e kwalala e kan kele wó nianman'n ke: ‘Anianman, yaci mín maan n yí wó nyin nin asɔ munmuin kaan'n’, wó mɔ e nnwun man ke tabua ebue kɔn la wó nyin die nin asɔ'n? E bɔ wó nwon apoo. Di mva yi m'ɔ la wó nyin nin asɔ'n, asannan nán a nwun asi a yi m'ɔ la wó nianman'n die nin asɔ'n.

ɔ le baka kɔn non yí mma
(Matie 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ “Baka kpa nzu man mma ete yê baka ete kusu nzu man mma kpa. ⁴⁴ Baka biala m'ɔ jin'n, yí mma'n y'ɔ man be nwun yí nzɔle ɔ. Be ndi man *figi mma eminlan mmowe'n-mɔ asɔ. Yê be ndi man divin mma kusu baka mɔ yí nwon le bowe nin asɔ. ⁴⁵ Swanlan m'ɔ ti kpa'n, ati anun kpa ninngɛ y'ɔ yɔ ɔ. Swanlan kusu m'ɔ ti man kpa'n, ati anun ete ninngɛ y'ɔ yɔ ɔ. ɔ sanlin ke ejɔle m'ɔ wɔ swanlan akunnun'n y'ɔ fite yí nwan ɔ.

Sua nnyuan nin anwon ejɔle'n
(Matie 7.24-27)

⁴⁶ “Nzuke ati yê emɔ fele mín ‘yé Min, yé Min’, kusu emɔ nyɔ man like mɔ n gɔ bisa'n? ⁴⁷ Swanlan m'ɔ kɔ a mín nwon, m'ɔ kɔ tie mín nwan ejɔle'n, m'ɔ kɔ nanndi sɔ'n, e 'nwun like m'ɔ soman yí'n: ⁴⁸ ɔ soman swanlan m'ɔ le si sua. ɔ'a fun kunman'n maan ɔ'a hɔ mva ɔ'a wula yí bu ɔ'a si sua nin ebue nin asɔ. Mɔ fɔsɛ'n tikeli'n, asue'n-mɔ kɔ yi kɔ bu asi ɔ kɔ han sua'n, nan kusu ɔ'a ngwala man yí bu. ɔ sanlin ke sua sɔ'n jin bi. ⁴⁹ Swanlan kusu m'ɔ tie mín Nwan Ejɔle'n m'ɔ nnanndi man sɔ'n, ɔ soman swanlan mɔ ɔ'a si yí sua nin anyɔan nin asɔ. ɔ'a nwula man sua nin abɔ. Mɔ fɔsɛ'n tikeli'n, asue'n-mɔ kɔ yi kɔ bu asi ɔ kɔ han sua'n. Ebele ala, sua sɔ'n kɔ bubu kɔ gua kpa bɔkɔɔ.”

7

Zozi 'ba man nzalafɔ kpain'n kɔn akva nin anwon sa
(Matie 8.5-13)

¹ Mɔ Zozi yueli ejɔle ehika kwalaa kan kele menian'n-mɔ, ɔ kɔ hɔ Kapɛɛnawɔmɔn. ² Anin Lɔmɔn nzalafɔ kpain'n kɔn wɔ Kapɛɛnawɔmɔn ebele. Nzalafɔ kpain sɔ'n, ɔ le yí akva kɔn mɔ yí nwon cian yí kpa ɔ. Akva sɔ'n kɔ fɔkɛ kpa ɔ le de ewue wu. ³ Mɔ nzalafɔ kpain'n tili

Zozi angan'n, ɔ kɔ sɔan zufɔ mgbain'n mmie-mɔ ke be hɔ féle Zozi maan ɔ bála a yɔ maan yí akua nɔn anwɔn sa. ⁴ Be kɔ hɔ Zozi anwɔn elɔ be kɔ bɔtɔ yí. Bé nwan: “Sɔanlan sɔ'n die, ɔ fata ke ε bua yí. ⁵ Ɔ sanlɔn ke ɔ kulo yé Zufɔ mân'n. Yí yê ɔ'a si yé Nyanmian sua nɔn ɔ.” ⁶ Ehi a, Zozi nɔn bé be kɔ hɔ.

Mɔ be hɔlɔ dede be ka kaan be ju awulo nɔn anwɔn'n, nzalafɔ kpain'n kɔ sɔan menian ke be hɔ sé Zozi ke: “Kpain, n'ε kele wɔ nwɔn εfe. Ɔ sanlɔn ke mɔn nze nvata man ke ε wɔlɔ mɔn awulo. ⁷ Ehi ka ati yê mɔn muonun m'an mma man wɔ ja sɔ ɔ, afi mɔn nze nvata man. Nan kan ejɔle kpɔle kɔnmgba cein, mɔn akua nɔn anwɔn 'ba sa. ⁸ Mɔn, n ne mɔn nyunnun mgbain mɔ be sie mɔn ɔ. Mɔn kusɔ, n ne nzalafɔ mɔ mɔn sie bé ɔ. Se mɔn kan mɔn kele nunhan kɔn ke: ‘Kɔ!’ a, ɔ kɔ. Se mɔn kan mɔn kele nunhan kɔn biekun ke: ‘Bala!’ a, ɔ ba. Se mɔn kan mɔn kele mɔn akua'n ke: ‘Yɔ like ehi’ a, ɔ yɔ.”

⁹ Mɔ Zozi tilɔ ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ fɔa nzalafɔ kpain'n. Ɔ kɔ bilɔ yí nyɔn ɔ kɔ han kɔ hele menian'n-mɔ mɔ be si yí sɔ'n ke: “Mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele εmɔ: Izalayε mân nɔn anun εwa muonun, sɔanlan m'ɔ le dedi ke sɔanlan ehi'n, n nwunlin man bie lé.” ¹⁰ Bé mɔ nzalafɔ kpain'n sɔanlɔn bé'n kɔ sa kɔ hɔ awulo. Be 'ju elɔ a, akua nɔn anwɔn a sa bɔkɔɔ.

Zozi 'ba hin kunlannvɛe balasua kɔn awa

¹¹ Ehi anzin, Zozi kɔ hɔ Galile mân nɔn anun kulo kɔn asɔ. Kulo sɔ'n, be fele yí Nain. Mɔ ɔ 'kɔ'n, yí menian'n-mɔ nɔn meninsɔnman sili yí sɔ. ¹² Be hɔlɔ dede mɔ be ka kaan be ju kulo nɔn anwan nɔn anwɔn ebele'n, be 'nian an, anɔn be nɔn fuin kɔn le sɔn kɔ asielie sɔ. Sɔanlan'n mɔ be le kɔ a sie yí'n, ɔ ti belenzua bangɔlɔ yê yí nɔn ti kunlannvɛe. Kulo nɔn asɔ menian dɔɔn kpa nɔn kunlannvɛe balasua'n wɔ ebele. ¹³ Mɔ Zozi nwunlin balasua'n, yí nwɔn kɔ ye yí koun nán ɔ a se yí ke: “N'ε sun kón!”

¹⁴ Zozi kɔ kpunngɛ alaka'n, ɔ kɔ fa yí sa kɔ han yí. Bé mɔ be lile alaka nɔn anun'n kɔ jinlan, Zozi nwan: “Kpafele, mɔn kan mɔn kele wɔ, fi ewue nun tɔnngɛ!” ¹⁵ Sɔanlan'n mɔ ɔ'a wu'n kɔ jasɔ kɔ tanlan asɔ ɔ le juju. Zozi kɔ fa yí kɔ man yí nɔn.

¹⁶ Esulo kɔ han bé kwalaa, be kɔ yí Nyanmian ayε. Bé nwan: “Nyanmian kpɔmanfɔe kpili kpa kɔn a fite yé afian εwa!” Eεε bé nwan: “Nyanmian a a yé ekpala.” ¹⁷ Like sɔ'n mɔ Zozi yɔlɔ'n, Zude mân'n lika kwalaaatin, ɔ nɔn mân mân mɔ be mantan yí'n, bé kwalaa be tilɔ.

Bé mɔ Zɔan Batisi sɔanlɔn bé'n. (Matie 11.2-19)

¹⁸ Ninngɛ kwalaa mɔ Zozi yɔlɔ'n, Zɔan Batisi menian'n-mɔ hɔlɔ bɔlɔ nun amannie be heleli yí. Zɔan kɔ fele yí menian'n-mɔ anun nnyuan ¹⁹ ɔ kɔ sɔan bé yé Mɔn anwɔn elɔ ke be hɔ bɔsa yí ke: “Sɔanlan'n mɔ ye sɔ ke ɔ le ba'n y'ɔ le wɔ anaan sɔanlan sɔ'n tε wɔ sian?”

²⁰ Mɔ be juli Zozi anwɔn ebele'n, bé nwan: “Zɔan Batisi a sɔan yé ke ye bála a bisa wɔ ke se sɔanlan'n mɔ ye sɔ ke ɔ le ba'n y'ɔ le wɔ a, se kusɔ sɔanlan sɔ'n tε wɔ sian an, anɔn ε hán héle yé.”

²¹ Temɔn sɔ'n, bé mɔ ewue le kun bé'n, Zozi kɔ man bé nwɔn kɔ sa. Ɔ kɔ fɔan wawe εte'n-mɔ mɔ be wɔ menian'n-mɔ anun'n, εse ɔ kɔ tike tike anyinsinlinwafɔe dɔɔn anyɔn'n.

²² M'ɔ yɔlɔ sɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele bé mɔ Zɔan sɔanlɔn bé'n ke: “Emɔ hɔ hán mɔ emɔ a ti'n, ɔ nɔn mɔ emɔ a nwun yí'n be héle Zɔan. Emɔ a nwun ke anyinsinlinwafɔe'n-mɔ anyɔn'n-mɔ a tike tike, bé mɔ be tia be tɔ sɔ'n-mɔ aja'n-mɔ a tɔnngɛ tɔnngɛ, kokobefɔe'n-mɔ anwɔn a ti, anzɔtiliwafɔe'n-mɔ ti ejɔle, bé mɔ b'a wu'n-mɔ a tɔnngɛ tɔnngɛ, ehianfɔe'n-mɔ le ti Ejɔlekpa'n. ²³ Nyila hán sɔanlan mɔ ɔ mminlin man yí dedi'n m'ɔ le yí wɔ mɔn nun'n.”

²⁴ Mɔ bé mɔ Zɔan sɔanlɔn bé'n salɔ hɔlɔ'n, Zozi kɔ han Zɔan ejɔle ɔ kɔ hele menian'n-mɔ. Yí nwan: “Nzu like die yê emɔ hɔlɔ nɔanlɔn yí εwâ nɔn anun elɔ ɔ? Ndeε mɔ anwɔnman le fita anaan? ²⁵ Nan nzu like die yê emɔ hɔlɔ nɔanlɔn ɔ? Emɔ hɔlɔ nɔanlɔn sɔanlan m'ɔ wula taladie kanlanman anaan? Bé mɔ be wula esikafɔe ndaladie mɔ be ti lika kanlanman'n, menian sɔ'n-mɔ gua mmelemgbɔn'n-mɔ awulo. ²⁶ Anɔn nzu like die fɔsɔn yê emɔ hɔlɔ nɔanlɔn ɔ? Nyanmian kpɔmanfɔe anaan? Yuo, mɔn kan mɔn kele emɔ ke ɔ tala Nyanmian kpɔmanfɔe bɔbɔ. ²⁷ Ɔ sanlɔn ke Zɔan yê Ehéle Ejɔle'n kan yí ejɔle ke:

*Nyanmian nwan: Mun swan mín bɔfɔe'n
mín man ɔ di mwa wɔ nyunnun ɔ sesie wɔ atin'n."*

²⁸ Zozi kɔ han kɔ tɔ sɔ ke: "Mun kan yí ananhɔle mín kele emɔ ke be wɔli man swanlan fí kón m'ɔ tɔ kpili tala Zvan ɔ. Nan kɔsɔ swanlan bɔbɔ m'ɔ tɔ kaan swa Nyanmian Belemgbin Mân nɔn anun'n, ɔ tala Zvan kpili."

²⁹ Bagua'n, yí lɔli bé mɔ be dide ajule'n, be tieli Zvan anwan ejɔle'n be man ɔ sɔnɔnɔn bé. Afɔ be nwunlin ke Nyanmian atin die'n tɔ fón. ³⁰ Nan *Falisifɔe'n-mɔ nɔn *mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ die, like mɔ Nyanmian kulo ke ɔ yɔ man bé'n, b'a ndie man. Ehi ati b'a man Zvan a nzɔnɔn man bé.

³¹ Zozi kɔ tɔ sɔ ke: "Nwan bɔbɔ yê n vá ajulisɔ menian ehi-mɔ n zusu bé ɔ? Nwan yê be soman yí ɔ? ³² Be soman mmatɔnman nganngan mɔ be gugua gua nɔn asɔ, mɔ be le tetian be se bé manngɔn'n-mɔ ke:

'Y'a bɔ abile dede emɔ a nzi man!

Y'a tɔ alɔabɔ ejue dede emɔ a nzun man!"

³³ ɔ sanlin ke Zvan Batisi wali, ɔ nni man alie, ese ɔ nɔn man nzan, nan kɔsɔ emɔ nwan: 'Wawe ete yê ɔ wɔ yí nun ɔ!' ³⁴ Mân Baa'n kɔsɔ a a, ɔ di alie, ɔ nɔn nzan, ese emɔ nwan: 'Be nían swanlan ehi, yí die, ɔ njɔnlin ejɔle fí ke alie nɔn nzan ejɔle ala yê ɔ jɔnlin ɔ. Yí manngɔn y'ɔ le bé mɔ be dide ajule'n ɔ nɔn etefɔe'n-mɔ!' ³⁵ Nan kɔsɔ bé kwalaa mɔ be de Nyanmian be di'n, be kele ke Nyanmian tɔ bengelɔe sakpa."

Falisifɔe Simɔn 'ba fɛle Zozi alie

³⁶ *Falisifɔe kɔn feleli Zozi ke ɔ bála a li like yí awulo. Mele mɔ be lila mgbá nɔn asɔ tɔbili nɔn anwɔn'n, ³⁷ kulo sɔ nɔn asɔ balasua kɔn kɔ wɔlɔ ebele. Balasua sɔ'n si tutu. M'ɔ tɔli ke Zozi wɔ Falisifɔe nɔn awulo ebele ɔ le didi'n, ɔ kɔ fa anatɔli bondoman tekee kɔn mɔ yí gua yɔ si'n kɔ a. ³⁸ Balasua'n kɔ jinlan Zozi aja ngua. ɔ kɔ sun ɔ kɔ fa yí nyɔn emɔn'n ɔ kɔ lɔlɔa Zozi aja nɔn anwɔn. ɔ kɔ fa yí ti enyuan'n ɔ kɔ cici ɔ kɔ fa Zozi aja'n ɔ kɔ bɔ yí hue sɔ, ese ɔ kɔ fa anatɔli'n ɔ kɔ bɔ yí ja nɔn anwɔn.

³⁹ Mɔ Falisifɔe'n m'ɔ feleli Zozi alie'n nwunlin yí sɔ'n, ɔ kɔ han yí ti anun ke: "Se swanlan ehi tɔ Nyanmian kpɔmanfɔe sakpa a, ahan ɔ 'nwun ke balasua'n mɔ ɔ'a han yí'n tɔ etefɔe. ɔ sanlin ke ɔ si tutu."

⁴⁰ Mɔ anin Falisifɔe'n le kan ehi yí ti anun'n, Zozi kɔ kuku yí nwan sɔ ɔ kɔ han kɔ hele yí ke: "Simɔn, man n gán ejɔle kɔn n géle wɔ."

Simɔn nwan: "Kpáin, kan."

⁴¹ Zozi nwan: "Anin menian nnyuan tua swanlan kɔn kale. Nunhan kɔn tua jete fufue mma eya nɔn, yê kɔn'n kɔsɔ tua jete fufue mma abulanun. ⁴² Kemɔ bé menian nnyuan'n nun bie fí ngwala man yí kale'n tua'n, swanlan'n m'ɔ bɔli be busia'n kɔ fa kɔ hye bé. Menian nnyuan sɔ'n, nunhan benin yê e de di ke ɔ 'kulo bian'n bɔ sɔ ɔ?"

⁴³ Simɔn kɔ bua yí ke: "Mín de mín di ke nunhan mɔ yí kale die'n tɔ kpili nɔn ɔ."

Zozi nwan: "Mɔ a han'n tɔ ananhɔle."

⁴⁴ M'ɔ hanlin sɔ'n, ɔ kɔ fa balasua'n kɔ hele Simɔn, yí nwan: "Simɔn, a nwun balasua ehi? Ke m malɔ wɔ awulo ewa'n, a mman man mín nzue m'an nwunzin man mín ja nɔn anwɔn. Nan balasua ehi die, ɔ le yí nyɔn emɔn'n ɔ'a nwunzin mín ja nɔn anwɔn, ɔ'a fa yí ti enyuan'n ɔ'a cici. ⁴⁵ N juli ewa'n, a ndɔ man mín nun. Nan yí die, ke n wɔlɔli ewa nɔn angɔnmɔn yê ɔ falɔ mín ja'n-mɔ bɔli yí hue sɔ ɔ. ⁴⁶ A ngua man ngo m'ɔ ban fanlan mín ti nɔn asɔ. Nan yí die, anatɔli kpa yê ɔ'a fa ɔ'a gugua mín ja nɔn anwɔn ɔ. ⁴⁷ Yí sɔ ati, mɔn kan mɔn kele wɔ ke balasua ehi, ehulo kpili'n mɔ ɔ'a hulo mín'n dunman nun, yí ete'n kwaláatin, yí ete bobolobe'n kwalaa m'ɔ sɔ'n, b'a fa yí kwalaa b'a hye yí. Nan swanlan mɔ yí ete nɔn a nzɔn man mɔ be kɔ fa be kɔ hye yí'n, ehulo'n m'ɔ le yí'n tɔ kaan swa."

⁴⁸ Ehi a, Zozi kɔ han kɔ hele balasua'n ke: "B'a fa wɔ ete'n-mɔ b'a hye wɔ."

⁴⁹ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, bé mɔ bé nɔn yí gua tɔbili nɔn anwɔn'n kɔ han yí bé ti anun ke: "Swanlan ehi muonun ɔ tɔ yí die se dede m'ɔ fa swanlan ete ce yí ɔ?"

⁵⁰ Mɔ be 'kan sɔ bé ti anun'n, Zozi kɔ han kɔ hele balasua'n ke: "Wɔ dedi nun a le wɔ ngwan, kɔ albaciɛ nun."

8

Mmalasua'n-mɔ mɔ be si Zozi sɔ'n

¹ Ehi anzin, Zozi nun yí menian bulu nun nnyuan'n, be kɔ hɔ kulo kulo'n-mɔ asu. Be kɔ hɔ kɔ han Nyanmian Anvan Ejɔle'n. Be kɔ bɔ Nyanmian Belemgbin Mân nun anwɔn Ejɔlekpa'n be kɔ hele menian'n-mɔ. ² Zozi 'kɔ a, anin mmalasua mmie-mɔ m'ɔ tuli bé nun wawe ete'n-mɔ ɔ man be nwɔn sali'n si yí sɔ. Mmalasua sɔ'n-mɔ y'ɔ le: Mali m'ɔ fi Magidala mɔ Zozi tuli wawe ete nsu yí nun'n. ³ Kuza m'ɔ nian belemgbin *Elɔɔ Antipasɔ ninngɛ nun asu'n, yí yi Zvanun. Suzanun nun mmalasua mmiekun-mɔ dɔun kpa. Be fa bé anwɔndie'n be bua Zozi nun yí menian'n-mɔ.

Svanlan'n m'ɔ gua bele nun anwɔn anyɔndala'n

(Matie 13.1-9, Maaki 4.1-9)

⁴ Menian'n-mɔ fi kulo kulo'n-mɔ asu be kɔ a Zozi anwɔn ebɛɛ. Nan mɔ menian dɔun yiali yí nwɔn'n, ɔ kɔ bu anyɔndala ehi ɔ kɔ hele bé. Yí nwan: ⁵ "Anin svanlan kɔn wɔ ebɛɛ. Cian kɔn, ɔ kɔ hɔ *bele egua yí ebo nun asu. Bele mma'n bie kɔ gua atin nun anvan. Menian'n-mɔ 'sɔn an, be tetia sɔ. Nnɔnman'n-mɔ kɔ suso kɔ li. ⁶ Bie kusɔ kɔ gua ebɔta nun asu. Kemɔ ngetie kpa nnɔn man ebɛɛ'n, bele'n fifili a, ɔ kɔ yala. ⁷ Bie kusɔ kɔ gua eminlan mmowe'n-mɔ anin, be nun bé be kɔ fifi nun kɔn. Eminlan mmowe'n-mɔ kɔ fu sɔ. ɔ'a man ɔ'a nyɔ man kpa. ⁸ Bie kusɔ kɔ gua asie kpa nun asu. ɔ kɔ fifi ɔ kɔ su mma dɔun kpa. Bele baka kɔn biala kɔ su mma eya kɔn."

Ese Zozi kɔ han kɔ tɔ sɔ ke: "Svanlan m'ɔ sɔ fasie'n, ɔ fá síe!"

Zozi anyɔndala'n m'ɔ bu'n

(Matie 13.10-17, Maaki 4.10-12)

⁹ Yí menian'n-mɔ kɔ bisa yí anyɔndala sɔ nun abu. ¹⁰ Zozi kɔ bua bé ke: "Emɔ die, nɔviale nun ejɔle'n m'ɔ tɔ de Nyanmian Belemgbin Mân'n, Nyanmian a yi a hele emɔ. Nan menian bu nga'n-mɔ die, be bu yí anyɔndala nun be kele bé. ɔ man be nian yí bé nyɔnsu bɔbɔ a, be nnwun man yí. Be tie bɔbɔ a, be ndi man yí bu."

Zozi 'ba tu anyɔndala nun abu

(Matie 13.18-23, Maaki 4.13-20)

¹¹ "Anyɔndala ehi, yí bu y'ɔ le ke: *Bele mma'n y'ɔ le Nyanmian Anvan Ejɔle'n. ¹² Menian'n mmie-mɔ ti ke atin nun anvan'n mɔ bele mma'n guali'n. Be tie Nyanmian Anvan Ejɔle'n, nan kusɔ Abɔnsanmɔn ba ɔ yi ejɔle'n mɔ b'a ti'n fi bé ahɔnlɔn nun anin. ɔ man be nnyan man dedi nán b'a nyan ngwan. ¹³ Mmie-mɔ kusɔ ti ke ebɔta'n mɔ bele'n guali sɔ'n. Be ti Nyanmian Anvan Ejɔle nun an, be di yí nwɔn fe. Nan kusɔ be mman man ejɔle'n nzɔ man ndian. Be de be di mɛɛ kaan sɔa yê se emian bie tɔ bé a, anin b'a yaci bé dedi'n b'a tɔ. ¹⁴ Bele'n m'ɔ guali eminlan mmowe nun anin, y'ɔ le menian mɔ be tie Nyanmian Anvan Ejɔle'n, nan kusɔ ɔ 'kɔ yí nyunnun an, be man nzusue, anwɔndie nun mân elie fu Nyanmian Anvan Ejɔle'n mɔ b'a ti nun asu. Be nzu man mma dede ɔ mmɔlɔ man. ¹⁵ Bele mma'n m'ɔ guali asie kpa nun asu'n, y'ɔ le menian mɔ be tie Nyanmian Anvan Ejɔle'n, be fa be sie bé ahɔnlɔn nun anin kpa, be di ejɔle nun asu, be su mma."

Kanlannie nun anwɔn anyɔndala'n

(Maaki 4.21-25)

¹⁶ "Svanlan fí nzɔ man kanlannie, ɔ nva ɔ nwula man bokiti, anaan mgba abu. Nan ɔ sie yí kanlannie'n baka nun asu, ɔ man bé mɔ be 'wɔlɔ sua nun anin, be nwun asi. ¹⁷ Like biala m'ɔ fia'n, ɔ 'tu fite. Nɔviale nun ejɔle biala 'fite jawe nun. ¹⁸ Emɔ yɔ anzɔɛ, nán be tíe yí kpa! ɔ sanlɔn ke m'ɔ le kaan'n, be 'ba man yí biekun. Nan m'ɔ le man fí'n, kaan'n m'ɔ susu ke ɔ kɔ nyan yí'n, be 'tɔa yí be de."

Zozi anianman'n-mə nɔn yí nin
(Matie 12.46-50, Maaki 3.31-35)

¹⁹ Zozi anin'n nɔn yí nianman'n-mə, be kə a be kə tɔ yí. Nan kɔsɔ meninsɔnman'n mə b'a yia yí nwɔn nin ati, ɔ man b'a ngɔala man yí nwɔn elɔ ju. ²⁰ Be kə bɔ Zozi amannɛ ke: “Wɔ́ nin nɔn wɔ́ nianman'n-mə jijin ahanmian elɔ, be kulo ke be nwun wɔ́ nwɔn.”

²¹ Mɔ be hanlɔn sɔ'n, nán Zozi a se bé mə be wɔ́ ebele'n ke: “Mín nin nɔn mín nianman'n-mə y'ɔ le menian mə be tie Nyanmian Anɔan Ejɔle'n, mə be nanndi sɔ'n.”

Zozi 'ba gua anwɔnman kpili kɔn asi
(Matie 8.23-27, Maaki 4.35-41)

²² Elɛhɔn kɔn Zozi nɔn yí menian'n-mə kə fɔ elɛ kɔn anun. ɔ kə han kə hele bé ke: “Be mán ye kpé asue'n ye hó yí nzin elɔ ebue kɔn.” Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, yê be hɔli ɔ. ²³ Nan mə be 'kpɛ asue'n, anɔn Zozi la elɛ nɔn anun ɔ le dafi. Kɔnmgba ala, anwɔnman kpili kɔn kə tu asubula nɔn anyɔnsɔ. Asutue'n kə bɔ nzue kə gua elɛ nɔn anun. ²⁴ Ehi, yí menian'n-mə kə kpunngɛ yí be kə tinngɛ yí. Bé nwan: “Kpain, kpain, ye le wu o!”

Zozi kə tinngɛ ɔ kə juɔ aminle sɔ kə hele anwɔnman'n nɔn asutue'n. Anwɔnman'n kə jinlan, asutue'n kə gua asi. Ebele kə yɔ diin.

²⁵ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kə bisa yí menian'n-mə ke: “Emɔ dedi'n wɔ́ nin?” Ejɔle'n kə sin bé nwɔn, esulo kə han bé. Be kə bisa bisa bé nwɔn ke: “Nwan sɔanlan diɛ y'ɔ le ehi? M'ɔ juɔ keke anwɔnman nɔn asutue dede be man yí anyɔnzɔ!”

Zozi 'ba tu wawɛ ete dɔɔn fi sɔanlan kɔn anun
(Matie 8.28-34, Maaki 5.1-20)

²⁶ Zozi nɔn yí menian'n-mə, be kə kpɛ Galile asue'n. Be kə hɔ kə ju yí nzin elɔ ebue kɔn, Zelazi'n-mə mán nɔn anun. Mán sɔ'n nɔn Galile mán'n, bé nyɔn'n wɔ́ sɔ. ²⁷ Mɔ Zozi 'ju asi nɔn ala, kulo nɔn asɔ sɔanlan kɔn kə a yí nwɔn ebele. Sɔanlan sɔ'n, wawɛ ete wɔ́ yí nun. Yí nwɔn gua sɔ, nán ene bie ɔ. ɔ nna man sua elɔ. ɔ la asielɛ'n-mə asɔ. ²⁸ M'ɔ nwunlin Zozi'n, ɔ kə tian. ɔ kə hɔ kə tu kə tɔ yí ja nun. ɔ kə tian sele kpa, Yí nwan: “Zozi, Anwunno Nyanmian Kpili Awa, ɛ se mín se? Mɔn 'sele wɔ́, n'ɛ se mín sa fíí.” ²⁹ M'ɔ man ɔ le kan sɔ'n, y'ɔ le ke Zozi le man wawɛ ete'n m'ɔ wɔ́ yí nun'n tu. Wawɛ ete'n tɔ yí sɔ mele'n bie anun. Be fa ngɔnzɔngɔnzɔ be ci yí sa nɔn yí ja a, ɔ bubu nun. Wawɛ ete'n cɔɔn yí kə ewâ nɔn anun.

³⁰ Zozi kə bisa yí ke: “E li se?”

Yí nwan: “Be fele mín nwala nwala.” Afi wawɛ ete dɔɔn kpa wɔ́ yí nun, yí ti yê ɔ man ɔ le kan sɔ ɔ. ³¹ Wawɛ ete sɔ'n-mə kə sele Zozi ke n'ɔ man be kə gua kunman kpɔnlɔn-mgbɔnlɔn nɔn anun. ³² Ebele lika sɔ'n, anɔn mgbolike dɔɔn kpa le didi bɔka nɔn asɔ. Wawɛ ete'n-mə kə bɔtɔ Zozi ke ɔ mán bé atɔn maan be hó wɔ́lɔ mgbolike sɔ'n-mə anun. Mɔ sɔanlan'n hanlɔn sɔ'n, Zozi kə man bé atɔn. ³³ Wawɛ ete'n-mə fi sɔanlan nɔn anun be kə fite. Be kə hɔ kə wɔ́lɔ mgbolike'n-mə anun. Mgbolike fatule kɔn'n kə tɔlɔ bɔka'n be kə hɔ kə gua asue nɔn anun, bé kwalaa be kə nɔan. ³⁴ Mɔ bé mə be nian mgbolike'n-mə asɔ'n nwunlin yí sɔ'n, be kə nwanndi. Be kə hɔ kə bɔ ejɔle sɔ'n kpaye kulo, ɔ nɔn nanmue'n-mə asɔ. ³⁵ Bé mə be tɔli ejɔle sɔ'n, be wali nianlɔn ke ɔ kpɔnlɔn yɔli'n. Be 'ba ju Zozi anwɔn ebele a, sɔanlan'n mə anun wawɛ ete'n-mə wɔ́ yí nun nɔn anyɔnsɔ a ti. ɔ wula taladiɛ ɔ ti Zozi aja abɔ ebele. Mɔ be nwunlin yí sɔ'n, esulo hanlɔn bé. ³⁶ Ke ɔ kpɔnlɔn yɔli mə wawɛ ete'n-mə fi sɔanlan nɔn anun be fiteli, mə be hɔli wɔ́lɔ mgbolike'n-mə anun, mə be 'kə a gua asue nɔn anun, mə bian nɔn anyɔnsɔ ti'n, bé mə be nwunlin yí bé nyɔnsɔ'n kə han yí kwalaa kə hele sian mma'n-mə. ³⁷ Zelasɔ mán nɔn anun menian'n-mə kwalaa kə sele Zozi ke ɔ fi bé mán nɔn anun ɔ jásu. ɔ sanlɔn ke anɔn esulo kpili kpa a han bé. Mɔ Zozi fɔli elɛ nɔn anun mə ɔ 'sa kə Galile'n, ³⁸ sɔanlan'n mə wawɛ ete'n fi yí nun tuli'n kə sele Zozi ke ɔ 'si yí sɔ. Zozi nwan: ³⁹ “Sa kə wɔ́ awulo, nán kə han yí kwalaa mə Nyanmian a yɔ a man wɔ́'n keke menian'n-mə.” Bian'n kɔsɔ kə hɔ ɔ kə han yí kwalaa mə Zozi a yɔ a man yí'n kə hele kulo bɔndɔn'n.

Zɔyilusi awa balasua'n,

*o non balasua'n m'o hanlin Zozi taladie'n
(Matie 9.18-26, Maaki 5.21-43)*

⁴⁰ Mɔ Zozi fi Galile asue nun anzin elɔ ɔ 'sa ba'n, menian dɔn kpa kɔ a yí atun ele. ɔ sanlin ke bé kwalaa bé nyin jin yí atun. ⁴¹ Kaan ce, Zufu'n-mɔ asɔnun sua nun asu kpain'n kɔ a, kpain sɔ'n, be fele yí Zvayilusi. ɔ kɔ tu kɔ tɔ Zozi aja nun ɔ kɔ sele yí ke ɔ bála yí awulo elɔ. ⁴² ɔ sanlin ke yí wa balasua kɔnmgba cein'n mɔ ɔ'a li afɔe bulu non nnyuan'n, ɔ le de ewue wu.

Mɔ bian'n hanlin sɔ'n, Zozi kɔ tie. Mɔ be 'kɔ'n, menian dɔn si bé su, anin be 'kan Zozi be mian bé afian. ⁴³ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anin balasua kɔn wɔ menian'n-mɔ afian ebele. Moja tu balasua sɔ'n yí afɔe bulu ɔ non nnyuan ahi. ɔ kɔ seɔi yí nwɔn esika kwalaaɔin wɔ ayile eyɔlefɔe'n-mɔ elɔ. Nan kɔsu yí nwɔn a nza man. ⁴⁴ ɔ li Zozi anzin, ɔ kɔ han yí taladie nun anwan'n. Ebele ala, moja'n m'o tu yí'n kɔ kpe.

⁴⁵ Zozi kɔ bisa menian'n-mɔ ke: “Nwan yê ɔ'a han mín taladie'n?”

Ehi nwan “Nán mín ɔ!” Ehi nwan: “Nán mín ɔ!” Pielɔ nwan: “Kpain, a nwun ke menian'n-mɔ le kan wɔ mian be afian, kɔsu anin e le bisa ejɔle sua!”

⁴⁶ Mɔ Pielɔ hanlin ehi'n, Zozi nwan: “Svanlan bie a han mín, ɔ sanlin ke m'an nwun ke anwɔnsele kɔn fi mín nun ɔ'a fite.”

⁴⁷ Balasua'n kɔ nwun nun ke b'a hyi yí. Ehi a, yí nwɔn kɔ wɔsu yí ɔ kɔ tu kɔ tɔ Zozi aja nun. Menian'n-mɔ kwalaa anyunnun ebele, like mɔ yí ti yê ɔ man ɔ hanlin Zozi taladie'n, ese ke ɔ kpɔnlin yɔli mɔ yí nwɔn salɔ ebele ala'n, ɔ kɔ han yí kwalaa.

⁴⁸ Mɔ yí nwan tɔli'n, Zozi nwan: “Mín wa balasua, kɔ anzɔnunjɔ nun, nán wɔ dedi nun a man wɔ nwɔn a sa.”

⁴⁹ Anin Zozi anwan te wɔ ejɔle su. Bɔfɔe kɔn fi kpain Zvayilusi awulo elɔ walɔ a, yí nwan: “Zvayilusi, wɔ wa nin a wu, yí ti n'e jiji kpain kɔn.”

⁵⁰ Mɔ Zozi tili ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele Zvayilusi ke: “Zvayilusi, gua wɔ ahɔnlin asɔ, nyan dedi ala, nán wɔ wa balasua'n, ɔ 'ba hin.”

⁵¹ Mɔ be juli awulo ebele'n, Zozi ngɔ man svanlan fíi atun ke ɔ wólɔ lika mɔ batɔnman'n la'n bie, sannan Pielɔ non Zvan, non Zvakɔ, non si'e'n non nian'n mɔ be le baa nun ala. ⁵² Bé kwalaa be le di batɔnman nun anwɔn yalɔ, be le sun. Mɔ Zozi nwunlin yí sɔ'n, yí nwan: “Emɔ yáci esuan'n nán batɔnman'n wuli man, ɔ le dafi.”

⁵³ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, bé kwalaa be kɔ gɔlɔ yí nwɔn. ɔ sanlin ke bé di'e, be si yí fɔ́n ke talua nin a wu. ⁵⁴ Ehi a, Zozi kɔ sɔ batɔnman nin asa, ɔ kɔ tian nun. Yí nwan: “Batɔnman, jasɔ!” ⁵⁵ Batɔnman'n kɔ tinngɔ, ebele ala ɔ kɔ jasɔ. Zozi nwan: “Be mán yí like lí.” ⁵⁶ Ejɔle'n kɔ sin si'e'n non nian nin anwɔn. Zozi tualɔ bé ke nán be kan like mɔ b'a nwun yí nun anwɔn ejɔle be kele svanlan fíi.

9

*Zozi 'ba svan yí menian bulu non nnyuan'n
(Matie 10.5-15, Maaki 6.7-13)*

¹ Ehi cian kɔn Zozi yialɔ yí menian bulu non nnyuan nin an, ɔ kɔ man bé tunmin ke be fɔ́n wawɛ ete'n-mɔ, ese be mán nwuluwafɔe'n-mɔ anwɔn sá. ² ɔ kɔ svan bé ke be hó bó Nyanmian Belemgbin Mán'n kpayɛ, ese be mán bé mɔ b'a fɔ́ke'n tí akpɔle. ³ ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: “Emɔ ehɔle'n mɔ be le kɔ'n, nán be fa like fíi be sa bé nwɔn. Nán be fa kpɔman, nán be fa bóle, nán be fa alɛ, nán be fa esika, ese nán be fa taladie nnyuan. ⁴ Awulo mɔ emɔ kɔ sike nun'n, emɔ tánlan nun ebele dede ɔ jú emɔ ehɔle cian. ⁵ Kulo kɔsu mɔ emɔ kɔ hɔ su mɔ b'a nne man emɔ'n, emɔ kpókpala bé ja nin abɔ anyɔn'n be gúa ebele be hó. ɔ ti adanzie elie ke be ngɔala man emɔ sɔnmɔe bɔ.” ⁶ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n yê yí menian bulu non nnyuan'n hɔli ɔ. Be hɔli bɔli Ejɔlekpa'n be heleli menian'n-mɔ ese be manlin nwuluwafɔe'n-mɔ anwɔn salɔ.

*Belemgbin Elɔdi Antipasɔ nzusue'n
(Matie 14.1-12, Maaki 6.14-29)*

⁷ Ehi *Elodi m'ɔ ti Galile mân nun asu belemgbin'n kɔ ti yí kwalaa mɔ Zozi nun yí menian'n-mɔ a yɔ'n. Ɔ nnwun man m'ɔ jonlɔn ɔ, ɔ sanlɔn ke menian mmie-mɔ le kele ke Zvan Batisi m'ɔ wuli'n yê ɔ'a hun nun ɔ. ⁸ Mmie-mɔ nwan: “Nyanmian kpɔmanfɔve Eli yê ɔ'a fite ɔ.” Mmie-mɔ kɔsu nwan: “Daba Nyanmian mgbɔmanfɔve'n-mɔ mɔ be wuli'n, bé nunhan kɔn yê ɔ'a hun nun ɔ.” ⁹ Nan mɔ Elodi tili yí sɔ'n, yí nwan: “M'an man b'a kpe Zvan ati'n. Nan nwan sɔanlan die yê be le kan yí ejɔle sɔa'n?” Ehi ka ati, ɔ kulo ke ɔ nwun Zozi.

Zozi 'ba man menian akpu nnun alie di

(Matie 14.13-21, Maaki 6.30-44, Zvan 6.1-14)

¹⁰ Ehi Zozi mmɔfɔve bulu nun nnyuan'n hali wali a, be kɔ han mɔ be yali'n kwalaa be kɔ hele yí. Mɔ be bali amannɛ yueli'n, Zozi nun bé be kɔ ti bé nwɔn be kɔ hɔ kulo'n mɔ be fele yí Betisayida nun asu. ¹¹ Meninsɔnman'n kɔ nwun nun be kɔ si bé su. Zozi kɔ sɔ bé nun, ɔ kɔ han Nyanmian Belemgbin Mân nun anun ejɔle ɔ kɔ hele bé. Bé mɔ be ndi man akpɔle mɔ be kulo ke be ti akpɔle'n, ɔ kɔ man be kɔ ti akpɔle.

¹² Kemɔ anin alie le san'n, yí menian bulu nun nnyuan'n kpunngeli yí a, bé nwan “Kpain, lika mɔ ye wɔ'n ti fuaan. Yí ti, yaci menian'n-mɔ anun maan be hó kpɔndɛ alie nun dabele kulo'n-mɔ nun nanmue'n-mɔ mɔ be mantan mantan ewa'n-mɔ asu.”

¹³ Mɔ be hanlɔn sɔ'n, Zozi kɔ bua bé ke: “Emɔ muonun mán be like lí!”

Bé nwan: “Like mɔ ye le yí ewa nun ala y'ɔ le kpaɔn nnun'n ɔ nun ejue nnyuan'n. Se kɔsu ɛ kulo ke ye hó tó alie ye béle meninsɔnman ehi a?” ¹⁴ (Menian mɔ b'a yia ebele'n, be ju menian akpu nnun.)

Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Emɔ mán be tétanlan kpule abulanun abulanun.” ¹⁵ Yí menian'n-mɔ kɔ yɔ m'ɔ heleli bé'n, be kɔ man menian'n-mɔ kɔ tetanlan asɩ. ¹⁶ Ehi, Zozi kɔ le kpaɔn nnun'n ɔ nun ejue nnyuan'n. Ɔ kɔ tu yí nyɔn anwunno, ɔ kɔ la Nyanmian asɩ. Ɔ kɔ hye kɔ man yí menian'n-mɔ ke bé kɔsu be hyé be mán meninsɔnman'n. ¹⁷ Menian nwala ehi, bé kwalaa be kɔ li dede bé kɔ kɔ yi. Yí bu'n mɔ hali'n ɔ ti ece mma bulu nun nnyuan.

Pielɩ 'ba han ke Belemgbin Ngvandefɔve'n y'ɔ le Zozi

(Matie 16.13-21, Maaki 8.27-29)

¹⁸ Cian kɔn Zozi kɔ ti yí nwɔn ɔ kɔ hɔ asɔnɔn eyɔle, yí menian'n-mɔ kɔ kpu yí. Zozi kɔ bisa bé ke: “Menian'n-mɔ muonun, be bu ke nwan sɔanlan die y'ɔ le mín?”

¹⁹ Yí menian'n-mɔ nwan: “Mmie-mɔ nwan Zvan Batisi y'ɔ le wɔ. Mmie-mɔ kɔsu nwan *Eli y'ɔ le wɔ. Mmiekun-mɔ nwan daba Nyanmian mgbɔmanfɔve'n-mɔ mɔ be wuli'n, bé nunhan kɔn yê ɔ'a hun nun ɔ.”

²⁰ Zozi kɔ bisa bé ke: “Nan emɔ kɔsu lili, emɔ bu ke nwan sɔanlan die y'ɔ le mín?”

Pielɩ jasɔli a, yí nwan: “Kilisi'n, Belemgbin Ngvandefɔve'n mɔ Nyanmian a sɔan yí'n y'ɔ le wɔ.”

Zozi 'ba han yí ewue'n nun yí etinngɛ nun anwɔn ejɔle

(Matie 16.20-28, Maaki 8.30-9.1)

²¹ Mɔ Pielɩ hanlɔn sɔ'n, Zozi kɔ totua bé ke nán be kan be kele sɔanlan fíí. ²² Ɔ kɔ han kɔ tu su ke: “Ɔ di ke Mân Baa'n nwun amannɛ kpa. Izalaye mân nun anun mgbain'n-mɔ, nun Nyanmian tɛyɩfɔve mgbain'n-mɔ ɔ nun mala nun asu mgbain'n-mɔ, be 'ba yí yí be tu. Be 'ba hun yí. Be kun yí a, yí cian nsan nun asu ɔ 'tinngɛ.”

²³ Ehi anzin, Zozi kɔ han kɔ hele bé kwalaa ke: “Sɔanlan m'ɔ kulo ke ɔ si mín sɔ'n, n'ɔ susu yí ti ɔ gua yí nwɔn sɔ. Nan alihian biala, ɔ fá yí kɔlɔwa'n ɔ tó yí kɔmɩn sɔ, nán ɔ sí mín sɔ. ²⁴ Ɔ sanlɔn ke sɔanlan m'ɔ kulo ke ɔ kpɔndɛ yí ngvan'n, ɔ 'wu. Nan sɔanlan m'ɔ kɔ hulo mín ɔ kɔ wu wɔ mín dunman nun'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ 'nyan ngvan. ²⁵ Se sɔanlan kɔn nyan mân nun anun ninngɛ'n kwalaaatin, nan se ɔ le man ngvan an, anin nzu nvasɔve die yê ɔ 'nyan yí sɔ ɔ? ²⁶ Sɔanlan m'ɔ kɔ sa mín nun mín Nvan Ejɔle nun anwɔn nyian'n, mele mɔ Mân Baa'n 'ba a yí anunminnyanmɔn'n ɔ nun Sɛ'n nun yí anwɔntɛ mmɔfɔve'n-mɔ anunminnyanmɔn nun anun'n, ɔ 'sa sɔanlan sɔ nun anwɔn nyian. ²⁷ Mɩn kan yí ananhɔle

mun kele emo ke menian ehi-mo mo b'a yia ewa'n, be kwalaa be ngo yue man wu, mmie-mo 'nwun Nyanmian Belemgbin Man'n be nyinsu."

*Zozi anwon ekacie'n
(Matie 17.1-8, Maaki 9.2-8)*

²⁸ Mo Zozi hanlin ejole so'n, yi nzin male kun, o non Piel non Zvan non Zvaki, be ko fu buka kun asu be 'ko a yo asonin. ²⁹ Mo be 'yo asonin'n, Zozi anyin nin anun ko kaci. Yi taladie'n m'o wula'n ko yo fufue hyien, m'o wowa be nyinsu o. ³⁰ Ebele ala, menian nnyuan ko fite fite, be non Zozi le jujo. Menian nnyuan so'n-mo yo le *Moyizi non *Eli. ³¹ Be wo Nyanmian anunminnyanmon nin anun. Ke Zozi 'kpin di yi junman'n dede mo o 'fa wu Zoluzalemun kulo nin asu'n, yi nwon ejole ye anin be le kan o. ³² Nafele ko hun Piel non yi manngon'n-mo. Nan mo be tinngeli'n, be ko nwun Zozi anunminnyanmon'n non menian nnyuan'n m'o non be be jijin ebele'n.

³³ Mele mo menian nnyuan'n 'yaci Zozi ebele be ko'n, Piel ko han ko hele Zozi ke: "Kpain, o ti kpa ke ye wo ewa. Yi ti ye 'bo tant nshan. Wo die kun, Moyizi die kun, ye Eli kusu die kun." (Piel nnwun man ejole'n m'o le kan nin anun). ³⁴ Mele m'o 'kan ehi'n, bole kun ko a ko hala be su. Mo Zozi menian'n-mo nwunlin ke bole nin a hala be su'n, esulo ko han be. ³⁵ Bole nin anun, be ko ti anie bie. Anie so'n nwan: "Svanlan ehi ti min Wa, m'an yi yi. Emo tie yi!" ³⁶ Mo anie so'n hanlin so yueli'n, be ngo nwun man svanlan fi ke Zozi angonmun ala. Yi menian'n-mo ko muan be non. Like mo be nwunlin yi mele so nin anun'n, be ngo bo su be ngo hele man svanlan fi.

*Zozi 'ba tu batonman kon anwon wawe ete'n
(Matie 17.14-18, Maaki 9.14-27)*

³⁷ Ehi anzin, alie hinlin mo be fi buka nin asu be juli'n, menian don kpa ko a ko kpa Zozi atin. ³⁸ Ebele ala svanlan kun ko tian menian'n-mo afian Yi nwan: "Kpain, min 'sele wo kpa, tu wo nyin nian min wa'n, min wa kunmga cein'n! ³⁹ Wawe bie to yi su. O to yi su ala, o man o tetian. O kpusu batonman'n sele kpa. O man o cuin ngesele. O kele yi yale. Ese o nyaci man yi nun fatilfo. ⁴⁰ M'an sele wo menian'n-mo ke be tu wawe ete so'n. Nan b'a mantan yi dede b'a ngwala man yi tu."

⁴¹ Zozi nwan: "Menian mo be le man dedi, ati anun ete mma! Mun non emo ye tanlan dede o ho ju mele benin? N zo emo dede o ju mele benin? Fa wo wa'n bala ewa!"

⁴² Mo batonman'n 'cvin kpunngwe Zozi'n, wawe'n ko to yi asi, o ko kpusu yi sele kpa. Nan m'o yoli so'n, Zozi ko jujo aminle su ko hele wawe ete'n. Zozi ko man batonman nin anwon ko sa o ko fa yi o ko man yi si. ⁴³ Ejole'n ko sin be kwalaa be nwon wo Nyanmian tunmin kpili nin anyunnun.

*Zozi 'ba bo yi ewue'n non yi etinngwe nin asu biekun
(Matie 17.22-23, Maaki 9.30-32)*

Ke mo Zozi ninngwe'n kwalaa mo yoli'n te sin menian'n-mo anwon'n, o ko han ko hele yi menian'n-mo ke: ⁴⁴ "Sian die, ejole'n mo min 'ba han min kele emo'n, emo fa be sie kpa. Be 'ba hyi *Man Baa'n be wula menian'n-mo asa nun." ⁴⁵ Yi menian'n-mo ngo ti man ejole so nin abu. Zozi ngo hehele man nun, o man b'a ndi man yi bu. Kusu afi, be ngo nyan man anwonsel be ngo bisa man yi ejole so nin anwon kosuan.

*Svanlan m'o ti kpili tala be kwalaa'n
(Matie 18.1-5, Maaki 9.33-37)*

⁴⁶ Akpolowa kun toli Zozi menian'n-mo afian. Akpolowa so'n yo le ke be le kpunnde svanlan m'o ti kpili tala be kwalaa'n be afian ebele. ⁴⁷ Mo be 'su akpolowa so'n, Zozi ko nwun mo anin be le jonlin'n. Ehi a, Zozi ko fa batonman kaan kun ko sie yi nwon ebele, ⁴⁸ yi nwan: "Svanlan m'o ko le batonman ehi min dunman nun'n, anin min muonun ye o'a le min o. Ye svanlan kusu m'o ko so min nun'n, anin o'a so svanlan'n m'o svanlin min

nin anun. O sanlin ke svanlan m'ɔ ti kaan emɔ kwalaa afian ewa'n, yí yê o ti kpili tala yí manngon'n-mɔ ɔ.”

Svanlan m'ɔ mgbɔ man emɔ'n anun o ti emɔ die
(Maaki 9.38-40)

⁴⁹ Zvan jasɔli a, yí nwan: “Kpain, y'a nwun bian kɔn ke o le fa wɔ dunman'n fvan wawe ete'n-mɔ, nan y'a totua yí ke nán o yɔ sɔ kón. O sanlin ke o nnɔn man yé nun bie.”

⁵⁰ M'ɔ hanlin sɔ'n, Zozi nwan: “Nán be totua yí, o sanlin ke svanlan m'ɔ mgbɔ man emɔ'n, anun o nun emɔ ti kɔn.”

Samali mân nin anun kulo kɔn anwɔn ejɔle'n

⁵¹ Mɔ anin Zozi nyanmiansɔ ehɔle cian'n le kpunng'e'n, o kɔ si yí hue ke o 'kɔ Zoluzalemɔn. ⁵² O kɔ svan menian yí nyunnun. Be kɔ hɔ kɔ ju Samali mân nin anun kulo kɔn asɔ. Be 'kɔ a kpɔnnde lika mɔ be 'sike ɔ. ⁵³ Kulo sɔ nin asɔ menian'n-mɔ ngɔ sɔ man bé nun. O sanlin ke Zozi le kpɛ nun ebele o kɔ Zoluzalemɔn. ⁵⁴ Mɔ yí menian'n-mɔ Zvan nɔn Zvakɔ nwunlin yí sɔ'n, bé nwan: “Yé Mɔn, e kulo ke ye man sɔn fi anwunno o tɔ kulo sɔ nin anun o bɔ bé bɔsɔ ɔ?” ⁵⁵ Mɔ be bisali kosuan sɔ'n, Zozi kɔ kpɛ yí nyin bé nwɔn elɔ o kɔ tu bé nyunnun. ⁵⁶ Be fi ebele be kɔ hɔ kulo fɔfɔle asɔ.

Be mɔ be kulo ke be si Zozi sɔ'n
(Matie 8.19-22)

⁵⁷ Mɔ anin bé ja wɔ nun be le kɔ Zoluzalemɔn'n, svanlan kɔn kɔ han kɔ hele Zozi ke: “Yé Mɔn, lika kwalaa mɔ e 'kɔ'n, mɔn 'si wɔ sɔ.”

⁵⁸ Zozi nwan: “Aminsanin'n-mɔ, be le bé bɔe be da nun. Nnɔnman'n-mɔ kɔsɔ le bé sâ. Nan *Mân Baa'n, yí die, o le man lika fíi m'ɔ da de yí enwɔnmian ɔ.”

⁵⁹ Zozi feleli svanlan fɔfɔle a, yí nwan: “Wɔ, si mɔn sɔ.”

Svanlan sɔ'n kɔsɔ nwan: “Kpain, man mɔn atin maan n gɔ n zie mɔn si kwalaaaka.”

⁶⁰ M'ɔ hanlin sɔ'n, Zozi kɔ bua yí ke: “Yaci ewue mma maan be síe bé fuin'n-mɔ, nán wɔ die, kɔ bɔ Nyanmian Belemgbin Mân nin anwɔn kpaye'n.”

⁶¹ Svanlan fɔfɔle biekun kɔsɔ kɔ han kɔ hele Zozi ke: “Kpain, mɔn die, mɔn 'si wɔ sɔ o, nan kɔsɔ man mɔn atin maan n gɔ n gáli mɔn nvilie'n-mɔ kwalaaaka.”

⁶² Zozi nwan: “Svanlan m'ɔ kulo ke o si mɔn sɔ'n, se o susu yí nzin ejɔle a, anun o'a nze nvata man Nyanmian Belemgbin Mân nin anun junman elie svanlan.”

10

Zozi 'ba svan menian abulasɔ nɔn nnyuan

¹ Ehi anzin, yé Mɔn kɔ yí menian abulasɔ nɔn nnyuan biekun. O kɔ svan bé nnyuan nnyuan ke be lí mɔa kulo'n-mɔ kwalaa asɔ o nɔn lika kwalaa mɔ yí muonun o 'ba sɔn'n. ² Yí nwan: “Mmaka mma'n mɔ be 'ti'n te sɔn, kɔsɔ ajunmanfɔ'n-mɔ a nzɔn man. Yí ti, emɔ séle ebo nin asɔ munlian'n maan o gúa ajunmanfɔ dɔn yí ebo nin asɔ. ³ Emɔ hó! Mɔn svan emɔ ke mmɔa mma-mɔ bedi'n-mɔ afian. ⁴ Ehɔle mɔ emɔ le kɔ'n, nán be fa esika, nán be fa bóle, nán be fa mgbabua, nán be jinlan atunnun be bisa svanlan fíi ahɔn.

⁵ “Se emɔ ju elɔ a, awulo biala mɔ emɔ kɔ wɔsɔ nun'n, emɔ lí mɔa hán ke: ‘Alvaciɛ hán emɔ kwalaa mɔ be wɔ awulo ehi anun'n.’ ⁶ Se alvaciɛ svanlan wɔ awulo sɔ nin anun an, emɔ alvaciɛ'n 'kan yí. Se o ti man sɔ a, emɔ alvaciɛ'n 'ka emɔ elɔ. ⁷ Emɔ tánlan awulo sɔ nin anun ebele. Alɛ biala mɔ be kɔ fele emɔ yí nwɔn'n, emɔ nɔn bé lí be nɔn sɔ nzan'n. Afɔ o fata ke kpafɔ biala nyan yí junman nin anwɔn ahata. Nán be di tutanlan.

⁸ “Kulo biala mɔ emɔ kɔ ju sɔ'n, se be de emɔ a, like biala mɔ be kɔ tɔn be kɔ man emɔ'n, emɔ lí. ⁹ Emɔ mán kulo sɔ nin asɔ nwuluwafɔe'n-mɔ anwɔn sa, eɛe be sé kulo mma'n-mɔ ke: ‘Nyanmian Belemgbin Mân nin a kpunng'e emɔ.’ ¹⁰ Nan kulo kɔsɔ mɔ emɔ kɔ hɔ sɔ mɔ b'a nne man emɔ'n, emɔ fite bé gua nin asɔ, be sé ke: ¹¹ ‘Emɔ kulo'n muonun asɔ anyɔvan'n mɔ o'a bɔ o'a gua yé ja'n-mɔ anwɔn'n, ye le kpɔkpala ye gua emɔ anwɔn. Nan kɔsɔ, emɔ

nwún yí kẹ Nyanmian Belemgbin Mân nún a kpunngẹ ẹmọ.' ¹² Mún kan yí ananhọle mún keke ẹmọ ke kulo sọ'n, nde ẹbua cian nún anun, ọ 'nwun yale tala *Sodomun kulo'n."

*Kulo'n-mọ mọ be nne man Zozi be nni man'n
(Matie 11.20-24)*

¹³ "Emọ Kolazin amma, munnzue hán emọ! Emọ Betisayida amma, munnzue hán emọ! Afi asinbenwun ninngẹ'n-mọ mọ be yọli yí emọ afian'n, se be yọli yí *Tii non *Sidun kulo'n-mọ asu a, ahan nde-nde kpa, ebele menian'n-mọ a tanlan así, b'a wula kotoku b'a bọ nzvan m'ọ keke ke b'a nun bé nwun b'a kaci bé abalabọ'n. ¹⁴ Ehi ati, yale mọ emọ 'ba nwun yí'n, ọ 'tala Tii non Sidun amma'n-mọ di'e'n. ¹⁵ Emọ Kapreenawomun amma, emọ júnlin ke be 'kuku bé nwun sọ dede bé non Nyanmian se ọ? Cede. Be 'kan emọ así dede emọ ju sín m'ọ le man ayuelie nún anun."

¹⁶ Ese Zozi kọ han kọ hele yí menian'n-mọ ke: "Svanlan m'ọ kọ tie emọ ejọle'n, anun ọ'a tie mún. Svanlan mọ ọ'a nzọ man emọ nun'n, anun mún yê ọ'a nzọ man mún nun ọ. Yê nunhan mọ ọ'a nzọ man mún nun'n, anun svanlan'n m'ọ svanlin mún nun anun yê ọ'a nzọ man ọ."

Menian abulasu non nnyuan nin esa ewale nun

¹⁷ Ehi, menian abulasu non nnyuan'n mọ Zozi svanlin bé'n kọ họ kọ a. Be 'ba a, anun b'a li fe. Bé nwan: "Yé Mún, ye bọ wó dunman nún ala, wawe ete'n-mọ ngwala man yé nyunnun jinlan!"

¹⁸ Zozi nwan: "Ọ ti sọ. Mún 'nian an, anun *Satan fi anwunno ọ'a yi ọ'a tọ así ke nyanmian'n m'ọ le kpe miain ọ. ¹⁹ Emọ nían, m'an man emọ tunmin ke emọ nánndi owo non nyanmian aka'n-mọ asu, m'an man emọ tunmin ke emọ tíá emọ kpofve'n tunmin di'e nún asu. Like fíi ngọ hvala man emọ yọ. ²⁰ Nan kusu nán be di fe ke wawe ete'n-mọ ngwala man emọ anyunnun jinlan, nan emọ lí fe ke b'a hele emọ dunman'n wọ Nyanmian Belemgbin Mân nún anun ẹlọ."

*Si'e'n non Baa'n
(Matie 11.25-27; 13.16-17)*

²¹ Mele kunmgbá sọ'n, Wawe Nwanzan-nwanzan'n kọ man Zozi kọ li fe. Yí nwan: "Mín Si, wó mọ ẹ bọli anwunno non asie'n, mún 'da wó así. Ọ sanlin ke a yi nvialie nun ninngẹ'n-mọ a hele mmatunman ehi-mọ. Nan bé mọ bé nwan be si ngele ọ non bé mọ be si kalata'n, a man b'a nnwun man yí. Mín Si, ọ ti ananhọle, a man ọ'a yọ sọ. Ọ sanlin ke mọ ẹ huloli nún anun. Yí ti, mún da wó así. ²² Mín Si, a fa tunmin'n kwalaa a wula mún sa nun. Se nán Si'e nún angunmin cein an, svanlan fíi nzi man Baa'n. Yê se nán Baa'n kusu angunmin cein, ọ non ke bé mọ Baa'n kulo ke ọ yi Si'e'n keke bé nún an, svanlan fíi kun nzi man Si'e'n."

²³ Mọ Zozi hanlin sọ yueli'n, ọ kọ kpe yi nyin yí menian'n-mọ anwun ẹlọ. Yí nwan: "Nyila hán emọ wọ nunhan mọ emọ anyin'n nwun yí nún anwun! ²⁴ Afi mún kan yí ananhọle mún keke emọ ke daba Nyanmian mgbomanfve'n-mọ dọun kpa, non daba mmelemgbin dọun kpa huloli ke ahan be nwun mọ emọ anyin nwun yí'n, kusu bé nyin a nnwun man yí. Be huloli ke ahan be ti mọ emọ le ti'n, kusu b'a ndi man."

Samali bian ati anun kpa nin anwun anyindala'n

²⁵ Ehi, *mala nún asu kpain'n kún kọ jasú, ọ 'sọ Zozi nian. Ọ kọ bisa yí kosuan ke: "Kpain, anun nzuke yê mún yọ a, n gọ nyan nyanmiansu nguan'n m'ọ le man ayuelie nún ọ?"

²⁶ Zozi nwan: "Nzu ejọle di'e yê b'a hele wọ yé mala nún anun ọ? Se ẹ kunga a, ẹ ti yi bu se?"

²⁷ Bian'n nwan: "Ọ di ke ẹ fa wó ahunlin'n kwalaa, ọ non wó ekala'n kwalaa, ọ non wó anwunsele'n kwalaa, ọ non wó ajunlin'n kwalaa, ẹ kulo yé Mún m'ọ ti wó Nyanmian'n. Ese ọ di ke ẹ kulo wó manngun ke wó muonun wó nwun."

²⁸ M'ọ hanlin sọ'n, Zozi nwan: "Inhun, a bua yí kpa. Kọ nán yọ yí sọ, ẹ 'ba nyan nguan."
²⁹ Ehi, kemọ mala nún asu kpain'n kulo ke ọ bu yí nwun bi nún ati, ọ kọ bisa Zozi ke: "Anun nwan lili yê ọ ti mún manngun'n?" ³⁰ Zozi kọ susọ ejọle sọ, yí nwan: "Anun bian kún fi

Zoluzalemɔn, ɔ le sin kɔ Zoliko. Atunnun, kodiawu-mɔ kɔ hyi yí, be kɔ le yí nwɔn ninng'e'n kwalaaɔn, be kɔ bili yí dede ɔ ka m'ɔ wu, nán b'a yaci yí ebele b'a hɔ. ³¹ Nyanmian tɛɛyifɔe kɔn kɔ fa atin sɔ'n. Ɔ hɔli dede mɔ yí nyin bɔli bian'n mɔ b'a li yí awue nin ala a, ɔ kɔ sin ahanmian, yê ɔ kɔ hɔ. ³² *Levifɔe kɔn kɔsu kɔ a kɔ ju ebele, yí nyin bɔli bian nin ala a, ɔ kɔ sin ahanmian, yê ɔ kɔ hɔ. ³³ Nan Samali bian kɔn, mɔ yí kɔsu ɔ le kpe nun sin'n, ɔ kɔ a kɔ ju wuluwafɔe nin anwɔn ebele. M'ɔ nwunlin wuluwafɔe'n, koun kɔ hun yí sunman. ³⁴ Ɔ kɔ hyɔn kɔ kpunng'e yí, ɔ kɔ gugua yí nganlan'n-mɔ anun ayile, ɔ kɔ ciɔi sɔ. Eɛe afunlunmun'n mɔ yí muonun ɔ ti sɔ'n, ɔ kɔ fa wuluwafɔe'n kɔ síe sɔ, ɔ nɔn yí kɔ hɔ kpenunsin sua kɔn anun, nán ɔ'a nian yí. ³⁵ Be lali alíe hɔnlin, ɔ kɔ yi esika kɔ man bian'n m'ɔ le kpenunsin sua'n, nán ɔ'a han ɔ'a hele yí ke: 'Mun kɔ o, yí ti, nian bian ehi asɔ kanlanman. Mɛle mɔ mun 'ba sa mun ba ewa'n, kale biekun mɔ e kɔ bɔ yí nwɔn'n, mun 'tua mun man wó.' "

³⁶ Ehi a, Zozi nwan: "E nian an, anin bé menian nsan'n, benin y'ɔ ti swanlan'n mɔ ahan kodiawu'n-mɔ kun yí'n, yí manngɔn ɔ?" ³⁷ Mala nin asɔ kpain'n nwan: "Nunhan m'ɔ nwunlin yí nwɔn anwunnvoe ɔ yɔle yí ye nin ɔ." M'ɔ buali ehi'n, nán Zozi a se yí ke: "Wó kɔsu, kɔ nán yɔ yí sɔ ala."

Maati nɔn Mali

³⁸ Kemɔ anin Zozi nɔn yí menian'n-mɔ aja wɔ atunnun'n, be hɔli juli kulo kɔn asɔ. Mɔ be juli ebele'n, balasua kɔn kɔ sike bé yí awulo. Be fele balasua sɔ'n Maati. ³⁹ Maati le yí nianman balasua kɔn ebele, be fele yí Mali. Mali kɔ tanlan yé Mun aja abɔ, ɔ le tie ejɔle'n m'ɔ le kan'n, ɔ nɔn ninng'e'n-mɔ m'ɔ le kele'n. ⁴⁰ Maati diɛ, anin yí nyin a bɔlɔ kpa, ɔ le yɔ like maan be di. Ɔ kɔ a kɔ tɔ bé. Yí nwan: "Yé Mun, kemɔ mɔn nianman nin a yaci junman'n kwalaa a kpolo mɔn'n, ɔ njji man wó ɔ? Kan kele yí ke ɔ bála a buka mɔn."

⁴¹ Yé Mun kɔ bua yí ke: "Maati, Maati, e le susu, eɛe e le di ninng'e dɔn anwɔn yale. ⁴² Nan kɔsu like kɔnmgban cein ala yê ɔ ti cinnjin ɔ. M'ɔ ti kpa'n, yê Mali a fa nin ɔ. Swanlan fíi ngwala man yí tua de."

11

Zozi nɔn asɔnɔn eyɔle'n (Matie 6.9-13; 7.7-11)

¹ Elɛhɔn kɔn, Zozi hɔli asɔnɔn eyɔle lika bie. M'ɔ yɔli asɔnɔn yueli'n, yí menian'n-mɔ anun kɔn kɔ han kɔ hele yí ke: "Yé Mun kele yé ke be kpɔn be yɔ asɔnɔn'n ke Zɔan heleli yí menian'n-mɔ'n." ² Zozi kɔ bua bé ke: "Se emɔ 'yɔ asɔnɔn an, emɔ hán ke:

Mín Si, man ye fá anyinnzɔ

ye bó wó dunman nwannzan-nwannzan'n.

Man wó belemgbin elie mɛle'n jú.

³ Alɛhɔn biala alɛ m'ɔ fata'n, fa man yé.

⁴ Fa yé eɛe'n-mɔ ce yé ke

ye kɔsu ye fa ye ce bé mɔ be fun yé'n.

N'e yaci Abɔnsanmɔn maan ɔ laka yé."

⁵ Eɛe Zozi kɔ han kɔ hele bé biekun ke: "Ye bú yí ke emɔ anun kɔn le yí manngɔn. Alimunnun ɔ'a hɔ a tɔ yí manngɔn sɔ'n, yí nwan: 'Mɔn nianman, fe mɔn kpaɔn nsan. ⁶ Ɔ sanlin ke mɔn manngɔn kɔn fi atin ɔ'a a tɔ mɔn, n ne man like mɔ ɔ 'di ɔ.'

⁷ "Ye bú yí ke nunhan'n mɔ be le sele yí kpaɔn'n la yí sua nin akunnun elɔ, yí nwan: 'Yaci mɔn koun! M'an tɔ mɔn anɔan nin anun. Mɔn nɔn mɔn yi nɔn mɔn mma'n-mɔ y'a la. Mɔn ngwala man jasɔ nán m'an fa kpaɔn'n m'an man wó.' ⁸ Mun kan mɔn kele emɔ ke, se bɔbɔ bian nin a njasɔ man ɔ a mman man yí manngɔn'n kpaɔn an, yí manngɔn'n 'bɔ anɔan'n dede ɔ kpati jasɔ. Ɔ fa yí kwalaa mɔ yí manngɔn nin a mian yí nwɔn'n man yí.

⁹ “Mín kúsv mún kan mún kele emò ke emò b́isa nán emò 'nyan yí. Emò kpónndε nán emò 'nwun yí. Emò b́o anvan'n nán be 'tike. ¹⁰ Ǿ sanlín ke svanlan biala m'ò kò bisa like'n, be fa be man yí. M'ò kò kpónndε like'n, Ǿ nwun yí. M'ò kò b́o anvan'n kúsv, be tike.

¹¹ “Emò anun benin yê se yí wa bisa yí ejue a, Ǿ fa owo man yí Ǿ? ¹² Anaan se yí wa'n bisa yí kolonvia a, Ǿ fa nyanmian aka man yí Ǿ? ¹³ Emò lílí m̀o emò tí etefue'n, emò sí ninngε m'ò tí mgbakpa be fa be man bé mma'n-m̀o. Síe'n m'ò ẁo anwunno elò'n lílí yê kanngu, Ǿ ngò fa man Wawe Nwanzan-nwanzan'n Ǿ ngò mman man bé m̀o be le bisa yí nún Ǿ!”

Zozi ǹon bé m̀o be kp̀o yí'n-m̀o
(Matie 12.22-30, Maaki 3.22-27)

¹⁴ Eléhun kún Zozi kò tu wawe ete fi bian kún anun. Wawe ete sò'n man bian'n t̀o amunle. M̀o Wawe ete'n fiteli'n, bian'n kò jujò. Ejòle'n kò sin menian'n-m̀o anwun kpili s̀onman. ¹⁵ M'ò yòli sò'n, mmie-m̀o nwan: “Belizebulu m'ò tí mm̀onsanm̀on'n-m̀o kpain'n y'ò man yí tunmin maan Ǿ tu wawe ete'n-m̀o Ǿ” ¹⁶ Mmie-m̀o kúsv kulo ke be sua yí ngaa. Bé nwan: “Se wó tunmin'n fi Nyanmian elò sakpa a, anun ỳo asinbenwun like kún maan ye nwún yí.”

¹⁷ Nan kemò anin Zozi sí m̀o b'a j̀onlín'n, yí nwan: “Belemgbin man biala m̀o nun menian'n-m̀o kpε bé nyin be kún elòe'n, mân sò'n 'b̀o asi, ebele sua'n-m̀o 'bubu gua. ¹⁸ Nan se *Satan ǹon yí nwun kún elò a, Ǿ 'ỳo se nán yí belemgbin mân nún a jinlan yí ja nun? Afí emò le kele ke n ne Belizebulu tunmin'n yê mún fa mún tu wawe ete'n-m̀o Ǿ. ¹⁹ Se n ne Belizebulu tunmin'n yê mún fa mún tu wawe ete'n-m̀o a, anin emò amma'n-m̀o, tunmin benin yê bé díe be fa be tu wawe ete'n-m̀o Ǿ? Emò amma'n-m̀o muonun yê be 'bu emò f̀o Ǿ. ²⁰ Mún kan yí ananhòle mún kele emò ke n ne Nyanmian tunmin'n yê mún fa mún tu wawe ete'n-m̀o Ǿ. Yí b̀o kele ke Nyanmian le dí yí belemgbin nún emò afian ewa.

²¹ “Mele m̀o svanlan kún tí akpòle kpa, m'ò le elòe ninngε Ǿ sisa yí awulo'n, be ngwala man yí wua. ²² Nan se svanlan f̀ofòle fite ebele m̀o yí sa kwala m'ò le awulo'n, Ǿ t̀va yí de yí elòe ninngε'n kwala m'ò susu yí tí gua s̀o'n, Ǿ ce yí nwun ninngε'n Ǿ man menian'n-m̀o.

²³ “Svanlan m'ò ǹon man mín afan'n, anin Ǿ kp̀o mín. Svanlan kúsv m'ò ǹon mín ye nwohuan man ninngε'n-m̀o anvan'n, anin Ǿ b̀o bé asanndíe.

Wawe ete nún esa ewale nun
(Matie 12.43-45)

²⁴ “Mele m̀o wawe ete'n fi svanlan kún anun kò fite'n, Ǿ kò ewâ'n-m̀o anun elò Ǿ kò kpónndε líka Ǿ tanlan de yí enwonmian. Se Ǿ kò nán Ǿ'a nnyan man bie fíí a, yí nwan: ‘Mún 'sa mún kò wòlv mún sua'n m̀o n vi nun m'an fite nún anun bieku.’ ²⁵ Se Ǿ ba Ǿ ju ebele nán Ǿ nwun ke b'a kpekpián nun b'a sesie nun kanlanman an, ²⁶ Ǿ kò fa wawe ete nsv m̀o bé tí anun tí ete tala yí Ǿ ba. Be wòlv sua nún anun, be ka ebele be tanlan. Yí be-yue-asiε, svanlan s̀o nún asitanlan'n ỳo esulo tala daba díe'n.”

Nyila kpa'n

²⁷ M̀o Zozi hanlín s̀o yueli'n, balasua kún kò tian nun menian'n-m̀o afian elò. Yí nwan: “Nyila hán balasua ehí m'ò wòli wó ese Ǿ nvanlín wó'n!”

²⁸ Nan m̀o balasua nún anvan t̀òli'n, Zozi nwan: “Nyila lílí hán bé m̀o be tie Nyanmian Anvan Ejòle'n m̀o ese be nanndí s̀o'n!”

Menian'n-m̀o 'ba bisa Zozi asinbenwun like kún
(Matie 12.38-42)

²⁹ Kemò anin menian d̀on kpa le yia Zozi anwun ebele'n, Ǿ kò han kò hele bé ke: “Ajulisv menian'n-m̀o ati anun tí ete. Be kulo ke be ỳo asinbenwun like be kele bé. Nan be nyò man asinbenwun like fíí kún be ngele man bé. Asinbenwun like m̀o be 'ỳo be kele bé'n, y'ò le kp̀omanf̀ue *Zonasí díe'n. ³⁰ Ǿ sanlín ke anin Zonasí tí nzòle ẁo Ninninvò amma'n-m̀o anyunnun. *Mân Baa'n kúsv 'ba kaci nzòle ẁo ajulisv menian ehí-m̀o anyunnun. ³¹ Cían m̀o Nyanmian 'bua mân'n ndεε'n, balasua'n m̀o anin Ǿ tí Saba mân nún anun belemgbin'n, Ǿ 'ba jasv jinlan Ǿ bu ajulisv menian'n-m̀o f̀o. Ǿ sanlín ke Ǿ fi hyv Ǿ walí tielí belemgbin

bengɛɛfue Salomɔn ejɔle'n. Nan kɔsu sɔanlan kɔn wɔ ewa m'ɔ tala Salomɔn ɔ! ³² Cian mɔ Nyanmian 'bua mɔn'n nde'e'n, Ninninvo amma'n-mɔ 'ba jasɔ be jinlan be bu ajulisɔ menian'n-mɔ fɔɔ. Ɔ sanlɔn ke meɛ mɔ be tɔlɔ Nyanmian Anɔan Ejɔle'n mɔ Zonasɔ hanlɔn helelɔ b'e'n, be nunlɔn b'e'nwɔn be kacilɔ b'e' abalabɔ'n. Nan kɔsu sɔanlan kɔn wɔ ewa m'ɔ tɔ kpilɔ tala Zonasɔ ɔ!"

*Anyian nun anwɔn ejɔle'n
(Matie 5.15; 6.22-23)*

³³ Eɛe Zozi nwan: "Sɔanlan fɔi nɔɔ kanlannɛ ɔ nva wula man bokiti abɔ, nan be sɔ be sinnze yɔ anwunno maan b'e mɔ be le wɔɔɔ sua nun anun'n nwun asi. ³⁴ Wɔ nyɔn'n tɔ ke wɔ nwɔnnaan nun asɔ kanlannɛ. Se wɔ nyɔn'n nwun asi a, anɔn wɔ lika kwalaaatin wɔ jawe nun. Nan se wɔ nyɔn'n tɔ man kpa a, anɔn wɔ nwɔnnaan'n wɔ awosin nun. ³⁵ Yɔ ti, sie wɔ nwɔn ye nɔn jawe'n mɔ e tɔ nun nun a ngaci man awosin. ³⁶ Se wɔ nwɔnnaan'n lika kwalaaatin wɔ jawe nun, mɔ yɔ lika fɔi nɔn man awosin nun'n, wɔ nwɔnnaan'n 'ta ke kanlannɛ'n ta wɔ nwɔn'n."

Zozi 'ba bɔ Falisifue'n-mɔ

*nun mala nun asɔ mgbain'n-mɔ sasan
(Matie 23.1-36, Maakɔ 12.38-40)*

³⁷ Eɛi, mɔ Zozi anɔan tɔlɔ'n, *Falisifue kɔn kɔ fele yɔ ke ɔ bala a li like yɔ awulo. Meɛ mɔ be lɔlɔ mgbɔ nun asɔ tɔbɔlɔ nun anwɔn'n, ³⁸ Falisifue'n kɔ nwun ke Zozi a nwunnnzinman yɔ sa kɔsu ɔ le fa di like. Ejɔle'n kɔ sin Falisifue nun anwɔn.

³⁹ Eɛi a, y'e Mun kɔ han kɔ hele yɔ ke: "Emɔ Falisifue'n-mɔ, ke emɔ tɔ yɔ nun anɔn. Emɔ nwunnnzin kangɔ'n nɔn talie nun anzin, nan kɔsu awue nɔn ajɔnlɔn eɛe ngɔnmin y'ɔ wɔ emɔ ati anun ɔ. ⁴⁰ Senvɔe tɔ ke emɔ! Nyanmian m'ɔ bɔli like nun anzin'n, nɔn yɔ kɔnmgbɔ'n y'ɔ bɔli yɔ kunnun nun ɔ? ⁴¹ Yɔ ti, emɔ yɔ b'e kunnun be bɔ afɔle be mɔn ehianfue'n-mɔ. Se emɔ yɔ yɔ sɔ a, emɔ asitanlan'n b'a yɔ nwannzan-nwannzan man emɔ.

⁴² "Munnzue hɔn emɔ Falisifue'n-mɔ! Ɔ sanlɔn ke emɔ ebo nun asɔ ninngɛ ke mantɔ nɔn lu ɔ nɔn munmuin munmuin'n-mɔ, se emɔ tɔtɔ a, emɔ bu nun bulu be tu kɔn be man Nyanmian. Nan kɔsu emɔ ngan man ananhɔle eɛe emɔ ngulo man Nyanmian. Like mɔ ahan ɔ di ke emɔ yɔ'n, ɔ nɔn yɔ nzin die'n-mɔ'n, yɔ ahɔ.

⁴³ "Munnzue hɔn emɔ Falisifue'n-mɔ! Ɔ sanlɔn ke emɔ kulo ke menian'n-mɔ kwalaa nwun emɔ. Yɔ ti, asɔnɔn sua'n-mɔ anun bia'n-mɔ m'ɔ jijin b'e nyunnun nun asɔ y'e emɔ tetanlan ɔ. Gua nun asɔ, emɔ kulo ke menian'n-mɔ bebele b'e nwɔn asi nɔn b'a bisa emɔ ahɔn.

⁴⁴ "Munnzue hɔn emɔ! Ɔ sanlɔn ke emɔ tɔ ke asielɛ mɔ menian'n-mɔ nzɔ man ke b'a sie sɔanlan ebele mɔ be nanndɔ sɔ ɔ!"

⁴⁵ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, mala nun asɔ kpain'n kɔn jasɔlɔ a, yɔ nwan: "Kpain, e kan ejɔle ke mɔ e le kan yɔ ebele nun an, anɔn e le bɔ y'e kɔsu y'e amgbɔ!"

⁴⁶ Zozi nwan: "Munnzue hɔn emɔ mala nun asɔ mgbain'n-mɔ kɔsu bie! Ɔ sanlɔn ke emɔ man menian'n-mɔ sɔsɔa bɔle nɔnnɔe nɔnnɔe, kɔsu emɔ nva man b'e sa betia kɔn bɔbɔ be mmɔka man b'e.

⁴⁷ "Munnzue hɔn emɔ! Ɔ sanlɔn ke emɔ tɔ Nyanmian mgbɔmanfue'n-mɔ mɔ emɔ anan-mɔ hunlɔn b'e'n seka nun asɔ kanlanman kanlanman! ⁴⁸ Emɔ yɔ sɔ be kele ke be jin b'e nan-mɔ anzin. Afɔ emɔ anan-mɔ kɔn mgbɔmanfue'n-mɔ a, emɔ y'e be tɔ b'e seka nun asɔ ɔ!

⁴⁹ Eɛhɔka ati, Nyanmian m'ɔ tɔ bengɛɛfue'n le kele ke: 'Mɔn 'sɔan mgbɔmanfue nɔn mmɔfue b'e nwɔn elɔ. Be 'kun mmie-mɔ y'e be 'kele mmie-mɔ kɔsu ahɔɔɔwa.' ⁵⁰ Ɔ man ke Nyanmian bɔli mɔn'n mɔ ɔ 'ju ene'n, yɔ mgbɔmanfue'-mɔ kwalaa mɔ b'a hun b'e'n, be 'pinnin ajulisɔ menian eɛi-mɔ wɔ yɔ nwɔn. ⁵¹ Ɔ bɔ yɔ bu Abeli ehuan die nun asɔ dede ɔ kɔ ju kpɔmanfue Zakali, mɔ be hunlɔn yɔ teeɛɛ mɔciɔ'n nɔn Nyanmian sua nun afian'n, mɔn kan yɔ ananhɔle mɔn kele emɔ ke, be 'pinnin ajulisɔ menian eɛi-mɔ kwalaa wɔ yɔ nwɔn.

⁵² "Munnzue hɔn emɔ mala nun asɔ mgbain'n-mɔ! Ɔ sanlɔn ke emɔ a fa ngele sua sannve nun a sie. Emɔ muonun nwɔɔɔ man nun. B'e mɔ b'e kɔsu be kulo ke be wɔɔɔ nun'n, emɔ

totua bé atin.” ⁵³ Mò Zozi fi Falisifòe nún awulo ébele fiteli'n, mala nún asu mgbain'n-mò nún Falisifòe'n-mò anyin kò bọbọ yí nwón kpa. Bè kò bisa bisa yí ejòle dọwón anwón kosuan. ⁵⁴ Bè nwan bè 'yò sò bè sua yí ngaa maan ò tò nun.

12

Falisifòe'n-mò fali ayile nún anwón ejòle'n (Matie 10.26-27)

¹ Ọ 'ba yò sò'n, menian akpu akpu kò yia Zozi anwón ébele. Èsuan mò bè súnlin nún ati, bè fufu bé nwón sù. Zozi kò li múa kò han kò hele yí menian'n-mò kè: “Èmò síe bé nwón ye wò *Falisifòe'n-mò fali ayile nún anwón. Bè fali ayile sò'n y'ò le bé ato enanndi'e'n. ² Awosin nún ejòle'n kòalaatin 'fite jawe nun. Nvialie nún ejòle'n kòalaatin 'tu fite. ³ Èhika ati, like kòalaa mò emò kò yò yí awosin nún anun'n, alíe cín an, bè 'ti. Ejòle kòsù mò emò kò tu yí asule nún sua èlò bè kò hele sòanlan'n, bè 'jinlan sua'n-mò ati asu bè bọ yí kpaye.

Sòanlan'n m'ò di kè emò sulo yí'n (Matie 10.28-31)

⁴ “Èmò mò emò tí mín manngón'n, mún kan mín keke emò kè: nán bè sulo bé mò bè kun anwónnaan'n kòsù bè ngbala man yí nzin like fíí yò'n. ⁵ Mún 'ba hele emò sòanlan'n m'ò di kè emò sulo yí'n: Èmò sùlo Nyanmian. Afi, se ò man emò wu a, ò kòala ò tó emò sìn'n m'ò nnun man lé nún anun. Mún kan yí ananhòle mín keke emò, yí dein y'ò di kè emò sulo yí ò! ⁶ Asu bè tónin nnónman nganngan nnun an, yí esika'n ju bie? Nan kòsù Nyanmian a lwa nvi man bé nún kòn. ⁷ Èmò ati enyuan'n muonun, Nyanmian sí yí kòalaa anwan. Yí tí, nán bè sulo, ò sanlin kè emò anwón cian Nyanmian ò tala nnónman dọwón kpa.

Bè mò bè kan kè bè tí Zozi di'e'n (Matie 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ “Èsè mún kan mín keke emò kè se sòanlan kòn kan yí yuein menian'n-mò anyunnun kè ò tí mín di'e a, *Mân Baa'n kòsù 'kan wò Nyanmian mmòfòe'n-mò anyunnun èlò kè sòanlan sò'n tí yí di'e. ⁹ Nan se sòanlan kòn kan yí yuein menian'n-mò anyunnun kè ò nzi man mín a, Mân Baa'n kòsù 'kan wò Nyanmian mmòfòe'n-mò anyunnun èlò kè ò nzi man sòanlan sò'n. ¹⁰ Sòanlan biala m'ò kò han ejòle ètè ò kò tia Mân Baa'n, ò 'nyan ètè face. Nan sòanlan m'ò kò han ejòle ètè ò kò tia Wawè Nwanzan-nwanzan'n, ò nnyan man ètè face.

¹¹ “Mèlè mò bè nòn emò kò hò, mò bè lè kò a bua emò ndèe wò Zufu'n-mò asónin sua'n-mò anun, mgbain'n-mò nòn bé mò bè le tunmín nún anyunnun'n, nán bè susu ejòle'n mò emò 'kan bè sa bé nún nún anwón. ¹² Ọ sanlin kè, ejòle m'ò di mò emò 'kan'n, Wawè Nwanzan-nwanzan'n 'ba fa wula emò anwan mèlè sò nún anun.”

Esikafòe jibilito nún anwón anyíndala'n

¹³ Mò Zozi hanlin sò yueli'n, bian kòn kò kuku yí nún sù meninsónman nún anun. Ọ kò han kò hele Zozi kè: “Kpain, kan keke mín nianman'n kè ò bú ajà'n mò yé sí a síe yé nún anun, nán ò fá mín di'e'n ò mán mín.”

¹⁴ Mò bian nún anwan tálì'n, Zozi kò bua yí kè: “Anianman, nwan yê ò yilí mín kè m múa emò ejòle'n, anaan n jé emò ninngè nún ò?”

¹⁵ Mò Zozi hanlin èhí yueli'n, ò kò han kò hele bé kòalaatin kè: “Èmò nían bé nwón! Èmò síe bé nwón ye wò anwòndi'e anyinbọbọ nún anwón. Ọ sanlin kè man sòanlan kòn nyán yí nwón dede sèe, nán yí anyanbènwón'n yê ò man yí ngwan ò.”

¹⁶ Èhí, ò kò bu anyíndala kòn ò kò hele bé. Yí nwan: “Anin esikafòe kòn wò ébele. Ọ kò sùn ebo ò kò tí yí síakaa. ¹⁷ Ọ lalí júnlinlin an, ò kò se yí nwón kè: ‘Anin mín 'yò yí sè? N nne man líka mò mín 'síe mín ebo nún asu ninngè nún ò.’ ¹⁸ Èsè ò kò se yí nwón kè: ‘È 'nwun like m'ò di kè mín yò'n. Mún 'ba bubu mín esie'n-mò mín sí yí mgbili mgbili kpa, Mún sí ò yue a, mín 'fa mín *bele'n kòalaatin ò nòn mín ninngè'n kòalaatin mín wula nun. ¹⁹ Afi

sian'n, mún 'kan mún kele mín nwón kɛ: Eja, a li afɔe kɔ yɔ nyɛ nyɛ junman kpili kpa a sie. Yí ti, tanlan asɪ de wó ɛnwónmian, di alie nún nzan gua sɔ nán di mân.'

²⁰ “M'ɔ hanlin sɔ'n, nán Nyanmian a han a hele yí kɛ: ‘Belenzua jibilito! Ɛne kɔngɔe ehi dein, ɛ 'wu. Ninngɛ nwala'n mɔ a nyan yí'n, ɛ 'fa man nwan?’ ”

²¹ Mɔ Zozi buli anyɪndala sɔ'n yueli'n, yí nwan: “Kɛ ejɔle'n tɪ yí man sɔanlan m'ɔ kpɔndɛ anyanbɛnwón'n ɔ man yí nwón nún anɪn. Nyanmian elɔ a, sɔanlan sɔ'n le man like fíí.”

Zozi 'ba han nzusue nún anwón ejɔle
(Matie 6.25-34)

²² Ehi anzin, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ kɛ: “Ehika ati, mún kan mún kele ɛmɔ kɛ: alie'n mɔ ɛmɔ 'di'n ɔ nún taladiɛ'n mɔ ɛmɔ 'wula'n, nán bɛ susu yí nwón. ²³ Ɔ sanlin kɛ ngɔan'n tɪ like cɪnnjin kpa ɔ tala alie'n. Yê anwónnaan'n kɔsɔ tɪ cɪnnjin kpa ɔ tala taladiɛ'n. ²⁴ Ɛmɔ tó bé nyɪn bɛ nían mosunmosun kɔajɛ'n-mɔ. Bɛ nnua man like yê bɛ ndɪ man like. Bɛ le man kunman anaan esie mɔ bɛ gua nun like ɔ, kɔsɔ Nyanmian ta bé. Ɛmɔ anwón cian ɔ tala nnɔnman'n-mɔ! ²⁵ Ɛmɔ anun benin yê ɔ fa nzusue tɔ yí nwón an, ɔ 'cɛ asie nún asɔ ɔ? ²⁶ Sɛ ɛmɔ ngɔala man m'ɔ tɪ kaan nún anun an, anun nzuke ati yê ɛmɔ susu yí bu nga nún anwón ɔ?

²⁷ “Ɛmɔ nían kɛ ebo nún anun ndile'n-mɔ mɔ bɛ le ndetele'n-mɔ kpɪn fifi'n. Bɛ nni man junman, bɛ nnwón man ɛtanlan. Nan kɔsɔ, mún kan mún kele ɛmɔ kɛ belemgbin Salomɔn muonun nún yí anyanbɛnwón'n m'ɔ nyanlin yí'n, taladiɛ m'ɔ tɪ kanlanman kɛ ndetele'n-mɔ, ɔ'a nwula man bie lé. ²⁸ Ndile'n-mɔ mɔ bɛ wɔ ebo nún anun ɛnɛ, mɔ ehɪnman bɛ 'ju bɛ gua sɪn nun'n, sɛ Nyanmian sesie bé sɔa, ɔ yɔ sɛ mɔ ɔ ngo nian man ɛmɔ ɔ ngo tala man bé ɔ? Ɛmɔ dedi'n tɪ kaan! ²⁹ Yí ti, nán bɛ di yalɛ bɛ susu alie mɔ ɛmɔ di ɔ nún nzue mɔ ɛmɔ nún nún anwón. ³⁰ Ɔ sanlin kɛ, ninngɛ sɔ'n-mɔ kɔalaatin, eyuadi nún anun menian'n-mɔ mɔ bɛ nzi man Nyanmian'n, bé yê bɛ susu yí nwón ɔ. Nan ɛmɔ diɛ, ɛmɔ Asɪ'n sɪ kɛ ɛmɔ a hian yí nwón. ³¹ Ɛmɔ lí mɔa bɛ kpɔndɛ Nyanmian Belemgbin Mân'n. Sɛ ɛmɔ nyan yí a, Nyanmian 'fa yí bu nga'n-mɔ kɔalaatin man ɛmɔ. ³² Ɛmɔ mɔ ɛmɔ tɪ kɛ ayɛmɔa kpule kaan'n, nán bɛ sulo. Ɔ sanlin kɛ ɔ'a yɔ Nyanmian fɛ kɛ ɛmɔ lí yí Belemgbin Mân'n bie.

Anyanbɛnwón kpa'n
(Matie 6.19-21)

³³ “Ɛmɔ tónun ɛmɔ anwóndiɛ'n-mɔ bɛ fá yí esika'n bɛ hyé ehianfɔe'n-mɔ. Ɛmɔ kpá esika kotoku m'ɔ ndɪtɪ man, mɔ nun esika'n nvo man bɛ sie Nyanmian Belemgbin Mân nún anun elɔ. Awofɔe ngɔala man elɔ kɔ kɔ wua, nvɔle kɔsɔ ngɔala man yí di. ³⁴ Afi, lika mɔ ɛmɔ anyanbɛnwón'n wɔ'n, ebele kɔsɔ yê ɛmɔ ahɔnlin'n wɔ ɔ.

³⁵ “Ɛmɔ wówula bé junman taladiɛ'n, bɛ súsɔ bé kanlanniɛ'n. ³⁶ Ɛmɔ yó kɛ ngɔa mɔ bé mún a hɔ atɔnvɔle mɔ bɛ le nwónndɛ yí ɔ. Ɔ ju ebele mɔ ɔ 'bɔ anɔan nún ala, anun b'a tike. ³⁷ Nyila hán ngɔa ehi-mɔ mɔ bé mún 'ba a, anun bɛ lafilɪ man'n! Mún kan yí ananhɔle mún kele ɛmɔ kɛ múnlian'n 'kaci yí nwón ɔ wula junman taladiɛ. Ɔ 'man yí ngɔan'n-mɔ tetanlan asɪ tɔbulɪ nún a nwón ɔ man bé like bɛ di. ³⁸ Sɛ ɔ sa ba alɪmunnun anaan albahian nán ɔ ba tɔ bé kɛ bɛ lafilɪ man an, nyila hán bé! ³⁹ Ɛmɔ tí ejɔle ehi abɔ kpa. Sɛ awulo nún asɔ múnlian'n sɪ dɔɛ'n mɔ awofɔe'n 'ba a, ahan ɔ nna man nán awofɔe nún a nyan atɪn a a bu yí sua nún anɔan'n. ⁴⁰ Ɛmɔ kɔsɔ, ɛmɔ bóbɔa bé nwón. Ɔ sanlin kɛ *Mân Baa'n 'ba a dɔɛ mɔ ɛmɔ nzusu man kɛ ɔ 'ba nún asɔ.”

Akɔa kpa'n yê akɔa ɛɛ'n
(Matie 24.45-51)

⁴¹ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, Pɪɛli kɔ bisa yí kɛ: “Yé Mún, asɔ yé ngɔnmún ala yê ɛ le bu anyɪndala ehi ɛ kele yé ɔ, anaan ɛ le bu kele menian'n-mɔ kɔalaatin ɔ?”

⁴² Yé Mún nwan: “Akɔa kpa'n m'ɔ sɪ ngele'n y'ɔ le benin? Yí y'ɔ le nunhan'n mɔ yí mún'n 'fa yí awulo'n wula yí sa nun kɛ ɔ nían sɔ, ɛsɛ tɛmɔn'n ju a, ɔ mán yí manngɔn'n-mɔ alie.

⁴³ Nyila hán akɔa sɔ'n mɔ yí mún 'ba ju a, anun yí sa wó yí nwón ɔ le di yí junman'n! ⁴⁴ Mún

kan yí ananhòlè mìn kele emò ke: yí mìn'n 'fa yí nwùn ninng'e'n kùalaatin wula yí sa nun. ⁴⁵ Nan sè akua sò'n kan kele yí nwùn ke: 'Mìn mìn nyanlìn walì man', sè ò tì tò ngbà ehìnlùn-mò asù ò bu bé, sè ò didi, sè ò nòn nzan ò bu a, ⁴⁶ yí mìn'n 'ba cian ò nòn dòe m'ò nzusu man nìn asù. Ò 'pinnin akua sò'n kpa. Ò m'an ò nwun yalè kè ngbà'n-mò mò bè bò bala ètè'n nwun yí'n.

⁴⁷ “Akua m'ò sì like mò yí mìn kulo, m'ò nzesie man yí nwùn ò nyò man like sò'n, bè 'fin yí sùnman. ⁴⁸ Akua kùsù m'ò nzi man like mò yí mìn kulo, m'ò kò yò like sò'n m'ò di ebúè'n, bè 'gonun bè fin yí. Svanlan mò bè kò man yí ninng'e dòun'n, bè 'bisa yí dòun. Svanlan kùsù mò bè kò fa ninng'e dòun bè kò wula yí sa nun'n, bè 'bisa yí dòun m'ò tala sù.”

Zozi nòn afiannzècìè'n

(Matie 10.34-36)

⁴⁹ Mò Zozi hanlìn sò yuelì'n, èsè yí nwan: “M'an a m'an ju sìn m'an tó asìe nìn asù. Mìn kulo kè ahan ò'a sò dada angùnmin! ⁵⁰ Èsònian kùn mò bè lè ba sònin mìn'n, ò 'ka mìn ngùnmin an, ahan b'a sònin mìn a yue! ⁵¹ Èmò jònlin kè m malì menian'n-mò anzòunjò eman asìe nìn asù ewa ò? Mìn 'bua emò kè cècè, nan m malì bé afian èsècìe. ⁵² Ò fi ènè m'ò kò'n, menian nnun mò bè wò awulo kùn anun'n 'ba bu bé nwùn nun. Menian nsan 'ba han bò nun bè nòn nnyuan jinlan sù. Nnyuan'n kùsù abù 'ba yò kùn bè nòn nsan'n jinlan sù. ⁵³ Sìè'n nòn yí wa belenzua'n 'ba fù sù. Baa belenzua'n kùsù nòn yí sì 'ba fù sù. Nian'n nòn yí wa balasua'n 'ba jinlan sù. Baa balasua'n kùsù nòn yí nìn 'ba jinlan sù. Ahelenian'n nòn yí helenin 'ba fù sù. Yí helenin'n kùsù nòn yí 'ba fù sù.”

Mèlè'n-mò anun nzòlè'n-mò

(Matie 16.2-3)

⁵⁴ Èsè Zozi kò han kò hele meninsùnman'n kè: “Sè emò nwun kè esue nìn a munlan líka mò sènzè'n tò nùn an, anun emò nwan esue'n lè ba tò. Sakpa kùsù, ò tò. ⁵⁵ Yè sè emò nwun kè anwònman fi ngbà ò fita kò sòlò a, anun emò nwan wawa'n lè ba kpìn. Sakpa kùsù, ò kpìn. ⁵⁶ Apoo mma! Èmò sì anwunno nòn asì nzòlè'n-mò ngùnmin ngùnmin. Nan ò yò sè mò emò nnwun man mèlè'n mò yè wò nùn'n nzòlè nùn angùnmin ò?

Sè svanlan bie sanman wó a,

è nòn yí bè sésie bé afian

(Matie 5.25-26)

⁵⁷ “Nzuke ati yè emò muonun njònlìn man, bè nyò man like m'ò sè kè bè yò'n? ⁵⁸ Sè svanlan bie kò sanman wó a, mèlè mò è nòn yí lè kò a yí ndèè'n, bò mòndìnlìn è nòn yí bè sésie bé afian. Sè a nyò man yí sò nán ò nòn wó kò svanlan'n m'ò di ejòlè nùn aja sù a, svanlan'n m'ò di ejòlè'n 'fa wó wula nzalafù'n-mò asa nun. Nzalafù'n-mò kùsù 'tò wó fiadi. ⁵⁹ Mìn kan yí ananhòlè mìn kele wó kè, sè kale babulu kùn ka nán è tualì yuelì man an, è 'ka fiadi sua nùn anun èbèlè.”

13

Nunhuan anaan ewue

¹ Mèlè sò nùn anun, menian mmie-mò kò a kò han kò hele Zozi kè: “Kpain, anun Galile menian lè yí tètè bè man Nyanmian. *Lòmòn kùnmanna Pilatì kò man bè kò hun bé.”

² Zozi kò bisa kè: “Èmò jònlin kè kè m'ò b'a hun bé sò nùn ati, anun ò kele kè bè tì ètèfùè bè tala Galile mìn nùn anun menian bu nga'n-mò kùalaatin ò? ³ Cècè. Nan mìn kan mìn kele emò kè, sè emò a nnun man bé nwùn b'a ngaci man bé abalabò nùn an, emò kùsù kùalaatin 'wu kè bé. ⁴ Menian bulu nòn m'òcùè'n kùsù mò Silowe sua hyililì'n buli gualì bé sù ò hunlìn bé'n, emò de di kè bè tì ètèfùè bè tala Zoluzalèmòn èbèlè menian bu nga'n kùalaatin ò? ⁵ Cècè. Nan mìn kan mìn kele emò kè, sè emò a nnun man bé nwùn b'a ngaci man bé abalabò nùn an, emò kùsù kùalaatin 'wu kè bé.”

Figi baka nùn anwòn anyìndala'n

⁶ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ bu anyɪndala ehi ɔ kɔ hele bɛ. Yɪ nwan: “Bian kɔn kɔ lua *figi baka kɔn yɪ divɪn ebo nɪn asu. Elɛhɔn kɔn, ɔ kɔ hɔ kɔ nɛnian sɛ ɔ kɔ nyan figi mma sɔ o. ɔ hɔli o, ɔ ngɔ nyan man bie sɔ. ⁷ Ehi a, bian'n kɔ han kɔ hele sɔanlan'n m'ɔ ti yɪ ebo'n kɛ: ‘Yɪ afɔe nsan ahi. Mɪn kɔ figi baka nɪn abɔ elɔ, kɔsɔ mɪn nnyan man bie sɔ. Yɪ ti, bu yɪ tɔ. Afi, mɪn nnwun man like ati m'ɔ man ɔ jin ɛwa ɔ.’

⁸ “Mɔ bian'n hanlin sɔ'n, sɔanlan'n m'ɔ nɪan ebo nɪn asu'n nwan: ‘Kpain, yaci yɪ maan ɔ jinlan ebele afɔe ehi biekun. Mɪn 'ba fufun yɪ nwɔn mɪn gugua yɪ bu ewula. ⁹ E 'su yɪ akpɔlɔwa a, afɔe biekun ɔ 'ba su. Sɛ ɔ'a nzu man an, ɛ kɔ man bɛ kɔ bu yɪ.’ ”

Zozi 'ba man balasua kɔn anwɔn sa

ɛnwɔnmɪan ele cɪan kɔn anun

¹⁰ Elɛhɔn kɔn, anɪn Zozi lɛ kele menian'n-mɔ ninngɛ Zufu'n-mɔ asɔnɪn sua kɔn anun. ¹¹ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn balasua kɔn kɔsɔ wɔ asɔnɪn sua nɪn anun ebele bie. Balasua sɔ'n ndɪ man akpɔlɛ yɪ afɔe bulu ɔ nɔn mɔcɔe ahi. Wawɛ ɛtɛ'n m'ɔ di junman sɔ nɪn a man balasua nɪn a hɔlɔ sɔ. ɔ ngɔala man yɪ nwɔn nun tɪngɛ. ¹² Nan mɔ Zozi nwunlin balasua sɔ'n, ɔ kɔ fɛlɛ yɪ ɔ kɔ han kɔ hele yɪ kɛ: “Balasua, wɔ nwɔn a sa!” ¹³ Zozi kɔ fa yɪ sa'n kɔ fua balasua nɪn anwɔn. Ebele ala, balasua'n kɔ tɪngɛ yɪ nwɔn nun, ɔ kɔ yɪ Nyanmɪan ayɛ.

¹⁴ M'ɔ yɔli sɔ'n, asɔnɪn sua nɪn asu kpain'n kɔ fɛ Zozi anwɔn ɛya. ɔ sanlin kɛ ɔ'a man balasua nɪn anwɔn a sa *ɛnwɔnmɪan ele cɪan nɪn anun. Ehi a, ɔ kɔ jasɔ ɔ kɔ han kɔ hele bagua'n kɛ: “Junman elie tɛmɔn'n ti elesian. ɛmɔ bɔla tɛmɔn sɔ'n bɛ mɔn bɛ nwɔn sɔ. Nan nɔn ɛnwɔnmɪan ele cɪan nɪn anun yɛ bɛ fa bɛ di junman sɔ nɪn ɔ!” ¹⁵ Yɛ Mɪn kɔ totua yɪ sɔ, yɪ nwan: “Apoo mma ti kɛ ɛmɔ! ɛnwɔnmɪan ele cɪan'n, ɛmɔ nunhan kɔn biala nyannji yɪ ɛnalɛ anaan yɪ afunlunmun'n maan ɔ kɔ nɔn nzue. Sɛ ato e? ¹⁶ Balasua ehi kɔsɔ m'ɔ ti Abalahamɔn abie, mɔ *Satan a cɪci yɪ dede afɔe bulu nɔn mɔcɔe'n, asu nɔn ɛnwɔnmɪan ele cɪan yɛ ɔ fata kɛ bɛ nyannji yɪ ɔ?”

¹⁷ Zozi mmua sɔ'n kɔ man anyunnunguasɛ kɔ han bɛ mɔ bɛ kpɔ yɪ'n-mɔ. Nan bagua'n dɪɛ, ɛnyɪnmɪan junman'n kɔalaa mɔ Zozi lili'n yɔli bɛ fɛ.

Muntadi baa nɪn anwɔn anyɪndala'n

(Matie 13.31-32, Maaki 4.30-32)

¹⁸ Ehi anzin, Zozi kɔ han kɔ hele bagua'n kɛ: “Nzu like dɪɛ yɛ Nyanmɪan Belemgbin Mɔn'n soman yɪ ɔ? Nzu yɛ mɪn kɔala kɛ mɪn fa mɪn susu yɪ ɔ? ¹⁹ Nyanmɪan Belemgbin Mɔn'n soman muntadi baa mɔ sɔanlan kɔn a lua yɪ tola nun ɔ. Muntadi baa sɔ nɪn a fifi ɔ a kaci dukpa. Nnɔnman'n-mɔ a nwɔn bɛ sɔ yɪ sa mma'n-mɔ asu”

Fali ayile nɪn anwɔn anyɪndala'n

(Matie 13.33)

²⁰ ɛsɛ Zozi kɔ bu anyɪndala kɔn biekun kɔ hele bɛ kɛ: “Nzu yɛ mɪn kɔala kɛ mɪn fa Nyanmɪan Belemgbin Mɔn'n mɪn susu yɪ ɔ? ²¹ ɔ ti kɛ fali ayile mɔ balasua kɔn a fa a fɔtɔ fali cilo abulaa ɔ nɔn nnun dede yɪ kɔalaa a tu ɔ.”

Anvan fitu'n

(Matie 7.13-14,21-23)

²² Ehi, anɪn Zozi aja wɔ atunnun ɔ lɛ kɔ Zoluzalemɔn. Atɪn nɪn asu kulo mgbili mgbili'n-mɔ ɔ nɔn nganngan'n-mɔ, ɔ kɔ sisɪn bɛ sɔ ɔ kɔ hehele menian'n-mɔ ninngɛ. ²³ Bian kɔn kɔ bisa yɪ kɛ: “Yɛmɪnlin, asu menian kaan sɔa yɛ bɛ 'nyan bɛ ti ɔ?”

Ehi a, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ kɔalaatin kɛ: ²⁴ “ɛmɔ bɔ mɔndɪnlin kpa bɛ sɪn anvan fitu nɪn anun. Afi, mɪn kan yɪ ananhɔlɛ mɪn kele ɛmɔ kɛ menian dɔn 'ba kpɔnndɛ atɪn bɛ bu sɔ, kɔsɔ bɛ ngɔ hɔala man Nyanmɪan Belemgbin Mɔn nɪn anun elɔ kɔ. ²⁵ Mɔ awulo nɪn asu mɪnlian'n 'ba jasɔ ɔ tɔ anvan nɪn anun'n, ɛmɔ 'ba ha anvan nzin. ɛmɔ 'ba jinlan bɛ bɔ anvan'n bɛ kan kɛ: ‘Yɛmɪnlin, tike yɛ anvan.’

“Mɪnlian'n 'ba bua ɛmɔ kɛ: ‘Mɪn nzi man ɛmɔ lika mɔ ɛmɔ fi ɔ.’

26 “Emo 'ba se yi ke: ‘Ye non wo y'a didi, ye non wo y'a non nzue, a hehele ye ninngye ye kulo'n-mo gua'n-mo asu.’

27 “Yi kusu o 'ba bua emo ke: ‘Mun kan yi ananhale mun kele emo ke mun nzi man emo lika mo emo fi o. Nyohietefue, emo fi min nwon ewa be ho moa!’ 28 Mele mo emo 'ba nwun Abalahamon, Izaki, Zvakobu non Nyanmian mgbomanfue'n-mo kwalaitin yi belemgbin man nin anun elo, mo emo die be 'ba hihan emo be tu gua su'n, mele so nin anun ye emo 'ba sun be kuan be je nin o! 29 Menian mmie-mo fi senze nin afitelie non yi atolie, mmie-mo fi solo non ngua, be non Nyanmian be 'ba tanlan tabili kun anwon yi belemgbin man nin anun elo. 30 Temon so'n, be mo ene be li menian'n-mo anzin'n, be 'ba li be ti. Ye be mo ene be li menian'n-mo ati'n, be 'ba li be nzin.’”

*Zozi non Zoluzalemun kulo'n
(Matie 23.37-39)*

31 Cian konmgba so'n, *Falisifue mmie-mo wali tili Zozi a, be nwan: “Kpain, belemgbin *Elodi nwan o nyan wo a, o 'man be kun wo. Yi ti, fi ewa jasu ko.”

32 Zozi ko bua be ke: “Emo ho han hele aminsanin so'n ke: ‘Mun fwan wawe ete'n-mo ene non ehinman mun man menian'n-mo anwon sa. Yi cian nsan nin asu, mun 'gua min junman nin abu.’ 33 Kusu, o fata ke mun tu atin ene, ehinman non ehinman nzin. Afi, o nze nvata man ke Nyanmian kpomanfue kun wu ahanmian celeke Zoluzalemun.

34 “Zoluzalemun, Zoluzalemun, wo mo e kun Nyanmian mgbomanfue'n-mo, mo e toto be mo o ko san be wo nwon elo nin ebue e kun be'n, yi kpe nye ahi! N guloli ke ahan mun kokuan wo mma'n-mo anwan ke ako eta'n kokuan yi mma'n-mo anwan yi ndeba nin abu'n. Kusu a ndie man. 35 Yi ti, be 'ba yaci emo awulo'n be wula emo asa nun. Nan kusu, mun kan yi ananhale mun kele emo ke emo le ngo nwun man min nwon kon dede o 'ju cian mo emo 'se ke: ‘Nyila han swanlan'n m'o le ba wo ye Min dunman nun!’ ”

14

Zozi 'ba man wuluwafue kun anwon sa

enwonmian ele cian nin anun

1 *Enwonmian ele cian kon, *Falisifue'n-mo asu kpain kun ko fele Zozi alie. Ehi a, Falisifue'n-mo mo be wo ebele'n, be le nian se Zozi ko fon be mala nin an. 2 Ebele ala, bian kun ko a ko jinlan Zozi anyunnun. Bian so nin a yi yi. 3 Zozi kukuli yi nwan su, o ko bisa mala nin asu mgbain'n-mo o non Falisifue'n-mo ke: “Asu ye mala'n man atin ke be man swanlan ti akpale anaan n'o ti akpale enwonmian ele cian nin anun o?” 4 Mo Zozi bisali be kosuan so'n, be ngo bua yi bie. Ehi a, Zozi ko fa yi sa'n ko fua wuluwafue nin anwon o ko man yi nwon ko sa. O ko han ko hele yi ke o ho awulo.

5 Mo Zozi yoli so yueli'n, o kacili yi nyan be nwon elo a, yi nwan: “Emo nunhan benin ye se yi wa kun anaan yi enale kun to bula nun enwonmian ele cian nin an, o nyi man yi nde nde o?” 6 Ejole kpole ehi, b'a nguala man bie bua.

7 Mele mo be 'ba tetanlan tabili nin anwon be di alie'n, Zozi nwunlin ke be mo be tili be sa be feleli be alie'n, biala le kpounde meninkpa lika o tanlan. 8 Ehi a, Zozi ko bu anyindala kun o ko hele be. Yi nwan: “Se swanlan to yi sa fele wo atonvole alie a, n'e ko tanlan meninkpa lika. E 'su yi akpuluwa a, b'a fele swanlan bie kusu m'o ti kpili tala wo. 9 Swanlan'n mo o'a fele emo munnyuan'n ba to wo a, yi nwan: ‘Ao, jasu maan o tanlan ebele.’ Sian anin afi wo nyunnun nyian, boun-boun, e le ko a tanlan be nzin. 10 Nan se be to be sa be fele wo a, wo lili tanlan be nzin. Swanlan'n m'o feleli wo'n nwun wo a, o 'kan kele wo ke: ‘Eja, bala be nyunnun ewa.’ Ebele nin anun, anin wo nyunnun a kpaja wo be mo e non be be gua tabili nin anwon nin anyunnun. 11 O sanlin ke swanlan biala m'o ko kuku yi nwon su'n, be 'kan yi asi. Swanlan kusu m'o ko han yi nwon asi'n, be 'kuku yi su.’”

12 Mo Zozi buli anyindala so'n yueli'n, o ko han ko hele bian'n m'o feleli yi alie'n ke: “Eyua o, nsoaba o, se e 'fele menian alie a, n'e fele wo manngon-mo, wo nianman-mo, wo

nwɔn amma-mɔ anaan esikafɔe-mɔ mɔ be mantan mantan wɔ'n. Ɔ sanlin ke be kɔsɔ be kwalala ke be fele wɔ alie be tua wɔ di'e'n kale. ¹³ Nan se e 'fele menian alie a, fele ehianfɔe'n-mɔ, bubuluwafɔe'n-mɔ, be mɔ be tia be tɔ sɔ'n-mɔ ɔ nɔn anyunsinlinwafɔe'n-mɔ. ¹⁴ Nyila 'kan wɔ. Ɔ sanlin ke be ngɔ nyan man yɔ nwɔn sɔ like be ngɔ mman man wɔ. Nan mele mɔ Nyanmian 'ba man be mɔ be yɔli ye'n fi ewue nun tinng'e'n, mele sɔ'n yê Nyanmian 'man wɔ yɔ nwɔn ahatua ɔ.”

*Bian m'ɔ fɛleli menian dɔn alie
(Matie 22.1-10)*

¹⁵ Mɔ be mɔ be gugua tɔbɔli nun anwɔn'n tɔli ejɔle sɔ'n-mɔ'n, be nunhan kɔn kɔ han kɔ hele Zozi ke: “Nyila hán sɔnlan m'ɔ kɔ li like Nyanmian Belemgbin Mân nun anun elɔ'n!”

¹⁶ M'ɔ hanlin sɔ'n, Zozi kɔ bu anyɔndala ehi ɔ kɔ hele yɔ. Yɔ nwan: “Bian kɔn tɔnlin alie kpili kpa. Ɔ kɔ fɛfele menian dɔn kpa. ¹⁷ Mele mɔ be yueli alie'n tɔn'n, ɔ kɔ sɔn yɔ akua'n ke ɔ hó sé menian'n-mɔ ke: ‘Emɔ bála nán kɔkaala di'e, alie nun a bɔn.’

¹⁸ “Akua'n hɔli feleli be a, be kwalaa be kɔ bɔ be kɔ yɔ. Sɔnlan'n mɔ akua'n lili mɔa feleli yɔ'n nwan: ‘M'an to ebo kɔn. Ɔ di ke mɔn kɔ mɔn nɔan. Yɔ ti, yaci, n'ε fe eya.’

¹⁹ “Kɔn nwan: ‘M'an to nnale bulu. Ene dein ɔ di ke mɔn kɔ mɔn nɔan se be kwalala junman di a. Yɔ ti, yaci, n'ε fe eya.’

²⁰ “Nunhan kɔn biekun kɔsɔ nwan: ‘Bele mɔ m'an fa mɔn yɔ atɔnvɔle ɔ. Mɔn ngɔ huala man kɔ.’

²¹ “Akua'n kɔ sa kɔ hɔ kɔ bɔ kwalaa kwalaa kɔ hele yɔ mɔn'n. Yɔ mɔn'n kɔ fe eya, ɔ kɔ han kɔ hele yɔ ke: ‘Kan wɔ nwɔn kɔ gua nun asɔ elɔ kɔ fɛfele ehianfɔe'n-mɔ, bubuluwafɔe'n-mɔ, anyunsinlinwafɔe'n-mɔ ɔ nɔn be mɔ be tia be tɔ sɔ'n-mɔ maan be bála ewa.’

²² “Akua'n kɔ hɔ. Kaan ce, ɔ kɔ a kɔ tɔ yɔ mɔn'n. Yɔ nwan: ‘Kpain, junman'n mɔ ε heleli mɔn'n, m'an li a yue, kɔsɔ lika biekun te wɔ ebele.’

²³ “Ehi a, mɔnlan'n kɔ han kɔ hele yɔ akua'n ke: ‘Fa nanmue nanmue atɔn'n-mɔ, san enwanlan'n-mɔ, sɔnlan biala mɔ ε nɔn yɔ kɔ yia'n, tinndin yɔ maan ɔ bála. Yɔ be sɔ dede maan sua'n yɔ. ²⁴ Mɔn kan mɔn kele emɔ ke: Be mɔ n nili mɔa n veleli be mɔ b'a mma man'n, be nun fɔi nni man mɔn alie'n bie!’ ”

*Ke be kpɔn be si Zozi sɔ'n
(Matie 10.37-38)*

²⁵ Ehi, anɔn Zozi nɔn menian dɔn kpa aja wɔ atunnun. Ɔ kpeli yɔ nyun be nwɔn elɔ a, yɔ nwan: ²⁶ Sɔnlan mɔ yɔ nwan ɔ 'si mɔn sɔ'n, se ɔ kulo yɔ si, yɔ nin, yɔ yi, yɔ mma, yɔ nianman mmelenzua nɔn mmalasua ɔ nɔn yɔ muonun yɔ nwɔn ɔ tala mɔn an, sɔnlan sɔ'n ngɔala ɔ ngaci man mɔn sɔnlan. ²⁷ Sɔnlan kɔsɔ m'ɔ nva man yɔ kɔlɔwa'n ɔ ndɔ man yɔ kɔmɔn sɔ ɔ nzi man mɔn sɔ'n, sɔnlan sɔ'n ngɔala ɔ ngaci man mɔn sɔnlan.

²⁸ “Se emɔ anun kɔn kulo ke ɔ si sua hyilili kɔn an, ɔ di mɔa ɔ tanlan asɔ ɔ titi ɔ nɔan se esika'n m'ɔ le yɔ'n kɔ sa sua'n si e se se e. ²⁹ Ɔ'a ndɔti ɔ'a nnian man se ɔ bɔ sua nun abɔ nan ɔ a ngɔala man yɔ si a, be kwalaa mɔ be kɔ nwun ke sua nun a ha ebele'n, be 'sɔli yɔ. ³⁰ Be kan ke: ‘Bian ehi a bɔ sua esie abɔ kɔsɔ ɔ'a ngɔala man yɔ bu gua!’

³¹ “Yɔ sɔ kɔsɔ ala, se belemgbin kɔn kulo ke ɔ nɔn yɔ manngɔn kɔn elɔe a, ɔ di mɔa ɔ tanlan asɔ ɔ titi nɔan se ɔ kwalala ke ɔ fa menian akpɔ bulu ɔ kɔ tɔa yɔ manngɔn'n m'ɔ le menian akpɔ abulaa'n be kɔn an. ³² Se ɔ nɔan nán ɔ ngɔala man yɔ sɔ yɔ a, mele mɔ belemgbin ehɔnlin te wɔ mɔa'n, ɔ yɔ menian maan be kɔ li yɔ mgbata be sesie be afian. ³³ Ehika ati, sɔnlan mɔ ɔ'a nyaci man ninng'e'n m'ɔ le yɔ'n ɔ'a ngua man'n, sɔnlan sɔ'n ngɔala ɔ ngaci man mɔn sɔnlan.

*Njin tale nun anwɔn anyɔndala'n
(Matie 5.13, Maakɔ 9.50)*

³⁴ “Njin'n tɔ like kpa. Nan kɔsɔ se ɔ yɔ tale a, be 'yɔ se nán ɔ'a yɔ kpa biekun? ³⁵ Be ngɔala man yɔ fa tɔn alie, be ngɔala man yɔ fa gua ninng'e'n-mɔ anun. Asɔ ala yê be ju be gua ɔ. M'ɔ si fasie'n, ɔ fá ejɔle sɔ'n ɔ síe!”

15

*Zozi nun etefve'n-mo
(Matie 18.12-14)*

¹ Elehun kun, bé mo be dide ajule'n nun bé mo be bo bé dunman ete'n doun kpa ko a Zozi anwon ebete. Be le ba tie ejole'n m'o kan'n. ² Nan mo *Falisifve'n-mo nun *mala nun asu mgbain'n-mo nwunlin yi so'n, be ko fe eya. Bé nwan: "Bian ehi die, o so etefve'n-mo anun, ese o nun bé ye be didi o!"

Bua'n m'o minlinlin nun anwon anyindala'n

³ Ehi a, Zozi ko bu anyindala ehi o ko hele bé. Yi nwan: ⁴ "Ye bu yi ke emo anun kun le mmoa eya kun. Se kun minlin nun an, asu o nyaci man abulahuanlan nun nguanlan'n bé adidie lika ebete, o ngo mgbonnde man ehunlin dede o nnwun man yi o?" ⁵ Mele m'o ko nwun yi'n, o di fe kpa o fa yi to yi komun so. ⁶ O ju awulo a, o fefele yi manngon-mo nun bé mo be mantan mantan yi nwon ebete'n, o kan kele bé ke: 'Emo bala maan ye li ndutue. O sanlin ke m'an nwun min bua'n m'o minlinlin'n!' ⁷ Mun kan min kele emo ke nyanmiansu elo, ke o ti yi nun ala anun. Se etefve kunmgba cein nun yi nwon o yaci yi nyolie ete'n-mo a, yi dunman nun, be di ndutue kpili kpa nyanmiansu elo o tala seseve abulahuanlan nun nguanlan mo b'a nun bé nwon b'a yaci bé nyolie ete'n-mo ndutue die'n.

Jetefufue mma kun m'o minlinlin nun anwon anyindala'n

⁸ "Ye bu yi biekun ke balasua kun le jete fufue mma bulu. Se kun minlin nun an, asu o nzoo man kanlannie o mgbonnde man dede o nnwun man yi o?" ⁹ Se o nwun yi a, o fefele yi manngon-mo nun bé mo be mantan mantan yi nwon ebete'n, o kan kele bé ke: 'Emo bala maan ye li ndutue. O sanlin ke m'an nwun min esika'n m'o minlinlin'n!' ¹⁰ Mun kan min kele emo ke nyanmiansu elo, ke o ti yi nun ala anun. Se etefve kunmgba cein nun yi nwon o yaci yi nyolie ete'n-mo a, yi dunman nun, Nyanmian mmofve'n-mo di ndutue."

Baa'n m'o minlinlin nun anwon anyindala'n

¹¹ Ese Zozi ko bu anyindala kun biekun ko hele bé. Yi nwan: "Anun bian kun le yi mma mmelenzua nnyuan. ¹² Elehun kun, nunhan kaan'n jasoli a, o ko fa ko to yi si anyunnun ke: 'Baba, ninnge'n mo e 'fa man ye'n, bu nun nan fa min die man min.' Ehi a, sie'n ko hye ninnge'n o ko man yi mma nnyuan'n.

¹³ "O lili ko yo elesan kun, baa kasia ko tonun yi nwon ninnge die'n. Cuein, o ko fa yi esika'n o ko ho moa kpa man bie anun. M'o juli elo'n, o ko yo yi nwon basa basa o ko seci yi esika'n kwalatin. ¹⁴ M'o yueli yi esika'n kwalaa di'n, ehoe kpili kun ko kpin man so nun anun. Sian die anun yi nwon le cilu yi. ¹⁵ Ehi a, o ko ho junman ekponnde man so nun anun ebete bian kun asa nun. Bian so'n ko man o ko ho nanmue nun ke o ho nian yi mgbolike'n-mo asu. ¹⁶ Baka mma'n mo be ti be man mgbolike'n-mo di'n, kpafele'n kulo ke ahan o nyan bie di. Kusv svanlan fi mman man yi.

¹⁷ "Sian'n, o ko tanlan asi o ko junlin. O ko se yi nwon ke: 'Min si elo ajunmanfo'n-mo di alie dede be nguala man yi di. Kusv afi n na ewa, ehoe le kun min!' ¹⁸ Mun 'sa min ko min si anwon elo, min 'fa min to yi nyunnun ke: Baba, Nyanmian anyunnun, m'an yo ete m'an tia wo. ¹⁹ Yi ti, min nze nvata man ke e fa min e yo wo wa kun. Bu min ke wo ajunmanfo'n-mo anun kun.' ²⁰ Sakpa, o ko jasv ko ho yi si anwon.

"Mele mo anun o te nanndi moa kpa, m'o juli man awulo nun anwon ebete'n, yi si ko nwun yi. Baa nun anwon ko yo yi koun. O ko tutu enwanndie o ko ho ko kpa yi atun, o ko to yi nun o ko so yi o ko bo yi nwon.

²¹ "M'o yoli so'n, baa'n nwan: 'Baba, Nyanmian anyunnun, m'an yo ete m'an tia wo. Yi ti, min nze nvata man ke e fa min e kaci wo wa kun.'

²² "M'o hanlin so yueli'n, sie'n ko han ko hele yi ngva'n-mo ke: 'Emo han bé nwon be fa taladie kanlanman kpa'n be bala maan be wula yi. Be wula yi sa ngaa, be wowula yi ja

mgbabua. ²³ Enale'n mɔ ɔ'a lɔ kpa'n, be fá be bála, be hún yí maan ye tón ndutue alie. ²⁴ Ɔ sanlin ke mín wa ehi mɔ emɔ anyin tua yí ewa'n, ɔ a wu ese ɔ'a tinngɛ, ɔ minlinlin yê m'an nwun yí ɔ.' Ebele ala, be kɔ bɔ ndutue elie nin abu.

²⁵ “Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anin baa kpain nin a hɔ ebolo. Ɔ wali dede m'ɔ ka kaan ju awulo nin anwɔn ebele'n, ɔ 'tie a, anin be le tu ejue be si abile. ²⁶ Ɔ kɔ fele ngwa'n-mɔ anin kɔn ɔ bisa yí like mɔ yí ti yê be le tu ejue be si abile'n. ²⁷ Akwa'n nwan: ‘Wó nianman bian nin a sa a a. Kemɔ wó si a nwun ke ɔ ti akpɔle mɔ ejɔle ete fíí a ndu man yí'n, ɔ a man b'a hun enale'n mɔ ɔ'a lɔ kpa'n.’

²⁸ “Mɔ baa kpain'n tili yí swa'n ɔ kɔ fe eya. Yí nwan ɔ nwɔlv man awulo. Yí si kɔ fite kɔ a, ɔ kɔ kpata yí ke ɔ wɔlv awulo. ²⁹ Baa kpain'n nwan: ‘Baba, m'an sɔ wó dede afue kɔ yɔ nyɛ, n nwonndunlv man wó lé. Kɔsv, esile bɔbɔ mgban mɔ min 'fa min tɔn mín non mín manngɔn'n-mɔ ye di'n, ε manlin man mín bie lé. ³⁰ Nan kemɔ wó wa nin a sa a a'n, yí mɔ ɔ non tutu'n-mɔ b'a li wó esika'n, yí lili yê ε kun enale'n mɔ ɔ'a lɔ kpa'n man yí ɔ!’

³¹ “Yí si nwan: ‘Mín wa, wó die ε non mín yê ye ti ewa cian daa ɔ. Ninngɛ kwalaa mɔ n ne yí'n ti wó kɔsv wó die. ³² Nan kɔsv, ɔ fata ke ye di ndutue. Ɔ sanlin ke wó nianman'n mɔ ε nwun yí ebele'n, ɔ'a wu ese ɔ'a tinngɛ, ɔ minlinlin yê m'an nwun yí ɔ!’ ”

16

Awofve ngelefe nin anwɔn anyinnɔdala'n

¹ Ehi, Zozi kɔ bu anyinnɔdala kɔn kɔ hele yí menian'n-mɔ. Yí nwan: “Anin esikafue bian kɔn le yí swanlan kɔn mɔ yí ninngɛ'n kwalaa wɔ yí sa nun ɔ. Cian kɔn, menian kɔ a kɔ han kɔ hele esikafue'n ke yí swanlan'n le fin yí ninngɛ'n gua gua sv. ² Esikafue'n kɔ man be kɔ fele yí swanlan'n. Ɔ kɔ han kɔ hele yí ke: ‘Ejɔle mɔ min titi yí wó nwɔn'n nyɔ man mín fe. Yí ti, bu wó junman nin anwɔn mgbɔndan kele mín. Afi min mma nva man mín junman'n min nwula man wó sa nun kón.’

³ “Swanlan'n kɔ se yí nwɔn ke: ‘Anin min 'yɔ mín nwɔn se? Afi mín min'n le yi mín junman nun. N ne man anwɔnsele nán m'an li ebolo junman. Se min 'nanndi nun min sesele nán m'an li alie a, ɔ ti mín anyunnguasiε. ⁴ Kikaala die, m'an nwun ke min 'kpɔn min yɔ yí'n! Yí die, se be yi mín junman nun an, anin menian'n-mɔ sɔsv mín nun!’

⁵ “Ehi a, ɔ kɔ felele bé nun kɔn biala m'ɔ tua yí min kale'n yí nwɔn. Ɔ kɔ bisa alimɔa die'n ke: ‘Kale nyɛ yê ε tua mín min ɔ?’

⁶ “Yí nwan: ‘Mín tua wó min *olivo ngo balugo abulaa.’

“Swanlan'n kɔ han kɔ hele alimɔa die'n ke: ‘E 'nwun wó kale kalata'n. Nde-nde, tanlan asi kele balugo bulu kale.’

⁷ “Ɔ feleli kɔn biekun, ɔ kɔ bisa yí ke: ‘Wó kɔsv, kale nyɛ yê ε tua mín min ɔ?’

“Kɔn sɔ'n nwan: ‘Mín tua wó min *bele saki eya nnun.’

“Swanlan'n kɔ han kɔ hele yí ke: ‘E 'nwun wó kale kalata'n. Kele bele saki eya nnan kale gua sv.’

⁸ “Minlan'n kɔ yi yí swanlan awofve nin aye ke ɔ nwunlin ebele amanmuo nin anwɔn ngele. Ɔ sanlin ke mân awosin ehi anin menian'n-mɔ si bé nwɔn yɔ ɔ tala jawe nin anin menian'n-mɔ. ⁹ Mɔ min kan min kele emɔ'n y'ɔ le ke emɔ fá mân ehi anin anwɔndie'n mɔ emɔ le yí'n be tila amanngvan. Yí die, cian mɔ emɔ asa nun kɔ yue'n, anin be sɔ emɔ nun nyanmiansv elo.

¹⁰ “Swanlan mɔ be fa ninngɛ nganngan be wula yí sa nun an, ɔ man be nwun yí ti anin'n, mgbili'n-mɔ anin, ɔ 'man be nwun yí ti anin. Swanlan kɔsv mɔ be nnwun man yí ti anin ninngɛ nganngan'n-mɔ anin'n, mgbili'n-mɔ anin be nnwun man yí ti anin. ¹¹ Eyuadi ehi anin anwɔndie'n-mɔ anwɔn, se b'a nnwun man emɔ ati anin an, nwan swanlan die yê ɔ 'fa anwɔndie kpa'n wula emɔ asa nun ɔ? ¹² Swanlan fa like wula emɔ asa nun nán ɔ'a nnwun man emɔ ati anin an, nán Nyanmian yê ɔ 'fa emɔ muonun die'n wula emɔ asa nun ɔ.

¹³ “Kanga fíi ngwala nzv man minlian nnyuan. ɔ 'kpɔ kɔn nán ɔ kulo kɔn. Yí nyin 'sɔ kɔn, ɔ tu yí nyin sa kɔn. Emɔ ngwala man ke be kan Nyanmian nɔn esika be bɔ nun be sɔ bé ɔ.”

Zozi 'ba han Falisifve nun anwɔn ejɔle'n
(*Matie 11.12-13; 5.31-32, Maaki 10.11-12*)

¹⁴ Falisifve'n-mɔ kɔ tie ejɔle'n kwalatin mɔ Zozi hanlin'n. Nan kemɔ be kulo esika nun ati, be kɔ gɔlv yí nwɔn. ¹⁵ Zozi kɔ han kɔ hele bé ke: “Emɔ die menian'n-mɔ anyunnun an, emɔ bu bé nwɔn ke be ti meninkpa. Nan Nyanmian sɔ emɔ ahɔnlin nun anun ejɔle. ɔ sanlin ke like mɔ menian'n-mɔ bu yí ke ɔ ti kpa'n, Nyanmian anyunnun an, like sɔ'n ti nvin.

¹⁶ “Menian'n-mɔ lili *Moyizi mala'n ɔ nɔn mgbɔmanfve'n-mɔ ejɔle nun asɔ dede ɔ juli Zvan Batisi mele sɔ. ɔ fi ebele m'ɔ kɔ'n, b'a bɔ Nyanmian Belemgbin Mân nun anwɔn Ejɔlekpa'n kpaye. Yí ti, sɔanlan kɔn biala le kpili wɔlv Nyanmian belemgbin mân nun anun elɔ. ¹⁷ Anwunno nɔn asi'n kwalala ke be kpe nun be sin nde-nde tala mala nun anun ejɔle kpɔle sin kaan sɔa.

¹⁸ “Belenzua biala m'ɔ kɔ yila yí yɔ kɔ ja fɔfɔle'n, belenzua sɔ'n, anin ɔ'a tɔn aja. Sɔanlan biala kɔsv m'ɔ kɔ ja balasua mɔ yí hun a yila yí'n, sɔanlan sɔ'n, anin ɔ'a tɔn ajaa.

Esikafve'n nɔn Lazaa

¹⁹ “Ehi, anin esikafve bian kɔn wɔ ebele. Taladie ke mmelemgbin'n-mɔ die'n yê anin ɔ wula ɔ. ɔ le yí kwalaa m'ɔ kulo ese cian daa ɔ di mân. ²⁰ Anin ehianfve kɔsv kɔn wɔ ebele. Be fele yí Lazaa. (Dunman Lazaa'n, yí bu y'ɔ le ke sɔanlan mɔ Nyanmian bɔka yí.) Yí nwɔn'n ti nganlan nganlan ngɔnmɔn. ɔ la esikafve nun awulo nun anɔan nun anyunnun ebele. ²¹ ɔ kulo ke ahan esikafve nun alie nun abɔ mgbɔkpolɔka'n m'ɔ gua tɔbɔli nun abɔ asi'n, ɔ nyan yí di. Kemɔ ɔ la ebele'n, njɔa'n-mɔ ba be tafi tafi yí nganlan'n-mɔ anun.

²² “ɔ wɔ ebele dede ehianfve'n kɔ wu. ɔ wuli a, nyanmiansɔ mmɔfve'n-mɔ nɔn yí kɔ hɔ Abalahamɔn anwɔn elɔ nyanmiansɔ. ɔ wɔ ebele dede esikafve'n kɔsv kɔ wu be kɔ sie yí. ²³ ɔ kɔ hɔ sɔn'n m'ɔ le man ayuelie nun anun, anin ɔ ti nyinlinlin kpili kpa man yí. ɔ 'tv yí nyin anwunno a, ɔ kɔ nwun Abalahamɔn mɔa elɔ, Lazaa ti yí nwɔn ebele. ²⁴ Esikafve'n kɔ tian, yí nwan: ‘Mín sɔ Abalahamɔn, nwun mín nwɔn anwunnvoe. Sɔan Lazaa maan ɔ bó yí sa beta kɔn nzue nun anun ɔ fá kpín mín tofeleman nun asɔ. ɔ sanlin ke sɔn'n le kele mín yale kpili sɔnman.’

²⁵ “M'ɔ hanlin sɔ'n, Abalahamɔn kɔ bua yí ke: ‘Mín wa, kaci ke wɔ anwɔndie die'n, e nyanlin yí mele mɔ anin e wɔ asi'e nun asɔ'n. Lazaa kɔsv a, efe yê ɔ tɔli yí sɔ ɔ. Kikaala die, yí lɔa a cɔci ewa. Wɔ kɔsv wɔ, e le nwun yale. ²⁶ M'ɔ wɔ nun biekun'n y'ɔ le ke bɔnza kpili kɔn la yé nɔn emɔ afian. ɔ man bé mɔ be wɔ ewa mɔ be kulo ke be kɔ elɔ'n, anaan bé mɔ be wɔ emɔ elɔ mɔ be kulo ke be ba yé ewa'n, be ngwala man yí sɔ yɔ.’

²⁷ “Esikafve'n nwan: ‘Mín sɔ Abalahamɔn, mɔn 'sele wɔ kpa, sɔan Lazaa mín sɔ awulo elɔ, ɔ sanlin ke mín nianman nnun wɔ ebele. ²⁸ Yí die ɔ ju elɔ a, anin ɔ kan kele bé ke mɔn nwun yale kpa, nán bé kɔsv, b'a mma man ewa yale nun anun bie.’

²⁹ “Abalahamɔn kɔ bua yí ke: ‘Moyizi mala'n wɔ bé sa nun, be nɔn mgbɔmanfve'n-mɔ yê be ti elɔ ɔ. Man be tíe bé!’

³⁰ “Esikafve'n nwan: ‘Cee, mín sɔ Abalahamɔn, se sɔanlan kɔn fi ewue mma afian ewa ɔ kɔ elɔ a, be 'nun bé nwɔn be yaci bé nyɔlie ete'n-mɔ.’

³¹ “Ehi a, Abalahamɔn kɔ han kɔ hele yí ke: ‘Se be ngulo man ke be di Moyizi mala nun asɔ be tie mgbɔmanfve'n-mɔ a, man sɔanlan fi ewue mma afian bɔbɔ ɔ hó tó bé, be ngɔ le be ngɔ li man.’”

17

Bé mɔ be man ehɔnlin-mɔ tɔ ete nun anun'n
(*Matie 18.6-7, Maaki 9.42*)

¹ Ehi, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Ɔ mgba man yí nwɔn, ngaa wɔ ebɛle mɔ ɔ 'man menian'n-mɔ tɔ ete nin anun ɔ. Nan munnzue hán sɔanlan m'ɔ kɔ man yí manngɔn kɔ tɔ ete nin anun'n. ² Ɔ ti kpa man yí ke be tó yí kɔmɔn ebue kpili kɔn be jú yí be tó asue jenvie nin anun. Ɔ le sɔ nvasue tala ke ɔ kɔ man mmatɔnman ehi-mɔ anun kɔn kɔ tɔ ete nin anun'n. ³ Yí ti, emɔ síe bé nwɔn ye kpa o!

Ete face'n

(Matie 18.21-22)

“Se wɔ nianman yɔ wɔ ete a, kan yí nyɔlie ete nin anwɔn ejɔle kele yí. Se ɔ kaci yí abalabɔ nin an, yaci yí ete'n ce yí. ⁴ Se ɔ yɔ wɔ ete kpê nsɔ alhian kɔn anun an, yí kwalaa m'ɔ kɔ yɔ'n, se ɔ ba tɔ wɔ ɔ kan ke: ‘Mɔn 'kaci mɔn abalabɔ'n,’ se ɔ yɔ yí sɔ a, yaci yí ete'n ce yí.”

Dedi'n

(Matie 17.20)

⁵ Mmɔfɔe'n-mɔ kɔ han kɔ hele yé Mɔn ke: “Gua yé dedi nin asu.”

⁶ Mɔ be hanlɔn sɔ'n, yé Mɔn nwan: “Se emɔ le dedi mɔ yí kpili'n nɔn muntadi baa se a, emɔ kwalaa se baka ehi ke: ‘Tu wɔ bu kɔ jinlan jenvie nin anun elɔ.’ Baka sɔ'n 'tu yí bu ɔ kɔ jinlan jenvie nin anun elɔ.”

Like m'ɔ se ke akɔa'n yɔ'n

⁷ Zozi nwan: “Ye bú yí ke emɔ anun kɔn le yí akɔa kɔn. Yí akɔa sɔ'n di yí ebo nin asu junman anaan ɔ nian yí ayemɔa'n-mɔ asu. Se ɔ nwun ke yí akɔa'n fi ebolo a a, asu ɔ 'kan kele yí ke: ‘Kan wɔ nwɔn, tanlan asɔ di like?’ ⁸ Ɔ ngan man sɔ. Nan ɔ 'kan kele yí akɔa'n ke: ‘Sesie mɔn like'n, kɔ kaci wɔ nwɔn bala yí mɔn alie die'n man mɔn maan n ní n nɔn nzue. Se mɔn yue a, e kɔ li wɔ die e kɔ nɔn nzue.’ ⁹ Junman'n mɔ ɔ'a man yí akɔa nin a li'n, asɔ nâ nɔn man nun. ¹⁰ Ke ɔ ti yí man emɔ kɔsɔ nin ala'n. Se emɔ yue junman'n kwalaa mɔ b'a hele emɔ'n di a, emɔ hán ke: ‘Ye ti ngua mgban, like m'ɔ se ke ye yɔ'n yê y'a yɔ ɔ.’”

Zozi nɔn kokobefɔe bulu'n

¹¹ Mɔ Zozi 'kɔ Zoluzalemɔn'n, ɔ sinlɔn Samali nɔn Galile eyɛ nin asu. ¹² Anɔn ɔ ka kaan ju kulo kɔn asu, kokobefɔe bulu kɔ hɔ kɔ kpa yí atɔn. Be jinlanlɔn mɔa, ¹³ anɔn be le tian be kan ke: “Kpɔin Zozi, nwun yé nwɔn anwunnvoe!”

¹⁴ Mɔ Zozi nwunlin bé'n, ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: “Emɔ hó be fá bé nwɔn be héle tɛeyɔfɔe'n-mɔ.” Mele mɔ be falɔ atɔn'n mɔ be 'kɔ'n, bé nwɔn kɔ sa.

¹⁵ Mɔ kokobefɔe bulu nin anun kɔn nwunlin ke yí nwɔn a sa'n, ɔ kɔ sa yí nzin. Ɔ 'ba a, anɔn ɔ le tian ɔ yí Nyanmian ayɛ. ¹⁶ Ɔ kɔ tutu kɔ tɔ Zozi aja nun, ɔ kɔ butu yí nyin asɔ, ɔ kɔ yɔ yí mɔ. Kanngɔ anɔn sɔanlan sɔ'n ti Samali sɔanlan.

¹⁷ Ehi a, Zozi nwan: “Bé kokobefɔe bulu'n, asu bé kwalaa bé nwɔn a nza man ɔ? Nan kokobefɔe ngɔanlan ehɔnlin, be halɔ bé die nin? ¹⁸ Bé nun bie fíí a nza a mma nyi man Nyanmian ayɛ ke eyɛfɔe ehi ala?” ¹⁹ M'ɔ yɔhɔ sɔ yueli'n, Zozi kɔ han kɔ hele kokobefɔe'n ke: “Jasɔ kɔ, wɔ dedi nin a le wɔ ngɔan.”

Nyanmian belemgbin elie'n

²⁰ Elehɔn kɔn *Falisifɔe'n-mɔ ke bisa Zozi ke: “Cian benin yê Nyanmian 'di yí belemgbin nin ɔ?”

Zozi kɔ bua bé ke: “Nyanmian belemgbin elie'n ti man like mɔ be nwun yí bé nyinsu ɔ. ²¹ Be ngan man ke: ‘E 'nwun yí' anaan ‘Yí ahi’. Afɔ emɔ nwún yí ke Nyanmian le di yí belemgbin nin emɔ afian ewa.”

²² Ehi anzin, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Mele'n 'ba ju mɔ cian kɔn emɔ alɔa 'ba lɔ *Mân Baa'n, kɔsɔ emɔ ngɔ nwun man yí. ²³ Menian'n-mɔ 'ba han kele emɔ ke: ‘Be nían, ɔ wɔ ewa o!’ anaan ‘Be nían, ɔ wɔ elɔ o!’ Be kan sɔ a, nán be tu bé bu be nwanndi be kɔ lika fíí. ²⁴ Kemɔ nyanmian'n kpe miain, ɔ fite ebue kɔn ɔ ta kɔ ebue kɔn'n, ke Mân Baa'n kɔsɔ ewale cian'n 'ba yɔ yí nin anɔn. ²⁵ Nan kɔsɔ ɔ di ke ɔ nwun yale kpa, ese ɔ di ke ajulisu menian'n-mɔ yí yí tɔ kwalaaaka.

²⁶ “Ejòlɛ m'ɔ walɪ Nowe mɛlɛ sɔ'n, ejòlɛ sɔ'n kɔnmgbɔ yê ɔ 'ba a Mân Baa nɪn ɛwale cɪan nɪn ɔ. ²⁷ Dede m'ɔ juli cɪan mɔ Nowe 'fɔ meli nɪn anun, mɔ asuyie kpili'n 'bu asɪ ɔ kun menian'n-mɔ kɔalaatin'n, anɪn Nowe mɛlɛ sɔ menian'n-mɔ lɛ didi, bɛ lɛ nɔn nzan, bɛ lɛ jija bɛ nwɔn, ɛsɛ anɪn bɛ lɛ fa bɛ mma'n-mɔ ajaa.

²⁸ “Mân Baa nɪn ɛwale cɪan'n 'ba yɔ kɛ Lɔtɔ mɛlɛ sɔ. Lɔtɔ mɛlɛ sɔ, anɪn menian'n-mɔ lɛ didi, bɛ lɛ nɔn nzan, bɛ lɛ tunndo ninngɛ, bɛ lɛ tɔnɪn ninngɛ, bɛ lɛ dodua ninngɛ ɛsɛ anɪn bɛ lɛ sisi sua. ²⁹ Nan cɪan mɔ Lɔtɔ fi *Sodɔmɔn jasɔlɪ'n, Nyanmɪan manlɪn sɪn esue ɔ nɔn like kɔn, ɔ ban nvan kɛ tui ndunmunlan, bɛ tɔlɪ gualɪ bɛ hunlin menian sɔ'n-mɔ kɔalaatin.

³⁰ “Cɪan mɔ Mân Baa'n 'ba yɪ yɪ nwɔn keke'n, kɛ ejòlɛ'n 'ba yɔ yɪ nɪn anun. ³¹ Cɪan sɔ'n, sɔanlan m'ɔ kɔ fɔ kɔ tanlan yɪ sua nɪn ati sɔ'n, n'ɔ ju ɔ wɔlɔ sua nɪn anun ɔ fa yɪ ninngɛ'n m'ɔ wɔ ɛbelɛ'n. Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ kɔ hɔ ebolo'n, n'ɔ sa yɪ nzin ɔ ba kulo. ³² Ɛmɔ ati káci Lɔtɔ ayɪ'n! ³³ Sɔanlan m'ɔ tɪ ahyɔan ɔ kulo yɪ kunnun'n, ɔ nnyan man ngɔan. Nan sɔanlan mɔ eyuadi ɛtɛ ɛhɪ anun ɔ kulo ɛhunlin-mɔ ɔ buka bɛ'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ 'nyan nyanmɪansɔ ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n. ³⁴ Mɪn kan mɪn keke ɛmɔ kɛ cɪan sɔ'n kɔngɔɛ, sɛ menian nnyuan la ɛbɛɛ kɔn asɔ a, bɛ nɔn kɔn kɔ, kɔn ka ɛbelɛ. ³⁵ Mmalasua nnyuan mɔ bɛ lɛ futu *bele bɛ yɪ yɪ fali'n, bɛ nɔn kɔn kɔ, kɔn ka ɛbelɛ.” [³⁶ Mmelenzua nnyuan mɔ bɛ kɔ hɔ ebolo'n, bɛ nɔn kɔn kɔ, bɛ yaci kɔn.]

³⁷ Zozi menian'n-mɔ kɔ bisa yɪ kɛ: “Yɛ Mɪn, anɪn nɪn lɪka dɪɛ yê ejòlɛ sɔ'n 'ba te ɔ?”

Zozi kɔ bua bɛ kɛ: “Lɪka mɔ fuin'n la'n, ɛbelɛ yê ɛkpɔtɛ'n-mɔ yia ɔ.”

18

Kunlannvɛ balasua'n nɔn sɔanlan'n

m'ɔ di ejòlɛ nɪn anwɔn anyɪndala'n

¹ Ɛhɪ anzin, Zozi kɔ bu anyɪndala ɛhɪ ɔ kɔ hele bɛ kɛ bɛ yɔ asɔnɪn tɛmɔn biala, nán bɛ man bɛ nwɔn bubu bɛ. ² Yɪ nwan: “Anɪn sɔanlan kɔn wɔ kulo kɔn asɔ ɔ di ejòlɛ. Sɔanlan sɔ'n, ɔ nzulo man Nyanmɪan ɛsɛ yɪ nyɪn nzɔ man sɔanlan fɪí. ³ Anɪn kunlannvɛ balasua kɔn kɔsɔ wɔ kulo sɔ nɪn asɔ bie. Kunlannvɛ sɔ'n ba tɔ sɔanlan'n m'ɔ di ejòlɛ'n cɪan daa a, yɪ nwan: ‘Di mɪn ejòlɛ'n m'ɔ la mɪn nɔn mɪn kpɔfɔɛ nɪn afian'n man mɪn.’

⁴ “Kunlannvɛ'n ba ɔ kan an, sɔanlan'n m'ɔ di ejòlɛ'n ndɛ man yɪ sɔ dede ɔ'a hyɛ kpa. Cɪan kɔn, ɔ kɔ se yɪ nwɔn kɛ: ‘Ɔ tɪ ananhɔlɛ kɛ mɪn nzulo man Nyanmɪan ɛsɛ mɪn nyɪn nzɔ man sɔanlan fɪí. ⁵ Nan kɔsɔ, kɛmɔ kunlannvɛ balasua ɛhɪ man mɪn nnyan mɪn nwɔn'n, mɪn 'di yɪ ejòlɛ'n mɪn man yɪ. Sɛ m'an nyɔ man yɪ sɔ a, ɔ 'tan mɪn nyɪnsɔ.’ ”

⁶ Mɔ yɛ Mɪn buli anyɪndala sɔ'n yuelɪ'n, ɔ kɔ han kɔ tɔ sɔ kɛ: “Ɛmɔ tíɛ ejòlɛ mɔ sɔanlan ɛtɛfɔɛ ɛhɪ m'ɔ di ejòlɛ'n lɛ kan'n! ⁷ Sɛ ɛtɛfɔɛ ɛhɪ m'ɔ di ejòlɛ'n kɔala kɛ ɔ di sɔanlan ejòlɛ maan yɪ kunnun jɔ a, asɔ Nyanmɪan lɪlɪ yê yɪ mma'n-mɔ sun fɛlɛ yɪ kɔngɔɛ nɔn eyue a, ɔ nni man bɛ ejòlɛ mman man bɛ ɔ? Asɔ ɔ 'cɛ nán ɔ'a buka bɛ ɔ? ⁸ Mɪn kan yɪ ananhɔlɛ mɪn keke ɛmɔ kɛ Nyanmɪan 'di bɛ ejòlɛ'n man bɛ ndɛ-ndɛ. Nan *Mân Baa nɪn ɛwale nɪn, asɔ ɔ 'ba tɔ menian'n-mɔ asɪɛ nɪn asɔ ɛwa kɛ bɛ de Nyanmɪan bɛ di ɔ?”

Falisifɔɛ'n nɔn sɔanlan'n

m'ɔ dide ajule nɪn anwɔn anyɪndala'n

⁹ Zozi kɔ bu anyɪndala ɛhɪ ɔ kɔ man bɛ mɔ bɛ bu bɛ nwɔn sɛsɛfɔɛ Nyanmɪan anyunnun, mɔ bɛ mmu man bɛ manngɔn-mɔ like'n. ¹⁰ Yɪ nwan: “Menian nnyuan kɔ hɔ asɔnɪn ɛyòlɛ Nyanmɪan awulo ɛlɔ. Nunhan kɔn tɪ *Falisifɔɛ, kɔn'n dide ajule. ¹¹ Falisifɔɛ nɪn a tɪ yɪ nwɔn ɔ'a jinlan bɛ nyunnun yê ɔ lɛ sɛlɛ ɔ. Yɪ nwan: ‘Nyanmɪan, mɪn 'da wó asɪ, afɪ n dɪ man kɛ menian bu nga'n-mɔ. Bɛ dɪɛ, bɛ tɪ awofɔɛ, ɛtɛfɔɛ ɛsɛ bɛ tɔn ajaa. Mɪn 'da wó asɪ, afɪ n dɪ man kɛ sɔanlan ɛhɪ m'ɔ dide ajule'n. ¹² Mɔlɛ kɔn anun, mɪn bua mɪn da kpê nnyuan. Like mɔ n gɔ nyan yɪ'n, mɪn bu nɪn bulu mɪn tu kɔn mɪn man wó.’

13 “Svanlan'n m'ò dide ajule'n jin bé nzin m'ò, ò ngulo man ke ò t'ò yí nyin anwunno b'òb'ò, ò k'ò fa yí sa k'ò b'ò yí hue s'ò, yí nwan: ‘Nyanmian, nwun mín nw'òn anwunnvoe. Ò sanlín ke n di etefue.’”

14 Zozi nwan: “Mun kan mún kele emò ke mele m'ò svanlan'n m'ò dide ajule'n 'k'ò yí awulo'n, anin ò n'òn Nyanmian, bé afian a se. Nan Falisifue'n, ò n'òn Nyanmian, bé afian a nze man. Ò sanlín ke svanlan biala m'ò k'ò kuku yí nw'òn s'ò'n, be 'kan yí asi. Svanlan k'òs'ò m'ò k'ò han yí nw'òn asi'n, be 'kuku yí s'ò.”

Zozi 'ba yeyila mmat'ònman nganngan'n-m'ò asv
(Matie 19.13-15, Maaki 10.13-16)

15 Menian mmie-m'ò k'ò fa mmat'ònman nganngan-m'ò be k'ò bele Zozi ke ò fá yí sa ò fúa bé nw'òn ò yéyila bé s'ò. M'ò yí mm'òfue'n-m'ò nwunlin yí s'ò'n, be k'ò totua menian s'ò'n-m'ò atin. 16 Zozi k'ò man be k'ò fele mmat'ònman'n-m'ò. Yí nwan: “Emò yáci mmat'ònman'n-m'ò maan be bála mín nw'òn! Nán be totua bé atin. Ò sanlín ke Nyanmian Belemgbin Mân'n, ò t'ò bé m'ò be t'ò ke bé'n die. 17 Mun kan yí ananhòle mún kele emò ke svanlan m'ò ò'a ny'ò man yí nw'òn bat'ònman ò'a man Nyanmian a nni man yí s'ò belemgbin'n, svanlan s'ò'n ng'ò huala man Nyanmian Belemgbin Mân nún anun el'ò k'ò lé.”

Esikafue'n n'òn ngvan m'ò le man ayuelie'n
(Matie 19.16-30, Maaki 10.17-31)

18 Zufu kpain'n k'òn k'ò bisa Zozi ke: “Munlian kpa, nzu like die y'ò di ke mún y'ò nán m'an nyan ngvan m'ò le man ayuelie'n?”

19 Zozi k'ò bua yí ke: “Nzuke ati yê e fele mín munlian kpa ò? Svanlan fíí t'ò man kpa, sannan Nyanmian ang'ònmún cein. 20 E s'ò mala bulu'n: *N'è t'òn ajaa, n'è kun svanlan, n'è wua, n'è di ato adanzie, man w'ò nyin s'ò w'ò s'ò n'òn w'ò nin.*”

21 Bian'n nwan: “M mantanlín mala s'ò'n-m'ò asv elie mín mmat'ònman nún ang'ònmún.”

22 M'ò Zozi t'òl'ò ejòle s'ò'n, ò k'ò han k'ò hele yí ke: “Ò ka w'ò like k'òn biekun. T'ònín w'ò nw'òn ninng'e'n k'òvalaatin nán ce yí esika'n man ehianfue'n-m'ò.”

23 M'ò Zozi hanlín s'ò m'ò bian'n t'òl'ò'n, yí nw'òn k'ò bubu yí. Ò sanlín ke ò t'ò esikafue kpili kpa. 24 M'ò Zozi nwunlin ke bian nún anw'òn a bubu yí'n, yí nwan: “Nyanmian Belemgbin Mân nún anun el'ò ew'òlue'n y'ò s'ò man esikafue'n-m'ò o! 25 Ò y'ò s'ò man naan kpili'n m'ò be fele yí svamo'n ke ò w'òl'ò d'òl'òwa b'òe nún. Nan ò y'ò s'ò kpa man esikafue k'òn ke ò w'òl'ò Nyanmian Belemgbin Mân nún anun.”

26 Bé m'ò anin be le tie Zozi ejòle s'ò'n nwan: “Nan se ejòle'n t'ò s'ò a, anin nwan yê ò k'òvala ò nyan yí t'ò ò?”

27 Zozi k'ò bua bé ke: “Like m'ò kulo menian'n-m'ò ng'òvala man yí y'ò'n, like s'ò'n nza man Nyanmian y'ò.”

28 Ehi a, Pielí nwan: “Nian, y'a yaci yé nw'òn ninng'e'n k'òvalaa y'a gua y'a s'ò w'ò s'ò.”

29 Zozi k'ò han k'ò hele bé ke: “Mun kan yí ananhòle mún kele emò ke se Nyanmian Belemgbin Mân'n dunman nún, svanlan k'òn yaci yí awulo, yí y'ò, yí nianman-m'ò, yí s'ò n'òn n'òn yí nin n'òn mma-m'ò a, 30 ò 'nyan yí nw'òn s'ò d'òn kpa mele ehi anun. Ese mele'n m'ò le ba nún anun, ò 'nyan ngvan m'ò le man ayuelie'n.”

Zozi 'ba b'ò yí ewue'n n'òn yí etinng'e nún asv biekun
(Matie 20.17-19, Maaki 10.32-34)

31 Zozi n'òn yí menian bulu n'òn nnyuan'n k'ò t'ò bé nw'òn. Ò k'ò han h'ò hele bé ke: “Yaa, ye le k'ò Zoluzalem'òn o! Ejòle'n k'òvalaa m'ò mgb'òmanfue'n-m'ò hanlín m'ò t'ò de Mân Baa'n, ebele yê ò 'kpín s'ò ò. 32 Be 'ba yí *Mân Baa'n be man bé m'ò be nzu man Nyanmian'n. Bé k'òs'ò be 'ba gul'ò yí nw'òn, be 'kpe yí nzuba ese be 't'òt'ò yí nw'òn ngesele. 33 Be 'fin yí mgbele ese be 'kun yí. Nan be kun yí a, yí cian nsan nún asv, ò fi ewue nún ò 'tinng'e.” 34 Ejòle'n m'ò Zozi hanlín'n, yí menian'n-m'ò ng'ò t'ò man yí bu fíí s'ò. Ò sanlín ke ejòle'n m'ò Zozi hanlín'n t'ò n'òvalie nún ejòle bé nyins'ò. Ò man b'a ndí man yí bu.

*Zozi 'ba man anyinsinlinwafɔɛ kɔn nwun asi
(Matie 20.29-34, Maaki 10.46-52)*

³⁵ Anin Zozi ka kaan ju Zoliko. Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anin anyinsinlinwafɔɛ kɔn ti atin nin anwan ebɛɛ yê ɔ sɛsɛɛ ɔ. ³⁶ M'ɔ tɔli kɛ meninsɔnman lɛ sɔn'n, ɔ kɔ bisa nun ejɔɛ. ³⁷ Bɛ kɔ han bɛ kɔ hele yɔ kɛ Zozi m'ɔ fi Nazaleti'n y'ɔ lɛ sɔn ebɛɛ ɔ.

³⁸ M'ɔ tɔli kɛ bɛ nwan Zozi y'ɔ lɛ sɔn ebɛɛ'n, ɔ kɔ tɔn. Yɔ nwan: "Belemgbin *Davidi Awa Zozi, nwun mɔn nwɔn anwunnvoe!"

³⁹ Bɛ mɔ bɛ li bɛ nyunnun'n kɔ totua yɔ kɛ ɔ mɔan yɔ nwan. Mɔ bɛ 'totua yɔ'n, bɛɛ mɔ anin ɔ lɛ tɔn sɛɛ kpa ɔ. Yɔ nwan: "Belemgbin Davidi Awa, nwun mɔn nwɔn anwunnvoe!"

⁴⁰ Zozi kɔ jinlan ɔ kɔ man atin kɛ bɛ fá yɔ bɛ bɛɛ yɔ. Mɔ anyinsinlinwafɔɛ'n juli ebɛɛ'n, Zozi kɔ bisa yɔ kɛ: ⁴¹ "Nzu yê ɛ kulo kɛ n yɔ m mán wɔ ɔ?"

Anyinsinlinwafɔɛ'n nwan: "Yɛmɔnɔn, yɔ maan n nwún asi kɛ yɔ daba'n."

⁴² M'ɔ hanɔn sɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele yɔ kɛ: "Nwun asi! Wɔ dedi nin a man wɔ nwɔn a sa." ⁴³ Ebɛɛ ala, ɔ kɔ nwun asi. Ɔ kɔ yɔ Nyanmɔan ayɛ ɔ kɔ si Zozi sɔ. Mɔ bɛ kwalaa bɛ nwunlin yɔ sɔ'n, bɛ kɔ yɔ Nyanmɔan ayɛ.

19

Zozi nɔn Zase

¹ Zozi juli Zoliko kulo nin asɔ ebɛɛ, ɔ lɛ kpɛ nun. ² Anin bian kɔn wɔ ebɛɛ. Bian sɔ'n, bɛ fɛɛ yɔ Zase. Ɔ ti bɛ mɔ bɛ dide ajule'n-mɔ kpain ɛsɛ ɔ ti esikafɔɛ. ³ Ɔ kulo kɛ ɔ nwun sɔanlan'n mɔ bɛ fɛɛ yɔ Zozi'n. Nan kɔsɔ kemɔ ɔ ti sɔanlan tika'n, meninsɔnman'n dunman nun, ɔ ngɔala nnwun man Zozi. ⁴ Eɔ a, Zase kɔ bu bɛ nyunnun ɔ kɔ nwanndi ɔ kɔ hɔ kɔ fɔ baka kɔn asɔ. Baka sɔ'n, bɛ fɛɛ yɔ sikomɔ. Yɔ diɛ anin ɔ nwun Zozi. Ɔ sanɔn kɛ baka sɔ nin abɔ ebɛɛ yê Zozi 'sɔn ɔ.

⁵ Mɔ Zozi juli baka nin abɔ'n, ɔ kɔ tɔ yɔ nyɔn anwunno ɔ kɔ han kɔ hele Zase kɛ: "Zase, kan wɔ nwɔn ju asi. Ɔ sanɔn kɛ ɛnɛ, wɔ awulo ɛɔ yê mɔn 'sike ɔ."

⁶ Zase kɔ han yɔ nwɔn ɔ kɔ ju ɔ le fɛ elie ɔ kɔ sɔ Zozi nun.

⁷ Bɛ kwalaa mɔ bɛ nwunlin yɔ sɔ'n kɔ fɛ ɛya. Bɛ nwan: "Sɔanlan eɔ a hɔ a sike ɛtɛfɔɛ awulo!"

⁸ Zase kɔ jinlan yɛ Mɔn anyunnun, yɔ nwan: "Yɛmɔnɔn, tie! Mɔn 'bu mɔn nwɔn ninngɛ nin anun mɔn tu yɔ ebue mɔn man ehianfɔɛ'n-mɔ. Sɛ n nili sɔanlan bie ndunlunmun an, mɔn 'bɔ yɔ nwɔn fá nnan mɔn man yɔ."

⁹ Zozi kɔ han kɔ hele yɔ kɛ: "ɛnɛ, awulo eɔ anun menian'n-mɔ a nyan ngɔan. Ɔ sanɔn kɛ sɔanlan eɔ kɔsɔ ti Abalahamɔn abɔsɔ sɔanlan. ¹⁰ Afi *Mân Baa'n walɔ kɛ ɔ 'ba kpɔnndɛ bɛ mɔ b'a minlin'n-mɔ nán ɔ de bɛ ngɔan."

*Esika kɔkɔɛ mma nin anwɔn anyɔndala'n
(Matie 25.14-30)*

¹¹ ɛsɛ Zozi kɔ bu anyɔndala kɔn biekuɔn ɔ kɔ hele bɛ mɔ anin bɛ lɛ tie ejɔɛ sɔ'n-mɔ'n. Afi, kemɔ anin bɛ ka kaan bɛ ju Zoluzalemɔn'n, menian'n-mɔ jɔnɔn kɛ bɛ 'ka ebɛɛ ala bɛ nwun Nyanmɔan Belemgbin Mân'n. ¹² Eɔ a, Zozi nwan: "Dihyɛ kɔn fi yɔ mân diɛ anun kɔ hɔ mân bie anun. Mân sɔ'n wɔ mɔa kpa. Ɔ 'kɔ maan bɛ sie yɔ belemgbin nán ɔ sa ba. ¹³ Mɔ ɔ 'ba hɔ'n, ɔ kɔ fɛfɛɛ yɔ ngɔa'n-mɔ anun bulu. Ɔ kɔ wowula bɛ nun kɔn biala asa nun esika kɔkɔɛ mma ngɔkɔn. Yɔ nwan: 'ɛmɔ fá lí junman dede maan m mála.'

¹⁴ "Dihyɛ sɔ'n mân nin anun menian'n-mɔ ngulo man yɔ ejɔɛ, bɛ kpɔ yɔ. Nan mɔ dihyɛ'n hɔli'n, bɛ kɔ yɔ menian maan bɛ kɔ si yɔ sɔ. Bɛ hɔli juli ɛɔ a, bɛ nwan: 'Yɛ ngulo man kɛ bian eɔ di yɛ sɔ belemgbin.'

¹⁵ "Bɛ kɔ sie dihyɛ sɔ'n belemgbin, ɔ kɔ sa kɔ a yɔ mân nin anun. Ɔ kɔ man bɛ kɔ fɛfɛɛ yɔ ngɔa'n-mɔ m'ɔ falɔ esika'n manɔn bɛ'n kɛ bɛ bála a bu mgbɔnndan bɛ héle yɔ.

¹⁶ "Alimɔa akɔa'n juli ebɛɛ a, yɔ nwan: 'Yɛmɔnɔn, m'an nyan bulu m'an boka mɔ ɛ falɔ manɔn mɔn nin asɔ.'

17 “Belemgbin'n kɔ han kɔ hele yí kɛ: ‘Akɔa kpa, mo! Kɛmɔ ninngɛ kaan ɛhɪ-mɔ anun m'an nwon wɔ ti anun'n, mɪn 'fa wɔ mɪn sie kulo mgbili bulu asɔ kpain.’

18 “M'ɔ tɔ sɔ nnyuan'n kɔ a. Yí nwan: ‘Yɛmɪnlɪn, m'an nyan nnun m'an buka mɔ ɛ falɪ manlɪn mɪn nɪn asɔ.’

19 “Belemgbin kɔ han kɔ hele yí kɛ: ‘Mɪn 'fa wɔ kɔsɔ mɪn sie kulo mgbili nnun asɔ kpain.’

20 “Akɔa kɔn biekun walɪ a, yí nwan: ‘Yɛmɪnlɪn, ɛ 'nwon wɔ esika'n. N walɪ n vialɪ hanmɪntɪ duku nun. 21 Mɪn sulo wɔ, ɔ sanlɪn kɛ ɛ ti sɔanlan mɔ wɔ ɛjɔlɛ elie yɔ yalɛ. Lɪka mɔ a nzie man like'n, ɛbɛlɛ like yê ɛ fa ɔ. Lɪka mɔ a nnu a man like'n, ɛbɛlɛ like yê ɛ ti ɔ.’

22 “Mɔ akɔa nɪn anwan tɔlɪ'n, belemgbin'n nwan: ‘Akɔa ati anun ɛtɛ, wɔ nwan ɛjɔlɛ nɪn anwɔn yê mɪn 'nɪan mɪn tua wɔ kalɛ ɔ. ɛ sɪ kɛ n dɪ sɔanlan mɔ yí ɛjɔlɛ elie yɔ yalɛ, lɪka mɔ m'an nzie man like'n, ɛbɛlɛ like yê mɪn fa ɔ. Lɪka mɔ m'an nnu a man like'n, ɛbɛlɛ like yê mɪn ti ɔ. 23 ɔ yɔ sɛ mɔ afɪ a ngɔ a nva man mɪn esika nɪn a ndɔ man bankɪ ɔ? Ahan kɛ n vɪ ɛlɔ m malɪ'n, mɪn kwalaa kɛ mɪn de sɔ nvasɔɛ'n.’

24 “Mɔ belemgbin hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ kɔ han kɔ hele bɛ mɔ bɛ wɔ ɛbɛlɛ'n kɛ: ‘ɛmɔ tɔa yí lé esika kɔkɔlɛ mma sɔ'n bɛ mán sɔanlan'n m'ɔ le bulu'n.’

25 “Bɛ mɔ bɛ gua ɛbɛlɛ'n, bɛ kɔ han kɔ hele belemgbin'n kɛ: ‘Yɛmɪnlɪn, yí dɪɛ, ɔ'a li mɔa ɔ'a nyan bulu!’

26 “Belemgbin nwan: ‘Mɪn kan mɪn kele ɛmɔ kɛ sɔanlan m'ɔ le bie'n, bɛ 'man yí dɔɔn. Nan sɔanlan m'ɔ le man bie fíí'n, kaan'n m'ɔ le'n, bɛ 'tɔa yí bɛ de. 27 Bɛ mɔ bɛ kpɔ mɪn mɔ b'a ngulo man kɛ mɪn sie bɛ'n, bɛ fá bɛ kɔsɔ bɛ fíte mɪn nyunnun ɛwa bɛ hún bɛ.’ ”

Zoluzalɛmɔn ɛhɔlɛ'n

(Matie 21.1-11, Maakɪ 11.1-11, Zvan 12.12-19)

28 Mɔ Zozi bulɪ anyɪndala sɔ'n yuelɪ mɔ bɛ 'kɔ Zoluzalɛmɔn'n, ɔ li yí menian'n-mɔ anyunnun. 29 Mɔ bɛ hɔlɪ dede mɔ bɛ ka kaan bɛ ju Betɪfaze nɔn Betanin kulo'n m'ɔ mantan buka'n mɔ bɛ fele yí *Olivɔ buka'n, Zozi kɔ sɔan yí menian'n-mɔ anun nnyuan yí nyunnun.

30 Yí nwan: “ɛmɔ hɔ kulo'n m'ɔ wɔ yé nyunnun ɛlɔ nɪn asɔ. Sɛ ɛmɔ ju ɛlɔ a, ɛmɔ 'ba nwon kɛ afunlunmun baa kɔn mɔ sɔanlan fíí folɪ man sɔ lé mɪnnda ɛbɛlɛ. ɛmɔ nyánnɪ yí bɛ bɛlɛ mɪn ɛwa. 31 Sɛ sɔanlan bisa ɛmɔ kɛ: ‘Nzuke ati yê ɛmɔ le nyannɪ yí ɔ?’ ɛmɔ hán kɛ: ‘Yé Mɪn a hian yí nwon.’ ”

32 Bɛ mɔ Zozi sɔanlɪn bɛ'n hɔlɪ nwonlɪn yí kwalaa kɛ ɔ hanlɪn helelɪ bɛ'n. 33 Mɛlɛ mɔ bɛ 'nyannɪ afunlunmun baa'n, bɛ mɔ bɛ le yí'n kɔ bisa bɛ kɛ: ‘Nzuke ati yê ɛmɔ le nyannɪ afunlunmun baa nɪn ɔ?’

34 Zozi menian nnyuan'n kɔ bua bɛ kɛ: ‘Yé Mɪn a hian yí nwon.’

35 ɛhɪ a, bɛ kɔ fa afunlunmun baa'n bɛ kɔ bɛlɛ Zozi. Bɛ kɔ yɪyɪ bɛ taladɪɛ'n bɛ kɔ gua sɔ. Bɛ kɔ man Zozi kɔ fɔ kɔ tanlan sɔ. 36 Zozi 'kɔ a, anɪn menian'n-mɔ le yɪyɪ bɛ taladɪɛ'n-mɔ bɛ sɪsɛ yí atɪn nɪn anun.

37 Mɔ anɪn bɛ ka kaan bɛ ju Olivɔ buka atɪn'n m'ɔ tɔlɔ kɔ Zoluzalɛmɔn nɪn asɔ'n, bɛ kwalaa mɔ bɛ si Zozi sɔ'n kɔ li fɛ bɛ kɔ bɔ bɛ kɔ sulo. Bɛ kɔ yɪ Nyanmɪan ayɛ ɔ fɪ asɪnbɛnwɔn ninngɛ'n-mɔ mɔ b'a nwon yí nɪn anwɔn. 38 Bɛ nwan: “Nyɪla hán belemgbin'n m'ɔ le ba wɔ yé Mɪn dunman nun'n! Alɔacɪɪɛ wɔ anwunno, anunmɪnnyanmɔn hán Nyanmɪan!”

39 Anɪn *Falɪsɪfɔɛ mmie-mɔ wɔ menɪnsɔnman nɪn anun. Bɛ kɔ han bɛ kɔ hele Zozi kɛ: “Kpain, kan kele wɔ menian'n-mɔ kɛ bɛ mɪan bɛ nwan.”

40 Zozi kɔ bua bɛ kɛ: “Mɪn kan mɪn kele ɛmɔ kɛ sɛ bɛ muan bɛ nwan an, nyɔbɔɛ'n-mɔ 'bɔ sulo!”

Zozi 'ba sun gua Zoluzalɛmɔn anwɔn

41 Mɔ Zozi julɪ Zoluzalɛmɔn anwɔn ɛbɛlɛ mɔ yí nyɪn bɔlɪ kulo'n, ɔ kɔ sun kɔ gua yí nwon.

42 Yí nwan: “Sɛ ɔ ti kɛ ɛ ti ɛjɔlɛ abɔ a, ahan ɛnɛ wɔ kɔsɔ, ɛ 'nwon alɔacɪɪɛ atɪn'n! Nan kɔsɔ, ɛ ngɔala man kɛ ɛ nwon yí. ɔ sanlɪn kɛ ɔ ti like mɔ ɔ'a fia wɔ nyɪn. 43 Mɛlɛ'n le ba, bɛ mɔ bɛ kpɔ wɔ'n, bɛ 'cɪ wɔ nwon ɛnwanlan kunngun kpa. Bɛ 'ta bɛ si bɛ yia wɔ. Bɛ 'kele wɔ ahulɔwa

wó bê non wó fama. ⁴⁴ Bè 'bò wó búsbò bókòò, wó, ò non wó mma'n-mò. Bè 'bubu kulo'n bókòò bè gua yí asi. Ò sanlín kè a nnwun man mèlè'n mò Nyanmian walí wó ti ele'n!"

Zozi 'ba wòlv Nyanmian awulo nín anun

(Matie 21.12-17, Maaki 11.15-19, Zvan 2.13-22)

⁴⁵ Zozi kò hò kò wòlv Nyanmian awulo èbèlè, ò kò fvan bé mò anin bè lè di nun gua'n. ⁴⁶ Yí nwan: "Èhèlè Èjòlè'n keke kè: *Mín sua'n tí asònin èyòlè sua*. Nan emò diè, emò a fa a kaci awofvè sua."

⁴⁷ Èhì anzin, cian daa, Zozi kekele like Nyanmian awulo nín anun. *Tèeyífvè mgbain'n-mò, *mala nín asò mgbain'n-mò non mán nín asò mgbain'n-mò kulo kè bè kun yí. ⁴⁸ Kòsv bè nnwun man atin mò bè 'bu sv ò. Ò sanlín kè bagua'n yò anzvè kpa ò tie èjòlè'n mò Zozi kan'n.

20

Zozi tunmin'n

(Matie 21.23-27, Maaki 11.27-33)

¹ Èhì, anin Zozi lè kekele menian'n-mò ninngè Nyanmian awulo nín anun, èsè anin ò lè bò Èjòlèkpa'n keke bé. Kònmgba ala, tèeyífvè mgbain'n-mò, mala nín asò mgbain'n-mò non Izalaye mgbain'n-mò kò a ² kò bisa yí kè: "Kele yé tunmin èhòlè kò'n mò è fa yò ninngè èhì-mò'n, ò non svanlan'n m'ò manlín wó yí nwòn atin'n?"

³ Zozi kò bua bé kè: "Mín kòsv mín, mín 'ba bisa emò kosuan kò'n. Emò búá mín bie. ⁴ Nwan y'ò svanlín Zvan kè ò bála ò sònin menian'n-mò'n, Nyanmian anaan kulo menian ò?"

⁵ Mò Zozi bisalí bé kosuan sò'n, akpòlvwa kò tò bé afian. Bé nwan: "Sè yè kan kè: 'Nyanmian y'ò svanlín yí' a, ò 'bisa yé kè: 'Anin ò yò sè mò emò a nne man Zvan b'a nni man'n?' ⁶ Nan sè yè kan kè: 'Kulo menian'n-mò yê bè svanlín yí' a, bagua bòndin'n 'tòtò yé èbvè bè kun yé. Ò sanlín kè, bé kòvalaa bè de bè tò nun kè Zvan tí Nyanmian kpòmanfvè."

⁷ Èhì a, bè kò bua Zozi kè: "Yè nzì man svanlan'n m'ò svanlín Zvan'n."

⁸ Zozi kòsv nwan: "Kè mò emò nzì man svanlan'n m'ò svanlín Zvan'n, mín kòsv mín ngele man emò tunmin èhòlè kò'n mò mín fa mín yò ninngè èhì-mò'n."

Divin ebo nín anwòn anyíndala'n

(Matie 21.33-46, Maaki 12.1-12)

⁹ Èhì anzin, Zozi kò bu anyíndala èhìka ò kò hele bagua'n, yí nwan: "Bian kò kò sòn divin ebo. Ò kò fa kò wula menian asa nun, ò kò tu atin ò kò hyè èlò. ¹⁰ Tèmòn mò divin nín ètiè'n juli'n, ò kò svan akva kò'n kpafv'n-mò anwòn èlò kè ò hó lé yí diè'n béle yí. Akva'n hòlì juli èlò a, kpafv'n-mò kò bili yí bè kò fvan yí, ò le yí sa tò ò kò sa kò hò. ¹¹ Bian'n m'ò le ebo'n kò svan akva kò'n biekun kpafv'n-mò anwòn èlò. Kpafv'n-mò kò bili yí kòsv, bè kò kpìkpe yí nzòba, bè kò fvan yí, ò le yí sa tò ò kò sa kò hò. ¹² Èsè bian'n kò svan yí akva'n kò'n biekun ò kò tian yí nsan kpafv'n-mò anwòn èlò. Kpafv'n-mò kò buta buta yí, èsè bè kò fvan yí bè kò tò sv.

¹³ "Èhì a, bian'n m'ò le ebo'n kò bisa yí nwòn kè: 'Anin nzu y'ò di kè mín yò ò? Mín 'ba svan mín wa'n mò mín kulo yí'n bé nwòn èlò. Kè mò ò tí mín kunnun baa'n, è 'su yí akpòlvwa a, bè 'ba man yí anyínnzò.'

¹⁴ "Mò kpafv'n-mò nwunlín yí'n, bè kò han yí bé afian èlò kè: 'È 'nwun bian'n koliaja'n. Yè hún yí maan ebo'n há yé sa nun.' ¹⁵ Bè kò ju yí bè kò tò ahanmian bè kò hun yí."

Zozi kò bisa bé kè: "Kè mò èjòlè nín a yò sva'n, bian'n m'ò le ebo'n, ò 'yò kpafv'n-mò sè? ¹⁶ Ò 'ba, ò 'kun kpafv sò'n-mò ò fa yí ebo'n ò wula menian nvofole asa nun."

Mò menian'n-mò tílì èjòlè sò'n, bé nwan: "Cècè, èjòlè'n n'ò ba yí èbèlè sò!"

¹⁷ Nan mò bè hanlín sò'n, Zozi kò nenian bé. Yí nwan: "Èhèlè Èjòlè èhì abv'n keke sè? Èbvè'n mò bé mò bè lè si sua'n juli tvlì'n, yí yé ò'a kaci ayialè nín asò èbvè cinnjín nín ò."

18 Svanlan biala m'ɔ kɔ tɔ ebue sɔ nun asu'n, ɔ 'buta yê svanlan kusu mɔ ebue sɔ'n kɔ tɔ yí su'n, ɔ 'nunkun yí."

Sezaa ajule'n

(Matie 22.15-22, Maaki 12.13-17)

19 Mɔ Zozi buli anyɔndala'n yueli'n, *mala nun asu mgbain'n-mɔ nun *teeyifue mgbain'n-mɔ kɔ nwun ke bé ti yê Zozi buli anyɔndala sɔ nun ɔ. Ebele ala, be 'kponnde ke be ci yí. Nan kusu bagua'n dunman nun, be sulo.

20 Ehi a, bé nyin kpala Zozi. Yí ti, be kɔ svan menian Zozi anwon elo. Menian sɔ'n-mɔ kɔ yɔ bé nwun ke seseɔue-mɔ. Bé y'ɔ di ke be sua Zozi ngaa maan ɔ tɔ nun be ci yí be man awaa ɔ. 21 Menian sɔ'n-mɔ kɔ bisa Zozi kosuan ehi ke: "Kpain, ye si ke like mɔ ε kekele'n ti fóón. E nnian man svanlan anyunnun ε mmua man yí ndee. Atin mɔ Nyanmian kulo ke menian'n-mɔ nanndi sɔ nán yí kunnun a jɔ'n, ε kekele yí ananhole. 22 Yí ti, kan maan ye tí. Asu ɔ wɔ nun ke ye túa ajule'n ye mán *Lomvɔn belemgbin *Sezaa anaan nán man ye tua ye man yí?"

23 Zozi kɔ nwun mɔ b'a jɔnlin'n. ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: 24 "Emɔ fá bé esika'n kɔn be héle mín. Nwan nvoninnin ɔ nun dunman benin y'ɔ gua sɔ ɔ?"

Be kɔ bua Zozi ke: "Belemgbin Sezaa ɔ."

25 Zozi kɔ han kɔ hele bé ke: "Se ejɔle'n ti sɔa a, anin emɔ túa m'ɔ ti belemgbin die'n be mán yí, nunhan kusu m'ɔ ti Nyanmian die'n, emɔ túa be mán Nyanmian."

26 Ke Zozi kpɔnlin bualí bé'n, b'a nnyan man yí nzin ejɔle b'a ngan man wɔ bagua nun anyunnun. ɔ sanlin ke Zozi mmua'n sinlin bé nwun. ɔ man be muanlin bé nvan nun asu koun.

Ewuetinngɛ nun anwon kosuan'n

(Matie 22.23-33, Maaki 12.18-27)

27 Ehi, *Sadusifue mmie-mɔ kɔ a Zozi anwon ebele. Bé yê be kan ke ewuetinngɛ nun man ebele nun ɔ. Be kɔ susu ejɔle ehi be kɔ hele Zozi, 28 bé nwan: "Kpain, Moyizi a hele mala ehi a man yé ke: *Se belenzua kɔn le yí nianman belenzua m'ɔ ja bala, se ɔ nɔn yí yí b'a nwun man baa nán ɔ wu a, anin belenzua'n fá kunlannvɛ balasua'n ɔ já. ɔ nɔn yí be wɔ mma be mán yí nianman'n.* 29 Anin anianman mmelenzua nsu wɔ ebele. Nunhan kpain'n kɔ ja bala. ɔ nun bala'n b'a nwu man baa, ɔ kɔ wu. 30 M'ɔ tɔtɔa yí'n kɔ ja kunlannvɛ balasua sɔ'n. 31 M'ɔ tian yí nsan'n kusu kɔ ja yí. Bé menian'n nsu'n kwalaa be kɔ ja balasua sɔ'n, be nun yí ngɔ wɔ man baa, bé kwalaa be kɔ yue wu. 32 Yí be-yue-asie, balasua'n kusu kɔ wu. 33 Ewuetinngɛ cian'n, bé nunhan benin yê ɔ 'fa bala nun ɔ? Afi bé anianman nsu'n kwalaa b'a ja balasua sɔ'n bie!"

34 Mɔ be bisali kɔsuan sɔ'n, Zozi kɔ bua bé ke: "Mele ehi anun menian'n-mɔ ja bé nwun.

35 Nan menian m'ɔ se fata ke be fi ewue nun be tinngɛ be tánlan mân'n m'ɔ le ba nun anun elo'n, bé die be nja man bé nwun. 36 Be nwu man kón, ɔ sanlin ke, be 'ba kaci ke nyanmiansu mmɔfue'n-mɔ. Be 'kaci Nyanmian amma mmelenzua, afi be fi ewue nun b'a tinngɛ. 37 Ewuetinngɛ'n, yí nwun ejɔle yê Moyizi hanlin nun ɔ. Lika'n mɔ be le kekele ke baka'n solin'n, Moyizi feleli yé Min 'Abalahamvɔn Nyanmian, Izaki Nyanmian yê Zvakɔbu Nyanmian.' 38 Nyanmian ti bé mɔ bé nyin wɔ sɔ'n Nyanmian, nan ɔ ti man ewue mma Nyanmian. ɔ sanlin ke yí nyunnun, menian sɔ'n-mɔ anyin wɔ sɔ'."

39 Mɔ Zozi bualí be sɔ'n, *mala nun asu mgbain mmie-mɔ jasulí a, bé nwan: "Kpain, a han yí fóón." 40 Bé bie fíí ngɔ bisa yí kosuan kón.

Kilisi'n nɔn belemgbin Davidi

(Matie 22.41-46, Maaki 12.35-37)

41 Ehi anzin, Zozi kɔ bisa bé ke: "ɔ yɔ se mɔ be kan ke belemgbin *Davidi anɔnman y'ɔ le Kilisi'n, Belemgbin Ngɔpandefue'n? 42 Izalayɛ ejue etɔe kalata nun anun, Davidi muonun le kekele ke:

Edannganman a han a hele mín Mìn ke:

Tanlan mín fama sv,

⁴³ *nán mìn 'ba fa wó mgbɔfɔvɛ'n-mɔ*

mìn gua wó ja abv.

⁴⁴ Davidi fɛɛ yí 'yé Mìn' ɔ yɔ sɛ m'ɔ kwalaa kɛ ɔ kaci Davidi anɔnman'n?"

Zozi 'ba kannzv yí menian'n-mɔ

wɔ mala nɔn asv mgbain'n-mɔ anwɔn

(Matie 23.1-36, Maaki 12.38-40)

⁴⁵ Mɛɛ mɔ anɔn meninsɔnman lɛ tie ejɔɛ'n, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ kɛ:
⁴⁶ “Emɔ nían bé nwɔn kpa wɔ *mala nɔn asv mgbain'n-mɔ anwɔn. Bɛ kulo taladɛ ndɔndɔn ewula nanndi menian'n-mɔ anɔn. Gua nɔn asv, bɛ kulo kɛ menian bisa bé ahɔn anyɔnzɔ nun. Asɔnɔn sua'n-mɔ anɔn ɔ nɔn like elie'n-mɔ anɔn, menian mgbili mgbili lika yê bɛ kpɔndɛ bɛ tanlan ɔ. ⁴⁷ Bɛ kpɔkpɔ kunlannvɛ mmalasua'n-mɔ anwɔn bɔkɔɔ, ɛsɛ bɛ yɔ asɔnɔn ndɔndɔn bɛ gua sv bɛ keɛ kɛ bɛ ti kpa. Bé nyɔɛ sɔ'n-mɔ anwɔn ahatua mɔ bɛ 'ba nyan yí'n, ɔ ti kpili sɔnman!”

21

Kunlannvɛ balasua nɔn acɛdɛ'n

(Maaki 12.41-44)

¹ Ehi anzin, Zozi kɔ tɔ yí nɔn, ɔ 'nɔn an, anɔn esikafɔvɛ'n-mɔ lɛ tɔ bé esika'n Nyanmian awulo nɔn anɔn lika mɔ bɛ tɔ acɛdɛ'n. ² ɔ kɔ nwun ehianfɔvɛ kunlannvɛ balasua kɔn kɔsv kɛ anɔn ɔ lɛ tɔ nun babulu ngɔnkɔn nnyuan. ³ Ehi a, Zozi nwan: “Mìn kan yí ananhɔɛ mìn keɛ emɔ kɛ, ehianfɔvɛ kunlannvɛ balasua ehi a tɔ dɔn a tala ehɔnlɔn-mɔ kwalaaɔn. ⁴ ɔ sanlɔn kɛ yí esika kwalaa m'ɔ ka yí sa nun mɔ ɔ 'fa to like di'n, esika sɔ'n yê ɔ'a fa ɔ'a tɔ nun ɔ. Nan ehɔnlɔn-mɔ dɛ, esika mɔ bɛ mmianlɔn man yí nwɔn'n yê b'a tɔ yí nun ɔ.”

Nyanmian awulo nɔn ebubue nɔn anwɔn ejɔɛ'n

(Matie 24.1-2, Maaki 13.1-2)

⁵ Mɔ hanlɔn sɔ yueli'n, menian mmie-mɔ kɔ han Nyanmian sua nɔn anwɔn ejɔɛ. Bé nwan nyɔbɔvɛ'n mɔ b'a fa b'a si'n ti nganlanman nganlanman. Ninngɛ mɔ b'a fa b'a hye Nyanmian, mɔ b'a fa b'a sesie yí kunnun'n, bé kɔsv bɛ ti nganlanman nganlanman. Nan mɔ Zozi tɔl ejɔɛ sɔ'n, yí nwan: ⁶ “Mɛɛ'n lɛ ba, ebɔvɛ ehi-mɔ mɔ emɔ nwun yí'n, fíi nga man ebɛɛ. Bɛ 'kan yí kwalaa bɛ gua asɔ.”

Munnzue nɔn ahɔlvwa'n

(Matie 24.3-14, Maaki 13.3-13)

⁷ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, bɛ kɔ bisa yí kɛ: “Anɔn cian benin yê nyɔbɔvɛ sɔ'n-mɔ 'kan gua asɔ ɔ? Nzɔɛ benin yê ɔ 'keɛ kɛ like sɔ'n tɛmɔn a ju ɔ?”

⁸ Zozi kɔ bua bé kɛ: “Emɔ nían bé nwɔn, nán bɛ yaci bé nwɔn maan bɛ laka bé. ɔ sanlɔn kɛ, menian dɔn 'ba fa mín dunman bɛ ba bɛ kan kɛ: ‘Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefɔvɛ'n, y'ɔ le mín!’ ɛsɛ bɛ 'kan kɛ: ‘Mɛɛ nɔn a ju!’ Bɛ kan sɔ a, nán bɛ si bé sv. ⁹ Emɔ ti kɛ bɛ lɛ kan elɔɛ nɔn emunlutie anwɔn ejɔɛ a, nán bɛ man bé nyɔsv tan bé. Afɔ ɔ di kɛ ehi kwalaa di mɔvɔ ba kwalaa. Nan kɔsv nán kɛ mân'n 'ka ebɛɛ ala ɔ yue ɔ.”

¹⁰ Zozi kɔ han kɔ tɔ sv kɛ: “Mân kɔn nɔn mân fɔfɔɛ 'ba hɔn elɔɛ. Belemgbin mân kɔn nɔn belemgbin mân fɔfɔɛ 'ba hɔn elɔɛ. ¹¹ Lika dɔn, asɛ'n 'ba kɔsv kpili kpa, ehɔɛ 'ba kpɔn, ewue m'ɔ sa kɔsv 'ba ju sv. Bɛ 'ba nwun ninngɛ esulo esulo ɔ nɔn nzɔɛ mgbili mgbili kɛ ɔ fi nyanmiansɔ.

¹² “Nan kɔsv, asannan nán yí kwalaa a ju'n, bɛ 'ba hyɔ emɔ, bɛ 'keɛ emɔ ahɔlvwa. Bɛ 'fa emɔ bɛ wula bé mɔ bɛ li Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn nɔn ati nɔn asa nun. Bé kɔsv bɛ 'bua emɔ ndɛɛ bɛ gua emɔ fiadi. Kemɔ emɔ de mín di nɔn ati, bɛ nɔn emɔ 'ba hɔ mmelemgbin'n-mɔ nɔn mân mgbain'n-mɔ aja sv. ¹³ Ebɛɛ sɔ nɔn anɔn, emɔ 'ba li mín nwɔn adanzɛ bɛ keɛ bé.

14 Emọ́ mán be ti tánlan sọ ke ejọ́le mọ́ emọ́ 'kan be sa bé nún'n, nán be di yí nwón yale. 15 Ọ́ sanlín ke, mín bọ́bọ́ muonun, mún 'fa ejọ́le'n ọ́ nún ngele'n m'ọ́ fata'n mún wula emọ́ anwan. Ọ́ man bé mọ́ be kpọ́ emọ́'n ngọ́ hvala man bé nyunnun jinlan nán 'ba su yí akpólọ́wa. 16 Emọ́ así-mọ́ nún emọ́ anin-mọ́, emọ́ anianman-mọ́, emọ́ anwón amma-mọ́ nún emọ́ amanngbun-mọ́ muonun, be 'yí emọ́ be man. Ese be 'ba man be kun emọ́ anun mmie-mọ́ dọ́n. 17 Mín dunman nun, menian'n-mọ́ kwalaa 'ba fa emọ́ anwón ekpọ́. 18 Nan kọ́sọ́ emọ́ nwún yí ke emọ́ ati enyuan kọ́n sọ́a mminlin man. 19 Emọ́ jínlan bé ja nun. Afí se emọ́ jinlan bé ja nun an, emọ́ 'nyan bé ti.

Zoluzalemún kulo nún ebubue'n
(Matie 24.15-21, Maaki 13.14-19)

20 “Mele mọ́ emọ́ kọ́ nwun ke elọ́e menian a ta a si a yia Zoluzalemún kulo'n, emọ́ tí yí bu ke yí ebubue tẹ́mún a ju a yue. 21 Tẹ́mún sọ́ nún anun, bé mọ́ be wọ́ Zude mán nún anun'n, be nwánndi be hó mmọ́ka'n-mọ́ asọ́ elọ́. Bé mọ́ be wọ́ Zoluzalemún kulo nún asọ́'n, be nwánndi be hó mọ́a. Bé mọ́ bé kọ́sọ́ be wọ́ nanmue nun'n, nán be ba kulo. 22 Ọ́ sanlín ke, tẹ́mún sọ́'n tí nde ebua cian maan Eहेले Ejọ́le'n kwalaa kpín sọ́. 23 Tẹ́mún sọ́ nún anun, nwónnzefọ́e nún bé mọ́ be nwan mma, bé yakọ́! Ọ́ sanlín ke Nyanmian sikpe'n 'ci menian ehi-mọ́ ọ́ man alọ́bọ́ kpili kpa tọ́ mán nún anun. 24 Bé mọ́ be kpọ́ bé'n-mọ́ 'ba fa dadie be kun mmie-mọ́, ese be ci ehinlín-mọ́ nóle be nún bé kọ́ mán mán'n kwalaaatin anun. Bé mọ́ be nzí man Nyanmian'n, be 'ba se ci Zoluzalemún kulo'n bọ́kọ́ dede ọ́ ju bé mele die nún ayuelie.

Mán Baa nún ewale'n
(Matie 24.29-31, Maaki 13.24-27)

25 “Be 'ba nwun nzọ́le senze nún anun, sala nún anun ọ́ nún nzalama'n-mọ́ anun. Esulo 'ba han asie nún asọ́ ewa menian'n-mọ́. Ọ́ sanlín ke be 'ti jenvie'n nún yí mgbaha'n m'ọ́ le bọ́ nún angan an, anún like bie le yọ́ bé. 26 Kemọ́ anwunno elọ́ ninng'e'n-mọ́ 'ba kpusu'n, esulo 'ba han menian'n-mọ́ be susu dede be wu. Ọ́ sanlín ke asie nún asọ́ ewa yé ninng'e sọ́'n-mọ́ 'ba yue ọ́. 27 Ebele nún anun, be 'ba nwun *Mán Baa'n ke ọ́ le tunmin nún anunminnyanmún kpili kpa, ọ́ wọ́ bọ́lé nún anun ọ́ le ba. 28 Se emọ́ nwun yí ke ninng'e sọ́'n-mọ́ le yí bé nwón an, anún emọ́ tíng'e bé nwón nún be kúku bé ti sọ́. Ọ́ sanlín ke anún emọ́ ati ele tẹ́mún a ju a yue.”

Figi baka nún anwón anyíndala'n
(Matie 24.32-35, Maaki 13.28-31)

29 Ehi anzin, Zozi kọ́ bu anyíndala ehi kọ́ hele bé, yí nwan: “Emọ́ tọ́ bé nyín be nían *figi baka'n nún mmaka ehinlín-mọ́ kwalaaatin. 30 Tẹ́mún mọ́ emọ́ kọ́ nwun ke be le fifé'n, anún emọ́ sí ke mele kpa nún a ju a yue. 31 Ke ọ́ tí yí nún anún, se emọ́ nwun ke ninng'e sọ́'n-mọ́ le ba a, anún emọ́ tí yí bu ke Nyanmian Belemgbin Mán nún a mantan kọ́kọ́.

32 “Mún kan yí ananhọ́le mún kele emọ́ ke ajulisọ́ menian ehi-mọ́, bé kwalaa be ngọ́ yue man wu nán ehi kwalaa a ju. 33 Anwunno nún así'n 'ba kpe nun, nan mún nwan ejọ́le'n, ọ́ mgbẹ́ man nun lé.

Be nían bé nwón

34 “Emọ́ nían bé nwón! Nán be yaci bé nwón maan edidie nún nzan enwan ejọ́le ọ́ nún eyuadi ehi anún nzusue wọ́lọ́ emọ́ ajónlín nún. Se ọ́ yọ́ sọ́ a, *Mán Baa nún ewale'n 'di emọ́ nvu nún baa kónmgba. 35 Ọ́ sanlín ke, yí ewale'n 'ba yọ́ ke dada mọ́ be le tọ́ be gua asie nún asọ́ menian'n-mọ́ asọ́ ọ́. 36 Emọ́ nían bé nwón, be yọ́ asọ́nún tẹ́mún biala nán emọ́ a nwanndi ninng'e sọ́'n-mọ́ b'a hvala Mán Baa nún anyunnun fite.”

37 Alhian nún anún, Zozi kekele menian'n-mọ́ ninng'e Nyanmian awulo nún anún. Nan nọ́sọ́ba, ọ́ kọ́ bọ́ka'n mọ́ be fele yí *Olívọ́ bọ́ka nún asọ́. Elọ́ y'ọ́ da ọ́. 38 Ngelemọ́, menian'n-mọ́ kwalaa ba nde be ba tie Zozi Anwan Ejọ́le'n Nyanmian awulo ebele.

22

Zufu mgbain'n-mo 'ba ho Zozi ati ahuan

(Matie 26.1-5, Maaki 14.1-2, Zvan 11.45-53)

¹ Ehi, anin Zufu'n-mo feti'n mo be fele yi *Paki'n, mo be di kpaon'n mo fali ayile nnun man nun'n ka kaan ju. ² Kemo *teeyifoe mgbain'n-mo non *mala nin aso mgbain'n-mo sulo ke be ci Zozi a, bagua'n 'ba jasuo be komin anun'n, be ko kpounde atin mo be 'sin so be kun Zozi.

Zudası 'ba yi Zozi man Zufu mgbain'n-mo

(Matie 26.14-16, Maaki 14.10-11)

³ Ehi, *Satan ko wolo Zudası mo be fele yi Isikalioti nin anun. Zudası so'n, o wo Zozi menian bulu non nnyuan nin anun bie. ⁴ Zudası ko ho ko to teeyifoe mgbain'n-mo non Nyanmian awulo nin aso nzalafu mgbain'n-mo. O non be be ko han atin mo o 'bu so o yi Zozi man be nin anwon ejole. ⁵ Mo Zudası hanlin so heleli be'n, o ko yo be fe sunman. Be ko bobua Zudası ke se o man be sa kan Zozi sakpa a, be 'man yi esika. ⁶ Zudası ko tie. O ko kpounde atin mo o 'sin so o yi Zozi man be nan bagua nin a nnwun man nun.

Zozi 'ba man yi menian'n-mo ton Paki alie'n.

(Matie 26.17-25, Maaki 14.12-21, Zvan 13.21-30)

⁷ Ehi, cian'n mo be di kpaon'n mo fali ayile'n nnun man nun'n ko ju. Cian so'n yo fata ke be kun mmua mma'n-mo mo be 'fa be ton *Paki alie nin o. ⁸ Zozi ko swan Pielı non Zvan. Yi nwan: "Emo ho ton ye Paki alie'n."

⁹ Pielı non Zvan ko bisa yi ke: "Nin lika die ye e kulo ke ye ton yi o."

¹⁰ Zozi ko bua be ke: "Emo ko ju kulo elo a, emo non belenzua kon 'ba yia. O so nzue bua nun. Emo si yi so be wolo awulo'n mo ko wolo nun nin anun. ¹¹ Emo ju ebele a, be han be hele swanlan'n mo le awulo'n ke: 'Kpain nwan ye bisa wo ke: Nin lika die ye o non yi menian'n-mo be 'di Paki alie'n?' ¹² Se emo bisa yi a, o 'kele emo dabele kpili kon awaa nin aso elo. B'a sesie nun. Emo sesie Paki alie nin ebele."

¹³ Mo Zozi hanlin so yueli'n, yi menian nnyuan'n ko ho ko ju kulo nin aso. Ke Zozi kpınlin hanlin yi'n, be nwunlin yi kwalaa so. Be ko ton Paki alie'n be ko sesie yi ebele.

Zozi 'ba man yi menian'n-mo kominnian

(Matie 26.26-30, Maaki 14.22-26, 1 Kolntı 11.23-25)

¹⁴ Mo alie temon'n juli'n, Zozi non yi mmofue'n-mo ko lila tabıli nin anwon. ¹⁵ Yi nwan: "Min kulo ke min non emo ye di Paki alie ehi kwalaa nan m'an nwun min nyunnun. ¹⁶ Afi min kan yi ananhole min kele emo ke, min ngo li man fiı kon dede o 'ju mele mo be 'nwun yi bu kpa Nyanmian Belemgbın Mân nin anun elo'n."

¹⁷ Mo Zozi hanlin so yueli'n, o ko fa nzan kango kon. O ko la Nyanmian asi, yi nwan: "Emo le ehi be hye be non. ¹⁸ Afi min kan min kele emo ke, o fi ene mo ko'n, min ngo non man nzan fiı kon dede o 'ju Nyanmian belemgbın elie'n temon."

¹⁹ Mo hanlin ehi yueli'n, ese o ko fa kpaon'n. O ko la Nyanmian asi ko yue, o ko bubu nun o ko man be. Yi nwan: "Kpaon ehi ti min nwonnaan. [B'a fa b'a man emo. Emo yo yi so be kaci min.]"

²⁰ Mo be lili like'n yueli'n, Zozi ko fa nzan'n ko man be. Yi nwan: "Nzan ehi ti min moja. Moja so nin a butu a man emo. O di ajinlanmun ke Nyanmian non emo a li nyihye fofole.]"

²¹ Nan emo nian, swanlan'n mo o 'ba yi min man'n, o non min wo tabıli nin anwon ewa! ²² O ti ananhole, *Mân Baa'n 'ba wu ke Nyanmian a kpın a han yi'n. Nan koso, swanlan'n mo o 'ba yi Mân Baa'n man'n, munnzue han yi!" ²³ Mo Zozi hanlin so'n, be le bisa bisa be nwun be kpounde swanlan'n mo o 'ba li junman so'n.

Nunhan benin ye o ti kpili o?

²⁴ Ehi anzin, akpulwa kon ko to mmofue'n-mo afian elo. Be mmofue bulu non nnyuan nin anun, be le kpounde swanlan m'o ti kpili tala yi manngon'n-mo'n. ²⁵ Zozi ko han ko hele be ke: "Asie nin aso mmelemgbın'n-mo sie menian. Be mo be le tunmin'n man be fele

bé 'Defvè'.²⁶ Nan emò dié, ɔ ti man sɔ mman man emò. Emò afian, sɔanlan m'ò ti kpili'n, ɔ di ké ɔ bu yí nwɔn ké bé nunhan kaan. M'ò li bé ti'n kɔsɔ, ɔ di ké ɔ bu yí nwɔn ké sɔanlan m'ò sɔ ehunlɔn-mò.²⁷ Sɔanlan kɔn lé didi tɔbɔli nɔn asɔ, kɔn lé yí alíe man yí. Bé munnyuan'n, benin yê ɔ ti kpili ɔ? Sɛ sɔanlan'n m'ò ti tɔbɔli nɔn anwɔn nɔn ɔ? Mɔn kɔsɔ mɔn, n wɔ emò afian ewa ké sɔanlan m'ò lé sɔ ɔ!²⁸ Emò dié, mɔn efe'n-mò anun, emò a bɔ mɔndɔnlɔn bɛ nɔn mɔn a tanlan nɔn.²⁹ Ehi a ti, kemò mɔn Sɩ a fa Belemgbin Mân nɔn a wula mɔn sa nɔn'n, mɔn kɔsɔ, mɔn 'fa Belemgbin Mân'n mɔn man emò.³⁰ Emò 'tanlan mɔn tɔbɔli nɔn anwɔn bɛ didi bɛ nɔnnɔn mɔn belemgbin mâ nɔn anun. E sɛ emò 'tanlan belemgbin bia sɔ bɛ bua Izalayɛ nvilie bulu nɔn nnyuan'n ndɛɛ."

*Zozi 'ba kannzv Simɔn Pɛli
(Matie 26.31-35, Maaki 14.27-31, Zvan 13.36-38)*

³¹ Ehi anzin, Zozi nwan: "Simɔn, Simɔn! Nɔan wó nwɔn kpa. *Satan a se lé emò anwɔn atɔn ɔ'a nyan yí ké ɔ 'sɔ emò nɔan ké bɛ huhu ninngɛ'n-mò asɔ bɛ ju m'ò ti man kpa'n bɛ gua'n.³² Nan m'an se lé m'an man wó nán dedi a nyue man wó nɔn. Mɛ lé mɔ é kɔ sa kɔ a mɔn nwɔn'n, wowula wó nianman'n-mò anwɔnse lé."

³³ Pɛli kɔ han kɔ hele Zozi ké: "Yé Mɔn, sɛ ɔ di mɔ bɛ tɔ wó nɔn mɔn fiadi, e sɛ sɛ ɔ di mɔ é wu a, mɔn nɔn wó ye 'wu."

³⁴ Zozi nwan: "Pɛli, mɔn kan yí ananhòlé mɔn kele wó ké ene, ɔ nɔn dede mɔ akò'n 'bò'n, é kan yí kpê nsan ké é nzɩ man mɔn"

Esika, bólé'n nɔn dadíe'n

³⁵ Ehi anzin, Zozi kɔ bisa yí menian'n-mò kwalaa tin ké: "Mɛ lé mɔ n zɔanlɔn emò mɔ emò a nva man esika b'a nza man bé nwɔn, b'a nva man bólé nɔn mgbabɔ'a'n, asɔ emò mianlɔn like anwɔn ɔ?"

Yí menian'n-mò nwan: "Cɛɛɛ, y'a mmian man like anwɔn."

³⁶ Ehi a, Zozi kɔ han kɔ hele bé ké: "Nan kɩkaala dié, sɔanlan m'ò le esika'n, ɔ fá. M'ò le bólé'n, ɔ fá. M'ò le man dadíe'n, ɔ tɔnɔn yí taladié kpili'n ɔ fá tó kɔn.³⁷ Afi, mɔn kan yí ananhòlé mɔn kele emò ké, mɔn nwɔn ejòlé'n mɔ b'a hele wɔ Ehéle Ejòlé nɔn anun'n: *B'a ha yí b'a wula etefvè'n-mò anun bie.* Ejòlé sɔ'n, ɔ fata ké ɔ kpɔn sɔ."

³⁸ Mò Zozi hanlɔn ehi'n, yí menian'n-mò nwan: "Yé Mɔn, é 'nwun dadíe nnyuan."

Zozi nwan: "ɔ sa."

*Zozi 'ba yɔ asɔnɔn Olivɔ buka nɔn asɔ
(Matie 26.36-46, Maaki 14.32-42)*

³⁹ Ehi anzin, Zozi kɔ fite kɔ hɔ Olivɔ buka nɔn asɔ ké ɔ yɔ yí titi'n. Mò ɔ 'kò'n, yí menian'n-mò kɔ si yí sɔ.⁴⁰ Mò Zozi juli líka sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele bé ké: "Emò yɔ asɔnɔn nán emò a ndɔ man sɔnian nɔn anun."⁴¹ Mò Zozi hanlɔn sɔ ɔ helelí bé'n, ɔ kɔ yaci bé ebe lé ɔ kɔ hɔ yí nyunnun mɔa kaan, líka mɔ bɛ tɔ ebvɛ a, ɔ kɔ ju'n. ɔ kɔ kɔtɔ ɔ kɔ yɔ asɔnɔn.⁴² Yí nwan: "Mɔn Sɩ, sɛ é kulo a, amannɔnhunlɔn ehi mɔ mɔn 'ba nwun yí'n, kpala gua. Kɔsɔ, yɔ mɔ wó kunnun kulo'n, nan n'ɛ yɔ mɔ mɔn kunnun kulo'n." [⁴³ Nyanmiansɔ bɔfvɛ kɔn kɔ yí yí nwɔn kɔ hele yí. ɔ kɔ wowula yí anwɔnse lé.⁴⁴ Alvabɔ kɔ han Zozi. ɔ man ɔ kɔ yɔ asɔnɔn se lé kpa. Yí nwɔn efile'n lé kpikpɔn ké moja.]

⁴⁵ M'ò yòlí asɔnɔn yueli'n, ɔ kɔ sa yí nzin yí menian'n-mò anwɔn élɔ. ɔ 'kɔ ju a, alvabɔ nɔn a han bé dede b'a ha nɔn b'a lafi.⁴⁶ ɔ kɔ bisa bé ké: "Nzuke ati yê emò lé dafi ɔ? Emò já sɔ bɛ yɔ asɔnɔn nán emò a ndɔ man sɔnian nɔn anun!"

*Zozi ehyíe'n
(Matie 26.47-56, Maaki 14.43-50, Zvan 18.3-11)*

⁴⁷ Anɔn Zozi anɔan tɛ wɔ sɔ, menian-mò kɔ fite fite ebe lé. Mò bɛ 'ba'n, Zozi menian'n-mò anun kɔn'n mɔ bɛ féle yí Zudasɩ Isikaliótɩ'n y'ò li bé ti ɔ. Zudasɩ kɔ hyɔn kɔ kpunngɛ Zozi ɔ kɔ tɔ yí nɔn.⁴⁸ M'ò yòlí sɔ'n, nán Zozi a se yí ké: "Yí ti, Zudasɩ, é 'tò *Mân Baa nɔn anun nán é yí yí man ɔ?"

⁴⁹ Mɔ Zozi menian'n-mɔ nwonlin ejɔle m'ɔ le ba yí nzin'n, be kɔ bisa Zozi ke: “Yé Mɔn, ye mán yé dadie'n-mɔ bíli ɔ?” ⁵⁰ Be 'kan sɔ ala, bé nunhan kɔn kɔ yí yí dadie'n, ɔ kɔ kpɛ tɛyifɛ kpain nɔn akɔa nɔn anzɔ fama'n.

⁵¹ Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ke: “Emɔ jínlan, ɔ ti kpa sɔ.” ɔ kɔ han bian sɔ nɔn anzɔ'n, ɔ kɔ man yí nwon kɔ sa.

⁵² Mɔ Zozi yɔli sɔ'n, ɔ kɔ kaci yí nyin tɛyifɛ mgbain'n-mɔ, nɔn Nyanmian awulo nɔn asɔ nzalafɔ mgbain'n-mɔ nɔn Izalayɛ mgbain'n-mɔ anwɔn elɔ. Yí nwan: “Emɔ bu mín ke n di kodiawu. Yí ti yê emɔ 'ba a, emɔ lile dadie nɔn koloman-mɔ bé sa nɔn ɔ?” ⁵³ Cian daa mɔn nɔn emɔ ye gua Nyanmian awulo nɔn anun, kɔsɔ emɔ a nji man mín. Nan dɔhyɔli ehika ti emɔ dɔɛ, ɔ ti awosin tunmin dɔɛ.”

Pielɛ 'ba se ke ɔ nzi man Zozi

(Matie 26.57-58,69-75, Maaki 14.53-54,66-72, Zvan 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Menian'n-mɔ kɔ hyi Zozi, be nɔn yí kɔ hɔ tɛyifɛ kpain nɔn awulo. Pielɛ si Zozi sɔ ɔ di yí fannvanndɔ. ⁵⁵ Anin b'a huan sɔn awulo nɔn afian. Pielɛ kɔ wɔlɔ ɔ kɔ tanlan bé mɔ be gua sɔn nɔn anwɔn nɔn afian. ⁵⁶ Afanian kɔn kɔ nwon Pielɛ sɔn nɔn anwɔn ebele. ɔ kɔ nian Pielɛ koun, yí nwan: “Svanlan ehɔ kɔsɔ si Zozi sɔ bie!”

⁵⁷ Mɔ Pielɛ tili ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ su akpɔlɔwa. Yí nwan: “Zozi sɔ'n, mɔn nzi man yí.”

⁵⁸ ɔ hyeli kaan, svanlan kɔn biekun kɔ nwon yí, yí nwan: “Wɔ kɔsɔ wɔ, ɔ ti yí svanlan'n kɔn!”

Mɔ Pielɛ tili ejɔle sɔ'n, yí nwan: “Cɛɛɛ, nán yí svanlan'n kɔn y'ɔ le mín.”

⁵⁹ Kɔ yɔ dɔhyɔli kɔn kɔ sɔn. Svanlan kɔn biekun kɔ han kɔ tɔ sɔ ke: “ɔ ti fóón, svanlan ehɔ ti Zozi svanlan. ɔ sanlɔn ke ɔ ti Galile mân nɔn anun elɔ svanlan.”

⁶⁰ M'ɔ hanlin sɔ'n, Pielɛ nwan: “Ejɔle'n mɔ e le kan'n, mɔn ndi man yí bu.” Anin Pielɛ anwan tɛ wɔ sɔ, kokolokoo! Akɔ kɔn kɔ bɔ. ⁶¹ Yé Mɔn kɔ bilɔ yí nyin ɔ kɔ nian Pielɛ. Mɔ Pielɛ anyin tɔli yé Mɔn anyunnun'n, yí ti kɔ kaci ejɔle'n mɔ yé Mɔn hanlin heleli yí'n. Yé Mɔn nwan: “Ene, asannan nán akɔ nɔn a bɔ'n, e 'kan yí kpê nsan ke e nzi man mín.” ⁶² Pielɛ kɔ fite ɔ kɔ sun sele kpa.

Be 'ba hele Zozi ahɔlɔwa

(Matie 26.67-68, Maaki 14.65)

⁶³ Bé mɔ anin be nian Zozi asɔ'n le gɔlɔ yí nwon. ⁶⁴ Be butu yí ti be tɔtɔ yí kɔtɔle anin be le bisa yí ke: “Nwan yê ɔ'a tɔ wɔ kɔtɔle'n? Kele!” ⁶⁵ Ehɔ mɔ be le yɔ'n, anin ese be le kan ejɔle ete dɔn be tia yí.

Be nɔn Zozi 'ba hɔ mgbain'n-mɔ aja sɔ.

(Matie 26.59-66, Maaki 14.55-64, Zvan 18.19-24)

⁶⁶ Mɔ alie hɔnlin'n, Zufɔ mgbain'n-mɔ, nɔn tɛyifɛ'n-mɔ nɔn mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ kɔ yia. Be kɔ man be kɔ fa Zozi be kɔ a bé ja sɔ. ⁶⁷ Be kɔ bisa bisa yí ke: “Kan kele yé maan ye tí. Asɔ *Kilisi'n, Izalayɛ Belemgbin Nguandefɔ'n y'ɔ le wɔ ɔ?”

Zozi kɔ bua bé ke: “Se mɔn kan mɔn kele emɔ a, emɔ ngɔ le ngɔ li man. ⁶⁸ Se kɔsɔ mɔn bisa emɔ kosuan kɔn an, emɔ ngɔ bua man mín bie. ⁶⁹ Nan kikaala die, Mán Baa'n 'ba tanlan tunminfɛ Nyanmian'n fama sɔ.”

⁷⁰ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, bé kvalaa bé nwan: “Yí ti, Nyanmian Awa y'ɔ le wɔ?”

Zozi kɔ bua bé ke: “Emɔ le kan. N di yí Wa.”

⁷¹ Ehɔ a, bé nwan: “Ye mgbɔnnde man adanzie kón! Yé bɔbɔ muonun y'a ti yí nwan nɔn ejɔle.”

23

Be nɔn Zozi 'ba hɔ Lɔmɔn kɔnmanna Pilatɔ aja sɔ

(Matie 27.1-2,11-14, Maaki 15.1-5, Zvan 18.28-38)

¹ Ehi, mgbain'n-mo kwalaa ko jasv, be nun Zozi ko ho *Pilati aja sv. ² Pilati anyunnun ebele, be ko bo yi bu be ko tun yi esvan ke: "Svanlan ehi le kele ye man nun anun menian'n-mo atin ete. O kan kele be ke nan man be tua ajule'n be man belemgbin Sezaa. Ese yi nwan yi muonun o ti *Kilisi, Belemgbin Ngvandevu."

³ Mo be hanlin so'n, Pilati ko bisa Zozi ke: "Asv Zufu'n-mo belemgbin'n y'o le wo o?"

Zozi ko bua yi ke: "Ye wo nwan wo sv m'o le kan nun o."

⁴ Mo Zozi buali ehi'n, Pilati ko kaci yi nyin teeyifue mgbain'n-mo nun meninsvnmán nun anwvun elv. Yi nwan: "Min nwnun man like ete mo svanlan ehi a yo o."

⁵ Nan mo Pilati hanlin so'n, be ko han be ko fua sv ke: "O kele ye man nun anun menian'n-mo atin ete maan be jasv awaa akvmin anun. O'a bo yi bu Galile man nun anun elv, o'a sin Zude man'n lika kvalaatin dede o'a ju Zoluzalemvun eva."

Be nun Zozi 'ba ho belemgbin Elodi Antipasí aja sv

⁶ Mo Pilati tili ejole so'n, o ko bisa be kosuan ke: "Yi ti, svanlan ehi fi Galile man nun?"

⁷ M'o tili ke Zozi fi belemgbin Elodi man nun anun'n, o man be nun Zozi ko ho Elodi aja sv elv. O sanlin ke, temvun so'n, anin belemgbin Elodi kvsu fi Galile o a Zoluzalemvun ebele.

⁸ Mo Elodi nwnunlin Zozi'n, o lili yi nwnun fe. O sanlin ke be kan Zozi ejole'n m'o titi'n, nan ene bie o. Kvsu o nyanlin man atin be nnyuan be nyin yialí man le. Elodi junlin ke anin Zozi 'ba yo asinbenwvun like kun kele yi. ⁹ O ko bisa bisa Zozi kosuan dovn kpa. Nan kvsu Zozi ngo bua man ejole fí. ¹⁰ Anin teeyifue mgbain'n-mo nun mala nun asv mgbain'n-mo wo ebele. Esvan mo be tunlin Zozi'n, o ti man nzevunde. ¹¹ Elodi nun yi nzalafu'n-mo ko bu Zozi svanlan mgbán mgbán, be ko gvlu yi nwnun. Elodi ko man be ko fa taladie kanlanman kun be ko wula Zozi. O ko man be nun Zozi ko sa ko ho Pilati anwvun elv. ¹² Cían so kvnmgba'n, Elodi nun Pilati be kacili amanngvan. Daba, anin be munnyuan be nni man.

Be 'ba bua Zozi ndee be kun yi

(Matie 27.15-26, Maaki 15.6-15, Zvan 18.39-19.16)

¹³ Ehi, Pilati ko yia *teeyifue mgbain'n-mo, Izalaye man nun asv mgbain'n-mo nun bagua'n. ¹⁴ O ko fa ko to be nyunnun ke: "Emo a fa svanlan ehi a bele min ke o kele menian'n-mo atin ete. Emo anyunnun eva, m'an bisa yi kosuan. Min nwnun man ete fí mo o'a yo, mo yi ti ye emo a tun yi esvan'n. ¹⁵ Elodi kvsu a nwnun man ete mo o'a yo o. O sanlin ke, o a man be nun yi a sa a ye nwnun eva. Mo ye nwnun yi nun'n y'o le ke svanlan ehi yvli man ete fí m'o di ke be kun yi o. ¹⁶ Yi ti, min 'ba man be fin yi mgbele nan min yaci yi nun." [¹⁷ Be 'di *Paki feti biala, o di ke Pilati man be yi be mo b'a gua be fiadi nun anun kun.]

¹⁸ Nan mo Pilati hanlin ke o 'man be fin Zozi mgbele nan o yaci yi nun'n, be kwalaa be nvan ko yo kun, be le tetian be kan ke: "Man be hun svanlan ehi! Yaci Balabasí nun man ye!" ¹⁹ (Be tvi Balabasí fiadi, o sanlin ke o ko man kulo nun asv menian'n-mo ko jasv awaa akvmin anun, ese o ko hun svanlan.)

²⁰ Kemv afi Pilati kulo ke o yaci Zozi nun'n, o ko bisa be kosuan biekun. ²¹ Anin menian'n-mo te tetian. Be nwan: "Bvbv yi kolvwa sv! Bvbv yi kolvwa sv!"

²² Ese Pilati ko bisa be kosuan biekun. Yi kvpe nvan nun asv, yi nwan: "Nyvlie ete benin ye o'a yo o? Min nwnun man ete mo o'a yo, m'o di ke be kun yi o. Ehíka ati, min 'ba man be fin yi mgbele nan min yaci yi nun."

²³ Be ngo li man ejole'n mo Pilati le kan kele be nun anwvun bie. Anin be le tetian sele kpa be kan be kele Pilati ke o man be bvbv Zozi kolvwa sv. Be le tetian dede Pilati ko kpati ko sin be atin die nun asv. ²⁴ O ko le be ejole'n ko to nun. ²⁵ O ko yaci Balabasí nun. O sanlin ke Balabasí so'n m'o manlin menian'n-mo jasvli awaa akvmin anun ese o hunlin svanlan mo be tvi yi fiadi'n, yi ye menian'n-mo bisali Pilati ke o yaci yi nun o. Mo Pilati yli Balabasí'n, o fali Zozi wulali be sa nun ke be yo yi ke be kulo o.

Be 'ba bvbv Zozi kolvwa sv

(Matie 27.32-44, Maaki 15.21-32, Zvan 19.17-27)

²⁶ Mele mɔ be nun Zozi 'kɔ'n, be nun bian kun kɔ yia, ɔ fi yɛ ebolo. Be fele bian sɔ'n Simɔn. Ɔ fi kulo'n mɔ be fele yɛ Silenɪn nɪn asu. Nzalafu'n-mɔ kɔ hyɛ yɛ, be kɔ fa Zozi kulɔwa'n be kɔ sua yɛ ke ɔ fɔ ɔ sɪ Zozi su. ²⁷ Anɪn bagua nɪn anun menian dɔɔn kpa si Zozi su, be nun mmalasua-mɔ. Anɪn mmalasua sɔ'n-mɔ le sun Zozi be yɛ awɔle. ²⁸ Zozi kɔ kpe yɛ nyɪn bɛ nwɔn elɔ, yɛ nwan: “Zoluzalemɔn mmalasua, nɔn be sun mɪn! Emɔ sɔn bɛ nwɔn nɔn bɛ mma'n-mɔ! ²⁹ Ɔ sanlɪn ke mele'n le ba mɔ menian'n-mɔ 'ba han ke: ‘Nyila hɔn mmalasua mɔ be ti mɔta, bɛ mɔ be wɔli man baa lɛ, ɔ nɔn bɛ mɔ be nɔvanlɪn man baa lɛ'n!’ ³⁰ Mele sɔ'n, menian'n-mɔ 'ba han kele mmɔka'n-mɔ ke: ‘Mmɔka, emɔ tɔlu be gɔa yɛ su!’ Eɛ be 'kan be kele kɔnngɔnlɔnman'n-mɔ ke: ‘Emɔ fɔ yɛ fɪa!’ ³¹ Mɪn mɔ n dɪ ke baka emanlan'n, se be le yɔ mɪn sua a, anɪn emɔ mɔ be ti ke baka yulɔwa'n, yɛ dɪe be ngan man emɔ ejɔle kɔn!”

³² Mele mɔ be nun Zozi 'kɔ'n, anɪn kodiawu nnyuan kɔsu wɔ nun. Be le kɔ a hun bɛ. ³³ Be hɔli dede mɔ be juli lika'n mɔ be fele yɛ “Tile kangɔ'n”, be kɔ bubɔ Zozi kulɔwa nɪn asu ebele. Eɛ be kɔ bubɔ kodiawu nnyuan'n kɔsu kulɔwa su. Nunhan kun wɔ Zozi fama su, nunhan kun kɔsu wɔ yɛ bɛ su. ³⁴ [Mɔ be bubɔli Zozi kulɔwa nɪn asu'n, yɛ nwan: “Mɪn Si, yaci bɛ nwɔn sa ce bɛ. Ɔ sanlɪn ke be nzi man mɔ be le yɔ ɔ.”] Nzalafu'n-mɔ kɔ hyɔn tondo be kɔ hye yɛ nwɔn taladiɛ'n-mɔ.

³⁵ Bagua'n jin ebele ɔ le nɪan. Zufu mgbain'n-mɔ le kan be gɔlu Zozi anwɔn ke: “Ɔ a le ehɪnlɪn-mɔ ati, yɛ mɔ yɛ nwan ɔ ti Kilisi'n, Belemgbɪn Ngɔandefuɛ'n, mɔ Nyanmɪan a yɛ yɛ'n, ɔ lɛ yɛ muonun yɛ nwɔn e!”

³⁶ Nzalafu'n-mɔ kɔsu kɔ gɔlu yɛ nwɔn. Be kɔ hyɔn yɛ nwɔn elɔ, be kɔ man yɛ nzannvin.

³⁷ Bɛ nwan: “Se Zufu'n-mɔ belemgbɪn'n y'ɔ le wɔ a, de wɔ muonun wɔ nwɔn e!”

³⁸ Be kɔ hɛle ejɔle be kɔ bɔ yɛ ti su ebele ke: “Svanlan ehɪ ti Zufu'n-mɔ belemgbɪn.”

³⁹ Kodiawu nnyuan'n mɔ b'a bubɔ bɛ kulɔwa nɪn asu'n, bɛ nunhan kun kɔ kpe yɛ nzɔba ke: “Nɔn Kilisi'n, Belemgbɪn Defuɛ'n y'ɔ le wɔ ɔ? De wɔ ti nɔn de yɛ kɔsu yɛ ti e!”

⁴⁰ Kodiawu kun'n kɔ totua yɛ manngɔn'n, yɛ nwan: “E nzulo man Nyanmɪan! ⁴¹ Yɛ epinnian dɛ'n mɔ be le pinnin yɛ'n, yɛ nyɪn ɔ. Ɔ sanlɪn ke yɛ nyɔle'n-mɔ anwɔn yɛ be le nɪan be pinnin yɛ ɔ. Nan yɛ mɔ be le pinnin yɛ ke yɛ'n, ɔ'a nyɔ man like eɛ.”

⁴² M'ɔ hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ kacili yɛ nyɪn Zozi anwɔn elɔ a, yɛ nwan: “Zozi, man wɔ ti kaci mɪn mele mɔ e 'di belemgbɪn'n.”

⁴³ Zozi nwan: “Mɪn kan yɛ ananhɔle mɪn kele wɔ ke, ene, e nɔn mɪn ye 'tanlan Nyanmɪan anwɔn elɔ.”

Zozi ewue'n

(Matie 27.45-56, Maakɪ 15.33-41, Zvan 19.28-30)

⁴⁴ Anɪn b'a bɔ kɔ yɔ senzejinlan, mɔn nɪn anun lika kwalaaɪn kɔ lu dede eyua dɔe nsan.

⁴⁵ Senze'n kɔ fia bɔkɔɔ. Mgbenun etanlan'n m'ɔ wɔ Nyanmɪan Sua Nwannzan-nwannzan nɪn anun'n kɔ sua sese nnyuan. ⁴⁶ Zozi kɔ tɪan nɪn sele kpa, yɛ nwan: “Baba, mɪn fa mɪn ekala'n mɪn wula wɔ sa nun.” M'ɔ hanlɪn sɔ nɪn ala y'ɔ wuli ɔ.

⁴⁷ Mɔ *Lɔmɔn nzalafu kpain'n nwɔnlin yɛ sɔ'n, ɔ kɔ yɛ Nyanmɪan aye ke: “Ɔ ti ananhɔle, svanlan ehɪ ti seseɔe.” ⁴⁸ Bɛ kwalaa mɔ be tuli woo be walɪ nɪanlɪn Zozi ehuan'n, be nwunlin ejɔle m'ɔ walɪ ɔ. Sɪan'n mɔ be 'sa be kɔ'n, anɪn afɪ alɔbabɔ a han bɛ. ⁴⁹ Zozi amanngɔn'n-mɔ, bɛ nɔn mmalasua'n-mɔ mɔ be si yɛ su sunmin Galile mɔn nɪn anun'n, be jin mɔa yɛ be le nɪan ɔ.

Zozi esie'n

(Matie 27.57-61, Maakɪ 15.42-47, Zvan 19.38-42)

⁵⁰ Anɪn Zufu'n-mɔ kpain kun wɔ ebele. Be fele yɛ Zozefu. Ɔ fi Zufu kulo'n mɔ be fele yɛ Alimate nɪn asu. Ɔ ti svanlan mɔ yɛ ti anun ti kpa ese ɔ ti sese. ⁵¹ Be hɔli yialɪ mɔ Zufu mgbain'n-mɔ 'fa Zozi anwɔn ajɔnlɪn eɛ'n, Zozefu sɔ nɪn a mgbɪnlɪn man. Ɔ sanlɪn ke yɛ dɪe, ɔ le nwɔnnde Nyanmɪan Belemgbɪn Mɔn'n. ⁵² Ɔ kɔ hɔ kɔ tɔ Pilatɪ ɔ kɔ sele Zozi fuin'n.

⁵³ Mɔ Pilatɪ manlɪn atɪn'n, Zozefu kɔ yɛ Zozi fuin'n fi kulɔwa nɪn asu. Ɔ kɔ fa kisaan kɔ fufɔ

yí nwun ò kò hò kò sie yí sèka kùn anun. Sèka sò'n, b'a koto yí ebota nun, èsè anun bè sieli man sòanlan nun lé. ⁵⁴ Cian sò'n tì yâ. Yí nòsòba, anun enwònmiàn ele cian'n lè bò yí bù.

⁵⁵ Mmalasua'n-mò mò anun bè si Zozi sò sunmin Galile mán nun anun'n, bè nun Zozefu y'ò hólì sèka nún asù ò. Bè nianlín sèka'n ò nún kè bè kpínlín bè sieli Zozi'n. ⁵⁶ M'ò yólì sò yueli'n, bè kò sa bè kò hò awulo. Bè kò kpòndè kpòndè alufanlan nún anatílì-mò mò bè 'fa bè sesie Zozi fuin'n. Bè kò le b'è enwònmiàn *enwònmiàn ele cian'n kè mala'n keke'n.

24

Zozi ewuetinnge'n

(Matie 28.1-10, Maakì 16.1-8, Zvan 20.1-10)

¹ Mòlè nún alibahian, mmalasua'n-mò kò fa alufanlan'n nún anatílì'n-mò mò bè kpòndèlì bè sieli'n bè kò hò Zozi sèka nún asù. ² Èbòe'n mò bè falì bè nyinlín sèka nún anvan'n, bè 'kò a ju a, b'a kunndo èbòe sò'n b'a sie ahanmian. ³ Bè kò wòlò sèka nún anun, kòsù bè ngò nwun man yé Mún Zozi fuin'n. ⁴ Ejòlè'n kò sin b'è nwun. Èbèlè ala, menian nnyuan kò yì b'è nwun kò hele b'è. Menian nnyuan sò'n-mò wowula taladiè nvufue nyíhyièin. ⁵ Esulo kò han mmalasua'n-mò, bè kò sisi b'è tì asì. Menian nnyuan'n kò bisa b'è kè: "Sòanlan'n mò yí nyun wò sò'n, ò yò sè mò ewue mma'n-mò afian yê emò lè kpòndè yí'n? ⁶ Ò nnùn man ewa, nan ò fi ewue nun ò'a tinnge. Mele mò anun ò tè wò Galile mán nún anun'n, emò ati káci ejòlè'n m'ò hanlín helelì emò'n. ⁷ Ò hanlín helelì emò kè: 'Ò fata kè bè yì Mán Baa'n bè man menian etefòe'n-mò. Bè 'bòbò yí kòlòwa sò bè kun yí. Nan yí cian nsan nún asù, ò fi ewue nun ò 'tinnge.' " ⁸ Mò menian nnyuan'n hanlín sò'n, mmalasua'n-mò ati kacilì ejòlè sò'n-mò mò Zozi hanlín'n.

⁹ Bè fi sèka nún asù, bè kò hò kò bò ejòlè sò'n kòalaa bè kò hele Zozi menian bulu nún kùn'n ò nún ehinlín-mò kòalaatin. ¹⁰ Mmalasua'n-mò mò bè hanlín ejòlè sò'n bè helelì mmòfòe'n-mò'n y'ò le Mali m'ò fi Magidala'n, Zvanin, Zvakì anin Mali, ò nún mmalasua ehinlín-mò mò bè nún bè hólì sèka nún asù'n. ¹¹ Mmòfòe'n-mò buli ejòlè'n mò mmalasua'n-mò hanlín helelì b'è'n kè elaliè. Èhika ati, mmòfòe'n-mò a nne man ejòlè sò'n b'a nni man. ¹² Nan kòsù, Pielì jasólì, ò nwanndilì ò hólì sèka nún asù. M'ò juli èlò'n, ò hanlín yí nwun asì ò nianlín sèka nún anun. Kisaan'n mò bè falì fòfòlì Zozi anwòn nún ala yê ò nwunlín yí sèka nún anun ò. M'ò nwunlín yí sò'n, ejòlè'n sinlín yí nwun, ò salì hólì yí awulo.

Emayusì atin nún asù

(Maakì 16.12-13)

¹³ Mòlè cian sò'n kònmgba, anun Zozi menian'n-mò anun nnyuan lè kò kulo'n mò bè fèlè yí Emayusì nún asù. Zoluzalemùn nún Emayusì, cilo bulu ò nún kùn y'ò wò b'è afian ò. ¹⁴ Anin Zozi menian nnyuan sò'n lè kan ejòlè'n kòalaa m'ò tólì Zoluzalemùn nún anwòn ejòlè. ¹⁵ Mele mò anun bè lè kan ejòlè sò'n-mò bè su yí bòsù akpòlòwa'n, Zozi muonun kò kpò b'è ò nún b'è bè kò san nun. ¹⁶ Nan kòsù b'a nnwun man Zozi nzòlè. Ò sanlín kè ò tì kè like bie a hala b'è nyin.

¹⁷ Zozi kò bisa b'è kè: "Nzu like diè anwòn akpòlòwa yê emò lè tia kò a, anun emò lè su'n?"

Mò Zozi bisalì b'è kosuan sò'n, bè kò jejinlan, b'è nyunnun kunngoun. ¹⁸ B'è nunhan kùn, bè fèlè yí Keleyopasi, ò kò bua Zozi kè: "Bode'n mò ò'a si èlènyuan ehì'n, yí tì, wó ngònmin cein ala yê è wò Zoluzalemùn èbèlè mò è tìlì man ejòlè sò nún ò?"

¹⁹ Zozi kò bisa b'è kè: "Anun nzu ejòlè diè ò?"

Bè kò bua yí kè: "Ejòlè a tó Zozi m'ò fi Nazalètì'n. Anun Zozi tì kpòmanfòe m'ò lè tunmin. Yí nyòlè'n-mò nún yí nòan ejòlè nún anun, ò'a hele wò Nyanmian nún menian'n-mò anyunnun kè ò lè tunmin. ²⁰ Yé tēyifòe mgbain'n-mò nún yé mán nún asù mgbain'n-mò, b'a yì yì a man maan b'a bòbò yí kòlòwa sò b'a hun yí. ²¹ Yé afan, yè lelì yè lili kè, yí dein yê Nyanmian a sòan yí kè ò bála a a lè Izalayè mán nún ati ò. Nan kòsù, kè bode sò'n sili'n, ènè tì yí cian nsan. ²² Ò tì ananhòlè kè yé fâ nún anun mmalasua mmie-mò a han asinbenwòn ejòlè b'a hele yé. Asinbenwòn ejòlè sò'n y'ò lè kè, ènè alibahian bè hólì Zozi sèka nún asù a,

²³ be ngɔ nwun man yí fuin'n. Be fi seka nin asu be kɔ sa be kɔ a. Be kɔ han be kɔ hele yé ke nyanmiansu mmɔfue-mɔ a yi bé nwɔn a hele bé. Mmɔfue sɔ'n-mɔ kɔ han kɔ hele bé ke Zozi anyin wɔ su. ²⁴ Yé manngun'n mmie-mɔ kɔ hɔ seka nin asu. Be nwunlin ninng'e'n-mɔ kwalaa ke mmalasua'n-mɔ kpɔnlin hanlin yí'n. Kusɔ, Zozi muonun diɛ, b'a nnwun man yí."

²⁵ Ehi a, Zozi kɔ han kɔ hele bé ke: "Mmelenzua tomgban! ejɔle kwalaa mɔ Nyanmian mgbɔmanfue'n-mɔ a hele'n, yí bu etie yɔ si man emɔ o! ²⁶ Asu, ɔ nze nvata man ke *Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefue'n, ɔ nwún amanninhunlun sɔ'n nán ɔ wólv yí anunminnyanmɔn nin anun ɔ? ²⁷ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, yí nwɔn ejɔle m'ɔ wɔ Ehele Ejɔle nin anun'n, ɔ kɔ hehele bé nun. ɔ kɔ bɔ yí bu Moyizi kalata diɛ'n-mɔ asu ɔ kɔ ju mgbɔmanfue'n-mɔ diɛ'n-mɔ asu."

²⁸ Mɔ be hɔli dede mɔ be ka kaan be ju kulo'n mɔ be le kɔ su nin asu'n, Zozi yɔli ke sɔanlan m'ɔ le kpe nun ɔ kɔ mɔa ɔ. ²⁹ Menian nnyuan'n kɔ hyi Zozi kɔ sie, bé nwan: "Da yé nwɔn ewa. ɔ sanlin ke alie a san a yue." Mɔ be hanlin sɔ'n, Zozi kɔ tie ɔ nɔn bé be kɔ hɔ awulo.

³⁰ Zozi nɔn bé be kɔ tetanlan tɔbɔli nin anwɔn. ɔ kɔ fa kpaɔn'n ɔ kɔ la Nyanmian asi. M'ɔ lali Nyanmian asi yueli'n, ɔ kɔ bu kpaɔn nin anun ɔ kɔ man bé. ³¹ Zozi falɔ kpaɔn'n manlin bé ala a, bé nɔn'n kɔ buke be kɔ nwun yí nzɔle. Nan kusɔ Zozi nwannyanlin bé nyunnun ebele. ³² Mɔ Zozi hɔli'n, be le kan be kele bé nwɔn ke: "Atunnun, mele mɔ ɔ 'tutu Ehele Ejɔle nin abu ɔ kele yé'n, yí ti yê anin yé ahunlin a tɔ yé nun a man y'a li fe kpa nin ɔ."

³³ Ebele ala, be kɔ jasɔ be kɔ sa bé nzin Zoluzalemɔn. Be kɔ 'ju a, Zozi menian bulu nɔn kɔn'n nɔn bé manngun'n-mɔ a yia. ³⁴ Be le kan ke: "Yé Mɔn fi ewue nun a tinng'e sakpa! Simɔn a nwun yí!" ³⁵ Menian nnyuan'n mɔ bé kusɔ be fi Emayusi be juli ebele'n, ejɔle mɔ Zozi hanlin heleli bé atunnun, ke ɔ kpɔnlin yɔli mɔ be nwunlin Zozi nzɔle mele mɔ ɔ 'fa kpaɔn'n man bé'n, be kɔ han yí kwalaa be kɔ hele ehunlin-mɔ.

Zozi 'ba yi yí nwɔn kele yí menian'n-mɔ

(Matie 28.16-20, Maaki 16.14-18, Zvan 20.19-23, Junman'n 1.6-8)

³⁶ Mele mɔ anin bé nwan wɔ su be le kan ejɔle sɔ'n, fian, Zozi kɔ fite bé afian ebele, yí nwan: "Emɔ mán bé lva cíci bé nwɔn!"

³⁷ Mɔ be nwunlin Zozi'n, esulo hanlin bé ese bé nwɔn ngɔmɔa tuli. ɔ sanlin ke be junlin ke b'a nwun enwɔnmɔn. ³⁸ Zozi kɔ bisa bé ke: "Nzuke ati yé emɔ sulo sɔa ɔ? Nzuke ati yé emɔ ajɔnlin'n ti nnyuan nnyuan ɔ? ³⁹ Emɔ nían mín sa'n-mɔ nɔn mín ja'n-mɔ! Emɔ nwun yí ke mín ɔ! Emɔ hán mín be nían. ɔ sanlin ke enwɔnmɔn le man anwɔnnaan ɔ nɔn bowe ke n ne yí mɔ emɔ nwun mín'n."

⁴⁰ Mɔ Zozi 'kan ehi kele bé'n, anin ɔ le fa yí sa'n-mɔ nɔn yí ja'n-mɔ kele bé. ⁴¹ Ejɔle'n kɔ yɔ bé fe sɔnman, ese ɔ kɔ sin bé nwɔn dede be ngɔala be nnwun man ke ɔ ti ananhɔle ɔ. Ehi a, Zozi kɔ bisa bé ke: "Asu emɔ le like ewa mɔ be di ɔ?" ⁴² Mɔ Zozi bisali bé kosuan sɔ'n, be kɔ fa ejue ndɔan be kɔ man yí. ⁴³ ɔ kɔ li ejue sɔ'n bé nyunnun ebele.

⁴⁴ M'ɔ lili yueli'n, yí nwan: "Mele mɔ anin mɔn nɔn emɔ ye te ti'n, n ganlin n geleli emɔ ke, mín nwɔn ejɔle'n kwalaaatin mɔ b'a hele wɔ Moyizi mala nin anun, mgbɔmanfue'n-mɔ kalata nin anun, ɔ nɔn Izalaye ejue etɔve kalata nin anun'n, ɔ di ke ɔ kpɔn su. Ejɔle sɔ nun a kpɔn su."

⁴⁵ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ buke bé ajɔnlin'n maan be kɔ ti Ehele Ejɔle nin abu.

⁴⁶ Ehika ati, Zozi kɔ han kɔ hele bé ke: "E 'nwun ejɔle mɔ b'a hele'n: ɔ di ke *Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefue'n, nwun amanninhunlun be kun yí. Be kun yí a, yí cian nsan nin asu, ɔ fi ewue nun ɔ 'tinng'e. ⁴⁷ Ese ɔ fata ke Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefue'n, dunman nun, be bɔ yí bu Zoluzalemɔn ewa, be bɔ Ejɔlekpa'n be kele eyuadi nin anun menian'n-mɔ kwalaaatin maan be kaci bé abalabɔ'n be fa bé nwɔn be man Nyanmian nán b'a nyan ete face. ⁴⁸ Emɔ di ejɔle sɔ nun anwɔn adanzie. ⁴⁹ Like'n mɔ mín si a fa a bɔ emɔ anɔhɔba'n, mín muonun mɔn 'ba man ɔ ba emɔ su. Nan kusɔ, emɔ tánlan Zoluzalemɔn kulo nin asu ewa dede maan anwunno tunmin'n wólv emɔ nun."

Zozi 'ba fɔ kɔ nyanmiansɔ

(Maaki 16.19-20, Junman'n 1.9-11)

⁵⁰ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ nɔn bɛ bɛ fi kulo nɪn anun bɛ kɔ fite. Bɛ kɔ hɔ Betanin afan. Ebeɛ, Zozi kɔ kuku yɪ sa'n-mɔ anwunno ɔ kɔ yeyila bɛ sɔ. ⁵¹ Mɛɛ mɔ ɔ 'yeyila bɛ sɔ'n, ɔ nɔn bɛ bɛ afian kɔ ti, ɔ kɔ fɔ kɔ hɔ nyanmiansɔ. ⁵² Zozi menian'n-mɔ dɛ, mɔ bɛ sɔli yɪ yueli'n, bɛ le fɛ elie kpili kpa bɛ kɔ sa bɛ kɔ hɔ Zoluzalemɔn. ⁵³ Temɔn biala bɛ gua Nyanmian awulo nɪn anun bɛ yɪ yɪ ayɛ.

EJOLEKPA'N MƏ ZUAN HELELI'N

M'ə wə nun'n

Nwan sʋanlan diɛ y'ə le Zʋan? Anın Zʋan nʋn yí nianman bian Zʋaki, bɛ wə Zozi mməfʋɛ bulu nʋn nnyuan nın anun. Anın, bɛ nʋn bɛ sɪ Zebede, bɛ di asue nun junman bɛ cɪ ejue Galile asue nın anun. Əhɪ, mə Zozi feleli bɛ'n, bɛ yacili asue nun junman'n mə bɛ di'n bɛ sili yí sʋ. Ɔ fi ebele, bɛ kacili Zozi amanngʋn kpa. Ejolekpa'n mə Zʋan heleli nın anun, ɔ mmə man yí muonun yí dunman, nan ejəle m'ə kan'n y'ə le “sʋanlan'n mə Zozi kulo yí'n” (yí ti 13.23). Ɔ kan sə ɔ bebele yí nʋwɔn asɪ. Mɛle mə bɛ bʋbəlɪ Zozi kolɔwa nın asʋ'n, Zozi falɪ yí nin Mali ɔ wulalɪ Zʋan asa nun kɛ ɔ nían yí sʋ mán yí (19.25-27).

Ejolekpa əhɪ anun, Zʋan le kele yé kɛ Zozi Kilisi tɪ Siɛ Nyanmian Bangələ. Ɔ sʋanlɪn yí Wa Zozi asɪɛ nın asʋ ɛwa kɛ ɔ wú wə yé ɛtɛ'n-mə dunman nın maan sʋanlan biala m'ə kə le yí kə li'n nyan nyanmiansʋ ngʋan m'ə le man ayueliɛ'n (3.16).

Zʋan le kele yé kɛ Zozi kan yí “dɔɛ” nın anwʋn ejəle (2.4; 7.30; 8.20; 12.23,27, 13.1; 16.32; 17.1). “Dɔɛ” sʋ'n y'ə le Zozi ewue'n nʋn yí anunminnyanmʋn ɛyɪɛ tɛmʋn'n. Əhɪka ati, Zʋan a hye yí Ejolekpa nın anun nnyuan. Alimʋa diɛ nın anun, yɛ nʋwɔn ninngɛ mə Zozi yəlɪ asannan nán yí dɔɛ nın a ju'n (yí ti 1-12). Zʋan le kan Zʋan Batisi adanzɪɛ'n m'ə lili yí Zozi anwʋn'n, ɔ nʋn kɛ ɔ kpɪnlɪn yəlɪ mə Zozi feleli yí alimʋa menian'n-mə nın anwʋn ejəle. Yɛ nʋwɔn yí kɛ Zozi həli Zoluzalemʋn dɔwɔn kpa mɛle mə Zufu'n-mə 'di bɛ feti'n-mə'n. Zozi nʋn menian'n-mə jujəlɪ, ɔ heheleli bɛ ninngɛ m'ə sʋ ɛbʋɛ. Zozi yəlɪ asinbenwʋn ninngɛ dɔwɔn, nan Zʋan a kpa nun nzələ nsʋ ala m'ə kele yé kɛ Zozi tɪ Nyanmian Awa sakpa.

M'ə tə sʋ nnyuan nın anun, Zʋan le kan ninngɛ mə Zozi yəlɪ mɛle mə yí dɔɛ'n juli nın anwʋn ejəle (yí ti 13-21). Nəsʋba mə yí alɪɛ cɪn an, bɛ 'kun Zozi'n, ɔ nʋn yí menian bulu nʋn nnyuan'n bɛ didili, ɔ manlɪn bɛ afotu, ɔ yəlɪ bɛ ti asənin. Əsɛ Zʋan le kele yé kɛ Zozi kpɪnlɪn wuli ɔ tinngeli, ɛsɛ ɔ yɪlɪ yí nʋwɔn ɔ heleli yí menian'n-mə'n. Kalata nın agualɪɛ nun, Zʋan le kele yé kɛ ɔ kpɪnlɪn yəlɪ mə Zozi nʋn yí menian'n-mə yialɪ Galile asue nın anʋan'n.

Zozi Kilisi tɪ Nyanmian Anʋan Ejəle

¹ Abʋbə nın anun, mə Nyanmian 'bə ninngɛ kʋalaatin'n, anın sʋanlan kʋn wə ebele. Sʋanlan sʋ'n, bɛ fele yí Nyanmian Anʋan Ejəle. Ɔ nʋn Nyanmian yê bɛ tɪ ɔ. Ɔ tɪ Nyanmian sakpa. ² Abʋbə nın anun, sʋanlan sʋ'n nʋn Nyanmian yê bɛ tɪ ɔ. ³ Nyanmian nanndɪ yí sʋ y'ə bəlɪ ninngɛ kʋalaatin ɔ. Like fíi nʋwɔn man ebele mə Nyanmian a nnanndɪ man yí sʋ ɔ'a mmə man ɔ. ⁴ Ngʋan baka'n y'ə le yí. Yê ngʋan baka sʋ'n y'ə tɪ menian'n-mə kanlannɪɛ nın ɔ. ⁵ Kanlannɪɛ sʋ'n le ta awosin mán nın anun. Awosin'n nwan ɔ 'fia kanlannɪɛ nın anyɪn. Ɔ mantanlɪn yí dede a, ɔ'a ngʋala man yí nyɪn fia.

Zʋan Batisi adanzɪɛ m'ə lili'n

⁶ Ɔ wə ebele dede a, cɪan kʋn Nyanmian kə yɪ sʋanlan kʋn asɪɛ nın asʋ ɛwa kɛ ɔ lí adanzɪɛ. Sʋanlan sʋ'n, bɛ fele yí Zʋan. ⁷ Zʋan walɪ kanlannɪɛ nın anwʋn adanzɪɛ elie maan menian'n-mə kʋalaa nanndɪ yí sʋ bɛ de kanlannɪɛ sʋ'n bɛ di. ⁸ Nán kɛ yí y'ə tɪ kanlannɪɛ nın ɔ, nan ɔ walɪ kanlannɪɛ nın anwʋn adanzɪɛ elie.

⁹ Kanlannɪɛ kpa sʋ'n m'ə man menian'n-mə kʋalaa nʋwɔn asɪ'n le ba mán nın anun. ¹⁰ Ɔ walɪ juli asɪɛ nın asʋ ɛwa. Yí yê Nyanmian man ɔ sesielɪ eyuadɪ nın ɔ. Kʋsʋ menian dɔwɔn a mmu man yí like. ¹¹ Ɔ walɪ menian'n mə Nyanmian falɪ bɛ yəlɪ yí diɛ'n-mə afian, bɛ kʋsʋ bɛ dɔwɔn, b'a nne man yí. ¹² Nan kʋsʋ mmie-mə leli yí. Menian sʋ'n-mə kʋalaa mə bɛ leli yí bɛ lili'n, ɔ'a man bɛ atɪn maan b'a kaci Nyanmian amma. ¹³ Nyanmian mma'n mə b'a kaci'n, nán kulo sʋanlan tunmin nın kɛ belenzua nʋn balasua bɛ wa mə b'a wə yí ɔ. Nan Nyanmian muonun yê ɔ'a fa ngʋan fufələ sʋ'n ɔ'a man bɛ ɔ.

¹⁴ Nyanmian Anvan Ejole nun a kaci yí nwon kulo sɔanlan, ɔ a a tanlan yé afian ewa. ɔ'a nwun yé nwon anwunnvoe kpili kpa. Eɛe ɔ'a yí Nyanmian ɔ'a hele yé yuein. Y'a nwun yí anunminnyanmɔn'n, anunminnyanmɔn'n mɔ Siɛ Nyanmian faɩ manɩn yí'n. ɔ sanɩn ke ɔ ti yí Bangɔlo. ¹⁵ Sɔanlan sɔ nun anwɔn ejole yé Zɔan tianɩn nun hanɩn nun ɔ. Yí nwan: "Sɔanlan ehi yê n ganɩn ke ɔ li mín nzin ɔ le ba nun ɔ. ɔ ti kpili tala mín. ɔ sanɩn ke ɔ ti asɩ dahuu." ¹⁶ Ehi, anwunnvoe baka'n m'ɔ ti nun ati, ɔ'a yeyila yé sv. Eɛe bɔbɔ, ɔ te yeyila yé sv kpili kpa. ¹⁷ Afɩ, daba Nyanmian nanndɩ yé nan *Moyizɩ asɔ yê ɔ faɩ yí mala'n manɩn yé ɔ. Nan sian diɛ, Nyanmian nanndɩ Zozi Kilisi asɔ ɔ'a nwun yé nwon anwunnvoe ɔ'a hele yé ananhɔle atɩn'n. ¹⁸ Sɔanlan fíi nwunɩn man Nyanmian lé. Nan Nyanmian Bangɔlo Zozi m'ɔ ti Nyanmian'n, m'ɔ mantan Siɛ'n, yí y'ɔ man ye nwun yí ɔ.

*Zɔan Batisi 'ba han yí muonun yí ewale nun anwɔn ejole
(Matie 3.1-12, Maaki 1.1-8, Luku 3.1-18)*

¹⁹ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɩn Zɔan le sɔnɩn menian wɔ asue Zuludɩn nun anzin elɔ lika kɔn. Zoluzalemɔn Zufɔ mgbain'n-mɔ kɔ ti. Cɩan kɔn, be kɔ sɔan Nyanmian *teyifue mmie-mɔ nun *Levifue kɔsv mmie-mɔ, be kɔ a kɔ tv Zɔan, bé nwan: "Zɔan, wó muonun, nwan sɔanlan diɛ y'ɔ le wɔ?"

²⁰ Mɔ be bisali kosuan sɔ'n, Zɔan kpacɩɩ nun ɔ hanɩn yí ananhɔle yuein heleɩ bé ke: "Nán *Kilisi'n y'ɔ le mín."

²¹ Mɔ Zɔan buali bé sɔ'n, bé nwan: "Se nán yí y'ɔ le wó a, anɩn nwan sɔanlan diɛ kpa y'ɔ le wó? *Eli y'ɔ le wó anaan?"

Zɔan nwan: "Nán Eli y'ɔ le mín."

Eɛe be kɔ bisa yí bieku ke: "Anɩn Nyanmian *Kpɔmanfue'n y'ɔ le wó ɔ?"

Zɔan nwan: "Cɛcɛ."

²² Ejole ehi kɔ sin bé nwɔn, bé nwan: "A! Anɩn nwan sɔanlan diɛ bɔbɔ kpa y'ɔ le wó? Bua yé bie maan ye hó hán héle bé mɔ be sɔanɩn yé'n. E bu wó nwɔn ke nwan y'ɔ le wó?"

²³ Ehi a, Zɔan nwan: "Sɔanlan'n mɔ Nyanmian Kpɔmanfue *Ezayi lili mɔva hanɩn yí nwɔn ejole ke:

Sɔanlan kɔn le tian ewâ nun anun elɔ ke:

'Emɔ sésie yé Min atɩn'n!'

sɔanlan sɔ'n y'ɔ le mín."

²⁴ Bé mɔ be sɔanɩn bé Zɔan anwɔn elɔ'n mmie-mɔ ti *Falifue. ²⁵ Bé nwan: "Se nán Kilisi'n y'ɔ le wó, se nán Eli y'ɔ le wó, eɛe se nán Nyanmian Kpɔmanfue'n y'ɔ le wó a, anɩn nzuke ati yê e sɔnɩn menian'n-mɔ ɔ?"

²⁶ Mɔ be bisali kosuan sɔ'n, Zɔan nwan: "Mín diɛ, n ne nzue yê mɩn fa mɩn sɔnɩn ɔ, nan sɔanlan kɔn wɔ emɔ afian ebele, emɔ nzɩ man yí. ²⁷ Sɔanlan sɔ'n fi mín nzin ɔ le ba, mɩn nze nvata man ke mɩn nyannji yí ja mgbabɔva nyanman'n bɔbɔ mgban ɔ." ²⁸ Ejole ehi kwalaa sɩnɩn Betanin, asue Zuludɩn nun ebue kɔn elɔ, lika mɔ anɩn Zɔan sɔnɩn menian'n-mɔ'n.

Nyanmian Bɔa Baa'n y'ɔ le Zozi

²⁹ Mɔ be hanɩn ehi yuelɩ'n, yí alíe hɩnɩn, Zɔan 'tv yí nyɩn an, anɩn Zozi le ba yí nwɔn ebele, yí nwan: "E 'nwun Nyanmian *Bɔa Baa'n, Nyanmian 'ba fa yí yí mân nun ati tee ɔ tu yí ete'n kɔ. ³⁰ Yí dein yê n ganɩn yí ejole ke: 'Sɔanlan kɔn li mín nzin ɔ le ba, ɔ ti kpili tala mín. ɔ sanɩn ke ɔ ti asɩ dahuu.' ³¹ Mɩn nzɩ man yí daba. Nan kemɔ ɔ fata ke Izalaye amma'n-mɔ nwun yí'n, yí ti yê Nyanmian a sɔan mín ke m mála n vá nzue n zónɩn bé ɔ."

³² Ehi, Zɔan lili Zozi anwɔn adanzɩe ke: "Mɩn kan mɩn kele emɔ ke, m'an nwun ke Wawe Nwannzan-nwannzan'n fi nyanmiansɔ ke abubule ɔ'a ju ɔ'a tanlan yí sv. ³³ Mín bɔbɔ muonun, anɩn mɩn nzɩ man yí sɔanlan ehɔle kɔn'n, nan Nyanmian a han a hele mín ke: 'Sɔanlan'n mɔ e kɔ nwun ke mín Wawe Nwannzan-nwannzan'n kɔ ju kɔ tanlan yí sv'n, sɔanlan sɔ'n yê ɔ 'fa Wawe sɔ'n sɔnɩn menian'n-mɔ ɔ.' ³⁴ Ejole sɔ'n mɔ m'an nwun yí mín nyɩnsɔ nun ati, mɩn di yí nwɔn adanzɩe ke ɔ ti Nyanmian Awa sakpa."

Zozi 'ba fele yí alimva menian'n-mə yí nwon

³⁵ Ehi mə alíe hɪnlɪn'n, anɪn Zvan nɔn yí menian'n-mə anɪn nnyuan jijin ebele. ³⁶ M'ə nwonlin ke Zozi le sɪn'n, yí nwan: “E 'nwun Nyanmian *Bua Baa'n.” ³⁷ Mə yí menian nnyuan'n tɪlɪ ejɔle sɔ'n, be yacili yí ebele yê cuein, be kə si Zozi sɔ. ³⁸ Zozi hɔlɪ kaan, ɔ 'tu yí nyɪn yí nzin an, menian si yí sɔ. ɔ kə bisa bé ke: “Emə le kpɔnnde nzu?” Bé nwan: “*Labi” (yí bu y'ɔ le ke ngehelefuɛ), “ye le kpɔnnde lika mə e ti'n.”

³⁹ Ehi a, Zozi nwan: “Emə bala a nian.”

Ebele ala, be kə si yí sɔ be nɔn yí kə hɔ lika m'ə ti'n, be nɔn yí kə tanlan ebele dede senze'n kə tɔ. ɔ 'ba yɔ sɔ'n, mə Zvan menian nnyuan'n 'si Zozi sɔ'n, anɪn b'a bɔ nəsɔba dɔe nnan.

⁴⁰ Zvan menian nnyuan sɔ'n, kɔn li Andele. Andele sɔ'n, yí nianman y'ɔ le Simɔn Pielɪ.

⁴¹ Andele y'ɔ lili mɔa hɔlɪ tɔlɪ yí nianman bian Simɔn an, yí nwan: “Mɪn nianman Simɔn, y'a nwun *Mesi'n.” (Yí bu y'ɔ le ke *Kilisi, Izalaye Belemgbin Ngɔandefuɛ.)

⁴² Mə Andele hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ nɔn yí kə hɔ Zozi anwɔn elɔ ɔ kə fa yí kə hele yí. Zozi nianlɪn yí a, yí nwan: “Wɔ, be fele wɔ Simɔn. Zvan awa y'ɔ le wɔ. ɔ fi ene m'ə kə'n, be 'ba fele wɔ Sefasɪ.” (Sefasɪ'n tɪ *ebele anɪe, yí *gelektɪ nun an, anɪn ɔ li Pielɪ. Yí bu y'ɔ le ke ebuɛ.)

Natanaye 'ba nwun ke Zozi ti Nyanmian Awa

⁴³ Ehi, mə alíe hɪnlɪn'n, Zozi nwan ɔ 'kə Galile mɔn nɪn anɪn elɔ. M'ə tuli yí bu mə ɔ 'kə'n, ɔ kə hɔ kə tu Filipɔ, yí nwan: “Filipɔ, si mɪn sɔ!” ⁴⁴ Filipɔ nɔn Andele nɔn Pielɪ, be fi kulo kɔn. Be fele kulo sɔ'n Betɪsayida.

⁴⁵ Mə Zozi hanlɪn sɔ yuelɪ'n, Filipɔ kə hɔ kə tu Natanaye, yí nwan: “Svanlan'n mə *Moyizɪ hanlɪn yí nwɔn ejɔle *Mala Kalata nɪn anɪn, mə ese Nyanmian mgbɔmanfuɛ'n-mə kusɔ helelɪ yí nwɔn ejɔle'n, y'a nwun yí. Be fele yí Zozi. ɔ fi Nazaletɪ. Yí sɪ y'ɔ le Zozefɔ.”

⁴⁶ Ejɔle sɔ'n mə Filipɔ hanlɪn helelɪ yí'n sinlɪn yí nwɔn, yí nwan: “Nazaletɪ kulo ehi m'ə wɔ elɔ'n, asɔ like kpa 'fite sɔ lé?”

Filipɔ nwan: “Bala, ba nian.”

⁴⁷ Mə Zozi nwunlin ke Natanaye le ba yí nwɔn ebele'n, yí nwan: “Emə nian, Izalaye svanlan bɔkɔɔ y'ɔ le svanlan ehi, ɔ nni man ato fí.”

⁴⁸ Ejɔle sɔ'n kə sin Natanaye anwɔn, yí nwan: “Nan e sɪ mɪn nin?”

Zozi nwan: “Mə anɪn e ti *figi baka nɪn abɔ, mə Filipɔ felelɪ man wɔ'n yê n nwunlin wɔ ɔ.”

⁴⁹ Natanaye nwan: “*Labi, e ti Nyanmian Awa, ese e ti Izalaye Belemgbin sakpa.”

⁵⁰ Zozi nwan: “Kemə mɪn nwan n nwunlin wɔ figi baka nɪn abɔ'n, ɔ man a le a li? E 'ba nwun ninngɛ dɔn mə be tala ehi.” ⁵¹ Ese yí nwan: “Mun kan yí ananhɔle mun kele emə ke, emə 'ba nwun ke anwunno nɪn a buke yê nyanmiansɔ mmɔfuɛ'n-mə fi *Mɔn Baa nɪn anwɔn asɪe nɪn asɔ ewa, mmie-mə le fu a, anɪn mmie-mə le ju.”

2

Zozi 'ba hɔ atɔnvɔle kɔn abɔ Kana kulo nɪn asɔ

¹ Mə Zozi felelɪ yí menian sɔ'n-mə yuelɪ'n, yí nzin cɪan nsan, anɪn be le fa atɔnvɔle kɔn Galile mɔn nɪn anɪn elɔ kulo kɔn asɔ. Kulo sɔ'n, be fele yí Kana. Anɪn Zozi anin'n wɔ ebele bie. ² Atɔnvɔle sɔ nɪn abɔ, be kə fele Zozi nɔn yí menian'n-mə. ³ Be lili fetɪ'n dede mə ɔ 'kə bie'n, bé nzan'n kə yue. Ehi a, Zozi anin'n kə hɔ kə tu yí, yí nwan: “Zozi, bé nzan nɪn a yue ɔ.”

⁴ Zozi manlɪn yí nwan sɔ a, yí nwan: “M mo, si abɔtamɔn, nán mɪn *dɔe dɪe'n nyan juli man.”

⁵ Ebele ala, yí nin kə hɔ kə tu bé mə be le su nzan'n, yí nwan: “Like biala mə Zozi kə se ke emə yɔ'n, emə kpɪnlɪn sɔ be yɔ.”

⁶ Anɪn, nyɔbuɛ étɛ nsian jijin ebele, kɔn kɔala ke ɔ fa nzue elitili eya kɔn. Nun nzue'n, Zufɔ'n-mə fa nwunzin bé sa be tu bé nwɔn efian be yɔ bé nwɔn nwannzan-nwannzan, ese be fa be kputa bé ninngɛ. Afi, ɔ ti bé mala. ⁷ Zozi kə han kə hele bé mə be le su nzan'n

ke: “Emo sá nzue be gúa éte ehi-mo anun maan o yi.” Mo Zozi hanlin so helele bé'n, be ko sa nzue be ko gugua nun dede be ko yi titekee. ⁸ Zozi nwan: “Sian die, emo sá bie be hó mán feti nun asu kpain'n.”

Ebele ala, be ko sa bie be ko ho. ⁹ Feti nun asu kpain'n 'bo so o, nzue nun a kaci nzan. Bian'n nian an, o nnwun man lika mo nzan so'n fi o, kusu bé mo be le su'n, be die, be si. ¹⁰ M'ò bolu nzan nun asu yueli'n, o ko fele atonvole bian'n, yi nwan: “Eja, mun 'yo wó mo kpa! A bo mändinlin sakpa! Menian'n-mo kwalaa, se be 'fa bé atonvole nun an, be di moa be su nzan'n m'ò yo fe kpa'n. Be non dede be fe a, bele mo anin be le su m'ò nyo man fe kpa nun o. Nan wó die, mo a su yi sian'n yo fe tala mo e lili moa sulin'.”

¹¹ Anin ke o kpulin yoli mo Zozi yili alimua asinbenwon like m'ò ti nzole nun anin. O yili yi wo Galile man nun anin, kulo'n mo be fele yi Kana nun asu. O yoli so maan be nwunlin yi anunminnyanmon'n. Asinbenwon like so'n manlin yi menian'n-mo leli yi lili. ¹² Mo be fali atonvole'n yueli'n, Zozi non yi nin non yi nianman'n-mo non yi menian'n-mo, be holi kapenawomun kulo nun asu, be lili ko yo ele nnyuan kun ebele.

Zozi 'ba fvan bé mo be le di gua

Nyanman awulo nun anin'n

(Matie 21.12-13, Maakí 11.15-17, Luku 19.45-46)

¹³ Kemò anin Zufu'n-mo fanwondi feti'n mo be fele yi *Paki'n ka kaan ju'n, Zozi ko ho Zoluzalemun. ¹⁴ M'ò juli elo'n, o wololi Nyanman awulo nun anin, o 'ko a ju a, anin menian mmie-mo titi ebele, be le tonin bé nnale non bé mmua o non bé molenonman. (Be to ninnge so'n-mo be fa be yi tee.) O 'tu yi nyin an, anin menian mmie-mo titi bé tabili nwun, be le di esika ekacie junman. ¹⁵ Mo Zozi nwunlin yi so'n, ebele ala, o ko ho ko fa nyanman o ko nwun mgbele. O ko fa ko fvan bé kwalaa ko fite awulo, bé non bé mmua, non bé nnale'n-mo kwalaa. Bé mo be le kaci bé esika'n kusu, o ko han bé esika'n-mo ko gua asi, o ko kunnzun bé tabili'n-mo ko gua asi. ¹⁶ O ko han ko hele bé mo be le tonin molenonman'n-mo ke: “Emo yiyi bé ninnge'n-mo kwalaa ewa, nan be fa min Si awulo'n be kaci gua elie lika.” ¹⁷ Mo Zozi hanlin ejole so'n yueli'n, yi menian'n-mo ati ko kpín *Ehele Ejole'n lika ehi asu:

Mín Nyanman, wó awulo nun anwon ehulo

mo n ne yi'n, o 'ba man min wu.

¹⁸ Ehi a, Zufu mgbain'n-mo nwan: “Nzu like die kpa ye e kwala yi yo m'ò kele ke e le tunmin e bo bala sua o?”

¹⁹ Zozi nwan: “Emo búbu sua nwannzan-nwannzan ehi, nan mun 'fa cian nsan mun si.”

²⁰ Mo Zozi hanlin so'n, Zufu mgbain'n-mo nwan: “An! *Sua Nwannzan-nwannzan ehi, mo b'a fa afue abulanan non nsian b'a si'n, wó die, e 'fa cian nsan kpê e si yi fufole?” ²¹ Sua nwannzan-nwannzan'n mo anin Zozi le kan yi ejole'n yo le yi muonun yi swanlan baka'n. ²² M'ò fi ewue nun tinngeli'n, yi menian'n-mo kacili ejole so'n m'ò hanlin'n. O man be leli *Ehele Ejole'n non mo Zozi hanlin'n be lili.

²³ Cian dovu mo Zozi lili yi Zoluzalemun ebele Zufu'n-mo *Paki elie nun anin'n, menian dovu nwunlin yi asinbenwon ninnge'n m'ò yo'n, be leli yi be lili. ²⁴ Zozi die, o'a nva man yi ajonlin o'a ndu man bé su, o sanlin ke o si bé ahonlin nun anin ejole'n kwalaatin. ²⁵ O mgbonnde man ke be kan kulo swanlan anwon ejole be kele yi bobo, afi yi muonun, o si menian'n-mo ahonlin nun anin ejole'n kwalaatin.

3

Zozi non Ninkodemun 'ba jujo

¹ Anin Zufu'n-mo kpain kun wo ebele, be fele yi Ninkodemun. O di *Falisifue'n-mo fâ'n bie. ² Cian kun kongoe, o ko a ko tu Zozi. Yi nwan: “*Labi, y'a nwun ke Nyanman a swan wó sakpa ke e bála a hehele ye ninnge. Asinbenwon ninnge'n-mo mo e yo'n kele ke Nyanman jin wó nzin. Afi swanlan mo Nyanman jin man yi nzin'n, o ngwala man bie yo.”

³ Ehi a, Zozi nwan: “Mun kan yi ananhale mun kele wo ke svanlan biala mo b'a nwo man yi fofole biekun'n, yi nyin ngwala mmoo man Nyanmian Belemgin Man'n.”

⁴ Mo Zozi hanlin so'n, Ninkodemun nwan: “Nan anin, svanlan mo o'a yo kpain a yue'n, o 'yo se nan b'a wo yi fofole biekun? Asu o kwalaa ke o sa ko yi nin akunnun maan be wo yi biekun o?”

⁵ Zozi nwan: “Mun kan yi ananhale mun kele wo ke svanlan mo b'a nva man nzue non Nyanmian Wawe'n b'a mman man yi ngwan fofole'n, o ngwala man ke o kaci Nyanmian Belemgin Man nin anin svanlan. ⁶ Se kulo svanlan wo wo a, nwun yi ke e di svanlan afilie. Ye se Nyanmian Wawe'n kusu wo wo a, nwun yi ke e di yi Wawe nun afilie'n bie. ⁷ Se mun kan mun kele wo ke o fata ke be wo emoo kwalaa fofole biekun an, ne man o sin wo nwon. ⁸ Lika mo anwonnman'n kulo'n y'o fita ko o. E ti yi ngan, nan se o fi nin e, se o le ko nin e, e nzi man. Awale fofole'n mo Nyanmian Wawe'n wo menian'n-mo'n, ke o ti yi nin anin.”

⁹ Ehi a, Ninkodemun nwan: “Anin o 'yo se kpa nan o'a yo so?”

¹⁰ Zozi nwan: “E! Ninkodemun, wo mo e ti Izalaye man nin asu kpain mo e kekele Nyanmian anwan ejole'n, e nzi man ninnye so'n-mo o? ¹¹ Mun kan yi ananhale mun kele wo ke ye le kan ninnye'n-mo mo ye si nin anwon ejole ye kele emoo, ese ye le di mo y'a nwun yi nin anwon adanzie, kusu emoo mmu man yi ananhale. ¹² Se mun kan asie nin asu ewa ejole mun kele emoo a, emoo mmu man yi ananhale, nan se mun kan nyanmiansu elo ejole mun kele emoo a, o 'yo se nan emoo a le a li? ¹³ Svanlan fi fohi man nyanmiansu le, cele ke *Man Baa'n m'o fi nyanmiansu o'a ju asie nin asu ewa'n. ¹⁴ Ke *Moyizi falu jete kakele'n o bali owo kon o sinnzeli yi baka ati o kpanlanlin yi ewa nin anin elo daba'n, o di ke be fola Man Baa'n kusu anwunoo, ¹⁵ maan svanlan biala m'o ko le yi ko li'n, o nyan nyanmiansu ngwan m'o le man ayuelie'n.”

¹⁶ Afi, Nyanmian Kpili a hulo eyuadi'n dede o'a fa yi Bangolo'n o'a hye yi maan svanlan biala m'o ko le Baa so'n ko li'n, Nyanmian sikpe'n ngun man yi, nan o nyan nyanmiansu ngwan m'o le man ayuelie'n. ¹⁷ Nyanmian Kpili a nzwan man yi Wa'n ke o bala a tua eyuadi nin ete nin anwon kale, nan o svanlin yi ke o bala a le yi ti ngwan. ¹⁸ Svanlan m'o de yi di'n, be mmu man yi foboo, nan svanlan m'o nne man yi nni man'n, b'a bu yi foboo dada angonmin. O sanlin ke o'a nne man Nyanmian Bangolo'n o'a nni man. ¹⁹ Lika mo be 'fa be bu menian'n-mo foboo'n, y'o le ke kanlannie nin a a man nin anin, nan kusu kemoo menian'n-mo yo ete nin ati, be kulo awosin'n be tala kanlannie'n. ²⁰ Svanlan biala m'o yo ete'n, o kpo kanlannie'n, o nvite man nun, afi o sulo ke be ko nwun yi nyole ete'n m'o yo'n. ²¹ Nan svanlan m'o yo nyole kpa'n, yi die, o fite kanlannie nin anin, o man be nwun yi foon ke o yo like mo Nyanmian kulo'n.

Zvan Batisi 'ba han yi nwon asi man Zozi

²² Ehi anzin, Zozi non yi menian'n-mo fi Zoluzalemun be jasuli be holi Zude man nin akunnun elo. O non be ko li ebele ko yo ele nnyuan kon, o ko sonin menian. ²³ O 'ba yo so'n, anin Zvan wo kulo'n mo be fele yi Enon nin asu. Kulo so'n mantan Salimun kulo'n. Ebele lika'n ti asuma ngonmin. Menian doon kpa ba yi nwon ebele maan o sonin be. ²⁴ Temun so nin anin, anin be tohi man Zvan fiadi.

²⁵ Zufu'n-mo efian etue ebiale nin anwon, Zvan menian'n-mo non Zufu bian kon suli akpuluwa kpili kpa. ²⁶ Be ko ho be ko to Zvan, be nwan: “*Labi, svanlan'n mo anin ye non yi wo asue Zuludin nin anzin elo mo e hanlin yi ejole'n, sian'n, o le sonin menian, be kwalaa be nyin le kaci yi nwon.”

²⁷ Zvan nwan: “Like mo Nyanmian a nva a mman man svanlan'n, svanlan ngwala man ke o nyan yi o. ²⁸ Emoo muonun di min adanzie ke min nwan nan *Kilisi'n y'o le min, nan min die, b'a svan min maan m'an li moa yi nyunnun. ²⁹ Yi ti, min die, svanlan'n m'o le ja bala'n, n di ke yi manngon m'o yo biala maan atonvole'n yo kanlanman. Se svanlan'n mo o'a ja bala'n bo yi amannie ke ajaa nin a yo kpa a, yi manngon'n di yi nwon fe kpili kpa.

Mín kusu mín fe die m'ò kun mín'n, ke ò ti yí nun anin. ³⁰ Ehi ati, ò di ke yí dunman'n fó, nán mín die'n hán asi.”

³¹ Ò ti ananhòle, sòanlan m'ò fi nyanmiansò'n, ò ti kpili tala menian'n-mò kwalaaatin. Sòanlan m'ò fi asie nin asò ewa'n, anin ò ti asie nin asò sòanlan, yê asie nin asò ewa ejòle y'ò kan ò. Nan sòanlan m'ò fi nyanmiansò'n, ò tala kulo sòanlan biala. ³² Like mò ò'a nwun yí nyanmiansò non mò ò'a ti'n, bé nwun ejòle y'ò kan ò. Yê yí ejòle m'ò kan'n, sòanlan fíi nne ndò man nun. ³³ Nan sòanlan m'ò kò le yí nòan ejòle'n kò li'n, anin sòanlan sò'n le ke ke mò Nyanmian kan'n ti ananhòle sakpa. ³⁴ Ò sanlín ke sòanlan mò Nyanmian Kpili a sòan yí'n, Nyanmian Anòan Ejòle y'ò kan ò. Afi Nyanmian a fa yí Wawé nin a wula yí nun kpa bókò. ³⁵ Sié'n kulo Baa'n, ò'a fa ninngé kwalaa ò'a wula yí sa nun. ³⁶ Sòanlan m'ò kò susu yí ti kò gua Baa sò nin asò'n, ò le nyanmiansò ngòan'n. Sòanlan mò ò'a nzusu man yí ti ò'a gua man yí sò'n, ò nnyan man ngòan sò'n bie. Nan Nyanmian sikpe'n wò yí sò dahuu.

4

Zozi non Samali balasua kòn 'ba jòjò

¹ Ehi, be wò ebele a, yé Mún kò nwun nun ke *Falisifòe'n-mò a ti yí nwun ejòle ke ò le sònin menian tala Zvan. ² Ò ti man ke yí Zozi muonun y'ò sònin menian'n-mò aho, nan yí menian'n-mò yê be di junman sò nin ò. ³ Mò Zozi tili yí sò'n, ò fi Zude mân nin anin ò kò hò Galile mân nin anin elò biekun. ⁴ Ò fi Zude mò ò 'kò Galile'n, ò di ke ò sin Samali mân nun.

⁵ Ehi a, ò kò hò dede ò kò ju Samali kulo'n mò be fele yí Sisaa'n tiba, ebo'n mò daba Zvakòbu falí manlín yí wa Zozefò nin asò. ⁶ Ebo sò nin asò yê sikala'n mò Zvakòbu funlín'n wò ò. Zozi nanndilí dede m'ò juli ebele'n, anin ò'a yue fe. Ehi, ò kò ha sikala nin anòan kò tanlan. Yí temòn sò nin anin, anin senze nin a jinlan bé ti afian. ⁷ Zozi ti ebele kaan, ò 'nian an, Samali balasua kòn fi Sisaa kò a, ò le ba a sa yí nzue. Zozi nwan: “Mín nianman bala, sa nzue kaan maan n nún.” ⁸ Ò 'ba yò sò'n kusu, anin Zozi menian'n-mò a hò kulo elò, be le kò a to like be 'ba li.

⁹ Ehi a, balasua'n nwan: “E! Anianman bian, é ti Zufò, mín kusu n di Samali balasua, nan ò yò se mò é le sele mín nzue'n?” M'ò man balasua'n le kan sò'n, y'ò le ke Zufò'n-mò non Samali menian'n-mò nni man.

¹⁰ Zozi nwan: “Sé ò ti ké é sí like'n mò Nyanmian fa ce menian, ése se é sí sòanlan'n m'ò le sele wó nzue nin an, ahan wó lili wó yê é 'sele yí maan ò man wó ngòan nzue fe m'ò nzisan man lé ò.”

¹¹ Balasua'n tili yí sò a, yí nwan: “Yemínlín, é le man bokiti, yê sikala ehi kusu abò hòli, anin ninhan yê é 'sa ngòan nzue fe sò'n man mín ò? ¹² Yé nan Zvakòbu falí sikala nzue kpa ehi manlín yé nán ése bie ò. Yí bòbò muonun, ò non yí mma'n-mò, non yí ayemua'n-mò be nonlín nun nzue'n bie. Nan é ti wó die se dede mò é 'nyan nzue biekun kpa m'ò tala ehi asò man yé ò? É jònlín ké é ti kpa tala Zvakòbu ò?”

¹³ Ehi a, Zozi nwan: “Sòanlan m'ò non nzue ehi'n, nzuhoé 'kun yí biekun. ¹⁴ Nan sòanlan m'ò kò non nzue'n mò n gò sa n gò man yí'n, yí die, nzuhoé ngun man yí lé. Ò sanlín ke nzue sò'n mò n gò sa n gò man ò kò non'n, ò 'kaci asutile mò nyanmiansò ngòan'n fi nun fite ò.”

¹⁵ Ehi, Samali balasua'n manlín yí nòan sò a, yí nwan: “Yemínlín, se yí sò a, anin man mín bie n nún nán nzuhoé a ngun mín kón. Yí die anin cian fufòle mín mma nza man nzue ewa kón.”

¹⁶ Zozi nwan: “Balasua, kò fele wó hun, é non yí be bála ewa.”

¹⁷ Zozi hanlín sò a, balasua'n nwan: “N nja man bian.”

Ehi a, Zozi nwan: “Sé é se ké é ja man bian an, ò ti fóón. ¹⁸ Afi mín sí ké a ja mmelenzua ngòkò non a yila, yê nunhan'n kusu mò é non yí be wò ebele'n, ò jalí man wó. Sakpa, a han ananhòle.”

19 Mò Zozi hanlín ehí'n, balasua'n nwan: “Yemínlín, m'an nwun ké ε tí Nyanmian kpòmanfòe sakpa. 20 Yé nan-mò sòlì Nyanmian bòka ehí asò, kòsò emò Zufò'n-mò díe, emò nwan líka m'ò fata ké bé sò Nyanmian'n y'ò le Zoluzalemòn.”

21 Zozi nwan: “Balasua, de dí ké ò 'ba ju mèlé bie, emò ngò sò man Sìe'n bòka ehí asò kón, ò non Zoluzalemòn kòsò kón. 22 Emò Samali amma, emò lé sò Nyanmian, kòsò emò nzì man yí. Nan yé Zufò'n-mò, yé díe, yé sí yí. Ò sanlín ké Nyanmian nanndì Zufò'n-mò asò yê ò de eyuadí nún atí ngòan ò. 23 Nwun yí ké mèlé bie lé ba, mèlé sò nún a ju a yue bòbò, mò bé mò bé sò Sìe'n kpa'n, bé 'sò yí wawé nún nún ananhòle nún. Ò sanlín ké sò menian'n-mò yê Sìe'n lé kpòndé ò. 24 Nyanmian Kpìlì tí wawé. Yí tí, bé mò bé sò yí'n, ò fata ké bé sò yí wawé nún nún ananhòle nún.”

25 Zozi hanlín ehí a, balasua'n nwan: “Mín díe, mún sí ké *Mesi'n, (defòe'n mò *gèlèkì aníe nún anun bé fèlé yí *Kilisi'n), ò 'ba a. Nan sé ò ba a, ò 'ba hehele yé ninngé'n kòlaatin.”

26 Zozi nwan: “Kilisi'n y'ò le mín, mín mò mún kan ejòlé'n mún kele wó ewa'n.”

27 Ké Zozi anòan 'tò ala, yí menian'n-mò kò ju ebele. Mò bé nwunlín ké ò non balasua'n lé jòjò'n, ò kò sin bé nwòn kpa. Kòsò bé bie fíí a ngòala man yí bisa ké: “É 'se bala'n sé?” Anaan: “Nzu ejòlé díe yê ε lé kan kele yí ò?”

28 Ehí a, balasua'n kò yaci yí bua nún ebele ò kò hò kulo. Ò kò hò kò bò kulo mma'n-mò amanníe. 29 Yí nwan: “Ebia-mò, emò bála a nian, bian kún jin yé nan Zvakòbò sikala nún asò elò. Ò'a han mín ninngé'n mò mún yò'n kòlaa anwòn ejòlé ò'a hele mín. Asò bian sò'n, nán Kilisi nún ò?” 30 Ehí a, bé mò bé tìlì ejòlé sò'n kòlaa, bé fì kulo ebele bé kò kpò Zozi.

31 Ò 'ba yò sò'n kòsò, mò bala'n hòlì kulo ò 'kò a bò kpaye'n, Zozi menian'n-mò fèlèlì yí a, bé nwan: “*Labi, dí like!”

32 Zozi nwan: “N ne mín alíe kún mò mún dí ò, alíe sò'n, emò nzì man yí.”

33 Yí menian'n-mò tìlì yí sò a, bé kò bisa bisa bé nwòn ké: “Asò sòanlan bie a béle yí like a lí ò?”

34 Ehí a, Zozi nwan: “Mín alíe'n mò mún dí'n y'ò le junman'n mò mín Sì sòanlín mín ké m mála n ní'n. Ò tí kpa ké mún yò yí ehulo like, yí tí, junman'n m'ò falì manlín mín'n, ò fata ké mún dí yí kòlaa maan ò yue. 35 Emò díe, emò nwan bé gua bé ninngé nún an, ò dí sala nnan nán b'a tí. Ò tí man sò? Nan mín díe, mún kan mún kele emò ké emò tó bé nyín bé nían ebo ehí-mò, sò ninngé'n-mò kòlaa a tin, bé étíe a ju. 36 Sòanlan'n m'ò lé tí ebo'n, b'a bò yí bò bé lé tua yí kalé dada angònmún. Ebo nún asò ninngé'n mò bé lé hòhuan yí nwan nán ò'a nzeci man'n, ò tí ké menian mò bé lé fèlé bé maan bé nyan nyanmiansò ngòan m'ò le man ayuelíe'n. Ò man sòanlan'n m'ò yòlì ebo'n, ò non sòanlan'n m'ò lé tí'n, bé munnyuan bé dí fè kún. 37 Bé kan ké: ‘Sòanlan kún yò ebo nán sòanlan fòfòle a tí.’ Ejòlé sò'n, ò tí ananhòle. 38 Nan mín díe, mún kan mún kele emò ké, nán emò yê b'a lí ebo nún asò junman ò, menian nòfòle yê b'a lí sò junman ò. Nan m'an sòan emò ké emò hó fá sò alíe.”

39 Ò non Zozi anòan mò ò 'tò ala, Samali menian'n-mò kò fite fite ebele. Kémò balasua'n hanlín ké Zozi a han yí ninngé'n m'ò yò'n kòlaa anwòn ejòlé ò a hele yí'n, ò man Samali kulo nún asò menian dòn lelí Zozi lílì. 40 Ehí atí, mò Samali menian'n-mò walì Zozi anwòn ebele'n, bé bótòlì yí ké ò tánlan bé nwòn ebele kaan. Mò bé hanlín sò'n, Zozi nún bé ngò su yí nwòn akpòlòwa, ò kò lí élé nnyuan bé nwòn ebele. 41 Ò fì ejòlé'n mò yí muonun ò lé kan nún atí, ò man mmiekun-mò dòn kò le yí kò lí. 42 Mò bé tìlì ejòlé'n mò Zozi lé kan'n, bé kpèlì bé nyín balasua nún anwòn elò a, bé nwan: “Sian díe, nán wó ejòlé'n mò ε hanlín nún atí y'ò man y'a le y'a lí ò, nan yé muonun y'a tí yí nwan nún ejòlé. Y'a nwun yí ananhòle ké ò tí mân'n Ngòandefòe sakpa.”

Zozi 'ba man abiliba kpìlì kún awa nún anwòn sa

43 Ehí, Zozi kò lí cian nnyuan Sisaa ebele, ò kò tu yí bò kò hò Galile mân nún. 44 Zozi muonun fa kan ké, “Nyanmian *kpòmanfòe bíala le man anyinnzò yí muonun yí kulo.”

45 Nan kòsò, sian'n m'ò hòlì julì Galile'n, elò menian'n-mò sòlì yí nún kanlanman. Ò sanlín

ke mɔ be 'di Zufu'n-mɔ feti'n mɔ be fele yí *Paki'n wɔ Zoluzalemɔn'n, bé mɔ be hɔli elɔ'n, be nwunlin ninng'e'n kwalaa mɔ Zozi yɔli yí feti'n n'anun'n.

⁴⁶ Mɔ Zozi juli Galile mân n'n anun'n, ɔ hɔli Kana kulo n'n asu elɔ biekun, lika m'ɔ fali nzue kacili nzan'n. ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun bian kɔn wɔ Kapɛɛnawɔmɔn kulo n'n asu. Bian sɔ'n tɪ Galile mân n'n asu belemgbin n'n abuliba kpili kɔn. Yí wa belenzua kɔn a fɔke. ⁴⁷ Mɔ abuliba sɔ'n tɪli ke Zozi fi Zude ɔ'a a Galile'n, ɔ kɔ a kɔ tɔ Zozi Kana ebele. ɔ kɔ sele yí ke yí wa'n ka kaan wu, yí ti ɔ bála nán ɔ mán yí nwɔn sá.

⁴⁸ M'ɔ hanlin sɔ'n, Zozi nwan: “Emɔ diɛ b'a nnwun man asinbenwɔn ninng'e ɔ nɔn nzɔle angɔnmɪn an, emɔ nne nni man.”

⁴⁹ Bian'n nwan: “Yé Mɪn ajo! Man ye hɔ, se a mma man an, mɪn wa'n 'ba wu.”

⁵⁰ Ehi a, Zozi nwan: “Kɔ awulo! Nán wɔ wa n'n anwɔn a sa.” Bian'n kɔ le Zozi anwan ejɔle sɔ'n m'ɔ hanlin'n kɔ li. ɔ kɔ sa kɔ hɔ awulo. ⁵¹ Mɔ ɔ 'kɔ'n, ɔ nɔn yí ngɔa'n-mɔ kɔ yia. Bé nwan: “Yé mɪn, wɔ wa n'n anwɔn a sa!”

⁵² Ejɔle'n kɔ sin bian n'n anwɔn, yí nwan: “E! Anun dɔɛ benin asu yê yí nwɔn salɪ ɔ?”

Ngɔa'n-mɔ nwan: “Anónman eyua kɔ yɔ dɔɛ kɔn yê ebunnun'n fi yí nwɔn tuli ɔ.”

⁵³ Ehi, bian'n nwunlin ke dɔɛ'n mɔ Zozi hanlin ke: “Kɔ awulo nán wɔ wa n'n anwɔn a sa.” Dɔɛ sɔ n'n asu yê yí wa n'n anwɔn salɪ ɔ. ɔ fi mɛle sɔ'n, ɔ nɔn yí awulo amma'n-mɔ kwalaa be kɔ le Zozi be kɔ li.

⁵⁴ Ke Zozi fi Zude mân n'n ɔ salɪ walɪ Galile mân n'n, yí kpê nnyuan asu m'ɔ yɔ asinbenwɔn like m'ɔ tɪ nzɔle n'n anun.

5

Zozi 'ba man bubuluwafɔe kɔn anwɔn sa

¹ Ehi anzin, cɪan kɔn anun Zufu'n-mɔ le di bé feti bie Zoluzalemɔn elɔ. Zozi kɔ hɔ bie. ² Zoluzalemɔn kulo'n, b'a le yí nwɔn. Yí nwɔn anwan'n kɔn li Mmɔva Anwan. Anun nzubula kɔn wɔ mmɔva anwan sɔ n'n anwɔn ebele. Nzubula sɔ'n be fele yí *ebele anɛ n'n anun Betesada. B'a sisi yí nwɔn abalanda nnun (m'ɔ tɔ sɔ nnun'n ce nzubula n'n anun nnyuan). ³ Nwuluwafɔe dɔɔn kpa lɪla abalanda sɔ'n-mɔ anun. Anyunsinlinwafɔe, nɔn bé mɔ be tia be tɔ sɔ, nɔn bubuluwafɔe, bé kwalaa be lɪla ebele. (Be le nwɔnndɛ ke nzubula'n bɔ mgbaha. ⁴ ɔ sanlin ke ɔ ju mɛle'n bie a, nyanmiansɔ bɔfɔe kɔn ju nzue n'n anun ɔ bɔ yí mgbaha. Se ɔ yɔ sɔ a, wuluwafɔe m'ɔ kɔ li mɔva kɔ tɔ nun'n, anun yí nwɔn a sa.) ⁵ Nwuluwafɔe sɔ'n-mɔ anun kɔn wɔ ebele, ewue a bɔ yí dede afɔe abulasan n'n mɔcɔɛ. ⁶ Zozi nɪan yí nna m'ɔ la n'n an, anun ɔ'a nwun ke ewue'n bɔli yí nán ɛnɛ bie ɔ. Ehi a, ɔ kɔ bisa yí ke: “E kulo ke wɔ nwɔn sa ɔ?”

⁷ Wuluwafɔe'n nwan: “Yemɪnlin, mɪn kulo ke mɪn nwɔn sa ɔ, nan kɔsɔ n ne man sɔanlan fíi mɔ se nzue'n bɔ mgbaha a, ɔ fa mɪn tɔ nun ɔ. ɔ nɔn mɔ mɪn 'yɔ dede mɪn 'kɔ a tɔ nun'n, anun sɔanlan fɔfɔle a li mɔva a tɔ nun.”

⁸ Zozi nwan: “Jasɔ, fa wɔ ebeɛ'n, nanndɪ kɔ.” ⁹ Ebele ala, bian n'n anwɔn kɔ sa. ɔ nɪanlin ebele ɔ fali yí ebeɛ n'n ala, ɔ le nanndɪ kɔ.

Zufu'n-mɔ *ɛnwɔnmɪan ele cɪan n'n anun yê Zozi yɔli like sɔ n'n ɔ. ¹⁰ M'ɔ yɔli sɔ'n, Zufu mgbain'n-mɔ kɔ han kɔ hele bian'n mɔ yí nwɔn a sa'n ke: “Ene tɪ ɛnwɔnmɪan ele cɪan, mala'n ngele man ke ɛ sɔa wɔ ebeɛ n'n ɛnɛ. A tɔn mala.”

¹¹ Bian'n nwan: “Sɔanlan'n mɔ ɔ'a man mɪn nwɔn a sa'n, yí nwan n jasɔ n vá mɪn ebeɛ'n, n nánndɪ n gɔ.”

¹² Bé nwan: “Nwan yê ɔ selɪ wɔ ke ɛ fá wɔ ebeɛ'n ɛ nánndɪ'n?”

¹³ Bian'n nnwun man sɔanlan ehɔle kɔn'n m'ɔ manlin yí nwɔn salɪ'n, ɔ sanlin ke menian sɔnlin ebele n'n ati, Zozi kɔ jasɔ ebele.

¹⁴ Ehi anzin, Zozi nɔn yí kɔ yia Nyanmɪan awulo n'n anun. Yí nwan: “Nɪan, sɪan diɛ, wɔ nwɔn a sa, yí ti n'ɛ yɔ ɛtɛ fíi kún nán munnzue m'ɔ tala ehɪnlɪnka a ndɔ man wɔ.”

¹⁵ Mɔ Zozi hanlin sɔ'n, bian'n kɔ hɔ kɔ tɔ Zufu mgbain'n-mɔ ɔ kɔ han kɔ hele bé ke Zozi y'ɔ manlin yí nwɔn salɪ ɔ. ¹⁶ ɔ fi mɛle sɔ'n yê Zufu mgbain'n-mɔ mantanlin Zozi ejɪjɪɛ ɔ. ɔ sanlin

ke enwɔnmian ele cian yê Zozi yɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ ɔ. ¹⁷ Nan m'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ ke: “Enɛ nun enɛ, mɔn Si te di junman, mɔn kɔsɔ, mɔn sa wɔ junman nwon.” ¹⁸ Ejɔle kpɔle kɔnmgbɛ ehi m'ɔ hanlin nun ati, sian diɛ anin ehuan bɔbɔ yê Zufɔ'n-mɔ kpɔnndɛ ke bɛ kun yɔ ɔ. Nán like'n mɔ ɔ'a yɔ yɔ enwɔnmian ele cian kɔnmgbɛ nun ala ati ɔ, nan esɛ ɔ'a han ke yɔ Si y'ɔ le Nyanmian. Anin ɔ ti ke ɔ le kele yɔ nwon ke ɔ nun Nyanmian sɛ.

Zozi 'ba han yɔ tunmin nun anwɔn ejɔle

¹⁹ Zozi kɔ han kɔ hele Zufɔ mgbain'n-mɔ ke: “Mun kan yɔ ananhɔle mɔn kele emɔ ke Baa'n, ɔ mmɔ man yɔ ti anun ɔ nyɔ man like fíí. Like m'ɔ kɔ nwun ke Siɛ'n le yɔ'n, yɔ bie y'ɔ yɔ ɔ. Like biala mɔ Siɛ'n yɔ'n, Baa'n kɔsɔ yɔ bie. ²⁰ ɔ sanlin ke Siɛ'n kulo Baa'n yê ɔ'a hele yɔ ninngɛ'n-mɔ kwalaa tin mɔ yɔ muonun ɔ yɔ'n. Siɛ'n 'ba fa ninngɛ mgbili mmiekun-mɔ mɔ bɛ tala ehika maan ɔ yɔ. Sian'n, ɔ 'ba sin emɔ anwɔn. ²¹ Nan ke menian'n-mɔ wu a, Siɛ'n tinngɛ bɛ ɔ man bɛ nyan ngvan'n, yɔ sɔ kɔsɔ ala, sɔvanlan mɔ Baa'n kulo ke ɔ nyan ngvan'n, ɔ 'nyan ngvan. ²² Yê Siɛ'n mmua man sɔvanlan fíí ndɛɛ. Nan ɔ'a man Baa'n tunmin ke ɔ búa menian'n-mɔ ndɛɛ ²³ nán menian'n-mɔ kwalaa anyin a sɔ Baa'n ke bɛ nyin sɔ Siɛ'n. Sɔvanlan mɔ yɔ nyin nzɔ man Baa'n, anin yɔ nyin nzɔ man Siɛ'n m'ɔ sɔvanlin Baa'n.

²⁴ “Mun kan yɔ ananhɔle mɔn kele emɔ ke sɔvanlan biala m'ɔ tie mɔn ejɔle'n mɔ esɛ ɔ de sɔvanlan'n mɔ ɔ'a sɔvan mɔn'n di'n, sɔvanlan sɔ'n, anin ɔ le nyanmiansɔ ngvan'n. Bɛ mmu man yɔ fɔɔ kón. ɔ fi ewue nun ɔ'a fite ngvan nun. ²⁵ Mun kan yɔ ananhɔle mɔn kele emɔ ke mɛle'n le ba, mɛle sɔ nun a ju bɔbɔ, mɔ bɛ mɔ b'a wu'n, bɛ 'ba ti Nyanmian Awa nun anin'n. Nan bɛ mɔ bɛ kɔ ti yɔ nun'n, bɛ 'nyan nyanmiansɔ ngvan'n. ²⁶ Kemɔ Siɛ'n muonun ti ngvan baka'n, ɔ'a man yɔ Wa'n kɔsɔ a kaci ngvan baka. ²⁷ ɔ'a man Baa'n tunmin ke ɔ búa menian'n-mɔ ndɛɛ, ɔ sanlin ke ɔ ti *Mân Baa. ²⁸ Nán bɛ man ehi sin bɛ nwon. ɔ sanlin ke mɛle'n le ba mɔ bɛ mɔ b'a wu'n, bɛ 'ba ti yɔ nun'n bɛ fi bɛ seka'n-mɔ anin bɛ fite fite. ²⁹ Bɛ mɔ bɛ bɔli bala kpa'n, bɛ fi ewue nun bɛ 'tinngɛ bɛ nyan nyanmiansɔ ngvan m'ɔ le man ayueliɛ'n. Nan bɛ mɔ bɛ bɔli bala etiɛ'n, bɛ fi ewue nun bɛ 'tinngɛ bɛ tua bɛ nyɔliɛ etiɛ nun anwɔn kale. ³⁰ Mun mmɔ man mɔn ti anun mɔn nyɔ man like fíí, yê mɔn ndɛɛ'n mɔ mɔn bua'n kɔsɔ, mɔ Nyanmian nwan m múa'n yê mɔn 'bua ɔ. Mɔn ndɛɛ ebua'n ti fɔɔn, ɔ sanlin ke mɔn mgbɔnndɛ man mɔ mɔn muonun mɔn kulo. Sɔvanlan'n m'ɔ sɔvanlin mɔn'n, m'ɔ kulo'n yê mɔn yɔ ɔ.

Ninngɛ mɔ bɛ di Zozi tunmin nun anwɔn adanzɛ'n

³¹ “Sɛ ɔ ti ke mɔn ngɔnmɔn yê mɔn di mɔn muonun mɔn nwon adanzɛ a, ahan mɔ mɔn kan'n, mɔn kwalaa mɔn se ke nán bɛ bu yɔ ananhɔle. ³² Nan sɔvanlan fɔfɔle y'ɔ di mɔn nwon adanzɛ ɔ. Yê mɔn si ke mɔn nwon ejɔle'n m'ɔ hanlin'n ti ananhɔle. ³³ Emɔ yɔli menian bɛ hɔli *Zɔvan anwɔn elɔ, yɔ kɔsɔ ɔ lili ananhɔle nun anwɔn adanzɛ. ³⁴ Mɔn diɛ, mɔn mgbɔnndɛ man ke sɔvanlan lí mɔn nwon adanzɛ. Nan mɔn kan ninngɛ sɔ'n-mɔ anwɔn ejɔle mɔn kele emɔ maan emɔ nyan ngvan. ³⁵ Anin Zɔvan ti ke kanlanniɛ mɔ b'a sɔ m'ɔ le ta ɔ. Emɔ hulɔli ke bɛ 'tanlan yɔ jawe nun anin nán bɛ di fɛ mɛle kaan. ³⁶ Nan mɔn diɛ, n ne adanzɛ kɔn biekun m'ɔ tala mɔ Zɔvan lili'n. Junman'n mɔ Siɛ nun a fa a man mɔn ke n ní mɔ mɔn di'n, junman sɔ'n bɔbɔ di mɔn adanzɛ ke Siɛ'n yê ɔ'a sɔvan mɔn ɔ. ³⁷ Yê Siɛ'n kɔsɔ mɔ ɔ'a sɔvan mɔn'n, ɔ di mɔn nwon adanzɛ. Emɔ tɔli man yɔ nun'n lé, esɛ emɔ nwunlin man yɔ nwon lé. ³⁸ Kemɔ emɔ nne man sɔvanlan'n mɔ Siɛ'n sɔvanlin yɔ'n nni man'n, ɔ man emɔ nva man yɔ ejɔle'n bɛ nzie man. ³⁹ Emɔ sɔvan Nyanmian *Ehele Ejɔle'n seɛ, afi emɔ jɔnlin ke nun yê emɔ 'nyan nyanmiansɔ ngvan nun ɔ. ɔ ti ananhɔle. Ehele Ejɔle'n kɔsɔ, mɔn nwon ejɔle y'ɔ kan ɔ. ⁴⁰ Nan kɔsɔ emɔ ngulo man ke bɛ ba mɔn nwon nán bɛ nyan ngvan.

⁴¹ “Mɔn mgbɔnndɛ man ke sɔvanlan bó mɔn dunman kpa. ⁴² Afɔ mɔn si emɔ, mɔn si ke emɔ ngulo man Nyanmian. ⁴³ Mɔn Si yê ɔ'a sɔvan mɔn maan m'an a ɔ. Kɔsɔ emɔ ngulo man ke bɛ de mɔn. Nan kɔsɔ sɛ sɔvanlan bie bɔ yɔ ti anin ba a, yɔ diɛ emɔ de yɔ. ⁴⁴ Emɔ ngulo man ke Nyanmian angɔnmɔn cein yɔ emɔ ayɛ. Nan emɔ kulo ke emɔ muonun yɔ bɛ nwon ayɛ. ɔ y'ɔ sɛ nán emɔ a le mɔn a li? ⁴⁵ Nan kɔsɔ, emɔ nán bɛ jɔnlin ke mɔn 'ba bu emɔ fɔɔ wɔ mɔn Si

anyunnun. Nan *Moyizɪ mɔ ɛmɔ a susu bɛ ti b'a gua yɪ sʊ'n, yɪ yɛ ɔ 'bu ɛmɔ fʊɔ ɔ. ⁴⁶ Afɪ sɛ ɔ ti kɛ ɛmɔ lɛli *Moyizɪ lili sakpa a, ahan ɛmɔ 'de mɪn kʊsʊ bɛ di. Ɔ sanlɪn kɛ mɪn nʊwɔn ɛjɔlɛ yɛ *Moyizɪ hɛlɛli ɔ. ⁴⁷ Nan sɛ ɛmɔ nne man ɛjɔlɛ'n mɔ Moyizɪ a hɛlɛ'n nni man an, ɔ 'yɔ sɛ nán ɛmɔ a le mɪn ɛjɔlɛ nɪn a li?"

6

Zozi 'ba fa kpaɔn nnun nɔn ejue nnyuan

man menian akpu nnun di

(Matie 14.13-21, Maaki 6.30-44, Luku 9.10-17)

¹ Ehi anzin, Zozi kɔ sa kɔ hɔ Galile mán nɪn anun ɛlɔ. Cian kʊn ɔ kɔ kpɛ Galile asue kpili'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ bieku kɛ *Tibeliadi'n, ɔ kɔ hɔ yɪ nzin ɛlɔ. ² Menian dɔɔn kpa kɔ si yɪ sʊ, ɔ sanlɪn kɛ bɛ nwunlin asinbenwɔn ninngɛ m'ɔ yɔli manlɪn nwuluwafɔɛ'n-mɔ anwɔn salɪ'n. ³ Zozi nɔn yɪ menian'n-mɔ kɔ fʊ kɔ tanlan bʊka kʊn asʊ. ⁴ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn Zufʊ'n-mɔ *Paki elie'n ka kaan ju bieku.

⁵ Ehi a, bɛ ti ebele kaan mɔ ɔ 'kɔ bie'n, Zozi 'tʊ yɪ nyɪn nɪan an, menian dɔɔn kpa lɛ ba yɪ nʊwɔn, nán ɔ'a bisa Filipʊ kɛ: “Filipʊ, ninhan yɛ yɛ 'nyan like yɛ to yɛ man menian nwala ehi di ɔ?” ⁶ Ɔ 'kan sɔ nán ɔ nɪan mɔ Filipʊ 'ba bua'n. Ɔ sanlɪn kɛ yɪ muonun ɔ si like mɔ ɔ 'ba yɔ ɔ.

⁷ Filipʊ nwan: “Sɛ bɔbɔ yɛ fa jɛtɛ fufue mma ɛya nnyuan yɛ to kpaɔn an, ɔ nza man fɪi mɔ bɛ nun kʊn biala nyan sin kaan sʊa di ɔ.”

⁸ M'ɔ Filipʊ anɔn tɔli'n, Zozi menian'n-mɔ anun kʊn, bɛ fɛlɛ yɪ Andele m'ɔ ti Simɔn Pɪeli anianman'n nwan: ⁹ “Kpafɛlɛ kaan kʊn wɔ ɛwa, ɔ le *ɔlɪzʊ kpaɔn nnun nɔn ejue nnyuan. Nan kʊsʊ menian nwala ehi, nzukɛ yɛ ɔ 'sa yɪ yɔ ɔ?”

¹⁰ Zozi nwan: “ɛmɔ mán menian'n-mɔ kʊalaa tɛtanlan asɪ.” Lika sɔ'n ti tɛtɛlɛ kpa, ndile dɔɔn kʊsʊ wɔ ebele. Mɔ Zozi hanlɪn sɔ'n, bɛ kʊalaa bɛ kɔ tɛtanlan asɪ. Bɛ mɔ bɛ walɪ ebele'n, mmelenzua mɔ bɛ wɔ bɛ nun'n, bɛ ju kɔ yɔ akpu nnun. ¹¹ Zozi kɔ fa kpaɔn nnun'n ɔ kɔ la Nyanmɪan asɪ ɔ kɔ hye kɔ man bɛ. ɛsɛ ɔ kɔ fa ejue nnyuan'n ɔ kɔ la Nyanmɪan asɪ bieku ɔ kɔ hye kɔ man bɛ. Sʊanlan kʊn biala nyanlɪn mɔ yɪ kunnun jɔ yɪ nʊwɔn ɔ lili.

¹² Mɔ bɛ kʊalaa bɛ yuelɪ didi'n, Zozi kɔ han kɔ hele yɪ menian'n-mɔ kɛ: “ɛmɔ sɪsa yɪ bʊ'n mɔ ɔ'a ha'n, nán bɛ ju fɪi bɛ tʊ.” ¹³ Ɔlɪzʊ kpaɔn nnun'n, bɛ lili dede m'ɔ halɪ yɪ bʊ mɔ Zozi menian'n-mɔ sɪsalɪ'n, ɔ ti ece mma bulu nɔn nnyuan.

¹⁴ Mɔ menian'n-mɔ nwunlin asinbenwɔn like'n mɔ Zozi yɔli'n, bɛ nwan: “Nyanmɪan *kpɔmanfɔɛ'n mɔ bɛ kan kɛ ɔ le ba'n, sakpa, yɪ y'ɔ le bian ehi ka.”

¹⁵ Mɔ Zozi nwunlin kɛ bɛ 'kpɔnndɛ bɛ fa yɪ bɛ sie bɛ belemgbin'n, yɪ ngɔnmɪn ɔ tɪli yɪ nʊwɔn ɔ hɔli bʊka nɪn asʊ ɛlɔ bieku.

Zozi 'ba nanndɪ Galile asue nɪn anyɪnsʊ

(Matie 14.22-33, Maaki 6.45-52)

¹⁶ Mɔ alɛ'n tɔli nun'n, Zozi menian'n-mɔ hɔli asue nɪn anɔn ɛlɔ. ¹⁷ Bɛ kɔ fʊ ɛlɛɛ kʊn anun bɛ lɛ kpɛ asue'n bɛ kɔ Kapeɛnawɔmɔn kulo nɪn asʊ. Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn alɛ nɪn a muan sʊ a yue, kʊsʊ Zozi a mma ndʊ man bɛ. ¹⁸ Anɪn asutue kʊsʊ lɛ tu sɛlɛ kpa. ¹⁹ Bɛ hanlɪn ɛlɛɛ'n bɛ hɔli dede kɔ yɔ cilo nnun anaan nsian'n, anɪn Zozi nanndɪ asue nɪn anyɪnsʊ ɔ lɛ ba bɛ nʊwɔn ebele. Ebele ala, esulo kɔ han bɛ, bɛ jʊnlɪn kɛ like bie ɔ. ²⁰ Nan m'ɔ walɪ dede m'ɔ ka kaan tʊ bɛ'n, yɪ nwan: “Mɪn ɔ, nán bɛ sulo.” ²¹ Sian'n m'ɔ hanlɪn sɔ'n, anɪn bɛ kulo kɛ bɛ fa yɪ ɛlɛɛ nɪn anun. Ebele ala, bɛ kɔ si asɪ, bɛ kɔ ju lika mɔ bɛ lɛ kɔ'n.

²² Ehi, meninsɔnman'n mɔ bɛ halɪ asue nɪn anzin ɛlɔ'n nwunlin kɛ mɛlɛ mɔ Zozi menian'n-mɔ 'kpɛ asue'n, anɪn ɛlɛɛ kʊnmgba cein yɛ ɔ si ebele ɔ. Bɛ si kɛ Zozi a nʊv man nɪn bie, yɪ menian'n-mɔ angɔnmɪn ala yɛ bɛ fʊli nɪn bɛ hɔli ɔ. Kʊsʊ mɔ alɛ hɪnlɪn'n, meninsɔnman'n 'ba ju a, anɪn Zozi nnɔn man ebele. ²³ ɛlɛɛ mmie-mɔ kʊsʊ fi Tibeliadi kulo nɪn asʊ, bɛ kɔ a kɔ sisi m'ɔ mantan lika mɔ yɛ Mɪn lali Nyanmɪan asɪ, ɔ falɪ kpaɔn'n manlɪn

meninsɔnman'n lili'n. ²⁴ Nan mɔ meninsɔnman'n nwunlin ke Zozi non yí menian'n-mɔ non man ebele'n, bé kɔsɔ be kɔ fa elee sɔ'n-mɔ be kɔ hɔ Zozi ekponnde Kapreenawɔmɔn.

Zozi yê ɔ ti kpavɔn m'ɔ man

be nyan nyanmiansɔ ngvan nin ɔ

²⁵ Menian'n-mɔ kɔ hɔ kɔ tɔ Zozi asue nin ebue kɔn elɔ Kapreenawɔmɔn kulo nin asɔ, bé nwan: “Labi, e juli ewa cian benin?”

²⁶ Zozi nwan: “Mun kan yí ananhɔle mun kele emɔ ke nán ke asinbenwɔn ninng'e'n mɔ emɔ ti yí bɔ nin ati yê emɔ le kpɔnnde mín ɔ. Nan kpavɔn'n mɔ emɔ a li dede bé kɔ a yí'n, yí ti yê emɔ le kpɔnnde mín ɔ. ²⁷ Alie'n m'ɔ seci'n, emɔ nán be di yí nwɔn junman. Nan emɔ lí alie'n m'ɔ man be nyan ngvan m'ɔ le man ayuelie nin anwɔn junman. Alie sɔ'n, *Mân Baa'n yê ɔ fa man ɔ. Yí yê Si'e Nyanmian Kpili a man yí atin ke ɔ fá alie sɔ'n mán mân nin ɔ.”

²⁸ Bé nwan: “Nzu yê ye 'yɔ nán y'a li junman mɔ Nyanmian kulo ɔ?”

²⁹ Zozi nwan: “Junman'n mɔ Nyanmian kulo ke emɔ di'n y'ɔ le ke emɔ lé sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan yí'n be lí.”

³⁰ Bé nwan: “Nzuke asinbenwɔn like die yê e 'yɔ maan ye nwun yí nán y'a le wɔ y'a li ɔ? Nzu junman die yê e kwalala yí di ɔ? ³¹ Daba, ewá nin anun elɔ, yé nannan-mɔ lili *mannan ke Ehele Ejɔle'n kan yí'n. Yí nwan: *ɔ'a man bé nyanmiansɔ kpavɔn b'a li.*”

³² Zozi nwan: “Mun kan yí ananhɔle mun kele emɔ ke, kpavɔn'n mɔ *Moyizi falɔ manlin emɔ anan-mɔ'n, nán nyanmiansɔ kpavɔn kpa nin ɔ. Nan nyanmiansɔ kpavɔn kpa'n y'ɔ le mɔ mín Si'e fa man emɔ'n. ³³ ɔ sanlin ke, kpavɔn kpa'n mɔ Nyanmian fa man menian'n-mɔ'n y'ɔ le sɔanlan'n m'ɔ fi nyanmiansɔ ɔ'a ju asɔ m'ɔ man mân'n nyan ngvan'n.”

³⁴ Ehi a, bé nwan: “Yemɔnlin, anun fa kpavɔn sɔ'n bie man yé cian daa e.”

³⁵ Zozi nwan: “Kpavɔn'n m'ɔ man be nyan nyanmiansɔ ngvan'n y'ɔ le mín. Sɔanlan biala m'ɔ kɔ a mín nwɔn'n, ehɔe ngun man yí lé. Yê sɔanlan biala m'ɔ kɔ le mín kɔ li'n, nzuhoe ngun man yí lé. ³⁶ Nan m'an han m'an hele emɔ, emɔ a nwun mín, kɔsɔ afi emɔ nne man mín nni man. ³⁷ Sɔanlan biala mɔ Si'e'n kɔ fa yí kɔ man mín'n, ɔ 'ba mín nwɔn. Yê sɔanlan biala m'ɔ kɔ a mín nwɔn'n, cian bie lé, mun nyi man yí. ³⁸ ɔ sanlin ke n vi nyanmiansɔ m'an mma man ke mun 'ba yɔ like mɔ mun kulo ɔ. Nan m malɔ ke mun 'ba yɔ like mɔ sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan mín'n kulo'n. ³⁹ Like mɔ sɔanlan'n mɔ ɔ'a sɔan mín'n kulo'n y'ɔ le ke bé mɔ ɔ'a fa bé ɔ'a man mín'n fíi n'ɔ minlin mín sa nun. Nan cian m'ɔ li sian nin anun, n dínge bé fi ewue nun maan be nyan nyanmiansɔ ngvan m'ɔ le man ayuelie'n. ⁴⁰ Like mɔ Si'e'n kulo'n y'ɔ le ke bé kwalaa mɔ be kɔ nwun Baa'n mɔ be kɔ le yí be kɔ li'n, be nyán nyanmiansɔ ngvan'n. Eɛe cian m'ɔ li sian nin anun, n dínge bé maan be fi ewue nun be jásv.”

⁴¹ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, Zufu'n-mɔ kɔ fe yí nwɔn eya, be le juɔ yí bé konvin abɔ ke yí nwan: “Kpavɔn'n m'ɔ fi nyanmiansɔ'n y'ɔ le mín”. ⁴² Bé nwan: “Zozi sɔ'n muonun, nán Zozefu awa die nin ɔ? Ye si yí si non yí nin. Yê ɔ yɔ se m'ɔ kan ke ɔ fi nyanmiansɔ yê ɔ'a ju ɔ?”

⁴³ Zozi nwan: “Emɔ yáci bé konvin abɔ ejɔɔle'n. ⁴⁴ Se emɔ nwun ke sɔanlan kɔn le ba mín nwɔn an, anun Si'e'n mɔ ɔ'a sɔan mín'n y'ɔ non yí a a ɔ. Mín kɔsɔ cian m'ɔ li sian nin anun, mun 'tinng'e yí maan ɔ fi ewue nun jasɔ. ⁴⁵ Afi b'a hele wɔ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ kalata nin anun ke: *Nyanmian 'ba hehele menian'n-mɔ kwalaa ninng'e.* Yí sɔ ati, sɔanlan biala m'ɔ kɔ tie Si'e'n kɔ fa yí atin die nin asɔ'n, ɔ 'ba mín nwɔn. ⁴⁶ Nán ke sɔanlan bie a nwun Si'e'n lé ti ɔ, nan sɔanlan'n m'ɔ fi Nyanmian anwɔn elɔ ɔ'a ju'n, yí ngɔnmun ala yê ɔ'a nwun Si'e nin ɔ. ⁴⁷ Mun kan yí ananhɔle mun kele emɔ ke sɔanlan biala m'ɔ kɔ le mín kɔ li'n, ɔ 'nyan ngvan m'ɔ le man ayuelie'n. ⁴⁸ ɔ sanlin ke alie mɔ be di a, be nyan ngvan'n y'ɔ le mín. ⁴⁹ Ke emɔ anan-mɔ lili mannan nin ewá nin asɔ elɔ'n, anun be halɔ ebele ɔ? ɔ yɔli dede bé kwalaa be yueli wu. ⁵⁰ Nan kpavɔn'n m'ɔ fi nyanmiansɔ'n die, sɔanlan m'ɔ kɔ li bie'n, ɔ nwu man lé. ⁵¹ Ngvan kpavɔn kpa'n m'ɔ fi nyanmiansɔ'n y'ɔ le mín. Sɔanlan m'ɔ kɔ li kpavɔn

sò'n bie'n, ò le ngvan cian daa. Kpaun'n mǎ mún 'fa mún man'n y'ò le mín nwonnaan'n. Mún 'fa mún man maan mân nún anun menian'n-mǎ nyan ngvan."

⁵² Ejòle sò'n m'ò hanlín nún anwòn, Zufu'n-mǎ kǎ su akpòlòwa kpili kpa bé afian elò, bé nwan: "Nan svanlan ehí muonun, ò 'yò se nán ò'a fa yí nwonnaan'n ò'a man y'a lí?"

⁵³ Zozi nwan: "Mún kan yí ananhòle mún kele emò ke se emò a nni man *Mân Baa nún anwonnaan'n, ese se emò a nnon man yí moja nún an, anún emò le man ngvan. ⁵⁴ Svanlan m'ò kǎ lí mín nwonnaan'n, m'ò kǎ non mín moja'n, ò le nyanmiansò ngvan m'ò le man ayueliè'n, ese cian m'ò lí sian nún anun, mún 'tinngè yí maan ò fi ewue nún ò jasò. ⁵⁵ Afí emò nwún yí ke, alíe kpa'n y'ò le mín nwonnaan'n yê nzan kpa'n y'ò le mín moja'n. ⁵⁶ Svanlan m'ò kǎ lí mín nwonnaan'n, mǎ ese ò kǎ non mín moja'n, anún ò non mín tí, mín kòsò, mún non yí tí. ⁵⁷ Kemò Siè'n mǎ ò'a svan mín'n tí así mǎ yí dunman nún yê mín kòsò n dí así'n, yí sò kòsò ala, svanlan m'ò kǎ lí mín nwonnaan'n, mín dunman nún, ò 'nyan ngvan. ⁵⁸ Kpaun'n m'ò fi nyanmiansò'n, ke ò tí yí nún anún. Ò tí man ke mǎ emò anan-mǎ lílí bè wulí'n. Svanlan m'ò kǎ lí kpaun sò'n, ò 'nyan ngvan ò tanlan así dahuu." ⁵⁹ Temòn mǎ Zozi 'kan ejòle ehí-mǎ ò kekele menian'n-mǎ ninngè'n, anún ò wǎ Kapèenawòmòn, Zufu'n-mǎ asònin sua nún anún.

Zozi menian'n-mǎ dǎon 'ba yaci yí tv

⁶⁰ Mǎ Zozi menian'n-mǎ dǎon tílí yí ejòle'n m'ò hanlín'n, bé nwan: "Hei! Ejòle ehí díe ò yò sí ò! Nwan svanlan díe yê ò kǎla sò dí ò?"

⁶¹ Mǎ Zozi nwunlín ke ehí anwòn yê yí menian'n-mǎ le jòjò bé konvín abò'n, yí nwan: "Yí tí, ehí yò sí man emò ò? ⁶² Nan anún se cian bie emò nwun ke *Mân Baa'n le fò kǎ líka m'ò fi walí nún an, yí díe, emò 'yò bé nwòn se? ⁶³ Nyanmian Wawè'n yê ò man bè nyan ngvan ò. Anwonnaan'n tí man líke fíí. Ejòle'n mǎ m'an han m'an hele emò'n, ò kele ke bè kpín bè nyan Nyanmian Wawè'n ò non nyanmiansò ngvan'n. ⁶⁴ Nan kòsò emò anun mmie-mǎ nne nni man." Zozi hanlín ke menian'n mmie-mǎ nne nni man, ò sanlín ke mǎ ò 'bò yí junman nún abò'n, ò sí menian mǎ bè nne bè nni man'n, ese ò sí svanlan'n mǎ ò 'kpè yí nwòn atín maan bè cí yí'n.

⁶⁵ Mǎ Zozi hanlín sò yuelí'n, ese yí nwan: "Ehíka atí, svanlan bíala mǎ mín Sí a nyí man yí ke ò bála mín nwòn'n, ò ngvála man mín nwòn ba."

⁶⁶ Ò fi èbèlè, yí menian'n mmie-mǎ dǎon yacilí yí tólí, b'a nzi man yí sò kón.

⁶⁷ M'ò yòlí sò'n, nán Zozi a bísa yí menian bulú non nnyuan'n ke: "Nan emò lílí, emò díe bè ngò man?"

⁶⁸ Ke Zozi anvan 'tò ala, Simòn Píelí kukulí yí nvan sò a, yí nwan: "Yé Mún, anún nwan svanlan díe anwòn yê yé 'kò ò? Wó yê wó nvan ejòle'n man bè nyan nyanmiansò ngvan m'ò le man ayueliè nún ò. ⁶⁹ Yé díe yé de wó yé dí, ese y'a nwun ke Svanlan Nwanzan-nwanzan'n mǎ Nyanmian a svan yí'n y'ò le wó."

⁷⁰ Mǎ Simòn Píelí hanlín sò yuelí'n, Zozi nwan: "Emò menian bulú non nnyuan'n, asò nán mín yê n vélelí emò ò? Nan kòsò emò anun kòn tí busuòfòe." ⁷¹ Svanlan sò'n mǎ Zozi le kan yí ejòle'n y'ò le Simòn Isikalíòtí awa Zudasí mǎ cian bie ò 'yí Zozi man'n. Zudasí sò'n tí Zozi menian bulú non nnyuan nún anún kòn.

7

Zozi anianman'n-mǎ nne man yí bè nni man

¹ Ehí anzin, Zozi kǎ hò mgbanza Galilé mân nún anun kulo'n-mǎ asò. Mgbanza sò nún anun, ò'a nju man Zude mân nún, ò sanlín ke elò Zufu mgbain'n-mǎ le kpònnde yí kun yí.

² Nan kemò anún Zufu'n-mǎ *Kpato Bò Feti'n ka kaan ju'n, ³ yí nianman'n-mǎ nwan: "Zozi, jasò ewa kǎ Zude maan wó menian'n-mǎ mǎ bè wǎ elò'n, bé kòsò bè nwún wó junman'n mǎ é le dí'n. ⁴ Svanlan m'ò kulo ke menian'n-mǎ nwun yí junman'n m'ò dí'n, ò nni man yí nviálíe nún. Ke wó lílí é dí junman sva'n, kǎ lí yí elò maan mân'n kǎlaa nwún wó." ⁵ Bè le kan sò'n, afí yí nianman'n-mǎ muonun, bè nne man yí bè nni man.

⁶ Zozi nwan: “Mín dié, mín mèlé dié kpa'n juli man, nan emò dié, mèlé kwalaa tí kpa man emò. ⁷ Emò dié, menian'n-mò ngwala man ké bé kpò emò, nan mín dié, bé kpò mín. Afí mún kan ké bé nyòlié'n tí eté. ⁸ Emò hó, bé hó lí feti'n, nan mín dié, mún nni man feti sò'n bie. O sanlín ké mín mèlé dié kpa'n juli man.” ⁹ Ké o hanlín sò hehelí bé yueli'n, o kò ha Galile.

Zozi 'ba hò Zoluzalemòn Kpato Bv Feti nún abv

¹⁰ Mò Zozi anianman'n-mò hòlí feti elie'n, sian'n yí kúsvu o kò kpò bé. Nan kúsvu o fiálí. O'a nyí man yí nwòn o'a ngele man menian'n-mò kwalaaatín. ¹¹ Mò bé 'di feti'n, anún Zufu mgbain'n-mò lé kpòndé yí. Ése anún bé lé bisa bisa: “O wò nin? O wò nin?”

¹² Meninsònman nún anún, anún bé lé su yí nwòn akpòlòwa. Mmie-mò nwan: “O tí sòanlan kpa.” Mmie-mò kúsvu nwan: “Céce, nán sòanlan kpa o, o lé laka laka menian'n-mò.” ¹³ Nan kúsvu kemò bé sulo Zufu mgbain'n-mò nún atí, bé ngwala man yí jawe nún kan.

¹⁴ Mò bé líli feti'n dede mò o 'kò yí afian'n, Zozi kò hò Nyanmian awulo nún anún o lé kò a hehele menian'n-mò ninngé. ¹⁵ Yí líke'n m'ò lé kele'n kò sin Zufu'n-mò anwòn, bé nwan: “Bian ehí mò o'a ngò man sukulu fíí'n, o yò sé mò o sí kalata kpíli sva o?”

¹⁶ Zozi nwan: “Ninngé'n mò mún kekele emò ewa'n, nán mín muonun mín tí anún ninngé yê mún kekele emò o, nan o fí sòanlan'n mò o'a sòan mín nún elò. ¹⁷ Sòanlan m'ò kulo ké o yò líke mò Nyanmian kulo'n, sé ninngé'n mò mún kele'n fí Nyanmian elò a, anaan o tí mín muonun mín tí anwòn ninngé a, o kwalaa o nwun yí. ¹⁸ Sòanlan m'ò kan yí muonun yí nwòn ejòlé'n, anún o lé kpòndé yí muonun yí anúnminnyanmòn. Nan núnhan m'ò kpòndé sòanlan'n m'ò sòanlín yí nún anúnminnyanmòn'n, sòanlan sò'n, o tí sòanlan kpa. O nni man ato fíí. ¹⁹ *Moyizí yê o falí mala'n manlín emò o. O tí man sò o? Kúsvu emò anún kòn bòbò nni man mala sò nún asv. Nzu atí yê emò kulo ké bé kún mín o?”

²⁰ Meninsònman'n nwan: “Wó, é tí man sòanlan kpa fififi, é le baye! Nwan yê o kulo ké o kún wó o?”

²¹ Zozi nwan: “Like kònmgba cein ehí mò m'an yò'n, o'a sin emò anwòn. Ejòlé sò nún a lò emò ngasi. Cian daa emò bò sv. ²² Emò tíe, Moyizí a man emò mala ké bé kpé mmelenzua'n-mò mmian nún. Sakpa kúsvu, mmelenzua mmian nún ekpé sò'n, emò anan-mò yò yí daba yí nzín nán b'a wò Moyizí. Kemò emò kulo ké bé di mala sò nún asv nún atí, *enwònman ele cian'n bòbò, emò kpé mmelenzua'n-mò mmian nún. ²³ Ké o kò yò nán emò a nwòn man Moyizí mala nún atí, enwònman ele cian'n muonun emò kpé mmelenzua'n-mò mmian nún. Nan sé emò kpé mmelenzua mmian nún enwònman ele cian nún an, anún nzu atí yê, sé m'an man kulo sòanlan dasannín kòn anwòn a sa enwònman ele cian nún an, anún emò fé mín nwòn eya sva o? ²⁴ Emò nán bé nian sòanlan anyunnún bé bua yí ndéé, nan emò búá ndéé ananhòlé nún.”

Menian'n-mò 'ba bisa bisa bé nwòn

sé Zozi yê o tí Kilisi nún an

²⁵ Ehí, anún Zoluzalemòn ebele menian mmie-mò lé kan ké: “Sòanlan'n mò yé mgbain'n-mò lé kpòndé yí bé kún yí'n, nán yí ahi? ²⁶ Bé nían ké o lé jòjò menian'n-mò anún ewa o, kúsvu bé nze man yí sa fíí. Asv yé mgbain'n-mò a nwun yí ananhòlé ké yí y'ò le *Kilisi'n, sòanlan'n mò o 'ba le yé tí nún o? ²⁷ Bian ehí dié, ye sí líka m'ò fí o. Kúsvu bé nwan Kilisi'n dié, sé o 'ba a, sòanlan fíí nnwun man líka m'ò fí'n.”

²⁸ Yí sò atí, mò Zozi 'kekele bé ninngé wò Nyanmian awulo nún anún'n, o kò tian nún, yí nwan: “Asv emò jònlín ké emò sí mín ése emò sí líka mò n vi'n sakpa o? Nán mín tí anwòn atín yê m'an a o, nan sòanlan'n m'ò sòanlín mín'n tí ananhòléfòé. Kúsvu emò nzi man yí. ²⁹ Mín dié mún sí yí, o sanlín ké n vi yí nwòn ebele yê m'an a o. Yí dein yê o sòanlín mín o.”

³⁰ Mò Zozi hanlín sò'n, bé 'kpòndé ké bé cí yí ebele ala. Nan sòanlan fíí a ngwala man yí cí, o sanlín ké anún yí dòé'n juli man. ³¹ Nan kúsvu meninsònman nún anún, menian dòvò lelí yí líli. Bé nwan: “Cian mò Kilisi'n kò a'n, asv o 'yò asinbenwòn ninngé m'ò tala sòanlan ehí dié'n-mò o?”

Be 'ba yi nzalafu'n-mo ke be ho hyi Zozi

³² Ehi, Zozi anwon ejole'n mo anun be le kikan yi nhun nhun menian nun anun'n, *Falisifue'n-mo tili yi kwalaa. Nyanmian *teyifue mgbain'n-mo non Falisifue'n-mo ko yi Nyanmian awulo nun anun nzalafu'n-mo ke be ho hyi Zozi. ³³ Mo nzalafu'n-mo holi juli Zozi anwon elo'n, yi nwan: "Min non emo ye 'tanlan mele kaan biekun kwalaa nán m'an ho swanlan'n m'o swanlin min nun anwon elo. ³⁴ Emo 'ba kpundé min, nan koso, emo ngo nwun man min. O sanlin ke lika mo min 'ba ho'n, emo ngo huala man elo ko."

³⁵ Zufu'n-mo le bisa bisa be nwon ke: "Anun ninhan lika die ye o 'ba ho dede mo ye kpundé yi a, ye nnwun man yi o? Asu o 'ba tva Zufu'n-mo mo b'a tu b'a sanndi be mo be ti man Zufu'n man nun'n nán o kekele be mo be ti man Zufu'n ninngé anaan? ³⁶ Afi yi nwan: 'Emo 'ba kpundé min, nan koso, emo ngo nwun man min. O sanlin ke lika mo min 'ba ho'n, emo ngo huala man elo ko.' Ejole ehi mo o'a han'n, yi bu kele se?"

Zozi 'ba han ngvan nzue nun anwon ejole

³⁷ Zufu'n-mo feti so'n koso, cian m'o li sian'n ye o ti feti'n cian kpili kpa nun o. Cian so'n, Zozi jasoli jinlanlin menian'n-mo kwalaa afian an, yi nwan: "Swanlan mo nzuhoe le kun yi'n, o bala min nwon o bala a non nzue. ³⁸ Ke Ehele Ejole'n kan yi'n, biala m'o ko le min ko li'n, ngvan nzue fofole fi yi ahonlin nun anun o 'sin wa wa wa." ³⁹ Ngvan nzue so'n mo Zozi le kan yi ejole ewa'n y'o le Nyanmian Wawe'n mo swanlan biala m'o ko le yi ko li nun asa 'kan yi'n. Yi temon so nun anun, anun swanlan fi asa hanlin man Wawe'n boba. O sanlin ke anun be wulali man Zozi anunminnyanmon.

⁴⁰ Mo Zozi hanlin so yueli'n, meninsoman'n ko bu be nwon nun. Mmie-mo nwan: "Bian ehi ti Nyanmian kpomanfue'n sakpa."

⁴¹ Mmie-mo koso nwan: "Kilisi nun o!"

Mmiekun-mo koso nwan: "Heei! Anun, Galile man nun ye Kilisi'n fi 'fite o? ⁴² Ehele Ejole'n kan ke Kilisi'n, o 'yo *Davidi abusuan nun anun swanlan, o fi Betelehemon, Davidi kulo nun asu."

⁴³ Ke o yoli mo Zozi dunman nun, meninsoman'n buli be nwon nun nun anun. ⁴⁴ Mmie-mo koso die, anun be le kpundé yi be ci yi, nan koso swanlan fi a ngwala man yi sa fa kan yi. ⁴⁵ Ke o yoli so'n, nzalafu'n-mo ko sa ko ho Nyanmian teyifue'n-mo non Falisifue'n-mo anwon elo. Ke be 'ju ebele ala, mgbain'n-mo nwan: "O yo se mo emo a nji man yi a mma man o?"

⁴⁶ Nzalafu'n-mo nwan: "Ejole'n m'o kan'n, nyanminsemun, ke ye wo ewa'n, swanlan fi hanlin man bie le."

⁴⁷ Falisifue'n-mo nwan: "Yi ti, emo koso, emo a man o'a laka emo bie o? ⁴⁸ Asu ye mgbain'n-mo nunhan kon anaan Falisifue'n-mo nunhan kon leli yi o lili man o? ⁴⁹ Meninsoman ehi, be die be nzi man *Moyizi mala'n, be ti menian mo b'a bo be sasan!"

⁵⁰ Falisifue so'n-mo mo be yiali ebele'n, Ninkodemun m'o wali tili Zozi cian kon kongwe'n, anun o wo be nun bie. ⁵¹ Yi nwan: "Ye mala nun anun, swanlan mo be nwunlin man like mo o'a yo'n, be mmua man yi ndee ke o di fob o." ⁵² Ejole so'n mo Ninkodemun hanlin'n ngo yo man be fe. Ehi a, be nwan: "Yi ti, wo koso wo e ti Galile swanlan? Suan Ehele Ejole'n nan e 'ba nwun ke Nyanmian kpomanfue fi fi man Galile."

[⁵³ Ke o yoli so'n, ehi jasu a, anun cuein o'a ho yi awulo, ehi jasu a, anun cuein o'a ho yi awulo.

8

Zozi non balasua'n m'o tvnln aja'n

¹ Ehi, Zozi fi Nyanmian awulo nun anun, o ko fite ko ho *Olivu buka nun asu. ² Yi alie hinlin, ngelemo tutun'n, Zozi ko sa ko ho Nyanmian awulo elo biekun. Ke o 'wolu ebele ala, meninsoman'n ko hyon ko kpunngé yi. Zozi ko tanlan asi o le kekele be ninngé. ³ O wo ebele kaan an, Nyanmian mala nun asu mgbain'n-mo non *Falisifue'n-mo non balasua kon

kɔ a kɔ tɔ yí. Balasua sɔ nun a tɔn aja. Bɛ kɔ fa yí bɛ kɔ sie menian'n-mɔ kwalaa anyunnun ebɛlɛ. ⁴ Bɛ nwan: “Kpain, balasua ɛhɪ a tɔn aja. Bɛ 'kɔ ju a, anɪn ɔ nɔn belenzua kɔn la. ⁵ *Moyizi kɔsɔ hanlɪn wɔ yɛ mala nun anɪn kɛ mmalasua sɔa-mɔ, yɛ tɔtɔ bɛ ebɔvɛ yɛ hún bɛ. Nan wɔ kɔsɔ, wɔ nwan nze?” ⁶ Bɛ 'kan sɔ bɛ tetie yí nɔan nun nán bɛ jinlan sɔ bɛ se kɛ ɔ'a yɔ ɛtɛ.

Mɔ bɛ 'bisa kosuan sɔ'n, anɪn Zozi a si yí ti asɪ. ɔ le yí sa'n ɔ le kɛkɛlɛ asɪɛ nun anwɔn. ⁷ Kɛmɔ anɪn bɛ tɛ bisa yí kosuan'n, Zozi kɔ kuku yí ti sɔ, yí nwan: “Emɔ nunhan kɔn m'ɔ yɔlɪ man ɛtɛ lɛ'n, ɔ lí mɔa ɔ tɔ ebɔvɛ bɔ balasua ɛhɪ.” ⁸ Kɛ ɔ hanlɪn sɔ yueli'n, ɛsɛ ɔ kɔ si yí ti asɪ biekun ɔ le kɛkɛlɛ asɪɛ nun anwɔn.

⁹ Bɛ mɔ bɛ nɔn balasua'n wali'n, kɛ bɛ tɪlɪ ejɔlɛ sɔ'n, bɛ mgbain ɔ, bɛ mgbafɛlɛ ɔ, bɛ kwalaa bɛ kɔ yaci balasua nun ebɛlɛ bɛ kɔ hɔ. Balasua nun angɔnmɪn kɔ ha Zozi anwɔn ebɛlɛ. ¹⁰ Zozi kɔ kuku yí ti sɔ ɔ kɔ bisa balasua'n kɛ: “Balasua, menian'n-mɔ wɔ nin? Sɔanlan fíí a ndua man wɔ ɛtɛ nun anwɔn kalɛ ɔ?”

¹¹ Balasua'n nwan: “Mín mɪn, sɔanlan fíí a nze man mín sa.”

Zozi nwan: “Sɛ sɔanlan fíí a nze man wɔ sa a, mín kɔsɔ mɪn nze man wɔ sa fíí. Yí ti, kɔ, nan kɔsɔ n'ɛ yɔ ɛtɛ fíí kón.”]

Mân nun anɪn kanlannɛ'n y'ɔ le Zozi

¹² Anɪn Zozi tɛ wɔ Nyanmɪan awulo nun anɪn ebɛlɛ. ɔ kacili yí nyɪn bagua nun anwɔn ɛlɔ biekun an, yí nwan: “Mân'n kanlannɛ'n y'ɔ le mín. Sɔanlan m'ɔ kɔ si mín sɔ'n, ɔ nnanndɪ man awosin nun lé, nan ɔ 'nyan kanlannɛ'n m'ɔ man ngɔan'n.”

¹³ *Falisifɔvɛ'n-mɔ nwan: “Wɔ muonun ɛ le di wɔ nwɔn adanzɪɛ, yí sɔ ati wɔ ejɔlɛ'n mɔ ɛ le kan'n tɪ ato.”

¹⁴ Zozi nwan: “Sɛ mɪn di mín nwɔn adanzɪɛ bɔbɔ a, mín ejɔlɛ'n mɔ mɪn kan'n tɪ ananhɔlɛ. ɔ sanlɪn kɛ mɪn sɪ líka mɔ n vi m malɪ ɔ, ɛsɛ mɪn sɪ líka mɔ mɪn kɔ ɔ. Nan ɛmɔ diɛ, ɛmɔ nzɪ man líka mɔ n vi m malɪ ɔ, ɛsɛ ɛmɔ nzɪ man líka mɔ mɪn kɔ ɔ. ¹⁵ ɛmɔ bua bɛ ndɛɛ'n kɛ kulo menian'n-mɔ bua yí'n. Nan mín diɛ, mɪn mmua man sɔanlan fíí ndɛɛ. ¹⁶ Sɛ mín nwan mɪn 'bua ndɛɛ a, mín ndɛɛ ebua'n tɪ fɔ́ón. ɔ sanlɪn kɛ nán mín ngɔnmɪn yɛ mɪn 'bua ɔ, nan mɪn nɔn Sɪɛ'n m'ɔ sɔanlɪn mín'n yɛ yɛ 'bua ɔ. ¹⁷ B'a heɛ wɔ mala nun anɪn kɛ sɛ menian nnyuan adanzɪɛ elie'n yɔ kɔn an, bɛ fa bɛ ejɔlɛ nun ananhɔlɛ. ¹⁸ Mín muonun mɪn di mín nwɔn adanzɪɛ, ɛsɛ Sɪɛ'n kɔsɔ m'ɔ sɔanlan mín'n di mín nwɔn adanzɪɛ.”

¹⁹ Bɛ nwan: “Wɔ sɪ sɔ'n wɔ nin?”

Zozi nwan: “Sɪan diɛ, m'an nwun kɛ ɛmɔ nzɪ man mín, ɛsɛ ɛmɔ nzɪ man mín Sɪ. Nan sɛ ɛmɔ sɪ mín an, ahan ɛmɔ sɪ mín Sɪ kɔsɔ.” ²⁰ Mɔ Zozi 'kan ejɔlɛ sɔ'n, anɪn ɔ wɔ Nyanmɪan awulo nun anɪn líka mɔ bɛ tɔ keti'n. Sɔanlan fíí a nze man yí sa, ɔ sanlɪn kɛ anɪn yí dɛɛ'n juli man.

²¹ Zozi kɔ han kɔ heɛ bɛ biekun kɛ: “Mɪn 'ba hɔ mɪn yaci ɛmɔ mân'n mɪn man bɛ. ɛmɔ 'ba kpɔnndɛ mín, nan kɔsɔ ɛmɔ 'ka bɛ ɛtɛ nun anɪn bɛ wu. Líka mɔ mɪn kɔ'n, ɛmɔ ngɔala man ɛlɔ bie kɔ.”

²² Zufɔvɛ'n-mɔ nwan: “Bian ɛhɪ muonun, anɪn ɔ le ba hun yí nwɔn anaan? Afɪ yí nwan: ‘Líka mɔ mɪn kɔ'n, ɛmɔ ngɔala man ɛlɔ bie kɔ.’ ”

²³ Zozi nwan: “Asɪ ɛwa yɛ ɛmɔ fɪ ɔ, nan mín diɛ, n vi anwunno. ɛmɔ tɪ mân ɛhɪ anɪn menian, nan mín diɛ, n di man mân ɛhɪ anɪn sɔanlan. ²⁴ ɛhɪka ati yɛ mín nwan ɛmɔ 'ka bɛ ɛtɛ nun anɪn bɛ wu nun ɔ. Afɪ mín mɔ n di asɪ dahuu'n, sɛ ɛmɔ a nne man mín sɔanlan ɛhɔlɛ kɔn'n mɔ n di'n b'a nni man an, ɛmɔ 'ka bɛ ɛtɛ nun anɪn bɛ wu.”

²⁵ Mɔ Zufɔvɛ'n-mɔ tɪlɪ ejɔlɛ sɔ'n, bɛ nwan: “Wɔ ejian mɔ ɛ jin ebɛlɛ'n, nzu sɔanlan diɛ y'ɔ le wɔ?”

Zozi nwan: “Kɛ m gbɪn n di yí'n yɛ abɔbɔ nun anɪn n ganlɪn n geɛlɪ ɛmɔ nun ɔ. ²⁶ N ne ɛmɔ anwɔn ejɔlɛ dɔvɔn kpa mɔ mɪn kwalaa mɪn kan ɛsɛ mɪn kwalaa mɪn jinlan sɔ mɪn bu ɛmɔ fɔɔ. Nan kɔsɔ sɔanlan'n m'ɔ sɔanlɪn mín'n, ɔ tɪ ananhɔlɛfɔvɛ. M'ɔ hanlɪn heɛlɪ mín'n, yí ala yɛ mɪn kan mɪn keɛlɪ mân nun ɔ.”

²⁷ Ejòle sò'n mọ Zozi hanlìn'n, b'a ndi man yí bu ke yí Sị anwòn ejòle yê ò le kan kele bé ò. ²⁸ Eɛ Zozi kọ han biekun kọ tu sọ, yí nwan: “Cian mọ emọ 'ba fola *Mân Baa nún anwunno'n, cian sò'n yê emọ 'ba nwun mín sọanlan ehòle kòn'n mọ n di nún ò. Emọ 'ba nwun ke mín mmọ man mín ti anun mín nyọ man like fíí, nan mọ Sịe'n hehelí mín'n, yí nwòn ejòle ala yê mín kan ò. ²⁹ Sọanlan'n m'ọ sọanlín mín'n jin mín nzin. Ọ yulí man mín toli man, ọ sanlín ke like m'ọ kulo'n yê cian daa mín yọ ò.” ³⁰ Ejòle sò'n mọ Zozi hanlín nún ati, menian dọvùn leli yí lili.

Abalahamùn amma kpa'n-mọ

³¹ M'ọ yọli sò'n, Zozi kọ kpe yí nyín Zufu'n-mọ mọ b'a le yí b'a li'n-mọ anwòn elọ, yí nwan: “Ejòle'n mọ m'an han m'an hele emọ'n, se emọ sọ nun kpa a, emọ 'kaci mín menian sakpa. ³² Ebele nún anun yê emọ 'ba nwun ananhòle'n, nán ananhòle'n kọsọ a man emọ a nyan bé ti b'a ngaci man nganga.”

³³ Ejòle sò'n mọ Zozi hanlín nún a nyọ man Zufu'n mmie-mọ fe. Ke be tili ejòle sọ nún ala, bé nwan: “Yé diẹ, Abalahamùn amma y'ọ le yé. Ye kacili man sọanlan fíí nganga lé. Nan ọ yọ se mọ e le kan ke emọ 'ba nyan bé ti ọ?”

³⁴ Zozi nwan: “Mún kan yí ananhòle mín kele emọ ke sọanlan biala m'ọ yọ ete'n, anún ọ ti ete'n kanga. ³⁵ Nán daa yê kanga'n di afilie'n bie ò. Nan baa'n mọ be kọ wu yí afilie nún anun'n, ọ di afilie'n dahuu. ³⁶ Se Baa'n man emọ nyan bé ti a, anún emọ a nyan bé ti sakpa. ³⁷ Mún sị ke Abalahamùn abọsọ menian y'ọ le emọ. Kọsọ emọ 'kpòndẹ mín be kun mín, ọ sanlín ke emọ nne man mín ejòle'n be nni man. ³⁸ Like mọ mín Sị hehelí mín nún anwòn ejòle yê mín kan ò. Nan emọ diẹ, like mọ emọ ası nún a hele emọ'n yê emọ le yọ nún ò.”

³⁹ Bé nwan: “Yé sị yọ le Abalahamùn.”

Zozi nwan: “Se emọ ası y'ọ le Abalahamùn sakpa a, ahan yí ninng'e'n m'ọ yọli'n, bie yê emọ yọ ò. ⁴⁰ Nan kọsọ emọ diẹ, sunnzun mọ m'an han ananhòle'n mọ Nyanmian hanlín hehelí mín'n m'an hele emọ ò, emọ 'kpòndẹ mín kun mín. Like sọa, Abalahamùn a nyọ man bie lé. ⁴¹ Junman kònmgba'n mọ emọ ası'n di'n, yí bie yê emọ kọsọ di nún ò.”

Mọ Zozi hanlín sò'n, Zufu'n-mọ kọ fe eya kpili kpa. Bé nwan: “Nán gua sọ mma y'ọ le yé ein! Yé Sị baa kònmgba cein'n y'ọ le Nyanmian.”

⁴² Zozi nwan: “Se emọ ası y'ọ le Nyanmian sakpa a, ahan emọ kulo mín ejòle. Ọ sanlín ke n vi Nyanmian anwòn elọ yê m malí ò. Yê yí dunman nún ati yê n wọ ewa ò. Nán mín ngòmún mín ti anwòn yê m'an a ò. Nan yí yê ò sọanlín mín ò. ⁴³ Nzuke ati yê mín kan mín ejòle diẹ a, emọ ndi man yí bu ọ? Afí emọ ngwala man ke be ti yí bu. ⁴⁴ Emọ ası y'ọ le *Abọnsanmùn. Emọ kulo ke be yọ like m'ọ kulo'n. Ke alva bọli'n, kodiawu junman y'ọ di ò. Ọ hanlín man ananhòle lé, ọ sanlín ke ananhòle nnvùn man yí nún. Atofúe kún m'ọ halí'n y'ọ le yí. Ato nún a kaci yí abalabọ, yí alie m'ọ di nún anún. Ọ ti atofúe'n-mọ kọalaa ası. ⁴⁵ Nan kemọ mín diẹ mín kan ananhòle'n, yí ti, ọ man emọ nne man mín be nni man. ⁴⁶ Emọ nunhan benin yê ò kọala ọ se ke m'an yọ ete ọ? Nan se mín kan ananhòle a, nzuke ati yê emọ nne man mín nni man ọ? ⁴⁷ Sọanlan m'ọ ti Nyanmian sọanlan'n, ọ tie Nyanmian anvan ejòle'n. Nan kemọ emọ ti man Nyanmian diẹ'n, yí ti yê ò man emọ ndie man mín ejòle nún ò.”

Zozi ti kpili tala Abalahamùn

⁴⁸ Zufu'n-mọ nwan: “Ye hanlín ke e ti man Zufu kpa, e ti *Samali sọanlan, eɛ e le baye, ọ ti man ananhòle ọ?”

⁴⁹ Zozi nwan: “Ceece, n ne man baye. Mín diẹ, mín Sị yê mín kannvọ yí ò. Kọsọ emọ ngulo man ke be man mín anyinnzọ. ⁵⁰ Mín diẹ mín muonun mín mgbv̀ndẹ man mín anunminnyanmùn. Sọanlan kún wọ ebele m'ọ wula mín anunminnyanmùn ò. Eɛ yí yê ò bua nde nún ò. ⁵¹ Yí ti, mún kan yí ananhòle mín kele emọ ke sọanlan biala m'ọ kọ le ejòle'n mọ mún kan'n kọ li'n, sọanlan sò'n, ọ nwu man lé.”

⁵² Zufu'n-mə nwan: “Kikaala die, y'a nwun yí ke ε le baye. Ɔ sanlin ke Abalahamun a wu, mgbəmanfue'n-mə kusɔ a wu. Ɔ yə se mə afi ε le kan ke: ‘Svanlan biala m'ə kə le ejəle'n mə mun kan'n kə li'n, svanlan sə'n, ə nwun man le.’ ⁵³ Yé sɪ Abalahamun mə ə'a wu'n, ε de di ke ε ti kpili tala yí ə? Mgbəmanfue'n-mə kusɔ a wu. E ti wó die se?”

⁵⁴ Zozi nwan: “Se mín muonun mín kannvɔ mín nwɔn an, mín nwɔn ekannvɔe'n ti mgban. Mín sɪ mə emə nwan ə ti emə Nyanmian'n, yí yê ə kannvɔ mín ə. ⁵⁵ Nan kusɔ, emə nzɪ man yí. Mín die, mín sɪ yí. Se mín kan ke mín nzɪ man yí a, anun m'an kaci atofue ke emə. Nan mín sɪ yí, ese mín de yí nwan ejəle'n mín di. ⁵⁶ Emə asɪ Abalahamun lili fe ke ahan ə nwunlin mín ewale cian'n. Ɔ nwunlin yí kusɔ, ese ə lili yí nwɔn fe.”

⁵⁷ Mə Zozi hanlin sə'n, Zufu'n-mə nwan: “An! E lili man afue abulanun bəbə mgban, wó nwan a nwun Abalahamun.”

⁵⁸ Zozi nwan: “Mun kan yí ananhəle mín kele emə ke, asannan nán b'a wɔ Abalahamun'n, anun n wə ebele.”

⁵⁹ Ehi a, be kə sɪsa nyəbue, be 'tɔtɔ be bə Zozi. Ɔ kə nwanndi kə fia, ə fi Nyanmian awulo nɪn anun ebele ə kə fite kə hə.

9

Zozi 'ba tike anyinsinlinwafue kvn anyin'n

¹ Mə Zozi fi Nyanmian awulo ebele fiteli'n, ə 'kə kaan an, ə nɔn bian kvn kə yia. Bian sə'n, be 'wɔ yí a, anun yí nyɪn a sin. ² Mə Zozi menian'n-mə nwunlin yí'n, bé nwan: “*Labi, ə yə se mə bian ehi, be 'wɔ yí a, anun yí nyɪn a sin'n? Yí muonun yí ete nɪn ati anaan yí sɪ nɔn yí nɪn ete nɪn ati ə?”

³ Zozi nwan: “Nán ete mə ə'a yə ti ə, yê nán ete mə yí sɪ nɔn yí nɪn a yə ti ə. Nan be wɔli yí sɔ maan Nyanmian nanndi yí sɔ ə yí yí junman'n mə ə 'ba li'n kele mân'n. ⁴ Kemə alíe'n tɛ wə sɔ'n, ə se ke ye lí svanlan'n mə ə'a svan mín'n junman'n. Nan alíe'n le 'ba san mə svanlan fíi ngə hɔala man junman di ə. ⁵ Mə n de wə mân nɪn anun ewa'n, mân'n kanlanníe'n y'ə le mín.”

⁶ Mə Zozi hanlin ejəle sə'n yueli'n, ə kə tɔ ngelese asi, ə kə fa kə fɔtə ngetie, ə kə han anyinsinlinwafue nɪn anyin nɪn asɔ. ⁷ Yí nwan: “Kə nwunznin wó nyunnun Silowe asubula nɪn anun.” (Dunman Silowe'n, yí bɔ y'ə le ke b'a svan yí.) Anyinsinlinwafue'n kə hə kə nwunznin yí nyunnun. Mə ə 'sa yí nznin ba'n, anun yí nyɪn nɪn a tike.

⁸ M'ə yəli sə'n, bé mə be nɔn yí mantan mantan sɔ nɔn bé mə be sɪ yí daba ke yí nyɪn a sin nán ə sele sele di'n, be kə nwun yí. Bé nwan: “Svanlan'n m'ə tanlan atɪn nɪn anwan ə sele sele'n, asɔ nán yí ahi?”

⁹ Mmie-mə nwan: “Yí ə.”

Mmie-mə kusɔ nwan: “Cεεε, nán yí ə, nan ə soman yí hə ə.”

Mə bian'n tɔli akpɔlɔwa'n mə be le su'n, yí nwan: “Mín ə, mín bəbə mín ahi.”

¹⁰ Ejəle'n kə sin bé nwɔn, bé nwan: “Nan anun ə yəli se kpa mə wó nyɪn nɪn a tike'n?”

¹¹ Yí nwan: “Bian'n mə be fele yí Zozi'n, ə fɔtəli ngetie kaan bie ə falɪ ə kputalɪ mín nyɪn nɪn asɔ nán ə'a se mín ke: ‘Kə Siloe kə nwunznin wó nyunnun.’ N gəli mə n nwunzninlin mín nyunnun yueli'n yê mín nyɪn'n tikeli ə.”

¹² Bé nwan: “Bian sə'n wə nɪn?”

Yí nwan: “Mun nzɪ man.”

Falisifue'n-mə 'ba bisa svanlan'n

mə Zozi tikeli yí nyɪn'n kosuan

¹³ Ehi a, be kə fa bian'n mə yí nyɪn nɪn a tike'n be kə hə *Falisifue'n-mə aja sɔ. ¹⁴ Ɔ 'ba yə sə'n kusɔ, Zufu'n-mə *enwɔnmian ele cian nɪn anun yê Zozi fɔtəli ngetie'n ə falɪ ə tikeli bian nɪn anyin nɪn ə. ¹⁵ Ehi ati yê Falisifue'n-mə le bisa bian'n ke ə kpɪnlin yəli dede mə sian ə nwun asi'n. Yí nwan: “Bian bie, be fele yí Zozi, ə falɪ ngetie hanlin mín nyɪn'n, n nwunzninlin mín nyunnun yê mín nyɪn'n tikeli ə. Sian die mín nwun asi.”

16 Falisifv'e'n mmie-mə nwan: “Svanlan sə'n, nán Nyanmian svanlan ə. Ɔ nni man enwɔnmian ele cian'n mala nɔn asu.”

Mmie-mə kusu nwan: “Svanlan m'ə yə ete'n, ə yə se m'ə yə asinbenwɔn ninngə sua ə?” Bé nwan a nze man bé nwɔn. Bə kə bu bé nwɔn nun.

17 Eɛ Falisifv'e'n-mə kə bisa yí biekun ke: “Svanlan'n m'ə tikelɩ wó nyɩn'n, ɛ jɔnlɩn kə ə tɩ se?”

Yí nwan: “Nyanmian kpɔmanfvə ə.”

18 Zufu mgbain'n-mə bəbə dɩe, bə nne bə nni man kə yí nyɩn'n sinlin daba, nan sian'n yê yí nyɩn nɔn a tike ə. Ehi ati, bə kə fele yí sɩ nɔn yí nin. 19 Bé nwan: “Emə awa'n mə bé nwan yí nyɩn nɔn a sin'n, asu yí ahi? Ɔ yə se m'ə nwun asɩ sian'n?”

20 Yí sɩ nɔn yí nin nwan: “Yé dɩe, ye sɩ kə yé wa nɔn ahi. Mə ye 'wɔ yí'n, anɩn yí nyɩn nɔn a sin. 21 Nan kə ə kpɩnlɩn yəli dede mə yí nyɩn nɔn a tike'n, yí dɩe ye nzi man. Yê svanlan'n mə ə'a tike yí nyɩn'n, ye nzi man yí. Yí muonun yê ə jin ebele nɔn ə. Emə bɩsa yí, ə tɩ man batɔnman!” 22 Bə sulo Zufu mgbain'n-mə, yí tɩ yê ə man bə le kan kə bə nzi man nɔn ə. Afɩ Zufu mgbain'n-mə nwan svanlan m'ə kə se kə Zozi tɩ *Kilisi'n, bə 'fɔan yí bé asɔnɩn sua nɔn anun. 23 Yí sɔ ati yê yí sɩ nɔn yí nin nwan ə tɩ man batɔnman nán bə bɩsa yí nɔn ə.

24 Eɛ Falisifv'e'n-mə kə fele bian'n biekun, bé nwan: “Nɩan Nyanmian elə kan ananhəle. Nan yé dɩe, ye sɩ kə bian sə'n tɩ etefvə.”

25 Bian'n nwan: “Se ə tɩ etefvə ɔ, se ə tɩ man etefvə ɔ, mín dɩe, mɩn nzi man. Mín dɩe mə mɩn sɩ'n y'ə le kə daba mɩn nnwun man asɩ, nan sian dɩe, mɩn nwun asɩ.”

26 Bé nwan: “Anɩn ə yəli se kpa yê ə tikelɩ wó nyɩn nɔn ə?”

27 Bian'n nwan: “M'an han m'an hele emə daba angɔnmɩn, nan emə a ndie man. Ɔ yə se mə emə kulo kə mɩn kan yí biekun ə? Emə kusu kulo kə bə yə yí menian ə?”

28 Ɔ hanlɩn sə ala, Falisifv'e'n-mə kə bə yí amgba kpa. Bé nwan: “Wó yê ɛ tɩ svanlan sə'n svanlan ə, nan yé dɩe ye tɩ *Moyizɩ menian. 29 Moyizɩ yê ye sɩ kə Nyanmian jɔjɔli heleli yí ə. Nan svanlan ehi dɩe, lika bəbə m'ə fi'n, ye nzi man.”

30 Bian'n nwan: “Nzuke asinbenwɔn ejɔle dɩe ahi? Emə nzi man lika m'ə fi'n kusu ə'a tike mín nyɩn'n! 31 Ye sɩ kə etefv'e'n-mə, Nyanmian ndie man bé. Nan menian mə bé nyɩn sɔ yí mə bə yə like m'ə kulo'n yê ə tie bé ə. 32 Svanlan mə bə 'wɔ yí a, anɩn yí nyɩn nɔn a sin'n, ye tɩli man kə svanlan a tike bie anyɩn'n lé. 33 Nan se bian ehi tɩ man Nyanmian svanlan an, ahan ə ngɔala man like fí yə.”

34 Bé nwan: “Wó mə wó busuəfvə nyəlie nɩn ati b'a wɔ wó anyɩnsinlinwafvə'n, wó lɩli ɛ 'ba hele yé ngele?” Bə kə fɔan bian'n bé asɔnɩn sua nɔn anun.

35 Zozi kə tɩ kə b'a fɔan bian'n bé asɔnɩn sua nɔn anun, ə kə nwun yí, yí nwan: “Asu *Mân Baa'n, ɛ de yí di ə?”

36 Bian'n nwan: “Yemɩnlɩn, kele mín svanlan sə'n maan n né yí n ní.”

37 Zozi nwan: “Wó nyɩn tua yí. Yí yê ə le jɔjɔ kele wó nɔn ə.”

38 Bian'n nwan: “Mín Mɩn, mɩn de mɩn di.” Ɔ kə kɔtɔ Zozi anyunnun ebele.

39 Zozi nwan: “Ndeɛ ebua nɩn ati yê m malɩ ə. Mɩn 'ba nán mɩn man bé mə bé nyɩn a sin'n nwun asɩ. Yê bé mə bə nwun asɩ'n kusu, mɩn man bé nyɩn'n sin.”

40 Anɩn *Falisifv'e'n mmie-mə nɔn yí wə ebele. Mə bə tɩli ejɔle'n mə Zozi hanlɩn'n, bə kə bisa yí ke: “Yí tɩ, anɩn yé kusu yé nyɩn a sin?”

41 Zozi nwan: “Se ə tɩ kə emə anyɩn a sin an, ahan emə nyə man ete. Nan kemə emə nwan bə nwun asɩ'n, yí tɩ yê ə man emə te wə bé ete nɩn anun ə.”

10

Zozi 'ba bu bva enianfvə kpa nɩn anwɔn anyɩndala

1 Ehi, mə Zozi hanlɩn sə heleli Falisifv'e'n-mə yueli'n, eɛ ə kə tɩ sɔ kə: “Mɩn kan yí ananhəle mɩn kele emə kə, svanlan mə ə 'wɔlɔ mmɔa'n-mə tola nɩn anun an, ə nzi man anɔan nɩn anun, nan ə bu lika fɔfəle ə wɔlɔ tola nɩn anun'n, svanlan sə'n, anɩn ə tɩ awɔfəle,

kodiawu y'ɔ le yí. ² Nan sɔanlan m'ɔ kɔ sin anɔan nun anun'n, yí yê ɔ tɪ bɔa ɛnianfɔɛ kpa nun ɔ. ³ Yí diɛ sɛ ɔ 'wɔlɔ tola nun anun an, sɔanlan'n m'ɔ sisa tola'n tike anɔan'n man yí, yê mmɔa'n-mɔ kɔsɔ tɪ yí nun'n. Bɔa ɛnianfɔɛ'n fa mmɔa'n-mɔ anun kɔn biala dunman'n fele yí ɛsɛ ɔ fa bé fite awulo. ⁴ Mɔ bé kwalaa bɛ kɔ yue fite'n, ɔ li bé nyunnun yê mmɔa'n-mɔ si yí sɔ ɔ. ɔ sanlɪn kɛ mmɔa'n-mɔ sɪ yí nun'n. ⁵ Sɔanlan mɔ bɛ nzi man yí'n, bɛ nzi man yí sɔ lé. Sɛ bɛ nwun yí a, bɛ nwanndi yí, ɔ sanlɪn kɛ bɛ nzi man yí nun'n." ⁶ Zozi buli anyɪndala sɔ'n helehɪ bé, kɔsɔ b'a ndɪ man yí bɔ.

⁷ Kɛmɔ b'a ndɪ man yí bɔ nun ati, Zozi kɔ han kɔ hele bé biekun kɛ: "Mɪn kan yí ananhɔle mɪn kele ɛmɔ kɛ, mmɔa'n-mɔ tola nun anɔan'n y'ɔ le mɪn. ⁸ Bé kwalaa mɔ bɛ lili mɔa mɪn nyunnun'n, awofɔɛ nɔn kodiawu y'ɔ le bé. Yê mmɔa'n-mɔ a ndie man bé nun'n bɔbɔ. ⁹ Anɔan'n y'ɔ le mɪn. Sɔanlan m'ɔ kɔ wɔlɔ mɪn nun'n, ɔ 'nyan ngɔan. ɔ kwalaa ɔ wɔlɔ fite kɛ ɔ kulo ɔ, ɛsɛ ɔ 'nyan like di. ¹⁰ Awofɔɛ'n-mɔ diɛ, mmɔa'n-mɔ awue, nɔn bé ehuan, nɔn bé bɔsɔ ɛbɔ ati ala yê bɛ ba ɔ. Nan mɪn diɛ, m malɪ kɛ m 'ba maan menian'n-mɔ nyan ngɔan, mɪn man bɛ nyan yí dede ɔ bɔ sɔ.

¹¹ "Bɔa ɛnianfɔɛ kpa'n y'ɔ le mɪn. Bɔa ɛnianfɔɛ kpa'n, ɔ de yí mmɔa'n-mɔ ati ewue ɔ wu maan bɛ nyan ngɔan. ¹² Sɔanlan m'ɔ tɪ man bɔa ɛnianfɔɛ kpa'n, mɔ yí diɛ ɔ kan mmɔa'n-mɔ ɔ kpɔndɛ yí esika'n, sɛ ɔ nwun kɛ bedi'n lɛ ba a, ɔ yaci mmɔa'n-mɔ ɛbele nwanndi maan bedi'n wɔlɔ bé nun ɔ cɪ bie ɔ bɔ bé asanndiɛ. ¹³ Sɔanlan sɔ'n yaci mmɔa'n-mɔ ɛbele nwanndi, ɔ sanlɪn kɛ yí esika ɛkpɔndɛ ati yê ɔ lɛ kɪkan bé ɔ. Bé nwɔn njian man yí. ¹⁴ Bɔa ɛnianfɔɛ kpa'n y'ɔ le mɪn. Mɪn sɪ mɪn mmɔa'n-mɔ, bé kɔsɔ bɛ sɪ mɪn ¹⁵ kɛ mɪn Sɪ sɪ mɪn mɔ mɪn kɔsɔ mɪn sɪ yí'n. Mɪn wu mɪn mmɔa'n-mɔ dunman nun mɪn man bɛ nyan ngɔan. ¹⁶ N ne mmɔa mmiekun-mɔ, bɛ nɔn man tola ɛhɪ anun bie. ɔ sɛ kɛ n gókuan bé nɔan. Bɛ 'ba tɪ mɪn nun'n. Mmɔa kpule'n 'ba yɔ kɔn. Yê sɔanlan kɔsɔ kɔn yê ɔ 'nɪan bé sɔ ɔ.

¹⁷ "Mɪn Sɪ kulo mɪn, ɔ sanlɪn kɛ mɪn fa mɪn ngɔan'n mɪn man nán m'an nyan yí biekun. ¹⁸ Sɔanlan fíi ngɔala man kɛ ɔ tɔa mɪn de mɪn ngɔan nun ɔ. Mɪn muonun yê mɪn fa mɪn man ɔ. Mɪn kwalaa kɛ mɪn fa mɪn ngɔan'n mɪn man, ɛsɛ mɪn kwalaa kɛ mɪn nyan yí biekun. Like mɔ mɪn Sɪ nwan n yó nun anun."

¹⁹ ɛhɪka kɔsɔ anwɔn, Zufɔ'n-mɔ anɔan a nze man. ²⁰ Mmie-mɔ dɔɔn nwan: "Sɔanlan'n mɔ wawɛ ɛtɛ wɔ yí nun mɔ yí tɪ nɔn man ɛbele'n, nzuke ati yê ɛmɔ le tie yí ɛjɔle nun ɔ?"

²¹ Mmie-mɔ kɔsɔ nwan: "Sɔanlan mɔ wawɛ ɛtɛ wɔ yí nun'n, ɛjɔle sɔa, ɔ ngɔala man yí kan. Asɔ sɔanlan mɔ wawɛ ɛtɛ wɔ yí nun'n kwalaa anyɪnsinlinwafɔɛ anyɪn tike?"

Zufɔ mgbain'n-mɔ nne nni man kɛ Zozi tɪ Nyanmɪan Awa

²² ɛhɪ, ɛyele mɛle nun anun, mɔ bɛ 'di Nyanmɪan awulo nun anwɔn *Anwɔntɛ fetɪ'n wɔ Zoluzalemɔn'n, ²³ anɪn Zozi nanndɪ Nyanmɪan awulo nun abalanda'n mɔ bɛ fele yí Salomɔn abalanda nun anun. ²⁴ Zufɔ'n-mɔ kɔ yia yí nwɔn ɛbele, bé nwan: "Cɪan benin kpa bɔbɔ yê ɛ 'man yé ahɔnlɪn tɔ yé kunnun ɔ? Sɛ *Kilisi'n, yé Belemgbin Ngɔandefɔɛ'n y'ɔ le wɔ a, kan yí ananhɔle kele yé."

²⁵ Zozi nwan: "M'an han m'an hele ɛmɔ daba, nan ɛmɔ nne nni man. Junman'n mɔ mɪn di wɔ mɪn Sɪ dunman nun'n di mɪn adanzɛ. ²⁶ Nan kɛmɔ ɛmɔ nɔn man mɪn mmɔa'n-mɔ anun bie nun ati, ɛmɔ nne mɪn nni man. ²⁷ Mɪn mmɔa'n-mɔ tie mɪn nun'n, mɪn sɪ bé yê bɛ sɪ mɪn sɔ. ²⁸ Mɪn man bé ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ. Bɛ nwu man lé, yê sɔanlan fíi ngɔala man bé de fi mɪn sa nun. ²⁹ Mɪn Sɪ mɔ ɔ'a fa bé ɔ'a man mɪn'n, ɔ tɪ kpili tala ninngɛ'n kwalaaatin. Ninngɛ'n mɔ mɪn Sɪ le yí'n, sɔanlan ngɔala man kɛ ɔ tɔa yí de bie ɔ. ³⁰ Mɪn nɔn mɪn Sɪ, ye tɪ sɔanlan munmuan kɔn."

³¹ ɛhɪ mɔ Zozi hanlɪn nun ati, Zufɔ'n-mɔ kɔ sɪsa nyɔbɔɛ biekun kɛ bɛ 'kɔ a hun yí. ³² ɛhɪ a, Zozi nwan: "Mɪn Sɪ a man mɪn tunmin maan m'an li junman dɔɔn kpa m'an hele ɛmɔ, nan nunhan benin ati yê ɛmɔ kulo kɛ bɛ 'tɔtɔ nyɔbɔɛ bɛ kun mɪn ɔ?"

³³ Zufɔ'n-mɔ nwan: "Nán kɛ junman kpa bie mɔ a li ati yê yé nwan ye 'kun wɔ ɔ, nan a han amannɛ ɛjɔle wɔ Nyanmɪan anyunnun. ɔ sanlɪn kɛ kulo sɔanlan mgbain tɪ kɛ wɔ, ɛ bu wɔ nwɔn kɛ ɛ tɪ Nyanmɪan."

³⁴ Zozi nwan: “B'a hele wə emə mala kalata nın anun ke Nyanmian nwan:

Emə ti ke mın Nyanmian muonun.

³⁵ Ejole kusu mə Nyanmian Ehele Ejole'n kə han'n, ye ngwala man nun kpe. Ye si ke bé mə Nyanmian a fele bé ə'a fa yí Nwan Ejole'n ə'a wula bé sa nun'n, yí nwan be ti ke yí. ³⁶ Nan se ə ti sə sakpa a, anın mın kusu mə Sie nın a sie mın kɔnlɔn-ngɔnlɔn mə ə'a sɔan mın ke m mála mân nın anun'n, se mın kan ke n di Nyanmian Awa a, anın m'an nyan amannie ə? Ə yə se mə emə kan ke m'an han ejole ete m'an tia Nyanmian ə? ³⁷ Se mın nni man junman'n mə mın Si kulo nın an, emə nán be de mın be di. ³⁸ Nan se mın di junman sə'n, se emə nne man mın nni man bəbə a, emə lé nyəlie'n-mə mə mın yə'n lili be lí, nán emə a nwun ke mın Si wə mın nun yê mın kusu n wə yí nun.”

³⁹ Mə Zozi hanlın sə yueli'n, be 'kpɔnnde be ci yí biekun. Ə fi bé nun ebele ə kə nwanndi, bé sa a ngan man yí.

⁴⁰ Əhi anzin, Zozi kə sa kə hə asue Zuludin nın anzin elə biekun. Ə kə hə kə tanlan lika mə Zvan sɔnɔlɔn menian'n-mə daba'n. ⁴¹ Menian dɔvɔn kpa kə kpu yí elə, bé nwan: “Zvan a nyə man asinbenwɔn like fíí, nan kusu bian əhi anwɔn ejole m'ə hanlın'n, ə ti ananhəle.”

⁴² Ebele, menian dɔvɔn leli yí lili.

11

Lazaa ewue'n

¹ Anın bian kɔn wə Betanin kulo nın asu, be fele yí Lazaa. Lazaa sə'n nɔn yí nianman mmalasua nnyuan yê be ti Betanin ebele ə. Kɔn li Mali yê kɔn kusu li Maati. ² Mali sə'n, yí yê ə 'ba fa anatılı ə nwunnzin yé Mın aja'n-mə anwɔn, ese ə fa yí ti enyuan'n ə cici nın ə. Be wə ebele dede a, cian kɔn Lazaa kə fuke. ³ Yí nianman mmalasua nnyuan'n kə yí sɔanlan kə hə kə tɔ Zozi. Yí nwan: “Yé Mın, wə manngɔn'n mə ε kulo yí'n nın a fuke. Yí ti, yí nianman mmala'n-mə nwan m mála m mó wə amannie.”

⁴ Mə Zozi tili ejole sə'n, yí nwan: “Lazaa efuke'n mə ə'a fuke'n, ə ti man efuke mə ə 'kun yí ə. Nan ə nanndi yí efuke sə nın asu, Nyanmian 'ba man yí Wa'n yí yí tunmin'n nɔn yí anunminnyanmɔn'n kele mân'n.” ⁵ Zozi kulo Lazaa nɔn yí nianman mmalasua'n-mə kpa, nan kusu, ⁶ m'ə tili ke Lazaa a fuke'n, ə lili cian nnyuan biekun yí busu ebele.

⁷ Yí cian nnyuan nın asu, ə kə han kə hele yí menian'n-mə ke: “Be mán ye sá ye hó Zude mân nın anun elə biekun.”

⁸ M'ə hanlın sə'n, yí menian'n-mə nwan: “Kpain, ə hyeli man fíí ye həli elə ahan be 'tutu ebue be kun wə, yê ese wə nwan ye hó elə biekun'n?”

⁹ Zozi nwan: “Alie kɔn m'ə kə hın'n, nán dɔe bulu nɔn nnyuan yê ə wə nun ə? Sɔanlan m'ə nanndi alihian nın anun'n, yí ja mgbula man, ə sanlın ke mân nın anun ti yuein. ¹⁰ Nan sɔanlan m'ə nanndi kəngəe'n, yí ja kpula ə tə asi, ə sanlın ke awosin nın anun, sɔanlan nɔnwun man asi.”

¹¹ M'ə hanlın sə yueli'n, ese yí nwan: “Yé manngɔn Lazaa a lafi, yí ti, mın 'kə a tinngə yí.”

¹² Yí menian'n-mə nwan: “Se nafele ala yê ə le dafi a, anın ye 'kə a yə nzu? Ə 'ba jasɔ.”

¹³ Ejole sə'n mə Zozi hanlın'n kele ke Lazaa a wu, nan kusu yí menian'n-mə die, be jɔnlın ke nafele mgban yê ə le dafi ə.

¹⁴ Yí sə ati, Zozi kpacılı nın hanlın heleli bé yuein ke: “Lazaa a wu. ¹⁵ Emə dunman nın ati, ə yə mın fe kpa ke m'an ngə man elə nde ə. Ə sanlın ke yí ewue nın anzin ejole mə ə 'ba a'n, ə 'ba man emə de mın di. Nan emə mán ye hó elə.”

¹⁶ Ke yí nwan 'tə ala, yí menian'n-mə anun kɔn, be fele yí Toma, be fele yí biekun Didimɔn, yí bu y'ə le ke nda, ə kə jasɔ, yí nwan: “Mın manngɔn-mə, se yí sə a, be mán yé kusu ye hó bie maan be hún yé kwalaa.” Ke ə hanlın sə yueli'n, yê be həli ə.

¹⁷ Mò Zozi 'ju Betanin'n, anun b'a sie Lazaa ò'a li éle nnan. ¹⁸ Betanin nun Zoluzalemòn kusu afian a nwa man. Cilo nsan yê ò wò bé afian ò. ¹⁹ Yí ti, ò man Zufu'n-mò doun fi Zoluzalemòn be walí Betanin kulo nun asu ebele, be 'ba a cici Maati nun Mali alba.

²⁰ Mò Maati tili ke Zozi le ba'n, ò hali kpalí yí atin. Mali die, ò hali awulo ebele. ²¹ Mò Maati tili Zozi'n, yí nwan: “Yé Mìn, se ò ti ke ε wò ewa a, ahan mín nianman nun a nwu man.

²² Nan kusu mìn sí ke kikaala mò ye wò nun'n muonun, like biala mò ε kò bisa Nyanmian'n, ò 'fa man wó.”

²³ Zozi nwan: “Wó nianman'n, ò 'ba jasv.”

²⁴ Maati nwan: “Mìn sí ke cian mò mân'n kò yue'n, mín nianman'n fi ewue nun 'jasv.”

²⁵ Zozi nwan: “Svanlan'n mò cín menian ò man bé ngvan'n y'ò le mín. M'ò kò le mín kò li'n, se ò wu bóbò a, ò 'nyan ngvan. ²⁶ Yê svanlan mò yí anyinwòsue nun ò kò le mín kò li'n, ò nwu man kún lé. Asu ε de ejòle sò'n di ò?”

²⁷ Maati nwan: “Yuo o, mìn de mìn di ke *Kilisi'n y'ò le wó, Nyanmian Awa'n mò se ke ò ba mân nun anun'n y'ò le wó.”

²⁸ Mò Maati hanlín sò yueli'n, ò kò sa kò hò awulo kò tu yí nianman bala Mali asule, yí nwan: “Yé Mìn a a, yí nwan ε bála.” ²⁹ Mò Mali tili ejòle sò'n, ò kò jasv, ò kò fa atin'n, ò le kpu Zozi. ³⁰ Anun Zozi wòlòli man kulo nun anun, líka kònmgba'n mò Maati yacili yí'n, ebele yê ò hali ò. ³¹ Mò Zufu'n-mò mò be gua awulo ebele be le cici Mali alba'n nwunlin ke ò'a jasv, ò le kò nde-nde'n, bé kusu be kò jasv be kò si yí sv. Be jònlín ke Mali le kò seka nun asu elò 'kò sun.

³² Mò Mali juli líka mò Zozi jin'n, ò kò kòtu yí nyunnun ebele, yí nwan: “Yé Mìn, se ò ti ke ε wò ewa a, ahan mín nianman nun a nwu man.”

³³ Ke Mali 'kan sò nun ala, ò kò sísa yí sa kò gua yí ti ò nun Zufu'n-mò kwalaa be le yí awóle. Mò Zozi nwunlin ke be le yí awóle'n, ewue nun anwòn eya kò hun yí dede yí nwòn kò wòsu yí. ³⁴ Yí nwan: “Emò sieli yí nin?”

Bé nwan: “Yé Mìn, bala ba nian.”

³⁵ Mò be falí atin'n mò be 'kò'n, anun Zozi anyin emòin le ba.

³⁶ Ebele ala, Zufu'n-mò anun mmie-mò nwan: “Emò nían, ò kulo Lazaa ejòle kpa o!”

³⁷ Mmie-mò kusu nwan: “Yí mò tikeli anyinsinlinwafòe nun anyin'n, ahan ò yòli maan Lazaa a wu man”

³⁸ Mò be hanlín sò'n, Zozi kò fe eya kpa, ò kò kpínlín yí konvin abv. Ò fi ebele yí nwan y'ò le seka nun asv. Seka sò'n, b'a koto yí bòka kòn anun, b'a kpe anvan kòn b'a tu yí nwòn ke sua yê b'a kunnò ebué kpili kòn b'a fa b'a nyin yí anvan. ³⁹ Zozi nwan: “Emò yí ebué'n mò nyin anvan'n.”

Mò Zozi anvan tóli'n, Maati nwan: “Yé Mìn, ke ye wò nun'n, mìn jònlín ke ò le ban. Ò sanlín ke, ke be sieli yí'n, yí éle nnan ahí.”

⁴⁰ Zozi nwan: “M'an ngan m'an ngele man wó ke se ε de di a, ε 'nwun Nyanmian anunminnyanmòn nun ò?” ⁴¹ Ehi a, be kò kunnò ebué'n mò nyin anvan'n. Zozi kò tu yí ti anwunno, yí nwan: “Mín sí, mìn 'da wó así ke a tie mín ejòle nun ò. ⁴² Mìn sí ke ε tie mín dahuu, nan ke ε kò yò nán bé mò b'a ta b'a si b'a yia mín nun a le a li ke wó yê ε svanlín mín'n, yí ti yê ò man mìn kan sò ò.”

⁴³ Mò Zozi hanlín sò yueli'n, ò tianlín nun seke kpa, yí nwan: “Lazaa, fi elò fite!”

⁴⁴ Ebele ala, Lazaa fi seka nun anun kò fite. Ò 'fite a, anun etanlan'n mò be falí be sieli yí'n te fòfò yí nwòn.

M'ò fiteli'n, Zozi nwan: “Emò nyánnji yí nwòn etanlan'n, nán be yáci yí maan ò hó.”

⁴⁵ Asinbenwòn like sò'n mò Zozi yòli'n, ò man Zufu'n-mò mò be walí Mali alba εcici'e'n, bé doun be leli yí be lili. ⁴⁶ Bé nun mmie-mò kusu hòli tóli *Falísifòe'n-mò be hanlín like sò'n mò Zozi yòli'n heleli bé.

⁴⁷ Ehi a, Falísifòe'n-mò nun Nyanmian *teeyifòe mgbain'n-mò kò bóbò Zufu mgbain abulasv'n mò be di bé mân nun anun ejòle nun amanníe, bé kwalaa be kò yia, bé nwan: “Bian ehi muonun, ye 'yò yí se? Asinbenwòn ninngé mò le yò'n tí man nzemunde. ⁴⁸ Se ye

yaci yí maan ɔ di junman sɔ ehi a, menian'n-mɔ kwalaa 'ba le yí di, ese ɔ 'ba man *Lomɔn mgbain'n-mɔ kpati seɔi Nyanmian awulo'n nun yé mân'n!"

⁴⁹ Bé nwan a ndɔ man, bé nun kɔn kɔ jasɔ, be fele yí Kayifɔ. Afue sɔ nun anun, yí yê anun ɔ ti *Teyifue Kpain nun ɔ. Yí nwan: “Emɔ ndi man ejɔle bu fíí! ⁵⁰ Asɔ emɔ nnwun man ke se sɔanlan kɔn wu menian'n-mɔ kwalaa ati a, ɔ ti kpa tala ke mân bɔndɔn'n kɔ bɔ ɔ?”

⁵¹ Ejɔle'n mɔ Kayifɔ hanlɔn'n, nán ke yí muonun yí ngele yê anun ɔ le fa kan sɔ ɔ. Nan kemɔ afue sɔ nun anun yí yê anun ɔ ti teyifue kpain'n, yí sɔ ati yê Nyanmian man ɔ hanlɔn ke ɔ di ke Zozi wu maan Izalayɛ mân nun anun menian-mɔ kwalaa nyan bé ti ɔ. ⁵² Nán ke Izalayɛ mân nun anun menian'n-mɔ kɔnmgba ala yê ɔ 'wu man bé ɔ, nan ɔ 'wu nán ɔ kokuan Nyanmian amma'n-mɔ kwalaa mɔ b'a bɔ asanndiɛ nun anwan. ⁵³ ɔ fi cian sɔ'n, Zufu mgbain'n-mɔ nwan be 'kun Zozi.

⁵⁴ Ehi ati, Zozi a nvite man bagua nun kɔn Zufu'n-mɔ afian. ɔ nun yí menian'n-mɔ hɔli kulo'n mɔ be fele yí Efalayimɔn nun asɔ. ɔ mantan ewâ. ɔ nun bé, be tanlanlɔn ebele kaan.

⁵⁵ M'ɔ ka kaan nán Zufu'n-mɔ a li bé feti'n mɔ be fele yí *Paki'n, menian dɔɔn kpa lili mɔa Zoluzalemɔn be hɔli tuli bé nwɔn efan. ⁵⁶ Mɔ be wɔ Nyanmian awulo nun anun ebele'n, anun be le kpɔndɛ Zozi. Be le bisa bisa bé manngɔn'n-mɔ ke: “ɔ ti se, asɔ ɔ 'ba a feti elie'n bie anan ɔ ngɔ a man ɔ?” ⁵⁷ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun Nyanmian teyifue mgbain'n-mɔ nun Falisifue'n-mɔ a man atɔn ke sɔanlan kɔn biala m'ɔ si lika mɔ Zozi wɔ'n, ɔ héle bé maan be hó hyí yí.

12

Mali 'ba gua Zozi aja anwɔn anatili (Matie 26.6-13, Maaki 14.3-9)

¹ Ehi, m'ɔ anun ɔ ka cian nsian nán b'a li Zufu'n-mɔ feti'n mɔ be fele yí *Paki'n, Zozi kɔ sa kɔ hɔ kulo'n mɔ be fele yí Betanin nun asɔ. Ebele y'ɔ tinngeli Lazaa m'ɔ wuli'n fi ewue nun ɔ. ² M'ɔ juli elɔ'n, yí alíe hɔnɔn, nɔsɔba nun, yí manngɔn'n-mɔ kɔ tɔn alíe be kɔ fa be kɔ sɔn yí eyefue. Anun Maati le sesie alíe'n, bé mɔ be lila tɔbili nun anwɔn be le didi'n, Lazaa kɔsɔ wɔ bé nun bie. ³ Mmalasua'n-mɔ mɔ be sesie alíe'n, Mali kɔsɔ wɔ bé nun ebele bie. M'ɔ be didili dede mɔ ɔ 'kɔ bie'n, Mali kɔ hɔ kɔ fa anatili bondoman kɔn. Anatili sɔ'n, be le baka bie be fele yí náá yê be fa be yɔ ɔ. Yí gua yɔ si kpa. Anatili'n m'ɔ wɔ bondoman nun anun'n, ɔ ti elitili sin. Mali kɔ butu yí Zozi aja nun anwɔn, ɔ kɔ fa yí ti enyuan'n kɔ cici. Anatili nun efanlan'n kɔ fa sua nun anun.

⁴ Anun Zozi sɔanlan'n mɔ be fele yí Zudasɔ Isikalíɔti wɔ ebele. Yí yê cian bie ɔ 'yí Zozi man ɔ. M'ɔ nwunlin yí sɔ'n, yí nwan: ⁵ “Se ɔ ti ke be tɔnɔnɔn anatili ehi jete fufue eya nsan yê be falí yí esika'n be manlɔn ehianfue'n-mɔ a, ahan ɔ ti kpa.” ⁶ Nán ke ehianfue'n-mɔ anwɔn ejɔnɔn m'ɔ jɔnɔn ti yê ɔ man ɔ le kan sɔ ɔ, nan awofue y'ɔ le yí. Esika kaan mɔ be kɔ fa be kɔ hye bé'n, yí yê ɔ fa sie ɔ. Be fa be man yí a, ɔ di.

⁷ Nan mɔ Zozi tili ejɔle'n mɔ Zudasɔ hanlɔn'n, yí nwan: “Yaci Mali maan ɔ yɔ yí like'n m'ɔ le yɔ'n. Afi, anatili ehi mɔ ɔ'a butu yí mín ja nun asɔ ewa'n, cian mɔ n gɔ wu'n, ebiale'n mɔ be 'bia mín'n yê ɔ le di mɔa bia mín nun ɔ. ⁸ Ehianfue'n-mɔ die, cian daa emɔ nun bé wɔ ewa. Nan mín die, mɔn nun emɔ le ndanlan man ewa dede ɔ nga man ebele.”

⁹ Mɔ Zufu'n-mɔ dɔɔn tili ke Zozi wɔ Betanin'n, be kɔ kpɔ yí elɔ. Kɔsɔ nán ke Zozi angɔnmɔn ati yê be hɔli ɔ, nan bé nwan be 'kɔ a nian Lazaa mɔ ɔ'a hɔn yí'n. ¹⁰ Nyanmian *teyifue mgbain'n-mɔ nwan be 'kun Lazaa kɔsɔ. ¹¹ ɔ sanlɔn ke yí dunman nun ati, Zufu'n-mɔ dɔɔn nzi man bé sɔ kɔn, nan Zozi yê be de yí be di ɔ.

Zozi 'ba wɔlv Zoluzalemɔn kulo nun anun (Matie 21.1-11, Maaki 11.1-11, Luku 19.28-40)

¹² Zozi lali Betanin, mɔ yí alíe hɔnɔn'n, meninsɔnman'n mɔ be walí *Paki elie'n, be kɔ ti ke Zozi le ba Zoluzalemɔn. ¹³ Be kɔ hɔ kɔ kpíkpe aye male, be kɔ fa be kɔ le Zozi atɔn. Be 'kɔ a, anun be le tian be te be fele yí. Bé nwan:

“Hozanna!

Nyanmian yíla Izalaye Belemgbin'n m'ò lé ba wò Yé Mún Nyanmian dunman nun'n!”

¹⁴ Zozi kò nyan afunlunmun baa kòn ò kò fò kò tanlan sù kè bẹ helelì yí daba wò *Ehele Ejòle nín anun'n. Bẹ nwan:

¹⁵ *Zoluzalemòn menian, nán bẹ sulo.*
Emò nían, emò belemgbin'n tí
afunlunmun baa kòn sù, ò lé ba.

¹⁶ Ehi, alimvba nín anun, Zozi menian'n-mò a ndí man ejòle sò'n-mò abù. Nan mò Zozi fi ewue nun tinngeli mò Nyanmian wulalì yí anunminnyanmòn yueli'n, afi sian'n, bẹ nwunlin kè yí nwòn ejòle fóón yê Ehele Ejòle'n hanlín nún ò, like mò bẹ yòlì yí'n manlín ejòle sò'n kpínlín sù.

¹⁷ Mò Zozi felelì Lazaa m'ò tinngeli yí fi ewue nun'n, bẹ kwalaa mò anún bẹ wò ebele'n, bẹ lili mò bẹ nwunlin yí nún anwòn adanzié. ¹⁸ Nzòle ehi ati y'ò man menisonman'n walì kpalì yí atún ò. ¹⁹ Mò Falisifvè'n-mò nwunlin yí sò'n, bẹ nwan: “Ebia-mò, emò nían, y'a fè mgbán ò, sè yè hyìlì yí ngelemò nun an, ahan yè nyanlín sù nvasvè. Nan kíkàala kè yè wò nun'n dié ò'a kpa yí nwòn. Bè nían, mân bòndún'n kwalaa si yí sù!”

Zozi 'ba han yí ewue nín anwòn ejòle

²⁰ Bẹ mò bẹ walì Zoluzalemòn ebele fetì nún anun kè bẹ 'ba a sù Nyanmian'n, *Geleki ngvokòn wò bẹ nun. ²¹ Geleki sò'n-mò hò tólì Zozi svanlan'n kòn, bẹ fele yí Filipù. Ò fi Galile mân nún anun, kulo'n mò bẹ fele yí Betisayida nún asù. Geleki sò'n-mò nwan: “Nja bian, yè kulo kè yè nwun Zozi anwòn.” ²² Mò Filipù tìlì ejòle sò'n, ò kò hò kò tó Andele, ò kò bò yí amannié. Bẹ munnyuan bẹ kò hò kò tó Zozi bẹ kò han bẹ kò hele yí.

²³ Mò Zozi tìlì ejòle sò'n, yí nwan: “Sian dié, mele'n m'ò sè kè bẹ wula Mân Baa nún anunminnyanmòn nún a ju. ²⁴ Nan mún kan yí ananhòle mún kele emò kè *bele baa'n mò bẹ kò lua'n, sè ò'a mgbòlò man asié nún abù a, ò ngvuala ò nvifi man ò nzu man mma. Cian daa ò la ebele kònlò-nngvònlò. ²⁵ Svanlan m'ò tí ahyòvan ò kulo yí kunnun'n, ò nnyan man ngvòvan. Nan svanlan m'ò eyuadi ete ehi anun ò kulo ehínlín-mò ò bókà bẹ'n, ò 'nyan nyanmiansù ngvòvan m'ò le man ayuelié'n. ²⁶ Svanlan biala m'ò kulo kè ò yò mín svanlan'n, ò sí mín sù. Yí dié anún líka mò n di'n, yí kòsù, ò tanlan ebele bie. Svanlan m'ò sù mín'n, mín Sì 'man yí asasvè.

²⁷ “Kíkàala dié, mín tí anun a sècì mín. Nan kòsù nzu ejòle dié yê mún 'kan ò? N ze kè, mín Sì, de mín fi yalé'n m'ò lé 'ba tó mín wò dàe ehi anun anaan? Cècè, mín ngan man sò, ò sanlín kè yí tí yê m malì ò. ²⁸ Mín Sì, wula wó dunman nún anunminnyanmòn!”

Zozi hanlín sò ala, aníe bie kò te anwunno elò. Aníe sò'n nwan: “Mín dunman'n, m'an wula yí anunminnyanmòn dada angvònmún, esè mele'n m'ò lé ba nún anun, mún 'wula yí biekun.”

²⁹ Menisonman'n mò bẹ jijin ebele mò bẹ tìlì aníe sò'n, bẹ nun mmie-mò nwan: “Nyanmian'n lé kan nun.”

Mmie-mò kòsù nwan: “Nyanmiansù bòfvè kòn a han ejòle a hele yí.”

³⁰ Zozi nwan: “Nán mín tí yê aníe sò nún a te ò, nan emò ati ò. ³¹ Bèlè mò mân'n ndeé ebua cian nún a ju ò. *Abònsanmòn m'ò tí mân nún asù kpain'n, sian dié, bẹ 'ba ju yí bẹ tó gua sù. ³² Nan mín kòsù, sè bẹ sinnze mín anwunno yue a, m 'ba hyòlín menian'n-mò kwalaa mún ba mín nwòn.” ³³ Ò hanlín sò ò helelì ewue ehòle kòn'n mò ò 'fa wu'n.

³⁴ Kè yí nwan 'tò ala, menian'n-mò nwan: “Mala kalata nún anun, yè tìlì kè bẹ nwan *Kilisi'n mò ò 'ba le yé tí'n, ò nwu man lé. Nan ò yò sè mò wó nwan *Mân Baa'n, bẹ 'ba sinnze yí anwunno ò? Mân Baa'n muonun, ò tí yí dié sè?”

³⁵ Zozi nwan: “Kíkàala dié, kanlannié'n tẹ wò emò afian ewa. Kemò emò tẹ nwun asi'n, emò nánndi atún'n mò n gelelì emò nún asù. Nán awosin'n ba a, anún emò a mminlin man. Ò sanlín kè svanlan m'ò nanndi awosin nun'n, ò nzì man líka m'ò lé kò ò. ³⁶ Kemò emò tẹ lé

kanlanniε nun εwa'n, εmα lé yí be lí, nán εmα a kaci kanlanniε nun anun menian.” Mα Zozi hanlín ejòle sò'n yueli'n, ò fi bagua nun ò nun yí menian'n-mα hαlì fialì kaan.

³⁷ Ɔ yòlì asinbenwòn ninng'e'n dαvòn menian'n-mα anyunnun εbele, nan kusv b'a nne man yí b'a nni man. ³⁸ Ɔ man ejòle'n mα Nyanmian Kpòmanfue *Ezayi hanlín'n, kpínlín sv. Ezayi hanlín ke:

*Yé Mìn, ejòle'n mα ye hanlín'n,
nwan yê ò leli lili ò? Wó anwònsele'n
mα a yí a hele'n, nwan yê ò buli yí like ò?*

³⁹ Be ngvαla man ke be de be di, afi Ezayi hanlín biekun ke:

*⁴⁰ Nyanmian a sin bé nyín'n,
ò man be nnwun man asì kón.
Ɔ'a kaci bé ajvnlín'n,
ò man be ndi man yí ejòle'n kón.
Afi, be tí a,
be 'sa bé nzin be ba yí nwòn
ò fa bé ete'n-mα ce bé.*

⁴¹ Ezayi lili mva nwunlín Zozi anunminnyanmòn'n daba, yí tí yê ò man ò hanlín yí nwòn ejòle nun ò.

⁴² Nan kusv Zufv mgbain'n-mα anun, mmie-mα dαvòn leli Zozi lili. Nan *Falisifue'n-mα dunman nun, be ngan man, be sulo ke be kò fvan bé asònún sua nun anun. ⁴³ Afi se menian'n-mα bα bé dunman kpa a, be kulo be tala ke Nyanmian kò bα bé dunman kpa'n.

⁴⁴ Mα Zozi fi meninsvñman nun anun ò 'ba hα'n, ò tianlín nun hanlín ke: “Svanlan biala m'ò de mín di'n, nán mín ngvñmín yê ò de mín di ò, nan anún ò de svanlan'n kusv m'ò svanlín mín'n di. ⁴⁵ Svanlan m'ò kò nwun mín'n, anún ò tí ke ò'a nwun m'ò svanlín mín'n. ⁴⁶ M malì mân nun anun ke kanlanniε, ò man svanlan biala m'ò de mín di'n, ò nga man awosin nun.

⁴⁷ “Svanlan m'ò kò tí mín ejòle'n, mα ò'a nne ò'a nni man'n, nán mín yê mún 'bua yí ndεε ò. Ɔ sanlín ke m malì ke m 'ba le mân nun ati ngvan, m'an mma man ke m 'ba tua mân'n nyòle ete nun anwòn kale. ⁴⁸ Svanlan m'ò kò ju mín kò tv, m'ò nne man mín ejòle'n nni man'n, ò le yí ndεε ebuafue. Cian m'ò li sian nun anun, ninng'e'n mα mún kekele εmα'n, yê be 'fa be bua yí ndεε ò. ⁴⁹ Afi nán mín ngvñmún mín tunmín yê m'an fa m'an han ejòle nun ò. Nan Sιε'n m'ò svanlín mín'n, yí muonun yê ò helelì mín ejòle'n m'ò di mα mún kan'n, ò nun ninng'e'n m'ò di mα mún kekele nun ò. ⁵⁰ Yê mún sì ke like m'ò kò hele'n, ò man be nyan ngvan m'ò le man ayuelie. Yí tí, mα mún kan mín kele εmα'n, ke Sιε'n helelì mín'n yê mún kan nun ò.”

Zozi 'ba nwunnzin yí menian'n-mα aja nun anwòn

13

¹ Mα anún Zufv'n-mα 'ba li bé feti'n mα be fele yí *Paki'n, Zozi sì ke dαe'n mα ò 'fa jasv asì εwa kò yí Sì anwòn εlò nun a ju. Yí mele kaan'n m'ò lili yí asiε nun asv εwa'n, ò hulolì yí menian'n-mα dede ò juli yí ayuelie.

² Ehi, nαsvba nun, anún Zozi vòn yí menian'n-mα lila tòbilì nun anwòn, be le didi. Simvñ Isikaliòtì awa Zudasì wα bé nun εbele bie. Ɔ 'ba yò sò'n kusv, anún *Abònsanmòn nun a fa a wula Zudasì ahvñlín nun dada ke ò yí Zozi mán. ³ Zozi diε, ò sì ke ò fi yí Sì anwòn εlò yê ò walì ò, ò di ke ò sá hó yí nwòn εlò. Eεε ò sì ke Nyanmian a fa ninng'e'n kvalaa a wula yí sa nun. ⁴ Anún Zozi wula taladiε nnyuan, kùn wα yí bv yê kùn wα sv. Zozi fi tòbilì nun anwòn ò kò jasv, ò kò yí yí anwunno taladiε'n m'ò wula sò'n kò gua yí εbele, ò kò ha yí bv diε'n. Ɔ kò fa duku kùn ò kò kpe yí bv. ⁵ Ɔ kò hα kò kaci nzue kò gua basi kùn anun, εbele ala, ò kò bα yí bv, ò le nwunnzin yí menian'n-mα aja nun anwòn. Ɔ 'nwunnzin anún ò le fa duku'n m'ò kpe yí bv'n cici.

⁶ M'ò nwunnzinlín bé ja'n-mα anwòn dede m'ò tolì Simvñ Pielì'n, Simvñ Pielì nwan: “Yé Mìn, wó yê ε 'nwunnzin mín ja nun anwòn ò?”

⁷ Zozi nwan: “Like'n mɔ mun yɔ'n, ε nyan tɪlɪ man yɪ bu, nan cɪan bie dede ε 'ba tɪ yɪ bu.”

⁸ Pɪɛlɪ nwan: “Cεcε, mɪn dɪε mɪn mman ε nnwunnzin man mɪn ja nɪn anwɔn lɛ.”

Mɔ Simɔn Pɪɛlɪ hanlɪn sɔ'n, Zozi nwan: “Simɔn Pɪɛlɪ, sε a mman m'an nnwunnzin man wɔ ja nɪn anwɔn an, anɪn ε nɔn mɪn lε kpacɪ.”

⁹ Simɔn Pɪɛlɪ nwan: “Sε yɪ sɔ a, anɪn nnwunnzin mɪn sa'n-mɔ anwɔn nɔn mɪn tɪ nɪn asu buka sv.”

¹⁰ Zozi nwan: “Svanlan m'ɔ kɔ bia kɔ yue'n, ɔ nwunnzin yɪ ja nɪn anwɔn ala anɪn ɔ'a yue, ɔ sanlɪn kε yɪ nwɔn tɪ bɔkɔ-bɔkɔ. Emɔ kɔsv, bε nwɔn a tɪ, kɔsv nán emɔ kwalaaɪn ɔ.”

¹¹ Zozi sɪ svanlan'n m'ɔ lε 'ba yɪ yɪ man'n, yɪ tɪ yê ɔ lε kan kε nán bε kwalaaɪn yê bε nwɔn a tɪ ɔ.

¹² M'ɔ nwunnzinlin bε ja'n-mɔ anwɔn yueli'n, ɔ falɪ yɪ taladɪε'n m'ɔ yɪlɪ'n ɔ wulalɪ, ɔ salɪ hɔlɪ lalɪ tɔbɪlɪ nɪn anwɔn. Yɪ nwan: “Like'n mɔ m'an yɔ emɔ'n, asu emɔ tɪ yɪ bu ɔ? ¹³ Yɪ bu y'ɔ lε kε, emɔ fεlε mɪn Kpain, εsε emɔ fεlε mɪn Mɪnlɪan, ɔ tɪ ananhɔlε, ɔ sanlɪn kε n dɪ yɪ sɔ sakpa. ¹⁴ Nan sε mɪn mɔ n dɪ emɔ kpain, εsε n dɪ emɔ amɪn'n, sε m'an nwunnzin emɔ aja'n-mɔ anwɔn an, ɔ sε kε emɔ kɔsv anɪn kɔn biala nwunnzin ehɪnlɪn-mɔ aja nɪn anwɔn.

¹⁵ M'an yɔ sɔ m'an hele emɔ kε emɔ kɔsv nɪan sv bε yɔ bie bε mán bε manngɔn'n-mɔ. ¹⁶ Nan mɪn kan yɪ ananhɔlε mɪn kele emɔ kε akva'n tɪ man kpɪlɪ ndala man yɪ mɪn'n. Yê svanlan mɔ bε kɔ svan yɪ'n, ɔ tɪ man kpɪlɪ ɔ ndala man svanlan'n m'ɔ svanlɪn yɪ'n. ¹⁷ Sɪan dɪε mɔ emɔ a tɪ yɪ sɔ'n, sε emɔ fa sv a, nyɪla 'kan emɔ.

¹⁸ “Nán emɔ kwalaa anwɔn ejɔlε yê mɪn kan ɔ. Mɪn sɪ emɔ mɔ m'an fεlε bε'n. Nan ejɔlε'n mɔ *Ehεlε Ejɔlε'n hanlɪn'n, ɔ dɪ kε ɔ kpɪn sv. Bε hεlɛlɪ kε:

*Svanlan'n m'ɔ nɔn mɪn lε didi'n,
ɔ 'ba fa mɪn kaci yɪ kpɔfvε.*

¹⁹ “Mɪn dɪ mɔa mɪn kan ejɔlε sɔ'n mɪn kele emɔ, yɪ dɪε, cɪan mɔ ninngε sɔ'n-mɔ εyɔlε kɔ ju'n, anɪn emɔ de svanlan ehɔlε kɔn'n mɔ n dɪ'n dɪ. ²⁰ Mɪn kan yɪ ananhɔlε mɪn kele emɔ kε, svanlan biala m'ɔ kɔ lε svanlan mɔ n gɔ svan yɪ'n, anɪn mɪn muonun yê ɔ'a lε mɪn ɔ. Yê m'ɔ kɔ lε mɪn'n, anɪn ɔ tɪ kε svanlan'n m'ɔ svanlɪn mɪn'n yê ɔ'a lε yɪ ɔ.”

Zozi 'ba han kε Zudasɪ 'ba yɪ yɪ man

(Matie 26.20-25, Maaki 14.17-21, Luku 22.21-33)

²¹ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, yɪ lva bɔlɪ yɪ nwɔn, nán ɔ'a sε kε: “Mɪn kan yɪ ananhɔlε mɪn kele emɔ kε emɔ anɪn kɔn 'ba yɪ mɪn maan bε cɪ mɪn.”

²² Yɪ menian'n-mɔ anyɪn totua bε nyunnun, bε nzɪ man svanlan'n mɔ Zozi lε kan yɪ nwɔn ejɔlε'n. ²³ Zozi menian'n-mɔ anɪn kɔsv, kɔn wɔ nɪn, yɪ dɪε Zozi kulo yɪ kpa. Kɔn sɔ'n lalɪ yɪ nwɔn ebele. ²⁴ Ebele ala, Simɔn Pɪɛlɪ kɔ bɔ yɪ anyɪan kε ɔ bɪsa Zozi maan ɔ hεle svanlan'n m'ɔ lε kan yɪ ejɔlε'n.

²⁵ Kemɔ svanlan sɔ'n kɔsv nzɪ man mɔ ɔ 'ba yɪ Zozi man'n, yɪ kɔsv ɔ kɔ fa yɪ tɪ kɔ bɔ Zozi anwɔn ɔ kɔ bisa yɪ kε: “Anɪn, Yé Mɪn, nwan svanlan dɪε ɔ?”

²⁶ Zozi nwan: “Mɪn fa mɪn kpaɔn'n mɪn bɔ tolo nɪn anɪn, nan svanlan mɔ n gɔ fa n gɔ man yɪ'n, yɪ dein yɪ ɔ.” Kε yɪ nvan 'tɔ ala, ɔ kɔ fa kpaɔn'n kɔ bɔ tolo nɪn anɪn ɔ kɔ man Simɔn m'ɔ fi Isikalɪɔtɪ nɪn awa Zudasɪ. ²⁷ Mɔ Zudasɪ 'de kpaɔn nɪn ala, *Abɔnsanmɔn, mɔ *ebele anɪε nɪn anɪn bε fεlε yɪ *Satan'n, kɔ wɔlv yɪ nɪn. Nán Zozi a sε yɪ kε: “Like'n mɔ ε 'yɔ'n, yɔ yɪ ndε-ndε.” ²⁸ Like ati m'ɔ man ɔ hanlɪn sɔ'n, bε mɔ bε nɔn yɪ lε dɪ alɛ'n, bε fɪfɪ b'a ndɪ man yɪ bu. ²⁹ Kemɔ Zudasɪ yê ɔ fa bε esika'n sie'n, bε dɔɔn kpa bε jɔnlɪn kε Zozi nwan ɔ hɔ tɔ like mɔ bε 'fa bε dɪ fetɪ'n, anaan ɔ hyé ehɪanfɔvε'n-mɔ like. ³⁰ Kε Zudasɪ lelɪ kpaɔn nɪn ala, ɔ kɔ fite. Yɪ tɛmɔn sɔ nɪn anɪn, anɪn alɛ lε san.

Zozi 'ba man yɪ menian'n-mɔ mala fɔfɔlε

³¹ Kε Zudasɪ 'fite ala, Zozi nwan: “Sɪan dɪε, Nyanmɪan a wula *Mân Baa nɪn anɪn-minnyanmɔn yê ɔ nanndɪ *Mân Baa nɪn asu, anɪn-minnyanmɔn a han Nyanmɪan. ³² Sε ɔ nanndɪ Mân Baa nɪn asu anɪn-minnyanmɔn a han Nyanmɪan an, Nyanmɪan kɔsv 'ba wula yɪ anɪn-minnyanmɔn bie. ɔ 'ba yɔ yɪ sɔ kɪkaala.

³³ “Mín mma-mə, mún 'tanlan emə anwɔn ewa mɛɛ kaan sva biekun. Emə 'ba kpɔnnde mín, nan mə n ganlɪn n geleli Zufu'n-mə, mún kan mún kele emə kusu sian'n. Lika mə mún kə'n, emə ngɔala man elɔ bie kə.

³⁴ “Mún man emə mala fɔfɔle: emə hulo bé nwɔn. ɔ se ke emə kulo bé nwɔn ke m gbɪnlɪn n gulolɪ emə'n. ³⁵ Se emə kulo bé nwɔn an, menian'n-mə kɔalaa 'ba nwun ke emə ti mín menian sakpa.”

*Zozi 'ba han ke Pɪeli 'ba se ke ɔ nzi man yí
(Matie 26.31-35, Maaki 14.27-31, Luku 22.31-34)*

³⁶ Mə Zozi hanlɪn sɔ'n, Simɔn Pɪeli kə bisa yí ke: “Yé Mún, anɪn nin kpa yê e le kə ɔ?”

Zozi nwan: “Lika mə mún kə'n, e ngɔala man mín sv si kikaala, nan cian bie dede e 'ba kpɔ mín.”

³⁷ Pɪeli nwan: “Yé Mún, nzuke ati yê mún ngɔala man wɔ sv si kikaala ɔ? Wɔ dunman nun, se ɔ di mə mún wu bəbə a, mún 'wu.”

³⁸ Ehi a, Zozi nwan: “Pɪeli, asu wɔ nwan e 'wu mín dunman nun sakpa? Nan nian, mún kan yí ananhɔle mún kele wɔ ke ɔ nɔn dede mə akə'n 'bə kokolokoo'n, anɪn a han yí fā nsan ke e nzi man mín.”

14

Atɪn'n mə be fa be kə Siɛ nun anwɔn elɔ'n y'ɔ le Zozi

¹ Mə Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, ese ɔ kə kpɛ yí nyɪn yí menian'n-mə elɔ, yí nwan: “Nán be man bé lva bə bé nwɔn, emə lé Nyanmian be lí, ese emə lé mín kusu be lí. ² Mún Si awulo elɔ, dabele ngɔnmún wə ebele. Mún 'kə a sesie lika mún man emə. Se ɔ ti man sɔ a, ahan n ganlɪn n geleli emə. ³ Se mún kə nán mún sesie lika'n yue a, mún 'sa mún ba, mún fa emə mún kə, nán lika mə n di'n, emə kusu tanlan ebele bie. ⁴ Lika mə mún kə'n, emə sv yí atɪn'n.”

⁵ Mə Toma tɪlɪ ejɔle sɔ'n, yí nwan: “Yé Mún, ye nzi man lika mə e le kə'n, ɔ 'yɔ se nán y'a nwun yí atɪn'n?”

⁶ Ehi a, Zozi kə bua yí ke: “Atɪn'n, nɔn ananhɔle'n nɔn ngɔan'n y'ɔ le mín muonun. Svanlan fíi ngɔala man ke ɔ sɪn lika fɔfɔle ɔ kə mín Si anwɔn elɔ sannan ɔ 'nanndɪ mín sv. ⁷ Se ɔ ti ke emə sv mín an, ahan emə 'sv mín Si. Kusu kikaala die, emə a nwun yí, emə sv yí.”

⁸ Filipɔ nwan: “Yé Mún, kele yé Siɛ'n nán man yé ahɔnlɪn tó yé kunnun.”

⁹ M'ɔ hanlɪn sɔ'n, Zozi nwan: “Filipɔ, yí ti, dada angɔnmún ehi mə mún nɔn emə ti ewa'n, e nzi man mín? Svanlan m'ɔ kə nwun mín'n, anɪn ɔ'a nwun mín Si, nan nzuke ati yê wɔ nwan n géle emə Siɛ'n? ¹⁰ E nne nni man ke n wə Siɛ nun anɪn yê Siɛ'n kusu wə mín nun ɔ? Ejɔle'n mə mún kan mún kele emə kɔalaatin ewa'n, ɔ fi man mín muonun. Siɛ'n m'ɔ wə mín nun'n yê ɔ le di junman sɔ nun ɔ. ¹¹ Se mún kan ke n wə Siɛ nun anɪn yê Siɛ'n kusu wə mín nun an, emə lé lí. Se yí bəbə emə nne nni man an, emə nían asinbenwɔn ninngɛ'n mə mún y'ɔ'n nán be lé be lí. ¹² Mún kan yí ananhɔle mún kele emə ke svanlan biala m'ɔ de mín di'n, asinbenwɔn ninngɛ'n mə mún y'ɔ'n, yí kusu ɔ 'yɔ bie. Yí die'n bəbə mə ɔ 'yɔ'n, ɔ 'tala mín die'n. ɔ sanlɪn ke mún kə Siɛ nun anwɔn elɔ. ¹³ Like biala mə emə kə sele wə mín dunman nun'n, mún 'fa mún man emə, nán ɔ nanndɪ Baa nɪn asu menian'n-mə kɔalaa a wula Siɛ nun anɪnminnyanmún. ¹⁴ Emə sele like biala wə mín dunman nun an, mún 'yɔ mún man emə.”

Zozi 'ba han Wawe Nwanzan-nwanzan nun anwɔn ejɔle

¹⁵ Ese Zozi Nwan: “Se emə kulo mín sakpa a, emə lí mín mala nɪn asu. ¹⁶ Mún 'ba sele mín Si maan ɔ man emə *Bɔkafɔe fɔfɔle m'ɔ nɔn emə 'tanlan dahuu. ¹⁷ ɔ ti Wawe m'ɔ kan ananhɔle. Mán nɪn anɪn menian'n-mə mə be nne man mín be nni man'n, be ngɔala man ke be nyan yí, ɔ sanlɪn ke be nnwun man yí, ese be nzi man yí. Nan emə die, emə sv yí, ɔ sanlɪn ke ɔ nɔn emə y'ɔ ti ɔ, ese ɔ 'ba tanlan emə anɪn. ¹⁸ Mún ngɔ yaci man emə angɔnmún ke awusian. Nan mún 'ba sa mún ba emə anwɔn biekun. ¹⁹ ɔ'a ha mɛɛ kaan bie, mân nɪn anɪn menian'n-mə ngɔ nwun man mín kún. Nan emə die, emə 'ba nwun mín. Kemə

mín hli n di asi'n, emò kòsò 'ba nyan ngwan be tanlan asi bie. ²⁰ Se cian sò'n ju a, emò 'ba nwun ke n wò mín Sì anun, emò wò mín nun, yê mín kòsò n wò emò anun. ²¹ Like mò mìn kekele emò'n, sɔanlan mò yí nyin kò sò yí m'ò kò fa kò sie'n, yí yê anun mìn sì ke ò kulo mín ò. Sɔanlan sò'n, mín Sì 'kulo yí, mín kòsò mìn 'kulo yí, mìn 'yí mìn nwun mìn kele yí.”

²² Mò Zudi (nán Zudasí Isikaliòti ò) tili ejòle sò'n, yí nwan: “Yé Mìn, ò yò se mò wò nwan ε nyi man wò nwun ε ngele man mân nin anun menian nga'n-mò mò be nne wò be nni man'n, nan yé ngonmìn ala yê ε 'yí wò nwun kele yé'n?”

²³ Ehi a, Zozi kò bua yí ke: “Sɔanlan m'ò kulo mín'n, ò di mò mìn kan nin asò. Mìn Sì 'kulo yí, εse mìn non mín Sì ye 'ba yí nwun nán ye non yí tanlan. ²⁴ Sɔanlan m'ò ngulo man mín'n, mò mìn kan'n, ò nni man sò. Ejòle kwalaa mò emò ti ke mìn kan'n, ò fi man mín muonun, nan Sì'e'n m'ò sɔanlìn mín'n, yí yê ò le kan ò.

²⁵ “Mìn kan ejòle sò'n mìn kele emò wò abele mò n de wò emò afian ewa'n. ²⁶ Nan mín dunman nun Sì'e'n 'ba sɔan *Bókafue'n, Wawe Nwannzan-nwannzan'n. Ò 'ba hehele emò ninng'e'n-mò kwalaaatin εse ò 'ba man emò ati kací ejòle'n kwalaaatin mò m'an han m'an hele emò'n. ²⁷ Mìn yaci emò alvacicie nun. Mìn alvacicie di'e'n yê mìn fa mìn man emò ò. Alvacicie'n mò mìn fa mìn man emò'n, ò non eyuadi nin anun di'e'n ti man kón. Nán be man bé lba bò bé nwun, εse nán be sulo.

²⁸ “Emò a ti mò m'an han'n. M'an han m'an hele emò ke mìn kò, nan kòsò mìn 'ba sa mìn ba emò anwun biekun. Se ò ti ke emò kulo mín sakpa a, ahan Sì'e'n anwun elò mò mìn kò'n, emò 'di yí nwun fe kpa. Ò sanlìn ke Sì'e'n ti kpili tala mín. ²⁹ M'an li mɔa m'an han ninng'e sò'n-mò kwalaa anwun ejòle m'an hele emò asannan nán bé eyòle temon nin a ju sò. Yí di'e, anin cian m'ò kò ju sò'n, emò de mò n ganlìn'n be di. ³⁰ Mìn non emò ye le njòjò man dɔun kón. Ò sanlìn ke mân ehi asò kpain'n le ba. Ò le man tunmìn fíi wò mín sò. ³¹ Nan ò fata ke menian'n-mò nwun yí ke mìn kulo Sì'e'n yê like mò mín Sì kò hele mín ke n yó'n yê mìn yò ò. Yí ti, be jásu maan ye hó.”

15

Divin baka kpa'n y'ò le Zozi

¹ Mò Zozi hanlìn sò yuel'n, εse yí nwan: “Divin baka kpa'n y'ò le mín yê mín Sì y'ò ti divin baka sò nin εnianfue nin ò. ² Mìn sa baa biala m'ò nzu man baa'n, mín Sì 'ko tɔ. Nan nunhan m'ò su'n, ò kpíkpe nun kanlanman ò man ò yò kpa, nán ò'a hɔala mma biekun dɔun sò. ³ Nan emò di'e, ninng'e'n-mò mò n geleli emò nin ati, emò anwun a ti dada angonmìn. ⁴ Yí sò ati, emò fá bé nwun be bó mín, nán mín kòsò, mìn non emò a tanlan dahuu. Divin baka nin asa baa'n m'ò tua man yí nwun'n, ò ngɔala man baa su. Emò kòsò, se emò a nva man bé nwun b'a mmò man mín an, emò ngɔala man like kpa fíi yò.

⁵ “Divin baka'n y'ò le mín, yê mín sa mma'n-mò y'ò le emò. Nunhan mò ò'a fa yí nwun ò'a bò mín, m'ò non mín ti daa, mò mín kòsò mìn non yí ti'n, ò 'yò nyòlie kpa dɔun. Afí se n non man nun an, emò ngɔala man like kpa fíi yò. ⁶ Sɔanlan biala mò ò'a nva man yí nwun ò'a mmò man mín'n, anin ò ti ke baka nin asa baa'n mò b'a kpe b'a tɔ. Ò 'yò be fa be tɔ sìn nun be yala yí. ⁷ Se emò fa bé nwun be bò mín, nán emò di mín ejòle nin asò a, emò sele like biala mò emò kulo nin an, emò 'nyan yí. ⁸ Se emò yò nyòlie kpa dɔun an, ò ti mín Sì anunminnyanmò εse ò kele ke emò ti mín menian sakpa.

⁹ “Mìn kulo emò ke mín Sì kulo mín'n. Yí ti, emò mán n gúlo bé daa. ¹⁰ Ke mìn di mín Sì mala nin asò m'ò kulo mín'n, mín kòsò, se emò di mín mala nin asò a, mìn 'kulo emò cian daa. ¹¹ M'an han sò m'an hele emò maan emò di fe nán εse emò fe elie'n yò kpili ke mín di'e'n. ¹² Mìn mala'n y'ò le ke emò húlo bé nwun ke mìn kulo emò'n. ¹³ Ehulo kpili kpa'n y'ò le sɔanlan m'ò wu yí manngon'n-mò dunman nun'n. ¹⁴ Se emò yò ninng'e'n mò m'an hele emò nin an, anin emò ti mín manngon. ¹⁵ Mìn mmu man emò ke mín ngɔa. Ò sanlìn ke minlian ngan man yí nwun ejòle kwalaa ò ngele man yí akɔa ke m'an yò yí'n. Mìn bu emò ke mín manngon. Ò sanlìn ke ninng'e'n kwalaaatin mò mín Sì heleli mín'n, m'an hele emò.

16 Nán emò yê b'a fêlêlî mîn b'a sie mîn bé kpain ò. Nan mîn muonun yê m'an fêlê emò mîn nwòn m'an wula emò junman nun ò. M'an yí emò ke emò hó, be hó lí junman be sú mma m'ò nzeci man lé. Like biala mò emò kò sele mîn Si wò mîn dunman nun'n, ò 'fa man emò. 17 Like mò mun kpòndê emò elò'n y'ò le ke emò húlo bé nwòn.”

Mân nun anun menian'n-mò kpò Zozi nòn bé mò be de yí be di'n

18 Mò Zozi tuli yí menian'n-mò fòò yueli'n, ò kò han kò hele bé biekun ke: “Sê eyuadi'n kpò emò a, emò nwún yí ke be lili mva be kpòlî mîn. 19 Sê emò tí eyuadi'n diê lili a, ahan eyuadi'n nun anun menian'n-mò kulo emò ejòlê, ò sanlín ke bé bie y'ò le emò. Nan kemò m'an nian eyuadi'n nun anun m'an yí emò, mò emò tí man eyuadi'n diê kón'n, yí tí yê be kpò emò ò. 20 Emò káci mò n ganlín n gelelî emò'n: ‘Akua biala tí man kpili ndala man yí mìn'n’. Nan sê b'a hele mîn ahulòwa a, be 'kele emò kusu bie. Sê bé nyín sòlî mîn ninng'e'n mò n gelelî bé nín an, ahan bé nyín 'sò emò kusu diê'n. 21 Mîn dunman nun ati, be 'fa ninng'e sò'n kwalaa be yò emò, ò sanlín ke be nzí man svanlan'n m'ò svanlín mìn'n. 22 Sê ò tí ke m'an mma a ngan man ejòlê fíí m'an ngele man bé a, ahan bé nwòn saun. Nan sian diê, mò m'an a a han ejòlê m'an hele bé, mò b'a nne b'a nni man'n, be nva man bé ete'n be nje man bé lé. 23 Svanlan m'ò kpò mìn'n, anún ò kpò mìn Si. 24 Junman'n mò svanlan fíí lili man bie mân êhí anun lé'n, sê m'an nni man bie bé afian ewa a, ahan bé nwòn saun. Nan sunnzun mò b'a nwun asinbenwòn ninng'e'n kwalaa mò m'an yò'n, be tē kpò mìn nòn mìn Si. 25 Êhíka kwalaa yòlî sò, ò man ejòlê'n mò be helelî wò bé *Mala kalata nín anun'n kpínlín sv. Be helelî yí ke: *B'a kpò mìn mgban.*

26 “Mín mangvòn-mò, *Bukafvè'n mò mun 'ba svan yí'n, ò fi Siê nín anwòn elò yê ò 'ba ò. Yí y'ò le Wawè'n mò kan ananhòlè'n. Sê ò ba a, ò 'ba lí mìn nwòn adanzíe. 27 Yê emò kusu 'ba lí mìn nwòn adanzíe, ò sanlín ke mìn 'bò mìn junman nun abv'n, emò nòn mìn yê ye sanlín nun ò.

16

1 “Mun káci emò ke be lé 'ba hele emò ahulòwa, yí diê sê mele'n ju sv a, anún emò mminlín man bé dedi'n. 2 Be 'ba fvan emò Zufv'n-mò asónín sua'n-mò anun. Èsè bòbò, ò 'ba ju mele'n bie, bé mò be lé kun emò'n 'ba se ke anún be lé sv Nyanmian sva. 3 Be 'yò emò sò, ò sanlín ke be nzí man Siê'n, èsè be nzí man mìn. 4 Nan mun kan sò mìn kele emò, yí diê cian mò be 'yò emò sò'n, anún emò káci ke n ganlín n gelelî emò. M'an ngan m'an ngele man emò daba, afi anún mìn nòn emò y'ò san ò.

Zozi 'ba han Wawè Nwanzan-nwanzan'n

junman nun anwòn ejòlê

5 “Sian diê, mun sa mìn kò svanlan'n m'ò svanlín mìn nín anwòn elò, nan kusu emò mmisa man mìn ke: ‘È lé kò nin?’ 6 Kemò m'an han m'an hele emò ke mun kò'n, emò alva a bò bé nwòn kpa. 7 Nan kusu mun kan yí ananhòlê mìn kele emò ke ò tí kpa man emò ke n gó. Afi sê m'an ngò man an, Bukafvè'n ngò a man emò anwòn. Nan sê mìn kò a, mìn 'ba svan yí emò anwòn. 8 Sê ò ba a, ò 'yí ninng'e'n-mò yuein yuein kele eyuadi'amma'n. Ninng'e sò'n-mò, kùn y'ò le ete eyòlè'n, kùn y'ò le sèse eyòlè'n, yê kùn kusu y'ò le ndèe ebua'n mò Nyanmian 'ba bu'n. 9 Ò 'ba hele bé ke b'a yò ete, ò sanlín ke b'a nne man mìn b'a nni man. 10 Yê, kemò mun kò Siê nín anwòn elò mò emò ngò nwun man mìn kón'n, ò 'ba hele bé ke sèse eyòlê yê Siê'n lé kpòndê ò. 11 Afi, ndèe ebua'n mò Nyanmian 'ba bua'n y'ò le ke ò'a bua mân êhí asv kpain'n ndèe dada angvnmìn.

12 “N ne ejòlê dòn m'ò fata ke mìn kan mìn kele emò, nan kusu emò ngvala man yí kwalaa fa sie kikaala. 13 Nan sê Wawè'n m'ò kan ananhòlè'n ba a, ò 'ba hele emò ananhòlê atún'n. Nán yí ngvnmìn yí tí anun ejòlê yê ò 'kan kele emò ò, nan mò ò'a tí ò nòn mò ò 'ba a mân nín anun nín anwòn ejòlê yê ò 'kan kele emò ò. 14 Ò 'ba wula mìn anunminnyanmòn, ò sanlín ke m'ò kò nwun yí mìn nwòn'n, yí nwòn ejòlê yê ò 'kan kele emò ò. 15 Ninng'e kwalaa mò

mín Si le'n ti mín die. Yí sò ati yê ò man mun kan ke m̀ Wawε Nwannzan-nwannzan'n k̀ n̄wun yí mín n̄wun'n, yí n̄wun ejòle yê ò 'kan kele em̀ ò.’’

Zozi 'ba han kele yí menian'n-m̀ ke

bé alvab̀'̀n 'ba kaci fe elie

¹⁶ Eεε Zozi nwan: “Ò ng̀ h̄ye man, em̀ le mma n̄wun man mín k̀n, ò ce kaan an, em̀ 'ba n̄wun mín biekun.’’

¹⁷ M̀ yí menian'n-m̀ t̄li ejòle s̀'̀n, mmie-m̀ le kan yí bé afian ebele ke: “Anun ejòle ehi, yí bu y'̀ ò le benin? Ò le kan kele yé ke: ‘Ò ng̀ h̄ye man, em̀ le mma n̄wun man mín k̀n, eεε ò ce kaan an, em̀ 'ba n̄wun mín biekun,’ eεε yí nwan: ‘Mun k̀ mín Si anw̄on el̀.’” ¹⁸ Bé nwan: “Ò ng̀ h̄ye man,’ anun ejòle ehi m'̀ ò le kan'n, yí bu y'̀ ò le benin? M'̀ ò le kan'n, yé die ye ndi man yí bu.’’

¹⁹ M̀ Zozi nwunlin ke be le kp̄nnde be bisa yí ejòle'n, ò k̀ se bé ke: “Kem̀ m'an han ke: ‘Ò ng̀ h̄ye man em̀ le mma n̄wun man mín k̀n, eεε ò ce kaan an, em̀ 'ba n̄wun mín biekun,’ yí ti yê em̀ le bisa bé n̄wun kosuan'n? ²⁰ Mun kan yí ananh̀le m̄n kele em̀ ke em̀ le 'ba sun bé nyin em̄vin be yi aẁle. Nan eyuadi amma'n-m̀ m̀ be nne man mín be nni man'n, be 'ba li fe. Em̀ alva 'ba b̀ bé n̄wun, nan kus̄u em̀ alvab̀'̀n 'ba kaci fe elie. ²¹ Se balasua k̄n n̄w̄n̄n̄ze dede nán ò 'ba w̄ a, anun yí l̄a a b̀ yí n̄wun. Ò sanlin ke anun yí yale elie mele nin a ju. Nan se ò w̄ yue a, anun yí l̄a a fi yí yale'n m̀ ò'a n̄wun yí'n. Ò sanlin ke ò'a w̄ baa k̄n ò'a t̄w̄ asie nin as̄u. ²² Yí s̀ kus̄u ala, ke ye w̄ nun'n, em̀ alva a b̀ bé n̄wun, nan m̀ ye 'ba n̄wun yé n̄wun biekun'n, em̀ 'ba li fe kpa, swanlan fíi ng̀ h̄wala man em̀ fe elie'n yi.’’

²³ M̀ Zozi hanlin s̀ yueli'n eεε yí nwan: “Se cian s̀'̀n ju a, anun em̀ mmisa man mín like fíi anw̄on kosuan k̀n. Mun kan yí ananh̀le m̄n kele em̀ ke like biala m̀ em̀ k̀ sele w̄ mín dunman nun'n, Si'e'n 'fa man em̀. ²⁴ Ke m m̀li mín junman nin ab̄u dede m̀ ò'a ju b̄ici'n, em̀ seleli man like fíi w̄ mín dunman nun. Em̀ séle, nán em̀ asa 'kan yí. Se em̀ asa kan yí a, em̀ 'di fe kpili kpa.

²⁵ “M'an bu ejòle s̀'̀n-m̀ kwalaa anȳn̄ndala nun, m'an hele em̀. Nan ò 'ba ju mele'n bie, m̄n ng̀ mmu man yí anȳn̄ndala nun k̀n, nan m̄n 'kan mín Si anw̄on ejòle'n yuein yuein m̄n kele em̀. ²⁶ Cian s̀'̀n ju a, yí kwalaa m̀ em̀ 'ba sele Si'e'n, em̀ 'ba sele w̄ mín dunman nun. M̄n mm̄t̄v man mín Si'n b̀b̀ nán ò'a fa ò'a man em̀. ²⁷ Ò sanlin ke, Si'e'n muonun kulo em̀. Ò kulo em̀, afi em̀ kulo mín, yê em̀ de di ke n vi Nyanm̄ian anw̄on el̀ yê m mal̄ ò. ²⁸ N vi Si'e nin anw̄on el̀ yê m mal̄ mân nin anun ò. Sian'n m̄n jas̄u mân nin anun m̄n k̀ Si'e nin anw̄on el̀.’’

²⁹ M̀ yí menian'n-m̀ t̄li yí s̀'̀n, bé nwan: “Sian die, ε le kpaci nun yuein kan kele yé, ε mmu man yí anȳn̄ndala nun k̀n. ³⁰ Sian die, ye si ke ε si nin̄ge'n kwalaaatin, ε n̄w̄n̄nde man maan ye mmisa man w̄ bie anw̄on kosuan b̀b̀ nán a bua yé. Ehi ati, ò man ye de ye di ke ε fi Nyanm̄ian el̀ sakpa.’’

³¹ Zozi nwan: “Sian'n em̀ de di? ³² Yaa! Mele'n le ba, ò'a ju b̀b̀ a yue, em̀ 'ba b̀ asanndie be yaci mín nḡn̄m̄in, em̀ anun k̄n biala 'ba nwanndi fia. Nan kus̄u cece, ò nga man mín nḡn̄m̄in, ò sanlin ke Si'e'n n̄n mín y'̀ ò ti ò.

³³ “Mun kan s̀ m̄n kele em̀, nán m̄n man em̀ nyan alvaciε, afi em̀ n̄n mín a ỳ k̄n. Em̀ le 'ba n̄wun yale mân nin anun, nan kus̄u em̀ b̀ m̄nd̄n̄lin, nán be man bé n̄wun bubu bé, ò sanlin ke m'an li eyuadi nin as̄u kunnunmun.’’

17

Zozi 'ba ỳ as̄n̄n man yí menian'n-m̀

¹ M̀ Zozi hanlin ehi yueli'n, ò k̀ t̄w̄ yí nyin anwunno, yí nwan: “Mín Si, d̄ε nin a ju. Wula w̄ Wa nin anunminnyanm̄on maan yí kus̄u ò w̄la w̄ bie. ² Afi, a man yí tunmin dasannin biala as̄u ke bé m̀ a fa bé a man yí'n, ò m̄n be nyán nḡan m'̀ ò le man ayueli'e'n.

³Ngban m'ò le man ayueli'e'n, y'ò le ke be nwún wó m'ò ε ti ananhòle Nyanmian'n kòmgbà cein, ò nòn Zozi Kilisi, m'ò a sòan yí'n. ⁴M'an wula wó anunminnyanmòn asie nín asu ewa. Ò sanlín ke junman'n m'ò a fa a man mín ke n ní'n, m'an yue yí di. ⁵Afi kikaala die, Mín Si, anunminnyanmòn'n m'ò anún n ne yí wó nwòn elò asannan nán a sesie mân'n, maan n nyán yí kòmgbà sò'n wó wó nyunnun.

⁶“Menian'n-m'ò m'ò a fa bé a man mín asie nín asu ewa'n, m'an man b'a nwun wó. Be ti wó die, yê a fa bé a man mín. Bé kusu, b'a li wó ejòle nín asu. ⁷Sian'n, b'a nwun ke yí kwalaa m'ò a fa a man mín'n, ò fi wó elò. ⁸Ò sanlín ke ejòle'n m'ò a fa a wula mín sa nun'n, mín kusu m'an fa m'an wula bé sa nun, yê b'a sò nun. B'a nwun yí ke n vi wó nwòn elò sakpa, yê b'a le b'a li ke a sòan mín.

⁹“Mun yò asònin wó wó dunman nun mún man bé. Mún nyò man asònin mún mman man eyuadi'n. Nan bé m'ò a fa bé a man mín'n, bé ti asònin yê mun yò ò. Ò sanlín ke be ti wó die. ¹⁰Like biala m'ò ε le yí'n ti mín die, mín kusu mín die'n kwalaa ti wó die. Be nwun mín anunminnyanmòn'n wó bé nun. ¹¹Mín die m'an jasò mân nín anun a yue, nan bé die, be te wó nun. Mín die mun ba wó nwòn elò. Sie Nwannzan-nwannzan, wó dunman'n m'ò tunmin wó nun'n, fa nian bé m'ò a fa bé a man mín nín asu, maan be yó kún ke mún nòn wó, ye ti kún'n. ¹²M'ò anún mún nòn bé wó mân nín anun'n, mún nian bé sò wó wó dunman nun. N nianlín bé sò kpa, bé bie fíí a mminlín man, sannan sòanlan'n m'ò se ke ò mínlin nán *Ehele Ejòle'n nín a kpín sò'n.

¹³“Sian'n, mun ba wó nwòn elò, nan kemò n de wó mân nín anun ewa'n, yí ti yê ò man mun kan sò maan be di fe kpili kpa ke mín nín ò. ¹⁴M'an fa wó ejòle'n m'an man bé, yê mân nín anun menian'n-m'ò le kpò bé, ò sanlín ke be ti ke mín, be ti man mân ehi anun menian. ¹⁵Mun nzele man wó ke ε yí bé fi mân nín anun, nan mín nwan ε nían bé sò, n'ε man *Abònsanmòn nyan bé. ¹⁶Be ti ke mín, kemò n di man mân ehi anun sòanlan'n, bé kusu, be ti man mân ete ehi anun menian. ¹⁷Kemò wó nwan ejòle'n ti ananhòle'n, nanndi ananhòle nín asu maan be káci wó menian kpa bókòò. ¹⁸Mun sòan bé mân nín anun ke ε sòanlín mín'n. ¹⁹Bé dunman nun ati, mun fa mín nwòn mún wula wó sa nun kpa bókòò maan bé kusu be kaci wó menian kpa bókòò.

²⁰“Nán ke bé ngònmún bé ti ala yê mun sele wó ò, nan bé kwalaa m'ò mín menian'n-m'ò kò han ejòle kò hele bé m'ò be kò le be kò li'n, mun sele wó mún man bé kusu. ²¹Mun sele wó ke ε mán be yó kún. Mín Si, man be nòn yé, ye yó kún ke mún nòn wó, ye ti kún'n. Man be yó kún nán eyuadi nín a le a li ke wó yê ε sòanlín mín ò. ²²Anunminnyanmòn'n m'ò ε falí manlín mín'n, m'an fa m'an man bé, yí die anún bé kwalaa be yò kún ke mún nòn wó ye ti kún'n. ²³Man mún nòn bé, ye yó kún ke wó kusu ε nòn mín, ye ti kún'n. Man be yó sòanlan kún bókòò, nán eyuadi nín a nwun ke a sòan mín, ese ε kulo bé ke ε kulo mín'n.

²⁴“Mín Si, kemò a fa bé a man mín'n, mín kusu mún kulo ke líka m'ò n di'n, bé kusu be tanlan ebele bie, nán b'a nwun mín anunminnyanmòn'n, anunminnyanmòn'n m'ò ε falí manlín mín'n. Ò sanlín ke ε lili m'ò ε hulolí mín asannan nán a sesie mân'n. ²⁵Mín Si, wó m'ò ε ti sesefoe, eyuadi amma'n nzi man wó, nan mín die, mún si wó. Yê mín menian'n-m'ò kusu si ke a sòan mín. ²⁶M'an man b'a nwun wó, ese mún 'ba man be nwun wó kpa biegun. Yí die, anún ehulo'n m'ò ε kulo mín'n tanlan be nun, nán mín kusu mún nòn bé a yò kún.”

18

*Zufò mgbain'n-m'ò 'ba man be ci Zozi
(Matie 26.47-56, Maaki 14.43-50, Luku 22.47-53)*

¹M'ò Zozi selehí nzele sò'n m'ò yueli'n, ò nòn yí menian'n-m'ò be hòli asue baa'n m'ò be fele yí Sedònlòn nín anzin elò. Asue sò'n mantan Zoluzalemòn. Yí nzin elò, tola kún wó ebele, ò nòn yí menian'n-m'ò hòli wòlòli nún. ²Zudasí m'ò ò 'ba yí yí man'n, ò si líka sò'n, afi ò yò a, Zozi nòn yí menian'n-m'ò kò yia elò. ³Yí ti, Zudasí li *Lòmòn nòn Zufò nzalafò dòn anyunnun, be kò a kò ju ebele. Zufò nzalafò sò'n-m'ò, Nyanmian *teeyifo mgbain'n-m'ò nòn

*Falisifv'e'n-mə yê be yuli bé ə. Mə be 'ba'n, be le kvan ninng'e, kanlann'ie nun t'e'e. ⁴ Nan Zozi die, ə si yí kwalaa mə ə le 'ba tu yí'n sie. Ə fi tola nun anun kə fite, yí nwan: “Emə le kpɔnnde nwan?”

⁵ Bé nwan: “Ye le kpɔnnde Zozi m'ə fi Nazalet'i'n.”

Zozi nwan: “Mín ahi.” Zudası m'ə le yi yí man'n, anın ə nun bé yê be jijin ebele ə. ⁶ Ke Zozi 'se ke: “Mín ahi” nun ala, nzalafv'n-mə kə bə si, bé kwalaa be kə hyvın be kə hə bé nzin be kə han be kə gua ası. ⁷ Mə Zozi nwunlin yí sə'n, yí nwan: “Emə le kpɔnnde nwan?”

Bé nwan: “Zozi m'ə fi Nazalet'i'n.”

⁸ Zozi nwan: “M'an se emə ke y'ə le mín. Nan se mín yê emə le kpɔnnde mín sakpa a, anın emə yáci menian ehi-mə maan be h́.” ⁹ Zozi hanlin sə maan ejəle'n m'ə hanlin yí mele mə ə 'sele Nyanmian man yí menian'n-mə'n kpınlin sv. Yí nwan: “Bé mə a fa bé a man mín'n, m'an mminlin man fí.”

¹⁰ Anın Simvın Pıeli le dadıe, ə kə hyvın kə kpe Nyanmian t'eeyıfve kpain nun akva nun anzv fama'n. Akva sə'n, be fele yí Malikusi.

¹¹ Mə Zozi nwunlin yí sə'n, yí nwan: “Simvın Pıeli, fa wó dadıe'n wula yí bva nun anun. E jvnlın ke yale'n mə mín Sı nwan n nwún yí'n, mın ngə nwun man yí ə?”

Bé 'ba fa Zozi be fite Nannan Hannın anyunnun

¹² Ehi a, *Ləmvın nzalafv'n-mə nun bé kpain'n, nun Zufv'n-mə nzalafv die'n-mə kə hyı Zozi, be kə cıci yí. ¹³ Be nun yí kə li mva kə hə Nannan Hannın awulo. Hannın sə'n ti *t'eeyıfve kpain daba. Kayıfı m'ə ti Nyanmian t'eeyıfve kpain afve sə nun anun'n, ə ja Hannın awa balasua. ¹⁴ Kayıfı kvsı yê ə hanlin heleli Zufv'n-mə ke: “Se svanlan kvn wu a, ə ti kpa tala ke mân bəndın'n kə bə'n.”

Pıeli 'ba han ke ə nzı man Zozi

(Matie 26.69-70, Maaki 14.66-68, Luku 22.55-57)

¹⁵ Mə be nun Zozi 'kə Nyanmian t'eeyıfve kpain nun awulo elə'n, Simvın Pıeli nun Zozi svanlan'n kvn biekun be sili yí sv. Zozi svanlan sə'n, t'eeyıfve kpain'n sı yí. Mə be 'wvı awulo nun akunnun elə'n, ə wvıvı elə bie. ¹⁶ Nan Pıeli die, ə halı gua sv elə anvan nun anwvın ebele. Zozi svanlan kvn'n mə t'eeyıfve kpain'n sı yí'n kə fite. Ə kə han kə hele balasua'n m'ə sisa anvan'n ə kə man Pıeli kə wvıvı. ¹⁷ Afanıan'n m'ə nıan anvan nun asv'n kə bisa Pıeli ke: “N ja bian, asv wó kvsı, e ti man bian sə'n svanlan ə?”

Simvın Pıeli nwan: “Cee, nán yí svanlan y'ə le mín.”

¹⁸ Kemə anın eyele wə nun'n, ngva'n-mə nun nzalafv'n-mə a huan sın be jijin yí nwvın be le ti. Pıeli kvsı kə a kə jinlan bé nwvın ebele ə le ti bie. ¹⁹ Mele sə'n, anın Nyanmian t'eeyıfve kpain'n le bisa Zozi yí menian'n-mə nun yí ninng'e'n m'ə kekele nun anwvın kosuan. ²⁰ Zozi kə bua yí ke: “M'an han yí bagua nun m'an hele mân'n bəndın'n. Mín ninng'e'n kwalaa mın kekele yí cıan daa lika mə Zufv'n-mə yia'n, bé asvın sua'n-mə anın ə nun Nyanmian awulo nun anun. Mín ejəle'n kwalaa mə mın kan'n, nán nvıale nun ə. ²¹ Nan nzuke ati yê e te bisa mín yí nwvın kosuan ə? Bisa bé mə n ganlin ejəle'n n geleli bé mə be tıı'n. Bé die, be sı ejəle'n mə n ganlin n geleli bé'n kpa bəkə.”

²² Zozi anvan a ndə man, nzalafv'n-mə anın kvn m'ə mantan yí nwvın ebele'n kə kpe yí nyın nun asv. Yí nwan: “Asv, ke be kan ejəle be kele Nyanmian t'eeyıfve kpain nun anın?”

²³ Zozi nwan: “Se m'an han ejəle ete a, kekele mín ejəle ete ehəle kvn mə m'an han'n. Se kvsı m'an ngan man ejəle ete a, anın nzuke ati yê e kpacı mín nyınsı ə?” ²⁴ Ehi a, Hannın ngə man be ngə nyannji man Zozi, ə kə man be kə fa yí be kə hə kə wula Nyanmian t'eeyıfve kpain Kayıfı asa nun.

Pıeli 'ba han biekun ke ə nzı man Zozi

(Matie 26.71-75, Maaki 14.69-72, Luku 22.58-62)

²⁵ Ə 'ba yə sə'n, anın Pıeli te jin sın nun anwvın ebele. Bé mə be jijin sın nun anwvın ebele'n kə bisa yí ke: “Asv wó kvsı wó, e ti man bian sə'n svanlan'n bie ə?”

Pıeli nwan: “Cee, nán yí svanlan'n bie y'ə le mín.”

²⁶ Tεεyifube kpain nun akva'n kun mα yί abie y'α le nunhan'n mα Pιeli kpeli yί nzu'n nwan: "Asu m'an nnwun man wό nun yί tola nun anun ελo α?" ²⁷ Eσε Simων Pιeli nwan nán yί α. O 'kan sα nun ala, kokolokoo! Akα kun kα bα.

*Be 'ba fa Zozi be fite Lomun Konmanna Pilati anyunnun
(Matie 27.1-2,11-14, Maaki 15.1-5, Luku 23.1-5)*

²⁸ Ngelemα tutun kpa, ke alie'n hunlin ebele ala, be nun Zozi fi kpain Kayifu awulo ebele, be kα fa yί kα hα *Lomun konmanna nun awulo ελo. Kemα α ti man Zufu'n, se Zufu'n-mα wulα yί awulo ελo a, anin efian a han bé, be ngwala man *Paki'n bie di, ehi ati b'a nwulα man ελo bie. ²⁹ Be manlin *Pilati muonun fiteli walι bé nwun ebele, nán α'a bisa bé ke: "Bian ehi a yα nzu mα emα le 'ba sanman yί α?"

³⁰ Bé nwan: "Se α ti man etefube a, ahan ye nva man yί ye mmεle man wό."

³¹ Pilati nwan: "Emα muonun nun yί hό, be hό búα yί ndεε ke emα mala'n kele'n."

Mα Zufu'n-mα tili ejαle sα'n, bé nwan: "Ye le man atin ke ye kun yί." ³² Ejαle mα Zozi hanlin heleli ehuan ehαle kun'n mα be 'ba hun yί'n, ke α yαli mα ejαle sα'n kpɪnlin sα nun anin.

³³ Ehi a, Pilati kα wulα sua nun anun ελo α kα fele Zozi α kα bisa yί ke: "N ja bian, asu Zufu'n-mα belemgbin'n y'α le wό α?"

³⁴ Zozi nwan: "Wό muonun wό ti anun yê a bα mα ε le kan sα anaan, menian yê b'a han mɪn nwun ejαle b'a hele wό, yί ti yê α man ε le bisa mɪn kosuan sα nun α?"

³⁵ Pilati nwan: "E nian an, anin Zufu y'α le mɪn α? Wό mân nun anun menian'n-mα nun tεεyifube mgbain'n-mα yê b'a fa wό b'a bele mɪn α. Nan ε yαli nzu?"

³⁶ Mα Zozi tili ejαle sα'n, yί nwan: "N di man mân ehi anun belemgbin. Nan se n di mân ehi anun belemgbin an, ahan mα Zufu mgbain'n-mα 'ci mɪn'n, mɪn ngwa'n-mα hunlin leli mɪn maan b'a ngwala man mɪn ci. Nan kusα α ti man sα, mun nni man belemgbin mân ehi anun."

³⁷ Pilati nwan: "Yί ti, belemgbin y'α le wό sakpa?"

Zozi nwan: "Wό nun wα sα ε le kan, belemgbin y'α le mɪn. Be wulι mɪn, m malι mân nun anun ke mɪn 'ba han ananhαle nun anwun ejαle. O man swanlan biala m'α ti ananhαle'n swanlan'n, α tie ejαle'n mα mɪn kan'n."

³⁸ Mα Pilati tili ejαle sα'n, yί nwan: "Apii, ananhαle'n y'α le nzu?"

*Pilati 'ba man atin ke be hún Zozi
(Matie 27.15-26, Maaki 15.6-20, Luku 23.13-25)*

Ke Pilati hanlin sα yueli'n, α kα sa kα hα Zufu'n-mα anwun ελo, yί nwan: "Mɪn diε, mun nnwun man like mα yί ti yê α di ke be kun swanlan sα nun α. ³⁹ Nan α ti mala wα emα afian εwa, se be 'di *Paki biala a, bé mα be kα gua bé fiadi'n, mɪn yι kun. Yί ti, asu emα kulo ke mɪn yaci Zufu'n-mα belemgbin nun α?"

⁴⁰ Mα be tili ejαle sα'n, be kα tetian nun, bé nwan: "Cεεε, nán yί yê ye kulo ke ε yaci yί α! Nan yé diε, Balabasι yê ye kulo ke ε yι yί α!" Balabasι sα'n kusα a, α ti kodiawu.

19

¹ Ehi a, Pilati kα man nzalafu'n-mα atin ke be fá Zozi be hό fɪn yί mgbele. ² Nzalafu'n-mα kα fin Zozi mgbele εσε be kα nwun abotile ke mmelemgbin'n-mα diε'n, be kα bα Zozi ati. Abotile sα'n, be le eminlan mmowe yê b'a nwun α. Be kα wula yί taladiε kαkαle kusα be kα buka sα. ³ Be cwin be mantan yί, anin bé nwan: "Zufu'n-mα belemgbin, ahun o! Zufu'n-mα belemgbin, ahun o!" Anin be 'kpe yί nyin nun asu.

⁴ Be wα ebele kaan an, εσε Pilati kα fite biekun, yί nwan: "Emα Zufu'n-mα, be nían, mun fa yί mɪn bele emα mɪn man emα nwun ke mɪn nnwun man like mα α'α yα m'α di ke be kun yί α."

⁵ Ke Pilati 'kan sα ala, nzalafu'n-mα nun Zozi kα fite, yί mmowe abotile'n bα yί ti, yί taladiε kαkαle'n wula yί. Pilati nwan: "Swanlan nun ahι o!"

6 Mɔ Nyanmian *teeyifube mgbain'n-mɔ nun bé nzalafu'n-mɔ nwunlin yí'n, be le tetian nun kpa, bé nwan: “Be búbɔ yí kulɔwa su, be búbɔ yí kulɔwa su!”

Mɔ Zufu'n-mɔ hanlɔn sɔ'n, Pilatɔ nwan: “Emɔ muonun fá yí hó búbɔ yí kulɔwa su, nan mín die, min nnwun man ete mɔ ɔ'a yɔ ɔ.”

7 Zufu'n-mɔ nwan: “Ye le yé mala kɔn, mala sɔ'n keke ke nán be kan ejɔle ete be tia Nyanmian Kpili. Yí kɔsu ɔ'a han ejɔle ete ɔ'a tia Nyanmian, afi yí nwan ɔ ti Nyanmian Awa, yí ti, ɔ se ke be kun yí.”

8 Mɔ Pilatɔ tɔli ejɔle sɔ'n, esulo hanlɔn yí biekun kpa. 9 ɔ kɔ sa kɔ wɔlɔ awulo elɔ, ɔ kɔ bisa Zozi ke: “E fi nin?” Zozi ngɔ te yí su. 10 Pilatɔ nwan: “Mín yê e le kpinlin mín'n? E nzi man ke min kwalala ke min man be yaci wó, ese min kwalala ke min man be búbɔ wó kulɔwa su ɔ?”

11 Mɔ Pilatɔ hanlɔn sɔ'n, Zozi nwan: “Se nán tunmin'n mɔ Nyanmian falɔ manlɔn wó nun ala a, e le man tunmin fíí kón mín su. Yí sɔ ati, Kayifu m'ɔ yɔlɔ mín manlɔn wó'n, yí ete die mɔ ɔ'a yɔ'n tala wó die'n.”

12 Ebele ala, Pilatɔ le kpɔnnde atɔn ɔ yaci Zozi. Mɔ Zufu'n-mɔ nwunlin yí sɔ'n, be le tetian nun sele kpa, bé nwan: “Se e yaci sɔanlan ehi a, anɔn nán wó manngɔn y'ɔ le *Sezaa, afi sɔanlan biala m'ɔ bu yí nwɔn ke ɔ ti belemgbin'n, anɔn ɔ kpɔ belemgbin Sezaa.”

13 Mɔ Pilatɔ tɔli ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ man be kɔ fa Zozi be nun yí kɔ fite Zufu'n-mɔ anyunnun. Yí muonun kɔsu ɔ kɔ tanlan yí bia nun asu, lika mɔ be tanlan be di ejɔle'n. Lika sɔ'n, be le nyɔbɔe ndetele kpa yê b'a fa b'a sise asie nin anwɔn ke kalo. *Ebele anie nin anɔn, be fele yí “gabata”. 14 Cian sɔ'n kɔsu, yí alie cin an, anɔn ɔ ti Zufu'n-mɔ enwɔnmian ele cian. Anɔn senze nun a ju bé ti afian. Pilatɔ kɔ fa kɔ tɔ Zufu'n-mɔ anyunnun, yí nwan: “Emɔ belemgbin nun ahi o!”

15 Mɔ Pilatɔ hanlɔn sɔ heleli bé'n, be le tetian nun, bé nwan: “Be hún yí! Be hún yí! Be búbɔ yí kulɔwa su!”

Pilatɔ nwan: “Yí ti, be búbɔ emɔ belemgbin'n kulɔwa su?”

Ebele ala, Nyanmian teeyifube mgbain'n-mɔ nwan: “Yé belemgbin nun ala y'ɔ le *Sezaa, se e yi yí a, ye le man belemgbin fíí kón.”

16 Ke be hanlɔn sɔ yueli'n, Pilatɔ manlɔn nzalafu'n-mɔ atɔn ke be búbɔ Zozi kulɔwa su. Ehi a, be kɔ sɔ Zozi be nun yí kɔ hɔ.

Nzalafu'n-mɔ 'ba búbɔ Zozi kulɔwa su

(Matie 27.32-44, Maaki 15.21-32, Luku 23.26-43)

17 Ehi, Zozi muonun su yí kulɔwa'n fi kulo nun asu ɔ kɔ fite kɔ hɔ lika kɔn. Lika sɔ'n, *ebele anie nin anɔn be fele yí “Gɔlɔgota”, yí bu y'ɔ le ke “tile kangɔ lika.” 18 Ebele, nzalafu'n-mɔ kɔ búbɔ Zozi kulɔwa nun asu. Lika kɔnmgba sɔ'n, be kɔ búbɔ kodiawu nnyuan kɔsu kulɔwa su, kɔn wɔ yí bê su, kɔn kɔsu wɔ yí fama su, yê Zozi wɔ bé afian.

19 Pilatɔ kɔ man be kɔ hele kalata be kɔ bɔ Zozi kulɔwa nun ati su ke: “Zozi m'ɔ fi Nazalɔti, Zufu'n-mɔ belemgbin.” 20 Zufu'n-mɔ dɔɔn kɔngalɔ ejɔle sɔ'n mɔ be heleli'n, ɔ sanlɔn ke lika mɔ be búbɔ Zozi kulɔwa nun asu'n mantan kulo'n kɔkɔ. Ejɔle sɔ'n kɔsu, b'a hele yí *ebele anie nun, b'a hele yí *latɔn anie nun, ese b'a hele yí *gelekɔ anie nun. 21 Mɔ Nyanmian teeyifube mgbain'n-mɔ nwunlin ehele sɔ'n, be hɔli tɔli Pilatɔ a, bé nwan: “Pilatɔ, ahan a ngele man yí ke ‘Zufu'n-mɔ belemgbin’, nan ahan e heleli yí ke ‘sɔanlan ehi nwan ɔ ti Zufu'n-mɔ belemgbin.’”

22 Pilatɔ nwan: “Mɔ m'an hele'n, be ngaci man yí kón.”

23 Ehi, be kɔ búbɔ Zozi kulɔwa nun asu, be kɔ hye yí taladie'n-mɔ anɔn nnan be kɔ fa. Bé nun kɔn biala kɔ nyan m'ɔ fata ɔ. ɔ kɔ ha yí bubu'n. Taladie sɔ'n kɔsu, ɔ fa yí anwunno dede m'ɔ ju yí asi'n, ɔ le man mgbalie, be nwɔnlɔn yí wolologɔ kɔnmgba. 24 Mɔ nzalafu'n-mɔ hyeli yí taladie ehinlɔn-mɔ anɔn yueli'n, be wɔ ebele kaan an, nunhan kɔn kɔ fa kɔ tɔ yí manngɔn'n-mɔ anyunnun ke: “Ebia-mɔ, taladie kɔn ehi m'ɔ wɔ ewa'n, nán be man ye sosua nun, nan be mán ye hyóin tondo ye nwún sɔanlan m'ɔ kɔ nyan yí ɔ.”

*Ehele Ejɔle nin anɔn, b'a hele ke:

*B'a hye mɪn nwɔn ninngɛ'n-mɔ b'a fa,
yɛ b'a hyɔn tondo b'a fa mɪn taladiɛ'n.*

Kɛ ɔ yɔli mɔ ɛjɔlɛ sɔ'n kpɪnlɪn sɔ nɪn anɪn. Mɔ nzalafu'n-mɔ yɔli nɪn anɪn.

²⁵ Anɪn Zozi anɪn'n nɔn yɪ nɪn anɪanman balasua'n nɔn Kolopasi ayɪ Mali yɛ Mali m'ɔ fi Magɪdala'n, bɛ kwalaa bɛ jijin Zozi kulɔwa nɪn anwɔn ɛbɛlɛ. ²⁶ Mɔ Zozi nwunlin kɛ sɔanlan'n m'ɔ kulo yɪ'n jin yɪ nɪn anwɔn ɛbɛlɛ'n, ɔ kɔ fɛlɛ yɪ nɪn ɔ kɔ han kɔ hele yɪ kɛ: “M mo, ɛ 'nwun wɔ wa.” ²⁷ M'ɔ hanlin sɔ yueli'n, ɔ kpɛli yɪ nyɪn sɔanlan'n m'ɔ kulo yɪ'n kɔsɔ anwɔn ɛlɔ a, yɪ nwan: “ɛ 'nwun wɔ nin.” ɔ fi ɛbɛlɛ, yɪ sɔanlan'n falɪ yɪ nɪn hɔli yɪ awulo.

Zozi ewue nun

(Matie 27.45-56, Maaki 15.33-41, Luku 23.44-49)

²⁸ Mɔ Zozi hanlin sɔ yueli'n, sian'n yɪ muonun ɔ nɪan an, anɪn yɪ nwɔn ɛjɔlɛ'n mɔ ɛhɛlɛ ɛjɔlɛ'n hanlin'n kwalaa a kpɪn sɔ. ɛbɛlɛ ala, yɪ nwan: “Nzuhoe lɛ kun mɪn.”

²⁹ Anɪn bua kɔn jin ɛbɛlɛ, vinegɪli yɪ yɪ. Mɔ Zozi hanlin sɔ nɪn ala, nzalafu'n-mɔ kɔ nɪan ɛbɛlɛ bɛ kɔ fa eminlan kɔn bɛ kɔ bɔ vinegɪli sɔ nɪn anɪn. Bɛ kɔ sinnze yɪ baka kɔn ati. Baka sɔ'n, bɛ fɛlɛ yɪ *Izɔpu. Bɛ kɔ fa bɛ kɔ han Zozi anɔan. ³⁰ Mɔ vinegɪli'n hanlin yɪ nɔan yueli'n, yɪ nwan: “Sian diɛ, ɔ'a yue.” Kɛ ɔ hanlin sɔ mɔ ɔ 'si yɪ ti asɪ ala, ɔ kɔ ha nun.

Nzalafu kɔn 'ba wɔ Zozi anvɪn nun acɔ

³¹ Cian mɔ bɛ hunlin Zozi'n, yɪ alɛ cɪn an, ɔ ti ɛnwɔnmɪan elie cɪan. Yɪ sɔ ati, bɛ mɔ b'a bubɔ bɛ kulɔwa sɔ'n, Zufu'n-mɔ ngulo man kɛ bɛ fuin'n ka ɛbɛlɛ dede *ɛnwɔnmɪan elie cɪan'n ju. Afi cɪan sɔ'n ti cɪan kpɪli kpa. ɛhɪ kwalaa ati, Zufu'n-mɔ selesi *Pilati kɛ ɔ mɔn nzalafu'n-mɔ bɔbu menian sɔ'n-mɔ aja'n, nɔn bɛ yɪ bɛ kulɔwa nɪn asɔ. ³² Nzalafu'n-mɔ walɪ a, menian nnyuan'n mɔ b'a bubɔ bɛ kulɔwa sɔ Zozi anwɔn ɛbɛlɛ'n, bɛ kɔ li mɔa bɛ kɔ bubu kɔn nɪn aja'n, ɛsɛ bɛ kɔ bubu kɔn'n kɔsɔ diɛ'n. ³³ Bɛ nwan bɛ 'bubu Zozi diɛ'n, bɛ 'ju yɪ nwɔn ɛbɛlɛ a, anɪn ɔ'a wu. Yɪ ti, b'a mmubu man yɪ ja'n. ³⁴ Kɛ ɔ yɔli sɔ'n, nzalafu'n-mɔ anɪn kɔn falɪ yɪ acɔ'n wɔli Zozi anvɪn nɪn anɪn. ɛbɛlɛ ala, moja nɔn nzue fi nun kɔ fite. ³⁵ Sɔanlan'n m'ɔ lɛ kan ɛjɔlɛ ɛhɪ kwalaaatin'n, ɔ'a nwun ninngɛ sɔ'n-mɔ yɪ muonun yɪ nyɪnsɔ. Yɛ yɪ ɛjɔlɛ'n m'ɔ lɛ kan'n kɔsɔ ti ananhɔlɛ. ɔ sɪ kɛ ɔ lɛ kan ananhɔlɛ, ɔ 'kan maan ɛmɔ kɔsɔ de di. ³⁶ Ninngɛ sɔ'n yɔli sɔ, ɔ man *ɛhɛlɛ ɛjɔlɛ'n lika m'ɔ lɛ kan kɛ: *B'a mmu man yɪ bowe kɔnmgba ceɪn anɪn*, ɔ kpɪnlɪn sɔ. ³⁷ ɛsɛ b'a hele wɔ lika fɔfɔlɛ kɛ: *Bɛ 'ba kaci bɛ nyɪn sɔanlan'n mɔ bɛ wɔli yɪ nvɪn nɪn anɪn acɔ nɪn anwɔn ɛlɔ.*

Zozi esie'n

(Matie 27.57-61, Maaki 15.42-47, Luku 23.50-56)

³⁸ ɛhɪ anzin, Zozɛfu m'ɔ fi Alimate kulo nɪn asɔ'n, ɔ hɔli selesi Pilati kɛ ɔ 'fa Zozi fuin'n ɔ 'kɔ a sie yɪ. Zozɛfu sɔ'n, Zozi sɔanlan kɔn y'ɔ le yɪ, nan kɔsɔ, kemɔ ɔ sulo Zufu mgbain'n-mɔ nɪn ati, ɔ nyɪ man yɪ nwɔn ɔ ngele man. Kɛ ɔ hanlin sɔ nɪn ala, Pilati kɔ man yɪ atɪn. Zozɛfu kɔ a kɔ fa Zozi fuin'n kɔ hɔ. ³⁹ Ninkodemɔn mɔ cɪan kɔn kɔngɔɛ ɔ walɪ Zozi anwɔn ɛbɛlɛ'n, yɪ kɔsɔ ɔ 'ba a, ɔ le alufanlan kɔ yɔ tonun abulasan. ⁴⁰ Bɛ menian nnyuan, bɛ kɔ fa Zozi fuin'n, bɛ kɔ fa kisaan bɛ kɔ fɔfɔ yɪ nwɔn. Bɛ kɔ fa alufanlan sɔ'n bɛ kɔ gugua kisaan nɪn anɪn kɛ Zufu'n-mɔ 'sie sɔanlan an, bɛ yɔ yɪ'n. ⁴¹ Lɪka mɔ bɛ bubɔli Zozi kulɔwa nɪn asɔ'n, tola kɔn wɔ yɪ nwɔn ɛbɛlɛ. Tola sɔ nɪn anɪn, sɛka fɔfɔlɛ kɔn wɔ ɛbɛlɛ, bɛ sieli man sɔanlan fɪi nun lɛ. ⁴² Kemɔ alɛ cɪn an, anɪn ɔ ti Zufu'n-mɔ ɛnwɔnmɪan elie cɪan'n, mɔ ɛsɛ sɛka'n kɔsɔ mantan bɛ nwɔn ɛbɛlɛ ala'n, ɔ man bɛ hɔli sieli yɪ nun.

20

Zozi fi ewue nun ɔ 'ba tinngɛ

(Matie 28.1-8, Maaki 16.1-8, Luku 24.1-12)

¹ ɛhɪ, mɔlɛ'n ngelemɔ tutun kpa, anɪn mɔn nɪn anɪn yueli man titi, Mali m'ɔ fi Magɪdala'n kɔ jasɔ kɔ hɔ Zozi sɛka nɪn asɔ ɛlɔ. ɔ 'kɔ a ju a, b'a kunndo ɛbota'n m'ɔ nyɪn sɛka nɪn anɔan'n.

² Ehi a, ɔ le enwanndie ɔ kɔ hɔ kɔ tɔ Simɔn Pielɪ nɔn sɔanlan'n mɔ Zozi kulo yɪ'n, yɪ nwan: "B'a yɪ yɛ Mɪn yɪ sɛka nɪn anun, yɛ nɔwun man lika mɔ be nɔn yɪ a hɔ ɔ."

³ Mɔ be tɪli ɛjɔle sɔ'n, sɔanlan sɔ'n nɔn Pielɪ, be kɔ jasɔ be kɔ fa Zozi sɛka nɪn asɔ atɪn'n, be le kɔ a nɪan. ⁴ Bɛ munnyuan be 'kɔ a, anɪn be le nwanndi. Nan kemɔ sɔanlan kɔn'n kɔala nwanndi tala Pielɪ'n, ɔ kɔ yaci yɪ kɔ hɔ, ɔ kɔ li mɔa kɔ ju sɛka nɪn asɔ elɔ. ⁵ Ke ɔ 'ju ebele ala, ɔ kɔ han yɪ nɔwun asɪ kɔ nɪan kunman nɪn anun. ɔ 'nɪan an, ɛtanlan'n mɔ be falɪ be sieli Zozi'n gua ebele, kɔsɔ ɔ'a nju man kunman nɪn anun. ⁶ Simɔn Pielɪ juli ebele a, ɔ kɔ ju kunman nɪn anun. ɔ 'nɪan an, kisaan'n mɔ be falɪ fɔfɔli Zozi anwɔn'n gua asɪ ebele. ⁷ Eɛe ɔ 'tɔ yɪ nyɪn an, ɔ kɔ nɔwun ɛtanlan'n mɔ be falɪ gualɪ yɪ ti'n, b'a bubu ɔ gua yɪ lika diɛ angɔnmɪn. ⁸ Kaan ɛɛ, sɔanlan'n m'ɔ lili mɔa juli sɛka nɪn asɔ'n kɔsɔ kɔ ju nɪn. Ke sɔanlan sɔ'n 'nɔwun yɪ sɔ ala, ɔ'a nɔwun ke Zozi fi ewue nɪn ɔ'a tinngɛ. Ebele ala, ɔ kɔ le Zozi kɔ li. ⁹ (Mele sɔ'n kɔsɔ, Ebele ɛjɔle'n lika'n m'ɔ kele ke se Zozi wu a, ɔ 'tinngɛ'n, anɪn yɪ menian'n-mɔ tɪli man yɪ bu.) ¹⁰ Yɛ bɛ munnyuan be salɪ hɔli awulo ɔ.

*Zozi 'ba yɪ yɪ nɔwun kele Mali m'ɔ fi Magɪdala'n
(Matie 28.9-10, Maaki 16.9-11)*

¹¹ Mɔ Zozi menian nnyuan'n 'sa kɔ awulo'n, anɪn Mali jin sɛka nɪn anwɔn ebele, ɔ le sun. Temɔn mɔ ɔ 'su'n, ɔ kɔ han asɪ ɔ kɔ nɪan kunman nɪn anun. ¹² ɔ 'nɪan an, anɪn nyanmiansɔ mmɔfɔe nnyuan, be wowula taladiɛ nvufue hyhyiɛn, be tɪti lika mɔ be tɔli Zozi'n. Kɔn tɪ yɪ ja ngɔa yɛ kɔn tɪ yɪ ti sɔlɔ.

¹³ Mɔ mmɔfɔe'n-mɔ nɔwunlin Mali'n, bɛ nwan: "Balasua, nzuke ati yɛ ɛ le sun ɔ?"

Mɔ Mali tɪli kosuan sɔ'n, yɪ nwan: "B'a yɪ mɪn Mɪn ɛwa, mɪn nɔwun man lika mɔ be nɔn yɪ a hɔ ɔ." ¹⁴ M'ɔ hanlɪn sɔ heleli mmɔfɔe'n-mɔ yueli'n, ɔ 'tɔ yɪ nyɪn yɪ nzin an, Zozi jin yɪ nɔwun ebele, nan kɔsɔ Mali a nɔwun man ke yɪ ɔ.

¹⁵ Zozi kɔ bisa yɪ ke: "Balasua, nzuke ati yɛ ɛ le sun ɔ? ɛ le kɔnndɛ nwan?"

Mali jɔnlɪn ke sɔanlan'n m'ɔ di tola nɪn anun junman nɪn ɔ. Yɪ nwan: "Yemɪnlɪn, se wɔ yɛ a yɪ yɪ ɛwa a, anɪn kele mɪn lika mɔ ɛ sieli yɪ'n maan n gɔ n vɔ." ¹⁶ Mɔ Mali hanlɪn sɔ yueli'n, Zozi kɔ fele yɪ: "Mali!"

Mali kɔ kpe yɪ nyɪn ɔ 'nɪan an, Zozi jin yɪ nɔwun ebele. Ebele ala, Mali kɔ tɪan kɔ kpayɪ yɪ: "*Labunin, wɔ ahi?" (Labunin'n tɪ *ebele anɪɛ, yɪ bu y'ɔ le ke sɔanlan m'ɔ kan Nyanmɪan anɔan ɛjɔle kele menian.)

¹⁷ Sian'n mɔ Mali hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ kɔ tutu ɔ 'kɔ a tɔ yɪ nɪn. Zozi nwan: "N'ɛ kan mɪn, ɔ sanlɪn ke n vɔli n gɔli man mɪn Sɪ anwɔn elɔ. Nan kɔ, kɔ han kele mɪn menian'n-mɔ ke mɪn fɔ mɪn kɔ mɪn Sɪ m'ɔ tɪ ɛmɔ kɔsɔ Asɪ nɪn anwɔn elɔ, mɪn fɔ mɪn kɔ mɪn Nyanmɪan m'ɔ tɪ ɛmɔ kɔsɔ Nyanmɪan nɪn anwɔn elɔ."

¹⁸ M'ɔ hanlɪn sɔ yueli'n, Mali kɔ hɔ kɔ tɔ Zozi menian'n-mɔ, ɔ kɔ bɔ bɛ amannɪɛ, yɪ nwan: "Anianman-mɔ, m'an nɔwun yɛ Mɪn!" Ebele ala, ɔ kɔ sɔsɔ sɔ kɔ han mɔ Zozi hanlɪn heleli yɪ'n kɔ hele bɛ.

*Zozi 'ba yɪ yɪ nɔwun kele yɪ menian'n-mɔ
(Matie 28.16-20, Maaki 16.14-18, Luku 24.36-49)*

¹⁹ Mɔle ɛian kɔnmgbɔ sɔ'n nɔsɔba, kemɔ Zozi menian'n-mɔ sulo Zufɔ mgbain'n-mɔ nɪn ati, bɛ kɔalaa be kɔ tɔ bɛ nɔwun anɔan nɪn sua kɔn anun. Be wɔ ebele kaan ala, Zozi kɔ fite bɛ nɪn ebele, ɔ jin bɛ kɔalaa bɛ afian, yɪ nwan: "ɛmɔ mɔn bɛ lɔa ɛiɛi bɛ nɔwun!" ²⁰ M'ɔ hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ kɔ fa yɪ sa'n-mɔ anun nɔn yɪ nɔwun nɪn anun kafɔan'n kɔ hele bɛ. Mɔ menian'n-mɔ nɔwunlin yɛ Mɪn'n, be lili fe kpili kpa.

²¹ Eɛe be wɔ ebele kaan an, Zozi nwan: "ɛmɔ mɔn bɛ lɔa ɛiɛi bɛ nɔwun! Ke mɪn Sɪ sɔanlɪn mɪn'n, mɪn kɔsɔ mɪn sɔan ɛmɔ."

²² Mɔ Zozi hanlɪn sɔ mɔ yɪ nɔan tɔli'n, ɔ kɔ fita bɛ nɔwun, yɪ nwan: "ɛmɔ nyɔn Wawe Nwanzan-nwanzan'n. ²³ Menian mɔ ɛmɔ kɔ fa bɛ ɛte'n kɔ hye bɛ'n, be 'nyan ɛte face, nan bɛ mɔ yɛ ɛmɔ a nva man bɛ ɛte nɪn a nje man bɛ'n, be nnyan man ɛte face."

Zozi 'ba yi yi nwɔn kele Toma

²⁴ Mɔ Zozi 'ba yi menian'n-mɔ anwɔn ebɛɛ'n, anɔn Toma (mɔ bɛ fɛɛ yi Nda'n) nnɔn man ebɛɛ bie. Toma sɔ'n, ɔ wɔ Zozi menian bulu nɔn nnyuan nɔn anɔn. ²⁵ Mɔ Toma hɔli dede m'ɔ walɔ'n, yi manngɔn'n-mɔ nwan: "Y'a nwun yɛ Mɔn!"

M'ɔ tɔli ejɔɛ sɔ'n, ɔ ngɔ le ngɔ li man, yi nwan: "Mɔn dɛ, sɛ m'an nnwun man yi sa nɔn anɔn kafɔan'n, sɛ m'an nva man mɔn sa'n m'an ngan man yi kafɔan'n, ɛsɛ sɛ m'an nva man mɔn sa'n m'an nwula man yi nɔn nɔn anɔn an, mɔn nne mɔn nni man lɛ."

²⁶ Ehi anzin mɔɛ kɔn, ɛsɛ Zozi menian'n-mɔ kɔ hɔ kɔ yia sua sɔ nɔn anɔn biekun, bɛ kɔ tɔ bɛ nwɔn anɔn nɔn. Sian dɛ, anɔn Toma wɔ bɛ nun ebɛɛ bie. Bɛ wɔ ebɛɛ kaan an, Zozi kɔ fite bɛ, ɔ jin bɛ afian ebɛɛ. Yi nwan: "Emɔ mɔn bɛ lɔa cɔci bɛ nwɔn!" ²⁷ M'ɔ hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ kpɛ yi nyɔn Toma anwɔn ɛɔ, yi nwan: "Toma, fa wɔ sa'n bala nɔn kan mɔn sa nɔn anɔn nɔn, ɛsɛ tɔnngɛ wɔ sa'n fa wula mɔn nɔn nɔn anɔn. N'ɛ su akpɔɔwɔ, nan de di."

²⁸ Mɔ Toma nwunlin yi sɔ'n, yi nwan: "Mɔn Mɔn, mɔn Nyanmɔn!"

²⁹ Zozi nwan: "Kɛmɔ a nwun mɔn'n, sian dɛ, ɛ de di? Nyila hɔn bɛ mɔ b'a nnwun man mɔn kɔsɔ b'a le mɔn b'a li'n."

Kalata ehi abɔ'n

³⁰ Yi menian'n-mɔ anyunnun, Zozi yɔli asinbenwɔn ninngɛ mmiekun-mɔ dɔn mɔ b'a ngɛɛ man yi kalata ehi anɔn. ³¹ Nan mɔ b'a hɛɛ yi kalata ehi anɔn'n, b'a hɛɛ maan emɔ de di kɛ Zozi yɛ ɔ tɔ *Kilisi'n, yi yɛ ɔ tɔ Nyanmɔn Awa nɔn ɔ. ɔ man sɛ emɔ de yi di a, emɔ 'nyan ngɔan wɔ yi dunman nɔn.

21*Zozi 'ba yi yi nwɔn kele yi menian'n-mɔ anɔn nsɔ.*

¹ Ehi anzin, cɔan kɔn Zozi kɔ yi yi nwɔn biekun kɔ heɛ yi menian'n-mɔ. ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn yi menian'n-mɔ wɔ Galile asue'n mɔ bɛ fɛɛ yi Tibeliadi nɔn anɔn. E 'nwun kɛ ɔ kpɔnlin yɔli yi nwɔn heɛli bɛ'n. ² Anɔn Simɔn Pɛɛli nɔn Toma mɔ bɛ fɛɛ yi Nda'n, ɔ nɔn Natanayɛ m'ɔ fi Kana, Galile mɔn nɔn anɔn'n yɛ bian Zebede amma'n-mɔ, ɔ nɔn Zozi menian nnyuan biekun, bɛ kwalaa bɛ gua asue nɔn anɔn ebɛɛ. ³ Bɛ wɔ ebɛɛ kaan an, Simɔn Pɛɛli nwan: "Mɔn nianman-mɔ, mɔn 'kɔ a gua dada."

Pɛɛli anɔn a ndɔ man, bɛ kwalaa bɛ nwan: "Yɛ nɔn wɔ kɔ." Ebɛɛ ala, bɛ kɔ hɔ bɛ kɔ fɔ ɛɛɛ kɔn anɔn. Cian sɔ'n kɔngɔɛ, bɛ ngɔ hyɔ man ejue fɛi.

⁴ Bɛ gualɔ dada'n dede mɔ alɛ hɔnlin'n, Zozi kɔ a asue nɔn anɔn ebɛɛ, nan kɔsɔ yi menian'n-mɔ a nnwun man kɛ yi ɔ. ⁵ Ehi a, Zozi kɔ bisa bɛ kɛ: "Mɔn mma-mɔ, emɔ a hyɔ ejue ɔ?"

Bɛ nwan: "Cɛɛɛ."

⁶ Zozi nwan: "Emɔ gɔa dada nɔn ɛɛɛ'n fama sɔ, nɔn emɔ 'ba hyɔ ejue." Mɔ yi menian'n-mɔ tɔli ejɔɛ sɔ'n, bɛ kɔ li sɔ. Bɛ kɔ gua dada'n. Sakpa kɔsɔ, bɛ 'gua yi ebɛɛ a, bɛ kɔ hyɔ ejue ngɔnmɔn, bɛ nnwun man kɛ bɛ kpɔn bɛ yɔ yi ɔ. Bɛ cɔn yi a, ɔ njɔn man.

⁷ Mɔ sɔanlan'n mɔ Zozi kulo yi'n nwunlin yi sɔ'n, yi nwan: "Yɛ Mɔn ɔ!"

Mɔ Simɔn Pɛɛli tɔli kɛ yi nwan: "Yɛ Mɔn ɔ!", ɔ kɔ wula yi taladiɛ'n, afɔ anɔn yi nwɔn gua sɔ. Ebɛɛ ala, ɔ kɔ hulu kɔ tɔ asue nɔn anɔn. ⁸ Lɔka mɔ bɛ wɔ'n kɔsɔ nɔn fie a nwa man. ɔ 'ba yɔ kɔ yɔ mɛtɔli ɛya kɔn. Zozi menian nga'n-mɔ halɔ ɛɛɛ nɔn anɔn, bɛ hyɔhyɔnlin dada'n dede bɛ walɔ sili asi, ejue yi yi tɛkɛɛ.

⁹ Mɔ bɛ sili asi'n, bɛ 'nɔn an, anɔn b'a huan sɔn ebɛɛ, ejue la sɔ yɛ kpaɔn kɔsɔ la yi nwɔn ebɛɛ. ¹⁰ Zozi nwan: "Ejue'n mɔ emɔ a hyɔ yi kɔkaala'n, bɛ fɔ bie bɛ bɔla."

¹¹ Simɔn Pɛɛli kɔ fɔ ɛɛɛ nɔn anɔn, ɔ kɔ hyɔn dada'n mɔ ejue mgbili mgbili yi yi'n kɔ gua asi, Yi kwalaa tɔ ejue ɛya kɔn abulanun nɔn nsan. Bɛ hyɔli ejue nwala kpa, kɔsɔ dada nɔn a ndɔtɔ man. ¹² Zozi nwan: "Emɔ bɔla a li like." Yi menian sɔ'n-mɔ fɛi a ngɔala a mmisa yi bɔbɔ kɛ: "Nwan sɔanlan dɛ y'ɔ le wɔ?", ɔ sanlin kɛ bɛ kwalaa bɛ sɔ kɛ yi Mɔn ɔ. ¹³ Zozi kɔ

hɔ sɪn nɪn anwɔn elɔ, ɔ kɔ hɔ kɔ fa kpaɔn'n nɔn ejue'n kɔ hye kɔ man bɛ. ¹⁴ Kɛ Zozi fi ewue nun tinngeli'n, yɪ kpɛ nsan asu mɔ ɔ 'yɪ yɪ nwɔn kele yɪ menian'n-mɔ nɪn ahɪ.

Zozi 'ba han ejɔle kele Pɪli

¹⁵ Mɔ bɛ lili like'n yueli'n, Zozi kɔ bisa Simɔn Pɪli kɛ: “Zɔan awa Simɔn, asu ɛ kulo mɪn kpa tala ehulo'n mɔ menian ehi-mɔ fa kulo mɪn nɪn ɔ?”

Simɔn nwan: “Yuo o! Yɛ Mɪn, ɛ sɪ kɛ mɪn kulo wɔ.”

Zozi nwan: “Sɛ ɛ kulo mɪn an, anɪn nɪan mɪn mmɔa mma'n-mɔ asu.”

¹⁶ Bɛ wɔ ebɛle kaan an, ɛsɛ Zozi kɔ fɛle Simɔn Pɪli biekun, yɪ nwan: “Zɔan awa Simɔn, asu ɛ kulo mɪn ɔ?”

Yɪ nwan: “Yuo o! Yɛ Mɪn, ɛ sɪ kɛ mɪn kulo wɔ.”

Zozi nwan: “Anɪn nɪan mɪn mmɔa'n-mɔ asu.”

¹⁷ ɔ wɔ ebɛle kan an, ɛsɛ ɔ kɔ fɛle Simɔn Pɪli biekun, yɪ nwan: “Zɔan awa Simɔn, asu ɛ kulo mɪn ɔ?” Yɪ kpɛ nsan nɪn asu mɔ Yɛ Mɪn hanlɪn kɛ: “Zɔan awa Simɔn, asu ɛ kulo mɪn ɔ?”

Pɪli anwɔn kɔ bubu yɪ, yɪ nwan: “Yɛ Mɪn, ɛ sɪ ejɔle biala, ɛ sɪ kɛ mɪn kulo wɔ.”

Zozi nwan: “Anɪn nɪan mɪn mmɔa'n-mɔ asu.” ¹⁸ Mɪn kan yɪ ananhɔle mɪn kele wɔ kɛ, daba, mɔ anɪn ɛ ti kpafele'n, wɔ ngɔnmɪn yɛ ɛ fa wɔ beletɪ'n ɛ cɪ wɔ nwɔn su, ɛ kɔ lika mɔ ɛ kulo ɔ. Nan mɔ ɛ 'ba yɔ awɔlɔwa'n, ɛ 'ba kuku wɔ sa'n-mɔ asu maan sɔanlan fufɔle fa beletɪ'n cɪ wɔ nwɔn su, ɔ fa wɔ kɔ lika mɔ ɛ ngulo man kɛ ɛ kɔ'n. ¹⁹ Zozi lɛ kan sɔ kele kɛ bɛ 'ba cɪcɪ Pɪli, bɛ kele yɪ ahɔlɔwa dede bɛ kun yɪ, nɔn ɔ fa ewue sɔ'n ɔ wula Nyanmɪan anunminnyanmɔn. Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yueli'n, yɪ nwan: “Simɔn, si mɪn sɔ!”

²⁰ Pɪli kɔ tɔ yɪ nyɪn yɪ nzɪn, ɔ 'nɪan an, anɪn sɔanlan'n mɔ Zozi kulo yɪ'n si bɛ su. Sɔanlan sɔ'n y'ɔ le mɔ bɛ 'di *Paki alɛ'n m'ɔ hyɪalɪ yɪ nwɔn Zozi anwɔn ebɛle ɔ bisalɪ yɪ kɛ: “Yɛ Mɪn, nwan sɔanlan dɪɛ yɛ ɔ 'ba yɪ wɔ man ɔ?”. ²¹ Mɔ Pɪli nwunlin kɛ sɔanlan sɔ'n si bɛ su'n, ɔ kɔ bisa Zozi kɛ: “Yɛ Mɪn, yɪ dɪɛ, nzu ejɔle yɛ ɔ 'tɔ yɪ ɔ?”

²² Zozi nwan: “Sɛ mɪn kulo kɛ ɔ nyan ngɔan dede ɔ ju mɪn ɛwale cɪan an, asu wɔ ejɔle wɔ nun ɔ? Wɔ lɪlɪ si mɪn sɔ!” ²³ Ejɔle'n kɔ te anianman'n-mɔ afian elɔ kɛ bɛ nwan Zozi sɔanlan sɔ'n dɪɛ ɔ ngɔ wu man lɛ. Kɔsu Zozi a ngan a ngele man Pɪli kɛ ɔ ngɔ wu man le, nan Zozi nwan: “Sɛ mɪn kulo kɛ ɔ nyan ngɔan dede ɔ ju mɪn ɛwale cɪan an, asu wɔ ejɔle wɔ nun ɔ?”

²⁴ Zozi sɔanlan sɔ'n lɪlɪ yɛ ɔ'a nwun ejɔle sɔ'n-mɔ ɔ'a hɛle ɔ'a sie ɔ. Yɛ ye sɪ kɛ ejɔle'n mɔ ɔ'a han'n ti ananhɔle.

Kɔalaa kɔalaa

²⁵ Zozi yɔlɪ asɪnbɛnwɔn nɪnngɛ dɔɔn kpa mmiekun-mɔ. Nan sɛ bɛ lɛ tɔa kɔn biala bɛ kele a, yɪ nwɔn kalata mɔ bɛ 'kele'n, mɪn de mɪn dɪ kɛ ɔ nzɔn man mɔn nɪn anun.

ZOZI MMƏFUE'N-MƏ JUNMAN'N

M'ə wə nun'n

Luku kalata'n m'ə tian yí nnyuan'n m'ə heleli'n y'ə le ehi. Kalata sə nun anun, Luku man ye nwun ke ə kpɪnlɪn yəli mə Zozi mməfue'n-mə fi Zoluzalemən kulo nun asu ebele, be həli həli Ejələkpa'n *Ləmən belemgbin mən'n lika dən be həli Asənun'n. Kalata sən ti cunnjɪn kpa, ə sanlɪn ke ə bəka yé maan ye ti Zozi mməfue'n-mə kalata'n-mə mə be heleli nun abu.

Luku a hye yí kalata nun anun nsan. Aliməa di'e'n (yí ti 1-7) kan ninnge mə mməfue'n-mə yəli wə Zoluzalemən ebele nun anwən ejəle. Mə Zozi fəli həli nyanmiansu'n, Wawə Nwanzan-nwanzan fi nyanmiansu walɪ jinlanlɪn mməfue'n-mə anzin. Ə manlɪn bé tunmin maan be həli Ejələkpa'n. Zoluzalemən Asənun'n teleli nde-nde, sunnzun mə anɪn Zufu mgbain'n-mə le kele bé ahułwa ə.

M'ə tə sɔ nnyuan'n (yí ti 8-12), Luku le kan ninnge mə mməfue'n-mə yəli wə Zude nən Samali mən nun anun nun anwən ejəle. Mə Zufu mgbain'n-mə manlɪn be hunlɪn Zozi sɔanlan'n m'ə li Etienn'n, bé nun kən, be fele yí Səlv, ə heleli Zozi menian'n-mə ahułwa kpili kpa. Yí be-yue-asie, Zoluzalemən Asənun mma'n-mə həli asannɪe həli Zude nən Samali mən nun anun. Yé Mɪn Zozi yɪlɪ yí nwən heleli Səlv, ə feleli yí ke ə káci yí bəfue wə bé mə be ti man Zufu'n-mə afian. Ehi anzin, Səlv falɪ dunman Pəlv. Asannan nán Luku a han Pəlv junman nun anwən ejələ'n, ə le kan Pielɪ di'e nun anwən ejəle, ə nən ke ə kpɪnlɪn yəli mə aliməa mma'n-mə mə be ti man Zufu'n kacili Zozi menian wə Zude mən nun, ə nən Antɪəsu kulo nun asu ebele'n.

Kalata'n lika nga'n (yí ti 13-28), Luku le kan Pəlv anwən ejəle. Pəlv tuli atɪn ngəkən fā nsan ə həli həli Ejələkpa'n *Ləmən belemgbin mən'n lika dən. Anɪn Pəlv le menian dən be bəka yí be di yé Mɪn junman'n. Bé nun mmie-mə y'ə le Baanabasɪ, Silasɪ, Timote, Titɪ, Apələsu ə nən Maaki. Pəlv atɪn'n mmie-mə m'ə tuli'n, Luku nən yí y'ə həli ə. Yí ti yê yí muonun, ə le kan yí kalata nun anun ke “yé” nun ə. Pəlv həli Asənun kulo mgbili dən asu. Be heleli yí ahułwa kpa, eɛe emian tɔli yí. Nan kəsɔ, ə həli məndɪnlɪn ə lili junman manlɪn yí Mɪn Zozi. Kalata nun agualie nun, Luku le kan ke ə kpɪnlɪn yəli mə Pəlv juli Ləmən kulo nun asu elə'n.

¹ Teofili,

Ninnge kɔalaa mə Zozi yəli, ə nən m'ə heheleli yí ngelemə nun ² dede m'ə juli cɪan m'ə fəli həli nyanmiansu'n, m'an han yí nwən ejəle mɪn aliməa kalata nun anun. Asannan nán Zozi a fə a hə nyanmiansu'n, Wawə Nwanzan-nwanzan'n tunmin nun, ə heheleli yí mməfue'n-mə m'ə feleli bé yí nwən nun atɪn'n. ³ Mə menian'n-mə hunlɪn yí yuel'n, ə bulɪ atɪn ngacile dən asu ə yɪlɪ yí nwən ə heleli yí mməfue'n-mə maan be nwunlɪn yí ke ə fi ewue nun ə'a tɪnngə sakpa. Ə yɪlɪ yí nwən ə heleli bé dede cɪan abulanan, eɛe ə hanlɪn Nyanmian Belemgbin Mən nun anwən ejəle ə heleli bé. ⁴ Elehən kən, anɪn Zozi nən yí mməfue'n-mə le didi, ə kə han kə hele bé ke: “Nán man emə fi Zoluzalemən ewa be kə mɔa. Nan emə tánlan be nwónnde like'n mə Sɪe nun a fa a bə emə anəhuba mə n ganlɪn yí nwən ejəle n geleli emə'n. ⁵ Ə sanlɪn ke, Zɔan a sənɪn menian'n-mə asue nun, nan emə di'e, ə ka kaan, be 'ba fa Wawə Nwanzan-nwanzan be sənɪn emə.”

Zozi 'ba fə kə nyanmiansu

⁶ Mə Zozi hanlɪn sə yuel'n, yí mməfue'n-mə mə anɪn b'a yia yí nwən ebele'n kə bisa yí ke: “Yé Mɪn, asu mele sə nun anun yê e 'sesie Izalayə belemgbin mən'n biekun ə?”

⁷ Zozi kə bua bé ke: “Mele'n nən cɪan'n mə Sɪe'n muonun tunmin nun ə'a hele'n, nán emə ejəle ə. ⁸ Nan Wawə Nwanzan-nwanzan'n 'ba a emə sɔ ə wowula emə tunmin. Ebele nun anun, emə 'ba li mɪn nwən adanzie wə Zoluzalemən kulo nun asu ewa, Zude nən Samali mən nun anun lika kɔalaatin, eɛe dede ə kə ju mən nun ati elə ebue kən kɔalaatin.”

⁹ Mɔ Zozi hanlɪn ɛjɔlɛ sɔ'n yueli'n, bɛ 'nɪan an, anɪn ɔ lɛ fɔ kɔ nyanmiansɔ. Ɛbele ala, bɔlɛ kɔn kɔ fufɔ yɪ nwɔn ɔ kɔ fia bɛ nyɪn. ¹⁰ Mɛlɛ mɔ Zozi 'fɔ kɔ mɔ anɪn yɪ mmɔfɔvɛ'n-mɔ tɛ nɪan anwunno'n, kɔnmgbɔ ala menian nnyuan kɔ fite fite bɛ nwɔn ɛbele. Menian nnyuan sɔ'n-mɔ wowula taladiɛ nvufue. ¹¹ Bɛ kɔ bisa Zozi mmɔfɔvɛ'n-mɔ kɛ: “Galile amma, ɔ yɔ sɛ mɔ ɛmɔ jijin ɛwa bɛ lɛ nɪan anwunno ɔ? Zozi m'ɔ fi ɛmɔ afian ɛwa ɔ'a fɔ ɔ'a hɔ nyanmiansɔ'n, ɔ 'ba sa ba kɛ ɛmɔ a nwun yɪ kɛ ɔ lɛ fɔ kɔ'n.”

Zudasɪ ngacifvɛ'n

¹² Mɔ menian nnyuan sɔ'n-mɔ hanlɪn sɔ'n, Zozi mmɔfɔvɛ'n-mɔ fi bɔka'n mɔ bɛ fɛle yɪ “*Olivɔ bɔka” nɪn asɔ bɛ kɔ ju. Bɛ kɔ sa bɛ kɔ hɔ Zoluzalɛmɔn. Bɔka sɔ'n nɔn Zoluzalɛmɔn afian tɪ kɔ yɔ cilo kɔn. ¹³ Mɔ bɛ juli Zoluzalɛmɔn ɛbele'n, bɛ kɔ hɔ kɔ fɔ awaa nɪn asɔ, bɛ kɔ wɔlɔ sua'n mɔ bɛ yia nɪn titi nɪn anɪn. Bɛ mɔ bɛ hɔlɪ yialɪ sua nɪn anɪn'n y'ɔ lɛ Pɪɛli, Zɔvan, Zɔvaki, Andele, Filipɔ, Toma, Baatelemin, Matie, Alife awa Zɔvaki, Simɔn m'ɔ kpɔnnɛ yɪ mɔn'n fanwɔndi'n ɔ nɔn Zɔvaki awa Zudi. ¹⁴ Bɛ yia daa bɛ yɔ asɔnɪn, bɛ nɔn mmalasua'n-mɔ nɔn Zozi anɪn Mali ɔ nɔn Zozi anianman mmelenzua'n-mɔ.

¹⁵ Ɛlɛhɔn kɔn bɛ yialɪ, bɛ menian kɔ yɔ ɛya kɔn abulaa, Pɪɛli jasɔli a, yɪ nwan: ¹⁶ “Anianman-mɔ, ɛjɔlɛ mɔ Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n hanlɪn m'ɔ wɔ Ɛhele Ɛjɔlɛ nɪn anɪn'n, ɔ di kɛ ɔ kpɪn sɔ. Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n nanndɪli belemgbɪn Davidi sɔ ɔ hanlɪn Zudasɪ anwɔn ɛjɔlɛ. Zudasɪ sɔ'n y'ɔ kpɛli atɪn maan bɛ hyɪli Zozi ɔ. ¹⁷ Anɪn Zudasɪ wɔ yɛ fɔ nɪn anɪn bie. Junman'n mɔ yɛ lɛ di yɛ ɛwa'n, anɪn ɔ di bie. ¹⁸ Yɪ busuɔfɔvɛ nyɔliɛ nɪn anwɔn esika mɔ bɛ tualɪ bɛ manlɪn yɪ'n, ɔ falɪ toli ebo kɔn. Ebo sɔ nɪn asɔ, ɔ kɔ fɔ anwunno ɔ kɔ lua yɪ ti asɪ ɔ kɔ tɔ asɪ, yɪ nyaa kwalaa kɔ tulu. ¹⁹ Ɛjɔlɛ sɔ'n, Zoluzalɛmɔn menian'n-mɔ kwalaa tɪli. Ɔ man bɛ anɛ nɪn anɪn, b'a fɛle ebo sɔ'n 'Hakɛlidama'. Hakɛlidama'n, yɪ bɔ y'ɔ lɛ kɛ: ‘moja ebo’.

²⁰ “Ɛ 'nwun Zudasɪ anwɔn ɛjɔlɛ'n mɔ belemgbɪn *Davidi heleli wɔ Izalayɛ ejue ɛtɔɛ kalata nɪn anɪn'n:

Man yɪ awulo'n hɔ to,

nɔn man sɔvanlan fɪ tanlan nɪn.

Ɛsɛ b'a hele wɔ kalata sɔ nɪn anɪn biekun kɛ:

Man sɔvanlan fɔfɔle kɔci yɪ.

²¹ “Ɛhɪka ati, ɔ di kɛ sɔvanlan kɔn fa yɪ nwɔn bɔ yɛ ɔ di yɛ Mɪn Zozi ewuetinngɛ nɪn anwɔn adanzɛ. ²² Sɔvanlan sɔ'n, ɔ yɔ bɛ mɔ bɛ si yɛ sɔ nɪn anɪn kɔn, sunmin tɛmɔn mɔ Zɔvan sɔnɪnɪn yɛ Mɪn Zozi, m'ɔ sɪsɪnɪn kulo kulo'n-mɔ asɔ, dede ɔ juli cɪan m'ɔ fɔli hɔli nyanmiansɔ'n.”

²³ Mɔ Pɪɛli anɔvan tɔli'n, bɛ kɔ sie menian nnyuan ɛbele. Bɛ fɛle kɔn Zozɛfɔ. Kɔn'n kɔsɔ li Matiasɪ. Zozɛfɔ a, yɪ dunman biekun y'ɔ lɛ Baasabasɪ mɔ yɛ bɛ tɔnɪn yɪ Zusutusu'n. ²⁴ Mɔ bɛ sieli menian nnyuan sɔ nɪn ɛbele'n, bɛ kwalaa bɛ kɔ yɔ asɔnɪn. Bɛ nwan: “Yɛ Mɪn, wɔ mɔ ɛ sɪ menian'n-mɔ kwalaa ahɔnɪn nɪn anɪn ɛjɔlɛ'n, menian nnyuan ɛhɪ, kele yɛ nunhan'n mɔ a yɪ yɪ kɛ ²⁵ ɔ kɔci Zudasɪ mɔ ɔ'a yaci Zozi mmɔfɔvɛ junman'n ɔ'a bɔ yɪ ti yɪ lika m'ɔ kulo'n.”

²⁶ Ɛhɪ a, bɛ kɔ hyɔɪn tondo, ɔ kɔ tɔ Matiasɪ sɔ. Ɔ fi ɛbele yɛ bɛ falɪ Matiasɪ bɛ sɔli mmɔfɔvɛ bulu nɔn kɔn nɪn asɔ ɔ.

2

Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n ɛwalɛ'n

¹ Ɛhɪ, mɔ *Pantekɔtɔ fetɪ cɪan'n juli'n, Zozi menian'n-mɔ kwalaaɪn yialɪ lika kɔn. ² Kɔnmgbɔ ala, bɛ kɔ tɪ like nɪn angan kɛ anwɔnman m'ɔ lɛ tu sɛle kpa ɔ. Ɔ fi anwunno huuu, ɔ kɔ wɔlɔ sua'n mɔ menian'n-mɔ gua nɪn nɪn anɪn. ³ Bɛ 'nɪan an, sɪn tofeleman-mɔ. Bɛ kɔ titɪ bɛ nwɔn nɪn, bɛ kɔ tetanlan bɛ nɪn kɔn biala ati nɪn asɔ. ⁴ Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n kɔ wɔlɔ bɛ kwalaa bɛ nɪn kpa bɔkɔɔ. Ɛbele ala, bɛ lɛ kan anɛ ngacile ngacile mɔ Wawɛ nɪn a fa a wula bɛ nɪn kɔn biala anɔvan kɛ ɔ hɔn'n.

⁵ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn Zufu'n-mɔ mɔ be feɪ Nyanmian kpa'n fi mân mân'n kwalaa anɔn ba a, be wɔ Zoluzalemɔn ebele. ⁶ Mɔ be tɪli like sɔ nɔn angan'n, be kɔ tutu be kɔ hɔ kɔ yia yɪ bu elɔ. Ejɔle'n kɔ sin bé kwalaa bé nwɔn dede ɔ kɔ bu sɔ. Ɔ sanɪn ke, anɪe ngacile ngacile'n mɔ Zozi menian'n-mɔ le kan'n, bé mɔ b'a yia ebele nɔn anɔn kɔn biala tɪ ke yɪ kulo anɪe yê be le kan ɔ. ⁷ Ejɔle'n kɔ sin bé nwɔn ese ɔ kɔ yɔ bé enyɪnmɪn. Bé nwan: “Menian ehi-mɔ mɔ be le kan anɪe ngacile ngacile'n, asɔ bé kwalaa be tɪ man Galile mân nɔn anɔn menian ɔ? ⁸ Nan ɔ yɔ se mɔ afi yé nɔn kɔn biala tɪ ejɔle'n mɔ be le kan wɔ yé kulo anɪe nɔn anɔn'n? ⁹ Yé nɔn mmie-mɔ fi Paati nɔn Medi nɔn Elamɔn mân nɔn. Mmie-mɔ fi Mezopotamin mân nɔn, Zude nɔn Kapadɔsu mân nɔn, Pɔn nɔn Azi mân nɔn, ¹⁰ Filizi nɔn Panfili mân nɔn, Ezipiti mân nɔn nɔn Libi mân nɔn anɔn kulo'n mɔ be fele yɪ Silenɪn nɔn afan nɔn. Nyɔfɔe'n mɔ be fi Lɔmɔn kulo nɔn asɔ'n, ¹¹ b'a wɔ mmie-mɔ Zufu, mmie-mɔ kɔsu tɪ man Zufu, nan kɔsu be kɔ Zufu'n-mɔ asɔnɪn'n bie. Mmie-mɔ fi Keleti nɔn Alabi mân nɔn. Kɔsu afi, Nyanmian asinbenwɔn ninng'e'n-mɔ anwɔn ejɔle'n mɔ be le kan'n, yé kwalaa ye tɪ wɔ yé kulo anɪe nɔn anɔn!”

¹² Ejɔle'n kɔ sin bé kwalaa bé nwɔn dede ɔ kɔ bu bé nwɔn sɔ. Be kɔ bisa bisa bé nwɔn ke: “Ejɔle ehi abɔ kele se?” ¹³ Mmie-mɔ 'bisa kosuan ehi a, anɔn mmie-mɔ kɔsu le kan be gɔlɔ Zozi menian'n-mɔ anwɔn ke: “Ehi-mɔ, b'a nɔn nzan b'a bu kpa bɔkɔɔ!”

¹⁴ Mɔ menian'n-mɔ 'kan sɔ'n, Pɪeli nɔn mmɔfɔe bulu nɔn kɔn'n kɔ jasɔ kɔ jinlan. Pɪeli kɔ kuku yɪ nɔan sɔ ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: “Emɔ Zufu'n-mɔ nɔn emɔ kwalaa mɔ be wɔ Zoluzalemɔn ewa'n, emɔ yɔ anzɔe be tíe ejɔle'n mɔ mɪn 'ba han mɪn kele emɔ'n kpa. ¹⁵ Menian ehi-mɔ mɔ emɔ jɔnɪn ke b'a nɔn nzan b'a bu'n, be nɔnɔnɪn man nzan be buɪ man. Ɔ sanɪn ke, bele mɔ b'a bɔ ngelemɔ dɔe ngɔanlan ɔ. ¹⁶ Nan ejɔle'n mɔ kpɔmanfɔe Zowe hanɪn yɪ daba daba'n, ejɔle sɔ'n yê ɔ le kpɪn sɔ sian nɔn ɔ. Kpɔmanfɔe Zowe hanɪn ke Nyanmian nwan:

¹⁷ *Mele kasian nɔn anɔn, mɪn 'ce mɪn Wawe'n
mɪn man kulo sɔanlan dasannin biala.
Mɪn 'fa mɪn nɔan ejɔle'n mɪn wula
emɔ amma mmelenzua nɔn mmalasua'n-mɔ anɔn
maan be kan.*

*Mɪn 'ba man emɔ mgbafele'n-mɔ
nwun ninng'e'n-mɔ Wawe nɔn.
Mɪn 'ba hɪn emɔ mmilɪwa'n-mɔ elalɪe.*

¹⁸ Ɔ tɪ ananhɔle, mele sɔ nɔn anɔn,
*mɪn 'ce mɪn Wawe'n mɪn man
mɪn ngɔa mmelenzua nɔn mmalasua'n-mɔ.
Mɪn 'fa mɪn nɔan ejɔle'n mɪn wula bé nɔan
maan be kan.*

¹⁹ *Mɪn 'ba man asinbenwɔn ninng'e fite fite
anwunno elɔ.
Ese mɪn 'ba man asinbenwɔn ninng'e fite fite
asɪe nɪn asɔ ewa.*

*Menian'n-mɔ 'ba nwun moja,
sɪn nɔn ewusanlan minndominndo.
²⁰ Asannan nán yé Mɪn cɪan nɪn a ju'n,
cɪan sɔ'n m'ɔ tɪ anɔnminnyanmɔn cɪan kpili'n,
senze'n b'a lu tuun,
sala'n kɔsu 'ba kaci kɔkɔle ke moja.*

²¹ *Cɪan sɔ'n, wɔ biala
mɔ e kɔ sun kɔ fele yé Mɪn'n,
e 'nyan wɔ ti.”*

²² Ese Pɪeli nwan: “Izalaye amma, emɔ tíe ejɔle'n mɔ mɪn 'ba han mɪn kele emɔ'n kpa. Emɔ muonun sɪ, Nyanmian a man emɔ a nwun yɪ ke Zozi m'ɔ fi Nazaleti'n tɪ sɔanlan m'ɔ

le tunmin. Nyanmian a man Zozi a yɔ asinbenwɔn ninngɛ mgbili mgbili kpa ɛmɔ afian ɛwa. ²³ B'a yɔ Zozi b'a man ɛmɔ. Nan kɔsɔ Nyanmian yê ɔ lili mɔa ɔ sesielɔ yɔ sɔ ɔ. ɛmɔ nɔn ɛtɛfɛ'n-mɔ, b'a bɔbɔ yɔ kɔlɔwa sɔ b'a hun yɔ. ²⁴ Nan kɔsɔ Nyanmian a le yɔ fi ewue asa nun maan ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ. ɔ sanlɔn kɛ, ewue le man atɔn ɔ nji man yɔ nzie man. ²⁵ Afi belemgbin *Davidi hanlɔn Zozi anwɔn ejɔlɛ kɛ:

Mɔn susu mɔn ti mɔn gua yê Mɔn sɔ mɛlɛ biala.

ɔ di mɔn nzin, mɔn nɔwɔn nɔwɔsɔ man mɔn.

²⁶ *ɛhika ati, mɔn di yɔ nɔwɔn fɛ kpa*

mɔn ahɔnlɔn nɔn anun, mɔn tɔ yɔ nɔwɔn ejue.

Afi mɔn sɔ kɛ sɛ ewue kun mɔn bɔbɔ a,

n ne anyindasɔɛ.

²⁷ *ɔ sanlɔn kɛ, ɛ ngɔ yaci man mɔn ɛbɔlɔ ɛlɔ,*

ɛ ngɔ man wɔ anwɔntɛ sɔanlan nɔn anwɔnnaan'n

ngɔ kpɔlɔ man.

²⁸ *ɛ 'man mɔn nyan ngɔan*

mɔn di fɛ wɔ wɔ nyunnun.

²⁹ “Anianman-mɔ, mɔn 'ba han belemgbin Davidi anwɔn ejɔlɛ kɔn mɔn kele ɛmɔ yuein. Ejɔlɛ sɔ'n yɔ le kɛ Davidi a wu, b'a sie yɔ. ɛnɛ nɔn ɛnɛ yɔ sɛka'n tɛ wɔ yê afian ɛwa. ³⁰ Nan anɔn Davidi ti Nyanmian kpɔmanfɔɛ. ɔ sɔ kɛ Nyanmian a bɔ yɔ anɔhɔba ɔ'a han ndâ ɔ'a tɔ sɔ kɛ ɔ 'man yɔ mma'n-mɔ anɔn kɔn tanlan belemgbin bia nɔn asɔ. ³¹ Davidi lili mɔa ɔ nwunlin Izalayɛ Belemgbin Ngɔandefɔɛ'n m'ɔ ti *Kilisi nɔn ewuetinngɛ'n, nán ɔ'a han yɔ nɔwɔn ejɔlɛ kɛ:

B'a nyaci man yɔ maan ɔ'a nga man ɛbɔlɔ,

ɛsɛ yɔ nɔwɔnnaan nɔn a mgbɔlɔ man sɛka nɔn anɔn.

³² “Zozi anwɔn ejɔlɛ yê anɔn Davidi le kan ɔ. Yê mɔ yɛ gua ɛwa'n, yê kwalaa yɛ di adanzɛ kɛ Nyanmian a man Zozi fi ewue nun a tinngɛ. ³³ Nyanmian a sie Zozi yɔ fama sɔ. Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n mɔ Sɛ'n falɔ bɔlɔ anɔhɔba'n, ɔ'a fa ɔ a wula Zozi asa nun. Zozi a hye a man yê. Wawɛ sɔ'n yê ɛmɔ a ti yɔ ngan mɔ ɛmɔ nwun yɔ kikaala nɔn ɔ.

³⁴ “Nán kɛ Davidi muonun fɔlɔ hɔlɔ nyanmiansɔ ɔ, nan yɔ nwan:

Yê Mɔn Nyanmian a han a hele mɔn Mɔn kɛ:

Tanlan mɔn sa fama sɔ

³⁵ *maan nvá wɔ mgbɔfɔɛ'n-mɔ n zɛ wɔ ja abɔ*

kɛ bia mɔ belemgbin sesie yɔ ja sɔ ɔ.

³⁶ “Izalayɛ amma'n-mɔ kwalaa nwún yɔ yuein kɛ, Zozi sɔ'n mɔ ɛmɔ bɔbɔlɔ yɔ kɔlɔwa nɔn asɔ'n, yɔ yê Nyanmian a sie yɔ Mɔnlɔn nɔn Kilisi, Izalayɛ Belemgbin Ngɔandefɔɛ nɔn ɔ!”

³⁷ Mɔ Pɛlɔ anɔan tɔlɔ'n, ejɔlɛ'n m'ɔ hanlɔn'n wɔlɔlɔ bɛ kpa. Bɛ kɔ bisa Pɛlɔ nɔn mmɔfɔɛ ɛhɔnlɔn-mɔ kɛ: “Anianman-mɔ, atɔn benin yê yɛ fá sɔ ɔ?”

³⁸ Pɛlɔ kɔ bua bɛ kɛ: “ɛmɔ nún bɛ nwɔn bɛ káci bɛ abalabɔ'n. ɛmɔ nunhan kɔn biala maan bɛ sɔnɔn yɔ wɔ Zozi Kilisi dunman nun, nán ɛmɔ a nyan ɛtɛ face. ɛbɛlɛ nɔn anɔn yê ɛmɔ kɔsɔ 'ba nyan Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n m'ɔ ti Nyanmian acɛdɛ nɔn ɔ. ³⁹ ɔ sanlɔn kɛ, anɔhɔba sɔ'n mɔ Nyanmian bɔlɔ'n, ɔ ti ɛmɔ dɛ, ɔ ti ɛmɔ amma'n-mɔ dɛ. ɛsɛ bɛ kwalaa mɔ bɛ wɔ mɔa mɔ yê Mɔn Nyanmian 'ba fele bɛ yɔ nɔwɔn'n, ɔ ti bɛ kɔsɔ bɛ dɛ bie.”

⁴⁰ M'ɔ yɔlɔ sɔ'n, Pɛlɔ hanlɔn ejɔlɛ mmiekun-mɔ dɔwɔn ɔ helelɔ bɛ, ɔ man bɛ nwunlin yɔ kɛ Zozi anwɔn ejɔlɛ'n ti ananhɔlɛ, ɛsɛ ɔ wowulalɔ bɛ anwɔnsɛlɛ. Yɔ nwan: “Ajulisɔ menian ɛhɔ-mɔ mɔ b'a sɔn atɔn ɛtɛ nɔn asɔ'n, ɛmɔ nɔn bɛ kpáci nán ɛmɔ a nyan bɛ ti!”

⁴¹ Mɔ Pɛlɔ hanlɔn sɔ yuelɔ'n, bɛ dɔwɔn bɛ leli yɔ nɔan ejɔlɛ'n bɛ lili maan bɛ sɔnɔnlɔn bɛ. Cɔan sɔ'n, menian kɔ yɔ akpu nsan kɔ a kɔ gua bɛ mɔ b'a le Zozi b'a li daba nɔn asɔ.

Alimɔa asɔnɔn nɔn asitanlan'n

⁴² ɔ fi ɛbɛlɛ, tɛmɔn biala, bɛ yɔ bɛ tie ejɔlɛ'n mɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ kan kele bɛ'n kpa. Bɛ tanlan wɔ anianman nun bɛ di yê Mɔn alɛ'n, ɛsɛ bɛ yɔ asɔnɔn. ⁴³ Anɔn menian'n-mɔ

anun kun biala man Nyanmian anyunnɔ, ɔ sanlɛn ke anun mmɔfɔɛ'n-mɔ le yɔ asinbenwon ninngɛ-mɔ dɔɔn kpa. ⁴⁴ Bɛ kwalaa mɔ be leli Zozi be lili nun anwan se bɛ nwon, bɛ ninngɛ'n-mɔ kwalaa wɔ lika kun. ⁴⁵ Bɛ tɔnɛn bɛ anwɔndɛ'n-mɔ. Esika mɔ be kɔ nyan yɛ nun'n, be nyan swanlan kun like mɔ ɔ'a hian yɛ nwon'n yɛ be ce esika sɔ nun ɔ. ⁴⁶ Cian biala, be yia Nyanmian awulo nun anun. Be yia bɛ awulo'n-mɔ anun be le fe elie yɛ be didi ɔ, be ndu man bɛ nwon. ⁴⁷ Bɛ yi Nyanmian aye. Menian'n-mɔ kwalaa kulo bɛ ejɔle. Cian daa, yɛ Mɛn cɔn bɛ mɔ b'a nyan bɛ ti'n ɔ ba gua bɛ mɔ b'a li mɔa b'a le Zozi b'a li nun asɔ.

3

Ke ɔ kpɛnlin yɔli mɔ bubuluwafɔɛ kun anwɔn sali'n

¹ Ehi, elɛhɔn kun, eyua dɔɛ nɛn, mɔ dɔɛ'n mɔ Zufɔ'n-mɔ fa yɔ asɔnɛn'n juli'n, anun Pɛli nɔn Zwan, be le kɔ Nyanmian awulo elɔ be 'kɔ a yɔ asɔnɛn. ² Awulo nun anwan'n mɔ be fele yɛ "Anwan Kanlanman" nun anwɔn ebele, belenzua bubuluwafɔɛ kun ti ebele. Belenzua sɔ'n, be 'wɔ yɛ a, anun ɔ'a bubu. Cian biala, be fa yɛ be ba sie yɛ ebele, maan ɔ sɛsɛle bɛ mɔ be le kɔ a wɔɔ Nyanmian awulo nun anun nin esika. ³ M'ɔ nwunlin ke Pɛli nɔn Zwan le ba wɔɔ awulo nun anun'n, ɔ kɔ sɛle bɛ esika. ⁴ Pɛli nɔn Zwan be kɔ nyan bian'n siin, nɔn Pɛli a se yɛ ke: "Nyan yɛ!" ⁵ Bian'n kɔ nyan bɛ, afi ɔ jɔnlin ke Pɛli nɔn Zwan 'ba man yɛ esika.

⁶ Ehi a, Pɛli kɔ han kɔ hele yɛ ke: "N ne esika fi. Nan nunhan mɔ n ne yɛ'n, mɛn 'fa mɛn man wɔ. Yɛ ti, Zozi Kilisi m'ɔ fi Nazalet'i'n dunman nun, jasɔ nanndi!"

⁷ Mɔ Pɛli hanlin sɔ yueli'n, ɔ kɔ sɔ bian nun asa fama nun anun ɔ kɔ jasɔ yɛ. Ebele ala, bian nun aja'n-mɔ kɔ yɔ kpa. ⁸ ɔ kɔ jasɔ ɔ kɔ nanndi. ɔ nɔn Pɛli nɔn Zwan be kɔ wɔɔ awulo nun anun, anɔn ɔ le nanndi ɔ le kukulu ɔ yi Nyanmian aye. ⁹ Menian'n-mɔ kwalaa kɔ nwun yɛ ke ɔ le nanndi ɔ yi Nyanmian aye. ¹⁰ Mɛle mɔ menian'n-mɔ nwunlin ke bian'n m'ɔ tanlan Anwan Kanlanman nun anwɔn ebele ɔ sɛsɛle esika'n, ejɔle'n kɔ sin bɛ nwon be kɔ sulo Nyanmian wɔ like mɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ a yɔ a man bian nun anwɔn.

¹¹ Kemɔ bian sɔ'n mgbɔci man Pɛli nɔn Zwan'n, ejɔle'n kɔ sin menian'n-mɔ anwɔn. Bɛ kwalaa be kɔ tu woo be kɔ hɔ bɛ nwon elɔ lika'n mɔ be fele yɛ "Salomɔn Abalada" nun anun.

¹² Mɔ Pɛli nwunlin yɛ sɔ'n, yɛ nwan: "Izalaye amma, nzuke ati yɛ bian ehi anwɔnza'n sin emɔ anwɔn ɔ? Nzuke ati yɛ emɔ le nɛnian yɛ sua ɔ? Emɔ jɔnlin ke yɛ muonun yɛ tunmɛn anaan Nyanmian esɔɛ kpa mɔ ye sɔ tala emɔ'n y'ɔ man bian ehi anwɔn a sa ɔ?"

¹³ Abalahamɔn, Izaki nɔn Zɔakɔbɔ Nyanmian'n, yɛ nan-mɔ Nyanmian'n yɛ ɔ'a wula yɛ akɔa Zozi anunminnyanmɔn ɔ. Emɔ muonun yɛ Zozi be manlin mɛn nun asɔ mgbain'n-mɔ. Pilati m'ɔ kulo ke ahan ɔ yaci Zozi nun'n, emɔ hanlin wɔ Pilati anyunnun ebele ke emɔ mmianlin man Zozi anwɔn. ¹⁴ Zozi m'ɔ ti swanlan nwannzan-nwannzan, mɔ esɛ ɔ ti sɛsɛfɔɛ'n, emɔ a yi yɛ a tɔ. Emɔ a sɛle Pilati ke ɔ yaci kodiawu'n lili nun maan ɔ nyɔn yɛ ti.

¹⁵ Sakpa, emɔ a man b'a hun Mɛnlian'n m'ɔ man ngwan'n. Nan Nyanmian kɔsɔ a man ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ, yɛ kwalaa ye di yɛ nwon adanzɛ. ¹⁶ Tunmin'n m'ɔ wɔ Zozi dunman nun anun'n, ɔ nɔn dedi'n mɔ ye le yɛ wɔ dunman sɔ nun anun'n, y'ɔ man swanlan ehi m'ɔ jin emɔ anyunnun ewa, mɔ emɔ si yɛ nun a nyan anwɔnsɛle ɔ. Yɛ ti, dedi'n mɔ ye le yɛ wɔ Zozi dunman nun anun'n, y'ɔ man bian ehi mɔ emɔ nwun yɛ ewa nun a ti akpɔle bɔkɔ ɔ.

¹⁷ "Nan sian dɛ, anianman-mɔ, emɔ nɔn emɔ mgbain'n-mɔ like mɔ b'a yɔ Zozi'n, mɛn si ke emɔ nzi man, yɛ ti y'ɔ man emɔ a yɔ ɔ. ¹⁸ Nyanmian manlin atɛn ke Kilisi'n, Izalaye Belemgbin Ngɔandefɔɛ'n, nwɔn amannɛnhunlun maan ejɔle m'ɔ manlin yɛ mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ kwalaaatin hanlin yɛ daba'n, ejɔle sɔ'n kpɛn sɔ. ¹⁹ Yɛ ti, emɔ nɔn bɛ nwon wɔ Nyanmian anyunnun, be kaci bɛ abalabɔ'n, nɔn Nyanmian a yaci emɔ anwɔn sa ɔ'a hye emɔ. ²⁰ Sɛ emɔ yɔ yɛ sɔ a, yɛ Mɛn 'ba man emɔ nyan alɔacɛɛ. Esɛ *Kilisi'n, Izalaye Belemgbin Ngɔandefɔɛ m'ɔ lili mɔa ɔ yɛ yɛ ke ɔ 'fa man emɔ'n, ɔ 'man ɔ ba. Kilisi sɔ'n y'ɔ le Zozi.

²¹ "Nan kikaala dɛ, ɔ di ke Zozi tanlan nyanmiansɔ elɔ. ɔ 'tanlan elɔ dede ninngɛ'n-mɔ kwalaaatin kaci biekun. ɔ sanlin ke ejɔle sɔ'n, Nyanmian manlin yɛ anwɔntɛ

mgbomanfue'n-mo hanlin yi daba daba. ²² E 'nwun ejole mo Moyizi hanlin'n: *Ye Min m'o ti emo Nyanmian'n, o 'ba man be wo kpomanfue kon ke min emo afian ewa. Yi kwalaa m'o ko han ko hele emo'n, emo tie yi.* ²³ *Svanlan biala mo o'a ndie man kpomanfue so'n, be 'kun yi be yi yi fi Nyanmian menian'n-mo anun.*

²⁴ “O fi Nyanmian kpomanfue Samie mele su, mgbomanfue'n-mo mo be totua yi'n mele su, ene edua'n mo ye wo nun'n, mgbomanfue so'n-mo kwalaa hanlin yi nwun ejole. ²⁵ Anohuba'n mo Nyanmian nanndi mgbomanfue'n-mo asu o boli'n, anohuba so'n ti emo die. Nyihye'n kusu m'o nun emo anan-mo hyihyel'n, emo wo nun bie. Afi, Nyanmian hanlin heleli Abalahamon ke: *O nanndi wo sasv'n-mo asu, min 'yeyila asie nun asu nvilie'n-mo kwalaa asu.* ²⁶ Ehi ka ati, emo kpa eyole dunman nun, Nyanmian lili moa o yili yi akva'n, o svanlin yi ke o bala a yeyila emo su, se emo anun kon biala fi yi nyole ete nun anun jasv a.”

4

Be non Pielu non Zvan 'ba ho mgbain'n-mo aja sv

¹ Anin Pielu non Zvan anvan te wo su be le kan ejole be kele bagua'n, ebele ala Nyanmian *teeyifue'n-mo, Nyanmian awulo nun asu nzalafv kpain'n, o non *Sadusifue'n-mo be ko a. ² Mo be tili ke mmofue nnyuan'n le kekele bagua'n ninnge, ke ewuetinngwe wo ebele, o sanlin ke Zozi a wu a tinngwe'n, ejole nun a nyo man be fe fi suva. ³ Be ko hyi Pielu non Zvan be ko gua be fiadi. Kem o anin alie le san'n, mmofue nnyuan'n ko la fiadi dede alie ko hin. ⁴ Ehi non ehi a, be don mo be tieli ejole'n mo Pielu non Zvan hanlin'n, be leli be lili. Se be fa be so be mo be lili moa be leli Zozi be lili nun asu a, be kwalaa be menian le ko ko yo akpu nnun.

⁵ Alie hulin an, Zufv mgbain'n-mo, Izalaye man nun asu mgbain'n-mo, be non *mala nun asu mgbain'n-mo, be ko yia Zoluzalemun ebele. ⁶ Anyia so'n, be mo be ti yi bu bie'n yo le teeyifue kpain Hannin, Kayifv, Zvan, Alegizannidili non teeyifue kpain Hannin anwun amma'n-mo kvalaatin. ⁷ Be man be non Pielu non Zvan ko a be ja sv. Be ko bisa be ke: “O nanndi tunmin benin anaan dunman benin asu ye emo a man svanlan ehi anwun a sa'n?”

⁸ Wawe Nwanzan-nwanzan'n ko li Pielu anzin. Pielu ko bua be ke: “Man mgbain, ⁹ ene be non ye a a emo aja sv, o sanlin ke, y'a yo bubuluwafue kon ye. Em o le bisa ye ke ye han ke o kpulin yoli mo svanlan so nun anwun a sa'n. ¹⁰ Kem o afi emo kulo ke be bisa nun be ti yi bu'n, emo nwun yi ke, Zozi Kilisi m'o fi Nazaleti mo emo a boba yi kolowa nun asu, mo Nyanmian a man o fi ewue nun o'a tinngwe'n, Zozi Kilisi so'n dunman'n yo man svanlan ehi anwun a sa o. ¹¹ Ehele Ejole'n le kan Zozi ejole yuein ke:

Ebve'n mo emo mo be le si sua nun a bu yi ke

o ti man kpa mo emo juli tvi'n,

yi ye o'a kaci ebve kpa

m'o le sua nun anun nin o!

¹² Zozi angvnmun ala yo kvala ke o man svanlan nyan yi ti o. O sanlin ke, eyuadi nun anun, se be yi Zozi Kilisi a, Nyanmian a ngele man ye svanlan ngacile fi kon m'o kvala ke o man ye nyan ye ti o.”

¹³ Ke Pielu non Zvan le si jujo'n, o ko sin mgbain'n-mo anwun. O sanlin ke, be si ke Pielu non Zvan, be kalata'n mo be si'n ngo man moa, ese anin be si Zozi sv daba. ¹⁴ Nan kem o be nwunlin ke bubuluwafue nun anwun a sa, o jin mmofue nnyuan nun anwun ebele'n, be ngo nyan man ejole be ngo bua mmofue nnyuan'n-mo. ¹⁵ Ehi a, mgbain'n-mo ko man be atin ke be fi sua'n mo be di ejole nun'n be fite. Mgbain'n-mo ko su akpulowa be afian elo. ¹⁶ Be nwan: “Menian ehi-mo, nzu like die ye ye yo be o? Afi, Zoluzalemun amma'n-mo kvalaatin a nwun yi yuein ke like mo mmofue so'n-mo a yo'n, o ti asinbenwun like kpili kpa. O man ye ngvalla ye nzu man yi nwun akpulowa. ¹⁷ Nan ke o ko yo nan ejole so nun a ndindin man o'a ngo man moa'n, be man ye totua be ke, se be bo Zozi dunman'n biekun be kele svanlan biala a, ye non be le yi.”

¹⁸ Mɔ be hanlin sɔ yueli'n, be kɔ fele Pielɩ nun Zvan, be kɔ totua bɛ ke nán be kekele menian'n-mɔ ninnge, esɛ nán be kan Zozi ejɔle be kele bɛ fí kún. ¹⁹ Mɔ mgbain'n-mɔ anvan tɔli'n, Pielɩ nun Zvan kɔ bisa bɛ ke: “Emɔ títi be nían, Nyanmian anyunnun, asu ɔ ti sese ke ye bú emɔ ɔ tála Nyanmian ɔ? ²⁰ Nan yé die, ejɔle mɔ y'a ti, mɔ yé nyin a nwun yí'n, ye ngwala ye mmuan man yé nvan nin asu.”

²¹ Mgbain'n-mɔ kɔ totua bɛ ke se be bɔ Zozi sɔ'n dunman biekun an, be nun bɛ le yí. Mɔ be hanlin sɔ yueli'n, be kɔ yaci Pielɩ nun Zvan nun maan be kɔ hɔ. ɔ sanlin ke, mgbain'n-mɔ a nnwun man ejɔle kpɔle mɔ be 'jinlan su be pinnin mmɔfue'n-mɔ ɔ. Afi, asinbenwɔn like'n mɔ mmɔfue'n-mɔ yɔli'n dunman nun, anin menian'n-mɔ kwalaa le yi Nyanmian ayɛ. ²² Bubuluwafue'n mɔ yí nwɔn salɩ asinbenwɔn nun'n, ɔ ti swanlan mɔ anin ɔ'a li afue abulanan nun yí nzin.

Zozi menian'n-mɔ 'ba yɔ asɔnin

²³ Pielɩ nun Zvan hɔli tɔli bɛ manngɔn'n-mɔ, mɛle mɔ mgbain'n-mɔ yacili bɛ nun'n. Ejɔle mɔ mgbain'n-mɔ hanlin heleli bɛ'n, be kɔ susɔ su be kɔ han be kɔ hele ehɩlin-mɔ. ²⁴ Mɔ Zozi menian ehɩlin-mɔ tili ejɔle sɔ'n, bɛ kwalaa bɛ bu kɔ yɔ kún. Be kɔ yɔ asɔnin, bɛ nwan: “Yé Mɩn, wó yé e bɔli anwunno nun asi ɔ, ɔ nun asue jenvie'n nun nin ninge'n-mɔ kwalaaatin ɔ. ²⁵ Wó yé e falɩ Wawɛ Nwanzan-nwanzan nin e wulali yé nan *Davidi anun ɔ. ɔ manlin Davidi hanlin ke:

Nzuke ati yé mân mân'n-mɔ

fa Nyanmian anwɔn ekpɔ mgban ɔ?

Nzuke ati yé menian'n-mɔ

jasɔ Nyanmian akɔmin anun ɔ?

²⁶ *Asie nun asu mmelemgbin'n-mɔ*

nun mgbain'n-mɔ abɔ a yɔ kún,

be le kɔ a tva yé Mɩn

*nun yí *Kilisi'n be kún elɔɛ.*

²⁷ “ɔ ti ananhɔle ke kulo ehɩ asu, belemgbin Elɔdi, kɔnmanna Pɔnsu Pilati, Zufu nun bɛ mɔ be ti man Zufu'n, bɛ kwalaa be hɔli wó anwɔntie akwa Zozi m'ɔ a yi yí ke Belemgbin Ngɔandefue nun ati ahuan. ²⁸ Ngele'n mɔ e si ɔ nun tunmin'n mɔ e le yí'n, ejɔle mɔ e lili mva e jɔnlɩlin yí nwɔn e sieli daba'n, b'a yɔ maan yí kwalaa a kpɩn su. ²⁹ Sian die, yé Mɩn, nian yé ti efua mɔ b'a fua'n, nán man wó ngwa'n-mɔ anwɔnsele kpa maan be hán wó nvan ejɔle'n. ³⁰ Fa wó sa sie nwuluwafue'n-mɔ asu maan bɛ nwɔn sá, yɔ asinbenwɔn ninnge maan be nwún yí wɔ wó anwɔntie akwa Zozi dunman nin anun.”

³¹ Mɔ be yueli asɔnin'n yɔ'n, lika mɔ be yiali'n, ebele asie'n kɔ kpusu. Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kɔ jinlan bɛ kwalaa bɛ nzin kpa bɔkɔɔ. Be kɔ nyan anwɔnsele be kɔ han Nyanmian Anvan Ejɔle'n.

Anwanzɛ

³² Bɛ kwalaa mɔ be leli Zozi be lili nun anvan se bɛ nwɔn kpa, bɛ ahɩlin'n ti kún, bɛ ajɔlin'n ti kún. Bie njasu man ɔ ngan man ke like m'ɔ le yí'n ti yí ngɔnmɩn yí die. Nan bɛ afian, swanlan kún like m'ɔ le yí'n ti bɛ kwalaa bɛ die. ³³ Anin mmɔfue'n-mɔ le tunmin kpili kpa be kan yé Mɩn Zozi ewuetinngɛ nin anwɔn ejɔle. Nyanmian kusɔ kɔ yeyila bɛ su kpa. ³⁴ Bɛ nun bie fí mmian man like anwɔn. Afi, bɛ kwalaa mɔ be le ebo anaan sua'n, be tɔnin yí be fa yí esika'n ³⁵ be wula mmɔfue'n-mɔ asa nun. Be nian like mɔ swanlan kún a mian yí nwɔn'n yé be ce esika nin ɔ.

³⁶ Nunhan kún, be fele yí Zozefu, ɔ ti *Levifue. Mmɔfue'n-mɔ tɔnlɩn yí dunman Baanabasɩ. Baanabasɩ'n yí bu y'ɔ le ke “Swanlan m'ɔ wowula anwɔnsele”. Be wɔli yí Sipɔlɔ mân nun.

³⁷ Anin ɔ le yí ebo kún. ɔ kɔ tɔnin yí, ɔ kɔ fa yí esika'n kɔ bele mmɔfue'n-mɔ.

5

Ananiası nun Safila

¹ Anın bian kɔn wɔ ebele, be fele yí Ananiası. Yí yí'n li Safila. Ananiası nun yí yí bé nwan kɔ se bé nwon, ɔ kɔ tɔnɔn bé asie'n. ² Ɔ tɔnɔnlin yí a, ɔ nun yí yí bé bu kɔ yɔ kɔn. Be kɔ bu esika nun anun. Ananiası kɔ fa yí ebue kɔ hɔ kɔ wula mmɔfve'n-mɔ asa nun. ³ Mɔ Pɛli nwonlin esika'n, ɔ kɔ bisa Ananiası ke: “Ananiası, asie'n mɔ a tɔnɔn yí nun esika'n, nzuke ati yê a yaci *Satan maan ɔ'a laka wɔ a ti bie a sie awulo, mɔ e le ba li ato e kele Wawe Nwanzan-nwanzan nun ɔ? ⁴ Asie'n ti wɔ die, b'a mmian man wɔ ke e tɔnɔn yí. Se a tɔnɔn yí kɔsu a, yí esika'n ti wɔ die. Nan afi benin ati yê e man ajɔnlin sua ba wɔ ti anun ɔ? Nán kulo menian yê a li ato a hele bé ɔ, nan Nyanmian muonun yê a li ato a hele yí ɔ.”

⁵ Pɛli hanlin sɔ ala, kpa, Ananiası kɔ kpe kɔ fin, ɔ kɔ ha ebele ɔ kɔ wu. Bé kwalaa mɔ be tili ejɔle sɔ'n, esulo kɔ han bé. ⁶ Mgbafele'n-mɔ kɔ a kɔ fɔfɔ fuin nun anwon, be kɔ fa yí kɔ hɔ kɔ sie yí.

⁷ Kɔ yɔ dɔhyɔli nwan kɔ sɔn, Safila kɔ a, ɔ'a ndi man ke yí hun a wu ɔ. ⁸ Pɛli kɔ fele yí kɔ bisa yí ke: “Safila, asu gua sua yê emɔ tɔnɔnlin emɔ asie nun ɔ?”

Safila kɔ bua Pɛli ke: “Yuo, gua sua yê ye tɔnɔnlin asie nun ɔ.”

⁹ Ehi a, Pɛli kɔ bisa yí ke: “Ɔ yɔ se mɔ e nun wɔ hun, emɔ abu a yɔ kɔn be le sa yé Mɔn Wawe'n be nian ɔ? Nian, bé mɔ be hɔli sieli wɔ hun'n, b'a ju anwan nun ebele. Wɔ kɔsu wɔ, be nun wɔ 'ba hɔ bie.”

¹⁰ Ebele ala, Safila kɔ kpe kɔ fin Pɛli aja abu ebele ɔ kɔ wu. Mgbafele'n-mɔ 'ba ju a, anın Safila a wu. Be kɔ fa yí kɔ hɔ kɔ sie yí yí hun anwon ebele. ¹¹ Asɔnɔn mma'n-mɔ kwalaa nun bé kwalaa mɔ be tili ejɔle sɔ'n, be kɔ sulo Nyanmian kpa.

Asinbenwon ninng'e'n-mɔ

¹² Anın mmɔfve'n-mɔ le yɔ asinbenwon ninng'e dɔn kpa bagua nun afian. Bé kwalaa mɔ be de Zozi be di'n, bé kwalaa be yia Salomɔn abalanda nun anun Nyanmian awulo ebele.

¹³ Swanlan fíi ngulo man ke ɔ fa yí nwon ɔ bɔ Zozi menian'n-mɔ. Nan kɔsu bé kwalaa be kulo Zozi menian'n-mɔ ejɔle kpa. ¹⁴ Mmelenzua nun mmalasua dɔn kpa kɔ le yé Mɔn be kɔ li, be kɔ buka daba die'n-mɔ asu. ¹⁵ Be fa nwuluwafve'n-mɔ be fite gua nun asu, be lila mgbas sɔ ɔ nun ekpan sɔ. Yí die, anın Pɛli 'sin an, yí wawe'n sɔn bé nun bie asu. ¹⁶ Menian dɔn kpa fi kulo kulo'n-mɔ mɔ be mantan mantan Zoluzalemɔn nun asu be ba. Be 'ba a, be nun nwuluwafve'n-mɔ nun be mɔ wawe ete'n-mɔ le kele bé yale'n yê be ba ɔ. Bé kwalaa bé nwon kɔ sa.

Be 'ba hyi mmɔfve'n-mɔ be kele bé yale

¹⁷ Ehi a, *teeyifve kpain'n nun *Sadusifve'n-mɔ m'ɔ nun bé y'ɔ di fâ'n, bé kwalaa be kɔ fa mmɔfve'n-mɔ anwon ekpɔ kpa. ¹⁸ Be kɔ hyi mmɔfve'n-mɔ be kɔ gua bé fiadi. ¹⁹ Nan mɔ alie sanlin'n, nyanmiansu bɔfve kɔn kɔ a kɔ tike tike fiadi sua nun anwan'n-mɔ. Ɔ kɔ man mmɔfve'n-mɔ kɔ fite, ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: ²⁰ “Emɔ hɔ Nyanmian awulo nun anun, emɔ hán ngwan fɔfɔle nun anwon ejɔle be héle menian'n-mɔ.”

²¹ Mmɔfve'n-mɔ kɔ le ejɔle sɔ'n kɔ tɔ nun. Ngelemɔ tutun kpa, be kɔ hɔ menian'n-mɔ like ehehele Nyanmian awulo elɔ. Teeyifve kpain'n nun yí sasɔ'n-mɔ kɔ a, be kɔ yia Izalaye mân nun asu mgbain'n-mɔ ɔ nun bé mɔ be di ejɔle'n. Be kɔ yí menian ke be hɔ fiadi sua nun anun elɔ nán be nun mmɔfve'n-mɔ bála. ²² Nzalafɔ sɔ'n-mɔ hɔli juli fiadi sua nun anun elɔ a, be ngɔ nwon man mmɔfve'n-mɔ. Be kɔ sa be kɔ a kɔ tɔ mgbain'n-mɔ. ²³ Bé nwan: “Ye 'kɔ a ju a, anın fiadi sua nun anwan'n nyin kanlanman kpa. Bé mɔ be sisa fiadi sua'n kɔsu jijin bé bɔsu ebele anwan nun anun. Nan mele mɔ ye tikeli tikeli anwan'n-mɔ'n, y'a nwon man swanlan fíi sua nun anun.”

²⁴ Mɔ nzalafɔ kpain'n m'ɔ nian Nyanmian awulo nun asu nun teeyifve mgbain'n-mɔ tili ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ sin bé nwon. Be kɔ bisa bisa bé nwon ke: “Enwannyan'n mɔ mmɔfve'n-mɔ a wannyan'n, asu ejɔle ngɔ a man yí nzin ɔ?”

²⁵ Kaan ce, swanlan kun ko a ko tu be. Yi nwan: “Emo nian, menian'n-mo mo emo guali be fiadi'n, be gua Nyanmian awulo elo, be le kekele menian'n-mo ninngge.”

²⁶ Mo nzalafu kpain'n tili ke mmofue'n-mo wo Nyanmian awulo elo'n, o non yi nzalafu'n-mo be ko ho ko hyi be be non be ko a. Nan kusu, nzalafue'n-mo a ngele man mmofue'n-mo ahobwa. Afi, be sulo ke bagua'n ko tutu be ebu. ²⁷ Mo be non be wali juli mgbain'n-mo aja su'n, teeyifue kpain'n ko bisa be ke: ²⁸ “Y'a ndotua man emo ke nan man emo kekele menian'n-mo ninngge kon wo Zozi dunman nun o? Emo le dunman so'n b'a hehele Zoluzalemun kulo bondin'n like. Emo kulo ke yi ewue'n m'o wuli'n, yi jowole ka ye su!”

²⁹ Mo teeyifue kpain'n hanlin so'n, Pielu non mmofue'n-mo ko bua be ke: “O se ke ye bu Nyanmian ye tala kulo menian'n-mo. ³⁰ Zozi so'n mo emo bubali yi kulowa nun asu be hunlin yi'n, ye nan-mo Nyanmian nin a man o fi ewue nun o'a tinngge. ³¹ Yi ye Nyanmian a fa yi a sie yi fama su ke Belemgbin Ngwandefue, mo o 'man Izalaye kaci yi abalabo'n o nyan ete face o. ³² Ye non Wawe Nwanzan-nwanzan'n mo Nyanmian a fa a man be mo be bu yi'n, ye di ejole so'n-mo anwon adanzi.”

³³ Mo mgbain'n-mo tili ejole so'n, be ko fe mmofue'n-mo anwon eya kpa. Be nwan be 'man be kun be. ³⁴ Anin Falisifue kun wo be nun. Be fele bian so'n Gamalie. O ti mala nin asu kpain'n kun. Menian'n-mo kwalaa felu yi. O ko jasu ko jinlan mgbain'n-mo afian, o ko han ko hele be ke be man mmofue'n-mo fite kaan. ³⁵ Mo be manlin mmofue'n-mo fiteli'n, Gamalie ko han ko hele mgbain'n-mo ke: “Izalaye amma, emo nian be nwon kpa wo like mo emo kulo ke be yo menian ehi-mo nin anwon. ³⁶ O sanlin ke, Teda si fiteli, o hyeli man biala. Teda si buli yi nwon ke o ti swanlan kpili. Menian eya nnan ko si yi su. Mo be hunlin yi'n, menian eya nnan'n bali asanndie, be eku'n tili asi. ³⁷ Be yi Teda si a, Zuda si m'o fi Galile man nun'n kusu fiteli yi die temun mo be 'ka menian'n-mo'n. Menian sili yi su. Mo be hunlin yi'n, be mo anin be si yi su'n kwalaa bali asanndie. ³⁸ Yi ti, kikaala die, mun kan mun kele emo ke emo yaci menian so'n-mo koun, nan be te be su fi kon. O sanlin ke junman'n mo be le di'n, se o fi man Nyanmian elo a, o 'to asi. ³⁹ Nan se junman'n mo be le di yi ebele'n fi Nyanmian elo sakpa a, emo ngo huala man yi seci. Yi ti, emo nian be nwon kpa nan emo non Nyanmian b'a ngon man ngondin!”

⁴⁰ Mo Gamalie hanlin so yueli'n, mgbain'n-mo ko fa atun'n mo o'a hele be nun asu. Be ko fele mmofue'n-mo, be ko man be ko fin be mgbele ese be ko totua be ke nan be bo Zozi dunman'n fi kun asannan nan b'a yaci be nun.

⁴¹ Mmofue'n-mo fi mgbain'n-mo anyunnun be 'ko a, anin b'a li fe kpa ke Zozi dunman nun, menian'n-mo a hele be yale o. ⁴² M'o yali so'n, cian daa be kekele menian'n-mo ninngge Nyanmian awulo nin anun o non awulo'n-mo anun, be bo Zozi m'o ti *Kilisi nin anwon Ejolekpa'n.

6

Menian nsu'n mo be 'buka mmofue'n-mo'n

¹ Temun so'n, anin Zozi menian'n-mo le sun. Zufu'n-mo mo be kan gelek anie'n ko jjo Zufu'n-mo mo be kan Ebele anie'n. O sanlin ke, be 'ce esika nin an, be nnian man kunlannvbe mmalasua'n-mo mo be kan gelek anie'n lika. ² Ehi a, mmofue bulu non nnyuan'n ko yia Zozi menian'n-mo kwalaa'in, be ko fa be ko tu be nyunnun ke: “O ti man sese ke ye yaci Nyanmian Anwan Ejole nin ehan ye nian alie nin ehye nun. ³ Yi ti, anianman-mo, emo nian emo afian elo, be kpoinde menian nsu mo be bo be dunman kpa, mo Wawe Nwanzan-nwanzan'n wo be nun, mo ese be si ngele. Ye 'fa junman so'n ye wula be sa nun. ⁴ Yi die anin ye kusu ye nyan atun ye yo asonin ese ye kan Nyanmian Anwan Ejole'n.”

⁵ Mo mmofue'n-mo hanlin so'n, be kwalaa be ko le be ko tu nun. Ehi, be ko yi Etiennin. Etiennin ti swanlan m'o le dedi kpa, ese Wawe Nwanzan-nwanzan'n wo yi nun. Be ko yi Filipu, Polokoo, Ninkanoo, Timun, Paamenasi non Ninkola. Ninkola so'n fi kulo'n mo be fele yi Antiosu nin asu. Daba, anin o ko Zufu'n-mo asonin'n bie. ⁶ Mo be yili menian nsu

sò'n-mò'n, be kò fa bé be kò hele mmòfòe'n-mò. Mmòfòe'n-mò kò fa bé sa be kò fua bé ti sò be kò sele Nyanmian be kò man bé.

⁷ Anin Nyanmian Anvan Ejòle'n le tele kò, Zoluzalemùn ebele menian mò b'a fa bé nwòn b'a man yé Mìn Zozi'n kò sòn kpa. Teyyifòe dòn kò le Zozi kò li.

Etienin ehye'n

⁸ Anin Etienin le yò asinbenwòn ninngge mgbili kpa menian'n-mò afian. Ì sanlìn ke Nyanmian tunmin'n nòn yí anwòsele'n wò yí nun. ⁹ Ehi a, Zufu mmie-mò, be kò asònun'n mò be fele yí “B'a kpe asue'n” be nòn Etienin kò sota nun. Zufu sò'n-mò fi Silenin nòn Aleḡizandili kulo nùn asò, ò nòn Silisi nòn Azi mán nun. ¹⁰ Kemò be nian an, be ngwala man Etienin, afi Wawe Nwannzan-nwannzan wò yí nun ese ò kan ejòle'n ngele sò'n,

¹¹ be kò bò menian kpa ke be tòn yí esvan ke: “Etienin a han ejòle ete a tia Moyizi nòn Nyanmian. Ì 'kan tia bé'n, ye ti yí bu.”

¹² Be kò man bagua'n nòn Zufu mgbain'n-mò nòn *mala nùn asò mgbain'n-mò kò jasò Etienin akòmìn anun. Be kò li Etienin nvu nun be kò hyi yí be nòn yí kò hò mgbain'n-mò aja sò. ¹³ Mò be 'kò'n, adanziyua'n-mò wò bé nun. Bé nwan: “Svanlan ehi nyaci man Moyizi mala'n nòn Nyanmian Awulo Nwannzan-nwannzan nùn anwòn ejòle ete ehan fíi sò'a! ¹⁴ Y'a ti yí nwan nun ke Zozi m'ò fi Nazalet'i'n 'ba bubu Nyanmian awulo'n, ese ò 'kaci mala'n mò Moyizi falì manlìn yé'n.”

¹⁵ Bé kwalaa mò be gua ejòle elie sua nùn anun nùn anyin kò ha Etienin anwòn. Ì sanlìn ke yí nyun nùn anun kacili ke nyanmiansò mmòfòe'n-mò die'n.

7

¹ Ehi a, *teyyifòe kpain'n kò bisa Etienin ke: “Asò ejòle'n mò be le kan'n ti ananhòle ò?”

² Etienin kò bua yí ke: “Mìn nianman nòn mìn si-mò, emò tíe! Mele mò anin yé nan *Abalahamùn wò Mezopotamin mán nùn anun'n, asannan nán ò'a tu ò'a tanlan Halan'n, Anunminnyanmùn Nyanmian'n yìlì yí nwòn ò helelì yí. ³ Nyanmian hanlìn helelì yí ke: *Abalahamùn, fi wò mán nùn anun tu, jasò wò afilie nùn abò anwòn nán kò mán'n mò mìn 'ba hele wò nùn anun.* ⁴ Mò Nyanmian hanlìn sò'n, sakpa Abalahamùn fi Kalide mán nùn anun ò kò tu, ò kò a kò tanlan Halan. Halan ebele yé yì si wulì ò. Mò yí si wulì'n, Nyanmian man ò fi ebele ò kò tu, ò kò a kò tanlan mán ehi mò ene emò ti nun ewa nùn anun. ⁵ Mán sò nùn anun, Nyanmian a mman man yí like, ò'a mman man yí asie bé ja kòn mgban. Kùsò Nyanmian bòlì yí anòhòba ke ò 'fa mán sò'n man yí, ò nòn yí sasò'n-mò mò be le ba a yí nzin'n. Temùn mò ò 'kan ejòle sò'n ò keke Abalahamùn'n, anin Abalahamùn wòlì man baa. ⁶ E 'nwun ejòle biekun m'ò hanlìn helelì Abalahamùn'n: *Wò sasò'n-mò mò be le ba a wò nzin'n, be 'ba ha mán fòfòle anun be kaci ngangà. Be 'ba hele bé ahòlòwa dede afòe eya nnan.* ⁷ Bé mò be kò fa bé be kò yò bé ngangà'n, mìn yé mìn 'bua bé nde ò. Mìn yò yí sò yue a, be fi mán sò nùn anun be 'tu be ba be sò mìn ewa lika ehi anun. ⁸ Mò Nyanmian hanlìn sò yuelì'n, ò nòn Abalahamùn be kò li nyihye. Nyihye sò'n, yí nzòle y'ò le mmian nùn ekpe'n. Ehika ati yé Abalahamùn wòlì yí wa belenzua Izakì m'ò lili eleòvòe'n, ò kpeli yí mmian nùn nùn ò. Izakì kùsò kò kpe Zvakòbò die'n. Zvakòbò kùsò kò kpe Izalaye nvilie bulu nòn nnyuan'n mgbain'n-mò die'n.

⁹ “Mgbain sò'n-mò anun mmie-mò kò fa bé nianman Zozefò anwòn ekpò. Be kò tònun yí. Be nòn yí kò hò Ezipiti mán nùn ò kò kaci kanga. Nan kùsò anin Nyanmian nòn yí san. ¹⁰ Nyanmian kò le yí fi yí amannìnhunlun'n kwalàatin anun. Ì manlìn yí ngele ò manlìn Falaùn m'ò ti Ezipiti mán nùn asò belemgbin'n kò bu yí svanlan. Falaùn kò fa Zozefò kò sie mán nùn asò ò nòn yí awulo nùn asò kpain. ¹¹ Ehòe kòn kò kpìn Ezipiti nòn Kanaân mán'n kwalàatin anun. Yé nan-mò nwunlìn yale kpa, afi anin be nnyan man like fíi be nni man.

¹² “Mò Zvakòbò tìlì ke be nyan *bele Ezipiti mán nùn'n, ò kò li mva ò kò svan yí mma'n-mò mò be ti yé nan nùn elò kòn. ¹³ Mò Zvakòbò svanlìn yí mma'n-mò Ezipiti mán nùn m'ò tian yí kpe nnyuan'n, Zozefò kò yì yí nwòn kò hele yí nianman'n-mò. Falaùn kò nwun lika mò Zozefò fi'n, ò kò nwun Zozefò anwòn amma. ¹⁴ M'ò yòlì sò'n, Zozefò kò yì yí nianman'n-mò

ke be hó fá bé si nun bé nwɔn amma'n-mɔ kwalaaɔn, maan be bála Ezipiti mân nun. Bé kwalaa, be ti menian abulasɔ ɔ nɔn nnun. ¹⁵ Zvakɔbu kɔ hɔ Ezipiti mân nun. Elɔ yê ɔ nɔn yé nan-mɔ be wuli ɔ. ¹⁶ Be nɔn bé fuin'n kɔ hɔ Sisemɔn. Be kɔ sie bé seka'n mɔ Abalahamɔn toli nin anun. Seka sɔ'n, Abalahamɔn toli yí Emɔɔ amma'n-mɔ asa nun Sisemɔn ebɛle.

¹⁷ “Kɛmɔ anɔn anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔli Abalahamɔn'n tɛmɔn'n le kpunngɛ'n, Izalayɛ amma'n-mɔ kɔ li ata be kɔ sɔn dɔn dɔn kpa Ezipiti mân nun anun elɔ. ¹⁸ ɔ wɔ ebɛle dede belemgbin fɔfɔle kɔ tanlan bia nun asɔ. Belemgbin sɔ'n, ɔ'a nzi man Zozefu. ¹⁹ ɔ kɔ laka yé nan-mɔ ɔ kɔ hele bé ahɔlɔwa. ɔ kɔ tinndin bé maan be kɔ hun bé mma ngangan'n-mɔ.

²⁰ “Mele sɔ nin anun yê be wɔli *Moyizɔ ɔ. Moyizɔ ti baa belenzua kanlanman kpa. Nyanmian kulo yí ejɔle. Yí si-mɔ falɔ yí fiálɔ be titɔli yí dede sala nsan. ²¹ Mɔ afi be nian an be ngɔala man yí fa fia kón'n, be kɔ yi yí be kɔ fite. Falaun awa balasua'n kɔ nwun yí, ɔ kɔ fa yí ɔ kɔ titɔli yí ke yí muonun yí kunnun baa. ²² Be kɔ hehele Moyizɔ Ezipiti mân nun anun amanmuo'n kwalaaɔn. Moyizɔ kɔ kaci tunminfɔɛ sɔanlan ejɔle nun nɔn junman elie nun.

²³ “Mɔ Moyizɔ nyanlin afɔɛ abulanan'n, cɔan kɔn yí nwan ɔ 'kɔ a fua yí nianman Izalayɛ amma'n-mɔ anwɔn. ²⁴ ɔ 'nian an, anɔn Ezipiti sɔanlan kɔn le kele Izalayɛ amma'n-mɔ anun kun yale. Moyizɔ kɔ le yí nianman nun ati alɔman ɔ kɔ hun Ezipiti sɔanlan'n. ²⁵ ɔ jɔnlin ke anɔn yí nianman'n-mɔ 'ba ti ejɔle nin abɔ ke, ɔ nanndi yí sɔ, Nyanmian 'ba le bé ti. Kanngɔ be ngɔ ti man ejɔle sɔ nin abɔ. ²⁶ Be lali alíe hɔnlin, Moyizɔ 'kɔ a ju a, Izalayɛ amma'n-mɔ anɔn nnyuan le kɔn ngondin. ɔ kɔ tila bé. Yí nwan: ‘Nán be kɔn, nán emɔ ti anianman.’

²⁷ “Mɔ Moyizɔ hanlin sɔ'n, nunhan'n m'ɔ le bɔ yí manngɔn'n tua se Moyizɔ ke: *Nwan sɔanlan die y'ɔ falɔ wɔ sieli yé sɔ kpain anaan ke e búá yé ndɛɛ ɔ?* ²⁸ *E kulo ke e kun mín ke anónman e hunlin Ezipiti sɔanlan nun ɔ?*

²⁹ “Mɔ Moyizɔ tili ejɔle sɔ'n, ɔ kɔ nwanndi kɔ hɔ kɔ tanlan Madian mân nun. Elɔ, ɔ kɔ ja bala ɔ nɔn yí be kɔ wɔ mma mmelenzua nnyuan.

³⁰ “Ehɔ anzin afɔɛ abulanan, Moyizɔ kɔ hɔ ewâ nun Sinayi bɔka nin anwɔn ebɛle. Nyanmian bɔfɔɛ'n kɔn kɔ yi yí nwɔn kɔ hele yí sɔn nun baka kɔn asɔ. ³¹ M'ɔ nwunlin like sɔ'n, ɔ kɔ sin yí nwɔn. Nan kɛmɔ anɔn ɔ le kpunngɛ baka nin anwɔn ɔ nian like sɔ'n kpa'n, ɔ 'tie a anɔn yé Mɔn le kan ke: ³² *N di wɔ nan-mɔ Nyanmian, Abalahamɔn, Izaki nɔn Zvakɔbu Nyanmian.* Esulo kɔ han Moyizɔ, yí nwɔn kɔ wɔsɔ yí, afi ɔ ngulo man ke ɔ nian like sɔ'n kón. ³³ Ehɔ a, yé Mɔn kɔ han kɔ hele yí ke: *Moyizɔ, yiyi wɔ mgbabva'n, ɔ sanlin ke, lika'n mɔ e jin'n ti nwannzan-nwannzan.* ³⁴ *M'an nwun yale'n mɔ mín menian'n-mɔ le di ɔ nɔn ekpɔnlian mɔ be le kpɔnlin wɔ Ezipiti mân nun anun elɔ'n. M'an ju asi mín 'ba le bé ti. Yí ti, bala maan n zɔan wɔ Ezipiti mân nun anun elɔ.*

³⁵ “Moyizɔ sɔ'n, Izalayɛ amma'n-mɔ yili yí tuli. Bé nwan: *Nwan yê ɔ sieli wɔ yé sɔ kpain anaan ke e búá yé ndɛɛ ɔ?* Yí dein yê Nyanmian sɔanlin yí bé nwɔn elɔ ke kpain nun defɔɛ ɔ. Nyanmian bɔfɔɛ'n m'ɔ yili yí nwɔn heleli yí baka nin asɔ'n kɔ suan yí. ³⁶ Moyizɔ yê ɔ yili bé fi Ezipiti mân nun anun fiteli ɔ. ɔ yili asinbenwɔn ninngɛ nɔn atɛle mân sɔ nin anun, jenvie kɔkɔle nin anɔn nɔn ewâ nin anun dede afɔɛ abulanan.

³⁷ “Moyizɔ kɔnmgba sɔ'n yê ɔ hanlin heleli Izalayɛ amma'n-mɔ ke: *Nyanmian 'ba sɔan kpɔmanfɔɛ kɔn ke mín emɔ anwɔn. ɔ ti emɔ afilie nin anun sɔanlan.*

³⁸ “Mele mɔ Izalayɛ amma'n-mɔ yiali ewâ nin anun elɔ'n, Moyizɔ yê anɔn ɔ di yé nan-mɔ nɔn nyanmiansɔ bɔfɔɛ'n m'ɔ le kan ejɔle'n kele yí Sinayi bɔka nin asɔ nun asafian ɔ. Yí yê Nyanmian falɔ ngɔan ejɔle'n wulali yí sa nun ke ɔ fá mán yé ɔ.

³⁹ “Kɔsɔ yé nan-mɔ ngɔ man yí anyinnzɔ, be kɔ yi yí be kɔ tɔ, be kulo ke ahan be sa be kɔ Ezipiti mân nun anun elɔ. ⁴⁰ Be kɔ han be kɔ hele Aalɔn ke: *Bɔ amvan-mɔ man yé, man be sɔa be lí yé nyunnun. ɔ sanlin ke Moyizɔ sɔ'n m'ɔ yili yé fi Ezipiti mân nun anun fiteli'n, ye nzi man ejɔle mɔ ɔ'a tɔ yí ɔ.*

⁴¹ “Ehi a, be kɔ bɔ amɔan kɔn, ɔ ti enale baa. Be kɔ yi tee be kɔ man amɔan'n mɔ bé muonun b'a bɔ'n, be kɔ li yí nwɔn ndutue.

⁴² “Nan mɔ be yɔli sɔ'n, Nyanmian kɔ kaci yí nzin kɔ si bé. ɔ kɔ yaci bé maan be kɔ sɔ anwunno ebɔ ninng'e'n-mɔ, ke b'a kpɔn b'a hele wɔ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ kalata nɔn anun'n ke:

Izalaye amma, ke emɔ gua ewâ nɔn anun ewa

dede mɔ yí afɔe abulanan ahi'n,

asv mɔn yê emɔ a yi tee b'a man mɔn ɔ?

⁴³ *Cece, nan mɔn yê emɔ a yi a man mɔn ɔ.*

Nan emɔ a sɔa emɔ amɔan Molɔki tanti'n

ɔ nɔn emɔ amɔan Elefan nzalama'n mɔ emɔ a yɔ'n,

bé yê emɔ a sɔ bé ɔ.

Ehika ati, mɔn 'fa emɔ mɔn kɔ mɔa

m'ɔ tala Babilɔnɔn mân nɔn anzin.

⁴⁴ “Ewâ nɔn anun ebɔ, yê nan-mɔ 'tu bé bu a, be tu nyhye tanti nɔn abɔ. Ebele yê anɔn nyɔbɔe'n mɔ b'a se b'a hele Nyanmian mala'n sɔ'n wɔ ɔ. Tanti sɔ'n, b'a bɔ yí ke nunhan'n mɔ Nyanmian heleli Moyizi ke ɔ nian sɔ ɔ bó'n. ⁴⁵ Yê nan-mɔ kɔ fa tanti'n kɔ wula bé nzin menian'n-mɔ asa nɔn. Zozie mele sɔ, be le tanti sɔ'n dede be kɔ li kunnunmun mân'n mɔ Nyanmian fɔanlɔn nɔn menian'n-mɔ nɔn asv. Tanti'n halɔ ebele dede belemgbin *Davidi mele sɔ.

⁴⁶ “Nyanmian kɔ yɔ Davidi ye. Davidi kɔ sele Nyanmian atɔn ke ɔ 'si sua man Zɔakɔbu Nyanmian'n. ⁴⁷ Nyanmian kɔ man yí atɔn, kɔsɔ yí wa Salomɔn yê ɔ sili Nyanmian sua nɔn ɔ.

⁴⁸ “Nan Nyanmian'n m'ɔ wɔ anwunno'n diɛ, nan sua mɔ kulo menian'n-mɔ kɔ si nɔn anun yê ɔ da ɔ. Ke Nyanmian kpɔmanfɔe'n hanlɔn yí'n, ɔ hanlɔn ke Nyanmian nwan:

⁴⁹ *Mɔn bia'n wɔ nyanmiansv,*

asie'n ti bia mɔ mɔn sesie mɔn ja sv ɔ.

Nzu sua diɛ ye emɔ kɔala si man mɔn ɔ?

Lika benin yê mɔn 'tanlan

mɔn de mɔn enwɔnmian ɔ?

⁵⁰ *Ninng'e ehi-mɔ kɔalaatin,*

asv nán mɔn yê m mɔli ɔ?

⁵¹ “Izalaye amma akɔmɔn ketee, akunnun ete, anzɔsele mma, temɔn biala Wawe Nwanzan-nwanzan'n bilɔ emɔ a, emɔ mmɔli man. Like mɔ emɔ anan-mɔ yɔli'n yê emɔ kɔsɔ le yɔ ɔ. ⁵² Nyanmian kpɔmanfɔe benin yê emɔ anan-mɔ a ngele man yí ahɔlɔwa ɔ? Bé mɔ be walɔ bɔli sesefɔe kɔnmgba cein nɔn ewale nɔn anwɔn ejɔle'n, b'a sɔ bé b'a hun bé. Sesefɔe kɔnmgba cein sɔ'n yê kikaala emɔ a tɔ yí esɔan b'a hun yí nɔn ɔ. ⁵³ Emɔ mɔ Nyanmian nanndɔli nyanmiansv mmɔfɔe'n-mɔ asv ɔ falɔ mala'n manlɔn emɔ'n, emɔ a nni man mala sɔ nɔn asv!”

Etienn ewue'n

⁵⁴ Mɔ mgbain'n-mɔ tɔli ejɔle sɔ'n, be kɔ fe Etienn anwɔn eya kpa be kɔ kika bé nɔan.

⁵⁵ Mɔ be 'yɔ ehi'n, anɔn Wawe Nwanzan-nwanzan'n jin Etienn anzin. ɔ kɔ tɔ yí nyɔn anwunno ɔ kɔ nwun Nyanmian anunminnyanmɔn'n, ɔ nɔn Zozi ke ɔ jin Nyanmian fama sv. ⁵⁶ Etienn kɔ han kɔ hele bé ke: “M'an nwun ke anwunno a buke, Mân Baa'n jin Nyanmian fama sv.”

⁵⁷ Mɔ Etienn hanlɔn sɔ mɔ be tɔli'n, be kɔ tetian sele kpa, be kɔ totua bé nzɔ'n. Bé kwalaa be kɔ ti be kɔ gua Etienn sv. ⁵⁸ Be kɔ hyɔn yí be nɔn yí kɔ hɔ kulo tiba, be kɔ tutɔ yí ebɔe be kɔ hun yí. Adanzie mma'n-mɔ kɔ yiyi bé taladie'n-mɔ be kɔ man kpafele kɔn ke ɔ nian sv. Kpafele sɔ'n, be fele yí Sɔlu.

⁵⁹ Mɛlɛ mɔ menian'n-mɔ 'tɔtɔ Etienun ɛbɔvɛ'n, anun Etienun lɛ yɔ asɔnɔn kɛ: “Yɛ Mɔn Zozi, de mɔn ɛkala'n!” ⁶⁰ M'ɔ hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ kɔ kɔtɔ ɔ kɔ tɔan nun sɛlɛ kpa kɛ: “Yɛ Mɔn, ɛtɛ ɛhɔ mɔ b'a yɔ'n, yaci ce bɛ!” Ɔ hanlɔn sɔ ala yɛ ɔ halɔ nun ɔ.

8

Sɔlv 'ba hele Zozi menian'n-mɔ ahɔlvwa

¹ Etienun ehuan'n mɔ bɛ hunlin yɔ'n, Sɔlv de tɔ nun. Cɔan sɔ kɔnmgbɔ'n, yɛ Zoluzalɛmɔn asɔnɔn mma'n-mɔ ahɔlvwa ehele kpili kpa'n bɔli yɔ bɔ ɔ. Asɔnɔn mma'n-mɔ kɔlaatin kɔ bɔ asanndiɛ Zude nɔn Samali mɔn nun anun. Mmɔfɔvɛ'n-mɔ ala yɛ bɛ halɔ Zoluzalɛmɔn ɛbelɛ ɔ. ² Menian mmie-mɔ, bɛ fɛli Nyanmɔan kpa, bɛ kɔ hɔ kɔ fa Etienun fuin'n bɛ kɔ yɔ awɔlɛ bɛ kɔ hɔ kɔ sie yɔ. ³ Sɔlv diɛ, ɛtɛ mɔ anun ɔ lɛ yɔ asɔnɔn mma'n-mɔ'n, ɔ tɔ man nzɛmunde. Ɔ wɔwɔlv awulo'n-mɔ anun, mmelenzua nɔn mmalasua mɔ bɛ de Zozi bɛ di mɔ yɔ sa kɔ han bɛ'n, ɔ cɔ bɛ gua bɛ fiadi.

Filipɔ 'ba bɔ Ejɔlɛkpa'n Samali mɔn nun anun

⁴ Bɛ mɔ bɛ bɔli asanndiɛ'n, lika mɔ bɛ kɔ sɔn'n, bɛ bɔ Ejɔlɛkpa bɛ kele menian'n-mɔ. ⁵ ɛhɔ a, Filipɔ kɔ hɔ Samali mɔn nun anun, bɛ kulo kpili nun asɔ. Ɔ kɔ han *Kilisi nɔn anwɔn ejɔlɛ'n ɔ kɔ hele ɛbelɛ menian'n-mɔ. ⁶ Mɔ menian'n-mɔ nwunlin kɛ Filipɔ lɛ yɔ asinbenwɔn ninngɛ'n, bɛ kɔlaa bɛ kɔ yɔ anzɔvɛ bɛ kɔ tie yɔ ejɔlɛ'n m'ɔ lɛ kan'n kpa. ⁷ Afi anun wawɛ ɛtɛ ɛtɛ dɔvɔn kpa fi nwuluwafɔvɛ'n-mɔ anun fite. Bɛ 'fite a, anun bɛ lɛ tetian kpa. Bubuluwafɔvɛ nɔn bɛ mɔ bɛ tia bɛ tɔ sɔ'n dɔvɔn kpa kɔsɔ anwɔn kɔ sa. ⁸ Kulo sɔ nɔn asɔ menian'n-mɔ kɔlaa kɔ li fɛ kpili kpa.

⁹ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anun bian kɔn wɔ kulo sɔ nɔn asɔ ɛbelɛ. Bɛ fɛlɛ bian sɔ'n Simɔn. Ɔ yɔ jiliwa ɔ man ɔ sin Samali menian'n-mɔ anwɔn. Ɔ bu yɔ nwɔn kɛ ɔ tɔ sɔanlan kpili. ¹⁰ Kulo nɔn asɔ mmatɔnman ɔ, mgbain ɔ, bɛ kɔlaa bɛ de yɔ bɛ di kpa. Bɛ kan kɛ: “Nyanmɔan tunmin'n, nunhan'n mɔ bɛ fɛlɛ yɔ tunmin kpili kpa'n muonun y'ɔ wɔ bian ɛhɔ anun ɔ.” ¹¹ Menian'n-mɔ de yɔ di kpa, ɔ sanlɔn kɛ, ɔ mantanlɔn jiliwa'n yɔ kele bɛ'n nɔn ɛnɛ bie ɔ. ¹² Nan mɔ Filipɔ bɔli Nyanmɔan Belemgbin Mɔn'n nɔn Zozi Kilisi anwɔn ejɔlɛ'n heleli bɛ, mɔ bɛ leli bɛ lili'n, bɛ mmelenzua ɔ, bɛ mmalasua ɔ, bɛ kɔ man Filipɔ kɔ sɔnɔn bɛ. ¹³ Simɔn muonun kɔ le kɔ li, bɛ kɔ sɔnɔn yɔ. Ɔ kɔ fa yɔ nwɔn kɔ bɔ Filipɔ. Afi asinbenwɔn ninngɛ mgbili mgbili'n mɔ Filipɔ lɛ yɔ, ɔ nɔn atɛlɛ'n m'ɔ lɛ yɔ'n, yɔ kɔlaa sin Simɔn anwɔn.

¹⁴ Mɔ Samali amma'n-mɔ leli Nyanmɔan Anɔvan Ejɔlɛ'n lili'n, mmɔfɔvɛ'n-mɔ mɔ bɛ halɔ Zoluzalɛmɔn ɛbelɛ'n kɔ tɔ ejɔlɛ sɔ'n. ɛhɔ a, bɛ kɔ yɔ Pɛli nɔn Zɔan kɛ bɛ hɔ bɛ nwɔn ɛlɔ Samali mɔn nun anun. ¹⁵ Mɔ Pɛli nɔn Zɔan juli ɛlɔ'n, bɛ kɔ sɛlɛ Nyanmɔan maan Samali amma'n-mɔ kɔ nyan Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n. ¹⁶ Afi anun b'a sɔnɔn bɛ wɔ yɛ Mɔn Zozi dunman nun ala, nan bɛ nyanlɔn man Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n. ¹⁷ Pɛli nɔn Zɔan kɔ fa bɛ sa bɛ kɔ sie bɛ sɔ maan bɛ kɔ nyan Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n.

¹⁸ Mɔ Simɔn nwunlin kɛ mmɔfɔvɛ'n-mɔ a fa bɛ sa b'a sie menian'n-mɔ sɔ maan b'a nyan Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n, ɔ kɔ yɔ esika kɔ man mmɔfɔvɛ'n-mɔ. ¹⁹ Yɔ nwan: “ɛmɔ mɔn mɔn tunmin sɔ'n bie nɔn sɔanlan mɔ n gɔ fa mɔn sa n gɔ sie yɔ sɔ nɔn a nyan Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n.”

²⁰ M'ɔ hanlɔn sɔ'n, Pɛli kɔ han kɔ hele yɔ kɛ: “Munnzue hɔn wɔ nɔn wɔ esika'n. Afi ɛ jɔnlɔn kɛ ɛ kɔlaa esika fa tɔ Nyanmɔan acɛdiɛ'n! ²¹ Yɔ ti, ɛ nnyan man bie, ɔ sanlɔn kɛ wɔ ajɔnlɔn tɔ ɛtɛ wɔ Nyanmɔan anyunnun. ²² Kaci wɔ ajɔnlɔn ɛtɛ sɔ'n, nɔn sɛlɛ yɛ Mɔn sɛ ɔ kɔ tie kɔ yaci wɔ nwɔn sa kɔ hye wɔ a. ²³ Afi mɔn nwun yɔ kɛ wɔ ti anun tɔ ɛtɛ sɔnman, ɔ man a kaci ɛtɛ'n kanga.”

²⁴ ɛhɔ a, Simɔn kɔ han kɔ hele Pɛli nɔn Zɔan kɛ: “ɛmɔ muonun sɛlɛ yɛ Mɔn bɛ mɔn mɔn nɔn ejɔlɛ'n mɔ ɛmɔ a han nɔn anzin munnzue a ngan man mɔn.”

²⁵ Mɔ mmɔfɔvɛ nnyuan'n lili yɛ Mɔn anwɔn adanzɛ bɛ hanlɔn yɔ nɔvan ejɔlɛ'n yueli'n, bɛ kɔ sa bɛ kɔ hɔ Zoluzalɛmɔn. Mɔ bɛ 'kɔ'n, bɛ bɔli Ejɔlɛkpa'n Samali kulo dɔvɔn asɔ bɛ hele menian'n-mɔ.

Filipò nòn Etiopi sʋanlan'n

²⁶ Elehùn kùn, yé Mìn bəfʋe'n kùn kə han kə hele Filipò kɛ: “Filipò, jasʋ kə Ngʋa elə, fa atin'n m'ə fi Zoluzalemùn ə tʋlʋ kə Gaza'n. Atin s'ə'n tɪ fuaan.”

²⁷ Mə nyanmiansʋ bəfʋe'n hanlɪn s'ə'n, ebele ala Filipò kə jasʋ kə hə. Mə ə 'kə'n, ə kə nwun bian kùn. Bian s'ə'n, ə fi Etiopi mǎn nɪn anun. Ɔ tɪ Etiopi mǎn nɪn asʋ belemgbin balasua'n mə be fele yí Kandansɪ nɪn abɪlɪba kpili kpa. Yí yê ə nɪan Kandansɪ esika'n kʋalaa asʋ ə. Bian s'ə'n, b'a sa yí. Ɔ walɪ Nyanmian esʋe Zoluzalemùn ²⁸ yê ə le sa kə yí mǎn nɪn. Ɔ tɪ yí hyuili nɪn anun, ə le kɪnnga kalata'n mə kpəmanfʋe Ezayi helelɪ'n. ²⁹ Wawe Nwanzan-nwanzan'n kə han kə hele Filipò kɛ: “Kə wó nyunnun nán cʋn mantan hyuili s'ə'n.”

³⁰ Filipò kə nwanndi kə hyʋɪn kə mantan hyuili'n. Ɔ 'tie a, anɪn Etiopi sʋanlan'n le kɪnnga kalata'n mə kpəmanfʋe Ezayi helelɪ'n. Filipò kə bisa yí kɛ: “Asʋ kalata'n mə ε le kɪnnga'n, ε tɪ yí bʋ ə?”

³¹ Bian'n kə bua Filipò kɛ: “Sε m'an nnyan man sʋanlan mə ə 'bʋka mɪn an, ə 'yə sε mə mɪn 'tɪ yí bʋ ə?” Ɔ kə man Filipò kə fʋ kə tanlan yí nwʋn ebele hyuili nɪn anun. ³² Kalata'n lika mə bian'n le kɪnnga'n, b'a hele yí nun kɛ:

Ɔ'a yə kɛ bʋa mə be nʋn yí le kə

bε 'kə a hun yí ə.

Ɔ'a tə amunle kɛ bʋa baa'n tə amunle

bé mə be le tɪtɪ yí nwʋn enyuan nɪn anyunnun'n.

Ɔ'a mmuke man yí nʋan fí sʋa.

³³ *Bε gualɪ yí nyunnun asɪ, b'a mman man yí dibɪ.*

Yí mεle sʋ menian ati anun εtɛ'n-mə,

nwan yê ə 'kan bé nwʋn ejəle ə?

Afi b'a hun yí b'a yɪ yí asɪε nɪn asʋ.

³⁴ Bian'n kə bisa Filipò kɛ: “Mɪn 'sele wó, kan kele mɪn, nwan anwʋn ejəle die yê kpəmanfʋe'n le kan yí sʋa ə? Asʋ yí muonun yí nwʋn ejəle yé ə le kan anaan sʋanlan fʋfəle anwʋn ejəle ə?”

³⁵ Ehɪ a, Filipò kə sʋsə sʋ, ə nanndɪ mə b'a hele yí kalata nɪn anun nɪn asʋ, ə kə bə Zozi anwʋn Ejəlekpa'n ə kə hele bian'n. ³⁶ Kemə anɪn bé ja wə nun be le kə'n, be juli lika kùn, be kə tʋ asue. Bian'n kə se Filipò kɛ: “E 'nwun nsue, nzu yê ə jɪtɪ mə mɪn ngʋala man sənɪn ə?”

[³⁷ Filipò kə bua yí kɛ: “Sε ε de di wó ahɔnlɪn nɪn anun sakpa a, ε kʋala kɛ ε sənɪn.”

Mə Filipò hanlɪn s'ə'n, bian'n nwan: “Mɪn de mɪn di kɛ Zozi Kilisi tɪ Nyanmian Awa.”]

³⁸ Ebele ala, bian'n kə man be kə jinlan hyuili'n. Ɔ nʋn Filipò bé munnyuan be fi nun be kə ju be kə hə asue nɪn anun. Filipò kə sənɪn yí. ³⁹ Nan mə be fi asue nɪn anun be fitelɪ'n, yé Mɪn Wawe'n kə fa Filipò kə hə. Bian'n ngə nwun man Filipò fí kón. Ɔ le fe elie ə kə fa atin'n. ⁴⁰ Yé Mɪn Wawe'n kə fa Filipò kʋsʋ, ə kə hə kə sie yí kulo'n mə be fele yí Azətʋ nɪn asʋ. Ɔ fi ebele, ə kə sɪsɪn kulo'n-mə kʋalaa asʋ, ə kə bə Ejəlekpa'n kə hele menian'n-mə dede ə kə fite Sezale kulo nɪn asʋ.

9

Səlv 'ba fa yí nwʋn man yé Mɪn Zozi.

¹ Ɔ 'ba yə s'ə'n, anɪn Səlv tɛ kele yé Mɪn menian'n-mə ahulʋwa esε bé ehuan ejəle wə yí ajɔnlɪn nɪn. Ehɪka ati, ə kə hə kə tʋ *tɛɛyɪfʋe kpain'n. ² Ɔ kə sele yí kɛ ə mán yí kalata maan ə h́ Damasɪ kulo nɪn asʋ, Zufʋ'n-mə asənɪn sua'n-mə anun. Sε ə ju elə nán ə nwun mmelenzua nʋn mmalasua mə b'a fa bé nwʋn b'a man Zozi Kilisi a, anɪn ə 'cɪ bé ə nʋn bé ba Zoluzalemùn.

³ Tɛɛyɪfʋe kpain'n kə hele kalata'n kə man yí, cuein yê ə həlɪ ə. Ɔ həlɪ dede m'ə ka kaan ju Damasɪ kulo nɪn asʋ'n, kʋnmgba ala, like'n fi anwunno, ə tɪ kɛ kanlannɪε, ə kə ta yí nwʋn ebele. ⁴ Səlv kə fin asɪ. Ɔ 'tie a, anɪε bie nwan: “Səlv, Səlv, nzukε ati yê ε le kele mɪn ahulʋwa ə?”

⁵ Səlv kə bisa kɛ: “Wó nwan ə, yé Mɪn?”

Ani'e'n kɔ bua yí kɛ: “Bɛ fɛlɛ mɪn Zozi. Mɪn yê ɛ lɛ kele mɪn ahɔlɔwa nɪn ɔ. ⁶ Jasu kɔ kulo. Ɛ ju elɔ a, bɛ 'ba hele wɔ like'n m'ɔ di kɛ ɛ yɔ'n.”

⁷ Bɛ mɔ anɪn bɛ nɔn Sɔlv yê bɛ lɛ kɔ'n kɔ tɔ amunle, bɛ kɔ ha ɛbelɛ bɛ kɔ jinlan. Bɛ tɪ kɛ sɔanlan'n lɛ juɔ, kɔsɔ bɛ nnwun man yí nwɔn. ⁸ Sɔlv fi asɪɛ nɪn anwɔn ɔ kɔ jasɔ. Ɔ kɔ tike yí nyɪn'n kɔsɔ ɔ ngɔala ɔ nnwun man asɪ. Bɛ kɔ sɔ yí sa bɛ nɔn yí kɔ hɔ Damasi. ⁹ Sɔlv lili cɪan nsan anɪn ɔ nwunlin man asɪ. Ɛlesan sɔ nɪn anɪn, Sɔlv ngo li like ɛsɛ ɔ ngɔ nɔn man nzue fíí.

¹⁰ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn yé Mɪn sɔanlan'n kɔn wɔ Damasi ɛbelɛ. Bɛ fɛlɛ sɔanlan sɔ nɪn Ananiasɪ. Yé Mɪn kɔ yɪ yí nwɔn kɔ hele yí elalɛ nɪn. Yí nwan: “Ananiasɪ!”

Ananiasɪ kɔ sulo. Yí nwan: “Yé Mɪn, ɛ 'nwun mɪn.”

¹¹ Yé Mɪn kɔ han kɔ hele yí kɛ: “Jasɔ, fa gota'n mɔ bɛ fɛlɛ yí 'gota fɔ́n'n' kɪkaala, nán kɔ Zudasɪ awulo ɛlɔ. Bisa Sɔlv abɔsɔ. Sɔlv sɔ'n fi Talɪsɪ kulo nɪn asɔ. Ɔ lɛ seɛ Nyanmɪan dɔɛ ɛhɪ asɔ. ¹² Ɛlalɛ nɪn, Sɔlv 'nɪan an, anɪn sɔanlan kɔn, bɛ fɛlɛ yí Ananiasɪ, ɔ'a wɔlv sua nɪn anɪn. Ɔ'a fa yí sa ɔ'a sie yí sɔ ɔ'a man ɔ'a nwun asɪ kɛ yí daba'n.”

¹³ Ananiasɪ kɔ bua yé Mɪn kɛ: “Sɔanlan ɛhɪ ɛtɛ mɔ ɔ'a yɔ wɔ menian'n-mɔ mɔ bɛ wɔ Zoluzalemɔn ɛlɔ'n, menian dɔvɔn kpa a han yí kwalaa a hele mɪn. ¹⁴ Yí ɛwale mɔ ɔ'a a ɛwa'n, tɛɛyɪfɔvɛ mgbain'n-mɔ a man yí tunmin kɛ ɔ hyí bɛ kwalaa mɔ bɛ bɔ wɔ dunman kulo ɛhɪka asɔ'n.”

¹⁵ Mɔ Ananiasɪ anɔvan tɔlɪ'n, yé Mɪn kɔ han hɔ hele yí kɛ: “Kɔ, ɔ sanlɪn kɛ, m'an yɪ sɔanlan sɔ'n kɛ ɔ hɔ hán mɪn ɛjɔlɛ ɔ héle bɛ mɔ bɛ tɪ man Zufu'n ɔ nɔn bɛ mmelemgbɪn'n-mɔ, ɔ nɔn Izalayɛ amma'n-mɔ kɔsɔ. ¹⁶ Mɪn dunman nɪn anwɔn yalɛ'n kwalaa mɔ ɔ 'ba nwun yí'n, mɪn muonun mɪn 'ba yɪ mɪn kele yí.”

¹⁷ Ɛhɪ a, Ananiasɪ kɔ jasɔ kɔ hɔ kɛ yé Mɪn hanlɪn helelɪ yí'n. Ɔ kɔ tɔ Sɔlv Zudasɪ awulo ɛbelɛ. Ɔ kɔ fa yí sa kɔ sie Sɔlv sɔ. Yí nwan: “Mɪn nɪanman Sɔlv, yé Mɪn Zozi mɔ ɔ'a yɪ yí nwɔn ɔ'a hele wɔ atɪn'n m'ɔ ba Damasi ɛwa nɪn asɔ'n, ɔ'a sɔan mɪn kɛ m mála maan ɛ nwún asɪ kɛ yí daba'n, maan Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n wɔlv wɔ nɪn.” ¹⁸ Ɛbelɛ ala, like'n tɪ kɛ ejue abɔvɪn, ɔ fi Sɔlv anyɪn nɪn asɔ ɔ kɔ yɪ kɔ gua. Sɔlv kɔ nwun asɪ kɛ yí daba'n. Ɔ kɔ jasɔ ɔ kɔ man bɛ kɔ sɔnɪn yí. ¹⁹ Mɔ bɛ sɔnɪnlɪn yí yuelɪ'n, ɔ kɔ li like ɔ kɔ nyan anwɔnseɛ.

Sɔlv kɔ li ɛlɛnyuan kɔn yé Mɪn menian'n-mɔ mɔ bɛ wɔ Damasi nɪn anwɔn ɛbelɛ. ²⁰ Ɛbelɛ ala, Sɔlv kɔ hɔ Zufu'n-mɔ asɔnɪn sua'n-mɔ anɪn, ɔ kɔ han kɔ hele menian'n-mɔ kɛ Zozi tɪ Nyanmɪan Awa. ²¹ Sɔlv ɛjɔlɛ'n kɔ sin bɛ kwalaa bɛ nwɔn. Bɛ nwan: “Nán sɔanlan ɛhɪ yê Zoluzalemɔn ɛlɔ, ɔ kele bɛ mɔ bɛ bɔ Zozi dunman nɪn ahɔlɔwa kpɪli nɪn ɔ? Yí ɛwale mɔ a a ɛwa'n, asɔ ɔ lɛ man nɪtɪ man yé Mɪn menian'n-mɔ ɔ ngɔ wula man tɛɛyɪfɔvɛ mgbain'n-mɔ asa nɪn atɪ yê ɔ a a ɛwa ɔ?”

²² Bɛ 'kɪkan ɛhɪ a, anɪn Sɔlv lɛ di junman'n tunmin sɔ ɔ kɔ yí nyunnun cɪan daa. Zufu'n-mɔ mɔ bɛ wɔ Damasi'n nnwun man ɛjɔlɛ mɔ bɛ kan ɔ. Afɪ Sɔlv kele nɪn maan bɛ nwun yí kɛ Zozi tɪ *Kilisi, Izalayɛ Belemgbɪn Ngɔandefɔvɛ.

²³ Ɔ wɔ ɛbelɛ dede yí nzɪn hyɛlɪ kaan. Zufu'n-mɔ kɔ hɔ Sɔlv atɪ ahuan kɛ bɛ 'kun yí. ²⁴ Abie kɔ yɪ Sɔlv anzɔtɪ. Sɔlv ehuan atɪ, kɛmɔ anɪn b'a hyɪ Damasi kulo nɪn anwɔn'n, Zufu'n-mɔ sisa kulo nɪn anwɔn anɔvan'n-mɔ kɔngɔɛ nɔn eyua. ²⁵ Ɛhɪ, cɪan kɔn kɔngɔɛ, bɛ mɔ bɛ kulo Sɔlv ɛjɔlɛ'n kɔ fa ece kpɪli kpa. Bɛ kɔ mɪnnda mɪnnda yí nɔvan'n nyanman, bɛ kɔ fa kɔ sɪn mɪnnzeɛ kɔn anɪn. Bɛ kɔ man Sɔlv kɔ fɔ nɪn bɛ kɔ jula yí tale nɪn anɪn ɛlɔ bɛ kɔ man ɔ kɔ hɔ.

²⁶ M'ɔ yɔlɪ sɔ'n, Sɔlv kɔ sa kɔ hɔ Zoluzalemɔn. M'ɔ juli ɛbelɛ'n, anɪn ɔ kulo kɛ ɔ fa yí nwɔn ɔ bɔ yé Mɪn menian'n-mɔ. Nan kɔsɔ anɪn, yé Mɪn menian'n-mɔ kwalaaatɪn sulo yí. Ɔ sanlɪn kɛ, menian'n-mɔ nne nni man kɛ Sɔlv a kaci yé Mɪn sɔanlan sakpa. ²⁷ Ɛhɪ a, Baanabasɪ kɔ fa yí ɔ nɔn yí kɔ hɔ mmɔfɔvɛ'n-mɔ anwɔn ɛlɔ. Kɛ ɔ kpɪnlɪn yɔlɪ mɔ yé Mɪn yɪlɪ yí nwɔn helelɪ Sɔlv atɪn nɪn asɔ ɔ hanlɪn ɛjɔlɛ ɔ hele yí'n, anwɔnseɛ mɔ Sɔlv nyanlɪn yí ɔ hanlɪn Zozi anwɔn ɛjɔlɛ'n ɔ helelɪ Damasi menian'n-mɔ, Baanabasɪ kɔ sɔsɔ sɔ ɔ kɔ han yí kwalaa kɔ hele mmɔfɔvɛ'n-mɔ. ²⁸ Ɔ fi mɛlɛ sɔ'n, yê mmɔfɔvɛ'n-mɔ falɪ Sɔlv bɛ bɔlɪ bɛ nwɔn ɔ. Junman kwalaa mɔ mmɔfɔvɛ'n-mɔ 'di wɔ Zoluzalemɔn ɛbelɛ'n, Sɔlv nɔn bɛ. Ɔ lɛ anwɔnseɛ ɔ bɔ yé Mɪn

dunman nin anwɔn ejɔle ɔ kele menian'n-mɔ. ²⁹ Zufu'n-mɔ mɔ be kan gelekɩ anɛ'n kulo ke be kun Sɔlv. Ɔ sanlin ke ɔ kan yɛ Min ejɔle'n ɔ kele bɛ ɔ non bɛ be su yɛ busu akpɔlɔwa. ³⁰ Mɔ anianman'n-mɔ tɩli ke Zufu'n-mɔ le kpɔndɛ Sɔlv be kun yɛ'n, be kɔ fa yɛ be kɔ hɔ Sezale kulo nin asu. Ebele, be kɔ man ɔ kɔ hɔ yɛ kulo Talɩsɩ.

³¹ Ehi anzin, Zude mɔn nun o, Galile mɔn nun o, ɔ non Samali mɔn nun o, Zufu'n-mɔ kɔ yaci yɛ Min menian'n-mɔ koun. Asɔnɩn mma'n-mɔ asɩtanlan nin anun, be man yɛ Min anyɩnzɔ. Anun asɔnɩn'n le jinlan yɛ ja nun, eɛe anɩn Wawe Nwanzan-nwanzan'n le man ɔ tele.

Pɛli 'ba man Ene anwɔn sa

³² Temɔn sɔ'n, anɩn Pɛli nanndɩ nun ɔ le fofua yɛ Min menian'n-mɔ mɔ be wɔ kulo kulo'n-mɔ asu nin anwɔn. Cian kɔn, ɔ kɔ hɔ Lida menian die'n-mɔ abusu efua. ³³ Ɔ 'kɔ a ju a, anɩn bian kɔn a bubu ɔ la ebeɛ su, yɛ afue mɔcɔve ahi. Bian sɔ'n, be fele yɛ Ene. ³⁴ Pɛli kɔ han kɔ hele yɛ ke: “Ene, Zozi Kilisi a man wɔ nwɔn a sa. Yɛ ti, jasɩ nɔn yɛ wɔ ebeɛ'n.” Ebele ala, Ene kɔ jasɩ. ³⁵ Mɔ Lida kulo nin asu menian'n-mɔ non Saalɔn mgbofo nin anun die'n-mɔ kwalaa tɩli ke Ene anwɔn a sa'n, be kɔ fa bɛ nwɔn be kɔ man yɛ Min Zozi.

Dɔlikasi ewuetinngɛ'n

³⁶ Anɩn balasua kɔn wɔ kulo'n mɔ be fele yɛ Zope nin asu. Balasua sɔ'n, be fele yɛ Tabita. Ɔ ti yɛ Min Zozi sɔanlan. Gelekɩ anɛ nin anun an, anɩn Tabita'n y'ɔ le dunman Dɔlikasi, yɛ bu y'ɔ le ke enwɔnnzanɩn. Ehianfue'n-mɔ ebuka ɔ non menian ye eyɔle y'ɔ ti Dɔlikasi junman ɔ. ³⁷ Temɔn sɔ'n, anɩn Dɔlikasi ndɩ man akpɔle yɛ ɔ wuli ɔ. Mɔ be bialɩ yɛ yueli'n, be kɔ la yɛ awaa nin asu dabele kɔn anun. ³⁸ Yɛ Min menian'n-mɔ mɔ be wɔ Zope'n kɔ ti ke Pɛli wɔ Lida kulo nin asu. Lida kɔsu non Zope afian a nwa man. Be kɔ sɔan menian nnyuan Pɛli anwɔn elɔ ke: “Se wɔ sa kan yɛ ngalie nin an, ye 'sele wɔ, bala yɛ nwɔn ewa nde-nde.”

³⁹ Pɛli tɩli ngalie nin ala, ɔ non bɛ be kɔ hɔ. M'ɔ juli elɔ'n, be non yɛ kɔ hɔ sua nin anun awaa nin asu elɔ. Kunlannɔve mmalasua'n-mɔ kwalaaatin le esuan be kɔ a yɛ nwɔn ebele. Mele mɔ anɩn Dɔlikasi anyɩn wɔ sɔ'n, taladie'n-mɔ m'ɔ kpali'n, be kɔ fa be kɔ hele Pɛli. ⁴⁰ Pɛli kɔ man bɛ kwalaa be fi sua nin anun be kɔ fite. Ɔ kɔ kɔtu ɔ kɔ yɔ asɔnɩn. M'ɔ yɔli asɔnɩn yueli'n, ɔ kɔ kaci yɛ nyɩn fuin nin anwɔn elɔ, yɛ nwan: “Tabita, jasɩ!” Tabita kɔ tike tike yɛ nyɩn'n. M'ɔ nwunlin Pɛli'n, ɔ kɔ tanlan asɩ. ⁴¹ Pɛli kɔ sɔ yɛ sa ɔ kɔ buka yɛ kɔ man ɔ kɔ jasɩ. Ɔ kɔ fele yɛ Min menian'n-mɔ ɔ non kunlannɔve mmalasua'n-mɔ. Ɔ 'fa Tabita kele bɛ a, Tabita a nyɩn wɔ su. ⁴² Zope kulo nin asu ebele menian'n-mɔ kwalaa kɔ nwun yɛ ke Tabita fi ewue nun ɔ'a tinngɛ. Ɔ man bɛ dɔn be leli yɛ Min be lili. ⁴³ Pɛli hyeli Zope ebele kaan kpa. Anɩn ɔ ti bian kɔn awulo. Bian sɔ'n, be fele yɛ Simɔn, ɔ di naan kpolo junman.

10

Nyanmiansu bɔfue'n kɔn 'ba yɛ yɛ nwɔn kele Kɔɔneyɩ

¹ Ehi, anɩn bian kɔn wɔ Sezale kulo nin asu ebele. Bian sɔ'n, be fele yɛ Kɔɔneyɩ. Ɔ ti *Lɔmɔn kuan mma'n-mɔ fɔ'n mɔ be fele yɛ “Itali kuan fɔ” nin asu saɩnlan. ² Ɔ non yɛ yɛ non yɛ mma, be feli Nyanmian kpa, eɛe be su yɛ. Ɔ buka Zufu ehianfue'n-mɔ kpa eɛe ɔ yɔ asɔnɩn cian daa. ³ Cian kɔn eyua dɔe nsan, ɔ kɔ nwun like kɔn ke elalie nun. Ɔ 'nɩan an, anɩn nyanmiansu bɔfue'n kɔn le wɔlv yɛ awulo ebele. Ɔ wɔlvli a, yɛ nwan: “Kɔɔneyɩ!”

⁴ Esulo kɔ han Kɔɔneyɩ, yɛ nyɩn tua bɔfue'n. Ɔ kɔ bisa yɛ ke: “Yɛ Min, nzu ejɔle ɔ?”

Bɔfue'n kɔ bua yɛ ke: “Wɔ asɔnɩn eyɔle'n non ebuka'n mɔ e buka ehianfue'n-mɔ'n, Nyanmian a le a tu nun, yɛ lɔa a nvi man wɔ. ⁵ Yɛ ti, sɔan menian Zope kulo nin asu elɔ kɩkaala maan be hɔ yɛ bian'n m'ɔ li Simɔn mɔ be fele yɛ Pɛli'n maan ɔ bɔla. ⁶ Ɔ ti bian kɔn awulo. Bian sɔ'n, be fele yɛ Simɔn, ɔ di naan kpolo junman. Yɛ awulo'n wɔ jenvie nin anɩn.”

⁷ Mɔ bɔfue'n m'ɔ walɩ hanlin ejɔle'n heleli yɛ'n hɔli'n, Kɔɔneyɩ kɔ fele yɛ ngua'n-mɔ anun nnyuan ɔ non nzalafu kɔn. Nzalafu sɔ'n, ɔ di junman Kɔɔneyɩ asa nun. Yɛ nyɩn sɔ

Nyanmian kpa. ⁸ Kɔɔneyi kɔ sɔsɔ ejɔle nin asu ɔ kɔ han yɪ kwalaa kɔ hele bɛ, yɛ ɔ sɔanlɪn bɛ Zope ɔ.

Pielɪ 'ba nwun like kɔn ke elalɛ nun

⁹ Menian nsan'n la atunnun dede alɛ kɔ hɪn. Alɛ hɪnlɪn mɔ ɔ 'kɔ senzejɪnlan'n yɛ anɪn bɛ ka kaan bɛ ju Zope ɔ. Temɔn sɔ'n, Pielɪ kɔ fɔ sua'n mɔ b'a sɛ yɪ ti sɔ nin asu, ɔ 'kɔ a yɔ asɔnɪn. ¹⁰ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn ɛhɔɛ lɛ kun yɪ, ɔ lɛ kpɔnndɛ like di. Nan mɛlɛ mɔ bɛ 'tɔn like bɛ man yɪ'n, ɔ kɔ nwun like kɔn ke elalɛ nun. ¹¹ ɔ 'nɪan an, anɪn anwunno nin a buke. Like'n ti ke tɔbɪlɪ sɔ ɛtanlan kpɪli kpa. Bɛ lɪlɛ yɪ nwan nna nin anɪn, ɔ fi anwunno ɔ lɛ ju asɪ. ¹² Naan ngacɪlɛ ngacɪlɛ, mɔ bɛ ja ti nnan, mɔ bɛ cɔɪn bɛ nwon asɪ non nnonman, bɛ kwalaa bɛ wɔ ɛtanlan kpɪli sɔ nin anɪn. ¹³ Anɛ kɔn kɔ se Pielɪ ke: "Pielɪ, jasɔ kun bie di!"

¹⁴ Mɔ Pielɪ tɪlɪ ejɔle sɔ'n, yɪ nwan: "Cɛɛɛ, yɛ Mɪn. ɔ sanlɪn ke, like mɔ a tua yɛ ke nɔn yɛ di, ɔ non mɔ ɛfian a gua yɪ nwon'n, n nnɪli man bie lɛ."

¹⁵ Anɛ'n kɔ han kɔ hele yɪ biekun ke: "Like mɔ Nyanmian kɔ han ke ɔ ti kpa'n, n'ɛ bu yɪ ke ɔ ti man kpa."

¹⁶ Pielɪ kɔ nwun like sɔ'n fɔ nsan. Yɪ fɔ nsan nin asu, like'n kɔ fɔ kɔ hɔ anwunno.

¹⁷ Anɪn Pielɪ lɛ bisa yɪ nwon kosuan ɔ ti elalɛ'n mɔ ɔ'a hɪn nin abɔ. Temɔn sɔ'n, anɪn menian'n-mɔ mɔ Kɔɔneyi sɔanlɪn bɛ'n kɔsɔ a bisa bisa dede b'a nwun Simɔn awulo'n b'a ju yɪ anwan nun ɛbɛlɛ. ¹⁸ Bɛ kɔ fɛlɛ awulo nin anɪn sɔanlan'n kɔn bɛ kɔ bisa yɪ ke: "Simɔn mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Pielɪ'n, asu ɛwa y'ɔ ti ɔ?"

¹⁹ Anɪn Pielɪ tɛ jɔjɔnlɪn elalɛ'n m'ɔ hɪnlɪn nin anwon, Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kɔ han kɔ hele yɪ ke: "Pielɪ, nɪan, menian nsan lɛ kpɔnndɛ wɔ. ²⁰ Yɪ ti, jasɔ nɔn ɛ non bɛ hɔ kɪkaala. ɔ sanlɪn ke, mɪn yɛ m'an sɔan bɛ ɔ."

²¹ ɛhɪ, Pielɪ kɔ ju kɔ kpɔ menian sɔ'n-mɔ. ɔ kɔ han kɔ hele bɛ ke: "Sɔanlan'n mɔ ɛmɔ lɛ kpɔnndɛ yɪ'n y'ɔ le mɪn. Nan ɛmɔ walɪ nzɔ ɛyɔlɛ?"

²² Bɛ kɔ bua Pielɪ ke: "Sahɪnlan Kɔɔneyi yɛ ɔ'a sɔan yɛ ɔ. ɔ ti sɛsɛfɔɛ sɔanlan, ɔ sɔ Nyanmian. Zufɔ'n-mɔ kwalaaatin kulo yɪ ejɔle. Nyanmiansɔ bɔfɔɛ'n kɔn a yɪ yɪ nwon a hele yɪ. Bɔfɔɛ'n nwan Kɔɔneyi mɔn bɛ fɛlɛ wɔ nɔn ɔ tɪɛ ejɔle'n mɔ ɛ 'ba han kele yɪ'n." ²³ Mɔ Pielɪ tɪlɪ ngalɛ'n, ɔ kɔ man bɛ kɔ wɔlɔ awulo ɔ kɔ sesɪɛ bɛ dabelɛ.

Pielɪ 'ba hɔ Kɔɔneyi awulo

Bɛ lalɪ mɔ alɛ hɪnlɪn'n, Pielɪ kɔ jasɔ ɔ non bɛ bɛ kɔ hɔ. Mɔ bɛ 'kɔ'n, Zope ɛbɛlɛ anɪanman'n mmɪɛ-mɔ hɔlɪ somanlɪn Pielɪ. Bɛ la atunnun dede alɛ kɔ hɪn. ²⁴ Alɛ hɪnlɪn mɔ bɛ 'ju Sezale'n, anɪn Kɔɔneyi non yɪ nwon amma non yɪ manngɔn'n-mɔ m'ɔ tɔlɪ yɪ sa fɛlɛlɪ bɛ'n, bɛ lɛ nwonndɛ bɛ. ²⁵ Mɔ Pielɪ 'ju ɛbɛlɛ'n, Kɔɔneyi kɔ jasɔ ɔ kɔ hɔ kɔ kpa yɪ atɪn. ɔ kɔ tu kɔ tɔ Pielɪ aja nun ɔ kɔ bɛlɛ yɪ nwon asɪ ɔ kɔ sɔ yɪ. ²⁶ Pielɪ kɔ jasɔ yɪ ɔ kɔ han kɔ hele yɪ ke: "Jasɔ, n'ɛ sɔ mɪn, nɔn mɪn kɔsɔ, n di kulo sɔanlan ke wɔ."

²⁷ M'ɔ hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ non Kɔɔneyi bɛ lɛ ejɔlɛ dede bɛ kɔ wɔlɔ awulo. ɔ 'ju ɛbɛlɛ a, menian dɔn kpa a yɪa. ²⁸ Pielɪ kɔ han kɔ hele bɛ ke: "ɛmɔ sɪ ke Zufɔ'n-mɔ mala'n mman man yɛ atɪn ke yɛ non bɛ mɔ bɛ ti man Zufɔ'n sɔn nin ɛsɛ yɛ wɔlɔ bɛ awulo. Nan mɪn diɛ, Nyanmian a hele mɪn ke n nne man atɪn mɪn mmun man sɔanlan'n bie nvin mɔ bɛ ngɔ man yɪ nwon, bie kpa mɔ bɛ kɔ yɪ nwon ɔ. ²⁹ ɛhɪka ati, ke ɛmɔ fɛlɛlɪ mɪn nin ala, m'an njɔnlɪn man ejɔle ngacɪlɛ fɪɪ, m'an a a. Afɪ Like'n mɔ yɪ ti yɛ ɛmɔ a fɛlɛ mɪn'n, ɛmɔ hɔn maan n di."

³⁰ Kɔɔneyi nwan: "ɛnɛ ti cɪan nsan, bɛ bɔlɪ dɔɛ nsan mɔ bɛ 'fa bɛ yɔ asɔnɪn'n, anɪn n wɔ mɪn awulo mun yɔ asɔnɪn. ɛbɛlɛ ala, sɔanlan kɔn kɔ yɪ yɪ nwon kɔ hele mɪn. Sɔanlan sɔ'n wula taladɪɛ fufɛ hyɛɪn hyɛɪn. ³¹ Yɪ nwan: 'Kɔɔneyi, Nyanmian a tie wɔ asɔnɪn ɛyɔlɛ'n, ɛsɛ yɪ lɔa a nvi man ɛbɔka'n mɔ ɛ bɔka ehɪanfɔɛ'n-mɔ'n. ³² Yɪ ti, sɔan menian Zope maan bɛ hɔ yɪa Simɔn mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Pielɪ'n bɔla. ɔ ti Simɔn m'ɔ di naan kpɔlo junman nin awulo. Awulo sɔ'n wɔ jenvɪɛ nin anwan ɛlɔ.' ³³ ɛbɛlɛ ala, n gɔ yɪ menian ke bɛ hɔ yɪa wɔ. Mɔafɔɛ

a a. Kikaala die mɔ yé kwalaa y'a yia ewa'n, Nyanmian anyunnun, ejɔle mɔ yé Mɔn a fa a wula wó nwan'n, kan nán ye le tie.”

³⁴ Ehi a, Pielɔ kɔ jasɔ kɔ susɔ ejɔle sɔ. Yí nwan: “Sian die, m'an nwun yí yuein ke Nyanmian mgba man menian'n-mɔ nun. ³⁵ Swanlan bia ala m'ɔ fi mân ngacile anun m'ɔ felɔ Nyanmian, m'ɔ bu mân sese'n, Nyanmian kulo yí ejɔle. ³⁶ Nyanmian m'ɔ ti kulo menian'n-mɔ Amɔn'n, ɔ nanndɔ Zozi Kilisi asɔ ɔ'a bɔ Ejɔlekpa'n m'ɔ man abɔacɔcɔe'n ɔ'a hele Izalaye amma'n-mɔ. ³⁷ Emɔ si ejɔle'n m'ɔ wali'n, ɔ nun ke ɔ kpɔnlɔn yɔli mɔ Ejɔlekpa ehi a tɔ a sanndɔ Zude mân nun anun'n. Galile mân nun anun yê yí kwalaa lili mɔvan bɔli yí bu ɔ, mele mɔ anɔn Zɔvan le fefele menian'n-mɔ ke be bála maan ɔ sɔnɔn bé'n. ³⁸ Emɔ si ke Nyanmian falɔ Wawe Nwannzan-nwannzan'n ɔ nun tunmin ɔ manlɔn Zozi m'ɔ fi Nazale'ti'n. Zozi kɔ kulo'n-mɔ asɔ. ɔ yɔ menian'n-mɔ ye, ɔ man bé kwalaa mɔ be wɔ Abɔnsanmɔn asa abɔ nun anwɔn sa. ɔ sanlɔn ke, anɔn Nyanmian li yí nzin.

³⁹ “Junman'n kwalaa mɔ ɔ'a li yí Zufɔ'n-mɔ mân nun anun nun Zoluzalemɔn kulo nun asɔ'n, ye di yí nwɔn adanzie. B'a bɔbɔ yí kulɔwa sɔ b'a hun yí. ⁴⁰ Nan yí cian nsan nun asɔ, Nyanmian man ɔ fi ewue nun ɔ a tinngɛ. Nyanmian a man ɔ'a yi yí nwɔn ɔ'a hele. ⁴¹ Nyanmian a man ɔ'a nyi man yí nwɔn ɔ'a ngele man bagua'n. Nan ɔ'a man ɔ'a yi yí nwɔn ɔ'a hele yé mɔ ɔ lili mɔva falɔ yé ke adanzie'n. Mɔ Nyanmian man ɔ fi ewue nun tinngeli'n, ye nun yí a tɔ asa. ⁴² ɔ a han ɔ'a hele yé ke ye bɔ Ejɔlekpa'n ye héle menian'n-mɔ, ese ye lí adanzie ke yí Zozi yê Nyanmian a sie yí ngɔvan mma nun ewue mma ndeɛbuafɔe ɔ. ⁴³ Mgbɔmanfɔe'n-mɔ kwalaa hanlɔn yí ejɔle ke, swanlan biala m'ɔ kɔ le yí kɔ li'n, yí dunman nun, swanlan sɔ'n nyan ete face.”

Bé mɔ be ti man Zufɔ'n 'ba nyan Nyanmian Wawe'n

⁴⁴ Anɔn Pielɔ anɔvan wɔ sɔ ɔ te kan ejɔle'n, Wawe Nwannzan-nwannzan'n kɔ a kɔ wɔlɔ bé kwalaa mɔ be le tie ejɔle'n mɔ Pielɔ le kan nun anun. ⁴⁵ Ejɔle'n kɔ sin Zufɔ'n-mɔ mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man yé Mɔn mɔ be walɔ sɔmanlɔn Pielɔ nun anwɔn. ɔ sanlɔn ke Nyanmian a fa yí Wawe Nwannzan-nwannzan nun a man bé mɔ be ti man Zufɔ'n kɔsɔ. ⁴⁶ Afi be 'tie a, anɔn menian sɔ'n-mɔ le kan anie ngacile ngacile be yi Nyanmian Kpili aye.

Ehi a, Pielɔ nwan: ⁴⁷ “Menian ehi-mɔ mɔ b'a nyan Wawe Nwannzan-nwannzan'n ke yé'n, asɔ swanlan kuala totua bé ke nán be sɔnɔn ɔ?” ⁴⁸ Pielɔ kɔ man atɔn ke be sɔnɔn bé wɔ Zozi Kilisi dunman nun. Mɔ be sɔnɔnlɔn bé yueli'n, be kɔ sele Pielɔ ke ɔ lí kɔ yɔ elenyuan kɔn bé nwɔn ebele.

11

Pielɔ 'ba bɔ yí junman nɔn anun amannɛ

¹ M'ɔ yɔli sɔ'n, mmɔfɔe'n-mɔ nun anianman'n-mɔ mɔ be wɔ Zude mân nun anun'n kɔ ti ke bé mɔ be ti man Zufɔ'n, bé kɔsɔ b'a le Nyanmian Anɔvan Ejɔle'n b'a li. ² Nan mɔ Pielɔ salɔ walɔ Zoluzalemɔn'n, Zufɔ'n-mɔ mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man yé Mɔn'n kɔ tu yí nyunnun. ³ Bé nwan: “A wɔlɔ menian mɔ be ti man Zufɔ nun awulo, ese e nun bé a didi!”

⁴ Ehi a, Pielɔ kɔ susɔ ejɔle sɔ ɔ kɔ hehele bé nun ke ejɔle'n kpɔnlɔn yɔli'n. Yí nwan: ⁵ “Anɔn n wɔ Zope kulo nun asɔ ebele. Elehɔn kɔn, mele mɔ mun 'yɔ asɔnɔn'n, n gɔ nwun like kɔn ke elalie nun. Like'n mɔ n nwunlin yi'n ti ke tɔbɔli sɔ etanlan kpili kpa. Be lile yí nwan nnan nun anun, ɔ fi anwunno anɔn ɔ le ju ba mín nwɔn ebele. ⁶ Mɔn 'nian etanlan nun anun an, n gɔ nwun naan ngacile ngacile'n-mɔ kwalaaatin m'ɔ ti yé cilie'n. Bé mɔ bé ja ti nnan, bé mɔ be cɔn bé nwɔn asɔ ɔ nun nnɔnman'n-mɔ. ⁷ Mɔn 'tie a, anɔn anie kɔn le kan kele mín ke: ‘Pielɔ, jasɔ kun bie di!’

⁸ “Mɔ n dilɔ yí sɔ'n, nán m'an se ke: ‘Cee, yé Mɔn! ɔ sanlɔn ke like mɔ a tua ke nán ye di anaan efian a gua yí nwɔn'n, n nili man bie lé.’

⁹ “Ese anie'n fi anwunno ɔ kɔ te biekun. Yí nwan: ‘Like mɔ Nyanmian nwan ɔ ti kpa'n, n'e bu yí ke ɔ ti man kpa.’ ¹⁰ Like'n kɔ yɔ sɔ dede fâ nsan yê ɔ salɔ fɔli anwunno ɔ.

11 “Temun sɔ kɔnmgba'n, menian nsan kɔ a kɔ jinlan awulo'n mɔ anun n wɔ nun ebele nun anvan nun. Be fi Sezale. B'a sɔan bɛ ke b'a a yia mɔn. 12 Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kɔ han kɔ hele mɔn ke nɔn man mɔn hyɔhyɔɔn mɔn bu asi, nɔn mɔn nun bɛ hɔ. Anianman nsian ehi mɔ emɔ nwun bɛ ewa'n, be hɔli somanlin mɔn Sezale. Mɔn nun bɛ yɛ ye wɔɔli bian nun awulo nun anun ɔ. 13 Mɔ ye wɔɔli yɔ awulo nun anun'n, Kɔnɛyɔ kɔ han ke ɔ kpɔnlin yɔli mɔ nyanmiansu bɔfɔe kɔn yɔli yɔ nwɔn heleli yɔ yɔ sua nun anun. Bɔfɔe sɔ'n hanlin heleli yɔ ke: ‘Yɔ sɔanlan maan ɔ hɔ yɔ Simun mɔ be fele yɔ Pɛli Zope elɔ bɔla. 14 Ejɔle mɔ e nun wɔ aflie'n, emɔ tie a, be 'nyan bɛ ti'n, ɔ 'ba han kele wɔ.’

15 “N juli ebele mɔ mɔn 'kan ejɔle nun ala, be kɔ nyan Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n ke ye kɔsu ye nyanlin yɔ ngelemɔ nun'n. 16 M'ɔ yɔli sɔ'n, nɔn mɔn ti a kacɔ ejɔle'n mɔ ye Mɔn hanlin'n. Yɔ nwan: ‘Zɔan a sɔnɔn menian'n-mɔ asue nun, nɔn emɔ diɛ, Nyanmian Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n yɛ be 'fa be sɔnɔn emɔ ɔ.’ 17 Acɛdiɛ'n mɔ Nyanmian a fa a man ye mɔ y'a le ye Mɔn Zozi Kilisi y'a li'n, acɛdiɛ kɔnmgba sɔ'n yɛ ɔ'a fa ɔ'a man bɛ kɔsu bɛ ɔ. Anun n di mɔn diɛ se mɔ mɔn nun Nyanmian ye 'cɔn yɔ bɔsu manzɔan ɔ?”

18 Mɔ be tɔli ejɔle'n sɔa'n, be kɔ muan bɛ nɔan be kɔ yɔ Nyanmian aye. Bɛ nwan: “Ɔ ti ananhɔle, Nyanmian a man bɛ mɔ be ti man Zufu'n kɔsu atɔn ke be kɔci bɛ abalabɔ'n be fɔ bɛ nwɔn be mɔn yɔ be nyɔn ngɔan.”

Antiɔsu asɔnn'n

19 Ehi, mele mɔ be 'kele ye Mɔn menian'n-mɔ ahulɔwa mɔ be hunlin Etienun'n, asɔnɔn mma'n-mɔ bɔli asanndiɛ. Mmie-mɔ bɔli bɛ ti Feninsi nun Sipɔɔ mɔn nun. Mmie-mɔ kɔsu hɔli kulo'n mɔ be fele yɔ Antiɔsu nun asu. Zufu'n-mɔ ala ye anun be kan Nyanmian Anvan Ejɔle'n be kele bɛ ɔ. 20 Nan kɔsu, ye Mɔn menian'n mmie-mɔ fi Sipɔɔ nun Silenun be kɔ hɔ Antiɔsu. Mɔ be juli ebele'n, be kɔ bɔ ye Mɔn Zozi Ejɔlekpa'n be kɔ hele bɛ mɔ be ti man Zufu'n. 21 Yɛ Mɔn kɔ fa yɔ sa kpa'n kɔ sie bɛ su. Menian dɔn kpa kɔ le Ejɔlekpa'n bɔ kɔ li be kɔ fa bɛ nwɔn be kɔ man ye Mɔn.

22 Mɔ Zoluzalemun asɔnɔn nun anun menian'n-mɔ tɔli ejɔle sɔ'n, be kɔ sɔan Baanabasɔ Antiɔsu elɔ. 23 Baanabasɔ hɔli juli elɔ m'ɔ nwunlin junman'n mɔ Nyanmian a li yɔ ebele'n, ɔ lili yɔ nwɔn fe. Ɔ kɔ wowula anianman'n-mɔ kwalaa anwɔnsele ke be fɔ bɛ ahɔnlin'n kwalaaatin be sɔ ye Mɔn. 24 Baanabasɔ ti sɔanlan kpa, ɔ le dedi ese Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n wɔ yɔ nun kpa. Ehi ati, menian dɔn kpa falɔ bɛ nwɔn be manlin ye Mɔn.

25 Ehi anzin, Baanabasɔ hɔli Sɔɔ efa Talisɔ. 26 M'ɔ tɔli Sɔɔ'n, ɔ nun yɔ kɔ a Antiɔsu be kɔ li ebele afɔe kɔkɔle kɔn, be kɔ li junman asɔnɔn sɔ nun anun. Be kɔ hehele menian dɔn kpa ninngɛ. Antiɔsu ebele yɛ be lili mɔa be feleli yɛ Mɔn menian'n-mɔ “Kilisi amma” ɔ.

27 Temun sɔ'n, ye Mɔn mgbɔmanfɔe mmie-mɔ fi Zoluzalemun be kɔ a Antiɔsu. 28 Mgbɔmanfɔe sɔ'n, bɛ nunhan kɔn li Agabisi. Agabisi kɔ jasɔ, Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kɔ man ɔ kɔ han ke ɔ ngɔ hye man, ehɔe kpili kpa 'ba kpɔn asie'n lika kwalaaatin. Ejɔle sɔ'n kpɔnlin sɔ mele mɔ anun Kulɔdu ti *Lɔmɔn belemgbin kpain'n. 29 Mɔ ye Mɔn menian'n-mɔ tɔli ejɔle sɔ'n be fualɔ ke sɔanlan kɔn biala like mɔ yɔ sa kɔ tɔ yɔ'n, ɔ fɔ bɔla maan be fɔ be nwɔn anianman'n-mɔ mɔ be wɔ Zude mɔn nun anun elɔ'n. 30 Be kɔ yɔ yɔ sɔ sakpa. Be kɔ yɔ Baanabasɔ nun Sɔɔ ke be fɔ acɛdiɛ sɔ'n-mɔ, be hɔ fɔ mɔn Zude mɔn nun anun elɔ asɔnɔn nun asu mgbain'n-mɔ.

12

Belemgbin Elɔdi Agilipa 'ba man be tɔ Pɛli fiadi

1 Ehi, mele mɔ Baanabasɔ nun Sɔɔ be juli Zoluzalemun ebele'n, belemgbin *Elɔdi kɔ bɔ yɔ bu ɔ kɔ hele asɔnɔn mma'n mmie-mɔ ahulɔwa. 2 Ɔ kɔ man be kɔ fa dadie be kɔ hun Zɔan anianman bian Zɔaki. 3 Kemɔ Elɔdi nian an, yɔ nyɔlie sɔ'n yɔ Zufu'n-mɔ enyɔnmɔn'n, ɔ kɔ man be kɔ hyɔ Pɛli. Zufu'n-mɔ feti'n mɔ be 'di a, be nni man kpaɔn'n mɔ falɔ ayile wɔ nun'n temun sɔ'n yɛ be hyɔli yɔ ɔ. 4 Mɔ be hyɔli Pɛli yueli'n, Elɔdi kɔ man be kɔ tɔ yɔ fiadi. Ɔ kɔ fa yɔ kɔ wula nzalafɔ fatule nnan asa nun. Fatule kɔn biala, nzalafɔ nnan yɛ be wɔ nun ɔ. Anun

Elɔdi le nwɔnnɔde ke be di Paki feti'n yue a, yê ɔ 'fa Pɛli fite bagua nun anyunnun ɔ bua yí ndɛɛ ɔ.

Nyanmian 'ba le Pɛli fi belemgbin Elɔdi asa nun

⁵ Anin Pɛli la fiadi sua nun anun, nan asɔnin mma'n-mɔ kɔ seɛ Pɛli ati nzeɛ m'ɔ sɔ ebɛ.

⁶ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, alíe cɔn an, anin Elɔdi le bua Pɛli ndɛɛ. Be kɔ fa ngɔnzɔngɔnzɔ nnyuan be kɔ cɔci Pɛli, ɔ la nzalafɔ nnyuan afian ɔ le dafi. Nzalafɔe'n-mɔ mɔ be sisa fiadi sua'n jijin anɔan nun anyunnun ebɛɛ. ⁷ Ebɛɛ ala, yê Mɔn bɔfɔe'n kɔn kɔ fite. Lika mɔ Pɛli la'n kɔ ta yuein ke kanlanniɛ. Nyanmiansɔ bɔfɔe'n kɔ kpusu kpusu Pɛli ɔ kɔ tinnge yí. Yí nwan: "Pɛli, kan wó nwɔn jasɔ!" Yí sa ngɔnzɔngɔnzɔ'n-mɔ kɔ foti kɔ gua.

⁸ Bɔfɔe'n nwan: "Fa wó beleti'n cɔ wó nwɔn sɔ nán wowula wó mgbabɔa'n." Pɛli kɔ jasɔ ɔ kɔ fa yí beleti'n kɔ hyi yí nwɔn sɔ ɔ kɔ wowula yí mgbabɔa'n. Bɔfɔe'n nwan: "Wula wó taladiɛ kpili'n nán si mín sɔ." ⁹ Pɛli si bɔfɔe'n sɔ ɔ fi fiadi sua nun anun ɔ kɔ fite. Yí ajɔnlɔn nun an, anin elalie yê ɔ le cɔn ɔ. Afi ɔ nwunlin man nun ke bɔfɔe'n yê ɔ le di junman sɔ'n sakpa ɔ. ¹⁰ ɔ nɔn bɔfɔe'n, be kɔ san alimɔa nzalafɔ fatule nun anwɔn, be kɔ san m'ɔ tian yí nnyuan'n kɔsɔ anwɔn. Be kɔ tɔ bulale anɔan'n mɔ be tɔ yí a, anin be le wɔlv kulo nun anun'n. Anɔan sɔ nun angɔnmɔn kɔ tike bé nyunnun ebɛɛ. Be kɔ fite. Be kɔ sin gota kɔn asɔ, bɔfɔe'n kɔ yaci Pɛli ebɛɛ ɔ kɔ nwannyan.

¹¹ Afi m'ɔ yɔli sɔ'n, beɛ mɔ Pɛli a nwun nun ɔ. Yí nwan: "Sian diɛ, m'an nwun yí yuein. Yé Mɔn a sɔan yí bɔfɔe'n ke ɔ bála a le mín fi Elɔdi asa nun ɔ nɔn ete'n kwalaa mɔ Zufɔ'n-mɔ susu mín'n." ¹² M'ɔ jɔnlɔnlɔn dede m'ɔ tili ejɔle nun abɔ'n, ɔ kɔ bɔ yí ti Zɔan mɔ be feɛ yí Maaki nun anin Mali awulo elɔ. ɔ 'kɔ a ju a, menian dɔn kpa a yia ebɛɛ be le yɔ asɔnɔn. ¹³ Pɛli kɔ bɔ anɔan'n. Afanian balasua kɔn, be feɛ yí Lodi, ɔ kɔ hɔ anɔan nun etike. ¹⁴ Mɔ Lodi tili Pɛli anɔn'n, ɔ kɔ li yí nwɔn fe nan kɔsɔ ɔ ngɔ tike man anɔan'n. ɔ kɔ nwanndi kɔ hɔ kɔ bɔ amanniɛ awulo kunnun elɔ ke Pɛli y'ɔ le bɔ anɔan nun ɔ.

¹⁵ M'ɔ bɔli amanniɛ sɔ'n, bé nwan: "Se ke ɛ le se!"

Anin Lodi le kan fua sɔ ke: "Sakpa, Pɛli y'ɔ le bɔ anɔan nun ɔ."

Bé nwan: "Se ke yí bɔfɔe'n yê ɔ'a yí yí nwun ɔ'a hele yí ɔ."

¹⁶ Mɔ be 'kikan ehi'n, anin Pɛli te jin anɔan nun anzin ɔ te bɔ. Be 'tike anɔan nun an, Pɛli jin. Ejɔle'n kɔ sin bé nwɔn. ¹⁷ Pɛli kɔ bɔbɔ bé ke be múan bé nɔan. Ke ɔ kpɔnlɔn yɔli mɔ yê Mɔn yili yí fi fiadi sua nun anun'n, ɔ kɔ sɔsɔ sɔ ɔ kɔ han kɔ hele bé. Eɛ yí nwan: "Emɔ hán ejɔle sɔ'n be hele Zɔaki nɔn anianman'n-mɔ." M'ɔ hanlin sɔ'n, ɔ fiteli ɔ bɔli yí ti lika fɔfɔle.

¹⁸ ɔ wɔ ebɛɛ dede alíe kɔ hɔn. Nzalafɔ'n-mɔ kpɔnnɔde Pɛli a, be nwun Pɛli nin. Bé nyin kɔ bɔlv. ¹⁹ Elɔdi kɔ man be kɔ hɔ yí ekpɔnnɔde. Be kɔ kpɔnnɔde yí dede ɔ tɔ man mɔ be le nwun yí ɔ. Ehi a, Elɔdi kɔ man be kɔ bisa bisa nzalafɔ sɔ'n-mɔ kosuan. Yí be-yue-asie, Elɔdi manlin atin ke be hún bé.

Ke ɔ kpɔnlɔn yɔli mɔ belemgbin Elɔdi wuli'n

Ehi anzin, Elɔdi fi Zude mân nun ɔ kɔ hɔ kɔ tanlan Sezale kaan. ²⁰ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anin Elɔdi a fe Tii nɔn Sidɔn amma'n-mɔ anwɔn eya kpa. Ehika ati, be kɔ nwun Elɔdi menian'n-mɔ mɔ be di yí sua nun anun junman nun asɔ kpain nun anwɔn be nɔn yí kɔ tila amannguan. Bian sɔ'n, be feɛ yí Balasitusi. Bé nɔan kɔ se bé nwɔn, be kɔ a kɔ tɔ Elɔdi. Be kɔ sin Balasitusi asɔ be kɔ fa be kɔ tɔ Elɔdi anyunnun ke be kulo ke be sesie bé afian. ɔ sanlin ke, Elɔdi mân'n y'ɔ man be didi ɔ.

²¹ Be kɔ hele bé nwɔn cɔan. Mɔ cɔan sɔ'n juli'n, Elɔdi kɔ wula yí belemgbin taladiɛ'n ɔ kɔ tanlan yí bia nun asɔ. ɔ kɔ han ejɔle dede yí nɔan kɔ tɔ. ²² Menian'n-mɔ kɔ bɔ bé sa nun. Bé nwan: "Nyanmian yê ɔ'a juɔ ɔ, nán nan kulo sɔanlan ɔ!" ²³ Temɔn sɔ'n, yé Mɔn bɔfɔe'n kɔn kɔ yí ewue kɔ tɔ Elɔdi anwɔn. ɔ sanlin ke, Elɔdi a man b'a sɔ yí ke be sɔ Nyanmian'n. Ngakɔba kɔ li Elɔdi be kɔ hun yí.

²⁴ Ehi nun ehi a, anin Nyanmian Anvan Ejole'n le tele, menian doun le fa bé nwon be man yé Mɪn. ²⁵ Baanabasɪ nun Sɔlv diɛ, mɔ be nun anwan'n walɪ Zoluzalemɔn yueli'n, be kɔ sa be kɔ hɔ Antiɔsv. Mɔ be 'kɔ'n, be nun Zvan mɔ be fele yɪ Maaki'n yê ɔ hɔli ɔ.

13

Nyanmian Wawe'n 'ba sɔvan Baanabasɪ nun Sɔlv

¹ Ehi, anin mgbɔmanfɔve nun ngehelefɔve wɔ Antiɔsv asɔnin nun anun. E 'nwun bé: Baanabasɪ, Simeɔn mɔ be fele yɪ Bíle, Lusiyusi m'ɔ fi Silenɪn'n, Manahenɪn mɔ be talɪ yɪ nun belemgbin Elɔdi lika kɔn'n yê Sɔlv. ² Elɛhɔn kɔn, anin be le ci ehɔe be yɔ asɔnin. Ehi a, Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔ han kɔ hele bé ke: “Emɔ sie Baanabasɪ nun Sɔlv ahanmian maan be lí junman'n mɔ yɪ ti yê m'an fele bé'n.” ³ Mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n hanlɪn sɔ, mɔ be hyɪli ehɔe be yɔli asɔnin, mɔ be 'ba yue'n, be kɔ fa bé sa be kɔ fua Baanabasɪ nun Sɔlv anwɔn, be kɔ sele Nyanmian be kɔ man bé be kɔ yaci bé maan be kɔ hɔ.

Baanabasɪ nun Sɔlv 'ba hɔ Sipɔlv mân nun

⁴ Ehi, Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔ sɔvan Baanabasɪ nun Sɔlv. Be kɔ ju Selesi kulo nun asɔ. Be kɔ fa meli ebele be kɔ hɔ Sipɔlv mân'n m'ɔ wɔ asue afian nun anun. ⁵ Mele mɔ be juli kulo'n mɔ be fele yɪ Salaminnin nun asɔ'n, be kɔ han Nyanmian Anvan Ejole'n Zufɔ'n-mɔ asɔnin sua'n-mɔ anun. Mɔ Baanabasɪ nun Sɔlv be 'kɔ'n, be nun Zvan mɔ be fele yɪ Maaki'n y'ɔ hɔli ɔ. ɔ ti bé bɔkafɔve.

⁶ Eɛe be fi Salaminnin ebele, be kɔ kpɛ asue afian kpɔle sɔ'n dede be kɔ ju kulo'n mɔ be fele yɪ Pafɔsv nun asɔ. Be tɔli Zufɔ bian kɔn ebele. Bian sɔ'n, be fele yɪ Bâ-Zozi. ɔ yɪ jiliwa eɛe ɔ bu yɪ nwɔn ke ɔ ti Nyanmian kpɔmanfɔve. ⁷ Anin Bâ-Zozi sɔ'n wɔ bian m'ɔ sie Sipɔlv mân nun anwɔn ebele. Be fele bian sɔ'n Sɛezusu Polusu. ɔ ti ngelefɔve. ɔ kɔ man be kɔ fele Baanabasɪ nun Sɔlv, ɔ sanlɪn ke ɔ kulo ke ɔ tie Nyanmian Anvan Ejole'n. ⁸ Mɔ Sɛezusu Polusu man be feleli bé'n, Bâ-Zozi mɔ gelekɪ anɛ nun anun be fele yɪ Elimasɪ mɔ yɪ bɔ y'ɔ le ke sɔvanlan m'ɔ yɪ jiliwa, ɔ kɔ totua Baanabasɪ nun Sɔlv atɪn, eɛe ɔ kɔ han kɔ hele kpain'n ke n'ɔ de Nyanmian Anvan Ejole'n di. ⁹ Ehi a, Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔ jinlan Sɔlv mɔ eɛe be fele yɪ Pɔlv nun anzin. ɔ kɔ tu yɪ nyɪn kɔ gua Elimasɪ anwɔn. yɪ nwan: ¹⁰ “Apoo ati anun eɛe sɔvanlan, Abɔnsanmɔn awa, m'ɔ kpɔ like kɔalaa m'ɔ ti kpa, cɪan benin yê Nyanmian ninngɛ m'ɔ kɔ sesie'n e 'yaci yɪ eɛeɔi ɔ. ¹¹ Kikaala diɛ, nwun yɪ ke yé Mɪn 'ba fin wɔ like. Wɔ nyɪn'n 'ba sin mele kaan sɔa, e ngɔ nwun man sɛnze'n kɔn.”

Ebele ala, Elimasɪ anyɪn'n kɔ sin ɔ kɔ ha awosin nun. Anin ɔ le tɔtɔ yɪ sa ɔ kpɔnnde sɔvanlan ɔ sɔ yɪ sa maan ɔ di yɪ taataa. ¹² Mɔ kɔnmanna'n nwunlɪn yɪ sɔ'n, ejole'n sinlɪn yɪ nwɔn. ɔ kɔ le yé Mɪn Anvan Ejole'n kɔ li.

Pizidi Antiɔsv kulo nun asɔ

¹³ Ehi anzin, Pɔlv nun yɪ manngɔn'n-mɔ be kɔ fɔ meli nun Pafɔsv ebele. Be kɔ bɔ bé ti Panfili mân nun anun. Be kɔ hɔ kulo'n mɔ be fele yɪ Pelɪzv nun asɔ. Zvan Maaki kɔ yaci bé ebele ɔ kɔ sa yɪ nzin Zoluzalemɔn. ¹⁴ Pɔlv nun Baanabasɪ be kɔ fa atɪn'n bé nɔvan y'ɔ le Antiɔsv m'ɔ wɔ Pizidi mân nun'n. Enwɔnmian ele cɪan'n, be kɔ wɔlv Zufɔ'n-mɔ asɔnin sua nun anun be kɔ tetanlan asɪ. ¹⁵ Asɔnin eyɔle nun anun, menian kɔ kɪnnga Moyizɪ mala kalata'n nun mgbɔmanfɔve'n-mɔ diɛ'n. Mɔ be kɪnngalɪ yueli'n, asɔnin nun asɔ mgbain'n-mɔ man be hanlɪn be heleli Pɔlv nun Baanabasɪ ke: “Anianman mmelenzua-mɔ, sɛ emɔ le ejole be kan be wowula bé mɔ b'a yia ewa nun anwɔnsele a, atɪn wɔ nun.”

¹⁶ Mɔ mgbain'n-mɔ hanlɪn sɔ'n, Pɔlv kɔ jasɔ, ɔ kɔ tɔ yɪ sa ɔ kɔ bɔbɔ bé, yɪ nwan: “Izalaye amma ɔ nun emɔ mɔ emɔ anyɪn sɔ Nyanmian be sɔ yɪ'n, emɔ tíe. ¹⁷ Izalaye amma'n-mɔ Nyanmian nun a fele yé nan-mɔ. ɔ a man b'a li ata bé nwɔn a sɔn mele mɔ anin be ti nyɔfɔve Ezipiti mân nun anun elɔ'n. Ehi anzin, tunmin sv, Nyanmian a yɪ bé fi Ezipiti mân nun anun. ¹⁸ Mele mɔ anin be nanndi ewâ nun anun'n, Nyanmian gualɪ bé nɔvan alɛ kɔ yɔ afɔve

abulanan. ¹⁹ Nyanmian kɔ bɔ m̄n nsɔ abusɔ Kanaân m̄n n̄n anun ɔ kɔ fa bé lika'n kɔ man yé nan-mɔ ké bé ajâ like. ²⁰ Afɔe kɔ yɔ ɛya nnan abulanun kɔ s̄n.

“Eh̄i anzin, bé mɔ be di ejɔle'n buli m̄n'n dede ɔ juli kpɔmanfɔe Samie meɛe sɔ. ²¹ Samie meɛe sɔ, bé nwan be kulo ké be nyan belemgb̄n maan ɔ sie bé. Nyanmian kɔ sie Kisi awa Sayuli m'ɔ fi B̄nnzɔam̄n afilie n̄n anun'n belemgb̄n kɔ man bé. Sayuli lili belemgb̄n afɔe abulanan. ²² Mɔ Nyanmian tuli yí'n y'ɔ sieli Davidi belemgb̄n ɔ. Nyanmian lili Davidi anwɔn adanzie ké: *M'an nwan yí ké Jese awa Davidi ti m̄n ahv̄n̄n n̄n svanlan. Like kwalaa mɔ m̄n kulo'n yê ɔ y'ɔ ɔ.*

²³ “Davidi abusɔ svanlan kɔn y'ɔ le Zozi. Nyanmian a sie Zozi ké Izalaye m̄n n̄n ati Ngɔandefɔe. ɔ sanl̄n ké Nyanmian bɔli anɔhɔba sɔ'n. ²⁴ Asannan nán Zozi a a'n, Zɔvan hanl̄n heleli Izalaye m̄n bɔnd̄n'n ké be káci bé abalabɔ'n be fá bé nwɔn be mán Nyanmian maan ɔ s̄n̄n bé. ²⁵ Mɔ Zɔvan 'kɔ yí ayuelie'n, ɔ kɔ bisa menian'n-mɔ ké: ‘Emɔ nwan: nwan svanlan die y'ɔ le m̄n? Svanlan'n mɔ emɔ le nwɔnnde yí'n, nán yí y'ɔ le m̄n! Nan emɔ tie, svanlan kɔn fi m̄n nzin ɔ le ba, m̄n nze nvata man ké m̄n nyannji yí ja mgbabɔa nyanman'n.’

²⁶ “Anianman mmelenzua, emɔ mɔ be ti Abalaham̄n abusɔ menian, ɔ n̄n emɔ mɔ emɔ ti man Zufu kɔsɔ emɔ anȳn sɔ Nyanmian be sɔ yí'n, yé dunman n̄n ati yê bé ti ele ngalie eh̄i a a ɔ. ²⁷ Afi, Zoluzalem̄n amma'n-mɔ n̄n bé mgbain'n-mɔ, b'a mmu man Zozi svanlan. Eɛe ejɔle mɔ mgbɔmanfɔe'n-mɔ heleli mɔ enwɔnmian ele biala be k̄nnga'n, b'a ndi man yí bɔ. Nan bé die, b'a man b'a hun Zozi. B'a man ejɔle'n mɔ mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanl̄n n̄n a kp̄n sɔ. ²⁸ Be si Pilati sɔ ké ɔ mán be hún yí. Kɔsɔ b'a ngwala b'a ngele man ké like sɔa ati yê yé nwan bé hún yí ɔ. ²⁹ Mɔ Zozi anwɔn ejɔle'n kwalaa m'ɔ wɔ Eɛe Eɛe n̄n anun'n kp̄nl̄n sɔ'n, be kɔ yi yí fi kulɔwa n̄n asɔ be kɔ hɔ kɔ sie yí. ³⁰ Nan Nyanmian man ɔ fi ewue n̄n ɔ'a tinnḡe. ³¹ Mɔ Zozi fi ewue n̄n tinngeli'n, ɔ yili yí nwɔn cian kɔ yɔ nye nye ɔ heleli bé mɔ be n̄n yí nanndili'n, ɔ bɔ yí bɔ Galile m̄n n̄n anun ɔ kɔ ju Zoluzalem̄n. Menian sɔ'n-mɔ, bé yê sian die, be le di adanzie be kan yí ejɔle'n be kele Izalaye m̄n n̄n ɔ.

³² “Yé muonun ye le bɔ Ejɔlekpa sɔ'n ye kele emɔ. ɔ ti like mɔ Nyanmian fal̄i bɔli yé nan-mɔ anɔhɔba ɔ. ³³ Nyanmian a man anɔhɔba sɔ n̄n a kp̄n sɔ a man yé mɔ ye ti yé nan-mɔ abusɔ menian'n. ɔ sanl̄n ké, ɔ'a man Zozi fi ewue n̄n a tinnḡe ké be kp̄nl̄n be heleli yí wɔ Izalaye ejue etɔe kalata n̄n ati nnyuan n̄n anun'n ké:

*E ti m̄n Wa,
ene m'ɔ kɔ'n, n di wɔ Si.*

³⁴ “Nyanmian hanl̄n ké ɔ 'man ɔ fi ewue n̄n tinnḡe, ɔ 'man ɔ nwu man kón. E 'nwun ké ɔ kp̄nl̄n hanl̄n yí'n:

*Anwɔntie nyila mgbakpa'n
mɔ n vali m m̄li *Davidi anɔhɔba'n
yé m̄n 'fa m̄n man emɔ ɔ.*

³⁵ Eh̄ika ati, lika kɔn biekun yí nwan:

*E ngɔ man man at̄n
maan wɔ anwɔntie svanlan'n
ngɔ kpɔlɔ man seka n̄n anun.*

³⁶ “Meɛe mɔ an̄n belemgb̄n Davidi te ti as̄'n, like mɔ Nyanmian bisali yí ké ɔ yó'n, ɔ yɔli. Davidi a wu, b'a sie yí lika mɔ be sieli yí nan-mɔ'n, ɔ'a kpɔlɔ. ³⁷ Nan svanlan'n mɔ Nyanmian a man ɔ fi ewue n̄n ɔ a tinnḡe'n, ɔ'a mgbɔlɔ man.

³⁸ “Anianman mmelenzua-mɔ, emɔ nwún yí ké Zozi dunman n̄n yê emɔ kwalaa ké be nyan ete face ɔ. ³⁹ Svanlan biala m'ɔ de yí di'n, ɔ nyan yí ti fi yí nyɔlie ete'n-mɔ kwalaa mɔ Moyizi mala n̄n a ngwala a nne man emɔ'n fi n̄n fite. ⁴⁰ Emɔ nían bé nwɔn kpa, nán ejɔle'n mɔ Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ hanl̄n n̄n a nga man emɔ anwɔn. Afi, bé nwan:

*⁴¹ Atub̄enwɔn mma,
emɔ nían maan ɔ s̄n bé nwɔn,
ɔ sanl̄n ké emɔ die a yue.*

Emo mele sv, mun 'ba ya like kon.

*Se svanlan kan like so nin anwon ejole kele emo a,
emo ngo le ngo li man."*

⁴² Mɔ Pɔlv anvan tɔli mɔ be fi asɔnin be fiteli'n, be kɔ han be kɔ hele Pɔlv nun Baanabasɩ ke be sá be bála enwɔnmian ele cian fɔfɔle nán be hán ejɔle sɔ'n biekun. ⁴³ Mɔ be sanndil'n, Zufu'n-mɔ dɔɔn nun bé mɔ be ti man Zufu nan kɔsɔ be kɔ Zufu'n-mɔ asɔnin'n bie'n, be kɔ fa bé nwon be kɔ bɔ Pɔlv nun Baanabasɩ bé nun be kɔ jojo. Pɔlv nun Baanabasɩ be kɔ butu bé ke Zozi anwon Ejɔlekpa'n mɔ b'a ti'n, be tíla nun kpa.

⁴⁴ Mɔ enwɔnmian ele cian'n mɔ be heleli'n juli'n, yé Mɩn Anvan Ejɔle nin etie ati, kulo bɔndin'n kɔ yia. ⁴⁵ Mɔ Zufu'n-mɔ nwunlin yí sɔ'n, be kɔ fa Pɔlv nun Baanabasɩ anwon ekpɔ. Ejɔle'n mɔ Pɔlv le kan'n, anun be le bɔ be yi be kpe yi nzɔba. ⁴⁶ Pɔlv nun Baanabasɩ kɔ nyan anwɔnsɛle be kɔ han be kɔ hele bé ke: "Emɔ Zufu'n-mɔ, emo yê ɔ di ke be di mva be kan Nyanmian Anvan Ejɔle'n be kele emo ɔ. Nan kemɔ ɔ njian man emo, mɔ esɛ emo nian an, ngvan m'ɔ le man ayueli'e'n nze nvata man emɔ'n, yí ti, kikaala diɛ, ye le kaci yé nyin bé mɔ be ti man Zufu'n-mɔ elɔ. ⁴⁷ ɔ sanlin ke, e 'nwun junman'n mɔ yé Mɩn a fa a wula yé sa nun'n, yí nwan:

M'an sie wɔ ke kanlanniɛ

maan e ta man bé mɔ be ti man Zufu'n-mɔ

nán e bɔ ngvan ele nin anwon ejɔle

e kele asɛ nin asɔ menian'n-mɔ kɔvalaatin."

⁴⁸ Mɔ bé mɔ be ti man Zufu'n tili ejɔle sɔ'n, be kɔ li yí nwon fe, be kɔ yi yé Mɩn Anvan Ejɔle nin ayɛ. Bé kɔvala mɔ Nyanmian a hele bé dunman yí kalata nin anun ke be nyán ngvan m'ɔ le man ayueli'e'n, menian sɔ'n-mɔ kɔ fa bé nwon be kɔ man yé Mɩn.

⁴⁹ Yé Mɩn Anvan Ejɔle'n kɔ tele ebele etin nun asɔ. ⁵⁰ Ehi a, Zufu'n-mɔ kɔ wowula mmalasua mgbili mgbili'n-mɔ mɔ be sɔ Nyanmian'n nun kulo nin asɔ menian mgbili mgbili'n-mɔ abɔ. Be kɔ hele Pɔlv nun Baanabasɩ ahɔlɔwa be kɔ fvan bé fi bé mân nin anun.

⁵¹ Pɔlv nun Baanabasɩ be kɔ wɔsɔ bé ja nin anun anyvan'n be kɔ gua bé kulo nin asɔ ebele be kɔ hɔ Ikoninwɔmɔn kulo nin asɔ. (Yí bu kele ke Zufu'n-mɔ mɔ be ngulo man ke be fa bé nwon be man yé Mɩn'n, se be minlin an, nán Pɔlv nun Baanabasɩ ejɔle ɔ.) ⁵² Bé mɔ b'a fa bé nwon b'a man yé Mɩn Antɔsɔ elɔ'n, bé diɛ, Wawe Nwanzan-nwanzan'n wɔ bé nun, esɛ be le fe elie.

14

Ikoninwɔmɔn kulo nin asɔ

¹ Mɔ Pɔlv nun Baanabasɩ juli Ikoninwɔmɔn elɔ'n, be hɔli Zufu'n-mɔ asɔnin sua nin anun. Ke be kpɩnlun be bɔli Ejɔlekpa'n, ɔ man Zufu nun bé mɔ be ti man Zufu'n, bé dɔɔn be falu bé nwon be manlin yé Mɩn. ² Nan Zufu'n-mɔ mɔ be ngulo man ke be fa bé nwon be man yé Mɩn'n, be kɔ wowula bé mɔ be ti man Zufu nun abɔ maan be kɔ fa anianman'n-mɔ anwɔn ekpɔ. ³ Pɔlv nun Baanabasɩ diɛ, be tanlanlin Ikoninwɔmɔn ebele ɔ hyeli kpa. Be le anwɔnsɛle nun dedi yé Mɩn anun be kan yí nvan ejɔle'n. Yé Mɩn man bé tunmin maan be yi atele be ya asinbenwon ninngɛ. ɔ ya yí sɔ ɔ man be nwun yí ke yí anwunnvoe enwuan ejɔle'n mɔ be kan'n ti ananhɔle. ⁴ Kulo nin asɔ ebele menian'n-mɔ kɔ bu bé nwon nun. Mmie-mɔ jin Zufu'n-mɔ anzin, mmie-mɔ kɔsɔ jin mmɔfɔe'n-mɔ anzin.

⁵ Ehi a, Zufu'n-mɔ nun bé mɔ be ti man Zufu'n nun bé mgbain'n-mɔ kɔ bɔbɔa bé nwon, be le ba hele Pɔlv nun Baanabasɩ ahɔlɔwa be tɔtu bé ebɔe be kun bé. ⁶ Mɔ Pɔlv nun Baanabasɩ nwunlin nun'n, be kɔ yi bé bóle nin ebele. Bɔ kɔ hɔ Lisitili nun Delibu nun kulo'n-mɔ mɔ be mantan mantan bé'n-mɔ asɔ. Lisitili nun Delibu ti Likawonin mân nun kulo. ⁷ Ebele, be kɔ bɔ Ejɔlekpa'n be kɔ hele menian'n-mɔ.

Lisitili kulo nin asɔ

⁸ ɔ 'ba ya sɔ'n, anun bian kɔn wɔ Lisitili kulo nin asɔ ebele. Bian sɔ'n ti bubuluwafɔe sunmin yí mmatɔnman nun, ɔ nanndɩli man lé. ⁹ Elehɔn kɔn, anun ɔ le tie ejɔle'n mɔ Pɔlv le

kan kele menian'n-mə'n. Pəlv anyun kə ha yí nwɔn. Ɔ 'nɪan an, anun bian'n le dedi ɔ kɔala kɛ yí nwɔn sa. ¹⁰ Ehi a, Pəlv kə tɪan kə han kə hele yí kɛ: “Jasv jinlan fɔ́n!” Mə Pəlv hanlɪn sɔ'n, waka, bian'n kə jasv kə jinlan esɛ ɔ kə nanndɪ.

¹¹ Mə Menian'n-mə nwunlin mə Pəlv yɔlɪ'n, bɛ kə bɔ bɛ kə sulo Likawonin anɪɛ nɪn anun kɛ: “Mmɔsvɪn'n-mə a kaci bɛ nwɔn kulo menian b'a a yɛ afian ɛwa!” ¹² Bɛ kə tɔn Baanabasɪ “Zesɪ” (m'ɔ tɪ bɛ busvɪn kpɪlɪ'n) yɛ bɛ kə tɔn Pəlv kɔsv “Elɪmɛsɪ” (m'ɔ tɪ bɛ mmɔsvɪn'n-mə kpɔmanfɔvɛ'n). Ɔ sanlɪn kɛ Pəlv yɛ anun ɔ jɔjɔ ɔ nɔn Baanabasɪ anɔan ɔ. ¹³ Mə ɛ 'wɔlv kulo nɪn anun'n, ɛbɛlɛ yɛ b'a si busvɪn Zesɪ sua nɪn ɔ. Svɔnlan'n m'ɔ tɔtɔ Zesɪ'n kə man bɛ kə fa nnalɛ. Bɛ kə sɪsan bɛ sv nyanman bɛ kə sɪsan nɪn falawasɪ. Bɛ nɔn nnalɛ'n-mə kə a kulo nɪn anɔan nɪn anyunnun. Bian sɔ'n nɔn kulo mma'n kulo kɛ bɛ fa nnalɛ sɔ'n-mə bɛ yɪ tɛɛ bɛ man Pəlv nɔn Baanabasɪ.

¹⁴ Mə Pəlv nɔn Baanabasɪ tɪlɪ ɛjɔlɛ sɔ'n, bɛ kə sɔ taladɪɛ'n mə bɛ wula'n bɛ kə tɪtɪ nɪn. Bɛ le ɛnwannɪɛ bɛ kə wɔlv menian'n-mə afian. Bɛ le ɛtɪan, bɛ nwan: ¹⁵ “Ebia-mə, nzukɛ ati yɛ ɛmɔ yɔ sva ɔ? Yɛ tɪ kulo menian kɛ ɛmɔ ala. Yɛ hanlɪn yɛ hehelɪ ɛmɔ, meɛ mə yɛ bɔlɪ ɛjɔlɛkpa'n kɛ ɛmɔ yáci ninngɛ mgban mgban ehi-mə bɛ gúa. Nán bɛ káci bɛ nyɪn Tɪasɪfɔvɛ Nyanmɪan nɪn anwɔn ɛlɔ. Ɔ sanlɪn kɛ yí y'ɔ bɔlɪ anwunno nɔn asɪ, asue jenvie'n nɔn nɪn ninngɛ'n kɔalaatin ɔ. ¹⁶ Daba, Nyanmɪan yacɪlɪ mán nɪn anun menian'n-mə maan svɔnlan kɔn biala sɪnlɪn atɪn m'ɔ kulo nɪn asv. ¹⁷ Nan kɔsv tɛmɔn biala ɔ yɔ ye maan bɛ nwun yí. Ɔ man esue'n tɔ maan ɛmɔ ninngɛ'n-mə yɔ kpa. Ɔ gua ɛmɔ anɔan alɛ esɛ ɔ wula fɛ elɪɛ kpɪlɪ kpa ɛmɔ ahɔnlɪn nɪn anun.”

¹⁸ Ehi, ɛjɔlɛ'n muonun mə Pəlv nɔn Baanabasɪ le kan maan bɛ yacɪ tɛɛ ɛyɪɛ'n, nán yí nwɔn bie yɛ anɪn bɛ le di ɔ.

¹⁹ Ehi, Zufv mmie-mə fi Antiɔsv m'ɔ wɔ Pizidi mán nɪn'n, ɔ nɔn Ikonɪnwɔmɔn kulo nɪn asv, bɛ kə a. Bɛ kə kaci kulo mma nɪn ati. Bɛ kə tɔtɔ Pəlv ɛbɔvɛ kɛ bɛ 'kun yí. Mə bɛ yɔlɪ yí sɔ'n, bɛ jɔnlɪn kɛ anun ɔ'a wu. Bɛ kə hyɔvɪn yí bɛ kə tɔ kulo tiba. ²⁰ Nan mə bɛ mə bɛ de Nyanmɪan bɛ di'n yɪalɪ yí nwɔn'n, ɔ kə jasv, ɔ kə wɔlv kulo nɪn anun. Bɛ lalɪ mə alɛ hɪnlɪn'n, Pəlv nɔn Baanabasɪ kə hɔ kulo'n mə bɛ fɛlɛ yí Delɪbv nɪn asv.

Pəlv nɔn Baanabasɪ 'ba sa bɛ nzin

bɛ kə Sɪlɪ Antiɔsv

²¹ Ehi, mə Pəlv nɔn Baanabasɪ julɪ Delɪbv kulo nɪn asv'n, bɛ kə bɔ ɛjɔlɛkpa'n bɛ kə nyan menian dɔvɔn kpa ɛbɛlɛ bɛ kə man yɛ Mɪn. Bɛ fi ɛbɛlɛ bɛ kə sa bɛ nzin Lisɪtɪlɪ, Ikonɪnwɔmɔn nɔn Antiɔsv m'ɔ wɔ Pizidi mán nɪn'n. ²² Bɛ kə wowula yɛ Mɪn menian'n-mə anwɔnsɛlɛ, bɛ kə bɔtɔ bɛ kɛ bɛ jɪnlɪn kpunndiɪn wɔ bɛ dedi nɪn anun. Bɛ kan bɛ kele bɛ kɛ: “Ɔ di kɛ yɛ nwun yɛ nyunnun kpa kɔalaaka nán y'a wɔlv Nyanmɪan Belemgbɪn Mán nɪn anun.”

²³ Kulo kɔn biala asɔnɪn nɪn anun, bɛ man bɛ sie mgbain. Bɛ cɪ ɛhɔɛ bɛ yɔ asɔnɪn yue a, bɛ sɛlɛ Nyanmɪan bɛ fa bɛ bɛ wula yɛ Mɪn mə b'a le yí b'a li nɪn asa nɪn.

²⁴ Ehi anzin, bɛ kə kpɛ nɪn Pizidi mán nɪn anun bɛ kə ju Panfɪlɪ mán nɪn anun. ²⁵ Bɛ kə han Nyanmɪan Anɔan ɛjɔlɛ'n Pɛlɪzv kulo nɪn asv. Bɛ fi ɛbɛlɛ, bɛ kə hɔ Atalɪ kulo'n kɔsv asv.

²⁶ Atalɪ ɛbɛlɛ, bɛ kə fɔ melɪ'n m'ɔ le kə Antiɔsv nɪn anun. Ɔ sanlɪn kɛ Antiɔsv ɛbɛlɛ yɛ bɛ falɪ bɛ bɛ wulalɪ Nyanmɪan asa nɪn mə bɛ hɔlɪ yí junman nɪn elɪɛ ɔ.

²⁷ Mə bɛ julɪ Antiɔsv ɛbɛlɛ'n, bɛ kə yɪa asɔnɪn mma'n-mə. Yí kɔalaa mə Nyanmɪan nanndɪlɪ bɛ sv ɔ yɔlɪ, ɔ nɔn kɛ ɔ kpɪnlɪn yɔlɪ mə bɛ mə bɛ tɪ man Zufv'n lelɪ Nyanmɪan lɪlɪ'n, bɛ kə bɔ nɪn amannɪɛ bɛ kə hele bɛ. ²⁸ Mə bɛ nwunlin bɛ nwɔn yuelɪ'n, Pəlv nɔn Baanabasɪ halɪ anɪanman'n-mə anwɔn ɛbɛlɛ, bɛ hyɛlɪ Antiɔsv.

15

Zoluzalɛmɔn ɛlɔ anyia'n

¹ Ehi, menian fi Zude mán nɪn bɛ kə a Antiɔsv. Bɛ julɪ ɛbɛlɛ mə bɛ 'kekele anɪanman'n-mə ninngɛ'n, bɛ nwan: “Sɛ b'a mgbɛ man ɛmɔ mmɪan nɪn kɛ *Moyizɪ mala'n kpɪn kele nɪn an, ɛmɔ ngɔala bɛ nnyan man ngɔan.”

² Mò Pòlv nùn Baanabasí tìlì ejòlè sò'n, bè nùn menian sò'n-mò kò su yí bọsọ akpólwá kpa. Èhì a, ọ kò yò mò Pòlv nùn Baanabasí nùn anianman'n mmie-mò, bè hó Zoluzalẹmòn bè hó tó mmọfọe'n-mò nùn mgbain'n-mò wò ejòlè sò nùn anwòn.

³ Mò bè 'kò'n, asọnùn mma'n-mò kò gua bé atín. Bè kò kpe nùn Feninsi nùn Samali mán nùn anun. Líka mò bè kò ju'n, kẹ ọ kpínlín yòlì mò bé mò bè tì man Zufu'n falì bé nwòn bè manlín Nyanmian'n, bè kan yí nwòn ejòlè a, anianman'n-mò di yí nwòn fẹ kpilì kpa. ⁴ Mò Pòlv nùn Baanabasí nùn èhìnlín-mò julì Zoluzalẹmòn'n, asọnùn mma'n-mò nùn mmọfọe'n-mò nùn mgbain'n-mò kò le bé atín. Junman mò Nyanmian nanndílì bé sọ ọ lili'n, Pòlv nùn Baanabasí kò han yí kwalaa bè kò hele bé.

⁵ M'ọ yòlì sò'n, Falisifọe mmie-mò mò bè falì bé nwòn bè manlín yé Mìn'n kò jasọ, bé nwan: “Ọ di kẹ bè kpe bé mò bè tì man Zufu'n mmian nùn, esẹ ọ di kẹ bè man bè di Moyizì mala nùn asọ.”

⁶ Ejòlè sò nùn anwòn, mmọfọe'n-mò nùn mgbain'n-mò kò hò anyia. ⁷ Bè basalì yí dede a, Pielì kò jasọ, yí nwan: “Anianman-mò, emò sù kẹ emò afian ewa, Nyanmian yilì mìn a hye kẹ m mó Ejòlekpa'n n géle bé mò bè tì man Zufu'n maan bè lé yí bè lí. ⁸ Nyanmian m'ọ sù menian'n-mò ahònlín nùn anun ejòlè'n, ọ'a fa yí Wawẹ Nwannzan-nwannzan ọ'a man bé kẹ ọ'a fa ọ'a man yé'n. Nyanmian a yò sò ọ'a hele kẹ ọ'a sò bé nùn. ⁹ Yé ọ, bé ọ, Nyanmian a mgbá man nùn. Ọ sanlín kẹ b'a le Nyanmian b'a lí, ọ'a tì bé ahònlín nùn anwòn. ¹⁰ Ọ yò sẹ mò afi sian diẹ, emò kulo kẹ bè sò Nyanmian bè nian'n? Bóle mò yé nan-mò nùn yé y'a ngwala man yí sọ'a'n, bé kọmìn sọ yê ọ yúe ọ? ¹¹ Nan yé diẹ, yẹ de yẹ di kẹ yé tì enyan'n mò y'a nyan yí kẹ bé kọsọ b'a nyan yí'n, yé Mìn Zozi anwunnvọe'n dunman nùn ọ.”

¹² Mò Pielì hanlín sò'n, bé kwalaa bè kò gua didiín, bè kò tie Pòlv nùn Baanabasí. Atele nùn asinbẹnwòn ninngẹ mò Nyanmian nanndílì bé sọ ọ yòlì wò bé mò bè tì man Zufu nùn afian'n, Pòlv nùn Baanabasí kò han yí ejòlè bè kò hele bé.

¹³ Mò Pòlv nùn Baanabasí anwan tólì'n, Zvakì kò jasọ, yí nwan: “Anianman mmelenzua-mò, emò tíe mìn! ¹⁴ Kẹ ọ kpínlín yòlì mò abọbọ nùn anun Nyanmian falì bé mò bè tì man Zufu nùn anun mmie-mò ọ'a kaci yí menian mò yí dunman la bé sò'n, Simòn a han yí nwòn ejòlè. ¹⁵ Ejòlè'n mò ọ'a han'n, ọ nùn mò Nyanmian mgbọmanfọe'n-mò hanlín'n tì kòn. Ọ sanlín kẹ Èhẹle Ejòlè'n le kele kẹ yé Mìn nwan:

¹⁶ Èhì anzin, mìn 'ba sa mìn ba.

Davidi sua'n mò ọ'a bubu ọ a gua'n,

mìn 'sa mìn si yí bọsọ nùn anun

esẹ mìn 'tinnge yí.

¹⁷ Mèlẹ sò'n, menian bọ nga'n kvalaatin,

bè 'ba kpòndẹ yé Mìn anzin atín.

Yuo, bé kwalaa mò bè tì man Zufu

mò m'an fẹlẹ bé kẹ bè káci mìn menian'n,

bè 'ba yò yí sò.

¹⁸ Yé Mìn m'ọ yilì ninngẹ sò'n-mò

helelì daba daba'n,

ejòlẹ m'ọ le kan nùn anun.

¹⁹ “Èhìka ati, mìn de mìn tọ nùn kẹ ọ tì man kpa kẹ bè kele bé mò bè tì man Zufu mò b'a fa bé nwòn b'a wula Nyanmian asa nùn'n yalẹ. ²⁰ Nan kọsọ, yẹ héle bé kalata yẹ hán yẹ héle bé kẹ nán bè di amwan sọ naan, nán bè di naan bọka yí moja'n, nán bè di cunmun, esẹ nán bè yò satilifọe nyòlẹ. ²¹ Afi, ọ fi títì, kulo kòn biala asọ, menian kan Moyizì mala nùn anun ejòlẹ. Bè kinnğa yí *enwònman ele cian daa Zufu-mò asọnùn sua'n-mò anun.”

Kalata'n mò bè helelì nwanlín asọnùn mma'n-mò mò bè tì man Zufu'n

²² Mò Zvakì anwan tólì'n, mmọfọe'n-mò nùn mgbain-mò nùn asọnùn mma'n-mò kwalaa anwan kò sẹ bé nwòn. Bè kò yì anianman mmie-mò bé afian ebele mò bè nùn Pòlv nùn Baanabasí 'kò Antiọsọ ọ. Bé mò bè yilì bé'n-mò y'ọ le Zudì mò bè fẹlẹ yí Baasabasí'n, ọ

nun Silasi. Zudi nun Silasi ti asonun nun anun menian mo anianman'n-mo feli be kpa o.
²³ Kalata'n mo be fali wulali be sa nun'n, e 'nwun ejole m'o wo nun'n:

Anianman-mo,

Emo mo be ti man Zufu mo be wo Antiosu kulo nun asu, Sili nun Silisi man nun anun'n, Zozi mmofue'n-mo nun asonun mgbain'n-mo mo be ti emo anianman'n, be nwan be 'bisa emo ahun.

²⁴ Y'a ti yi ke menian fi ye afian ewa b'a ho a hehele ninng'e b'a se ci emo ati anun, ese b'a man emo lba a bo be nwon. Menian so'n-mo, nan ye ye svanlin be o. ²⁵ Ehi ka ati, ye nwan a se ye nwon ewa, y'a yi menian ke be ho to emo. Be nun ye nianman Polu nun Baanabasi mo be nwon cian ye'n ye be le ba o. ²⁶ Ye Min Zozi Kilisi dunman nun, ahan menian'n-mo 'kun Polu nun Baanabasi. ²⁷ Ejole mo y'a hele yi ewa'n, Zudi nun Silasi muonun, be 'ba han nun ejole be kele emo. ²⁸ O sanlin ke ye nun Wawe Nwanzan-nwanzan'n, ye ngulo man ke emo nwun efe kon. Nan m'o ti cinnjin'n ye ye le fa ye to emo anyunnun o. ²⁹ Ehi ka ati, nan be di amvan su naan, nan be di naan buka yi moja'n, nan be di cunmun. Ese nan be yo satilifue nyolie. Se emo yaci nyolie so'n-mo gua a, o ti kpa.

Ye wo cian fofole!

³⁰ Ehi, be ko man be mo be yili be nun atin ke be ho Antiosu. Mo be juli elo'n, be ko yia ye Min menian'n-mo kwalatin be ko fa kalata'n be ko wula be sa nun. ³¹ Be ko kingga kalata'n. Mo be tili nun ejole nun anwonsel'e'n m'o wowulali be'n, be kwalaa be ko li yi nwon fe. ³² Kem'o anin Zudi nun Silasi muonun, be ti mgbomanfue'n, be ko han ejole doun be ko hele anianman'n-mo be ko wowula be anwonsel'e be ko ci ci be lba. ³³ Zudi nun Silasi ko li ko yo elenyuan kon ebele. Mo be ehole temon juli'n, anianman'n-mo nun be be ko li ngalie be ko man be atin be ko sa bo ko ho be mo be svanlin be nun anwon elo. [³⁴ Nan Silasi die, o ko ha Antiosu ebele.] ³⁵ Polu nun Baanabasi, be kusu be ko ha Antiosu ebele. Be nun mmie-mo doun kpa be kekele menian'n-mo ninng'e ese be kan ye Min Anvan Ejole'n.

Polu nun Baanabasi 'ba titi be nwon nun

³⁶ M'o lili ko yo elenyuan kon'n, Polu ko han ko hele Baanabasi ke: "Kulo'n-mo kwalatin mo ye svinlin su ye hanlin ye Min Anvan Ejole'n, ye ho su ye fofua anianman'n-mo anwon."
³⁷ Ehole nun anun an, anin Baanabasi kulo ke Zvan mo be fele yi Maaki'n nun be ko. ³⁸ Polu nianlin an, anin o nvata man ke Zvan Maaki ko bie. O sanlin ke, o yacili Polu nun Baanabasi Panfili man nun, o a mmoka man be junman nun anun fi kon. ³⁹ Ehi a, akpulowa ko to Polu nun Baanabasi afian dede be ko titi be nwon nun. Baanabasi ko fa Zvan Maaki be ko fu meli nun be ko ho Sipulu man nun. ⁴⁰ Polu kusu ko fa Silasi. Mo anianman'n-mo fali be wulali ye Min asa nun yueli'n, cuein, ye Polu nun yi, be holi o. ⁴¹ Be ko nanndi Sili nun Silisi man nun anun. Be ko wowula asonun mma'n-mo anwonsel'e.

16

Polu nun Silasi 'ba fa Timote be bo be nwon

¹ O 'ba yo so'n, anin Polu nun Silasi b'a ho Delibu nun Lisitili. Anin ye Min svanlan'n kon wo Lisitili ebele. Be fele yi Timote. Yi nin'n ti Zufu, o de Nyanman di. Nan yi si'n ti Geleki.
² Anianman'n-mo mo be wo Lisitili ebele nun be mo be wo Ikoninwomun'n, be kan ke Timote ti svanlan kpa. ³ Ehi a, Polu nwan o 'fa Timote bo yi nwon. O ko fa yi ko bo yi nwon. Zufu'n-mo mo be wo ebele etin die nun asu'n dunman nun, Polu ko man be ko kpe Timote mmian nun. O sanlin ke be kwalaa be si ke Timote asi'n ti Geleki. ⁴ Kulo mo be ko sun su'n, ninng'e'n mo Zoluzalemun elo asonun nun asu mgbain'n-mo nun mmofue'n-mo hehel'n, ninng'e so'n ye be kan be kele anianman'n-mo ke be li su o. ⁵ Anin asonun mma'n-mo dedi'n le ko yi nyunnun, ese anin be nwon le sun. Afi cian daa menian fa be nwon be man ye Min.

Ye Min 'ba hin Polu elalie

⁶ Ehi anzin, Polu nun Silasi nun Timote be ko ho Azi man nun. Ebele, Wawe Nwanzan-nwanzan nun a mman man be atin maan b'a ngan man Nyanman Anvan Ejole'n. Be ko

kpε nun Filizi nun Galasi mân nun. ⁷ Mɔ anun be ka kaan be ju Misi mân nun'n, bé nwan be 'kɔ Bitinin mân nun. Nan kɔsɔ Zozi Wawε'n ngɔ man bé atin. ⁸ Ehi a, be kɔ kpε nun Misi mân nun anun, be kɔ hɔ Tolowasi kulo nun asɔ lika mɔ meli'n-mɔ jinlan'n. ⁹ Ebele, kɔngɔe, yé Mɔn kɔ hun Pɔlv elalie. Elalie nin anun, Pɔlv 'nian an, anun Masedvanin mân nun anun sɔanlan kɔn jin yí nyunnun ebele, ɔ le sele yí ke: “Sɔn Masedvanin mân nun anun ewa nán bala bɔka yé!”

¹⁰ Mɔ Pɔlv hɔnlɔn elalie sɔ'n yueli'n, ebele ala, ye kɔ bɔbɔa yé nwon mɔ ye 'kɔ Masedvanin ɔ. ɔ sanlɔn ke, anun y'a nwan yí fɔ́n ke yé Mɔn le fele yé ke ye hó bɔ Ejɔlekpa'n ye héle elɔ mân nun anun menian'n-mɔ.

Filipɔ kulo nun asɔ

¹¹ Ye kɔ fɔ meli nun Tolowasi ebele yé cuein, yé nwan y'ɔ le asue afian kpɔle'n mɔ be fele yí Samotalasi nun asɔ. Mɔ alie hɔnlɔn'n, ye kɔ bɔ yé ti Neyapolisi kulo nun asɔ. ¹² Ye fi Neyapolisi ebele ye kɔ hɔ kulo'n mɔ be fele yí Filipɔ nun asɔ. Filipɔ ti Masedvanin alimɔa etin'n kulo, esε Lɔmɔn menian wɔ ebele. Ye lili kɔ yɔ elɛsan kɔn kulo sɔ nun asɔ. ¹³ Mɔ *enwonmian ele cian'n juli'n, ye fi kulo nun asɔ ye kɔ jasɔ. Ye kɔ hɔ asue kɔn anwan. Ye yɔli ajɔnlɔn ke ebele yé Zufɔ'n-mɔ yia be yɔ asɔnɔn ɔ. Ye kɔ tetanlan asɔ. Ye kɔ han ejɔle'n ye kɔ hele mmalasua'n-mɔ mɔ anun b'a yia ebele'n. ¹⁴ Mɔ ye 'kan ejɔle'n, anun balasua kɔn le tie. Balasua sɔ'n, be fele yí Lidi. ɔ fi kulo'n mɔ be fele yí Tiatili nun asɔ. ɔ tɔnɔn etanlan kɔkɔle mɔ yí nwon cian. ɔ sɔ Nyanmian. Yé Mɔn kɔ buke yí ajɔnlɔn maan ɔ kɔ yɔ anzɔe ɔ kɔ tie ejɔle'n mɔ anun Pɔlv le kan'n. ¹⁵ Be kɔ sɔnɔn yí nwon yí sasɔ'n-mɔ. Mɔ be sɔnɔnlɔn yí yueli'n, ɔ kɔ fele yé, yí nwan: “Sε emɔ de tɔ nun ke mɔn de yé Mɔn mɔn di sakpa a, anun emɔ bála a tanlan mɔn awulo.” ɔ si yé sɔ dede ye kɔ kpati ye kɔ tie.

Be 'ba gua Pɔlv nun Silasi fiadi

¹⁶ Ehi, mɔ anun ye le kɔ lika mɔ ye yɔ asɔnɔn elɔ'n, afanian kɔn kɔ a kɔ tɔ yé. Balasua sɔ'n, wawε ete kɔn wɔ yí nun. Wawε ete sɔ'n man ɔ yɔ munnzue ɔ nyan esika dɔn kpa man yí mɔn-mɔ. ¹⁷ Afanian'n kɔ si yé sɔ, ye nwon Pɔlv, ɔ le tian kan ke: “Nyanmian'n m'ɔ wɔ anwunno elɔ'n, yí ngɔa y'ɔ le menian ehi-mɔ. Atin'n mɔ be sɔn sɔ a be nyan bé ti'n, yí nwon ejɔle yé be le kan be kele emɔ ɔ!” ¹⁸ Afanian'n le yí sɔ dede kɔ yɔ cian nye nye. Yí be-yue-asie, yí nyɔlie'n kɔ hun Pɔlv eya. Pɔlv kɔ bilɔ yí nyɔn ɔ kɔ han kɔ hele wawε ete'n ke: “Zozi Kilisi dunman nun, mɔn nwan ε fi balasua nun anun ε fite!” Mɔ Pɔlv hanlɔn sɔ'n, ebele ala, wawε ete'n fi balasua nun anun ɔ kɔ fite.

¹⁹ Sian die mɔ afanian nun amɔn-mɔ nian an, ɔ nyɔ man munnzue nán b'a nyan esika'n, be kɔ hyɔn Pɔlv nun Silasi asɔ dede be nwon bé kɔ hɔ lika mɔ be di ejɔle'n mgbain'n-mɔ aja sɔ. ²⁰ Be kɔ fa bé be kɔ hɔ kɔ wula *Lɔmɔn awaa menian'n-mɔ asa nun. Bé nwan: “Menian ehi-mɔ le seci yé kulo'n. ²¹ Be ti Zufɔ, ninngε mɔ be kekele'n, yé mɔ ye ti *Lɔmɔn menian'n, yé mala'n mman man yé atin ke ye tie anaan ye yɔ.”

²² Bagua'n kɔsɔ kɔ jasɔ Pɔlv nun Silasi akɔmɔn anun. Awaa menian'n-mɔ man be kɔ tɔa Pɔlv nun Silasi be kɔ le bé taladie'n. Be kɔ man atin ke be fin bé mgbele. ²³ Mɔ be finlin bé mgbele yueli'n, be kɔ gua bé fiadi. Be kɔ han be kɔ hele nzalafɔ'n m'ɔ nian fiadi nun asɔ'n ke ɔ sísa bé kpa. ²⁴ Mɔ be hanlɔn sɔ be heleli nzalafɔ'n, yí kɔsɔ ɔ kɔ gua bé fiadi sua nun akunnun elɔ kpa. ɔ kɔ fa tabɔa ɔ kɔ bɔ bé ja kpaun.

²⁵ Kɔ yɔ alimunnun, anun Pɔlv nun Silasi le yɔ asɔnɔn be tɔ ejue be yɔ Nyanmian aye. Ehinlin-mɔ mɔ be wɔ fiadi sua nun anun'n, anun be le tie. ²⁶ Kɔnmgba ala, asie'n kɔ kpusu sele kpa dede fiadi sua nun awulabeɔn nɔn anwon kɔ han. Ebele ala, fiadi sua nun anwan'n-mɔ kɔ tike tike. Bé mɔ b'a gua bé fiadi'n-mɔ ngɔnzɔngɔnzɔ'n-mɔ kɔ titi titi. ²⁷ Nzalafɔ'n kɔ tinngε. M'ɔ nwanlin ke fiadi sua nun anwan'n-mɔ gugua sɔ'n, ɔ kɔ hyɔn yí dadie'n, ɔ 'fa kun yí nwon. Afi ɔ jɔnlɔn ke anun bé mɔ be wɔ fiadi sua nun anun nɔn a nwanndi nwanndi. ²⁸ Mɔ Pɔlv nwanlin yí'n, ɔ kɔ tian sele kpa, yí nwan: “N'ε kun wɔ nwon! Yé kwalaa ye wɔ ewa!”

²⁹ Ehi a, nzalafu'n kɔ bisa kɛ bɛ mán yí kanlanniɛ. Nde-nde, ɔ kɔ wɔlɔ sua'n mɔ Pɔlɔ nɔn Silasɩ wɔ nun nɔn anun. Esulo kɔ han yí, yí nwɔn le wɔsɔ yí ɔ kɔ tu kɔ tɔ Pɔlɔ nɔn Silasɩ aja nun. ³⁰ M'ɔ yɔli sɔ'n, ɔ kɔ man Pɔlɔ nɔn Silasɩ kɔ fite. ɔ kɔ bisa bé kɛ: “Nja-mɔ, mɔn 'yɔ sɛ nán m'an nyan mín ti!”

³¹ Pɔlɔ nɔn Silasɩ nwan: “De yé Mɩn Zozi di, ɛ nɔn wɔ nwɔn amma'n-mɔ 'ba nyan bé ti.”

³² Pɔlɔ nɔn Silasɩ kɔ han yé Mɩn Anɔan Ejɔlɛ'n bɛ kɔ hele yí nɔn yí awulo nɔn anun menian'n-mɔ kwalaaɩn. ³³ Kɔngɔɛ kpa, dɔɛ sɔ nɔn asɔ, nzalafu'n nɔn Pɔlɔ nɔn Silasɩ bɛ kɔ hɔ, ɔ kɔ nwunzin bé nwɔn nganlan'n-mɔ anun. ɔ kɔ man bɛ kɔ sɔnɩn yí nɔn yí awulo nɔn anun menian'n-mɔ kwalaaɩn. ³⁴ ɔ nɔn Pɔlɔ nɔn Silasɩ kɔ hɔ awulo ɔ kɔ man bé like bɛ kɔ li. Bian sɔ'n nɔn yí nwɔn amma'n-mɔ kwalaaɩn kɔ li fɛ kpa. ɔ sanlɩn kɛ b'a le Nyanmɩan b'a li.

³⁵ Mɔ alíɛ hɩnlɩn'n, Lɔmɔn awaa menian'n-mɔ kɔ yɩ menian kɛ bɛ hɔ hán héle nzalafu'n kɛ: “Yaci menian sɔ'n-mɔ nun.”

³⁶ Nzalafu'n kɔ a kɔ han kɔ hele Pɔlɔ kɛ: “Mgbain'n-mɔ a man atɩn kɛ bɛ yáci ɛmɔ nun. Yí ti, ɛmɔ kwalaa kɛ bɛ fite bɛ kɔ anzɔnɩnjɔ nun.”

³⁷ Ehi a, Pɔlɔ kɔ han kɔ hele bé mɔ mgbain'n-mɔ yɩli bɛ'n kɛ: “Yé mɔ ye tɩ *Lɔmɔn menian'n, b'a mmua man yé ndɛɛ, b'a bu yé bagua nun ɛsɛ b'a hyɩ yé b'a gua fiadi! Sian anɩn afɩ bɛ kulo kɛ bɛ fia bɛ ye yé ɔ? Cɛɛɛ! ɛmɔ hɔ hán héle bé kɛ bé bɔbɔ muonun bɛ bála a ye yé!”

³⁸ Mɔ Pɔlɔ hanlɩn sɔ'n, menian'n-mɔ kɔ sa kɔ hɔ kɔ tɔ mgbain'n-mɔ bɛ kɔ han ejɔlɛ'n sɔa. Mɔ mgbain'n-mɔ tɩli kɛ Pɔlɔ nɔn Silasɩ tɩ Lɔmɔn menian'n, bé nwɔn kɔ wɔsɔ bé. ³⁹ Bé muonun bɛ kɔ a kɔ tɔ Pɔlɔ nɔn Silasɩ. Bɛ kɔ li bé mgbata. M'ɔ yueli'n, bɛ kɔ ye bé fi fiadi sua nɔn anun bɛ kɔ bɔtɔ bé kɛ bɛ fi kulo nɔn asɔ bɛ tɩ. ⁴⁰ Mɔ Pɔlɔ nɔn Silasɩ fi fiadi sua nɔn anun fiteli'n, bɛ hɔli Lidi awulo ɛlɔ. Mɔ bɛ nwunlɩn anianman'n-mɔ anwɔn bɛ wowulali bé anwɔnsele yueli'n, cuein yê bɛ hɔli ɔ.

17

Tesaloninki kulo nɩn asɔ

¹ Ehi, Pɔlɔ nɔn Silasɩ kɔ kpe nun kɔ sɩn Anfipolisi nɔn Apolonin kulo nɩn asɔ. Bɛ kɔ hɔ kɔ ju Tesaloninki kulo nɩn asɔ. Tesaloninki ɛbɛle, Zufu'n-mɔ le asɔnɩn sua kɔn. ² Kɛ Pɔlɔ kpɩn yɔ yí daa'n, ɔ kɔ hɔ Zufu asɔnɩn sua nɩn anun. *ɛnwɔnmɩan ele cɩan nsan solo sɔ, Pɔlɔ nɔn menian'n-mɔ mɔ anɩn bɛ wɔ asɔnɩn sua nɩn anun'n kɔ han ɛhele Ejɔle nɩn anun ejɔle. ³ Pɔlɔ kɔ hehele ɛhele Ejɔle nɩn anun kɛ ɔ di kɛ *Kilisi'n nwun yí nyunnun ɔ wu ɔ fi ewue nun ɔ tinngɛ. ɛsɛ ɔ kɔ han kɔ hele bé kɛ: “Zozi sɔ'n mɔ mɩn kan yí ejɔle mɩn kele ɛmɔ'n, yí dein yê ɔ tɩ Kilisi nɩn ɔ.” ⁴ Mɔ bɛ tɩli yí sɔ'n, bé nun mmie-mɔ lelɩ tɩli nun bɛ falɩ bé nwɔn bɛ bɔli Pɔlɔ nɔn Silasɩ. Gelekɩ menian dɔɔn kpa mɔ bɛ sɔ Nyanmɩan'n, bɛ nɔn mmalasua'n-mɔ mɔ bɛ le dibɛle kpa'n, bé kɔsɔ bɛ kɔ fa bé nwɔn bɛ kɔ bɔ Pɔlɔ nɔn Silasɩ.

⁵ Mɔ Zufu'n-mɔ nwunlɩn yí sɔ'n, bɛ kɔ fa bé nwɔn ɛkpɔ. Bɛ kɔ nwun tomgban mmie-mɔ gua nɩn asɔ. Bɛ kɔ hohuan bé nɔan maan bɛ kɔ tɩ bɛ kɔ wɔlɔ menian'n-mɔ anun bɛ kɔ fannyan kulo'n. Bɛ kɔ hɔ bian kɔn awulo. Bian sɔ'n, bɛ fɛle yí Zɔasɔn. Bɛ 'kɔ a kpɔnnde Pɔlɔ nɔn Silasɩ bɛ fa bé bɛ fite bagua nɩn anyunnun. ⁶ Bɛ kɔ kpɔnnde Pɔlɔ nɔn Silasɩ dede bɛ ngɔ nwun man bé. Ehi a, bɛ kɔ fa bé ejɔle bɛ kɔ gua Zɔasɔn nɩn anianman'n mmie-mɔ anwɔn. Bɛ nɔn bé kɔ hɔ kulo nɩn asɔ mgbain'n-mɔ aja sɔ. Anɩn bɛ le tɩan bɛ kan kɛ: “Menian ɛhɩ-mɔ a bɔ mân bɔndɩn'n. Sian'n, ɛwa yê b'a ju ɔ! ⁷ Zɔasɔn a sike bé yí awulo! Amanmuo mɔ menian sɔ'n kwalaa bu'n, ɔ nɔn belemgbɩn kpain'n mala die'n-mɔ tɩ man kɔn. Afɩ bɛ le kele kɛ belemgbɩn kɔn bieku wɔ ɛbɛle, bɛ fɛle yí Zozi.” ⁸ Mɔ kulo nɩn asɔ mgbain'n-mɔ nɩn bagua'n tɩli ejɔle sɔ'n, bé nwɔn kɔ jue bé. ⁹ Mgbain'n-mɔ kɔ bɔ Zɔasɔn nɩn ɛhɩnlɩn-mɔ kalɛ kwalaaaka nán b'a yaci bé nun.

Belee kulo nɩn asɔ

¹⁰ Mɔ alie sanlin'n, anianman'n-mɔ kɔ man Pɔlv nɔn Silasɩ be kɔ hɔ Belee kulo nɔn asɩ. Mɔ be juli elɔ'n, Pɔlv nɔn Silasɩ kɔ hɔ Zufɔv'n-mɔ asɔnɩn sua nɔn anun. ¹¹ Belee ebele Zufɔv'n-mɔ ati anun ti kpa tala Tesaloninki di'e'n-mɔ. Be kɔ yɔ anzɔe be kɔ tie Nyanmian Anɔvan Ejɔle'n kpa. Cian daa be nian Ehele Ejɔle nɔn anun be nian se ejɔle'n mɔ Pɔlv kan'n nɔn yɩ ti kɔn an. ¹² Bɛ nɔn dɔvɔn kpa kɔ le Nyanmian Anɔvan Ejɔle'n kɔ li. Gelekɩ'n-mɔ anun, mmalasua mɔ be le dibele mgbili mgbili'n, bɛ nɔn mmelenzua dɔvɔn kpa kusɩ kɔ fa bɛ nwɔn be kɔ man yɛ Mɩn.

¹³ Nan mɔ Tesaloninki Zufɔv'n-mɔ tɩli ke Pɔlv le kan Nyanmian Anɔvan Ejɔle'n Belee elɔ'n, be kɔ a be kɔ wowula menian'n-mɔ abɩ be kɔ fannyan kulo'n. ¹⁴ Ebele ala, anianman'n-mɔ kɔ man Pɔlv kɔ bɔ yɩ ti asue jenvie nɔn anɔvan elɔ. Nan kusɩ Silasɩ nɔn Timote halɩ Belee ebele. ¹⁵ Bɛ mɔ anɩn be nɔn Pɔlv le kɔ'n, be nɔn yɩ hɔli dede be juli Atenɩn kulo nɔn asɩ. Mɔ be sieli yɩ Atenɩn ebele'n yɛ be salɩ hɔli Belee ɔ. Mɔ be 'sa be kɔ'n, Pɔlv manlin bɛ ngalie ke Silasɩ nɔn Timote bala nde-nde ba a tɩ yɩ Atenɩn ebele.

Atenɩn kulo nɔn asɩ

¹⁶ Mɔ anɩn Pɔlv wɔ Atenɩn ebele ɔ le nwɔnnde Silasɩ nɔn Timote'n, kulo nɔn asɩ amɔvan nwala nwala nɔn anwɔn eya kɔ hun yɩ kpa. ¹⁷ Pɔlv nɔn Zufɔv'n-mɔ nɔn bɛ mɔ be ti man Zufɔv mɔ be sɩ Nyanmian'n, ɔ nɔn bɛ be kan Ehele Ejɔle nɔn anun ejɔle bɛ asɔnɩn sua nɔn anun. Cian daa gua nɔn asɩ, bɛ mɔ Pɔlv nɔn bɛ kɔ yia'n, ɔ kan Nyanmian Anɔvan Ejɔle'n ɔ kele bɛ. ¹⁸ Epikuli nɔn Esitoyiki fâ'n-mɔ asɩ mgbain mmie-mɔ kusɩ nɔn Pɔlv kɔ jɔjɔ. Anɩn mmie-mɔ le bisa ke: "Atiba ehi nwan nze?" Anɩn mmie-mɔ a sɔ sɩ ke: "Ɔ le kan mmɔsɔn ngacile-mɔ anwɔn ejɔle". Be le kan sɔ, afɩ anɩn Pɔlv le kan Zozi nɔn yɩ ewuetinngɛ nɔn anwɔn ejɔle. ¹⁹ Ehi a, be kɔ fele Pɔlv be nɔn yɩ kɔ hɔ mgbain'n-mɔ mɔ be sie kulo nɔn anyunnun. Mgbain sɔ'n-mɔ, be fele bɛ "Ayelopazɩ mma". Be kɔ bisa Pɔlv ke: "Asɩ, e kɔala ke e kan ngehele fɔfɔle sɔ nɔn anwɔn ejɔle kaan kele yɛ ɔ? ²⁰ Ɔ sanlin ke, ninngɛ ngacile ngacile'n mɔ ɔ le kan yɩ nwɔn ejɔle e kele yɛ'n, ye kulo ke e tu yɩ bu." ²¹ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɩn Atenɩn ebele, kulomannɩn nɔn nyɔfɩve amannɩe ebɔ, ɔ nɔn amannɩe fɔfɔle etie ala y'ɔ ti bɛ like mɔ be yɔ ɔ.

²² Ehi, Pɔlv kɔ jinlan Ayelopazɩ mma'n-mɔ afian, yɩ nwan: "Atenɩn amma, m'an tɩ mɩn nyɩn m'an nenian dede a, anɩn emɔ ti menian mɔ be le kpɔnnde Nyanmian sakpa. ²³ Afɩ mele mɔ mɩn 'kpanza emɔ kulo nɔn asɩ mɩn nenian emɔ amɔvan'n-mɔ ninngɛ'n, m'an nwun ke b'a hele b'a gua amɔvan sua kɔn anwɔn ke: 'Ehi ti bɩsɩn bie mɔ ye nzɩ man yɩ'n di'e.' Inhin! Like sɔ'n mɔ emɔ sɩ yɩ nan kusɩ emɔ nzɩ man yɩ'n, yɩ nwɔn ejɔle yɛ mɩn 'ba han mɩn kele emɔ nɩn ɔ.

²⁴ "Nyanmian Kpili m'ɔ bɔli mân'n nɔn nun ninngɛ'n-mɔ kwalaaatin'n, ɔ ti anwunno nɔn asi'n mɩnlian. Sua mɔ sɔvanlan kɔ si kɔ man yɩ'n, nán nun y'ɔ da ɔ. ²⁵ Eɛe kusɩ ɔ'a nze man ke sɔvanlan gú'a yɩ nɔvan alie. Ɔ sanlin ke yɩ lili yɛ ɔ man kulo menian'n-mɔ kwalaa ngɔvan, ɔ man be de enwɔnmian ɔ man bɛ ninngɛ kwalaaatin ɔ. ²⁶ Ɔ nanndɩ kulo sɔvanlan kɔnmgbacein asɩ yɛ ɔ'a bɔ menian'n-mɔ kwalaa mɔ be wɔ asie nɩn asɩ nɩn ɔ. Elɔlɔe nɩn lika mɔ be 'tetanlan nɩn eyee eyee, ɔ'a hele yɩ kwalaaatin. ²⁷ Ɔ a yɔ yɩ sɔ maan menian'n-mɔ kpɔnnde yɩ, be tɩtɩ bɛ sa dede be nwun yɩ. Afɩ Nyanmian wɔ yɛ nun kɔn biala anwɔn kɔkɔ. ²⁸ Ɔ sanlin ke 'se ye ti menian an, ɔ fi yɩ.' Ejɔle kɔnmgbacein sɔ'n yɛ emɔ menian'n-mɔ mɔ be kele kalata'n heleli ɔ. Bɛ nwan: 'Yɛ kusɩ, ye di yɩ aflie'n bie.'

²⁹ "Kɛmɔ afɩ ye di yɩ aflie'n bie'n, nán man ye jɔnlin ke Nyanmian tɩ esika emanlan amɔvan, jete anaan ebɩe mɔ kulo sɔvanlan a bɔ yɩ ti anun ɔ'a yɔ ɔ. ³⁰ Nyanmian mmu man mele'n mɔ anɩn menian'n-mɔ nzɩ man ejɔle fiú'n kɔn. Nan sian di'e, ɔ le fele menian'n-mɔ mɔ be wɔ lika kwalaaatin'n ke be káci bɛ abalabɔ'n. ³¹ Afɩ, ɔ'a hele cian kɔn mɔ ɔ 'ba bua mân bɔndɩn'n ndee sɛsɛ sɩ ɔ. Yɩ ti, ɔ'a yɩ yɩ nwɔn sɔvanlan. Sɔvanlan sɔ'n, ɔ man ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ maan menian'n-mɔ kwalaa a nwun yɩ!"

³² Mɔ Pɔlv hanlin ewuetinngɛ ejɔle mɔ be tɩli'n, mmie-mɔ kɔ gɔlv yɩ nwɔn, mmie-mɔ kusɩ nwan: "Cian fɔfɔle ye kɔ tie wɔ ejɔle sɔ'n." ³³ Anɩn ke ɔ kpɩnlin yɔli mɔ Pɔlv fi bɛ nun ebele ɔ jasɩli nɩn anɩn. ³⁴ Nan kusɩ, bɛ nun mmie-mɔ falɩ bɛ nwɔn be bɔli Pɔlv eɛe be leli yɛ Mɩn be

lili. Bé mǎ be leli yé Mǎn be lili'n mmie-mǎ y'ǎ le Deninsi m'ǎ wǎ Ayelopazo nǎn anun bie'n. Balasua kǎn, be fele yí Damali nǎn mmiekun-mǎ.

18

Kolintí kulo nǎn asu

¹ Ehi anzin, Pǎlv fi Atenun ebele ǎ kǎ hǎ Kolintí kulo nǎn asu. ² M'ǎ juli elǎ'n, ǎ kǎ tǎ Zufu belenzua kǎn. Belenzua sǎ'n, be fele yí Akilasí. ǎ fi Pǎn mǎn nun. Yí yí'n li Pilisili. Bele mǎ be fi Itali mǎn nun ba a ǎ. ǎ sanlǎn ke belemgbín kpain'n mǎ be fele yí Kulodu nǎn a han ke Zufu'n-mǎ kǎlaatin fi Lǎmǎn kulo nǎn asu be tú. Pǎlv kǎ fa yí nwǎn kǎ bǎ bé. ³ Kemǎ bé junman'n mǎ be di'n nǎn Pǎlv di'e'n tí kǎn'n, afí be nwǎn tantí, Pǎlv nǎn bé be kǎ tanlǎn be kǎ li junman. ⁴ *Enwǎnmǎn ele cǎn daa, Pǎlv kan Nyanmǎn Anǎn Ejǎle'n Zufu'n-mǎ asǎnǎn sua nǎn anun. ǎ kulo ke Zufu'n-mǎ nǎn bé mǎ be tí man Zufu'n de ejǎle sǎ'n tǎ nun.

⁵ Nan mǎ Silasí nǎn Timote fi Masedwanǎn mǎn nun be walí tǎlǎ Pǎlv'n, Nyanmǎn Anǎn Ejǎle nǎn ala yé anǎn Pǎlv kan ǎ. ǎ kan yí yuein kele Zufu'n-mǎ ke Ngǎndefu'e'n y'ǎ le Zozi. ⁶ Ejǎle'n mǎ Pǎlv kǎ han'n, Zufu'n-mǎ bǎ yí. Be kpe Pǎlv nzǎba. Ehi a, Pǎlv kǎ wǎsu yí taladi'e'n-mǎ anun kǎ gua bé nwǎn, ǎ kǎ han kǎ hele bé ke: “Se emǎ minlin an, emǎ muonun bé ejǎle ǎ. Mǎn nzi man nun. Sian di'e, bé mǎ be tí man Zufu nǎn anwǎn yé mǎn kǎ ǎ.”

⁷ Mǎ Pǎlv hanlǎn sǎ yueli'n, ǎ fi ebele ǎ kǎ hǎ bian kǎn awulo. Bian sǎ'n, be fele yí Titiyusi Zusutusú. ǎ sǎ Nyanmǎn. Yí awulo'n mantan Zufu'n-mǎ asǎnǎn sua'n. ⁸ Nunhan kǎn, be fele yí Kilisipusi, ǎ tí Zufu'n-mǎ asǎnǎn sua nǎn asu kpain. ǎ nǎn yí awulo nǎn anun menian'n-mǎ kǎlaatin be kǎ fa bé nwǎn be kǎ man yé Mǎn. Kolintí ebele menian dǎn mǎ be tǎlǎ ejǎle'n mǎ Pǎlv hanlǎn'n, be falí bé nwǎn be manlǎn yé Mǎn ese be sǎnǎnǎn bé.

⁹ Ehi, kǎngǎe kǎn, yé Mǎn kǎ hǎn Pǎlv elalíe ǎ kǎ han kǎ hele yí ke: “Pǎlv, n'ε sulo, nan wǎ lili kan ejǎle'n kǎ wǎ nyunnun, n'ε muan wǎ nǎn. ¹⁰ ǎ sanlǎn ke mǎn nǎn wǎ yé ǎ san ǎ. Sǎnlan fí ngǎla man ke ǎ cǎ wǎ ǎ yǎ wǎ ete. Afí mǎn menian dǎn kpa wǎ kulo ehíka asu.”

¹¹ Mǎ yé Mǎn hanlǎn sǎ yueli'n, Pǎlv tanlǎnlǎn Kolintí ebele afu'e kǎn sala nsian ǎ heheleli menian'n-mǎ Nyanmǎn Anǎn Ejǎle'n.

¹² Ehi, mǎle mǎ anǎn Galíun tí Lǎmǎn kǎnmanna Akayi mǎn nun'n, Zufu'n-mǎ kǎ hǎ Pǎlv ati ahuan. Be nǎn yí kǎ hǎ awaa nun mgbain'n-mǎ aja sǎ. ¹³ Bé nwan: “Atǎn mǎ mala'n ngele man'n yé sǎnlan ehí kele menian'n-mǎ maan be sǎn sǎ be sǎ Nyanmǎn ǎ.” ¹⁴ Nan be hanlǎn ehí mǎ ahan Pǎlv 'buke yí nǎn'n, Galíun kǎ han kǎ hele Zufu'n-mǎ ke: “Se sǎnlan ehuan ejǎle anaan nyǎle ete bie ejǎle a, mǎn 'sie mǎn nzǎ mǎn tie emǎ, emǎ Zufu'n-mǎ. ¹⁵ Nan kemǎ ǎ'a yǎ dunman nǎn emǎ muonun bé mala nǎn anwǎn akpǎlwǎ esúe ejǎle'n, yí di'e emǎ ejǎle ǎ. Mǎn ngulo man ke mǎn di ejǎle sǎa-mǎ!” ¹⁶ Mǎ Galíun hanlǎn sǎ yueli'n, ǎ kǎ híhan bé nun. ¹⁷ Ehi a, Zufu'n-mǎ kǎlaatin kǎ sǎ Sǎsǎtenǎn m'ǎ tí Zufu'n-mǎ asǎnǎn sua nǎn asu kpain'n, be kǎ bǎ yí awaa nun ebele. Nan mǎ be 'bǎ yí'n, Galíun kǎ yí yí nyǎn sǎa tili.

Pǎlv 'ba sa kǎ Antiǎsu.

¹⁸ Ehi anzin, Pǎlv hyeli Kolintí ebele kpa. Elehǎn kǎn, ǎ kǎ sele anianman'n-mǎ atǎn. Mǎ be manlǎn yí atǎn'n, ǎ nǎn Akilasí nǎn Pilisili be kǎ fǎ meli kǎn anun be kǎ hǎ Sili mǎn nun. Asannan nǎn b'a tu bé bǎ'n, Pǎlv man be kpahí yí tí'n kulo'n mǎ be fele yí Sankele nǎn asu. ǎ sanlǎn ke, ǎ bǎbǎalí Nyanmǎn. ¹⁹ Be kǎ hǎ kǎ ju kulo'n mǎ be fele yí Efǎzi nǎn asu. ǎ kǎ yaci Akilasí nǎn Pilisili ebele. ǎ kǎ hǎ Zufu'n-mǎ asǎnǎn sua nǎn anun ǎ nǎn bé be kǎ han Nyanmǎn Anǎn Ejǎle'n. ²⁰ Be kǎ han be kǎ hele Pǎlv ke ǎ hyé ebele kaan. Pǎlv nwan cece. ²¹ Mǎ Pǎlv fi bé nwǎn ebele ǎ 'kǎ'n, yí nwan: “Se Nyanmǎn bǎa a, mǎn 'ba sa mǎn ba fua emǎ anwǎn.” ǎ kǎ fǎ meli nun Efǎzi ebele ²² ǎ kǎ hǎ Sezale. ǎ fi Sezale ebele ǎ kǎ hǎ asǎnǎn mǎa nǎn ahín ebisa Zoluzalemǎn elǎ. ǎ fi Zoluzalemǎn ǎ kǎ hǎ Antiǎsu. ²³ ǎ lili temǎn kaan ebele. Ese ǎ kǎ sa kǎ fa atǎn'n biegun. ǎ kǎ sǎnsǎn Galasi nǎn Filizi mǎn nun anun kulo kulo'n-mǎ asu, ǎ kǎ fofua anianman'n-mǎ kǎlaatin abǎsu, ǎ kǎ wowula bé anwǎnsele, ǎ kǎ man bé dedi'n kǎ hǎ yí nyunnun.

Apǎlsǎ 'ba hǎ Efǎzi nǎn Kolintí

²⁴ Ehi, Zufu belenzua kun kɔ a kɔ ju Efezi ebele. Belenzua sɔ'n be fele yí Apolɔsu. Ɔ fi Ezipiti mân nun anun kulo'n mɔ be fele yí Alegizandili nun asu. Apolɔsu ti sɔanlan m'ɔ si jɔjɔ ese ɔ si Eहेले Ejɔle'n kpa bɔkɔɔ. ²⁵ Be hanlɔn yé Mɔn Anvan Ejɔle be heleli yí. Ɔ le anwɔnndele ɔ kan ese ɔ kekele menian'n-mɔ Zozi anwɔn ejɔle'n fɔ́n. Nan kɔsu, Zvan esɔnian die nun ala y'ɔ si yí ɔ. ²⁶ Elehun kun, Zufu'n-mɔ asɔnin nun anun, Apolɔsu kɔ han ejɔle dede yí nvan kɔ tɔ. Mɔ Pilisili nun Akilasɔ tɔli ejɔle'n mɔ Apolɔsu hanlɔn'n, be kɔ fa yí be kɔ bɔ bé nwɔn. Be kɔ hehele yí Nyanmian atɔn'n yuein yuein kpa. ²⁷ M'ɔ yɔli sɔ'n, Apolɔsu yɔli ajɔnlɔn ke ɔ 'kɔ Akayi mân nun. Anianman'n-mɔ kɔ wowula yí anwɔnsele. Be kɔ hele kalata ke ɔ fá mân Kolɔntɔ asɔnin mma'n-mɔ. B'a hele yí kalata nun anun ke be sɔ Apolɔsu nun kanlanman. Mɔ Apolɔsu hɔli juli elɔ'n, bé mɔ Nyanmian a nwun bé nwɔn anwunnvoe maan b'a kaci yí menian'n, ɔ bukalɔ bé kpa. ²⁸ Ɔ sanlɔn ke ɔ kan ejɔle'n ɔ kekele nun Zufu'n-mɔ anyunnun ke b'a fun. Ɔ le Eहेले Ejɔle'n ɔ kele bé ke Zozi y'ɔ ti *Kilisi nun ɔ.

19

Efezi kulo nun asu

¹ Ehi, mɛle mɔ anɔn Apolɔsu wɔ Kolɔntɔ'n, Pɔlv nanndɔ Azi mân nun anun mmɔka'n-mɔ asu dede ɔ kɔ a kɔ ju Efezi kulo nun asu. M'ɔ juli ebele'n, ɔ kɔ nwun anianman mmie-mɔ, b'a fa bé nwɔn b'a man yé Mɔn. ² Pɔlv kɔ bisa bé ke: “Ke emɔ falɔ bé nwɔn be manlɔn yé Mɔn'n, asu emɔ a nyan Wawe Nwanzan-nwanzan nun ɔ?”

Mɔ Pɔlv bisalɔ bé sɔ'n, bé nwan: “Ye tɔli man ke be fele like bie Wawe Nwanzan-nwanzan bɔbɔ.”

³ Ehi a, Pɔlv kɔ bisa bé ke: “Anɔn esɔnian benin yê be sɔnɔnlɔn emɔ ɔ?”

Bé nwan: “Zvan esɔnian die'n yê b'a sɔnin yé ɔ.”

⁴ Mɔ be hanlɔn sɔ'n, Pɔlv nwan: “Bé mɔ be kɔ kaci bé abalabɔ'n mɔ be kɔ fa bé nwɔn be kɔ man Nyanmian'n, bé yê Zvan sɔnin bé ɔ. Ese anɔn ɔ le kan kele Izalayɛ mân'n ke sɔanlan kun fi yí nzin ɔ le ba. Sɔanlan sɔ'n m'ɔ di ke be de yí be di'n, be fele yí Zozi.”

⁵ Mɔ Pɔlv hanlɔn sɔ mɔ be tɔli'n, be kɔ man be kɔ sɔnin bé wɔ yé Mɔn Zozi dunman nun.

⁶ Mɔ be sɔnɔnlɔn bé yueli'n, Pɔlv kɔ fa yí sa'n kɔ fua bé nwɔn be kɔ nyan Wawe Nwanzan-nwanzan'n. Be kɔ han anɛ ngacile ngacile ese Nyanmian kɔ fa ejɔle kɔ wula bé nvan be kɔ han. ⁷ Be ti kɔ yɔ menian bulu nun nnyuan.

⁸ Ehi anzin, Pɔlv kɔ hɔ Zufu'n-mɔ asɔnin sua nun anun. Ebele asu sala nsan, ɔ nzulo man nun, ɔ kan Nyanmian Belemgbin Mân nun anwɔn ejɔle ɔ kele bé maan bé kɔsu be de be di.

⁹ Ejɔle'n mɔ Pɔlv kan'n nvalɔ man mmie-mɔ anwɔn ese be ngulo man ke be de be di. Be kan yé Mɔn atɔn nun anwɔn ejɔle ete ete asɔnin sua nun anun. Ehi ati, Pɔlv kɔ yaci bé. Ɔ nun bé mɔ b'a le yé Mɔn b'a li'n kɔ hɔ. Anɔn sukulu kun wɔ ebele, be fele yí Tilanunsi sukulu. Sukulu sɔ nun anun yê cian daa Pɔlv kan Nyanmian Anvan Ejɔle nun ɔ. ¹⁰ Ɔ heleli like ebele dede afɔe nnyuan. Ɔ man bé kwalaa mɔ be wɔ Azi mân nun anun'n, Zufu ɔ, bé mɔ be ti man Zufu ɔ, be tɔli yé Mɔn Anvan Ejɔle'n.

Seva amma mmelenzua'n-mɔ anwɔn ejɔle'n

¹¹ Ehi, anɔn Nyanmian nanndɔ Pɔlv sɔ ɔ yɔ asinbenwɔn ninnge mgbili mgbili kpa.

¹² Ɔ man hanmɔntɔ duku anaan etanlan m'ɔ kɔ han Pɔlv anwɔnnaan'n, se be fa be kan nwuluwafɔe'n-mɔ a, nwuluwafɔe'n-mɔ anwɔn sa, ese wawe ete'n-mɔ fi bé nun tu.

¹³ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn Zufu mmie-mɔ kɔ kulo kulo'n-mɔ asu be fɔan wawe ete'n-mɔ fi nwuluwafɔe'n-mɔ anɔn. Zufu sɔ'n-mɔ kɔsu nwan be 'fa yé Mɔn Zozi dunman'n be fɔan wawe ete'n-mɔ. Yí ti, be kan be kele wawe ete'n-mɔ ke: “Zozi mɔ Pɔlv kan yí ejɔle'n dunman nun, mín nwan emɔ fíte!” ¹⁴ Bé mɔ anɔn be le di junman sɔ'n, be ti mma mmelenzua nsu. Bé si'n li Seva, ɔ ti Zufu'n-mɔ anɔn tɛɛyifɔe kpain'n kun. ¹⁵ Mɔ be hanlɔn sɔ'n, wawe ete'n nwan: “Mɔn si Zozi ese mɔn si Pɔlv kɔsu. Nan emɔ, nwan menian die y'ɔ le emɔ?” ¹⁶ Ehi a, sɔanlan'n mɔ wawe ete'n wɔ yí nun'n kɔ ti kɔ tɔ bé su. Yí sa kɔ hɔala bé kwalaaatin, ɔ kɔ hele bɛ yale kpa dede be fi sua nun anun be 'nwanndi a, anɔn bé nwɔn gua sɔ b'a bɔta bɔta.

¹⁷ Efɛzi amma, Zufu o, m'ɔ ti man Zufu o, bé kwalaa be kɔ ti ejɔle sɔ'n, esulo kɔ han bé. Eɛe be kɔ man yé Mɪn Zozi anyɪnnzɔ kpa. ¹⁸ Bé dɔvɔn mɔ be falɪ bé nwɔn be manlɪn yé Mɪn'n, be ba be kan bé nyɔlie ete'n-mɔ bagua nɪn anun. ¹⁹ Menian'n-mɔ dɔvɔn mɔ anɪn be yɪ jiliwa'n nɔn bé jiliwa kalata'n-mɔ kɔ a. Be kɔ yala yɪ menian'n-mɔ kwalaa anyunnun ebele. Be kɔ sɪsɪn be kɔ nwun kalata sɔ'n-mɔ gua, ɔ ti esika jete mma akpu abulanun. ²⁰ Anɪn ke ɔ kpɪnlɪn yɔli mɔ tunmin sɔ nɔn anwɔnsele sɔ yé Mɪn Anvan Ejɔle'n teleli nɪn anɪn.

Efɛzi kulo'n 'ba fannyan

²¹ Ehi anzin, Pɔlv kɔ fua ke ɔ 'kpe nun Masedvanɪn nɔn Akayi mɔn nɪn anun ɔ kɔ Zoluzalemɔn. Ehi ka ati, yɪ nwan: “Se mɪn kɔ mɪn ju elɔ a, ɔ di ke mɪn kɔ Lɔmɔn kɔsɔ.”

²² Ehi a, ɔ kɔ svan yɪ mmɔkafɔe'n-mɔ anun nnyuan, Timote nɔn Elasi. Nan yɪ muonun yɪ Pɔlv, ɔ kɔ ha Azi mɔn nɪn anun ebele kaan biekun.

²³ Mele sɔ'n, yé Mɪn Anvan Ejɔle'n dunman nun, Efɛzi kulo'n kɔ fannyan. ²⁴ Anɪn bian kɔn wɔ ebele, be fele yɪ Demetiliyusi. ɔ ti junnvɔe. ɔ fa jete ɔ bɔ bɔsvɔn balasua'n mɔ be fele yɪ Aateminsi'n sua mma mma. ɔ nɔn bé mɔ be di junman sɔ'n nyan nun esika kpili kpa. ²⁵ Elehɔn kɔn, Demetiliyusi kɔ yia yɪ menian'n-mɔ nɔn junnvɔe ehɪnlɪn-mɔ. ɔ kɔ fa kɔ tɔ bé nyunnun ke: “Ebia-mɔ, emɔ sɪ ke yé ekpasie'n fi junman ehi. ²⁶ Nan kɔsɔ, like mɔ bian'n mɔ be fele yɪ Pɔlv yɔ'n, emɔ ti eɛe emɔ nwun yɪ. Nán ke Efɛzi ewa angɔnmɪn ɔ, nan Azi mɔn'n kwalaa anun, Pɔlv sɔ'n nanndɪ nun ɔ kan ke amvan'n mɔ menian'n-mɔ sɔ'n, ɔ ti mgban. Menian dɔvɔn a le yɪ ejɔle nɪn a tɔ nun. ²⁷ Ejɔle sɔ'n kvala ke ɔ man yé junman'n tɔ, eɛe ɔ kvala ke ɔ man bɔsvɔn kpili Aateminsi sua'n m'ɔ le dunman'n minlɪn. Bɔsvɔn Aateminsi mɔ Azi mɔn nɪn anun nɔn eyuadi nɪn anun bé kwalaa be sɔ'n, svanlan fɪi le ngɔ bɔ yɪ dunman kɔn!”

²⁸ Mɔ Demetiliyusi hanlɪn sɔ mɔ be tɪlɪ'n, eya kɔ a, anɪn be le tetian be kan ke: “Efɛzi amma, yé bɔsvɔn Aateminsi'n ti kpili o! Efɛzi amma yé bɔsvɔn Aateminsi'n ti kpili o!”

²⁹ Ejɔle sɔ'n kɔ fannyan kulo bɔndɪn nɪn anun. Bé kwalaa be kɔ tu woo be kɔ hyɔn Gayiyusi nɔn Alisitaki, bé nvan y'ɔ le lika mɔ be yia be kan bé ngɔhua'n. Gayiyusi nɔn Alisitaki fi Masedvanɪn mɔn nɪn. Be ti Pɔlv amanngɔn. Be nɔn yɪ yé ɔ kɔ yɪ atɪn'n-mɔ. ³⁰ Pɔlv kulo ke ahan ɔ fite bagua nɪn anyunnun, nan yé Mɪn menian'n-mɔ a mman man yɪ atɪn. ³¹ Yɪ manngɔn mmie-mɔ kɔ bele yɪ ngalie ke n'ɔ kɔ lika mɔ menian'n-mɔ a yia'n. Yɪ manngɔn sɔ'n-mɔ fi Azi mɔn nɪn anun, be di awaa junman.

³² Temɔn sɔ'n, anɪn lika mɔ b'a yia elɔ a yɔ beje beje kpa. Menian mmie-mɔ le tɪan be kan ejɔle kɔn, anɪn mmie-mɔ kɔsɔ le tɪan be kan ejɔle fɔfɔle. Bé nun mmie-mɔ dɔvɔn nzi man like mɔ yɪ ti yé b'a yia'n bɔbɔ. ³³ Ehi a, be kɔ svɔsɔ ejɔle nɪn asɔ be kɔ han be kɔ hele Zufu bian kɔn. Bian sɔ'n, be fele yɪ Alegizandɪli. Anɪn Zufu'n-mɔ le wowula yɪ bu ke ɔ fite bagua nɪn anyunnun. Mɔ Alegizandɪli fiteli bagua nɪn anyunnun'n, ɔ kɔ tɔ yɪ sa ke be gúa diin nán ɔ 'kan ejɔle ɔ kele bé. ³⁴ Mɔ menian'n-mɔ nwunlɪn ke ɔ ti Zufu'n, bé kwalaa bé bu kɔ yɔ kɔn be le tɪan be kan ke: “Efɛzi amma, yé bɔsvɔn Aateminsi'n ti kpili o! Efɛzi amma, yé bɔsvɔn Aateminsi'n ti kpili o!” Be le etian sva dede kɔ yɔ dɔhyɔli nnyuan.

³⁵ Yɪ be-yue-asie, kulo nɪn asɔ kpɔmanfɔe'n kɔ yɔ kɔ man be kɔ gua bé ahɔnlɪn asɪ. Yɪ nwan: “Efɛzi amma, svanlan benin y'ɔ nzi man ke Efɛzi kulo'n yé ɔ sisa bɔsvɔn kpili Aateminsi sua'n nɔn yɪ abaaba'n m'ɔ fi nyanmiansɔ ɔ'a ju nɪn ɔ? ³⁶ Svanlan fɪi ngɔala ɔ nzu man yɪ nwɔn akpɔlvwa. Yɪ ti, emɔ gúa bé ahɔnlɪn asɪ nán b'a nzeɔɪ man like. ³⁷ ɔ sanlɪn ke menian'n-mɔ mɔ emɔ nɔn bé a a ewa'n, b'a nwua man amvan sua'n-mɔ anun ninngɛ, eɛe b'a ngan man bɔsvɔn Aateminsi kɔsɔ anwɔn ejɔle ete. ³⁸ Se Demetiliyusi nɔn yɪ junnvɔe'n-mɔ kulo ke be sanman svanlan an, ɔ le cɪan mɔ mgbain'n-mɔ tanlan asɪ be di ejɔle ɔ. Anɪn lika mɔ be kvala ke be nɔn bé ejɔle'n kɔ nɪn anɪn! ³⁹ Se Ejɔle biekun wɔ ebele a, anɪn mgbain'n-mɔ yia a, emɔ kɔ fa kɔ tɔ bé nyunnun. ⁴⁰ Afɪ like mɔ y'a yɔ yɪ ene'n, be kvala ke be tɔn yé svan ke y'a jasɔ awaa akɔmɪn anun. ɔ sanlɪn ke, se be bisa yé like mɔ yɪ ti yé y'a yia nɪn an, ye ngɔ hɔala man yɪ nvan tu nán y'a sa yé nɪn.” ⁴¹ Mɔ kpɔmanfɔe'n hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ kɔ man be kɔ sanndɪ.

20

Pɔlv 'ba tu atɪn

¹ Ehi, ɔ yɔli mɔ kulo nɪn anun gualɪ diin'n, Pɔlv kɔ yia yɛ Mɪn menian'n-mɔ. ɔ kɔ wowula bɛ anwɔnsɛɛ, ɔ nun bɛ, bɛ kɔ li ngaliɛ, cuein yɛ ɔ hɔli Masedvanɪn mɔn nun ɔ. ² ɔ kɔ nanndɪ ɛbɛɛ mɔn sɔ nɪn anun ɔ kɔ han ɛjɔɛ dɔvɔn ɔ kɔ wowula yɛ Mɪn menian'n-mɔ anwɔnsɛɛ. Mɔ Pɔlv wowulalɪ bɛ anwɔnsɛɛ yueli'n, ɔ kɔ hɔ Gelesi mɔn nun ³ ɔ kɔ li ɛbɛɛ sala nsan. Mele mɔ ahan ɔ fi ɛbɛɛ ɔ 'kɔ Sili mɔn nun'n, bɛ kɔ yɪ yɪ anzɔti kɛ Zufu'n-mɔ a hɔ yɪ ti ahuan. Ehi a, Pɔlv kɔ yɔ ajɔnlɪn kɛ ɔ di kɛ ɔ sa yɪ nzin ɔ sɪn Masedvanɪn mɔn nun. ⁴ Mɔ ɔ 'ba'n, menian mɔ bɛ walɪ somanlɪn yɪ dede bɛ juli Azi mɔn nun'n y'ɔ le Sopateɛ m'ɔ fi Belee kulo nɪn asu mɔ yɪ sɪ y'ɔ le Pilusi'n, Alisitakɪ nɔn Segundusi mɔ bɛ fi Tesaloninki kulo nɪn asu'n, Gayiyusi m'ɔ fi Delɪvɔ kulo nɪn asu'n nɔn Timote, Tisiki nɔn Tolofimɔn mɔ bɛ fi Azi mɔn nun'n. ⁵ Bɛ kɔ li mɔvɔ yɛ nyunnun Tolowasi kulo nɪn asu bɛ le nwɔnndɛ yɛ ɛbɛɛ. ⁶ Mɔ bɛ lili *Pakɪ fetɪ'n yueli'n, mɪn nɔn Pɔlv yɛ kɔ tu yɛ bu Filipu kulo nɪn asu. Yɛ la asue nyɪnsu dede cɪan nnun nɔn y'a ju Tolowasi y'a tu ɛhɪnlɪn-mɔ. Mɔ yɛ juli Tolowasi'n, yɛ lili ɛbɛɛ mɔɛ kɔn.

Etisusi ewuetinngɛ'n

⁷ Ehi, mɔɛ'n, yɛ yialɪ yɛ Mɪn alɛ nɪn anwɔn. Pɔlv kɔ han ɛjɔɛ ɔ kɔ hele asɔnɪn mma'n-mɔ. Kemɔ alɛ cɪn an, anɪn ɔ di kɛ Pɔlv kɔ'n, ɔ kɔ han ɛjɔɛ dede bɛ kɔ bɔ kɔ yɔ alimunnun. ⁸ Anɪn kanlannɛ dɔvɔn kpa wɔ awaa nɪn asu sua'n mɔ y'a yia nun nɪn anun. ⁹ Mele mɔ Pɔlv 'kan ɛjɔɛ'n, anɪn kpafɛɛ kɔn ti menzɛɛ nɪn anɔvan ɔ le dafɪ kpa. Kpafɛɛ sɔ'n, bɛ fele yɪ Etisusi. Etisusi fi awaa'n m'ɔ wɔ sɔ ngokɔn ngokɔn nsan'n, ɔ kɔ tɔ asɪ. Bɛ 'kuku yɪ sɔ a, Etisusi a wu. ¹⁰ Ehi a, Pɔlv kɔ ju asɪ ɔ kɔ han yɪ nwɔn asɪ ɔ kɔ fa Etisusi yɪ sa sɔ, yɪ nwan: “Nɔn bɛ di yalɛ, ɔ sanlɪn kɛ ɔ wuli man!” ¹¹ M'ɔ yɔli sɔ'n, Pɔlv salɪ fɔli awaa nɪn asu. ɔ kɔ bu kpa'n ɔ kɔ li. ɔ kɔ han ɛjɔɛ dede alɛ kɔ hɪn. Mɔ alɛ hɪnlɪn'n yɛ ɔ hɔli ɔ. ¹² Kpafɛɛ'n dɪɛ, bɛ nɔn yɪ 'ba a, anɪn yɪ nyɪn wɔ sɔ. ɔ man bɛ kwalaa bɛ lɔvɔ cɪcɪli kpa.

¹³ Ehi, Pɔlv kɔ fa bɛ ja nun atɪn'n m'ɔ kɔ kulo'n mɔ bɛ fele yɪ Asɔsɔ nɪn asu. Yɛ dɪɛ, yɛ kɔ fu meli nun yɛ kɔ li mɔvɔ yɪ nyunnun Asɔsɔ ɛɔ. Afɪ Pɔlv helehɪ kɛ yɛ yɪa ɛbɛɛ nɔn y'a fa yɪ meli nɪn anun. ¹⁴ Mɔ Pɔlv walɪ tɔli yɛ Asɔsɔ ɛbɛɛ'n nɔn y'a fa yɪ meli nɪn anun y'a hɔ kulo'n mɔ bɛ fele yɪ Mintilɛnɪn nɪn asu. ¹⁵ Yɛ juli Mintilɛnɪn mɔ alɛ hɪnlɪn'n, yɛ la sɔ dede yɛ kɔ ju kulo'n mɔ bɛ fele yɪ Kio nɪn anɔvan nun. Alɛ hɪnlɪn biekun, yɛ kɔ ju kulo'n mɔ bɛ fele yɪ Samɔsɔ nɪn asu. Alɛ hɪnlɪn biekun, yɛ kɔ ju kulo'n mɔ bɛ fele yɪ Minle nɪn asu. ¹⁶ Afɪ Pɔlv fualɪ kɛ bɛ ju Efɛzɪ kulo nɪn asu ɛbɛɛ a, bɛ njinlan man nɔn b'a nga man Azi mɔn nun anun ɛbɛɛ. Kɛ ɔ kɔ yɔ nɔn ɔ'a ju Zoluzalɛmɔn kulo nɪn asu ndɛ *Pantekɔvɔ fetɪ cɪan'n, ɛhɪ yɛ anɪn Pɔlv le jɔnlɪn ɔ.

Pɔlv nɔn Efɛzɪ asɔnɪn nɪn asu mgbain'n-mɔ 'ba li ngaliɛ

¹⁷ Mɔ yɛ juli Minle'n, Pɔlv kɔ tu Efɛzɪ asɔnɪn nɪn asu mgbain'n-mɔ ngaliɛ kɛ bɛ bɔla a tu yɛ Minle ɛbɛɛ. ¹⁸ Bɛ walɪ juli ɛbɛɛ a, Pɔlv nwan: “ɔ bɔ yɪ bu alimɔvɔ cɪan mɔ n juli Azi mɔn nɪn anun'n, kɛ m gbɪnlɪn mɪn nɔn ɛmɔ yɛ nanndɪlɪ'n, ɛmɔ sɪ. ¹⁹ M'an bebɛɛ mɪn nwɔn yɛ Mɪn ɛsɔɛ nɪn anun, mɪn titɪ mɪn nyɪn ɛmɔn mɪn sa nɪn, ɛsɛ Zufu'n-mɔ man n nwunlɪn amannɪnhunlɪn. ɔ sanlɪn kɛ anɪn bɛ kɔ mɪn ti ahuan. ²⁰ ɛmɔ sɪ kɛ like m'ɔ ti kpa man ɛmɔ'n, m'an va man fɪi m'an via man ɛmɔ. M'an han yɪ kwalaa m'an hele ɛmɔ bagua nun ɔ nɔn ɛmɔ awulo'n-mɔ anun. ²¹ M'an han m'an hele bɛ mɔ bɛ ti Zufu nɔn bɛ mɔ bɛ ti *Geleki'n kɛ bɛ nɔn bɛ nwɔn bɛ kɔci bɛ abalabɔ'n wɔ Nyanmɪan anwɔn ɛsɛ bɛ lɛ yɛ Mɪn Zozi Kilisi bɛ lɪ.

²² “Kɪkaala dɪɛ, n dɪ kɛ sɔvanlan mɔ b'a cɪcɪ yɪ ɔ, Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n le cɔvɪn mɪn kɔ Zoluzalɛmɔn, mɪn nzɪ man ɛjɔɛ mɔ ɔ 'ba tu mɪn ɛɔ ɔ. ²³ Mɔ mɪn sɪ nɪn ala y'ɔ le kɛ, kulo biala mɔ n gɔ ju sɔ'n, Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n kan keɛ mɪn kɛ bɛ lɛ ba tu mɪn fiadɪ ɛsɛ mɪn 'ba nwun nyinlinlin. ²⁴ Nan mɪn dɪɛ, nɔn mɪn ngɔvan'n y'ɔ ti mɪn cɪnnjin ɔ. Nyanmɪan anwunnvoe ɛsɛ ɛjɔɛkpa'n mɔ yɛ Mɪn Zozi a fa a wula mɪn sa nɪn kɛ m mɔ n

géle menian'n-mə'n, ke ɔ kɔ yɔ nán m'an li junman sɔ'n dede m'an gua yí bu'n, ehi y'ɔ ti mɪn cɪnnjɪn ɔ.

²⁵ “Sian diɛ, mɪn sɪ ke emɔ mɔ m'an tanlan emɔ afian m'an bɔ Nyanmɪan Belemgbin Mân nɪn anwɔn ejɔle m'an hele emɔ'n, emɔ le ngɔ nwun man mɪn nyunnun kón. ²⁶ Yí ti, mɪn kan mɪn kele emɔ ene ke emɔ anun kɔn m'ɔ kɔ minlin'n, mɪn nzɪ man yí ejɔle nun. ²⁷ ɔ sanlɪn ke Nyanmɪan afɔtu'n kɔalaatin, m'an tu emɔ, m'an nva man fíi m'an nvia man emɔ. ²⁸ Yí ti, emɔ nían bé nwɔn ye eɛe be nían menian'n-mɔ kɔalaatin mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan nɪn a fa a wula emɔ asa nun nɪn asɔ kpa. Emɔ nían Asɔnɪn'n mɔ Nyanmɪan a man yí kunnun Baa nɪn a wu a to yí ti ngɔan nɪn asɔ kpa. ɔ sanlɪn ke Asɔnɪn sɔ'n ti yí muonun yí diɛ.

²⁹ “Mɪn sɪ ke mɪn kɔ a, menian anwɔn esulo ke naan bedi 'ba wɔlɔ emɔ afian be fannyan asɔnɪn mma'n-mɔ anun. ³⁰ Emɔ muonun afian, menian 'ba jasɔ be kan ato ejɔle be man dedi mma'n-mɔ si bé sɔ. ³¹ Yí ti, emɔ káci be sísa bé nwɔn. ɔ sanlɪn ke, kɔngɔe nɔn eyua dede afɔe nsan, mɪn nɔan wɔ sɔ m'an tu emɔ anun kɔn biala fɔɔ. Mɪn 'tu emɔ fɔɔ a, anɪn mɪn sun.

³² “Afi sian diɛ, mɪn fa emɔ mɪn wula Nyanmɪan asa nun. ɔ kɔala ke ɔ man yí anwunnvoe esíe ejɔle'n buka emɔ, eɛe emɔ asa kan ajâ'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a sie bé kwalaa mɔ be ti yí diɛ'n. ³³ Mɪn nyɪn a mmɔlɔ man sɔanlan fíi esika, anaan taladiɛ. ³⁴ Emɔ muonun sɪ ke n ne mɪn sa n nili junman n nyanlɪn like mɔ anɪn mɪn nɔn mɪn manngɔn'n-mɔ y'a mian yí nwɔn'n. ³⁵ M'an yɔ yí sɔ m'an man emɔ a nwun yí nyunnun nɔn yí nzin'n kɔalaatin ke ɔ fata ke ye di junman sɔa ye buka ehianfɔe'n-mɔ. Anɪn yé ti kacɪ ejɔle'n mɔ yé Mɪn Zozi hanlɪn'n. Yí nwan: ‘Sɛ e fa man an, salɛ wɔ nun tala mɔ be le fa be man wɔ'n.’ ”

³⁶ Mɔ Pɔlɔ hanlɪn sɔ yueli'n, ɔ nɔn bé be kɔ gua bé nanngɔnlɔnman asɪ ɔ kɔ yɔ asɔnɪn. ³⁷ Bé kwalaa be le esuan be kɔ tɔ Pɔlɔ nun be kɔ li ngaliɛ. ³⁸ Albabɔ'n m'ɔ hanlɪn bé'n y'ɔ le mɔ Pɔlɔ hanlɪn hele bé ke be le ngɔ nwun man yí nwɔn kón'n. Ehi anzin, be hɔli gualɪ yí atɪn dede ɔ fɔli meli nɪn anun.

21

Pɔlɔ 'ba hɔ Zoluzalemɔn

¹ Ehi, mɔ ye nɔn bé ye lili ngaliɛ yuelɪ mɔ ye sanndɪli'n, meli'n falɪ yé fɔ́ɔn dede yí nɔan y'ɔ le lika'n mɔ be fele yí Kɔsɔ'n. Alíe hɪnlɪn, ye kɔ tu yé bu ebele ye kɔ ju lika'n mɔ be fele yí Lodi'n. Eɛe ye fi ebele, ye kɔ ju kulo'n mɔ be fele yí Patala nɪn asɔ. ² Mɔ ye juli ebele'n, anɪn meli kɔn le kɔ Feninsi mân nun. Ye kɔ fɔ nun, cuein yê ye hɔli ɔ. ³ Ye hɔli dede mɔ ye 'mantan Sipɔlɔ mân'n, mɔ anɪn ye gua meli nɪn anun yé nyɪn tua yí'n, ye kɔ sɪn asue afian kpɔle mân sɔ nɪn abɔ asɪ nán y'a tɔ yé ti Sili mân nun. Ye hɔli dede mɔ ye juli kulo'n mɔ be fele yí Tii nɪn asɔ'n, meli'n kɔ si asɪ. Afi anɪn ebele y'ɔ di ke be ye nɪn ninngɛ'n be gua ɔ. ⁴ Ye kɔ nwun yé Mɪn menian, ye kɔ li mɔle kɔn bé nwɔn ebele. Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔ man be kɔ han be kɔ hele Pɔlɔ ke n'ɔ kɔ Zoluzalemɔn. ⁵ Nan mɔ ye lili mɔle kɔn yuelɪ mɔ ye 'kɔ'n, be nɔn bé ye nɔn bé mma'n-mɔ, bé kwalaa be kɔ hɔ yé atɪn egua dede kulo'n tiba. Ye kɔ gua yé nanngɔnlɔnman asɪ jenvie nɪn anɔan ye kɔ yɔ asɔnɪn. ⁶ Ye yɔli asɔnɪn yuelɪ mɔ ye lili ngaliɛ'n, ye kɔ fɔ meli nɪn anun yê be salɪ hɔli awulo ɔ.

⁷ Ye kɔ tu yé bu Tii ebele, yé nɔan y'ɔ le kulo'n mɔ be fele yí Pɔtolemayisi nɪn asɔ. Mɔ ye juli ebele'n, ye hɔli bisalɪ anianman'n-mɔ ahɪn ye kɔ li cɪan kɔn bé nwɔn ebele. ⁸ Mɔ alíe hɪnlɪn'n, ye kɔ sa ye kɔ fɔ meli nɪn anun, yé nɔan y'ɔ le kulo'n mɔ be fele yí Sezale nɪn asɔ. Mɔ ye juli ebele'n, ye kɔ sike Filipɔ m'ɔ bɔ Ejɔlekpa'n kpaye nɪn awulo. Filipɔ wɔ menian nsɔ'n mɔ Zoluzalemɔn elɔ asɔnɪn'n kpali bé nɪn anun bie. ⁹ Anɪn Filipɔ le mma mmalasua muan nnan. Mma mmalasua muan nnan sɔ'n-mɔ di Nyanmɪan kpɔman.

¹⁰ Ye lili kɔ yɔ elesan kɔn ebele. Temɔn sɔ'n, kpɔmanfɔe belenzua kɔn fi Zude mân nun ɔ kɔ a. Bian sɔ'n, be fele yí Agabisi. ¹¹ ɔ walɪ tɔli yé a, ɔ kɔ le Pɔlɔ beletɪ'n. ɔ kɔ fa kɔ hyɪ yí muonun yí sa nɔn yí ja'n-mɔ. Yí nwan: “E 'nwun ejɔle mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n

le kan'n: 'Svanlan'n m'ò le beletì ehi'n, Zufu'n-mò mò be wò Zoluzalemòn elò'n, be 'ba hyi yí sa non yí ja'n-mò sò be fa yí be wula bé mò be nzi man Nyanmian nín asa nun.' "

¹² Mò Agabisi hanlín sò mò ye tili'n, ye non anianman'n-mò mò be wò Sezale ebele'n, ye kò han ye kò hele Pòlv ke n'ò kò Zoluzalemòn. ¹³ Mò ye hanlín sò'n, nán Pòlv a bua yé ke: "Ò yò se mò emò le sun be man mín nwòn bubu mín ò? Se be 'ci mín sa non mín ja, anaan se be 'kun mín bòbò wò yé Mìn Zozi dunman nun an, m'an bòbò mín nwòn."

¹⁴ Kemò ye hanlín ngo ye hanlín njin mò Pòlv a ndie man'n, ye yacili yí. Ejòle mò ye hanlín'n y'ò le ke: "Mò yé Mìn kulo'n, man ò yó sò!"

¹⁵ Mò cian kaan'n mò ye lili yí ebele'n yueli'n, ye kò sesie yé nwòn ye kò fa Zoluzalemòn atin'n. ¹⁶ Mò ye 'kò'n, yé Mìn menian'n-mò mò be wò Sezale ebele'n mmie-mò non yé yê ò hòli ò. Mò ye juli elò'n, be non yé kò hò kò sike bian kòn. Bian sò'n, be fèlè yí Munnason. Ò fi Sipòlv mân nun. Ò falì yí nwòn manlín yé Mìn a hye.

Pòlv 'ba hò fua Zvakì anwòn

¹⁷ Mò ye juli Zoluzalemòn ebele'n, anianman'n-mò sòli yé nun kanlanman kpa. ¹⁸ Mò alíe hínlín'n, Pòlv non ye kò hò Zvakì awulo elò. Ye 'kò a ju a, anin asónin nín asò mgbain'n-mò a yia ebele. ¹⁹ Pòlv kò bisa bé ahún yê junman'n kwalaa mò Nyanmian a li wò bé mò be tí man Zufu nín afian'n, ò kò sòsò sò ò kò han yí kwalaa ò kò hele bé.

²⁰ Mò Pòlv anvan tòli'n, be kò yi Nyanmian aye, ese bé nwan: "Nian, anianman, Zufu akpu kò yò nye nye a fa bé nwòn a man yé Mìn. Nan kòsò, bé mala ejòle'n te tí bé cinnjin. ²¹ B'a han b'a hele Zufu sò'n-mò ke, ε 'kele like a, ε kan kele Zufu'n-mò kwalaaatín mò be gugua mân mân'n-mò asu'n ke be káci bé nzin be sí Moyizì mala'n, nán be kpe bé mma'n-mò mmian nun, ese nán be di Zufu'n-mò mala'n-mò asu. ²² Ye 'yò se? Afi, yí biala, be 'tí ke a ju ewa. ²³ Yí tí, atin'n mò ye 'ba hele wó'n, sin sò. Ye le menian nnan ewa, b'a bòbò Nyanmian. ²⁴ E non bé hó tú bé nwòn efian nán tua bé tí kale'n maan be nyán atin be kpá bé tí'n. Yí die anin bé kwalaa be nwun yí ke ato yê b'a li b'a tó wó bò ò, nán wó muonun ε di *Moyizì mala nín asu. ²⁵ Nan bé mò be tí man Zufu mò b'a fa bé nwòn b'a man yé Mìn Zozi'n, ejòle mò ye nwan selì yí nwòn, mò ye heleli ye hanlín ye heleli bé'n y'ò le ke nán be di amvan sò naan, nán be di naan non yí moja'n non cunmun, ese nán be yò satilifòe nyòliè."

²⁶ Ehi a, Pòlv non menian nnan sò'n-mò kò hò. Mò alíe hínlín'n, Pòlv non bé be kò bò bé efian etue nín abò. Mò be bòli yí bò'n, Pòlv kò hò Nyanmian awulo elò ò kò hele cian mò be 'gua efian etue nín abò be yi bé nun kòn biala ati tée'n.

Zufu'n-mò 'ba hyi Pòlv Nyanmian awulo nín anun

²⁷ Ehi, be bòli efian etue nín abò dede mò ò 'ju yí cian nsu'n, Zufu'n-mò mò be fi Azi mân nun'n kò nwun Pòlv Nyanmian awulo nín anun. Be kò wowula bagua nín abò be kò hyi Pòlv. ²⁸ Anin be le tetian be kan ke: "Izalayè amma, emò bála a bòka yé o! Yé sa a han svanlan'n m'ò nanndì nun ò kan ejòle ete ò tia Izalayè mân'n, Moyizì mala'n non Nyanmian awulo'n. Ese be nían, ò'a man bé mò be tí man Zufu nín a wòlv Nyanmian awulo nín anun ò'a man efian a han líka nwannzan-nwannzan ehi!"

²⁹ Anin be le kan sò, ò sanlín ke be nwunlín Tolofimòn m'ò fi Efèzi'n non Pòlv kulo nín anun. Be jònlín ke anin Pòlv a fa yí a wòlv Nyanmian awulo nín anun.

³⁰ Kulo bòndín nín anun kò fannyan. Yí bê ò, yí fama ò, menian'n-mò kò tu woo. Be kò sò Pòlv be kò fa yí Nyanmian awulo nín anun be kò fite be kò tótvò anvan nín anun ebele ala. ³¹ Anin be le kpòndè be kun Pòlv, nán ngaliè a tó Lòmòn nzalafu'n-mò kpain nín elò ke Zoluzalemòn kulo bòndín'n le sò. ³² Ebele ala, ò kò hohuan nzalafu'n-mò non bé mgbain'n-mò anvan be kò kpò bagua'n. Mò bagua'n nwunlín nzalafu'n-mò non bé kpain'n, be kò yaci Pòlv ebúe.

³³ Ehi a, nzalafu kpain'n kò hyòvín kò kpunngè Pòlv, ò kò man atin ke be gúa yí sa ngònzòngònzò nnyuan. Mò be gualì yí sa ngònzòngònzò'n, nzalafu kpain'n kò bisa yí svanlan ehòle kòn m'ò tí'n ò non like mò ò'a yò'n. ³⁴ Mò nzalafu kpain'n 'bisa Pòlv ejòle'n,

anun bagua nun anun menian'n mmie-mə ɛ tetian be kan ejɔle kɔn, anun mmie-mə kɔsɔ ɛ tetian be kan ejɔle fɔfɔle. Nzalafɔ kpain'n nnwun man ejɔle nun ati non yí bu, afi ebele a yɔ beje beje. ɔ kɔ man atin ke be non Pɔlv hɔ nzalafɔ'n-mə lika mə be wɔ elɔ. ³⁵ Pɔlv non be hɔli mə be fɔ esikalie'n, nzalafɔ'n-mə kɔ fa yí be sa sɔ. ɔ sanlin ke ebúe mə bagua nun a bu yí'n, ɔ'a man yí nwɔn a bele yí. ³⁶ Afi anun bé kwalaa be si yí sɔ be ɛ tetian be kan ke: “Be hún yí! Be hún yí!”

³⁷ Ehi, meɛ mə be 'fa Pɔlv be wɔlv sua nun anun'n, ɔ kɔ bisa nzalafɔ kpain'n ke: “Asɔ min kwalaa ke min nyan atin min kan ejɔle min kele wɔ ɔ?”

Mə Pɔlv hanlin sɔ'n, nán nzalafɔ kpain'n a bisa yí ke: “E kan Gelekɔ anie ɔ? ³⁸ Ezipiti mân nun anun sɔanlan ehi mə ɔ'a bɔ mân elasan asɔ ewa, m'ɔ non kodiawu akpu nnan b'a bɔ bé ti ewâ nun anun elɔ'n, nán yí y'ɔ le wɔ ɔ?”

³⁹ M'ɔ bisa sɔ'n, nán Pɔlv a bua yí ke: “N di Zufɔ, b'a wɔ mín Silisi kulo'n mə be fele yí Talisi nun asɔ. Kulo sɔ'n mə b'a wɔ mín sɔ'n ɛ dunman. Yí ti, man mín atin maan n gán ejɔle n géle bagua'n.”

⁴⁰ Mə Pɔlv hanlin sɔ'n, nzalafɔ kpain'n kɔ man yí atin. Ehi a, Pɔlv kɔ jinlan esikalie nun asɔ ɔ kɔ tɔ yí sa ɔ kɔ hele bagua'n. Mə be guali diin'n, Pɔlv kɔ kuku yí non sɔ ɔ kɔ han yí *alamein anie nun anun ɔ kɔ hele bé. Yí nwan:

22

Pɔlv 'ba sa yí nun

¹ “Anianman mmelenzua non mín sɔ-mə, emə tíe ejɔle'n mə min 'ba han min kele emə kikaala min sa mín nun'n”.

² Mə menian'n-mə tili ke Pɔlv ɛ jɔjɔ alamein anie nun anun ɔ kele bé'n, be kɔ gugua didiin biekun kpa. Ehi a, Pɔlv nwan: ³ “N di Zufɔ. B'a wɔ mín Talisi, Silisi mân nun, nan Zoluzalemɔn ewa yê b'a ta mín ɔ. Mín min'n y'ɔ le Gamali. ɔ a hele mín yé nan-mə mala'n kpa bɔkɔɔ. Mín Nyanmian ejɔle'n, be nva man be ngan man ngɔhɔa ke ene kɔsɔ emə kwalaaatin nva ngan man ngɔhɔa'n. ⁴ N gelesi bé mə be nanndi yé Min atin nun asɔ nun ahɔlɔwa n gunlun bé. N cili mmelenzua non mmalasua n guali bé fiadi. ⁵ *Teyyifɔe kpain'n non Izalayɛ mân nun asɔ mgbain'n-mə di mín adanzi. Be manlin mín kalata ke n gɔ n dú anianman Zufɔ'n-mə mə be wɔ Damasi kulo nun asɔ elɔ'n. Min tɔ bé a, anun n jí bé mə b'a fa bé nwɔn b'a man yé Min mə be wɔ ebele'n m mála Zoluzalemɔn m mán be pínnin bé.

⁶ “Ehi, anin mín ja wɔ nun min ka kaan min ju Damasi. Mə be 'kɔ a bɔ kɔ yɔ senze jinlan'n, kɔnmgba ala, dɔein, kanlannie kɔn fi nyanmiansɔ. Yí ta m'ɔ ɛ ta'n, ɔ kɔ ta kɔ si kɔ yia mín. ⁷ N gɔ fin asi. Min 'tie a, anin anie kɔn ɛ kan kele mín ke: ‘Sɔlv Sɔlv, nzuke ati yê ɛ ɛ kele mín ahɔlɔwa ɔ?’

⁸ “Mə n dili anie sɔ'n, nán m'an bisa ke: ‘Wɔ nwan ɔ, yé Min?’

“Nán anie nun a bua mín ke: ‘Mín Zozi mə n vi Nazaleti'n yê ɛ ɛ kele mín ahɔlɔwa ɔ.’

⁹ Anin min non menian yê ye ɛ kɔ ɔ. Be nwunlin kanlannie'n, kɔsɔ b'a ndi man sɔanlan'n m'ɔ ɛ kan ejɔle'n kele mín nun anin'n.

¹⁰ “Mə yé Min hanlin sɔ'n, nán m'an bisa yí ke: ‘Yê Min, nzu y'ɔ di ke min yɔ ɔ?’

“Yí nwan: ‘Jasɔ, kɔ Damasi. E ju elɔ a, yí kwalaa m'ɔ di mə ɛ y'ɔ'n, Nyanmian 'ba man be kele wɔ.’

¹¹ “Mə yé Min anɔan tɔli'n, mín manngɔn'n-mə mə anin min non bé ye ɛ kɔ Damasi'n, be kɔ sɔ mín sa be kɔ li mín taataa. ɔ sanlin ke, kanlannie'n m'ɔ tali'n sinlin mín nyin'n.

¹² “ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anin bian kɔn wɔ Damasi ebele, be fele yí Ananiasɔ. Ananiasɔ ti sɔanlan m'ɔ fele Nyanmian ese ɔ di yí mala nun asɔ. Damasi ebele Zufɔ'n-mə kwalaaatin de yí di.

¹³ Ananiasɔ wali tɔli mín an, yí nwan: ‘Mín nianman Sɔlv, man wɔ nyin'n tike!’ ɔ hanlin sɔ nun ala, mín nyin'n kɔ tike n gɔ nwun yí. ¹⁴ Mə mín nyin'n tikeli'n, yí nwan: ‘Yé nan-mə Nyanmian nun a li mɔa a yí wɔ ke ɛ nwún like m'ɔ kulo'n, ɛ nwún sesefɔe baa kɔnmgba'n, ɛ tí yí non nun ejɔle. ¹⁵ Afi, like mə a nwun yí ɔ non ejɔle mə a ti'n, ɔ di ke ɛ di yí nwɔn

adanzie e kele menian'n-mə kvalaatin. ¹⁶ Kikaala mə a ti ejole'n sua'n, n'ε nwonnde kón. Yí ti, sun fele yé Mìn, jasv maan be sónin wó nán a nyan wó ete nun anwon face.'

¹⁷ “Ehi anzin, n gə sa n gə hə Zoluzalemvun. Eleshvun kón, anin mìn yə asonin Nyanmian awulo ebele nán m'an hın elalie. ¹⁸ Elalie nun anin, n gə nwun yé Mìn, ə kə han kə hele mìn ke: ‘Kan wó nwun fi Zoluzalemvun ewa jasv, ə sanlin ke mìn nwun ejole'n mə ε 'ba han kele bé'n, be ngə le be ngə li man.’

¹⁹ “Mə yé Mìn hanlin sə'n, mìn nwan: ‘Yé Mìn, be si yí yuein ke anin mìn kə asonin sua'n-mə anin mìn ci bé mə b'a le wó b'a li'n mìn man be gua bé fiadi be fin bé mgbele. ²⁰ Temvun mə be 'kun wó adanzifve Etienvun'n, n jin yí bv bie. N neli bé mə be hunlin Etienvun'n n doli nun nán m'an le bé taladie'n-mə m'an tila.’

²¹ “Mə n ganlin sə'n, nán yé Mìn a han a hele mìn ke: ‘Kə, afi mìn kulo ke mìn svan wó mva maan ε kə bé mə be ti man Zufv'n-mə anwon.’ ”

Pəlv 'ba hele yí nwun ke ə ti Ləmvun svanlan

²² Ehi, Pəlv hanlin ejole'n Zufv'n-mə tieli dede m'ə juli ebele'n, be kə sə etetian sv. Bé nwan: “Be hın svanlan sə'n be yí yí ebele! Ǿ nze nvata man ke ə nyan ngvan!”

²³ Anin be le kpo be tv bé taladie'n-mə anwunno ese anin be le tu nvutule'n. ²⁴ Ehi a, nzalafv kpain'n kə man atin ke be fá Pəlv be wólsv sua nın anin be fín yí mgbele maan ə hán like ati mə Zufv'n-mə le tetian yí kəmin anin'n. ²⁵ Nan mə be cici Pəlv mə be 'ba fin yí mgbele'n, ə kə bisa nzalafv'n m'ə sie nzalafv eya kón mə anin ə wə ebele'n ke: “Asv atin wə nun ke be fín *Ləmvun svanlan kón mə b'a mmu man yí fvo'n mgbele ə?”

²⁶ Mə Pəlv bisalı nzalafv'n m'ə sie nzalafv eya kón'n kosuan sə'n, nzalafv'n kə nwanndi kə tv bé kpain'n, yí nwan: “Yaaa, nian ejole mə ahan ε hyohyvun ba'n. Kanngv bian sə'n ti Ləmvun svanlan.”

²⁷ Mə nzalafv kpain'n tli yí sua'n, ə kə kpo Pəlv ə kə bisa yí ke: “Kan yí yuein kele mìn, asv Ləmvun svanlan y'ə le wó ə?”

M'ə bisalı kosuan sə'n nán Pəlv a bua yí ke: “Yuo, Ləmvun svanlan y'ə le mìn.”

²⁸ Mə Pəlv hanlin sə'n, nzalafv kpain kukuli yí nvan sv a, yí nwan: “Mìn die, dede mə mın 'kaci Ləmvun svanlan'n, n duali kale kpili kpa.”

Mə nzalafv nın anvan təli'n, Pəlv kvsu nwan: “Mìn die, be 'wv mìn an, anin n di Ləmvun svanlan.”

²⁹ Mə Pəlv hanlin sə'n, ebele ala, bé mə anin be le bisa Pəlv kosuan'n kə hvun bé nzin. Kemə nzalafv kpain'n nian an, Pəlv ti Ləmvun svanlan'n, esulo kə han yí. Ǿ sanlin ke ə man be gualı yí sa ngənzəngənzə.

Pəlv 'ba fite Izalayε mgbain'n-mə anyunnun

³⁰ Kemə anin nzalafv kpain'n kulo ke ə nwun like fón mə yí ti yé Zufv'n-mə le tvn Pəlv esvan'n, alie hunlin an, nzalafv kpain'n kə man be kə yí Pəlv asa ngənzəngənzə'n. Ǿ kə man atin ke tēyifve mgbain'n-mə nvn Izalayε mgbain'n-mə kvalaa mə be di ejole'n yía. Be yialı a, ə kə fa Pəlv kə fite bé yunnun.

23

¹ Ehi, Pəlv kə tv yí nyin ə kə nenian bé kvalaa mə be di ejole'n, yí nwan: “Anianman-mə, dede mə ə 'ju enē'n, mın yə ajonlin ke mìn enanndie nın anwon buli man ebvun wə Nyanmian anyunnun.” ² Mə Pəlv hanlin sə'n, *tēyifve kpain'n mə be fele yí Ananiası'n kə man atin ke bé mə be mantan Pəlv'n fín yí nvan nın asv. ³ Ehi a, Pəlv kə han kə hele yí ke: “Nyanmian muonun yé ə 'fin wó. E nwun wó a ε nwan tale mə b'a han yí ayile fufue ə! E ti ebele ε le nian mala nın anwon ε bua mìn ndee, kvsu ε san mala nın anwon ε man atin ke be fín mìn nvan nın asv!”

⁴ Mə Pəlv hanlin sə'n, bé mə be mantan yí ebele'n nwan: “Ee! E le bə Nyanmian tēyifve kpain nın amgba!”

⁵ Mɔ Pɔlv tɪlɪ yɪ sɔ'n, yɪ nwan: “Anianman-mɔ, mɪn nzɪ man kɛ tɛɛyɪfʊɛ kpain nɪn ɔ. Afɪ ɔ wɔ ɛhele ɛjɔle nɪn anun kɛ: ‘ɛ ngɔ han man wɔ mɔn kpain nɪn anwɔn ɛjɔle ɛtɛ.’”

⁶ Kɛmɔ Pɔlv sɪ kɛ bɛ mɔ bɛ lɛ di ɛjɔle'n mmie-mɔ tɪ *Falisifʊɛ, mmie-mɔ kʊsʊ tɪ *Sadusifʊɛ'n, ɔ kɔ tian nɪn bɛ nyunnun ɛbele. Yɪ nwan: “Anianman-mɔ, n di Falisifʊɛ, mɪn sɪ-mɔ tɪ Falisifʊɛ. Nan kɛmɔ mɪn de mɪn di kɛ bɛ mɔ b'a wu'n 'ba tinngɛ'n, yɪ tɪ yɛ bɛ lɛ bua mɪn ndɛɛ ɔ.”

⁷ Mɔ Pɔlv hanlɪn sɔ'n, akpʊlvwa kɔ tɔ Falisifʊɛ'n-mɔ nɔn Sadusifʊɛ'n-mɔ afian, bɛ kɔ bu bɛ nɔn nɪn. ⁸ ɔ sanlɪn kɛ Sadusifʊɛ'n-mɔ lɛ keke kɛ ewuetinngɛ nɔn man ɛbele, ɛsɛ nyanmiansʊ mmɔfʊɛ nɔn wawɛ'n-mɔ kʊsʊ nɔn man ɛbele. Nan Falisifʊɛ'n-mɔ diɛ, bɛ de bɛ di kɛ ninngɛ sɔ'n-mɔ wɔ ɛbele. ⁹ Bɛ kɔ fannyan ɛjɔle nɪn anun. Mala nɪn asʊ mgbain'n mmie-mɔ mɔ bɛ wɔ Falisifʊɛ'n-mɔ anun'n kɔ jasʊ kɔ jinlan, bɛ nɔn kɔ kpi ɛjɔle nɪn anun kpa. Bɛ nwan: “Yɛ nɔwun man like ɛtɛ mɔ sʊanlan ɛhɪ a yɔ ɔ. ɛ 'su yɪ akpʊlvwa a, wawɛ bie anaan nyanmiansʊ bɔfʊɛ kʊn a han ɛjɔle a hele yɪ!” ¹⁰ Kɛ ɛjɔle'n sili yɔlɪ yɪ'n, nzalafʊɛ'n-mɔ kpain'n sulɔlɪ yɪ nzin. ɔ jɔnlɪn kɛ bɛ menian sɔ'n nyan Pɔlv a, bɛ 'tɪtɪ yɪ nɪn. Yɪ tɪ, ɔ kɔ man yɪ nzalafʊɛ'n-mɔ atɪn kɛ bɛ hɔ yɪ Pɔlv menian'n-mɔ afian ɛlɔ bɛ nɔn yɪ sɔ wɔlv sua nɪn anun.

¹¹ Mɔ ɛjɔle'n yɔlɪ sɔ'n, yɪ kɔngɔɛ m'ɔ tian yɪ nnyuan'n, yɛ Mɪn kɔ yɪ yɪ nɔwɔn kɔ hele Pɔlv. Yɪ nwan: “Pɔlv, bɔ mɔndɪnɪn! A li mɪn nɔwɔn adanzɛ Zoluzalemɔn ɛwa, ɔ di kɛ ɛsɛ ɛ di mɪn nɔwɔn adanzɛ Lɔmɔn ɛlɔ.”

Zufʊ'n-mɔ kulo kɛ bɛ kʊn Pɔlv

¹² ɛhɪ, mɔ alɛ hɪnlɪn'n ngelemɔ, Zufʊ'n-mɔ kɔ hɔ Pɔlv atɪ ahuan. Bɛ kɔ han ndâ kɛ sɛ b'a ngun man Pɔlv a, bɛ nni man like ɛsɛ bɛ nɔn man nzue. ¹³ Bɛ mɔ bɛ hɔlɪ Pɔlv atɪ ahuan'n, bɛ tala menian abulanan. ¹⁴ Bɛ kɔ hɔ kɔ tɔ tɛɛyɪfʊɛ mgbain'n-mɔ nɔn Izalayɛ mgbain'n-mɔ, bɛ nwan: “Y'a han ndâ kɛ ɔ di kɛ yɛ kʊn Pɔlv kʊalaaka nán y'a li like. ¹⁵ Yɪ tɪ, kɪkaala diɛ, ɛmɔ mgbain'n-mɔ kʊalaatin, ɛmɔ hɔ nɔwɔn nzalafʊ kpain nɪn anwɔn. ɛmɔ hán héle yɪ kɛ ɔ mán Pɔlv bála ɛmɔ aja sʊ maan ɛmɔ nían yɪ ɛjɔle nɪn anun yuein kpa. Yɪ diɛ, Pɔlv fi ɛlɔ dede mɔ ɔ 'ju ɛmɔ anyunnun ɛbele'n, anɪn y'a sesie yɛ nɔwɔn y'a hun yɪ.”

¹⁶ Mele mɔ bɛ 'kan Pɔlv atɪ ahuan ɛjɔle sɔ'n, yɪ nianman balasua nɪn awa belenzua kʊn kɔ tɪ. ɔ kɔ hɔ sua nɪn anun ɛlɔ ɔ kɔ hɔ kɔ yɪ Pɔlv anzɔtɪ. ¹⁷ Pɔlv kɔ fele nzalafʊ'n-mɔ mɔ bɛ sie nzalafʊ ɛya kʊn nɪn asʊ kpain'n kʊn. Yɪ nwan: “Fa kpafele ɛhɪ kɔ nzalafʊ kpain nɪn anwɔn ɛlɔ. ɔ 'kan ɛjɔle ɔ keke yɪ.”

¹⁸ Mɔ Pɔlv anɔn tɔlɪ'n, nzalafʊ'n m'ɔ sie nzalafʊ ɛya kʊn'n kɔ fa kpafele'n ɔ nɔn yɪ kɔ hɔ bɛ kpain nɪn anwɔn ɛlɔ. Yɪ nwan: “Kpain, Pɔlv mɔ b'a tɔ yɪ fiadɪ nɪn a fele mɪn ɔ a han ɔ'a hele mɪn kɛ n vá kpafele ɛhɪ m mɛle wɔ, nán ɔ 'kan ɛjɔle ɔ keke wɔ.”

¹⁹ Mɔ nzalafʊ'n hanlɪn sɔ yuelɪ'n, bɛ kpain'n kɔ sɔ kpafele nɪn asa ɔ nɔn yɪ bɛ kɔ tɪ bɛ nɔwɔn. ɔ kɔ bisa kpafele'n kɛ: “Nzʊ ɛjɔle diɛ yɛ ɛ kulo kɛ ɛ kan keke mɪn ɔ?”

²⁰ ɛhɪ a, kpafele'n kɔ sʊsɔ ɛjɔle sʊ, yɪ nwan: “Zufʊ'n-mɔ anɔn a sɛ bɛ nɔwɔn. Bɛ 'ba a tɔ wɔ bɛ sele wɔ kɛ ɛhɪnman ɛ fá Pɔlv ɛ fite bɛ mgbain'n-mɔ anyunnun maan bɛ nían yɪ ɛjɔle nɪn anun yuein kpa. ²¹ Sɛ bɛ ba a tɔ wɔ a, n'ɛ tɛ bɛ sʊ. ɔ sanlɪn kɛ, bɛ nɔn abulanan nɔn yɪ nzin a hɔ Pɔlv atɪ ahuan b'a han ndâ kɛ sɛ bɛ hunlɪn man yɪ a, bɛ nni man like ɛsɛ bɛ nɔn man nzue. Kɪkaala diɛ, b'a bɔbʊa bɛ nɔwɔn a yue, nan wɔ yɛ bɛ lɛ nɔwɔnndɛ wɔ ɔ.”

²² Mɔ nzalafʊ kpain'n tɪlɪ ɛjɔle'n sʊa'n, ɔ kɔ han kɔ hele kpafele'n kɛ n'ɔ kan ɛjɔle sɔ'n keke sʊanlan fí, nan ɔ hɔ awulo.

Bɛ nɔn Pɔlv 'ba hɔ kʊnmanna Felisi aja sʊ.

²³ M'ɔ yɔlɪ sɔ'n, nzalafʊ kpain'n kɔ fele yɪ nzalafʊ'n-mɔ anun nnyuan mɔ bɛ sie nzalafʊ ɛya ngʊkʊn ngʊkʊn'n. Yɪ nwan: “ɛmɔ hɔhuan nzalafʊ ɛya nnyuan anɔn, menian abulasʊ mɔ bɛ fʊ ɛkpanngɔ nɔn menian ɛya nnyuan mɔ bɛ tɔ aɔ. ɛmɔ kokuan bɛ nɔn yue a, ɛmɔ kʊalaa sésie bɛ nɔwɔn nán bɛ hɔ Sazale ɛnɛ kɔngɔɛ dɔɛ ngʊanlan. ²⁴ ɛmɔ sésie ɛkpanngɔ kʊn bɛ mán Pɔlv, nán bɛ fá yɪ kʊnlɔn-ngʊnlɔn bɛ hɔ fá yɪ wɔla kʊnmanna Felisi asa nɪn.” ²⁵ Mɔ nzalafʊ kpain'n hanlɪn ɛhɪ helelɪ bɛ'n, ɛsɛ ɔ kɔ hele kalata kɔ tɔ sʊ. Yɪ nwan:

²⁶ Kɔnmanna Felisi,

Mɔn Kulodu Liziasi yɛ mɔn keɛ kalata ehi mɔn nwan wɔ ɔ. Mɔn 'bisa wɔ ahɔn.

²⁷ Like ati m'ɔ man mɔn keɛ wɔ'n y'ɔ le ke Zufu'n-mɔ a hyi sɔanlan ehi mɔ m'an fa yɛ m'an beɛ wɔ'n. Temɔn mɔ ahan be 'kun yɛ'n yɛ mɔn nɔn mɔn menian'n-mɔ hɔli leli yɛ ɔ. ɔ sanlin ke m'an ti ke ɔ ti Lɔmɔn sɔanlan. ²⁸ Kemɔ afi mɔn kulo ke mɔn nwun like ati mɔ Zufu'n-mɔ le tɔn yɛ sɔan'n, mɔn nɔn yɛ kɔ hɔ bɛ mgbain'n-mɔ aja sɔ. ²⁹ Mɔ m'an nwun yɛ nun'n y'ɔ le ke bɛ mala nɔn anwɔn ejɔle ati yɛ b'a tɔn yɛ sɔan ɔ. ɔ yɔli man like eɛ mɔ yɛ ti ɔ di ke be tɔ yɛ fiadi anaan be kun yɛ ɔ. ³⁰ Nan mɔ be yɛli mɔn anzɔti ke Zufu'n-mɔ a hɔ yɛ ti ahuan be kulo ke be kun yɛ'n, ebeɛ ala, n gɔ fa ajɔnlɔn ke mɔn 'fa yɛ mɔn beɛ wɔ. M'an bɔ bɛ mɔ b'a tɔn yɛ sɔan nɔn amannɛ ke se be nɔn yɛ le ejɔle a, anɔn be tɔ wɔ elɔ.

³¹ Ehi, ke bɛ kpain'n kpɔnlɔn heleli bɛ'n, nzalafu'n-mɔ kɔ fa Pɔlv kɔngɔe be nɔn yɛ kɔ hɔ kulo'n mɔ be feɛ yɛ Antipatilisi nɔn asɔ. ³² Mɔ alɛ hɔnlɔn'n, nzalafu'n-mɔ mɔ be nanndi asi'n kɔ sa kɔ hɔ Zoluzalemɔn. Bɛ mɔ be fu mgbannɔ'n nɔn Pɔlv kɔ hɔ. ³³ Mɔ be juli Sezale ebeɛ'n, bɛ mɔ be fu mgbannɔ'n kɔ fa kalata'n nɔn Pɔlv kɔ wula Kɔnmanna Felisi asa nɔn. ³⁴ Kɔnmanna Felisi kɔ kɔnnga kalata'n. M'ɔ kɔnnga yueli'n, ɔ kɔ bisa Pɔlv lika mɔ be wɔli yɛ'n. Mɔ Pɔlv hanlin heleli yɛ ke ɔ fi Silisi mɔn nɔn'n, ³⁵ Felisi nwan: “Bɛ mɔ be nɔn wɔ le ejɔle'n 'ba a, n gɔ bisa wɔ kosuan.” Ehi a, Felisi kɔ man atɔn ke be fá Pɔlv be síe belemgbɔn Elɔdi sua nɔn anɔn elɔ.

24

Zufu'n-mɔ 'ba tɔn Pɔlv sɔan

¹ Ehi, cɔan nnun kɔ sɔn, *teeyɔfɔe kpain'n mɔ be feɛ yɛ Ananiasɔ'n muonun kɔ a Sezale. ɔ 'ba a, ɔ nɔn Izalayɛ mɔn nɔn asɔ mgbain'n mmie-mɔ ɔ nɔn bian kɔn. Bian sɔ'n, be feɛ yɛ Teɛtulusi. Teɛtulusi ti avoka. Be kɔ hɔ be kɔ tɔ kɔnmanna Felisi be kɔ sanman Pɔlv. ² Be kɔ feɛ Pɔlv nɔn Teɛtulusi a tɔn yɛ sɔan. Teɛtulusi kɔ han kɔ hele kɔnmanna Felisi ke: “Kpain, se ye le anzɔnɔnɔ kpa bɔkɔɔ a, ɔ fi wɔ. ɔ sanlin ke a li ngeɛ junman a sesie yɛ mɔn'n kpa a man yɛ. ³ Lika biala mɔ cɔan daa ye kɔ sɔn'n, ye bɔ wɔ dunman kpa wɔ junman'n mɔ a li nɔn anwɔn. ⁴ Yɛ ti, mɔn ndɔa man yɛ tɔndun mɔn nzɛci wɔ alaje. Nan kɔsɔ, mɔn 'seɛ wɔ ke e mɔn yɛ temɔn kaan, wɔ ti anɔn kpa'n dunman nɔn nɔn e tie yɛ ejɔle'n.

⁵ “Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke sɔanlan ehi, y'a nwun yɛ ke ɔ ti man sɔanlan kpa fii sɔa. ɔ a fa Zufu'n-mɔ kwalaa mɔ be wɔ asɛ nɔn asɔ nɔn ati'n-mɔ ɔ'a kpokpula sɔ. Eɛ ɔ ti Nazaleti amma fâ nɔn asɔ kpain. ⁶ Temɔn mɔ ahan ɔ 'gua Nyanmian awulo nɔn efian'n yɛ ye hyɛli yɛ ɔ. [Yɛ nwan ye 'nian yɛ mala nɔn anwɔn ye bua yɛ ndɛɛ. ⁷ Nan nzalafu kpain Liziasi kɔ a anwɔnsɛɛ sɔ kpa kɔ le yɛ fi yɛ sa nɔn. ⁸ M'ɔ leli yɛ yueli'n, yɛ nwan bɛ mɔ be nɔn Pɔlv le bie'n, be bála wɔ ja sɔ.] Se wɔ muonun e bisa yɛ a, e 'ba nwun yɛ ke yɛ nwɔn ejɔle'n mɔ ye le kan'n kwalaa ti ananhɔle.”

⁹ Mɔ Teɛtulusi anɔn tɔli'n, Zufu'n-mɔ kwalaa anɔn kɔ yɔ kɔn. Bɛ nwan: “Mɔ Teɛtulusi a han'n ti ananhɔle.”

Pɔlv 'ba sa yɛ nɔn wɔ Felisi anyunnun

¹⁰ Ehi, kɔnmanna Felisi kɔ man Pɔlv atɔn ke ɔ jújɔ. Pɔlv jasɔli a, yɛ nwan: “Kpain Felisi, mɔn si ke nɔn eɛ bie ɔ, ejɔle m'ɔ kɔ tɔ mɔn ehi anɔn'n, e di. Yɛ ti, se mɔn fite wɔ nyunnun mɔn sa mɔn nian an, mɔn kunnun ndi man mɔn. ¹¹ Wɔ muonun e kwalaa e finfin nɔn e nian, n vi atɔn m malɔ n juli Zoluzalemɔn ke mɔn 'ba a sɔ Nyanmian'n, ɔ ndala man cɔan bulu ɔ nɔn nnyuan. ¹² B'a mma a ndɔ man mɔn ke anɔn mɔn nɔn sɔanlan le su akpɔlɔwa Nyanmian awulo nɔn anɔn, anaan ke m'an man menian a jomgbo asɔnɔn sua'n-mɔ anɔn, anaan kulo nɔn anɔn. ¹³ Like mɔ yɛ ti yɛ menian ehi-mɔ le tɔn mɔn sɔan'n, se be bisa bɛ a, be ngwala be ngele man. ¹⁴ Nan mɔ mɔn si'n y'ɔ le ke yɛ nan-mɔ Nyanmian'n yɛ mɔn sɔ yɛ ɔ. Atɔn'n mɔ mɔn nanndi sɔ mɔn sɔ yɛ'n yɛ bɛ mɔ be le tɔn mɔn sɔan'n feɛ yɛ Nazaleti amma fâ nɔn ɔ. Ejɔle'n kwalaa mɔ b'a hele wɔ *Moyizɔ mala kalata'n nɔn *mgbɔmanfɔe'n-mɔ diɛ nɔn anɔn'n, mɔn de mɔn di. ¹⁵ N ne anyɔndasɔe Nyanmian anwɔn ke bɛ muonun

be le yí'n. Anyundasue sò'n y'ò le ke Nyanmian 'ba man bé mǎ bé ti anun tí kpa'n, ò nun bé mǎ bé ti anun tí man kpa'n, bé kwalaa be fi ewue nun be 'tinngé. ¹⁶ Yí ti yê Nyanmian nun menian'n-mǎ anyunnun, mún sie tile nán b'a ndu man mún nyunnun.

¹⁷ “Ò man n gòlì n nili afue kǎ yǎ nye nye mǎ mún 'sa mún ba Zoluzalemùn'n, mún nun esika walì mǎ mún 'fa mún buka mún mân nun anun menian'n-mǎ, ese mún yí tée mún man Nyanmian. ¹⁸ Temùn mǎ anin n wǎ Nyanmian awulo nun anun mǎ Zufu'n-mǎ walì'n, be walì tǔlì mún ke anin mún tu mún nwun efian. Nan b'a mma a ndu man mún ke anin mún jomgbo. ¹⁹ Temùn sò'n, anin Azi Zufu mmie-mǎ wǎ ebele. Se be nun mún le ejòle a, ahan Azi Zufu sò'n-mǎ yê ò di ke be ba wó ja sù be 'ba a sanman mún ò. ²⁰ Se kǔsù temùn mǎ be feleli mún mgbain'n-mǎ aja sù'n, bé nwan m'an yǎ like ete, yí ti y'ò man m'an nyan amannue a, anin emǎ mǎ be gua ewa'n, be hán. ²¹ Ejòle kpòle kún yê n dianlìn nun n ganlìn yí bé afian ebele ò. Mún nwan: ‘Ewuetinngé nun ati yê ò man ene emǎ le bua mún ndee ò!’ ”

²² Ehi, mǎ Pòlv anvan tǎlì'n, kemǎ kunnanna Felisi sí yé Mún Ejòlekpa nun anun ejòle yuein yuein'n, ò kǎ tu ejòle'n ò kǎ sie ò kǎ man be kǎ sanndì. Yí nwan: “Se kpain Liziasì ba a, n gǎ bua emǎ bie.”

²³ M'ò yǎlì sò'n, Felisi kǎ han kǎ hele nzalafu kpain'n m'ò nian Pòlv sù'n ke ò tó yí fiadi. Nan kǔsù ò mán Pòlv atin maan yí manngòn'n-mǎ bála a fua yí nwun ese be nían yí lika.

Pòlv 'ba fite Felisi nun yí yí Dulusili anyunnun

²⁴ Ehi anzin, cian kǎ yǎ nshan kún kǎ sìn, kunnanna Felisi 'ba a, ò nun yí yí Dulusili. Dulusili tí Zufu balasua. Felisi kǎ man be kǎ fele Pòlv, ò kǎ tie dedi'n m'ò di ke be nyan yí wǎ yé Mún Zozi Kilisi anun nun anwòn ejòle'n mǎ anin ò le kan'n. ²⁵ Nan kemǎ anin Pòlv le kan amanmuo sese, bé nwun ye esie nun ndee ebua'n m'ò le ba nun anwòn ejòle'n, esulo kǎ han Felisi, yí nwan: “Pòlv, ene die'n tí kpa sǎ. Yí tí, cùn wó nzin. Mún nyan alaje a, mún 'ba fele wó biekun.”

²⁶ Ò yǎ dede a, anin Felisi a man b'a fele Pòlv ò nun yí be jòjò. Afí yí ajònlìn nun an, ò bu yí ke Pòlv b'a wula yí nvòka maan ò yaci yí nun.

²⁷ Ehi, afue kǎkǎle nnyuan kǎ sìn, kunnanna fofòle kǎ a kǎ kaci Felisi. Kunnanna sò'n, be fele yí Pòlvsiyusi Fesitusi. Nan mǎ Felisi 'kǎ'n, ò kǎ yaci Pòlv fiadi sua nun anun, afí ò ngulo man ke Zufu'n-mǎ bǎ yí dunman ete.

25

Pòlv kulo ke be di yí ejòle'n Sezale aja sù

¹ Mǎ Fesitusi walì juli ebele mân nun anun'n, yí cian nshan, ò fi Sezale ò kǎ hǎ Zoluzalemùn. ² Zoluzalemùn ebele tēyifue mgbain'n-mǎ nun Izalayē mân nun asù mgbain'n-mǎ kǎ sanman Pòlv kǎ man Fesitusi. ³ Be kǎ sele Fesitusi be kǎ butù yí ke ò yáci maan be nun Pòlv bála Zoluzalemùn. Ò 'ba yǎ sò'n, anin b'a hǎ Pòlv ati ahuan, yí die be nyan yí a, anin be kun yí atunnun. ⁴ Mǎ be hanlìn sò'n, nan Fesitusi a bua bé ke Pòlv la fiadi Sezale elò yê ò ngǎ hye man, yí muonun ò 'ba sa kǎ Sezale. ⁵ Ehi a, yí nwan: “Se svanlan sǎ nun a yǎ ete nán emǎ kulo ke be sanman yí a, anin emǎ mgbain'n-mǎ mán ye hǎ Sezale nán be sánman yí elò.”

⁶ Fesitusi lili kǎ yǎ cian mǎcùe anaan cian bulu ala bé afian ebele yê ò salì hǎlì Sezale ò. Mǎ Fesitusi juli Sezale mǎ alíe húnlìn'n, be kǎ yia. Ò kǎ man atin ke be fá Pòlv be bála. ⁷ Pòlv 'ju ebele ala, Zufu'n-mǎ mǎ be fi Zoluzalemùn be walì'n kǎ ta kǎ si kǎ yia yí be kǎ tòn yí svan. Svan'n mǎ be tǔnlìn yí'n, se be bisa bé like mǎ Pòlv a yǎ nun an, be ngwala be ngele man.

⁸ Mǎ bé nvan tǎlì'n nán Pòlv a sa yí nun. Yí nwan: “N vònlìn man Zufu'n-mǎ mala'n, n gualì man Nyanmian awulo nun anwòn efian yê ese n ganlìn ejòle ete n dialì man belemgbin kpain'n.”

⁹ Mǎ Pòlv hanlìn sò'n, kemǎ Fesitusi kulo ke ò cici Zufu'n-mǎ alva'n, ò kǎ bisa Pòlv ke: “Asu e kulo ke e kǎ Zoluzalemùn maan ye di ejòle ehi mún ja sù ò?”

¹⁰ Mǎ Fesitusi bisalì kosuan sò'n nán Pòlv a bua yí ke: “Belemgbin kpain nun aja sù yê mún kulo ke ye di ejòle sǎ nun ò. Ò sanlìn ke mún nwun man like ete mǎ m'an yǎ Zufu'n-mǎ ò,

wó muonun a nwun yí sò. ¹¹ Se m'an yò like ete mọ yí ti y'ò di ke be kun mín an, yí diẹ ọ njjì man. Nan se nán yí sò nán esvan mgbán yê bé nwan be 'tun mín an, yí diẹ svanlan fíí ngwala ọ ndónin man mín ọ mman man bé. Yí ti, mún kulo ke ye di ejòle'n *Lòmòn belemgbín kpain Sezaa aja sv.”

¹² Ehi, mọ Pòlv hanlín sò'n, Fesitusi nòn yí mgbain'n-mọ hólì asule walì a, yí nwan: “Se wó nwan bé lí ejòle'n Sezaa aja sv a, ọ ti man ete. E 'ba hò yí ja sv.”

Pòlv 'ba fite Agilipa nòn yí yí Beleninsi anyunnun

¹³ Ehi, kọ yò elẹsan kùn kọ sìn, belemgbín Agilipa nòn yí yí Beleninsi kọ a Fesitusi ahùn ebisa Sezale. ¹⁴ Kemọ be lili kọ yò elenyuan kùn ebele'n, Fesitusi kọ susu Pòlv ejòle'n ọ kọ hele belemgbín Agilipa. Yí nwan: “Nannan, Felisi a yaci svanlan kùn fiadì sua nùn anun ewa ọ a hò. ¹⁵ Nan mọ n vi ewa n gólì Zoluzalemòn'n, tẹyífẹ mgbain'n-mọ nòn Izalayẹ mán nùn asv mgbain'n-mọ kọ a kọ tó mín, be kọ sanman svanlan sò'n ke m mán be hùn yí.

¹⁶ “Mọ be hanlín sò'n, nán m'an bua bé ke Lòmòn amma'n-mọ diẹ, nán ke be di bé ejòle nùn ahì. Ọ sanlín ke, se be sanman svanlan an, ọ di ke be yia be ti svanlan sò'n kọsv anvan nùn ejòle. ¹⁷ Ehi a, be nùn mín kọ a ewa. Mín kọsv m'an nne m'an nzie man, alíe húnlín an, n gọ man be kọ fele svanlan sò'n mín ja sv. ¹⁸ Mín ti anun an, mín nwan Zufu'n-mọ le ba han ke ọ'a yò nyòlìe ete ọ'a hun svanlan. Be walì a, nán ehi ejòle ọ. ¹⁹ Kanngv bé asónin nùn anwòn ejòle ọ nòn svanlan bie, be fele yí Zozi, yí kọsv yí nwòn ejòle. Zozi sò nùn a wu, Pòlv kọsv le kele ke yí nyìn wọ sv. ²⁰ Mún nian ejòle nùn an, mún nnwun man ke mún kpín mún di yí ọ. N gọ han n gọ hele Pòlv ke se ọ kulo a, anùn ọ hólì Zoluzalemòn maan be hólì lí ejòle sò nùn elọ. ²¹ N ganlín an, Pòlv nwan ọ kulo ke be di yí ejòle'n belemgbín kpain Sezaa aja sv. Yí ti, m'an man atín ke ọ há fiadì sua nùn anun dede ọ jú cian mọ mún 'fa yí mún kọ belemgbín kpain Sezaa aja sv.”

²² Mọ Fesitusi anvan tólì'n, belemgbín Agilipa nwan: “Mún kulo ke mín bọbọ muonun mún nwun svanlan sò'n mún ti yí nvan nùn ejòle.”

Mọ belemgbín Agilipa hanlín sò'n, Fesitusi nwan: “Ehinman, e 'ba tie yí.”

²³ Ehi, mọ alíe húnlín'n, Agilipa nòn Beleninsi be kọ sesie bé nwòn faín be kọ a kọ wòlv líka mọ be di ejòle'n. Be 'ba a, be nòn nzalafv mgbain'n-mọ nòn kulo nùn asv mgbain'n-mọ. Fesitusi kọ man atín ke be nòn Pòlv bála. ²⁴ Mọ be nòn Pòlv walì'n, Fesitusi kukulì yí nvan sv a, yí nwan: “Belemgbín Agilipa, emọ kwalaa mọ emọ nòn yé y'a yia ewa'n, svanlan'n mọ Zufu'n-mọ kwalaa a a sanman yí mín ja sv Zoluzalemòn elọ ọ nòn ewa kọsv'n, mọ yí yê be le tetian be kan ke ọ fata ke be kun yí'n, yí ahì. ²⁵ Mín diẹ, m'an nian ejòle nùn anun an, mún nnwun man like ete mọ ọ'a yò mọ yí ti yê ọ fata ke be kun yí ọ. Nan kemọ yí nwan be lí ejòle'n belemgbín kpain Sezaa aja sv'n, mín kọsv mín nwan n gọ fa yí n gọ hò. ²⁶ Kọsv afì, mún nnwun man like ete mọ ọ'a yò mọ mún kele yí nwòn kalata mún kọ man belemgbín kpain nùn ọ. Yí ti, m'an man ọ'a fite wó muonun wó belemgbín Agilipa ọ nòn emọ kwalaa anyunnun. Yí diẹ, be bisa yí kosuan yue a, anùn mún nyan bie mún kele. ²⁷ Afì, mún nnwunlín man ke be 'fa svanlan mọ b'a tó yí fiadì be fite belemgbín anyunnun an, anùn be ngele man like fóún'n mọ svanlan sò nùn a yò'n.”

26

Pòlv 'ba sa yí nùn wọ belemgbín Agilipa anyunnun

¹ Ehi, mọ Fesitusi hanlín sò'n, belemgbín Agilipa nwan: “Pòlv, atín wọ nùn, sa wó nùn.”

² Pòlv kọ tunngẹ yí sa, yí nwan: “Nannan Agilipa, mún di yí nwòn fe ke ene mún kwalaa ke mún fite wó nyunnun mún kan esvan'n kwalaa mọ Zufu'n-mọ a tòn mín nùn anwòn ejòle. ³ Ọ sanlín ke e sí bé amanmuo'n ọ nòn bé ninngẹ'n-mọ anwòn akpólwá esúe'n kpa bókọ. Yí ti, mún 'butv wó ke e sí abutamòn e tie mín ejòle'n.

⁴ “Zufu'n-mọ kwalaaatín sí mín mmatónman nùn, afì m mólì yí bv Zoluzalemòn mín menian'n-mọ afian elọ. ⁵ Be sí mín a hye yê se be le kan ananhòle a, ahan be 'kan ke yé

asɔnɪn fâ'n mɔ be fele yí Falisifœ'n, mɔ bé ejɔle elie yɔ sɪ'n, anɪn n wɔ nun bie. ⁶ Enɛ, be le bua mín ndeɛ, ɔ sanlɪn ke mɪn susu mín ti mɪn gua anɔhuba'n mɔ Nyanmɪan bɔli yé nan-mɔ nɪn asɔ. ⁷ Izalayɛ nvilie bulu nɔn nnyuan'n m'ɔ sɔ Nyanmɪan kɔngɔɛ nɔn eyua'n, bé kusɔ be kpɔnnɛ ke anɔhuba'n kpɪn sɔ. Anɔhuba sɔ'n kusɔ dunman nun yê Zufu'n-mɔ le kun mín ɔ, Nannan Agilipa! ⁸ Nan benin yê ɔ wɔ nun, mɔ emɔ nne be nni man ke Nyanmɪan man menian fi ewue nun be tinngɛ ɔ?

⁹ “Mín bɔbɔ muonun, n yɔli ajɔnlɪn ke n zɪn atɪn ngacile kwalaa asɔ n dótua menian'n-mɔ ke nán be bɔ Zozi m'ɔ fi Nazaletɪ'n dunman fíí kón. ¹⁰ N yɔli yí sɔ wɔ Zoluzalemɔn. Tɛɛyɪfɔbe mgbain'n-mɔ manlɪn mín yí nwɔn atɪn, n julɪ yé Mɪn menian dɔvɔn n gualɪ bé fiadi. Eɛɛ se be 'kun bé a, mɪn de mɪn tɔ nun ke be hún bé. ¹¹ Tɛmɔn bie a, mɪn man be fin bé mgbɛle Zufu'n-mɔ asɔnɪn sua'n-mɔ anɪn, mɪn mɪan bé ke be yáci bé dedi'n m'ɔ wɔ yé Mɪn Zozi anɪn'n be tó. Ekpɔ kpɪli'n mɔ mɪn kpɔ bé nɪn dunman nun, mɪn kɔ dede mân ehɪnlɪn-mɔ anɪn, mɪn kɔ mɪn kele bé ahɔlɔwa kulo'n mɔ be ti sɔ'n-mɔ asɔ.

¹² “Ehɪ, *tɛɛyɪfɔbe mgbain'n-mɔ kɔ man mín tunmɪn eɛɛ be kɔ man atɪn yê cuein, mín nɔvɔn y'ɔ le Damasɪ. ¹³ Nan mɔ n valɪ atɪn'n mɔ mɪn 'kɔ'n, be bɔli kɔ yɔ senzejinlan, nannan Agilipa, kanlannɪɛ kɔn fi anwunno, yí eta m'ɔ ta'n, ɔ tala senze'n. Kanlannɪɛ sɔ'n kɔ ta kɔ si kɔ yia mín nɔn bé mɔ anɪn mɪn nɔn bé, ye le kɔ'n. ¹⁴ Yé kwalaa ye kɔ fin asɪ. Mɪn 'tie a, anɪn anɪɛ kɔn le bisa mín Ebele anɪɛ nɪn anɪn ke: ‘Sɔlv, Sɔlv, nzuke ati yê ɛ le kele mín ahɔlɔwa ɔ? E ngɔ hɔwala man mín nɔn kpɪnmgbɪn.’

¹⁵ “Mɔ anɪɛ'n hanlɪn sɔ'n, nán m'an bisa ke: ‘Wó nwan ɔ, yé Mɪn?’

“Mɔ m misalɪ kosuan sɔ'n, nán yé Mɪn a bua mín ke: ‘Mín Zozi yê ɛ le kele mín ahɔlɔwa nɪn ɔ. ¹⁶ Nan jasɔ jinlan. M'an yɪ mín nwɔn m'an hele wó maan ɛ yɔ mín akua, ɛ di mín nwɔn adanzɪɛ kele ehɪnlɪn-mɔ ke a kpɪn a nwun mín enɛ'n, eɛɛ like biekuɔn mɔ mɪn 'ba yɪ mɪn kele wó'n, kan yí nwɔn ejɔle kele bé. ¹⁷ Mɪn 'ba le wó fi Zufu'n-mɔ nɔn anɪɛ bɔ nga'n-mɔ asa nun. ɔ sanlɪn ke mɪn 'ba sɔan wó bé afian ¹⁸ maan ɛ tike bé nyɪn be fi awosin nɪn anɪn be ba kanlannɪɛ nɪn anɪn, be fi Satan tunmɪn nɪn abɔ be jasɔ be ba Nyanmɪan anwɔn. Se be de mín be di a, be 'nyan bé eɛɛ nɪn anwɔn face ɔ nɔn lika wɔ bé mɔ be ti Nyanmɪan die nɪn afian.’

¹⁹ “Ehɪ, nannan Agilipa, m'an ngɔwala man mín ja nun jinlan like'n m'ɔ fi nyanmɪansɔ nɪn anyunnun. ²⁰ Nan n nili mɔva m mɔli ejɔle sɔ'n n geleli Damasɪ amma, eɛɛ m mɔli n geleli Zoluzalemɔn kusɔ amma, Zude mân nɪn anɪn lika kwalaaɪn, ɔ nɔn mân ehɪnlɪn-mɔ ke be káci bé abalabɔ'n be fá bé nwɔn be mán Nyanmɪan, be bɔ bala m'ɔ kele ke bé asɪtanlan nɪn a káci. ²¹ Ehɪka ati yê Zufu'n-mɔ a a tɔ mín sɔ mɛle mɔ anɪn n wɔ Nyanmɪan awulo nɪn anɪn mɔ bé nwan be 'kun mín nɪn ɔ. ²² Nan Nyanmɪan a sisa mín dede ɔ'a ju enɛ, ɔ man n jin ewa mɪn di adanzɪɛ mmatɔnman kwalaa nɔn mgbain kwalaa anyunnun. Like mɔ Moyizɪ nɔn mgbɔmanfɔbe'n-mɔ hanlɪn yí ejɔle ke ɔ le ba'n, like sɔ nɪn anwɔn ejɔle dein yê mɪn kan nɪn ɔ. ²³ Afɪ, Moyizɪ nɔn mgbɔmanfɔbe'n-mɔ hanlɪn ke *Kilisi'n 'ba nwun yí nyunnun, yí dein y'ɔ fi ewue nun ɔ 'di mɔva tinngɛ ɔ, eɛɛ ɔ 'bɔ kanlannɪɛ'n m'ɔ man be nyan ngɔvɔn nɪn anwɔn ejɔle ɔ kele yé mân'n nɔn mân ehɪnlɪn-mɔ.”

²⁴ Mɔ Pɔlv anwan wɔ sɔ ɔ le sa yí nɪn'n, Fesɪtusi kɔ tɪan, yí nwan: “Pɔlv, wó ti a secɪ! Nwɔnman'n mɔ ɛ sɪ yí kpɪli nɪn a man wó ti a kpɛ yí nwɔn!”

²⁵ Mɔ Fesɪtusi hanlɪn sɔ'n, nán Pɔlv a bua yí ke: “Kpɪn, mín ti secɪlɪ man. Nan ejɔle'n mɔ mɪn kan'n ti ananhɔle eɛɛ yí ehan sɔ ɔ. ²⁶ Belemgbɪn Agilipa muonun sɪ ejɔle sɔ'n-mɔ. Se mɪn kan an, mɪn nzulo man yí nzin. ɔ sanlɪn ke, ejɔle sɔ'n-mɔ fíí nɔvɔn man yí nyun, eɛɛ nán awosin nɪn yê b'a fia b'a li ɔ. ²⁷ Nannan Agilipa, ejɔle'n mɔ mgbɔmanfɔbe'n-mɔ hanlɪn'n, asɔ ɛ nne ɛ nni man ɔ? Mɪn sɪ ke ɛ de di!”

²⁸ Mɔ Pɔlv hanlɪn ehɪ'n, belemgbɪn Agilipa nwan: “Pɔlv, ɛ de di ke kɪkaala mɔkɔn ɛ kwalaa ke ɛ yɔ maan mɪn káci Zozi Kilisi sɔanlan?”

²⁹ Mɔ belemgbɪn Agilipa hanlɪn sɔ'n, Pɔlv nwan: “Se kɪkaala ɔ, se ewa asɔ tɛmɔn nye ɔ, mɪn sele Nyanmɪan ke nán ɔ yɔ wó ngɔnmɪn, nan bé kwalaa mɔ be wɔ ewa be le tie

mín ene'n, be káci Zozi Kilisi menian ke m'an kaci yí'n. Kòso, nán man be gua bé sa nganzonganzò ke b'a gua mín'n!"

³⁰ Mò Pòlv anvan tǎli'n, belemgbin Agilipa, kòmanna Fesitusi, Beleninsi nun bé mò be nun bé titi tǎbili nun anwòn'n kò jasv jasv. ³¹ Be hòli asule a, be kò han yí bé afian elò ke: "Svanlan sò'n yǎli man like m'ò di mò ke kun yí anaan be tu yí fiadi ò."

³² Ehi a, belemgbin Agilipa kò han kò hele Fesitusi ke: "Se nán ke svanlan sò'n nwan be nun yí hó Sezaa aja sv a, ahan ò di ke be yaci yí nun."

27

Be nun Pòlv 'ba hò Lòmòn

¹ Ehi, mele mò bé nwan ye fú meli ye hó Lòmòn'n, be kò fa Pòlv nun bé mò b'a gua bé fiadi'n mmie-mò be kò wula nzalafv kpain kòn asa nun. Nzalafv sò'n, be fele yí Zuliyusi. Ò sie nzalafv eya kòn. Bé nzalafv fâ dié'n li "Belemgbin Sezaa Fâ" ² Cian'n juli a, ye kò fú meli kòn anun. Meli sò'n fi kulo'n mò be fele yí Adalaminti nun asv. Yé ehòle nun anun, ò di ke meli'n jejinlan Azi mân nun anun kulo'n-mò mò meli lika wò'n. Ye nun Alisitakí m'ò fi Masedvanun mân nun anun kulo'n mò be fele yí Tesaloninki nun asv'n y'ò hòli ò.

³ Ehi, mò alíe hínlun'n, ye kò ju kulo'n mò be fele yí Sidv'n nun asv. Mò ye juli ebele'n, Zuliyusi kò man Pòlv atin ke ò hó fúa yí manngv'n-mò anwòn yê like mò ò'a mian yí nwon'n, yí manngv'n-mò kòala ke be fa be man yí. Zuliyusi tí svanlan m'ò nian Pòlv sv kanlanman kpa. ⁴ Mò ye fi Sidv'n ebele ye tuli yé bv'n, ye kò sìn Sipòlv asue afian kpòle nun anvan. Ò sanlín ke anin anwònman'n tu si yé. ⁵ Ye kò kpe jenvie'n m'ò mantan Silisi nun Panfili mân'n. Ye kò ju Lisi mân nun kulo'n mò be fele yí Mila nun asv. ⁶ Mò ye juli ebele'n, anin meli kòn fi Ezipiti mân nun kulo'n mò be fele yí Alegizandili nun asv ò le kò Itali mân nun. Nzalafv kpain Zuliyusi kò man ye kò fú nun.

⁷ Ehi, meli'n mò ye fvlí nun'n kò bete-bete. Ò man ye lili kò yò elenun kòn asue nun anyinsv dede mò ye 'ju kulo'n mò be fele yí Sinindi anvan nun'n, ye felí kpa. Ò sanlín ke anin anwònman'n le jji yé. Yí ti, y'a ngòala man ebele jinlan. Ye kò sìn Keletí mân'n m'ò tí asue afian kpòle nun avv asv. Ebele mantan kulo'n mò be fele yí Salimone'n. ⁸ Ye le efe ye san asue'n dede ye kò ju lika kòn. Lika sò'n, be fele yí "Meli lika Mgbakpa", ò mantan kulo'n mò be fele yí Lase'n. ⁹ Ye hyeli ebele svnman yê asue nun anyinsv ehòle'n yòli esulo. Ò sanlín ke anin bocie temv'n mò be cí ehòe nun a sìn. ¹⁰ Ehíka ati, Pòlv kò kannzv bé. Yí nwan "Ebia-mò, mún nian an, atin etue ehi 'ba yò esulo. Ò sanlín ke meli'n nun ninng'e'n m'ò wò nun nun anwòn 'ba han kpa. Yé muonun bòbò, se Nyanmian a nni man yé nzin an, ye 'wu." ¹¹ Ejòle sò'n mò Pòlv hanlín nun a njian man nzalafv kpain'n. Nan nunhan mò svanlan'n m'ò kan meli'n nun svanlan'n m'ò le meli'n hanlín'n, sv yê ò lili ò. ¹² Ebele lika mò meli'n-mò jinlan'n tí man lika kpa fòsie nun anun. Yí ti, bé dòv'n mò be wò meli'n nun anun nun anvan yòli kòn ke be fi ebele be hó be jú kulo'n mò be fele yí Feninkisi nun asv. Feninkisi tí Keletí mân nun anun kulo. Ebele lika mò meli'n-mò jinlan nun anyin kaci ngva nun senze atòle nun solò nun senze atòle. Ebele yê fòsie nun anun ahan ò di ke ye jinlan ò.

Anwònman kpili'n

¹³ Ehi, anwònman kaan bie fi ngva elò ò kò fita. Mò anwònman sò'n fital'n, bé nwan anin ejòle fíí. Be kò fùla meli'n seh'e'n, meli'n kò tu yí bv ò kò san Keletí mân nun asue nun anvan kòkò kpa. ¹⁴ Kaan ce, huuu, anwònman kpili kòn fi Keletí mân nun anun ò kò fita jenvie nun anyinsv. Anwònman sò'n, be fele yí "Elakilv'n".

¹⁵ Anwònman'n kò bòli meli'n nun avv. Be bìli meli'n nun an, ò nyò man ye. Anin ò di ke ye yaci yé nwon nun ye man anwònman'n. ¹⁶ Anwònman'n kò bòli meli'n nun avv ye kò sìn asue afian kpòle kòn avv asv. Asue afian kpòle sò'n, be fele yí Koda. Koda lehí anwònman'n kaan manlín yé. Anin elee kòn sota meli'n nun anzin. Elee sò'n, se emian ba a yê be fa ò. Ye felí kpa nán yé sa a han yí. ¹⁷ Bé mò be di meli'n nun anun junman'n kò fùla elee'n meli

nun anun. Mɔ be fɔlali elɛɛ'n, be kɔ fa nyanman be kɔ susɔ meli nun afian maan ɔ kɔ yɔ kunngun. Kemɔ be sulo ke meli'n kɔ nyɔɔn Libi mɔn nun asue nwan anyɔɔn nun asu'n, be kɔ yaci tabɔa nɔnnɔɛ'n m'ɔ sota yɔ nzin nun anun, anwɔnman'n yê anin ɔ nɔn yê le kɔ ɔ. ¹⁸ Ke anin asutue'n le kpɔn tu si yê'n, mɔ alɛ hɔnlɔn'n, be kɔ ju meli nun anun ninngɛ'n-mɔ bie be kɔ gua jenvie nun anun. ¹⁹ Eɛɛ mɔ alɛ hɔnlɔn bieku'n, be mɔ be di meli nun anun junman'n, bé muonun be kɔ ju meli nun anwɔn ninngɛ'n-mɔ be kɔ gua jenvie nun anun. ²⁰ Yɔ cian kɔ yɔ nyɛ, eyua nvi man, nzalama nda man, ke asutue'n la sɔ nun ala'n. Afɔ sian diɛ, yê nyɔn ta nun ke ewue yê ye le ba wu ɔ.

²¹ ɔ 'ba yɔ sɔ'n kɔsɔ, anin ye lili like a hyɛ kpa. Ehi a, Pɔlv kɔ jasɔ kɔ jinlan bé afian. Yɔ nwan: “Mɔn manngɔn-mɔ, ahan emɔ tieli mɔn maan ye halɔ Keleti. Se ye halɔ ebele a, ahan y'a nnwun man yale y'a nzɛci man ninngɛ. ²² Nan kɔkaala diɛ, emɔ tɔla bé ahɔnlɔn. Sɔanlan fɔi ngɔ wu man, nan meli nun ala yê ɔ nwan ɔ. ²³ Afɔ ene kɔngɔɛ, Nyanmɔn mɔ n di yɔ sɔanlan mɔ mɔn sɔ yɔ'n, yɔ bɔfɔɛ'n kɔn walɔ mɔn nwan. ²⁴ Yɔ nwan: ‘Pɔlv, n'e sulo! ɔ di ke e fite belemgbɔn kpain nun anyunnun. Nyanmɔn a tie wɔ mmɔtɔɛ'n. Wɔ dunman nun, Nyanmɔn 'ba man bé kwalaa mɔ be nɔn wɔ gua meli nun anun'n nyan ngɔan.’ ²⁵ Ehi ka ati, mɔn manngɔn-mɔ, emɔ tɔla bé ahɔnlɔn. ɔ sanlɔn ke mɔn de Nyanmɔn mɔn di. Eɔlɛ'n mɔ ɔ'a han ɔ a hele mɔn'n, ɔ 'kpɔn sɔ. ²⁶ Nan kɔsɔ, asue afian kpɔle kɔn asu yê ye 'yue ɔ.”

Meli'n 'ba nyɔɔn

²⁷ Ehi, ke asutue'n mantanlɔn yê meli'n tango tango ebɔ asue'n mɔ be fele yɔ Adiliyatiki nun asu'n, yɔ cian bulu ɔ nɔn nwan ahi. Mɔ ɔ 'kɔ kɔ yɔ alimunnun'n, ɔ kɔ yɔ bé mɔ be di meli nun anun junman'n ke be ka kaan be tɔ etin. ²⁸ Nyanman'n mɔ be fa be susu be nwun lika mɔ asue nun abɔ kɔ ɔ ju'n, be kɔ tɔ be kɔ gua asue nun anun. Nyanman sɔ'n, bulale wɔ yɔ ti. Be susuli a, be kɔ nwun ke yɔ bu ti metɔli abulasan ɔ nɔn nsɔ. Be hɔli bé nyunnun kaan an, eɛɛ be kɔ susu yɔ bieku'n. Be kɔ nwun ke yɔ bu ti metɔli abulaa ɔ nɔn mɔcɔɛ. ²⁹ Be sulo ke yê meli'n kɔ fɔ ebɔɛ sɔ. yɔ ti, be kɔ gua sehe nwan asue nun anun meli nun abɔ ati. Anin be le sele ke alɛ hɔn ndɛ-ndɛ. ³⁰ Kanngɔ anin be le kpɔnnɛ atin be fi meli nun anun be nwanndi. Be kɔ jula elɛɛ'n mɔ emian ba a be fa nun asue nun anyɔnsɔ. Be 'bisa bé a, bé nwan be 'ju be yɔ meli nun anyunnun sehe diɛ'n-mɔ kpa. ³¹ Mɔ Pɔlv nwunlin yɔ sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele nzalafɔ kpain'n nɔn nzalafɔɛ'n-mɔ ke: “Se menian ehi-mɔ a ndanlan man meli nun anun an, emɔ nnyan man ngɔan.” ³² Ehi a, nzalafɔ'n-mɔ kɔ kuko nyanman'n-mɔ m'ɔ lile elɛɛ nun anun'n, Be kɔ yaci elɛɛ'n maan ɔ kɔ hɔ.

³³ Ehi, anin be le nwɔnnɛ ke alɛ hɔn. Pɔlv kɔ wowula bé kwalaa bé anwɔnsele ke be lí like. Yɔ nwan: “Emɔ nɔan, ene ti cian bulu nɔn nwan, yale'n dunman nun, emɔ lili man like. ³⁴ Yɔ ti, mɔn 'sele emɔ ke emɔ lí like kaan nán b'a nyan anwɔnsele. ɔ sanlɔn ke, emɔ anun bie fɔi anwɔn ngɔ bu man ebɔɔn.”

³⁵ Mɔ Pɔlv hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ kɔ fa kpaɔn, ɔ kɔ la Nyanmɔn asɔ bé kwalaa bé nyunnun ebele. M'ɔ lali Nyanmɔn asɔ ɔ yueli'n, ɔ kɔ bu nun ɔ kɔ lí. ³⁶ Mɔ bé kwalaa be nwunlin ke Pɔlv a lí like'n, bé kɔsɔ be nyanlɔn anwɔnsele be lili like. ³⁷ Yê kwalaa mɔ anin ye wɔ meli nun anun'n, ye ti menian eya nnyuan menian abulasɔ ɔ nɔn nsian. ³⁸ Mɔ bé kwalaa be lili like bé kɔ yili'n, be kɔ ju *bele'n be kɔ gua jenvie nun anun maan meli'n kɔ yɔ halu-halu.

³⁹ Ehi, mɔ alɛ hɔnlɔn'n, bé mɔ be di meli nun anun junman nun a nnwun man lika'n nzɔle. Nan be 'nɔan an, anin jenvie'n lika kɔn ti kɔ wɔlv asiɛ nun anun. Lika sɔ'n ti anyɔɔn. Ebele yê bé mɔ be di meli nun anun junman'n kulo ke, se be yɔ nán ɔ yɔ ye a, anin be man meli'n nyɔɔn ɔ. ⁴⁰ Be kɔ foti foti sehe'n-mɔ be kɔ gua jenvie nun anun. Be kɔ yɔyɔ nyanman'n-mɔ kwalaaatin mɔ be sɔ nun be bibɔli meli nun ati'n. Mɔ be yueli yɔ yɔyɔ'n, be kɔ mɔnnda afela kɔn meli nun anyunnun maan anwɔnman bɔli yɔ bu. Mɔ anwɔnman'n 'bɔli meli nun abɔ'n, anin ɔ nɔn bé le kɔ lika mɔ anyɔɔn'n wɔ elɔ. ⁴¹ Nan be juli lika kɔn an, meli'n kɔ nyɔɔn. ɔ sanlɔn ke ebele lika'n ti asue nnyuan ayialɛ. Meli nun ati'n kɔ nyɔɔn dede ɔ ngɔala man yɔ bu tu fɔi. Mgba'n kɔ fin meli nun abɔ ati sele sele kpa dede ɔ kɔ bubu nun.

⁴² Mɔ nzalafu'n-mɔ nwunlin yí sɔ'n, bé nwan bé 'kun bé mɔ b'a gua bé fiadi'n kvalaatin nán bé nun bie a nyɔ man asue ɔ a nwanndi man. ⁴³ Mɔ bé hanlin sɔ'n nán bé kpain nun a totua bé. ɔ sanlin ké ɔ kulo ké ɔ de Pɔlv ati. ɔ manlin atin ké bé mɔ bé sɔ asue yɔ'n, bé lí mɔa bé tɔ asue nun anun. Bé yɔ asue bé fɔ fie. ⁴⁴ Ehinlin-mɔ 'ba fu bé gugua meli'n tabua'n nun yí mgbɔnmgbɔ nun asu bé kɔ fie. Anin ké ɔ kpɔnlin yɔli mɔ bé kvalaa bé nwɔn kɔnlon-ngɔnlon bé fɔli fie nun anun.

28

Maliti mân'n

¹ Ehi, mɔ ye nyanlin yé ti yueli'n, bé kɔ han bé kɔ hele yé ké asue afian kpɔle'n mɔ ye fiteli sɔ'n li Maliti. ² Ebele menian'n-mɔ kɔ sɔ yé nun kanlanman kpa. Kemɔ anin esue'n lé tɔ mɔ eyele wɔ nun'n, bé kɔ huan sɔn kpili kpa kɔn. Sɔn kpili sɔ nun anwɔn yê bé leli yé kvalaa yé atin ɔ. ³ Mɔ ye gua sɔn nun anwɔn'n, Pɔlv kɔ sɔsa mmaka mmaka'n-mɔ, yí nwan ɔ 'fa gua sɔn nun anun. Mɔ ɔ 'fa gua nun'n, kanngɔ anin owo kɔn wɔ nun. Mɔ sɔn'n wulu-wulu'n hanlin yí'n, ɔ kɔ fite kɔ sinze Pɔlv asa. ⁴ Mɔ ebele menian'n-mɔ nwunlin ké owo'n sinze Pɔlv asa'n, bé kɔ han bé kɔ hele bé nwɔn ké: “Fóún ké sɔanlan ehi ti kodiawu! Ahan ɔ 'wu asue nun mɔ mɔafue ɔ'a nyan yí ti'n, ɔ'a nju man, Nyanmian lé bua yí nde ɔ kun yí.”

⁵ Nan Pɔlv kɔ kpɔnndin owo'n kɔ gua sɔn nun anun. Yí busu'n ngɔ yɔ man yí like fíí. ⁶ Ehinlin-mɔ die, anin bé lé nwɔndé bé nian, sé Pɔlv asa'n kɔ nwun, anaan sé ɔ kɔ wu nvu nun e. Nan bé tanlanlin bé nwɔndeli dede mɔ bé nian an, ejɔle ete fíí mma man yí nzin'n, bé kɔ kaci bé nwan. Bé nwan ɔ ti busu'n.

⁷ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anin lika kɔn mantan yé nwɔn ebele. Sɔanlan'n m'ɔ le lika sɔ'n, bé fele yí Pubiliyusi. Yí dein yé ɔ ti Maliti mân nun anun ebele alimɔa sɔanlan kpili ɔ. Bian sɔ'n kɔ le yé kanlanman, ese ɔ kɔ sike yé dede cian nsan. ⁸ Temɔn sɔ'n, anin Pubiliyusi asi'n la. ɔ sanlin ké ebunnun a hyi yí, ese abutunman kanlan kɔsu a li yí. Pɔlv kɔ hɔ kɔ nian yí busu, ɔ kɔ yɔ asɔnlin, ɔ kɔ fa yí sa kɔ sie wuluwafue nun asu maan yí nwɔn kɔ sa. ⁹ Mɔ bian kpain'n nun anwɔn salí'n, ebele mân nun anun nwuluwafue'n-mɔ kɔsu kɔ a kɔ man bé nwɔn kɔ sa. ¹⁰ Ehi a, bé kɔ kuku yé anwunno. Ye wɔ ebele dede cian mɔ ye 'tu yé bu'n, like biala mɔ ye kvala ké ye mian yí nwɔn atunnun'n, Maliti menian'n-mɔ kɔ fa kɔ man yé.

Pɔlv 'ba ju Lɔmɔn

¹¹ Ehi, ye lili sala nsan Maliti mân nun anun ebele. Temɔn mɔ ye 'kɔ'n, ye fɔli Alegizandili meli kɔn anun. Meli sɔ'n, bé fele yí “Mmɔsu'n nda”. Fɔsɛ nun ati, Mmɔsu'n nda sili asɔ Maliti mân nun anun ebele. ¹² Mɔ ye tuli yé bu'n, kulo'n mɔ bé fele yí Silacuzi nun asu yê ye lili mɔa ye juli ɔ. Ye lili cian nsan ebele. ¹³ Ye fi ebele, ye kɔ san asue nun anwan ye kɔ ju kulo'n mɔ bé fele yí Elezio nun asu. Mɔ alé hinlin'n, ngɔa anwɔnman'n kɔ bɔ yí bu ɔ kɔ fita. ɔ man ye lili cian nnyuan atunnun nán y'a ju kulo'n mɔ bé fele yí Puzɔlv nun asu. ¹⁴ Mɔ ye juli Puzɔlv ebele'n, ye kɔ nwun anianman mmie-mɔ. Bé nwan ye lí mɔle kɔn bé nwɔn ebele. Anin ké ye kpɔnlin ye yɔli mɔ ye juli Lɔmɔn elɔ nun anin. ¹⁵ Nan dede mɔ ye 'ju Lɔmɔn'n, elɔ anianman'n-mɔ kɔ ti yé ngan. Mmie-mɔ kɔ a yé atin ele Apiyusi kulo nun asu ebele Gua nun. Mmie-mɔ kɔsu kɔ a yé atin ele kulo'n mɔ bé fele yí Lika Nsan mɔ bé Da nun asu. Mɔ Pɔlv nwunlin anianman sɔ'n-mɔ'n, ɔ kɔ la Nyanmian asɔ ɔ kɔ nyan anwɔnsele. ¹⁶ Mɔ ye juli Lɔmɔn elɔ'n, bé kɔ man Pɔlv atin ké ɔ tí yí nwɔn ɔ tánlan ɔ nun nzalafu'n m'ɔ sisa yí'n.

Pɔlv 'ba bɔ Ejɔlekpa'n kele Lɔmɔn amma'n-mɔ

¹⁷ Ehi mɔ ye juli Lɔmɔn'n, yí cian nsan, Pɔlv kɔ yia ebele Zufu mgbain'n-mɔ yí awulo elɔ. Mɔ bé ti yialí'n, Pɔlv nwan: “Anianman-mɔ, m'an nze man yé mân nun anun elɔ menian'n-mɔ sa, m'an ngan man yé nan-mɔ amanmuo nun anwɔn ejɔle ete, kɔsu b'a hyi mín Zoluzalemɔn elɔ b'a tɔ mín fiadi ese b'a fa mín b'a wula Lɔmɔn menian'n-mɔ asa nun. ¹⁸ Nan mɔ Lɔmɔn menian'n-mɔ tili mín nwan nun ejɔle yueli'n, bé nwan bé 'yaci mín nun. ɔ sanlin ké, bé nnwun man like ete mɔ m'an yɔ m'ɔ di ké bé kun mín yí nwɔn ɔ. ¹⁹ Mɔ bé hanlin sɔ'n, Zufu'n-mɔ nwan bé ndie man. Kemɔ mín kɔsu mín ngulo man ké mín tɔn mín

mân nun εsvan'n, mín nwan ejòle sò'n, belemgbìn kpain nun aja sù ewa yê ye 'di yí ò. ²⁰ Anin like ati m'ò man m'an fεε emò'n, yí ahí. Ò sanlín kε, svanlan'n mò Izalayε mân'n susu yí tí gua yí sv'n, yí dunman nun ati yê b'a gua mín sa ngònzòngònzò εhí ò.”

²¹ Mò Pòlv anvan tólí'n, bé nwan: “Yé sa hanlín man wó tí kalata m'ò fí Zude mân nun anun. Eεε yé nianman'n-mò anun fí fí εlò ò walí hanlín man wó nwòn ejòle εε ò helelí man yé ewa. ²² Nan kùsv ye kulo kε ye tí wó nvan nun ejòle ye nwun m'ò wò wó kunnun'n. Ò sanlín kε fâ sò'n mò ε di'n, líka biala, menian'n-mò tu bé nyín be sa yí.”

²³ Mò be hanlín sò yuelí'n, be nùn Pòlv be kò hele bé nwòn cian. Mò cian sò'n juli'n, be kò a dòvun kpa. Be kò a kò tv Pòlv yí líka m'ò da ebele. Ò bò yí bv ngelemò dede ò kò ju nòsvba, Pòlv kò han Nyanmian Belemgbìn Mân nun anwòn ejòle kò hele bé. Zozi anwòn ejòle'n mò b'a hele wò *Moyizí mala nun anun ò nòn mgbòmanfòe'n-mò kalata'n-mò anun'n, Pòlv kò bubu kò hele bé. ²⁴ Mò be nwunlín yí sò'n, mmie-mò lelí Pòlv anvan ejòle'n be líli. Nan mmie-mò kùsv diε, b'a nne b'a nni man. ²⁵ Kemò afí bé afian εlò bé nvan a nze man bé nwòn yê be jasólí'n, ε 'nwun ejòle mò Pòlv hanlín helelí bé'n. Yí nwan: “Ejòle'n mò Wawe Nwanzan-nwanzan'n nanndílí kpòmanfòe *Ezayi asù ò hanlín helelí emò mgbain'n-mò'n, kanngu ò tí ananhòle sakpa! ²⁶ Kpòmanfòe Ezayi nwan:

Kò menian εhí-mò anwòn nán kan kele bé kε:

Emò 'ba tie yí kpa, kùsv emò ngò tí man yí bv.

Emò 'ba nuan yí kpa, kùsv emò ngò nwun man yí.

²⁷ Ò sanlín kε menian εhí-mò a kete bé ahòlín'n, b'a totua bé nzv'n εεε b'a momuan bé nyín'n.

Ò man bé nyín'n nnwun man así,

bé nzv'n ndí man ejòle nán b'a nwun ngele

b'a kaci bé nyín mín nwòn nán bé nwòn a sa.

²⁸ “Yí tí, emò nwún yí kε Nyanmian ngalíε'n m'ò man be nyan bé tí'n, ngalíε sò nún a tv bé mò be tí man Zufò'n. Bé diε, be tie be de Nyanmian be di.”

[²⁹ Mò Pòlv hanlín sò yuelí'n, Zufò'n-mò 'kò a, anin be le su akpòlvwa kpa bé afian εlò.]

³⁰ Ehí anzin, Pòlv tanlanlín sua'n m'ò haydí nún anun ebele dede afòε nnyuan. Ò sò bé kùvalaa mò be kulo kε be nwun yí nwòn nún anun. ³¹ Ò le atín ò kan Nyanmian Belemgbìn Mân nun anwòn ejòle, εεε ò bò yé Mún Zozi Kilisi Ejòlekpa'n ò kele menian'n-mò, like fí njjí man yí.

ՔՕԼՕ ԿԱԼԱՏԱ'Ն Մ'Օ ՀԵԼԵԼԻ ՆՎԱՆԼԻՆ ԼՕՄՕՆ ԱՏՅՈՆԻՆ ՄՄԱ'Ն-ՄՅՈՆ

M'օ wօ nun'n

Nwan svanlan ճիւղը ՚յօ լե ՔօԼՕ? ՔօԼՕ տի Յօճ, Բե ԵօԼԻ յի Տիլիսի ման ըն կօԼՕն մօ Բե ԲեԼԵ յի ՏաԼԻսի ըն ասօ. Ոն կօՅՅ, ՅօԼՅաԼԵմօն յե Բե տաԼԻ յի օ սուանԼԻՆ ԷԲԵԼԵ ԷՅՅԵ ըն օ. Օ կաԼԻԻ սուանԼԻՆ մօ յի ընօն Ե յի Եօ Յօճ'ն-մօ ամանմօ ըն անօն. ՔօԼՕ ԲեԼԵԼԻ անմօ Քիլիսի ամմա'ն-մօ անօԼՅՅա. Ոն յե ՄիՆ ՅօՅի յիլի յի ընօն ԲեԼԵԼԻ յի, օ ԲեԼԵԼԻ յի կե օ կաԼԻ յի ԲօճօԲԵ Եօ Բե մօ Բե տի ման Յօճ'ն-մօ անօն. ՔօԼՕ ԲեԼԻ ԲեԼԻ ԷՅՅԵԼԿՔԱ'Ն Եօ *Լօմօն ԲեԼԵմԳԲԻՆ ման ըն անօն ԼԻԿԱ ճօն.

ՄԵԼԵ մօ ՔօԼՕ 'ԿԵԼԵ ԿաԼատա ԷԻ'Ն, անօն օ Եօ ԿօԼԻՆՏԻ կօԼՕն անօն. Օ կօԼՕ կե օ կօ ՅօԼՅաԼԵմօն, ԷՏԵ կօՅՅ օ կօ Լօմօն. Յի տի, օ ԲեԼԵԼԻ Լօմօն անօնիՆ մմա'ն-մօ կե օ լե Բա Բե ընօն ԷԼօ օ ԿԵԿԵԼԵ Բե ԼԻԿԵ օ ԵօՅՅԵԼԵ Բե անօնՏԵԼԵ.

ՔօԼՕ անօն ԿաԼատա ԷԻ անօն ընան. Անմօ լԻԿԱ ճիւղը'ն (յի տի 1-8), օ լե տի ԷՅՅԵԼԿՔԱ ըն անօն. Օ լե կան կե մենիան'ն-մօ կօԼաատիՆ, Յօճ օ, Բե մօ Բե տի ման Յօճ օ, Բե կօԼաա Բե տի ԷԵճօԲԵ Եօ Նյանմիան անօննն յե Բե ճիւղը, Նյանմիան սիկքե'ն 'կօն Բե (1.18-3.20). Ոն ՅօՅի Քիլիսի մօ օ'ա ընօ ման ԷԵ Բիլի ըն անօճօԼՅՅման, յի ԷՅՅԵ մ'օ ԵօԼԻ'Ն, օ տիլի յե ԷԵ'ն-մօ օ լեԼԻ յե տի. Օ ման Բե կօԼաա մօ Բե ճիւղը Բե ճիւղը, Նյանմիան Բա Բե կե ԷՏԵճօԲԵ (3.21-5.21). ՔօԼՕ լե կեԼԵ ըն յեԷՆ կե Նյանմիան մաԼա'ն տի ԼԻԿԵ կՔԱ, ըն կօՅՅ, կեմօ յե լե ման անօնՏԵԼԵ'Ն, յե ընօԼա ման ՏՅ ճիւղը. ԷԻԿԱ անօն, Նյանմիան անօն յե ընօն անօնննօ օ'ա Բա յի ՅաՅԵ Նյաննան-նյաննան'ն օ'ա ման յե ման օ ԲօԿԱ յե յե կաԼԻ Նյանմիան ամմա (յի տի 6-8).

ԿաԼատա ըն անօն 9-11, ՔօԼՕ լե կան Յօճ ճօն մօ Բե ԲաԼԻ ման Բե ընօն մանԼԻՆ ման ՅօՅի ըն ԷՅՅԵ. ՏԵ Բ'ա յի ՅօՅի անօն, Նյանմիան ճիւղը, օ յիլի ման յի մենիան'ն-մօ.

ԿաԼատա ըն անօն 12.1-15.13, ՔօԼՕ լե կեԿԵԼԵ անօն մ'օ ճիւղը կե անօնիՆ մմա'ն-մօ ՏԻՆ ՏՅ ԲԵ ԲԱ ման'ն կանԼանման ման Բե մօ Բե ընօն ման Նյանմիան'ն ընօն յի կե Բ'ա Բա Բե ընօն Բ'ա ման ՅօՅի սակՔԱ. Ոնհան մ'օ տի անօն'ն յօ լե Բե մաննօն ԷԻԼՕ'Ն. ԿաԼատա ըն անօնն յի, օ լե ԲիՏԱ յի մաննօն'ն-մօ ճօն մօ Բե Եօ ԷԼօ ըն անօն (15.14-16.27).

Aհն ԷԲԻՏԱ

¹ ՄիՆ ՔօԼՕ մօ ըն ճիւղը Քիլիսի ՅօՅի անօն յե ման կեԼԵ ԿաԼատա ԷԻ ման ընան Էմօ օ. Նյանմիան Կքիլի անօն Բե միՆ կե ըն անօն ՅօՅի ԲօճօԲԵ, օ'ա յի միՆ կե մ մօ յի ԷՅՅԵԼԿՔԱ'Ն. ² ԷՅՅԵԼԿՔԱ անօն, Նյանմիան մանԼԻՆ յի մնօմանօն'ն-մօ ԲաԼԻ անօնօԲԱ ճաԲԱ. Օ մանԼԻՆ ԲԵ ԲԵԼԵԼԻ յի ընօն ԷՅՅԵ յի ԷԲԵԼԵ ԷՅՅԵ Նյաննան-նյաննան ըն անօն. ³ ԷՅՅԵԼԿՔԱ անօն, յօ լե յի Յա ըն անօն ԷՅՅԵ'Ն. Նյանմիան մանԼԻՆ յի Յա'ն ընանԼԻՆ կօԼՕ սուանԼԻՆ անօննան, ԲԵ ԵօԼԻ յի ԲԵԼԵմԳԲԻՆ *ԴաՅԻԼԻ անօն անօն. ⁴ Կեմօ օ տի սուանԼԻՆ ընաննան-նյաննան'ն, Նյանմիան մանԼԻՆ օ Բի ԷՅՅԵ ըն օ տի նննննն ման ԲԵ ընօնԼԻՆ կե օ տի Նյանմիան տնմիՆ Բաա սակՔԱ. Յի Յա անօն յօ լե յե ՄիՆ ՅօՅի Քիլիսի. ⁵ Յի ճօնման ըն, Նյանմիան անօն միՆ ընօն անօնննօ, օ'ա յի միՆ կե ըն անօն ՅօՅի ԲօճօԲԵ. Օ'ա սուան միՆ կե ըն ԵԼԵ մենիան'ն-մօ կօԼաա մօ Բե ընօն ման Նյանմիան'ն ման Բե լե ՅօՅի ԲԵ ԼԻ ըն Բե ընօն անօն. ⁶ Մենիան անօն-մօ, Էմօ Եօ Բե ըն ԲԵ, Էմօ մօ ՅօՅի Քիլիսի անօն Էմօ'ն.

⁷ Ման կեԼԵ Էմօ կօԼաա մօ, Լօմօն ԷԼօ, Նյանմիան կօԼՕ Էմօ ԷՅՅԵ մօ օ'ա ԲԵԼԵ Էմօ կե ԲԵ կաԼԻ յի անօննննն մմա'ն. ՄիՆ 'ԲիՏԱ Էմօ անօն.

ՅԵ ՏԻ Նյանմիան ըն յե ՄիՆ ՅօՅի Քիլիսի ընօն Էմօ անօն անօնննօ, ԷՏԵ ԲԵ ման Էմօ անօն անօն ԲԵ ընօն.

ՔօԼՕ կօԼՕ կե օ կօ Լօմօն

⁸ ՅօՅի Քիլիսի անօննննն, ման 'ճիւղը ման ճիւղը ման ընան Նյանմիան անօն Եօ Էմօ ճօնման ըն. Օ սանԼԻՆ կե ԲԵ կան ճօն'ն մօ Էմօ լե յի ըն անօն ԷՅՅԵ կՔԱ ման ըն անօն ԼԻԿԱ կօԼաատիՆ. ⁹ Նյանմիան Կքիլի մօ ըն անօն անօնննն կօԼաա ման ՏՅ յի, ման Բօ յի Յա ըն ԷՅՅԵԼԿՔԱ'Ն, օ ճիւղը միՆ անօնննն կե ման ՏԵԼԵ ման ման Էմօ անօն անօն. ¹⁰ ՄիՆ ՏԵԼԵ Նյանմիան կե սիան ճիւղը, ՏԵ օ կօԼՕ

a, ɔ mán mín atin maan n gó n vúa emə anwɔn. ¹¹ Ɔ sanlin ke min kulo ke min nwun emə anwɔn sakpa, nán min kekele emə like maan emə nyan Nyanmian Wawɛ'n nyila'n. ¹² Eɛɛ bɔbɔ m'ɔ man min kulo ke min ba emə anwɔn elɔ'n y'ɔ le ke se min ba a, anin dedi'n mɔ emə le yí'n, ɔ nɔn mín diɛ'n mɔ n ne yí'n, yé kwalaa ye fa ye wowula yé nwɔn anwɔnɛɛɛ.

¹³ Anianman-mɔ, emə nwún yí ke m'an bu emə elɔ ewale nin anwɔn mgbɔnndan dɔn. Nan kɔsɔ m'an nnyan man yí nwɔn atin dede ɔ'a ju ɛɛ. Mín nwan bɔbɔ min 'ba nán min di junman emə afian elɔ maan mín junman'n kɔ yí nyunnun ke n yɔli yí mân ɛhɔlin-mɔ anun'n. ¹⁴ Junman m'ɔ ti kale m'ɔ la mín sɔ'n y'ɔ le ke m mɔ Eɔlɛkpa'n n géle bé mɔ bé nyin a ti nɔn bé mɔ bé nyin tili man'n, be mɔ be si kalata nɔn bé mɔ be nzi man kalata'n. ¹⁵ Yí sɔ ati, ɔ cian ke min ba Ləmɔn elɔ nán min bɔ Eɔlɛkpa'n min kele emə kɔsɔ.

Eɔlɛkpa'n kele Nyanmian tunmin'n

¹⁶ Afi, mín diɛ, min nza man Eɔlɛkpa nin anwɔn nyian. Ɔ sanlin ke ɔ ti tunmin mɔ Nyanmian fa de menian'n-mɔ kwalatin mɔ be de yí be di'n ngvan. Ɔ fa de Zufɔ'n-mɔ kwalaka, nán ɔ'a le bé mɔ be ti man Zufɔ'n kɔsɔ. ¹⁷ Yí bu y'ɔ le ke Eɔlɛkpa sɔ nin anun yê ye nwun ke Nyanmian kpɔn bu menian'n-mɔ sɛsɛ ɔ. Ɔ kele ke ɔ fi abɔbɔ dede ɔ ju ayueliɛ, sɔanlan dedi m'ɔ le yí wɔ Nyanmian anun'n yê Nyanmian fa bu sɔanlan sɛsɛ ɔ. Afi ɔ wɔ Eɛɛ Eɔlɛ nin anun ke: *Sɛsɛfɔɛ, yí dedi nin ati yê Nyanmian 'man ɔ nyan ngvan ɔ.*

Nyanmian sikpe'n

¹⁸ Afi kemə menian'n-mɔ mman man Nyanmian anyɔnɔ, ɛsɛ be bɔ bala ɛtɛ be totua ananhɔle nin anwɔn atin'n, Nyanmian a fa bé nwɔn sikpe a wula yí kunnun. Ɔ man Nyanmian sikpe sɔ'n fi anwunno elɔ dede ɔ ju asɔ ewa ɔ ci menian'n-mɔ. ¹⁹ Nyanmian 'tua bé yí nwɔn kale, ɔ sanlin ke yí muonun, ɔ'a yí yí nwɔn yuein a hele mân'n, b'a nwun yí ke ɔ kpɔn ti yí'n. ²⁰ Afi ke Nyanmian bɔli mân'n, yí ninngɛ'n-mɔ mɔ ɔ'a y'ɔ'n, ɔ man menian'n-mɔ nwun yí ke ɔ wɔ ɛbɛɛ ɛsɛ yí tunmin'n m'ɔ le yí'n ti tunmin m'ɔ le man ayueliɛ. Yí sɔ ati, menian'n-mɔ le man eɔlɛ fí mɔ be kan be sa bé nin ɔ. ²¹ Menian'n-mɔ si ke Nyanmian wɔ ɛbɛɛ, nan kɔsɔ be nyi man yí aye be nna man yí asɔ ke ɔ sɛ fata'n. B'a kaci tomgban. Yê kemə be nzi man ngele'n, be nanndi awosin nun. ²² Be nwan be ti ngelefɔɛ, kɔsɔ anin b'a tolo. ²³ Nyanmian m'ɔ nwu man m'ɔ di mɔ be sɔ yí be wula yí anunminnyanmɔn'n, ɛɛɛ, abaaba m'ɔ soman kulo sɔanlan m'ɔ wu'n, nnɔnman, naan nɔn naan mɔ be ɔvin bé nwɔn asi'n yê be tutɔ bé ɔ.

²⁴ Eɛɛka ati, Nyanmian a yaci bé bé satɔfɔɛ nyɔliɛ'n-mɔ mɔ be kulo nin anun. Ɔ man bé abalabɔ'n mɔ kɔn nɔn yí manngɔn bɔ'n man anyunnunguasɛ kan bé bɔbɔ muonun bé nwɔnnaan'n. ²⁵ Nyanmian anwɔn eɔlɛ'n m'ɔ ti ananhɔle'n, be ngulo man ke ato eɔlɛ'n. Be tutɔ ninngɛ'n-mɔ be yaci Nyanmian muonun mɔ ɔ'a bɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ'n m'ɔ fata ke cian daa be yí yí aye'n. Amin!

²⁶ Eɛɛka ati, Nyanmian a yaci bé bé anyunnunguasɛ nyɔliɛ'n-mɔ anun. Bé mmalasua'n-mɔ a bɔ alba. Be yɔ satɔfɔɛ nyɔliɛ. ²⁷ Bé mmelenzua'n-mɔ kɔsɔ a bɔ alba. Be nɔn bé mmalasua'n-mɔ nna man. Bé manngɔn mmelenzua'n-mɔ anwɔn yê bé nyin bulɔ ɔ. Busuɔfɔɛ nyɔliɛ yê be yɔ ɔ. Busuɔfɔɛ nyɔliɛ sɔ nin anwɔn ahatua m'ɔ fata'n yê be le nyan yí nin ɔ.

²⁸ Kemə b'a nni man Nyanmian ɛkpɔnnde eɔlɛ'n, Nyanmian a man sɛnɔɛ ajɔnlɔn a tɔ bé ti anun. Ɔ man nyɔliɛ m'ɔ nze nvata man ke be y'ɔ'n yê be yɔ ɔ. ²⁹ Ajɔnlɔn'n m'ɔ wɔ bé ti anun'n ti man fɔ́n: ɛtɛ ɛyɔɛ, anyɔnbulɔ, ati anun ɛtɛ ɛyɔɛ, kúála esúe, awue elie, butule elie, akɔbe ɛtɔɛ, ɔ nɔn abɔle esusue. ³⁰ Be ti ngɔndɔnmgbɔ, be kan bé manngɔn-mɔ anwɔn eɔlɛ ɛtɛ. Be kpɔ Nyanmian, be ti apanninma, be tu bé nwɔn, be bɔ bé nwɔn apoo. Be si ɛtɛ ɛyɔɛ nin anyɔnsɔ, bé nyin nɔɔ man bé si nɔn bé nin-mɔ. ³¹ Be ti tomgban, be nni man bé nwan eɔlɛ nin sɔ, bé ti yɔ si, be nzi man koun. ³² Be si ke Nyanmian kpɔn bua yí ndɛɛ'n, ke bé mɔ be yɔ nyɔliɛ ɛtɛ sɔ'n-mɔ, be fata ewue. Nan kɔsɔ, be tɛ yɔ nyɔliɛ ɛtɛ sɔ'n-mɔ, ɛsɛ bɔbɔ be di bé mɔ be yɔ nyɔliɛ ɛtɛ sɔ'n-mɔ nin anzin.

2

Bé mɔ bɛ bu bé nwon menin kpa'n

¹ Erika ati, wó kulo sɔanlan, mɔ ɛ bu wó nwon sɔanlan kpa nán a bu menian nga'n-mɔ etefue'n, nwon yí ke ɛ ngbala man wó nwon yi wɔ bé nun. Afi, abele mɔ ɛ bu ehinlin-mɔ etefue, nan kusɔ ɛ yɔ ete kɔnmgba sɔ'n bie'n, anin wó bɔbɔ muonun, ɛ le bu wó nwon fɔɔ. ² Ye si ke, ahatua mɔ Nyanmian 'ba tua bé mɔ bɛ bu bé nwon sɔ'n ti sese. ³ Wó kulo sɔanlan, mɔ se ehinlin-mɔ yɔ nyɔlie ete sɔ'n-mɔ a, ɛ bu bé etefue nan kusɔ ɛ yɔ nyɔlie ete sɔ'n-mɔ bie'n, asɔ ɛ nian an, Nyanmian ngɔ tua man wó ete nin anwon kale ɔ? ⁴ Anaan ɛ nnwun man ke Nyanmian anwunnvoe m'ɔ sa'n, yí kpa m'ɔ ti nin ati, ɔ'a si abɔtale kpa, ɔ le nwonnde ke ɛ nún wó nwon ɛ yáci wó nyɔlie ete nin ɔ? ⁵ Kusɔ nwon yí ke wó anzɔsele'n mɔ ɛ yɔ yí Nyanmian anwon'n, m'ɔ man ɛ nnun man wó nwon nin ati, ɛ le cici Nyanmian sikpe'n bóle wó ti sɔ. E 'ba nwon yí cian mɔ Nyanmian 'ba tua mân nin ete nin anwon kale ananhɔle. ⁶ Cian sɔ'n, sɔanlan kɔn biala 'ba nyan yí junman'n m'ɔ lili nin anwon ahatua. ⁷ Menian mɔ bɛ bɔ mɔndinlin bɛ bɔ bala kpa, mɔ bɛ kpɔnde ke cian bie dede, Nyanmian wúla bé anunminnyanmɔn, ɔ yí bé aye ɔ mán bé asitanlan kpa m'ɔ nzeci man'n, bé die, bɛ 'nyan nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayuelie'n. ⁸ Nan bé mɔ bé ti ti ete, mɔ bɛ nne man ananhɔle'n bɛ ndɔ man nun, mɔ bɛ bɔ bala m'ɔ ngɔ atin sɔ'n, bé die, Nyanmian 'fe bé nwon eya, yí sikpe'n 'ci bé. ⁹ Menian'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ yɔ ete'n, yale nɔn ahunnunnditie 'kan bé. Yale kpili sɔ'n, ɔ 'kan Zufɔ'n-mɔ kwalaa, nán ɔ'a han bé mɔ bɛ ti man Zufɔ'n kusɔ. ¹⁰ Nan menian mɔ bɛ bɔ bala kpa'n, Nyanmian 'yi bé aye, ɔ 'wula bé anunminnyanmɔn, ɔ 'man bé albaciɛ. ɔ 'di mua ɔ man Zufɔ'n-mɔ kwalaa nán ɔ'a man bé mɔ bɛ ti man Zufɔ'n kusɔ. ¹¹ Nyanmian Kpili die, ɔ nnian man sɔanlan nyunnun ɔ mmua man yí ndee.

¹² Bé kwalaa mɔ bɛ nzi man *Moyizi mala'n mɔ bɛ yɔ ete'n, bɛ 'bua bé ndee, nan kusɔ Moyizi mala'n nvite man nun. Bé mɔ bé kusɔ bɛ si mala sɔ'n, mɔ bɛ yɔ ete'n, yí nwon yê bɛ 'nian bɛ bua bé ndee ɔ. ¹³ ɔ sanlin ke nán bé mɔ bɛ tie Nyanmian mala'n mgban'n yê bɛ ti sese wɔ Nyanmian anyunnun ɔ, nan bé mɔ bɛ tie mala'n bɛ yɔ like mɔ mala'n kele'n, bé yê Nyanmian bu bé seseɔ ɔ. ¹⁴ Afi, abele mɔ menian nga'n-mɔ mɔ bɛ nzi man Moyizi mala'n yɔ like mɔ mala'n kele'n, anin bɛ kusɔ, bɛ le bé mala die kpa mɔ bɛ di sɔ ɔ. ¹⁵ Bɛ kele ke ninng'e'n mɔ mala'n nwan bɛ yó'n, b'a hele wɔ bé ahɔnlin nin anin. Like mɔ bɛ kɔ yó'n, se ɔ ti kpa ɔ, se ɔ ti man kpa ɔ, bɛ nwon yí bé ajɔnlin nun. Afi, bé ti'n se bé. ¹⁶ Cian'n le ba mɔ Nyanmian 'ba man Zozi Kilisi bua menian'n-mɔ ndee wɔ bé nviale nun ajɔnlin'n mɔ bɛ le yí nin anwon. Cian sɔ'n ju a, Ejɔlekpa'n mɔ min bɔ'n 'ba kpɔn sɔ.

Zufɔ'n-mɔ nɔn mala'n

¹⁷ Nan wó mɔ wó nwan ɛ ti Zufɔ mɔ bɛ le wó a, bɛ le mala'n, ɛ fɔa wó nwon ke ɛ si Nyanmian. ¹⁸ Wó nwan ɛ si like m'ɔ sɔ Nyanmian anyin'n, afi mala nin a man a nwon like m'ɔ ti kpa ɔ nɔn m'ɔ ti man kpa nin angɔnmɔn. ¹⁹ E de di ke wó yê ɛ kele bé mɔ bé nyin a sin nin atin nin ɔ. Bé mɔ bɛ ti awosin nun'n, ɛ jɔnlin ke ɛ ti bé kanlannie. ²⁰ Bé mɔ bé nyin tili man'n, wó nwan wó yê ɛ kele bé anyintie ɔ. Bé mɔ bɛ nzi man ejɔle'n, wó nwan wó yê ɛ kekele bé like ɔ. Afi ɛ de di sakpa ke mala nin anin yê ngele'n nɔn ananhɔle'n wɔ ɔ. ²¹ Nan se ɔ ti sɔ a, anin, wó mɔ ɛ kekele wó manngɔn'n-mɔ ninng'e'n, nzuke ati yê ɛ ngele man wó muonun wó nwon bie ɔ? Wó nwan nán man bɛ wua, nzuke ati yê wó lili, ɛ wua ɔ? ²² Wó nwan nán man bɛ tɔn ajaa, nzuke ati yê wó lili, ɛ tɔn ajaa ɔ? Wó nwan ɛ nɔn amɔan nni man, nan nzuke ati yê ɛ wɔlɔ amɔan sua nin anin ɛ wua nun ninng'e ɔ? ²³ Wó nwan ɛ si mala'n, ɛ fa tu wó nwan nun, nzuke ati yê ɛ nni man mɔ mala'n kele nin asɔ nan ɛ man anyunnunguasi kan Nyanmian ɔ? ²⁴ Ehele Ejɔle'n le kele ke: “Emɔ Zufɔ'n-mɔ dunman nun, menian nga'n-mɔ kan Nyanmian anwon ejɔle ete.”

²⁵ Afi wó mɔ ɛ ti Zufɔ, mɔ a kpe wó mmian nun'n, se ɛ di mala nin asɔ lili a, anin nvasɔe wɔ sɔ. Nan se ɛ nni man mala nin asɔ a, wó mmian nun'n mɔ a kpe'n ti mgban. ²⁶ Yí ti, sɔanlan mɔ bɛ kpeli man yí mmian nun'n, se ɔ di mala nin asɔ a, asɔ Nyanmian mmu man

yí kẹ sʋanlan mǎ b'a kpe yí mmian nun ɔ? ²⁷ Wó mǎ ε nni man mala nun asu'n, ε nun wó mala kalata'n kwalaa, ɔ nun wó mmian nun mǎ a kpe'n kwalaa, sʋanlan mǎ be kpeli man yí mmian nun kusu ɔ di mala nun asu'n, ɔ 'bu wó fɔ. ²⁸ Zufu kpa'n nán y'í y'ɔ le anwɔnnaan su Zufu'n ɔ nun kẹ sʋanlan mǎ menian'n-mǎ si kẹ b'a kpe yí mmian nun nun ala. ²⁹ Nan Zufu kpa'n y'ɔ le m'ɔ ti Zufu yí kunnun'n. Yí mmian nun ekpe kpa'n y'ɔ le yí ahɔnlɔn nun anun. Ɔ ti Wawε nun ejɔle, nan nán kalata su ejɔle ɔ. Zufu kpa sɔ'n, yí efɔa diε'n fi man sʋanlan εlɔ, nan ɔ fi Nyanmian εlɔ.

3

Zufu'n-mǎ nvasuε'n

¹ Se ɔ ti sɔ a, anin bé mǎ be ti Zufu'n, bé nvasuε diε y'ɔ le benin? Anaan bé mmian nun ekpe'n mǎ be kpe'n, yí kpa diε m'ɔ ti'n y'ɔ le benin? ² Sakpa lili, yí biala kwalaa nvasuε mǎ be le yí su'n ti kpili! Ɔ sanlɔn kẹ alimɔa nvasuε'n y'ɔ le kẹ bé yê Nyanmian falɔ yí nwan ejɔle'n wulali bé sa nun ɔ. ³ Ye 'kan se? Se bé mmie-mǎ a nni man Nyanmian Anwan Ejɔle nun asu ati a, asu ɔ kele kẹ Nyanmian kusu a nni man yí Nwan Ejɔle diε nun asu? ⁴ Cεcε! Ɔ ti man sɔ. Se menian'n-mǎ kwalaaatin ti atofuε bɔbɔ a, Nyanmian diε, ɔ ti ananhɔlefɔε. Afi Ehele Ejɔle le kele kẹ:

*Ɔ se kẹ wó ejɔle'n kwalaa mǎ ε kan nun anun,
be nwún wó kẹ ε ti sεsεfuε
nán se be nun wó le yi ndεε a,
anin a li bi.*

⁵ Mɔn juɔ kẹ eyuadi amma'n. Se yé sεsε'n mǎ ye ti man'n man be nwun kẹ Nyanmian ti sεsε a, anin ye 'se se? Se Nyanmian sikpe'n ci yé a, asu ɔ kele kẹ Nyanmian ti man sεsεfuε ɔ? ⁶ Cεcε! Ɔ ti man sɔ. Afi, se Nyanmian ti man sεsεfuε a, anin ɔ 'yɔ se nán ɔ'a hɔala mân'n ndεε bua? ⁷ Yí ti, se mín ato'n mǎ mɔn di'n man be nwun kẹ Nyanmian ti ananhɔlefɔε, anunminnyanmɔn kan yí kpa a, anin nzuke ati yê be te bu mín kẹ n di εtefuε ɔ? ⁸ Anin nzuke ati yê ye ngan man kẹ: “Ye yó εte maan like kpa fite nun ɔ?” Dunmannzεciε mma'n-mǎ nwan mín ejɔle mǎ mín kan nun anin. Nan dunmannzεciε mma sɔ'n-mǎ, Nyanmian ahatua nun ala yê ɔ se fata bé ɔ.

Sʋanlan fí ti man sεsεfuε

⁹ Ehi nun ehi a, anin ye 'se se? Asu ye ti kpa ye tala menian nga'n-mǎ anaan? Cεcε. Afi, m'an hele kẹ menian'n-mǎ kwalaa, Zufu o, m'ɔ ti man Zufu o, bé kwalaa be wɔ εte nun anun.

¹⁰ Ehi b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun kẹ:

Sʋanlan fí nnɔn man ebele m'ɔ ti sεsεfuε ɔ.

¹¹ *Sʋanlan fí ndi man ejɔle bu,*

bé bie fí mgbɔrnde man Nyanmian.

¹² *Bé kwalaa b'a fɔn Nyanmian atin'n,*

b'a kaci tomgban.

Bé bie fí nnɔn man ebele

m'ɔ bɔ bala kpa ɔ.

¹³ *Ejɔle mǎ be kan be kele sʋanlan'n,*

ɔ kele yí ewue atin.

Bé nwan nun ti minlin-minlin.

Bé nwan kan wó a,

ɔ tala owo bɔle.

¹⁴ *Sasan ebɔ nun ejɔle εte ehan*

a yi bé nwan'n tekεε.

¹⁵ *Sʋanlan ehuan ti man bé nyinsu like fí.*

¹⁶ *Lika biala mǎ be kɔ sin'n,*

be sεci ninngε be yaci alɔabɔ ebele.

17 *Bε nzi man anzɔnunjɔ atin'n.*

18 *Bé etie mɔ be ti'n,*

bε nzulo man Nyanmian bɔbɔ fíí.

19 Nan yé dɛ, yε nwon yí ke ejɔle kwalaa mɔ Nyanmian mala kalata'n kan'n, ɔ kan man menian'n-mɔ mɔ bé nwon wɔ mala nun anun'n. ɔ man sɔanlan fíí ngɔala man yí nwan buke kón, nan bé kwalaa be di fɔɔ Nyanmian anyunnun. 20 Ehi, ɔ man ɔ nanndi mala elie nun asɔ, sɔanlan fíí ngɔ li bi Nyanmian anyunnun. Afi, mala'n yê ɔ man sɔanlan nwon ke ɔ'a yɔ ete ɔ.

Ke ɔ kpɪn yɔ mɔ Nyanmian man sɔanlan kaci sɛsɛfɔvɛ'n

21 Nan sian dɛ, sɛ be yí mala'n nun an, Nyanmian a hele yé ke ɔ kpɪn yɔ maan yε kaci sɛsɛfɔvɛ wɔ yí nyunnun'n. Moyizi mala'n nun Nyanmian mgbɔmanfɔvɛ'n-mɔ hanlin ejɔle sɔ'n. 22 Bé kwalaa mɔ be de Zozi Kilisi be di'n, bé dedi nun anwon yê Nyanmian nian bu bé sɛsɛfɔvɛ ɔ. ɔ sanlin ke be mgbɔ man menian'n-mɔ anun, 23 bé kwalaa b'a yɔ ete, ɔ man Nyanmian anunminnyanmɔn nun a tu a fɔn bé. 24 Nan bé ete nun ati kale'n mɔ Kilisi Zozi a tua'n dunman nun, Nyanmian a nwon bé kwalaa bé nwon anwunnvoe ɔ'a bu bé sɛsɛfɔvɛ. 25 Zozi yê Nyanmian a yí yí ke ɔ bála fá yí moja'n lí bé mɔ be de yí be di nun ati mgbata ɔ. Nyanmian a yɔ sɔ ɔ a hele ke ɔ ti sɛsɛfɔvɛ. ɔ sanlin ke ete'n mɔ menian'n-mɔ yɔli yí daba daba'n, ɔ sili abɔtale, ɔ'a ndua man bé ete nun anwon kale. 26 Nan kikaala dɛ, ɔ le kele ke ɔ kpɪn yɔ maan sɔanlan kaci sɛsɛfɔvɛ wɔ yí nyunnun'n. ɔ sanlin ke abele m'ɔ le bu bé mɔ be de Zozi be di'n sɛsɛfɔvɛ'n, ɔ kele ke yí muonun ɔ ti sɛsɛfɔvɛ.

27 Sɛ ejɔle'n ti sɔa a, asɔ kulo sɔanlan le atin ngacile ɔ sɔn sɔ fɔa yí nwon ɔ? Atin ngacile fíí nnɔn man ebele. Anin nzuke ati ɔ? Mala nun asɔ elie ati ɔ, anaan? Cɛɛɛ, nán mala nun asɔ elie ati ɔ, nan dedi nun ati ɔ. 28 Yí ti, yé dɛ mɔ yε si'n, y'ɔ le ke sɔanlan dedi nun anwon yê Nyanmian nian ɔ bu yí sɛsɛfɔvɛ wɔ yí nyunnun ɔ. Nan nán mala nun asɔ elie nun ɔ. 29 Asɔ emɔ jɔnlɪn ke Nyanmian ti Zufɔ'n-mɔ angɔnmɪn cein ala Nyanmian, nan ɔ ti man menian nga'n-mɔ Nyanmian bie ɔ? Cɛɛɛ, ɔ ti man sɔ. Nan ɔ ti menian nga'n-mɔ kɔsɔ Nyanmian. 30 ɔ sanlin ke Nyanmian ti baa kɔnmgbɔ cein. Wɔ mɔ ε ti Zufɔ ɔ, ɔ nɔn wɔ mɔ ε ti man Zufɔ ɔ, wɔ dedi nun anwon yê ɔ 'nian bu wɔ sɛsɛfɔvɛ wɔ yí nyunnun ɔ. 31 Asɔ ɔ kele ke anin yε le fa dedi'n yε bɔ mala nun abɔsɔ ɔ? Cɛɛɛ, nán yí sɔ ɔ. Nan yε le kele ke mala'n ti like kpa.

4

Bé mɔ be le dedi'n, bé sɪ y'ɔ le Abalahamɔn

1 Nzu ejɔle yê yε 'kan wɔ yε nannan Abalahamɔn anwon ɔ? Yí m'ɔ ti kulo sɔanlan'n, nzu yê ɔ nyanlin yí ɔ? 2 Afi, sɛ ɔ ti ke junman bie yê Abalahamɔn lili mɔ Nyanmian nianlin yí nwon ɔ buli yí sɛsɛfɔvɛ a, ahan Abalahamɔn kwalaa ke ɔ fa tu yí nwan nun. ɔ kwalaa yí sɔ yɔ lili, nan nán Nyanmian anyunnun ɔ. 3 Afi, Ehele Ejɔle'n le kele ke: *Abalahamɔn leli Nyanmian lili ehika ati yê Nyanmian buli yí sɛsɛfɔvɛ ɔ.*

4 Sɛ sɔanlan di junman an, like m'ɔ nyan yí nun'n y'ɔ le ahatua, nan nán acɛdɛ ɔ. 5 Sɔanlan mɔ ɔ'a nni man junman fíí'n, sɛ ɔ de Nyanmian m'ɔ man etefɔvɛ'n kaci sɛsɛfɔvɛ'n di a, Nyanmian nian yí dedi nun anwon ɔ bu yí sɛsɛfɔvɛ. 6 Ehika ati, mɔ belemgbɪn *Davidi 'kan nyila'n mɔ Nyanmian 'yeyila sɔanlan maan ɔ kaci sɛsɛfɔvɛ a, ɔ nni man yí junman nun anwon nun ejɔle'n, yí nwan:

7 *Nyila hán bé mɔ Nyanmian a yaci*

bé mala etɔan nɪn a hye bé'n.

Bé mɔ Nyanmian a cici bé ete'n-mɔ,
nyila hán bé.

8 *Sɔanlan mɔ yé Mɪn ndɔa man yí ete'n*
m'ɔ y'ɔ'n ɔ ndua man yí nwon kale'n,
nyila hán sɔanlan sɔ'n.

⁹ Anin nyila sɔ'n muonun, asu ɔ wɔ ebele man bé mɔ b'a kpe bé mmian nun nun anaan, ɔ wɔ ebele man bé mɔ be kpeli man bé mmian nun'n kusu bie ɔ? Yé die, ye le kele ke dedi'n y'ɔ man Nyanmian buli Abalahamun seseɖe ɔ. ¹⁰ Mele benin yê Nyanmian buli yí seseɖe'n? Asu mele mɔ be kpeli yí mmian nun nun ɔ, anaan mele mɔ anin be kpeli man yí mmian nun nun ɔ? Cɛɛ. Nán mele mɔ be kpeli yí mmian nun nun ɔ, nan mele mɔ anin be kpeli man nun ɔ. ¹¹ Yí mmian nun'n mɔ be kpeli'n, ɔ ti yí nzɔle. Abalahamun leli Nyanmian lili, yí nzin kwalaka nán b'a kpe yí mmian nun'n. Nyanmian fali nzɔle sɔ'n ɔ heleli ke Abalahamun ti seseɖe yí dedi'n m'ɔ le yí dunman nun. Yí ti, bé kwalaa mɔ b'a mgbe man bé mmian nun kusu be de Nyanmian be di, mɔ ɔ'a bu bé seseɖe'n, Abalahamun ti bé si. ¹² Eɛe bé mɔ b'a kpe bé mmian nun, mɔ be nanndi dedi atin nun asu ke yé si Abalahamun nanndi sɔ asannan nán b'a kpe mmian nun'n, nán ke b'a kpe yí mgban, ɔ ti bé kusu bé si bie.

¹³ Ananhɔle pelein, nán mala nun asu elie ati yê Nyanmian bɔli Abalahamun nun yí busu amma'n-mɔ anɔhɔba ke ɔ 'fa mân'n man bé ɔ. Nan Abalahamun leli Nyanmian lili, nán Nyanmian a bu yí seseɖe. ¹⁴ Nan se ɔ ti ke bé mɔ be di mala nun asu'n, bé ngɔnmɔn ala yê be 'nyan mân'n be yɔ bé die a, ahan dedi'n ti mgban, eɛe ahan nvasɔe fíi nnɔn man Nyanmian anɔhɔba'n m'ɔ bɔli nun asu. ¹⁵ Ɔ sanlin ke mala'n yê ɔ man Nyanmian sikpe'n ba ɔ. Afi lika mɔ mala nnɔn man'n, mala etwan kusu nnɔn man ebele.

¹⁶ Ehi, dedi'n dunman nun y'ɔ manlin Nyanmian bɔli anɔhɔba nun ɔ. Dedi'n ti Nyanmian aɛdie, ɔ cian man Abalahamun abusu menian'n-mɔ kwalatin. Nán ke bé mɔ be di mala nun asu angɔnmɔn ala yê be 'nyan mân sɔ nun ɔ, nan ɔ ti bé mɔ be le dedi ke Abalahamun'n kusu die. Ɔ sanlin ke Abalahamun ti yé kwalaa yé si ¹⁷ ke Ehele Ejɔle'n kan yí'n. Nyanmian nwan: *M'an man a kaci mân mân dɔn asi*. Nyanmian m'ɔ man ewue mma nyan ngɔn, m'ɔ man ninngɛ m'ɔ nnɔn man ebele tu fite'n, yí nyunnun an, Abalahamun ti yé si. Ɔ sanlin ke Abalahamun leli Nyanmian lili. ¹⁸ Abalahamun si ke ɔ ngɔla man baa wɔ kɔn. Kusu, ɔ leli lili ɔ nyanlin anyɔndasɔe ɔ kacili “mân mân dɔn asi” ke Nyanmian kpɔnlin heleli yí'n. Nyanmian nwan: *Ke wɔ busu amma'n-mɔ 'ba li ata nun anin*. ¹⁹ Anin Abalahamun a li kɔ yɔ afɔe eya kɔn, ɔ ti ke ɔ'a wu a yue. Anin yí yí Sala kusu a bu awɔle sɔ. Nan kusu Abalahamun a nɔnian man ehi fíi, ɔ tilali yí dedi nun anun kpa. ²⁰ Ɔ'a mminlin man yí dedi'n, anɔhɔba sɔ'n mɔ Nyanmian bɔli yí'n, se ɔ 'nyan nun like e, se ɔ nnyan man nun like e, ɔ'a nzusu man yí nwɔn fíi. Yí dedi'n wulali yí anwɔnsele, nán ɔ'a yí Nyanmian ayɛ. ²¹ Afi, anin ɔ si yí fɔ́n ke Nyanmian le tunmin ɔ kwalaa ɔ yɔ like'n m'ɔ fali bɔli yí anɔhɔba'n. ²² Yí sɔ ati yê yí dedi'n dunman nun, Nyanmian buli yí seseɖe ɔ. ²³ Nan kusu, nán yí ngɔnmɔn ati yê be heleli ke: *Ɔ buli yí seseɖe ɔ*. ²⁴ Nan yé mɔ ye de Nyanmian m'ɔ tinngeli yé Min Zozi fi ewue nun'n ye di'n, yé kusu ɔ 'bu yé ke seseɖe. ²⁵ Ɔ sanlin ke yé ete'n-mɔ ati yê be hunlin yí ɔ. Yê yé sese ebue wɔ Nyanmian anyunnun ati yê ɔ fi ewue nun ɔ tinngeli ɔ.

5

Zozi Kilisi wuli etefɔe'n-mɔ dunman nun

¹ Ehika ati, dedi'n mɔ ye le yí'n, ɔ nanndi yé Mun Zozi Kilisi asu, y'a kaci seseɖe wɔ Nyanmian anyunnun y'a nyan alɔacɔie. ² Yê dedi nun ati, Zozi Kilisi a man y'a hɔla y'a kpunngɛ Nyanmian maan ɔ'a nwun yé nwɔn anwunnvoe kɔkaala ke ye wɔ nun'n. Like m'ɔ man ye di fe'n y'ɔ le ke, ye le anyɔndasɔe ke ye wɔ Nyanmian anunminnyanmɔn nun anun bie. ³ Se ye le nwun yale bɔbɔ a, ye di yí nwɔn fe. Ɔ sanlin ke yale elie'n man be si abɔtale. ⁴ Abɔtale esie'n man be jinlan bé ja nun wɔ yale elie nun anun. Bé ja nun ejinlan'n kusu man be nyan anyɔndasɔe. ⁵ Anyɔndasɔe sɔ'n mɔ ye le yí'n, ɔ man yé nwɔn mmubu man yé. Ɔ sanlin ke Wawe Nwanzan-nwanzan'n mɔ Nyanmian a fa man yé'n kele ke Nyanmian a fa yí ehulo'n ɔ'a wula yé ahɔnlin nun anun.

⁶ Ehi, daba mɔ anin ye le man anwɔnsele fíi'n, mɔ Nyanmian mele'n m'ɔ heleli'n juli'n, Kilisi wuli etefɔe'n-mɔ dunman nun. ⁷ Nan ɔ yɔ si man kulo sɔnanlan kɔn ke ɔ wú wɔ seseɖe

kun dunman nun. E 'su yi akpɔlɔwa a, sɔanlan kun kwalaa ke ɔ wu wɔ sɔanlan kpa bie dunman nun. ⁸ Nan Nyanmian die, ɔ'a hele ke ɔ kpɔn kulo yɛ'n. ɔ sanlɔn ke mɔ anɔn ye te ti etefɔe'n, ɔ manlɔn Kilisi wuli wɔ yɛ dunman nun.

⁹ Yi ewue'n m'ɔ wuli nun ati, ɔ'a man y'a kaci seseɔɔe wɔ Nyanmian anyunnun. Anɔn sian die, ɔ yɔ se mɔ ɔ ngɔ yi man yɛ fi Nyanmian sikpe nun anun ɔ? ¹⁰ Afi daba, anɔn ye kpɔ Nyanmian. Nan kɔsɔ Nyanmian a man yi Wa nun a wu ɔ'a sesie yɛ nun yi yɛ afian. Nan se ɔ'a sesie yɛ nun yi yɛ afian an, yi Wa'n m'ɔ ti asi'n dunman nun, ɔ yɔ se mɔ ɔ ngɔ le man yɛ ɔ? ¹¹ E se nɔn ehi angɔnmɔn ala ati ɔ, nan Zozi Kilisi adawɔlɔman, ye di Nyanmian anwɔn fe. ɔ sanlɔn ke sian die, yɛ Mɔn Zozi Kilisi a sesie yɛ nun Nyanmian yɛ afian.

Adamɔn nun Kilisi

¹² Ehi, sɔanlan kɔnmgba cein dunman nun, ete nun a a mɔn nun anun. Ete'n 'ba a, ɔ nun ewue. Ewue kɔsɔ a fa yi sa a tɔ menian'n-mɔ kwalaaatin asɔ, ɔ sanlɔn ke bɛ kwalaa b'a yɔ ete. ¹³ Asannan nɔn Nyanmian a fa mala nun a man Moyizi'n, anɔn ete'n wɔ mɔn nun anun. Nan kemɔ anɔn mala fi nɔn man ebele'n, se menian'n-mɔ yɔ ete a, Nyanmian nde man bɛ sɔ. ¹⁴ Adamɔn anyɔn a nɔn man Nyanmian mala'n m'ɔ falɔ manlɔn yi'n. Kɔsɔ afi, ɔ bɔ yi bu Adamɔn meɛ sɔ dede m'ɔ kɔ ju Moyizi meɛ sɔ'n, ete mɔ menian'n-mɔ yɔli m'ɔ nun Adamɔn die'n ti man kun bɔbɔ'n, ewue tɔli yi sa menian sɔ'n-mɔ kwalaa asɔ. Adamɔn soman Ngɔandefɔe'n mɔ di ke ɔ ba'n.

¹⁵ Nan kɔsɔ Adamɔn die, ɔ'a yɔ ete. Zozi Kilisi a, ɔ'a nwun yɛ nwun anwunnvoe ɔ'a man y'a nyan ngɔan. ɔ ti aɔedie kpili kpa mɔ Nyanmian a fa a hye yɛ ɔ. Adamɔn angɔnmɔn cein ete'n dunman nun, ewue a hun menian dɔn. Nan kɔsɔ Zozi Kilisi angɔnmɔn cein dunman nun, Nyanmian a nwun menian dɔn anwɔn anwunnvoe. ɔ ti like m'ɔ sɔ eɔe.

¹⁶ Yɛ like'n mɔ Nyanmian a fa a hye yɛ'n, ɔ nun ete'n mɔ sɔanlan kɔnmgba cein a yɔ'n, bɛ junman'n mɔ be di'n ti man kun. ɔ sanlɔn ke ete'n mɔ sɔanlan kɔnmgba cein yɔli'n, a man ewue a a. Nan Nyanmian aɔedie'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a hye yɛ'n, ete nwala nwala ehi mɔ y'a yɔ'n, y'a nyan ete face y'a kaci seseɔɔe. ¹⁷ ɔ ti ananhɔle ke sɔanlan kɔnmgba cein ete'n dunman nun, ewue a tɔ yi sa menian'n-mɔ kwalaaatin asɔ. Nan kɔsɔ, Zozi Kilisi kɔnmgba cein dunman nun, ye nyan ninngɛ dɔn ɔ bu sɔ. Afi menian'n-mɔ kwalaa mɔ Nyanmian a nwun bɛ nwun anwunnvoe kpa, mɔ yi aɔedie nun a man b'a kaci seseɔɔe'n, be 'nyan ngɔan, e se be nun Kilisi 'di belemgbɔn.

¹⁸ Yi sɔ ati, kemɔ ete'n mɔ Adamɔn kɔnmgba cein yɔli nun a man ewue a tɔ yi sa menian'n-mɔ kwalaaatin asɔ'n, yi sɔ kɔsɔ ala, Zozi Kilisi angɔnmɔn sese junman'n m'ɔ lili'n dunman nun, ɔ'a le menian'n-mɔ kwalaaatin fi Nyanmian sikpe nun abɔ maan be nyan ngɔan.

¹⁹ Sɔanlan kɔnmgba cein apanninma'n m'ɔ yɔli'n dunman nun, ɔ'a man menian'n-mɔ kwalaaatin a kaci etefɔe. Yi sɔ ala, sɔanlan kɔnmgba cein kɔsɔ anyɔnnzɔ'n dunman nun, ɔ 'man menian dɔn a kaci seseɔɔe wɔ Nyanmian anyunnun.

²⁰ Afi, mala'n y'ɔ man ete nun a sɔn ɔ. Lika kɔsɔ mɔ ete'n kɔ sɔn'n, ebele yɛ Nyanmian nwun menian'n-mɔ anwɔn anwunnvoe sɔnman ɔ. ²¹ ɔ sanlɔn ke, kemɔ ete nun a man ewue a tɔ yi sa menian'n-mɔ kwalaa asɔ'n, yɛ Mɔn Zozi Kilisi kɔsɔ dunman nun, Nyanmian a nwun yɛ nwun anwunnvoe ɔ'a man y'a kaci seseɔɔe ye nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelie'n.

6

Nyanmian ngangana anan Abɔnsanmɔn ngangana

¹ Se ɔ ti sɔ a, anɔn nzu ejɔle die ye ye 'kan ɔ? Asɔ ye 'kan ke ye tanlan ye yɔ ete'n ye hɔ ye nyunnun nɔn Nyanmian a nwun yɛ nwun anwunnvoe ɔ'a bu sɔ ɔ? ² Cɛɛ! ɔ ti man sɔ! Yɛ mɔ ete'n dunman nun ɔ ti ke y'a wu'n, ɔ yɔ se mɔ ye 'tanlan yɛ ete nun anun bieku ɔ? ³ Yɛ kwalaa mɔ b'a sɔnɔn yɛ mɔ ye nun Zozi Kilisi y'a yɔ kun'n, asɔ emɔ nzi man ke yi ewue nun anwɔn esɔnian yɛ b'a sɔnɔn yɛ ɔ? ⁴ Yi sɔ ati, b'a sie yi nun yɛ. ɔ man kemɔ Sɛe nun a fa yi anunminnyanmɔn tunmin nun a tinngɛ Kilisi fi ewue nun'n, yɛ kɔsɔ, ɔ di ke ye tanlan ye bu amanmuo fɔfɔle.

⁵ Afi, se ye non yí a yɔ kɔn yí ewue mɔ ɔ'a wu nun anun an, anin ke Nyanmian a tinngɛ yí fi ewue nun'n, ɔ 'ba tinngɛ yé kɔsu. ⁶ Afi, ye nwun yí ke yé sɔanlan daba'n mɔ ye ti'n, b'a bubɔ yé non Kilisi kɔlɔwa nun asu. ɔ man b'a bɔ ete anwɔnnaan daba sɔ nun abusɔ nán y'a ngaci nan ete'n ngangá kón. ⁷ ɔ sanlɔn ke sɔanlan m'ɔ kɔ wu'n, anin ɔ non ete'n bé afian a ti.

⁸ Se ye non Kilisi y'a wu sakpa a, ye de ye di ke, ye non yí yê ye 'tanlan asɔ kɔsu ɔ. ⁹ Afi, ye sɔ ye sie ke Kilisi m'ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ'n, ɔ nwu man fí kón. Ewue le man yí sɔ tunmin kón. ¹⁰ ɔ sanlɔn ke ete'n dunman nun, ɔ'a wu baa kɔnmgbá cein ɔ a gua yí kwalaa abu. Kíkaala dié m'ɔ ti asɔ'n, ɔ ti ɔ man Nyanmian. ¹¹ Yí ti, emɔ kɔsu bú bé nwɔn ke ete'n dunman nun, emɔ a wu. Yê se Zozi Kilisi dunman nun emɔ ti asɔ a, anin emɔ ti be man Nyanmian. ¹² Ehika ati, nán be man Abɔnsanmɔn di emɔ sɔanlan baka wuluwa nun asu belemgbin fí kón. Nán be te bé sɔanlan baka'n mɔ yí nyin bulɔ like nun asu. ¹³ Nán be fá bé nwɔn be wula Abɔnsanmɔn asa nun maan ɔ fá emɔ di yí junman ete ete'n-mɔ. Nan emɔ fá bé nwɔn be mán Nyanmian kpa bɔkɔɔ maan ɔ fá emɔ ɔ lí yí sese junman'n. ɔ sanlɔn ke emɔ ti ke b'a wu yê ɔ'a tinngɛ emɔ ɔ. ¹⁴ ɔ nvata man ke Abɔnsanmɔn di emɔ asu kpain fí kón. Afi, emɔ dié, mala'n nji man emɔ kón. ɔ sanlɔn ke Nyanmian a nwun emɔ anwɔn anwunnvoe.

¹⁵ Yí ti nán se? Kemɔ mala'n ngɔala man yé ci kón, afi Nyanmian a nwun yé nwɔn anwunnvoe'n, asu ye kwalá ke ye tanlan wɔ ete nin anun ɔ? Cɛcɛ! ɔ ti man sɔ. ¹⁶ Emɔ sɔ yí yuein ke se emɔ wula bé nwɔn awɔba sɔanlan asa nun an, anin emɔ a kaci sɔanlan sɔ'n ngangá. Se emɔ fá bé nwɔn be man ete nin an, ete'n 'fa emɔ kɔ ewue nun. Se emɔ fá bé nwɔn be wula Nyanmian asa nun be man yí anyunnzɔ a, Nyanmian 'man emɔ asitanlan'n yɔ sese. ¹⁷ Nan be mán ye yí Nyanmian ayɛ, ɔ sanlɔn ke daba anin emɔ ti ete'n ngangá. Nan sian dié, ananhɔle like'n mɔ ye heheleli emɔ'n, emɔ a yi bé kunnun b'a li sɔ. ¹⁸ Nyanmian a yi emɔ fi ete nin anun a fite man emɔ a kaci sese eyɔle'n ngangá.

¹⁹ Se mɔn kan sɔ a, bé ehie wú. Nan kemɔ emɔ ti kulo menian mɔ ejɔle nin abu ete yɔ sɔ man emɔ'n, mɔn jɔɔ ke eyuadi amma. Kemɔ daba emɔ falɔ bé sɔanlan baka'n be manlɔn ete'n be lili munnzusemɔn'n, sian dié, emɔ fá bé nwɔn'n kwaláatin be yɔ sese nyɔle, be káci nun ngangá, nán be tánlan anwɔntie nun. ²⁰ Afi daba, mɔ anin emɔ ti ete'n ngangá'n, sese eyɔle'n ti man emɔ ejɔle. ²¹ Abalabɔ ete sɔ'n mɔ daba emɔ bɔ'n, nzu nvasue dié yê emɔ nyanlɔn yí sɔ ɔ? Ene yí nwɔn nyian kun emɔ. Afi, ehɔ kwalaa agualie y'ɔ le ewue. ²² Nan sian dié mɔ b'a yi emɔ fi ete nin anun'n, emɔ a kaci Nyanmian ngangá. ɔ di ke emɔ tanlan anwɔntie nun nán yí be-yue-asie, emɔ a nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelie'n. ²³ Afi ete nin anwɔn ahatua y'ɔ le ewue. Nan kemɔ ye non yé Mɔn Kilisi Zozi a yɔ kɔn'n, Nyanmian acɛdié'n m'ɔ fá ce yé'n y'ɔ le nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayuelie'n.

7

Asɔnɔn mma'n-mɔ non Moyizi mala'n

¹ Anianman-mɔ, ejɔle'n mɔ mɔn 'ba han mɔn kele emɔ'n, emɔ sɔ sie. ɔ sanlɔn ke, emɔ ti menian mɔ be sɔ Moyizi mala'n. Emɔ sɔ ke mala'n le tunmin wɔ sɔanlan mɔ yí nyun wɔ sɔ nun asu. Nan sɔanlan m'ɔ kɔ wu'n, mala'n le man tunmin kón wɔ yí sɔ. ² Ke ɔ ti yí nin ala y'ɔ le balasua m'ɔ ja bian'n. Mele mɔ yí hun anyin wɔ sɔ'n, mala'n wɔ yí non yí hun bé afian. Se belenzua'n wu a, anin mala nnɔn man yí non yí hun bé afian fí kón. ³ Nan se belenzua nin anyin wɔ sɔ, nán balasua nin anwɔn kan belenzua fɔfɔle a, anin balasua nin a bɔ bian. Nan se yí hun'n wu a, mala'n man yí atin maan ɔ ja belenzua fɔfɔle. Se ɔ yɔ yí sɔ a, anin ɔ'a mmɔ man bian.

⁴ Anianman-mɔ, ke ɔ ti yí man emɔ nin anin. Mala nin anyunnun an, emɔ non Kilisi yê b'a wu ɔ. ɔ man emɔ non mala nin afian a ti b'a kaci sɔanlan fɔfɔle dié. Sɔanlan sɔ'n y'ɔ le Kilisi mɔ Nyanmian man ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ'n. Yí dunman nun, ɔ di ke ye bɔ bala m'ɔ sɔ Nyanmian anyin. ⁵ Afi, daba mɔ anin ye yɔ mɔ ye kulo'n, ninngɛ ete ete'n mɔ mala'n

wowula anwonnaan nun abo maan yi nyin bulo yi nwon'n, ewue ninngwe ye anin ye yo nun o. ⁶ Nan sian die, y'a wu ye non mala'n ye afian a ti. O man ye ti man mala'n nganga kon. Yi ti, Wawe Nwanzan-nwanzan'n man ye sin atin fofole aso ye so Nyanmian. Nan ye nzu man Nyanmian ke mala'n mo b'a hele'n kele yi daba'n.

⁷ Se o ti so a, anin nzu ejole die ye ye 'kan o? Aso mala'n ti like ete o? Cee! Nan koso mala'n y'o man m'an nwun like mo be fele yi ete nun o. Afi se b'a ngele man wo mala nun anun ke: *N'e man wo nyin bulo like a*, ahan min nzi man like'n mo be fele yi anyinbulu'n. ⁸ Nan mala nun a kpe atin o man min nyin a bulo ninngwe ngacile ngacile m'an to ete nun anun. Afi se mala non man nun an, ahan be mmu man ete'n like fi. ⁹ Daba mo anin mala fi non man ebele mman man min'n, anin n ne ngwan. Nan mo mala'n wali'n, ete nun a tanlan asi bu wo min nun o'a man m'an wu. ¹⁰ Mala'n mo man be nyan ngwan'n, min die, ewue ye o man m'an nyan yi o. ¹¹ O sanlin ke, ete'n nanndi mala nun aso o'a hyi min o'a laka min o'a hun min.

¹² Nan mala'n muonun ti nwanzan-nwanzan, nun ejole'n koso ti nwanzan-nwanzan, o ti sese ese o ti kpa. ¹³ Like mo ti kpa'n, aso o kwalaa ke o man min nyan ewue o? Cee! Nan se m'an nyan ewue a, anin o fi ete'n. Afi ete nun a yi yi nwon o'a man b'a nwun ke o kpin ti yi'n kpa bokoo. Yi ti ye o'a nanndi like'n mo ti kpa nun aso o'a man m'an nyan ewue o. Anin ke o kpinlin yoli mo ete'n nanndi mala nun aso o'a hele yi nwon ke o ti ete sakpa nun anin.

¹⁴ Ehi, ye si ke mala'n ti Wawe nun like. Nan min die, n di kulo swanlan, b'a tonin min ke kanga b'a man ete'n. ¹⁵ O sanlin ke like muonun mo min yo'n, min nnwun man nun. Like mo min kulo ke min yo'n, min nyo man, nan mo min ngulo man'n, ye min yo o. ¹⁶ Nan se min yo like mo min ngulo man nun an, anin min nwun yi ke mala'n ti kpa. ¹⁷ Min nwun yi ke nan min nyunnunfuu ye min yo like so nun o, nan ete'n mo wo min nun nun o. ¹⁸ Afi min nwun yi foon ke min swanlan baka baa'n muonun anun, nyolie mo ti kpa fi non man nun. Min kulo ke min yo nyolie mo ti kpa, nan koso min nnyan man anwonselie min nyo man. ¹⁹ O sanlin ke, nyolie kpa'n mo min kulo ke min yo'n, min nyo man. Nan ete'n mo min ngulo man'n ye min yo o. ²⁰ Se min yo like mo min ngulo man nun an, anin nan min muonun ye min yo o, nan ete'n mo wo min nun nun o.

²¹ O man m'an sie yi nzole ke cian biala mo min kulo ke min yo nyolie kpa'n, anin ete nun a cici min. ²² Min kunnun elo a, min di Nyanmian mala nun anwon fe. ²³ Nan koso min nian min nwon an, min nwun yi ke mala kon biekun non mo wo min ti anun'n be juju. Mala so nun a man m'an kaci ete'n mo wo min nun'n kanga. ²⁴ N di albabofue o! Nwan ye o 'de min fi anwonnaan ehi mo le cwin min ko ewue nun nun asa nun o? ²⁵ Nan ye Min Zozi Kilisi adawoloman, ye 'da Nyanmian asi!

Afi, se min nian min ajonlin nun anun an, anin n di Nyanmian mala'n kanga. Nan koso anwonnaan nun anun an, anin ndi ete'n mala'n kanga.

8

Nyanmian Wawe'n wo emo anun

¹ Erika ati, kikaala die, fob ebue mo man swanlan wu'n non man ebele fi kon mman man be mo be non Zozi Kilisi b'a yo kon'n. ² O sanlin ke, kon eyole'n mo min non Kilisi Zozi y'a yo'n dunman nun, Wawe Nwanzan-nwanzan'n mo man ngwan mo sie min'n, o'a man min non ete'n mala'n non ewue ye afian a ti. ³ Anwonnaan'n betee'n mo ti nun ati, mo mala nun a ngwala man yi yo'n, Nyanmian Kpili a yo. O man ete so'n dunman nun, Nyanmian swanlin yi Wa'n mo kacili yi nwon kulo swanlan'n o wali wuli o tuli ete'n. Nyanmian a yo yi so, o'a man ewue'n mo di ke swanlan wu nun a hun yi Wa Zozi. ⁴ O'a man ye mo ye ti man wo ete anwonnaan nun'n, nan ye ti wo Nyanmian Wawe nun'n, ye bo bala sese kpa bokoo ke mala'n kele'n.

⁵ Menian mɔ be ti wɔ ete anwɔnnaan nun'n, ninng'e n mɔ ete anwɔnnaan'n kulo'n yê be kpɔndɛ ɔ. Nan bé kɔsɔ mɔ be ti wɔ Wawɛ nun'n, ninng'e mɔ Wawɛ'n kulo'n yê be kpɔndɛ ɔ. ⁶ Sɛ yɛ kpɔndɛ ninng'e mɔ ete anwɔnnaan'n kulo a, yɛ 'nyan ewue. Nan sɛ yɛ kpɔndɛ ninng'e mɔ Wawɛ'n kulo a, yɛ 'nyan ngɔan nɔn alɔacɪcɪɛ. ⁷ Afi bé mɔ be kpɔndɛ ninng'e mɔ ete anwɔnnaan kulo'n, be kpɔ Nyanmian, be nni man yí mala nɔn asɔ. Be ngɔala man sɔ di bɔbɔ. ⁸ Bé mɔ be ti wɔ ete anwɔnnaan nun'n, be nyɔliɛ'n-mɔ nzɔ man Nyanmian anyɪn.

⁹ Nan emɔ diɛ, emɔ ti man wɔ ete anwɔnnaan nun, nan emɔ ti wɔ Wawɛ nun. Ɔ sanlɪn kɛ Nyanmian Wawɛ'n wɔ emɔ anun. Nan sɔanlan mɔ Kilisi Wawɛ'n nɔn man yí nun'n, anɪn sɔanlan sɔ'n ti man Kilisi diɛ. ¹⁰ Sɛ Kilisi wɔ emɔ anun, ɔ ti ananhɔle kɛ ete'n dunman nun, anwɔnnaan'n 'wu, nan kɔsɔ, Wawɛ'n mɔ wɔ emɔ anun'n man emɔ le ngɔan. Ɔ sanlɪn kɛ, Nyanmian anyunnun an, emɔ a kaci sɛsɛfɔɛ. ¹¹ Sɛ Nyanmian m'ɔ manlɪn Zozi fi ewue nun tinngeli'n Wawɛ'n wɔ emɔ anun an, ɔ 'nanndɪ yí Wawɛ m'ɔ wɔ emɔ anun nɔn asɔ, ɔ 'man emɔ anwɔnnaan'n m'ɔ wu'n cɪn kɛ ɔ manlɪn Kilisi fi ewue nun tinngeli'n.

¹² Yí sɔ ati, anianman-mɔ, ete anwɔnnaan'n kale fí kún nɔn man yé sɔ nán y'a tanlan y'a yɔ like m'ɔ kulo ɔ. ¹³ Ɔ sanlɪn kɛ, sɛ emɔ tanlan be yɔ like mɔ ete anwɔnnaan'n kulo a, emɔ 'wu. Nan sɛ emɔ man Wawɛ'n di ninng'e mɔ ete anwɔnnaan'n kulo nɔn asɔ kunnunmun an, emɔ 'nyan ngɔan. ¹⁴ Ɔ sanlɪn kɛ, bé kɔalaa mɔ be nanndɪ atɪn'n mɔ Nyanmian Wawɛ'n kele nɔn asɔ'n, be ti Nyanmian amma. ¹⁵ Nyanmian Wawɛ'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a man emɔ'n, ɔ 'man emɔ ngaci man nganga nán esulo a han emɔ kún. Nan Wawɛ sɔ nɔn a man emɔ a kaci Nyanmian amma. Yí yê ɔ man yɛ kɔala yɛ kan kɛ: “Aba!” yí bu y'ɔ le kɛ “Mín Sɪ”. ¹⁶ Nyanmian Wawɛ'n muonun kan yí yé kunnun elɔ kɛ yɛ ti Nyanmian amma. ¹⁷ Kemɔ yɛ ti Nyanmian amma'n, ninng'e mɔ ɔ 'fa sie Kilisi ajâ'n, ɔ 'man yɛ nɔn Kilisi ce yé kɔsɔ yɛ nyan bie. Ɔ sanlɪn kɛ sɛ yɛ nɔn yí di ajâ a, yɛ nɔn yí nwun amannɪnhunnun, nán y'a tanlan yí anunminnyanmɔn nɔn anun ɔ.

Anunminnyanmɔn'n m'ɔ le ba'n

¹⁸ Ehi, amannɪnhunnun'n mɔ yɛ le nwun yí mɛle ehi anun'n, mɪn de mɪn di kɛ ɔ nɔn anunminnyanmɔn'n mɔ Nyanmian le ba wula yé'n nze man. ¹⁹ Ɔ man mân bɔndɪn'n le si abɔtalɛ ɔ nwɔndɛ cɪan mɔ Nyanmian 'ba man yí mma'n-mɔ fite anunminnyanmɔn nɔn anun'n. ²⁰ Ɔ sanlɪn kɛ ninng'e'n mɔ Nyanmian bɔlɪ'n, yí kɔalaa a yɔ mgban-mgban. Mgban sɔ'n, ɔ fi man bé muonun, nan Nyanmian yê ɔ'a yɔ yí sɔ ɔ. Kɔsɔ yí biala, be le anyɪndasɔɛ. ²¹ Afi, cɪan bie dede Nyanmian 'ba le mân'n fi tunmin'n m'ɔ le sɛcɪ yí nɔn asa nun. Ɔ 'man ɔ nyan yí ti maan yí mma'n-mɔ anunminnyanmɔn'n kan yí bie. ²² Nan kɪkaala diɛ, yɛ sɪ yí fɔ́n kɛ mân'n kɔalaa le kpɪnlɪn, ɛsɛ ɔ le fɛ kɛ balasua mɔ ɔ'a fɔ awɔle sɔ ɔ. ²³ Nán kɛ mân nɔn angɔnmɪn ala ɔ, nan yé muonun mɔ Nyanmian a fa yí Wawɛ nɔn a man yé kɛ acɛdiɛ m'ɔ li mɔa'n, yɛ le kpɪnlɪn yé kunnun. Yɛ le nwɔndɛ mɛle mɔ Nyanmian 'fa yé yɔ yí mma ɔ de yé ti kpa bɔkɔɔ'n. ²⁴ Y'a nyan yé ti lili, nan yí kpa bɔkɔɔ'n tɛ wɔ yé nyunnun, ɔ ti anyɪndasɔɛ like. Anyɪndasɔɛ like mɔ bé nyɪn tua yí'n, ɔ ti man anyɪndasɔɛ like kɔn. Like mɔ be nwun yí'n, asɔ ɔ ti anyɪndasɔɛ like ɔ? ²⁵ Nan sɛ yɛ le anyɪndasɔɛ wɔ like'n mɔ yɛ nnwun man yí nɔn anwɔn an, anɪn yɛ le si abɔtalɛ yɛ nwɔndɛ.

²⁶ Yɛ le man anwɔnsɛle fí, nan Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n yê ɔ bɔka yé ɔ. Ɔ sanlɪn kɛ, yɛ nzɪ man like m'ɔ fata yé mɔ yɛ bisa wɔ yé asɔnɪn ɛyɔle nɔn anun ɔ. Nan Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n muonun yê ɔ yɔ yé ti asɔnɪn yé nun ɔ man yé ɔ. ²⁷ Yê Nyanmian m'ɔ sɪ yé ahɔnlɪn nɔn anun ɛjɔle'n kɔalaatin'n, ɔ sɪ like mɔ Wawɛ'n le bisa ɔ. Ɔ sanlɪn kɛ Wawɛ'n sɛle man menian mɔ be ti Nyanmian diɛ'n, kɛ Nyanmian muonun kulo yí'n.

²⁸ Nan yɛ sɪ kɛ bé mɔ Nyanmian nyɪhyɛ nɔn anun, ɔ'a fɛle be yí nwɔn, mɔ be kulo yí'n, yí kɔalaa mɔ Nyanmian kɔ yɔ'n, ɔ ti kpa man bé. ²⁹ Ɔ sanlɪn kɛ, menian mɔ Nyanmian lili mɔa hulohɪ bé'n, ɔ lili mɔa ɔ yɔli ajɔnlɪn kɛ ɔ 'man be kaci kɛ yí Wa'n. Anɪn yí Wa'n kaci bamuan baa anianman dɔɔn afian. ³⁰ Menian mɔ yí ti ɔ yɔli ajɔnlɪn sɔ'n, ɔ'a fɛle be yí nwɔn.

Bé mɔ ɔ'a fɛlɛ bé yí nwɔn'n, ɔ'a man b'a kaci sɛsɛfɔvɛ wɔ yí nyunnun. Bé mɔ ɔ'a man b'a kaci sɛsɛfɔvɛ wɔ yí nyunnun'n, ɛsɛ kɔsɔ ɔ'a wula bé anunminnyanmɔn.

Nyanmian ehulo'n ti kpili

³¹ Sɛ ɔ ti sɔ a, anɔn nzu ejɔlɛ diɛ biekun yê yɛ 'kan ɔ? Sɛ Nyanmian wɔ yé afan an, nwan yê ɔ kwalaa yé like yɔ ɔ? ³² Nyanmian a nva man yí muonun yí Wa nɔn a nyɔ man abɔlɛ, nan ɔ'a yí yí ɔ'a man wɔ yé kwalaa yé dunman nun. ɔ kɔ yɔ sɛ mɔ ngɔ fa man ninngɛ kwalaa ngɔ bɔka yí Wa nɔn asɔ ngɔ man man yé ɔ? ³³ Menian mɔ Nyanmian muonun a fɛlɛ bé yí nwɔn'n, nwan yê ɔ 'tɔn bé ɛsɔan ɔ? Sɔanlan fíí. ɔ sanlɔn kɛ Nyanmian nwan bɛ di bɔ. ³⁴ Anɔn nwan yê ɔ 'kan kɛ bɛ di fɔɔ ɔ? Sɔanlan fíí. ɔ sanlɔn kɛ Zozi Kilisi a wu. ɛsɛ ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ. ɔ ti Nyanmian fama sɔ ɔ sɛlɛ man yé. ³⁵ Ehulo mɔ Kilisi kulo yé'n, nwan sɔanlan diɛ bɔbɔ yé ɔ kwalaa ti yé afian ɔ? Yale anaan, alɔabɔ anaan, ahɔlɔwa anaan, ɛhɔɛ anaan, ehian anaan, like esulo anaan ewue? ³⁶ Ehɛlɛ Ejɔlɛ'n lɛ kan kɛ: *Wɔ dunman nun ati, cian biala kɛ ewue tva yé nun anɔn. Bɛ yɔ yé kɛ mmɔva mɔ bɛ lɛ kɔ a hun bé ɔ.* ³⁷ Nan kɔsɔ ɛhɔka kwalaa anɔn, Zozi m'ɔ kulo yé'n dunman nun, yɛ di kunnunmun m'ɔ tala sɔ. ³⁸ Afɔ mɔn de mɔn di sakpa kɛ, ehulo'n mɔ Nyanmian a hulo yɛ'n, like fíí ngɔala ndɔ man yé afian. Nán ewue ɔ, nán ngɔan ɔ, nán nyanmiansɔ mmɔfɔvɛ'n-mɔ anaan anwunno ɛlɔ tunmin ngacilɛ mmiekun-mɔ ɔ, nán ɛnɛ mɛlɛ nɔn ɔ, nán mɛlɛ'n m'ɔ lɛ ba a'n kɔsɔ ɔ, ³⁹ nán anwunno ɛlɔ ninngɛ'n-mɔ ɔ, nán asɔ ɛwa diɛ'n-mɔ ɔ, nán like fíí mɔ Nyanmian a bɔ nɔn ɔ. ɔ sanlɔn kɛ, ehulo'n mɔ Nyanmian a hulo yé wɔ yé Mɔn Kilisi Zozi dunman nun'n, like fíí ngɔala ndɔ man yé afian.

9

Izalayɛ ejɔlɛ'n

¹ Ehɔka ati, ejɔlɛ'n mɔ mɔn 'ba han'n ti ananhɔlɛ, mɔn nni man ato. ɔ sanlɔn kɛ n di Kilisi diɛ yê Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n man mɔn nwun yí mɔn ti anɔn kɛ ejɔlɛ'n ti ananhɔlɛ. ² Ejɔlɛ sɔ'n y'ɔ lɛ kɛ cian daa, alɔabɔ kpili kpa nɔn yalɛ kan mɔn. ³ ɔ sanlɔn kɛ, mɔn nianman'n-mɔ mɔ mɔn nɔn bé yɛ ti anɛ kɔn'n, bé kpa ɛyɔlɛ dunman nun, sɛ bɔbɔ Nyanmian bɔ mɔn sasan mɔn nɔn Kilisi yé afian ti a, mɔn kulo. ⁴ Afɔ bɛ ti yé nan Zɔakɔbɔ mɔ bɛ fɛlɛ yí Izalayɛ nɔn abɔsɔ menian. Nyanmian Kpili a fa bé a yɔ yí mma, ɔ nɔn bé y'ɔ ti ɔ. ɔ nɔn bé a hyɔhyɛ nyɔhyɛ, ɔ'a man bé mala, ɔ'a hele bé kɛ bɛ kpín bɛ sɔ yí'n, ɛsɛ ɔ'a bɔ bé anɔhɔba. ⁵ Zufɔvɔ'n-mɔ anan-mɔ: Abalahamɔn nɔn Izakɔ nɔn Zɔakɔbɔ yê bɛ wɔlɔ bé ɔ. Kilisi m'ɔ kacilɛ yí nwɔn kulo sɔanlan bɛ wɔlɔ yí, m'ɔ ti Nyanmian m'ɔ tala like biala'n, ɔ nɔn bé bɛ ti anɛ kɔn. Nyila hán Nyanmian cian daa. Amin.

⁶ Nán kɛ mɔn kan sɔ mɔn keke kɛ ejɔlɛ'n mɔ Nyanmian hanlɔn nun a mgɔn man sɔ ɔ. Afɔ Izalayɛ abɔsɔ menian'n-mɔ, nán bé kwalaa yɛ bɛ ti Izalayɛ amma kpa ɔ. ⁷ Yê yé nan Abalahamɔn abɔsɔ menian'n-mɔ, nán bé kwalaa yê bɛ ti yí mma kpa ɔ. ɔ sanlɔn kɛ Nyanmian Kpili sɛlɔ Abalahamɔn kɛ: *Izakɔ asɔ yê mɔn 'sin maan ɛ di ata ɔ.* ⁸ Yí bɔ y'ɔ kɛ nán menian mɔ b'a wɔ bé anwɔnnaan sɔ awɔlɛ'n yê bɛ ti Nyanmian amma ɔ. Nan bé mɔ Nyanmian Kpili anɔhɔba'n m'ɔ bɔlɔ nɔn anɔn yê b'a wɔ bé'n, Abalahamɔn abɔsɔ menian kpa'n-mɔ anɔn. ⁹ ɔ sanlɔn kɛ Nyanmian Kpili anɔhɔba'n m'ɔ bɔlɔ'n y'ɔ lɛ kɛ: *Mɛlɛ kɛ ɛhɔka ju a, mɔn 'sa mɔn ba. Mɔn sa mɔn ba a, wɔ yí Sala 'ba wɔ baa belenzua kɔn.*

¹⁰ ɛ 'nwun nɔvɔdɔhɔn kɔn biekun. Anɔn yé nan Izakɔ nɔn Elebeka lɛ mma mmɛlɛnzua nnyuan. ¹¹ Anɔn bɔbɔ bɛ wɔlɔ man mma sɔ'n-mɔ nán b'a bɔ bala kpa anaan bala ɛtɛ'n, ɛsɛ kɛ ɔ kɔ yɔ nán menian'n-mɔ a nwun kɛ nán nyɔlɛ'n-mɔ anwɔn yê Nyanmian nian fɛlɛ bé yí nwɔn'n, nan yí muonun y'ɔ fɛlɛ menian'n-mɔ m'ɔ kulo bé nɔn ɔ. ¹² Ehɔka ati, Nyanmian kɔ han kɔ hele Elebeka kɛ: *Wɔ mma nnyuan'n, nunhan kaan'n 'ba sie kpain'n.* ¹³ Ehɛlɛ Ejɔlɛ lɛ keke kɛ: *M'an hulo Zɔakɔbɔ m'an yaci Ezayu.*

¹⁴ Anɔn nzu ejɔlɛ diɛ yê yɛ 'kan ɔ? Asɔ yɛ 'kan kɛ Nyanmian ti man sɛsɛ ɔ? Cɛcɛ! ¹⁵ ɔ sanlɔn kɛ Nyanmian hanlɔn helelɔ Moyizɔ kɛ: *Sɔanlan mɔ mɔn kulo kɛ mɔn nwun yí nwɔn*

anwunnvoe'n, min 'nwun yí nwɔn anwunnvoe sakpa! ¹⁶ Nan ehi, ɔ fi man sɔanlan muonun anaan yí tunmin'n, nan ɔ fi Nyanmian muonun m'ɔ nwun sɔanlan anwɔn anwunnvoe'n. ¹⁷ Ehele Ejɔle nin anun, Nyanmian le kan kele Ezipiti belemgbin'n ke: *Min kulo ke min fa wɔ min kele min tunmin'n mɔ n ne yí'n min man mân mân'n kwalaa nwun min dunman'n, yí ti yê n ziele wɔ belemgbin ɔ.* ¹⁸ Yí ti, sɔanlan mɔ Nyanmian kulo ke ɔ nwun yí nwɔn anwunnvoe'n yê ɔ nwun yí nwɔn anwunnvoe ɔ. Yê sɔanlan kɔsu m'ɔ kulo ke ɔ kete yí ahɔnlɔn'n yê ɔ kete yí ɔ.

Nyanmian sikpe'n nɔn yí anwunnvoe'n

¹⁹ Nan afi sɔanlan bie 'ba bisa mín ke: “Se ɔ ti sɔ a, anin nzuke ati yê se menian'n-mɔ yɔ ete a, Nyanmian tua bé yí nwɔn kale ɔ? Yê like mɔ Nyanmian kulo ke ɔ yɔ'n, nwan sɔanlan die yê ɔ kwalaa ɔ totua yí atin ɔ?” ²⁰ O dasannin, e ti wɔ die se mɔ Nyanmian kan ejɔle a, e kwalaa su yí akpɔbwa ɔ? Talie'n mɔ be le afâ b'a nwɔn'n, asɔ ɔ kwalaa ɔ se sɔanlan'n mɔ ɔ'a nwɔn yí'n ke: “Nzuke ati yê a nwɔn mín sɔa ɔ?” ²¹ Sɔanlan'n m'ɔ nwɔn ninng'e'n, like biala m'ɔ kulo ke ɔ nwɔn'n y'ɔ fa afâ'n nwɔn ɔ. ɔ kwalaa ke ɔ fa afâ kɔnmgba sɔ'n ɔ nwɔn ninng'e mgbakpa mɔ bé nwɔn cian ɔ nɔn m'ɔ ti asɔ asɔ die.

²² Ehi se Nyanmian kulo ke ɔ yí yí sikpe'n kele ɔ man be nwun yí tunmin'n m'ɔ le yí nin an, ye 'kan nzu ejɔle? Afi bé mɔ yí sikpe nin a hyi bé m'ɔ di mɔ be wu'n, ɔ'a si bé nwɔn abɔtalɛ kpa. ²³ ɔ'a yɔ yí sɔ kɔsu ɔ'a hele yé ke yí anunminnyanmɔn'n ti anyanbenwɔn kpili kpa man yé mɔ ɔ'a nwun yé nwɔn anwunnvoe'n. ɔ sanlɔn ke ɔ sesielɔ yé daba daba ke ye tánlan yí anunminnyanmɔn sɔ nin anun. ²⁴ Ehika ati, ye ti menian mɔ Nyanmian a fɛle yé yí nwɔn ɔ. Nán ke yé Zufɔ'n-mɔ anun angɔnmɔn ala yê Nyanmian a fɛle yé yí nwɔn ɔ, nan menian bɔ nga'n-mɔ kɔsu wɔ nun bie. ²⁵ Ejɔle sɔ'n yê Nyanmian hanlɔn wɔ kpɔmanfɔve Oze kalata nin anun ɔ. Yí nwan:

*Menian mɔ be ti man min menian'n,
min 'ba fɛle bé mín menian.*

*Mân mɔ m'an ngulo man yí'n,
min 'ba fɛle yí mín ehulo mân.*

²⁶ Yê lika kɔsu mɔ be seli bé ke:
'Emɔ ti man min menian'n,
ebele menian'n-mɔ, be 'ba fɛle bé
'Tiasɔfɔve Nyanmian amma.'

²⁷ Kpɔmanfɔve Ezayi kɔsu le kan Izalayɛ amma'n-mɔ anwɔn ejɔle ke:
*Se Izalayɛ amma'n-mɔ sɔn dede
be yɔ ke jenvie nin anwan anyɔvan'n bɔbɔ a,
menian kaan bie sɔa ala yê be 'nyan ngɔvan ɔ.*

²⁸ ɔ sanlɔn ke like mɔ Nyanmian Kpili nwan
ɔ 'yɔ yí asɛ nin asɔ'n,
ɔ 'yɔ yí ndɛ-ndɛ kpa bɔkɔɔ.

²⁹ Eɛ ke Ezayi kɔnmgba'n lili mɔa hanlɔn yí daba'n, yí nwan:
*Se Tunminfɔve Nyanmian Kpili
a nyaci man yé bɔsɔ kaan an,
ahan yé kwalaa yé kɔsu yé bɔsɔ bɔli ke
Sɔdɔmɔn amma'n-mɔ,
ahan yé kwalaa ye kacili ke
Gomɔɔ amma'n-mɔ.*

³⁰ Anin nzuke ejɔle yê ye 'kan ɔ? Mɔ ye 'kan'n y'ɔ le ke menian mɔ be ti man Zufɔ, mɔ daba be nzi man ke be kpɔn be yɔ sese wɔ Nyanmian anyunnun'n, bé dedi nin a man b'a yɔ sese wɔ Nyanmian anyunnun. ³¹ Nan kɔsu Izalayɛ amma'n-mɔ muonun mɔ be le kpɔnnde mala kɔn m'ɔ kwalaa ke ɔ man be yɔ sese wɔ Nyanmian anyunnun'n, b'a nnyan man mala sɔ'n. ³² Anin nzuke ati ɔ? ɔ sanlɔn ke be mgbɔnnde man ke be nyan dedi nán b'a yɔ sese wɔ

Nyanmian anyunnun. Be kulo ke be di junman kpa dede be man Nyanmian bu bé sese. B'a man bé ja a kpula ebue'n m'ò man menian'n-mò fin asì'n. ³³ Ebue sò'n y'ò le Zozi. Ehele Ejòle'n kan yí nwòn ejòle ke:

Emò nían, mún fa ebue kòn

mún sie Sion ebele,

ò man svanlan aja kpula.

Ò ti ebvta m'ò man svanlan fin asì ò.

Nan svanlan m'ò kò le yí kò li'n,

anyunnunguasie ngan man yí lé.

10

¹ Anianman-mò, like mò mún kpòndé sèlè kpa, mò yí ti mún sèlè Nyanmian mún man Izalayè amma'n-mò'n y'ò le ke Nyanmian mán bé kwalaa be nyán ngvan. ² Mún di bé nwòn adanzie ke be le anwòndéle kpa wò Nyanmian junman nún elie nún anun. Nan kòsò anwòndéle sò'n, be nzi man yí nwòn ngele. ³ Be nzi man ke Nyanmian kpín yò maan menian'n-mò yò sese wò yí nyunnun'n. Bé muonun be kpe bé atún be kpòndé sese eyòlè'n. ⁴ Nan kòsò Kilisi a a ò'a yò like kwalaa mò Moyizi mala'n kele'n. Ò man bé kwalaa mò be de yí be di'n yò sese wò Nyanmian anyunnun.

⁵ Ehi sese eyòlè'n mò mala'n man svanlan yò'n, Moyizi hanlín yí nwòn ejòle ke: *Svanlan biala m'ò kò li mala nún asv'n, ò 'nyan ngvan.* ⁶ Nan é 'nwun sese eyòlè'n mò dedi'n kòsò man svanlan yò wò Nyanmian anyunnun nún anwòn ejòle dié'n. Bé nwan: *N'è kan yí wò wó ti anun ke: "Nwan yê ò 'fò nyanmiansv elò ò?"* (Yí bu y'ò le ke: nwan yê ò 'man Kilisi ju asì ò?)

⁷ *Ese n'è kan ke: "Nwan yê ò 'ju bònza nún anun elò ò?"* (Yí bu y'ò le ke nwan yê ò man Kilisi fi ewue nun tinge ò?) ⁸ Ehele Ejòle'n nwan nze? Yí nwan: *Ejòle'n wò wó nwòn ebele ala, ò wò wó nwan, ese ò wò wó ti anun.* Ejòle sò'n y'ò le dedi ejòle'n mò ye kan ye kele menian'n-mò.

⁹ Se é kpaci nun é kan yí menian'n-mò kwalaa anyunnun ke: "Kilisi tí yé Mún," ese se é de di wó ahònlín nún anun ke Nyanmian man ò fi ewue nun ò'a tinge a, é 'nyan ngvan. ¹⁰ Ò sanlín ke se é de di wó ahònlín nún anun an yê Nyanmian Kpili man é yò sese ò. Ese se é kan ke Kilisi tí wó Mún an, Nyanmian 'man é nyan ngvan. ¹¹ Afí Ehele Ejòle'n nwan: *Svanlan biala m'ò kò le yí kò li'n, anyunnunguasie ngan man yí lé.* ¹² Ehika ati, mgbaci mgbacie fíí kón nnòn man Zufv'n-mò nòn bé mò be tí man Zufv nún afian. Ò sanlín ke bé kwalaa, bé Mún'n tí kún. Yí yê ò yila bé kwalaa mò be sun be fele yí nún asv ò. ¹³ Afí Ehele Ejòle'n nwan: *Svanlan biala m'ò kò sun kò fèlè yé Mún'n, ò 'nyan ngvan.*

¹⁴ Anún ò 'yò se nán b'a sun b'a fele svanlan'n mò b'a nne man yí b'a nni man'n? Ese ò 'yò se nán b'a le yí b'a li, mò b'a ngan man yí nwòn ejòle b'a ngele man bé'n? Yê se svanlan a ngan man yí nwòn ejòle a ngele man bé a, ò 'yò se nán b'a tí? ¹⁵ Se b'a nyí man ejòle sò nún anwòn menian an, ò 'yò se nán b'a han? Ehele Ejòle'n nwan: *É nwun bé mò be kan Ejòlekpa'n ke be le ba a, anún ò yò enyinmun.*

¹⁶ Nan kòsò, bé kwalaa b'a nne man Ejòlekpa'n b'a nni man. Ehika ati yê Ezayi hanlín ke: *Yé Mún, Ejòlekpa'n mò ye bòli ye heleli menian'n-mò'n, nwan y'ò leli lili ò?* ¹⁷ Ehika ati, Nyanmian Anvan Ejòle nún etie y'ò man be nyan dedi ò. Ejòle sò'n kòsò y'ò le Kilisi Anvan Ejòle'n.

¹⁸ Nan mún bisa ke: "Asv b'a ndí man Ejòlekpa sò nún ò?" Be tili yí kpa! Ò sanlín ke Ehele Ejòle'n le kan ke:

Be tili bé mò be bò Ejòlekpa nún anún

asie'n lika kvalaatin.

Bé nwan ejòle nún a fa

mân'n lika kvalaatin.

¹⁹ Mún bisa biekun ke: "Asv Izalayè amma'n-mò a ndí man ò?" Be tili. Afí Moyizi lili mva hanlín ke Nyanmian nwan:

Mân mò emò mmu man bé like fí'n,

*min 'ba man emɔ fa bé nwon ekpɔ.
Bé mɔ emɔ bu bé ké bɛ nzi man ngele'n,
min 'ba man emɔ anyin bɔlv bé nwon.*

²⁰ Ezayi kɔsɔ nyanlɔn anwɔnsele hanlɔn ké Nyanmian nwan:

*Menian mɔ bɛ lé mgbɔnnde man mín'n,
bé yê b'a nwun mín ɔ.
Bé mɔ b'a mgbɔnnde man like fíi mín elɔ'n,
bé yê m'an yi mín nwon m'an hele bé ɔ.*

²¹ Nan Izalayɛ amma'n-mɔ diɛ, ɛ 'nwun bé nwon ejɔle m'ɔ hanlɔn'n. Yí nwan:

*Cian daa min tetɛle mín sa nun
min man mân kɔn.
Mân sɔ'n ti anzɔselefvɛ
nɔn menian mɔ bɛ kpali
mín nwan ejɔle nin abɔ mân.*

11

Nyanmian yacili man Izalayɛ amaa'n-mɔ tɔli man

¹ Nan afi min bisa ké: “Asɔ Nyanmian Kpili a yaci yí menian'n-mɔ a tɔ ɔ?” Cɛɛɛ! ɔ sanlɔn ké mín bɔbɔ muonun n di Izalayɛ sɔanlan. N di Abalahamɔn abɔsɔ sɔanlan. N vi Binnzɔamin abusuan nin anun. ² Menian mɔ Nyanmian lili mɔa ɔ falɔ bé'n, ɔ yacili man bé tɔli man. Emɔ si ké Eहेle Ejɔle nin anun, kpɔmanfvɛ Eli lé kan Izalayɛ amma'n-mɔ anwɔn ejɔle ɔ keke Nyanmian ké: ³ *Yé Min, b'a hun wɔ mgbɔmanfvɛ'n-mɔ kɔvalaatin. B'a bubu wɔ afɔle mɔcia'n-mɔ. ɔ'a ha mín ngvnmɔn cein. Eɛɛ bɛ lé kpɔnnde mín kɔsɔ bɛ kun mín.* ⁴ Nan mɔ Eli hanlɔn sɔ'n, nzu mmua diɛ yê Nyanmian bualɔ yí ɔ? Nyanmian nwan: *M'an kpa mín menian akpu nsɔ man sie. Bé diɛ, b'a ngvɔv man Baali anyunnun fíi b'a nzɔ man yí* ⁵ Ene mele ehi anun kɔsɔ, ké ɔ ti yí nin ala anun. Menian kaan'n mɔ Nyanmian a nwun bé nwon anwunnvoe ɔ'a yi bé'n, bɛ wɔ ebele. ⁶ Nán ké junman mɔ b'a li ati yê Nyanmian a yi bé ɔ. Nan anwunnvoe yê Nyanmian a nwun bé ɔ. Se ɔ ti man sɔ a, ahan bɛ ngan man ké Nyanmian a nwun bé nwon anwunnvoe.

⁷ Nan se ɔ ti sɔ a, anun nzu ejɔle diɛ yê ye 'kan ɔ? Like mɔ Izalayɛ menian'n-mɔ lé kpɔnnde'n, b'a nnyan man yí. Nan menian mɔ Nyanmian falɔ bé nin ala yê bɛ nyanlɔn yí ɔ. Bé bɔ nga'n, bɛ ngɔala bɛ ndi man ejɔle bɔ, b'a sɔlv. ⁸ Ké Eहेle Ejɔle'n keke'n, yí nwan: *Nyanmian a man b'a sɔlv.*

*ɔ'a man bé nyin a sin
ɛɛɛ ɔ'a man bé nzɔ a ti dede
ɔ'a ju ene.*

⁹ Belemgbin *Davidi kɔsɔ nwan:

*Man bé feti alɛ fe'n mɔ bɛ di'n
káci ngaa, ɔ káci dada ɔ hyí bé,
ɔ mán bɛ tɔ asɔ nán bɛ pínnin bé.*

¹⁰ *Man bé nyin'n sín,
nán b'a nnwun man asɔ,
man bé hɔlv sɔ cian daa.*

Bé mɔ bɛ ti man Zufɔv nin ati ele'n

¹¹ Nan afi min bisa ké: “Asɔ Zufɔv'n-mɔ asɔ etɔ mɔ b'a tɔ'n, bɛ 'ka ebele ɔ?” Cɛɛɛ! Nan bé asɔ etɔ'n mɔ b'a tɔ'n y'ɔ man menian bɔ nga'n-mɔ a nyan bé ti ɔ. Menian bɔ nga'n-mɔ ati mɔ b'a nyan yí'n, ɔ man Zufɔv'n-mɔ a fa bé nwon ekpɔ. ¹² Se Zufɔv'n-mɔ asɔ mɔ b'a tɔ nin a man mân nin anyan yí nwon, ɛɛɛ se Zufɔv'n-mɔ asɔ ebɔ nin a man bé mɔ bɛ ti man Zufɔv nin a nyan bé nwon an, bé ejasɔve diɛ mɔ bɛ 'ba jasɔ kpa bɔkɔɔ'n, ɔ ti man nzemunde!

Olivo baka nin anwɔn anyinndala'n

¹³ Nan afi sian die, mun kan mun kele emo mo be ti man Zufu'n ke be mo be ti man Zufu'n, be bafue'n y'o le min. Yi ti ke n gbun n di yi'n, mun di junman'n mo mun di nun anwon fe kpa. ¹⁴ Min de mun di ke junman so'n mo mun di'n, o 'ba wula be mo mun non be ye ti anie kun nun akpue maan be mmie-mo nyan be ti. ¹⁵ Afi se be ahanmian esie mo b'a sie be nun a man man'n non Nyanmian be afian a se a, se Nyanmian sa fa be biekun an, nzu ejole die ye o 'ba o? O 'yo ke menian mo be fi ewue nun b'a tinngel! ¹⁶ Se be fa *bele nun alimva mma'n mo be ko ti'n be yo fali be tun kpaun be man Nyanmian an, yi bu nga'n kwalaa m'o ka'n kusu ti yi die. E se se be fa baka nun abu ndian'n be man Nyanmian an, yi sa mma'n-mo kusu ti yi die.

¹⁷ Izalaye amma'n-mo ti ke *olivv baka mo b'a lua mo b'a kpikpe yi sa mma'n-mo bie b'a gua o. Wo mo e ti man Zufu'n, e ti ke ebolo olivv baka mo b'a kpe yi sa baa'n kun b'a sie mo b'a lua nun asu o. Sian die, olivv baka'n mo b'a lua'n, yi ndian'n-mo cwin nzue be man wo bie. ¹⁸ Ehika ati, n'e bu wo nwon ke e ti kpa tala olivv baka'n mo b'a lua nun asa mma'n mo b'a kpe b'a gua'n. O yo se mo e kwalaa ke e tu wo nwon o? Nan wo ye e le ndian nun o, nan ndian'n lili ye o le wo o.

¹⁹ Bie sva a, e 'ba han ke: "Nan b'a kpikpe baka nun asa amma so'n-mo maan m'an fa be lika'n." ²⁰ Se e kan so a, o ti foun. O sanlin ke dedi'n mo b'a nnyan man yi'n, yi ti ye o man b'a kpikpe be b'a gua o. Wo kusu wo dedi'n mo a nyan yi'n, yi ti y'o man b'a fa wo b'a sie be busu nun o. Nan kusu nian wo nwon kpa, n'e tu wo nwon! Se e nwun Nyanmian an, sulo yi. ²¹ O sanlin ke, se Nyanmian a yaci Zufu'n-mo muonun mo be ti ke olivv baka'n mo o'a lua nun o'a tu a, nan wo mo e ti ke ebolo olivv baka'n ye o ngo yaci man wo ngo tu man o.

²² Ehika ati, nwun yi ke Nyanmian ti kpa ese o yo si. O kpe be mo b'a to asi nun ati sele. Nan wo die, o'a nwun wo nwon anwunnvoe. Nan kusu, o fata ke e non Nyanmian be tanlan kanlanman. Se o'a nyo man so a, o 'kpe wo kusu o tu ke baka nun asa baa'n. ²³ Ye se Zufu'n-mo kusu yaci be anzusele nun an, be sa 'kan be lika daba'n. O sanlin ke Nyanmian le tunmin, o kwalaa ke o fa be o sie be lika daba'n biekun. ²⁴ Wo mo e ti man Zufu'n, ebolo olivv baka nun asa baa'n y'o le wo. B'a kpe wo b'a sie olivv baka'n mo b'a lua nun asa baa'n abusu. olivv baka so'n mo b'a lua nun asa mma'n-mo y'o le Zufu'n-mo. Ehika ati, se be 'fa be be sie be busu'n biekun an, o nyo man si fi sva.

Izalaye amma'n-mo 'ba nyan be ti

²⁵ Ehi, anianman-mo, ke o ko yo nan emo a mmu man be nwon bengelfue'n, yi ti, mun kulo ke mun kan ananhole nvialie nun ejole kun mun kele emo. Ejole so'n, y'o le ke Izalaye amma'n-mo ebue ndi man ejole kon. Be ndi man ejole dede o 'ju mele mo be mo be ti man Zufu'n kwalaaatin ko nyan be ti'n. ²⁶ Ke Izalaye amma'n-mo kwalaaatin 'kpun nyan be ti nun anun. O sanlin ke Ehele Ejole'n nwan:

*Ngvandefue'n fi *Sivn o 'ba a.*

Zvakobv abusu menian'n-mo nyolie'n

mo o nzoo man Nyanmian anyin'n,

o 'ba nunnun yi kwalaa abusu.

²⁷ *Mele mo mun 'ba fa be ete'n-mo*

mun ce be'n,

nyihye mo mun non be ye 'hyihye nun anin.

²⁸ Ejolekpa'n mo Zufu'n-mo a nne a nni man'n, se ye le nian yi kpa a, ye nwun yi ke emo kpa eyole dunman nun, Nyanmian a kaci be kpofue. Nan kusu se ye le nian menian mo Nyanmian a yi be nun an, anin be ti menian mo be nan-mo dunman nun, Nyanmian kulo be. ²⁹ O sanlin ke Nyanmian die, like m'o ko fa ko man svanlan'n, anin o'a fa o'a man. Ye menian m'o ko fele be yi nwon'n, o ngaci man yi nzin o nzi man be. ³⁰ Daba, emo anyin a nzoo man Nyanmian. Nan sian die, Nyanmian a nwun emo anwon anwunnvoe. Afi Zufu'n-mo anyin a nzoo man yi. ³¹ Kikaala, be nyin m'o nzoo man Nyanmian nun a man o'a nwun emo anwon anwunnvoe. Nan o 'ba nwun be kusu be nwon anwunnvoe. ³² Kikaala be nyin m'o

nzɔ man Nyanmian nun a man menian'n-mɔ kwalaa a yɔ anzɔsɛɛ mma, nán ɔ'a nwun bé kwalaa bé nwɔn anwunnvoe.

Nyanmian ti kpili sakpa

³³ Nyanmian anyanbenwɔn'n ti kpili o! Yí ngele nun yí ninng'e'n m'ɔ si nun abu hɔli! Nyanmian ajɔnlɔn m'ɔ kɔ fa'n, nwan yê ɔ kwalaa ɔ nwun yí nzin ɔ? Yí atin m'ɔ kɔ kpɛ'n-mɔ, nwan yê ɔ kwalaa ti yí bu ɔ? ³⁴ Afi Eहेले Eजले'n le kan ke:

Nwan yê ɔ si Nyanmian ajɔnlɔn nun ɔ?

Nwan yê ɔ kwalaa ɔ tu yí fɔ ɔ?

³⁵ *Nwan yê ɔ lili mva ɔ manlin Nyanmian like nán Nyanmian kɔsv a man yí bie ɔ?*

³⁶ Ninng'e kwalaa fi Nyanmian elɔ, yí yê ɔ man ninng'e wɔ mân nun anun ɔ, yí kwalaa ti yí diɛ. Anunminnyanmɔn hán Nyanmian cian daa! Amin.

12

Emɔ fá bé nwɔn be bó afɔle be mán Nyanmian

¹ Ehika ati, anianman-mɔ, kemɔ Nyanmian a nwun yé nwɔn anwunnvoe sɔa'n, mɔn 'sele emɔ mɔn butu bé ke emɔ muonun fá bé nwɔn be bó afɔle be mán Nyanmian kpa bɔkɔɔ. Afɔle m'ɔ ti nwannzan-nwannzan m'ɔ sɔ Nyanmian anyin nun anun. Se emɔ yɔ yí sɔ a, emɔ asɔnɔn eyɔle 'yɔ fa'n. ² Emɔ nán be nian eyuadi nun anun menian'n-mɔ abalabɔ ete ete'n-mɔ asu be yɔ bie. Nan emɔ fá bé nwɔn be mán Nyanmian maan ɔ káci emɔ ajɔnlɔn'n kpa bɔkɔɔ. Ebele nun anun yê emɔ 'ba huɔla be nwun like mɔ Nyanmian kulo ɔ, like m'ɔ ti kpa, like m'ɔ sɔ yí nyin, mɔ eɛ ɔ ti kanlanman kpa.

³ Anwunnvoe kpili'n mɔ Nyanmian a nwun mɔn nun ati, mɔn kan mɔn kele emɔ anun kɔn biala ke n'ɔ bu yí nwɔn kpa sɔnman maan ɔ bu sɔ, nan ɔ yɔ melehwandi, ɔ nían yí dedi'n mɔ Nyanmian a fa a man yí nun anwɔn ɔ bú amanmuo m'ɔ se fata'n. ⁴ ɔ sanlin ke sɔanlan baka'n, akpɔle akpɔle dɔɔn wɔ nun. Nan kɔsv, nunhan kɔn biala le yí junman m'ɔ di ɔ. ⁵ Yí kɔnmgba nun ala, kannze ye sɔnlin bɔbɔ a, yé kwalaa ye nun Kilisi y'a kaci sɔanlan munmuan kɔn. Yé kwalaa kɔsv y'a yɔ kɔn ke anwɔnnaan nun akpɔle akpɔle'n-mɔ. ⁶ Nyanmian a hye yé nun kɔn biala acedie ngacile ngacile. Acedie sɔ'n ti tunmin mɔ ye fa ye di Nyanmian junman'n. Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ fa ejɔle kɔ wula yí nwan ke ɔ hán'n, ɔ nían yí dedi nun anwɔn ɔ hán. ⁷ Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ man yí esɔe acedie ke ɔ sɔ yí manngɔn'n-mɔ'n, ɔ sɔ bé. Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ man yí like ehele acedie ke ɔ héhele yí manngɔn'n-mɔ ninng'e'n, ɔ héhele bé. ⁸ Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ man yí anwɔnsele ewowula acedie ke ɔ wówula yí manngɔn'n-mɔ anwɔnsele'n, ɔ wówula bé. Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ man yí afian esɔ acedie ke ɔ sɔ yí manngɔn'n-mɔ afian'n, ɔ yí yí kunnun kpa ɔ sɔ bé afian. Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ man yí sɔanlan sɔ enian acedie ke ɔ nían yí manngɔn'n-mɔ asu'n, ɔ tí yí nyin ɔ nían bé sɔ kpa. Sɔanlan mɔ Nyanmian kɔ man yí ebuka acedie ke ɔ búka yalefue'n-mɔ, ɔ lí fe ɔ búka bé.

Emɔ húlo bé manngɔn'n-mɔ

⁹ Nán be kulo bé manngɔn'n-mɔ bé je sɔ mgban. Emɔ kpɔ ete'n. Emɔ mán ye eyɔle'n hían bé kpa. ¹⁰ Emɔ húlo bé nwɔn kpa ke anianman-mɔ kulo bé nwɔn'n. Emɔ nwun emɔ amanngɔn'n-mɔ a, emɔ anwɔn té bé be bú bé. ¹¹ Nán be yɔ efɔan, nan emɔ yɔ juejue. Emɔ fá anwɔndele be lí yê Mɔn junman'n. ¹² Emɔ lí anyɔndasɔe'n mɔ emɔ le yí nun anwɔn fe. Amannɔnhunlun nun anun, emɔ sí abɔtale. Emɔ mían bé bu kpa be séle. ¹³ Emɔ búka asɔnɔn nun anun anianman'n-mɔ mɔ be wɔ emian nun anun'n. Yê menian mɔ be kɔ a emɔ awulo'n, emɔ sɔ bé nun kanlanman.

¹⁴ Menian mɔ be le kele emɔ ahɔlɔwa'n, emɔ séle Nyanmian ke ɔ yéyila bé sɔ. Nán be bɔ bé sasan, nan be séle Nyanmian be mán bé. ¹⁵ Bé mɔ be le di ndutue'n, emɔ nun bé lí. Bé mɔ be le sun'n, emɔ nun bé sún. ¹⁶ Emɔ nun emɔ amanngɔn'n-mɔ tánlan kanlanman. Nán be tu

bé nwɔn, nan be só junman nganngan mɔ be kɔ fa be kɔ man emɔ nun anun. Nán be nian bé nwɔn be bu bé nwɔn ke be si ngele be tala bé manngɔn'n-mɔ.

¹⁷ Nán be fa ete be tua ete'n kale. Nan emɔ kpónndɛ atɪn be yó menian'n-mɔ kwalaa ye.

¹⁸ Se emɔ kwalaa ke be sin atɪn ngacile biala asu a, emɔ sín su be nɔn menian'n-mɔ kwalaa be tánlan wɔ anzɔnunjɔ nun.

¹⁹ Anianman ehulo mma, emɔ muonun nán be de bé ti alɔman. Nan emɔ yáci bé ejɔle'n be mán Nyanmian. ɔ sanlɪn ke b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke Nyanmian nwan: *Mín yê min de emɔ ati alɔman* ɔ. *Mín yê min 'tua bé nyɔle nin anwɔn kala* ɔ. ²⁰ E se ɔ le kan yí biegun ke:

*Se ehɔe le kun sɔanlan m'ɔ kpɔ wɔ nian an,
man yí like lí.*

*Se nzuhoe le kun yí a,
man yí nzue nón.*

ɔ sanlɪn ke mɔ e le yɔ yí sɔ'n,

ɔ ti ke sɪn

yê e le kpɔnmgbɔ gua yí ti nin asu ɔ.

²¹ N'e man ete nun asa kwalaa wɔ, nan yɔ ye di ete nun asu kunnunmun.

13

Mgbain'n-mɔ mɔ be sie mân'n

¹ Sɔanlan biala bébele yí nwɔn asɪ ɔ mán mgbain'n-mɔ mɔ be sie mân'n. ɔ sanlɪn ke kpain fíi nɔn man ebele mɔ nán Nyanmian yê ɔ'a sie yí ɔ. Bé mɔ be ti mân nun asu mgbain'n-mɔ kwalaa, Nyanmian yê ɔ'a sie bé ebele ɔ. ² Ehika ati, sɔanlan m'ɔ kɔ jasɔ mân mgbain'n-mɔ akɔmɪn anun'n, anɪn Nyanmian yê sɔanlan sɔ nun a jasɔ yí kɔmɪn anun ɔ. Yê menian kɔsu mɔ be yɔ ninngɛ sua-mɔ'n, anɪn be le hyɔhyɔɪn ndɛɛ ebua be tɔ bé nwɔn. ³ Menian mɔ be bɔ bala kpa'n, be nzulo man mân mgbain'n-mɔ. Nan bé mɔ be bɔ bala ete'n yê be sulo mân mgbain'n-mɔ ɔ. E ngulo man ke e sulo mân mgbain'n-mɔ, anɪn bɔ bala kpa, nán bé kɔsu be 'ba yɪ wɔ aye. ⁴ ɔ sanlɪn ke be di Nyanmian junman be bɔka wɔ maan e bɔ bala kpa. Nan se e yɔ ete a, sulo bé. ɔ sanlɪn ke nán mgbain'ati yê Nyanmian a sie bé ebele ɔ. Nyanmian a sie bé ebele ke be lé alɔman, be túa bé mɔ be yɔ ete nun anwɔn kale. ⁵ Ehika ati, ɔ ti kpa ke be bébele bé nwɔn asɪ be mán bé mɔ be sie mân'n. Nán ke esulo mɔ ye sulo ke be kɔ tua yé yí nwɔn kale ti ala ɔ, nan ɔ ti like mɔ yé ajɔnlɪn'n man yé ke ye yó ɔ.

⁶ Ehika ati kɔsu yê emɔ totua ajule nun ɔ. ɔ sanlɪn ke bé mɔ yê emɔ totua ajule'n man bé'n, Nyanmian yê ɔ'a sie bé ebele ke be tí bé nyɪn be lí junman sɔ nun ɔ. ⁷ Ehika ati, bé kwalaa mɔ emɔ tua bé kale'n, emɔ túa be mán bé. Ajule mɔ awaa kɔ titi kɔ man emɔ'n, emɔ tótua. Sɔanlan m'ɔ fata ke emɔ man yí anyɪnnzɔ'n, emɔ mán yí anyɪnnzɔ. Sɔanlan m'ɔ di ke emɔ yɪ yí aye'n, emɔ yí yí aye.

Emɔ húlo bé nwɔn

⁸ Nán be tua sɔanlan fíi kale, nan emɔ húlo bé nwɔn. ɔ sanlɪn ke sɔanlan m'ɔ kulo yí manngɔn-mɔ'n, anɪn ɔ'a li mala nun asu bɔkɔɔ. ⁹ Afi mala'n kan ke: *N'e tɔn ajaa, n'e wua like, n'e man wɔ nyɪn bɔlv abie like*. Mala ehɪ-mɔ nɔn yí bɔ nga'n, yí bɔ'n kwalaa wɔ ejɔle kpɔle ehɪ anun: *Kulo wɔ manngɔn ke wɔ muonun wɔ nwɔn*. ¹⁰ Sɔanlan m'ɔ kulo sɔanlan'n, ɔ nyɔ man yí manngɔn ete. Ehika ati, sɔanlan m'ɔ kulo sɔanlan'n, anɪn ɔ'a li mala nun asu bɔkɔɔ.

Kilisi ewale cɪan nin a ju

¹¹ Ehika kwalaa mɔ m'an bubu m'an hele emɔ'n, emɔ lí su. Afi emɔ si mele'n mɔ ye wɔ nun'n. Yí ti, temɔn nun a ju m'ɔ di ke emɔ fi bé nafele nun anun be tinngɛ ɔ. ɔ sanlɪn ke, kɪkaala dɪɛ, yé ti ele nun a suan yé nwɔn kɔkɔ ɔ'a tala mele mɔ ye leli Ejɔlekpa'n ye lili fɛsɪ'n. ¹² Alíe sanlɪn a hye, alíe'n ka kaan cɪn. Bé mán ye yáci awosɪn nun nyɔle ete ete'n-mɔ mɔ ye yɔ'n ye gúa, nán ye fá jawe nun elɔe ninngɛ'n-mɔ mɔ be fa be kɔn'n ye síe yé nwɔn. ¹³ Be

mán ye nánndi fóón ké menian mǎ be nanndi jawe nun ɔ. Ninngé ké alie mǎ be di maan ɔ fu bé ebue su, nzan envan, ajaa etvan nun mgban mgban eyòle, butule elie nun bé nwòn ekpò efa, ye yáci ehika-mǎ kwalaa ye gúá. ¹⁴ Emǎ ati káci ké Zozi Kilisi m'ò ti yé Mìn nun a man b'a wu emǎ awòle fufòle. Ehika ati, nán be yaci bé nwòn be man ete anwònnaan'n yò ninngé ete ete'n-mǎ m'ò kulo'n kón.

14

Emǎ nán be kan svanlan anwòn ejòle ete

¹ Svanlan mǎ yí dedi'n tinlin man'n, emǎ só yí nun. Ké ɔ kpun jónlín'n, se ɔ non emǎ di'e'n ti man kòn an, nán be kan yí nwòn ejòle ete. ² Svanlan bie nian an, ɔ kuala ninngé kwalaa di. Bie kusu mǎ yí dedi'n tinlin man'n, nyâ nyâ ala yê ɔ di ɔ. ³ Nunhan m'ò kuala ninngé kwalaa di'n, n'ò bu yí nwòn ké ɔ ti kpa tala svanlan m'ò di nyâ nyâ'n. M'ò di nyâ nyâ'n kusu n'ò kan m'ò kuala ninngé kwalaa di nun anwòn ejòle ete. ⁴ E ti wó di'e se mǎ ε bu abie akva'n ndeε ɔ? Se ɔ 'jinlan yí ja nun o, se ɔ 'tò asi o, yí Mìn nun ejòle ɔ. ɔ 'jinlan yí ja nun kpunndiin. ɔ sanlín ké yé Mìn le tunmín ɔ kuala ɔ man ɔ jinlan yí ja nun.

⁵ Svanlan'n bie jónlín ké cian'n bie ti kpa tala bie. Bie kusu nian an, cian'n-mǎ kuala ti kòn. Man svanlan kòn biala nwún yí wó yí ajónlín nun ké m'ò le yò'n ti kpa. ⁶ Svanlan m'ò yí cian sie'n, ɔ yí sie ɔ wula yé Mìn anunminnyanmòn. Svanlan kusu m'ò di ninngé kwalaa'n, ɔ di ɔ wula yé Mìn anunminnyanmòn. ɔ sanlín ké, se ɔ 'di a, ɔ da yé Mìn asi. M'ò di nyâ nyâ'n kusu, ɔ yò yí sǎ ɔ wula yé Mìn anunminnyanmòn ese ɔ da yí asi. ⁷ Afí ye nun bie fíí nni man yí ti anwòn. Yê svanlan fíí kusu nwu man yí ti anwòn ewue. ⁸ Se ye ti asi a, ye ti yé man yé Mìn. Se ye wu kusu a, ye wu ye man yé Mìn. ɔ man se ye ti asi o, se ye wu o, ye wó yé Mìn asa nun. ⁹ ɔ sanlín ké Kilisi a wu a tinngé. ɔ'a kaci anyinwòsue mma non ewue mma Amín. ¹⁰ Nan wó, ɔ yò se mǎ ε le bua wó nianman'n ndeε ɔ? Nzuke ati yê ε bu wó nwòn kpa ε tala wó nianman nun ɔ? Yé kwalaa ye 'fite Nyanmian anyunnun ɔ bua yé ndeε. ¹¹ ɔ sanlín ké Ehele Ejòle'n le kele ké yé Mìn nwan:

N di asi,

menian'n-mǎ kwalaa 'ba kvò mín nyunnun.

Ese biala 'ba wula Nyanmian anunminnyanmòn.

¹² ɔ man yé nun kòn biala 'ba bu yí junman'n m'ò lili nun anwòn mgbonndan ɔ kele Nyanmian.

Like m'ò man svanlan yò ete'n, emǎ nán be yò

¹³ Ehika ati, nán be man ye bua yé nwòn ndeε. Nan ye yó ajónlín ye yáci like mǎ ye yò a, ɔ kuala ké ɔ man yé nianman nun aja kpula, anaan ɔ tò ete nun anun'n. ¹⁴ Mìn si, ese mìn de mìn di wó yé Mìn Zozi dunman nun ké like mǎ be di fíí ngua man svanlan anwòn efian gua. Svanlan m'ò de di ké ɔ gua bé nwòn efian'n, anin ɔ gua bé nwòn efian man yí ngonmín.

¹⁵ Se like mǎ ε le di'n man albabò kan wó nianman an, anin ε nnanndi man ehulo nun kón. Alie dunman nun, n'ε man wó nianman'n mǎ yí ti yê Kilisi wuli'n minlin. ¹⁶ Ehika ati, like m'ò ti kpa man emǎ'n, nán be yò maan be kan yí nwòn ejòle ete. ¹⁷ ɔ sanlín ké Nyanmian Belemgbin Mân'n, ɔ ti man alie anaan nzan ejòle. Nan ɔ ti amanmuo sese ebue ɔ non alvacici ɔ non fe elie mǎ Wawe Nwannzan-nwannzan'n man ɔ. ¹⁸ Svanlan m'ò di Kilisi junman'n sva'n, ɔ sǎ Nyanmian anyin, ese menian'n-mǎ kwalaa fua yí.

¹⁹ Ehika ati, be mán ye yó like mǎ ye yò a, ɔ man anzónunjò ba, ese ye kuala ye fa ye wowula yé nwòn anwónsele wó dedi nun anun'n. ²⁰ N'ε fa alie ejòle ε seci Nyanmian junman'n. ɔ ti ananhòle ké like kwalaa mǎ be di'n ti kpa. Nan kusu, like mǎ ε di a, ɔ kuala ké ɔ man wó nianman bie tò ete nun anun'n, n'ε di. ²¹ M'ò ti kpa'n y'ò le ké nán be di naan, nán be non nzan anaan like biala mǎ ε yò a, ɔ kuala ké ɔ man wó nianman bie tò ete nun anun'n, n'ε yò. ²² Wó dedi'n mǎ ε le yí'n, man ɔ há wó non Nyanmian bé afian. Nyila hán svanlan m'ò nzulo man like m'ò le yò nun anzin'n! ²³ Nan svanlan m'ò di like a, ɔ sulo yí nzin'n, se ɔ di a,

anun Nyanmian a bu yi fɔɔ. Ɔ sanlin ke anun ɔ'a nnyan man dedi. Like biala kusu mɔ dedi nnon man nun'n, anin ɔ ti ete.

15

Be bɔka bɛ mɔ bɛ dedi'n tinlin man'n

¹ Ehika ati, yɛ mɔ yɛ dedi nun a tin'n, be mɔn ye bɔka bɛ mɔ bɛ dedi'n tinlin man'n. Ɔ nvata man ke ye tanlan ye yɔ like mɔ yɛ muonun yɛ kunnun kulo ɔ. ² Ɔ di ke ye kpɔnnde like m'ɔ ti kpa man yɛ manngɔn'n-mɔ, like mɔ ye yɔ a, bɛ kunnun jɔ yi nwon maan bɛ dedi di'e'n kɔ yi nyunnun'n. ³ Ɔ sanlin ke mɔ Kilisi wali'n, ɔ'a nyɔ man like mɔ yi muonun ɔ kulo ɔ. Nan ke Ehele Ejɔle'n le kele'n, yi nwan: *Wɔ nzɔba mɔ be kpeli wɔ'n, yi kwalaa gua min sv.* ⁴ Yi kwalaa mɔ b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun'n, be heleli yi daba ke be 'fa be kele yɛ ngele. Yi di'e anun ye si abɔtale ye nwun yi ke Ehele Ejɔle'n ci ci yɛ lva ɔ man ye nyan anyɔndasɔe.

⁵ Nyanmian m'ɔ wowula sɔanlan anwɔnsele ɔ ci ci yi lva, ese ɔ man be si abɔtale'n, ɔ mɔn emɔ ajɔnlin yɔ kɔn ke Zozi Kilisi le kpɔnnde yi'n, ⁶ nɔn emɔ kwalaa anwan a yɔ kɔn b'a yi yɛ Si Nyanmian Kpili m'ɔ ti yɛ Min Zozi Kilisi Asɩ nun aye.

Ejɔlekpa'n ti mɔn mɔn'n kwalaa di'e

⁷ Ehika ati, emɔ sɔ bɛ nwon nun kanlanman ke Kilisi sɔli emɔ nun'n. Emɔ yɔ yi sɔ be wɔla Nyanmian anunminnyanmɔn. ⁸ Nan min kan min kele emɔ ke, Kilisi kacili Zufu'n-mɔ akva. Ɔ yɔli like'n mɔ Nyanmian nwan ɔ 'yɔ man bɛ nan-mɔ'n. Ɔ man be nwunlin yi ke Nyanmian ti ananhɔlefoe. ⁹ Ese Kilisi ewale m'ɔ wali'n, ɔ'a man bɛ mɔ be ti man Zufu nun a yi Nyanmian aye, ɔ sanlin ke Nyanmian ti kpa. Ehele Ejɔle'n nwan:

Ehika ati, min 'kannvɔ wɔ

bɛ mɔ be ti man Zufu nun afian.

Min 'tv ejue min wula wɔ anunminnyanmɔn.

¹⁰ Ese Ehele Ejɔle'n le kan ke:

Emɔ mɔn nga'n, emɔ nɔn Nyanmian menian'n-mɔ li fe!

¹¹ Ese ɔ le kan yi biekun ke:

Emɔ mɔn nun anun menian'n-mɔ kvalaatin,

emɔ wɔla yɛ Min anunminnyanmɔn,

emɔ menian'n-mɔ kvalaatin kɔnnvɔ yi!

¹² Ezayi kusu le kan ke:

Be 'ba wɔ Izayi abɔsɔ sɔanlan kɔn.

Ɔ 'ba jasɔ ɔ sie menian'n-mɔ.

Bɛ kwalaa be 'ba susu bɛ ti be gua yi sv.

¹³ Nyanmian m'ɔ man sɔanlan nyan anyɔndasɔe'n, ɔ mɔn emɔ nyɔn fe elie ɔ nɔn alɔacɩcɩe kpa bɔkɔɔ wɔ dedi nun anun. Ese Wawe Nwanzan-nwanzan'n tunmin nun, emɔ nyɔn anyɔndasɔe'n mɔlɔsɔe.

Pɔlv junman'n

¹⁴ Anianman-mɔ, min muonun, min de min di ke emɔ di'e, ye eyɔle ajɔnlin wɔ emɔ nun kpa. Ese ninngɛ m'ɔ se fata'n, emɔ si yi kwalaa, emɔ kvala be fa be bɔka bɔka bɛ nwon. ¹⁵ Nan kusu, m'an nyan anwɔnsele wɔ lika dɔɔn min kalata nun anun m'an hele emɔ maan emɔ ati kacɩ ninngɛ'n mɔ emɔ sɔanlin yi daba'n. Nyanmian a nwun min nwon anwunnvoe ¹⁶ ɔ'a man min di Zozi Kilisi junman'n wɔ bɛ mɔ be ti man Zufu nun afian. Min bɔ Ejɔlekpa'n m'ɔ ti junman nwanzan-nwanzan'n min kele bɛ mɔ be ti man Zufu'n maan be kaci afɔle m'ɔ sɔ Nyanmian anyin. Afɔle sɔ'n, Wawe Nwanzan-nwanzan'n y'ɔ man yi nwon ti ɔ.

¹⁷ Yɛ nɔn Zozi Kilisi y'a yɔ kɔn. Ehika ati, min kvala min di Nyanmian junman nun anwɔn fe. ¹⁸ Ɔ sanlin ke se n ne ejɔle bie min kan an, junman'n mɔ Kilisi a nanndɩ min sɔ ɔ'a li maan bɛ mɔ be ti man Zufu nun a fa bɛ nwon b'a man Nyanmian'n, yi nwon ejɔle ala yɛ min 'kan ɔ. Kilisi le yi Nwan Ejɔle'n nɔn yi sa ati nyɔle'n yɛ ɔ'a hyɔn bɛ ɔ'a man

Nyanmian ə. ¹⁹ Ɔ'a yə asinbenwɔn nɔn atele ninngɛ tunmin sɔ ɔ nɔn Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n tunmin'n. Kɛ ɔ kpɔnlɔn yɔli m'ɔ bɔ yɛ bu Zoluzalemɔn, ɔ sɔn lika kwalaaɔin dede ɔ kɔ ju lili mɔn nun mɔ n mɔli Zozi Kilisi Ejɔlekpa'n bɔkɔɔ nɔn anɔn. ²⁰ Ɔ cian mɔn kpa kɛ lika mɔ menian'n-mɔ tili man Kilisi Ejɔlekpa'n, lika sɔ'n-mɔ ala yɛ mɔn bɔ mɔn kele menian'n-mɔ ə. Yɛ diɛ anɔn mɔn nni man mɔn junman'n lika mɔ sɔanlan bie a li mɔa a bɔ yɛ bu'n. ²¹ N yɔli yɛ sɔ maan Ehele Ejɔle'n kpɔnlɔn sɔ kɛ:

*Bé mɔ be hanlin man yɛ nɔwɔn ejɔle
be heleli man bé'n, be 'ba nwun yɛ.
Yɛ bé mɔ be tili man yɛ nɔwɔn ejɔle'n
be 'ba ti.*

Pɔlv kulo kɛ ɔ kɔ Lɔmɔn

²² Like m'ɔ jɔjɔli mɔn m'ɔ man m'an ngɔala man emɔ anwɔn elɔ ba nɔn anɔn.

²³ Nan kɔkaala diɛ, m'an yue mɔn sɔ'n-mɔ anɔn junman'n di. N valɔ ajɔnlɔn kɛ mɔn 'ba nɔn emɔ abɔsɔ'n, ɔ'a bu afɔe kɔ y ɔ nyɛ. ²⁴ Mɛle mɔ mɔn 'ba hɔ Esɔpanyɔn'n, mɔn kulo kɛ mɔn bɔ nɔn emɔ ebele mɔn nɔn bé bɔsɔ kɔ yɛ elenyuan kɔn wɔ fe elie nɔn, nán emɔ a gua mɔn atɔn maan m'an hɔ. ²⁵ Nan tɛmɔn ehi anɔn diɛ, mɔn kɔ Zoluzalemɔn mɔn 'kɔ a li junman mɔn man elɔ anwɔntɛ mma'n-mɔ. ²⁶ Ɔ sanlɔn kɛ Masedɔanɔn nɔn Akayi mɔn nɔn anɔn asɔnɔn mma'n, b'a fua kɛ be 'titi esika be bɔka Zoluzalemɔn elɔ anwɔntɛ mma'n-mɔ mɔ be ti ehianfɔe'n. ²⁷ Masedɔanɔn nɔn Akayi mɔn nɔn anɔn asɔnɔn mma'n, bé muonun yɛ be fualɔ kɛ be 'titi esika be bɔka Zoluzalemɔn elɔ anwɔntɛ mma'n-mɔ mɔ be ti ehianfɔe nɔn ə. Nan ɔ ti ananhɔle, ɔ di kɛ be titi esika be bɔka ehianfɔe sɔ'n-mɔ. Ɔ sanlɔn kɛ, bé mɔ be ti man Zufɔ'n, sɛ be nɔn Zufɔ'n-mɔ a hye wawɛ nɔn ninngɛ'n-mɔ a, ɔ di kɛ bé kɔsɔ be bɔka Zufɔ'n-mɔ wɔ ninngɛ mɔ b'a mian yɛ nɔwɔn nɔn anɔn. ²⁸ Sɛ mɔn yue junman sɔ'n di, nán mɔn fa esika'n mɔn man bé a, mɔn 'kɔ Esɔpanyɔn an, mɔn 'bɔ nɔn emɔ elɔ. ²⁹ Mɔn sɔ kɛ emɔ anwɔn elɔ mɔ mɔn 'ba hɔ'n, Kilisi nyila kpa bɔkɔɔ yɛ mɔn 'fa mɔn kɔ ə.

³⁰ Nan kɔsɔ anianman-mɔ, mɔn 'sɛle emɔ kɛ yɛ mɔn Zozi Kilisi dunman nɔn, ɔ nɔn ehulo'n mɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan nɔn a fa a wula yɛ nɔn'n dunman nɔn, emɔ bɔka mɔn kɔan nɔn anɔn nán be sɛle Nyanmian be mán mɔn. ³¹ Emɔ sɛle maan Nyanmian lé mɔn fi bé mɔ be wɔ Zude mɔn nɔn mɔ be nne man Nyanmian be nni man nɔn asa nɔn. Ɔ mán mmɔa'n mɔ mɔn fa mɔn kɔ Zoluzalemɔn'n, anwɔntɛ mma'n-mɔ sɔ nɔn kanlanman. ³² Sɛ emɔ yɔ yɛ sɔ nán Nyanmian di sɔ ɔ man atɔn an, mɔn 'nyan fe elie mɔn ju emɔ elɔ mɔn de mɔn enwɔnmian kaan. ³³ Nyanmian cíci emɔ alɔa, ɔ nɔn emɔ kwalaa tánlan. Amin.

16

Ahɔn ebisa

¹ Mɔn fa yɛ nianman bala Febe m'ɔ le ba emɔ anwɔn elɔ'n, mɔn wula emɔ asa nɔn. Ɔ di junman Sankele asɔnɔn nɔn anɔn. ² Yɛ Mɔn dunman nɔn, emɔ sɔ yɛ nɔn kanlanman kpa kɛ ɔ sɛ kɛ be sɔ Nyanmian menian'n-mɔ nɔn'n. Sɛ ɔ mian like nɔwɔn an, emɔ bɔka yɛ maan yɛ sa hán yɛ. Ɔ sanlɔn kɛ, ɔ'a ti menian dɔwɔn nyanman nɔn. Mɔn bɔbɔ muonun, ɔ'a ti mɔn nyanman nɔn.

³ Mɔn manngɔn Pilisili nɔn Akilasɔ mɔ mɔn nɔn bé di Zozi Kilisi junman'n, emɔ yɔ bé like be mán mɔn. ⁴ Mɔn dunman nɔn, ahan be 'man be kun bé be de mɔn ti. Nán mɔn ngɔnmɔn yɛ mɔn 'da bé asɔ ɔ, nan mɔn nɔn anɔn asɔnɔn mma'n-mɔ kwalaa mɔ be ti man Zufɔ'n, bé kɔsɔ be 'da bé asɔ.

⁵ Asɔnɔn mma'n-mɔ mɔ be yia bé sua nɔn anɔn'n, emɔ yɔ bé kɔsɔ bé like be mán mɔn.

Mɔn nianman kpa Epayinetɔ m'ɔ lili mɔa falɔ yɛ nɔwɔn manlɔn Kilisi wɔ Azi mɔn nɔn anɔn'n, emɔ yɔ yɛ like be mán mɔn.

⁶ Mali m'ɔ lili junman dɔwɔn manlɔn emɔ'n, mɔn 'bisa yɛ ahɔn.

⁷ Mɔn nɔwɔn amma Andoloninkusɔ nɔn Zuniasɔ mɔ be tɔli mɔn nɔn bé fiadi'n, mɔn 'bisa bé ahɔn. Menian'n-mɔ bu bé kɛ Zozi mmɔfɔe kpa. Eɛ be lili mɔa mɔn nyunnun be falɔ bé nɔwɔn be manlɔn Kilisi.

⁸ Be yó Anpiliatusi mǎ yé Mún dunman nun ɔ ti mún manngʊn kpa'n like be mán mún.

⁹ Mún 'bisa Ulubún mǎ ye nun yí di Kilisi junman'n ɔ nun mún manngʊn kpa Sítasisi ahún.

¹⁰ Apelési m'ɔ heleli ke ɔ de Kilisi di'n, mún 'bisa yí ahún.

Mún 'bisa Alitolobulu awulo nún anun menian'n-mǎ ahún.

¹¹ Elodiún m'ɔ ti mún abie'n, mún 'bisa yí ahún.

Nasisi awulo nún anun menian'n-mǎ mǎ be de yé Mún be di'n, mún 'bisa bé ahún.

¹² Mún 'bisa Tilifénún nun Tilifózi mǎ be di yé Mún junman nun ahún.

Mún 'bisa m mo Pelísidi m'ɔ lili junman dǔn manlín yé Mún nun ahún.

¹³ Mún 'bisa Lufusi mǎ yé Mún a fa a yǎ yí dié'n, ɔ nun yí nin m'ɔ ti ke mún kusu mún nin nun ahún.

¹⁴ Mún 'bisa Azínkiliti nun Felegún nun Elímési, nun Patolobasi, nun Elumasí nun anianman'n-mǎ kwalaa mǎ be wǎ bé nwǔn elǎ nun ahún.

¹⁵ Mún 'bisa Filológí nun Zuli nun Nele nun yí nianman bala'n nun Olínpasí ɔ nun Nyanmian menian'n-mǎ kwalaa mǎ be wǎ bé nwǔn elǎ nun ahún.

¹⁶ Emǎ yó bé nwǔn like anianman nun, be tó bé nwǔn nun.

Zozi Kilisi asónún mma'n-mǎ kwalaa mǎ be wǎ ewa'n, bé nwan be 'yǎ emǎ like.

Kasian afǔtu'n

¹⁷ Anianman-mǎ, emǎ nían bé nwǔn kpa wǎ menian mǎ be ngulo man ke be fa atún'n mǎ b'a hele emǎ nún asu, mǎ be le man mgbaci mgbacié ba emǎ afian'n. Emǎ tí bé nwǔn fi bé nwǔn. ¹⁸ Ɔ sanlín ke menian súa-mǎ nzú man Kilisi m'ɔ ti yé Mún'n. Bé muonun bé kú esé'n yé be sù yí ɔ. Bé nwan nun ti múnlín múnlín. Be kan ejǎle be laka menian mǎ be ti fǔtífó'n.

¹⁹ Nan emǎ dié, anyínnzǎ mǎ emǎ man yé Mún'n, menian'n-mǎ kwalaa sí. Ɔ man mún di emǎ anwǔn fé kpa. Mún kulo ke emǎ nwun ngele be yǎ ye'n be man bé nwǔn ti fi éte nun anwǔn.

²⁰ Nyanmian m'ɔ man albacicé'n, ɔ ngǎ hye man, ɔ 'ba man emǎ tetia Abǎnsanmún sù be nunkun yí.

Yé Mún Zozi Kilisi nwún emǎ anwǔn anwunnvoe.

²¹ Timote mǎ mún nun yí di junman'n, ɔ nun mún nwǔn amma Lusiyusí nun Zbasún, ɔ nun Sosipate, bé nwan be 'bisa emǎ ahún.

²² Mún Tǎetiyusí mǎ Pǎlv a man m'an hele kalata éhí'n, mún 'bisa emǎ ahún wǎ yé Mún dunman nun.

²³ Mún sikefúe Gayiyusí mǎ asónún mma'n-mǎ kwalaa yia yí awulo ebele'n nwan ɔ 'bisa emǎ ahún.

Elasíti mǎ kulo nún asu esika'n wǎ yí sa nun'n, ɔ nun yé nianman Kaltusí, bé nwan be 'bisa emǎ ahún.

[²⁴ Yé Mún Zozi Kilisi nwún emǎ kwalaa anwǔn anwunnvoe. Amún.]

Aye eyie

²⁵ Be mán yé yí Nyanmian Kpili aye. Ɔ sanlín ke ɔ le tunmin ɔ kwalaa ke ɔ man emǎ dedi'n tin, ɔ nanndí Ejǎlekpa'n mǎ mún bǎ nún asu. Ejǎlekpa sǎ'n ti Zozi Kilisi anwǔn ejǎle. Ejǎlekpa nún a man Nyanmian nvialie nun nyíhye m'ɔ fiali sù daba'n, ²⁶ ene ɔ'a fite ke Nyanmian mgbǎmanfǔe'n-mǎ kpúnlín heleli yí'n, ɔ fi mǎ Edannganman Nyanmian hanlín nún anwǔn. Ɔ'a fa nvialie nun nyíhye sǎ'n ɔ'a hele menian'n-mǎ kwalaaatin maan be de yí be di, ese be man yí anyínnzǎ. ²⁷ Zozi Kilisi dunman nun, anunminnyanmún hán Nyanmian angúnmin m'ɔ ti Bengeléfúe'n cian daa! Amún.

PƆLU KALATA'N M'Ɔ LILI MƆA HELELI NWANLIN KOLINTI ASƆNIN MMA'N-MƆ'N

M'Ɔ wƆ nun'n

Anin Kolinti ti Akayi mân nun anun kulo kpili kpa. Ene be fele mân sƆ'n Gelesi, Ɔ wƆ Aboloci mân nun anun. Ebele menian'n-mƆ sƆ amvan dƆvn, ese ajumannin ebƆ'n y'Ɔ ti bé junman Ɔ. PƆlv lili junman ebele afƆe kƆn sala nsian Ɔ bƆli AsƆnƆn'n (Junman 18). Mele mƆ PƆlv 'kele kalata ehi'n, anin Ɔ wƆ Azi mân nun anun kulo'n mƆ be fele yí Efesi nun asv. Kolinti asƆnƆn mma'n mmie-mƆ nƆn bé asƆnƆn nun anun kalata walí toli PƆlv ke kosuan'n-mƆ mƆ b'a bisa'n, Ɔ mán bé yí nwƆn asan.

Ke ye nwun yí PƆlv kalata ehinlin-mƆ anun'n, Ɔ man sƆanlan y'Ɔ kele man yí Ɔ. Kalata ehi, anianman SƆsƆtenin yê PƆlv manlin Ɔ heleli Ɔ (yí ti 1.1). Anianman sƆ'n ti Kilisi sƆanlan, nan kƆsv ye nzi man yí nwƆn ejƆle fíí.

PƆlv a hye kalata ehi nun anun nnyuan. Alimva lika die'n (yí ti 1-6), ye nwun yí ke PƆlv nƆn anianman'n-mƆ b'a li amannie a yue, nan kƆsv ejƆle kpƆle nsan wƆ nun m'Ɔ jji PƆlv Ɔ: (1) asƆnƆn mma'n-mƆ a bubu bé nwƆn nun (yí ti 1.10-4.21), (2) sƆanlan kƆn nƆn yí si ayí nun a la (yí ti 5), (3) asƆnƆn mma'n mmie-mƆ sanman sanman bé nwƆn bé mƆ be nzi man Nyanmian nun anyunnun (yí ti 6). Ehika ati, PƆlv le kan kele asƆnƆn mma'n-mƆ ke be sésie anyunnungasie ejƆle sƆ'n-mƆ, nán be tánlan wƆ anvannze nun.

Lika'n m'Ɔ tƆ sv nnyuan'n (yí ti 7-16), PƆlv le man bé kosuan'n-mƆ anwƆn asan. Ɔ le kan ajaa nun anwƆn ejƆle (yí ti 7). Ɔ le kannzv bé ke be síe bé nwƆn ye wƆ amvan'n-mƆ anwƆn (8.1-11.1). Ɔ le kan yé Mɪn Alie nun anwƆn ejƆle (11.2-34). Ɔ le kan kele bé ke be kpƆnnde Wawe Nwanzan-nwanzan nun acedie'n m'Ɔ buka asƆnƆn'n, ese bƆbƆ, be nánndi wƆ ehulo nun (12-14). Ɔ le kan ewuetinnye nun ejƆle (yí ti 15). Kalata nun agualie nun (yí ti 16), PƆlv le kan kele bé ke Ɔ 'ba sɪn bé nwƆn elƆ, Ɔ de ZoluzalemƆn elƆ ehianfƆe'n-mƆ keti'n mƆ be le to'n Ɔ fa kƆ. Ese Ɔ le bisa bé ahin.

Ahin ebisa

¹ Mɪn PƆlv mƆ Nyanmian a hulo Ɔ'a fele mɪn maan m'an kaci Kilisi Zozi bƆfƆe'n, mɪn nƆn yé nianman SƆsƆtenin, yé yê ye le kele kalata ehi Ɔ.

² Ye le kele kalata ehi ye nwan emƆ Kolinti asƆnƆn mma'n-mƆ. EmƆ asƆnƆn'n ti Nyanmian die. Nyanmian a fa emƆ ete'n-mƆ Ɔ'a hye emƆ, Ɔ'a man emƆ a yƆ nwanzan-nwanzan, Ɔ fi junman'n mƆ Kilisi Zozi a li'n dunman nun. Ɔ'a fele emƆ ke emƆ nƆn Kilisi Zozi be yƆ munmuan kƆn be tánlan anwƆntie nun. Ɔ'a fele emƆ nƆn asƆnƆn mma'n-mƆ mƆ be wƆ kulo kulo'n-mƆ kwalaa asv'n. Be de yé Mɪn Zozi Kilisi be di ke yé kƆsv ye de yí ye di'n.

³ Ye 'bisa emƆ ahin. Yé Si Nyanmian Kpili nƆn yé Mɪn Zozi Kilisi, be yéyila emƆ sv, be nwún emƆ anwƆn anwunnvoe, be mán emƆ alva cíci bé nwƆn.

Asina

⁴ Nyanmian nanndi Zozi Kilisi sv Ɔ'a nwun emƆ anwƆn anwunnvoe. Anwunnvoe sƆ'n mƆ Nyanmian a nwun emƆ nun ati, cɪan daa mɪn da yí asɪ. ⁵ Ɔ sanlin ke, kemƆ emƆ nƆn Zozi Kilisi a yƆ kƆn'n, Nyanmian a buka emƆ man emƆ dedi nun a hƆ yí nyunnun kpa. Ɔ a man emƆ si yí nwƆn ejƆle'n kpa, ese emƆ si yí nƆan ejƆle'n kan kpa. ⁶ Afi, Kilisi anwƆn ejƆle'n mƆ emƆ tili nun a sƆ ndian kpa wƆ emƆ afian. ⁷ Ɔ man emƆ mƆ be le nwƆnnde mele mƆ yé Mɪn Zozi Kilisi 'ba yi yí nwƆn kele'n, emƆ mmian man Nyanmian acedie fíí anwƆn. ⁸ Nyanmian 'man emƆ jinlan bé ja nun kpunndiin dede Ɔ kƆ ju yí ayuelie. Yí die anin cɪan mƆ Zozi Kilisi kƆ a'n, sƆanlan fíí nnyan man emƆ anwƆn ejƆle ete Ɔ ngan man. ⁹ Nyanmian

diε, ɔ nnaka man sɔanlan. Yí yê ɔ'a fεle εmɔ ke εmɔ nun yí Wa Zozi Kilisi m'ɔ tɪ yé Mɪn'n yó kɔn ɔ.

Asɔnɪn nɪn anɪn mmubue'n

¹⁰ Anianman-mɔ, mɪn 'sele εmɔ mɪn bɔtɔ bε ke yé Mɪn Zozi Kilisi dunman nun, εmɔ mán bε afian sé, nan nán be bubu bε nwɔn nun. Εmɔ mán bε ajɔnlɪn yó kɔn. Εmɔ mán bε nɔan sé bε nwɔn kpa bɔkɔɔ. ¹¹ Afi, anianman-mɔ, balasua'n mɔ be fεle yí Kolowe nɪn anwɔn menian a a yɪ mɪn anzɔti ke akpɔlɔwa a tɔ εmɔ afian. ¹² Akpɔlɔwa sɔ'n y'ɔ le ke sɔanlan bie jasɔ a, yí nwan: “N wɔ Pɔlv afan”, bie kɔsɔ nwan: “N wɔ Apɔlɔsɔ afan”, bie kɔsɔ nwan: “N wɔ *Sefasɪ afan”, bie kɔsɔ nwan: “N wɔ Kilisi afan.” ¹³ Hei! Yí ti, εmɔ jɔnlɪn ke kulo sɔanlan nɔn Kilisi se ɔ? Asɔ mɪn, Pɔlv, mɪn yê n wuli kɔlɔwa nɪn asɔ wɔ εmɔ dunman nun ɔ? Asɔ Pɔlv dunman nun yê be sɔnɪnlɪn εmɔ ɔ? Cεcε! ¹⁴ Nan mɪn 'da Nyanmɪan asɪ ke m'an nzɔnɪn man εmɔ anɪn bie fíi ke bian'n mɔ be fεle yí Kilisipusi'n ɔ nɔn Gayiyusi ala. ¹⁵ Ɔ man sɔanlan fíi ngɔala ɔ nze man ke be sɔnɪnlɪn yí wɔ mɪn dunman nun. ¹⁶ Εse n zɔnɪnlɪn bian'n mɔ be fεle yí Sɪtefanasi'n nɔn yí sasɔ'n-mɔ. Be yɪ bε a, mɪn nne nni man ke n zɔnɪnlɪn sɔanlan ngacile bie kɔn ɔ. ¹⁷ Afi Kilisi a nzɔan man mɪn ke m mála n zɔnɪn sɔanlan. Nan ɔ sɔanlɪn mɪn ke m mála m mɔ yí Ejɔlekpa'n n géle menian'n-mɔ. Ejɔlekpa sɔ'n mɔ mɪn bɔ'n, nán kulo sɔanlan dasannɪn ngele ejɔle ɔ. Ɔ sanlɪn ke se kulo sɔanlan dasannɪn ngele ejɔle yê mɪn bɔ a, anɪn Kilisi ewue'n m'ɔ wuli kɔlɔwa nɪn asɔ'n tɪ mgban.

Kilisi kɔlɔwa nɪn anwɔn ejɔle'n

¹⁸ Εhɪ, Kilisi ewue'n m'ɔ wuli kɔlɔwa nɪn asɔ nɪn anwɔn ejɔle'n, ɔ tɪ kɔasɪanzεmɔn ejɔle man menian mɔ be le minlɪn'n. Nan yé mɔ y'a nyan yé ti'n, ejɔle sɔ'n tɪ Nyanmɪan tunmin. ¹⁹ Afi b'a hele wɔ Εhele Ejɔle nɪn anɪn ke Nyanmɪan nwan:

Mɪn 'ba man ngelefɔe'n-mɔ kaci sɛnɔve.

Mɪn 'ba seɔi bε mɔ be le ajɔnlɪn nɪn ajɔnlɪn'n.

²⁰ Nan ɔ tɪ sɔa a, anɪn bεngelefɔe'n halɪ nin? Zufɔ'n-mɔ mɔ be sɪ *mala'n anaan Gεleki'n-mɔ mɔ be sɪ jɔjɔ'n, bε bεngelefɔe'n halɪ nin? Nyanmɪan a hele ke eyuadi εhɪ anɪn ngele'n tɪ kɔasɪanzεmɔn! ²¹ Eyuadi'n nɔn yí ngele m'ɔ sɪ'n, ɔ'a nnwun man ke Nyanmɪan sɪ ngele ɔ. Εhɪka ati, Kilisi ewue'n m'ɔ wuli kɔlɔwa nɪn asɔ anwɔn ejɔle'n mɔ ye kan'n, eyuadi'n bu yí kɔasɪanzεmɔn. Nan kɔsɔ Nyanmɪan nanndɪ ejɔle sɔ nɪn asɔ, ɔ de bε mɔ be de be di'n ngɔan. ²² Zufɔ'n-mɔ kulo ke be nwun asɪnbɛnwɔn ninngε bε nyɪnsɔ nán b'a le b'a li. Gεleki'n-mɔ kɔsɔ kulo ke be fa bε muonun bε ti anɪn ngele'n dede be nwun Nyanmɪan. ²³ Nan yé diε, Zozi Kilisi mɔ b'a bɔbɔ yí kɔlɔwa nɪn asɔ nɪn anwɔn ejɔle yê ye kan ɔ. Ejɔle sɔ'n jɪtɪ Zufɔ'n-mɔ. Bε mɔ be tɪ man Zufɔ nɪn anyunnun an, ejɔle sɔ'n tɪ kɔasɪanzεmɔn. ²⁴ Nan bε mɔ Nyanmɪan a fεle bε yí nwɔn'n, Zufɔ ɔ, m'ɔ tɪ man Zufɔ ɔ, bε kwalaa be nwun yí ke Nyanmɪan tunmin'n wɔ Kilisi anɪn, εse Nyanmɪan ngele'n wɔ Kilisi anɪn. ²⁵ Afi, menian'n-mɔ bu ke Nyanmɪan a se. Nan kɔsɔ yí εseε mɔ ɔ'a se'n, ɔ sɪ ngele ɔ tala menian'n-mɔ ngele mɔ bε nwan be sɪ yí sɔnman'n. Menian'n-mɔ nwan Nyanmɪan tɪ εfɔan. Nan kɔsɔ, yí εfɔan m'ɔ tɪ'n, ɔ le anwɔnsele ɔ tala menian'n-mɔ anwɔnsele mɔ bε nwan be le yí sɔnman'n.

²⁶ Anianman-mɔ, εmɔ muonun tó bε nyɪn be nían bε afian ke εmɔ mɔ Nyanmɪan a fεle be yí nwɔn'n, ngelefɔe a nzɔn man nun, tunminfɔe a nzɔn man nun, dihyiε kɔsɔ a nzɔn man nun. ²⁷ Nan Nyanmɪan diε, like mɔ eyuadi'n bu yí kɔasɪanzεmɔn'n y'ɔ fa ɔ gua ngelefɔe'n-mɔ anyunnun asɪ ɔ. Εse like mɔ menian'n bu yí betεε'n y'ɔ fa gua m'ɔ yɔ sɪ nɪn anyunnun asɪ ɔ. ²⁸ Εse like mɔ menian'n-mɔ mmu man yí bie'n, m'ɔ tɪ mgban mgban bε nyunnun'n yê Nyanmɪan fa ɔ seɔi mɔ be bu yí ke ɔ tɪ kpa sɔnman nɪn ɔ. ²⁹ Nyanmɪan yɔ yí sɔ nán kulo sɔanlan fíi a ndu man yí nwɔn ɔ'a ngele man yí. ³⁰ Ɔ sanlɪn ke Nyanmɪan adawɔlɔman yê εmɔ nɔn Zozi Kilisi a yɔ kɔn. Nyanmɪan adawɔlɔman, Zozi Kilisi a hele yé ngele. Ɔ'a man y'a yɔ seεε, ɔ'a man yé nwɔn a tɪ εse ɔ'a man y'a nyan yé ti. ³¹ Ɔ'a man Εhele Ejɔle nɪn a kpɪn sɔ. Yí nwan:

Sɔanlan mɔ yí nwan ɔ le tu yí nwɔn'n,

anun a tú yí nwon wə like mə yé Mìn a yə nín anwon.

2

Ejòlekpa'n mɔ Pɔlv bɔ'n

¹ Ehi, anianman-mɔ, mɛlɛ mɔ m mali ɛmɔ anwon ɛlɔ m mɔli Nyanmian nvialɛ nun Ejòlekpa'n n gelesi ɛmɔ'n, m'an ngolo man mìn nwan nun anaan m'an ngele ɛmɔ ke mìn si ngele. ² Afi anun a wɔ mìn kunnun ke se mìn ba ɛmɔ anwon ɛlɔ a, Zozi Kilisi m'ɔ wuli kulɔwa nun asu nun angɔnmìn ala anwon ejòle yê mìn 'kan a. ³ Ehika ati, mɛlɛ mɔ m mali ɛmɔ anwon ɛlɔ'n, n noli mìn nwon nun, ɛsɛ anun mìn sulo, mìn nwon wɔsɔ mìn kpa. ⁴ Ejòle mɔ n ganlɔn a nwan Nyanmian ninngɛ'n mɔ n gelesi ɛmɔ'n, m'an ngolo man mìn nwan nun m'an gele man ɛmɔ ke mìn si ngele. Nan tunmin sɔ, Nyanmian Wawɛ'n muonun a man ɛmɔ a nwun yí ke ejòle sɔ'n ti ananhɔle. ⁵ Ɔ man ɛmɔ dedi'n mɔ ɛmɔ le yí'n, a fi man kulo sɔanlan ngele'n m'ɔ si nín anwon. Nan ɛmɔ dedi'n mɔ ɛmɔ le yí'n fi Nyanmian tunmin nín anwon.

Nyanmian ngele'n

⁶ Nan kusɔ ngele ejòle kɔn yê mìn 'ba han mìn kele menian mɔ bé dedi nun a tin wɔ Nyanmian ninngɛ'n-mɔ anun a. Ngele ejòle sɔ'n, a fi man mân ehi anun, ɛsɛ a fi man bé mɔ bɛ sie mân ehi mɔ bé tunmin'n 'ba yue nun ɛlɔ. ⁷ Nan ngele ejòle sɔ'n, a ti Nyanmian nvialɛ nun ngele ejòle. Ɖ'a fa ɔ'a fia menian'n-mɔ. Asannan nán Nyanmian a sesie mân'n, a yoli ajɔnlɔn ke a 'man ye tanlan yí anunminnyanmɔn nín anun bie. Ehika ati, ɔ'a yí nvialɛ nun ngele ejòle sɔ'n ɔ'a hele yé. ⁸ Mân ehi anun menian mɔ bɛ le tunmin'n fí a nnwun man ngele sɔ'n. Se a ti ke bɛ nwunlɔn yí a, ahan b'a mmɔbɔ man yé Mìn m'ɔ le anunminnyanmɔn'n kulɔwa nun asu. ⁹ Ehele Ejòle'n le kele ke Nyanmian nwan:

*Like mɔ sɔanlan fí anyin bɔli man yí lé,
mɔ sɔanlan fí tili man yí nwon ejòle lé,
mɔ ɛsɛ sɔanlan fí jɔnlɔnlɔn man yí nwon lé'n,
like sɔ'n yê Nyanmian fa man menian
mɔ bɛ kulo yí nín a.*

¹⁰ Yé diɛ, Nyanmian nanndi Wawɛ Nwanzan-nwanzan nun asu ɔ'a yí nvialɛ nun like sɔ'n ɔ'a hele yé. Ɖ sanlɔn ke, Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n diɛ, a kuala a nwun ninngɛ'n-mɔ kwalaa yuein. Nyanmian muonun nyihye ninngɛ'n-mɔ m'ɔ fia kpa'n, Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n nwun yí. ¹¹ Kulo sɔanlan afan kusɔ, cɛle ke sɔanlan sunsunmìn'n m'ɔ wɔ yí nun'n yê a si yí bu ejòle'n kwalaa a. Ke a ti yí nín ala anun, Nyanmian Wawɛ'n kusɔ y'ɔ si Nyanmian abu ejòle'n kwalaa a. ¹² Yé diɛ nán eyuadi ehi anun wawɛ'n yê a wɔ yé nun a. Nan Nyanmian Wawɛ'n y'ɔ wɔ yé nun a. Ɖ man ye kuala ke ye nwun ninngɛ'n-mɔ kwalaa mɔ Nyanmian a fa a man yé'n. ¹³ Ehika ati, se ye le kan ninngɛ sɔ'n-mɔ anwon ejòle ye kele menian'n-mɔ a, ye nva man kulo sɔanlan ngele ye ngan man bé nwon ejòle. Nan Nyanmian Wawɛ'n ngele diɛ'n yê ye fa ye kan ninngɛ sɔ'n-mɔ anwon ejòle a. Ɖ man se ye le kan ejòle ye kele bé mɔ bɛ le Wawɛ nun an, wawɛ nun ninngɛ'n-mɔ anwon ejòle yê ye kan a. ¹⁴ Sɔanlan m'ɔ le man Nyanmian Wawɛ'n, a ngɔala a mmu man Nyanmian Wawɛ sɔ nun ejòle nun ananhɔle. Yí nyunnun an, ejòle sɔ'n ti kwasianzɛmɔn, a ngɔala a ndi man yí bu. Ɖ sanlɔn ke wawɛ nun yê bɛ bua ndɛɛ a. ¹⁵ Sɔanlan mɔ Nyanmian Wawɛ'n wɔ yí nun'n, a kuala ke a bua ninngɛ kwalaa ndɛɛ. Nan kusɔ yí muonun diɛ, sɔanlan fí ngɔala man yí ndɛɛ bua. ¹⁶ Ehele Ejòle'n le kele ke Nyanmian nwan:

*Nwan yê a si yé Mìn ati anun ajɔnlɔn a?
Nwan yê a kuala ke a tu yí fu a?
Nan yé diɛ, Kilisi ajɔnlɔn'n yê ye le yí a.*

3

Nyanmian junman'n mɔ yí ngɔa'n-mɔ di'n

¹ Ɔ man mín diɛ, anianman-mɔ, m'an ngɔala man ejɔlɛ kan kele ɛmɔ ke menian mɔ Nyanmian Wawɛ'n wɔ bé nun ɔ. N jɔjɔli n geleli ɛmɔ ke be jɔjɔ be kele mân ehi anun menian'n-mɔ'n ke be jɔjɔ be kele mmatɔnman mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man Kilisi'n. ² Nán alie m'ɔ yɔ nɔnnɔɛ yê n vali m manlɔn ɛmɔ ɔ. Nan nyafɔsue yê n vali manlɔn ɛmɔ ɔ. Ɔ sanlɔn ke ɛmɔ ngɔala man alie di. ɛnɛ nɔn ɛnɛ bɔbɔ muonun, ɛmɔ ngɔala man alie di. ³ Ɔ sanlɔn ke ɛmɔ tɛ bɔ bé bala'n ke mân ehi anun menian'n-mɔ bɔ yí'n. Sunmin cian'n mɔ ɛmɔ kulo bé kunnun, ɔ nɔn butule elie m'ɔ wɔ ɛmɔ afian'n, ɔ kele ke ɛmɔ kacili man. ɛmɔ abalabɔ'n tɛ ke mân ehi anun menian nga'n-mɔ diɛ'n. ⁴ ɛmɔ anun kɔn bie jasɔ a, yí nwan: “Mín sɔanlan diɛ'n y'ɔ le Pɔlv.” Kɔn bie kɔn nwan: “Mín sɔanlan diɛ'n y'ɔ le Apolɔsv.” Nán kulo sɔanlan nyɔliɛ y'ɔ le ehi ɔ?

⁵ Nan Apolɔsv y'ɔ le nwan? Pɔlv y'ɔ le nwan? Nyanmian ngɔa ala yê ye tɛ ɔ. Ɔ nanndɔ yé sɔ ɔ'a man ɛmɔ a nyan dedi. Yé nunhan kɔn biala a yɔ like'n mɔ yé Mɔn manlɔn yí ke ɔ y'ɔ'n. ⁶ M'an lua baka baa'n, Apolɔsv kɔsv a gugua sɔ nzue, nan Nyanmian y'ɔ man ɔ'a fifi ɔ. ⁷ Ɔ man sɔanlan'n m'ɔ kɔ lua'n ɔ nɔn nunhan'n m'ɔ kɔ gugua sɔ nzue'n, bé bie tɛ man like fíi, nan Nyanmian m'ɔ man ɔ fifi'n y'ɔ le dunman ɔ. ⁸ Sɔanlan'n mɔ ɔ'a lua'n ɔ nɔn mɔ ɔ'a gugua sɔ nzue'n, bé munnyuan be sɛ. Nyanmian 'ba nian sɔanlan kɔn junman diɛ'n m'ɔ kɔ li nɔn anwɔn ɔ ce yí like. ⁹ Ɔ sanlɔn ke, yé menian nnyuan'n, ye tɛ amanngɔan wɔ Nyanmian junman nɔn anun. Nan ɛmɔ diɛ, Nyanmian ebo'n y'ɔ le ɛmɔ. ɛsɛ ɛmɔ tɛ sua mɔ Nyanmian a si ɔ.

¹⁰ Ɔ nanndɔ Wawɛ nun junman'n mɔ Nyanmian a fa a man mín ke n ní nɔn asɔ, m'an wula sua sɔ nɔn abɔ. M'an li junman sɔ'n ngɛlɛ sɔ ke bé mɔ be le si sua'n bé kpain'n yɔ yí'n. Sian diɛ, sɔanlan fɔfɔlɛ le fɔla sɔ. Nan nunhan kɔn biala m'ɔ le fɔla sua nɔn asɔ'n, ɔ nían yí nyɔn. ¹¹ Ɔ sanlɔn ke Zozi Kilisi yê b'a fa b'a wula sua sɔ nɔn abɔ ɔ. Sɔanlan fíi kɔn ngɔala man ke ɔ fa like fɔfɔlɛ wula yí bɔ. ¹² Menian mmie-mɔ 'ba fa esika emanlan, anaan jɛtɛ, anaan nyɔbɔvɛ mɔ be mian yí nwɔn kpa be fa be fɔla sua nɔn asɔ. Mmie-mɔ kɔsv 'ba fa mmaka anaan ndile, anaan nyâ be fɔla sua nɔn asɔ. ¹³ Cian mɔ Nyanmian 'bua menian'n-mɔ ndɛɛ'n, be 'nwun sɔanlan kɔn biala junman diɛ m'ɔ lili'n. Ɔ sanlɔn ke, be 'ba fa sɔn be sa sɔanlan kɔn biala junman'n m'ɔ lili'n be nian. ¹⁴ Sɔanlan mɔ sɔn nɔn a nnyala man yí like diɛ m'ɔ kɔ fa kɔ fɔla sua nɔn asɔ'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ 'nyan nun like kpa. ¹⁵ Nan sɔanlan mɔ sɔn'n kɔ yala yí like diɛ m'ɔ kɔ fa kɔ fɔla sua nɔn asɔ'n, sɔanlan sɔ'n, ɔ nnyan man nun like. Ɔ 'nyan yí ti lili, nan kɔsv, ɔ tɛ ke sɔanlan mɔ ɔ'a tɔ sɔn nun ɔ'a fite ɔ.

¹⁶ ɛmɔ muonun sɔ yí fɔón ke Nyanmian asɔnɔn sua'n y'ɔ le ɛmɔ, Nyanmian Wawɛ'n wɔ ɛmɔ anun. ¹⁷ ɛhika ati, sɛ sɔanlan kɔn bubu Nyanmian asɔnɔn sua nɔn an, sɔanlan sɔ'n, Nyanmian kɔsv 'bubu yí nun bɔkɔɔ. Ɔ sanlɔn ke Nyanmian sua'n tɛ nwannzan-nwannzan. Sua sɔ'n kɔsv y'ɔ le ɛmɔ.

¹⁸ Sɔanlan fíi n'ɔ laka laka yí nwɔn. Sɛ sɔanlan kɔn bu yí nwɔn ke ɔ sɔ mân ehi anun ngɛlɛ nɔn an, anɔn ɔ káci kvasɔafɔvɛ, nán ɔ'a nwun ngɛlɛ. ¹⁹ Ɔ sanlɔn ke mân ehi anun ngɛlɛ'n tɛ kvasianzɛmɔn wɔ Nyanmian anyunnun. Ɔ man ɛhɛlɛ Ejɔlɛ'n le kele ke Nyanmian nwan: *Ngɛlɛfɔvɛ'n-mɔ ngɛlɛ mɔ be kɔ bɔ nun anun yê Nyanmian fa ci bé ɔ.* ²⁰ ɛsɛ yí nwan: *Yé Mɔn sɔ ke ngɛlɛfɔvɛ'n-mɔ ajɔnɔn'n tɛ nvuin.* ²¹ ɛhika ati, bie fíi n'ɔ fa sɔanlan ɔ tu yí nwan nun. Ɔ sanlɔn ke ninngɛ kwalaa tɛ ɛmɔ diɛ. ²² Pɔlv o, Apolɔsv o, *Sefasɔ o, mân nɔn o, ngɔan o, ewue o, meɛlɛ'n mɔ ye wɔ nun o, ɔ nɔn m'ɔ le ba nɔn o, yí kwalaa tɛ ɛmɔ diɛ. ²³ Nan ɛmɔ diɛ, ɛmɔ tɛ Kilisi diɛ yê Kilisi tɛ Nyanmian diɛ.

4

Kilisi mmɔfɔvɛ'n-mɔ

¹ Eɓika ati, min kulo ke emɔ nwun yé ke ye ti Kilisi ngwa, ye ti menian mɔ Nyanmian a fa yí nɔialie nun ananhɔle ejɔle'n ɔ'a wula yé sa nun ke ye hán yí nwɔn ejɔle ye héle emɔ. ² Like kwalaa m'ɔ cian man sɔanlan mɔ be kɔ fa junman be kɔ wula yí sa nun'n y'ɔ le ke ɔ mán be nwún yí ti anun ke ɔ ti ananhɔlefɔe. ³ Mín die, se emɔ bua mín ndee o, anaan menian'n-mɔ bua mín ndee o, ehi fíi nvali man mín nwɔn. Eɓe bɔbɔ, mín muonun min mmua man mín nwɔn ndee. ⁴ ɔ ti ananhɔle, mín ti'n nze man mín ke m'an yɔ ete. Nan kɔsu nán ehi y'ɔ kele ke n di sɛsɛfɔe ɔ. ɔ sanlɔn ke yé Mɔn y'ɔ bua mín ndee ɔ. ⁵ Eɓika ati, se cian'n m'ɔ 'fa bua ndee'n juli man angɔnmian an, nán be bua sɔanlan fíi ndee. Emɔ nwónnde maan yé Mɔn bála kwalaa. Ninngɛ m'ɔ fɛfia awosin nun anun'n, ɔ 'ba tu yí kwalaa fite jawe nun. Menian'n-mɔ nɔialie nun ejɔle m'ɔ wɔ bé ahɔnlɔn nun'n, yé Mɔn 'ba man be nwun yí. Cian sɔ'n yé Nyanmian 'ba yi sɔanlan kɔn biala aye wɔ yí junman'n m'ɔ lili nun anwɔn ɔ.

⁶ Anianman-mɔ, m'an fa ehi kwalaa mɔ m'an han'n m'an to Apolɔsu nɔn mín muonun yé nwɔn m'an hele emɔ like. Anyɔndala'n mɔ bé nwan: “N'ɛ kan tala mɔ b'a hele nun asɔ'n”, min kulo ke yé nwɔn nɔandɔhɔn nun anun, emɔ suan be ti yí bu. Emɔ anun bie le man atɔn ɔ njinlan man sɔanlan kɔn afan ɔ ndu man yí nwɔn ɔ ngele man kɔn. ⁷ ɔ sanlɔn ke wɔ mɔ ɛ bu wɔ nwɔn ke ɛ ti kpa tala wɔ manngɔn'n-mɔ'n, wɔ muonun ɛ ti wɔ die se? Nzu yê ɛ le yí mɔ nán Nyanmian y'ɔ manlɔn wɔ ɔ? Nyanmian yê ɔ'a fa ninngɛ kwalaa ɔ'a man wɔ ɔ, nan nzuke ati yê ɛ fa tu wɔ nwɔn ke nán Nyanmian yê ɔ falɔ manlɔn wɔ ɔ?

⁸ Kikaala die, emɔ asa a han ninngɛ'n kwalaaatin. Emɔ a nyan bé nwɔn a yue. Emɔ a kaci mmelemgbɔn b'a san yé nwɔn. Min kulo ke emɔ kaci mmelemgbɔn sakpa, nán yé kɔsu ye nɔn emɔ a li belemgbɔn sɔ'n. ⁹ Afi, min nwun yí ke yé mɔ ye ti Zozi Kilisi mmɔfɔe'n, Nyanmian a fa yé a sie menian'n-mɔ kwalaa anzin. Ye ti ke menian mɔ bagua nun yê be kun bé ɔ. ɔ sanlɔn ke be yi yé be kele mân bɔndɔn'n, be yi yé be kele nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ ɔ nɔn menian'n-mɔ kɔsu. ¹⁰ Kilisi dunman nun, menian'n-mɔ bu yé ke sɛnɔe. Nan emɔ die, emɔ nɔn Kilisi b'a yɔ kɔn emɔ a nwun ngele. Ye le man anwɔnsele, nan emɔ die, emɔ le anwɔnsele. Menian'n-mɔ mmu man yé like fíi, nan emɔ die, be lile emɔ anwunno. ¹¹ Bici ehi, eɓe nɔn nzuhoe le kun yé, ye nnyan man taladie ye nwula man. Menian'n-mɔ le bu yé. Ye nnyan man lika ye ndanlan man, ye nanndi nun. ¹² Yé muonun ye fa yé nwɔn ye ti, nán y'a nyan yé nɔan nun alie y'a li. Be 'kpe yé nzɔba a, anɔn ye le yeyila bé sɔ. Be 'kele yé ahɔlɔwa a, anɔn ye le tila yé ahɔnlɔn. ¹³ Menian'n-mɔ 'sɛci yé dunman an, ye nde man bé sɔ. Bici nɔn bici, menian'n-mɔ bu yé ke eyuadi nɔn anun ewula. Be bu yé ke fɔfɔe sɔ ewula.

¹⁴ Nán ke min kele ejɔle sɔ'n-mɔ min gua emɔ anyunnun asɔ ɔ. Nan min kulo ke min tu emɔ fɔɔ ke mín mma mɔ min kulo bé kpa ɔ. ¹⁵ ɔ sanlɔn ke, se bɔbɔ menian akpu bulu tinngɛ emɔ wɔ Kilisi atɔn nun asɔ a, emɔ asɔ'n y'ɔ le mín. Mín yê m mɔli Kilisi anwɔn Ejɔlekpa'n n geleli emɔ ɔ. ¹⁶ Eɓika ati, min kan min kele emɔ ke emɔ nían mín enanndie die nun asɔ, be nánndi. ¹⁷ ɔ man m'an sɔan Timote emɔ anwɔn elɔ. ɔ ti mín wa mɔ min kulo yí kpa eɓe ɔ nanndi yé Mɔn atɔn nun asɔ ananhɔle nun. ɔ 'ba hele emɔ ke min kpɔn min nanndi Kilisi atɔn nun asɔ'n. Atɔn sɔ nun anwɔn ejɔle yê min kele yí lika kwalaaatin Asɔnɔn'n-mɔ anun ɔ.

¹⁸ Emɔ mmie-mɔ le tu bé nɔan nun, be jɔnlɔn ke m mma man emɔ anwɔn elɔ. ¹⁹ Nan se yé Mɔn bua a, min 'ba a emɔ anwɔn elɔ ele nsan ehi anun. Se min ju elɔ a, yê min 'ba nwun atubɛnwɔn mma sɔ'n-mɔ ɔ. Nán bé nɔan nun etue nɔn ala yê min 'fa min nwun bé ɔ. Nan se bé tunmin'n mɔ be le yí'n fi Nyanmian elɔ a, min 'ba nwun yí. ²⁰ ɔ sanlɔn ke, Nyanmian Belemgbɔn Mán'n ti man bé nɔan nun etue ejɔle, nan ɔ ti tunmin ejɔle. ²¹ Benin yê emɔ kulo ɔ? Asɔ emɔ kulo ke n vá mgbele m mála n vɔn emɔ, anaan m mála n jíci emɔ alɔa ɔ?

5

Asɔnɔn nɔn anun abalabɔ ete'n

¹ Be kannɔvɔ ke emɔ mmalasua ejɔle nɔn mmelenzua ejɔle m'ɔ la emɔ anwɔn'n, bé bɔbɔ muonun mɔ be nzɔ man Nyanmian'n, be ngɔ yɔ man yí sɔ. M'an ti ke emɔ anun kɔn nɔn yí sɔ ayi'n da. ² Esuan kpa m'ɔ di ke emɔ sun be fɔan sɔanlan sɔa fi Asɔnɔn nɔn anun'n, kanngɔ

emɔ diɛ emɔ anwɔn yê be tu ɔ. ³ Mɪn diɛ, anwɔnnaan nun an, n nnɔn man emɔ afian elɔ, kusɔ wawɛ nun an, mɪn nnɔn emɔ yê ye wɔ elɔ. Yé Mɪn Zozi dunman nun, sɔanlan'n mɔ ɔ'a li ejɔle ete sɔ'n, m'an bua yí ndɛɛ dada angɔnmɪn ke n wɔ emɔ afian. ⁴ Se emɔ yia a, n wɔ emɔ afian wawɛ nun. Yé Mɪn Zozi tunmin'n 'ba jinlan emɔ anzin. ⁵ Emɔ wúla sɔanlan sɔ nun awɔba *Satan asa nun maan nyian hún yí nán cian mɔ yé Mɪn Zozi kɔ sa kɔ a'n, anɪn sɔanlan sɔ nun ekala'n nyan ngɔan.

⁶ Emɔ anɔan nun etue'n ti man kpa. Emɔ nzɪ man ke fali ayile kaan sɔa mɔ be kɔ fa be kɔ wula fali'n maan ɔ tu ɔ? ⁷ Emɔ yí ete sɔ'n fi emɔ afian maan emɔ anwɔn tí kpa bɔkɔɔ. Se emɔ yɔ yí sɔ a, emɔ 'ba kaci fali fɔfɔle mɔ ayile nnɔn man nun ɔ. Emɔ a kaci ke fali fɔfɔle dada angɔnmɪn bɔbɔ. ɔ sanlɪn ke yé *Pakɪ fɛtɪ diɛ nun a bɔ yí bɔ. Afɪ Kilisi m'ɔ ti ke yé Pakɪ bɔa baa'n, b'a hun yí b'a yɪ yé ti tɛɛ. ⁸ Ehika ati, se ye 'di yé fɛtɪ nun an, nán be man fali ayile daba tanlan yé kpaɔn nun anun. Nán man ati anun ete nnɔn basa basa fali ayile'n tanlan emɔ asitanlan nun anun. Nan emɔ kpɔnnɛ anwɔntɛ nnɔn ananhɔle kpaɔn diɛ'n mɔ fali ayile nnɔn man nun'n.

⁹ Ehi, mɪn kalata'n mɔ n geleli emɔ nun anun, n ganlɪn ke menian mɔ be tɔn ajaa'n, emɔ nnɔn bé nán be san nun. ¹⁰ M'an nze man emɔ ke nán be jɔjɔ bé mɔ be nzɪ man Nyanmɪan mɔ be gua mân nun anun be tɔn ajaa, be ti anyɪnbɔlɔ, be wua anaan be sɔ amɔan nun elɔ. Se yí sɔ a, anɪn emɔ fi mân nun anun be tú! ¹¹ Nan mun kele ke nán man emɔ nnɔn sɔanlan mɔ yí nwan ɔ ti Kilisi diɛ, kusɔ ɔ tɔn ajaa, ɔ ti anyɪnbɔlɔ, ɔ sɔ amɔan, ɔ ti ngɔnnɔnmgbɔ, ɔ ti kɔnnɔnmɪnzan anaan awofɔe'n, sɔanlan sɔa, nán man emɔ nnɔn yí san nun. Nán man emɔ nnɔn yí be wula bé sa talie kɔn anun bɔbɔ.

¹² Bé mɔ be ti man Kilisi diɛ'n, se be 'bua bé ndɛɛ e, se be mmua man bé ndɛɛ e, nán mɪn ejɔle ɔ. Nyanmɪan muonun yê ɔ 'bua bé ndɛɛ ɔ. ¹³ Nan menian mɔ emɔ nnɔn bé wɔ eku kɔn anun'n, asɔ ye ngɔala man ke ye bua bé ndɛɛ ɔ? B'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke Nyanmɪan nwan: *Emɔ fɔan abɔlefɔe'n fi emɔ afian.*

6

Bé nwon esanman'n

¹ Ehi, se emɔ anun kɔn nnɔn yí nianman bie nyan ejɔle a, ɔ yɔ se m'ɔ yaci Nyanmɪan menian'n-mɔ ebele ɔ fa ejɔle'n kɔ ahɪnlɪnnvie maan be di yí bé mɔ be nzɪ man Nyanmɪan nun aja sɔ ɔ? ² Emɔ nzɪ man ke cian bie dede Nyanmɪan menian'n-mɔ yê be 'bua mân nun anun menian'n-mɔ kwalaa ndɛɛ ɔ? Nán se cian bie dede Nyanmɪan menian'n-mɔ yê be 'bua mân nun anun menian'n-mɔ kwalaa ndɛɛ a, anɪn ejɔle nganngan sɔa yê emɔ ngɔala man yí di ɔ? ³ Emɔ nzɪ man ke cian bie dede, yé yê ye 'bua nyanmɪansɔ mmɔfɔe'n-mɔ ndɛɛ ɔ? Nán se yé yê ye 'bua bé ndɛɛ a, anɪn mân ehi anun ejɔle yê emɔ ngɔala man yí di ɔ? ⁴ Nan emɔ diɛ, se ejɔle tɔ emɔ afian an, menian mɔ Asɔnɪn'n mmu man bé like nun aja sɔ yê emɔ sanman bé nwon ɔ. ⁵ Mun kan maan nyian tɔ emɔ anyɪnsɔ. Yí ti, ngelefɔe baa kɔnmgbɔ nnɔn man Asɔnɪn nun anun mɔ se ejɔle tɔ a, ɔ kwalaa ke ɔ sesie anianman'n-mɔ afian ɔ? ⁶ Se ejɔle tɔ anianman nnyuan afian an, anɪn kanngɔ menian mɔ be nzɪ man Nyanmɪan nun aja sɔ yê be fa ejɔle'n be kɔ ɔ?

⁷ Esanman'n mɔ emɔ sanman bé nwon be jinlan bagua nun be yɪ ndɛɛ'n, dada angɔnmɪn, ɔ kele ke ɔ'a nyɔ man ye. Nzuke ati yê emɔ nyaci man menian'n-mɔ maan be nzisi man emɔ ɔ? Nzuke ati yê emɔ nyaci man menian'n-mɔ maan be nni man emɔ ndunlunmun ɔ? ⁸ Kanngɔ emɔ muonun yê emɔ sisi bé nianman'n-mɔ be di bé ndunlunmun ɔ.

⁹ Emɔ muonun sɪ yí fɔɔn ke menian mɔ be yɔ ete'n, be nnyan man asitanlan wɔ Nyanmɪan Belemgbɪn Mân nun anun elɔ bie. Nán be laka laka bé nwon. Menian mɔ be yɔ satɪlfɔe nyɔliɛ, bé mɔ be sɔ amɔan, bé mɔ be tɔn ajaa, bé mɔ be kpɔnnɛ bé nwon, ¹⁰ bé mɔ be wua, bé mɔ be ti anyɪnbɔlɔ, bé mɔ be ti kɔnnɔnmɪnzan, bé mɔ be ti ngɔnnɔnmgbɔ anaan be ngan man ananhɔle, menian sɔ'n-mɔ ngɔ nnyan man asitanlan wɔ Nyanmɪan Belemgbɪn Mân nun anun elɔ bie. ¹¹ Daba, ke anɪn emɔ anun mmie-mɔ ti yí nun anɪn. Nan

Nyanmian a ti emɔ anwɔn fi ete nun anun, ɔ'a fa emɔ ɔ'a yɔ yí die, ɔ'a man emɔ a yɔ sese wɔ yí nyunnun yé Min Zozi Kilisi nɔn yé Nyanmian Wawɛ'n dunman nun.

Be fá bé sɔanlan baka'n be wúla yé Min anunminnyanmɔn

¹² Emɔ anun mmie-mɔ nwan: “Min kwalaa mɔn yɔ like biala mɔ mɔn kulo ɔ.” Ɔ ti ananhɔle, nan kɔsɔ yí kwalaa ti man kpa mman man emɔ. Min kwalaa mɔn se ke: “Min kwalaa mɔn yɔ like biala mɔ mɔn kulo ɔ”, nan kɔsɔ mɔn ngwala man ke mɔn yaci mɔn nɔn maan like biala fa mɔn yɔ yí kanga. ¹³ Emɔ nwan: “Alie ati yê be bɔli kɔe ɔ, yê kɔe kɔsɔ ati yê be bɔli alie ɔ.” Ɔ ti ananhɔle, nan kɔsɔ Nyanmian 'ba seɔi ninngɛ nnyuan sɔ'n-mɔ. Nan sɔanlan baka'n die, nán satilifɔe eyɔle ati yê be bɔli ɔ. Ɔ ti yé Min die, yê yé Min kɔsɔ ti sɔanlan baka'n die. ¹⁴ Nyanmian m'ɔ man yé Min fi ewue nun a tinngɛ'n, ɔ 'ba fa yí tunmin'n ɔ man yé kɔsɔ ye fi ewue nun ye tinngɛ. ¹⁵ Emɔ si ke emɔ anwɔnnaan'n ti Kilisi anwɔnnaan kpa bɔkɔɔ. Asɔ ɔ ti kpa ke n vá Kilisi anwɔnnaan'n sin mɔn nɔn balasua m'ɔ si tutu'n ye hán ye bɔ nun ɔ? Cɛɛɛ! ¹⁶ Anaan, asɔ emɔ nzɪ man ke belenzua kɔn m'ɔ kɔ fa yí nɔn kɔ bɔ balasua m'ɔ si tutu'n, anin ɔ nɔn yí b'a kaci anwɔnnaan kɔn ɔ? Ɔ sanlin ke, Ehele Ejɔle'n nwan: *Bé menian nnyuan'n, be 'ba kaci sɔanlan munmuan kɔn.* ¹⁷ Nan sɔanlan m'ɔ kɔ fa yí nɔn kɔ bɔ yé Min'n, ɔ nɔn yí be kaci sɔanlan munmuan kɔn wɔ wawɛ nun.

¹⁸ Ehika ati, emɔ nwánndi satilifɔe eyɔle'n. Ete biala mɔ sɔanlan kɔ yɔ'n, ɔ ngan man yí nɔnnaan'n. Nan sɔanlan m'ɔ ti satilifɔe'n, ɔ yɔ ete ɔ kan yí muonun yí nɔnnaan'n. ¹⁹ Asɔ emɔ nzɪ man ke emɔ sɔanlan baka'n ti Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n mɔ Nyanmian a fa a man emɔ'n sua ɔ? Wawɛ sɔ'n wɔ emɔ anun. Emɔ muonun nzie man bé nɔn kɔn. ²⁰ Nyanmian a tua emɔ ati kale ɔ'a to emɔ. Ehika ati, emɔ fá bé sɔanlan baka'n be wúla Nyanmian anunminnyanmɔn.

7

Ajaa nin anwɔn ejɔle'n

¹ Afi sian die, kosuan'n mɔ emɔ heleli mɔn kalata be bisali mɔn'n, ε 'nwun yí mmua'n. Ɔ ti kpa man belenzua kɔn ke n'ɔ ja bala. ² Nan kɔsɔ satilifɔe eyɔle'n mɔ ɔ'a tolo'n dunman nun, ɔ ti kpa ke belenzua kɔn biala já yí yí yê balasua kɔn biala kɔsɔ já yí hun. ³ Ɔ di ke belenzua'n di yí yí anwɔn ejɔle, balasua'n kɔsɔ di ke ɔ di yí hun anwɔn ejɔle. ⁴ Balasua'n le man tunmin yí muonun yí sɔanlan baka nin asɔ. Yí sɔanlan baka'n ti yí hun die. Belenzua'n kɔsɔ le man tunmin yí muonun yí sɔanlan baka nin asɔ. Yí sɔanlan baka'n ti yí yí die. ⁵ Nán be tua bé nɔn nna. Emɔ kwalaa ke bé nɔn se bé nɔn be fa tɛmɔn be yɔ asɔnɔn. Se tɛmɔn sɔ'n sin an, anin atɔn wɔ nun ke yí daba'n. Se ɔ'a nyɔ man sɔ a, emɔ ngɔ huala man nun sɔ kɔn. *Satan kwalaa ke ɔ laka emɔ maan emɔ tɔ yí ngaa nin anun. ⁶ Mɔ mɔn kan mɔn kele emɔ'n, ɔ ti afɔtu nan nán mala ɔ. ⁷ Min kulo ke ahan menian'n-mɔ kwalaa kaci ke mɔn. Nan kɔsɔ ɔ le sɔanlan kɔn acɛdie die mɔ Nyanmian a fa a man yí ɔ, ehɪ die le yí ngɔnmin, ehɪ die le yí ngɔnmin.

⁸ Ejɔle mɔ mɔn kan mɔn kele mmiannzin, mmalasin nɔn kunlannvɔe'n-mɔ'n y'ɔ le ke ɔ ti kpa man emɔ ke emɔ tánlan ke n di yí'n. ⁹ Nan se emɔ nian nán be ngwala man nun sɔ a, anin emɔ já bala anaan bian. Ɔ sanlin ke se emɔ ja bala anaan bian an, ɔ ti kpa tala ke emɔ kɔ li bé ebvɛ'n.

¹⁰ Afi bé mɔ be ti abufvɛ'n kɔsɔ, nán mɔn yê mɔn kan ɔ, nan yé Min muonun yê ɔ le kan ɔ. ¹¹ Balasua m'ɔ ja bian'n, n'ɔ yila yí hun. Se ɔ yila a, n'ɔ ja bian kɔn. Se ɔ kulo a, ɔ nɔn yí hun be sésie bé afian be já. Belenzua'n kɔsɔ n'ɔ yila yí yí.

¹² Bé bv nga'n-mɔ (Mɔn muonun yê mɔn kan ɔ, nán yé Min yê ɔ le kan ɔ.) Se Asɔnɔn nin anun belenzua kɔn ja yí yí mɔ yí yí'n ngɔ man asɔnɔn'n, se yie sɔ'n kulo ke ɔ nɔn yí tanlan nun an, belenzua'n n'ɔ yila yí. ¹³ Yí sɔ kɔnmgbɔ nin ala, se Asɔnɔn nin anun balasua kɔn ja bian mɔ yí hun'n ngɔ man asɔnɔn'n, se huan sɔ'n kulo ke ɔ nɔn yí yí be tanlan nun an, ɔ tíe, n'ɔ yila yí. ¹⁴ Afi balasua'n m'ɔ kɔ asɔnɔn'n dunman nun, yí hun mantan Nyanmian

kòkò. Belenzua'n kòsò m'ò kò asònin'n dunman nun, yí yí mantan Nyanmian kòkò. Sè ò tì man sò a, emò amma'n-mò tì kè menian mò be nzì man Nyanmian kòsò anin bé nwòn a tì.

¹⁵ Sè kòsò nunhan'n m'ò ngò man asònin'n, sè belenzua nùn o, sè balasua nùn o, mò yí nwan ò 'yila'n, be yáci yí maan ò yíla. Ebele nùn anun, anin belenzua'n anaan balasua'n m'ò kò asònin'n a nyan alaje. Ò sanlín kè Nyanmian a fele yé kè ye tánlan anzònunjò nun.

¹⁶ Wó balasua'n mò a fa wó nwòn a man Kilisi'n, asu é kùala é nwun yí fòón kè é 'man wó hun fa yí nwòn man Nyanmian? Anaan wó belenzua'n mò a fa wó nwòn a man Kilisi'n, asu é kùala é nwun yí fòón kè é 'man wó yí fa yí nwòn man Nyanmian?

¹⁷ Èhì, sè ye yí ajaa nùn anwòn ejòle dié'n nùn an, ò di kè sòanlan kòn biala nanndi atin'n mò Nyanmian a hele yí nùn asu. Kè anin ò kpín tì yí mò Nyanmian a fele yí'n, ò fá yí sò. Anin ejòle mò mún kan mún kele emò nùn anin. Ejòle sò'n mò m'an han'n, ò tì mala man Asònin'n-mò kùalaatin. ¹⁸ Wó mò Nyanmian 'fele wó a, anin b'a kpe wó mmian nun'n, man wó like tánlan ebele. Wó kòsò mò Nyanmian 'fele wó a, anin be kpeli man wó mmian nun'n, man wó like tánlan ebele. ¹⁹ Sè b'a kpe wó mmian nun o, sè be kpeli man wó mmian nun o, nán èhì yê ò cian ò. Like m'ò cian'n y'ò le Nyanmian mala nùn asu elie'n. ²⁰ Kè anin sòanlan kòn kpín tì yí mò Nyanmian a fele yí'n, ò fá yí sò. ²¹ È tì kanga yê Nyanmian a fele wó ò? N'è di yí nwòn yale. Sè é kùala kè é sìn ebele é nyan fanwòndi a, anin sìn ebele. ²² Ò sanlín kè kanga mò yé Mún kò fele yí'n, anin yé Mún a man ò'a nyan fanwòndi. Sòanlan kòsò m'ò di yí tì anwòn mò yé Mún kò fele yí'n, anin ò'a kaci yé Mún kanga. ²³ Nyanmian a tua emò ati kale ò'a to emò. Èhìka ati, nán be kaci menian'n-mò nganga. ²⁴ Anianman-mò, ò tì ananhòle, kè sòanlan kòn biala kpín tì yí mò Nyanmian a fele yí'n, ò fá yí sò ò nùn Nyanmian be tánlín.

Mmiannzin nòn mmalasin nòn kunlannvòe'n-mò anwòn ejòle dié'n

²⁵ M'ò tó de mmiannzin nòn mmalasin'n-mò anwòn ejòle dié'n, yé Mún a ngan man nun ejòle ò'a ngele man mín. M'ò wò mín muonun mín ajònlín nun'n yê mún kan nùn ò. Ò sè kè emò de ejòle sò'n be di. Ò sanlín kè, yé Mún a nwun mín nwòn anwunnvòe ò'a man m'an kaci ananhòlefòe. ²⁶ Emian ngacile dòn mò ye wò nun'n dunman nun, mún de mún di kè ò tì kpa kè sòanlan kòn biala há kè ò tì yí'n. ²⁷ M'ò ja bala'n, n'ò yila yí. M'ò nja man bala'n, n'ò kpòndè bala. ²⁸ Nan sè wó belenzua'n wó nwan é 'ja bala a, anin a nyò man ete. Sè talua'n kòsò nwan ò 'ja bian an, anin ò'a nyò man ete. Nan kòsò bé mò be le ja bé nwòn'n, be 'ba nwun bé nyinsò cian daa. Mún ngulo man kè emò nwun bé nyinsò.

²⁹ Anianman-mò, ejòle'n mò mún kan mún kele emò'n y'ò le kè mèle'n tì tika. Yí tì kùkaala dié, bé mò be ja bala'n, be tánlan kè be nja man bala. ³⁰ Bé mò bé lua a bò'n, be yó kè bé lua bòli man. Bé mò be le di fè'n, be yó kè be le nni man fè. Bé mò be to ninngè'n, be yó kè be le man like fíí. ³¹ Bé mò be le mân èhì anun ninngè'n, be yó kè be le man like fíí. Ò sanlín kè mân èhì mò ye wò nun'n, ò 'sìn.

³² Mún ngulo man kè nzusue tò emò anwòn fíí sua. Sòanlan m'ò nja man bala'n, yé Mún ninngè'n-mò anwòn akpòndan ala yê ò bu ò. Like m'ò yò a, ò kò sò yé Mún anyin'n, yê ò yò ò. ³³ Nan belenzua m'ò ja bala'n, mân nùn anun ninngè'n-mò anwòn yê ò jònlín ò. Like m'ò yò a yí yí di fè'n yê ò yò ò. ³⁴ Ejòle'n yò sua a, anin belenzua nùn anyin wò ninngè nnyuan anwòn. Balasua anaan talua kòsò m'ò nja man bian'n, yé Mún ninngè'n-mò anwòn akpòndan ala yê ò bu ò. Sè like yê ò le yò o, sè ejòle yê ò le susu o, ò fa yí sòanlan baka'n kùalaa wula yé Mún asa nun. Nan balasua m'ò ja bian'n, yí dié mân nùn anun ninngè'n-mò anwòn y'ò jònlín ò. Like m'ò yò a yí hun di fè'n yê ò yò ò. ³⁵ Èhì mò mún kan'n, mún kan mún man emò. Nan nán kè mún kan sò mún tònndòn emò aja nun ò. Mún kulo kè emò bu be mân'n kè ò fata kè be bu yí'n, nán emò a fa bé nwòn b'a bò yé Mún kpa bókò b'a lí yí junman'n.

³⁶ Sè kòsò sòanlan kòn nian nán ò tì anyunnunguasie man yí wa balasua'n kè ò le bu aja sò, sè ò tì cinnjin kè ò já bian an, anin ò fá yí aja. Sè ò yò yí sò a, anin ò'a nyò man ete. ³⁷ Nan sè belenzua kòsò kòn si yí hue kè ò nja man bala, mò nán kè b'a mian yí kè ò já bala'n, sè ò

nian yí kunnun nán ɔ'a nja man bala ɔ kɔ huala tanlan an, ɔ ti like kpa. ³⁸ Ɔ man se sɔanlan kun ja bala a, ɔ ti like kpa. Nan nunhan kɔsu mɔ ɔ'a nja man bala'n, ɔ ti like kpa.

³⁹ Balasua m'ɔ kɔ ja bian'n, ɔ nɔn yí hun be wɔ nun dede yí hun wu. Se ɔ wu a, ɔ le atɔn ɔ kɔala ke ɔ ja belenzua m'ɔ kulo ɔ. Nan kɔsu, ɔ le man atɔn ke ɔ ja belenzua m'ɔ falɔ man yí nwɔn manlin man Kilisi ɔ. ⁴⁰ Nan se ɔ'a nja man bian kón an, ɔ 'di yí nwɔn fe tala ke ɔ kɔ ja bian'n. Ejɔle'n mɔ m'an han'n, mɔn de mɔn di ke mɔn kɔsu n ne Nyanmian Wawe'n yê m'an han ɔ.

8

Amvan sv naan nin anwɔn ejɔle'n

¹ M'ɔ ti amvan sv naan nin anwɔn ejɔle die'n, ye si nun ejɔle ke emɔ le kpɔn kele'n. Nan like esie sɔ'n, ɔ man be tu bé nwɔn. Like kɔsu m'ɔ man be kpasi'n y'ɔ le ehulo'n.

² Sɔanlan m'ɔ bu yí nwɔn ke ɔ si like'n, anɔn ɔ nzɔ ɔ ngua man yí bu kpa ke ɔ fata ke ɔ sí yí'n.

³ (M'ɔ cian'n y'ɔ le Nyanmian ehulo'n.) Sɔanlan m'ɔ kulo Nyanmian'n yê Nyanmian kɔsu si yí ɔ.

⁴ M'ɔ ti amvan sv naan elie nin anwɔn ejɔle die'n, ye si ke amvan'n ti man yí ti anwɔn like fíi mán nin anun. Mɔ ye si'n y'ɔ le ke Nyanmian ti baa kɔnmgba cein. ⁵ Se bɔbɔ menian mmie-mɔ de di ke anwunno elɔ nɔn asɔ ewa, ninngɛ dɔn wɔ ebele mɔ be sv bé, ese b'a fa bé b'a kaci bé mɔn an, ⁶ yé die mɔ ye si'n y'ɔ le ke Nyanmian ti baa kɔnmgba cein. Ɔ ti Sɛ mɔ ɔ'a bɔ ninngɛ'n-mɔ kɔalaatin ɔ. Yí dunman nun yê ye wɔ mán nin anun ɔ. Mɔnlian kɔsu baa kɔnmgba cein'n y'ɔ le Zozi Kilisi. Yí dunman nun yê ninngɛ'n-mɔ kɔalaa wɔ mán nin anun ɔ, ese yí dunman nun yê ye le ngɔan ɔ.

⁷ Nan kɔsu menian dɔn nzɔ man ananhɔle sɔ'n. Amvan ejɔle nin a fɔtɔ mmie-mɔ dede se kɔkaala be di naan sɔ nin an, ɔ yɔ be ke be le di amvan sv naan. Kemɔ bé ti tinlin man'n, se be le di alie sɔ nin an, anɔn ɔ yɔ be ke b'a tɔ ete nun. ⁸ Nán alie y'ɔ man yé enanndie'n sɔ Nyanmian anyɔn ɔ. Se ye di o, se y'a nni man o, ye nnyan man nun like fíi.

⁹ Nan kɔsu, emɔ nían bé nwɔn kpa. Fanwɔndi'n mɔ Nyanmian a man emɔ'n, be nánndi yí nwɔn kpa nán bé mɔ be dedi'n tinlin man nin a ndɔ man ete nun. ¹⁰ Afi, wɔ mɔ e si ejɔle'n, se sɔanlan mɔ yí dedi'n tinlin man'n nwun wɔ amvan sua elɔ ke e le didi a, yí kɔsu yí ajɔnlɔn'n 'man yí anwɔnsele ke ɔ hɔ lí amvan sv like. ¹¹ Anɔn like'n mɔ wɔ nwan e si'n dunman nun, wɔ nianman'n mɔ yí ti yê Kilisi a wu mɔ yí dedi'n tinlin man'n, e le man ɔ minlin. ¹² Se emɔ yɔ sɔ maan emɔ anianman'n-mɔ tɔ ete nin anun an, anɔn Kilisi muonun yê emɔ le yɔ yí ete ɔ. Ɔ sanlin ke, emɔ man be yɔ like mɔ bé ajɔnlɔn'n man bé ke ɔ ti man kpa. ¹³ Ehɔka ati, alie mɔ mɔn di a mɔn nianman'n kɔ tɔ ete nun'n, alie sɔ'n, mɔn 'tua, m mman man mɔn nianman'n ndɔ man ete nun.

9

Ɔ fata ke Pɔlv nyan yí junman nin anun like

¹ N ne fanwɔndi. N di Zozi Kilisi bɔfɔe. M'an nwun yé Mɔn Zozi muonun mɔn nyɔnsɔ. Junman'n mɔ n nili manlin yé Mɔn'n, yí mma m'ɔ sulɔn y'ɔ le emɔ. ² Se bɔbɔ mmie-mɔ mmu man mɔn ke n di Kilisi bɔfɔe a, emɔ die, emɔ bu mɔn ke n di Kilisi bɔfɔe. Ɔ sanlin ke junman'n mɔ n nili m'ɔ man emɔ nɔn yé Mɔn Zozi b'a yɔ kɔn'n, emɔ ti nzɔle m'ɔ kele ke n di Kilisi bɔfɔe.

³ Se menian kan ke n di man Kilisi bɔfɔe a, ejɔle mɔ mɔn bua bé'n y'ɔ le ke ⁴ mɔn junman'n mɔ mɔn di'n, asɔ ɔ nvata man ke mɔn nyan nun alie mɔn di mɔn nɔn nzue ɔ? ⁵ Asɔ n nne man atɔn ke mɔn ja asɔnɔn nin anun balasua ke mmɔfɔe'n-mɔ, ke *Sefasi nɔn yé Mɔn anianman'n-mɔ yɔ yí nin ɔ? ⁶ Asɔ ɔ ti kpa ke mɔn nɔn Baanabasɔ yé munnyuan ala yê ye lí junman ye gúá ye nvan alie ɔ?

⁷ Nzalafɔ benin yê yí muonun ɔ gua yí nvan alie ɔ? Nwan sɔanlan die yê ɔ yɔ ebo m'ɔ nni man yí ebo nin asɔ alie ɔ? Sɔanlan benin yê ɔ sie ayemɔa m'ɔ le man atɔn ɔ nyuihyuin man

bé nyafɔsue'n bie a nnon man ɔ? ⁸ Nvanduhoŋ ehi-mɔ mɔ m'an fa m'an tu yí nwɔn'n, asu nán ke kulo menian'n-mɔ yɔ yí nun an? Nán ejɔle kɔnmgbɔ sɔ'n kɔsu yê Moyizɩ mala'n kan ɔ? ⁹ Afi b'a hele wɔ *Moyizɩ mala nun anun ke: *Se enale'n le tetia *bele nun asu ɔ kpɔnmgbɔ a, n'e cici yí nwan'n.* Asu nnale'n-mɔ anwɔn cian Nyanmian ɔ? ¹⁰ Nán yé lili yé dunman nun ati yê ɔ man ɔ'a han sɔ ɔ? Yuo, yé dunman nun ati yê ɔ man b'a hele ejɔle sɔ nun ɔ. ɔ di ke sɔanlan'n m'ɔ le futu asie'n maan be dua'n, ɔ non sɔanlan'n m'ɔ le kpɔnmgbɔ bele'n, be nyan anyɔndasue ke junman'n mɔ be le di'n, be 'nyan nun like. ¹¹ Se y'a han Nyanmian Anwan Ejɔle'n nán ɔ su mma a, emɔ jɔnlɩn ke mɔ ye le kpɔnnde yí emɔ elɔ'n sɔnlɩn sɔnman ɔ? ¹² Se mmie-mɔ le atɩn be didi emɔ anwɔn an, asu ye le man atɩn ye ndala man bé ɔ? Nan kɔsu y'a nni'an man yí sɔ. Y'a mian yé nyɩn y'a yɔ maan like fíí a mma a ndɔnndɔn man Kilisi Ejɔlekpa nun aja nun.

¹³ Emɔ si yí fɔ́ɔn ke bé mɔ be di Nyanmian awulo nun anun junman'n, Nyanmian awulo nun anun ninnge'n yê be fa be nian bé nwɔn ɔ. Bé mɔ yê be yí tɛɛ'n kɔsu, tɛɛ eyie mɔcia nun asu ninnge'n yê be fa be nian bé nwɔn ɔ. ¹⁴ Ke ɔ ti yí nun ala anɩn. ɔ sanlɩn ke yé Mɩn a man atɩn ke menian mɔ be bɔ Ejɔlekpa'n, Ejɔlekpa sɔ nun anwɔn yê ɔ di ke be didi ɔ.

¹⁵ Nan mín die, ninnge sɔ'n m'ɔ fata ke mɩn nyan yí'n, m'an nne man bie fíí. Nán ke mɩn kele emɔ kalata ehi mɩn bisa maan emɔ yí man mín ɔ. Se mɩn 'wu bɔbɔ a, ɔ ti kpa. ɔ man sɔanlɩn fíí ngɔala ndu man mín ti kele sɔ'n. ¹⁶ Ejɔlekpa'n mɔ mɩn bɔ'n, ɔ ti man like mɔ mɩn fa mɩn tu mín nwan nun ɔ. Nan ɔ ti like mɔ b'a fa b'a tinndin mín ɔ. Se m'an mmɔ Ejɔlekpa'n m'an ngele man menian'n-mɔ a, munnzue ye ɔ 'kan mín ɔ. ¹⁷ Se ɔ ti ke mín muonun mín ti anwɔn junman mɔ m'an hulo yê mɩn di a, ahan mɩn man be tua mín yí nwɔn kale. Nan ɔ ti junman mɔ b'a fa b'a wula mín sa nun, se mɩn ngulo man bɔbɔ a, ɔ se ke n ní. ¹⁸ Anɩn mín ahatua'n y'ɔ le benin? Mín ahatua'n die'n y'ɔ le fe elie'n mɔ mɩn nyan yí mele mɔ mɩn bɔ Ejɔlekpa'n mɩn kele menian'n-mɔ'n. Ejɔlekpa'n mɔ mɩn bɔ'n, mɩn mgbɔnnde man ke be tua mín yí nwɔn kale.

¹⁹ N ne fanwɔndi, n ndi sɔanlan fíí kanga. Nan kɔsu ke ɔ kɔ yɔ nán m'an nyan menian dɔɔn m'an man yé Mɩn'n, ɔ man m'an kaci menian'n-mɔ kwalaa kanga. ²⁰ Mɩn nni man Moyizɩ mala nun asu, nan kɔsu ke ɔ kɔ yɔ nán mín sa a han Zufɔ'n-mɔ mɔ be di mala sɔ nun asu m'an man yé Mɩn'n, ɔ man se mɩn non bé yê ti a, mɩn yɔ mín nwɔn ke bé. ²¹ Bé mɔ bé kɔsu be nni man Moyizɩ mala nun asu'n, se n wɔ bé afian an, mɩn yɔ mín nwɔn ke bé nán mín sa a han bé, m'an man yé Mɩn. Nán ke bie a mín nyɩn nzɔ man Nyanmian mala nun ɔ. Cɛɛɛ, nan Kilisi mala nun asu yé mɩn di ɔ. ²² Bé mɔ bé dedi'n tinlin man'n, se mɩn non bé ti a, mɩn yɔ mín nwɔn ke mín kɔsu mín dedi'n tinlin man nán mín sa a han bé, m'an man yé Mɩn. Mɩn fa mín nwɔn mɩn ti mɩn yɔ like biala nán mín sa a han mmie-mɔ m'an man yé Mɩn. ²³ Ejɔlekpa nun ati yê mɩn yɔ ehi-mɔ kwalaa nán mín kɔsu m'an nyan nun nyila.

²⁴ Emɔ si yí fɔ́ɔn ke bé mɔ be su enwanndie'n, bé kwalaa be nwanndi, nan kɔsu bé nunhan kɔn yê ɔ nyan ɔ. Ehika ati, emɔ nwánndi kpa, nán b'a nyan nun like. ²⁵ Bé kwalaa mɔ be su enwanndie'n, mele mɔ be 'kpunndin kpunndin bé akpɔle'n-mɔ anun'n, be totua bé nwɔn ninnge kpa. Be yɔ yí sɔ nán b'a nyan enwanndie nun anun kele'n. Kele sɔ'n, ɔ seɛi. Nan yé die mɔ ye le yɔ'n, ye le yɔ ye nyan kele m'ɔ le man esɛɛie'n. ²⁶ Ehika ati, enwanndie'n mɔ mɩn nwanndi'n, mín nyɩn wɔ lika kɔn. N di ke sɔanlan m'ɔ le kɔn ngondin ɔ. Mɩn ndu man mín kɔtɔle die nun anwɔnman nun. ²⁷ Ke ɔ kɔ yɔ nán mín mɔ m'an bɔ Ejɔlekpa'n m'an hele menian'n-mɔ'n b'a nyi man mín b'a ndu man'n, mɩn bilɩ mín nwɔn kpa, esɛ mɩn sie mín nwɔn ye.

10

Be nian bé nwɔn kpa wɔ amwan'n-mɔ anwɔn

¹ Anianman-mɔ, ejɔle m'ɔ tɔli yé nan-mɔ mele mɔ anɩn be non Moyizɩ nanndi ewâ nun anun elɔ'n, mɩn kulo ke emɔ ati kaci. Mɔ anɩn be nanndi ewâ nun anun elɔ'n, Nyanmian manlɩn like kɔn ke bɔlé walɩ heleli bé atɩn'n, esɛ ɔ kpacɩli jenvie nun anun maan be nanndi

bé ja nun be kpeli yí. ² Mò be wò bálé nun anun ò non mò be 'kpè jenvie'n, be sònlín bé kwalaa fi man be non Moyizí yòli kòn. ³ Alíe kònmgbà'n m'ò fi Nyanmian asa nun'n yê bé kwalaa be lili ò. ⁴ Nzue kònmgbà'n m'ò fi Nyanmian elò'n yê bé kwalaa be nonlín ò. Nzue sò'n fi Nyanmian ebuta'n m'ò si bé sò nun anun. Ebuta sò'n y'ò le Kilisi. ⁵ Nan kòsò Nyanmian akunnun a njò man bé kwalaa bé nwòn. Ò man be wuli ewa nun anun. ⁶ Ninngé sò'n-mò, ò ti ké nzòlè yê be le yí yí be kele yé, nán yé kòsò y'a nnyan man ajònlín ètè ké bé. ⁷ Ò nvata man ké emò sò amòvan ké bé nun mmie-mò sòli amòvan'n. B'a hele wò Èhèlè Èjòlè nun anun ké: *Menian'n-mò kò tanlan asì be kò li like be kò non sò nzan. Èsè be kò jasò be kò si yí nwòn abile.* ⁸ Nán be man yé yò satilifò ké bé nun mmie-mò yòli yí mò menian akpú abulaa non nsan wuli cian kònmgbà'n. ⁹ Nán be man yé sò yé Mìn yé nian ké bé nun mmie-mò yòli yí mò owò-mò kíkàlì bé maan be wuli'n. ¹⁰ Nán be jòjò bé kònvín abò, ké bé nun mmie-mò yòli yí mò nyanmiansò bòfòe'n m'ò kùn sòvanlan'n hunlín bé'n.

¹¹ Munnzue sò'n m'ò hanlín bé'n, ò ti fòò yê be le fa be tu èhunlín-mò ò. B'a hele ninngé sò'n be le fa be kannzò yé, ò sanlín ké mele'n mò yé wò nun ewa'n, mán nun ayuelè a ju. ¹² Èhìkà ati, sòvanlan m'ò de di ké ò jin yí ja nun'n, ò nían yí nwòn kpa nán ò'a ndò man. ¹³ Sònian fíi non man èbèlè mman man emò m'ò bò emò sò ò. Ò sanlín ké Nyanmian tí ananhòlèfò. Ò ngwala man ké ò yaci maan sònian'n bò emò anwònsèlè nun asò ò. Sè sònian'n tò emò a, Nyanmian 'sesie maan emò kwalaa yí nyunnun jinlan be di yí sò kunnunmun.

¹⁴ Èhìkà ati, anianman ehulo mma, emò nwánnì amòvan esò'n. ¹⁵ Emò tí menian mò be sí ngèlè, èjòlè èhì mò m'an han m'an hele emò'n, emò muonun títi nían. ¹⁶ Yé Mìn nzan'n mò yé 'non an yé da Nyanmian asì nán y'a non'n, ò kele ké yé non Kilisi yé moja nun a yò kòn. Kpaon'n mò yé bubu nun yé di'n, ò kele ké yé non Kilisi yé sòvanlan baka nun a yò kòn. ¹⁷ Kpaon'n tí baa kònmgbà cein. Kannzè yé sònlín bòbò a, yé kwalaa yé tí anwònnan kòn. Ò sanlín ké kpaon kòn sò'n tí yé kwalaa yé diè.

¹⁸ Emò nían ké daba anin Izalayè amma'n-mò yò yí'n. Bé mò be kò li naan'n mò be kò fa be kò yí tée Nyanmian mòcia nun asò be kò man yí'n, anin be non yí a yò kòn. ¹⁹ Sè mìn kan sò a, asò mìn nwan amòvan'n anaan amòvan sò naan'n tí like ò? ²⁰ Cècè! Nan mìn nwan bé mò be nzì man Nyanmian'n, nán Nyanmian yé be yí bé tée'n be man yí ò, nan be yí be man wawè ètè'n-mò. Nan mìn diè mìn ngulo man ké emò non wawè ètè'n-mò yò kòn. ²¹ Emò ngwala man ké be non yé Mìn kangò nun anun nán èsè emò a non wawè ètè'n-mò kòsò kangò diè nun anun. Emò ngwala man ké be tanlan yé Mìn tòbùlì nun anwòn be didi nán èsè emò a tanlan wawè ètè'n-mò kòsò diè nun anwòn b'a didi. ²² Anaan emò kulo ké be wula yé Mìn akpue ò? Asò emò jònlín ké yé le anwònsèlè yé tala yí ò?

Be kpònnde èhunlín-mò ati anwòn nvasò

²³ Emò kan ké: “Yé kwalaa yé yò like biala mò yé kulo ò.” Ò tí ananhòlè, nan kòsò yí kwalaa tí man kpa mman man emò. Ò tí ananhòlè ké emò kwalaa ké be yò like biala mò emò kulo ò, nan kòsò yí kwalaa mmòka man emò maan emò dedi'n ngò man yí nyunnun. ²⁴ Sòvanlan fíi n'ò kpònnde yí tí anwòn nvasò, nan ò kpònnde èhunlín-mò diè.

²⁵ Like mò be di, mò emò kò tò yí gua nun'n, nán be sulo yí nzin be bisa bisa yí nwòn kosuan nán emò lí. ²⁶ Ò sanlín ké Èhèlè Èjòlè'n le kan ké: *Asiè'n non sò ninngé'n kwalaaatín tí yé Mìn diè.*

²⁷ Sè sòvanlan m'ò nzì man Nyanmian'n fèlè emò alíe nán emò tie a, like biala mò be kò fa be kò man emò'n, emò lí, nán be sulo yí nzin be bisa bisa yí nwòn kosuan. ²⁸ Nan sè sòvanlan bie kan kele emò ké: “Nan èhì tí amòvan sò naan,” yí diè anin nán be di, ò fi èjòlè'n mò sòvanlan sò nun a han a hele emò'n. Ò sanlín ké ò'a kacì emò. ²⁹ Nán wò ajònlín diè nun anwòn èjòlè yê mìn kan yí ewa ò, nan èhunlín ajònlín diè nun anwòn èjòlè yê mìn kan ò. Nan afi ò yò sè mò like mò mìn kwalaa ké mìn yò'n, sòvanlan mgbàn kwalaa ò kan yí nwòn èjòlè ò? ³⁰ Sè mìn da Nyanmian asì nán m'an li like a, anin ò yò sè mò mìn nyan yí nwòn amannè ò?

³¹ Eɛhika ati, se emɔ 'di alie o, se emɔ 'nun nzue o, yí kwalaa mɔ emɔ 'yɔ'n, emɔ yɔ be wúla Nyanmian anunminnyanmɔn. ³² Like mɔ emɔ yɔ a, ɔ kwalaa ke ɔ man Zufu o, m'ɔ ti man Zufu o, anaan Nyanmian asɔnɔn'n tɔ asɔn'n, like sɔ'n, nán be yɔ. ³³ Emɔ yɔ ke mín. Like biala mɔ mɔn yɔ a bé kwalaa be di yí nwɔn fe'n yê mɔn yɔ ɔ. Nán m'ɔ ti kpa man mín'n yê mɔn yɔ ɔ, nan m'ɔ ti kpa man ehɔnɔn-mɔ'n yê mɔn yɔ nán b'a nyan ngwan ɔ.

11

¹ Emɔ sɔsuan mín ke mɔn sosuan Kilisi'n.

² Mɔn yi emɔ aye. Ɔ sanlɔn ke like biala anun, emɔ kaci mín cɔan daa, ese ninnye kusɔ mɔ geleh emɔ'n, emɔ nánndi sɔ kpa.

Ɔ se ke mmalasua'n-mɔ cɔci bé ti sɔ

mele mɔ be 'yɔ asɔnɔn'n

³ Nan kusɔ mɔn kulo ke emɔ ti ejɔle ehɔ abɔ kpa ke Kilisi y'ɔ sie belenzua biala ɔ. Belenzua'n kusɔ y'ɔ sie yí yi ɔ. Yê Nyanmian y'ɔ sie Kilisi ɔ. ⁴ Belenzua kɔn mɔ ɔ 'yɔ asɔnɔn, anaan Nyanmian kɔ fa ejɔle kɔ wula yí nwan ke ɔ hán héle menian m'ɔ kɔ cɔci yí ti sɔ'n, anɔn belenzua sɔ nɔn anyɔn a nzɔ man Kilisi. ⁵ Nan balasua kɔn kusɔ mɔ ɔ 'yɔ asɔnɔn, anaan Nyanmian kɔ fa ejɔle kɔ wula yí nwan ke ɔ hán héle menian mɔ ɔ'a njɔci man yí ti nɔn asɔn'n, anɔn balasua sɔ nɔn anyɔn nzɔ man yí hun. Anɔn ɔ ti ke balasua mɔ b'a kpa yí ti ɔ. ⁶ Balasua kusɔ m'ɔ ngulo man ke ɔ cɔci yí ti sɔ'n, anɔn ɔ títi. Nan kusɔ ɔ ti anyunnunguasie man balasua kɔn ke ɔ kpá anaan ɔ títi yí ti'n. Yí sɔ ati, ɔ cɔci sɔ. ⁷ Ɔ nze nvata man ke belenzua cɔci yí ti sɔ ɔ. Ɔ sanlɔn ke Nyanmian nɔanlɔn yí nwɔn sɔ y'ɔ bɔli yí ɔ, ɔ ti Nyanmian anunminnyanmɔn. Nan balasua'n die, ɔ ti belenzua nɔn anunminnyanmɔn. ⁸ Afɔ belenzua anvɔn bowe yê Nyanmian falɔ bɔli balasua ɔ, nan nán balasua'n die'n yê Nyanmian falɔ bɔli belenzua ɔ. ⁹ Nyanmian bɔli balasua manlɔn belenzua nán ɔ'a mmɔ man belenzua ɔ'a mman man balasua. ¹⁰ Eɛhika ati, nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ dunman nɔn, balasua'n cɔci yí ti sɔ ɔ héle ke ɔ bebele yí nwɔn asɔ man yí hun.

¹¹ Nan kusɔ, yé mân'n mɔ ye nɔn yé Mɔn ye le bu'n, belenzua'n nni man yí ti anwɔn yê balasua'n kusɔ nni man yí ti anwɔn. ¹² Afɔ se bɔbɔ belenzua nɔn anvɔn bowe yê Nyanmian falɔ bɔli balasua nɔn an, balasua'n kusɔ yê ɔ wɔ belenzua nɔn ɔ. Ehɔ kwalaa fi Nyanmian elɔ. ¹³ Emɔ muonun be nían balasua m'ɔ le yɔ asɔnɔn mɔ ɔ'a njɔci man yí ti sɔ'n, asɔ ɔ ti kpa? ¹⁴ Mân'n muonun mɔ ye wɔ nun'n kele yé ke, ɔ ti anyunnunguasie man belenzua kɔn ke ɔ síe yí ti'n maan ɔ nyín ndɔndɔn ke balasua. ¹⁵ Nan se balasua sie yí ti nɔn an, ɔ ti anunminnyanmɔn man yí. Ɔ sanlɔn ke Nyanmian falɔ enyuan ndɔndɔn sɔ'n manlɔn balasua ke ɔ fá hála yí ti. ¹⁶ Ejɔle'n mɔ m'an han'n, sɔanlan mɔ yí nwan ɔ 'su ejɔle ehɔ anwɔn akpɔlɔwa'n, mɔn kan yí tika mɔn kele yí ke yé muonun o, Nyanmian asɔnɔn'n-mɔ anun o, ke ye yɔ yí nɔn anɔn.

Yé Mɔn alie nɔn anwɔn ejɔle'n

¹⁷ M'ɔ ti yé Mɔn alie nɔn elie nɔn anwɔn ejɔle die'n, mɔn nyi man emɔ aye. Ɔ sanlɔn ke mele mɔ emɔ kɔ yia'n, like mɔ emɔ yɔ'n ti man kpa fíi. ¹⁸ M'an ti ke mele mɔ emɔ asɔnɔn mma'n-mɔ kɔ yia'n, emɔ anwan nze man bé nwɔn, emɔ bubu bé nwɔn nɔn. Mɔn nne man ejɔle sɔ'n mɔn nni man kpa. ¹⁹ Nan se emɔ bubu bé nwɔn nɔn an, anɔn be nwun menian kusɔ mɔ be sɔ Zozi Kilisi ananhɔle nɔn sakpa'n. ²⁰ Mele mɔ emɔ kɔ yia'n, nán yé Mɔn alie nɔn elie ati yê emɔ yia ɔ. ²¹ Ɔ sanlɔn ke se emɔ yia tɔbɔli nɔn anwɔn an, sɔanlan kɔn kpɔli di yí muonun yí alie die m'ɔ tɔnɔn'n, nan be nje man be nni man. Ɔ man mmie-mɔ didi dede bé kɔ yi kpa. Mmie-mɔ nɔn nzan dede be bɔ, kusɔ anɔn ehɔe le kɔn mmie-mɔ. ²² Emɔ le man awulo mɔ be di like nɔn be nɔn nzan ɔ? Anaan emɔ mmu man Nyanmian Asɔnɔn'n like ɔ? Emɔ kulo ke anyunnunguasie kan bé mɔ be wɔ nun mɔ be le man like fíi nɔn ɔ? Nzu ejɔle die yê emɔ kulo ke n gán n géle emɔ ɔ? Asɔ ɔ fata ke mɔn yi emɔ aye ɔ? Cɛcɛ! Mɔn ngwala man ke mɔn yi emɔ aye!

²³ Ehi, like mɔ yɛ Min heleli mɔn'n yɛ mɔn kɔsu m'an hele emɔ ɔ. Like sɔn y'ɔ le ke kɔngɔɛ'n, asannan nán b'a yi yɛ Min Zozi b'a man'n, ɔ falɔ kpaɔn. ²⁴ M'ɔ lali Nyanmian asi yueli'n, ɔ kɔ bubu nun. Yí nwan: “Ehi ti mɔn nwɔnnaan, mɔn fa mɔn man emɔ. Emɔ yɔ ehi be fá be káci mɔn.” ²⁵ Mɔ be lili kpaɔn'n yueli'n, ɔ kɔ fa nzan kangɔ'n. Yí nwan: “Nzan'n m'ɔ wɔ kangɔ ehi anun'n y'ɔ le nyihye fufɔle'n mɔ Nyanmian le fa mɔn moja'n hyihye'n. Mele biala mɔ emɔ 'nun nzan sɔn, emɔ nún be káci mɔn.” ²⁶ Afi mele biala mɔ emɔ le di kpaɔn ehi, mɔ emɔ le nun nzan ehi'n, anun emɔ le bɔ yɛ Min ewue'n m'ɔ wuli nun anwɔn kpaye dede ɔ kɔ ju mele mɔ ɔ 'sa ba'n.

²⁷ Ehika ati, se sɔanlan kɔn sɔn atɔn m'ɔ nze nvata man nun asɔ ɔ di yɛ Min kpaɔn'n ɔ nun yí nzan nun an, anun sɔanlan sɔ nun a yɔ ete ɔ'a tia yɛ Min anwɔnnaan'n nun yí moja'n. ²⁸ ɔ man sɔanlan kɔn biala sɔ yí nwɔn nían kwalaa nán ɔ'a li kpaɔn sɔn ɔ'a nun nzan'n. ²⁹ ɔ sanlɔn ke sɔanlan m'ɔ le di kpaɔn sɔn ɔ nun nzan'n mɔ ɔ'a mmu man ke yɛ Min anwɔnnaan'n nun yí moja'n, anun sɔanlan sɔn le bu yí muonun yí nwɔn fɔɔ. ³⁰ Ehika ati yɛ emɔ anun mmie-mɔ dɔɔn a fuke fuke, mmie-mɔ a bubu, mmie-mɔ kɔsu dɔɔn a wu nun ɔ. ³¹ Se ye di mɔa ye sɔ yɛ nwɔn ye nian kwalaa nán y'a li yɛ Min alie nun an, Nyanmian mmua man yɛ ndɛɛ. ³² Nan se yɛ Min bua yɛ ndɛɛ a, ɔ 'pinnin yɛ nán yɛ ti a nga man nun ke eyuadi'n die'n.

³³ ɔ man anianman-mɔ, se emɔ yia mɔ emɔ 'ba li yɛ Min alie'n, emɔ nwɔnnde bé nwɔn. ³⁴ Ke ɔ kɔ yɔ nán Nyanmian a mbinnin man emɔ mele mɔ emɔ kɔ yia'n, sɔanlan m'ɔ nian an, ɔ'a gɔlɔ'n, ɔ lí like yí awulo nán ɔ'a a. Yí bu nga'n, se mɔn ba emɔ anwɔn elɔ a, n gɔ sesie.

12

Wawe Nwanzan-nwanzan nin acedie'n-mɔ

¹ Ehi, anianman-mɔ, m'ɔ tɔ de Wawe Nwanzan-nwanzan nin acedie'n-mɔ anwɔn ejɔle die'n, mɔn kulo ke emɔ ti yí bu kpa. ² Emɔ si ke daba mɔ anun emɔ nzi man Nyanmian'n, amɔan'n-mɔ mɔ be njojo man'n, bé yɛ anun emɔ nanndi nun be sɔ ɔ. ³ Ehika ati, mɔn kulo ke emɔ ti yí bu kpa ke, sɔanlan mɔ Nyanmian Wawe'n wɔ yí nun'n ngɔala ngan man ke: “Zozi a fa munzue!” Se Wawe Nwanzan-nwanzan'n kɔsu nnɔn man nun an, sɔanlan kɔn ngɔala ngan man ke: “Zozi ti yɛ Min!”

⁴ Acedie'n-mɔ ti ngacile dɔɔn, nan kɔsu yí kwalaa fi Wawe Nwanzan-nwanzan kɔnmgba'n. ⁵ Junman'n ti ngacile dɔɔn nan kɔsu yɛ Min kɔnmgba'n yɛ be le sɔ yí ɔ. ⁶ Junman elie'n ti ngacile dɔɔn nan kɔsu Nyanmian kɔnmgba'n sɔn yí kwalaa asɔ ɔ di junman yɛ asitanlan nin anun.

⁷ Wawe Nwanzan-nwanzan'n man sɔanlan kɔn biala acedie kɔn maan ɔ fa buka ehɔnɔn-mɔ kwalaaatin. ⁸ Wawe Nwanzan-nwanzan'n fa ngɛle ejɔle ɔ wula sɔanlan'n bie anɔan maan ɔ kan. Wawe kɔnmgba'n kele sɔanlan'n bie like maan ɔ nwun yí yuein ɔ buka ehɔnɔn-mɔ. ⁹ Wawe kɔnmgba sɔn man sɔanlan'n bie dedi. ɔ man sɔanlan'n bie kɔsu tunmin maan nwuluwafɔe'n-mɔ anwɔn sa. ¹⁰ ɔ man sɔanlan'n bie tunmin maan ɔ yɔ asinbenwɔn ninngɛ. ɔ man bie kɔsu kan ejɔle mɔ Nyanmian kɔ fa kɔ wula yí nɔan ke ɔ hán'n. ɔ man sɔanlan'n bie kɔsu nwun wawe ete'n nun Nyanmian Wawe nun angɔnmɔn. ɔ man sɔanlan'n bie kan anie ngacile ngacile. ɔ man bie kɔsu tutu anie ngacile ngacile sɔn-mɔ abɔ. ¹¹ Wawe kɔnmgba cein sɔn yɛ ɔ yɔ ninngɛ sɔn-mɔ kwalaa ɔ. Acedie m'ɔ kulo ke ɔ fa man sɔanlan kɔn biala'n y'ɔ fa man ɔ.

Zozi Kilisi menian'n-mɔ kwalaa ti anwɔnnaan kɔn

¹² Ehi, emɔ si kulo sɔanlan ke ɔ kpɔn ti yí'n. Yí akpɔle akpɔle'n-mɔ sɔnlɔn. Be kan yí kwalaa be bɔ nun an, anun ɔ yɔ anwɔnnaan kɔn. Kilisi kɔsu, ke ɔ ti yí nun ala anin. ¹³ Yɛ kwalaaatin, Zufɔ ɔ, m'ɔ ti man Zufɔ ɔ, kanga ɔ, m'ɔ ti man kanga ɔ, Wawe kɔnmgba sɔ nun a hohuan yɛ nɔan, y'a kaci anwɔnnaan kɔn, b'a sɔnɔn yɛ, ese Wawe Nwanzan-nwanzan'n wɔ yɛ kwalaa yɛ nun.

¹⁴ Nán akpòlè baa kúnmgba y'ò yò anwónnaan nún ò, nan akpòlè dòun y'ò yò anwónnaan nún ò. ¹⁵ Sè ajalè'n nwan: “Mín dié, nán asaa y'ò le mín, yí ti, n nnòn man anwónnaan nún anun bie.” Sè ò kan sò ti a, asu ò nnòn man anwónnaan nún anun bie ò? ¹⁶ Sè anzòvè'n kùsù nwan: “Mín dié, nán anyian y'ò le mín, yí ti, n nnòn man anwónnaan nún anun bie.” Sè ò kan sò ti a, asu ò nnòn man anwónnaan nún anun bie ò? ¹⁷ Sè ò ti kè anwónnaan'n kùalaa y'ò le anyian an, ahan sùanlan 'yò sè nán ò'a ti ejòlè? Sè ò ti kè anwónnaan'n kùalaa y'ò le anzòvè a, ahan sùanlan 'yò sè nán ò'a ti nvan? ¹⁸ Mùafòvè, kè kulo sùanlan akpòlè akpòlè'n líka mò Nyanmian kulo kè ò sie yí'n, èbèlè yê ò'a sie yí ò. ¹⁹ Afí sè ò ti kè yí kùalaa tí tòlè baa kúnmgba a, ahan bè nvelè man yí sùanlan. ²⁰ Ò ti ananhòlè kè kulo sùanlan akpòlè akpòlè'n-mò sùnlín, nan yí kùalaa yò anwónnaan kún.

²¹ Èhíka ati, anyian ngùala ngan ngele man asaa kè: “Wó asaa, m mianlín man wó nwòn!” Bè ti kùsù ngùala ngan ngele man ajalè kè: “Wó ajalè, m mianlín man wó nwòn!” ²² Bè ngùala bè ngan man sò. Ò sanlín kè anwónnaan nún akpòlè'n-mò mò bè mmu man bé líkè fíí'n, bé yê bé nwòn cian ò. ²³ Yé anwónnaan'n líka mò yè mmu man yí líkè fíí'n, yí yê yè sesie yí kpa ò. Líka mò sùanlan nwun yí a, ò ti anyunnunguasíe man yé'n, yè kala sù. ²⁴ Líka mò sùanlan nwun yí a, ò ti kpa'n, yè yaci yè gua sù. Anwónnaan'n líka sò'n-mò yè nwun bé a, yè mmu man bé líkè fíí'n, Nyanmian a sesie maan bé nwòn cian yé kpa. ²⁵ Ò yò yí sò nán mgbacì mgbacíe a ndanlan man anwónnaan nún anun. Ò sanlín kè anwónnaan nún anun akpòlè akpòlè'n-mò kùalaa sùsò bé nwòn nún. ²⁶ Sè anwónnaan nún anun akpòlè'n bie lé nwun yalè a, bé kùalaa yé anún bè nún yí lé nwun yalè sò nún ò. Yê sè bé nún kún bie kùsù lé di fè a, bé kùalaa yê anún bè lé di fè sò nún ò.

²⁷ Kilisi anwónnaan'n y'ò le èmò kùalaa. Èmò anun kún biala tí anwónnaan sò nún anun akpòlè kún. ²⁸ Èhíka ati y'ò man Nyanmian lílì mò a sielì mmòfòvè'n-mò Asònun nún anun ò. M'ò tian yí nnyuan'n y'ò le mgbòmanfòvè'n-mò. M'ò tian yí nsan'n y'ò le bé mò bè kekele menian'n-mò ninngè'n. M'ò tò sù'n y'ò le bé mò bè yò asinbènwòn ninngè'n, bé mò bè le tunmin maan nwuluwafòvè'n-mò anwòn sa'n, bé mò bè búka yaléfòvè'n-mò'n, bé mò bè nian Asònun nún asù'n, ò nún bé mò bè kan aníe ngacilé'n-mò'n. ²⁹ Asu bé kùalaa bè tí mmòfòvè ò? Cècè! Asu bé kùalaa bè tí mgbòmanfòvè ò? Cècè! Asu bé kùalaa bè kekele menian'n-mò ninngè ò? Cècè! Asu bé kùalaa bè yò asinbènwòn ninngè ò? Cècè! ³⁰ Asu bé kùalaa bè man nwuluwafòvè'n-mò anwòn sa ò? Cècè! Asu bé kùalaa bè kan aníe ngacilé ngacilé ò? Cècè! Asu bé kùalaa bè tu aníe sò'n-mò abù ò? Cècè! ³¹ Èhíka ati, èmò kpòndè acedíe'n-mò mò bé nwòn cian'n. Nan mún 'ba hele èmò atún kanlanman kanlanman kpa kún.

13

Ehulo'n

¹ Èhí, sè bòbò mún kùala mán nún anun aníe'n-mò kùalaatin kan an, sè mún kùala nyanmiansù mmòfòvè'n-mò dié'n kan an, sè mún ngulo man sùanlan an, anún n dí kè kpakpan mò bè lé fa bè bò sù mgban. ² Man n ní Nyanmian kpòman, man n zì ninngè'n kùalaatin dede n zì Nyanmian nviálíe nún ejòlè'n kùalaatin, man n nyán dede n dútu mmòka'n-mò abù bòbò, sè mún nwun sùanlan nán m'an ngulo man yí a, anún n dí man líkè fíí. ³ Man n vá mín nwòn ninngè'n kùalaa mò n ne yí'n n jé, èsè bòbò n dónún mín nwòn nán m'an fa m'an tu mín nvan nún, sè n nne man ehulo a, n nne man sù nvasùe.

⁴ M'ò kulo sùanlan'n, ò si abùtalè, ò yò ati anun kpa ninngè. M'ò kulo sùanlan'n, yí nyín mmòlò man sùanlan líkè, èsè ò ndu man yí nvan nún. M'ò kulo sùanlan'n, ò ndu man yí nwòn. ⁵ M'ò kulo sùanlan'n, ò nyò man anyunnunguasíe líkè, ò tí man ahyòvan. Ò nve man sùanlan anwòn éya. M'ò kulo sùanlan'n, ò nva man sùanlan anwòn ejòlè ò nzíe man yí kunnun. ⁶ M'ò kulo sùanlan'n, ò nni man ètè nún anwòn fè nan ananhòlè nún anwòn fè y'ò dí ò. ⁷ M'ò kulo sùanlan'n, ò tila yí ahònlín kpa, ò le dedì, ò le anyíndasùe, ò si abùtalè.

⁸ Ehulo'n le man ayuelíe. Kpòman elíe'n tèmòn 'ba sún, aníe ngacilé ngacilé nún èhan'n tèmòn 'ba sún, ninngè'n-mò esíe'n tèmòn 'ba sún. ⁹ Ò sanlín kè yè sí ninngè'n-mò ebue, èsè

yε di kpɔman nun ebue. ¹⁰ Nan mεle mɔ like'n m'ɔ ti kɔnlɔn-ngɔnlɔn kpa'n 'ba fite'n, m'ɔ ti ebue ebue'n 'ba minlin.

¹¹ Mɔ n di batɔnman'n, anɔn mɔn jujɔ ke batɔnman, mɔn juɔnlin ke batɔnman, mɔn yɔ mɔn ninngε'n-mɔ ke batɔnman. Nan mɔ n yɔli kpain'n, n nyacili mmatɔnman ninngε'n. ¹² Mɔ yε nɔwun yɔ enε'n, ɔ ti ke yε le nɔan nɔannun nun. ɔ ti mɔnnzanlin-mɔnnzanlin man yε. Nan mεle'n 'ba ju, yε 'ba nɔwun yɔ tofee. Enε, ninngε'n-mɔ ebue ebue yε mɔn sɔ ɔ. Nan tεmɔn'n 'ba ju, mɔn 'ba sɔ yɔ kpa bɔkɔɔ ke Nyanmɔan sɔ mɔn'n.

¹³ Sɔan diε, ninngε nɔan εhɔ-mɔ wɔ ebele. Ninngε nɔan sɔ'n-mɔ y'ɔ le dedi'n, anyɔndasɔε'n, ɔ nɔn ehulo'n. Nan bε nɔan nun anɔn kpili kpa'n y'ɔ le ehulo'n.

14

Emɔ kpɔnnde Nyanmɔan Wawε nun acεdiε mgbakpa'n-mɔ

¹ Ehɔka ati, emɔ mɔn sɔanlan ehulo'n hɔan emɔ cɔnnju kpa. Eεε emɔ bɔ mɔndɔnlin kpa be kpɔnnde acεdiε'n-mɔ mɔ Nyanmɔan Wawε'n man'n. Man Nyanmɔan kpɔman elie acεdiε diε'n hɔan emɔ kpa. ² Sɔanlan m'ɔ le kan anɔε ngacile ngacile'n, anɔn nɔn menian-mɔ y'ɔ le kan kele bε ɔ, nan ɔ le kan kele Nyanmɔan. ɔ sanlin ke sɔanlan fɔi ndi man anɔε'n m'ɔ le kan'n. Nɔvɔliε nun εjɔle yε Wawε Nwanzzan-nwanzzan'n le man ɔ kan ɔ. ³ Nan sɔanlan m'ɔ le di Nyanmɔan kpɔman'n, ɔ kan εjɔle'n kele menian'n-mɔ ɔ man bε dedi'n kɔ yɔ nyunnun, ɔ wowula bε anwɔnsele εεε ɔ cɔcɔ bε lɔa. ⁴ Sɔanlan m'ɔ le kan anɔε ngacile ngacile'n, anɔn ɔ le kan maan yɔ ngɔnmɔn yɔ dedi'n kɔ yɔ nyunnun. Nan sɔanlan m'ɔ le di Nyanmɔan kpɔman'n, ɔ kan εjɔle'n ɔ man bε kwalaa mɔ be wɔ asɔnɔn nun anɔn'n dedi'n kɔ yɔ nyunnun. ⁵ Mɔn diε, sε Wawε Nwanzzan-nwanzzan'n man emɔ kwalaa kan anɔε ngacile ngacile a, mɔn di yɔ nɔwɔn fε. Nan kɔsɔ mɔ mɔn kpɔnnde'n, y'ɔ le ke emɔ kwalaa be lɔ Nyanmɔan kpɔman. Afi sɔanlan m'ɔ di Nyanmɔan kpɔman'n, yɔ juɔman diε'n ti kpa tala sɔanlan mɔ kan anɔε ngacile ngacile'n diε'n. Nan sε sɔanlan kɔn kwalaa ke ɔ tutu anɔε ngacile ngacile sɔ'n-mɔ abɔ maan Asɔnɔn mma'n-mɔ kwalaaatin dedi'n kɔ yɔ nyunnun an, yɔ kɔsɔ ɔ ti kpa.

⁶ Anɔanman-mɔ, sε mɔn ba emɔ anwɔn εlɔ, nɔn sε mɔn kan anɔε ngacile ngacile mɔn kele emɔ a, nzu nvasɔε diε yε emɔ 'nyan yɔ sɔ ɔ? Nvasɔε nɔn man sɔ. Nan sε Nyanmɔan yɔ like kele nɔn mɔn kan yɔ nɔwɔn εjɔle mɔn kele emɔ a, anɔan mɔn kekele emɔ εjɔle nun an, anɔan mɔn di Nyanmɔan kpɔman an, anɔan mɔn kan Nyanmɔan anwɔn εjɔle mɔn kele emɔ a, emɔ 'nyan sɔ nvasɔε. ⁷ Be mɔn yε fɔ εjɔle sɔ'n yε tɔ ke sɔanlan m'ɔ le ku fulutu anɔan ɔ le bɔ sanngo anwɔn. Sε ɔ'a mma man yɔ kpa a, ɔ 'yɔ sε nɔn b'a nɔwɔn εjue'n m'ɔ le tɔ'n? ⁸ Sɔanlan m'ɔ le ku kɔnɔti'n, sε ɔ'a ngu man yɔ kpa a, nwan yε ɔ 'sesie yɔ nɔwɔn ɔ kɔ εlɔε ɔ? ⁹ Ke ɔ ti yɔ kɔsɔ man emɔ nun ala anɔn. Anɔε mɔ emɔ le kan mɔ sɔanlan ndi man'n, anɔn emɔ le kan gua anwɔnman nun mgban. ¹⁰ Anɔε sɔnlin mɔn nun anɔn kpa, nan kɔsɔ kɔn nɔn man ebele mɔ sɔanlan ndi man yɔ bu ɔ. ¹¹ Anɔε mɔ mɔn ndi man'n, sε sɔanlan le fa kan εjɔle kele mɔn an, mɔn bu sɔanlan sɔ nun εyεfɔε, yɔ kɔsɔ ɔ bu mɔn εyεfɔε. ¹² ɔ man, kemɔ emɔ kpɔnnde ke be nyan Wawε Nwanzzan-nwanzzan nun acεdiε'n-mɔ'n, anɔn emɔ kpɔnnde nunhan mɔ emɔ nyan yɔ dɔn kpa a, ɔ kwalaa ke ɔ man Asɔnɔn mma'n-mɔ kwalaaatin dedi'n kɔ yɔ nyunnun'n.

¹³ Ehɔka ati, sɔanlan m'ɔ kan anɔε ngacile ngacile'n, ɔ sεle Nyanmɔan maan ɔ hɔala yɔ bu tɔ. ¹⁴ ɔ sanlin ke sε mɔn yɔ asɔnɔn anɔε ngacile ngacile nun an, anɔn mɔn wawε'n yε ɔ le yɔ asɔnɔn nun ɔ, mɔn ajɔnlin'n wɔ ebele mgban. ¹⁵ Sε ɔ ti sɔ a, anɔn mɔn 'yɔ yɔ sε? Mɔn 'fa mɔn wawε mɔn yɔ asɔnɔn, εεε mɔn 'fa mɔn ajɔnlin'n kɔsɔ mɔn yɔ asɔnɔn. Mɔn 'fa mɔn wawε'n mɔn tɔ ejue, εεε mɔn 'fa mɔn ajɔnlin'n kɔsɔ mɔn tɔ ejue. ¹⁶ Afi sε ε le da Nyanmɔan asɔ anɔε ngacile ngacile nun, mɔ sɔanlan bie wɔ emɔ afian m'ɔ ndi man anɔε sɔ'n, sε ε da Nyanmɔan asɔ yue a, ɔ ngɔala ɔ ngan man "Amin", ɔ sanlin ke ɔ'a ndi man εjɔle'n mɔ a han'n. ¹⁷ Sε bɔbɔ asɔna'n ti like kpa a, ɔ mman man sɔanlan sɔ'n dedi'n ngɔ man yɔ nyunnun. ¹⁸ Mɔn 'da Nyanmɔan asɔ, ɔ sanlin ke mɔn kan anɔε ngacile ngacile dɔn mɔn tala emɔ kwalaaatin. ¹⁹ Nan kɔsɔ sε

Asɔnɔn mma'n-mɔ yia nán mɔn kan ejɔle mgbɔle nnun mɔ be ti yí bu, ɔ bɔka bé'n, ɔ ti kpa tala ke n gɔ han ejɔle mgbɔle akpu bulu anie ngacile ngacile nun mɔ sɔanlan fíi ndi man ɔ.

²⁰ Anianman-mɔ, nán man emɔ ajɔnlɔn'n yɔ ke mmatɔnman ajɔnlɔn, nan emɔ nyán mgbain ajɔnlɔn. Kusɔ ete nin anyunnun an, emɔ káci ke adɔman. ²¹ B'a hele wɔ Eहेले Ejɔle nin anun ke yé Mɔn nwan:

Mɔn 'nanndi nyɔfɔe

mɔ emɔ ndi man bé anie nin asɔ,

mɔn kan ejɔle mɔn kele meninsɔnman'n.

Ehi bɔbɔ muonun, be le ngɔ tie man mɔn.

²² Ehika ati, anie ngacile ngacile'n mɔ be kan'n, ɔ ti nzɔle mɔ Nyanmian yi kele bé mɔ be nzi man yí'n, nan ɔ ti man nzɔle mman man bé mɔ be si yí'n, nan Nyanmian kpɔman nin elie di'e'n, ɔ ti nzɔle man sɔanlan'n m'ɔ si Nyanmian'n, nan ɔ ti man nzɔle mman man m'ɔ nzi man Nyanmian'n. ²³ Ye fá yí ke asɔnɔn mma'n-mɔ kwalaa a yia be le kan anie ngacile ngacile. Se menian mɔ be nzi man asɔnɔn nin anun ejɔle, anaan bé mɔ be nzi man Nyanmian'n wɔlv lika mɔ emɔ a yia nin an, be ngan man ke emɔ le se ɔ? ²⁴ Nan se emɔ kwalaa le di Nyanmian kpɔman nán sɔanlan m'ɔ nzi man asɔnɔn nin anun ejɔle, anaan m'ɔ nzi man Nyanmian wɔlv lika mɔ emɔ a yia nin an, ejɔle'n mɔ emɔ le kan'n maan ɔ nwɔn yí ke ɔ ti etefɔe. ɔ nwun yí ke ejɔle'n mɔ ɔ'a ti'n maan ɔ di fɔɔ. ²⁵ Anun yí nwɔn ejɔle kwalaa a tulu. ɔ 'kutɔ Nyanmian anyunnun ɔ sɔ yí, ɔ se ke: “Nyanmian wɔ emɔ afian ewa sakpa!”

Like m'ɔ se ke be yia a, be yó'n

²⁶ Anianman-mɔ, afi nzu yê ɔ se ke emɔ yia a, be yó ɔ? Mele mɔ emɔ kwalaa kɔ yia'n, se sɔanlan kɔn le ejue ɔ tu, kɔn le kekele yí manngɔn'n-mɔ Nyanmian Anɔan Ejɔle, kɔn le di kpɔman, kɔn le kan anie ngacile ngacile, kɔn kusɔ le tu anie ngacile sɔ nin abɔ a, yí kwalaa mɔ emɔ le yó'n, be yó be bɔka bé nwɔn be mán bé dedi'n hó yí nyunnun. ²⁷ Se emɔ le kan anie ngacile a, man menian nnyuan anaan nsan hán. Nan kusɔ be hán yí bé ti ngɔkɔn, yê sɔanlan kɔn kusɔ tú mɔ be le kan nin abɔ. ²⁸ Se sɔanlan fíi nnɔn man ebele m'ɔ tu mɔ be le kan nin abɔ a, anun sɔanlan'n m'ɔ le kan anie ngacile sɔ'n múan yí nwan Asɔnɔn sua nin anun. ɔ hán yí kunnun, ɔ hán mán Nyanmian.

²⁹ Bé mɔ be di Nyanmian kpɔman'n kusɔ, nunhan nnyuan, anaan nsan lí kpɔman'n nán bé nga'n títi bé ejɔle'n be nían. ³⁰ Se nunhan kɔn wɔ emɔ afian mɔ Nyanmian a yi like a hele yí ke ɔ hán'n, sɔanlan'n mɔ yí nwan wɔ ejɔle sɔ'n, ɔ múan yí nwan. ³¹ Emɔ kwalaa, be kvala ke be di kpɔman'n bé ti ngɔkɔn maan bé kwalaa be nwun like, ese be wowula bé nwɔn anwɔnsele. ³² Bé mɔ be di kpɔman'n, ɔ di ke be lí kpɔman'n ke ɔ se fata'n. ³³ ɔ sanlɔn ke Nyanmian ngulo man basa basa, nan ɔ kulo anzɔnunjɔ.

Ke ɔ ti yí wɔ anwɔntie mma'n-mɔ asɔnɔn'n-mɔ anun'n, ³⁴ se emɔ yia nán bé 'yɔ asɔnɔn an, mmalasua'n-mɔ tánlan koun, be le atin be ngan ejɔle. ɔ se ke mmalasua'n-mɔ bébele bé nwɔn asɔ ke b'a hele wɔ Nyanmian mala nin anun'n. ³⁵ Se Ejɔle'n bie wɔ ebele mɔ be nnwun man yí kpa, nán be kulo ke be bisa a, be bisa bé hun-mɔ bé awulo elɔ. Afi ɔ ti man kpa man balasua ke ɔ hán ejɔle mele mɔ Asɔnɔn mma'n-mɔ kɔ yia'n.

³⁶ Emɔ jɔnlɔn ke emɔ elɔ yê Nyanmian ejɔle'n bɔli yí bu ɔ? Anaan emɔ jɔnlɔn ke emɔ ngɔnmɔn ala yê b'a ti Nyanmian ejɔle nin ɔ? ³⁷ Sɔanlan mɔ yí nwan ɔ di Nyanmian kpɔman, anaan Wawe Nwannzan-nwannzan kan ejɔle kele yí'n, ɔ nwún yí ke ejɔle'n mɔ m'an hele emɔ'n ti yé Mɔn mala. ³⁸ Sɔanlan m'ɔ mmu man ejɔle sɔ nin ananhɔle'n, nán be tie yí.

³⁹ Ehika ati, anianman-mɔ, emɔ kpɔnnɔde kpɔman elie acedie'n kpa. Nan kusɔ, nán be totua anie ngacile ngacile nin ehan. ⁴⁰ Emɔ yó ninng'e'n-mɔ kwalaa kpe kpe, nán be yɔ yí sisakaa.

15

¹ Anianman-ma, mun kaci ema Ejolekpa'n ma m moli n gelesi ema ma ema leli lili'n. Ejolekpa so'n, ema bali nun mandinlin kpa. ² Se ema de Ejolekpa so'n be di ke m gbinlin m moli n gelesi ema nun an, Nyanmian 'de ema ngvan. Se o ti man so a, anin ema dedi nun a yo mgban.

³ Ejole m'o su ebue tala ejole'n kwalaa ma be hanlin be helesi min ma min kusu n ganlin n gelesi ema'n y'o le ke b'a hele wo Ehele Ejole nun anin ke ye ete'n-ma ati ye Kilisi wuli o. ⁴ Ese b'a hele wo Ehele Ejole nun anin ke o wuli be sieh. Yi cian nsan nun asu, o fi ewue nun tinnge. ⁵ M'o fi ewue nun tinnge'n, o lili mva yili yi nwon heleli *Sefasi nan o'a yi yi nwon o'a hele yi mmofue bulu non nnyuan'n. ⁶ Yi menian eya nnun non yi nzin yiali ese o ko yi yi nwon o ko hele be. Yi menian so'n-ma mmie-ma doun te ti asi, ngukon ala ye b'a wu o. ⁷ Ehi anzin, o ko yi yi nwon ko hele Zbaki, ese o ko yi yi nwon o ko kele mmofue'n-ma kwalaaatin. ⁸ Ma afi o yili yi nwon heleli be kwalaa yueli'n, o ko yi yi nwon o ko hele min kusu min. Nan min ye n di be kwalaa be kasian nun o.

⁹ N di mmofue'n-ma kwalaa anin kasian. O nvata man ke be fele min bofue babo. O sanlin ke n gelesi Nyanmian Asonin nun ahobwa. ¹⁰ Nan Nyanmian adawoloman, ene o'a man m'an kaci yi bofue. Yi anwunnvoe'n m'o nwunlin min'n kusu a nyo man mgban. O sanlin ke m'an li junman kpa m'an tala mmofue'n-ma kwalaaatin. Nan ke min muonun min tunmin ye m'an fa m'an li junman so nun o, nan Nyanmian muonun nwunlin anwunnvoe o jinlanlin min nzin. ¹¹ O man se min ye m moli Ejolekpa nun o, se mmofue'n-ma ye be bali o, Ejolekpa konmgba so'n ma ye bo'n ye ema leli lili nun o.

Ye ewuetinnye'n

¹² Se ye kan ye kele menian'n-ma ke Kilisi fi ewue nun o'a tinnge a, anin o yo se ma ema anin mmie-ma kan ke ewue tinnge non man ebete o? ¹³ Se ewuetinnye non man ebete a, anin Kilisi kusu wuli'n, o'a ndinnye man. ¹⁴ Se Kilisi a nwu man o'a ndinnye man an, anin yi Ejolekpa'n ma ye bo ye kele menian'n-ma ti ato ejole, anin ese ema dedi'n kusu a yo mgban. ¹⁵ Se Kilisi fi ewue nun o'a ndinnye man an, anin ye le ton Nyanmian esvan. Afi anin ye le kele ke o'a tinnge Kilisi fi ewue nun, kusu anin ejole'n ti man so. ¹⁶ O sanlin ke se be ma b'a wu'n fi ewue nun ndinnye man fi a, anin Kilisi kusu fi ewue nun o'a ndinnye man. ¹⁷ Ye se Kilisi fi ewue nun o'a ndinnye man an, anin ema dedi nun a yo mgban, ese anin ema ete'n-ma kwalaa te su ema. ¹⁸ Ese anin o kele ke be ma be de Kilisi be di ma b'a wu'n, b'a minlin. ¹⁹ Nan se man ehi ma ye wo nun ewa nun ala ye ye le anyindasue wo Kilisi anwon an, anin ye ti alvabofue kpili kpa ye tala menian'n-ma kwalaaatin.

²⁰ Nan o ti ananhole, Kilisi fi ewue nun o'a tinnge. Yi ewuetinnye so'n ti ajinlanmun, o kele ke be ma b'a wu'n kusu fi ewue nun be 'ba tinnge. ²¹ Swanlan konmgba dunman nun ye ewue wali man nun anin o. Ewuetinnye'n kusu fi swanlan konmgba cein elo. ²² Kemu menian'n-ma kwalaa 'wu, o sanlin ke be ti Adamon abusu menian'n, yi konmgba nun ala, be ma be non Kilisi b'a yo kon'n kusu fi ewue nun 'tinnge. ²³ Nan kusu o le swanlan kon non yi mele. Kilisi ye o'a li mva o'a tike atin nun o. Cian ma o 'ba sa ba'n, be ma be ti yi die'n kusu fi ewue nun 'ba tinnge. ²⁴ Ehi anzin, anin man nun ayuele a ju. Temon so'n, nyanmansu mmofue ete'n-ma ma be kpo Kilisi, ma be le tunmin be sie man'n, Kilisi 'fin be asi o fa belemgin man'n o wula Nyanmian m'o ti sie nun asa nun. ²⁵ Afi, o fata ke Kilisi sie man'n dede o ju mele ma Nyanmian maan o tia be ma be kpo yi'n kwalaaatin ati su. ²⁶ Kpofue kasian'n ma be 'fin yi asi'n y'o le ewue. ²⁷ Afi Ehele Ejole'n nwan: *Nyanmian a fa ninnye kwalaa a gua yi ja abu*. Nan se Ehele Ejole'n kan ke: "Nyanmian a fa ninnye kwalaa a gua yi ja abu" a, o ti yuein ke Nyanmian ma o'a fa ninnye kwalaa o'a gua Kilisi aja abu'n non man ninnye so'n-ma anin bie. ²⁸ Mele ma Kilisi 'ba li ninnye kwalaa asu kunnunmun'n, yi Kilisi muonun 'ba bebele yi nwon asi o man Nyanmian. O bebele yi nwon asi o man Nyanmian ma o 'man o di ninnye kwalaa asu kunnunmun'n, nan Nyanmian a li ninnye kwalaa asu belemgin.

²⁹ Nan se bé mɔ b'a wu'n fi ewue nun ndinnye man an, anin bé mɔ be man bé sɔnin bé'n, nzu like die yê be le kpɔndɛ ɔ? Se bé mɔ b'a wu'n fi ewue nun ndinnye man an, anin nzuke ati yê ye man be sɔnin yé'n? ³⁰ Yé muonun, ɔ yɔ se mɔ temɔn biala ewue fɔfɔan yé ɔ? ³¹ Anianman-mɔ, min di emɔ anwɔn fe ke emɔ non mín y'a yɔ kɔn wɔ yé Min Zozi Kilisi dunman nun. Ehika ati, cian biala ewue fɔfɔan mín. ³² Mɔ anin n wɔ Efɛzi kulo nun asu elɔ'n, menian dɔn non min jinlanlin sɔ kpa ke ebolo naan mɔ bé nɔwɔn yɔ esulo. Se bé mɔ b'a wu'n fi ewue nun ndinnye man, nan mín nɔwɔn ehele ati yê min non naan sɔ'n-mɔ hɔnlin elɔe nin an, anin nzu nvasue die yê min nyan yí sɔ ɔ? Anin anyɔndala'n mɔ be buli nin a kpɔn sɔ. Bé nwan:

Ye didi ese ye nonnon,

ɔ sanlin ke ehinman nán ye wu a,

anin yé die a yue.

³³ Nán man emɔ laka laka bé nɔwɔn. Se emɔ non bé mɔ be yɔ nyɔlie ete'n tu nun an, be 'yɔ dede be man emɔ kɔsɔ yɔ nyɔlie ete'n bie. ³⁴ Emɔ nyán ajɔnlin nán be yáci ete eyɔle'n. Min kan maan nyian kun emɔ, afi emɔ anin mmie-mɔ nzi man Nyanmian.

Ewuetinnye mma'n-mɔ, bé nɔwɔnnaan'n ti se?

³⁵ Nan sɔanlan bie 'ba bisa ke: "Bé mɔ b'a wu'n, be 'tinnye se? Se be tinnye kɔsɔ a, bé nɔwɔnnaan'n ti se?" ³⁶ Se e bisa ejɔle sɔa a, anin e ti tomgban. E nzi man ke baka baa mɔ sɔanlan kɔ lua'n, ɔ kpɔlɔ kɔalaaka nán ɔ'a fifi ɔ? ³⁷ Like mɔ e kɔ lua'n, se abolowe o, se *bele o, yí wa'n yê e fun wula ɔ, nán yí baka'n yê e kpe dua ɔ. ³⁸ Nyanmian man baka baa sɔ'n fifi ɔ kaci baka, Nyanmian man baka baa biala fifi ke yí nin'n ti yí'n. ³⁹ Mân nin anin ninnye'n kɔalaa mɔ be de enwɔnmian'n, bé nɔwɔnnaan'n ti ngacile ngacile. ɔ le kulo menian'n-mɔ die nin angɔnmɔn. ɔ le naan'n-mɔ die nin angɔnmɔn. ɔ le nonman'n-mɔ die nin angɔnmɔn. ɔ le ejue'n-mɔ kɔsɔ die nin angɔnmɔn. ⁴⁰ Anwunno elɔ ninnye'n-mɔ ɔ le ke be si ti yí ɔ. Asi ewa die'n-mɔ kɔsɔ ɔ le ke be si ti yí ɔ. Anwunno elɔ die'n-mɔ le bé nganlanman die nin angɔnmɔn. Asi ewa die'n-mɔ kɔsɔ le bé nganlanman die nin angɔnmɔn. ⁴¹ Senze'n ti yí ti anwɔn kanlanman die, sala'n ti yí ti anwɔn kanlanman die. Nzalama'n-mɔ kɔsɔ ti bé ti anwɔn nganlanman die. Nzalama'n-mɔ muonun afian, ɔ le kɔn biala non yí ti anwɔn kanlanman.

⁴² Ke ejɔle'n ti yí nin ala anin man bé mɔ be fi ewue nun be 'ba tinnye'n. Sɔanlan m'ɔ kɔ wu mɔ be kɔ sie yí'n, se ɔ fi ewue nun tinnye a, ɔ nwu man fí kón. ⁴³ Sɔanlan m'ɔ kɔ wu mɔ be kɔ sie yí'n, ɔ ti nɔuin, ese ɔ le man anwɔnsele. Nan se ɔ fi ewue nun tinnye a, anin ɔ'a yɔ kanlanman, ese anin yí nɔwɔn a yɔ si. ⁴⁴ Se sɔanlan wu be sie yí a, anin ɔ te ti yí kulo sɔanlan nin ala. Nan se ɔ fi ewue nun tinnye a, anin ɔ'a kaci wawe nun sɔanlan. Se ɔ le anwɔnnaan nin sɔanlan an, anin ɔ le wawe nun kɔsɔ sɔanlan. ⁴⁵ B'a hele wɔ Ehele Ejɔle nin anin ke: *Adamɔn mɔ Nyanmian lili mɔa bɔli yí'n, ɔ bɔli yí ke ɔ'a a nyan ngvan.* Nan Kilisi m'ɔ ti Adamɔn m'ɔ li sian'n, Nyanmian bɔli yí ke ɔ'a a man menian'n-mɔ ngvan. ⁴⁶ Emɔ nían, anwɔnnaan nin sɔanlan'n di mɔa kɔalaaka nán ɔ'a tu wawe nun sɔanlan die'n. ⁴⁷ Adamɔn mɔ Nyanmian lili mɔa bɔli yí'n, ɔ le asie nin anwɔn nvutule'n y'ɔ bɔli yí ɔ. Nan Kilisi m'ɔ ti Adamɔn m'ɔ li sian'n, yí die ɔ fi nyanmiansu. ⁴⁸ Bé mɔ be ti asie nin asu menian'n, be ti ke Adamɔn mɔ be falɔ ngetie be bɔli yí'n. Nan bé mɔ be ti Nyanmian amma'n, be ti ke sɔanlan'n m'ɔ fi nyanmiansu'n. ⁴⁹ Kemɔ afi kikaala die ye ti ke sɔanlan'n mɔ be falɔ ngetie be bɔli yí'n, cian kɔn ye 'ba kaci ke sɔanlan'n m'ɔ fi nyanmiansu'n.

⁵⁰ Anianman-mɔ, e 'nwun ejɔle mɔ min kan min kele emɔ'n. Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke like m'ɔ le anwɔnnaan non moja'n, ɔ ngɔala man Nyanmian Belemgbin Mân nin anin elɔ kɔ. Like m'ɔ seci'n, ɔ ngɔala ɔ nga man ebele dahuu. ⁵¹ Emɔ tíe, min 'ba han nɔvialie nin ejɔle kɔn min kele emɔ. Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke yé kɔalaa ye ngɔ yue man wu, nan yé kɔalaa ye 'ba kaci. ⁵² ɔ 'yɔ nɔu nun, be 'muan bé nyin be ti, mɛle mɔ be kɔ hu kɔnɔti kasian nin anin'n. Be ku nun an, bé mɔ b'a wu'n fi ewue nun 'ba tinnye. Se be tinnye a, be nwun man kón ese yé kɔalaa ye 'ba kaci. ⁵³ ɔ sanlin ke anwɔnnaan'n m'ɔ wu'n, ɔ 'kaci anwɔnnaan m'ɔ nwu

man kón ɔ. ⁵⁴ Mɛɛ mɔ anwɔnnaan'n m'ɔ wu'n kɔ kaci anwɔnnaan m'ɔ nwu man kón'n, anɔn ɛhɛɛ ɛjɔɛ nɔn a kpɔn sɔ. ɛhɛɛ ɛjɔɛ'n nwan:

B'a fin ewue asɔ b'a li yɔ sɔ kunnunmun.

⁵⁵ *Ewue, wɔ tunmin'n wɔ nin?*

Wɔ tunmin'n mɔ ɛ fa kun sɔvanlan'n wɔ nin?

⁵⁶ ɛtɛ nɔn ati y'ɔ man ewue le tunmin ɔ kun sɔvanlan ɔ. ɛtɛ'n kɔsɔ tunmin'n fi *Moyizɔ mala'n. ⁵⁷ Nan bɛ mán yɛ lá Nyanmian asɔ, ɔ sanlɔn kɛ yɛ Mɔn Zozi Kilisi dunman nɔn, ɔ'a man yɛ di ɛtɛ nɔn asɔ kunnunmun.

⁵⁸ ɛhɔka ati, anianman ehulo mma, ɛmɔ jɔnlan bɛ ja nɔn kpunndiin kpa, nán bɛ man like fí kaci ɛmɔ ajɔnɔn, nan bɛ lí yɛ Mɔn junman'n bɛ hɔ bɛ nyunnun. ɛmɔ ati tánlan sɔ kɛ junman'n mɔ ɛmɔ ɛ di man yɛ Mɔn'n, ɔ ti man junman nvule.

16

Kɛtɔ'n mɔ bɛ 'tɔ bɛ kɔ man

Zoluzalɛmɔn asɔnɔn mma'n-mɔ'n

¹ ɛhɔ, m'ɔ tɔ de kɛtɔ'n mɔ bɛ 'tɔ bɛ kɔ man Nyanmian menian'n-mɔ mɔ bɛ wɔ Zoluzalɛmɔn'n, ɛmɔ yɔ yɔ kɛ n geɛlɔ Galasi mán nɔn anɔn asɔnɔn mma'n-mɔ'n. ² Mɔɛ daa, sɔvanlan kɔn biala nían yɔ ɛsika'n m'ɔ nyan yɔ nɔn anwɔn, ɔ fá kaan síe mɔ ɔ 'fa bɔka Nyanmian menian'n-mɔ ɔ. Nán bɛ man mɔn ju ɛɔ kɔalaaka nán b'a tɔtɔ ndɔtɔ. ³ Sɛ mɔn ju ɛmɔ anwɔn ɛɔ a, menian mɔ ɛmɔ a yɔ bɛ kɛ bɛ fá ɛmɔ ɛsika'n bɛ hɔ Zoluzalɛmɔn'n, mɔn 'kɛɛ kalata mɔn tɔ sɔ mɔn man bɛ kɔ. ⁴ Sɛ ɔ di mɔ mɔn muonun mɔn kɔ bie a, mɔn nɔn bɛ yɛ 'kɔ.

Lika mɔ Pɔlv kulo kɛ ɔ kɔ'n

⁵ Sɛ mɔn kpɛ Masedɔvanɔn mán'n yue a, mɔn 'ba a ɛmɔ anwɔn ɛɔ. ⁶ Sɛ mɔn ba a, mɔn 'di kɔ yɔ ɛɛsan kɔn ɛmɔ afian. Sɛ Nyanmian bɔa a, mɔn kɔala kɛ mɔn tanlan ɛmɔ anwɔn ɛbɛɛ dede fɔsɛ'n sɔn. Yɔ diɛ anɔn lika biala mɔ mɔn kulo kɛ mɔn kɔ'n, ɛmɔ kɔ soman mɔn. ⁷ Mɔn ngulo man kɛ mɔn kpɛ nɔn, nan sɛ Nyanmian bɔa, mɔn kulo kɛ mɔn di kɔ yɔ ɛɛsan kɔn ɛmɔ anwɔn ɛbɛɛ. ⁸ Nan kɔsɔ mɔn 'tanlan Efɛzɔ ɛwa dede *Pantekɔtɔ cɔan'n ju. ⁹ ɔ sanlɔn kɛ junman kpili kpa anwɔn atɔn a tike a man mɔn Efɛzɔ ɛwa. Nan kɔsɔ bɛ mɔ bɛ nɔn mɔn jin sɔ'n sɔnɔn.

¹⁰ ɛhɔ, sɛ Timote ju ɛmɔ anwɔn ɛɔ a, ɛmɔ sɔ yɔ nɔn kanlanman. ɔ sanlɔn kɛ ɔ di yɛ Mɔn junman'n kɛ mɔn di yɔ'n. ¹¹ Yɔ ti, sɔvanlan fíi n'ɔ fa yɔ nyɔn ci yɔ. Nan ɛmɔ bɔka yɔ wɔ yɔ atɔn etue nɔn maan ɔ hɔ anzɔnɔnjɔ nɔn dede ɔ sá bála tɔ mɔn. Afɔ mɔn ɛ nwɔnndɛ yɔ nɔn anianman'n-mɔ mɔ bɛ hɔli somanɔn yɔ'n.

¹² Yɛ nianman Apolɔsɔ diɛ, m'an seɛ yɔ dede kɛ ɔ nɔn anianman ɛhɔnɔn-mɔ, bɛ hɔ nían ɛmɔ abɔsɔ. Kɔkaalá diɛ, ɔ nyanlɔn man yɔ nwɔn alaje. Nan sɛ ɔ nyan alaje a, ɔ 'kɔ a nian ɛmɔ abɔsɔ.

Afɔtu nɔn ahɔn ebisa

¹³ Anianman-mɔ, ɛmɔ síe bɛ nwɔn ye, bɛ tíla bɛ dedi nɔn anɔn seɛ kpa. ɛmɔ tíla bɛ ahɔnɔn, nán bɛ man bɛ nwɔn bubu bɛ. ¹⁴ Like biala mɔ ɛmɔ 'yɔ'n, bɛ yɔ yɔ ehulo nɔn.

¹⁵ ɛmɔ sɔ Sɔtefanasi nɔn yɔ awulo nɔn anɔn menian'n-mɔ. Akayi mán nɔn anɔn, bɛ yɛ bɛ lili mɔa bɛ lelɔ ɛjɔɛkpa'n bɛ lili ɔ. Bɛ di junman kpa bɛ man Nyanmian menian'n-mɔ. Anianman-mɔ, mɔn seɛ ɛmɔ kpa kɛ ¹⁶ ɛmɔ bébɛɛ bɛ nwɔn asɔ bɛ mán bɛ kɔalaa mɔ bɛ di yɛ Mɔn junman'n kɛ yɔ'n. ¹⁷ Mɔn di Sɔtefanasi nɔn Fɔɔtunatusi nɔn Akayikusi bɛ ɛwale nɔn anwɔn fɛ kpa. ɔ sanlɔn kɛ b'a li ɛmɔ aja nɔn. ¹⁸ Bɛ ɛwale nɔn a man mɔn lɔa a cɔcɔ, ɔ'a man ɛmɔ kɔsɔ alɔa a cɔcɔ. Menian sɔa-mɔ, ɛmɔ nwun bɛ a, bɛ bú bɛ kpa.

¹⁹ Asɔnɔn mma'n-mɔ kɔalaa mɔ bɛ wɔ Azi mán nɔn anɔn'n, bɛ nwan bɛ 'bisa ɛmɔ ahɔn. Akilasɔ nɔn Pilisi, bɛ kɔalaa mɔ bɛ yia bɛ awulo ɛbɛɛ bɛ yɔ asɔnɔn'n, bɛ nwan bɛ 'bisa ɛmɔ ahɔn wɔ yɛ Mɔn dunman nɔn. ²⁰ Anianman'n-mɔ kɔalaa mɔ bɛ wɔ ɛwa'n, bɛ nwan bɛ 'bisa ɛmɔ ahɔn. ɛmɔ bísa bɛ nwɔn ahɔn bɛ tɔ bɛ nwɔn nɔn kɛ anianman-mɔ yɔ yɔ'n bɛ mán mɔn.

²¹ Mɪn muonun yê mun keɛ ejɔɛ kpɔɛ ehi mun bisa emɔ ahɪn ɔ. ²² Swanlan m'ɔ ngulo man yé Mɪn'n, munnzue hán yí! Malanata, yé Mɪn ɛ ba.

²³ Yé Mɪn Zozi yéyila emɔ, ɔ nwún emɔ anwɔn anwunnvoe.

²⁴ Mɪn kulo emɔ kɔalaatin, ɔ sanlɪn ke yé kɔalaa ye non yé Mɪn Zozi Kilisi y'a yɔ kɔn.

PŌLU KALATA'N M'Ō TIAN YI NNYUAN M'Ō HELELI NWANLIN KOLINTI ASŌNIN MMA'N-MŌ'N

M'ō wō nun'n

Mō Pōlv heleli yí alimōa kalata'n nwanlin Kolinti asōnin mma'n-mō yueli'n, ō sōanlin Timote elō ke ō hó nían like'n m'ō heleli bé ke be yó'n. Timote hōli walí a, amanníe'n m'ō bōli heleli Pōlv nūn a nyō man fē. Ehi a, Pōlv muonun kō han yí nwōn kō hō kō tō Kolinti asōnin mma'n-mō ke be káci bé abalabō'n. Mō Pōlv hōli juli elō'n, asōnin nūn anun sōanlan'n kōn kō gua Pōlv anyunnun así ō kō man yale kō han yí (yí ti 2.5-11, 7.12). Pōlv kō sa kō a Efēzi nde-nde. Efēzi ebele, Pōlv “anyin la emōin nun kpa” Kolinti asōnin mma'n-mō dunman nun, ō kō hele kalata kun biekun kō nwan bé ō kō gua bé ayile (2.4; 7.8). Kalata sō'n, ene ō'a minlin. Tití yê Pōlv falí manlin yí maan ō hōli ō. Ehi anzin, Pōlv kō hō Masedōanin mân nun ō nōn Tití m'ō sōanlin yí Kolinti'n kō yia. Tití kō bō amanníe fē kō hele Pōlv ke Kolinti asōnin mma'n-mō a tī yí ejōle nūn abō b'a kaci bé abalabō'n. Mō Pōlv tūli amanníe sō'n, ō kō hele kalata ehi kō nwan Kolinti asōnin mma'n-mō. Kalata nūn anun, Pōlv le kele Kolinti Asōnin'n m'ō bōli'n ke ō kulo bé, ese ō kulo ke ō nōn bé bé nwan se bé nwōn.

Pōlv a hye kalata sō nūn anun nsan. Alimōa líka díe'n (yí ti 1-7), ō le da Nyanmian así ke ō'a cíci yí lva wō yí efē'n-mō anun. Ō sanlin ke bile'n m'ō walí bé afian nūn a tu. Pōlv le kací bé yí junman'n m'ō lili wō bé afian'n, ese ō le kele bé ke ō kulo bé.

Líka'n m'ō tō sō nnyuan'n (yí ti 8-9), Pōlv le kan ketí'n m'ō di ke be tō be kō man Zoluzalemōn asōnin mma'n-mō nūn anwōn ejōle. Yí ti, ō le sele bé ke be mán bé sa ló.

Líka'n m'ō tō sō nsan'n (yí ti 10-13), Pōlv le sa yí nūn kpa wō ato mmōfōe'n-mō mō be tōn yí esōan anwōn. Kalata nūn agualíe nūn, Pōlv le bisa bé ahin ese yí nwan ō 'ba hō fua bé nwōn biekun.

Ahin ebisa

¹ Mín Pōlv, mō Nyanmian Kpili a hulo ke n gáci Zozi Kilisi bōfōe'n, mūn nōn yé nianman Timote yê ye le kele kalata ehi ō.

Ye le kele ye nwan Nyanmian asōnin mma'n-mō mō be wō Kolinti kulo nūn asō ō nōn Nyanmian anwōntíe mma'n-mō kōalaa mō be wō Akayi mân bōndin nūn anun'n.

² Ye 'bisa emō ahin. Yé Sī Nyanmian Kpili nōn yé Mīn Zozi Kilisi, be nwún emō anwōn anwunnvoe, ese be mán emō alva cíci bé nwōn.

Nyanmian cíci yé lva

³ Ye 'yí Nyanmian m'ō tī yé Mīn Zozi Kilisi Así nūn aye. Ō sanlin ke ō nwun yé nwōn anwunnvoe, ese ō cíci yé lva kpa bōkō. ⁴ Ō cíci yé lva wō yé yale elie kōalaa anun. Ō man menian mō be le nwun yale ngacile dōn'n, yé lva mō Nyanmian a cíci'n, yé kōsō ye cíci bé lva. ⁵ Kemō Kilisi dunman nūn ye le nwun yale ngacile dōn'n, yí sō kōsō ala, ō cíci yé lva kpa. ⁶ Ke ō kō yō nán emō a nyan bé ti nán emō a lva a cíci'n, yí ti yê ye le nwun yale ō. Se yé lva a cíci a, ye kulo ke emō kōsō alva cíci be tila bé ahōnlin be si abōtale wō yale'n mō emō le nwun yí ke yé nūn anun. ⁷ Ye sī ke kemō emō le nwun yale ke yé'n, ye le anyindasōe kpa ke emō alva 'ba cíci ke yé lva a cíci'n.

⁸ Anianman-mō, ye kulo ke emō nwun nūn ke yale mō ye nwunlin yí Azi mân nūn'n, ō tī man nzemínde. Yalé'n mō ye nwunlin yí'n bōli yé sō dede bōbō yé nwan yé díe a yue. ⁹ Ye nwun yí ke anin yé ewue cian a ju. Yale sō'n tōli yé nán Nyanmian a hele yé ke ō nni man ke ye susu yé ti ye gua yé muonun yé nwōn sō. Nan yí lili yí, Nyanmian m'ō tinngē menian fi ewue nūn'n y'ō di ke ye susu yé ti ye gua yí sō ō. ¹⁰ Yí yê ō'a yí yé fi ewue sō nūn anun ō. Ō'a le yé ti. Ese ye le anyindasōe ke Nyanmian 'de yé biekun. ¹¹ Ō sanlin ke emō muonun 'ba

sele Nyanmian be buka ye. Ebele nun anun, Nyanmian 'ba tie menian doun mmotue'n mo be le yo be man ye'n. O 'di junman so'n man ye o man menian doun da yi asi.

Pɔlv 'ba tu yi Kolinti ehale temon'n sie

¹² Anianman-mo, like mo man ye di ndutue'n yo le ke man nun anyunnun o non emo muonun afian, enanndie mo ti kanlanman, mo ti foun o so Nyanmian anyun'n ye ye non emo nanndili o. Nan ngele mo ye si yi ti yo man ye non emo nanndili so o, nan Nyanmian muonun yo bukali ye o. ¹³ O man ye ngan man ejole ngacile fi ye ngele man emo ke mo emo le kunga be tie'n. Min de min di ke emo 'ba tie dede be gua yi bu. ¹⁴ Kikaala die, emo nyue man yi bu ti. Nan cian mo ye Min Zozi 'ba a'n, emo 'ba li ye nwon ndutue, ye koso ye 'ba li emo nwon ndutue.

¹⁵ Ehika ati ye n vuali ke ahan min 'ba fua emo anwon maan emo di ndutue so'n fa nnyuan nun o. ¹⁶ Min nwan ahan min bo nun emo anwon elo nan m'an ho Maseduanin, nan min 'sa min nzin an, ese min bo nun emo anwon elo biekun. Yi die anin emo gua min atin maan min ko Zude man nun. ¹⁷ Atin mo m gbeli nun anin. Kemo m'an han ke min 'ba nian emo aboso mo n goli man'n, anin o kele ke min nwan nun ti nnyuan nnyuan o? Anaan like mo n go se ke min 'yo'n, min kaci min nwan ke man nun anun menian'n-mo yo yi nun o?

¹⁸ Se o ti ananhale ke Nyanmian ti foun an, like mo n go han ke min 'yo'n, min yo. Like mo n go han ke min nyo man'n min nyo man. ¹⁹ O sanlin ke Nyanmian Awa Zozi Kilisi mo min non Silasi non Timote ye wali hanlin yi nwon ejole'n ye heleli emo'n, o ti man swanlan mo kan ejole a, anin ese o'a kaci yi nwan o. ²⁰ Afi anohoba'n kwalaa mo Nyanmian boli mo o 'kpin so'n, o fi Zozi Kilisi. Zozi Kilisi dunman nun ye ke kan amin ye wula Nyanmian anunminnyanmon o. ²¹ Nyanmian muonun ye o'a fa yi Wawe Nwanzan-nwanzan'n mo wo ye nun'n o'a man ye maan ye dedi'n mo ye le yi wo Kilisi anun'n tin o. ²² Nyanmian a sie ye nzole, o'a fa Wawe Nwanzan-nwanzan'n o'a wula ye ahonlin nun anun o'a hele ke ye ti yi menian.

²³ Ehi, Nyanmian Kpili di min adanzie. Se min di ato a, o hun min. Min ngulo man ke min bo emo alva, yi ti yo man m'an ngo man emo aboso efua nun o. ²⁴ Ye ngulo man ke ye fa dedi'n ye tinndin emo nan emo a le a li. O sanlin ke emo dedi'n ti kungun kpa. Nan ke o ko yo nan emo a nyan salie'n, yi ti ye ye kulo ke ye non emo di junman o.

2

¹ Min ngulo man ke min bo emo alva kon, yi ti yo man m'an nza man min nzin emo anwon elo nun o. ² O sanlin ke emo ye be cici min lva o. Nan se min bo emo alva a, anin nwan menian die-mo biekun ye be 'cici min lva o? ³ Like ati mo man n geleli emo ke o fata ke min kele'n, yi bu nun anin. O sanlin ke menian mo be ye be 'cici min lva mele mo n go ju be nwon elo'n, min ngulo man ke min bo emo alva nan m'an ju emo anwon elo. Afi min si yi foun ke se min lva cici a, anin emo kwalatin koso alva a cici. ⁴ Min 'kele emo'n, o ti yale man min, ese min kunnun titi min. Min 'kele a, anin min titi min nyin emoin min sa nun. Min ngele man emo maan be lva mmo man be nwon, nan min kulo ke emo nwun yi ke ehulo'n mo min kulo emo'n ti kpili sonman.

Ete face

⁵ Se swanlan bie a bo swanlan lva a, nan min ye o'a bo min lva o. Emo kwalaa ye o'a bo be lva o. Ye ngan man maan o mmu man so, emo anun mmie-mo ye o'a bo be lva o. ⁶ Swanlan so'n nyolie nun anwon epinnian'n mo emo a pinnin yi'n, be man o li so. ⁷ Ehika ati, kikaala die, emo yaci yi nwon sa be hye yi, ese be wowula yi anwonselie. Se emo a nyo man yi so a, yi lva 'ba bo yi nwon dede yi nwon bubu yi. ⁸ Yi so ati, min sele emo ke emo yo maan o nwun yi ke emo kulo yi. ⁹ Afi, eheli'n mo n geleli emo'n, yi bu yo le ke, min nwan min 'nian se emo di ejole'n mo ngo han nun aso a. ¹⁰ Se swanlan kon yo ete, nan emo fa yi nwon sa ce yi a, min koso min fa swanlan so nun anwon sa min ce yi emo dunman nun. O sanlin ke Kilisi a fa

yé ete'n ɔ'a hye yé. ¹¹ Mɪn yɔ́ yí sɔ́ nán *Satan a nvo man yé sv. ɔ́ sanlɪn kɛ ye sɪ m'ɔ́ wɔ́ yí ti anun'n.

Pɔlv 'ba kpɔnnɛ Titɪ

¹² Ehi, mɛlɛ mɔ́ n gɔ́lɪ Tolowasɪ kɛ mɪn 'kɔ́ a bɔ́ Kilisi anwɔ́n Ejɔ́lɛkpa'n, yé Mɪn dunman nun, n nyanlɪn junman nɪn anwɔ́n atɪn kanlanman. Nan kɔ́sv n juli ɛbɛlɛ mɔ́ m'an ndv man yé nianman Titɪ'n, mɪn ti anun sɛcɛlɪ mɪn kpa. ¹³ Ehi ka ati, n gɔ́ halɪ ɛbɛlɛ anianman'n-mɔ́ yê n gɔ́lɪ Masedvɔ́nɪn mɔ́n nun ɔ́.

Zozi man ye di kunnunmun

¹⁴ Nan bɛ mán ye lá Nyanmɪan asɪ, ɔ́ sanlɪn kɛ kemɔ́ ye nɔ́n Zozi a yɔ́ kɔ́n'n, cɪan daa ɔ́ man ye di kunnunmun. Lɪka biala, ɔ́ nanndɪ yé sv ɔ́ man menian'n-mɔ́ nwun Kilisi kɛ anatɪlɪ mɔ́ yí fanlan'n fa lɪka kvɔ́laatin ɔ́. ¹⁵ Yé ti kɛ anatɪlɪ fanlan mɔ́ Kilisi a fa a man Nyanmɪan ɔ́. Ye wɔ́ ɛbɛlɛ ye man bɛ mɔ́ bɛ nanndɪ ngvɔ́n ele atɪn nɪn asv'n, ɔ́ nɔ́n bɛ kɔ́sv mɔ́ b'a sɪn eminlian atɪn nɪn asv'n. ¹⁶ Nan bɛ mɔ́ bɛ lɛ minlin'n, ɔ́ ti ewue nvan m'ɔ́ kun svɔ́nlan y'ɔ́ lɛ wɔ́lv bɛ ɔ́. Bɛ mɔ́ bɛ kɔ́sv bɛ nanndɪ ngvɔ́n ele atɪn nɪn asv'n, like fanlan m'ɔ́ man bɛ nyan ngvɔ́n, y'ɔ́ lɛ wɔ́lv bɛ ɔ́. Nwan y'ɔ́ kvɔ́la sɔ́ junman'n di ɔ́? ¹⁷ Ye ti man kɛ menian nga'n-mɔ́ mɔ́ bɛ fa Nyanmɪan Anvɔ́n Ejɔ́lɛ'n bɛ kpɔ́nnɛ bɛ esika'n. Nan yé dɪɛ, kemɔ́ Nyanmɪan yê ɔ́'a svɔ́n yé'n, ye kan yí Nvɔ́n Ejɔ́lɛ nɪn ananhɔ́lɛ nun wɔ́ yí nyunnun kɛ Kilisi ngvɔ́n-mɔ́ kan yí'n.

3

¹ Asv ɛhi ka kvɔ́laa kele kɛ ye lɛ tu yé nwɔ́n biekun ɔ́? Cɛcɛ! Asv ye kpɔ́nnɛ kɛ asɔ́nɪn ɛhɪnlɪn-mɔ́ hɛlɛ yé ti kalata bɛ fá bɛ nwán ɛmɔ́ kɛ ye ti menin kpa, anaan ye bɪsa ɛmɔ́ kɛ bɛ hɛlɛ yé ti kalata sɔ́'n bɛ nwán asɔ́nɪn ɛhɪnlɪn-mɔ́ kɛ mmie-mɔ́ yɔ́ yí nun ɔ́? ² Yé ti kalata'n mɔ́ b'a hɛlɛ'n y'ɔ́ lɛ ɛmɔ́. B'a hɛlɛ wɔ́ yé ahɔ́nɪn nɪn anun. Menian'n-mɔ́ kvɔ́laa kvɔ́la kɛ bɛ nwun yí, ɛsɛ bɛ kvɔ́la yí kɪnnga. ³ Bɛ nwun yí yuein kɛ ɛmɔ́ ti kɛ kalata mɔ́ Kilisi nanndɪ yé sv ɔ́'a hɛlɛ ɔ́. Bɛ lɛ man lankɪlɪ yê b'a hɛlɛ ɔ́, nan bɛ lɛ Tɪasɪfɔ́ɛ Nyanmɪan Wawɛ'n. ɛsɛ b'a ngɛlɛ man yí ɛbvɛ sv, nan b'a hɛlɛ wɔ́ kulo svɔ́nlan ahɔ́nɪn nun.

⁴ Anyɪndasvɛ'n m'ɔ́ nanndɪ Kilisi asv ye lɛ yí wɔ́ Nyanmɪan anun'n yí ti y'ɔ́ man ye lɛ kan sɔ́ ɔ́. ⁵ Yé muonun ye lɛ man anwɔ́nsele ye ngvɔ́la man like fíí yɔ́. Nan Nyanmɪan y'ɔ́ man yé anwɔ́nsele maan ye kvɔ́la ye di junman ɔ́. ⁶ Yí dein y'ɔ́ man y'a kaci nyɪhyɛ fɔ́fɔ́lɛ nɪn asv ngvɔ́la ɔ́. Nyɪhyɛ fɔ́fɔ́lɛ sɔ́'n, ɔ́ fi man mala'n mɔ́ b'a hɛlɛ'n, nan ɔ́ fi Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n. Mala'n mɔ́ b'a hɛlɛ'n man svɔ́nlan ati ka nun, nan Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n dɪɛ, ɔ́ man bɛ nyan ngvɔ́n.

⁷ Ehi, *Moyizɪ junman'n m'ɔ́ lili maan ye nyanlɪn *mala'n, anɪn anunminnyanmɔ́n wɔ́ nun. Mala sɔ́'n mɔ́ b'a hɛlɛ yí ɛbvɛ'n mɔ́ b'a se yí kɛ tabvɔ́ nɪn asv'n cɔ́vɪn menian kɔ́ ewue nun. Anyunminnyanmɔ́n'n mɔ́ Moyizɪ nyanlɪn yí'n, ɔ́ man Izalayɛ amma'n-mɔ́ ngvɔ́la man Moyizɪ anyunnun nɪan, ɔ́ sanlɪn kɛ anɪn yí nyɪn nɪn anun ta. Nan kɔ́sv anunminnyanmɔ́n sɔ́ nɪn abɔ́sv nɛ man. ⁸ Sɛ anunminnyanmɔ́n svɔ́a fitɛlɪ mala'n mɔ́ yí junman'n kun svɔ́nlan nɪn anun an, anunminnyanmɔ́n m'ɔ́ wɔ́ Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n junman'n m'ɔ́ di nɪn anun'n ti kpɪli sɔ́nman tala sv! ⁹ Sɛ anunminnyanmɔ́n fitɛlɪ mala'n junman'n m'ɔ́ cɔ́vɪn menian kɔ́ ewue nun nɪn anun an, anunminnyanmɔ́n m'ɔ́ wɔ́ Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n junman'n m'ɔ́ man menian'n-mɔ́ kaci sɛsɛfɔ́vɛ wɔ́ Nyanmɪan anyunnun'n ti kpɪli sɔ́nman tala sv! ¹⁰ Sɛ ye fa daba anunminnyanmɔ́n'n ye tv ɛnɛ dɪɛ nɪn anwɔ́n an, ye kvɔ́la bɔ́bɔ́ ye kan kɛ daba dɪɛ'n nɛjinlan man ɛnɛ dɪɛ nɪn anwɔ́n fíí. ¹¹ Nan sɛ like mɔ́ yí bɔ́sv a nɛ man'n nyanlɪn anunminnyanmɔ́n an, anunminnyanmɔ́n mɔ́ like m'ɔ́ lɛ man ayuelɛ'n lɛ yí'n, ɔ́ ti kpɪli sɔ́nman tala sv.

¹² Kemɔ́ afɪ ye lɛ anyɪndasvɛ svɔ́a'n, yí ti y'ɔ́ man ye lɛ nzusuguasv ɔ́. ¹³ Yé dɪɛ, ye ti man kɛ Moyizɪ mɔ́ anunminnyanmɔ́n'n m'ɔ́ kpɛ nun sɪn m'ɔ́ man yí nyɪn nɪn anun ta nɪn ati, ɔ́ munndun yí ti ɛtanlan nán Izalayɛ amma'n-mɔ́ a nnwun man yí nyunnun. ¹⁴ Nan kɔ́sv Izalayɛ amma'n-mɔ́ ndɪ man ejɔ́lɛ bv. ɔ́ man ɛnɛ, sɛ bɛ yia nán bɛ 'kɪnnga daba nyɪhyɛ

kalata nin an, be munndun bé ti etanlan. Nan sɔanlan m'ɔ non Kilisi be kɔ yɔ kun'n, yí diɛ, ɔ mmunndun man yí ti. ¹⁵ Enɛ non enɛ, be 'kunnga Moyizɪ mala kalata'n-mɔ a, be ti ke menian mɔ b'a hyɪ bé ajɔnlɪn ɔ. ¹⁶ Nan ke Ehɛle Ejɔle'n kele'n, sɛ sɔanlan kun kaci yí nyɪn yé Mɪn anwɔn elɔ, ɔ fa yí nwɔn man yê Mɪn a, yé Mɪn yɪ etanlan'n m'ɔ munndun sɔanlan sɔ nin ati'n, ɔ man ɔ ti yí ejɔle nin abɔ. ¹⁷ Yé Mɪn mɔ ye le kan yí nwɔn ejɔle ewa'n y'ɔ le Wawe'n. Lɪka kɔsɔ mɔ yé Mɪn Wawe'n wɔ'n, fanwɔndi wɔ ebɛle. ¹⁸ Yé kwalaa mɔ b'a yɪ etanlan'n mɔ munndun yé ti'n, be nwun yé Mɪn anunminnyanmɔn'n yé nwɔn. ɔ sanlɪn ke ye le kaci ye non yé Mɪn ye yɔ kun. ɔ 'wula yé anunminnyanmɔn anɪn ɔ 'wula. Junman'n mɔ yé Mɪn Wawe'n di nin anɪn.

4

Yé anwɔnsele'n fi Nyanmɪan elɔ

¹ Ehɪka ati, kemɔ Nyanmɪan a nwun yé nwɔn anwunnvoe, ɔ'a fa junman sɔ'n ɔ'a wula yé sa nun, ye le nun anwɔnsele. ² Nyɔliɛ'n mɔ be yɔ yí nɔɪalɛ nun ɔ non anyunnguaste ninngɛ'n-mɔ, y'a yaci y'a gua. Ye nnaka man menian'n-mɔ, esɛ ye ngaci man Nyanmɪan Anɔan Ejɔle'n. Ye kan Nyanmɪan Anɔan Ejɔle'n yuein, ye man menian'n-mɔ nwun yí ke ye kpɪn ye ti yí'n wɔ Nyanmɪan anyunnun. ³ Nan sɛ Ejɔlekpa'n mɔ ye bɔ ye kele menian'n-mɔ ti man yuein an, anɪn ɔ ti man yuein man bé mɔ be le minlin'n-mɔ. ⁴ Bɛ nne man Ejɔlekpa'n be nni man, ɔ sanlɪn ke Abɔnsanmɔn m'ɔ ti mân ehɪ anun mɪnlɪan nin a hyɪ bé ajɔnlɪn'n. ɔ man be nnwun man Ejɔlekpa nun anun anunminnyanmɔn'n m'ɔ ti ke kanlannɛ'n m'ɔ fi Kilisi m'ɔ ti Nyanmɪan nɔnɪnnɪn'n. ⁵ Nán yé muonun yé nwɔn ejɔle yê ye kan ɔ. Nan Zozi Kilisi m'ɔ ti Mɪnlɪan nin anwɔn ejɔle yê ye bɔ ye kele menian'n-mɔ ɔ. Zozi dunman nun ye kan ke ye ti emɔ ngɔa. ⁶ ɔ sanlɪn ke, Nyanmɪan m'ɔ hanlɪn ke: “Man kanlannɛ'n tá wɔ awosin nin afian!” Nyanmɪan kɔnmgbɔ'n y'ɔ le man kanlannɛ'n ta wɔ yé ahɔnlɪn'n-mɔ anun ɔ. Kanlannɛ sɔ'n man ye nwun yí ke Nyanmɪan anunminnyanmɔn'n le ta wɔ Kilisi anyɪn nin anun.

⁷ Nan yé mɔ b'a fa wawe nun anwɔndɛ sɔ'n b'a wula yé sa nun'n, ye ti ke bua. ɔ ti sɔ maan be nwun yí yuein ke tunmin kpili sɔ'n fi man yé elɔ, nan ɔ fi Nyanmɪan elɔ. ⁸ Ye wɔ emian ngacile dɔɔn anun, nan kɔsɔ ye telɪ man. Ye wɔ alɔabɔ nun nan kɔsɔ yé nwɔn bubuli man yé. ⁹ Bɛ kele yé ahɔlɔwa, nan kɔsɔ Nyanmɪan jin yé nzin. B'a fin yé asɪ, nan kɔsɔ be bɔli man yé bɔsɔ. ¹⁰ Kemɔ be heleli Zozi ahɔlɔwa be hunlin yí'n, yí sɔ ati yê be kele yé ahɔlɔwa cɪan daa, nan yí ngɔan'n kɔsɔ a wɔlɔ yé nun ɔ man yé anwɔnsele. ¹¹ Yé asɪtanlan nin anun, cɪan daa ewue fɔfɔan yé ɔ fi Zozi mɔ ye sɔ yí'n dunman nun, nan Zozi ngɔan nin a wɔlɔ yé ewue anwɔnnaan nin anun ɔ man yé anwɔnsele. ¹² Yí sɔ ati, yé diɛ, ewue fɔfɔan yé, nan emɔ diɛ, emɔ le ngɔan.

¹³ B'a hele wɔ Ehɛle Ejɔle nin anun ke: “N nelɪ n nili, yí ti y'ɔ man n ganlɪn ɔ.” Yê kɔsɔ ɔ nanndɪ dedi kɔnmgbɔ'n mɔ ye le yí nin asɔ, yí ti y'ɔ man ye kan ɔ. ¹⁴ Ye sɪ yí fɔún ke Nyanmɪan m'ɔ manlɪn yé Mɪn Zozi fi ewue nun tinngelɪ'n, ɔ 'ba man yé kɔsɔ ye fi ewue nun ye tinngɛ ye non emɔ ye fite yí nyunnun. ¹⁵ Emɔ dunman nun ati yê ye le nwun yalɛ ehɪ maan Nyanmɪan nwun menian dɔɔn anwɔn anwunnvoe, be da yí asɪ be wula yí anunminnyanmɔn.

Ye tánlan wɔ dedi nin anun

¹⁶ Ehɪka ati, yé nwɔn mmubu man yé. Sɛ bɔbɔ yé sɔanlan baka'n sɛcɪ a, yé wawe'n kaci fɔfɔle cɪan daa. ¹⁷ Yalɛ kaan ehɪ mɔ ye le nwun yí enɛ mɔ ɔ 'ba sɪn'n, ɔ 'man ye nyan anunminnyanmɔn m'ɔ le man ayuelɛ. Anunminnyanmɔn sɔ'n kpili m'ɔ ti'n, ɔ tala efɛ ehɪ mɔ ye le fɛ'n. ¹⁸ ɔ sanlɪn ke nán ninngɛ mɔ be nwun yí bé nyɪnsɔ'n yê yé ti wɔ sɔ ɔ, nan nunhan mɔ be nnwun man yí bé nyɪnsɔ'n, mɔ b'a fa b'a sie yé nyanmɪansɔ elɔ'n yê yé ti wɔ sɔ ɔ. Afɪ ninngɛ'n mɔ be nwun yí bé nyɪnsɔ'n, bé bɔsɔ nje man. Nan nunhan mɔ be nnwun man yí bé nyɪnsɔ'n, ɔ le man esɛcɛ. Bɛ wɔ ebɛle cɪan daa.

5

¹ Ehi, ye si yí fóón ke yé nwonnaan ehi m'ò ti ke asi ewa sua'n, se ò seci bábò a, Nyanmian a sesie sua anwunno elò ò'a man yé. Ò ti sua mọ yí muonun ò'a si, m'ò nzeci man lé ò. ² Anwonnaan ehi mọ ye le yí'n le man ye kpínlín. Ò sanlín ke ye kulo ke yé sa kan anwunno elò sua di'e'n. ³ Afi, mele mọ ye 'wòlò sua sọ nín anun'n, ye 'nyan anwonnaan fufòle. ⁴ Ò ti ananhòle, mele mọ ye te le asie nín asu ewa anwonnaan'n, ye le ekpínlian ke sọanlan mọ ninngé le bu yí kọmún ò. Nán ke ye kpònnde ke ye yaci asi ewa anwonnaan'n mọ ye le yí'n ye tó ò, nan ye kulo ke ye nyan nyanmiansu di'e'n. Yí di'e anín ngwan anwonnaan'n di kunnunmun ewue anwonnaan nín asu. ⁵ Nyanmian muonun y'ò heleli yé ke cian bie ye 'ba kaci sò ò. Ese yí yê ò'a fa yí Wawe'n m'ò di ninngé sò'n-mọ anun ajinlanmun'n ò'a man yé ò.

⁶ Ehika ati, ye le anwónsele cian daa. Ye si ke kemọ ye te le anwonnaan ehi'n, ye wọ yé Mìn awulo nín anwón mọa. ⁷ Yé nnwun man yí, nan kọsọ ye nanndi wọ dedi nun. ⁸ Ye le anwónsele kpa ese ye kulo ke ye yaci anwonnaan ehi ye tó, nán ye tanlan wọ yé Mìn anwón ebele. ⁹ Ehika ati, m'ò wọ yé ajúnlín nun'n y'ò le ke se ye te le anwonnaan ehi o, se ye yaci anwonnaan ehi ye tó o, like m'ò sọ yé Mìn anyún'n y'ò di ke ye kpònnde ò. ¹⁰ Afi yé kwalaa ye 'ba fite Kilisi anyunnun ò bua yé nde'e. Sọanlan kón biala junman'n m'ò nanndi asie nín asu ewa m'ò lili'n, ò 'nyan yí nwón ahatua.

Kilisi a sesie yé nvn Nyanmian yé afian

¹¹ Yé nyín sọ Nyanmian kpa. Yí sọ ati yê ye di Nyanmian junman'n sele kpa ye man menian de Zozi di ò. Nyanmian si yé kpa bókòò, yê mìn de mìn di ke emọ kọsọ akunnun elò emọ si mìn. ¹² Yé muonun ye nva man yé nwón ye ngele man emọ kón. Nan ye le man atún maan emọ di yé nwón fe. Yí di'e, anín bé mọ anwonnaan sọ like'n mọ be nwun yí'n yê be fa be tu be nwan nun, nan nán nunhan'n m'ò wọ bé ahúnlín nín anun'n, anín emọ nyan atún be totua bé sọ. ¹³ Se menian mmie-mọ kan ke yé ti nnón man ebele a, ò ti Nyanmian ejòle. Se kọsọ be kan ke yé ti wọ ebele a, anín yé ti wọ ebele man emọ. ¹⁴ Afi ehulo'n mọ Kilisi kulo yé'n ti kpili sọnman. Kemọ ye si ke Kilisi a wu yé kwalaa yé dunman nun'n, ò ti ke yé kwalaa y'a wu. ¹⁵ Kilisi a wu a man menian'n-mọ kwalaaatin maan bé mọ be ti asi'n nni man be ti anwón kón, nan be bu bé mân'n be man sọanlan'n mọ bé dunman nun ò'a wu ò'a tinngé'n.

¹⁶ Ehika ati, ò fi ene, ye mmua man sọanlan fí anwonnaan sọ nde'e kón. Se bábò daba ye bualí Kilisi anwonnaan sọ nde'e a, sian di'e, ò ti man sọ kón. ¹⁷ Ò sanlín ke se sọanlan kón nón Kilisi be yò kón an, anín ò'a kaci abòdi'e fufòle. Yí abalabò daba nín abu a gua. Ò'a bọ abalabò fufòle abu. ¹⁸ Ehi kwalaa fi Nyanmian mọ ò'a nanndi Kilisi sọ ò'a sesie yé nvn yí yé afian'n. Ese ò'a fa menian nvn yí afian esesie junman'n ò'a wula yé sa nun. ¹⁹ Ò sanlín ke Nyanmian nanndi Kilisi sọ, ò sesielí yí muonun ò nón menian'n-mọ kwalaa afian, ò'a nnian man bé ete'n mọ be yòlì nín anwón. Afian esesie junman sò'n, ò'a fa ò'a wula yé nwan ke ye hán yí nwón ejòle ye héle menian'n-mọ.

²⁰ Ehika ati, ejòle'n mọ ye kan'n, Kilisi muonun yê ò'a sọan yé ke yí mmọfue maan ye kan ò. Ò ti ke Nyanmian muonun nanndi yé sọ y'ò le kan ejòle sò'n kele emọ ò. Ye 'sele emọ kpa ke, Kilisi dunman nun, emọ mán be nón Nyanmian bé afian sé! ²¹ Kilisi mọ ò'a nyọ man ete fí'n, yé dunman nun, Nyanmian a fa yé ete'n-mọ kwalaa a sọa yí, ò'a man Kilisi a yò etefue nán y'a huala y'a kaci sese'fue wọ Nyanmian anyunnun.

6

¹ Ehika ati, yé mọ ye di Nyanmian junman'n, ye le sele emọ kpa ke anwunnvoe'n mọ Nyanmian a nwun emọ'n, nán be man yí anwunnvoe enwuan sò'n yò mgban. ² Eहेle Ejòle nín anun, Nyanmian nwan:

Mọ mele kpa'n juli'n,

n diehí wó sunfèlè'n.

Mọ bé ti ele cian'n juli'n,

m malı n nelı wó ti.

Emo nıan, mele kpa'n m'ó di ke emo so Nyanmian nun'n yê ye wo nun ewa ene nun o. Bé ti ele cian'n, y'ó le ene.

³ Ye ngulo man ke swanlan fíi kan ye junman nun anwon ejole ete. Ehika ati, ye nyo man like fíi m'ó kuala ke o twnndwn swanlan aja nun o. ⁴ Nan like biala anun, ye man be nwun yí ke ye ti Nyanmian ngwa. Yale nun o, ehian nun o, ahunnun ndıtie nun o, ye si abotale kpa. ⁵ Be bilali ye dede be toli ye fiadi. Menian'n-mo jasoli ye komin anun, ye lili junman sele kpa. Y'a nnyan man atın y'a nna man ese ye bualı ye lali. ⁶ Ye si like m'ó ti ananhole'n, ye si abotale, ye ti anun ti kpa, ese Wawe Nwanzan-nwanzan'n man ye kulo ehınlın-mo ananhole nun. ⁷ Ese Nyanmian tunmin nun, ye bo ananhole Ejolekpa'n ye kele menian'n-mo. Sese eyole'n y'ó ti ye kvan ninnge mo ye fa ye kwn ese ye fa ye sisa ye nwun o. ⁸ Cian bie a, be wula ye anunminnyanmwn, cian bie kusv a, be gua ye nyunnun asi. Cian bie a, be kan ye nwun ejole ete, cian bie kusv a, be kan ye nwun ejole kpa. Be bu ye ke ye ti atofwe, nan kusv ananhole ye ye kan o. ⁹ Be yo ke be nzi man ye, kusv anın be kwalaa be si ye kpa. Be bu ke y'a wu a yue, nan kusv, ye te ti asi. Be kele ye ahulowa kpa, nan kusv be ngun man ye. ¹⁰ Be bo ye lva nan kusv ye di fe cian daa. Ye ti ehianfwe, nan kusv ye man menian dwn nyan be nwun. Be bu ke ye le man like fíi nan kusv ye le ninnge'n kwalaaatin.

¹¹ Anianman Kolinti amma, y'a han ejole'n kwalaa yuein y'a hele emo. Y'a hulo emo kpili swanlan. ¹² Y'a yi ye kunnun y'a hele emo maan emo a nwun yí ke ye kulo emo, nan emo lili ye b'a ngulo man ye o. ¹³ Ehika ati, kemó emo ti ke min mma'n, mun kan min kele emo ke emo fá ye be wula be kunnun, emo hulo ye kpa ke ye kulo emo'n.

Nán be non bé mo be nne man Kilisi

be nni man'n tu nun

¹⁴ Bé mo be nne man Kilisi be nni man'n, emo non be n'ó tu nun. Be ti man menian m'ó fata ke emo non be tu nun o. Asu sese eyole'n o non ete eyole'n ti kwn o? Anaan awosin'n non jawe'n ti kwn o? ¹⁵ Asu Kilisi kuala ke o non Abansanmwn be nwan se be nwun o? Swanlan m'ó de Kilisi di'n, o non m'ó nne man Kilisi nni man'n, asu be ajonlın kuala ke o yo kwn o? ¹⁶ Asu Nyanmian asonın sua'n non amwan'n-mo di anwannze o? Afi ye ti Tiasfwe Nyanmian nun asonın sua ke yí muonun o fa kan'n. Yí nwan:

Mın 'tanlan bé afian, mın non bé ye san nun,

mın 'kaci bé Nyanmian,

bé kusv be 'kaci mın menian.

¹⁷ *Ehika ati, ye Mın le kan ke:*

Emo jásv bé nwun ebele,

nán be fa bé nwun be mantan bé.

Nán be fa bé sa be kan like m'ó ti efian fíi,

nan mın kusv mın 'de emo.

¹⁸ *Mın 'kaci emo asi*

yê emo kusv 'kaci mın mma

mmelenzua non mmalasua.

Yé Mın m'ó ti Tunminfwe Nyanmian Kpili'n, ejole m'ó le kan nun anın.

7

¹ Ehulo mma, kemó ye ti ye Nyanmian a bo anohuba so'n-mo'n, ye yáci like biala mo ye yo a, o gua anwonnaan'n non wawe nun anwon efian'n ye gúa. Nán ye súlo Nyanmian ye bó mandinlın kpa ye tánlan wo anwontie nun.

Polv fe elie'n

² Emo fá ye be wula be kunnun! O sanlın ke y'a nni swanlan fíi anwon ejole ete, y'a mman man swanlan fíi a ndo man ete nun, ese y'a nzisi swanlan fíi. ³ Nán ke mun kan so mun bu emo fwo o. Nan n nili mwa n zeli ke emo anwon cian ye swanlan. Yí ti, se emo 'cın o, se emo

'wu o, ye nun emo. ⁴ Min si emo ati anun kpa, ese mun di emo anwon fe kpa. Ye yale biala anun, min lba cicu min nwon kpa mun di fe maan o bu su.

⁵ Afi mo ye holi juli Masedwanun man nun elo'n, y'a nnyan man alaje sin kaan sua. Ye 'kaci ewa, efe, ye 'sin ewa, efe. Mmie-mo nun ye la manzwan su, ye kunnun titi ye. ⁶ Nan Nyanmian m'o cicu alvabofve lba'n, o manlin Titi ewale'n cicu ye lba. ⁷ Ese nan ke Titi ewale nun ala y'o cicu ye lba o, nan o'a han o'a hele ye ke emo alba do min sonman, emo di min nwon yale, ese emo kulo ke be buka min. Ejole so nun a man fe elie a hun min kpili kpa.

⁸ Se babo kalata'n mo n gelesi emo nun a bo emo alba a, mun nni man yi nwon yale. Se babo n nili yi nwon yale mele mo n nwunlin ke min kalata nun a bo emo alba'n, ⁹ dæ ehika asu, mun di yi nwon fe, nan emo alba mo o'a bo nun ati o, nan emo abalabo'n mo emo kaci yi nun ati o. Emo alvabo so nun anun, emo a kaci be nzin b'a si ete'n b'a ya mo Nyanmian kulo. O man mo ye yoli nun a nyo man emo ete. ¹⁰ O sanlin ke alvabo'n m'o fi Nyanmian elo'n, o man swanlan nwun yi ete'n o yaci gua o fa yi nwon man Nyanmian o nyan ngwan. Alvabo so'n die, o man be nni man yale mgban. Nan man nun anun alvabo die'n, o man be wu. ¹¹ Alvabo'n mo Nyanmian man o hanlin emo'n, emo nian junman mo o'a li wo emo asitanlan nun anun'n! Junman kpili kpa o! O sanlin ke emo a nwun be anyunnunguasie'n, emo a sulo yi nzin, emo a to be nwan asi. Emo alba a lo min sonman be kulo ke be nwun min nwon. Emo anwon le jue be kulo ke be pinnin swanlan'n m'o yoli nyolie ete'n sele kpa. Emo a hele maan b'a nwun yi wo emo abalabo'n kwalaa anun ke nyolie ete so'n, emo anwon nun man nun.

¹² Ehika, se m'an hele emo a, nan swanlan'n m'o yoli ete so'n, anaan swanlan'n mo be yoli yi ete nun ati o. Nan mun kulo ke emo afian elo, ye nwon'n m'o cian emo o nun ehulo mo emo kulo ye'n, emo kele yi yuein wo Nyanmian anyunnun. Yi ti ye n gelesi emo o. ¹³ Nan mo emo a ya'n, o'a man ye lba a cicu ye nwon. Ye lba cicu ye nwon, nan mo anianman Titi fi emo elo o wali'n, ke emo kwalaa kpulin soli yi nun'n, o'a man fe elie kpili kpa biekun a hun ye. ¹⁴ Afi, n vali emo n duli min nwan nun n gelesi Titi, ye emo kusu a man anyunnunguasie a ngan man min. Nan kem o cian daa ananhole ye ye kan ye kele emo'n, min nwan nun etue mo n duli n gelesi Titi wo emo dunman nun'n, yi kusu o'a nwun yi ananhole. ¹⁵ Yi muonun, se yi ti kpun anyunzo kpili'n mo emo manlin yi nun asu, o nun ke emo kpulin be le anwonwosve nun esulo be soli yi nun'n, emo anwon fe die mo o di'n, o tala su. ¹⁶ M'an li fe ke like kwalaa anun, min kwalaa ke min susu min ti min gua emo asu.

8

Emo man be sa lu

¹ Anianman-mo, junman mo Nyanmian Kpili lili wo Masedwanun man nun asonun'n-mo anun'n, ye kulo ke ye kan ye kele emo. ² Yale m'o hanlin elo asonun mma'n-mo'n, o ti man nzemunde. Nan kusu be nyanlin fe elie kpili kpa be ehian kpili nun anun, be manlin be sa loli o boli su. ³ Ananhole ti kpa, be yoli be kunnun, mo be kwalaa yi man'n, be manlin. Be manlin dede o talali su. ⁴ Be selesi ye be botoli ye kpa ke be 'titi esika maan be fa ko buka Nyanmian menian'n-mo mo be wo Zude man nun anun'n. ⁵ Be yoli m'o tala mo ye jonlinlin'n. Afi, be lili mua be falu be nwon be manlin ye Min. Nan afi, o nanndi Nyanmian ehulo nun asu, b'a fa be nwon b'a man ye kusu. ⁶ Ehika ati, ahunnunye junman'n mo Titi bali yi bu emo afian elo'n, y'a sele yi ke o ho tu emo o li junman so'n gua yi bu. ⁷ Emo a nyan be nwon wo ninnge'n kwalaa anun. O sanlin ke emo le dedi, emo si Nyanmian ninnge'n-mo, emo si jujo, emo le anwonndeke wo like biala anun, ese emo kulo ye kpa. O man ahunnunye eyole ehi anun, emo man be nwun emo.

⁸ Nan ke mun tinndin emo ke emo yo o. Nan mun kan ehunlin-mo anwonndeke die nun anwon ejole mun kele emo maan emo nwun yi ke emo ehulo'n kpun ti yi'n. ⁹ O sanlin ke emo si anwunvove'n mo ye Min Zozi Kilisi nwunlin ye'n. Yi mo anun o ti anyanbenwon swanlan'n, emo dunman nun, o yoli yi nwon ehianfve o'a man emo a nyan be nwon.

¹⁰ Mɪn diɛ mɔ m'an jɔnlɪn mɔ mɪn kan mɪn kele ɛmɔ'n y'ɔ le kɛ, junman'n mɔ afuɛ ɛhɪnlɪn ɛmɔ bɔli yɪ bu'n, ɛmɔ mán bɛ sa tɔa yɪ. ɔ sanlɪn kɛ ɛmɔ yê ɛmɔ lili mɔa bɛ bɔli yɪ bu ɔ, ɛsɛ ɛmɔ yê ɛmɔ sili bɛ hue kɛ bɛ 'di ɔ. ¹¹ Yɪ ti, kɪkaala diɛ, ɛmɔ mán bɛ sa tɔa yɪ bɛ lí bɛ mán ɔ yúe. ɛmɔ nían mɔ bɛ sa tu'n, bɛ nyán anwɔnndɛlɛ bɛ lí junman sɔ'n kɛ ɛmɔ sili bɛ hue kɛ bɛ 'di'n. ¹² ɔ sanlɪn kɛ like mɔ bɛ yɪ bɛ kunnun bɛ man'n, sɛ bɔbɔ ɔ tɪ kaan sɛ, Nyanmɪan di yɪ nɔwɔn fɛ ɔ sɔ nun kanlanman. ɔ nze man sɔanlan kɛ like m'ɔ le man yɪ'n, ɔ fá mán yɪ.

¹³ B'a nze man kɛ ɛmɔ fá bɛ nɔwɔn ninngɛ'n-mɔ kwalaa bɛ mán menian nán ɛmɔ lí ehian, nan ɛmɔ yɔ maan bɛ ninngɛ'n-mɔ kwalaa lí sɔ kpɛ-kpɛ. ¹⁴ Kɪkaala ɛmɔ le ninngɛ dɔwɔn, ɔ sɛ kɛ ɛmɔ fá bie bɛ bɔa bɛ mɔ bɛ sa a mian'n. Yɪ diɛ, sɛ cɪan bie ɛmɔ kɔsɔ asa mian an, anɪn bɛ kwalaa bɛ tɪ ɛmɔ nyanman nun. Sɛ ɛmɔ yɔ yɪ sɔ a, anɪn yɪ kwalaa a li sɔ. ¹⁵ Afi, ɛhɛlɛ ɛjɔlɛ'n lɛ kele kɛ:

*M'ɔ hohuanlɪn dɔwɔn anɔan'n,
ɔ'a nnyan man mɔlɔsɔɛ,
yê m'ɔ hohuanlɪn kaan bie anɔan'n,
yɪ kɔsɔ ɔ mmian man like fɪ anwɔn.*

Titɪ nɔwɔn yɪ manngɔn'n-mɔ

¹⁶ Yɛ 'da Nyanmɪan Kpɪli asɪ. ɔ'a yɔ ɔ'a man ɛmɔ anwɔn ɛjɔlɛ a hian Titɪ kpa kɛ ɛmɔ anwɔn ɛjɔlɛ cɪan yɛ'n. ¹⁷ Yɛ nwan ɔ hɔ ɛmɔ anwɔn ɛlɔ. ɔ kɔ le kɔ tu nun. ɔ le anwɔnndɛlɛ kpa yɪ muonun ɔ kɔ si yɪ hue kɛ ɔ 'kɔ ɛmɔ anwɔn ɛlɔ. ¹⁸ Yɛ lɛ sɔan yɪ nɔwɔn anianman kɔn. Anianman sɔ'n, ɛjɔlɛkpa junman'n m'ɔ di'n dunman nun, asɔnɪn mma'n-mɔ kwalaaɪn yɪ yɪ ayɛ. ¹⁹ ɔ tɪ sɔanlan mɔ asɔnɪn'n-mɔ kwalaaɪn a yɪ yɪ kɛ yɛ atɪn etue nɪn anɪn, ɔ hɔ sɔman yɛ. ɔ mán yɛ fá ahunnunye like sɔ'n yɛ hɔ wúla yɛ Mɪn anɪnminnyanmɔn maan bɛ nwún yɪ kɛ yɛ kulo kɛ yɛ bɔka ɛhɪnlɪn-mɔ. ²⁰ Yɛ lɛ yɔ sɔ, nán sɔanlan fɪ a ngan man yɛ nɔwɔn ɛjɔlɛ ɛtɛ wɔ esika kpɪli sɔ'n mɔ b'a fa b'a man yɛ kɛ yɛ fá yɛ hɔ nɪn anwɔn. ²¹ Nyanmɪan nɔwɔn menian'n-mɔ anyunnun, like m'ɔ tɪ kpa'n yê yɛ bɔ mɔndɪnlɪn yɛ yɔ ɔ.

²² Yɛ lɛ sɔan bɛ nɔwɔn yɛ nianman'n. Atɪn ngacɪlɛ dɔwɔn asɔ, y'a sɔ yɪ y'a nɪan. Y'a nwun yɪ kɛ ɔ tɪ sɔanlan mɔ cɪan daa ɔ le anwɔnndɛlɛ ɔ. Nan sɪan anwɔnndɛlɛ'n m'ɔ le yɪ'n, ɔ bu sɔ. Afi, ɔ de ɛmɔ di kpɪli sɔnman. ²³ Titɪ diɛ, ɔ tɪ mɪn manngɔn. Mɪn nɔwɔn yɪ y'ɔ di junman yɛ man ɛmɔ ɔ. Nan anianman ɛhɪnlɪn-mɔ mɔ bɛ lɛ kɔ a soman yɪ'n, bɛ diɛ asɔnɪn'n-mɔ yê b'a yɪ bɛ ɔ. Bɛ di junman bɛ wula Kilisi anɪnminnyanmɔn. ²⁴ Yɪ ti, ɛmɔ hɛlɛ bɛ maan bɛ nwún yɪ kɛ ɛmɔ kulo bɛ sakpa. Yɪ diɛ anɪn asɔnɪn mma'n-mɔ tɪ yɪ bu kɛ yɛ nva man ɛmɔ yɛ ndu man yɛ nɔan nun mgban.

9

Ahunnunye like'n yê Nyanmɪan kulo ɔ

¹ M'ɔ tu de mmɔa'n mɔ bɛ 'fa bɛ kɔ man Nyanmɪan menian'n-mɔ mɔ bɛ wɔ Zude mân nɪn anɪn'n, ɔ tɪ man cɪnnjɪn fɪ kɛ n gɛlɛ ɛmɔ ɛhɪ anwɔn kalata. ² ɔ sanlɪn kɛ mɪn sɪ kɛ ɛmɔ a si bɛ hue, ɔ man m'an fa ɛmɔ m'an tu mɪn nɔan nun wɔ Masedɔanɪn asɔnɪn mma'n-mɔ anyunnun. M'an han m'an hele bɛ kɛ: “Anianman'n-mɔ mɔ bɛ wɔ Akayi mân nɪn anɪn ɛlɔ'n, sunmɪn afuɛ ɛhɪnlɪn angɔnmɪn yê bɛ bɔbɔalɪ bɛ nɔwɔn bɛ siɛlɪ ɔ.” ɛmɔ anwɔnndɛlɛ'n y'ɔ wowulalɪ bɛ dɔwɔn bɛ anwɔnsɛlɛ ɔ. ³ ɛhɪka ati, mɪn sɔan anianman ɛhɪ-mɔ ɛmɔ anwɔn ɛlɔ. Yɪ diɛ anɪn, ayɛ'n mɔ y'a yɪ ɛmɔ wɔ mmɔa sɔ nɪn anwɔn nɪn a nyɔ man mgban. Nan kɛ m gbɪnlɪn n ganlɪn yɪ'n, mɪn kulo kɛ ɛmɔ bɔbɔa bɛ nɔwɔn bɛ siɛ sakpa. ⁴ Afi, sɛ ɛmɔ a mmɔbɔa man bɛ nɔwɔn b'a nzie man, nan sɛ Masedɔanɪn amma'n-mɔ b'a soman mɪn ɛmɔ anwɔn ɛlɔ a, ɔ 'yɔ anyunnunguasɛ ɔ man yɛ. Nan kɔsɔ ɛmɔ anyunnunguasɛ diɛ mɔ ɔ 'kan ɛmɔ'n 'bu sɔ. ⁵ ɛhɪka ati, m'an nɪan dede a, anɪn ɔ tɪ kpa kɛ m mán anianman ɛhɪ-mɔ lí mɔa mɪn nyunnun ɛmɔ anwɔn ɛlɔ. Yɪ diɛ anɪn, ahunnunye acɛdiɛ'n mɔ ɛmɔ hanlɪn kɛ bɛ 'man'n, anianman ɛhɪ-mɔ kokuan yɪ nɔan bɛ siɛ. Afi mɪn ngulo man kɛ mɪn tu ɛmɔ ɛlɔ a, ɔ yɔ kana. Nan mɪn kulo kɛ ɔ yɔ ahunnunye acɛdiɛ.

⁶ Emò ati káci ke sɔanlan mɔ ɔ'a nnua man dɔɔn'n, ɔ ndi man dɔɔn. Nan sɔanlan m'ɔ kɔ lua dɔɔn'n, ɔ 'ti dɔɔn. ⁷ Ehika ati, mɔ emò anun kɔn biala a fua ke ɔ 'man'n, ɔ mán. N'ɔ di yí nwɔn yalɛ, esɛ n'ɔ bu yí ke bɛ lɛ tinndin yí. Ɔ sanlɔn ke sɔanlan m'ɔ yí yí kunnun ɔ man'n yê Nyanmian kulo yí ejɔlɛ ɔ. ⁸ Afi, Nyanmian le tunmin ɔ kwalaa ke ɔ man nyila ngacile'n kwalaa kan emò. Ɔ kwalaa ke ɔ man emò nyan ninngɛ'n kwalaa mɔ cian'n cian daa. Esɛ ɔ kwalaa ke ɔ man emò nyan yí ɔ bu sɔ maan emò fa bɛ yɔ nyɔlɛ mgbakpa'n kwalaaatin ⁹ ke Ehɛlɛ Ejɔlɛ'n kan yí'n. Yí nwan:

Ɔ'a hye ninngɛ dɔɔn kpa

ɔ'a man ehianfɔɛ'n-mɔ.

Yí ahunnunye'n le man eyue.

Menian dɔɔn 'ba nwun Nyanmian anwɔn ye

¹⁰ Nyanmian m'ɔ man kulo sɔanlan like maan ɔ dua ɔ nyan alɛ di'n, ɔ 'ba fa ninngɛ'n kwalaa mɔ emò a mian yí nwɔn'n man emò, ɔ 'man ɔ fifi ɔ su mma dɔɔn kpa. Ɔ 'man emò ahunnunye'n kɔsɔ su mma dɔɔn kpa. ¹¹ Ɔ 'man emò nyan bé nwɔn mɛlɛ biala maan emò kɔsɔ yɔ ahunnunye cian daa. Ɔ nanndi yé sɔ, esika'n mɔ emò 'ba yiyi maan yɛ fa yɛ kɔ'n, bé mɔ bé sa 'ba han yí'n, bɛ 'ba la Nyanmian asɔ kpa. ¹² Ɔ sanlɔn ke like sɔ'n mɔ emò 'ba yɔ'n, nán Nyanmian menian nɔn ala y'ɔ 'ba bua bé ɔ, nan esɛ ɔ 'ba man menian dɔɔn nwun Nyanmian anwɔn ye. ¹³ Emò ahunnunye like eyɔlɛ sɔ'n 'ba man bɛ nwun yí ke emò kpɔn ti yí'n. Menian dɔɔn 'ba wula Nyanmian anunminnyanmɔn. Ɔ sanlɔn ke ahunnunye ninngɛ sɔ'n-mɔ mɔ emò 'ba fa bua bé nɔn ehɔnlɔn-mɔ kwalaaatin'n, ɔ keke ke emò de Kilisi Ejɔlɛkpa'n bɛ di bɛ man yí anyɔnnzɔ. ¹⁴ Bé kɔsɔ, bɛ 'sɛlɛ Nyanmian bɛ man emò. Bɛ 'fa emò bɛ wula bé kunnun, ɔ fi nyila dɔɔn mɔ Nyanmian a yeyila emò'n. ¹⁵ Yɛ lá Nyanmian asɔ. Ɔ sanlɔn ke acɛdiɛ'n mɔ yí muonun ɔ'a fa ɔ'a hye yé'n, bɛ nnyan man yí nwɔn sɔ!

10

Pɔlv tunmin'n

¹ Mɔn bɔbɔ mɔn Pɔlv, mɔn tɔ emò ngalɛ. Mɔn kulo ke mɔn yɔ yí betɛɛ esɛ mɔn nwun anwunnvoe ke Kilisi muonun yɔ yí'n. Nan emò anun mmie-mɔ lɛ keke ke sɛ n wɔ emò afian elɔ a, mɔn kan mɔn nwun asɔ. Kɔsɔ afi sɛ n nɔn man emò afian elɔ a, mɔn di tutule. ² Mɔn sɛlɛ emò ke nán bɛ tinndin mɔn maan mɔn keke tunmin'n mɔ n ne yí'n tɛmɔn m'ɔ m 'ba a emò elɔ'n. Ɔ sanlɔn ke sɛ mɔn ba emò elɔ a, mɔn 'ba yí mɔn tunmin'n mɔn keke bé mɔ bé nwan yɛ nanndi ke eyuadi nɔn anun menian'n. ³ Ɔ ti ananhɔlɛ ke yɛ ti kulo menian, nan kɔsɔ yɛ ngɔn man yé kɔan diɛ'n ke kulo menian'n-mɔ kpɔn kɔan yí'n. ⁴ Yé kɔan ninngɛ diɛ'n-mɔ nɔn mán ehɔ anun menian'n-mɔ diɛ'n ti man kɔn. Yé diɛ'n-mɔ ti Nyanmian kɔan ninngɛ. Bé nwɔn yɔ esulo. Bɛ fa bɛ bubu sua mgbili mgbili'n-mɔ. Yɛ fa yɛ sɛci ajɔnlɔn etɛ etɛ'n mɔ menian'n-mɔ le yí'n. ⁵ Atubɛnwɔn ninngɛ m'ɔ man menian'n-mɔ nzɔ man Nyanmian'n, yɛ fa kɔan ninngɛ sɔ'n-mɔ yɛ kan bé yɛ gua asɔ. Esɛ bé mɔ bé nyɔn nzɔ man Kilisi'n, yɛ sɔ bé ajɔnlɔn'n yɛ cɔn bé maan bɛ de yí bɛ di. ⁶ Y'a bɔbɔa yé nwɔn a yue, sɛ emò man Kilisi anyɔnnzɔ kpa bɔkɔɔ a, yɛ 'pinnin bé kwalaa mɔ bɛ mman man yí anyɔnnzɔ'n.

⁷ Emò diɛ, mɔ emò anyɔn nwun yí'n y'ɔ ti emò cɔnnjɔn ɔ. Yí ti, sɛ sɔanlan kɔn de di ke ɔ ti Kilisi diɛ a, ɔ títi ɔ nían, nán sɛ ɔ ti sɔ man yí a, anɔn ɔ nwún yí ke yé kɔsɔ yɛ ti Kilisi diɛ. ⁸ Tunmin'n mɔ yé Mɔn a fa a man mɔn'n, sɛ bɔbɔ m'an fa m'an tu mɔn nɔan nun maan ɔ'a bu sɔ a, yí nwɔn nyian ngun man mɔn. Ɔ sanlɔn ke, emò kpa eyɔlɛ ati yê yé Mɔn a fa a man yé ɔ, nan nán emò ehuan ti ɔ. ⁹ Nán ke enwonwunlan mɔ mɔn kulo ke mɔn nwonwunlan emò ati y'ɔ man mɔn keke kalata ehɔ-mɔ ɔ. ¹⁰ Afi, ɛ 'nwun ejɔlɛ mɔ menian'n-mɔ kan'n: “Pɔlv kalata'n-mɔ anun ejɔlɛ'n yɔ sɔ. Nan kɔsɔ sɛ yí muonun ɔ wɔ yé afian ewa a, ɔ ti betɛɛ, esɛ ɔ nzɔ man bagua nun jɔjɔ.” ¹¹ Bé mɔ bɛ kan sɔ'n, bɛ nwún yí ke sɛ yɛ nɔn man emò afian elɔ a, ejɔlɛ m'ɔ wɔ kalata'n mɔ yɛ kɔ hɛlɛ yɛ kɔ nwan emò nɔn anun'n, yí kɔnmgb'a'n yê sɛ yɛ ba emò afian elɔ a, yɛ 'kan ɔ.

¹² Bé mɔ be bu bé nwɔn kpa be tala bé manngɔn-mɔ'n, ye nze man ke ye nɔn bé se. Eɛe ye nva man yé nwɔn ye ndu man bé. Be ti menian mɔ bé muonun be fɔa bé nwɔn. Be fa bé nwɔn be susu bé muonun bé nwɔn. Bé ajɔnlɔn'n nza man bé. ¹³ Nan yé dɛ, ye ngulo man ke ye tu yé nɔan nun maan ɔ bu sɔ. Ɔ sanlɔn ke lika mɔ Nyanmian a hele ke ye lí junman'n ye jú'n, ebele yê ye 'di ye ju ɔ. Nyanmian kɔsɔ yê ɔ'a man atɔn maan y'a lí junman'n dede y'a ju emɔ elɔ ɔ. ¹⁴ Yí ti, ye nyɔ man maan ɔ mmɔ man sɔ. Ɔ sanlɔn ke mɔ ye hɔlɔ emɔ elɔ'n, yé dein yê ye lili mɔa ye bɔlɔ Eɔlɛkpa'n m'ɔ tu de Kilisi'n ye helelɔ emɔ ɔ. ¹⁵ Ɔ man se ye le tu yé nɔan nun an, nán sɔanlan bie junman mɔ ɔ'a lí'n yê ye 'fa ye 'tu yé nɔan nun ɔ. Nan ye le anyɔndasɔe ke emɔ dedi'n 'kɔ yí nyunnun. Yí dɛ anɔn, ye di junman nun emɔ afian elɔ maan ɔ tele kpili kpa dede ɔ kɔ ju lika mɔ Nyanmian helelɔ yé'n. ¹⁶ Yí dɛ anɔn, ye fi emɔ ebele, ye kwalaa ke ye kɔ lika fɔfɔle ye kɔ bɔ Eɔlɛkpa'n. Nan y'a nva man abie junman dɛ mɔ ɔ'a lí'n y'a ndu man yé nɔan nun. ¹⁷ B'a helelɔ wɔ Eहेले Eɔlɛ nun anɔn ke: *Sɔanlan m'ɔ kulo ke ɔ tu yí nɔan nun'n, anɔn ɔ fá like mɔ yé Mɔn a yɔ'n ɔ tú yí nɔan nun.* ¹⁸ Yí sɔ ati, ananhɔle nun, sɔanlan mɔ yí muonun ɔ fɔa yí nwɔn'n, ɔ ti man sɔanlan. Nan nunhan mɔ yé Mɔn muonun fɔa yí'n y'ɔ ti sɔanlan ɔ.

11

Pɔlv nɔn ato mmɔfɔe'n-mɔ

¹ Se bɔbɔ mɔn juɔ ke sɔanlan mɔ yí ti nnɔn man ebele a, emɔ fá yí sɔ, be jɔnlan mɔn nzin! ² Emɔ nwɔn yí ke mɔn cɔin emɔ ati nyunnunngunlan ke Nyanmian cɔin yí'n. Ɔ sanlɔn ke emɔ ti ke talua muan mɔ yí enanndɛ nun anwɔn buli man ebɔin mɔ m'an si yí siyele m'an man belenzua kɔnmgba cein ɔ. Belenzua sɔ'n y'ɔ le Kilisi. ³ Nan yé nan balasua'n mɔ be fele yí Eɔv'n manlɔn owɔ'n lakalɔ yí. Yí ti, mɔn susu emɔ anwɔn ke Kilisi mɔ emɔ a fa bé nwɔn b'a man yí kanlanman kanlanman'n, emɔ ati 'ba kaci be yaci yí be tu. ⁴ Ɔ sanlɔn ke y'a bɔ Kilisi anwɔn eɔlɛ'n y'a hele emɔ. Nan afi, ɔ yɔ se mɔ sɔanlan biala ba emɔ elɔ, ɔ bɔ Zozi fɔfɔle anwɔn eɔlɛ ɔ kele emɔ a, emɔ de yí tu nun ɔ? Y'a han Wawe Nwannzan-nwannzan nun anwɔn eɔlɛ'n y'a hele emɔ. Nan afi, ɔ yɔ se mɔ sɔanlan biala ba emɔ elɔ ɔ kan wawe fɔfɔle anwɔn eɔlɛ ɔ kele emɔ a, emɔ de yí tu nun ɔ? Y'a bɔ Eɔlɛkpa'n y'a hele emɔ. Nan afi, ɔ yɔ se mɔ sɔanlan biala ba emɔ elɔ, ɔ bɔ eɔlɛkpa fɔfɔle ɔ kele emɔ a, emɔ de yí tu nun kpa ɔ? ⁵ Emɔ mmɔfɔe mgbili mgbili sɔ'n-mɔ, be ndala man mɔn like fíi anɔn. ⁶ Se bagua nun yê mɔn nzi man juɔ a, nán Nyanmian ninng'e'n-mɔ esɛe nun ɔ. Afi, y'a man emɔ a nwun yí sɔ yuein tɛmɔn biala nɔn ninng'e kwalaa anɔn.

⁷ Mele mɔ m malɔ emɔ elɔ m malɔ Nyanmian Eɔlɛkpa'n n gelelɔ emɔ'n, m'an nne man emɔ babulu kɔn. Nan mɔn bɔbɔ muonun, m mebelelɔ mɔn nwɔn asɔ n nili junman n nianlɔn mɔn nwɔn manlɔn emɔ nyanlɔn anɔnminnyanmɔn. Like sɔ'n mɔ n yɔlɔ'n, kanngɔ ete yê m'an yɔ ɔ? ⁸ N gbɔkpɔlɔ asɔnɔn eɔnɔn-mɔ anwɔn, be tualɔ mɔn kale yê n valɔ m mɔalɔ emɔ ɔ. ⁹ Mele mɔ anɔn n wɔ emɔ afian elɔ mɔ emian'n tɔlɔ mɔn'n, m'an man sɔanlan fíi a mmɔ man mɔn nwɔn kale. Ɔ sanlɔn ke anianman'n-mɔ mɔ be fi Masedɔanɔn mɔn nun elɔ be walɔ'n, ninng'e'n kwalaa mɔ anɔn m'an mian yí nwɔn'n, be falɔ be belelɔ mɔn. N zielɔ mɔn nwɔn ye, m'an man sɔanlan fíi a mmɔ man mɔn nwɔn kale. Yê mɔn 'sie mɔn nwɔn ye sɔ cɔan daa. ¹⁰ Se ɔ ti ananhɔle ke Kilisi wɔ mɔn nun an, ebele ndutue dɛ mɔ mɔn di'n, sɔanlan fíi ngɔala ngan man yí nzin eɔlɛ wɔ Akayi mɔn bɔndɔn nun anɔn. ¹¹ Mɔn yɔ sɔ ti a, asɔ ɔ kele ke mɔn ngulo man emɔ ɔ? Nyanmian muonun sɔ ke mɔn kulo emɔ. ¹² Mɔ m'an yɔ'n, mɔn 'yɔ yí sɔ cɔan daa man anyunnunguasɛ kan bé mɔ be kulo ke be nyan atɔn be tu bé nɔan nun'n. Ɔ sanlɔn ke bé nwan be di bé junman'n ke ye kpɔn ye di yé dɛ'n.

¹³ Menian sɔ'n-mɔ ti ato mmɔfɔe. Be laka menian be yɔ ke Kilisi mmɔfɔe y'ɔ le bé. ¹⁴ Bé nyɔlɛ sɔ'n nzin man yé nwɔn fíi sɔa. Afi, Satan muonun kwalaa ɔ kaci yí nwɔn ke nyanmiansɔ bɔfɔe mɔ yí anɔnminnyanmɔn'n ta ke kanlannɛ ɔ. ¹⁵ Yí ti, se Satan ngɔa'n-mɔ le yɔ bé nwɔn ke be ti ngɔa kpa a, eɔi nzin man yé nwɔn fíi sɔa. Nan ayuelɛ cɔan nun anɔn yê be 'nyan bé nyɔlɛ'n-mɔ anwɔn ahatua ɔ.

Pɔlv efɛ'n

¹⁶ Mɔn kan yɪ biekuŋ ke sɔvanlan fɪi n'ɔ bu yɪ ke m'an se. Se kɔsɔ emɔ bu mɪn ke m'an se a, anɔn emɔ lɛ mɪn be tɔ nun, be mɔn mɪn kɔsɔ n vɔ n dɔ mɪn nɔvan nun kaan. ¹⁷ Ejɔle mɔ mɔn kan yɪ kɪkaala'n, ɔ fi man yɛ Mɔn. Nan se m'an han mɪn nɔvan nun etue ejɔle a, anɔn mɔn jɔjɔ ke mɪn ti a seɔi. ¹⁸ Kemɔ afi menian mmie-mɔ dɔvɔn tu bɛ nɔvan nun ke eyuadi amma yɔ yɪ'n, yɪ ti mɪn kɔsɔ, mɔn 'tu mɪn nɔvan nun bie. ¹⁹ ɔ sanlɔn ke emɔ mɔ be ti ngelefɔe'n, emɔ tie be si senvɔe'n-mɔ sɔ, ehika yɔ emɔ fe kpa. ²⁰ Se be le sie emɔ ke nganga a, emɔ kpɪnlɔn sɔ, se be le di emɔ dufule a, emɔ kpɪnlɔn sɔ, se be le laka emɔ a, se be le tu bɛ nwɔn be kele emɔ a, emɔ kpɪnlɔn sɔ, se be le kpaci emɔ anyɪnsɔ a, emɔ kpɪnlɔn sɔ. ²¹ Ye le kan yɪ ananhɔle, ɔ ti nyian. Y'a nnyan man anwɔnsele y'a nyɔ man emɔ sɔ.

Nan kɔsɔ like biala mɔ sɔvanlan kɔn kɔala ke ɔ nanndi sɔ ɔ tu yɪ nɔvan nun'n, mɔn jɔjɔ ke mɪn ti a seɔi, mɪn kɔsɔ mɔn kɔala ke mɔn nanndi sɔ bie mɔn tu mɪn nɔvan nun. ²² Se be ti Ebele a, mɪn kɔsɔ, n di Ebele. Se sakpa be ti Izalayɛ menian an, mɪn kɔsɔ, sakpa n di Izalayɛ sɔvanlan. Se be ti Abalahamɔn abɔsɔ menian an, mɪn kɔsɔ, n di Abalahamɔn abɔsɔ sɔvanlan. ²³ Se be ti Kilisi ngɔa a, mɪn kɔsɔ, n di Kilisi akɔa. Mɔn jɔjɔ ke mɪn ti a seɔi. Kilisi ngɔa sɔ'n mɔ be ti'n, mɔn tala bɛ. M'an li junman m'an tala bɛ. B'a tɔ mɪn fiadi dɔvɔn a tala bɛ. B'a bɔ mɪn dɔvɔn a tala bɛ. Efɔvan mɔ ewue a fɔvan mɪn'n, mɔn tala bɛ. ²⁴ Zufɔ'n-mɔ hyɪli mɪn ngɔkɔn ngɔkɔn fɔ nsun. Kɔn biala anɔn, be fin mɪn mgbele abulasan nɔn ngɔvanlan. ²⁵ *Lɔmɔn menian'n-mɔ sɔli mɪn nun ngɔkɔn ngɔkɔn fɔ nsun. Kɔn biala anɔn, be fin mɪn mgbele. Eɛe cɪan kɔn, be tɔtɔli mɪn ebɔe, ahan be kun mɪn. Ye butuli asue nun ngɔkɔn ngɔkɔn fɔ nsun. Temɔn kɔn anɔn, n nili cɪan kɔn asue nun. ²⁶ Mɪn atɪn etue nwala'n mɔ mɔn tu nɔn anɔn, mɔn nwun ninnge esulo kpa. Bie sɔa, mɔn ngɔala man asue'n-mɔ kpe, mɔn nɔn kodiawu-mɔ yia, mɪn nianman Zufɔ'n-mɔ nɔn bɛ mɔ be ti man Zufɔ'n man mɔn nwun amannɪnhunlun. Mɔn ka kulo mgbili'n-mɔ asɔ a, mɔn nwun amannɪnhunlun. Mɔn fa nanmɔe atɪn'n-mɔ a, mɔn nwun amannɪnhunlun. N nanndi asue jenvie nɔn anyɪnsɔ a, mɔn nwun amannɪnhunlun. Bɛ mɔ be ti man anianman kpa'n-mɔ, bɛ kɔsɔ, be man mɔn nwun amannɪnhunlun.

²⁷ Junman ngiketee mɔ m'an li ɔ nɔn yale mɔ m'an nwun yɪ'n, ɔ ti man nzemɪnde. Temɔn bie, mɔn nnyan man atɪn mɔn nna man, ehɔe nɔn nzuhoe kun mɪn, mɔn kpati mɔn cɪ ehɔe. Bie kɔsɔ a, mɔn nnyan man taladiɛ mɔn nwula man, eyele kun mɪn dede ɔ wɔlv mɪn kunnun. ²⁸ Be ngan man ejɔle mɔn. Cɪan daa, asɔnɪn'n-mɔ kɔalaa anwɔn nzusue la mɪn nwɔn. ²⁹ Se asɔnɪn nɔn anɔn sɔvanlan kɔn le man anwɔnsele a, anɔn ɔ ti ke mɪn kɔsɔ, n nne man anwɔnsele. Se bie tɔ ete nɔn anɔn an, mɔn di yɪ nwɔn yale sɔnman. ³⁰ Se ɔ di mɔ mɔn tu mɪn nɔvan nun an, ninnge'n-mɔ mɔ n nne man nun anwɔnsele nɔn anwɔn yɛ mɔn 'fa mɔn 'tu mɪn nɔvan nun ɔ. ³¹ Nyanmɪan m'ɔ ti yɛ Mɔn Zozi Asi'n, ɔ si ke ejɔle'n mɔ m'an han'n ti ananhɔle. Yɪ ti, nyila hɔn yɪ dunman'n cɪan daa! ³² Mɔ anɔn n wɔ Damasi kulo nɔn asɔ'n, mɪn ehɔe ati, belemgbɪn Aletasi kɔnmanna'n kɔ yɪ nzalafɔ ke be sɪsa kulo nɔn anwɔn anɔvan'n-mɔ. ³³ Ehi ati, be kɔ sie mɪn ece nun, be kɔ jula mɪn menzele kɔn anɔn kulo nɔn anwɔn tale nɔn anzin. Ke ɔ kpɪnlɔn yɔli mɔ kɔnmanna sɔ nɔn asa a ngan man mɪn nɔn anɔn.

12*Like mɔ Nyanmɪan yɪli heleli Pɔlv'n*

¹ Bɛ nɔvan nun etue'n ti man like kpa. Nan kɔsɔ mɔn 'tu, afi ninnge mɔ yɛ Mɔn a yɪ a hele mɪn mɔ m'an nwun yɪ mɪn nyɪnsɔ, ɔ nɔn mɔ ɔ'a yɪ ɔ'a hele mɪn elalie nun'n, mɔn 'kan yɪ nwɔn ejɔle mɔn 'kele emɔ. ² Mɔn si Kilisi menian'n-mɔ anɔn kɔn. Nyanmɪan falɔ yɪ folɔ yɪ nwɔn elɔ. Yɪ afɔe bulu nɔn nnan ahi. (Se ɔ le yɪ nwɔnnaan kɔnlɔn-ngɔnlɔn'n yɛ Nyanmɪan manlɔn ɔ folɔ hɔli yɪ nwɔn elɔ e, se kɔsɔ yɪ wawe'n yɛ Nyanmɪan manlɔn ɔ folɔ hɔli yɪ nwɔn elɔ e, mɔn nzɪ man, Nyanmɪan muonun y'ɔ si ɔ.) ³ Mɔn si ke sɔvanlan sɔ'n folɔ hɔli nyanmɪansɔ. (Nan kɔsɔ se ɔ le yɪ nwɔnnaan kɔnlɔn-ngɔnlɔn'n yɛ Nyanmɪan manlɔn ɔ folɔ hɔli yɪ nwɔn

elɔ e, se kɔsɔ yí wawɛ'n yê Nyanmian manlɔn ɔ foli hɔli yí nwɔn elɔ e, yí diɛ, mɔn nzi man, Nyanmian muonun y'ɔ si ɔ.) ⁴ Ejɔle m'ɔ tɔli yí elɔ'n, ɔ ti yí ngɔnmɔn yí diɛ. Ɔ le man atɔn ɔ ngan ɔ ngele man sɔanlan. ⁵ Sɔanlan sɔa yê mɔn di yí nwɔn fɛ mɔ mɔn kɔala mɔn fa mɔn tu mɔn nɔan nun ɔ. Nan mɔn nva man mɔn muonun mɔn ndu man mɔn nɔan nun. Se mɔn 'tu mɔn nɔan nun an, anɔn mɔn nɔan ninngɛ'n-mɔ mɔ n nne man nun anwɔnsele nɔn anwɔn yê mɔn 'fa mɔn 'tu mɔn nɔan nun ɔ. ⁶ Se n guloli kɛ mɔn 'tu mɔn nɔan nun an, nán kɛ mɔn ti a seci ɔ, ɔ sanlɔn kɛ mɔ mɔn 'ba han'n ti ananhɔle. Nan mɔn diɛ, mɔn ndu man mɔn nɔan nun. Yí diɛ anɔn, sɔanlan bie mmu man mɔn sɔanlan kpili ɔ ndala man like mɔ be nwun yí mɔn nwɔn'n, anaan ejɔle mɔ mɔn kan mɔ be ti'n.

⁷ Ehi, ninngɛ mɔ Nyanmian yɔli heleli mɔn'n ti mgbili mgbili sɔnman. Nan kɛ ɔ kɔ yɔ nán m'an ndu man mɔn nwɔn'n, Nyanmian kɔ man ewue kɔ tɔ mɔn nwɔn. Afi, Satan kɔ yɔ yí bɔfɔɛ'n kɔn kɛ ɔ héle mɔn ahɔlɔwa nán m'an ndu man mɔn nwɔn. ⁸ Ehi a, n gɔ sele yé Mɔn ngukɔn ngukɔn fâ nsan kɛ ɔ mán mɔn nwɔn sá. ⁹ Yé Mɔn kɔ bua mɔn kɛ: “Anwunnvoe'n mɔ mɔn nwun wɔ'n, ɔ bu sɔ. Ɔ sanlɔn kɛ mɛle mɔ wɔ anwɔnsele'n kɔ yue'n yê mɔn man ɛ nwun mɔn tunmɔn nɔn ɔ.” Yí ti, se mɔn 'tu mɔn nɔan nun an, anɔn ninngɛ'n-mɔ mɔ n nne man nun anwɔnsele nɔn anwɔn yê mɔn tu mɔn nɔan nun ɔ. Yí diɛ anɔn, Kilisi fa yí tunmɔn'n sisa mɔn. ¹⁰ Yí sɔ ati, mɔn di mɔn anwɔnsele'n mɔ n nne man yí nɔn anwɔn fɛ. Ekpe'n mɔ be kpe mɔn'n, ɔ nɔn alɔabɔ'n, ɔ nɔn nyinlinlin'n mɔ mɔn nwun yí'n, ɔ nɔn ahɔlɔwa'n mɔ be kele mɔn wɔ Kilisi dunman nun'n, mɔn di yí kɔalaa anwɔn fɛ. Ɔ sanlɔn kɛ mɛle mɔ anwɔnsele kɔ yue mɔn nun'n yê mɔn nyan anwɔnsele ɔ.

Pɔlv di Kolinti asɔnɔn mma'n-mɔ anwɔn yale

¹¹ Se mɔn juɔ kɛ mɔn ti a seci a, ɔ fi emɔ. Ɔ sanlɔn kɛ emɔ y'ɔ se kɛ be lé mɔn ti alɔman ɔ. Nan se n di man like fíi bɔbɔ a, emɔ mmɔfɔɛ mgbili mgbili sɔ'n-mɔ ndala man mɔn. ¹² Mɛle mɔ anɔn n wɔ emɔ afian elɔ'n, n zili abɔtalɛ wɔ emian kɔalaa m'ɔ tɔli mɔn nɔn anɔn. N yɔli atele ɔ nɔn asinbenwɔn ninngɛ ɔ nɔn nzɔle m'ɔ kele kɛ sakpa n di Kilisi bɔfɔɛ. ¹³ Nzu like diɛ yê n yɔli m manlɔn asɔnɔn ehɔnlɔn-mɔ mɔ m'an nyɔ man bie m'an mman man emɔ ɔ? Anaan kemɔ m'an mman emɔ a mmɔ man mɔn nwɔn kale'n, se yí nwɔn akpue y'ɔ le kun emɔ a, anɔn emɔ ehyiewu!

¹⁴ M'an sesie mɔn nwɔn a yue kɛ mɔn ba emɔ anwɔn elɔ. Mɔn de mɔn di kɛ yí kpê nsan nɔn asɔ mɔ mɔn 'ba elɔ anɔn. Nan kɔsɔ, se mɔn ju elɔ a, mɔn mman emɔ anɔn bie fíi mmɔ man mɔn nwɔn kale. Ɔ sanlɔn kɛ nán emɔ esika'n y'ɔ cian mɔn ɔ, nan emɔ muonun yê emɔ anwɔn cian mɔn ɔ. Afi, siɛ'n-mɔ y'ɔ di kɛ be kpɔndɛ esika be sie bé mma nganngan'n-mɔ ɔ, nan nán mmatɔnman y'ɔ di kɛ be kpɔndɛ esika be sie bé si-mɔ ɔ. ¹⁵ Nan mɔn diɛ, se mɔn fa yí kɔalaa mɔ n ne yí'n mɔn bua emɔ, ese mɔn fa mɔn nwɔn mɔn ti mɔn buka sɔ mɔn bua emɔ a, ɔ yɔ mɔn fɛ. Afi, se bɔbɔ emɔ ngulo man mɔn an, mɔn diɛ, mɔn kulo emɔ kpa. ¹⁶ Emɔ de tu nun kɛ m'an mman sɔanlan fíi a mmɔ man mɔn nwɔn kale. Nan emɔ anɔn sɔanlan kɔn kɔala kan kɛ m'an bɔ ngele m'an laka emɔ maan emɔ a tɔ ngaa nun. ¹⁷ Asɔ bé mɔ yê n zɔanlɔn bé emɔ anwɔn elɔ'n, n nanndɔli bie sɔ n nakali emɔ ɔ? ¹⁸ N zeleli Titi kɛ ɔ hɔ emɔ anwɔn elɔ. N zɔanlɔn yí nɔn anianman'n mɔ emɔ si yí'n. Asɔ emɔ kɔala kan kɛ Titi hɔli'n, ɔ lakali emɔ ɔ leli like ɔ? Mɔn nɔn Titi, yé ajɔnlɔn'n kɔalaa ti kɔn, ese yé bala mɔ yé bɔ'n ti kɔn.

¹⁹ Bici, emɔ juɔnlɔn kɛ ndɛnve yê ye le kpɔndɛ wɔ emɔ anyunnun ɔ? Cɛcɛ, nán yí sɔ ɔ. Nan like mɔ Kilisi muonun kulo'n yê ye le kan wɔ Nyanmian anyunnun ɔ. Anianman-mɔ, ye kulo kɛ emɔ dedi'n kɔ yí nyunnun, yí ti yê ye le kan ehi kɔalaa ɔ. ²⁰ Mɔn sulo nun, afi, mɔn ba mɔn tu emɔ elɔ, nán se emɔ asitanlan'n ti man sese a, ɔ ngɔ yɔ man mɔn fɛ. Ebele nɔn anɔn, emɔ kɔsɔ le ngɔ tie man mɔn. Mɔn sulo kɛ ɔ kɔ kaci butule, ekpɔ, ɛya, mannzɔan, nzɔba, ejɔle ɛte ehan, atubenwɔn ɔ nɔn kɔasiadi nyɔlie emɔ afian. ²¹ Mɔn sulo kɛ emɔ anwɔn elɔ ehɔle'n mɔ mɔn 'ba hɔ biekun'n, emɔ kɔ man anyunnunguasiɛ kɔ han mɔn wɔ mɔn Nyanmian anyunnun. Ɔ sanlɔn kɛ emɔ anɔn mmie-mɔ dɔn yɔli satɔlifɔɛ nyɔlie, be tɔnlɔn ajaa, ese be yɔli ninngɛ mgban mgban. B'a nnun man bé nwun b'a nyaci man nyɔlie ɛte sɔ'n-mɔ b'a ngua man. Yí ti, se mɔn tu emɔ elɔ a, mɔn 'sun mɔn gua bé nwɔn.

13

Pɔlv 'ba kannzv Kolinti asɔnɔn mma'n-mɔ

¹ Ehi, se min ba emɔ anwɔn elɔ biekun an, anɔn yí kpê nsan asu ahi. Ke Ehele Ejole'n kele'n: *Ejole kwalaa mɔ be 'di'n, ɔ di ke be nyan yí nwɔn adanzɛ nnyuan anaan nsan.* ² Mele mɔ m mali emɔ elɔ m'ɔ tian yí nnyuan'n, n gannzɔli bé mɔ be bɔ bala ete'n-mɔ nɔn bé bu nga'n. Ene mɔ n nɔn emɔ afian elɔ'n, ese min kannzv bé mɔ be bɔli bala ete'n ɔ nɔn bé bu nga'n ke, se min tu emɔ elɔ a, min ngɔ nwun man sɔanlan fí anwɔn anwunnvoe. ³ Afi, kemɔ emɔ kulo ke be nwun yí ke Kilisi nanndi min sɔ yê ɔ kan yí ejole'n, emɔ 'ba nwun yí kusɔ. Kilisi ti man emɔ anwɔn efɔan, nan ɔ le tunmin wɔ emɔ afian. ⁴ Ɔ ti ananhɔle ke mele mɔ be 'bɔbɔ yí kulɔwa nɔn asu'n, ɔ loli yí nwɔn nun maan be bɔbɔ yí sɔ. Nan kikaala die, Nyanmian tunmin nun, ɔ ti asi. Kemɔ ye nɔn yí a yɔ munmuan kɔn'n, yé kusɔ y'a yɔ betee. Nyanmian tunmin nun, emɔ anwɔn bala'n mɔ ye bɔ'n, ye nɔn Kilisi m'ɔ ti asi'n yê ye bɔ ɔ.

⁵ Emɔ muonun sɔ bé nwɔn be nían se emɔ de Kilisi be di a. Emɔ a nwun yí ke Zozi Kilisi wɔ bé afian, nán yí ɔ? Se emɔ nian nán ɔ nɔn man bé afian an, anɔn ɔ kele ke emɔ nne man yí be nni man. ⁶ Min yɔ ajɔnlɔn ke emɔ nwun yí ke ye de Kilisi ye di. ⁷ Yí ti, ye sele Nyanmian ye man emɔ nán emɔ a ndɔ man ete nɔn anɔn fí, yí die anɔn ye nɔv man emɔ ati anwɔn. Nán ke yé kpa mɔ ye ti ati ɔ. Nan ye sele Nyanmian ke ɔ mán emɔ bɔ bala kpa. ⁸ Ɔ sanlɔn ke se emɔ di ananhɔle a, ye ngwala man ananhɔle sɔ nɔn anwɔn ejole ete fí kan. Nan ye le tunmin ye di ananhɔle nɔn anzin. ⁹ Ɔ man se emɔ jin bé ja nun, nán ye le man anwɔnsele a, ye di yí nwɔn fe. Yí ti, yé mmotɔe'n-mɔ anɔn, ye sele Nyanmian ke ɔ bɔka emɔ maan bé enanndie'n yɔ fɔɔn ke yí muonun ɔ kulo yí'n. ¹⁰ Like ati mɔ min kele emɔ nɔn anɔn, afi n nɔn man emɔ afian elɔ. Yí die, se min ba emɔ anwɔn elɔ a, anɔn min nanndi man tunmin'n mɔ yé Min a man min nɔn asu min mbinnin man emɔ. Nan min fa tunmin sɔ'n min wowula emɔ anwɔnsele min bɔka emɔ.

Ngalie

¹¹ Kikaala die, anianman-mɔ, min nɔan a tɔ. Emɔ lí fe, be yɔ like mɔ Nyanmian kulo'n. Emɔ cíci bé nwɔn lɔa. Be mán bé nɔan sé bé nwɔn, be tánlan wɔ anzɔnɔnjɔ nun. Se emɔ yɔ yí sɔ a, Nyanmian m'ɔ ti ehulo Nyanmian m'ɔ man alɔacicie'n, ɔ nɔn emɔ 'tanlan.

¹² Emɔ bɔsa bé nwɔn ahɔn anianman nun, be tɔ bé nwɔn nun. ¹³ Nyanmian menian'n-mɔ mɔ be nɔn ye wɔ ewa'n, bé kwalaa bé nwan be 'bisa emɔ ahɔn.

¹⁴ Yé Min Zozi Kilisi m'ɔ nwun emɔ anwɔn anwunnvoe'n, Nyanmian m'ɔ kulo emɔ'n, ɔ nɔn Wawe Nwanzan-nwanzan'n m'ɔ man emɔ di anɔanzɛ'n, be nɔn emɔ kwalaa tánlan.

PƆLU KALATA'N M'Ɔ HELELI NWANLIN GALASI MAN NIN ANUN ASƆNIN MMA'N-MƆ'N

M'Ɔ wƆ nun'n

PƆlv bƆli asƆnƆn Galasi mƆn nun anun kulo mgbili'n mmie-mƆ asv. Galasi mƆn sƆ'n, ene be fele yƆ Tuluki mƆn. Nan mƆ PƆlv fi ebele hƆli'n, Ɔ kƆ ti ke Zufv menian mmie-mƆ a hƆ elƆ be le kekele ninngɛ ngacile. Bƛ nwan PƆlv ti man Zozi bƆfve kpa, Ɔ nni man MoyizƆ mala nun asv, ese Ɔ nni man Zufv'n-mƆ amanmuo nun asv. Bƛ ngehele nin anun, be le kekele bƆbƆ ke Ɔ ti cƆnnjƆn ke be kpƛ mmelenzua'n-mƆ mmian nun nƆn b'a nyan bƛ ti. PƆlv le sa yƆ nun Ɔ bua bƛ bie anwƆnsele sv wƆ yƆ nwƆn ejƆle ete'n Ɔ nƆn Zozi Kilisi EjƆlekpa'n mƆ Ɔ'a bƆ nun anwƆn ejƆle ete mƆ Zufv sƆ'n-mƆ a han'n.

Kalata nun ati 1-2, PƆlv le kan like m'Ɔ sv Ɔ nƆn mƆ Ɔ'a nwun yƆ m'Ɔ kekele ke Ɔ ti Zozi Kilisi bƆfve sakpa nun ejƆle. Zozi Kilisi muonun y'Ɔ feleli yƆ Ɔ. Kalata nun ati 3-4, PƆlv le kekele ke nƆn MoyizƆ mala'n y'Ɔ man svanlan nyan yƆ ti Ɔ, nan dedi'n m'Ɔ wƆ yƛ MƆn Zozi anun'n y'Ɔ man svanlan nyan yƆ ti Ɔ. Kalata nun ati 5-6, PƆlv le kan kekele yƆ nianman asƆnƆn mma'n-mƆ ke nƆn be tie Zufv sƆ'n-mƆ ngehele'n. Nan be tƆla bƛ dedi'n m'Ɔ wƆ Zozi Kilisi nun nun anun, be mƆn Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n tƆnngɛ bƛ atƆn be bƆ bala m'Ɔ ti kpa. Kalata nun agualɛ nun, PƆlv le kannzv bƛ mƆ be kulo ke be tinndin menian maan be kpƛ bƛ mmian nun'n.

AhƆn ebisa

¹ MƆn PƆlv mƆ n dƆ Zozi bƆfve'n, mƆn yƛ mƆn kekele kalata ehƆ mƆn nwan emƆ Ɔ. NƆn menian'n-mƆ anaan svanlan yƛ Ɔ sieli mƆn bƆfve Ɔ. Nan Zozi Kilisi nƆn NyanmƆian m'Ɔ ti yƛ Sv mƆ Ɔ'a jasv Zozi fi ewue nun'n, bƛ yƛ b'a sie mƆn bƆfve Ɔ. ² Anianman'n-mƆ mƆ be nƆn mƆn ye wƆ ewa'n, be nƆn mƆn yƛ ye le kekele kalata ehƆ ye nwan emƆ mƆ be wƆ asƆnƆn nun anun Galasi mƆn nun anun elƆ nun Ɔ.

³ Ye 'bisa emƆ ahƆn. NyanmƆian m'Ɔ ti yƛ Sv'n, Ɔ nƆn Zozi Kilisi m'Ɔ ti yƛ MƆn'n, be nwƆn emƆ anwƆn anwunnvoe be mƆn emƆ alba cƆci bƛ nwƆn. ⁴ Ye ete'n dunman nun, Zozi Kilisi falƆ yƆ nwƆn yƆli tee maan y'a nyan yƛ ti. Ɔ man mƆn ehƆ anun ninngɛ ete'n-mƆ le man tunmin yƛ sv kƆn. Zozi Kilisi yƆli NyanmƆian m'Ɔ ti Svɛ nun akunnun like. ⁵ AnunminnyanmƆn hƆn NyanmƆian cƆan daa! Amin!

EjƆlekpa'n ti ba kƆnmgba cein

⁶ Ɔ sin mƆn nwƆn kpa ke kƆkaala ehƆ, emƆ a kaci bƛ nzin b'a si NyanmƆian. Zozi Kilisi anwunnvoe'n mƆ Ɔ'a nwun emƆ'n dunman nun, NyanmƆian a fele emƆ. Nan kƆsv afƆ emƆ a kaci bƛ nzin b'a si yƛ be le tie ejƆlekpa fufƆle. ⁷ NƆn ke ejƆlekpa fufƆle biekun wƆ ebele Ɔ. Nan menian mmie-mƆ le seci emƆ ati anun. AfƆ be kulo ke be kaci Kilisi EjƆlekpa'n. ⁸ YƆ ti, se yƛ nun svanlan kƆn bƆbƆ, anaan nyanmƆiansv bƆfve'n bie ba bƆ ejƆlekpa kekele emƆ, se ejƆlekpa sƆ'n nƆn mƆ ye bƆli ye heleli emƆ'n ti man kƆn an, munnzue hƆn svanlan sƆ'n! ⁹ Y'a li mva y'a han y'a hele emƆ, ese mƆn kan mƆn funlan nun ke, se svanlan bie ba bƆ ejƆlekpa kekele emƆ, se ejƆlekpa sƆ'n nƆn mƆ b'a li mva ba bƆ ba hele emƆ'n ti man kƆn an, munnzue hƆn svanlan sƆ'n.

¹⁰ Asv mƆn kulo ke menian'n-mƆ yƆ mƆn ayɛ anaan NyanmƆian yƆ mƆn ayɛ ati yƛ mƆn kan sƆ Ɔ? Asv mƆn kpƆnnde ke mƆn yƆ like mƆ menian'n-mƆ kulo Ɔ? Cɛɛɛ, Ɔ sanlin ke se mƆn kpƆnnde ke mƆn yƆ like mƆ menian'n-mƆ kulo a, anun n dƆ man Kilisi akva kƆn.

Ke Ɔ kpƆnlin yƆli mƆ PƆlv kacili Zozi bƆfve'n

¹¹ Anianman-mƆ, mƆn kan mƆn kekele emƆ ke EjƆlekpa'n mƆ m mƆli n geleli emƆ'n, Ɔ ti man like mƆ kulo svanlan dasannin yƛ Ɔ'a hyhyɛ Ɔ. ¹² Ɔ sanlin ke, nƆn svanlan yƛ Ɔ falƆ wulali

mín sa nun anaan ɔ hehelel mínn ɔ. Nan Zozi Kilisi muonun yê ɔ yili ɔ hehelel mínn ɔ. ¹³ Daba mɔ anun mún non Zufu'n-mɔ yé asɔnún'n tɪ kún'n, emɔ tili mín abalabɔ mɔ mún bɔ nun anwɔn ejɔle. Emɔ sɪ ke anun mún keke Nyanmian asɔnún mma'n-mɔ yale kpili kpa. Eɛe anun mún kulo ke mún bɔ yí bɔsɔ. ¹⁴ Zufu'n-mɔ mɔ be wɔ yé mân nún anun'n, bé mɔ mún non bé ye tɪ tikpe yé Zufu asɔnún nún anun'n, anun mín nwon te mín yé nan-mɔ amanmuo mɔ be hehelel yé nún anun ɔ tala bé kwalaaatin. ¹⁵ Nan Nyanmian a nwun mín nwon anwunnvoe. Mɔ anun be wɔli man mín'n, Nyanmian yili mín eɛe ɔ feleli mín ke n zó yí. ¹⁶ Mele mɔ Nyanmian nwan ɔ 'yí yí Wa'n keke mín, maan mún kɔ bɔ Ejɔlekpa'n mún keke bé mɔ be tɪ man Zufu'n, mɔ mún 'kɔ'n, m'an gɔ a mmisa man sɔanlan ejɔle. ¹⁷ Eɛe bɔbɔ, bé mɔ be lili mɔa mín nyunnun be kacili mmɔfɔe mɔ be wɔ Zoluzalemɔn elɔ'n, m'an ngɔ a nnwun man bé nwon. Nan n vi ebele ala, mín nwan y'ɔ le Alabi mân nún. N vi ebele yê n zalɪ n gɔli Damasi ɔ.

¹⁸ ɔ lili afɔe nsan kwalaaaka nán m'an sún m'an hɔ Zoluzalemɔn. Ebele yê n nwunlin Pielɪ (Sefasi) ɔ, nán m'an li mɔle nnyuan yí nwon ebele. ¹⁹ M'an nnwun man mmɔfɔe'n-mɔ anun bie fíí, cele ke yé Mún anianman Zvakɪ ala. ²⁰ Ejɔle'n mɔ mún kan yí kalata nún anun ewa'n tɪ ananhɔle, Nyanmian anyunnun mín nni man ato. ²¹ Eɛe n vi ebele, mín nwan y'ɔ le Sili non Silisi mân nún. ²² Temɔn sɔ'n kwalaaatin, anun Zozi Kilisi asɔnún mma'n-mɔ mɔ be wɔ Zude mân nún anun'n, be nzi man mín sɔanlan baka'n. ²³ Ejɔle mɔ anun be sɪ'n y'ɔ le mɔ menian'n-mɔ kan'n. Bé nwan: “Sɔanlan'n mɔ daba anun ɔ keke yé yale, ɔ kpɔnnɔde ke ɔ bɔ yé bɔsɔ'n, sian diɛ, yí yê ɔ le bɔ Ejɔlekpa'n kpaye ɔ.” ²⁴ Mún dunman nún ati, menian'n-mɔ yí Nyanmian ayɛ.

2

Pɔlv non Zozi Kilisi mmɔfɔe nga'n-mɔ

¹ Ehi, afɔe bulu non nnan sɪnɪn, yí nzin yê n zalɪ n gɔli Zoluzalemɔn ɔ. Mɔ mún 'kɔ Zoluzalemɔn'n, mún non Baanabasi non Titɪ yê ye hɔli ɔ. ² Nyanmian hanlɪn heleli mín ke n gó. Yí tɪ y'ɔ man n gɔli ɔ. Mɔ n juli elɔ'n, cian kún mún non Asɔnún nún asɔ mgbain'n-mɔ kɔ yia. Ejɔlekpa'n mɔ mún bɔ mún keke bé mɔ be tɪ man Zufu'n, n gɔ hehele bé nún. Afɪ mún ngulo man ke junman'n mɔ m'an li, anaan mɔ mún di'n yɔ mgban. ³ Sakpa, be kɔ le mín junman'n be kɔ tɔ nún. ɔ sanlɪn ke Titɪ mɔ mún non yí hɔli'n, ɔ tɪ Geleki. Nan kɔsɔ, b'a ndinndin man yí ke ɔ kpé yí mmian nún. ⁴ Se mmian nún ekpe ejɔle walɪ nún an, anun ɔ fi ato anianman'n-mɔ mɔ be falɪ bé nwon be fɔlali yé nún'n. Be fialɪ be fɔlali yé nún, yí diɛ, anun be nyan atɪn be tɪte yé be nwun fanwɔndi'n mɔ Zozi Kilisi a man y'a nyan yín. Afɪ, be kulo ke ye kaci bé ngangá. ⁵ Y'a mman man ato anianman sɔ'n-mɔ atɪn sin kaan sɔa ala. Ye yɔli sɔ maan Ejɔlekpa'n m'ɔ tɪ ananhɔle nún a ndɔnndɔn man emɔ afian.

⁶ Nan bé mɔ be bu bé menian mgbili mgbili'n, ke anun be kpɪn be tɪ yí daba'n, nán ehi y'ɔ cian mín ɔ. ɔ sanlɪn ke, Nyanmian nnian man sɔanlan anyunnun ɔ mmua man yí ndɛɛ. Menian sɔ'n-mɔ muonun, b'a ndinndin man mín ke n yó like fɔfɔle. ⁷ Afɪ bé muonun be nwunlɪn yí ke Nyanmian a fa Ejɔlekpa nún a wula mún sa nun ke m mɔ n géle bé mɔ be tɪ man Zufu'n, ke ɔ falɪ wulali Pielɪ asa nún ke ɔ bó héle Zufu'n-mɔ'n. ⁸ ɔ sanlɪn ke Nyanmian m'ɔ manlɪn Pielɪ tunmin ɔ sieli yí bɔfɔe manlɪn Zufu'n-mɔ'n, yí yê ɔ'a man mín tunmin ɔ'a sie mín bɔfɔe ɔ'a man bé mɔ be tɪ man Zufu nún ɔ. ⁹ ɔ man Zvakɪ, Pielɪ (Sefasi) non Zvan mɔ anun be tɪ ke asɔnún nún asɔ mgbain'n, be nwunlɪn yí ke Nyanmian yê ɔ falɪ junman sɔ'n wulali mín sa nun ɔ. Be kɔ soman mún non Baanabasi yé sa nun. ɔ fi ebele, yé kwalaa ye kɔ han, ɔ kɔ se yé nwan ke, bé mɔ be tɪ man Zufu'n, bé afian elɔ junman'n wɔ yé sa nun. Yê be mɔ be tɪ Zufu'n, bé afian elɔ junman'n wɔ bé kɔsɔ bé sa nun. ¹⁰ Ejɔle kɔnmgbá ala yê be hanlɪn be heleli yé ɔ. Bé nwan yé tɪ káci Zoluzalemɔn Asɔnún nún anun ehianfɔe'n-mɔ. Ebele ejɔle sɔ'n diɛ, m mɔli mɔndinlɪn kpa n nili.

Pɔlv 'ba tu Pielɪ anyunnun Antɔsɔ

¹¹ Ehi, mɔ Pielɪ (Sefasɪ) walɪ Antioʂu'n, n duli yɪ nyunnun bagua nun. ɔ sanlɪn ke yɪ nyɔle m'ɔ yɔlɪ'n tɪ man kpa fɪi. ¹² Anun Pielɪ nun bɛ mɔ be tɪ man Zufu'n yɛ ɔ di like ɔ. Nan mɔ Zvakɪ sɔanlɪn menian Antioʂu elɔ, mɔ Pielɪ nwonlɪn bɛ'n, ɔ kɔ tɪ yɪ nwon, ɔ nun bɛ mɔ be tɪ man Zufu'n ngɔ li man like kɔn. ɔ sanlɪn ke anɪn Pielɪ sulo Zufu sɔ'n-mɔ mɔ be le kele ke, menian mɔ b'a mgbɛ man bɛ mmian nun'n, be nnyan man ngɔan. ¹³ Anianman Zufu eɬɪnlɪn-mɔ kɔsu kɔ nɪan Pielɪ nyɔle ete sɔ nun asu. Baanabasɪ muonun kɔ fa yɪ nwon kɔ wula nyɔle ete sɔ nun anun bie.

¹⁴ Nan mɔ n nwonlɪn ke bɛ enanndɪɛ'n ngɔ man atɪn sɔ, mɔ esɛ bɛ abalabɔ'n nun ananhɔle Ejɔlekpa'n tɪ man kɔn'n, n gɔ bisa Pielɪ (Sefasɪ) bagua nun anyunnun ebele ke: “Wɔ Pielɪ, ɛ tɪ Zufu, ɛ nun bɛ mɔ be tɪ man Zufu'n yɛ be san ɔ. Nan afi ɔ yɔ sɛ mɔ ɛ kulo ke ɛ tinndin bɛ maan be kaci Zufu ɔ?”

¹⁵ Yɛ diɛ, be 'wɔ yɛ a, anɪn yɛ tɪ Zufu. Yɛ tɪ man ke mɔn eɬɪnlɪn-mɔ anun menian'n-mɔ mɔ yɛ Zufu'n-mɔ yɛ bu bɛ etefɔe'n. ¹⁶ Nan kɔsu yɛ sɪ ke nɔn like mɔ mala'n kele'n yɛ sɔanlɪn yɔ a Nyanmɪan bu yɪ sesefɔe ɔ. Nan sɔanlɪn m'ɔ kɔ le Zozi Kilisi kɔ li nɪn ala yɛ Nyanmɪan bu yɪ sesefɔe ɔ. Eɬɪka ati, yɛ kɔsu y'a le Zozi Kilisi y'a li. Dedi sɔ'n mɔ yɛ le yɪ Kilisi anun'n yɛ ɔ man yɛ kaci sesefɔe ɔ. Nan nɔn like mɔ Moyizɪ mala'n kɔ hele mɔ sɔanlɪn kɔ yɔ'n y'ɔ man ɔ kaci sesefɔe Nyanmɪan anyunnun ɔ. ɔ sanlɪn ke Nyanmɪan anyunnun, bɛ mɔ be di mala nɪn asu'n, bɛ nun bie fɪi ngɔ ngaci man sesefɔe.

¹⁷ Nan kemɔ Zozi Kilisi dunman nun yɛ kulo ke yɛ kaci sesefɔe'n, sɛ be nwon yɪ ke yɛ yɔ ete ke bɛ mɔ be tɪ man Zufu'n yɔ yɪ nɪn an, asu ɔ kele ke Kilisi di bɛ mɔ be yɔ ete nɪn anzin ɔ? Cɛɛ! ¹⁸ Afi sɛ mɪn sa mɪn bɔ mɪn hyɪhyɛ mala'n mɔ m gbɛli nun'n mɪn tɔ ebele biekun an, anɪn ɔ kele ke n di sɔanlɪn mɔ yɪ nyɪn nzɔ man mala nɪn ɔ. ¹⁹ Afi mala sɔ nun a man m'an nyan ewue, ɔ man mala'n le man tunmin wɔ mɪn sɔ kɔn. Nan sɛ n ne ngɔan mɪn sɔ Nyanmɪan an, ɔ fi Zozi Kilisi mɔ mɪn de yɪ mɪn di'n. ²⁰ ɔ sanlɪn ke, mɪn nun Kilisi b'a bɔbɔ yɛ kolɔwa nɪn asu. Sɛ n ne ngɔan an, ɔ fi man mɪn. ɔ fi Kilisi m'ɔ wɔ mɪn nun'n. Asiɛ nɪn asu ɛwa mɔ n di'n, sian diɛ mɪn tanlɪn wɔ dedi'n mɔ n ne yɪ wɔ Nyanmɪan Awa nɪn anun'n. ɔ sanlɪn ke Nyanmɪan Awa nɪn a hulo mɪn dede ɔ'a wu ɔ'a man m'an nyan mɪn ti. ²¹ Mɪn nwon anwunnvoe'n mɔ Nyanmɪan a nwon mɪn'n, mɪn mmu man yɪ junman nvule. Afi, sɛ be di mala nɪn asu be kaci sesefɔe wɔ Nyanmɪan anyunnun an, anɪn Kilisi ewue'n m'ɔ wuli nɪn a yɔ mgban.

3

Mala'n nun dedi'n tɪ man kɔn

¹ O! Galasi amma ngɔasɪafɔe. Nwan yɛ ɔ'a tɔ emɔ ndɪnndan ɔ? Emɔ sɪ yɪ yuein ke kolɔwa nɪn asu yɛ be bɔbɔli Zozi Kilisi ɔ. ² Mɪn kulo ke mɪn bisa emɔ kosuan baa kɔnmgbɔ cein maan emɔ bua mɪn bie. Nyanmɪan Wawe'n m'ɔ wɔ emɔ anun'n, asu mala'n mɔ emɔ a li sɔ'n yɛ ɔ man emɔ a nyan yɪ anaan Ejɔlekpa'n mɔ emɔ a tɪ b'a le b'a li'n yɛ ɔ man emɔ a nyan yɪ ɔ? ³ Ngɛle yɛ emɔ nzɪ man anaan? Emɔ le Nyanmɪan Wawe'n yɛ emɔ a bɔ yɪ bu. Sian diɛ, emɔ kulo ke be gua yɪ bu wɔ anwɔnnaan nun ɔ? ⁴ Asu emɔ a fe mgban ɔ? Atɪn nwon man ebele ke ɔ yɔ sɔ. ⁵ Nyanmɪan a fa yɪ Wawe'n ɔ'a man emɔ. ɔ yɔ asɪnbɛnwɔn nɪnngɛ emɔ afian. Asu mala'n mɔ emɔ di sɔ nun ati yɛ ɔ yɔ sɔ anaan Ejɔlekpa'n mɔ emɔ a tɪ b'a le b'a li nɪn ati ɔ?

⁶ ɛ 'nwon ejɔle mɔ b'a hele wɔ Abalahamɔn anwɔn'n: *Abalahamɔn leli Nyanmɪan lili. Nyanmɪan nɪanlɪn Abalahamɔn dedi nɪn anwɔn ɔ buli yɪ ke sesefɔe.* ⁷ Yɪ ti, emɔ tɪ yɪ bu ke bɛ mɔ be de Nyanmɪan be di'n, bɛ yɛ be tɪ Abalahamɔn amma kpa nɪn ɔ. ⁸ Afi Eɬɛle Ejɔle'n le kele ke, bɛ mɔ be tɪ man Zufu'n, Nyanmɪan 'nɪan bɛ dedi nɪn anwɔn ɔ bu bɛ sesefɔe. Eɬɪka ati yɛ Nyanmɪan lili mɔa ɔ bɔli Ejɔlekpa sɔ'n ɔ heleli Abalahamɔn ke: *Mɪn 'sɪn wɔ sɔ mɪn yeyila asiɛ nɪn asu menian'n-mɔ kɔlaatin.* ⁹ Kemɔ Abalahamɔn leli Nyanmɪan lili, mɔ Nyanmɪan 'yeyilalɪ yɪ'n, ɔ man bɛ kɔalaa mɔ be de Nyanmɪan be di'n, Nyanmɪan yeyila bɛ ke ɔ yeyilalɪ Abalahamɔn'n.

¹⁰ Nan bé mɔ be susu bé ti be gua mala nun asu'n, munnzue yê b'a fa ɔ. Afi b'a hɛɛ wɔ Eɛɛɛ Eɛɛɛ nun anun ke: *Yi kwalaa mɔ b'a hɛɛ m'ɔ wɔ mala kalata nun anun'n, wɔ sɔvanlan mɔ a nni man sɔ kpa bɔkɔɔ'n, munnzue hán wɔ.* ¹¹ Se emɔ fa bé nyin be tɔ a, emɔ nwun yí yuein ke, Nyanmian anyunnun, sɔvanlan ngɔala man ke ɔ di mala nun asu ɔ kaci sɛsɛfɔvɛ ɔ. ɔ sanlɔn ke Eɛɛɛ Eɛɛɛ'n le kele ke: *Sɔvanlan mɔ yí dedi nun ati Nyanmian bu yí sɛsɛfɔvɛ'n, sɔvanlan sɔ'n 'nyan ngɔan.* ¹² Mala'n nɔn dedi'n tɔ man kɔn. Nan Eɛɛɛ Eɛɛɛ'n le kele ke: *Sɔvanlan m'ɔ kɔ li mala nun asu'n, mala'n maan ɔ 'nyan ngɔan.* ¹³ Nan mala nun asu munnzue'n m'ɔ di ke ɔ kan yé'n, Kilisi a fa munnzue sɔ'n ɔ'a le yé ti. Eɛɛɛ Eɛɛɛ le kele ke: *Munnzue hán sɔvanlan biala mɔ be kɔ hun yí be kɔ minnda yí baka sɔ'n.* ¹⁴ Eɛɛɛ sɔ nun a kpɔn sɔ. ɔ sanlɔn ke, Zozi Kilisi dunman nun, Nyanmian nyila nun a han bé mɔ be tɔ man Zufɔ'n ke ɔ falɔ bɔli Abalahamɔn anɔhɔba'n. Yí ti, dedi'n y'ɔ man ye nyan Wawe Nwanzan-nwanzan'n mɔ Nyanmian a fa a bɔ yé anɔhɔba nun ɔ.

¹⁵ Anianman-mɔ, ɔ ti eyuadi nun anun ewa nvandɔhɔn. Nvandɔhɔn sɔ'n y'ɔ le ke, se sɔvanlan kɔn keɛ ajâ kalata ke ɔ se fata'n sie ebeɛ a, sɔvanlan fíi le man atɔn ɔ mgbɔ man ejɔɛ sɔ'n, eɛɛ ɔ le man atɔn ɔ ndɔ man ejɔɛ sɔ nun asu. ¹⁶ Ke ejɔɛ'n tɔ yí nun anun. Nyanmian bɔli Abalahamɔn nɔn yí busu sɔvanlan nun anɔhɔba. Eɛɛɛ Eɛɛɛ'n ngan man ke: “Abalahamɔn nɔn yí busu menian'n-mɔ” ke like mɔ be sɔnɔn ɔ. Nan yí nwan: “E nɔn wɔ busu sɔvanlan.” Ebeɛ nun anun, ye nwun yí ke, yí busu sɔvanlan sɔ'n y'ɔ le Kilisi. ¹⁷ Mɔ mun kan'n y'ɔ le ke Nyanmian nɔn Abalahamɔn be yɔli nyihye be sieli. ɔ sanlɔn ke ɔ bɔli Abalahamɔn anɔhɔba yí nzin afɔvɛ eya nnan abulasan kwalaa nán ɔ'a fa mala'n ɔ'a man Moyizɔ. Mala'n ngɔala man ke ɔ kpɔ ejɔɛ sɔ'n ɔ man anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔli'n ka. ¹⁸ Afi ajâ'n mɔ Nyanmian sie'n, se mala'n y'ɔ man be nyan yí a, anun anɔhɔba ejɔɛ nɔn man nun kɔn. Nan kɔsɔ, anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔli Abalahamɔn'n, yí ti y'ɔ man ɔ nwunlin yí nwɔn anwunnvoe ɔ.

¹⁹ Se ejɔɛ'n tɔ sɔ a, anun nzuke ati yê Nyanmian falɔ mala'n manlɔn bé ɔ? Nyanmian falɔ mala'n manlɔn bé maan be nwun yí ke menian'n-mɔ nyɔɛ'n nzɔ man yí nyin. Mala sɔ'n lali ebeɛ dede ɔ juli Abalahamɔn abusɔ sɔvanlan'n, mɔ yí ti yê Nyanmian bɔli yí anɔhɔba nun ewale tɛmɔn. Nyanmian sɔvanlɔn yí mmɔfɔvɛ'n-mɔ maan be nɔn mala'n wali, ɔ nanndi sɔvanlan kɔn m'ɔ di asafian nun asu. ²⁰ Sɔvanlan'n m'ɔ di asafian'n, nán sɔvanlan kɔnmgbá ati ejɔɛ y'ɔ di ɔ, nan anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔli'n, yí muonun y'ɔ lili nun ejɔɛ nun ɔ.

²¹ Asu, like mɔ Nyanmian kɔ bɔ anɔhɔba ke ɔ 'yɔ'n, mala'n kwalaa ke ɔ totua yí atɔn ɔ? Cɛɛɛ! ɔ sanlɔn ke, se mala kɔn wɔ ebeɛ m'ɔ man sɔvanlan nyan ngɔan an, ahan mala'n kwalaa ke ɔ man sɔvanlan kaci sɛsɛfɔvɛ wɔ Nyanmian anyunnun. ²² Nan Eɛɛɛ Eɛɛɛ'n le kele ke eɛɛ nun a fa yí sa a tɔ yé kwalaa yé sɔ. ɔ man bé mɔ be le dedi'n, bé dedi'n mɔ be le yí wɔ Zozi Kilisi anun'n dunman nun, be nyan anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔli nun anun like.

²³ Asannan nán dedi'n tɛmɔn a ju sɔ'n, anun ye wɔ mala nun asa abu. Anun ye le nwɔnnde dedi'n m'ɔ di ke be ye be kele'n ²⁴ ɔ man mala'n tɔ ke sɔvanlan m'ɔ le di yé taataa fa yé wula Kilisi asa nun, nán dedi'n mɔ ye le yí nun a man y'a kaci sɛsɛfɔvɛ wɔ Nyanmian anyunnun. ²⁵ Ene mɔ ye wɔ dedi meɛ nun anun'n, ye nɔn man mala nun asa abu kɔn. ²⁶ Afi, emɔ nɔn Zozi Kilisi b'a yɔ kɔn, emɔ dedi nun ati, emɔ a kaci Nyanmian amma. ²⁷ Emɔ kwalaaatin mɔ b'a sɔnɔn emɔ, mɔ emɔ nɔn Kilisi b'a yɔ kɔn'n, emɔ asitanlan nun a yɔ ke Kilisi diɛ nun ala. ²⁸ Yí ti, kikaala diɛ, Zufɔ o, m'ɔ tɔ man Zufɔ o, kanga o, m'ɔ tɔ man kanga o, belenzua o, balasua o, mgbacɔ mgbacɛ nɔn man bé afian kɔn. ɔ sanlɔn ke emɔ nɔn Zozi Kilisi a yɔ kɔn. ²⁹ Se emɔ tɔ Kilisi diɛ a, anun emɔ tɔ Abalahamɔn amma. Like mɔ Nyanmian falɔ bɔli Abalahamɔn anɔhɔba'n, ɔ ti emɔ diɛ.

4

¹ E 'nwun ejɔɛ mɔ mun kulo ke mun kan mun kele emɔ'n. Baa'n mɔ yí sɔ wu a, yí yê ɔ di yí ajâ'n, kannze ninngɛ'n-mɔ kwalaa tɔ yí diɛ bɔbɔ, nan se ɔ te tɔ batɔnman an, anun ɔ ti ke kanga. ² ɔ sanlɔn ke, meɛ mɔ ɔ te tɔ batɔnman'n, menian sie yí, eɛɛ be nian yí ninngɛ'n-mɔ

asu dede ɔ kɔ ju cian mɔ yí sɪ heleli'n. ³ Yé kɔsɔ yé, meɛ mɔ anin ye te ti ke mmatɔnman'n, anin ye ti eyuadi nun anin mala'n-mɔ nganga. ⁴ Nan mɔ temɔn'n juli'n, Nyanmian sɔanlin yí Wa'n. Baa sɔ'n, balasua kɔn y'ɔ wɔlɔ yí ɔ. Be 'wɔ yí a, anin Zufɔ'n-mɔ mala'n wɔ ebeɛ. ⁵ Nyanmian kɔ sɔan yí ke ɔ bála a le bé mɔ be ti mala'n nganga'n maan ye káci Nyanmian amma. ⁶ Like m'ɔ kele ke emɔ ti Nyanmian amma'n y'ɔ le yí Wa'n Wawe'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a wula yé nun'n. Wawe sɔ'n le tian kan ke: “Aba!” Yí bu y'ɔ le ke Baba. ⁷ Yí ti, anianman, e ti man kanga kón. Nan e ti Nyanmian awa. Kemɔ e ti yí wa'n, like kwalaa mɔ Nyanmian 'fa man yí mma'n-mɔ'n, e 'nyan bie.

Pɔlv le di Galasi asɔnɔn mma'n-mɔ anwɔn yalɛ

⁸ Daba mɔ anin emɔ nzi man Nyanmian'n, emɔ ti mmɔsɔn'n-mɔ mɔ be ti man Nyanmian'n nganga. ⁹ Nan sian diɛ mɔ emɔ sɪ Nyanmian, mɔ ese bɔbɔ Nyanmian sɪ emɔ'n, ɔ yɔ se mɔ emɔ le kaci bé nyin ninngɛ mgban-mgban sɔ'n-mɔ anwɔn elɔ biekun ɔ? ɔ yɔ se mɔ emɔ kulo ke be kaci bé nganga biekun ɔ? ¹⁰ Emɔ le be anaân cian, sala'n m'ɔ bɔ yí bu fi'n ɔ nɔn afɔve anɔvan feti'n-mɔ elie'n ti emɔ cɔnnjin kpa. ¹¹ Mɔn di emɔ anwɔn yalɛ, junman'n mɔ m'an li yí emɔ afian elɔ nun a yɔ mgban.

¹² Anianman-mɔ, mɔn 'seɛ emɔ ke be káci ke mɔn. N di man Zufɔ'n-mɔ mala'n kanga kón. Yí ti, emɔ kɔsɔ, nán be kaci Zufɔ'n-mɔ mala'n nganga. Afi meɛ mɔ m malɪ emɔ anwɔn elɔ'n, n gacɪ ke emɔ mɔ be ti man Zufɔ'n, emɔ anin bie fíi yɔli man mɔn eɛ. ¹³ Nan emɔ ati káci ke, meɛ mɔ mɔn 'di mɔva mɔn bɔ Ejɔlekpa'n mɔn kele emɔ'n, anin ewue le kun mɔn. ¹⁴ Ewue sɔ'n, anin emɔ ngɔala man yí nian. Nan kɔsɔ, emɔ a mmu man mɔn sɔanlan mgban, ese emɔ a ndɔtɔ man mɔn nyunnun ngeɛɛ. Emɔ a sɔ mɔn nun ke nyanmiansɔ bɔfɔve yê ɔ'a a tɔ emɔ ɔ. Emɔ a sɔ mɔn nun ke Zozi Kilisi muonun yê ɔ'a a tɔ emɔ ɔ. ¹⁵ Temɔn sɔ'n, emɔ lili fe kpa. Afi mɔn di emɔ anwɔn adanziɛ ke se ɔ ti mɔ be kwalaa anyian fufɔle fa sie ebeɛ a, ahan emɔ falɪ bé nyin diɛ'n be sieli mɔn diɛ nun abɔsɔ. Afi ɔ yɔ se mɔ be nnwun man emɔ fe elie sɔ'n kón ɔ? ¹⁶ Ananhɔle ejɔle'n mɔ mɔn kan mɔn kele emɔ'n, asɔ yí ti y'ɔ man m'an kaci emɔ kpɔfɔve ɔ?

¹⁷ Emɔ nwún yí ke menian sɔ'n-mɔ le bɔ mɔndɔnlɔn kpa maan emɔ kaci be si bé sɔ, nan kɔsɔ ajɔnlɔn sɔ'n mɔ b'a fa'n ti man kpa. Mɔ be le kpɔnndɛ'n y'ɔ le ke, emɔ káci bé nzin be sí mɔn nán emɔ fá bé nwɔn bó bé kpa. ¹⁸ ɔ ti kpa ke emɔ fá bé nwɔn be bó bé mɔ be kele emɔ atɔn kpa'n. Nan atɔn'n mɔ n geleli emɔ meɛ mɔ m malɪ emɔ elɔ'n, se bɔbɔ n nɔn man emɔ anwɔn elɔ a, emɔ nánndɪ atɔn sɔ nun asɔ be hó bé nyunnun. ¹⁹ Mɔn mma-mɔ, mɔn di emɔ anwɔn yalɛ biekun. Emɔ anwɔn yalɛ'n mɔ mɔn di'n, ɔ nɔn balasua mɔ yí kɔ a han yí'n diɛ ti kɔn. Mɔn 'bɔ emɔ anwɔn mɔndɔnlɔn dede emɔ nanndɪ Kilisi atɔn diɛ nun asɔ. ²⁰ ɔ 'ka mɔn ngɔnmɔn an, ahan n wɔ emɔ anwɔn ebeɛ nán m'an nwun ke mɔn 'kpɔn mɔn juɔ bɛtɛ sɔ mɔn kele emɔ'n. ɔ sanlin ke mɔn di emɔ anwɔn yalɛ kpa!

Agaa nɔn Sala

²¹ Emɔ mɔ be kulo ke be di mala nun asɔ'n, ejɔle'n m'ɔ wɔ mala nun anin'n, asɔ emɔ tɪli man ɔ? ²² Mala'n le kele ke *Abalahamɔn wɔli mma mmelenzua nnyuan. Nunhan kɔn anin'n ti kanga, be feɛ yí Agaa yê nunhan kɔn kɔsɔ anin diɛ'n ti man kanga, be feɛ yí Sala. ²³ Kanga balasua nun awa diɛ'n, ɔ wɔli yí ke mmalasua'n-mɔ kwalaa wɔ bé mma'n-mɔ'n. Nan balasua'n m'ɔ ti man kanga nun awa diɛ'n, Nyanmian falɪ bɔli Abalahamɔn anɔhɔba.

²⁴ Ejɔle sɔ'n, ye kwalaa ke ye fa ye tɔ like kɔn anwɔn. Like sɔ'n y'ɔ le ke mmalasua nnyuan sɔ'n-mɔ ti ke nyihye nnyuan'n mɔ Nyanmian nɔn menian'n-mɔ hyihyeli'n. Nyihye'n mɔ Nyanmian nɔn menian'n-mɔ hyihyeli yí *Sinayi buka nun asɔ'n, kanga balasua'n mɔ be feɛ yí Agaa'n, yí anin. Yí mma diɛ m'ɔ wɔ bé'n ti nganga mma. ²⁵ Yí ti, Sinayi buka'n m'ɔ wɔ Alabi mân nun anin elɔ'n, yê ɔ ti ke Agaa nun ɔ. Agaa sɔ'n, ese ɔ ti ke ene Zoluzalemɔn kulo'n. ɔ nɔn yí mma'n-mɔ be ti nganga. ²⁶ Nan nyanmiansɔ Zoluzalemɔn kulo diɛ'n, ɔ ti man kanga. Yé nin diɛ nun anin. ²⁷ Afi Eheɛ Ejɔle'n le kele ke:

Wɔ mɔ e ti mɔta mɔ e nwɔ man baa'n,

di yí nwon fe!
Wó mɔ ɛ nwonlin man awɔle yale,
bɔ e se ye! ɔ sanlin ke,
balasua'n mɔ yí hun a nian man yí bɔsv'n,
yí mma'n-mɔ b'a sɔn tala nunhan'n
m'ɔ ti ajaa nin abv di'e'n-mɔ.

²⁸ Nan anianman-mɔ, ɛmɔ di'e, anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔli'n, nun mma y'ɔ le ɛmɔ ke Izaki. ²⁹ Daba, baa'n mɔ be wɔli yí ke mmatɔnman nga'n-mɔ'n, ɔ heleli baa'n mɔ be wɔli yí Wawe Nwanzan-nwanzan tunmin nin anun ahɔlɔwa. ɛne anun kɔsɔ, ke ejɔle'n ti yí nin anin. ³⁰ Nan ɛhele ɛjɔle'n nwan nze? Yí nwan: “Fɔan kanga balasua sɔ'n nɔn yí wa belenzua'n, ɔ sanlin ke kanga baa'n le man atin ɔ nni man yí si ajâ. Nan nunhan'n mɔ yí nin ti man kanga'n y'ɔ di ajâ ɔ.” ³¹ Yí ti, anianman-mɔ, ye ti man kanga balasua nin amma, nan nunhan'n m'ɔ ti man kanga'n, yí mma y'ɔ le yé.

5

Fanwɔndi'n

¹ ɛhi, fanwɔndi'n dunman nun y'ɔ man Kilisi a a le yé ti ɔ. Yí ti, ɛmɔ jínlan bé ja nun kpunndiin kpa, nán be man sɔanlan fíi fa ɛmɔ kaci yí ngangá kón. ² ɛmɔ tíe, mín Pɔlv, mun kan mɔn keke ɛmɔ ke, se ɛmɔ man be kpe ɛmɔ mmian nun an, anin Kilisi ti mgban man ɛmɔ. ³ ɛse mɔn kan mɔn funlan nun ke, sɔanlan biala m'ɔ kulo ke ɔ kpe yí mmian nun'n, anin ɔ lí mala'n kɔlaatin asɔ. ⁴ ɛmɔ mɔ ɛmɔ kulo ke be di mala nin asɔ maan Nyanmian bu ɛmɔ seseɔve'n, ɛmɔ nɔn Kilisi afian a ti. ɛmɔ a tɔ a fɔn Nyanmian anwunnvoe'n. ⁵ Nan yé di'e, dedi'n mɔ Nyanmian Wawe'n man'n, nun yê ye le kpɔnde anyɔdasɔve'n nɔn sese eyɔle'n wɔ Nyanmian anyunnun ɔ. ⁶ Afɔ se sɔanlan fa yí nwon man Zozi Kilisi a, b'a kpe yí mmian nun o, be kpeli man yí mmian nun o, like m'ɔ ti cɔnnjɔn'n y'ɔ le dedi'n m'ɔ man ye kulo yé nwon'n.

⁷ Ngelemɔ nun, ɛmɔ bɔli yí bɔ kanlanman. Nan nwan yê ɔ'a totua ɛmɔ ke nán be nanndi ananhɔle atin nin asɔ kón ɔ? ⁸ Atin'n mɔ atɔfɔve'n-mɔ a hele ɛmɔ ke be sín sɔ'n, ɔ fi man Nyanmian m'ɔ ɔ'a fele ɛmɔ yí nwon'n. ⁹ Afɔ fali ayile kaan sɔa, ɔ man fali'n kɔlaa tu. ¹⁰ Nan kɔsɔ, mɔn de mɔn di ke yé Mɔn dunman nun, ɛmɔ ngɔ nyan man ajɔnlɔn ngacile. Nan sɔanlan'n m'ɔ le tan ɛmɔ anyɔsɔ'n, ke ɔ kpɔn ti yí'n biala, Nyanmian 'tua yí kale.

¹¹ Anianman-mɔ, m'ɔ tɔ de mín'n, se ɔ ti ananhɔle ke mmian nun ekpe ejɔle yê mɔn bɔ mɔn keke menian'n-mɔ a, anin ɔ yɔ se mɔ afɔ menian'n-mɔ tɛ keke mín ahɔlɔwa ɔ? Se mmian nun ekpe ejɔle yê mɔn bɔ mɔn keke menian'n-mɔ a, ahan Kilisi ewue'n m'ɔ wuli kɔlɔwa nin asɔ'n njiji man sɔanlan fíi. ¹² Bé mɔ be le tan ɛmɔ anyɔsɔ'n, mɔ mmian nun ekpe y'ɔ cian bé'n, be sá bé nwon e!

¹³ Anianman-mɔ, fanwɔndi nin ati yê Nyanmian a fele ɛmɔ ɔ. Yí ti, nán be fa fanwɔndi sɔ'n be bu atin ngacile bie asɔ be yɔ mɔ anwɔnnaan'n kulo ɔ. Nan ɛmɔ húlo bé nwon be sɔsɔ bé nwon nun. ¹⁴ ɔ sanlin ke, mala'n kɔlaatin wɔ ejɔle kpɔle ɛhi anin: “Kulo wó manngɔn ke wó bɔbɔ muonun wó nwon.” ¹⁵ Nan se ɛmɔ yɔ ke ebolo naan be kika kika bé nwon, ɛse ɛmɔ ci bé nwon be di a, anin ɛmɔ nían be nwon kpa nán ɛmɔ a nyue man ɛmɔ abɔsɔ bɔ.

Wawe Nwanzan-nwanzan'n nɔn ete anwɔnnaan'n

¹⁶ ɛ 'nwon ejɔle mɔ mɔn kan mɔn keke ɛmɔ'n: ɛmɔ yɔ like mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n kulo'n nán be yáci ete anwɔnnaan'n di'e'n. ¹⁷ ɔ sanlin ke, like mɔ ete anwɔnnaan'n kulo'n, Wawe Nwanzan-nwanzan'n ngulo man. Like kɔsɔ mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n kulo'n, ete anwɔnnaan'n ngulo man. Bé munnyuan be nɔn man etin kɔn asɔ. Yí ti y'ɔ man ɛmɔ ngɔla man like mɔ ɛmɔ kulo'n yɔ ɔ. ¹⁸ Afɔ se ɛmɔ yɔ like mɔ Wawe Nwanzan-nwanzan'n kulo a, mala'n le man tunmin ɛmɔ sɔ.

¹⁹ Ninng'e'n mɔ ete anwɔnnaan'n kulo'n, ɔ nɔia man. Ninng'e sɔ'n y'ɔ le basa basa ejɔle, satilɔve eyɔle, mgban-mgban eyɔle, ²⁰ amɔan ɛsɔ, jiliwa eyi'e, anvɔle etua, butule elie, bé

nwɔn ɛkpɔ, ɛya ɛfɛ, ejujue, bé nwɔn nun ebubue, ato eku ɛhyɛ ²¹ m̄n nun anun ninngɛ anyɔnbɔ, kɔnɔnmɔnzɔn, alɛ mɔ bɛ di dede ɔ fɔ bé ɛbɔɛ sɔ ɔ nɔn yí nzin ninngɛ ɛtɛ ɛtɛ mmiekun-mɔ kɛ ɛhɪka. ɛjɔlɛ'n mɔ n nili mɔa n ganlɔn n geleli ɛmɔ'n, mɔn kan mɔn funlan nun kɛ, bé mɔ bɛ bɔ abalabɔ sɔ'n-mɔ'n, bɛ nnyan man asitanlan Nyanmian Belemgbin M̄n nun anun ɛlɔ.

²² Nan Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n baa diɛ m'ɔ su'n y'ɔ le ehulo, fɛ elie, albaciɛ, abɔtalɛ esie, ahunnunye ɛyɔlɛ, kpa ɛyɔlɛ, ananhɔlɛ elie ²³ bɛtɛɛ ɛyɔlɛ, bé nwɔn ye esie. Mala'n ngan man like mɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kulo nun anwɔn ɛjɔlɛ ɛtɛ. ²⁴ ɔ sanlɔn kɛ bé mɔ bɛ tɪ Zozi Kilisi diɛ'n, ninngɛ mgban mgban'n-mɔ mɔ ɛtɛ anwɔnnaan'n kulo'n, b'a yaci yí kwalaa b'a gua. ɔ tɪ kɛ b'a bɔbɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ kɔlɔwa'n mɔ Zozi Kilisi wuli sɔ nun asɔ. ²⁵ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n y'ɔ man y'a nyan ngɔan ɔ. Yí tɪ, ye yáci yí maan ɔ tɪnngɛ yé atɪn. ²⁶ Nán bɛ man ye tu yé nwɔn, nán man ye kan yé nwɔn ɛya, ɛsɛ nán man ye nyɔn bɔlɔ yé nwɔn.

6

Bɛ mán ye búka búka yé nwɔn

¹ ɛhɪ, anianman-mɔ, sɛ sɔanlan kɔn tɔ ɛtɛ nun anun nán ɛmɔ nwun yí a, ɛmɔ mɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n wɔ bé nun'n, ɛmɔ fá ahɔnlɔn bɛtɛɛ bɛ síe yí atɪn kpa nun asɔ. Wó mɔ ɛ lɛ búka yí'n, síe wó nwɔn ye nán a ndɔ man ɛtɛ nun anun. ² ɛmɔ búka búka bé nwɔn wɔ bé emian'n-mɔ anun. Sɛ ɛmɔ yɔ yí sɔ a, anɔn ɛmɔ lɛ di Kilisi mala nun asɔ. ³ Sɛ sɔanlan kɔn bu yí nwɔn kpa tala yí manngɔn-mɔ, nan kɔsɔ ɔ tɪ man like fíí a, anɔn ɔ lɛ laka laka yí nwɔn. ⁴ Sɔanlan kɔn biala sɔ yí muonun yí ɛnanndiɛ'n ɔ nían. Sɛ ɔ tɪ m'ɔ di yí nwɔn fɛ a, anɔn yí ngɔnmɔn ɔ lí yí nwɔn fɛ, nán man ɔ fa tɔ yí manngɔn'n-mɔ diɛ nun anwɔn. ⁵ ɔ sanlɔn kɛ sɔanlan kɔn biala 'ba bu yí muonun yí ɛnanndiɛ nun anwɔn akpɔnndan ɔ kele Nyanmian.

⁶ Sɔanlan mɔ bɛ lɛ kele yí ɛjɔlɛkpa'n, ɔ di kɛ ɔ fa yí ninngɛ'n m'ɔ le yí'n bie man sɔanlan'n m'ɔ lɛ kele yí'n. ⁷ Nán bɛ laka laka bé nwɔn, bɛ ngɔlɔ man Nyanmian anwɔn. Like mɔ sɔanlan kɔ lua'n, like sɔ'n yê ɔ 'tɪ ɔ. ⁸ Sɛ ɔ dua like mɔ ɛtɛ anwɔnnaan'n kulo a, like m'ɔ kpɔlɔ'n yê ɔ 'tɪ ɔ. Nan sɛ ɔ dua like mɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n kulo a, Wawɛ'n 'man ɔ nyan nyanmiansɔ ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n. ⁹ Ye yó ye'n ye hó yé nyunnun, nán bɛ man yé nwɔn bubu yé. ɔ sanlɔn kɛ cian bie dede ye 'nyan nun like. ¹⁰ ɛhɪka ati, tɛmɔn biala mɔ atɪn wɔ nun'n, ye yó menian'n-mɔ kwalaa ye. Nan menian m'ɔ di kɛ ye yɔ bé ye kpa'n y'ɔ le Zozi Kilisi menian'n-mɔ.

Afɔtu nɔn ngalɛ

¹¹ Sian diɛ, mɔn muonun mɔn sa yê mɔn fa mɔn kele ɛmɔ ɔ. ɛmɔ sɪ mɔn ɛhele'n nzɔlɛ. ɔ sanlɔn kɛ mɔn kele mgbili mgbili kpa.

¹² Bé mɔ bɛ kulo kɛ m̄n'n nwun bé'n, bé yê bɛ lɛ tinndin ɛmɔ kɛ ɛmɔ kpé bé mmian nun nun ɔ. Bɛ lɛ yɔ sɔ, afɪ bɛ ngulo man kɛ bɛ kele bé ahɔlɔwa wɔ Kilisi kɔlɔwa'n dunman nun. ¹³ Bé muonun mɔ b'a kpɛ bé mmian nun'n, bɛ nni man mala nun asɔ. Nan bɛ kulo kɛ ɛmɔ kpɛ bé mmian nun maan bɛ fa ɛmɔ bɛ tu bé nɔan nun. ¹⁴ Nan mɔn diɛ, yé Mɔn Zozi Kilisi kɔlɔwa nun ala yê mɔn fa mɔn tu mɔn nɔan nun. ɔ sanlɔn kɛ Kilisi kɔlɔwa'n dunman nun, ɛtɛ m̄n'n nwun mɔn kɛ b'a bɔbɔ mɔn kɔlɔwa sɔ. Mɔn kɔsɔ mɔn, mɔn nwun ɛtɛ m̄n'n kɛ b'a bɔbɔ yí kɔlɔwa sɔ. Yí bɔ y'ɔ le kɛ mɔn nɔn ɛtɛ m̄n'n yé afian a tɪ. ¹⁵ Sɛ b'a kpɛ sɔanlan kɔn mmian nun ɔ, sɛ bɛ kpɛli man yí mmian nun ɔ, nán ɛhɪ yê ɔ tɪ cɪnnjɔn ɔ. Nan m'ɔ cian'n y'ɔ le kɛ ye káci abɔdiɛ fɔfɔlɛ. ¹⁶ Nyanmian yíla bé mɔ bɛ 'nanndɪ atɪn sɔ'n mɔ m'an hele nun asɔ'n, bɛ nɔn Nyanmian Izalayɛ amma kpa'n-mɔ. ɔ nwún bé nwɔn anwunnvoe ɔ mán bé tánlan albaciɛ nun.

¹⁷ ɔ fi ɛnɛ m'ɔ kɔ'n, sɔanlan fíí n'ɔ wula mɔn akpue. ɔ sanlɔn kɛ mɔn nwɔn kafɔan'n-mɔ kele kɛ n di Zozi akua.

¹⁸ Anianman-mɔ, yé Mɔn Zozi Kilisi nwún ɛmɔ anwɔn anwunnvoe. Amin!

PƆLU KALATA'N M'Ɔ HELELI NWANLIN EFEZI ASƆNIN MMA'N-MƆ'N

M'Ɔ wƆ nun'n

Tɛmɔn mƆ PƆlu 'kele kalata sƆ'n, anin Ɔ la fiadi. Anin Efɛzi y'Ɔ ti Azi mƆn nun anun kulo kpili nun Ɔ. MƆn sƆ'n, ɛnɛ bɛ fele yɪ Tuluki. PƆlu yɛ Ɔ bɔli ɛbɛle asƆnɪn nun abu Ɔ. Ɔ lili afɔɛ nsan ɛbɛle Ɔ sesieli asƆnɪn'n. AsƆnɪn'n kɔ tɛle dede Ɔ kɔ ju kulo bu nga'n mƆ bɛ wƆ ɛbɛle etin nun asu'n kɔalaatin. Ɔ ti ananhɔle kɛ Efɛzi dunman yɛ Ɔ fite Ɔ. Kɔsu kalata nun ɛhele mƆ PƆlu a hele'n, Ɔ ti etin sƆ nun asu asƆnɪn'n-mƆ kɔalaatin bɛ kalata. Yɪ ti yɛ PƆlu mmɔbɔ man menian dɔɔn dunman yɪ kalata sƆ nun anun Ɔ.

Kalata sƆ'n, yɛ kɔala kɛ yɛ ce nun mgbili nnyuan. MƆ li mɔa'n (yɪ ti 1-3), PƆlu le yɪ Nyanmɪan aye Ɔ da yɪ asɪ wƆ yɪ nyila'n kɔalaa m'Ɔ fa man yɛ wƆ Kilisi dunman nun'n. Afi, bɛ mƆ bɛ de Kilisi bɛ di'n, m'Ɔ ti Zufu o, m'Ɔ ti man Zufu o, Zozi a han bɛ a bɔ nun Ɔ'a man b'a kaci Nyanmɪan anwɔntɛ mma. Anwɔntɛ mma sƆ'n-mƆ yɛ bɛ fele bɛ asƆnɪn nun Ɔ. PƆlu le sele Nyanmɪan kɛ Ɔ mƆn bɛ nyƆn yɪ Wawe Nwanzan-nwanzan'n nƆn b'a ti Kilisi ehulo nun abu kpa. M'Ɔ li sian'n (yɪ ti 4-6), PƆlu le bɔtu asƆnɪn mma'n-mƆ kɛ bɛ bɔ abalabɔ kpa m'Ɔ sƆ Nyanmɪan anyɪn. Kalata nun agualɛ nun (6.10-18), Ɔ le kaci asƆnɪn mma'n-mƆ kɛ bɛ fƆ Nyanmɪan ɛlɔɛ ninngɛ'n-mƆ bɛ sɪɛ bɛ nwɔn nƆn b'a hɔala bɛ ja nun jinlan wƆ Abɔsanmɔn naka junman'n m'Ɔ di nun anyunnun.

Ahɪn ebisa

¹ Mɪn PƆlu, mƆ Nyanmɪan a hulo kɛ n gƆci Kilisi Zozi bɔfɔɛ'n, mɪn yɛ mɪn kele kalata ɛhɪ mɪn nwan ɛmɔ mƆ bɛ ti Nyanmɪan anwɔntɛ mma [Efɛzi kulo nun asu ɛlɔ], mƆ bɛ de Kilisi Zozi bɛ di'n.

² Mɪn 'bisa ɛmɔ ahɪn. Yɛ Sɪ Nyanmɪan Kpili nɔn yɛ Mɪn Zozi Kilisi nwɔn ɛmɔ anwɔn anwunnvoe ɛsɛ bɛ cɪci ɛmɔ alɔa.

Nyanmɪan nyila'n-mƆ

³ Yɛ yɪ Nyanmɪan Kpili m'Ɔ ti yɛ Mɪn Zozi Kilisi Asɪ nun aye. Ɔ sanlɪn kɛ kemɔ yɛ nɔn Kilisi a yɔ sɔanlan munmuan kɔn'n, Nyanmɪan a fa yɪ nyila'n kɔalaa m'Ɔ le yɪ anwunno ɛlɔ'n Ɔ'a man yɛ. ⁴ Ɔ nanndɪ Kilisi sɔ, Nyanmɪan lili mɔa kpali yɛ sieli kɔalaaka nƆn Ɔ'a bɔ mƆn'n. Afi Ɔ kulo kɛ yɛ ɛnanndɛ'n yɔ nwanzan-nwanzan wƆ yɪ nyunnun nƆn Ɔ'a nyan man yɛ nwɔn ɛjɔle ɛtɛ Ɔ'a ngan man. Ehulo mƆ Nyanmɪan kulo yɛ nun ati, ⁵ Ɔ lili mɔa Ɔ hyhyeli sieli kɛ Ɔ 'fa yɛ kaci yɪ mma wƆ Zozi Kilisi dunman nun. Ɔ yɔli yɪ sɔ, Ɔ sanlɪn kɛ Ɔ yɔ yɪ ɛnyunmɪn. ⁶ Afi, Ɔ kulo kɛ yɛ mƆ yɛ ti yɪ mma'n, yɛ yɪ yɪ aye, yɛ wula yɪ anunminnyanmɔn Ɔ fi yɪ ye kpili'n mƆ Ɔ'a yɔ yɛ nun anwɔn wƆ yɪ ehulo Baa'n dunman nun. ⁷ Kilisi ewue'n m'Ɔ wuli guali yɪ moja nun asɪ nun a tua yɛ ti kale'n. Nyanmɪan ye kpili ɛhɪ mƆ Ɔ'a man yɛ'n, Ɔ'a man y'a nyan ɛtɛ face. ⁸ Ye sƆ'n mƆ Ɔ'a yɔ yɛ'n ti kpili sɔnman. Ɔ man yɛ ngele nɔn ajɔnlɪn. ⁹ Ɔ nanndɪ Kilisi asu, nviakɛ nun ɛhyhye'n m'Ɔ ti yɪ kunnun sɔ like, m'Ɔ sesieli yɪ daba'n, Ɔ'a yɪ Ɔ'a hele yɛ. ¹⁰ ɛhyhye sƆ'n mƆ Nyanmɪan 'ba gua yɪ bu mƆn nun ayuelɛ nun'n y'Ɔ le kɛ Ɔ 'ba han anwunno ɛlɔ nɔn asɪɛ nun asu ɛwa ninngɛ'n kɔalaatin bɔ nun Ɔ fa bɛ wula Kilisi m'Ɔ ti kpain nun asa nun.

¹¹ Yɛ nɔn Kilisi y'a yɔ sɔanlan munmuan kɔn. Y'a kaci Nyanmɪan menian. Ɔ sanlɪn kɛ Nyanmɪan kpali yɛ sieli daba daba Ɔ fi yɪ ɛhyhye nun anwɔn. Afi, Ɔ'a hulo Ɔ'a yɔ yɪ sɔ, ¹² nƆn yɛ mƆ y'a li mɔa y'a fa yɛ lɔa'n y'a wula Ngɔandefɔɛ nun anun'n, yɛ yɪ Nyanmɪan aye, yɛ wula yɪ anunminnyanmɔn. ¹³ ɛmɔ kɔsu, mɛle mƆ ɛmɔ tɪli ananhɔle ɛjɔle'n, ɛjɔlekpa'n m'Ɔ man ɛmɔ ngɔan'n, ɛmɔ a le Kilisi a li. ɛhɪka ati, Nyanmɪan a fa yɪ Wawe nwanzan-nwanzan'n m'Ɔ falɪ bɔli anɔhɔba'n Ɔ'a wula ɛmɔ nun. Ɔ kele kɛ ɛmɔ ti yɪ dɛ. ¹⁴ Wawe Nwanzan-nwanzan sƆ'n di ajinlanmun kɛ yɛ ti Nyanmɪan afilie nun anun menian.

Yε le nwɔnnde ke ɔ lé yé ti bɔkɔɔ maan ye yó yí die dahuu nán y'a yi yí ayε y'a wula yí anunminnyanmɔn.

Pɔlv ebvɔvε'n

¹⁵ Ehi ka ati, sian mɔ mín kɔsɔ m'an ti ke emɔ a fa bé dedi'n b'a wula yé Min Zozi anun, εse emɔ kulo bé kwalaa mɔ be ti Nyanmian anwɔntie menian'n, ¹⁶ min da Nyanmian asɔ cian biala wɔ emɔ dunman nun. Mín ti kacɔ emɔ mín mmɔvɔvε'n-mɔ anun ¹⁷ min sele yé Min Zozi Kilisi Nyanmian'n, m'ɔ ti Siε'n m'ɔ le anunminnyanmɔn'n ke ɔ mán emɔ nwún ngεle kpa, ɔ yí yí nwɔn yuein ɔ héle emɔ maan emɔ sí yí kpa bɔkɔɔ. ¹⁸ Ɔ mán yí kanlannie'n tá emɔ ajɔnlɔn nun anun yuein nán emɔ a ti anyɔndasvε'n mɔ yí ti yê ɔ feleli emɔ nun abu. Ɔ mán emɔ ti yí bɔ ke ninngε mgbakpa'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a sie yí anwɔntie menian'n-mɔ'n ti anunminnyanmɔn like m'ɔ ti man nzεmunde. ¹⁹ Ɔ mán emɔ tí yí bɔ ke yí tunmin'n ti kpili sɔnman man yé mɔ ye de Kilisi ye di'n. Tunmin sɔ'n, yí yê ɔ yɔli heleli anwɔnsele sɔ ²⁰ ɔ manlɔn Ngɔandefvε'n fi ewue nun anun tinngeli ɔ. Ɔ'a fa yí ɔ'a sie yí anunminnyanmɔn lika yí sa fama sɔ anwunno elɔ mân die nun anun. ²¹ Ebele, Kilisi y'ɔ sie nyanmiansɔ mmɔfɔvε mgbain nɔn nganngan'n-mɔ kwalaaatin ɔ. Bé mɔ be di kpain ɔ, tunminfɔvε ɔ, kwalafvε ɔ, bé mɔ be di belemgbin ɔ, yí y'ɔ sie bé kwalaa ɔ. Yí asasvε'n tala asasvε biala mɔ be kwalaa ke be nyan yí mân ehi anun nɔn fɔfɔle'n kɔsɔ mɔ Nyanmian 'ba bɔ nun anun die'n. ²² Nyanmian Kpili a sie Kilisi kpain like biala asɔ. Ɔ'a fa yí a man Asɔnɔn'n. ²³ Asɔnɔn'n ti ke yí nwɔnnaan yê ɔ ti ke Asɔnɔn nun ati. Ɔ wɔ eyuadi'n lika kwalaaatin. Yí yê ɔ yi Asɔnɔn'n kpa bɔkɔɔ ɔ.

2

Nyanmian anwunnvɔvε'n

¹ Ehi, emɔ etε'n-mɔ ati, daba nun anun, Nyanmian nwun emɔ ke menian mɔ b'a wu ɔ. Ɔ sanlɔn ke emɔ fɔnndɔnlɔn yí. ² Mele sɔ nun anun, anɔn emɔ εnanndie'n nɔn eyuadi die'n ti kɔn kpe. Abɔnsanmɔn m'ɔ ti eyuadi nun asɔ kpain'n, yí yê anɔn emɔ sɔ yí ɔ. Kpain sɔ'n yê ɔ le di bé mɔ bé nyɔn ci Nyanmian nun anun junman tɛmɔn ehi mɔ ye wɔ nun nun ɔ. ³ Daba nun anun, anɔn ke yé kwalaa ye ti yí nun anɔn. Like mɔ etε anwɔnnaan nun anyɔn bɔlɔ yí nwɔn'n yê ye kpɔnnde ɔ. Like mɔ etε anwɔnnaan'n nɔn yé ajɔnlɔn'n kulo ke ye yó'n, like sɔ'n yê ye yɔ ɔ. Etε'n mɔ b'a wɔ yé nɔn nun ati, yé ti menian mɔ Nyanmian sikpe'n ci yé ke menian bɔ nga'n-mɔ. ⁴ Nan Nyanmian Kpili a nwun yé nwɔn anwunnvɔvε. Ɔ sanlɔn ke ehulo'n m'ɔ kulo yé'n ti kpili sɔnman. ⁵ Yé mɔ yé etε'n-mɔ man ye wuli'n, ɔ'a man yé nɔn Kilisi y'a nyan ngɔan. Se emɔ a nyan ngɔan an, ɔ kele ke Nyanmian a nwun emɔ anwɔn anwunnvɔvε ɔ'a man emɔ a nyan ngɔan. ⁶ Kilisi Zozi dunman nun, Nyanmian a man yé nɔn Zozi fi ewue nun y'a tinngε, yé nɔn yí ti anwunno elɔ mân nun anun. ⁷ Nyanmian a yɔ yí sɔ, ɔ'a hele ke mele'n m'ɔ le ba nun anun, yí ye nun anwɔn ninngε mgbakpa'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a sie yé mɔ y'a le Kilisi Zozi y'a li'n ti man nzεmunde. ⁸ Ɔ sanlɔn ke, se emɔ a nyan ngɔan an, ɔ kele ke Nyanmian a nwun emɔ anwɔn anwunnvɔvε, ɔ fi emɔ dedi nun anwɔn. Ngɔan sɔ'n mɔ emɔ a nyan yí'n, ɔ fi man emɔ muonun. Nan ɔ ti Nyanmian acεdie. ⁹ Nán ke mɔndɔnlɔn mɔ emɔ a bɔ nun anun like ɔ, nán sɔanlan a fa a tu yí nwɔn. ¹⁰ Ɔ sanlɔn ke Nyanmian yê ɔ'a sesie yé ɔ'a bɔ yé ɔ. Ɔ'a bɔ yé ke ye nɔn Ngɔandefvε Zozi ye yó sɔanlan munmuan kɔn nán y'a huɔla y'a yɔ nyɔle kpa. Nyɔle sɔ'n-mɔ, Nyanmian Kpili lili mɔa sesielɔ manlɔn yé ke ye yó.

Ye nɔn Kilisi a yɔ sɔanlan munmuan kɔn

¹¹ Ehi, b'a nwɔn man emɔ Zufɔ. Zufɔ'n-mɔ fele emɔ “bé mɔ be kpeli man bé mmian nun”. Be fele bé nwɔn “bé mɔ b'a kpe bé mmian nun”, ɔ fi nzɔle'n mɔ menian'n-mɔ a yɔ a sie yí bé nwɔnnaan nun asɔ'n. ¹² Emɔ káci ke mele sɔ nun anun'n anɔn emɔ nni man Kilisi afilie'n bie. Izalaye amma'n-mɔ anyunnun an, be nga man emɔ bie. Nyɔhye'n mɔ Nyanmian nɔn Izalaye amma'n-mɔ hyɔhyeli'n, anɔhɔba'n m'ɔ bɔli bé'n, anɔn emɔ nɔn man nun bie. Emɔ

gua mân nun anun mgban, emò le man anyindasue, ese emò nzi man Nyanmian. ¹³ Nan sian die, emò nun Zozi Kilisi b'a yò sɔanlan munmuan kòn. Emò mò anin emò non Izalaye amma'n-mò afian ti'n, Ngbandefue Zozi moja nun a hyɔn emò ɔ'a mantan bé. ¹⁴ Ɔ sanlɔn ke Kilisi a man bé mò be ti Zufu o, bé mò be ti man Zufu o, yé kwalaa y'a nyan anzɔnunjò, ye non yí y'a yò sɔanlan munmuan kòn. Anin Zufu'n-mò non bé mò be ti man Zufu'n be kpò bé nwɔn. Ekpò sò'n ti ke tale m'ò ja menian afian. Kilisi a wu ɔ'a tu ekpò'n ke tale mò b'a bubu yí ɔ. Ɔ'a han Zufu'n-mò non bé mò be ti man Zufu'n ɔ'a bò nun, ɔ'a man b'a yò fatule kɔnmgba cein. ¹⁵ Kilisi a wu ɔ'a kpɛ Zufu'n-mò mala'n non sɔ ninngɛ'n-mò anun. Ɔ'a han Zufu'n-mò non bé mò be ti man Zufu'n ɔ'a bò nun. Ɔ'a man fatule nnyuan nun a yò fatule fufòle baa kɔnmgba cein. Fatule fufòle sò'n non Kilisi a yò sɔanlan munmuan kòn. Ke ɔ kpɔnɔn yòlɔ mò Kilisi a man y'a nyan anzɔnunjò nun anin. ¹⁶ Ekpò'n m'ò la fatule nnyuan nun afian'n, Kilisi a wu kòlɔwa nun asɔ ɔ'a nunnun yí bɔsɔ. Ewue'n m'ò wuli kòlɔwa nun asɔ nun ati, ɔ'a han fatule nnyuan'n, ɔ'a bò nun, ese ɔ'a sesie bé non Nyanmian bé afian. ¹⁷ Ehi, Kilisi a a, ɔ'a bò Ejòlekpa'n m'ò man alɔacɔɔ'e'n nun ɔ'a hele emò mò be ti man Zufu mò anin emò non Nyanmian bé afian ti'n. Ese Zufu'n-mò mò be mantan Nyanmian kòkò'n, Kilisi a a, ɔ'a bò Ejòlekpa'n m'ò man alɔacɔɔ'e'n ɔ'a hele bé kɔsɔ. ¹⁸ Se Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n man Zufu o, bé mò be ti man Zufu o, yé kwalaa ye kwalaa ke ye fite Nyanmian anyunnun an, anin ɔ fi Kilisi.

¹⁹ Ehika ati, emò mò be ti man Zufu'n, emò ti man nyɔfue anaan menian mgban kòn. Nan sian die, emò ti Nyanmian anwɔntɛ mma kpa bòkòò, emò di yí afilie'n bie. ²⁰ Emò tí yí bu kpa. Asɔnɔn'n ti ke sua. Alimɔa nun anun, Nyanmian a sie Zozi Kilisi mmɔfue'n-mò non yí mgbɔmanfue'n-mò ke sua nun awula bé bu. Emò kɔsɔ wò yí sɔ efula nun anun bie ke biliki. Alimɔa biliki'n mò bé mò be le si sua'n be sie yí ayialɛ nun asɔ kwalaa nán b'a fula sua nun asɔ'n, biliki sò'n y'ò le Kilisi muonun. ²¹ Yí y'ò man sua bɔndin'n yò kunngun ɔ. Ese yí y'ò man sua'n kò anwunno ɔ kaci asɔnɔn sua nwanzan-nwanzan man yé Mɔn ɔ. ²² Emò non Kilisi, b'a yò sɔanlan munmuan kòn. Emò wò sua'n mò be le si nun anun bie ke biliki. Emò non bé bu nga'n-mò b'a kaci ke sua mò Nyanmian Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n wò nun ɔ.

3

Pòlv junman'n

¹ Ehika ati, mɔn sele Nyanmian mɔn man emò. Emò si ke Zozi dunman nun, Ejòlekpa'n mò m malɔ m málɔ n geleli emò mò be ti man Zufu nun ati, b'a hyɔ mɔn Pòlv b'a tɔ mɔn fiadi. ² Junman'n mò Nyanmian Kpili ehulo nun anun ɔ'a fa ɔ'a wula mɔn sa nun ke n ní man emò'n, mɔn de mɔn di ke emò a ti junman sò nun angan. ³ Junman sò'n, nvialɛ nun like yé Nyanmian a yí ɔ'a hele mɔn ɔ. Mɔn sa ati kalata ehi anin, m'an li mɔa m'an han like sò nun anwɔn ejòle kaan m'an hele emò dada angɔnmɔn. ⁴ Se emò kɔnnga a, emò 'ba nwun yí ke nvialɛ nun like sò'n tɔ de Kilisi. ⁵ Nvialɛ nun like sò'n, daba Nyanmian a nyɔ man ɔ'a ngele man menian'n-mò. Nan sian die, ɔ nanndɔ yí Wawɛ Nwanzan-nwanzan nun asɔ, ɔ'a yí ɔ'a hele yí mmɔfue non yí mgbɔmanfue nwanzan-nwanzan'n-mò. ⁶ E 'nwun nvialɛ nun like sò'n: bé mò be ti man Zufu mò be non Kilisi a yò sɔanlan munmuan kòn, ɔ fi Ejòlekpa'n mò b'a le b'a li'n, be di Nyanmian afilie'n bie ke Zufu'n-mò. Anòhɔba'n mò Nyanmian bòlɔ yí menian'n-mò non sɔ nyila'n, emò kɔsɔ wò nun bie.

⁷ Ejòlekpa sò'n, Nyanmian a nwun mɔn nwɔn anwunnvoe ɔ'a fa ɔ'a wula mɔn sa nun. Ɔ'a man m'an kaci sɔ akɔa ke m mó n géle menian'n-mò kwalaaatin wò yí tunmin nun anin. ⁸ Nyanmian anwɔntɛ mma'n-mò anun, n di man like fíí. Nan kɔsɔ, ɔ'a man mɔn acɛdie ke m mó Ejòlekpa'n n géle emò mò be ti man Zufu'n. Ejòlekpa sò'n m'ò tɔ de Kilisi'n kele ninngɛ mgbakpa mò Kilisi le yí m'ò bu yé sɔ'n. ⁹ Nyanmian Kpili mò ɔ'a bò like biala'n, ɔ'a man mɔn atɔn ke n yí yí nvialɛ nun ehyɔhyɛ'n m'ò fialɔ sɔ dede ɔ'a ju ene'n n géle menian'n-mò kwalaaatin. ¹⁰ Ɔ man sian die, Asɔnɔn'n y'ò man nyanmiansɔ mmɔfue'n-mò mò be di kpain

nun tunminfoe'n nwun Nyanmian ngɛle kpili'n m'ɔ sɪ nɪn ɔ. ¹¹ Like'n m'ɔ jɔnlɪnlɪn yɪ nwɔn daba ke ɔ 'yɔ'n, ɔ nanndɪ yɛ Mɪn Zozi Kilisi sɔ, ɔ'a man ɔ'a kpɪn sɔ. ¹² Kemɔ ye de Kilisi ye di, ese ye nun yɪ y'a yɔ sɔanlan munmuan kɔn'n, yɛ kunnun ndɪtɪ man yɛ kɔn. Ye le atɪn ye kwalala ke ye fite Nyanmian anyunnun ahɔnmɪnkan nun. ¹³ Ejɔlekpa nun atɪ, se mun nwun yale emɔ dunman nun an, nán be man bé nwɔn bubu bé. Nan ɔ tɪ emɔ anunminnyanmɔn wɔ Nyanmian anyunnun.

Pɔlv ebvtvɛ'n

¹⁴ Ehika atɪ, se mun tɔ mɪn nyɪn mɪn nɪan junman kpili'n mɔ Nyanmian a li a man yɛ nun an, mɪn kɔtɔ mɪn ja ebue nun asɔ Sɪɛ nun anyunnun. ¹⁵ Sɪɛ sɔ'n dunman'n la anwunno elɔ nun asɪ ewa afilie kwalaa asɔ. ¹⁶ Mɪn sele yɪ ke, ɔ nanndɪ yɪ anunminnyanmɔn kpili'n m'ɔ le yɪ nun asɔ, ɔ fá yɪ Wawɛ'n ɔ wúla emɔ ekala nun anwɔnsele kpa. ¹⁷ Ese, ɔ nanndɪ emɔ dedi nun asɔ, ɔ mán Kilisi tánlan emɔ ahɔnlɪn nun anun. Mɪn sele yɪ ke ɔ mán emɔ sɔ ndɪan be tánlan Kilisi ehulo nun anun sele kpa. ¹⁸ Mɪn sele Nyanmian ke ɔ mán emɔ nun anwɔntɛ mma'n-mɔ kwalaaatin hɔala be tí yɪ bɔ ke ehulo'n mɔ Kilisi kulo yɛ'n tɪ tɛtɛle, ɔ tɪ tɪndɪn, ɔ kɔ anwunno ese ɔ tɪ kpɔnlɔn-mgbɔnlɔn kpa. ɔ tɪ man like nzemɪnde. ¹⁹ Nyanmian mán emɔ nwún ehulo'n mɔ Kilisi kulo yɛ'n. ɔ tɪ ananhɔle ke sɔanlan fí ngwala man ke ɔ nwun yɪ dede ɔ gua yɪ bɔ. Nan kɔsɔ, Nyanmian mán emɔ nwún yɪ kpa bɔkɔɔ like biala anun, nán Nyanmian nyila'n kwalaaatin a han emɔ. ²⁰ Nyanmian Kpili m'ɔ le tunmin m'ɔ fa di junman wɔ yɛ nun'n, ɔ kwalala ke ɔ yɔ like biala m'ɔ tala mɔ ye kɔ sele anaan mɔ ye kɔ jɔnlɪn nun asɔ. ²¹ Yɪ m'ɔ kwalala like biala yɔ maan ɔ tala sɔ'n, anunminnyanmɔn hán yɪ wɔ Asɔnɪn nun anun wɔ Zozi Kilisi dunman nun cɪan daa! Amin.

4

Asɔnɪn junman'n

¹ Ehi, mɪn mɔ yɛ Mɪn dunman nun b'a tɔ mɪn fiadi'n, mɪn 'sele emɔ mɪn bɔtɔ bé: Kemɔ Nyanmian a fele emɔ yɪ nwɔn'n, emɔ bɔ abalabɔ kpa m'ɔ sɔ yɪ nyɪn. ² Emɔ bébele bé nwɔn asɪ cɪan daa. Emɔ nyán ahɔnlɪn betɛɛ, ese be sí abɔtale. Emɔ fá ehulo be súsɔ bé nwɔn nun. ³ Kemɔ Wawɛ Nwannzan-nwannzan nun a hohuan emɔ anɔan maan emɔ a yɔ kɔn'n, emɔ bɔ mɔndɪnlɪn be tánlan anɔannze sɔ nun anun wɔ anzɔnunjɔ nun. ⁴ Asɔnɪn'n m'ɔ tɪ ke Kilisi anwɔnnaan'n tɪ baa kɔnmgba. Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n kɔsɔ tɪ baa kɔnmgba. Anyɪndasɔe like'n kɔsɔ mɔ yɪ tɪ yɛ Nyanmian a fele emɔ'n tɪ baa kɔnmgba. ⁵ Yɛ Mɪn Zozi tɪ baa kɔnmgba. Dedi'n tɪ baa kɔnmgba. Esɔnɪan'n tɪ baa kɔnmgba. ⁶ Nyanmian m'ɔ tɪ yɛ kwalaa yɛ Sɪ'n tɪ baa kɔnmgba. ɔ sie yɛ kwalaaatin. ɔ nanndɪ yɛ kwalaa yɛ sɔ, ɔ di yɪ junman'n. Ese ɔ wɔ yɛ kwalaa yɛ nun. ⁷ Nan kɔsɔ, Kilisi a nɪan yɪ acɛdiɛ nun anwɔn ɔ'a hye ɔ'a man yɛ ngɔkɔn ngɔkɔn. Acɛdiɛ sɔ'n tɪ tunmin mɔ be fa be di Asɔnɪn nun anun junman.

⁸ Ehi atɪ, Ehele Ejɔle'n le kan ke:

ɔ'a li kunnunmun ɔ'a fɔ anwunno

ɔ nɔn nganga'n-mɔ a hɔ.

Ese ɔ'a hye menian'n-mɔ acɛdiɛ.

⁹ Bé nwan: “ɔ'a fɔ anwunno”. Yɪ bɔ y'ɔ le benin? Yɪ bɔ y'ɔ le ke ɔ lili mɔa ɔ juli asɪɛ nun asɔ ewa. ¹⁰ Sɔanlan'n mɔ ɔ'a ju asɪɛ nun asɔ ewa'n, yɪ kɔnmgba'n yɛ ɔ'a sa ɔ'a fɔ anwunno elɔ nyanmiansɔ nun ɔ. ɔ wɔ like biala atɪ asɔ, ese ɔ wɔ eyuadi'n lika kwalaaatin. ¹¹ Yɪ yɛ ɔ'a hye acɛdiɛ nun ɔ. ɔ'a sesie menian'n mmie-mɔ ke yɪ mmɔfɔɛ, mmie-mɔ ke yɪ mgbɔmanfɔɛ, mmie-mɔ ke Ejɔlekpaɔfɔɛ yɛ mmie-mɔ kɔsɔ ke esɔfɔ mɔ be kele like. ¹² ɔ'a sesie bé kwalaa sɔ maan Nyanmian anwɔntɛ mma'n-mɔ kwalala be di yɪ junman'n be man Asɔnɪn'n m'ɔ tɪ Kilisi anwɔnnaan'n kɔ yɪ nyunnun. ¹³ Yɪ diɛ, anɪn yɛ kwalaa yɛ dedi'n yɔ kɔn ye sɪ Nyanmian Awa'n. Ebele nun anun, anɪn yɛ tɪ a tin, y'a kaci ke Kilisi bɔbɔ muonun kpa bɔkɔɔ. ¹⁴ Yɪ sɔ ehi anun, anɪn ye ngaci man ke mmatɔnman kɔn, nán atɔfɔɛ'n-mɔ a nnaka man yɛ, b'a mmɔ man yɛ tanngo tanngo ke asutue mgbaha bɔ elɛɛ tanngo tanngo'n. ¹⁵ Nan se ye le ehulo ye kan ananhɔle, ye yɔ ananhɔle like a, ye 'nyin ye tɔ Kilisi m'ɔ li yɛ ti'n wɔ like

biala anun. ¹⁶Se anwonnaan nun akpọle akpọle'n kwalaa a hohuan bé nvan b'a yọ kunngun kpa a, ọ fi Kilisi. Yí yê ọ man anwonnaan b̀ndin nun akpọle akpọle'n kwalaa sisa su ọ yọ munmuan k̀n ọ. Yí sọ ati, se akpọle'n k̀n biala yọ like m'ọ se fata nun an, anwonnaan b̀ndin'n nyin ese ọ kpasi ehulo nun anun.

Abalabọ ete'n nvn abalabọ kpa'n

¹⁷Ehi, yé M̀n dunman nun, e 'nwun ejọle mọ mun kan m̀n fua su m̀n kele emọ'n. Nán man emọ bu bé m̀n'n ke bé mọ be nzi man Kilisi'n. Ọ sanl̀n ke ajunl̀n mgban-mgban y'ọ wọ bé ti anun ọ. ¹⁸Be nzi man ngele fíí. Ngvan'n mọ Nyanmian fa ce'n, be nnyan man bie. Ọ sanl̀n ke be nzi man yí nwun ejọle fíí b̀bọ. Ese bé ahunl̀n nun a kete s̀nman. ¹⁹Be nzi man nyian. B'a fa bé nwun b'a wula satilifọe nyọle'n-mọ anun yê ete ngacile ngacile'n kwalaa gua bé nwun efian.

²⁰Nan emọ die, nán ehi yê emọ suanl̀n wọ Kilisi anwun ọ. ²¹Emọ a ti Zozi anwun ejọle'n kwalatin. Ananhọle'n m'ọ tu de Zozi'n, emọ mọ be ti yí menian'n, b'a han b'a hele emọ. ²²Mọ b'a hele emọ'n y'ọ le ke emọ yáci bé asitanlan daba'n be tú. Asitanlan daba s'ọ'n, anyinbulu ete m'ọ wọ nun'n, ọ man ewue. ²³Emọ mán Nyanmian Wawe'n káci emọ ahunl̀n'n nvn bé ajunl̀n'n kpa b̀kọọ. ²⁴Emọ bó abalabọ kpa m'ọ kele ke emọ ti menian nvnfọle mọ Nyanmian muonun a bọ ọ. Abalabọ kpa s'ọ'n, ọ di ke be nwun yí asitanlan sese nvn anwontie nun, m'ọ kele ke emọ ti ananhọle nun anun sakpa.

²⁵Ehi ati, emọ yáci ato elie'n. Svanlan k̀n biala hán ananhọle héle yí manngun. Ọ sanl̀n ke ye ti anwonnaan baa k̀nmgba nun anun akpọle akpọle. ²⁶Se emọ fe eya a, emọ nían bé nwun kpa nán emọ a ndọ man ete nun anun. Nán be fe eya dede maan alie san su. ²⁷Nán be man Abansanm̀n nyan emọ anwun atin fíí. ²⁸Svanlan m'ọ wua'n, ọ yáci yí awue'n. Ọ bó m̀ndinl̀n, ọ lí junman. Ọ nyán yí nvan nun alie nán ọ'a nyan bie ọ'a buka svanlan m'ọ wọ emian nun'n. ²⁹Nán be man ejọle ete fíí fi bé nvan fite. Nan be mán ejọle m'ọ ti kpa fi bé nvan fite. Ejọle m'ọ man svanlan dedi'n kọ yí nyunnun, ọ buka bé mọ be le tie'n yê ọ ti kpa ọ. ³⁰Nán be bọ Wawe Nwanzan-nwanzan alva. Ọ wọ emọ anun maan emọ nwun yí ke emọ ti Nyanmian die dede ọ kọ ju cian mọ Nyanmian 'de emọ ati kpa b̀kọọ'n. ³¹Emọ yáci akunnun bile eyọle'n nvn eya efe'n, nvn menian'n-mọ eya ehan'n nvn etetian'n, ọ nvn nzuba ekpe'n. Emọ yáci ati anun ete ninng'e'n kwalaa be gúa. ³²Nan emọ yó ati anun kpa menian, be húlo bé nwun. Emọ fá bé nwun ete'n-mọ be hyé bé nwun ke Nyanmian falí emọ die'n hyeli emọ wọ Kilisi dunman nun'n.

5

Yuein nun anun menian

¹Ehika ati, kemọ emọ ti Nyanmian ehulo mma'n, emọ bó m̀ndinl̀n be yó bé ninng'e'n-mọ ke yí. ²Emọ mán bé asitanlan'n héle ke emọ kulo Nyanmian nvn bé manngun-mọ ke Kilisi a hulo yé dede ọ'a wu yé dunman nun'n. Ewue'n mọ Kilisi a wu yé dunman nun'n ti ke afọle nvn tee eyie like m'ọ tu ete'n. Like s'ọ'n ban fanlan ke anatilí, ọ sọ Nyanmian anyin.

³Emọ ti Nyanmian anwontie mma, yí ti, nán man be ti satilifọe nyọle fíí, anaan basa-basa eyọle ọ nvn anyinbulu b̀bọ emọ afian elọ. ⁴Kvasianzemun, agulobenwun, ọ nvn ejọle ete, nán be man bie fíí fi bé nvan fite. Nan like m'ọ di ke emọ y'ọ'n, y'ọ le Nyanmian asina. ⁵Afi, emọ nwún yí yuein ke svanlan biala m'ọ yọ satilifọe nyọle, m'ọ ti basa-basa, m'ọ ti acẹbe (afi, acẹbe eyọle'n ti ke amvan esọ), bé mọ be yọ s'ọ'n, bie fíí ngọ man Kilisi nvn Nyanmian Belemgbin M̀n nun anun elọ lé. ⁶Nán be man svanlan fíí kan mgban-mgban ejọle ọ laka emọ. Mgban-mgban ejọle s'ọ'n-mọ ati yê Nyanmian sikpe'n 'ci bé mọ be nyin nzọ man yí nun ọ. ⁷Menian s'ọ'n-mọ, nán be nvn bé tu nun fíí.

⁸Daba anun emọ wọ awosin nun anun. Nan sian die mọ emọ nvn yé M̀n a yọ svanlan munmuan k̀n'n, emọ wọ yuein nun anun. Ehika ati, emọ nánndí ke yuein nun menian. ⁹Ọ sanl̀n ke svanlan m'ọ nanndí yuein nun anun'n, ọ bọ bala kpa, ọ ti sese, ese ọ kan ananhọle.

¹⁰ Ẹmọ́ bọ́ mǎndínlín bẹ́ nwún like m'ọ́ sọ́ Yé Mún anyún nún angónmún. ¹¹ Mgbán-mgbán nínngẹ'n-mọ́ mọ́ menian'n-mọ́ yọ́ yí awosin nún anun'n, nán bẹ́ fa bẹ́ nwón bẹ́ bọ́ bẹ́ bẹ́ yọ́ bie. Nán sẹ́ ẹmọ́ nwun yí a, ẹmọ́ héle ké ọ́ tí ẹtẹ́. ¹² Menian sọ́'n-mọ́ nyọ́lẹ́'n mọ́ bẹ́ yọ́ yí nviálẹ́ nún'n, sẹ́ bẹ́ kan an, ọ́ tí nyian. ¹³ Nán mọ́ bẹ́ kọ́ tu nyọ́lẹ́ sọ́'n-mọ́ kwalaa bẹ́ kọ́ gua yuein nún anun'n, ké bẹ́ kpín bẹ́ tí yí'n, anún b'a nwun yí yuein. ¹⁴ Afí like biala mọ́ bẹ́ nwun yí yuein'n, anún ọ́ wọ́ yuein nún. Yí sọ́ atí yê b'a han ké:

Wó mọ́ ẹ́ lẹ́ dafí'n, tinnge,
Nyanmian anyunnun an, ọ́ tí ké a wu.

Yí tí, fí ewue nún jasú

nán Kilisi 'ba man ẹ́ fite yí yuein nún anun.

¹⁵ Ẹhí atí, ẹmọ́ níán bẹ́ ẹnánndí nún asú kpa. Nán bẹ́ nanndí ké menian mọ́ bẹ́ nzí man ẹ́jọ́lẹ́ fíí ọ́. Nán ẹmọ́ nánndí ké mmengẹ́lẹ́fọ́. ¹⁶ Kẹmọ́ mẹ́lẹ́'n mọ́ yẹ́ wọ́ nún'n yọ́ sí'n, tẹmún kaan mọ́ ẹmọ́ kọ́ nyan yí'n, ẹmọ́ fá lí Nyanmian junman'n kpa. ¹⁷ Ẹhí atí, nán bẹ́ yọ́ ké ngúasíafọ́e'n-mọ́. Nán ẹmọ́ bọ́ mǎndínlín bẹ́ tí like mọ́ Nyanmian kulo ké ẹmọ́ yọ́ nún abú kpa. ¹⁸ Nán bẹ́ nún nzan bẹ́ bú. Ọ́ man sọ́nlan yọ́ nínngẹ́ basa-basa. Nán ẹmọ́ mán Nyanmian Wawẹ́'n tánlan ẹmọ́ nún kpa. ¹⁹ Ẹmọ́ tó Izalaye ayẹ́ eyíe ejue ọ́ nún asónún ejue bẹ́ wówula bẹ́ nwón anwónsẹ́lẹ́. Ẹmọ́ fá bẹ́ ahúnlín'n kwalaaatin bẹ́ tó ejue bẹ́ yí Yé Mún ayẹ́.

²⁰ Yé Mún Zozi Kilisi dunman nún, ẹmọ́ lá Síe nún así dahuu wọ́ like biala anun.

²¹ Anyunnzọ́'n mọ́ ẹmọ́ man Kilisi nún atí, ẹmọ́ bébẹ́lẹ́ bẹ́ nwón así bẹ́ manngón'n-mọ́ anyunnun.

Yíe nvn huan

²² Ẹhí, ẹmọ́ mmalasua'n-mọ́, ẹmọ́ bébẹ́lẹ́ bẹ́ nwón así bẹ́ hun-mọ́ anyunnun ké ẹmọ́ bébẹ́lẹ́ bẹ́ nwón así Yé Mún anyunnun'n. ²³ Afí, belenzua sie yí yí ké Kilisi kọ́sú sie Asónún'n. Asónún'n m'ọ́ tí Kilisi anwónnaan'n, Kilisi y'ọ́ tí yí Ngúandefọ́e nún ọ́. ²⁴ Yí sọ́ atí, ẹmọ́ mmalasua'n-mọ́, ẹmọ́ bébẹ́lẹ́ bẹ́ nwón así like biala anun bẹ́ hun-mọ́ anyunnun ké Asónún'n yọ́ yí Kilisi anyunnun'n.

²⁵ Ẹmọ́ mmelenzua'n-mọ́ kọ́sú, ẹmọ́ húlọ́ bẹ́ yí-mọ́ ké Kilisi hulólú Asónún'n dede ọ́ wulí yí dunman nún'n. ²⁶ Ọ́'a yọ́ yí sọ́ ọ́'a fá yí nwan ẹ́jọ́lẹ́'n nún nzue ọ́'a bia Asónún'n, ọ́'a man yí nwón a tí ọ́'a fata Nyanmian. ²⁷ Afí, Kilisi kulo ké Asónún'n fite yí muonun yí nyunnun anunminnyanmún nún, mọ́ ẹfian fíí nún like ẹtẹ́ fíí nún man yí nwón. Yí nwón a tí, bẹ́ nnyan man yí nwón ẹ́jọ́lẹ́ ẹtẹ́ fíí bẹ́ ngan man. ²⁸ Ké Kilisi kpín kulo Asónún'n, mmelenzua'n-mọ́ kọ́sú húlọ́ bẹ́ yí-mọ́ ké bẹ́ muonun bẹ́ kulo bẹ́ nwón'n. Sọ́nlan m'ọ́ kulo yí yí'n kulo yí muonun yí nwón. ²⁹ Afí, sọ́nlan fíí kpólú man yí sọ́nlan baka'n lé. Nán ọ́ dí alíe ẹsẹ́ ọ́ nian yí nwón ké Kilisi nian Asónún nún asú'n. ³⁰ Asónún'n m'ọ́ tí Kilisi anwónnaan'n, yí akpólẹ́ akpólẹ́'n y'ọ́ le yé. ³¹ Ẹhéle Ẹ́jọ́lẹ́'n nwan: *Ẹhika atí, belenzua'n fí yí sí nvn yí nín abú anwón 'ba jasú.* Ọ́ 'fa yí nwón bọ́ yí yí nán bẹ́ munnyuan'n bẹ́ yọ́ sọ́nlan munmuan kún. ³² Ajaa nún anwón ẹ́jọ́lẹ́ sọ́'n, mún nian an, anún ọ́ tó de Kilisi nún yí Asónún'n. Ẹ́jọ́lẹ́ sọ́'n tí nviálẹ́ nún ẹ́jọ́lẹ́ kpílí kpa. ³³ Ẹ́jọ́lẹ́'n kwalaa kwalaa'n y'ọ́ le ké belenzua biala húlọ́ yí yí ké yí muonun ọ́ kulo yí nwón'n. Balasua biala kọ́sú mán yí hun anyinnzọ́.

6

Mmatonman'n-mọ́ nvn bé sí nvn bé nín

¹ Ẹmọ́ mmatonman'n-mọ́, kẹmọ́ ẹmọ́ nún yé Mún a yọ́ sọ́nlan munmuan kún'n, ẹmọ́ mán bẹ́ nyún só bẹ́ sí nún bẹ́ nín. Ọ́ sanlín ké yí sọ́ tí kpa. ² Nyanmian mala'n le keke ké: “Man wó nyún só wó sí nún wó nín.” Ọ́ tí alimua mala mọ́ b'a bọ́ anọ́huba b'a tó sọ́ ké: ³ “Nán wó asitanlan nún a yọ́ kpa ẹsẹ́ a hye asíe nún asú.”

⁴ Ẹmọ́ mọ́ ẹmọ́ tí síe'n kọ́sú, nán man ẹmọ́ kan ẹmọ́ mma'n-mọ́ eya. Nán ẹmọ́ tá bẹ́ bẹ́ héle bẹ́ ngele, ẹsẹ́ ẹmọ́ tinnge bẹ́ wọ́ yé Mún atín díe nún asú.

Nganga'n-mọ́ nvn bé mún-mọ́

⁵ Emò m̀o emò ti nganga'n, emò mán bé nyin só bé mun-m̀o m̀o be wò asie nin asu ewa'n kpa. Emò yí be kunnun be só bé ke Kilisi yê emò le so yí ɔ. ⁶ Emò amun'n-m̀o anyunnun, nán man emò yò ke menian m̀o be le di junman be kp̀nnɛ efua, kusɔ be kaci bé nzin an, anin emò a bubu bé sa nun bé ja b'a tanlan sɔ. Nan emò yí bé kunnun be yó like m̀o Nyanmian kulo ke Kilisi ngɔa'n-m̀o yò'n. ⁷ Emò fá ahɔnlɔn kpa be lí kanga junman'n kanlanman. Ɔ ti ke yé M̀n yê emò le di man yí, nan nán kulo menian'n-m̀o ala yê emò le di man bé ɔ. ⁸ Emò káci ke sɔanlan biala, se ɔ ti kanga o, se ɔ ti man kanga o, yí junman kpa m̀o kò li'n, ɔ 'nyan yí nwɔn ahatua m̀o fata'n yé M̀n asa nun.

⁹ Emò munlian'n-m̀o kusɔ m̀o be le nganga'n, emò yó bé kpa. Nán be kele bé ahɔlɔwɔa. Emò káci ke emò muonun kusɔ ti Kilisi ngɔa. Emò nun bé, emò Amun'n ti kɔn. Ɔ ti anwunno. Yí die, ɔ nnian man sɔanlan nyunnun ɔ mmu man yí bi.

Nyanmian elɔe nin anwɔn ninng'e'n-m̀o

¹⁰ M̀n kalata nin agualie nun, mun kan mun kele emò ke emò kp̀nnɛ anwɔnsɛle'n sɔanlan munmuan kɔn'n m̀o emò nun yé M̀n b'a yò'n, ɔ nun yí tunmin kpili nin anun.

¹¹ Emò fá Nyanmian elɔe ninng'e'n-m̀o kwalaa be síe bé nwɔn. Emò fá síe bé nwɔn nán emò a hɔala bé ja nun jinlan wò Abɔnsanm̀on naka junman'n m̀o di nin anyunnun. ¹² Ɔ sanlɔn ke nán kulo menian'n-m̀o yê ye nun bé le elɔe ɔ. Nan anwunno elɔ mmɔfɔe ati anun ete'n-m̀o, bé m̀o be di kpain, tunminfɔe nun bé m̀o be sie awosin m̀an'n m̀o be ti yé mgbɔfɔe'n yê ye nun bé le elɔe ɔ. ¹³ Ehika ati, emò fá Nyanmian elɔe ninng'e'n-m̀o kwalaa be síe bé nwɔn! Yí die, cian m̀o kpɔfɔe'n kò han emò'n, emò 'kwalaa yí nyunnun jinlan be nun yí kɔn dede be di yí sɔ kunnunmun, anin emò te jin bé ja nun kpunndiin. ¹⁴ Yí ti, emò bɔbɔa bé nwɔn kpa be síe. Emò mán ananhɔle'n tánlan emò anun. Ananhɔle'n ti ke nzalafu'n belet'i'n m̀o hyi yí taladie nin asu'n. Sese eyɔle'n m̀o Kilisi a man emò a yò wò Nyanmian anyunnun'n, ɔ káci ke emò elɔe taladie. Taladie sò'n ti bulale. Be wula be sisa bé hue'n. ¹⁵ Emò mán bé nwɔn te bé be bɔ Ejɔlekpa'n m̀o man albacicie'n. Ɔ ti ke elɔe mgbabɔa m̀o nzalafu'n wula ɔ. ¹⁶ Emò tíla dedi nin anun be sisa bé nwɔn. Ɔ ti ke elɔe nin anun ebɔin tetele'n m̀o nzalafu'n tila ɔ sisa yí sɔanlan baka'n, nán taa nun acɔ nun dadie'n-m̀o a ngan man yí. Se emò yò yí sɔ a, emò 'ba hɔala Abɔnsanm̀on taa'n-m̀o kwalaa m̀o b'a sɔ gɔgɔhɔn'n nonuan. ¹⁷ Ngɔan'n m̀o Ngɔandefɔe Zozi a man emò'n, ɔ ti ke nzalafu'n bulale kele'n m̀o sɔ'n. Emò fá Nyanmian Anɔan Ejɔle'n m̀o Wawe Nwanzan-nwanzan'n fa man emò'n be lí junman ke nzalafu'n fa yí dadie'n di'n. ¹⁸ Mele biala anun, emò tánlan Nyanmian Wawe nin anun be séle Nyanmian. Emò mán bé nyin kpála be tánlan mmɔtɔe nin anun cinnjin kpa. Emò séle Nyanmian be mán yí anwɔntie mma'n-m̀o kwalaaatin.

¹⁹ Emò séle Nyanmian be mán m̀n kusɔ maan ɔ fá ejɔle m̀o di m̀o mun kan nin ala ɔ wúla m̀n nɔan. Ɔ mán n nyán anwɔnsɛle m̀o m̀o nɔiale Ejɔlekpa'n n géle menian'n-m̀o.

²⁰ Ejɔlekpa sò'n m̀o n di sɔ bɔfɔe, m̀o yí ti yê b'a bɔ m̀n kpaun'n, ejɔle m̀o Nyanmian kulo ke m̀n kan'n, ɔ mán n nyán anwɔnsɛle n gán.

Ngalie nun nyila

²¹ Tisiki m̀o ti yé ehulo anianman'n, ɔ sɔ Kilisi ananhɔle nun ɔ bɔka m̀n ye di yé M̀n junman'n. Ɔ 'ba bɔ kwalaa kwalaa'n ɔ kele emò, nán emò a nwun ejɔle m̀o ɔ'a tɔ m̀n'n.

²² Ehika ati, mun sɔan anianman sò'n emò anwɔn elɔ maan ɔ kan kele emò ke ye ti akpɔle, nán emò ahɔnlɔn a tɔ bé kunnun b'a nyan anwɔnsɛle.

²³ Sɛ Nyanmian Kpili nun yé M̀n Zozi Kilisi cíci anianman'n-m̀o kwalaa alɔa, be mán be nyán ehulo, ɔ nun dedi. ²⁴ Bé kwalaa m̀o be le ehulo m̀o le man ayuelie be kulo yé M̀n Zozi Kilisi'n, Nyanmian nwún bé nwɔn anwunnoe.

PƆLU KALATA'N M'Ɔ HELELI NWANLIN FILIPU ASONIN MMA'N-MƆ'N

M'ɔ wɔ nun'n

Filipɔ tɪ Masedwanɪn m̄an nɪn anun kulo kpili'n kɔn. Aboloci m̄an nun, alimɔa kulo'n mɔ Pɔlv hɔli sɔ ɔ bɔli Asɔnɪn nɪn anɪn (Junman 16.11-40). Mɔ Pɔlv fi ebele ɔ hɔli yɛ Mɪn junman nɪn elie kulo nɔvɔle asɔ'n, Filipɔ asɔnɪn mma'n-mɔ kɔ nwan yɪ esika be kɔ bɔka yɪ. Kalata ehi anun, Pɔlv le da Filipɔ asɔnɪn mma'n-mɔ asɪ wɔ acɛdiɛ'n mɔ be nanndli anianman bian Epafoloditi asɔ be falɪ nwanlin yɪ'n. Anɪn b'a tɔ Pɔlv fiadi. Nan mɔ yɪ sa hanlin acɛdiɛ sɔ'n, ɔ lili yɪ nwɔn fe kpa.

Kalata nɪn ati 1.1-26 ye nwun yɪ ke Nyanmian anyunnun, Pɔlv sɪ Filipɔ asɔnɪn mma'n-mɔ anwɔn ye yɛ ɔ le bɔ yɪ fiadi nna'n m'ɔ la nɪn anun amanniɛ kele bɛ. Kalata nɪn ati 1.27-2.18, Pɔlv le fa tɔ asɔnɪn mma'n mɔ anyunnun ke be m̄an bɛ nwan se bɛ nwɔn, be bɛbele bɛ nwɔn asɪ, be m̄an bɛ nwɔn anyunnzɔ. Kalata nɪn ati 2.19-30, Pɔlv le kan Timote nɔn Epafoloditi m'ɔ swanlin bɛ Filipɔ elɔ nɪn ejɔle. Kalata nɪn ati 3, Pɔlv le kannzɔ Filipɔ asɔnɪn mma'n-mɔ wɔ bɛ mɔ be kekele Zufɔ mala ninngɛ nɪn anwɔn. Ɔ sanlin ke menian sɔ'n-mɔ kekele ke bɛ mɔ be tɪ man Zufɔ'n, ɔ di ke be kpe bɛ mmian nɪn n̄an b'a sɔ Nyanmian anyɪn. Pɔlv nwan be n̄ian yɪ enanndiɛ diɛ nɪn asɔ, yɪ bɔ y'ɔ le ke be f̄a bɛ nwɔn be m̄an Zozi Kilisi bɔkɔɔ. Kalata nɪn ati 4, Pɔlv le man bɛ afɔtu, ese ɔ le bɔ sɔ biekun ke bɛ acɛdiɛ'n-mɔ anwɔn, ɔ sɪ bɛ nwɔn ye.

Ahɪn ebisa

¹ M̄in Pɔlv, mɪn nɔn Timote mɔ ye tɪ Zozi Kilisi ngɔa'n, yɛ yɛ ye le kele kalata ehi ye nwan emɔ mɔ be wɔ Filipɔ kulo nɪn asɔ ebele nɪn ɔ. Emɔ kwalaa mɔ Zozi Kilisi a man emɔ anwɔn a tɪ'n, Asɔnɪn nɪn asɔ mgbain'n-mɔ nɔn bɛ bɔkafɔe'n-mɔ, ye 'bisa emɔ ahɪn.

² Nyanmian m'ɔ tɪ yɛ Sɪ'n, ɔ nɔn Zozi Kilisi m'ɔ tɪ yɛ Mɪn'n, be nwún emɔ anwɔn anwunnvoe ese be m̄an emɔ alɔa cíci bɛ nwɔn.

³ Ehi, cian biala mɔ mɪn ti kɔ kpɪn emɔ asɔ'n, mɪn da Nyanmian asɪ wɔ emɔ dunman nɪn. ⁴ Mele biala mɔ mɪn 'sele Nyanmian mɪn man emɔ kwalaaatin'n, mɪn di yɪ nwɔn fe. ⁵ Ɔ sanlin ke, alimɔa cian'n mɔ n julɪ emɔ elɔ mɔ emɔ leli Ejɔlekpa'n be lili'n, emɔ bɔkalɪ m̄in maan m mɔli Ejɔlekpa sɔ'n n geleli menian'n-mɔ dede ɔ'a ju ene. ⁶ Yɪ tɪ, mɪn de mɪn di ke Nyanmian mɔ ɔ'a li junman kanlanman sɔ nɪn emɔ afian elɔ'n, ɔ 'sesie yɪ kpa man emɔ dede ɔ ju Kilisi Zozi ewale cian.

⁷ Ɔ tɪ sese ke n nyán emɔ kwalaa anwɔn ajɔnlɪn sɔ, ɔ sanlin ke emɔ anwɔn cian m̄in kpa. Nyila'n mɔ Nyanmian a yeyila m̄in'n, bie a han emɔ. Afi, mele mɔ n na fiadi sua nɪn anun mɔ ngɔnzɔngɔnzɔ'n gua m̄in sa'n, ese kɔsɔ, mele mɔ be nɔn m̄in kɔ fite mgbain'n-mɔ mɔ be di ejɔle'n-mɔ aja sɔ'n, mɔ mɪn nyan atɪn mɪn bɔ Ejɔlekpa'n mɪn kekele nɪn ke ɔ tɪ ananhɔle sakpa'n, emɔ nɔn m̄in. Se n na fiadi sua nɪn anun an, anaan se mɪn nyan atɪn mɪn bɔ Ejɔlekpa'n mɪn kekele menian'n-mɔ nɪn ke ɔ tɪ ananhɔle ejɔle a, emɔ nɔn m̄in yɛ ye bɔ ɔ.

⁸ Nyanmian muonun di m̄in adanziɛ ke mɪn kulo emɔ kwalaaatin kpa ke Zozi Kilisi kulo emɔ'n.

⁹ Ehi, mɪn sele Nyanmian ke ehulo'n mɔ emɔ kulo yɪ'n, ɔ nɔn mɔ emɔ fa kulo bɛ nwɔn'n, ɔ m̄an ehulo sɔ'n hó yɪ nyunnun. Ɔ m̄an emɔ sí Nyanmian be hó bɛ nyunnun, ese ɔ m̄an emɔ nwún ngɛle kpa. ¹⁰ Afi, mɪn kulo ke emɔ nyan anyɪan be nwun like m'ɔ tɪ kpa ɔ nɔn like m'ɔ tɪ man kpa'n kɔsɔ angɔnmɪn. Yɪ diɛ, anɪn cian mɔ Kilisi 'sa ba'n, emɔ anwɔn tɪ n̄an b'a ndu man bɛ nyunnun. ¹¹ Zozi Kilisi 'ba man emɔ yɔ nyɔliɛ mgbakpa ngɔnmɪn m'ɔ sɔ Nyanmian anyɪn. Menian'n-mɔ nwun yɪ sɔ a, be 'ba yɪ Nyanmian aye be wula yɪ anunminnyanmɔn.

¹² Ehi, anianman-mə, mɪn kulo ke emə nwun yí ke fiadi'n mə b'a tɔ mɪn'n, ɔ'a man Ejələkpa nɪn a nga man nɪvialɛ nɪn nán ɔ'a hɔ yí nyunnun. ¹³ Afi, nzalafɔ'n-mə kwalaaatin mə be sisa belemgbɪn kpain nɪn awulo'n, ɔ nɪn eɪnɪn-mə, bé kwalaa be sɪ ke Kilisi mə mɪn sɔ yí'n dunman nɪn ati yê n na fiadi ɔ. ¹⁴ Anianman'n-mə mə be de yé Mɪn be di nɪn a nwun yí ke n na fiadi, kɔsɔ bé dɔvɔn b'a nzulo man kón. B'a nyan anwɔnsele be le kan Nyanmian Anɔan Ejələ'n be kele menian'n-mə.

¹⁵ Ɔ ti ananhɔle ke ejujue'n mə mmie-mə nɔn mɪn le juju'n, ɔ nɔn akpɔlɔwa esue ajɔnɪn'n, yí ti y'ɔ man be bɔ Kilisi Ejələkpa nɪn ɔ. Nan mmie-mə kɔsɔ diɛ, b'a yí bé kunnun be le bɔ Ejələkpa sɔ'n. ¹⁶ Bé mə b'a yí bé kunnun sɔ'n, be sɪ ke Nyanmian a man mɪn junman ke m mɔ Ejələkpa'n n géle menian'n-mə, esɛ n géle bé nɪn ke ɔ ti ananhɔle ejələ. ¹⁷ Bé mə be nɔn mɪn le juju'n, be 'kan Kilisi ejələ nɪan an, be nyɪ man bé kunnun. Nan ejujue ajɔnɪn yê be fa be di junman nɪn ɔ. Kemə n na fiadi'n, bé nwan be 'yɔ sɔ nan be wula mɪn akpue. ¹⁸ Se be yɪlɪ bé kunnun e, se b'a nyɪ man bé kunnun e, nán ehi y'ɔ cian bɔbɔ ɔ. Nan m'ɔ cian'n y'ɔ le ke be le bɔ Kilisi Ejələkpa'n be kele menian'n-mə. Mɪn di yí nwɔn fe ke be le bɔ Kilisi Ejələkpa nɪn ɔ. Esɛ mɪn 'di yí nwɔn fe bieku. ¹⁹ Ɔ sanɪn ke emə mmɔtɔvɛ'n-mə adawɔlɔman, ɔ nɔn Zozi Kilisi kɔsɔ Wawɛ'n m'ɔ suan mɪn'n, mɪn sɪ ke mɪn 'nyan yí kwalaa asɔ nvasɔɛ.

²⁰ Afi, mə mɪn kpɔnndɛ'n y'ɔ le ke nán man mɪn yɔ anyunnunguasɛ like fíí. Nan se mɪn nyɪn wɔ sɔ o, se mɪn wu o, menian'n-mə anyunnun, mɪn sɔanlan baka'n 'wula Kilisi anunmɪnyanmɔn kpa bɔkɔɔ ɛnɛ ɔ nɔn cian daa. ²¹ Ɔ sanɪn ke mɪn diɛ, se n di asɪ a, n di mɪn man Kilisi. Se mɪn wu kɔsɔ a, mɪn nyan sɔ nvasɔɛ, afi mɪn 'kɔ yí nwɔn ɛlɔ. ²² Nan se ɔ di mə mɪn nyan ngɔan mɪn di junman kpa bieku an, anaan se ɔ di mə mɪn wu a, mɪn nɔnwun man kɔn mə mɪn 'fa ɔ. ²³ M'an ha ninngɛ nnyuan sɔ'n-mə afian. Mɪn kulo ke mɪn fi mán ehi anun mɪn jasɔ mɪn kɔ Kilisi anwɔn ɛlɔ. Asɪtanlan sɔ'n ti kpa man mɪn. ²⁴ Nan kɔsɔ emə dunman nɪn, ɔ ti cɪnnjɪn kpa ke n dánlan ɛwa. ²⁵ Kemə mɪn nwun yí ke ebele diɛ'n y'ɔ ti fɔón'n, mɪn sɪ ke mɪn 'ka ɛwa. Mɪn 'ka ɛwa mɪn bɔka emə kwalaaatin maan bé dedi'n kɔ yí nyunnun be di yí nwɔn fe. ²⁶ Yí ti, se be yí mɪn fi fiadi nɪn anun nán ye nwun yé nwɔn emə ɛlɔ bieku an, emə 'di mɪn nwɔn ndutue kpili kpa wɔ Zozi Kilisi dunman nɪn.

²⁷ Ehi, mə ti cɪnnjɪn kpa'n y'ɔ le ke, emə nánndɪ ke Kilisi Ejələkpa'n kele'n. Yí diɛ, se mɪn ba emə abɔsɔ efua o, se m'an mma man emə abɔsɔ efua o, anɪn mɪn ti ke emə jin bé ja nɪn, emə ajɔnɪn'n ti kɔn, emə abɔ ti kɔn be le kpili Ejələkpa'n m'ɔ man be nyan dedi nɪn ati. ²⁸ Nán be man menian mə be kpɔ emə'n nyan atɪn be nwonwunlan emə. Se emə a mman man bé atɪn an, ɔ ti nzɔle ɔ kele bé ke b'a minlin. Nan m'ɔ tɔ de emə'n, ɔ ti nzɔle ɔ kele ke emə nanndɪ ngɔan atɪn nɪn asɔ. Ehi fi Nyanmian ɛlɔ. ²⁹ Ɔ sanɪn ke Nyanmian a nwun emə anwɔn anwunnvoe ke emə lé Kilisi be lí. Nán ke emə lé yí be lí mgban ɔ, nan emə nwún yí ti yalɛ be bɔka sɔ. ³⁰ Afi kikaala diɛ, emə le bɔka mɪn maan ye kɔn. Kɔan sɔ'n mə emə nwunlin ke mɪn kɔn yí daba'n, kemə emə muonun sɪ'n, kɔan kɔnmgba sɔ'n yê n de kɔn ɔ.

2

Anwɔnmɛbele nɔn anwanzɛ elie'n

¹ Eɪika ati, se dedi'n mə emə le yí Kilisi anun'n jin yí ja nɪn, se yí ehulo'n wɔ emə anun, se emə nɔn Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n di anwanzɛ, se emə amanngɔn'n-mə anwɔn cian bé be bɔka bé a, ² anɪn emə mán bé nɔan sé bé nwɔn, be húlo bé nwɔn, emə ajɔnɪn yɔ kɔn, esɛ emə amanmuo'n yɔ kɔn nán mɪn lɔa a cɪcɪ kpa bɔkɔɔ. ³ Nán be fa ejujue ajɔnɪn be yɔ like fíí, esɛ nán be yɔ like be fa be tu bé nwɔn mgban sɔa. Nan emə ebele bé nwɔn asɪ bé manngɔn'n-mə anyunnun, esɛ sɔanlan kɔn biala bú yí manngɔn'n-mə ke be ti kpa be tala yí. ⁴ Sɔanlan fíí n'ɔ man yí ngɔnmɪn yí kɔ esé'n cian yí, nán ɔ nɪan eɪnɪn-mə kɔsɔ lika.

⁵ Emə nɪan Kilisi Zozi amanmuo nɪn asɔ be bú bie.

⁶ Zozi Kilisi m'ɔ ti Nyanmian'n,

ɔ'a ngele man yí nwɔn ke yí tikpe y'ɔ le Nyanmian.

7 Nan yí ninng'e'n-mə kvalaa m'ə le yí'n,
 ə sieh yí ahanmian ə kacili akva.
 Ɔ falí yí nwɔn fɔlali menian'n-mə anun,
 ə kaci yí nwɔn ke kulo sɔanlan.
 8 Ɔ bebeleli yí nwɔn asi yí nyin sɔli Nyanmian dede
 ə wuli anyunnunguasie ewue kɔlɔwa nin asu.
 9 Ehika ati kɔsɔ yê Nyanmian a kuku yí sɔ,
 ese dunman'n mə ə'a tɔn yí'n,
 ə ti dunman m'ə sɔ ebue ə tala dunman'n kvalaatin.
 10 Ɔ man Zozi dunman nun, nyanmiansu elə o,
 asie asu ewa o, asie bu elə o,
 biala 'gua yí nanngɔnlɔnman asi
 11 ese ə 'kan ke Zozi Kilisi ti yé Mɔn.
 Ebele nin anun yê anunminnyanmɔn 'kan Nyanmian
 m'ə ti Sɔe nin ə.

Emə tá ke nzalama

12 Ehika ati, ehulo mma, mə anin n wə emə afian elə'n, ejɔle'n mə n ganlin n geleli emə'n,
 temɔn biala emə di sɔ. Ese kikaala mə n nɔn man emə afian elə'n, ə ti cunnjin kpa ke emə
 lí mɔn ejɔle nin asu. Emə mán ejɔle sɔ'n hían bé cunnjin kpa, be nían bé asitanlan nin asu
 kpa nán b'a ndə man ete nin anun. 13 Ɔ sanlin ke Nyanmian y'ə di junman emə afian ə
 man emə kvala be yə like m'ə kulo nin ə. 14 Like kvalaa mə emə 'yɔ'n, nán be juɔ bé konvin
 abu, ese nán be hyɔhyɔn bé bu asi. 15 Yí die anin emə anin fi nán sɔanlan fíí a ndu man
 emə anyunnun. Emə mə be ti Nyanmian amma mə be wə etefue'n-mə nɔn abəle mma'n-mə
 afian asie nin asu'n, emə tá ke nzalama 16 be bó ngɔan ejɔle'n be héle bé. Se emə yə yí sɔ a,
 Kilisi ewale cian'n, mɔn 'di emə anwɔn fe. Ɔ sanlin ke anin mɔn junman'n nɔn mɔn efe mə
 n veli emə afian elə nin a nyə man mgban. 17 Se bəbə ə di mə be kun mɔn an, be 'fa mɔn
 ngɔan'n be buka emə dedi nin asu be fite Nyanmian anyunnun ke afəlie. Se ə yə sɔ a, mɔn
 di yí nwɔn fe ese mɔn nɔn emə kvalaatin ye 'di yí nwɔn ndutue. 18 Emə kɔsɔ, emə lí yí nwɔn
 fe ese emə nɔn mɔn ye lí yí nwɔn ndutue.

19 Ehika ati, mɔn de mɔn di ke yé Mɔn Zozi man atin an, ə ngə hye man, mɔn 'ba man
 Timote ba emə anwɔn elə. Yí die, anin ə ba ə bə emə anwɔn elə amannie ə kele mɔn maan
 mɔn lɔa cici. 20 Afi yí ngɔnmɔn ala y'ə wə ewa ə buka mɔn ə. Ese yí ngɔnmɔn ala yê emə
 anwɔn ejɔle cian yí kpa sakpa ə. 21 Nan bé bu nga'n-mə kvalaatin die, bé ti anwɔn die yê
 be le kpɔndə ə, nan Zozi Kilisi die'n njian man bé. 22 Emə muonun si ke b'a sɔ Timote b'a
 nian b'a nwun yí ke ə kvala Zozi junman'n di. Ɔ sanlin ke ə'a buka mɔn ke baa buka yí si'n
 maan m'an bə Ejɔlekpa'n. 23 Se mɔn nwun mɔn asitanlan nin anun yuein kaan ala, mɔn de
 mɔn di ke mɔn 'ba man Timote ba emə anwɔn elə. 24 Mɔn nwun yí fɔ́n ke yé Mɔn dunman
 nun, ə ngə hye man, mɔn 'ba a nian emə abɔsɔ.

25 Ehi, mɔn nian an, ə ti cunnjin ke m mán Epafoloditi sá yí nzin emə anwɔn elə. Yí mə emə
 falí like manlin yí ke n vá m móka mɔn nwɔn'n, ə ti mɔn manngɔn. Ɔ buka mɔn junman
 elie nin anun ə nɔn kɔan nin anun. 26 Yí lɔa də emə kvalaa kpa. Nan mele mə emə tili ke
 ə'a fɔke'n, ə lili yí nwɔn yale. 27 Ɔ fɔkeli sakpa dede ə ka m'ə wu ə. Nan Nyanmian a nwun
 yí nwɔn anwunnvoe. Nán ke yí ngɔnmɔn yí nwɔn anwunnvoe ala yê Nyanmian a nwun
 yí ə, nan ə'a nwun mɔn kɔsɔ mɔn nwɔn anwunnvoe. Ɔ sanlin ke mɔn yê ahan mɔn 'nwun
 amannie kpili nin ə. 28 Yí ti, mɔn kan mɔn nwɔn mɔn man ə tɔ emə elə. Yí die, se emə nwun
 yí a, anin emə alɔa cici maan mɔn kɔsɔ mɔn ti da. 29 Yí sɔ ati, yé Mɔn dunman nun, emə lé
 yí atin kanlanman kpa. Menian mə be ti ke yí'n, emə féli bé. 30 Ɔ sanlin ke Kilisi dunman
 nun ati yê ahan ə 'wu ə. Mɔn ebuka ati yê ahan ə 'wu ə, afi, like'n mə emə falí sɔanlan yí ke
 ə fá béle mɔn'n, emə muonun ngɔala man yí nɔn ba.

3

Ke be kpɔn be kaci seseɖe wɔ Nyanmian anyunnun'n

¹ Yí be-yue-asie, anianman-mɔ, emɔ lí ndutue wɔ yé Mɔn dunman nun. ɔ njɔi man mɔn ke n géle emɔ biekun nán n vúnlan ejɔle'n mɔ m'an li mɔa m'an han m'an hele emɔ nun anun. ɔ sanlɔn ke ɔ ti kpa man emɔ ke n yó yí sɔ. ² Yí ti, emɔ síe bé nwɔn ye wɔ bé mɔ be bɔ bala ete nun anwɔn. Be ti ke njɔa-mɔ, be di junmannvule, bé nwan b'a kpe bé mmian nun, kɔsɔ ɔ ti man sɔ. ³ Nan Nyanmian amma kpa'n-mɔ y'ɔ le yé, nan nán bé ɔ. Afi, yé die, Wawe Nwanzan-nwanzan'n y'ɔ bɔka yé maan ye sɔ Nyanmian ɔ. Yé anunminnyanmɔn'n y'ɔ le Kilisi Zozi, nan nán anwɔnnaan nun anun ninng'e'n-mɔ anun yê ye fa yé dedi'n ye wula ɔ.

⁴ Nan se anwɔnnaan nun anun ninng'e'n-mɔ yê be yɔ be nyan be ti a, mɔn kɔsɔ mɔn kwalaa fa tu mɔn nwɔn. Yí ti, se sɔanlan bie de di ke ninng'e sɔ'n-mɔ y'ɔ yɔ a, ɔ nyan yí ti a, mɔn kɔsɔ mɔn kwalaa fa tu mɔn nwɔn maan ɔ tala sɔ. ⁵ ɔ sanlɔn ke be wɔli mɔn n nili elɛɔɔve yê be kpeli mɔn mmian nun ɔ. B'a wɔ mɔn Zufɔ. Mɔn di Bɔnnzɔamɔn afilie. Mɔn sɔ nɔn mɔn nin ti Ebele. Zufɔ mala fâ'n mɔ anɔn mɔn di'n y'ɔ le Falisifɔe'n-mɔ die'n. ⁶ Mɔn fâ die nɔn anun, anɔn mɔn nwɔn te mɔn dede mɔn kele yé Mɔn Zozi Kilisi Asɔnɔn nun anun menian'n-mɔ ahɔlɔwa. Kemɔ mɔn kulo ke mɔn kaci seseɖe nun ati, anɔn mɔn di Zufɔ'n-mɔ mala'n kwalaa asɔ dede be nyan man mɔn nwɔn ejɔle ete fíi be ngan man.

⁷ Daba, anɔn mɔn nyan ninng'e sɔ'n-mɔ asɔ nvasue. Nan kɔkaala die, Kilisi dunman nun, mɔn mmu man ninng'e sɔ'n-mɔ like fíi. ⁸ Afi, ke m'an kpɔn m'an sɔ Zozi Kilisi m'ɔ ti mɔn Mɔn'n, like fíi ti man kpa ndala man yí esie'n. Ninng'e'n kwalaa mɔ anɔn mɔn nyan sɔ nvasue'n, Kilisi Zozi dunman nun, m'an yaci m'an gua. Mɔn bu ninng'e sɔ'n-mɔ kwalaa ke fɔfɔe sɔ ewula. ɔ sanlɔn ke mɔn kulo ke mɔn fa mɔn nwɔn mɔn bɔ Kilisi ⁹ mɔn nɔn yí ye yɔ kɔn. Nán sese eyɔle'n mɔ be di mala nun asɔ be kaci'n yê mɔn kpɔnnde ɔ, nan sese eyɔle'n mɔ sɔanlan de Zozi Kilisi di a ɔ kaci'n yê mɔn kpɔnnde ɔ. Sese eyɔle sɔ'n die, dedi nun anwɔn yê Nyanmian nian maan be kaci ɔ. ¹⁰ Mɔn nzusue'n kwalaaatin y'ɔ le ke mɔn nɔn Zozi Kilisi ye yó kɔn, n nwún yí tunmin'n m'ɔ man ɔ fi ewue nun tinngeli'n, n nwún amannɔnhunlun'n bie ese n wú ke yí ¹¹ nán ewuetinng'e cian'n, mɔn kɔsɔ m'an nyan ngɔan.

¹² Nán ke mɔn sa a han ahatua nun ɔ, anaan ke mɔn nwɔn a ti a yue ɔ, cɛcɛ. Nan mɔn bɔ mɔndɔnlɔn mɔn kpɔnnde ninng'e sɔ'n-mɔ. ɔ sanlɔn ke yí ti y'ɔ man Zozi Kilisi a tɔ yí sa a fele mɔn ɔ. ¹³ Anianman-mɔ, mɔn ngan man ke mɔn sa a han ahatua'n dada angɔnmɔn, cɛcɛ. Nan mɔ mɔn kpɔnnde'n y'ɔ le ke mɔn lɔa fi ninng'e'n mɔ ɔ'a sɔn'n nán m mɔn mɔn bu maan mɔn sa hán like'n m'ɔ wɔ mɔn nyunnun'n. ¹⁴ Ehika ati, mɔn nwanndi mɔn 'kɔ a le ahatua'n mɔ Nyanmian nanndi Kilisi Zozi asɔ, ɔ'a fele yé ke y'a a le wɔ nyanmiansɔ elɔ'n.

¹⁵ ɔ man ejɔle sɔ nun anwɔn, yé kwalaa mɔ y'a tin wɔ Nyanmian ninng'e'n-mɔ anun'n, ye mán yé ajɔnlɔn yó kɔn. Se kɔsɔ, emɔ anun mmie-mɔ le ajɔnlɔn fɔfɔle a, Nyanmian 'ba hehele emɔ ejɔle sɔ nun anun. ¹⁶ Ke ɔ kpɔn ti yí'n biala, atɔn mɔ yé nɔan a se ye nwɔn y'a nanndi sɔ dede ɔ'a ju ene'n, be mán ye nanndi atɔn sɔ nun asɔ ye hó yé nyunnun. ¹⁷ Ehika ati, anianman-mɔ, emɔ kwalaaatin sɔsuan mɔn. Emɔ nían bé mɔ be nanndi ke yé nun asɔ nán be nanndi sɔ bie. ¹⁸ Afi, ejɔle sɔ'n, n ganlɔn yí daba, ese ene mɔn sun mɔn kan mɔn funlan nun ke mmie-mɔ dɔvɔn a kaci bé nzin b'a si Kilisi kɔlɔwa'n. ¹⁹ Bé mɔ b'a kaci bé nzin b'a si Kilisi kɔlɔwa'n, se be wu a, be ngɔ man nyanmiansɔ. ɔ sanlɔn ke bé kɔ esê nun ala y'ɔ cian bé ɔ. Anyunnunguasie ninng'e'n-mɔ anwɔn ndutue yê be di ɔ. Ese eyuadi nun anun ninng'e'n-mɔ ala y'ɔ ti bé cɔnnɔn ɔ. ²⁰ Nan yé die, ye ti nyanmiansɔ elɔ menian. Ye le nwɔnnde ke yé Mɔn Zozi Kilisi m'ɔ ti Defɔe'n fi nyanmiansɔ elɔ ɔ bála. ²¹ ɔ 'ba kaci ewue anwɔnnaan'n mɔ ye te le yí ewa'n maan ɔ yɔ ke yí anunminnyanmɔn anwɔnnaan die'n. ɔ le yí nwɔn tunmin. ɔ sanlɔn ke yí y'ɔ sie ninng'e'n-mɔ kwalaaatin ɔ.

4

¹ Eɓika ati, anianman ehulo mma, mɪn lɔa dɔ emɔ sɔnman, ese mɪn kulo ke mɪn nwun emɔ anwɔn. O sanlɪn ke, emɔ ti mɪn junman'n mɔ m'an li nɪn asɔ nvasɔe. Mɪn di emɔ anwɔn fe. Yɪ ti, emɔ bɔ mɔndɪnlɪn be mɔntan yɛ Mɪn cɪnnjɪn kpa.

² Kɪkaala die, Evodi o nɔn Sɪntisɔ yɛ mɪn kan ejɔle'n mɪn kele bɛ o. Mɪn 'sele emɔ mɪn butu bɛ ke be mɔn bɛ nwan sɛ bɛ nwɔn be tɔnlan ke anianman mmala mɔ b'a le yɛ Mɪn b'a li'n tanlan yɪ'n. ³ Anianman, wɔ mɔ wɔ kɔsɔ e nɔn mɪn yɛ junman'n ti kɔn'n, bɔka bɛ maan bɛ nwan sɛ bɛ nwɔn be tɔnlan anianman etanlɔn. O sanlɪn ke, bɛ nɔn Keleman nɔn bɛ kwalaa mɔ ye nɔn bɛ ye di junman'n mɔ bɛ dunman wɔ ngwan kalata nɪn anɔn'n, be bɔkali mɪn maan ye bɔli Ejɔlekpa'n.

⁴ Kemɔ emɔ nɔn yɛ Mɪn a yɔ kɔn'n, emɔ lɪ yɪ nwɔn ndutue cɪan daa. Mɪn kan mɪn funlan nɔn ke emɔ lɪ yɪ nwɔn ndutue! ⁵ Emɔ mɔn menian'n-mɔ kwalaa nwɔn yɪ ke emɔ ti betee. O sanlɪn ke yɛ Mɪn ewale nɪn a ju a yue. ⁶ Nɔn man emɔ susu like fɪi anwɔn, nan like biala anɔn, emɔ sɛle Nyanmɪan be susu bɛ ejɔle'n be hɛle yɪ, ese emɔ lɔ yɪ asi. ⁷ Se emɔ yɔ yɪ sɔ a, Nyanmɪan m'o man albacɪcɪe'n mɔ tala kulo sɔanlan ajɔnlɪn'n, o 'man emɔ ahɔnlɪn tɔ bɛ kunnun, bɛ ti anɔn tɔ be asi wɔ Kilisi Zozi dunman nɔn.

⁸ Anianman-mɔ, mɪn ejɔle'n be-yue-asi'e'n y'o le ke like biala m'o ti kpa, mɔ be yɪ aye, m'o ti ananhɔle, m'o le anyɪnzɔ, m'o ti fɔɔn, mɔ yɪ nwɔn ti, m'o yɔ enyɪnmɪn mɔ ese o le anɔnmɪnyanmɔn'n, emɔ mɔn bɛ ajɔnlɪn'n hɔ ebɛle. ⁹ Like mɔ m'an hehele emɔ'n, ejɔle mɔ m'an han m'an hele emɔ'n, o nɔn like mɔ m'an yɔ m'an hele emɔ'n, emɔ nɪan sɔ be yɔ bie. Se emɔ yɔ yɪ sɔ a, Nyanmɪan m'o man albacɪcɪe'n, o nɔn emɔ 'tanlan.

¹⁰ Eɓi, mɪn di ndutue kpili kpa wɔ yɛ Mɪn dunman nɔn. O sanlɪn ke emɔ a man m'an nwun yɪ ke emɔ ati te wɔ mɪn sɔ. Mɪn sɪ ke emɔ nɪan mɪn lika, kɔsɔ temɔn bie juli, emɔ asa a nyan man yɪ nwɔn. ¹¹ Nɔn ke emɪan'n mɔ n wɔ nɔn nɪn ati y'o man mɪn kan sɔ o. O sanlɪn ke n nyanlɪn bie o, m'an nnyan man bie o, mɪn nni man yɪ nwɔn yale. ¹² Mɪn sɪ mɪn ehɪan'n di, ese mɪn sɪ mɪn fe'n kɔsɔ di. Lika biala, asitanlan kwalaa anɔn, se n nyanlɪn bie n nili o, se m'an nnyan man bie m'an nni man o, mɪn nni man yɪ nwɔn yale. Se n ne bie dɔn o, se nne man bie dɔn o, mɪn nni man yɪ nwɔn yale. ¹³ O sanlɪn ke Kilisi m'o man mɪn anwɔnsele nɪn adawɔlɔman, mɪn kwalaa asitanlan sɔ'n-mɔ anɔn sɔ.

¹⁴ Nan kɔsɔ, mɔ emɔ a yɔ'n ti like kpa, o sanlɪn ke mɪn emɪan nɔn anɔn, emɔ a sɔ mɪn afɪan b'a bɔka mɪn. ¹⁵ Emɔ Filipu amma, emɔ muonun sɪ ke mele mɔ m mɔli yɪ bu m mɔli Ejɔlekpa nɔn emɔ elɔ, mɔ n vi Masedɔanɪn mɔn nɔn n gɔli'n, emɔ Asɔnɪn nɔn angɔnmɪn ceɪn y'o sɔli mɪn afɪan o bɔkali mɪn o. ¹⁶ Ese temɔn mɔ anɔn n wɔ Tesaloninki kulo nɔn asɔ ebɛle'n muonun mɔ m mɪanlɪn'n, emɔ sɔli mɪn afɪan be bɔkali mɪn kɔ yɔ kpɛ nyɛ. ¹⁷ Nɔn ke mɪn kpɔnnɔde emɔ asa nɔn like o, nan mɪn kulo ke emɔ yɔ nyɔle mɔ kele ke Nyanmɪan le di junman kpili kpa wɔ emɔ asitanlan nɔn anɔn. M'an nzuzu man ke mɪn sa kɔ han like o. Nan mɔ emɔ a yɔ'n, mɪn sele Nyanmɪan mɪn man emɔ ke o yɛyɪla emɔ asɔ kpa. ¹⁸ Like'n mɔ emɔ a fa wula Epafoloditi asa nɔn ke o fɔ bɛle mɪn'n, mɪn sa a han yɪ kwalaaatin. O sa mɪn dede o bu sɔ. Mɔ emɔ a yɔ a man mɪn'n, o ti ke afɔle m'o ban fanlan mɔ Nyanmɪan kulo o. ¹⁹ Yɪ ti, Zozi Kilisi dunman nɔn, Nyanmɪan mɔ mɪn sɔ yɪ, mɔ o'a nyan yɪ nwɔn kpili'n, o 'man emɔ asa kan ninngɛ'n kwalaaatin mɔ emɔ a hɪan yɪ nwɔn'n. ²⁰ Anɔnmɪnyanmɔn hɔn Nyanmɪan m'o ti yɛ Sɪ'n cɪan daa. Amin.

Ngalɛ

²¹ Ye 'bisa Nyanmɪan anwɔntɛ mma'n-mɔ kwalaa ahɪn wɔ Kilisi Zozi dunman nɔn. Anianman'n-mɔ mɔ mɪn nɔn bɛ ye wɔ ewa'n, bɛ kwalaa bɛ nwan be 'bisa emɔ ahɪn. ²² Asɔnɪn mma'n-mɔ, ese bɔbɔ bɛ mɔ be wɔ belemgbɪn *Sezaa awulo nɔn anɔn'n, bɛ kwalaa bɛ nwan be 'bisa emɔ ahɪn. ²³ Yɛ Mɪn Zozi Kilisi nwɔn emɔ kwalaa anwɔn anwunnvoe.

PŌLU KALATA'N M'Ō HELELI NWANLIN KOLŌSU ASŌNIN MMA'N-MŌ'N

M'Ō wŏ nun'n

Anun, Kolŏsu tɪ Azi mân nun anun elŏ kulo kŏn. Ene be fele Azi mân sŏ'n Tuluki. Asŏnun'n m'ŏ wŏ ebele'n, Pŏlu amanngŏn kŏn, be fele yɪ Epafalasɪ, y'ŏ bŏli ŏ. Pŏlu muonun a ngŏ elŏ lŏ. Nan Epafalasɪ walɪ bŏli yɪ amannɪe ke ato ngehelefove mmie-mŏ le tan asŏnun mma'n-mŏ anyɪnsu. Pŏlu kŏ hele kalata ehi kŏ wowula asŏnun mma'n-mŏ anwŏnsele ke be lɪ ngehele kpa nun asu nán be yáci ato ngehele'n be tŏ. Mŏ Pŏlu 'kele kalata ehi'n, anun ŏ la fiadi. Ō soman ke Pŏlu heleli kalata ehi nun Efezi asŏnun mma'n-mŏ nun Filemŏn di'e'n-mŏ kwalaa nun kŏn.

Pŏlu 'bŏ yɪ kalata ehi ehede nun abu'n, ŏ yŏli asŏnun ŏ lali Nyanmɪan asɪ wŏ Kolŏsu asŏnun mma'n-mŏ dunman nun (1.1-14). Ehi anzin, Pŏlu le kacɪ bŏ yɪ ngehele'n mŏ nun y'ŏ hanlin Zozi Kilisi anwŏn ejŏle ŏ nun like mŏ Zozi yŏli manlin bŏ'n (1.15-2.3). Zozi tɪ Nyanmɪan Awa, yɪ y'ŏ bŏli ninngɛ kwalaaatin ŏ. Yɪ ewue'n m'ŏ wuli kulŏwa nun asu'n y'ŏ man ye nun Nyanmɪan yé afian a se ŏ. Kalata nun ati 2.4-25, Pŏlu le kele ke Ejŏlekpa nun anwŏn ngehele di'e'n, ŏ nun mŏ ato ngehelefove'n-mŏ kekele yɪ bŏ afian elŏ'n tɪ man kŏn. Ō sanlin ke Zufu'n-mŏ nun Geleki'n-mŏ ngehele'n m'ŏ tŏ de nyanmɪansu mmŏfove'n-mŏ'n, ŏ nun mmian nun ekpe, ŏ nun Zufu'n-mŏ feti'n-mŏ, ŏ nun mala mmie-mŏ, ŏ nun cilie-mŏ, ato ngehelefove sŏ'n-mŏ a han yɪ kwalaa a bŏ nun yê be le kekele ŏ. Kalata nun ati 3.1-4.6, Pŏlu le kacɪ asŏnun mma'n-mŏ ke be si be nanndɪ wŏ kŏn eyŏle'n mŏ be nun yé Mɪn Zozi Kilisi b'a yŏ'n. Kalata nun agualɛ nun (4.7-18), Pŏlu a fa ahɪn ebisa nun yɪ ti anwŏn ngalɛ ŏ'a wula nun.

Ahɪn ebisa

¹ Mɪn Pŏlu mŏ Nyanmɪan a hulo ke n gáci Kilisi Zozi bŏfove'n, mɪn nun anianman Timote yê ye le kele kalata ehi ŏ. ² Ye le kele kalata ehi ye nwan emŏ mŏ be wŏ Kolŏsu kulo nun asu ebele'n. Anianman-mŏ, emŏ mŏ be nun Kilisi a yŏ kŏn, mŏ ŏ'a man emŏ anwŏn a tɪ, mŏ be nanndɪ yɪ atɪn nun asu'n, ye 'bisa emŏ ahɪn. Nyanmɪan m'ŏ tɪ yé Si'n, ŏ nwún emŏ anwŏn anwunnvoe, ese ŏ mán emŏ alba cíci bŏ nwŏn.

Asɪna nun asŏnun eyŏle

³ Mele biala mŏ ye 'sele ye man emŏ'n, ye da Nyanmɪan m'ŏ tɪ yé Mɪn Zozi Kilisi Asɪ nun asɪ wŏ emŏ dunman nun. ⁴ Ye da Nyanmɪan asɪ, ŏ sanlin ke y'a tɪ ke emŏ de Zozi Kilisi be di, ese menian'n-mŏ kwalaa mŏ be tɪ yé Mɪn Nyanmɪan Kpili menian'n, emŏ kulo bŏ. ⁵ Dedi'n nun ehulo'n mŏ emŏ le yɪ'n, ŏ fi anyɪndasuve like'n mŏ Nyanmɪan a fa a sie emŏ wŏ nyanmɪansu elŏ'n. Anyɪndasuve like sŏ'n, be lili mŏa be hanlin yɪ nwŏn ejŏle be heleli emŏ mele mŏ be 'kan Ejŏlekpa'n m'ŏ tɪ ananhŏle ejŏle'n be kele emŏ'n. ⁶ Ejŏlekpa'n le tele ŏ fa mân'n lika kwalaaatin, ese ŏ le man menian'n-mŏ abalabŏ'n kaci ke emŏ di'e nun a kaci'n. Afɪ cɪan mŏ be bŏli Ejŏlekpa sŏ'n be heleli emŏ nun ala yê emŏ nwunlin ke kannɔ Nyanmɪan sɪ anwunnvoe sakpa ŏ. ⁷ Ejŏlekpa sŏ'n, yé manngŏn kpa Epafalasɪ m'ŏ nun ye di junman kŏn'n, y'ŏ bŏli heleli emŏ ŏ. Ō di yé ja nun ŏ di Kilisi junman'n kanlanman kpa wŏ emŏ afian elŏ. ⁸ Ehulo'n mŏ Nyanmɪan Wawe nun a fa a wula emŏ anun, mŏ emŏ fa kulo bŏ nwŏn'n, ŏ'a han yɪ nwŏn ejŏle ŏ'a hele yé.

⁹ Ehika ati, ŏ fi cɪan mŏ ye tɪli emŏ angan'n, cɪan daa ye yŏ asŏnun ye man emŏ. Ye le sele Nyanmɪan ke ŏ mán yɪ Wawe'n héle emŏ ngele kpa ŏ mán emŏ nyán ajŏnlin be nwún like m'ŏ kulo ke emŏ yŏ'n kpa bŏkŏ. ¹⁰ Ebele nun anun yê emŏ 'ba hvala be yŏ like mŏ yé Mɪn kulo'n, nán emŏ enanndɪe nun a sŏ yɪ nyun atɪn biala asu. Emŏ 'ba bŏ bala mgbakpa ngacile'n kwalaaatin, ese emŏ 'ba nwun Nyanmɪan be kŏ bŏ nyunnun. ¹¹ Ye le sele Nyanmɪan ke ŏ fá yɪ anunminnyanmŏn tunmin'n ŏ wŏwula emŏ anwŏnsele, ŏ mán emŏ bŏ mŏndɪnlin

be tíla bé ahonlun wə yale elie ngacile biala anun. ¹² Emə lí fe be lá Nyanmian m'ə tí Siε nun asi. Ō sanlun ke yí anunminnyanmən mân nun anun ninng'e'n mə ə'a sesie ə'a man bé mə be tí yí diε'n, ə'a man emə a nyan ninng'e sə'n bie. ¹³ Ō'a le yé fi awosin tunmin nun anun, ə'a fa yé ə'a sie yí ehulo Baa'n belemgbin mân nun anun. ¹⁴ Baa sə'n, ə'a tua yé tí kalε ə'a le yé fi εte nun anun ə'a man y'a nyan εte face.

Kilisi tí kpili tala ninng'e'n kvalaatin

¹⁵ Nyanmian mə be nnwun man yí'n, yí nvoninnin y'ə le Kilisi. Ō sanlun ke Kilisi anun yé ye nwun ke Nyanmian kpun tí yí nun ə. Anun Kilisi wə ebele asannan nán b'a bə ninng'e'n kvalaatin. Ō tí ninng'e'n kvalaatin mə Nyanmian a bə nun asə kpain. ¹⁶ Ō sanlun ke Nyanmian nanndi Kilisi sə yé ə bəli ninng'e kvalaa ə. Anwunno εlə diε o, asi εwa diε o, mə bé nyun nwun yí o, mə bé nyun nnwun man yí o, wawε'n-mə mə be di kpain nun o, bé mə be le tunmin nun o, bé mə be sie mân nun o, Nyanmian nanndi Kilisi sə yé ə bəli ninng'e'n kvalaatin ə. Yí kvalaa tí Kilisi diε. ¹⁷ Asannan nán mân nun a bə yí bu'n, anun Kilisi wə ebele dada angonmin. Yí dunman nun yé eyuadi'n jin yí ja nun ə. ¹⁸ Asənun'n m'ə tí ke səanlan baka'n, yí ti'n y'ə le Kilisi. Bé mə be fi ewue mma'n-mə afian be 'ba tinng'e be nyan nguan'n, Kilisi y'ə lí bé tí ə. ¹⁹ Afi Nyanmian a yí yí nwun kpa bəkəə wə yí Wa nun anun. ²⁰ Nyanmian nanndi yí Wa nun asə ə non eyuadi'n b'a sesie bé afian. Nyanmian a man yí Wa nun a wu kuləwa nun asə yí moja nun a gua asi, ə'a man ə non anwunno εlə non asi εwa ninng'e'n kvalaa b'a sesie bé afian.

²¹ Emə kusə, daba anun emə kpə Nyanmian emə non yí nni man. Ō sanlun ke emə ajonlun'n tí εte, εse emə nyə man nyəliε kpa. ²² Nan sian diε, yí Wa nun anwənnan nun ewue'n m'ə wuli nun ati, Nyanmian a sesie yí non emə afian. Ō man emə kvala be fite yí nyunnun anwəntiε nun, emə anwən saun, be nnyan man emə anwən ejəle εte fíi be ngan man. ²³ Nan kusə, ə se ke emə tíla bé dedi nun anun kpolo be sə ndian kpa wə yé Min nun. Nán be yaci bé nwun nun maan anyundasəe like'n mə emə a tí yí nwun ejəle wə Ejəlekpa nun anun'n tə fon emə. Afi Ejəlekpa sə'n mə emə a ti'n, mə mín Pəlv m'an kaci sə akva'n, b'a bə b'a hele mân nun anun menian'n-mə kvalaatin.

Pəlv εfε'n

²⁴ Sian'n, se mun fe wə emə dunman nun an, mun di yí nwun fe. Ō sanlun ke Asənun'n m'ə tí Kilisi anwənnan'n dunman nun, εfe mə mun fe wə mín kpolo nun'n, mun 'gua yí bu ke Kilisi muonun felí dede ə gualí yí bu'n. ²⁵ Kilisi Asənun sə'n dunman nun yé Nyanmian a yí mín ke m móka emə ə. Nyanmian a yí mín ke n gán yí Nvan Ejəle'n kvalaa n géle menian'n-mə. ²⁶ Afi ejəle sə'n, daba anun ə tí nvialie nun ejəle man menian'n-mə. Nan ene diε, Nyanmian a bə yí tetele nun ə'a man bé mə be tí yí diε'n. ²⁷ Bé yé Nyanmian hulohi ke ə yí nvialie nun like'n maan be nwun yí ə. Nvialie nun like sə'n tí anyanbenwənon like, ə tí anyinmian like man menian'n-mə kvalaatin mə be tí man Zufə'n. Nvialie nun like sə'n y'ə le Kilisi m'ə wə emə nun'n. Ehi y'ə man emə le anyundasəe ke emə 'nyan yí anunminnyanmən'n bie ə. ²⁸ Ehi ka ati yé ye bə Kilisi anwənon ejəle'n ye kele menian'n-mə kvalaa ə. Ye kannzə bé, εse ye kekele bé ninng'e sə'n-mə kvalaa ngele sə, nán biala m'ə ə'a fa yí nwun ə'a man Kilisi nun a tunng'e fəón wə Nyanmian anyunnun. ²⁹ Yí sə ati, anwəonsele kpili'n mə Kilisi a fa a wula mín nun'n, mun bə məndinlun mun fa mun di junman sə'n.

2

¹ Ehi, mún kulo ke emə nwun nun ke məndinlun kpili'n mə mun bə'n, mun fe mun man emə non Laodise kulo nun asə asənun mma'n ə non bé kvalaa mə be nzi man mín'n. ² Mun di junman sə'n mún man emə alva cici bé nwun, bé nvan se bé nwun be kulo bé nwun, εse ngele'n fəto bé kpa bəkəə maan be si Kilisi m'ə tí Nyanmian nvialie nun like'n. ³ Afi Kilisi anun yé Nyanmian man səanlan kvala ke ə nwun yí Nyanmian muonun kpa bəkəə, εse ə kvala ə nwun ngele maan ə bu sə ə. ⁴ Mun kan yí sva mún man emə tí, nán emə a mman man səanlan fíi a ngolo man yí nvan nun ə'a nnaka man emə. ⁵ Se n wə mva bəbə a, mín tí

wɔ ɛmɔ asu, ɛsɛ min di ɛmɔ anwɔn fɛ. Ɔ sanlin kɛ ɛmɔ anwan sɛ bɛ nwɔn yɛ dedi'n mɔ ɛmɔ le yɛ wɔ Kilisi anun'n, ɛmɔ le nun kpɔlo.

Zozi Kilisi ti yɛ like kwalaaatin

⁶ Kɛmɔ ɛmɔ a le Kilisi Zozi kɛ bɛ Min'n, ɛmɔ mɔn bɛ enanndiɛ'n nun yɛ diɛ'n yɔ kɔn. ⁷ Ɔ fi ejɔlɛ'n mɔ bɛ hanlin bɛ heleli ɛmɔ'n, ɛmɔ fá bɛ susuguasu'n kwalaa bɛ gúa Kilisi su bɛ sɔ ndian wɔ yɛ nun, nɔn bɛ lá yɛ asi kpa.

⁸ ɛmɔ nɔn bɛ nwɔn kpa, nɔn swanlan fɛ a ngekele man ɛmɔ amanmuo m'ɔ fi kulo menian ngele'n ɔ'a nnaka man ɛmɔ. Ngehele sɔ'n-mɔ, kulo menian'n-mɔ ɔ nɔn Abɔnsanmɔn nun yɛ sasu'n-mɔ yɛ bɛ kekele ɔ, nan nɔn Kilisi y'ɔ kekele ɔ. ⁹ Afi Kilisi swanlan baka'n muonun anun yɛ bɛ nwun Nyanmian kpa bɔkɔɔ ɔ. ¹⁰ Ɔ man sɛ ɛmɔ le Kilisi m'ɔ di tunmin kwalaa asu kpain nun an, anin ɛmɔ le like biala kwalaaatin.

¹¹ Kɔn ɛyɔlɛ'n mɔ ɛmɔ nɔn Kilisi b'a yɔ'n, yɛ nzɔlɛ'n m'ɔ kekele kɛ ɛmɔ nɔn yɛ ti kɔn'n, y'ɔ le ɛmɔ mmian nun ɛkpe'n. Mmian nun ɛkpe sɔ'n y'ɔ le nyɔlɛ etɛ etɛ'n-mɔ mɔ ɔ'a yɛ yɛ nun ɔ'a fite'n. Kilisi y'ɔ di junman sɔ nun ɔ, nɔn ɔ fi man kulo swanlan. ¹² Afi mele mɔ bɛ sɔnɔnlin ɛmɔ'n, ɔ ti kɛ ɛmɔ nɔn Kilisi b'a wu. Yɛ kɛmɔ ɛmɔ de di kɛ Nyanmian le tunmin ɔ'a man Kilisi fi ewue nun ɔ'a tinngɛ'n, ɔ ti kɛ ɛmɔ nɔn Kilisi bɛ fi ewue nun b'a tinngɛ. ¹³ ɛmɔ mɔ daba anin b'a wu wɔ bɛ etɛ'n-mɔ anun'n, afi anin ɛmɔ ti man Nyanmian menian'n, sian diɛ, Nyanmian a nwun yɛ nwɔn anwunnvoe, ɔ'a man ɛmɔ nɔn Kilisi b'a nyan ngwan. Ɔ'a fa yɛ etɛ'n-mɔ kwalaa ɔ'a hye yɛ. ¹⁴ Yɛ nyɔlɛ etɛ etɛ'n-mɔ ti kɛ kale. Yɛ nwɔn kalata mɔ bɛ heleli'n kekele kɛ y'a tɔn mala. Yɛ ti, kale sɔ'n dunman nun, ɔ sɛ kɛ bɛ kun yɛ. ɛhi, yɛ m'ɔ sɛ kɛ bɛ kun yɛ'n, Kilisi a kaci yɛ ɔ'a man b'a hun yɛ kɔlɔwa nun asu yɛ kale'n dunman nun. ¹⁵ Kilisi a wu kɔlɔwa nun asu. ɛbele yɛ Nyanmian sɔnlin ɔ lili mmɔnsanmɔn'n-mɔ asu kunnunmun ɔ leli bɛ tunmin'n kwalaa ɔ. Ɔ ti kɛ sahɔnlan mɔ ɔ'a li kunnunmun elɔɛ nun ɔ le fa yɛ nganga'n-mɔ kekele bagua nun ɔ.

¹⁶ ɛhika ati, m'ɔ tɔ de alɛ, nɔn nzan, nɔn cilie'n-mɔ, ɔ nɔn Zufu'n-mɔ feti elie kɛ sala m'ɔ kɔ fi bɔfɔlɛ nun anwɔn feti'n anaan ɛnwɔnmian ele cian m'ɔ ti cɔnnɔn man Zufu'n-mɔ'n, sɛ bɛ bua ɛmɔ ndɛɛ, ɔ sanlin kɛ ɛmɔ nni man su a, nɔn bɛ di yɛ nwɔn yalɛ. ¹⁷ ɛhi kwalaa ti kɛ like kpa'n m'ɔ le ba'n wawɛ. Like kpa sɔ'n y'ɔ le Kilisi muonun. ¹⁸ Yɛ ti, bɛ mɔ bɛ kulo bɛ nwɔn asi bebele bɛ yɔ asɔnɔn bɛ su nyanmiansu mmɔfɔɛ'n-mɔ, mɔ ɛsɛ ninngɛ mɔ bɛ kɔ nwun yɛ wawɛ nun nun anwɔn cian bɛ kpa'n, sɛ bɛ kan bɛ kekele ɛmɔ kɛ ɛmɔ a minlin, ɔ sanlin kɛ ɛmɔ nyɔ man ninngɛ sɔ'n-mɔ bie a, nɔn bɛ di yɛ nwɔn yalɛ. Bɛ tu bɛ nwɔn mgban, bɛ muonun bɛ ajɔnlin nun asu yɛ bɛ di ɔ. ¹⁹ Bɛ nva man bɛ nwɔn bɛ mmɔ man Kilisi m'ɔ li yɛ ti'n. Afi Asɔnɔn'n ti kɛ anwɔnnaan, yɛ ti'n y'ɔ le Kilisi. Yɛ lili y'ɔ man anwɔnnaan'n like di, ɔ man ɔ ti akpɔlɛ ɔ nyin kɛ Nyanmian le kpɔnndɛ yɛ nun ɔ.

ɛmɔ nɔn Kilisi b'a wu

²⁰ ɛmɔ nɔn Kilisi b'a wu, bɛ nɔn mmɔnsanmɔn'n-mɔ mɔ bɛ sie mɔn nun afian a ti. Nan ɔ yɔ sɛ mɔ afi ɛmɔ bɔ bɛ abalabɔ'n kɛ ɛmɔ ti etɛ mɔn'n diɛ'n? Ɔ yɔ sɛ mɔ mɔn'n mala'n nun yɛ ngehele'n-mɔ asu yɛ ɛmɔ di'n? ²¹ Mɔn'n nwan: “N'ɛ fa ɛhi!”, “N'ɛ di ɛhi!”, “N'ɛ kan ɛhi!”. ²² Alɛ mɔ bɛ di bɛ je bɛ gua'n, yɛ nwɔn mala nun ngehele mɔ mɔn'n kekele nun anin. ²³ ɛnwun kulo menian'n-mɔ mala sɔ'n-mɔ a, ɛ 'ba sɛ kɛ ngele ejɔlɛ m'ɔ fi Nyanmian elɔ ɔ. Afi kɛ bɛ kulo kɛ bɛ su Nyanmian'n yɛ bɛ yɔ ɔ. Bɛ yɔ bɛ nwɔn kɛ bɛ ti menian mɔ bɛ bebele bɛ nwɔn asi bɛ kekele bɛ nwɔnnaan'n yalɛ kpa. Nan ɛhi kwalaa ti mgban. Ɔ sanlin kɛ ɔ man yɛ nni man yɛ abalabɔ etɛ nun asu kunnunmun.

3

ɛmɔ nɔn Kilisi bɛ fi ewue nun b'a tinngɛ

¹ ɛmɔ nɔn Kilisi bɛ fi ewue nun b'a tinngɛ. Yɛ ti, ɛmɔ kpɔnndɛ nyanmiansu elɔ ninngɛ'n-mɔ. Yɛ bu y'ɔ le kɛ ɛmɔ bɔ bala m'ɔ sɔ Nyanmian anyin. Afi nyanmiansu elɔ yɛ Kilisi wɔ ɔ, ɔ ti Nyanmian fama su. ² Yɛ ti, ɛmɔ mɔn nyanmiansu elɔ ninngɛ'n-mɔ anwɔn ejɔlɛ hian ɛmɔ

o tála asi ewa die'n-mo. ³ O sanlin ke emo a wu ye emo ngwan'n fia Kilisi m'o nun Nyanmian be ti munmuan kon nun anun. ⁴ Nan mele mo Kilisi m'o man emo ngwan'n 'ba yi yi nwon kele menian'n-mo'n, o nun emo ye o 'ba fite wo yi anunminnyanmon nun anun o.

Nyolie daba'n nun nyolie fofole'n

⁵ Ehi ka ati, emo yaci asie nun asu ewa ninng'e ete'n kwalaa be g'ua. Ninng'e so'n-mo y'o le satilifoe o nun ajonlin ete ete'n-mo, o nun anwonnaan'n nyolie m'o kulo m'o wo emo asitanlan nun anun'n, o nun anyinbulu, o nun acebe. Acebe eyole'n kusu ti amvan eso'n bie. ⁶ Nyolie ete so'n-mo ati y'o man Nyanmian sikpe'n ci be mo be mman man yi anyinnzo nun o. ⁷ Emo kusu, daba mo emo nzi man Nyanmian'n, ke anin emo asitanlan'n ti yi nun anun.

⁸ Nan sian die, emo yaci ehi kwalaa be g'ua: eya efe, ahonlin kpili, ati anun ete ninng'e, o nun menian anwon ejole ete ehan. Ye nan be man ejole ete fi fi be nwan fite. ⁹ Nan be di ato be kele be nwon fi k'oon. O sanlin ke nyolie ete ete m'o wo emo asitanlan nun anun daba'n, emo a yaci a gua. ¹⁰ Emo a nyan asitanlan fofole. Emo le kaci ke Nyanmian muonun m'o bolu emo'n be si yi kpa bokoo be ko be nyunnun. ¹¹ Yi ti, se emo a kaci menian nvofole a, anin o le man ke bia ti Zufu, anaan bia ti man Zufu, b'a kpe bia mmian nun, anaan be kpeli man bia mmian nun. O le man ke bia anyin a ti, anaan bia anyin tili man. O le man ke bia ti kanga, anaan bia ti man kanga. Nan m'o cian'n y'o le Kilisi. Kilisi wo be kwalaa mo be de yi be di nun asitanlan nun anun.

¹² Ehi, Nyanmian a hulo emo, o'a kpa emo maan b'a kaci yi anwontie menian. Yi so ati, emo nwun ehonlin-mo anwon anwunnvoe, be yo ahunnunye, be bebele be nwon asi, be tu be ahonlin asi betee, ese be si abutale. ¹³ Emo tila be ahonlin be yaci be nwon sa be hye be nwon. Se o di ke swanlan bie fe yi manngon anwon eya a, o fa hye yi. Afi kem'o Kilisi a yaci emo anwon sa o'a hye emo'n, emo kusu yaci be manngon'n-mo anwon sa be hye be. ¹⁴ Like kwalaa mo emo 'yo'n, emo yo yi ehulo nun, emo man be nwan se be nwon kpa bokoo. ¹⁵ Kilisi man emo alva cici be nwon. Afi alvacicie so nun ati ye Nyanmian a fele emo o'a man be nun Kilisi a yo munmuan kon o. Yi ti, emo nwun ye be la yi asi. ¹⁶ Emo man Kilisi Anwan Ejole'n w'wulu emo kpa, o ha emo asitanlan nun anun. Ngel'e'n kwalaa mo Nyanmian a fa a man emo'n, emo fa be hehele yi ninng'e'n, ese be fa be tu be nwon fua. Ye'n mo Nyanmian a yo emo'n, emo nwun yi be yi be kunnun bokoo be to Izalaye ejue'n-mo, o nun mo Wawe Nwanzan-nwanzan'n ko hele emo'n be yi Nyanmian aye. ¹⁷ Emo like eyole nun o, emo ejole nun o, yi kwalaa mo emo le yo'n, be yo wo ye Min Zozi dunman nun, nan o nanndi yi su, emo a la Nyanmian m'o ti Sie nun asi.

Asonin mma'n-mo abalabo'n

¹⁸ Ehi, emo mmalasua'n-mo, emo bebele be nwon asi be man be hun-mo. Ye Min anyunnun, m'o se ke emo yo nun anun. ¹⁹ Emo mmelenzua'n-mo, emo kusu hulo be yi-mo, nan be momunlan be nyunnun be kele be. ²⁰ Emo mmatonman'n-mo, emo man be si nun be nin-mo anyinnzo wo like biala anun. Afi yi so ye ye Min kulo o. ²¹ Emo mo be ti sie nun nian'n, nan be kan be mma'n-mo eya maan be nwon bubu be. ²² Emo mo be ti nganga'n kusu, emo man be min-mo mo be wo asie nun asu ewa nun anyinnzo wo like biala anun. Emo amun'n-mo anyunnun, nan be yo be nwon ke menian mo be le di junman be kp'onde efoa, kusu be kaci be nzin an, anin emo a bubu be sa o nun be ja b'a tanlan su. Nan kem'o emo man ye Min anyinnzo'n, emo yi be kunnun be li be junman'n. ²³ Junman biala mo emo 'di'n, emo yi be kunnun be li yi kanlanman kpa. Emo li yi ke be le di be man ye Min, nan nan kulo menian'n-mo ye emo le di man be o. ²⁴ Afi Minlian kpa'n mo emo le su yi'n y'o le Kilisi. Yi ti, emo kaci ke aja'n mo Nyanmian a fa a bo emo anohuba'n, Kilisi ye o 'man emo asa 'kan yi o. ²⁵ Nan swanlan m'o yo nyolie ete'n, o 'nyan yi ete nun anwon ahatua. O sanlin ke Nyanmian die, o n'ian man menian'n-mo anyunnun o mmu man be bi.

4

¹ Emə kusu mə emə ti minlian'n, emə nun bé ngva'n-mə sín atın m'ə ti fóón, ə ti sese nun asu. Ese, nán man emə alva fi ke emə kusu le Minlian kón. Minlian sə'n wə nyanmiansu elə.

Afvtu nun ngalɛ

² Emə bó məndınlın be tánlan mmətve eyəle nun anun, be mán bé nyın kpála, ese be lá Nyanmian asi. ³ Mele mə emə 'sele Nyanmian'n, emə séle bie be mán yé kusu maan Nyanmian kpé atın kpa ə mán ye hán yí Nvan Ejəle'n, ye bó Kilisi nvialɛ nun ejəle'n mə sian diɛ Nyanmian a yí a hele'n. Afi nvialɛ nun ejəle sə'n dunman nun yê n na fiadı temən mə ye wə nun nun ə. ⁴ Ehika ati, emə séle Nyanmian. Ə mán n gán nvialɛ nun ejəle sə'n ke ə fata ke min kan yí'n, nán menian'n-mə a ti yí bu kpa bəkəə. ⁵ Emə nun bé mə be nzi man Kilisi'n ti a, emə nánndi ngele su. Temən'n mə ye wə nun'n, emə hán Kilisi anwən ejəle'n be héle bé. ⁶ Emə mán bé nvan ejəle'n yó fe, ese be hán ejəle m'ə kə atın su. Yí diɛ, se svanlan bie bisa emə kosuan an, anın emə nyan bie be bua yí kanlanman.

⁷ Tisiki ti yé nianman kpa, ə sv Kilisi ananhəle nun, ə buka mín ye di yé Mın junman'n. Ə 'ba bə kvalaa kvalaa'n ə kele emə, nán emə a nwun ejəle'n mə ə'a tı mín'n. ⁸ Ehika ati, min svan anianman sə nun emə anwən elə, maan ə kan ewa ejəle ə kele emə, nán emə ahonlın a tə bé kunnun b'a nyan anwənselɛ. ⁹ Mın svan yí nən Onezimən emə anwən elə. Ə ti yé nianman kpa, ə sv yé Mın ananhəle nun. Ə nun Tisiki, be 'ba bə ewa kvalaa kvalaa'n be kele emə.

¹⁰ Alisitakı mə min nən yí la fiadı sva nun anun ewa'n, yí nwan ə 'yə emə like. Maakı m'ə ti Baanabası anianman'n, yí kusu yí nwan ə 'yə bé like. Maakı sə'n, m'an han yí nwən ejəle m'an hele emə daba. Yí ti, se ə ba emə anwən elə a, emə só yí nun kanlanman. ¹¹ Zozi mə be fele yí Zusutusu'n, yí kusu yí nwan ə 'yə bé like. Bé menian nsan sə'n, bé ala yê be ti Zufu mə b'a le Kilisi b'a li be nən mín ye di Nyanmian Belemgbin Mân nun anwən junman ə. B'a man mín lva a cıci mín nwən kpa. ¹² Epafalası m'ə fi Koləsu'n, yí kusu yí nwan ə 'yə emə like. Ə ti Kilisi akva. Ə yə mmətve m'ə sv ebve ə man emə cıan daa. Ə sele Nyanmian ke emə tíla bé dedi nun anun kpolo, ə mán emə ati tın wə Wawe nun, ese ə mán emə hála be yó like biala m'ə kulo'n kpa bəkəə. ¹³ Mın kvala min di Epafalası anwən adanzıe ke, ə bə emə anwən məndınlın kpa. Ə bə Laodise ə nən Hielapolisi asənin mma'n-mə kusu anwən məndınlın kpa. ¹⁴ Yé manngən Luku m'ə di dəkote junman'n, ə nən Deması, bé nwan be 'yə emə like. ¹⁵ Emə yó Laodise elə anianman'n-mə like. Emə yó Nınfa nən asənin mma'n-mə mə be yia yí awulo ebele'n like. ¹⁶ Se emə kınnga kalata ehı yue a, be mán ə tó Laodise elə anianman'n-mə maan bé kusu be kınnga yí asənin sua nun anun. Emə kusu kınnga kalata'n m'ə fi Laodise elə mə emə asa kə han yí'n. ¹⁷ Emə hán héle Alısıpu ke junman'n mə yé Mın a fa a wula yí sa nun ke ə lí'n, ə bó məndınlın ə lí yí kpa bəkəə.

¹⁸ Ejəle kpəle ehı-mə ti mín muonun mín Pəlv mín sa ati kalata. Mın kele emə min bisa bé ahın. Nán be man bé lva fi ke n de la fiadı sua nun anun. Nyanmian nyıla'n hán emə!

PƆLU KALATA'N M'Ɔ LILI MƆA HELELI NWANLIN TESALONINKI ASƆNIN MMA'N-MƆ'N

M'Ɔ wƆ nun'n

Anin, Tesaloninki ti Masedvanin mân nun anun elɔ kulo kpili'n kɔn. Silivun mɔ be fele yí biekun Silasi'n, nun Timote yê be bukalɔ Pɔlv maan ɔ bɔli elɔ asɔnun nun ɔ. Nan kemɔ Zufu'n-mɔ totua yí atun'n, Pɔlv a nje man Tesaloninki ebele (Junman 17). Ɔ kpatili ɔ fi Masedvanin mân nun anun ɔ hɔli Akayi mân nun anun. Nan m'ɔ fi Masedvanin mân nun anun hɔli'n, ɔ sɔanlin Timote Tesaloninki elɔ ke ɔ hó nían asɔnun mma'n-mɔ abusu se be yacili man bé dedi'n be tili man wɔ ahɔlvwa'n mɔ be le kele bé nun anwɔn an. Mɔ Timote hɔli walɔ m'ɔ bɔli amannɛ fe heleli Pɔlv'n, yí lɔa cɔcɔlɔ nán ɔ'a hele kalata ehi ɔ'a nwan bé. Kalata nun anun, ɔ'a nwun Nyanmian anwɔn ye, ese ɔ'a wowula bé anwɔnsele ke be tíla bé dedi nun anun be hó bé nyunnun.

Kalata nun ati 1-3, Pɔlv le kacɔ ke ɔ kpɔnlin lili junman'n bé afian elɔ'n. Yê ɔ di fe ke sunnzun mɔ be le nwun yale, be le bé dedi nun anun kpolo. Ɔ kulo ke ɔ nwun bé nwun biekun. Kalata nun ati 4.1-12, Pɔlv le kacɔ bé ngehele'n m'ɔ heleli bé wɔ enannɛ kpa nun anwɔn'n cunnjin, be síe bé nwun ye wɔ ajɔamannin ngacile kwalaa anwɔn. Kalata nun ati (4.13-5.11), Pɔlv le kan yé Mɔn Zozi Kilisi ewale'n mɔ ɔ 'sa ba nun ejɔle. Kalata nun agualɛ nun, Pɔlv le tu bé fɔɔ ese ɔ le yeyila bé.

Ahn ebisa

¹ Mɔn Pɔlv, mɔn nun Silivun nun Timote yê ye le kele kalata ehi ye nwan emɔ Tesaloninki asɔnun mma'n-mɔ ɔ. Emɔ mɔ be nun yé Si Nyanmian nun yé Mɔn Zozi Kilisi a yɔ kɔn'n, ye 'bisa emɔ ahɔn.

Nyanmian nwún emɔ anwɔn anwunnvoe, ese ɔ cɔcɔ emɔ alɔa.

Asina

² Ye da Nyanmian asɔ cɔan daa wɔ emɔ dunman nun, ese ye sele Nyanmian Kpili cɔan daa ye man emɔ. ³ Nyanmian m'ɔ ti yé Si nun anyunnun, temɔn biala yé ti kacɔ emɔ nyɔliɛ'n m'ɔ kele ke emɔ le dedi, emɔ kulo bé nwun, ese yé Mɔn Zozi Kilisi ewale cɔan nun anwɔn anyundasɔe mɔ emɔ le yí'n, ɔ ti man nzemunde. ⁴ Anianman-mɔ, ye si ke Nyanmian a hulo emɔ, ɔ'a nían menian'n-mɔ anun ɔ'a kpa emɔ maan b'a yɔ yí dɛ. ⁵ Ɔ sanlin ke nán yé nwan mgban nun ala yê ye falɔ ye bɔli Ejɔlekpa'n ye heleli emɔ ɔ. Nan Wawe Nwannzan-nwannzan'n jinlanlin yé nzin maan ye bɔli yí tunmin sɔ kɔsu ye heleli emɔ. Ɔ manlin emɔ nwunlin yí fɔɔn kɔsu kpa ke Ejɔlekpa sɔ'n ti ananhɔle. Ke ɔ kɔ yɔ nán emɔ a kpasi'n, emɔ nwunlin ke ye kpɔnlin ye nun emɔ tanlanlin'n. ⁶ Emɔ a nían yé nun yé Mɔn asitanlan sɔ nun asɔ. Ehika ati yê be heleli emɔ ahɔlvwa kpa temɔn mɔ emɔ leli Nyanmian Anwan Ejɔle'n be lili nun ɔ. Nan kɔsu Wawe Nwannzan-nwannzan nun a man emɔ le fe elie. ⁷ Ɔ man Masedvanin nun Akayi mân nun anun, se be 'kan bé kwalaa mɔ b'a le Zozi Kilisi b'a li nun ejɔle a, be bɔ emɔ dunman. ⁸ Ɔ sanlin ke Nyanmian Anwan Ejɔle'n teteli emɔ Masedvanin mân nun anun ɔ nun Akayi mân nun anun. Ɔ'a nga man ebele ala, nan mân'n lika kwalaaatin, be bɔ dedi'n mɔ emɔ le yí wɔ Nyanmian anun nun anwɔn ejɔle. Yí ti, yé muonun ye ngan man emɔ dedi nun anwɔn ejɔle kɔn. ⁹ Ke emɔ kpɔnlin sɔli yé nun mele mɔ ye hɔli emɔ elɔ, ɔ nun ke emɔ kpɔnlin yɔli be yacili amvan'n-mɔ be gualɔ be falɔ bé nwun be manlin Tiasifɔe Nyanmian'n m'ɔ ti ananhɔle'n nán b'a sɔ yí'n, menian'n-mɔ kwalaa kan yí nwun ejɔle. ¹⁰ Ese be kan ke emɔ le nwunnde ke Nyanmian Awa Zozi m'ɔ man ɔ fi ewue nun ɔ'a tinng'e'n, ɔ fi nyanmiansɔ ɔ bála. Afi, yí dein yê ɔ de yé ti nán Nyanmian sikpe'n m'ɔ le ba nun a ngun man yé ɔ.

2

Pɔlv nɔn yí manngvɔn'n-mɔ junman'n

¹ Anianman-mɔ, emɔ muonun sɪ kɛ, emɔ anwɔn elɔ ɛwale mɔ ye wali'n, ɔ'a nyɔ man mgban. Afi, yé Mɔn junman'n mɔ ye wali lili yí emɔ afian elɔ nɔn a su mma kpa. ² Emɔ sɪ kɛ be heleli yé ahɔlɔwa Filipɔ kulo nɔn asɔ elɔ kɔwalaaka nán y'a ju Tesaloninki. Mɔ ye juli emɔ anwɔn elɔ'n, menian'n-mɔ jɔjɔlɔ yé sele kpa, nan kɔsɔ Nyanmian Kpili manlɔn yé anwɔnsele maan ye bɔli Ejɔlekpa'n ye heleli emɔ. ³ Ɔ man Ejɔlekpa sɔ'n mɔ ye bɔ ye kele menian'n-mɔ'n, ɔ ti man ato ejɔle, ye mmɔ ye mgbɔnnde man esika, ese ye mmɔ ye nnaka sɔanlan fíí. ⁴ Nan ye kan ejɔle'n kɛ Nyanmian Kpili muonun kulo kɛ ye kan yí'n. Ɔ sanlɔn kɛ ɔ'a nwun yé ti anun, ɔ'a bu yé ɔ'a fa yí Ejɔlekpa'n ɔ'a wula yé sa nɔn. Yí sɔ ati, ye ngan man mɔ ye kan an, menian'n-mɔ akunnun jɔ yí nwɔn'n, nan mɔ Nyanmian Kpili akunnun jɔ yí nwɔn'n yê ye kan ɔ. ⁵ Emɔ muonun sɪ kɛ ye lakali man emɔ lé, ese ye nyɔn bɔlɔli man emɔ anwɔndiɛ'n-mɔ lé. Nyanmian muonun di yí nwɔn adanziɛ. ⁶ Cian bie lé, y'a mgbɔnnde man kɛ emɔ anaan ehɔlɔn-mɔ fɔa yé. ⁷ Kemɔ ye ti Kilisi mmɔfɔe'n, ye kɔwala ye kele emɔ ye tunmin'n mɔ ye le yí'n, nan yé die, y'a nyɔ man yí sɔ. Mɔ anɔn ye wɔ emɔ anwɔn elɔ'n, ye bebeleli yé nwɔn asɔ ye manlɔn emɔ. Ye yɔli kɛ eta m'ɔ le nian yí mma ɔ. ⁸ Ehulo kpili'n mɔ ye kulo emɔ nɔn ati, nán Ejɔlekpa nɔn angɔnmɔn ala yê ahan ye 'bɔ ye kele emɔ ɔ, nan ese ahan ye 'fa yé muonun yé ngɔan'n ye man emɔ. Ɔ sanlɔn kɛ emɔ anwɔn hianlɔn yé sɔnman. ⁹ Anianman-mɔ, emɔ sɪ yí fɔ́ɔn kɛ mele mɔ anɔn ye le bɔ Nyanmian Ejɔlekpa'n ye kele emɔ'n, ye lili junman sele kpa kɔngɔe nɔn eyua, ye nwunlɔn yale nɔn efe, ye nyanlɔn esika ye sieli yé nwɔn. Ɔ man emɔ anun bie fíí a mmɔ man yé nwɔn kale. ¹⁰ Emɔ nɔn Nyanmian di yé nwɔn adanziɛ kɛ ye bɔli abalabɔ mɔ yí nwɔn ti, m'ɔ ti fɔ́ɔn, mɔ be nnyan man yí nwɔn ejɔle ete fíí be ngan man wɔ emɔ mɔ be de Zozi be di nɔn afian. ¹¹ Emɔ sɪ kɛ ye nɔn emɔ anun kɔn biala tanlanlɔn kɛ sɪe nɔn yí mma. ¹² Ye wowulali emɔ anwɔnsele, ye cɔcɔli emɔ alɔa ese ye tuli emɔ fɔɔ kɛ emɔ bɔ bala kpa m'ɔ sɔ Nyanmian Kpili anyɔn. Afi, yí muonun yê ɔ'a fele emɔ kɛ emɔ bála be káci yí anunminnyanmɔn belemgbɔn mán nɔn anun menian ɔ.

¹³ Ehika ati, ye da Nyanmian asɔ cian biala. Ɔ sanlɔn kɛ mele mɔ ye hanlɔn Nyanmian Anɔan Ejɔle'n ye heleli emɔ'n, emɔ a nne man ejɔle sɔ'n b'a ndɔ man nɔn kɛ kulo sɔanlan ejɔle, nan emɔ sɔli nɔn kɛ ɔ ti Nyanmian Anɔan Ejɔle sakpa. Ɔ man emɔ mɔ be de be di'n, Ejɔlekpa sɔ'n le di junman sele wɔ emɔ asitanlan nɔn anun. ¹⁴ Anianman-mɔ, Nyanmian menian'n-mɔ mɔ be wɔ Zude mán nɔn anun elɔ mɔ be nɔn Zozi Kilisi a yɔ kɔn'n, emɔ a kaci kɛ bé ala. Yale mɔ Zufɔ'n-mɔ heleli bé'n, yí kɔnmgbɔ nɔn ala yê menian mɔ be nɔn emɔ ti nɔn a hele emɔ nɔn ɔ. ¹⁵ Zufɔ sɔ'n-mɔ mɔ be hunlɔn yé Mɔn Zozi nɔn Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ'n, bé yê be heleli yé yale nɔn ɔ. Be nzɔ man Nyanmian anyɔn, ese be kpɔ menian'n-mɔ kɔwalaatin! ¹⁶ Be kulo kɛ be tan yé nyɔnsɔ, yí die anɔn ye ngan man ejɔle'n ye ngele man bé mɔ be ti man Zufɔ'n nán b'a nyan bé ti. Bé nyɔliɛ sɔ'n, ɔ man bé ete nɔn a sɔn. B'a yɔ dede b'a man Nyanmian sikpe nɔn a hyi bé.

Pɔlv alɔa le dɔ Tesaloninki asɔnɔn mma'n-mɔ

¹⁷ Yé die, anianman-mɔ, kɛ ye titɔli yé nwɔn nɔn kaan'n, ye nwunlɔn man emɔ anwɔn, nan kɔsɔ yé ti wɔ emɔ sɔ dahuu. Yé lɔa le dɔ emɔ kpa, ye kulo kɛ ye nwun emɔ anwɔn. ¹⁸ Ehika ati, yé nwan ahan ye 'ba emɔ anwɔn elɔ. Nan mín bɔbɔ mín Pɔlv, m mɔbɔali mín nwɔn kɔn, yí nzin biekun, mín nwan mín 'ba, nan *Satan a man y'a nnyan man atɔn. ¹⁹ Mele mɔ yé Mɔn Zozi 'ba a, mɔ ye 'ba fite yí nyunnun'n, nzu like die anwɔn yê ɔ 'nɔn fɔa yé ɔ? Yé fe elie like'n y'ɔ le benin? Nzuke yê ɔ kele kɛ ye lili kunnunmun mɔ ye kɔwala kɛ ye fa ye tu yé nwan nɔn ɔ? ²⁰ Yé anunminnyanmɔn ɔ nɔn yé fe elie'n kɔwala y'ɔ le emɔ.

3

¹ Ehika ati, kemɔ y'a tanlan dede ye ndi man emɔ angan fíí'n, sian y'a ngɔwala man nwɔnnde kɔn. Ɔ man y'a fa ajɔnɔn kɛ Timote hó nían emɔ abɔsɔ, nán yé ngɔnmɔn ye ka

Atenin ewa. ² Yé nianman Timote non yé y'ò di Nyanmian junman nin ò. Yé non yí y'ò bò Zozi anwòn Ejòlekpa'n ye kele menian'n-mò ò. Ye le swan yí emò anwòn elò ke ò wówula emò anwònsele, ò cíci emò alba, ese ò búka emò maan bé dedi'n jínlan yí ja nun kpa. ³ Yí dié, anin emò anun bie fíi anwòn a mmubu man yí wò yalé'n mọ ye le nwun yí kikaala nin anun. Afi emò muonun sí ke yalé sò'n mọ ye le nwun yí'n wò ninngé'n-mò mọ Nyanmian sesielí manlín yé nin anun bie. ⁴ Afi mele mọ anin ye te wò emò anwòn elò'n, ye lili mọ ye hanlín ye helelí emò ke be le ba hele yé yalé. Mele sò'n yê ò'a ju nin ò, emò muonun sí. ⁵ Ehika ati, kemò m'an tanlan dede mọ mún ndí man emò angan fíi'n, mún tanlan an, ò ndanlan man. Ò man m'an swan Timote emò anwòn elò, ke ò hó nían se emò te le dedi wò Zozi nun an. N nili yalé ke bíci Abònsanmòn a a sò emò a nian, ò'a kaci emò ajònlín, ò'a man yé junman nin a yò mgban.

Timote amanníe'n

⁶ Nan kikaala dié, Timote fi emò anwòn elò ò'a a. Ò'a bò emò anwòn amanníe fe ò'a hele yé. Yí nwan emò le dedi, emò le ehulo, ese yí nwan emò ati wò yé sù dahuu, emò alba le ò yé sele kpa, emò kulo ke be nwun yé nwòn ke yé kùsù ye kulo ke ye nwun emò anwòn'n. ⁷ Ehika ati, anianman-mò, yalé non efé'n mọ ye tí nun'n, emò a man yé lba a cíci. Ò sanlín ke emò dedi nin a wowula yé anwònsele. ⁸ Ò man kikaala dié, yé nwòn a sanndí yé, afi emò jin bé ja nun be non yé Mún te nanndí. ⁹ Ye le emò anwòn fe elie kpili wò Nyanmian anyunnun, ò man ye nnwun man like fíi bóbò mọ ye 'fa ye 'da Nyanmian Kpili así ò. ¹⁰ Kòngòe non eyua, ye sele yí kpa ke ò mán ye nyán atín ye nwún emò anwòn biekun, nán ye héhele emò ninngé mọ ò'a ha wò emò dedi nin anwòn'n ye sò sù.

¹¹ Yé Sí Nyanmian Kpili muonun, ò non yé Mún Zozi Kilisi, be sésie yé atín kanlanman maan ye bála nwun emò anwòn. ¹² Ehulo'n mọ emò kulo bé nwòn, mọ emò fa kulo menian'n-mò kùalaatin'n, yé Mún mán ò hó yí nyunnun kpa ke ehulo'n mọ ye fa ye kulo emò'n. ¹³ Yé Mún wówula emò anwònsele ò mán emò ahònlín'n-mò anun tí, nán b'a nnyan emò anwòn ejòle ete fíi b'a ngan man wò Nyanmian m'ò tí Síe nin anyunnun, mele mọ yé Mún Zozi non yí anwòntíe mma'n-mò kwalaa 'ba a'n.

4

Abalabò m'ò sò Nyanmian anyin'n

¹ Ehí, anianman-mò, abalabò mọ emò bò a, ò sò Nyanmian anyin'n, ye helelí emò. Ye de ye di ke emò bò abalabò sò'n. Nan, sian dié, ye le bútu ye sele emò ke yé Mún Zozi dunman nun, emò bó bala sò'n kpa be hó bé nyunnun be mán ò tála daba'n. ² Afi emò sí, amanmuo'n mọ yé Mún Zozi helelí ye ke ye bú'n, y'a han yí nwòn ejòle y'a hele emò.

³ Nyòlie mọ Nyanmian kulo'n y'ò le ehí: ò kulo ke emò yò menian nwannzan-nwannzan, ese emò nian bé nwòn ye kpa wò satilífue nyòlie'n-mò anwòn. ⁴ Emò anun kòn biala nwún yí yí já, ò non yí be tánlan anwòntíe nun, ò non anyinnzò nun, ⁵ nán emò a nnyan man ajònlín basa basa ke bé mọ be nzí man Nyanmian'n le yí'n. ⁶ Asitanlan sò nin anun, swanlan fíi n'ò bu yí manngòn anyunnun ò seci yí ajaa, anaan ò di yí dufule. Ye hanlín ye helelí emò, ese ye kannzùli emò kpa ke menian mọ be yò ete sò'n, Nyanmian Kpili 'ba tua bé yí nwòn kale. ⁷ Afi, Nyanmian a nvele man yé ke ye yó satilífue nyòlie, nan ò'a fele yé ke ye bó abalabò m'ò sò yí nyin ye mán yé nwòn tí. ⁸ Ehika ati, swanlan mọ ò'a nni man ngehele sò nin asò'n, nán kulo swanlan yê ò'a mmu man yí like ò, nan Nyanmian Kpili'n mọ ò'a fa yí Wawe Nwannzan-nwannzan'n ò'a man emò'n yê ò'a yí yí ò'a tó ò.

⁹ M'ò tó de ehulo'n mọ emò kulo anianman'n-mò mọ be le dedi'n, ò njian man ke ye kele emò yí nwòn kalata biekun ò. Ò sanlín ke Nyanmian muonun a hele emò ke emò kpín be húlo bé nwòn'n. ¹⁰ Sakpa, emò kulo anianman'n-mò kwalaa mọ be wò Maseduanin mân nin anun'n. Nan kùsù, anianman-mò, ye 'sele emò ke emò nyán ehulo kpili m'ò tala ehí asù. ¹¹ Emò mían bé bú kpa be tánlan wò anzònunjò nun, emò nían emò muonun anwòn ejòle be lí, ese emò lí junman be kpónndé mọ emò a mian yí nwòn'n, ke ye seli emò ke emò yó'n. ¹² Se

εμο γο γί σο α, menian'n-mo mo be nzi man Nyanmian'n, bé nyin 'ba so εμο, εσε εμο ngo mian man like fii anwon.

Yé Mìn yí ewalé'n

¹³ Anianman-mo, ye kulo ke εμο nwun bé mo b'a wu nin anwon ejole'n foon, nan εμο anwon a mmubu man bé ke bé mo be nzi man Nyanmian nin anwon bubu bé'n, o sanlin ke be le man anyindaswe ke ye. ¹⁴ Yé die, ye de ye di ke Zozi a wu, εσε o fi ewue nun o'a tinngé. Yí ti, ye de ye di biekun ke Zozi dunman nun, Nyanmian Kpili 'ba man bé mo be de yí be di mo b'a wu'n ngwan maan be fi ewue nun be tinngé. ¹⁵ Ehi anwon, εμο tie yé Mìn ngehele ejole kun mo ye le kan ye kele εmo'n. Ejole so'n y'o le ke mele mo yé Mìn 'ba a'n, ye mo yé nyin te wo so'n, ye ngo li man moa bé mo b'a le Zozi b'a li mo b'a wu nin anyunnun. ¹⁶ O sanlin ke be 'ba man atin, nyanmiansu mmofwe mgbain'n-mo anun kun 'ba tian nun, be 'ba hu Nyanmian konoti'n, anin yé Mìn muonun fi anwunno εo o le ju ba. Bé mo b'a le Kilisi b'a li mo b'a wu'n, be fi ewue nun be 'di moa be tinngé. ¹⁷ Yí nzin, ye mo yé nyin te wo so temon so nin anun'n, ye non bé mo be fi ewue nun b'a tinngé'n, be 'ba fula ye kwalaa bolé nin anun anwunno εo, ye 'ko a kpa ye Mìn atin. O fi ebele, ye non yé Mìn ye 'tanlan dahuu. ¹⁸ Ehika ati, εμο fá ejole so'n-mo be wówula bé nwun anwonsele.

5

¹ Mo to de cian anaan mele mo ninngé so'n-mo 'te'n, anianman-mo, o njian man ke ye kele εμο yí nwun kalata. ² Afi, εμο muonun si yí foon ke ye Mìn yí ewalé cian'n 'ba li ye nvu nun ke awofwe m'o le wua kongoe o. ³ Mele mo eyuadi nun anun menian'n-mo alba 'ba fi bé nwun, mo be 'ba han ke: “Ye le anzonunjo, εσε ye nzusu man ejole fii”, temon so'n ye nvu nun mgban, munnzue'n 'ba to bé ke nwonnzefwe mo yí ko ko han yí. O man bé nun bie fii ngo nnyan man atin nan o'a nwanndi. ⁴ Nan εμο die, anianman-mo, εμο ti man awosin nun, nan cian so nin a li εμο nvu nun ke awofwe m'o le wua o. ⁵ Afi, εμο kwalaa ti kanlannie'n non alhian nin anun menian. Nan alisan non awosin nun menian y'o le ye. ⁶ Ehika ati, nan be man ye dafi ke menian ehulun-mo, nan be man ye sisa, εσε ye yo ye ninngé'n-mo kwalaa kpe kpe kpe. ⁷ Afi kongoe ye be da be dafi o, εσε kongoe ye menian'n-mo non nzan dede be bu o. ⁸ Nan ye die, alhian nin anun menian y'o le ye. Ehika ati, be man ye yo ye ninngé'n-mo kwalaa kpe kpe kpe. Ke swanlan m'o le ko εbe'n wula bulale taladie'n o sisa yí hue'n, ye kusu ye nyán dedi o non ehulo. Ke swanlan mo le ko εbe'n so bulale kele'n o sisa yí ti'n, ye kusu ye nyán anyindaswe ke Zozi a le ye ti. ⁹ O sanlin ke Nyanmian a nvele man ye yí nwun ke ye wú sikpe ewue, nan o nanndi ye Mìn Zozi Kilisi asu, o'a fele ye yí nwun ke y'a a nyan ngwan. ¹⁰ Afi, ye ti ye Zozi wuli o. O man se ye nyin wo so, anaan se ye wu a, ye 'nyan ngwan ye non yí tanlan dahuu mele mo o 'ba sa ba'n. ¹¹ Ehika ati, εμο cíci bé nwun alba, εσε εμο wówula bé nwun anwonsele ke εμο a bo yí bu be le yo'n.

Aftu

¹² Anianman-mo, ye le sele εμο ke εμο man bé nyin só menian mo be di ye Mìn junman wo εmo afian εo, mo ye Mìn dunman nun, be li εmo ati, εσε be kannzu εmo'n. ¹³ Bé junman'n mo be di nin ati, εμο fúa bé kpa, εσε be hulo bé kpa. Εμο afian εo, εμο tánlan wo anzonunjo nun.

¹⁴ Anianman-mo, ye 'sele εμο ke, εμο kánnzu εvanfwe'n-mo. Bé mo be nwun a bubu bé'n-mo, εμο wówula bé anwonsele, εμο búka bé mo be le man anwonsele'n, be sí abotale wo menian'n-mo kwalaa anwon. ¹⁵ Εμο nían bé nwun kpa, nan swanlan fii a nva man ete a ndua man ete'n kale. Mele biala anun, εμο afian, o non menian nga'n-mo kwalaa afian, εμο bó abalabo kpa.

¹⁶ Εμο lí ndutue cian daa. ¹⁷ Εμο yo asonin temon biala. ¹⁸ Εμο lá Nyanmian asu like biala anun. Εμο mo be non Kilisi Zozi a yo kun'n, like mo Nyanmian le kpönnde yí εmo εo nin anin. ¹⁹ Εμο nan be tan Wawe Nwanzan-nwanzan nin anyinsu, nan o fi εmo anun o'a ndu man. ²⁰ Ejole mo Nyanmian Wawe'n ko fa ko wula swanlan anwan m'o ko han'n,

nán man emò bu yí ejòlè mgban-mgban. ²¹ Nan kòsù, emò nénian yí kòalaa anun, be fá m'ò tì kpa'n be síe. ²² Like biala m'ò man be tò ete nun'n, nán be yò. ²³ Nyanmian Kpili m'ò tì alvacicìe baka'n, ò fá emò yó yí diè kpa bókòò. Ò nían emò sòanlan baka nín asù, emò ajònlìn nín asù, ò nòn emò ekala nín asù. N'ò man efian fíí kan emò dede ò jù yé Mìn Zozi Kilisi ewale cian. ²⁴ Nyanmian Kpili m'ò ò'a fèlè emò yí nwòn'n tì ananhòlèfòe, ò 'yò yí sò man emò.

²⁵ Anianman-mò, emò sélé Nyanmian be mán yé kòsù. ²⁶ Yé 'yò anianman'n-mò mò be wò elò'n kòalaa like, emò tó bé nun bé man yé. ²⁷ Mìn 'sèlè emò kpa wò yé Mìn dunman nun kè emò kíngga kalata ehì be héle anianman'n-mò kòalaatin.

²⁸ Yé Mìn Zozi Kilisi nwún emò anwòn anwunnvoe.

**PŌLU KALATA'N
M'Ō TIAN YI NNYUAN
M'Ō HELELI NWANLŪN
TESALONINKI
ASŌNŪN MMA'N-MŌ'N**

M'Ō wŏ nun'n

Kalata ehi anun, ō non nunhan kŏn'n mŏ Pŏlu heleli nwanlŭn Tesaloninki asŏnŭn, mma'n-mŏ anun, ō le da Nyanmian asɿ. Ō sanlŭn ke Tesaloninki asŏnŭn mma'n-mŏ le bŏ mŏndŭnlŭn bŏ dedi nŭn anun be kŏ bŏ nyunnun, ese be kulo bŏ nwŏn sunnzun mŏ be le kele bŏ ahulŏwa ō. Pŏlu a hele kalata ehi ō'a wowula bŏ anwŏnsele, ese ō'a tunnge bŏ wŏ ejŏle mŏ anun ō jji bŏ asŏnŭn nŭn anwŏn.

Kalata nŭn ati 1, Pŏlu le wowula bŏ anwŏnsele wŏ yale'n mŏ be le nwun yŷ nŭn anun. Ō le kacɿ bŏ ke yŷ Mŭn Zozi fi nyanmiansɿ, ō 'ba sa ba ō yŷ bŏ yale'n mŏ be le nwun yŷ nŭn anun nŏn ō tua bŏ mŏ be le man be nwun yale'n kale. Kalata nŭn ati 2.1-12, Pŏlu le kan yŷ Mŭn ewale nŭn ejŏle biekun. Menian mmie-mŏ a seci asŏnŭn mma'n-mŏ ati anun. Be le kele ke yŷ Mŭn a a dada angŏnmŭn. Pŏlu le kele nŭn ke asannan nŏn Zozi a sa a a'n, be 'ba nwun yŷ ke swanlan ati anun ete kŏn 'ba fite. Ō le Abŏnsanmŏn tunmin'n, ō 'ba jasɿ Nyanmian akŏmŭn anun. Nan yŷ Mŭn Zozi 'ba man swanlan sŏ'n wu. Kalata nŭn ati 2.13-3.15, Pŏlu le kan kele asŏnŭn mma'n-mŏ ke be tŷla bŏ dedi nŭn anun kpolo, ese be bŏ mŏndŭnlŭn wŏ mmŏtɿwe eyŏle nŭn anun. Mŏ ō 'kŏ kalata nŭn agualie'n, Pŏlu a kuku bŏ asŏnŭn nŭn anun ejŏle kŏn asɿ. Ejŏle sŏ'n y'ŏ le ke ō'a tŷ ke Tesaloninki ebete asŏnŭn mma'n mmie-mŏ ngulo man ke be di junman. Pŏlu nwan be kŏnnzɿ bŏ. Ō sanlŭn ke bŏ abalabŏ non ngehele'n m'ŏ heheleli bŏ'n ngŏ man sɿ (3.6-15). Kalata nŭn agualie nŭn, Pŏlu le yeyila bŏ.

Ahŭn ebisa

¹ Mŷn Pŏlu, mŭn non Silivŭn non Timote yŷ ye le kele kalata ehi ye nwan emŏ Tesaloninki asŏnŭn mma'n-mŏ ō. Emŏ mŏ be non yŷ Sɿ Nyanmian non yŷ Mŭn Zozi Kilisi a yŏ kŏn'n, ye 'bisa emŏ ahŭn.

² Nyanmian m'ŏ tŷ yŷ Sɿ'n, ō non yŷ Mŭn Zozi Kilisi, be nwŭn emŏ anwŏn anwunnvoe, ese be cŷci emŏ alva.

Asɿna

³ Anianman-mŏ, ō fata ke temŏn biala ye da Nyanmian asɿ wŏ emŏ dunman nŭn. Ō di ke ye yŏ yŷ sŏ, afɿ dedi'n mŏ emŏ le yŷ'n, ō non ehulo mŏ emŏ anun kŏn biala fa kulo bŏ bu nga'n-mŏ'n, ō kŏ yŷ nyunnun alihian biala. ⁴ Ehika ati, ye fa emŏ ye tu yŷ nvan nŭn wŏ Nyanmian asŏnŭn'n-mŏ anun. Afɿ sunnzun mŏ emŏ le nwun yale ngacile kwalaa, mŏ be le kele emŏ ahulŏwa ō, emŏ dedi'n jin yŷ ja nŭn. ⁵ Yale'n mŏ emŏ le nwun yŷ'n kele ke emŏ se fata Nyanmian Belemgbin Mŏn'n mŏ yŷ ti yŷ emŏ le nwun yale sŏ'n. Ō man se Nyanmian 'bua menian'n-mŏ ndee a, yŷ fŏŏn sɿ ō. ⁶ Afɿ, Nyanmian anyunnun, e tŷ sese ke ō hŏle bŏ mŏ be le kele emŏ yale'n kusɿ yale ⁷ yŷ emŏ mŏ be le kele emŏ ahulŏwa'n, Nyanmian 'ba man emŏ non yŷ, ye 'nyan alaje. Alaje sŏ'n, ye 'ba nyan yŷ wŏ mele mŏ yŷ Mŭn Zozi fi nyanmiansɿ ō 'ba yŷ yŷ nwŏn kele'n. Ō non yŷ tunminfŏe mmŏfŏe'n-mŏ yŷ ō 'ba a ō. ⁸ Ō 'ba a sŷn m'ŏ le jue nŭn afian, ō 'tua bŏ mŏ be nzɿ man Nyanmian ō non bŏ mŏ b'a nne man yŷ Mŭn Zozi Ejŏlekpa'n b'a nni man'n kale. ⁹ Menian sŏ'n-mŏ, bŏ ahatua mŏ be 'nyan yŷ'n y'ŏ le munnzue m'ŏ le man ayuelie'n. Bŏ nyŷn ngŏ bŏ man yŷ Mŭn ō non yŷ anunminnyanmŏn tunmin'n lŏ. ¹⁰ Cian mŏ Zozi 'ba a'n, menian'n-mŏ mŏ b'a le yŷ b'a li mŏ be tŷ yŷ die'n 'ba wula yŷ anunminnyanmŏn, ese be 'fŏa yŷ. Emŏ 'ba tanlan menian sŏ'n-mŏ anun bie. Ō sanlŭn ke Nyanmian Ejŏlekpa nŭn anwŏn kpaye'n mŏ ye bŏli'n, emŏ a le a li.

¹¹ Ehika ati, cian daa ye sele Nyanmian ye man emo. Ye sele yi ke o man emo se fata nguan'n mo yi ti ye o'a fele emo yi nwon'n. O nanndi tunmin'n mo le yi nun asu, ye sele yi ke, nyolie kpa mo yi nwon ajonlin wo emo ati anun'n, o man emo yi nwon anwonselē maan emo huala yi yo. Ese nyolie kpa mo ko man emo ko bo yi bu, mo kele ke emo le dedi'n, o man emo yo dede be gūa yi bu. ¹² Ebele nun anun, o nanndi Nyanmian Kpili o non ye Min Zozi Kilisi anwunnvoe nun asu, emo 'ba wula ye Min Zozi anunminnyanmon, yi kusu, o 'ba wula emo bie.

2

Etefoe Swanlan Kpili'n

¹ Anianman-mo, mo to de ye Min Zozi Kilisi ewale'n, o non ye non ehuan mo ye 'kuan wo yi nwon ebele'n, ye 'sele emo ke ² se emo a ti ke ye Min cian so nun a ju dada angonmin an, nan be man be ti anun senci be nde-nde sua, ese nan be man be lwa bo be nwon. E 'su yi akpobwa a, swanlan bie a fa ye dunman a han ke Nyanmian a yi a hele ye maan y'a han ejole so'n, anaan y'a hele yi nwon kalata ke ye Min ewale cian nun a ju dada angonmin. ³ Nan be man swanlan fiu sun atun ngacile biala asu o laka be. O sanlin ke asannan nan ye Min Zozi a a'n, menian'n-mo 'ba yaci Nyanmian be to, Etefoe Swanlan Kpili'n mo o 'jasu Nyanmian akomun anun nan o wu'n 'ba yi yi nwon kele. ⁴ Etefoe Swanlan Kpili so'n, like biala mo menian'n-mo fa so Nyanmian'n, o ngo bu man yi like fiu. Nyanmian Kpili mo menian'n-mo so yi'n, o 'ba jasu yi komun anun. Ese babo, o 'ba ho dede o ko wulu Nyanmian Sua Nwanzan-nwanzan nun anun, o 'tanlan asi o bu yi nwon ke yi babo muonun yo ti Nyanmian nun o.

⁵ Emo ngaci man ke mele mo anin n wo emo anwon elo'n, n ganlin ejole so'n n geleli emo o? ⁶ Nan kikaala, like kun ju yi, yi ti ye o man Etefoe Swanlan Kpili so'n yili man yi nwon dede o 'ju temon mo fata'n, emo si like so'n. ⁷ Nvialie nun, Etefoe Swanlan Kpili so'n tunmin'n le di junman dada angonmin. Temon mo ye wo nun'n, o di ke swanlan'n mo man Etefoe so'n fiteli man'n jasu ebele. ⁸ Nan se o jasu ebele yue a, bele mo anin Etefoe Swanlan Kpili'n le ba fite o. Etefoe so'n, temon mo ye Min Zozi 'ba a yi anunminnyanmon o non yi tunmin nun anun'n, o 'ba bu yi fo maan be kun yi, ese o 'fa yi tunmin bo yi busu bokoo. ⁹ Mele mo Etefoe Swanlan Kpili'n 'ba yi yi nwon'n, *Satan 'ba fa yi tunmin'n wula yi nun. Swanlan so'n 'ba fa tunmin kpili so'n yo ato nzole o non ato asinbenwon ninngē. ¹⁰ O 'ba fa ete eyole tunmin'n mo le yi'n yo ninngē ngacile kwalatin o laka menian'n-mo o man be minlin. Menian so'n-mo 'ba minlin, o sanlin ke b'a nne man ananhole ejole'n b'a nni man, ese b'a ngulo man ananhole ejole'n mo man be nyan be ti'n. ¹¹ Ehika ati, Nyanmian Kpili a yi nnaka tunmin'n ke o li junman be nun maan be le ato ejole'n be li. ¹² Yi ti, be kwalaa mo b'a nne man ananhole ejole'n b'a nni man'n, nan ete nun anwon palasili ye be lili'n, be so menian'n-mo, be 'bu be fo be kun be.

Emo nanndi ngehele kpa nun asu

¹³ Anianman-mo, emo mo ye Min kulo be'n, o di ke temon biala ye da Nyanmian asi wo emo dunman nun. O sanlin ke Nyanmian a fele emo abobo nun anun ke o 'man emo nyan be ti, o nanndi Wawe Nwanzan-nwanzan nun asu, emo kaci yi menian be de ananhole'n be di. ¹⁴ O nanndi Ejolekpa'n mo ye bali ye heleli emo nun asu ye o'a fele emo maan emo a nyan nguan o. O'a fele emo yi nwon ke emo bala a nyan ye Min Zozi Kilisi anunminnyanmon'n bie. ¹⁵ Ehika ati, anianman-mo, ngehele'n mo ye hanlin yi ye non nun ye heleli emo anaan ye heleli yi kalata so ye nwanlin emo'n, emo fa sie kpa be nanndi so.

¹⁶ Ye Min Zozi Kilisi muonun non ye Si Nyanmian Kpili mo b'a hulo ye, b'a nwun ye nwon anwunnvoe b'a wowula ye anwonselē mo le man ayuelie, ese b'a man y'a nyan anyindasue kpa'n. ¹⁷ Be cici emo alba be man emo anwonselē maan ninngē kwalaa mo emo 'yo anaan ejole kwalaa mo emo 'kan'n, o yo fau.

3

Emo séle Nyanmian be mán yé

¹ Yí be-yue-asie, anianman-mə, emo séle Nyanmian be mán yé maan yé Mɪn Anvan Ejole'n bó sánndi nde-nde, menian'n-mə lé lí, be wúla yí anunminnyanmɔn ke be wulali yí wə emo afian elo'n. ² Eɛe emo séle Nyanmian be mán ə lé yé fi menian etefue'n-mə non ati anun ete'n-mə asa nun. Ɔ sanlɪn ke nán menian'n-mə kwalaa yê be de Ejolekpa'n be di ə. ³ Nan kɔsɔ yé Mɪn ti ananhəlefue. Ɔ 'wowula emo anwɔnsele, eɛe ə 'sisa emo wə Abɔnsanmɔn anwɔn. ⁴ Yé Mɪn dunman nun, ye de emo ye di. Ɔ man ye nwun yí fóún ke emo le yə, eɛe emo 'ba yə ninnge'n-mə mə y'a hele emo ke emo yó'n. ⁵ Yé Mɪn búka emo maan Nyanmian ehulo'n tánlan emo ahɔnlɪn'n-mə anun yê yale'n mə emo le nwun yí'n, ə mán emo sí abɔtale ke Kilisi sili abɔtale'n.

Junman elie'n yə ehian kpa

⁶ Anianman-mə, ye le kele emo wə yé Mɪn Zozi Kilisi dunman nun ke nán man emo non anianman'n-mə mə be le yə efvan'n, mə eɛe be nnanndi man ngehele'n mə ye falɪ ye manlɪn emo nun asɔ'n bie fíi tu nun. ⁷ Like mə emo yə a, ə non yé die'n ti kɔn'n, emo si. Ɔ sanlɪn ke mele mə anɪn ye wə emo anwɔn elo'n, y'a ngaci man efvanfue. ⁸ Y'a mman man sɔanlan fíi a ngua man yé nɔan alie mgban. Nan efe non yale nɪn anun, ye lili junman sele kpa kɔngɔe non eyua, ə man emo anun bie fíi a mmə man yé nwɔn kale. ⁹ Ye yəli yí sə, nán ke bie a, ye le man atɪn ke ye sə ninnge'n mə emo 'fa be búka yé nɪn anun ə. Nan yé nwan ye 'yə yí sə maan emo nɪan sɔ be yə bie. ¹⁰ Mele mə anɪn ye wə emo anwɔn elo'n, ye hanlɪn ye heleli emo ke: “Sɔanlan m'ə ngulo man ke ə di junman'n, ə le man atɪn kɔsɔ ke ə di like ə”.

¹¹ Ye le kan sə ye kele emo, afi y'a ti ke emo afian elo, mmie-mə a kaci efvanfue, be nni man junman fíi, nan menian ejole nun cenjin elie yê ə cian bé ə. ¹² Bé sə menian'n-mə, yé Mɪn Zozi Kilisi dunman nun, ye 'bɔtɔ bé ye kan ye kele bé ke be lí junman wə anzɔnunjɔ nun alɪhian biala be nían bé nwɔn. ¹³ M'ə tɔ de emo'n, anianman-mə, nán man emo anwɔn bubu bé wə ye eyəle nɪn anwɔn.

¹⁴ Sɔanlan mə yí nyɪn a nzə man ngehele'n mə y'a hele wə kalata eɪi anun'n, emo héle yí dunman be síe, eɛe nán man emo non yí tu nun, be mán nyian hún yí. ¹⁵ Nan kɔsɔ, nán man emo bu yí ke kpɔfue, nan emo kánnzɔ yí. Ɔ sanlɪn ke ə ti emo anianman.

Nyila

¹⁶ Yé Mɪn muonun m'ə man alɔacɪcɪe'n, ə sín atɪn biala asɔ ə mán emo tánlan wə alɔacɪcɪe nun cɪan daa. Yé Mɪn non emo kwalaa tánlan.

¹⁷ Ahɪn'n mə mɪn bisa emo'n, mɪn muonun, mɪn Pɔlɔ, n ne mɪn sa yê m'an hele ə. Ke mɪn sannyn mɪn kalata'n-mə kwalaa nɪn anɪn, ke mɪn kpɪn mɪn kele yí nɪn anɪn. ¹⁸ Yé Mɪn Zozi Kilisi nwún emo kwalaa anwɔn anwunnvoe.

PŌLU KALATA'N M'Ō LILI MŌA HELELI NWANLIN TIMOTE'N

M'Ō wŏ nun'n

Timote fi Likawonin mân nun kulo'n mŏ be fele yí Lisitili nun asu (Junman 14.6). Ene be fele mân sŏ'n Tuluki mân. Timote as'i'n tɪ *Gɛlɛkɪ sɔanlan yê yí nin'n tɪ Zufɔ balasua. Pŏlu junman'n m'ŏ lili ō bŏli Zozi anwŏn Ejŏlekpa'n Lisitɪ kulo nun asu'n, Timote nŏn yí nin Eninsi nŏn yí nin anin diɛ Loyisi kŏ fa bé nwŏn kŏ man Zozi. Mŏ Pŏlu salɪ hŏli Lisitɪ elŏ'n, ō falɪ Timote bŏli yí nwŏn maan ō bŏkalɪ yí be lili yé Mɪn junman'n (Junman 16.1-3).

Kalata ehɪ anun, ye nwun yí ke Pŏlu fi Efɛzɪ kulo'n m'ŏ wŏ Azi mân nun asu, ō'a hŏ Masedɔanun mân nun. Mŏ ō 'kŏ'n, ō kŏ yaci Timote Efɛzɪ ebɛle ke ō tŏtua ato ngehelefɔe'n-mŏ atɪn (yí tɪ 1.3). Pŏlu hɛleli kalata sŏ'n, ō wowulalɪ Timote anwŏnsele ō nŏn afɔtu kpa m'ŏ tɔ de yí junman'n m'ŏ di yí asŏnɪn nun anun'n.

Kalata nun ati 1, 4 nun 6 nun anun, Pŏlu le kan bé mŏ be kekele ato ninnge be yaci ananhŏle nun anwŏn ejŏle. Ato ninnge sŏ'n-mŏ tɔ de Nyanmɪan mala'n ō nŏn Zozi anwŏn dedi'n. Kalata nun ati 2, Pŏlu le kan kekele asŏnɪn mma'n-mŏ ke be yŏ mmɔtɔvɛ, esɛ ō le kekele bé bé asŏnɪn eyŏle nun anwŏn ninnge. Kalata nun ati 3, ō le kan atɪn'n m'ŏ se ke asŏnɪn mgbain'n-mŏ nanndɪ sɔ nun ejŏle. Kalata nun ati 4.7-6.21, Pŏlu le wowula Timote anwŏnsele ke ō lí junman'n ō héhele Nyanmɪan Anɔan Ejŏle'n. Ō le tu yí fɔɔ ke ō si yŏ nán ō'a nenɪan menian fâ fâ'n-mŏ mŏ be wŏ asŏnɪn nun anun nun asu ke Zozi Kilisi akɔa kpa'n yŏ yí'n. Kalata nun agualɛ nun, Pŏlu le wowula Timote anwŏnsele ke ō hún dedi nun ati kɔan kpa'n.

¹ Timote,

Mɪn Pŏlu mŏ n di Kilisi Zozi bŏfɔe'n, ō fi Nyanmɪan m'ŏ tɪ yé Ngɔandefɔe'n, ō nŏn Zozi Kilisi m'ŏ tɪ yé susuguasu'n dunman nun, mɪn yê mɪn kekele kalata ehɪ mɪn nwan wŏ ō. ² Wŏ dedi nun ati, mɪn bu wŏ ke mɪn kunnun baa kpa bŏkŏŏ. Mɪn 'bisa wŏ ahɪn mɪn yŏ wŏ ɛci'an'n mŏ.

Nyanmɪan m'ŏ tɪ Siɛ'n, ō nŏn Zozi Kilisi m'ŏ tɪ yé Mɪn'n, be nwún wŏ nwŏn anwunnvoe, be yŏ wŏ ye, be cíci wŏ lva.

Ato ngehelefɔe'n-mŏ

³ Ejŏle'n mŏ mɪn 'kŏ Masedɔanun mân nun anun mŏ n ganlɪn n geleli wŏ'n, mɪn kacɪ wŏ bieku. N zeli wŏ ke ɛ tánlan Efɛzɪ kulo nun asu nán ɛ tŏtua ato ninnge'n mŏ menian'n mmie-mŏ le kekele wŏ asŏnɪn nun anun'n. ⁴ Kan kekele bé ke be yáci ehɔa m'ŏ man sɔanlan minlin yí dedi m'ŏ le yí wŏ Kilisi nun'n, nŏn bé nannan-mŏ dunman nun anwŏn akpŏlɔwa ndɪnndɪn esue'n. Ō man ngondin ba, ō man sɔanlan nnyan man dedi'n mŏ Nyanmɪan nanndɪ sɔ ō de yí'n. ⁵ Mɪn tu wŏ fɔɔ sŏ'n, yí diɛ, anɪn asŏnɪn mma'n-mŏ nyan ehulo wŏ bé afian, ehulo m'ŏ fi ahɔnlɪn mŏ nun a tɪ, m'ŏ tɪ fufue, mŏ de Nyanmɪan di sakpa. ⁶ Menian'n mmie-mŏ fi abalabŏ atɪn kpa nun asu b'a jasɔ b'a fa bé nwŏn b'a wula ejŏle mgban-mgban'n-mŏ anun. ⁷ Be kulo ke be yŏ Nyanmɪan *mala'n ngehelefɔe, nan kɔsɔ ejŏle mŏ bé muonun be le kan'n, be ndɪ man yí bɔ, esɛ ninnge'n muonun mŏ be jin sɔ cɪnnjin be le kekele'n, be ndɪ man yí bɔ.

⁸ Ye sɪ ke Nyanmɪan mala'n tɪ kpa, se sɔanlan di sɔ kpa a. ⁹ Afɪ ye sɪ ke menian mŏ be bŏ bala kpa'n, nán bé tɪ yê Nyanmɪan Kpili kpɛli mala'n tɔli ebɛle ō. Nan menian mŏ be bŏ bala ɛtɛ'n, bé mŏ be jasɔ Nyanmɪan akŏmɪn anun'n, bé mŏ bé tɪ akunnun tɪ ɛtɛ'n, ō nŏn ɛtɛfɔe'n-mŏ, bé mŏ bé nyɪn nzŏ Nyanmɪan mŏ bé nyɪn ci ninnge mŏ be tɪ nwannzan-nwannzan'n, bé mŏ be kun bé sɪ nŏn bé nin-mŏ, bé mŏ be tɪ kodiawu be di awue, ¹⁰ bé mŏ be yŏ satɪlifɔe ninnge'n, mmelenzua mŏ be nŏn bé manngɔn mmelenzua da anaan mmalasua mŏ be

nun bé manngun mmalasua da'n, bé mɔ be tɔnun menian maan be kaci nganga'n, bé mɔ be di ato, ɔ nun bé mɔ be kan ato ndâ, ɔ nun bé mɔ be yɔ ete ngacile ngacile dɔun biekun m'ɔ nun ananhɔle ngehele kpa'n ti man kɔn'n. Bé ti yê Nyanmian kpeli mala'n tɔli ebele ɔ. ¹¹ Ananhɔle ngehele sɔ'n y'ɔ le m'ɔ wɔ Ejɔlekpa'n mɔ b'a fa b'a wula mín sa nun nin anun'n. Anunminnyanmɔn Ejɔlekpa sɔ'n fi Nyanmian m'ɔ ti nyila baka nun elɔ.

Pɔlv 'ba la Zozi Kilisi asi

¹² Yé Mɔn Zozi Kilisi mɔ ɔ'a wula mín anwɔnsɛle wɔ mín junman elie nin anun'n, mɔn 'da yí asi. Mɔn 'da yí asi ke ɔ'a bu mín sɔanlan ɔ'a fa yí junman'n ɔ'a wula mín sa nun. ¹³ Mín mɔ daba mɔn kan ejɔle ete mɔn tia yí, mɔ esɛ mɔn kele yí menian'n-mɔ yale kpa'n, Zozi a nwun mín nwɔn anwunnvoe. ɔ sanlɔn ke daba, anɔn mɔn nne man yí mɔn nni man, esɛ anɔn mɔn nzɔ man ke like ete yê anɔn mɔn yɔ ɔ. ¹⁴ Yé Mɔn a nwun mín nwɔn anwunnvoe kpili sɔnman. ɔ'a man mɔn nun Zozi Kilisi y'a yɔ kɔn, mɔn de yí mɔn di, esɛ n ne yí nwɔn ehulo.

¹⁵ Ejɔle kɔn m'ɔ ti ananhɔle ejɔle m'ɔ sɛ ke ye de ye di'n y'ɔ le ke Zozi Kilisi a a mân nun anun ke ɔ 'ba le etefvɛ'n-mɔ ati ngɔan. Nan etefvɛ'n-mɔ anun kpain'n y'ɔ le mín Pɔlv. ¹⁶ Nan Nyanmian a nwun mín nwɔn anwunnvoe. Afi mín mɔ n di etefvɛ'n-mɔ kwalaa anun kpain'n dunman nun, bé mɔ be 'ba le Zozi Kilisi be di be nyan ngɔan m'ɔ le man ayueliɛ'n, be 'ba nwun yí ke Zozi Kilisi si abɔtalɛ kpa. ¹⁷ Belemgbin mɔ yí mɛle'n le man ayueliɛ, m'ɔ ti asi cian daa m'ɔ ti Nyanmian baa kɔnmgba cein mɔ be nnwun man yí'n, asasvɛ nun anunminnyanmɔn hán yí dahuu! Amin!

Like mɔ Pɔlv nwan Timote yɔ'n

¹⁸ Mín wa Timote, junman'n mɔ m'an hele wɔ ke ε lí'n y'ɔ le ke ε tótua ato ninngɛ'n mɔ menian'n mmie-mɔ le kekele yí elɔ asɔnɔn nin anun'n. Junman sɔ'n tɔ de wɔ nwɔn ejɔle'n mɔ Nyanmian mgbɔmanfvɛ'n-mɔ lili mɔa hanlɔn'n. Sɛ ε di ejɔle sɔ nun asɔ a, ε 'ba hɔala kɔan kpa'n kɔn, ¹⁹ ε tila dedi'n mɔ ε le yí nin anun, ε nyan ajɔnlɔn kpa mɔ ahunnun nditɛ nnɔn man yí nwɔn'n. Nan menian'n mmie-mɔ a ndie man afɔtu sɔ'n, ɔ man b'a minlin bé dedi'n. ²⁰ Menian sɔ'n mmie-mɔ y'ɔ le Imene nun Alegizandil. M'an yí bé m'an man Abɔsanmɔn maan be nwun yí ke Nyanmian anwɔn ejɔle ete ehan'n ti man like kpa.

2

Be yɔ asɔnɔn be mán menian'n-mɔ kwalaa

¹ Ehi, like mɔ mɔn sɛle ke be lí mɔa be yɔ'n y'ɔ le ke be bótɔ bé nwɔn be héle Nyanmian, be yɔ asɔnɔn, be séle Nyanmian be mán menian'n-mɔ kwalaaatin, esɛ be lá Nyanmian asi. ² Emɔ séle Nyanmian be mán mmelemgbin'n-mɔ, ɔ nun bé kwalaa mɔ be le tunmin be sie mân'n. Yí die, anɔn ye tanlan wɔ anzɔnunjɔ nun, ye nyan yé nwɔn ye sɔ Nyanmian, ye bɔ bala m'ɔ sɔ yí nyɔn. ³ Like m'ɔ ti kpa mɔ Nyanmian m'ɔ ti yé Ngɔandefvɛ'n kulo nin anɔn. ⁴ Afi ɔ kulo ke menian'n-mɔ kwalaaatin nwun ananhɔle atɔn'n be nyan bé ti. ⁵ ɔ sanlɔn ke Nyanmian ti baa kɔnmgba cein. Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ di kulo menian'n-mɔ nun Nyanmian asafian'n ti baa kɔnmgba cein. Sɔanlan sɔ'n y'ɔ le Kilisi Zozi m'ɔ kacili yí nwɔn kulo sɔanlan'n. ⁶ Yí muonun, ɔ'a fa yí nwɔn ɔ'a bɔ afɔle ɔ'a yí tɛɛ ɔ'a tua kulo menian'n-mɔ kwalaaatin ete nin ati kale. Mɔ temɔn'n juli'n, Kilisi yɔli yí sɔ maan be nwunlin yí ke Nyanmian kulo ke kulo menian'n-mɔ kwalaaatin nyan bé ti. ⁷ Ehi ka ati, ɔ'a yí mín ke n gán yí Nɔan Ejɔle'n, esɛ n gáci yí bɔfvɛ m mán bé mɔ be ti man Zufɔ'n nyán dedi esɛ be nwún ananhɔle nin anwɔn atɔn'n. Ananhɔle yê mɔn kan ɔ, mɔn nni man ato.

⁸ Yí ti, mɔn kulo ke líka kwalaaatin, mmelenzua'n-mɔ séle Nyanmian. Be 'sɛle a, be kúku bé sa'n-mɔ asɔ anwunno wɔ anwɔntɛ nun, be yí bé kunnun, nán be man akpɔlwɔ esue ba bé afian.

⁹ Esɛ mɔn kulo ke mmalasua'n-mɔ kɔsɔ wowula bé nwɔn ke ɔ sɛ fata'n. Nán be wowula bé nwɔn be kele bé nwɔn, nan be wówula bé nwɔn ke ɔ sɛ fata'n. Nán be nwan bé ti'n-mɔ ngacile ngacile, nán be sɔsa njuaba'n-mɔ be sesie bé nwɔn, nán be kala etanlan mɔ yí gua

yɔ si'n be kele bé nwɔn. ¹⁰ Nan be bó bala kpa m'ɔ se ke mmalasua mɔ be le sɔ Nyanmian'n bó'n.

¹¹ Ɔ se ke mmalasua'n-mɔ bébele bé nwɔn asi, be tánlan koun, be tíe ninng'e'n mɔ mmelenzua'n-mɔ le kele'n. ¹² Mɔn ngulo man ke balasua kekele ninng'e'naan ɔ fɔ belenzua sɔ. Nan mɔn kulo ke ɔ sie yí nwɔn'n koun. ¹³ Ɔ sanlɔn ke Adamɔn yê Nyanmian lili mɔa ɔ bóli yí asannan nán ɔ'a bó Eɔvɔ kɔsɔ ɔ. ¹⁴ Nán Adamɔn yê be lakali yí ɔ. Nan balasua'n yê be lakali yí mɔ yí nyɔn a nzɔ man Nyanmian ɔ. ¹⁵ Nan kɔsɔ, yí biala, kemɔ balasua'n tɔ eta'n, se ɔ bó mɔndɔnlɔn ɔ tila yí dedi nɔn anun, ɔ kulo Nyanmian ɔ tanlan wɔ anwɔntɛ nɔn nán ɔ'a ngele man yí nwɔn an, ɔ 'nyan yí ti.

3

Asɔnɔn nɔn asɔ mgbain'n-mɔ

¹ Ejɔle ehi mɔ mɔn kan'n tɔ ananhɔle: se sɔanlan kɔn kulo ke ɔ di asɔnɔn nɔn asɔ kpain an, anɔn like kpa yê ɔ'a kponnde ɔ. ² Nan kɔsɔ sɔanlan mɔ ɔ 'di asɔnɔn nɔn ati'n, ɔ di ke ɔ yɔ sɔanlan mɔ be nnyan man yí nwɔn ejɔle ete fíi be ngan man. Ɔ ja balasua kɔnmgba cein. Ɔ si yí nwɔn sisa. Ɔ 'yɔ like a, ɔ jɔnlɔn yí nwɔn kpa. Ɔ bó abalabɔ m'ɔ fata, ɔ man menian'n-mɔ anyɔn sɔ yí. Se sɔanlan ba tɔ yí a, ɔ sɔ yí nɔn kanlanman. Ɔ tɔ sɔanlan m'ɔ kwalala like kele. ³ N'ɔ yɔ kɔnɔnmɔnnzan, ese n'ɔ yɔ sɔanlan kpukpo-kpukpo. Ɔ tɔ sɔanlan mɔ yí ahɔnlɔn la asi m'ɔ mgbɔnde man butule. N'ɔ yɔ sɔanlan mɔ yí nyɔn bólo esika. ⁴ Ɔ yɔ sɔanlan mɔ yí muonun ɔ kwalala yí awulo nɔn asɔ nɔn, mɔ yí mma'n-mɔ anyɔn sɔ yí kpa. ⁵ Ɔ sanlɔn ke sɔanlan mɔ yí muonun ɔ ngɔala man yí awulo nɔn asɔ nɔn, ɔ 'yɔ se nán ɔ'a hɔala ɔ'a nɔn Nyanmian Kpili asɔnɔn mma'n-mɔ asɔ? ⁶ Nán man ɔ yɔ sɔanlan mɔ bele mɔ ɔ'a fa yí nwɔn ɔ'a man Nyanmian. Afi ɔ kwalala ke ɔ tu yí nwɔn ke Abɔnsanmɔn yɔli yí mɔ yí ti yê Nyanmian 'ba bua yí nde'e'n. ⁷ Ɔ fata ke ɔ yɔ sɔanlan mɔ bé mɔ be nzɔ Nyanmian'n de yí di, nán b'a ngɔlo man yí nwɔn, nán Abɔnsanmɔn kɔsɔ asa a ngan man yí.

Asɔnɔn nɔn asɔ bukafɔe'n-mɔ

⁸ Asɔnɔn nɔn asɔ bukafɔe'n-mɔ kɔsɔ, ɔ fata ke be yɔ menian mɔ be feli bé, mɔ be di ananhɔle. Nán be yɔ kɔnɔnmɔnnzan, nán be yɔ menian mɔ bé nyɔn bólo esika. ⁹ Ɔ fata ke be nyan ajɔnlɔn kpa nán b'a tila bé dedi'n m'ɔ tɔ nɔvialɛ nɔn like nɔn anun kpa. ¹⁰ Menian sɔ'n-mɔ, be sá bé nɔn kwalalaaka, nán se emɔ a ndɔ man bé nwɔn ejɔle ete fíi a, bele mɔ anɔn be le ba li junman sɔ nɔn ɔ.

¹¹ Ɔ se ke bé yi-mɔ kɔsɔ yɔ mmalasua mɔ be feli bé. Nán be yɔ mmalasua mɔ be kan menian anwɔn ejɔle ete be seci bé dunman. Be lé bé nwɔn be lí. Be lí ananhɔle wɔ ninng'e kwalaa anun.

¹² Ɔ se ke asɔnɔn nɔn asɔ bukafɔe'n-mɔ já balasua kɔnmgba cein, ese be hɔala be nɔn bé mma'n-mɔ nɔn bé awulo nɔn asɔ kpa. ¹³ Afi bé mɔ be di bé junman'n kpa'n, menian'n-mɔ anyɔn sɔ bé, ese bé dedi'n mɔ be le yí wɔ Zozi Kilisi anun'n, ɔ jinlan yí ja nɔn kpa.

Nyanmian nɔvialɛ nɔn like kpili kpa'n

¹⁴ Timote, mɔn kele wɔ kalata ehi, n ne anyɔndasɔe ke ɔ ngɔ hye man fíi mɔn 'ba a wɔ nwɔn elɔ. ¹⁵ Nan kɔsɔ se mɔn ce nán m malɔ man an, kalata ehi 'ba hele wɔ bala m'ɔ se ke Nyanmian awulo amma'n-mɔ bó'n. Nyanmian awulo amma sɔ'n-mɔ y'ɔ le Tiasifɔe Nyanmian asɔnɔn mma'n-mɔ. Asɔnɔn mma sɔ'n-mɔ tɔ ke sua mpila, be suan ananhɔle'n. ¹⁶ Yé kwalaa ye nwun yí yuein, Nyanmian a yi nɔvialɛ nɔn like kpili kpa ɔ'a hele yé. Like sɔ'n y'ɔ le Zozi.

Ɔ'a kaci yí nwɔn kulo sɔanlan.

Nyanmian Wawe nɔn a hele ke

ɔ tɔ Nyanmian Awa seseɔe.

Nyanmian mmɔfɔe'n-mɔ a nwun yí.

Yí nwɔn ejɔle'n, b'a bó

b'a hele mân nun anun menian'n-mə.
 Mân nun anun menian'n-mə a le yí a li.
 Ɔ'a fɔ ɔ'a hɔ nyanmiansɔ
 wɔ anunminnyanmɔn nun.

4

Ato ngehelefo'e'n-mə

¹ Nyanmian Wawɛ'n kan yí yuein ke meɛ kasian nun anun, menian mmie-mə mma nne man Kilisi be nni man kón. Nan be 'fa bé nwɔn be bɔ ato ngehelefo'e'n-mə, ɛɛ be 'di wawɛ ɛtɛ'n-mə ngehele diɛ'n-mə asɔ. ² Be 'man apoo mma atofɔe'n-mə kolo bé nɔan nun be laka bé. Atofɔe sɔ'n-mə, be le man ajɔnlɪn kón. Bé ajɔnlɪn'n ngan man ejɔle ngele man bé kón. ³ Be 'kekele ke ajaa'n tɪ man like kpa, ɛɛ like mə be di'n, bie tɪ man kpa mə be di ɔ. Nan kɔsɔ Nyanmian bɔli ninngɛ sɔ'n-mə ke menian mə be de Kilisi be di mə b'a nwun ananhɔle'n, be yó asɔnɪn, be lá Nyanmian asɪ, nán be lí ninngɛ sɔ'n-mə. ⁴ Ninngɛ'n mə Nyanmian Kpili bɔli'n, yí kwalaa tɪ kpa, baa kɔn nɔn man nun m'ɔ tɪ man kpa ɔ. Yí tɪ ɔ sɛ ke ye da Nyanmian asɪ nán ye sɔ yí kwalaa anun. ⁵ Ɔ sanlɪn ke Nyanmian Anɔan Ejɔle'n nɔn asɔnɪn ɛyɔle'n, ɔ man ninngɛ kwalaa anwɔn tɪ wɔ Nyanmian anyunnun.

Zozi Kilisi akva kpa'n

⁶ Sɛ ɛ kekele anianman'n-mə ninngɛ ɛhɪ-mə a, ɛ 'ba kaci Zozi Kilisi akva kpa. Dedi nun anwɔn ngehele kpa'n mə ɛ nanndɪ sɔ'n y'ɔ tɪ wó ɛkala nun alɛ ɔ. ⁷ Eɔva ejɔle mgban-mgban'n m'ɔ nɔn dedi'n tɪ man kɔn'n, yaci gua. Nan bɔ mɔndɪnlɪn fa wó nwɔn bɔ Nyanmian kpa. ⁸ Anwɔnnaan nun anun ekpunndian'n tɪ like kpa, nan kɔsɔ ɔ tɪ man cɪnnjɪn. Nan like mə be y'ɔ a, Nyanmian kulo'n, ɔ tɪ kpa wɔ like biala anun. Ɔ sanlɪn ke sɛ ye bɔ bala sɔ nun an, anɪn ye sɪ ke ye le ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ wɔ meɛ ɛhɪ anun, ɔ nɔn meɛ'n m'ɔ le ba nun anun.

⁹ Ejɔle ɛhɪ tɪ ananhɔle m'ɔ sɛ ke sɔanlan de di ɔ. ¹⁰ Yí sɔ ati yê ye le di junman ɛɛ ye le kpɪli ɔ. Ɔ sanlɪn ke y'a fa yé anyɪndasɔe'n kwalaa y'a wula Tɪasɪfo'e Nyanmian'n m'ɔ tɪ menian'n-mə kwalaa Ngɔandefɔe nun anun. Nan kɔsɔ, menian mə be de yí be di'n, bé ala yê ɔ de bé ɔ.

¹¹ Kekele ninngɛ sɔ'n-mə nán kan fua sɔ kpa maan be yó. ¹² Ɛ tɪ batɔnman, kɔsɔ n'ɛ man sɔanlan fí tɔtɔ wó nyunnun ngɛsɛle. Nan wó ejɔle nun o, wó abalabɔ nun o, wó ehulo mə ɛ fa kulo menian'n-mə o, wó dedi nun o, wó anwɔntɛ nun o, man menian mə be le dedi'n, be nían wó diɛ nun asɔ be yó bie. ¹³ Kɪnnga Eɛle Ejɔle'n bagua nun, kan Nyanmian Anɔan Ejɔle'n wowula asɔnɪn mma'n-mə anwɔnsɛle, ɛɛ kekele bé ninngɛ dede maan m mála. ¹⁴ Meɛ mə Nyanmian mgbɔmanfo'e'n-mə hanlɪn wó nwɔn ejɔle, mə asɔnɪn mgbain'n-mə falɪ bé sa fualɪ wó nwɔn'n, wawɛ nun junman'n mə Nyanmian falɪ manlɪn wó'n, n'ɛ bubu wó nyɪn gua sɔ. ¹⁵ Tɪ wó nyɪn di junman sɔ'n maan bé kwalaa be nwún yí ke ɛ le bɔ mɔndɪnlɪn. ¹⁶ Sie wó muonun wó nwɔn ye, ɛɛ nɪan wó ninngɛ'n mə ɛ kekele'n kɔsɔ asɔ, nán mian wó bɔ. Ɔ sanlɪn ke, sɛ ɛ y'ɔ yí sɔ a, wó muonun ɛ 'nyan wó tɪ, ɛɛ bé mə be tie wó'n kɔsɔ 'nyan bé tɪ.

5

Pɔlv 'ba tu Timote fɔ

¹ N'ɛ fa ahɔnlɪn kpili kan ejɔle kekele sɔanlan kpain. Nan sɛ ɛ 'kan ejɔle ɛ kekele yí ɛ tu yí fɔ a, bu yí ke yí y'ɔ wɔli wó ɔ. Bu mgbafɛle'n-mə ke wó nianman mmelenzua y'ɔ le bé. ² Bu mmalasua mgbain'n-mə ke wó nin y'ɔ le bé. Bu ndalua'n-mə kɔsɔ ke wó nianman mmalasua y'ɔ le bé. Sɛ ɛ 'kan ejɔle ɛ kekele bé ɛ tu bé fɔ a, kan wɔ anwɔntɛ nun kpa bɔkɔɔ.

Kunlannvo'e'n-mə

³ Kunlannvɔe mmalasua'n-mɔ mɔ be le man sɔanlan fii m'ɔ buka bɛ'n, nian bɛ lika wɔ anyunnzɔ nun kpa. ⁴ Nan se kunlannvɔe balasua kun le yɛ mma-mɔ a, anaan yɛ nnɔnman-mɔ a, kekele bɛ kɛ bɛ Nyanmian junman'n m'ɔ fata kɛ be di mɔa be di'n y'ɔ le kɛ be nian bɛ nwɔn amma'n-mɔ. Be yɔ yɛ sɔ be sɛ mɔ bɛ nwɔn amma'n-mɔ yɔli manlɔn bɛ nun abusɔ. Yɛ sɔ yɛ Nyanmian Kpili kulo ɔ. ⁵ Balasua m'ɔ ti kunlannvɔe sakpa, m'ɔ le man sɔanlan fii m'ɔ nian yɛ'n, yɛ die, ɔ fa yɛ lɔa'n kɔalaa ɔ wula Nyanmian Kpili asa nun. ɔ bɔ mɔndɔnlɔn ɔ sele yɛ kɔngɔe nɔn eyua kɛ ɔ nian yɛ sɔ. ⁶ Nan kunlannvɔe m'ɔ le di mɔn'n, se yɛ nyɔn wɔ sɔ bɔbɔ a, anɔn ɔ ti kɛ ɔ'a wu. ⁷ Kan ejɔle sɔ'n kekele bɛ, nɔn sɔanlan fii a nnyan man bɛ nwɔn ejɔle ete a ngan man. ⁸ Afi se sɔanlan kɔn nɔn man yɛ nwɔn amma'n-mɔ, cilili yɛ ata die nun anɔn menian'n-mɔ a, anɔn ɔ ti kɛ ɔ'a yaci yɛ dedi'n ɔ'a tɔ. Sɔanlan m'ɔ nzɛ man Nyanmian'n ti kpa tala yɛ.

⁹ Kunlannvɔe balasua mɔ e 'ka yɛ wula kunlannvɔe'n-mɔ anɔn'n, man ɔ yɔ balasua mɔ ɔ'a li afɔe abulasian, m'ɔ jalɛ belenzua kɔnmgba cein. ¹⁰ Eɛe ɔ yɔ balasua mɔ menian'n-mɔ bɔ yɛ dunman kpa, mɔ ɔ'a ta yɛ mma'n-mɔ kpa, mɔ eyefɔe tɔ yɛ a, ɔ sike yɛ kanlanman, ɔ nwunnzin Nyanmian menian'n-mɔ aja nun anwɔn, ɔ buka alɔabɔfɔe'n-mɔ, mɔ eɛe ɔ yɔ nyɔlie ngacile kpa'n kɔalaatin'n.

Kunlannvɔe ndalua'n-mɔ

¹¹ Nan kunlannvɔe ndalua'n-mɔ, n'ɛ ka bɛ wula nun. ɔ sanlɔn kɛ se bian ajaa ejɔle tɔ bɛ ti anɔn an, anɔn b'a kaci bɛ nzin b'a si Kilisi. ¹² B'a tɔn ndâ'n mɔ be lili mɔa be hanlɔn wɔ Kilisi anyunnun'n. ¹³ Se bɔbɔ e kekele bɛ dunman an, be nyɔ man like kpa fii, nan be cinnin awulo'n-mɔ anɔn. M'ɔ ti yale biekun'n y'ɔ le kɛ adawu mgbili ebɔ nɔn cenjin yɛ be di ɔ. Ejɔle m'ɔ nvata man mɔ be kan'n yɛ be kan ɔ. ¹⁴ Eɛika ati, mɔn kulo kɛ kunlannvɔe ndalua'n-mɔ já mmian, be wɔ mma, be nian bɛ awulo'n-mɔ asɔ, nɔn bɛ mɔ be kpɔ yɛ nun a nnyan man yɛ nwɔn ejɔle ete a ngan man. ¹⁵ Mɔn kan sɔ, ɔ sanlɔn kɛ bɛ mmie-mɔ fi ananhɔle atɔn nun asɔ b'a jasɔ dada angɔnmɔn b'a fa Abɔnsanmɔn die nɔn asɔ. ¹⁶ Se balasua kun le dedi nɔn kunlannvɔe mmalasua-mɔ gua yɛ sa sɔ a, ɔ nian bɛ. N'ɔ yaci bɛ tɔ asɔnɔn nɔn asa sɔ, nɔn asɔnɔn nɔn a hɔala ɔ'a nian kɔnlannvɔe mmalasua'n-mɔ mɔ sakpa be le man sɔanlan fii m'ɔ nian bɛ'n.

Asɔnɔn nɔn asɔ mgbain'n-mɔ

¹⁷ Asɔnɔn nɔn asɔ mgbain'n-mɔ mɔ be nian asɔnɔn nɔn asɔ kpa'n, ɔ fata kɛ be man bɛ anyunnzɔ nɔn ahatua kpa, nɔn yɛ lili bɛ mɔ be kan Nyanmian Anɔan Ejɔle'n, mɔ eɛe be kekele ninnge'n. ¹⁸ M'ɔ man mɔn kan sɔ'n y'ɔ le kɛ, b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nɔn anɔn ke: *Enale'n m'ɔ le tetia *bele nɔn asɔ'n, n'ɛ ciɔi yɛ nwan'n*. Eɛe b'a hele yɛ biekun ke: *Sɔanlan m'ɔ le di junman'n, yɛ ahatua m'ɔ fata'n, be fá be mán yɛ*. ¹⁹ Asɔnɔn nɔn asɔ kpain kɔn mɔ be kɔ tɔn yɛ eɛvan'n, se menian nnyuan anaan nsan a nni man yɛ nwɔn adanzɛ a, n'ɛ de tɔ nun. ²⁰ Bɛ mɔ be kɔ yɔ like ete'n, tu bɛ nyunnun bagua nun maan ehɔnlɔn-mɔ súlo nɔn bɛ kɔsɔ b'a nyɔ man ete sɔ'n bie.

²¹ Nyanmian Kpili anyunnun, Kilisi Zozi nɔn nyanmiansɔ mmɔfɔe'n-mɔ kɔsɔ anyunnun, mɔn kan ndâ kɛ e lí ngehele sɔ-mɔ asɔ. Yɛ ti, n'ɛ nian sɔanlan anyunnun wɔ like biala anɔn, n'ɛ kulo menian'n-mɔ bie e yaci bie.

²² N'ɛ ku fa wɔ sa sie sɔanlan ati asɔ, e fa asɔnɔn'n junman wula yɛ sa nun, ɔ sanlɔn kɛ se ɔ'a yɔ ete a, yɛ ete sɔ'n 'kan wɔ bie. Wɔ muonun, nian wɔ nwɔn kpa, man wɔ nwɔn tí. ²³ Kemɔ wɔ kɔ'n jiji wɔ m'ɔ man e nje man nɔn a fɔke'n, n'ɛ nɔn nzue ngɔnmɔn ala, nan nɔn divɔn nganngan. ²⁴ Menian'n mmie-mɔ ete mɔ be kɔ yɔ'n, be di mɔa be nwun yɛ yuein kɔalaaka nɔn b'a bua bɛ nde'e'n. Nan mmie-mɔ kɔsɔ die'n, be di mɔa be bua bɛ nde'e kɔalaaka nɔn b'a nwun yɛ kɛ b'a yɔ ete. ²⁵ Yɛ sɔ kɔsɔ ala, nyɔlie kpa mɔ sɔanlan kɔ yɔ'n, be nwun yɛ yuein, yɛ nunhan kɔsɔ mɔ be ngɔala be nnwun man yɛ ebele ala'n, ɔ nvia man lé.

6

Nganga'n-mo

¹ Bé kwalaa mo be ti nganga'n, be man bé nyin só bé min-mo kpa, nan menian'n-mo a nze ci man Nyanmian dunman, ese b'a ngan man ye ngehele nin nwun ejole etc. ² Nganga mo bé min-mo de Kilisi di'n, nan be tua ke bé nianman y'o le bé nin ati, be fa bé nyin be wowula bé nyunnun. Nan o se ke be su bé kanlanman kpa. O sanlin ke be di bé junman'n be man bé mo b'a le ye Min b'a li mo be kulo bé'n nyan su nvasue. Kekele ninnge so'n maan be yó.

Ato ngehele'n non anyanbenwon kpa'n

³ Se swanlan bie kekele ninnge ngacile ngacile, nan o nni man ye Min Zozi Kilisi anwontie ejole'n-mo asu o non ngehele'n m'o man be bo abalabo m'o so Nyanmian anyin nin an, ⁴ anin swanlan so'n ti atubenwon swanlan. O nzi man like fií. Yi like m'o la yi nwun ke anwonnnyale'n y'o le ninnge'n-mo anwon akpolowa esue non etian'n. Ke o yo mo menian'n-mo fa bé nwun ekpo be di butule, be kpe nzuba, be kan bé nwun ejole etc, ⁵ be su akpolowa ndinndun bé afian nin anin. Afi bé ajonlin nin a yo mgban-mgban, be nzi man ananhole nin anwon ejole fií kón. Be jonlin ke Nyanmian anwon dedi'n mo ye le yi'n, o ti like mo be fa be kpunnde anyanbenwon.

⁶ O ti ananhole, Nyanmian anwon dedi'n mo ye le yi'n, o ti anyanbenwon like kpili kpa man swanlan mo yi nyin so yi die kaan m'o le yi'n. ⁷ O sanlin ke mo ye 'ba man ehí anun'n, ye non like fií a mma man, ye se ye 'sa ye ko a, ye ngwala man bie non ko. ⁸ Ehika ati, se ye nyan alie ye di, ye nyan taladie ye wula a, ehí ala sa ye. ⁹ Nan menian mo be kulo ke be nyan bé nwun'n, menian so'n-mo, be to sonian nin anun ke ngaa. Ninnge mgban-mgban m'o man menian se ci bako-bako, ese bé busu bo'n ye be kulo o. ¹⁰ Afi ete ngacile'n kwalaa fi esika anyinbulu'n. Menian mmie-mo anyin a bulu esika'n dede b'a yaci bé dedi'n b'a tu moa, b'a fa bé nwun b'a wula emian ngacile doon anun.

Polo 'ba tu Timote fo

¹¹ Nan wo die, e ti Nyanmian swanlan, n'e yo ninnge so'n-mo bie. Yo nyolie kpa. Fa wo nwun bo Nyanmian sele kpa, nyan dedi, nyan ehulo, si abutale, yo betee. ¹² Bo mandinlin kpa, man wo asitanlan'n non wo dedi'n yo kon. Kpunnde ngwan m'o le man ayuelie'n mo Nyanmian a fele wo ke e nyán yi'n. O sanlin ke yi ti ye e lili wo dedi nin anwon adanzie kanlanman wo menian doon anyunnun o. ¹³ Nyanmian Kpili m'o man ninnge kwalaa ngwan nin anyunnun, o non Kilisi Zozi m'o lili yi dedi nin anwon adanzie kanlanman wo Ponsu Pilati anyunnun'n kusu anyunnun, min kan nda ke ¹⁴ e li ejole'n mo m'an hele wo nin asu, ese e sie wo nwun konlon-ngonlon nan b'a nnyan man wo nwun ejole etc b'a ngan man. Yo yi so dede m'o ju cian mo ye Min Zozi Kilisi 'yi yi nwun kele'n. ¹⁵ Cian'n mo ye Min Zozi 'yi yi nwun kele'n, Nyanmian ye o 'kele o. Nyanmian so'n, yi ngonmin cein y'o ti Belemgbin o, o ti salie baka, o ti mmelemgbin'n-mo Belemgbin, o ti minlian'n-mo Amin. ¹⁶ Yi konmgba cein ala ye yi die o nwu man le o. Jawe'n m'o ti nun'n, swanlan fií ngwala man yi nwun kpunnge. Swanlan fií nwunlin man yi le, ye swanlan fií ngwala man yi nwun kpunnge. Kulo swanlan fií nwunlin man yi le, ye kulo swanlan fií ngwala man ke o nwun yi. Asasue non tunmin yo yi die cian daa! Amin!

¹⁷ Bé mo b'a nyan man ehí anun ninnge'n, tu bé fo ke nan be fa be tu bé nwun. Se bé ke nan be fa bé anyindasue'n be tu anwondie'n m'o nje man nan o'a se ci nin asu. Nan be fa bé anyindasue'n be tu Nyanmian Kpili asu. Yi mo se o 'fa like man ye a, o man ye doon kpa maan ye di nun fe'n. ¹⁸ Tu bé fo ke be yo nyolie kpa, be man ye eyole'n ti bé kpa, be yo ahunnunye, ese be buka ehinlin-mo. ¹⁹ Se be yo yi so a, o ti ke anwonnndie m'o ti kpa, ese o nze ci man ye be le kokuan be sie be man bé nwun wo mele'n m'o le ba nin anun o, nan b'a huala b'a nyan ananhole ngwan kpa'n bé asitanlan nin anun.

²⁰ Timote, like'n mɔ Nyanmian a fa a wula wɔ sa nun'n, nian sɔ kpa. Ejɔɛ mgban-mgban'n m'ɔ nɔn dedi'n ti man kon'n, n'ɛ tie bie, ɛɛ bé ninng'e'n mɔ bé nwan bɛ si yí nan kɔsɔ ɔ ti ato mɔ bɛ ɛ kekele'n, n'ɛ suan bie. ²¹ Like ati m'ɔ man mun kan sɔ'n, y'ɔ le kɛ menian mmie-mɔ bu bé nwɔn kɛ bɛ si ananhɔɛ ngehele'n kpa, bɛ nne man ananhɔɛ ngehele kpa'n mɔ ye kekele'n bɛ nni man. Ɔ man bɛ fi dedi atɔn nɔn asɔ b'a jasɔ.

Nyanmian nwún ɛmɔ anwɔn anwunnvoe.

PƆLU KALATA'N M'Ɔ TIAN YI NNYUAN M'Ɔ HELELI NWANLIN TIMOTE'N

M'Ɔ wƆ nun'n

MƆ anin PƆlv la fiadi Ɔ le nwun yale *LƆmƆn elƆ'n, y'Ɔ heleli kalata ehi Ɔ (yí ti 1.8,16-17, 2.9). Ɔ heleli nwanlin Timote. Mɛle sƆ'n, anin Timote wƆ Efɛzi kulo nun asu ebele. PƆlv nwan Timote asa kan kalata nun an, n'Ɔ de sie nan Ɔ tƆ yí LƆmƆn elƆ (4.9). Afi, Ɔ de di ke yí ewue cian nun a kpunngɛ (4.6). PƆlv a li junman kpa Ɔ'a man yé Mɛn Zozi Kilisi, yí ti, Ɔ le wowula Timote anwɔnsele ke Ɔ nían yí muonun yí PƆlv diɛ nun asu nán Ɔ lí bie.

Kalata nun ati 1.3-2.13, PƆlv le kan kele Timote ke Ɔ tíla yí dedi nun anun kpa wƆ yale'n mƆ bé mƆ be bƆ Zozi Ejɔlekpa'n nwun yí nun anwɔn. Kalata nun ati 2.14-4.5, PƆlv le kan kele yí ke Ɔ jínlan ngehele'n m'Ɔ nun Ehɛle Ejɔle Nwanzan-nwanzan'n kƆ sƆ nun anun kpa. Ke PƆlv yɔli yí yí alimɔba kalata nun anun'n, Ɔ le kannzɔ Timote ke Ɔ nían yí nwɔn wƆ ato ngehelefo'e'n-mƆ anwɔn. Kalata nun agualɛ nun, PƆlv le bƆ yí asitanlan nun anun amannɛ, Ɔ le man Timote ngalɛ.

Ahɛn ebisa

¹ Timote,

Mɛn PƆlv mƆ n di Kilisi Zozi bɔfo'e'n kɔn, mɛn yé mɛn kele kalata ehi mɛn nwan wƆ Ɔ. Nyanmɛian a hulo, Ɔ'a yí mɛn ke m mƆ nyanmiansu ngɔan m'Ɔ le man ayuelɛ nun anwɔn kpayɛ. Ngɔan sƆ'n, Nyanmɛian falɛ bɔli anɔhɔba daba. Sian diɛ, y'a nyan yí wƆ kɔn eyɔle'n mƆ ye nun Zozi Kilisi y'a yɔ nun anun. ² Mɛn wa mƆ mɛn kulo wƆ kpa, mɛn 'bisa wƆ ahɛn mɛn yɔ wƆ ecian'n mƆ.

Mɔndɔlin nun anwɔn afɔtu'n

³ Nyanmɛian Kpili mƆ n ne ajɔnlin kpa mɛn sƆ yí ke ye nannan-mƆ sulɛ yí'n, mɛn 'da yí asi. Mɛn 'da yí asi ke kɔngɔɛ nun eyua, sɛ mɛn 'yɔ asɔnin an, mɛn ti kacɛ wƆ. ⁴ Mɛn kacɛ wƆ nyɛn emɔn nun an, anin mɛn lɔa le dɔ wƆ sele kpa mɛn kulo ke mɛn nwun wƆ nwɔn, nán mɛn nyan fe elie kpili kpa. ⁵ WƆ dedi'n m'Ɔ ti ananhɔle nun anwɔn ejɔle tɛ wƆ mɛn ti anun. Dedi'n mƆ wƆ nan balasua Loyisi nun wƆ nin Eninsi, be lili mɔba be nyanlin yí'n, mɛn de mɛn di kpa ke ɛ tɛ le dedi sƆ'n.

⁶ Ehika ati, mɛn kacɛ wƆ ke, mɛle mƆ n valɛ mɛn sa n vualɛ wƆ nwɔn'n, junman'n mƆ Nyanmɛian Kpili falɛ manlin wƆ ke ɛ lí'n, bƆ mɔndɔlin di. ⁷ Ɔ sanlin ke Wawe Nwanzan-nwanzan'n mƆ Nyanmɛian Kpili a fa a man yé'n, Ɔ man ye nyɔ man minndiin, nan Ɔ wowula yé anwɔnsele, Ɔ man ye nyan ehulo, eɛ Ɔ man ye kɔala yé nwɔn bilɛ.

Nyian nun anwɔn afɔtu'n

⁸ Yí ti n'ɛ man yé Mɛn adanzɛ elie nun anwɔn nyian kun wƆ. Mɛn kɔsu mƆ yé Mɛn dunman nun ati yé b'a tɔ mɛn fiadi'n, n'ɛ man mɛn nwɔn nyian kun wƆ. Nan nanndɛ anwɔnsele'n mƆ Nyanmɛian Kpili a fa a man wƆ nun asu, nwun Ejɔlekpa nun anwɔn amannɛ'n bie ke mɛn. ⁹ Nyanmɛian yé Ɔ'a le yé ngɔan Ɔ, eɛ yí yé Ɔ'a fele yé ke ye káci yí menian Ɔ. Nán ke like kpa mƆ y'a yɔ ti Ɔ, nan yí muonun Ɔ'a hulo yí sɔ eɛ Ɔ'a nwun yí nwɔn anwunnvoe. Kilisi Zozi adawɔlɔman, Nyanmɛian a nwun yé nwɔn anwunnvoe sƆ'n, yí nzin nán Ɔ'a bɔ mân'n. ¹⁰ Nan sian diɛ, yé Ngɔandefo'e Kilisi Zozi mƆ Ɔ'a yí yí nwɔn Ɔ'a hele'n dunman nun, Nyanmɛian a hele yé ke Ɔ'a nwun yé nwɔn anwunnvoe. Ɔ sanlin ke Kilisi Zozi yé Ɔ'a tɔa ewue Ɔ'a le yí tunmin'n m'Ɔ le yí nun Ɔ, eɛ Ɔ nanndɛ Ejɔlekpa nun asu, Ɔ'a yí ngɔan m'Ɔ le man ayuelɛ'n Ɔ'a hele. ¹¹ Ejɔlekpa sɔ nun ati yé Nyanmɛian a yí mɛn ke bɔfo'e Ɔ nun ngehelefo'e Ɔ. ¹² Ehika ati yé mɛn nwun yale ehi Ɔ, nan kɔsu yí nwɔn nyian ngun man mɛn.

Ɔ sanlɪn ke mɪn sɪ sɔanlan'n mɔ m'an fa mɪn lɔa'n kɔalaa m'an wula yɪ nun'n. Mɪn de mɪn di ke ɔ le tunmin ɔ nɪan like'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a wula mɪn sa nun nɪn asɔ dede ɔ 'ju cɪan mɔ yɛ Mɪn 'bua menian'n-mɔ kɔalaa ndɛɛ'n.

¹³ Nɪan ananhɔle ejɔle'n mɔ n geleli wɔ nɪn asɔ nanndɪ, nɔn jinlan wɔ ja nun kpa wɔ dedi'n nɔn ehulo'n mɔ ye le yɪ wɔ kɔn eyɔle'n mɔ yɛ nɔn Zozi Kilisi y'a yɔ nɪn anun. ¹⁴ Ɔ nanndɪ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n m'ɔ wɔ yɛ nun nɪn asɔ, di ngehele kpa'n mɔ b'a fa b'a wula wɔ sa nun nɪn asɔ.

¹⁵ Wɔ muonun ɛ sɪ ke anianman'n-mɔ kɔalaa mɔ be fi Azi mɔn nɪn anun'n, b'a nwanndi mɪn. Menian sɔ'n bɛ mmie-mɔ y'ɔ le Fize nɔn Elimozenɪn.

¹⁶ Nan Onezifɔɔ dɪɛ, Yɛ Mɪn yɔ yɪ nvilie'n-mɔ ye. Ɔ sanlɪn ke fiadi'n mɔ b'a tɔ mɪn'n, mɪn nɔwɔn nyian ngun man yɪ, ɔ cɪcɪ mɪn lɔa. ¹⁷ M'ɔ juli *Lɔmɔn ɛwa'n, ɔ bɔli mɔndɪnlɪn ɔ kpɔndɛli mɪn dede ɔ nwunlɪn mɪn. ¹⁸ Yɪ ti, cɪan mɔ yɛ Mɪn 'ba bua menian'n-mɔ ndɛɛ'n, ɔ nwɔn yɪ nɔwɔn anwunnvoe. Mɔ anɪn n wɔ Efɛzi elɔ'n, mɪn nɔwɔn mɔndɪnlɪn m'ɔ bɔli'n, wɔ muonun ɛ sɪ.

2

Nwun Kilisi anwɔn amannɛ'n bie ke mɪn nwun yɪ'n

¹ Nan wɔ dɪɛ, mɪn wa, Kilisi Zozi a nwun yɛ nɔwɔn anwunnvoe ɔ'a man ye nɔn yɪ y'a yɔ kɔn. Fa wɔ nɪn tɔ nɔn wowula wɔ nɔwɔn anwɔnsɛle. ² Ejɔle'n mɔ ɛ tɪli ke n ganlɪn yɪ menian dɔwɔn anyunnun, menian mɔ ɛ de di ke se ɛ kan ejɔle sɔ'n keke bɛ a, bɛ kɔsɔ be kɔ hɔala yɪ kan keke bɛ manngɔn'n-mɔ'n, kan ejɔle sɔ'n keke bɛ. ³ Amannɛ'n m'ɔ mɪn nwun yɪ ke Kilisi Zozi nzalafɔ kpa'n, wɔ kɔsɔ nwun yɪ sɔ bie. ⁴ Nzalafɔ mɔ yɪ nwan ɔ yɔ like m'ɔ sɔ yɪ sahɪnlan'n mɔ ɔ'a fa yɪ junman nun nɪn anyɪn'n, ejɔle mɔ bɛ mɔ be tɪ man nzalafɔ'n di'n, ɔ nva man yɪ nɔwɔn nwula man nun. ⁵ Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ le su ɛnwanndie'n, se ɔ nwanndi ke mala'n keke nɪn an, yɛ be fa kunnunmun elie nɪn anwɔn like be man yɪ ɔ. ⁶ Sɔanlan m'ɔ kɔ li junman seke kɔ fe kɔ lua ebo'n, yɪ yɛ ɔ di mɔa ɔ ti ebo nɪn asɔ baa ɔ. ⁷ Ejɔle ɛhɪ mɔ mɪn kan mɪn keke wɔ'n, jɔnlɪn yɪ nɔwɔn kpa, nɔn yɛ Mɪn 'ba bɔka wɔ maan ɛ ti ninngɛ sɔ'n-mɔ kɔalaa abɔ.

⁸ Man wɔ ti kɔcɪ Zozi Kilisi m'ɔ fi ewue nun ɔ'a tinngɛ'n. Ɔ ti belemgbin *Davidi abɔsɔ sɔanlan ke Ejɔlekpa'n mɔ mɪn bɔ'n kpɪn keke'n. ⁹ Ejɔlekpa sɔ nɪn ati yɛ mɪn nwun yale m'ɔ ɛse b'a gua mɪn sa ngɔnzɔngɔnzɔ ke kodiawu. Nan Nyanmɪan Anɔan Ejɔle'n dɪɛ, be bɔli man yɪ kpaun. ¹⁰ ɛhɪka ati, bɛ mɔ Nyanmɪan Kpili a kpa bɛ a yɔ yɪ dɪɛ'n-mɔ dunman nun, mɪn tila mɪn ahɔnlɪn wɔ amannɛ enwuan'n kɔalaa anun. Yɪ dɪɛ anɪn bɛ kɔsɔ be nɔn Zozi yɔ kɔn, nɔn b'a nyan ngɔan, be nɔn yɪ a tanlan yɪ anunminnyanmɔn'n m'ɔ le man ayuelɛ nɪn anun.

¹¹ Ejɔle ɛhɪ-mɔ mɔ be le kan'n tɪ ananhɔle:

Se ye nɔn yɪ, y'a wu a,
ye nɔn yɪ 'nyan ngɔan.

¹² Se ye jinlan yɛ ja nun kpunndiin an,
ye nɔn yɪ 'di belemgbin.

Nan se ye yɪ yɪ ye tɔ a,
yɪ kɔsɔ ɔ 'yɪ yɛ tɔ.

¹³ Se ye nnanndɪ man fɔɔn an,
yɪ dɪɛ, ɔ nanndɪ fɔɔn.

Ɔ sanlɪn ke ɔ ngaci man yɪ nɔan lɛ.

Sɔanlan m'ɔ di junman kpa'n, Nyanmɪan yɔ yɪ mɔ

¹⁴ Kacɪ bɛ ejɔle ɛhɪ nɔn tu bɛ fɔɔ kpa wɔ Nyanmɪan Kpili anyunnun, ke be yɔci ejɔle'n-mɔ anwɔn butule elie'n. Ɔ sanlɪn ke nvasɔe fɪi nɔn man sɔ, ɔ man bɛ mɔ be le tie'n minlɪn.

¹⁵ Bɔ mɔndɪnlɪn ke sɔanlan mɔ b'a sɔ yɪ b'a nɪan m'ɔ fi nun ɔ'a fite, n'ɛ sa wɔ junman nɪn anwɔn nyian, kan ananhɔle ejɔle'n fɔɔn, nɔn ɛ fite Nyanmɪan anyunnun an, ɔ'a ndu man wɔ nyunnun ¹⁶ Akpɔlɔwa esue kɔasia nun mgban m'ɔ nɔn dedi ejɔle'n tɪ man kɔn'n, n'ɛ

su bie. O sanlin ke bé mǎ be kulo akpólúwa esue sǎ'n, cian daa anin be non Nyanmian bé afian le ti. ¹⁷ Bé ninngé dié'n mǎ be kekele'n, o ti ke anwónnyalé m'ó le man ayile. Menian sǎ'n bé mmie-mǎ y'ó le Imene non Fileti. ¹⁸ Be fi ananhǎle atin nin asó b'a jasó, bé nwan ewuetinngé nin a sín dada angónmín. Ejǎle mǎ be kan be kele menian'n-mǎ maan be yaci bé dedi'n be tó nin anin. ¹⁹ Nan kúsv Asónin'n m'ó ti ke sua mǎ Nyanmian a wula yí b'v'n, o jin yí ja nun kunngun kpa. B'a hele sv ké: “Yé Mún sí bé mǎ be ti yí dié'n.” Esé “Svanlan biala m'ó kǎ se ké o ti Nyanmian dié'n, o káci yí nzin o sí nyǎle ete'n.”

²⁰ Awulo kpili kún biala anin, nán esika kǎkǎle non jete ninngé mǎ be didi nun anaan be non nun nin angónmín ala ye be nwun yí nun o. Nan be nwun baka non afa kúsv ninngé mǎ be didi nun anaan be non nun kúsv ebele. Cian mgbili'n-mǎ anin yé be fa esika kǎkǎle non jete ninngé'n-mǎ o. Nan baka non afa dié'n-mǎ, cian daa be fa be yó like. ²¹ Yí sǎ kúsv ala, se svanlan kún sie yí nwón kónlón-ngónlón wǎ ete'n-mǎ mǎ m'an bubu m'an hele wó nin anwón an, Nyanmian 'fa junman m'ó ti kpa'n o man o di. O sanlin ke o ti yí Mún dié. O bǎbva yí nwón o yó nyǎle biala m'ó ti kpa'n.

²² Yí ti, nwanndi ninngé'n-mǎ mǎ mgbafelé'n-mǎ anyín búlv yí nwón'n. Kpónndé esé eyǎle wó asítanlan nin anin, nyan dedi non ehulo kǎ wó nyunnun, é non bé mǎ be sv Nyanmian ananhǎle nin'n be tánlan wǎ anzónunjó nun. ²³ Akpólúwa esue kvasia nun mgban'n, n'é su bie. É sí ké yí ayuelié'n, o kaci butule. ²⁴ Svanlan kúsv m'ó di Nyanmian junman'n, o nvata man ké o di butule. Nan o di ké o kulo menian'n-mǎ kvalaatin, o yó svanlan m'ó kvala like kele, esé o si abutale. ²⁵ Kpólúvǎe'n-mǎ, o di ké o tó yí ahónlín así o kekele bé like. É 'su yí akpólúwa a, Nyanmian kvala ké o man be kaci bé abalabó'n be nwun ananhǎle atin'n. ²⁶ Anin bé nyín a a kulo, be yiyí bé nwón fi Abónsanmón ngaa'n-mǎ mǎ be tǎli nun be kacili nganga be yǎli m'ó kulo nin anin.

3

Ayuelié mǎle nin anin asítanlan'n

¹ Kaci ké mǎle kasian nin anin, mân nin anin 'ba yó sí kpa. ² Afi menian'n-mǎ 'ba kaci ahyvan, bé nyín 'ba búlv esika, be 'tu bé nvan nun, esé be 'tu bé nwón. Be 'kíkan ejǎle ete be tia Nyanmian, bé nyín ngǎ sǎ man bé sí non bé nin-mǎ kún, be ngǎ sí man ye, bé nyín ngǎ sǎ man like m'ó ti nwannzan-nwannzan'n. ³ Be ngǎ hulo man svanlan, be ngǎ nwun man koun, be 'seci menian dunman, be ngǎ hvala man bé nwón bílí fíí, be 'ba yó ati ete, be ngǎ hulo man kpa nin eyǎle. ⁴ Be 'laka menian, be 'yó mǎ be kulo, be 'kuku bé nwón sv. Be 'kulo mân nin anin fé'n be tala Nyanmian. ⁵ Be 'yó bé nwón ké menian mǎ be de Nyanmian be di ké yé, nan kúsv be nne man yí tunmin'n be nni man. Sǎ menian'n-mǎ, n'é fa wó nwón bǎ bé. ⁶ Nunhan mmie-mǎ wówólv awulo'n-mǎ anin be laka laka mmalasua mǎ bé ajónnín'n ti tika, ete dǎv sv bé mǎ be kulo mân nin anin ninngé ngacile kvalaatin'n. ⁷ Mmalasua sǎ'n-mǎ, cian daa be kulo ké be svan like, nan kúsv be nwunlin man ananhǎle'n lé. ⁸ Ke Zvanesi non Zvanbelesi, be nun *Moyizi, be jinlanlín sv'n, yí sǎ kúsv ala, menian sǎ'n-mǎ non ananhǎle'n jin sv. Menian sǎ'n-mǎ ajónlín ti man kpa, esé bé dedi'n kúsv ti mgban. ⁹ Nan be ngǎ hvala man mva kǎ. O sanlin ke bé kvasia mǎ be ti'n, o 'ba fite mân'n kvalaa anyunnun ké Zvanesi non Zvanbelesi dié'n.

Pǎlv amanné m'ó nwunlin yí'n

¹⁰ Nan wó dié, é nwunlin mín ninngé mǎ n gekelelín, mín abalabó mǎ m mǎli'n, o non mǎ m muli bé nwón akpónndan n yǎli'n, é nwunlin mín dedi'n, o non abutale'n mǎ n zili'n, o non ehulo'n mǎ n ne yí'n, o non mǎndínlín'n mǎ m mǎli'n, ¹¹ o non yalé'n mǎ n nwunlin yí'n. N nwunlin yalé kpa Antíósv, Ikoninwómón, o non Lisitili élv. Nzu ahólúwa dié yé b'a ngele man mín o? Nan kúsv yé Mún lelí mín fi yí kvalaa anin. ¹² Esé bǎbǎ, bé kvalaa mǎ be non Kilisi Zozi b'a yó kún, mǎ be kulo ké be yó like mǎ Nyanmian kulo'n, be 'kele bé

ahulɔwa. ¹³ Nan ati ete mma'n-mɔ non atofɔe'n-mɔ, bé ti 'min ete nin anun be laka laka menian dede be laka bé muonun bé nwɔn.

¹⁴ Nan wó dié, ninngé mɔ a suan, mɔ a nwun yí ké ɔ ti ananhɔle'n, fa sie kpa. Wó muonun, ε si sɔanlan'n m'ɔ heheleli wó ninngé sɔ'n-mɔ'n. ¹⁵ Anɔn ε ti batɔnman kaan sɔa yê ε nwunlin Ehele Ejɔle Nwannzan-nwannzan nin ɔ. Ɔ kwalaa ɔ man ε nwun ngele ε de Kilisi Zozi di ε nyan ngɔan. ¹⁶ Ɔ sanlin ké Ehele Ejɔle'n kwalaa fi Nyanmian Kpili muonun elɔ. Ɔ ti kpa mɔ be fa be kekele menian ninngé maan be nwun ananhɔle'n. Be fa be kpala ato'n, be fa be tɔnngé sɔanlan, be fa be bɔka sɔanlan maan ɔ bɔ bala m'ɔ sɔ Nyanmian anyɔn. ¹⁷ Yí dié, anɔn Nyanmian sɔanlan'n yɔ faɔn, ɔ kwalaa like biala m'ɔ ti kpa'n yɔ.

4

¹ Nyanmian Kpili non Kilisi Zozi mɔ ɔ 'ba bua anyɔnwɔsɔe mma ɔ non ewue mma ndee nin anyunnun, mɔn kan ndâ ké Kilisi ewale'n mɔ ɔ 'ba sa ba'n, ɔ non yí belemgbin mɔ ɔ 'ba li'n dunman nun, ² kan Nyanmian Anɔan Ejɔle fua sɔ, se mɛle'n ti kpa o, se ɔ ti man kpa o, kan dede maan be lé be lí, tu bé nyunnun, wowula bé anwɔnsele, si abɔtalé kpa bɔkɔɔ kekele bé ninngé. ³ Ɔ sanlin ké, ɔ 'ba ju mɛle'n bie'n, menian'n-mɔ ngɔ tie man ananhɔle ngehele'n kɔn. Like mɔ bé ahɔnlin'n kulo'n yê be 'yɔ ɔ. Ehika ati, ejɔle mɔ bé muonun be kulo ké be tie'n, be 'ba yia yí nwɔn ngehelefoe dɔɔn maan be kan be kele bé. ⁴ Be 'ba totua bé nzɔ wɔ ananhɔle ejɔle nin anwɔn nán be tie ehɔa. ⁵ Nan wó dié, sie tile wɔ like biala anɔn, tila wó ahɔnlin wɔ yalé elie nin anɔn, man wó nwɔn tɛ wó bɔ Ejɔlekpa'n, di junman mɔ Nyanmian a fa a man wó'n.

⁶ Nan mín dié, n di ké b'a hun mín, b'a butu mín moja nin asɔ dada angɔnmɔn. Afɔ mín ewue tɛmɔn a ju. ⁷ M'an hɔn kɔan kpa'n. M'an sɔ mín dedi nin anɔn kpa, m'an nwanndi dede m'an gua yí bɔ. ⁸ Kɔkaala dié, kunnunmun elie nin anwɔn ahatua lé nwɔnnde mín. Ahatua sɔ'n y'ɔ le ngɔan ele abotile'n. Mɔn 'nyan yí cɔan mɔ yé Mɔn m'ɔ bua ndee sese'n, ɔ 'bua kulo menian'n-mɔ ndee'n. Eɛe bɔbɔ, nan mín ngɔnmɔn ala yê mɔn 'nyan yí ɔ, nan mɔn non bé kwalaa mɔ be le ehulo be le nwɔnnde mɛle'n mɔ yé Mɔn 'yɔ yí nwɔn kele'n.

Ngale

⁹ Bɔ mɔndɔnlin tɔ mín ewa nde-nde. ¹⁰ Ɔ sanlin ké Demasi a hulo ene mân'n dede ɔ'a nwanndi mín. Ɔ'a hɔ Tesaloninki. Kelesan a hɔ Galasi mân nun, Titɔ kɔsɔ a hɔ Dalumasi mân nun. ¹¹ Luku angɔnmɔn yê ɔ wɔ mín nwɔn ewa ɔ. E 'ba a, fa Maaki ε non yí be bála. Ɔ sanlin ké ɔ kwalaa ɔ bɔka mín wɔ mín junman elie nin anɔn. ¹² M'an sɔan Tisiki Efezi elɔ. ¹³ N yacili mín taladié kpili'n mɔ mɔn wula taladié a, mɔn fa mɔn wula sɔ'n Tolowasi elɔ, Kalɔpusɔ anwɔn ebele. Se ε 'ba a, fa bele mín.

¹⁴ Alegɔzanndɔli m'ɔ bɔ mmulale'n, ɔ'a bɔ mɔndɔnlin ɔ'a li mín nwɔn ejɔle ete kpa. Yé Mɔn 'ba tua yí nyɔle sɔ nin anwɔn kale. ¹⁵ Wó kɔsɔ wó, sie wó nwɔn ye wɔ yí nwɔn. Ɔ sanlin ké, ɔ tanlin yé nyɔnsɔ kpa wɔ yé ngehele nin anwɔn.

¹⁶ Alimɔa tɛmɔn mɔ be non mín hɔli bé mɔ bɔ di ejɔle'n-mɔ aja sɔ, mɔ mɔn 'sa mín nin'n, sɔanlan fí a njinlan man mín nzin. Bé kwalaa be nwanndili mín. ¹⁷ Nan yé Mɔn jinlanlin mín nzin, ɔ wulali mín anwɔnsele, ɔ man m mɔli Ejɔlekpa'n kpaye kpa bɔkɔɔ manlin bé kwalaa mɔ be ti man Zufɔ'n tɔli. Yé Mɔn a le mín fi tetianfoe nin asa nun. ¹⁸ Eɛe yé Mɔn de mín fi ete ngacile'n kwalaa anɔn ɔ di mín taataa maan mɔn wɔlɔ yí Belemgbin Mân nin anɔn. Anyunminnyanmɔn hán yí dahuu. Amɔn.

¹⁹ Mɔn 'yɔ Pilisili non Akilasi, Onezifɔɔ non yí awulo amma'n-mɔ kwalaa like. ²⁰ Elasiɔ a ha Kolɔntɔ elɔ yê m'an yaci Tolofimɔn Minle elɔ, ɔ sanlin ké anɔn ɔ ndɔ man akpɔle. ²¹ Bɔ mɔndɔnlin bala kwalaa nán afɔe nin anɔan a yia. Ebulusi, Pudansi, Linunsi, Kolodia, ɔ non anianman'n-mɔ kwalaa, bé nwan be 'yɔ wó like.

²² Yé Mɔn non wó tánlan. Nyanmian nwún emɔ kwalaa anwɔn anwunnvoe.

PŌLU KALATA'N M'Ō HELELI NWANLIN TITU'N

M'Ō wŏ nun'n

Titi ti *Geleki sɔanlan. Anun, ō wŏ bé mŏ be nun Zozi Bŏfɔe Pŏlv di yé Mɔn junman nun anun bie. Ō nun Pŏlv be tuli atun dŏvɔn be hŏli bŏli Zozi anwŏn Ejŏlekpa'n. Ke ye kpɔn ye nwun yí kalata ehi anun'n, Pŏlv yacili Titi Keleti mân nun ke ō bŏka asŏnɔn'n-mŏ mŏ be le mŏ b'a bŏ yí bŏ'n (yí ti 1.5). E se ye nwun yí biekun wŏ alimɔva kalata'n mŏ Pŏlv heleli nwanlin Timote nun anun'n ke Pŏlv le man Titi nun asŏnɔn'n-mŏ kŏsɔ afŏtu.

Kalata nun anun, Pŏlv le kan kele Titi ke ō sésie mgbain-mŏ asŏnɔn kɔn biala asɔ. Bé mŏ be 'sesie bé mgbain'n, Pŏlv le kacɔ Titi ninngɛ m'ŏ fata ke be nwun yí bé asitanlan nun anun'n (1.5-9). Pŏlv le kan kele Titi nun asŏnɔn mma'n-mŏ ke be lí ananhŏle ngehele'n mŏ be tuli nun asɔ, nán be héle Zufŏ'n mmie-mŏ mŏ be kulo ke be seci asŏnɔn'n ke bé ngehele di'e'n-mŏ ti ato. Kalata nun ati 2-3 nun anun, Pŏlv le man mmelenzua, mmalasua, mgbafɛle, ndalua nun nganga mŏ be wŏ asŏnɔn'n-mŏ anun nun afŏtu. Ō le kacɔ bé kwalaa ke Nyanmian kpɔnlin yŏli mŏ ō'a nwun bé nwŏn anwunnvoe ō'a man b'a nyan bé ti'n, nán ō wowula bé anwŏnsele maan be yŏ nyŏle mgbakpa. Kalata nun agualɛ nun, Pŏlv le kacɔ Titi ke ō fŏan bé mŏ be man mgbacɔmgbacɛ ba asŏnɔn nun anun'n fi nun fite.

Ahɔn ebisa

¹ Titi,

Mɔn Pŏlv mŏ n di Nyanmian akɔva mŏ ese n di Zozi Kilisi bŏfɔe'n yé mɔn kele kalata ehi mɔn nwan wŏ ō. B'a yí mɔn ke n júɔn bé mŏ Nyanmian a kpa bé a yŏ yí di'e'n maan be nyán dedi, ese be nwún ananhŏle'n kpa bŏkŏŏ nán b'a yŏ like mŏ Nyanmian kulo. ² Like mŏ Nyanmian kulo'n y'ŏ man be nyan ngɔan m'ŏ le man ayuelɛ nun anwŏn anyɔndasɔe ō. Ngɔan m'ŏ le man ayuelɛ sŏ'n, Nyanmian m'ŏ nni man ato'n lili mɔva falɔ bŏli yé anŏhɔba asannan nán ō'a bŏ mân'n. ³ Mŏ tɛmŏn'n juli'n, ō nanndɔ yí Nɔvan Ejŏle nun asɔ, ō'a yí ngɔan m'ŏ le man ayuelɛ'n ō'a hele. Ehika ati, Nyanmian m'ŏ ti Ngɔandefɔe nun a fa ejŏle sŏ nun a wula mɔn sa nun ō'a man mɔn atun ke m mŏ n géle menian'n-mŏ.

⁴ Titi, wŏ mŏ e ti mɔn wa kpa'n, afɔ a le Zozi Kilisi a li ke mɔn kŏsɔ m'an le yí m'an li'n, mɔn 'bisa wŏ ahɔn mɔn yŏ wŏ eciɔn'n mŏ.

Nyanmian m'ŏ ti Si'e'n ō nun Zozi Kilisi m'ŏ ti yé Ngɔandefɔe'n, be nwún wŏ nwŏn anwunnvoe ese be mán wŏ lɔa cíci wŏ nwŏn.

Junman m'ŏ se ke Titi di wŏ Keleti mân nun anun'n

⁵ N yacili wŏ Keleti mân nun anun elŏ ke e sésie ejŏle'n kwalaa m'ŏ ka'n kpe kpe kpe. Kulo kɔn biala asɔ, sesie mgbain-mŏ ebele asŏnɔn nun asɔ ke m gbɔnlin n geleli wŏ'n. ⁶ Sɔanlan mŏ e 'sie yí kpain'n, ō se ke ō yŏ sɔanlan mŏ be nnyan man yí nwŏn ejŏle ete fíi be ngan man. Ō ja balasua kɔnmgbɔ cein, yí mma'n-mŏ de Zozi Kilisi be di, be mmŏ man bé dunman ete ke be yŏ mgbɔn-mgbɔn ninngɛ anaan bé nyɔn nzŏ man sɔanlan. ⁷ Afɔ asŏnɔn kpain'n, ō ti sɔanlan m'ŏ di Nyanmian junman. Yí ti, ō se ke ō yŏ sɔanlan mŏ be nnyan man yí nwŏn ejŏle ete fíi be ngan man. Ō nni man ke ō yŏ sɔanlan m'ŏ tu yí nwŏn, m'ŏ fe eya, m'ŏ ti kŏnŏnmɔnnzan, m'ŏ ti kpukpo kpukpo, mŏ yí nyɔn bulɔ esika. ⁸ Nan ō fata ke ō yŏ sɔanlan m'ŏ sŏ menian nun kanlanman, m'ŏ kulo ye eyŏle, m'ŏ le ajŏnlin, m'ŏ ti sese, mŏ ō'a fa yí nwŏn ō'a man Nyanmian kpa bŏkŏŏ, m'ŏ kwalaa yí nwŏn bilɔ, ⁹ m'ŏ di ananhŏle ejŏle'n mŏ b'a hehele yí nun asɔ, nán yí kŏsɔ ō'a hɔala ō'a fa ō'a wowula ehɔnlin-mŏ anwŏnsele, nán ō'a hele bé mŏ be di ato nzin'n maan be nwun yí ke b'a fŏn.

¹⁰ Afɔ, Zufŏ'n-mŏ mŏ b'a fa bé nwŏn b'a man Zozi'n, bé nun mmie-mŏ dŏvɔn kpa ti anzŏseleɔe, be kan mgbɔn-mgbɔn ejŏle ese be laka menian. ¹¹ Zufŏ sŏ'n-mŏ, ō se ke e tŏtua

bé sɔ. Ɔ sanlɪn kɛ, awulo awulo mɔ nun menian'n-mɔ kwalaa a fa bé nwɔn b'a man Zozi'n, Zufɔ sɔ'n-mɔ lɛ kekele bé ninngɛ m'ɔ nzɛ nvata man bɛ kpɔnndɛ ndunlunmun esika.

¹² Kɛlɛti amma'n-mɔ muonun le bé kpɔmanfɔvɛ kɔn. Bé kpɔmanfɔvɛ sɔ'n nwan:

Kɛlɛti amma, bɛ di ato cian daa,

bé ti anun ti ɛtɛ bɛ yɔ bɛ ninngɛ'n-mɔ kɛ naan,

ɛsɛ bɛ ti ɛfɔanfɔvɛ bé kɔ ɛsɛ nɪn ala y'ɔ cian bé ɔ.

¹³ Ejɔlɛ'n mɔ bé kpɔmanfɔvɛ sɔ'n hanlɪn'n ti ananhɔlɛ. Eɪhɪka ati, tu bé nyunnun kpa, nán bé dedi nɪn a yɔ fɔ́ɔn ¹⁴ b'a yaci Zufɔ ɛhɔa'n-mɔ b'a gua, nán ɛsɛ b'a nni man menian mɔ b'a kaci bé nzin b'a si ananhɔlɛ'n mala diɛ'n-mɔ asɔ. ¹⁵ Menian mɔ bé nwɔn a ti'n, like fíi ti man efian mman man bé. Nan bé mɔ efian a gua bé nwɔn mɔ bɛ nne man Nyanmian bɛ nni man'n, like kwalaa ti efian man bé. Ɔ sanlɪn kɛ bé ngele'n nɔn bé ajɔnlɪn'n ti ɛtɛ. ¹⁶ Bɛ kan kɛ bɛ sɪ Nyanmian, nan kɔsɔ bé nyɔlɛ'n-mɔ kekele kɛ bɛ nzɪ man Nyanmian. Bé nwɔn le ɛkpɔ, bɛ ti anzɔsɛlɛfɔvɛ yê bɛ ngɔala man nyɔlɛ kpa baa kɔnmgbɔ cein yɔ.

2

Pɔlv 'ba tu mgbain'n-mɔ fɔvɔ

¹ Nan wó diɛ, kekele menian'n-mɔ ejɔlɛ'n m'ɔ kɔ Nyanmian atɪn nɪn asɔ'n. ² Kan kekele mgbanmgbain'n-mɔ kɛ bɛ lé bé nwɔn bɛ lí, bɛ mán menian'n-mɔ féli bé, bɛ nánndɪ kanlanman, bɛ lé Nyanmian bɛ lí kpa, bɛ húlo bé nwɔn ɛsɛ bɛ sí abɔtalɛ wɔ yalɛ elie nɪn anun.

³ Kan kekele mmalasua mgbanmgbain'n-mɔ kɔsɔ kɛ bɛ bó bala mɔ Nyanmian kulo. Nán bɛ sɛci menian'n-mɔ dunman. Nán bɛ kaci nzan'n ngangɔ. Nan bɛ mán afɔtu kpa, ⁴ nán b'a bɔka ndalua'n-mɔ maan b'a hulo bé hun nɔn bé mma'n-mɔ. ⁵ Anɪn bé ɛnanndɛ'n yɔ faɪn, bé nwɔn ti, bɛ bu awulo amanmuo kpa, bɛ kaci mmalasua kpa mɔ kɔn biala anyɪn sɔ yí muonun yí hun, nán sɔanlan a nnyan man Nyanmian Anɔvan Ejɔlɛ nɪn anwɔn ejɔlɛ ɛtɛ fíi ɔ'a ngan man.

Pɔlv 'ba tu mgbafɛlɛ'n-mɔ fɔvɔ

⁶ Kan kekele mgbafɛlɛ'n-mɔ kɔsɔ kɛ asɪtanlan'n kwalaa anun, bɛ nánndɪ kanlanman. ⁷ Wó bɔbɔ muonun yɔ nyɔlɛ m'ɔ ti kpa maan mgbafɛlɛ'n-mɔ nɪan sɔ bɛ yó bie. Man wó ngehele'n yó ananhɔlɛ, n'ɛ man ato ba nun. ⁸ Man ejɔlɛ mɔ ɛ kan'n yó sɛsɛ, mɔ bɛ nnyan man yí nzin ejɔlɛ ɛtɛ fíi bɛ ngan man, nán b'a ngan man yé nwɔn ejɔlɛ ɛtɛ. Sɛ ɛ yɔ yí sɔ a, anɪn kpɔfɔvɛ nɪn anyunnun a gua asɪ.

Pɔlv 'ba tu ngangɔ'n-mɔ fɔvɔ

⁹ Kan kekele ngangɔ'n-mɔ kɔsɔ kɛ bɛ mán bé mɪn-mɔ anyɪnnzɔ wɔ like biala anun. Bɛ yó like mɔ bé mɪn-mɔ kulo. Nán bɛ yɔ menian mɔ bɛ ti bɔyɪ, ¹⁰ nán bɛ wua bé like fíi. Nan cian daa, bɛ héle kɛ bɛ ti ananhɔlɛfɔvɛ sakpa. Sɛ bɛ yɔ yí sɔ a, like biala anun, menian'n-mɔ 'ba le Nyanmian m'ɔ ti yé Ngɔandɛfɔvɛ nɪn Anɔvan Ejɔlɛ'n mɔ yɛ kekele'n bɛ tɔ nun.

Nyanmian sɪ anwunnvoe

¹¹ Afɪ, Nyanmian m'ɔ sɪ anwunnvoe m'ɔ kulo kɛ kulo menian'n-mɔ kwalaaatɪn nyan bé ti'n, ɔ'a yɪ yí nwɔn ɔ'a hele. ¹² Ɔ lɛ kekele yé kɛ yɛ yáci nyɔlɛ ɛtɛ ɛtɛ'n-mɔ m'ɔ nzɔ man Nyanmian anyɪn'n, ɔ nɔn mán ɛhɪ anun ninngɛ'n-mɔ mɔ yé nyɪn bɔlv yí nwɔn'n yɛ gúa. Nán yɛ nánndɪ kanlanman wɔ ɛnɛ mɛlɛ ɛhɪ anun, yɛ bó bala m'ɔ ti sɛsɛ m'ɔ sɔ Nyanmian anyɪn. ¹³ Sɔa y'ɔ di kɛ yɛ yɔ yɛ nwɔnndɛ anyɪndasɔvɛ cian nɪn ɔ. Cian sɔ'n yê Ngɔandɛfɔvɛ Zozi Kilisi m'ɔ ti yé Nyanmian Kpili'n 'ba yɪ yí anunminnyanmɔn kekele yé ɔ. ¹⁴ Zozi Kilisi muonun a wu yé dunman nun, ɔ'a man y'a nyan yé ti fi nyɔlɛ ɛtɛ'n-mɔ anun, anɪn yɛ kaci yí ti anwɔn menian mɔ ɔ'a man bé nwɔn a ti mɔ ɛsɛ bé nwɔn tɛ bé bɛ yɔ nyɔlɛ m'ɔ ti kpa.

¹⁵ Ejɔlɛ m'ɔ fata mɔ ɛ kan nɪn anɪn. Tunmin'n kwalaa mɔ a nyan yí'n, fa wowulá wó menian'n-mɔ anwɔnsɛlɛ, nán tu bé mɔ bɛ yɔ nyɔlɛ ɛtɛ'n-mɔ kɔsɔ anyunnun. N'ɛ man sɔanlan fíi tɔtɔ wó nyunnun ngɛsɛlɛ.

3

Abalabɔ m'ɔ se ke asɔnɔn sɔanlan bɔ'n

¹ Kaci asɔnɔn mma'n-mɔ ke be bébele bé nwɔn asɔ be mán bé mɔ be lí mân nɔn ati ɔ nɔn bé mɔ be le tunmin'n. Be mán bé anyɔnnzɔ, be bóbɔa bé nwɔn be yɔ nyɔlie biala m'ɔ ti kpa'n. ² Nán be kan sɔanlan fíi anwɔn ejɔle ete, nan be kpónnɔde anzɔnnunjɔ'n, ɔ nɔn ati anun kpa eyɔle'n ɔ nɔn betee eyɔle'n kpa bɔkɔɔ wɔ menian'n-mɔ kwalaa anyunnun. ³ Ɔ sanlɔn ke, daba, anɔn yé kɔsɔ ye ti ngɔasɔafɔbe, yé nyɔn nzɔ man sɔanlan, ye minlinlin, anɔn ye ti ninng'e'n-mɔ kwalaa mɔ ye kulo ese ye yɔ'n nganga. Ati anun ete mân yê anɔn ye bu ɔ, ye ti anyɔnbɔlɔ menian, ye ti busuɔfɔbe ese anɔn ye kpɔ yé nwɔn. ⁴ Nan mele mɔ Nyanmian m'ɔ ti Ngɔandefɔbe'n heleli kulo menian'n-mɔ ke yí ti anun ti kpa ese ɔ kulo bé'n, ⁵ ɔ'a le yé ti ngɔan. Nán ke sese nyɔlie mɔ y'a yɔ ati y'ɔ man ɔ'a le yé ti ngɔan ɔ, nan anwunnvoe yê ɔ'a nwun yé ɔ. Ɔ naandi Wawe Nwanzan-nwanzan nɔn asɔ ɔ'a tu yé nwɔn efián ɔ'a man b'a wɔ yé fɔfɔle. ⁶ Afi, Zozi Kilisi m'ɔ ti yé Ngɔandefɔbe'n dunman nɔn, Nyanmian a fa Wawe Nwanzan-nwanzan'n ɔ'a man yé dede ɔ'a bɔ sɔ. ⁷ Nyanmian a nwun yé nwɔn anwunnvoe ɔ'a man y'a kaci seseɔfɔbe wɔ yí nyunnun, nán y'a hɔala y'a nyan nyanmiansɔ ngɔan'n m'ɔ le man ayuelie'n m'ɔ ti yé anyɔndasɔbe like'n. ⁸ Ejɔle'n mɔ m'an han'n ti ananhɔle. Yí ti, mɔn kulo ke e jinlan ejɔle sɔ nɔn asɔ cɔnnjɔn kpa, nán bé mɔ b'a le Nyanmian b'a li nɔn a ti bé nyɔn b'a yɔ nyɔlie kpa ngɔnmɔn. Ninng'e sɔ'n-mɔ ti nganlanman ese be ti kpa be man bé kwalaaatin.

⁹ Nan kɔasia akpɔlɔwa esúe'n, n'ε su bie. Wɔ nannan-mɔ dunman nɔn anwɔn akpɔlɔwa esúe'n, n'ε su bie. Zufɔ'n-mɔ mala nɔn anwɔn akpɔlɔwa esúe'n ɔ nɔn sɔ butule elie'n, n'ε wula wɔ nwɔn nɔn. Ɔ sanlɔn ke nvasɔbe nɔn man sɔ, ɔ ti mgban. ¹⁰ Sɔanlan m'ɔ man mgbacɔmgbacɔ ba'n, di mɔa kannzɔ yí kɔn. Se ɔ'a nyaci man yí nyɔlie nɔn an, ese kannzɔ yí kɔn biekun. Se ɔ'a nyaci man yí nyɔlie sɔ nɔn an, yí yí asɔnɔn nɔn anun. ¹¹ Afi, ε sɔ ke sɔanlan m'ɔ ti sɔa'n, ɔ fí ananhɔle atɔn nɔn asɔ ɔ'a jasɔ, ɔ yɔ ete, ese ɔ le bu yí muonun yí nwɔn fɔɔ.

Ngalie

¹² Mɔn 'ba sɔan Alitemasɔ anaan Tisiki wɔ nwɔn elɔ. Se ε nwun yí a, anɔn kan wɔ nwɔn tɔ mɔn Ninkopolisi kulo nɔn asɔ. Ɔ sanlɔn ke elɔ yê afɔbe nɔn anɔan'n 'yia a, mɔn kulo ke mɔn kɔ ɔ. ¹³ Gua Zenasɔ m'ɔ ti avoka'n ɔ nɔn Apolɔsɔ atɔn kanlanman. Like mɔ b'a mian yí nwɔn wɔ bé atɔn etue nɔn anun'n, fa man bé, n'ε man be mian like fíi nwɔn. ¹⁴ Ɔ se ke yé menian die'n-mɔ kɔsɔ sɔsuan nyɔlie kpa'n-mɔ ngɔnmɔn eyɔle, nán b'a buka bé mɔ be wɔ emian nɔn anun cɔnnjɔn'n. Nán man be bubu bé sa be tanlan sɔ.

¹⁵ Bé kwalaa mɔ be nɔn mɔn wɔ ewa'n, bé nwan be 'bisa wɔ ahɔn. Bé mɔ be nɔn wɔ ti elɔ, mɔ be le dedi be kulo yé'n, ye 'bisa bé ahɔn.

Nyanmian nwún emɔ kwalaaatin anwɔn anwunnvoe.

PƆLU KALATA'N M'Ɔ HELELI NWANLIN FILEMUN'N

M'Ɔ wƆ nun'n

MƆ PƆlv 'kele kalata ehi Ɔ nwan Filemun'n, anin Ɔ la fiadi. Ɔ 'ba yƆ sƆ'n, anin Filemun wƆ kulo'n mƆ be fele yí Kolɔsv nun asv, Ɔ kƆ ebele asɔnin'n bie. Yí awulo ebele bɔbɔ yê be yƆ asɔnin nun Ɔ. Afi, PƆlv y'Ɔ man Filemun leli Kilisi lili Ɔ.

Anin Filemun le yí kanga kɔn. Kanga sƆ'n li Onezimɔn. Onezimɔn, yí bɔ y'Ɔ le ke bukafɔe, mƆ yí nwɔn cian. Kanga sƆ'n nwanndili Filemun Ɔ hɔli tɔli PƆlv fiadi sua nun anin elɔ. PƆlv anwɔn ebele, Onezimɔn kƆ le Zozi Kilisi kƆ li. Ɔ kƆ buka PƆlv kpa. Nan kemɔ PƆlv amanngɔn y'Ɔ le Filemun m'Ɔ de yí di'n, anin Ɔ ti kpa ke Ɔ man Onezimɔn sa kƆ Filemun anwɔn elɔ. Afi, mala'n m'Ɔ wƆ nun'n y'Ɔ le ke kanga biala m'Ɔ kƆ nwanndi yí mɔn'n nán be ci yí a, be pinnin yí sele kpa. Ehka ati, PƆlv kƆ hele kalata Ɔ kƆ nwan Filemun. Kalata nun anin, Ɔ le di Onezimɔn ati mgbata ke Ɔ sƆ yí nun kanlanman. Nán man Ɔ bu Onezimɔn ke kanga, nan Ɔ bú yí ke yí nianman Kilisi dunman nun.

Ahɔn ebisa

¹ Filemun,

Mín PƆlv mƆ Kilisi Zozi dunman nun b'a tɔ mɔn fiadi'n, mɔn nun anianman Timote, ye le kele kalata ehi ye nwan wƆ. E ti ye ehulo anianman kpa wƆ ye junman nun anin. ² Ye 'bisa wƆ ahɔn, e nun ye nianman bala Apia, Ɔ nun Aasipɔ m'Ɔ buka ye wawe nun kɔan nun anin'n, Ɔ nun asɔnin mma'n-mƆ kwalaa mƆ be yia wƆ awulo ebele'n.

³ Ye Si Nyanmian Kpili Ɔ nun ye Mɔn Zozi Kilisi, be nwún emɔ anwɔn anwunnvoe, ese be cíci emɔ alba.

Dedi nɔn ehulo mƆ Filemun le yí'n

⁴ Cian daa se mɔn 'sele a, mɔn ti kaci wƆ, mɔn da Nyanmian asi wƆ wƆ dunman nun. ⁵ Ɔ sanlin ke ehulo mƆ e kulo Nyanmian anwɔntie mma'n-mƆ kwalaaatin'n, Ɔ nun dedi mƆ e le yí wƆ ye Mɔn Zozi nun'n, mɔn ti ke menian'n-mƆ kan yí nwɔn ejɔle kpa. ⁶ Mɔn sele Nyanmian ke wƆ dedi'n m'Ɔ nun ye die'n ti kɔn'n dunman nun, Ɔ mán e bƆ mɔndinlin e lí junman kpa e hƆ wƆ nyunnun, nán a nwun ninngɛ mgbakpa'n mƆ ye le yí wƆ Kilisi anin'n kpa bƆkɔɔ. ⁷ Ehi ati, m'an li fe kpa, ese mɔn lva a cíci Ɔ sanlin ke ehulo mƆ e kulo Nyanmian anwɔntie mma'n-mƆ nun a man bé ahɔnlin a tɔ bé kunnun.

Onezimɔn ati mgbata elie'n

⁸ Ɔ ti ananhɔle ke Kilisi dunman nun, n ne atin mɔn kele wƆ like m'Ɔ se ke e yƆ Ɔ, ⁹ nan kɔsv ehulo'n dunman nun, mɔn bɔtɔ wƆ mɔn sele wƆ like kɔn. Mín, PƆlv, mƆ n di sɔanlan kpain, mƆ ene b'a hyi mɔn b'a tɔ fiadi wƆ Kilisi Zozi dunman nun'n, ¹⁰ mɔn di mɔn wa Onezimɔn ati mgbata. Mín mƆ b'a bɔ mɔn kpaun'n, Ɔ ti mɔn wa. Afi, mɔn sa nun ewa ye Ɔ'a le Kilisi Ɔ'a li Ɔ. ¹¹ Daba, anin Ɔ ti sɔanlan m'Ɔ ngɔala man like fíi yƆ man wƆ Ɔ. Nan sian die, Ɔ kwalaa wƆ nun mɔn buka kpa.

¹² Yí ti, mɔn man Ɔ sa ba wƆ nwɔn elɔ, yí m'Ɔ ti ke mɔn nwɔnnaan'n sin'n. ¹³ Kemɔ Ejɔlekpa'n dunman nun b'a bɔ mɔn kpaun'n, mɔn kulo ke ahan Ɔ di wƆ ja nun ewa Ɔ nian mɔn. ¹⁴ Nan kɔsv mɔn ngulo man ke mɔn bu wƆ nzin mɔn yƆ like fíi, nán wƆ ye eyɔle nun a nyɔ man ke ememian like. Nan se Ɔ yƆ wƆ kunnun sv a, kanlanman nun ahɔ. ¹⁵ E 'su yí akpɔlvwa a, Ɔ yacili wƆ Ɔ hyɔnlin yí nzin kaan, yí die, anin Ɔ nun wƆ tanlan dahuu. ¹⁶ Mɔn man Ɔ sa ba wƆ nwɔn elɔ biekun. Kɔsv sian die, n'e bu yí ke kanga kɔn, nan bu yí ke Ɔ ti kpa tala kanga, bu yí ke wƆ ehulo anianman kpa. Mín die, Ɔ'a kaci mɔn nianman mƆ yí nwɔn

cian mìn selee kpa. Yí nwun 'ba hian wó selee kpa, afi ɔ ti wó kanga, ese ɔ ti wó nianman wó yé Mìn nun.

¹⁷ Yí ti, se e bu mìn ke wó manngun y'ɔ le mìn an, anin sɔ yí nun kpa ke mìn yê e le sɔ mìn nun ɔ. ¹⁸ Se ɔ'a yɔ wó ete bie a, se kusu ɔ tua wó kale a, fa yí kwalaa gua mìn su. ¹⁹ Mìn muonun, n ne mìn sa mun kelee wó ke: Mìn Pɔlv, mìn 'tua kale sɔ'n mìn man wó. Mìn yê m man e nyanlɔn nguan ɔ, nan kusu mìn ngulo man ke mìn kaci wó ke wó kusu e tua mìn kale, e tua mìn nguan. ²⁰ ɔ ti sɔ, anianman, yé Mìn dunman nun, mun butu wó, sɔ yí nun man mìn maan mìn ahonlɔn tó mìn kunnun wó Kilisi ehulo nun anwun. ²¹ Mìn de mìn di ke ehi mɔ mun kelee mìn nwan wó'n, kemɔ e bu mìn sɔanlan'n, like'n mɔ mun selee wó ke e yó'n, e 'yɔ bɔbɔ maan ɔ tala su.

Ngalie

²² Wó sa kan mìn ngalie nun an, sesie dabele kun man mìn. Afi, mìn de mìn di ke Nyanmian Kpili 'ba tie emɔ mmɔtɔe'n-mɔ maan be yi mìn mìn 'ba nian emɔ abusɔ.

²³ Epafalasi mɔ Kilisi Zozi dunman nun b'a tɔ yí non mìn fiadi'n, yí nwan ɔ 'yɔ wó like, ²⁴ ɔ non Maaki, ɔ non Alisitaki, ɔ non Demasi, ɔ non Luku, mɔ be non mìn di junman'n.

²⁵ Yé Mìn Zozi Kilisi nwún emɔ anwun anwunnvoe.

KALATA'N MO BE HELELI NWANLIN EBELE'N-MO'N

M'ò wò nun'n

Svanlan'n m'ò heleli kalata ehin, ò'a ngele man yí dunman ò'a ngua man nun. Nan kòsò, ò ti svanlan m'ò kan *Geleki anie'n kpa, ò si Nyanmian Ehele Ejòle'n kpa, ese ò si Zufu'n-mò amanmuo'n kòsò kpa. Ke be le kpín be kele'n, kalata sò'n wò Pòlò dié'n-mò anun. E 'su yí akpòlòwa a, Apòlòsò m'ò non Pòlò be lili yé Mìn junman'n y'ò heleli kalata sò nun ò (Junman 18.24-28, 1 Kolinti 3.5-9, 4.1-2).

Ò heleli kalata sò'n ò butòli Ebele menian-mò mò b'a fa bé nwòn b'a man Zozi mò be le kele bé ahulòwa'n ke be tíla bé dedi nín anun. Ò le kele bé ke nvasòe nnòn man sò mman man bé ke be yáci bé dedi'n be tó be sá be lí Zufu'n-mò mala nín asò. Ò sanlín ke bé ti ele nín anwòn ejòle mò Zozi Kilisi walí hanlín nín ala y'ò ti ananhòle ò.

B'a hye kalata nín anun nnyuan. Alimòwa dié'n (yí ti 1.4-10.18) man ye nwun yí ke Zozi ti kpili kpa tala nyanmiansò mmòfòe'n-mò. Ò ti kpili kpa tala *Moyizí non nyíhye daba'n tseyífòe mgbain'n-mò. Zozi ti yé tseyífòe kpain wò Nyanmian anyunnun. Ò ti ke Melekisedeki mò anin ò ti belemgbín ese ò ti tseyífòe Abalahamùn mele sò'n. Zozi muonun falí yí nwòn yí tse ò falí yé ete'n-mò sòali. Yé ete sò'n-mò, nyíhye daba nín anun tse'n mò be yí'n ngòala man bé cici.

M'ò tian yí nnyuan'n (10.19-13.17), ò le wowula Ebele'n-mò anwònsèle ke be bó mòndínlín bé dedi nín anun ke daba mma'n mò be lili kunnunmun'n yòli yí'n. Nyila non ahín ebisa y'ò fa gua yí kalata nín abò ò.

Zozi Kilisi, m'ò ti Nyanmian Awa'n,

é 'nwun ke ò kpín ti yí'n

¹ Daba nín anun, Nyanmian nanndíli yí mgbòmanfòe'n-mò asò ò hanlín ejòle ò heleli yé nan-mò. Ejòle sò'n, ò yò dede a, anin Nyanmian a sin atín ngacile dòvòn asò ò'a han. ² Nan tèmòn'n mò ye wò nun m'ò ti mele kasian'n, Nyanmian nanndí yí Wa nín asò yé ò'a han ejòle ò'a hele yé ò. Baa sò'n, Nyanmian nanndí yí sò y'ò sesieli mân nín ò. Yí deín yé ò'a yí yí ò'a fa ninnge kòalaa ò'a wula yí sa nún ò. ³ Yí y'ò man ye nwun Nyanmian Kpili anunminnyanmòn nín eta m'ò ta nún ò. Ke Nyanmian Kpili'n kpín ti yí nín ala kpe y'ò le yí. Yí Nòan Ejòle'n m'ò ti tunmin'n le ninnge'n kòalaa anun. M'ò yuelí menian'n-mò ete ecicie nín anwòn junman'n di'n, ò fòli hòli nyanmiansò. Ò hòli tanlanlín anunminnyanmòn belemgbín bia nín asò Tunminfòe Nyanmian Kpili asa fama sò.

Zozi Kilisi ti kpili tala nyanmiansò mmòfòe'n-mò

⁴ Nyanmian Awa'n ti kpili tala nyanmiansò mmòfòe'n-mò. Ò man dunman'n mò Nyanmian tònlin yí'n ti kpili tala nyanmiansò mmòfòe'n-mò dié'n. ⁵ Nyanmiansò bòfòe benin yé cian kòn Nyanmian a han a hele yí ke:

E ti mín Wa,

ene m'ò kò'n, wó Si y'ò le mín'n?

Cian bie lé, ò selí man yí mmòfòe'n-mò anun bie ke:

Mín 'ba kaci wó Si,

nán wó kòsò é 'kaci mín Wa.

⁶ Nan cian mò Nyanmian 'man yí Bamuan Baa'n ba mân nín anun'n, ò hanlín ke:

Nyanmiansò mmòfòe'n-mò kòalaa, be kútò yí.

⁷ E 'nwun nyanmiansò mmòfòe'n-mò anwòn ejòle'n mò b'a hele wò Ehele Ejòle nín anun'n:

Nyanmian man yí mmòfòe'n-mò

kaci ke anwònman,

εσε ο man yi ngva'n-mo kaci ke sin tofeleman.

⁸ Nan m'ο tu de Baa'n, b'a hele wo Ehele Ejole nin anun ke:
Nyanmian Kpili, wo die e ti belemgbin cian daa.

ε bu man'n sese sv.

⁹ ε kulo ananhole'n,
nan ete'n die, ε kpο yi svnman.

Nyanmian, wo Nyanmian nin a yi wo,

ο'a man ε di fe,

ο'a fa anatili ο'a gua wo ti sv

m'ο keke ke ε tala wo mangvon'n-mo kwalaa ο.

¹⁰ B'a hele yi biekun ke:

Min Min, wo dein ye avbo nin anun

ε bo li man nin ο.

εσε anwunno'n ti wo sa ati like.

¹¹ Ninngε so'n-mo temvon 'ba sin

nan wo die, wo temvon'n nzin man le.

Anwunno non asi 'ba yo ke etanlan daba.

¹² ε 'bubu be ke taladie.

εσε ε 'kaci be ke be kaci taladie'n.

Nan wo die, ke ε ti yi'n ye ε ti ο.

Wo mele'n le man ayuelie.

¹³ Cian bie le, Nyanmian hanlin heleli man yi mmofve'n-mo anun kon ke:

Tanlan min sa fama sv

nan min 'ba fa wo mgbofve'n-mo

min gua wo ja av

ke bia'n mo belemgbin sesie yi ja sv'n.

¹⁴ Nan nyanmiansv mmofve'n-mo, be ti be die se? Be kwalaa, be ti wawe. Be sv Nyanmian. O svan be maan be buka be mo b'a nyan be ti mo Nyanmian 'fa yi ngvan'n man be'n.

2

Be man ye ti tanlan

nyanmiansv ngvan nin anwon ejole nin asv kpa

¹ Ehika ati, ananhole ejole'n mo y'a ti'n, be man ye ti tanlan sv kpa ye nanndi sv nan y'a mminlin man. ² O sanlin ke Nyanmian nanndili nyanmiansv mmofve'n-mo asv ye ο fali mala'n manlin *Moyizi ο. Be mo be yoli anzusele ejole so nin anwon'n, be nyanlin yi nwon ahatua m'ο se fata'n. ³ Ehi a, anun ye 'yo se nan y'a nyan ye ti, mo y'a mmu man nyanmiansv ngvan'n like'n? Afi ye Min Zozi muonun a li moa a han ejole so'n ye be mo be tui'n kusu a hele ke ο ti ananhole sakpa. ⁴ Kemο ejole so'n ti ananhole sakpa'n, be mo be lili ye Min Zozi anwon adanzie'n, Nyanmian nanndili be sv ο yoli nzole non asinbenwon ninngε ngacile doon. εσε ο nanndi yi Wawe Nwanzan-nwanzan nin asv, ο manlin be tunmin maan be lili junman ngacile ngacile m'ο kulo'n.

Zozi a kaci kulo svanlan

maan menian'n-mo nyan nyanmiansv ngvan'n

⁵ Ehi, man fofole'n mo ye le kan yi nwon ejole'n, nan nyanmiansv mmofve'n-mo ye Nyanmian a yi be ke be li sv kpain ο. ⁶ Kusu Ehele Ejole nin anun lika kon, b'a hele yi ke:

Nyanmian Kpili, kulo svanlan ti yi die se

mo wo ti 'kaci yi ο?

Kulo svanlan dasannin ti nzu

mo ε 'nian yi ο?

⁷ A han yi asi mele kaan sva

a man nyanmiansu mmɔfɔe'n-mɔ a tala yí.

A man ɔ'a nyan anunminnyanmɔn

ɔ non asasue ke belemgbin.

⁸ *A man yí tunmin like biala asu.*

Se be kan ke Nyanmian a man yí tunmin like biala asu a, anun ɔ kele ke like fíi nnɔn ebele mɔ sɔanlan le man su tunmin ɔ. Nan kusɔ kikaala die, ye nnwun man ke sɔanlan le tunmin like biala asu. ⁹ Nan ye nwun yí ke Zozi mɔ Nyanmian a han yí asi mele kaan sɔa a man nyanmiansu mmɔfɔe'n-mɔ a tala yí'n, Nyanmian adawɔlɔman, ɔ'a wu ɔ'a man menian'n-mɔ kwalaaatin. Ewue'n m'ɔ wuli nin ati, ye nwun yí sian die ke ɔ'a nyan anunminnyanmɔn ɔ non asasue ke belemgbin.

¹⁰ Afi Nyanmian y'ɔ bɔli like biala ɔ. Eɛe yí y'ɔ man like biala jin yí ja nun ɔ. Ɔ huloli ke Zozi fé dede ɔ gúa yí bu bɔkɔɔ maan menian dɔun nyán bé ti be wólɔ yí anunminnyanmɔn nin anun. Ɔ sanlin ke Zozi y'ɔ man menian'n-mɔ nyan ngɔan ɔ. ¹¹ Zozi m'ɔ ti menian'n-mɔ anwɔn fi bé eɛe nin anun'n, ɔ non bé mɔ ɔ'a man bé nwɔn a ti'n, bé kwalaa bé Si'n ti kɔn. Ehika ati, se Zozi fele bé yí nianman-mɔ a, nyian ngun man yí. ¹² Afi ɔ'a han yí ke:

Nyanmian, min 'kan wɔ nwɔn ejɔle'n

min kele mín nianman'n-mɔ.

Min 'tv ejue min yi wɔ ayɛ bagua nin anun.

¹³ Eɛe ɔ'a han yí biekun ke:

Min 'fa mín lɔa'n min wula Nyanmian Kpili anun.

Eɛe yí nwan:

Mma'n-mɔ mɔ Nyanmian falɔ bé manlin mín'n,

ɛ 'nwun bé non mín.

¹⁴ Kemɔ mma sɔ'n-mɔ ti kulo menian mɔ moja wɔ bé nwɔnnaan nin anun'n, Zozi kusɔ kacili yí nwɔn kulo sɔanlan ke bé. Ɔ yɔli yí sɔ nán ɔ'a nyan atin, ɔ fi ewue'n m'ɔ wuli'n, ɔ'a seɛɔ Abɔnsanmɔn tunmin'n m'ɔ le yí ewue nin asu'n. ¹⁵ Abɔnsanmɔn tunmin sɔ'n, Zozi a seɛɔ yí maan bé mɔ bé asitanlan nin anun be sulo ewue'n, mɔ b'a kaci ke nganga'n, be nyan bé ti.

¹⁶ Afi ɔ ti ananhɔle, nán nyanmiansu mmɔfɔe'n-mɔ y'ɔ buka bé ɔ. Nan Abalahamɔn asasu'n-mɔ y'ɔ buka bé ɔ. ¹⁷ Ehika ati, like kwalaa anun, ɔ'a kaci yí nwɔn ke yí nianman'n-mɔ. Ɔ'a yɔ yí sɔ ɔ'a kaci bé teeyifɔe kpain. Ɔ kan ananhɔle eɛe ɔ fa ati anun kpa ɔ di yí junman'n Nyanmian anyunnun maan menian'n-mɔ kwalaa nyan eɛe face. ¹⁸ Kemɔ Zozi muonun nwunlin yale mele mɔ Abɔnsanmɔn sɔli yí nianlin'n, sian die, bé kwalaa mɔ be wɔ asitanlan sɔ nin anun'n, ɔ kwalaa ti bé nyanman nun.

3

Zozi ti kpili tala Moyizi

¹ Ehika ati, anianman anwɔntɛe mma, emɔ mɔ Nyanmian a fele emɔ ɔ'a man emɔ a kaci yí menian'n, emɔ fá bé nyin be tó Zozi. Ɔ sanlin ke dedi'n mɔ ye le kan yí ejɔle ye kele eyuadi'n, Zozi yê Nyanmian a yi yí ke ɔ káci su teeyifɔe kpain ɔ. ² Teeyifɔe junman sɔ'n mɔ Nyanmian heleli Zozi ke ɔ lí'n, Zozi lili yí ananhɔle nun ke *Moyizi kusɔ lili yí wɔ Nyanmian menian'n-mɔ kwalaa afian'n. ³ Ke sɔanlan m'ɔ kɔ si sua nyan anunminnyanmɔn tala sua'n muonun'n, Zozi kusɔ a nyan anunminnyanmɔn a tala Moyizi. ⁴ Sua biala, sɔanlan y'ɔ si ɔ. Nan kusɔ sɔanlan'n m'ɔ bɔli like biala'n y'ɔ le Nyanmian.

⁵ Moyizi a, junman'n mɔ Nyanmian heleli yí ke ɔ lí'n, ɔ lili yí ananhɔle nun wɔ Nyanmian menian'n-mɔ kwalaa afian. Ejɔle mɔ Nyanmian kulo ke ɔ kan'n, ɔ fa wula Moyizi anɔan maan ɔ kan. ⁶ Nan Kilisi a, anun ɔ ti ke baa mɔ b'a sie yí awulo kpain ɔ. Nan se ye tila yé dedi nin anun kpa ɔ non anyindasue'n m'ɔ man ye di ndutue'n dede ɔ kɔ ju yí ayuelɛ a, anun yí awulo y'ɔ le yé.

⁷ Afi Nyanmian Wawe Nwanzan-nwanzan nin a han ke:

Se ene emo ti Nyanmian anin nin an,
⁸ nán be totua bé nzv'n ke daba emo anan-mo yoli
 mele mo be jasoli yi kamin anun'n.

Nán be yo ke cian mo emo anan-mo soli yi
 be nianlin wo ewâ nin anun elo'n.

⁹ Nyanmian nwan: Elo, emo anan-mo jiji min
 be soli min be nianlin
 sunzun mo be nwunlin yi kwalaa
 mo n yoli manlin be afve abulanan nin anun'n.

¹⁰ O man m'an fa bé nwon sikpe

m'an wula min kunnun

nán m'an han ke:

Be ti menian mo bé ahvnlín bo nvo,
 be nnanndi man min atin nin asv.

¹¹ Bé nwon eya'n m'o kun min nin ati,

m'an han ndâ ke:

Enwonmian ele mân'n

mo m'an sesie m'an man bé'n,

cian bie lé, be ngo ho man nun elo.

¹² Ehika ati, anianman-mo, emo sie bé nwon ye. Se emo sie bé nwon ye a, emo anun bie
 fií ngo nyan man ahvnlín ete. Bie fií ngo yaci man yi dedi'n ngo to man nán o'a kaci yi nzin
 o'a si Tiasifve Nyanmian. ¹³ Nan m'o wo nun'n, emo wówula bé nwon anwonsele alhian
 biala. Afi, ye ti ye b'a hele wo Ehele Ejole nin anun ke: *Ene nin o*. B'a hele yi so nán emo anun
 bie ati a ngaci man o'a ndo man ete nin anun. ¹⁴ Afi ye non Kilisi a yo kon. Nan koso o di
 ke ye tila dedi'n mo ye nyanlin yi ngelemo nun nin anun kpa kpolo dede o ko ju yi ayuelie.

¹⁵ E 'nwun ejole mo b'a hele wo Ehele Ejole nin anun'n:

Se ene emo ti Nyanmian anin nin an,

nán be totua bé nzv'n ke daba emo anan-mo yoli

mele mo be jasoli yi kamin anun'n.

¹⁶ Nwan menian die-mo ye be tili Nyanmian anin'n koso be jasoli yi kamin anun'n?
 Menian so'n-mo yo le bé kwalaa mo Moyizi non bé fi Ezipiti mân nin anun fiteli'n. ¹⁷ Nwan-
 mo ye Nyanmian sikpe'n hyili bé afve abulanan'n mo be lili wo ewâ nin anun elo'n?
 Nyanmian sikpe'n hyili bé mo be huloli ete nin eyole'n. Bé ye be wuli ewâ nin anun elo
 nin o. ¹⁸ Ye nwan-mo anwon ye Nyanmian hanlin ndâ ke be ngo man yi enwonmian ele
 mân nin anun elo bie'n? Nyanmian hanlin ndâ'n guali bé mo be jasoli yi kamin anun nin
 anwon. ¹⁹ Ye nwun yi yuein ke b'a ngala man enwonmian ele mân nin anun ko. O sanlin
 ke b'a nne man Nyanmian b'a nni man.

4

Nyanmian enwonmian ele mân'n.

¹ Nan ye die, Nyanmian a bo ye anohuba ke ye kwalaa ke ye ko yi enwonmian ele mân nin
 anun bie. Ehika ati, ye sie ye nwon ye nán swanlan fií a nga man asi emo afian elo. ² O sanlin
 ke ya ti Ejolekpa'n ke bé koso be tili yi daba ewâ nin anun elo'n. Nan koso b'a mmu man
 Ejolekpa so'n like. Afi, mele mo be tili'n, b'a nne b'a nni man. ³ Nan ye mo ye de ye di'n,
 enwonmian ele mân so'n mo Nyanmian le kan yi ejole'n, ye 'ko nun bie. Afi Nyanmian le
 kele ke:

Bé nwon eya'n m'o kun min nin ati,

m'an han ndâ ke:

Enwonmian ele mân'n

mo m'an sesie m'an man bé'n,

cian bie lé, be ngo ho man nun elo.

Mo Nyanmian 'kan ejole so'n, anun o'a li mua o'a bo man'n dada o'a yue yi junman'n di. ⁴ Ebele Ejole nin anun lika kon, b'a hele elesu nin anwon ejole ke: *Nyanmian fali cian nsian o lili yi junman'n kvalaatin nan yi elesu nin asu, o leli yi enwonnian.*

⁵ Ejole so'n mo be hanlin yi daba'n, be le kan yi ewa biekun ke: *Enwonnian ele man'n mo m'an sesie m'an man be'n, cian bie le be ngo ha man nun elo.* ⁶ Alimwa mma'n-mo mo be tili Ejolekpa'n mo b'a nne b'a nni man'n, b'a ngo man Nyanmian enwonnian ele man nin anun bie. Nan kusv atin wo nun man mmie-mo ke be wolv Nyanmian enwonnian ele man nin anun. ⁷ Ehika ati, Nyanmian a sie cian fofole kon biekun mo be fele yi "ene". Ene so'n mo b'a hele yi ebele'n, afue doon kpa sinlin, Nyanmian nanndili belemgbin *Davidi asu o hanlin ke:

*Se ene emo ti Nyanmian anin nin an,
nan be totua be nzv'n.*

⁸ Se o ti ke Zozi m'o lili Moyizi aja nun'n hwalu bagua'n non enwonnian ele man nin anun ko a, ahan Nyanmian a ngan man cian fofole kon anwon ejole ehi anzin. ⁹ Ehi, ye nwun yi ke enwonnian ele cian kon te wo ebele man Nyanmian menian'n-mo. ¹⁰ Afi swanlan m'o wo Nyanmian enwonnian ele man nin anun'n, anun o le de yi enwonnian yi junman elie nin anun ke Nyanmian leli yi enwonnian'n.

¹¹ Ehika ati, ye bo mandulin ye wolv enwonnian ele man so nin anun. Nan be man ye nunhan bie yo anzusele o ka yi ete nin anun ke ye nan-mo yoli yi ewa nin anun elo'n. ¹² O sanlin ke Nyanmian Anwan Ejole'n wo ebele dahuu, ejole m'o ko han'n, o kpin su. O yo na tala dadie ngacile biala mo b'a si yi nyunnun non yi nzin o. Ke dadie'n wo swanlan an, o bo fite'n, Nyanmian Anwan Ejole'n kusv nwun ejole m'o wo swanlan ati anun o non m'o ko jonlin'n o bua yi ndee. ¹³ Ninng'e'n mo Nyanmian bolin'n, fiu non man ebele m'o fon yi nyin o. Yi nyunnun, yi kwalaa wo jawe nun. Yi ja asu ye ye 'bu ye junman'n mgbonndan o.

¹⁴ Ehika ati, dedi'n mo ye le yi mo ye le bo ye kele man'n, ye tila nun kpolo. Afi ye le teeyifue kpain kon mo o'a ho dede o'a ju Nyanmian muonun anyunnun. Teeyifue kpain so'n y'o le Zozi m'o ti Nyanmian Awa'n. ¹⁵ Ye teeyifue kpain'n kwalaa ye nyanman nun ti wo emian ngacile kwalaa anun. Nan kem'o Abonsanmon soli Zozi nianlin yi kwalaa anun mo yi sa a ngan man yin, o man sanian nin anun, Zozi kwalaa ti ye nyanman nun.

¹⁶ Ehika ati, nan man ye sulo, nan ye hyolin ye kpunge Anwunnvoe Enwunfue Nyanmian'n m'o ti belemgbin bia nin asu'n. O nwun ye nwun anwunnvoe o fa ye ete'n-mo ce ye. Ese mele mo emian'n ko to yen, o 'ti ye nyanman nun.

5

Zozi y'o ti teeyifue kpain nin o.

¹ Nyanmian teeyifue kpain biala mo be ko nian menian'n-mo anun be ko yi yin, o di asafian. Ete nin anwon tee eyie'n non acedie'n, yi ye o fa man Nyanmian o. ² Kem'o teeyifue so'n muonun ti kulo swanlan'n, o kwalaa ke o nwun be mo be nzi man Nyanmian mala'n non be mo b'a fon'n-mo anwon anwunnvoe. O sanlin ke, yi muonun o kwalaa ke o fon. ³ Ehika ati, o di ke o yi yi muonun yi ti tee ke o yi bagua nin ati tee'n.

⁴ Se Nyanmian muonun a nvele man swanlan kon ke o feleli Moyizi anianman Aalon o sieli yi teeyifue kpain nin an, swanlan fiu ngwala njasu man o nzie man yi nwun teeyifue kpain. ⁵ Kilisi muonun a njasu man o'a nzie man yi nwun teeyifue kpain. Nan Nyanmian muonun a han a hele yi ke:

*Ene m'o ko'n, e ti min Wa,
min kusv n di wo Si.*

⁶ Ese o'a han yi lika fofole biekun ke:

*E ti teeyifue titi
ke Melakisedeki ti yin.*

⁷ Mò anin Zozi wò asie nun asu ewa'n, ò yòli asònin ò tianlìn seke kpa ò sunlin fèlèlì Nyanmian m'ò kòalà yí de fi ewue nun'n. Kémò Zozi manlìn Nyanmian anyinnzò nun ati, Nyanmian kòsò tielì yí. ⁸ Zozi tí Nyanmian Awa, kòsò yí amanninhunlun nun anun, ò manlìn Nyanmian anyinnzò. ⁹ Mò Nyanmian man Zozi fòlì hólì nyanmiansò yuelì'n, Zozi a kaci b'é kòalàa mò b'e man yí anyinnzò'n, b'é nyanmiansò ngòan baka. ¹⁰ Èhika ati, Nyanmian a sie yí t'eyifòe kpain k'e ò sielì Melekisedeki'n.

Èkannzòe

¹¹ Y'e l'e ejòl'e d'òun y'e kan y'e keke emò ehì anwòn, nan kòsò, yí b'u etue yò s'i. Ò sanlìn k'e emò ndì man ejòl'e b'u nd'e. ¹² Emò mò ahan emò lili y'ò di k'e emò kekele menian'n-mò Nyanmian anwòn ejòl'e'n, emò kulo k'e b'e kekele emò Nyanmian anwòn ejòl'e fòtìlì'n-mò biekun. Alie mò emò 'kpònd'e b'e di'n, ehì nòfanlan yê emò t'e nòn ò. ¹³ Svanlan biala m'ò t'e nòn nòfanlan'n, anin ò tí batòman. Ò nzì man amanmuo s'es'e'n mò Nyanmian l'e kpònd'e'n. ¹⁴ Nan b'é mò b'a tin'n, b'é yê b'e di alie ketee nun ò, afì b'é di'e b'é tí a tin. B'e s'i like m'ò tí kpa nun angònmìn. B'e s'i m'ò tí man kpa'n kòsò angònmìn.

6

¹ Èhika ati, y'e yáci ejòl'e asì asì'n m'ò t'ò de Kilisi'n nán y'e wòlò mgbili mgbili'n-mò anun. Y'e yáci ejòl'e'n m'ò t'ò de nyòl'e ete nun eyacie'n, Nyanmian anwòn dedi'n, ² esònian ngacile nun anwòn ejòl'e'n, b'é sa'n mò b'e fa b'e fua menian'n-mò asu m'ò keke k'e Nyanmian a fa yí nyila nun a man'n, ewuetinng'e'n nòn menian'n-mò fòò ebue'n mò Nyanmian 'ba bu b'é'n. Ninng'e sò'n-mò, y'e ngan man b'é nwòn ejòl'e kón. ³ Nan y'e hó yé nyunnun. S'e Nyanmian man atin an, mò y'e 'ba yò nun anin.

⁴ Èhì, b'é mò b'e nanndì Nyanmian jawe nun anun'n, Nyanmian a yeyila b'é ò'a man b'a nyan yí Waw'e Nwanzan-nwanzan'n. ⁵ B'a nwun yí k'e yí Nvan Ejòl'e'n tí like kpa. B'a nwun mân fòfòl'e'n m'ò l'e sesie nun anun tunmin'n. ⁶ Nan s'e b'e kaci b'é nzin b'e si Nyanmian, nán yí Nvan Ejòl'e'n nvalì man b'é nwòn fíí kón an, b'e ngòalà man like fíí kón yò maan b'e sa b'é nzin yí nwòn elò. Ò sanlìn k'e menian sò'n-mò bòbò Kilisi kòlòwa nun asu biekun e s'e b'e gua yí nyunnun asì menian nun.

⁷ T'emùn mò esue t'ò asie kòn asu titi mò alie fite s'u man b'é mò b'a lua'n, asie sò'n, anin Nyanmian a yeyila yí. ⁸ Nan s'e eminlan mmowe nòn ndile ete fifi s'u a, anin ò'a yò mgban ò'a ju yí sasan ebò. Yí agualie nun, b'e t'ò nun sìn.

⁹ Anianman-mò, s'e bòbò y'e l'e kan sò a, y'e de emò y'e di kpa. Y'e s'i k'e emò nanndì atin kpa'n m'ò fite nyanmiansò ngòan nun asu. ¹⁰ Afì Nyanmian di'e, ò mmu man kpòfònd'e. Junman'n mò emò l'e di'n, y'e'n mò emò a yò m'ò keke k'e emò kulo Nyanmian, mò e s'e emò t'e yò t'e man Zozi menian'n-mò mò b'e tí emò anianman'n, Nyanmian alva nvi man. ¹¹ Nan y'e kulo k'e emò nunhan kòn biala b'ò m'òndìnlìn, ò héle k'e ò kulo Nyanmian dede ò kò ju yí ayuelie, nán emò asa a han mò emò l'e kpònd'e yí Nyanmian asa nun'n kpa b'òkòò. ¹² Yí tí, nán man emò kaci efòanfòe. Nan emò sìn dedi mma'n-mò atin di'e nun asu. Ò sanlìn k'e b'e si abòtal'e dede b'é sa kan like'n mò Nyanmian kò fa kò b'ò b'é anòhòba'n.

¹³ Mò Nyanmian 'bò Abalahamùn anòhòba'n, ò hanlìn ndâ t'òlì s'u. Kémò svanlan fíí nòn man ebele m'ò tí kpilì tala yí'n, yí muonun ò hanlìn yí tí. ¹⁴ Yí nwan: *Mìn kan mìn tí k'e mìn 'yeyila w'ò s'u maan e di ata kpilì kpa.* ¹⁵ Mò Abalahamùn t'òlì ejòl'e sò'n, ò sili abòtal'e dede yí sa hanlìn like'n mò Nyanmian falì b'òlì yí anòhòba'n.

¹⁶ Nan s'e menian'n-mò 'kan ndâ a, b'e kan svanlan m'ò tala b'é nun ati. Ndâ sò'n tí ajinlanmun. Yí y'ò man ejòl'e'n k'p'e ò. ¹⁷ Nan Nyanmian kòsò ajònlìn nun an, anin ò kulo k'e b'é m'ò di k'e b'e nyan anòhòba nun anun ninng'e'n, b'e nwun yí yuein k'e ejòl'e'n m'ò fi yí nvan fitelì'n, ò ngaci man yí lé. Èhika ati y'ò hanlìn ndâ t'òlì anòhòba nun asu ò. ¹⁸ Anòhòba'n nòn ndâ'n tí ninng'e nnyuan mò b'e ngòalà man yí kaci, e s'e Nyanmian ngòalà man nun ato di. Ninng'e sò nnyuan'n wula yé mò y'a nyan efìabele Nyanmian anwòn nun anwònsel'e. Efìabele sò nun anun, ò di k'e y'e tila anyindasue like'n m'ò wò yé nyunnun nun

anun kpolo. ¹⁹ Ke sehe'n ma be yi be to asue nin anun man meli'n jinlan bi'n, anyundasue like'n koso man ye ekala'n jin bi. Anyundasue like so'n man ye bo tala nyanmiansu asonin sua nin anun mgbenun etanlan'n. Ye ko dede ye ju lika nwannzan-nwannzan'n ke teeyifue kpain'n. ²⁰ Ebele ye ye dunman nun, Zozi lili moa ye nyunnun o wolo o. Yi ye o'a kaci teeyifue kpain'n cian daa ke anin Melekisedeki ti yi nin o.

7

Melekisedeki ti belemgbin, ese o ti teeyifue

¹ Melekisedeki so'n, anun o ti kulo'n ma be fele yi Salemun nun asu belemgbin. Ese anin o ti Nyanmian Kpili m'o wo anwunno anwunno elo'n koso teeyifue Abalahamun mele su. Mele ma Abalahamun fi eloe o 'sa ba'n, Melekisedeki ko ho ko kpa yi atin o ko yeyila yi su. ² Yi kwalaa ma Abalahamun nyanlin yi eloe nin anun'n, o ko bu nun bulu. O ko tu kon ko man Melekisedeki.

Alimoa nin anun, dunman Melekisedeki'n kele ke: "belemgbin m'o kulo sese." M'o la so'n, y'o le ke o ti Salemun belemgbin. Yi bu kele ke: "belemgbin m'o kulo anzununjo." ³ B'a ngan man yi si non yi nin non yi nan-ma anwon ejole fi. B'a ngan man yi awole cian non yi ewue cian nin anwon ejole kalata nin anun lika fi. Nan o ti ke Nyanmian Awa'n. Melekisedeki so'n ti teeyifue cian daa.

⁴ Emawun yi ke Melekisedeki ti kpili. Ye nan Abalahamun ninng'e'n kwalaa m'o nyanlin yi eloe nin anun'n, o buli nun bulu o tuli kon manlin Melekisedeki. ⁵ Levi اساس'n-ma ti Nyanmian teeyifue. Moyizi mala'n man be atin ke Izalaye amma'n-ma bu be ninng'e'n-ma anun bulu a, be tu kon. Koso be ti anianman, be nan y'o le Abalahamun. ⁶ Melekisedeki ti man Levi afilie nin anun swanlan. Koso Abalahamun buli ninng'e'n m'o nyanlin yi eloe nin anun'n bulu o tuli kon manlin yi. O ko yeyila Abalahamun ma Nyanmian bolu yi anohoba nin asu. ⁷ O ti ananhole ke kpain ye o yeyila batunman su o. ⁸ Levi اساس'n-ma ma be bubu ninng'e'n-ma anun bulu, be tu kon be man be'n, kulo menian y'o le be. Be wu. Nan Melekisedeki die, o ti swanlan m'o ti asi ke Nyanmian Anwan Ejole'n kele'n. ⁹ Kemawun buli yi ninng'e'n-ma anun bulu o tuli kon manlin Melekisedeki'n, Levi muonun ma ene be bu ninng'e'n-ma anun bulu be tu kon be man yi busu menian'n-ma'n, yi koso o yoli so bie. ¹⁰ O sanlin ke mele ma Melekisedeki 'ko a kpa Abalahamun atin'n, anin Levi te wo Abalahamun akunnun.

Zozi ti ke Melekisedeki

¹¹ Tee'n ma Levi اساس'n-ma yi'n, mala'n ma Nyanmian fali manlin Izalaye amma'n-ma'n, su ye anin o jin o. Nan se o ti ke Levi اساس'n-ma ma be ti teeyifue ke Aalon'n, efian fi non man be junman nin anwon an, ahan teeyifue ngacile kon ke Melekisedeki a nvite man. ¹² O sanlin ke se Nyanmian teeyifue'n-ma a kaci a, o se ke mala'n koso kaci. ¹³ Ye Min'n ma ye le kan yi nwon ejole ewa'n, o fi afilie fofole anun. Afilie so nin anun swanlan kacili man Nyanmian teeyifue le. ¹⁴ Be kwalaa be si ke ye Min fi Zuda afilie nin anun. Ma Moyizi 'kan Nyanmian teeyifue'n-ma anwon ejole'n, o'a ngan ke Zuda afilie nin anun swanlan kon ti teeyifue.

¹⁵ Like kon man ye nwun yi yuein biekun. Like so'n y'o le ke teeyifue kon biekun ke Melekisedeki a fite. ¹⁶ Nan menian'n-ma mala nin asu ye be nianlin be sieli yi teeyifue o. Nan tunmin'n m'o man nyanmiansu ngwan m'o le man ayuelie'n, y'o man o'a kaci Nyanmian teeyifue o. ¹⁷ Afi o wo Ehele Ejole nin anun ke:

E 'kaci teeyifue cian daa ke Melekisedeki.

¹⁸ Ehi Nyanmian a yaci daba mala nin a to. O sanlin ke tunmin non man nun, ese o'a yo mgban. ¹⁹ Afi Moyizi mala nin a man swanlan fi anwon a ndi man. Nan Nyanmian a sie anyundasue like kon ebele. Anyundasue like so'n man ye cun ye kpunng'e Nyanmian.

²⁰ Afi m'ò la sù biekun'n y'ò le ndâ'n mọ Nyanmian hanlun'n. Mọ ehinlun-mọ 'kaci tēyifvè'n, Nyanmian a ngan man yí nwòn ndâ. ²¹ Nan Zozi dié, Nyanmian hanlun yí nwòn ndâ. É 'nwun ejòle m'ò hanlun heleli yí'n:

Yé Mìn a han ndâ,

Yí Nwan Ejòle'n, ò ngaci man yí.

Yí nwan: É tì tēyifvè cian daa.

²² Ehika ati, Zozi di ajinlanmun maan ye nwun yí ke nyihye'n mọ Nyanmian non yé a hyihye'n tì ananhòle sakpa.

²³ Èsè like biekun wọ èbèle m'ò tì bé afian ò. Y'ò le ke anun tēyifvè'n-mọ sònlun. Afi ewue'n man kòn nni man junman'n dede ò nga man èbèle. ²⁴ Kòsò Zozi dié, ò tì asì dahuu. Tēyifvè junman'n m'ò di'n, junman sò'n nzin man sòanlan fòfòle asa nun. ²⁵ Ehika ati, bé kwalaa mọ be nanndi yí sù be kpunngé Nyanmian anwòn'n, ò kwalaa de bé kpa bókòò. Ò sanlun ke ò tì asì dahuu ò sèlè Nyanmian man bé. ²⁶ Tēyifvè kpain'n mọ y'a mian yí nwòn'n y'ò le Zozi. Ò tì nwannzan-nwannzan, efian fíi non man yí nwòn. Ètè fíi non man yí nun. Ò non ètèfè'n-mọ afian tì. Ò tì like biala asù kpain. ²⁷ Zozi tì man ke tēyifvè mgbain ehinlun-mọ. Tēyifvè sò'n-mọ, ò di ke be yí bé muonun bé tì tē nán b'a yí bagua'n kòsò dié. Nan yí dié, ò falì yí nwòn yìlì yé kwalaa yé tì tē baa kònmgba cein. ²⁸ Menian mọ bé nwòn ndi man, ò fi ètè'n dunman nun'n yê *Moyizì mala'n fa bé sie tēyifvè mgbain ò. Mala nun anzin, Nyanmian hanlun ndâ tólì yí ejòle nun asù. Ejòle sò'n sie Baa'n mọ yí nwòn a tì kpa bókòò'n tēyifvè kpain cian daa.

8

Zozi tì yé tēyifvè kpain.

¹ Ejòle ehì kwalaa mọ ye le kan'n, yí tì'n y'ò le ke ye le tēyifvè kpain kòn. Ò'a fò anwunno èlò ò'a tanlan tunminfvè Nyanmian kpilì belemgbìn bia'n fama sù. ² Asònin sua nwannzan-nwannzan'n m'ò tì *tanti kpa'n, nán sòanlan yê ò'a bọ ò. Nan yé Mìn muonun yê ò'a bọ tanti sò nun ò. Èbèle yê yé tēyifvè kpain'n di yí tē èyie junman nun ò. ³ Acèdié non tē èyie mọ be fa be man Nyanmian'n, yí tì y'ò man be sie tēyifvè biala ò. Ò se ke yé tēyifvè kpain sò'n kòsò nyan like mọ ò 'fa fite Nyanmian anyunnun ò. ⁴ Sè ò tì ke yé tēyifvè kpain'n wọ asie nun asù ewa a, ahan ò tì man tēyifvè bọbọ. Ò sanlun ke tēyifvè'n-mọ mọ be di junman sò'n wọ èbèle ke Zufù'n-mọ mala kpìn kele'n. ⁵ Junman'n mọ tēyifvè sò'n-mọ di'n, anwunno èlò dié'n nvoninnin'n mọ Nyanmian yìlì heleli Moyizì'n, sù yê be nian ò. Afi mèlè mọ Moyizì 'bọ tanti'n man Nyanmian'n, Nyanmian hanlun heleli yí ke: *Tanti'n mọ m'an yì m'an hele wọ bọka nun asù'n, nian yì nwòn sù yò.*

⁶ Nan sian dié, tē èyie junman'n mọ Zozi di'n, ò tala tēyifvè ehinlun-mọ kwalaa dié'n. Ò sanlun ke ò di nyihye kpa nun anun asafian. Nyihye sò'n jin anòhùba mgbakpa'n-mọ asù. ⁷ Afi sè ò tì ke alimvò nyihye'n yòlì kpa a, ahan ò'a ngaci man yí. ⁸ Nan Nyanmian le tu yí menian'n-mọ anyunnun. Yí tì, y'ò man ò le kan kele bé ke:

Témvò'n le ba ju,

mìn non Izalayè mân'n non Zuda mân'n,

ye 'ba cìcì nyihye fòfòle.

⁹ Nyihye sò'n tì man ke daba dié'n

mọ mìn non bé nan-mọ hyihyelì'n.

Daba dié'n, y'ò le cian mọ n zòlì bé sa

n yìlì bé fì Ezipiti mân nun anun n vitelì'n.

B'a nanndi man nyihye sò nun asù.

Ehika ati, bé kòsò bé nwòn ejòle a njian man mìn.

¹⁰ *Yé Mìn nwan:*

Sè témvò sò'n ju a, é 'nwun nyihye'n

mọ mìn non Izalayè mân'n 'ba hyihyelì'n.

Min 'fa min mala'n min wula bé ajonlin nin anun.

Min 'kele yí bé ahonlin nin anun.

Min 'kaci bé Nyanmian,

bé kusu bé 'kaci min menian.

¹¹ *Svanlan fú ngó hehele man yí manngvñ like,*

anaan ó ngó han ó ngó hele yí nianman ke:

Kpovnde yé Min.

Afi batvñman o, kpain o, bé kvalaa be si min.

¹² *Min 'fa bé ete'n-mó min ce bé.*

Min mmó man sv fú kón.

¹³ Se Nyanmian le kan nyihye fufóle ejóle a, anin ó le kele ke alimva die nin a yó daba. Yé like m'ó kó hye, ese ó kó yó daba'n, anin ó ka kaan yí busu nunnun.

9

Asie nin asv ewa non anwunno elo Nyanmian tanti'n

¹ Nyihye daba nin anun, anin asonin eyóle'n le yí sua asie nin asv ewa ó non yí nwón mala. ² Asonin sua só'n, ó tí tanti. Nyanmian tanti só'n, mgbé nun etanlan kón ce nun nnyuan, lika m'ó wó mgbé nun etanlan nin anyunnun'n, lika só'n yê bé fele yí lika nwannzan-nwannzan nin ó. Ebele yê kanlanníe'n, ó non tóbili'n mó bé gua Nyanmian kpaon'n sv'n wó ó. ³ Nan mgbé nun etanlan nin anzin lika dié'n, bé fele yí lika nwannzan-nwannzan kpa. ⁴ Ebele yê tóbili'n mó bé yala *ansan sv'n non nyihye alaka'n wó ó. Tóbili'n non alaka só'n, b'a holo esika emanlan b'a gua bé nwón. Alaka nin akunnun, ninngé nsan wa nun. Esika emanlan esê kón jin nun. Esê só nin anun yê *mannan'n wó ó. Aalon kpóman'n m'ó bali ndetele'n wó alaka nin anun. Yé ese nyóbue nnyuan'n mó b'a se bé ndetele ke tabva b'a hele nyihye nin anwón ejóle'n b'a gua sv'n, bé wó alaka nin anun bie. ⁵ Bé kó se nyanmiansv mmófue nnyuan bé kó sesie nyihye alaka nin asv. Nyanmiansv mmófue só'n-mó, bé fele bé selubin. Anunminnyanmón menian só'n-mó kele ke Nyanmian wó ebele. Bé ndeba'n-mó sinnze alaka nin ati sv anwunno. Alaka nin ati só nin asv yê bé gua tee eyie moja nin ó. Nan min ngulo man ke min yiyi ejóle nin anun dón kikaala.

⁶ Ke bé kpínlin bé sesielí lika só'n, alihian biala, teeyifve'n-mó wólv Nyanmian tanti'n lika m'ó wó mgbé nun etanlan nin anyunnun'n, bé di bé junman nin ebele. ⁷ Nan mgbé nun etanlan nin anzin elo lika dié'n, teeyifve kpain nin ala y'ó wólv elo ó. Ó wólv elo afve non. Ó 'wólv elo a, yí muonun ó non bagua'n ete mó bé nzi man mó b'a y'ó'n dunman nun, ó fa naan moja ó fite Nyanmian anyunnun. ⁸ Wawe Nwannzan-nwannzan'n kele nun ke mele mó Nyanmian tanti daba'n non nun junman elie'n te wó ebele'n, anin atin'n m'ó man menian'n-mó kpunngé Nyanmian'n la man nun. ⁹ Ehi tí nvandvñon ene mele'n mó ye wó nun nin anun. Yí bv kele ke nán acedie non tee eyie y'ó man svanlan anwón tí wó Nyanmian anyunnun ó. ¹⁰ Afi, alie non nzan non bé nwón efián etue ebiale ngacile mala y'ó le ehi-mó. Ó tí mala m'ó tv de eyuadi nin anun ninngé'n-mó. Mala só'n-mó abusu 'ba nunnun wó mele Nyanmian 'kaci ninngé'n-mó kvalaatin'n.

¹¹ Nan ninngé mgbakpa'n m'ó wó yé nyunnun nin ati yê Zozi a a ke teeyifve kpain ó. Nyanmian tanti'n mó ó'a tanlan yí bv ó'a lí yí junman nin anwón cian kpa, ese é tí kanlanman tala daba dié'n. Tanti só'n, nán menian'n-mó asa ati like ó. Yí bv y'ó le ke nán mân ehi anun like ó. ¹² Zozi a wólv lika nwannzan-nwannzan kpa'n kpê kónmgbá cein bókó. Ó'a nva man esile non nnale mma moja ó'a nvite man Nyanmian anyunnun. Nan ó le yí muonun yí moja'n m'ó man bé nyan ngóan m'ó le man ayuelie'n. ¹³ Nyanmian anyunnun, bé mó efián kó gua bé nwón'n, se bé fa esile non nnale nyin moja'n non enale bilie mó bé kó yala yí'n nzvan'n bé kpovndin bé nwón an, anin bé nwón a tí. ¹⁴ Se naan ehi-mó moja'n kvala ke ó man svanlan anwón tí a, Kilisi moja'n kvala ke ó man svanlan ahonlin nin anun tí tala sv! Ó nanndi Edannganman Wawe nin asv, Kilisi muonun a fa

yí nwón ɔ'a bɔ afɔlɛ mɔ efian fíi nnón man yí nwón ɔ'a man Nyanmian. Yí moja'n 'tí yé ahónlín nín anun fí nyɔlɛ nvuín nvuín'n-mɔ anwón maan ye sɔ Tiasífɔe Nyanmian'n.

¹⁵ Ehika ati yé Kilisi di nyihye fɔfɔlɛ nín anun asafian ɔ. Ɔ di asafian maan bé mɔ Nyanmian a fɛlɛ bé'n nyan nyanmiansɔ ajapadiɛ'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a bɔ bé anɔhuba'n. Bɛ kɔala kɛ bé sa kan yí. Ɔ sanlín kɛ Kilisi a wu. Yí ewue sɔ'n de menian'n-mɔ ati fí bé ɛtɛ nín anun nyihye daba nín abɔ.

¹⁶ Afí sɔanlan keɛ yí kunnun ejɔlɛ kalata sɔ sie a, ɔ di kɛ bɛ nwun yí kɛ sɔanlan nín a wu sakpa nán kalata sɔ'n mɔ ɔ'a hɛlɛ ɔ'a sie nín a nyan tunmin. ¹⁷ Ɔ sanlín kɛ meɛ mɔ sɔanlan'n mɔ ɔ'a hɛlɛ yí kunnun ejɔlɛ kalata sɔ ɔ'a sie'n tɛ tí asi'n, kalata sɔ'n le man tunmin. ¹⁸ Ehika ati, dede mɔ bɛ 'di daba nyihye nín asɔ'n, bɛ le naan moja. ¹⁹ Alimɔa nín anun, Moyizí kɔ kɔnnga mala'n kɔalaa m'ɔ wɔ kalata nín anun'n ɔ kɔ hele bagua'n. M'ɔ kɔnngali yueli'n, ɔ kɔ fa nnalɛ mma nón esile moja'n nón nzue ɔ kɔ kpɔnndín kɔ gua mala kalata'n nón bagua'n kɔalaa anwón. Mɔ ɔ 'kpɔnndín'n, ɔ le *izɔpɔ asa baa nón naan enyuan kɔkɔlɛ y'ɔ kpɔnndínlín ɔ. ²⁰ Moyizí nwan: *Nyihye'n mɔ Nyanmian a fa a man yé kɛ ye lí sɔ'n, yí nwón moja nín ahi.* ²¹ Moyizí kpɔnndínlín Nyanmian tantí'n nón asɔnín nín anwón ninngɛ'n kɔalaatin anwón moja. ²² Kɛ mala'n kpɔn keɛ'n, moja'n man ninngɛ dɔvɔn anwón tí. Afí sɛ moja a ngua man an, ɛtɛ face nnón man ebelɛ.

Zozi tɛɛ eyiɛ'n tu ɛtɛ'n-mɔ

²³ Ehika ati, anwunno elɔ ninngɛ'n-mɔ, bé nvoninnin y'ɔ le asi ɛwa diɛ'n-mɔ. Bɛ 'tí bé nwón an, bɛ le moja. Nan anwunno elɔ diɛ'n-mɔ, sɛ bɛ 'tí bé nwón an, ɔ di kɛ bɛ nyan tɛɛ eyiɛ ninngɛ m'ɔ tí kpa tala asiɛ nín asɔ ɛwa diɛ'n-mɔ. ²⁴ Ɔ sanlín kɛ tantí'n mɔ Moyizí nianlín sɔ ɔ bɔlɔ asi ɛwa diɛ'n, nán ebelɛ yé Kilisi wɔlɔlɔ ɔ. Nan ɔ'a fɔ ɔ'a hɔ anwunno. Yé dunman nún, ɔ jin Nyanmian anyunnun ebelɛ sian diɛ. ²⁵ Tɛɛyifɔe kpain'n, afɔe nɔan y'ɔ wɔlɔ líka nwanzan-nwanzan kpa nún ɔ. Ɔ 'wɔlɔ a, ɔ le naan moja. Nan Kilisi diɛ, ɔ'a nwɔlɔ man elɔ ɔ'a nva man yí nwón ɔ'a nyí man tɛɛ afɔe daa. Nan ɔ'a wɔlɔ elɔ kpê kɔnmgbá cein bɔkɔɔ. ²⁶ Sɛ nán yí sɔ a, ahan kɛ bɛ bɔlɔ mân'n, ɔ di kɛ Kilisi nwun yí nyunnun kpê nye nye. Nan sian diɛ m'ɔ tí meɛ kasian'n, Kilisi a yí yí nwón kpê kɔnmgbá bɔkɔɔ. Ɔ'a fa yí nwón ɔ'a yí tɛɛ ɔ'a tu ɛtɛ'n. ²⁷ Ɔ la ebelɛ man sɔanlan kɔn biala kɛ ɔ wú kpê baa kɔnmgbá cein. Ɔ wu yue a, bɛlɛ mɔ anín Nyanmian lɛ ba bua yí ndɛɛ ɔ. ²⁸ Yí sɔ kɔsɔ ala, Kilisi a fa yí nwón ɔ'a yí tɛɛ kpê kɔnmgbá cein bɔkɔɔ maan menian dɔvɔn fí bé ɛtɛ nín anun b'a jasɔ. Ɔ 'ba sa ba biekun, kɔsɔ nán kɛ ɛtɛ nín ecicie tí ɔ. Nan ɔ 'ba ɔ de bé mɔ bɛ le nwónndɛ yí'n ngvan.

10

Asi ɛwa ninngɛ'n-mɔ tí anwunno diɛ'n-mɔ nvoninnin

¹ Ehi, mala'n mɔ Nyanmian falɔ manlín Moyizí'n, ɔ tí ninngɛ mgbakpa'n m'ɔ le ba nín nvoninnin, nan nán yí kpa'n muonun ɔ. Bé mɔ afɔe daa bɛ nanndí tɛɛ eyiɛ kɔnmgbá nín asɔ bɛ kpunngɛ Nyanmian'n, mala sɔ'n le man anwónsɛlɛ fíi m'ɔ man bé nwón tí ɔ. ² Sɛ ɔ tí kɛ bé mɔ bɛ nanndí tɛɛ eyiɛ nín asɔ bɛ kpunngɛ Nyanmian nín anwón tili kpê kɔnmgbá bɔkɔɔ a, ahan bé ɛtɛ nín anwón ejɔlɛ a mma man bé ajónlín nún kón, ɛsɛ ahan bɛ yacili tɛɛ eyiɛ'n. ³ Tɛɛ'n mɔ bɛ yí yí afɔe daa'n kacɔ menian'n-mɔ ɛtɛ'n mɔ bɛ yɔ'n. ⁴ Ɔ sanlín kɛ nnalɛ nón esile'n-mɔ moja'n ngɔala man ɛtɛ'n cici bɔbɔ fíi.

⁵ Ehika ati, meɛ mɔ Kilisi 'ba mân nín anun'n, ɔ hanlín helelɔ Nyanmian kɛ:

Nán tɛɛ eyiɛ nɔn acɛdiɛ yé ɛ le kpɔnndɛ ɔ.

Nan a sesie anwónnaan a man mín.

⁶ *Tɛɛ eyiɛ naan'n nɔn ɛtɛ face diɛ'n,*

bɛ nyɔ man wɔ enyinmin.

⁷ *Yí tí yé mín nwan: Nyanmian, ɛ 'nwun mín.*

Mun ba mín yɔ wɔ kɔnnun like kɛ

b'a kpɔn b'a hɛlɛ mín nwón ejɔlɛ'n

mala kalata nin anun'n.

⁸ Alimɔa nin anun, yí nwan: *Nán tɛɛ ɛyɛ nɔn aɛɛɔɔ yê ɛ lɛ kpɔnndɛ ɔ. Tɛɛ ɛyɛ naan'n nɔn ɛɛ face diɛ'n nyɔ man wɔ ɛnyinmin.* Kusɔ afi tɛɛ ɛyɛ sɔ'n-mɔ, kɛ mala'n kele'n, yí nwɔn yê bɛ nian bɛ yí ɔ. ⁹ Ehi anzin, yí nwan: *Nyanmian, ɛ 'nwun mín. Mun ba mín yɔ wɔ kunnun like.* Ebele anun, Nyanmian a kpe daba like diɛ nin anun ɔ'a fa fɔfɔlɛ ɔ'a sie yí bɔsɔ. ¹⁰ ɔ sanlin kɛ Zozi Kilisi a yɔ Nyanmian akunnun like. ɔ'a fa yí nwɔn ɔ'a bɔ afɔlɛ a man Nyanmian kpê kɔnmgba cein bɔkɔɔ. Afɔlɛ sɔ nin a man yê nwɔn a ti fi yê ɛɛɔɔ-n-mɔ anun.

¹¹ Cian daa tɛɛyɔfɔɛ'n jin Nyanmian *tantɔ nin abɔ ɔ di yí junman'n. Tɛɛ ɛyɛ kɔnmgba'n m'ɔ ngɔala man ɛɛɔɔ'n tu fí'n y'ɔ yí ɔ. ¹² Nan Kilisi diɛ, ɔ'a yí ɛɛɔɔ nin anwɔn tɛɛ baa kɔnmgba cein. Ehi anzin, ɔ'a fɔ anwunno ɔ'a hɔ a tanlan Nyanmian asa fama sɔ. ɔ 'tanlan ebele meɛ daa. ¹³ Sian diɛ, ebele y'ɔ lɛ nwɔnndɛ maan Nyanmian fa yí mgbɔfɔɛ'n-mɔ gua yí ja abɔ kɛ bia mɔ belemgbin sesie yí ja sɔ ɔ. ¹⁴ Afi Kilisi tɛɛ ɛyɛ kɔnmgba cein ehi ati, ɔ'a man bɛ mɔ ɔ'a ti bɛ nwɔn nin anwɔn a ti kpa bɔkɔɔ wɔ meɛ daa.

¹⁵ Ejɔlɛ sɔ'n kusɔ yê Wawɛ Nwanzan-nwanzan kan kele yê ɔ. Afi alimɔa nin anun an, yí nwan:

¹⁶ *Yê Mín nwan: ɛ 'nwun kɛ cian bie dede nyihyɛ'n mɔ mín nɔn bɛ yɛ 'ba hyihyɛ'n 'yɔ yí'n. Mín 'fa mín mala'n mín wula bɛ ahɔnlɔn nin anun, mín 'kɛlɛ mín sie bɛ ajɔnlɔn nin anun.*

¹⁷ Eɛɛ yí nwan:

Mín ngɔ bɔ man bɛ ɛɛɔɔ'n nɔn bɛ mala ɛɔvan nin asɔ fí kón.

¹⁸ Lika kusɔ mɔ ɛɛ face wɔ'n, anin ɛɛ nin anwɔn tɛɛ ɛyɛ fí kón nnɔn man ebele.

Yɛ hyɔɔn yɛ kpúnngɛ Nyanmian.

¹⁹ Ehi ka ati, anianman-mɔ, Zozi moja'n dunman nun, yɛ le atin yɛ wɔlɔ lika nwanzan-nwanzan kpa'n. ²⁰ ɔ'a sɔn mgbɛ nun ɛtanlan nin anun. Mgbɛ nun ɛtanlan sɔ'n y'ɔ le yí muonun yí nwɔnnaan'n. ɔ'a fa ɔ'a kpe atin fɔfɔlɛ m'ɔ ti ngɔan atin ɔ'a man yê. ²¹ Yɛ le tɛɛyɔfɔɛ kpain kɔn m'ɔ nian Nyanmian awulo nin anun menian'n-mɔ asɔ ɔ. ²² Ehi ka ati, yɛ fá ahɔnlɔn mɔ nun a ti, yɛ nyán dedi nin anun anyɔndasɔɛ kpa yɛ hyɔɔn yɛ kpúnngɛ Nyanmian. ɔ sanlin kɛ Zozi moja'n a nwunzin yê ahɔnlɔn'n-mɔ anun. Eɛɛ ɔ'a fa efian ɛtue nzue ɔ'a bia yê. ²³ Anyɔndasɔɛ like'n mɔ yɛ lɛ bɔ yɛ kele mân'n, yɛ tíla nun sɛlɛ kpa. ɔ sanlin kɛ sɔanlan'n mɔ ɔ'a bɔ yê anɔhɔba'n kan ananhɔlɛ. ²⁴ Yɛ nɛnɔn yê nwɔn sɔ nán yɛ wówula yê nwɔn anwɔnsele yɛ húlɔ yê nwɔn kpa, yɛ bó bala m'ɔ ti kpa. ²⁵ Lika mɔ yɛ yia daa yɛ tie Nyanmian Anwan Ejɔlɛ'n, nán man yɛ yaci ebele ehɔlɛ kɛ mmie-mɔ y'ɔ yí'n. Nan yɛ wówula yê nwɔn anwɔnsele maan ɔ tála sɔ, ɔ sanlin kɛ ɛmɔ nwun yí kɛ yê Mín cian nin a kpunngɛ.

²⁶ Afi kɛmɔ y'a nwun ananhɔlɛ'n, sɛ yê nyunnunfuu yɛ tanlan yɛ y'ɔ ɛɛɔɔ'n biekun an, tɛɛ ɛyɛ fí kón nnɔn ebele m'ɔ kɔala ɛɛ sɔ'n cici ɔ. ²⁷ Nan like mɔ ɔ 'nwɔnndɛ yê'n y'ɔ le Nyanmian ndɛɛ ebua esulo'n nɔn sɔn kpili'n mɔ ɔ 'yala Nyanmian mgbɔfɔɛ'n-mɔ'n. ²⁸ Sɛ sɔanlan kɔn tɔn Moyizɔ mala'n nán menian nyuan anan nsan di adanzɛ kɛ ɔ'a tɔn mala'n sakpa a, anwunnvoe esa nnɔn man nun, bɛ kun sɔanlan sɔ'n. ²⁹ Sɛ ejɔlɛ'n ti sɔa a, bɛ mɔ bɛ nyɔn ci Nyanmian Awa'n, mɔ bɛ mmu man nyihyɛ'n moja'n mɔ ɔ'a ti bɛ nwɔn'n like fí'n, mɔ bɛ kpe anwunnvoe ɛsɛ Wawɛ'n nzɔba'n, asɔ bɛ 'yaci bɛ nwɔn sa bɛ ce bɛ ɔ? ɛmɔ anyɔn ta nun kɛ ahatua mɔ bɛ 'tua bɛ'n, ɔ ti man nzɛmɔndɛ. ³⁰ Afi yɛ sɔ sɔanlan'n m'ɔ hanlin kɛ: *Mín dein yê mín 'de alɔman nin ɔ. Mín yê mín 'tua bɛ yí nwɔn kalɛ ɔ. Eɛɛ sɔanlan sɔ'n hanlin kɛ: Nyanmian 'bua yí menian'n-mɔ ndɛɛ.* ³¹ Sɔanlan m'ɔ kɔ tɔ Tiasɔfɔɛ Nyanmian nin asa nun'n, anin sɔanlan sɔ nin a mian kpa.

³² ɛmɔ ati káɔ kɛ meɛ mɔ Nyanmian manlin ɛmɔ fitelɔ jawe nin anun'n, ɛmɔ nwunlin bɛ nyunnun kpa elɔɛ kpili'n mɔ ɛmɔ hɔnlɔn nin anun. Elɔɛ sɔ nin anun, ɛmɔ jinlanlin bɛ ja nun. ³³ Meɛ sɔ'n, cian bie ju a, amgba yê bɛ bɔ ɛmɔ, ɛsɛ bɛ kele ɛmɔ ahɔlɔwa bagua nin

anun. Cian bie kusu a, bé mɔ be le nwun yale ke emɔ'n, emɔ fa bé nwun be bɔ bé. ³⁴ Bé mɔ b'a gua bé fiadi mɔ be kele bé ahulowa'n, emɔ bukalı bé. Temun mɔ menian'n-mɔ tvalı emɔ lelı bé nwun ninng'e'n, emɔ a nni man yí nwun yale, nan fe ye emɔ lili ɔ. Afi emɔ si sie ke emɔ le anwundi'e mgbakpa-mɔ. Eɛe anwundi'e sɔ'n-mɔ nzeci man lé.

³⁵ Anyindasue like'n mɔ emɔ le yí'n, nán be yaci be tu. ɔ sanlin ke nvasue kpili kpa wɔ su. ³⁶ ɔ di ke emɔ bɔ mɔndinlin be yɔ like mɔ Nyanmian kulo'n. Se emɔ yɔ yí sɔ a, yí anɔhuba nin anun like'n, emɔ asa 'kan yí. ³⁷ Afi Ehele Ejole'n kele ke:

Mele kaan sva, kaan sva bɔbɔ,

svanlan'n m'ɔ di ke ɔ ba'n,

ɔ ngɔ hye man, ɔ 'ba a.

³⁸ *Svanlan m'ɔ nanndi seɛe wɔ mɔn nyunnun'n,*

yí dedi nin ati, ɔ 'nyan ngvan.

Nan se ɔ yi yí nwun fi mɔn sa nun an,

mɔn mmu man yí svanlan kón.

³⁹ Bé mɔ be ye yí bé nwun be minlin'n, nán bé mmie-mɔ y'ɔ le yé. Nan ye die, ye le dedi, eɛe ye nanndi ngvan atin nin asu.

11

Dedi nin anwon ejole'n.

¹ Dedi nin abɔ y'ɔ le ke like mɔ bé lva wɔ sɔ'n, be si yí fɔ́n ke bé sa 'kan yí. Eɛe like'n mɔ be nnwun man yí bé nyinsu'n, be yɔ maan be nwun yí ke like sɔ'n wɔ ebele sakpa. ² Daba menian'n-mɔ dedi'n mɔ anin be le yí nin ati, Nyanmian lelı bé tɔli nun.

³ Dedi'n man ye nwun yí ke Nyanmian le yí Nvan Ejole'n y'ɔ bɔli mân nin ɔ. ɔ man like mɔ be nwun yí'n, Nyanmian nanndilı mɔ be nnwun man yí nin asu y'ɔ bɔli ɔ.

⁴ Abeli lelı Nyanmian lili. Afɔle'n m'ɔ bɔli manlin Nyanmian'n solı yí nyin talalı yí nianman kpain Kayın die'n. Dedi'n mɔ Abeli le yí nin ati, Nyanmian buli yí seɛefue. ɔ sanlin ke Nyanmian muonun solı Abeli afɔle'n-mɔ anun. Abeli a wu. Nan kusu dedi'n m'ɔ le yí nin ati, ɔ ti ke yí nyin te wɔ su.

⁵ Dedi nin ati, ewue a ngu man Enɔki. Nyanmian kpili falı yí hɔli yí nwun elɔ. B'a nnwun man yí fíi kón. Abele mɔ anin Enɔki te wɔ eyuadi nin anun ewa'n, Nyanmian lili yí nwun adanzi'e ke Enɔki enanndie'n sɔ yí nyin. ⁶ M'ɔ wɔ nun'n y'ɔ le ke svanlan m'ɔ nne man Nyanmian nni man'n, yí enanndie'n nzɔ man Nyanmian anyin. Ehika ati, svanlan mɔ ɔ 'kpunng'e Nyanmian'n, ɔ lé lí ke Nyanmian wɔ ebele yê ɔ ce bé mɔ be kpɔnnde yí'n like.

⁷ Munnzue'n m'ɔ le ba tɔ mân nin anun mɔ anin be nwunlin man yí'n, Nyanmian kɔ yi kɔ hele Nowe. Dedi nin ati, Nowe kɔ fa ejole sɔ'n ananhɔle. ɔ kɔ man Nyanmian anyinnzɔ ɔ kɔ bubɔ meli'n. ɔ nun yí yi nun bé mma'n-mɔ be kɔ fu nun be kɔ nyan bé ti. Ehika ati, Nowe helelı ke mân'n bɔ bala eɛe. Yí dedi nin ati, Nyanmian buli yí seɛefue.

⁸ Dedi nin ati, mele mɔ Nyanmian felelı Abalahamun'n, Abalahamun a nne a nzie man. ɔ kɔ hɔ mân fɔfɔle kɔn anun. Mân sɔ'n yê anin Nyanmian le ba fa man yí ɔ. ɔ fi yí muonun yí mân die nin anun ɔ kɔ tu kusu anin ɔ nzi lıka'n m'ɔ le kɔ'n. ⁹ Dedi nin ati, ɔ tanlanlin mân'n mɔ Nyanmian falı bɔli yí anɔhuba nin anun ke eyefue. Abalahamun bɔli tantı ebele ɔ tanlanlin yí bu. Izaki nun Zvakɔbu mɔ be ti yí busu menian'n, bé kusu be tanlanlin tantı nin abɔ. Anɔhuba'n mɔ Nyanmian bɔli Abalahamun'n, yí kpɔnmgba nin ala y'ɔ bɔli bé kusu bé ɔ. ¹⁰ Afi anin Abalahamun le nwɔnnde kulo'n mɔ yí awulabeɔ'n ti kunngun'n. Kulo sɔ'n, svanlan m'ɔ nyanlin yí nwun ajɔnlin ɔ hyihye'n y'ɔ le Nyanmian muonun.

¹¹ Dedi nin ati, Abalahamun nun Sala hualalı baa wɔ kusu anin be ti mılıwa kpa bɔkɔɔ. ɔ sanlin ke ɔ lelı lili ke svanlan'n m'ɔ bɔli anɔhuba'n kwalı yɔ maan ɔ nyan nun like. ¹² Ehika ati, ɔ nanndi svanlan baa kɔnmgba sɔ nin asu, yí mɔ anin ɔ ti ke ɔ'a wu a yue'n, menian nwala nwala ke nzalama, nwala nwala ke jenvie nvan anyɔn fi yí kunnun fiteli.

¹³ Menian sɔ'n-mɔ kwalaa nyanlin dedi dede be falɩ be wuli. Bé sa a ngan man ninng'e-n-mɔ mɔ Nyanmian falɩ bɔli bé anɔhɔba'n. Nan kɔsɔ be nwunlin ninng'e sɔ'n-mɔ mɔa be lili yí nwɔn fe. Be hanlin yí yuein ke be ti nyɔfɔe, ese be wali mgbanza asie nin asɔ ewa. ¹⁴ Bé mɔ be kan sɔ'n, be kele nun ke be le kpɔndɛ mân kɔn be tanlan nun. ¹⁵ Nan se ɔ ti ke be lili mân'n mɔ be fi nun be tuli nun anwɔn yale a, ahan be kpeli atɩn be salɩ hɔli tanlanlin elɔ. ¹⁶ Nan b'a nyɔ man yí sɔ. ɔ sanlin ke nyanmiansɔ mân die'n yê anɩn be le kpɔndɛ ɔ. Eɩka ati, se be fele Nyanmian Kpili bé Nyanmian an, nyian ngun man yí. Afi ɔ'a cɩcɩ kulo kɔn ɔ'a sie bé.

¹⁷ Dedi nun ati, Abalahamɔn tieli manlin Nyanmian sɔli yí nianlin. Afi Nyanmian hanlin heleli yí ke ɔ fá yí bangɔlɔ Izaki ɔ yí tee ɔ mán yí. Abalahamɔn a nne a nzie man. Kɔsɔ yí lili yí Abalahamɔn yê Nyanmian bɔli yí anɔhɔba ke ɔ 'man ɔ wɔ baa sɔ nin ɔ. ¹⁸ Afi, Nyanmian hanlin heleli yí ke: *Mɩn 'sɩn Izaki asɔ mɩn man e di ata ke m mɔli wɔ anɔhɔba ke mɩn 'man e di ata'n.* ¹⁹ Abalahamɔn leli lili ke se bɔbɔ Izaki wu a, Nyanmian le tunmin ɔ kwalaa ɔ man yí ngɔan. Sakpa kɔsɔ, Nyanmian manlin Izaki nyanlin ngɔan ke sɔanlan m'ɔ fi ewue nun a tinng'e ɔ.

²⁰ Dedi nun ati, Izaki yeyilali Zvakɔbɔ nɔn Ezau asɔ bé cɩan bie asitanlan'n dunman nun.

²¹ Dedi nun ati, Zvakɔbɔ yeyilali yí wa Zozefɔ amma'n-mɔ nunhan kɔn biala asɔ asannan nán ɔ'a wu. ɔ butuli yí kpɔman nun asɔ ɔ yɩli Nyanmian ayɛ.

²² Dedi nun ati, mɛle mɔ Zozefɔ 'ba wu'n, ɔ hanlin temɔn'n mɔ Izalayɛ amma'n-mɔ fi Ezipiti mân nun anɩn 'fite nun anwɔn ejɔle. Eɛ se ɔ wu a, ke be kpɩn be yó yí'n, ɔ hanlin yí nwɔn ejɔle kɔsɔ.

²³ Dedi nun ati, mɛle mɔ be wɔli Moyizi'n, yí sɩ nɔn yí nin falɩ yí fialɩ dede sala nsan. ɔ sanlin ke Moyizi ti baa kanlanman. Yí ti, yí sɩ nɔn yí nin a nzulo man b'a nni man belemgbin'n mala nin asɔ.

²⁴ Dedi nun ati, mɔ Moyizi ati tinlin'n, yí nwan nán Falaɔn awa balasua nun awa y'ɔ le yí. ²⁵ Ahɔlɔwa'n mɔ anɩn be le kele Nyanmian menian'n-mɔ'n, yí nwan be héle yí bie. Afi ɔ nian an, ɔ ti kpa tala ke ɔ tánlan ete nin anɩn ɔ lí mân. ɔ sanlin ke mân elie sɔ'n yí bɔsɔ nje man. ²⁶ ɔ nwunlin yí ke se be kele yí ahɔlɔwa ke be heleli Kilisi nun an, ɔ ti anyanbenwɔn kpili kpa man yí. Anyanbenwɔn sɔ'n tala Ezipiti mân nun anɩn die'n. Afi Kilisi anyanbenwɔn die'n yê yí nyɩn tua yí ɔ.

²⁷ Dedi nun ati, Moyizi a nzulo man belemgbin eya nun anzin. ɔ fi Ezipiti mân nun anɩn jasɔli. ɔ tilali yí ahɔnlin. ɔ ti ke sɔanlan m'ɔ nwun Nyanmian'n mɔ be nnwun man yí bé nyɩnsɔ nin anwɔn.

²⁸ Dedi nun ati, Moyizi lili feti'n mɔ be fele yí *Paki'n. Eɛ se ɔ manlin atɩn ke be kpɔndɩn naan'n moja'n bé sua nin anɔan'n-mɔ anwɔn. Se be yɔ yí sɔ a, anɩn nyanmiansɔ bɔfɔe'n mɔ ɔ 'kun Ezipiti mân nun anɩn bamuan mma'n-mɔ'n ngun man Izalayɛ die'n-mɔ.

²⁹ Dedi nun ati, be kpeli asue'n mɔ be fele yí jenvie kɔkɔle'n ke like mɔ nzue nɔn man nun ɔ. Nan mɔ Ezipiti amma'n-mɔ kɔsɔ nwan be 'kpe jenvie kɔkɔle'n ke Izalayɛ amma'n-mɔ yɔli yí'n, jenvie'n kɔ hala bé sɔ.

³⁰ Dedi nun ati, mɔ Izalayɛ amma'n-mɔ bɔli Zoliko kulo'n mgbɔlɔka cɩan nsɔ'n, nyɔbɔe mgbili mgbili'n mɔ b'a fa b'a hyi yí nwɔn'n bubuli guali.

³¹ Dedi nun ati, balasua'n mɔ be fele yí Lahabɔ m'ɔ si tutu'n, ɔ nɔn yí sasɔ'n-mɔ, b'a nwu man ke bé mɔ bé nyɩn a nzɔ man Nyanmian'n. ɔ sanlin ke ɔ sɔli bé mɔ Zozie yɩli bé ke be hó kpála Zoliko kulo nun anɩn kpa.

³² Nzuke ejɔle die biekun yê mɩn 'kan ɔ? Se mɩn nwan mɩn 'kan Zedeɔn nɔn Balaki, Sanmɩnsɔn nɔn Zefɔte, Davidi nɔn Samie nɔn Nyanmian mgbɔmanfɔe'n-mɔ anwɔn ejɔle a, temɔn'n nza man mɩn. ³³ Dedi nun ati, menian sɔ'n-mɔ lili mân nɔfɔle-mɔ asɔ kunnunmun be falɩ bé be sieli. Be bɔli bala m'ɔ sɔ Nyanmian anyɩn. ɔ man anɔhɔba'n mɔ Nyanmian bɔli bé'n, bé sa hanlin nun ninng'e'n. Be momuanlin tetianfɔe'n-mɔ anɔan'n-mɔ asɔ. ³⁴ Be nonuanlin sɩn m'ɔ bɔ mân. Ahan be 'fa dadie be kun bé. Eɩ kwalaa tɔli funlin

bé. Anin bé le man anwònsè. Bé nyanlin anwònsè. Bé nwòn yòlì esulo. Bé hunlin èbè dede bé lili bé mgbòfùe'n-mò asò kunnunmun. ³⁵ Mmalasua mmie-mò menian wuli. Bé nyinsò, bé menian sò'n-mò mò bé wuli'n fi ewue nun tinngeli. Bé heleli menian mmie-mò ahòlòwa bé hunlin bé. Ewuetinngè kpa'n mò bé le kpòndè nìn ati, b'a ndie man ké sòanlan lé bé tí. ³⁶ Bé gòlòli mmie-mò kòsò anwòn èsè bé finlin bé mgbele. Bé gualì mmie-mò asa ngònzòngònzò bé gualì bé fiadí. ³⁷ Bé tòtòli mmie-mò nyòbò bé hunlin bé. Bé le saha bé kukòli mmie-mò anun nnyuan nnyuan. Bé falì dadìe bé hunlin mmie-mò. Anin like fíi nòn bé sa nun. Bua nòn esile kpòlò yê b'a bu yí taladíe b'a wula bé nanndì nun ò. Menian'n-mò keke bé ahòlòwa bé yò bé asa. ³⁸ Meninkpa sò'n-mò m'ò nvata man ké ahan bé wu bé gua mán èhì anun'n, bé nanndì nanndì ewâ'n-mò anun ò nòn mmòka'n-mò asò. Bé dida bòe'n-mò anun ò nòn asìe'n líka m'ò kò kpè kunman'n-mò anun.

³⁹ Dedi nìn ati, Nyanmian lehì menian sò'n-mò kòalaa tòli nun. Nan kòsò, like'n m'ò falì bòli bé anòhòba'n, bé sa a ngan man yí. ⁴⁰ Afi Nyanmian a ngulo man ké bé nwòn tí bé yaci yé. Ò sanlin ké yé dunman nun, ò'a sesie like m'ò tí kpa tala sò ò'a sie yé.

12

Adanzie mma dòn kpa ta si yia yé.

¹ Nan yé dié, adanzie mma dòn kpa ta si yia yé. Èhika ati, like kòalaa m'ò tòndòn yé ja nun'n, ye yáci ye tú. Èsè ete'n kòsò mò kòn nòn nnyuan an anin ò'a fa yí sa ò a tò yé kòmìn'n, ye yáci ye tú. Nan ye nwánnì kpa dede ye jú líka'n mò b'a hele yé'n. ² Sè ye 'nwanndì a, ye nían Zozi. Afi yé dedi nìn abòbò'n nòn yí agualìe'n y'ò le yí. Ò tieli ké bé búbò yí kòlòwa nìn asò, ò'a nnian man ké kòlòwa nìn asò ewue sò'n tí anyunnunguasìe like. Ò sanlin ké mò anin ò nwun yí nun'n y'ò le fè elie'n m'ò le nwòndè yí'n. Sian dié, ò tí anunminnyanmòn belemgbìn bia nìn asò, Tunminfòe Nyanmian Kpili asa fama sò. ³ Èmò ati káci Zozi m'ò nwunlin amannìe etefòe'n-mò asa nun'n, nán èmò anwòn a mmubu man bé, èsè bé lva a mmò man bé nwòn.

⁴ Afi ngòndìn'n mò èmò nòn ete'n bé le kòn'n, èmò hunlin man dede bé wuli man. ⁵ Nán bé man bé lva fi afòtu'n m'ò wowula anwònsè mò Nyanmian tuli èmò ké yí mma-mò'n. Yí nwan:

Mín wa, sè è yò like ete

nán yé Mín pinnin wó a, fa sie.

Mèlè m'ò le tu wó nyunnun'n,

n'è man wó nwòn bubu wó.

⁶ Ò sanlin ké sòanlan mò yé Mín kulo yí ejòle'n,

sòanlan sò'n, sè ò yò ete a, Nyanmian pinnin yí.

Sòanlan biala mò yé Mín bu yí ké yí wa'n,

sòanlan sò'n, sè ò yò like ete a, Nyanmian bu yí.

⁷ Èmò tíla bé ahònlìn wò yalè'n mò èmò le nwun yí nìn anun. Èmò ete nìn anwòn epinnian yê Sìe'n le pinnin èmò ò. Afi yalè'n mò èmò le nwun yí'n, ò keke ké Sìe'n bu èmò ké yí mma-mò. Batòman benin yê sè ò yò ete a, yí sì mbinnin man yí ò? ⁸ Sè ò'a mbinnin man èmò ké ò pinnin yí mma'n-mò kòalaa mò bé kò yò like ete nìn an, anin èmò tí man yí kunnun mma, nan èmò tí gua sò mma. ⁹ Yé fá yé nyìn ye tú yé sì-mò mò b'a wò yé b'a gua asìe nìn asò ewa'n. Sè ye yò like ete a, bé pinnin yé yí nwòn, èsè yé nyìn sò bé. Yí tí, ò di ké ye bebele yé nwòn asì ye man yé Sì'n m'ò wò anwunno'n nán y'a nyan ngòan. ¹⁰ Sè ye yò ete a, yé sì-mò pinnin yé cian kòn anaan cian nnyuan ké bé kunnun kulo ò. Nan Nyanmian dié, yé kpa eyòle ati yê ye yò ete a, ò pinnin yé nìn ò. Afi ò kulo ké ye yò menian nwannzan-nwannzan ké yí muonun. ¹¹ Ò tí ananhòle ké alimòa nìn anun, sè bé pinnin sòanlan kòn yí ete'n dunman nun an, yalè y'ò di ò, ò nni man yí nwòn fè. Nan bé mò bé kò pinnin bé sò'n, ò wò èbele dede bé kpasi a, èkpasie sò'n man bé nyan anzònunjò, èsè bé bò abalabò kpa.

Afòtu.

¹² Ehika ati, emo kpúnndin kpúnndin bé sa'n-mo mo o'a kpo nin anun. Eme kpúnndin kpúnndin bé ja'n-mo m'ò le bu nin anun. ¹³ Eme nánndi atin fón nin aso nán svanlan m'ò tia to su nin anwon a sa yi ja nin a nga man ebele.

¹⁴ Eme bó mändinlin be non menian'n-mo kwalaa tánlan anzununjo nun. Eme emo kpónnde nwannzan-nwannzan eyole nin emo asitanlan nin anun. O sanlin ke svanlan mo yi asitanlan'n ti man nwannzan-nwannzan'n, yi nyin ngo bo man ye Min. ¹⁵ Eme sie bé nwon ye nán svanlan fii a ngaci man yi nzin o'a nzi man Nyanmian mo o'a nwun yi nwon anwunnvoe'n. Eme sie bé nwon ye nán svanlan fii a ngaci man ke baka m'ò fifi o su diyole mo menian'n-mo ngwala man yi mma'n di'n.

¹⁶ Eme sie bé nwon ye nán svanlan fii a ngaci man satilife. Eme man bé nyin so Nyanmian ninnge'n-mo, nan nán be yo ke Ezayu. Afi alie dunman nun, yi m'ò ti bamuan baa'n, o tóninlin yi ajâ elie'n manlin yi nianman kasian'n. ¹⁷ Eme si ke temon mo yi nwan yi si yeyila yin, o sunlin sele kpa, nan kusu yi si a nde man yi so. Afi Ezayu nnwun man atin ngacili fii mo o 'sin su nán yi si a yeyila yi so o.

¹⁸ Eme die, emo a nyuin a mgbunngge man buka ke Izalaye amma'n-mo hyinlin kpunngeli Sinayi buka'n. Buka so'n mo be kpunngeli'n, anin sin'n le jue so, su'n ti awosin, awosin kabii non anwonman. ¹⁹ Be tili konoti nin angan o non anie kon. Bé mo be tili anie so'n nwan nán man be kan ejole fii kon be tu so. ²⁰ O sanlin ke ejole'n mo be tili'n, svanlan fii ngwala man su di. Afi anie'n le kele ke: *Svanlan biala, anaan ayemwa babo kan buka nin an, be 'totv yi ebve be kun yi.* ²¹ Mo be nwunlin yin yoli esulo dede Moyizi nwan: *Min sulo dede min nwon le wosu min.*

²² Nan emo die, emo a hyuin a kpunngge Sion buka'n, Tiasife Nyanmian kulo'n mo be fele yi anwunno Zoluzalemun'n. Eme a hyuin a kpunngge nyanmianso mmofve akpu akpu'n-mo mo b'a yia Nyanmian anwon be le di enyinmian'n. ²³ Eme a hyuin a kpunngge Nyanmian amma'n-mo mo o'a hele bé dunman yi kalata nin anun'n. Yi mma so'n-mo ti ke yi bamuan mma. O'a sie bé ajâ. Eme a hyuin a kpunngge Nyanmian m'ò bua menian'n-mo kwalaa ndee'n. Eme a hyuin a kpunngge sesefoe'n-mo mo b'a wu mo Nyanmian a man bé nwon a tin. ²⁴ Eme a hyuin a kpunngge Zozi. O'a sesie ye non Nyanmian ye afian maan y'a wolo yi nyihye fufole nin anun. Eme a hyuin a kpunngge yi moja'n m'ò butuli'n. Moja so'n, o yo na tala Abeli die'n.

²⁵ Ehi ati, emo nian bé nwon kpa! Nán be totua bé nzo wo ejole'n mo svanlan'n le kan kele emo nin anwon. O sanlin ke bé mo b'a ndie Nyanmian afotu'n, o tualí bé yi nwon kale. Ye kusu, se ye totua ye nzo nán y'a ndie man svanlan'n m'ò wo anwunno elo o le kan ejole'n kele ye nin an, o 'tua ye yi nwon kale. ²⁶ Svanlan so'n m'ò jujoli mo asie nin anwon wosoli yin, sian die, o'a bo ye anohoba ehi ke: *Min 'ba man asie nin anwon wosu yi kon biekun. Nán asie nin angvnmun ye yi nwon 'ba wosu yi o, nán anwunno'n kusu anwon 'ba wosu yi bie.* ²⁷ Ejole kpole so'n-mo: "kon biekun," yi bo kele ke ninngge'n-mo kwalaa mo Nyanmian bolí mo bé nwon 'ba wosu bé'n, ninngge so'n-mo 'ba kpe nun. Nan nunhan mo bé nwon ngo nwosu man bé'n, bé ye be 'ka ebele o.

²⁸ Ehika ati, be man ye lá Nyanmian asi ke o'a man ye ehunlin man kon mo yi nwon nwosu man yi o. Ye lá yi asi ye man yi anyinnzo non nindi, ye so yi maan yi kunnun jo yi nwon. ²⁹ O sanlin ke ye Nyanmian'n kusu ti sin m'ò jue kun svanlan o.

13

Enanndie'n m'ò so Nyanmian anyin'n.

¹ Ehika ati emo hulo bé amanngun'n-mo ke bé mo be de Kilisi be di'n kulo bé nwon'n. ² Bé kwalaa mo be ko tu emo'n, emo sike bé kanlanman. Afi menian mmie-mo yoli so be sikeli nyanmianso mmofve kusu b'a nnwun man nun.

³ Eme ati kaci bé mo b'a gua bé fiadi'n ke emo non bé ye be la elo o. Eme ati kaci be mo be le kele bé ahulowa'n ke emo non bé be ti anwonnaan kon.

⁴ Emɔ anun kɔn biala anyɩn sɔ ajaa'n. Belenzua'n mán yí yí nwún yí ti anun. Balasua'n kɔsɔ mán yí hun nwún yí ti anun. Afi, bé mɔ be nanndi basa-basa'n, ɔ non bé mɔ be tɔn ajaa'n, Nyanmian 'bua bé nde.

⁵ Emɔ enanndie nin anun, nán be man esika ehulo'n wɔlɔ bé ajɔnlɩn nun. Nan nunhan mɔ emɔ le yí'n, emɔ fá yí sɔ. Afi Nyanmian a han ke: *Min nyaci man wɔ lé, ese min nju man wɔ min ndɔ man lé.* ⁶ Yí ti, ye nzulo man yí nzin. Ye kwalaa yí kan ke: *Yé Min ti mín bokafɔe, min nzulo man like fií. Nzu like die yê kulo sɔnlan kwalaa mín yɔ ɔ?*

⁷ Emɔ ati káci bé mɔ be lili emɔ anyunnun daba mɔ be bɔli Nyanmian Ejɔlekpa'n be heleli emɔ'n. Ke be kpɩnlɩn be buli bé mán'n dede be wuli'n, emɔ ati tánlan sɔ be nánnɩ dede nin asɔ ke bé.

⁸ Zozi Kilisi ngaci man. Ke ɔ ti yí anɔnman'n yɔ ɔ ti yí ene non dahuu nin ɔ. ⁹ Nán man emɔ yaci bé nwɔn maan menian kekele emɔ ninngɛ ngacile be laka emɔ. ɔ se ke anwunnvoe'n mɔ Nyanmian a nwun yé'n wúla yé anwɔnsele. Nan nán be man alie anwɔn mala wula emɔ anwɔnsele. Afi bé mɔ be di alie mala'n-mɔ asɔ'n, be nyanlɩn man sɔ nvasɔe lé. ¹⁰ Teeyifɔe'n-mɔ mɔ be di junman Zufɔ'n-mɔ asɔnɩn sua nin anun'n, be le man atɩn be nni man yé tee eyie mɔcia nin asɔ. ¹¹ Afi naan'n-mɔ moja'n m'ɔ tu ete'n mɔ teeyifɔe kpain'n fa wɔlɔ lika nwannzan-nwannzan kpa'n, kulo'n tiba yê be yala naan sɔ'n-mɔ ɔ. ¹² Ehika ati, ke ɔ kɔ yɔ nán yí moja nin a man mán nin anwɔn a ti'n, Zozi kɔsɔ falɩ yí nwɔn yɩ tee kulo tiba. ¹³ Kemɔ Zozi yɔli yí sɔ'n, yé kɔsɔ ye kpó yí kulo tiba elɔ ye nwún anyunnunguasie'n bie ke ɔ nwunlɩn yí'n. ¹⁴ Afi, asɩ ewa, ye le man kulo mɔ yí bɔsɔ ce dahuu ɔ. Nan kulo'n m'ɔ le ba'n yê ye le kpɔnnɩe ɔ.

¹⁵ Ehika ati, ɔ nanndi Zozi asɔ, ye yí Nyanmian aye cɩan daa ke be ye tee'n. Yí bɔ yɔ le ke ye fá yé nuan'n ye kánnɔ yí dunman'n. ¹⁶ Nán man emɔ alva fi ye nin eyɔle, ese emɔ bɔka bé nwɔn. ɔ sanlɩn ke tee eyie sɔa-mɔ yê Nyanmian kulo ɔ.

¹⁷ Emɔ mán be nyɩn sɔ bé mgbain'n-mɔ be bébele bé nwɔn asɩ be mán bé. Afi bé yê be nian emɔ ekala nin asɔ ɔ. Ese bé yê be 'bu junman'n mɔ be kɔ li nin anwɔn mgbɔnnɩn be kele Nyanmian ɔ. Se emɔ man bé anyinnzɔ a, be le fe elie be 'di bé junman'n. Se ɔ'a nyɔ man sɔ nán be fa bíle be di a, ɔ nyɔ man kpa mman man emɔ.

¹⁸ Emɔ séle be mán yé dahuu. Afi ɔ wɔ yé ahɔnlɩn nun ke like biala anun, ye kulo ke ye bɔ bala kpa. ¹⁹ Min kan min fua sɔ ke emɔ séle Nyanmian ke ɔ mán mín atɩn maan m mála emɔ anwɔn elɔ nde-nde.

²⁰ Nyanmian m'ɔ ti alɔacɩe baka nin a man yé Min Zozi m'ɔ ti bɔa enianfɔe kpa'n fi ewue nin a tinngɛ. Yí moja'n di ajinlanmun ke nyihye'n mɔ Nyanmian non yé hyihye'lɩ'n wɔ ebele dahuu. ²¹ Nyanmian mán emɔ anwɔnsele maan emɔ hɔla be yó like biala m'ɔ ti kpa m'ɔ sɔ yí nyɩn'n. Zozi dunman nun, ɔ yó maan yé asitanlan'n sɔ yí nyɩn. Anunminnyanmɔn hán Zozi Kilisi cɩan daa! Amin!

²² Anianman-mɔ, min 'bɔtɔ emɔ ke be sí abɔtale be tíe afɔtu ejɔle ehi-mɔ. ɔ sanlɩn ke kalata'n mɔ m'an hele emɔ nin a nwa man. ²³ Min kulo ke emɔ ti ke yé nianman Timote mɔ be tɔli yí fiadi'n, b'a yí yí. Se ɔ ba tɔ mín nde a, mín non yí ye 'ba a a nian emɔ abɔsɔ.

²⁴ Emɔ yó bé mgbain'n-mɔ non anwɔntie mma'n-mɔ kwalaa like be mán mín. Itali amma'n-mɔ mɔ be ti yé nianman'n, bé nwan be 'yɔ emɔ like.

²⁵ Nyanmian nwún emɔ kwalaa anwɔn anwunnvoe.

ZUAKI KALATA'N M'Ō HĒLELI'N

M'Ō wə nun'n

Nwan sʋanlan diɛ y'ŋ le Zvaki? Kε menian'n-mə le kpɪn kele'n, Zvaki tɪ yé Mɪn Zozi anianman belenzua (Matie 13.55, Maaki 6.3, Galasi 1.19, 1 Kolɪntɪ 15.7). Ō kacili Zoluzalemɔn Asɔnɪn nɪn asɔ kpain'n kɔn (Junman 15.13-21, Galasi 2.9). Zvaki hɛleli yí kalata'n nwanlɪn “Izalayɛ nvilie bulu nɔn nnyuan'n”. Izalayɛ nvilie bulu nɔn nnyuan'n mɔ Zvaki le kan yí ejɔle ɛwa'n, nán daba Izalayɛ nvilie bulu nɔn nnyuan nɪn ɔ. Nan ɔ le kan Zufɔ'n-mɔ mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man Zozi, mɔ ahulɔwa mɔ anɪn bε le kele bé'n dunman nɪn b'a tɔ b'a sanndɪ mân ehɪnlɪn-mɔ anɪn'n. Zvaki anyunnun, Zufɔ sɔ'n-mɔ yê bε tɪ Nyanmɪan menian sakpa ɔ. Yí kalata nɪn anɪn, ɔ le bɔtɔ bé ke emian nɪn anɪn, bε sí abɔtale. ɛsɛ ɔ le kan kele bé ke bε nánndɪ ngɛle sɔ bε bébɛle bé nwɔn asɪ bε bó bala kpa m'ŋ nɔn bé dedi'n kɔ sɔ. Ō le kannzɔ esikafɔɛ'n-mɔ kɔsɔ ke bε nían bé nwɔn kpa, nán bε fa bé esika'n bε tu bé nwɔn, ɛsɛ ɔ le wowula ehianfɔɛ'n-mɔ anwɔnsɛle.

Kalata nɪn ati kɔn nɪn anɪn, Zvaki le bɔ yí ejɔle tile tile'n-mɔ asɔ. Kalata nɪn ati nnyuan nɪn anɪn, ɔ le kan kele anianman'n-mɔ ke bε síe bé nwɔn ye, nán bε nɪan esikafɔɛ'n-mɔ anyunnun bε kpɔ ehianfɔɛ'n-mɔ. Nan ɔ di ke bε bɔka ehianfɔɛ'n-mɔ wɔ bé ehian nɪn anɪn. Kalata nɪn ati 3.1-4.12, Zvaki le kan kele bé mɔ bε jɔnlɪn ke bε sɪ ngɛle, ɛsɛ bε kulo ke bε kekele bé manngɔn'n-mɔ Nyanmɪan ninngɛ'n ke bε síe nwɔn ye wɔ atubɛnwɔn nɔn akpɔlɔwa esue nɪn anwɔn, nan bε jɔnlɪn ejɔle m'ŋ fi bé nɔan 'fite nɪn anwɔn kpa. Kalata nɪn ati 4.13-5.6, ɔ le kannzɔ esikafɔɛ'n-mɔ ke bε síe bé nwɔn ye wɔ atubɛnwɔn nɔn kɔasiabuo nɪn anwɔn. Kalata nɪn agualɛ nɪn, Zvaki le kacɪ bé ke sɛ emian tɔ bé a, bε sí abɔtale, ɛsɛ yí nwan bε séle bε mân bé mɔ bε wɔ ɛfɛ nɪn ɔ nɔn bé mɔ bε ndɪ man akpɔle'n.

Ahɪn ebisa

¹ Mɪn Zvaki mɔ n di Nyanmɪan nɔn yé Mɪn Zozi Kilisi akɔa'n yê mɪn kele kalata ehɪ mɪn nwan ɛmɔ ɔ. ɛmɔ mɔ bε tɪ Nyanmɪan menian mɔ bε fi Izalayɛ nvilie bulu nɔn nnyuan nɪn anɪn, mɔ emian nɪn a man ɛmɔ a tɔ a sanndɪ mân'n lika kɔalaatin'n, mɪn 'bisa ɛmɔ ahɪn.

Emian'n nɔn dedi nɪn anwɔn ejɔle'n

² Mɪn nianman-mɔ, sɛ emian ngacile ngacile'n kɔalaa tɔ ɛmɔ a, ɛmɔ lí yí nwɔn fɛ kpa. ³ Ō sanlɪn ke ɛmɔ mɔ bε de Nyanmɪan bε di'n, sɛ bε sa ɛmɔ bε nɪan, nan sɛ ɛmɔ jin bé ja nɪn an, anɪn ɛmɔ a yɔ kunngun. ⁴ ɛmɔ jɪnlan bé ja nɪn kpa, nán ɛmɔ a kaci meninkpa mɔ nyɔlɛ ɛtɛ fíi nɔn man bé abalabɔ nɪn anɪn, menian mɔ bé nwɔn a tɪ kpa bɔkɔɔ. ⁵ Sɛ ɛmɔ anɪn bie ngɛle'n nza man yí a, anɪn ɔ 'sɛle Nyanmɪan maan ɔ héle yí ngɛle. Ō sanlɪn ke Nyanmɪan diɛ, ɔ nyɔ man sʋanlan abɔle, ɔ yɪ yí kɔnnun ɔ man. ⁶ Nan sɛ ɔ 'sɛle yí a, n'ŋ jɔnlɪn ke yí sa ngan man yí, nan ɔ mân yí tɪ tánlan sɔ ke yí sa a han yí dada angɔnmɪn. Ō sanlɪn ke sʋanlan m'ŋ kɔ sɛle like m'ŋ nne nni man ke yí sa a han yí'n, sʋanlan sɔ'n, anɪn ɔ tɪ ke mgbaha mɔ asutue'n bɔ yí tango tango jenvie nɪn anyɪnsɔ ɔ. ⁷ Sʋanlan sɔa, n'ŋ jɔnlɪn ke ɔ 'nyan yé Mɪn asa nɪn like. ⁸ Ō sanlɪn ke ɔ tɪ sʋanlan mɔ yí ajɔnlɪn tɪ nnyuan nnyuan, yí nyɔlɛ'n-mɔ mmɔ man kpɔle.

Ehianfɔɛ nɔn esikafɔɛ

⁹ Ehianfɔɛ'n m'ŋ si yé Mɪn Zozi sɔ'n, ɔ lí yí nwɔn fɛ, ɔ sanlɪn ke Nyanmɪan a man yí sɔ. ¹⁰ Esikafɔɛ'n kɔsɔ m'ŋ si Zozi sɔ'n, ɔ lí yí nwɔn fɛ, ɔ sanlɪn ke Nyanmɪan a man ɔ'a han yí nwɔn asɪ. Afɪ esikafɔɛ'n 'ba wu ke ndile'n-mɔ ndetele'n m'ŋ kpɔlɔ gua'n. ¹¹ Eyua'n fi ɔ yala ndile'n-mɔ a, anɪn ndetele nɪn a kpɔlɔ a gua. Ō kpɔlɔ gua a, anɪn yí kanlanman nɪn a yue. Esikafɔɛ'n kɔsɔ, ke yí asɪtanlan'n tɪ yí nɪn ala anɪn. Ō 'wu yaci junman'n m'ŋ di nɪn ebele.

Sɔnɪan m'ŋ tɔ sʋanlan'n

¹² Nyila hán sʋanlan mɔ sɔnian'n tʋ yí a, ɔ si abutale ɔ jinlan yí ja nun'n. ɔ sanlɪn ke se ɔ jinlan yí ja nun dede temɔn'n sɪn an, Nyanmian 'man ɔ nyan ngʋan'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a bɔ bé mɔ be kulo yí nun anɔhɔba'n. ¹³ Se sɔnian tʋ sʋanlan bie a, n'ɔ kan ke: “Nyanmian le sɔ mín nian”. ɔ sanlɪn ke like fí ngʋala nnaka man Nyanmian ke ɔ yó ete. Yí ti, Nyanmian kʋsʋ nnaka man sʋanlan ke ɔ yó ete. ¹⁴ Nan sʋanlan muonun, yí anyɪnbɔbɔ'n nɔn yí ajɔnlɪn ete m'ɔ jɔnlɪn'n, y'ɔ fele sɔnian'n nɔn nnaka nun ɔ. ¹⁵ Ahonvinnzo'n kʋsʋ, like m'ɔ nɔn yí ba'n y'ɔ le ete nun eyɔle. Ete'n sɔn an, ɔ man ewue.

¹⁶ Anianman ehulo mma, nán man emɔ laka laka bé nwɔn. ¹⁷ Yé Sɪ Nyanmian m'ɔ wɔ anwunno elɔ'n, like'n m'ɔ man'n tɪ kpa. Yí acedie biala tɪ like kanlanman kpa. Yí y'ɔ bɔlɪ senze'n nɔn sala'n nɔn nzalama'n-mɔ, m'ɔ man be ta ɔ. Nan Nyanmian die, ɔ ngaci man fí ke elɔbɔe'n kaci'n. ¹⁸ Nyanmian a hulo ke ye káci yí mma. Ehika ati, ɔ nanndɪ yí ananhɔle ejɔle nun asʋ, ɔ'a bɔ yé nvɔfɔle maan ye di yí abɔdie nvɔfɔle'n-mɔ ati.

Nán be tie Nyanmian Anɔan Ejɔle'n mgban

¹⁹ Anianman ehulo mma, sʋanlan kɔn biala yó anzʋe ɔ tíe ejɔle'n kpa. Se ɔ 'kan ejɔle a, ɔ jɔnlɪn yí nwɔn kpa. Eɛe n'ɔ fe eya nde-nde. ²⁰ ɔ sanlɪn ke sʋanlan m'ɔ kɔ fe eya'n, like m'ɔ yɔ'n, nán asitanlan sese'n mɔ Nyanmian kulo nun anɪn. ²¹ Ehika ati, nyɔle biala m'ɔ gua bé nwɔn efián nɔn ati anun ete ninng'e'n-mɔ kwalaa, emɔ yáci be gúá. Nan emɔ yó anzʋe, Nyanmian Anɔan Ejɔle'n mɔ emɔ a ti'n, m'ɔ há emɔ ati anun be nánndɪ sʋ. ɔ sanlɪn ke ejɔle sɔ'n kvala ke ɔ de emɔ ati nán Nyanmian sikpe nɪn a ngun man emɔ. ²² Emɔ yó like mɔ Nyanmian Anɔan Ejɔle'n kan kele emɔ'n, nan nán be tie yí mgban be laka laka bé nwɔn. ²³ Afi, sʋanlan m'ɔ kɔ tie Nyanmian Anɔan Ejɔle'n nán ɔ'a nnanndɪ man sʋ a, ɔ soman sʋanlan m'ɔ le nian niannun nun ɔ. ²⁴ Se ɔ nian yí nyɪn nun anun nán ɔ kɔ a, ebele ala, anɪn yí lɔa a fi ke ɔ kpɪn ɔ tɪ yí'n. ²⁵ Nan sʋanlan m'ɔ kɔ sʋan Nyanmian mala kpa'n m'ɔ man fanwɔndi'n, se ɔ di sʋ kanlanman, ɔ yɔ mɔ mala'n kele'n, ɔ man yí lɔa nvi man an, sʋanlan sɔ'n, ninng'e'n kwalaa m'ɔ yɔ'n, Nyanmian 'yila sʋ. ²⁶ Sʋanlan m'ɔ bu yí nwɔn ke ɔ sʋ Nyanmian, nan kʋsʋ ɔ fa yí nʋan'n kan ejɔle'n kvalaatin'n, anɪn ɔ laka laka yí nwɔn, yí Nyanmian esʋe'n tɪ mgban. ²⁷ Nan yé Sɪ Nyanmian anyunnun, e 'nwun like mɔ sʋanlan m'ɔ sʋ yí kpa'n yɔ'n: ɔ nian awusian mma'n-mɔ nɔn kunlannʋe mmalasua'n-mɔ mɔ be wɔ yale nun anun'n. Eɛe ɔ sie yí nwɔn ye nán mân nɪn anun efián nɪn a gua man yí nwɔn.

2

Nán be bu sʋanlan'n bie kpa be tala bie

¹ Anianman-mɔ, emɔ mɔ be de yé Mɪn Zozi Kilisi m'ɔ tɪ anunminnyanmɔn'n be di'n, nán be bu menian'n mmie-mɔ kpa be tala bie. ² Ye bú yí ke emɔ wɔ asɔnɪn sua nɪn anun, esikafɔe kɔn, yí esika ngaa la yí sa, ɔ wula taladie kanlanman kpa, ɔ'a wɔbɔ asɔnɪn sua nɪn anun. Ehianfɔe kɔn kʋsʋ wula yí taladie nditɪlɪka, yí kʋsʋ ɔ'a wɔbɔ asɔnɪn sua nɪn anun. ³ Se emɔ bu sʋanlan'n m'ɔ wula taladie kanlanman'n kpa nán emɔ se yí ke: “Wó, tanlan meninkpa'n-mɔ lika ewa”, nán se emɔ se ehianfɔe'n ke: “Wó die, jinlan nzisi” anaan “Kpofɔ mín bʋ asɪ ewa”, ⁴ anun emɔ le bu emɔ nun mmie-mɔ kpa tala bie, eɛe anɪn ɔ kele ke emɔ ajɔnlɪn'n tɪ man kpa.

⁵ Anianman ehulo mma, emɔ tíe. Emɔ sɪ yí yuein ke bé mɔ be bu bé ehianfɔe mân ehɪ anun'n, Nyanmian a yɪ bé ɔ'a man b'a kaci yí mma, ɔ nanndɪ dedi'n mɔ be le yí Zozi Kilisi anun nɪn asʋ. ɔ 'fa yí Belemgbin Mân'n sie bé mɔ be kulo yí nun ajâ ke ɔ falɪ bɔlɪ anɔhɔba'n. Emɔ nnwun man ke ehianfɔe sɔ'n-mɔ tɪ anyanbenwɔn menian Nyanmian anyunnun ɔ? ⁶ Nan kʋsʋ emɔ die, emɔ mmu man ehianfɔe'n-mɔ like fí. Nán esikafɔe'n-mɔ yê be sisi emɔ, mɔ be sanman emɔ be man bé mɔ be di ejɔle'n-mɔ ɔ? ⁷ Zozi Kilisi dunman kpa'n m'ɔ la emɔ asʋ'n, nán bé yê be kan yí nwɔn ejɔle ete nun ɔ?

⁸ Nyanmian Belemgbin Mân nɪn anun mala'n mɔ b'a hɛle wɔ Ehɛle Ejɔle nɪn anun'n kele ke: *Kulo wɔ manngʋn ke wɔ muonun wɔ nwɔn*. Se emɔ di mala sɔ nɪn asʋ a, ɔ tɪ kpa. ⁹ Nan se

emɔ bu menian'n mmie-mɔ kpa tala mmie-mɔ a, anin emɔ yɔ ete. Mala'n ci emɔ, ɔ sanlin ke emɔ a fɔnndɔn yí. ¹⁰ Afi, se sɔanlan kɔn di Nyanmian mala'n kwalaa asɔ nan ɔ fɔnndɔn kɔnmgba cein an, anin ɔ'a tɔn mala'n kwalaaatin. ¹¹ Afi, Nyanmian mɔ ɔ'a han ke: “N'ε tɔn ajaa”, yí kɔnmgba'n nwan: “N'ε di awue.” Nan se a ndɔn man ajaa nán se ε di awue a, anin a tɔn mala'n-mɔ kwalaaatin. ¹² Ehi ati, mɔn kan mɔn kele emɔ ke, emɔ nyɔɔie biala anun, emɔ yɔ yí ke menian mɔ Nyanmian le ba bua emɔ ndee wɔ anyɔnnzɔ'n mɔ emɔ le yí wɔ mala m'ɔ man fanwɔndi nɔn anwɔn. ¹³ ɔ sanlin ke sɔanlan mɔ ɔ'a nza man yí manngɔn'n-mɔ anwunnvoe'n, ndee ebua cian nɔn anun, Nyanmian ngɔ sa man yí anwunnvoe. Afi, anwunnvoe enwuan'n fɔ ndee ebua nɔn asɔ.

Dedi'n nɔn ye eyɔle'n

¹⁴ Anianman-mɔ, se sɔanlan kɔn kan ke: “Mɔn de Nyanmian mɔn di” nan se ɔ mmɔ man bala kpa a, asɔ dedi sɔ'n m'ɔ le yí'n kwalaa de yí ɔ? Cee, dedi sɔ'n ngwala nne man yí. ¹⁵ Be bú yí ke anianman belenzua kɔn anaan anianman balasua kɔn, ɔ la bɔlé ese ɔ le man alie nni man. ¹⁶ Se emɔ anun bie nwun yí nán ɔ kan kele yí ke: “Yé Mɔn yéyila wɔ sv. ɔ bɔka wɔ maan ε nyán taladie ε wúla ese ε nyán alie ε lí, nanndi ye o.” Se sɔanlan kɔn kan sɔa kele yí nianman nán se ɔ'a mman man yí like fíí a, anin nzu ebuka die yé ɔ'a bɔka yí ɔ? ¹⁷ Ke dedi'n kɔsv ti yí nɔn anin. Sɔanlan m'ɔ yí nwan ɔ de Nyanmian di, kɔsv ɔ nyɔ man ye'n, anin sɔanlan sɔ'n dedi'n ti wuluwa. ¹⁸ E 'su yí akpɔɔwa a, sɔanlan bie 'ba han ke ɔ yɔ ye yé wɔ kɔsv ε le dedi. ɔ 'ba han ke ε héle yí wɔ ye'n mɔ ε yɔ mɔ wɔ nwan ε le dedi'n, nan yí kɔsv ɔ 'yɔ ye ɔ kele wɔ ke ɔ le dedi. ¹⁹ E de di ke Nyanmian ti baa kɔnmgba? Sakpa, ɔ ti ananhɔle! Wawe ete'n-mɔ kɔsv de di ke ɔ ti baa kɔnmgba, ɔ man be sulo, bé nwɔn wɔsv bé.

²⁰ Tomgban, mɔn 'kele wɔ ke sɔanlan mɔ yí nwan ɔ le dedi, nan kɔsv ɔ nyɔ man nyɔɔie kpa'n, yí dedi'n ti mgban. ²¹ Nian, Nyanmian buli yé nan Abalahamɔn seseɔve mele m'ɔ falí yí wa Izaki bɔli afɔɔie manlin yí'n. ²² A nwun yí ke? Yí dedi'n m'ɔ le yí'n, ɔ nɔn yí nyɔɔie kpa'n kɔ nɔn kɔn. Yí nyɔɔie kpa'n-mɔ ati, yí dedi'n m'ɔ le yí'n ti fɔ́ɔn. ²³ Ehi ka ati yé b'a héle wɔ Ehele Ejɔle nɔn anun ke: *Abalahamɔn leli Nyanmian lili. Yí dedi nɔn ati, Nyanmian buli yí seseɔve.* Ese b'a fele yí Nyanmian amanngɔn. ²⁴ Emɔ a nwun yí ke nán dedi'n mɔ sɔanlan le yí nɔn ala y'ɔ man Nyanmian bu yí seseɔve ɔ. Nan yí nyɔɔie kpa'n kɔsv bɔka sv y'ɔ man Nyanmian bu yí seseɔve ɔ. ²⁵ Lahabu kɔsv m'ɔ ti tutu balasua'n, ke yí nwɔn ejɔle'n ti yí nɔn ala anin. Yí nyɔɔie kpa'n dunman nɔn, Nyanmian buli yí seseɔve. ɔ sanlin ke Izalaye amma'n-mɔ mɔ be sɔanlin bé ke be hɔ kpála Zoliko kulo'n, ɔ leli bé, ese ɔ heleli bé atɔn fɔfɔle maan be sɔnlin sv be nwanndili be hɔli. ²⁶ Dedi'n ti ke kulo sɔanlan. Se enwɔnmian nɔn man kulo sɔanlan anun an, anin ɔ ti fuin. Se sɔanlan kɔsv le dedi nan ɔ nyɔ man nyɔɔie kpa a, anin yí dedi'n m'ɔ le yí'n ti wuluwa.

3

Bé nwan anun ejɔle'n

¹ Anianman-mɔ, nán man emɔ nunhan dɔn anyɔn bɔɔ Nyanmian ninnge nɔn ehele. ɔ sanlin ke yé mɔ ye kele Nyanmian ninnge'n, yé ndee ebua die'n mɔ Nyanmian 'ba bua yé'n, nɔn yɔ esulo kpa tala menian'n-mɔ kwalaa die'n. ² Yé kwalaaatin ye fɔn eɔvan ngacile dɔn. Se sɔanlan kɔn anɔvan nɔn man ejɔle nɔn an, anin ɔ ti sɔanlan mɔ eɔvan fíí nɔn man yí nwɔn. ɔ kwalaa yí nwɔn sie kpa. ³ Emɔ nían bé mɔ be fɔ mgbanngɔ'n-mɔ asɔ'n. Be fa bulale kaan bie, nyanman mɔnda yí, be fa be wula mgbanngɔ'n-mɔ anɔvan nɔn. Yí yé be fa be bɔli bé maan be kɔ lika mɔ be kulo ɔ. ⁴ Ese be mán ye fá yé nyɔn ye tɔ meli'n-mɔ anwɔn. Meli'n, sunnzun m'ɔ ti kpili mɔ anwɔnman mgbili'n-mɔ bɔli yí bu ɔ, like'n mɔ sɔanlan'n m'ɔ kan nɔn'n fa bɔli yí'n ti kaan sɔa ke tamɔngan'n mɔ be fa be bɔli elee'n. ⁵ Bé nwan'n kɔsv, ke ɔ ti yí nɔn anin. ɔ ti anwɔnnaan kaan sɔa, nan kɔsv ejɔle mgbili mgbili m'ɔ kan'n, ɔ ti man nzemunde. Emɔ si ke sɔn kaan sɔa m'ɔ kɔ tɔ ehɔaye nɔn'n, ɔ kwalaa ke ɔ yala yí kwalaaatin. ⁶ Bé nwan'n kɔsv ti ke sɔn. Ete dɔn mɔ be yɔ yí mân nɔn anun'n, ɔ fi bé nwan'n. Bé nwan'n

wɔ anwɔnnaan nun anun bie, ɔ kele yé sɔanlan baka'n kwalaa yale. Ɔ seci yé asitanlan'n ke sɔn'n seci like'n. Sɔn sɔ'n fi lika mɔ ebele sɔn'n nnun man lé'n. Lika sɔ'n, be fele yí Gehenun.

⁷ Emɔ nían, kulo sɔanlan kwalaa ke ɔ sie ninngɛ ngacile'n kwalaaatin. Naan o, nnunman o, owo o, ejue o, kulo sɔanlan a hɔala bé sie. ⁸ Nan kusɔ, bé nɔan kɔnmgba cein die, sɔanlan fíi hɔalali man yí sie lé. Ɔ ti like ete kpa m'ɔ ngulo man ke ɔ tanlan koun fíi ɔ. Diyɔle m'ɔ kun sɔanlan wɔ nun kpa.

⁹ Ye fa yé nɔan'n ye yi yé Min Nyanmian m'ɔ ti yé Si nin ayɛ, ese menian'n-mɔ mɔ Nyanmian a nian yí nwɔn sɔ ɔ'a bɔ bé'n, ye fa yé nɔan'n ye bɔ bé sasan. ¹⁰ Nɔan kɔnmgba'n yi Nyanmian ayɛ nán ese ɔ'a bɔ menian'n-mɔ sasan. Anianman-mɔ, ɔ nvata man ke ahan ɔ yɔ sɔ. ¹¹ Afi, nzue fe nɔn nzue kalɔ-kalɔ, be ngwala man ke be fi asutile kɔn anun be fite ɔ. ¹² Anianman-mɔ, *figi baka kɔn ngwala man ke ɔ su *olivɔ mma. *Divin baka ngwala man ke ɔ su figi mma. Asutile kɔn kusɔ mɔ yí nzue'n ti kalɔ-kalɔ'n ngwala man ke ɔ man nzue fe fite nun.

Nyanmian ngele die'n

¹³ Asɔ sɔanlan bie wɔ emɔ anun m'ɔ si ngele, ese ɔ si ninngɛ'n kwalaa ɔ? Yí abalabɔ nun anun, ɔ nɔn yí nyɔlie kpa'n mɔ ɔ 'yɔ a, ɔ bebele yí nwɔn asɔ Nyanmian anyunnun'n y'ɔ man be nwun yí ke ɔ si ngele ɔ. ¹⁴ Nan se emɔ akunnun ti bile, ese se emɔ nɔn bé manngɔn'n-mɔ la mannzɔan sɔ a, anin nán be tu bé nwɔn be bu bé nwɔn ke be ti menian mɔ be si ananhɔle'n. ¹⁵ Ngele sɔa fi man Nyanmian elɔ, ɔ ti asɔ ewa ngele, ɔ ti kulo sɔanlan ngele, ɔ ti Abɔnsanmɔn ngele. ¹⁶ Ɔ sanlin ke bé mɔ bé kunnun ti bile, ɔ nɔn bé mɔ be cɔin mannzɔan'n, butule nɔn mgban mgban ninngɛ kwalaaatin fite fite bé asitanlan nun anun. ¹⁷ Nan ngele'n m'ɔ fi Nyanmian elɔ'n, alimɔa, yí nwɔn ti, ese ɔ man sɔanlan m'ɔ kɔ suan ngele sɔ'n kulo anzɔnunjɔ, ɔ ti betee, ɔ kulo anɔannze, ɔ si anwunnvoe kpa, ɔ bɔ bala kpa, ɔ nnian man sɔanlan nyunnun ɔ mmua man yí ndee, ɔ kan ananhɔle. ¹⁸ Bé mɔ be kulo anzɔnunjɔ'n, be sesie menian'n-mɔ afian maan anzɔnunjɔ ba. Bé nyɔlie sɔ'n ti ke like mɔ b'a lua ɔ'a su mɔ be ti sɔ mma ɔ. Mma sɔ'n ti sese nyɔlie.

4

Emɔ bebele bé nwɔn asɔ Nyanmian anyunnun

¹ Butule'n nɔn ngondin m'ɔ wɔ emɔ afian'n, ɔ fi nin? Ɔ fi emɔ anyinbulɔ ete'n. Yí y'ɔ di akpɔlɔkpɔlɔ wɔ emɔ anun cian daa ɔ. ² Emɔ anyin bulɔ like, kusɔ emɔ asa ngan man yí. Anin ɔ'a man emɔ a kaci kodiawu, bé nyin a bulɔ, kusɔ emɔ asa ngan man like'n mɔ emɔ le kpɔnnde'n. Emɔ kulo butule elie nɔn ngondin. Emɔ asa ngan man like mɔ emɔ le kpɔnnde'n, ɔ sanlin ke emɔ mmisa man Nyanmian. ³ Se emɔ sele yí like a, emɔ asa ngan man yí, ɔ sanlin ke emɔ ajɔnlin'n ti man kpa. Afi, like'n mɔ emɔ le kpɔnnde'n, se emɔ asa kan yí a, emɔ fa bɔ bala mɔ emɔ muonun kulo'n. ⁴ Emɔ ti ke menian mɔ be tɔn ajaa. Emɔ nzɔ man ke sɔanlan m'ɔ yí nyin bulɔ mân ehɔ anun ninngɛ'n-mɔ'n, yí kpɔfɔe y'ɔ le Nyanmian ɔ? Yí ti, sɔanlan biala m'ɔ kulo ke ɔ nɔn mân sɔ'n tila amienguan'n, Nyanmian kaci yí kpɔfɔe. ⁵ Emɔ jɔnlin ke Nyanmian Anɔan Ejɔle ti mgban ɔ? Emɔ nwún yí ke Nyanmian Wawe'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a wula yé nun'n ti sɔanlan m'ɔ cɔin nyunngunlan! ⁶ Nan kusɔ, Nyanmian nwun yé nwɔn anwunnvoe sɔnman ɔ yɔ yé ye m'ɔ tala sɔ. Afi, b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nin anun ke: “Nyanmian nɔn bé mɔ be tu bé nwɔn'n le bie. Nan bé mɔ be bebele bé nwɔn asɔ yí nyunnun'n, ɔ nwun bé nwɔn anwunnvoe.” ⁷ Ehika ati, emɔ bebele bé nwɔn asɔ Nyanmian anyunnun. Emɔ jínlan kpunndiin Abɔnsanmɔn anyunnun nán ɔ 'nwanndi kɔ mɔa. ⁸ Emɔ hyɔin be mántan Nyanmian, nán yí kusɔ ɔ 'cɔin mantan emɔ. Ke menian'n-mɔ nwunzin bé sa'n-mɔ anun be tu efian'n, emɔ etefɔe'n-mɔ mɔ bé ajɔnlin'n ti nnyuan nnyuan'n, emɔ mán bé ahɔnlin nun anun tí. ⁹ Emɔ káci bé abalabɔ nán be lí yí nwɔn yale, be yí awóle. Emɔ yáci esilie'n nán be sún. Emɔ mán be fe elie'n káci alɔabɔ. ¹⁰ Emɔ bebele bé nwɔn asɔ Nyanmian anyunnun nán ɔ 'man emɔ sɔ.

Nán be kan bé manngv'n-mə anwv'n ejəle ete.

¹¹ Anianman-mə, nán man emə kan bé manngv'n-mə anwv'n ejəle ete. Svanlan m'ə kan yí manngv'n-mə anwv'n ejəle ete, ese ə bua yí manngv'n-mə nde'e'n, anin ə ti ke ə kan mala nin anwv'n ejəle ete, ese anin ə bu mala'n fva. Nan se e bu mala'n fva a, anin e nni man sv, nan e bua yí nde'e. ¹² Nyanmian angvnmv'n cein y'ə kpe mala man svanlan ə, ese yí ngvnmv'n ala y'ə bua svanlan nde'e ə. Yí ngvnmv'n cein y'ə kvala ke ə de svanlan ngvan ə, ese yí y'ə kvala ke ə man svanlan wu ə. Nan wə mə e bua wə manngv'n nde'e'n, e ti wə die se?

Nán be tu bé nvv'n

¹³ Afi sian die, emə yə anzve be tíe! Emə mə emə kan ke: “Ene anaan ehinman ye 'kə kulo kpili sva asv. Ye 'di elə afve kvn. Ye 'si kongo ye nyan esika.” ¹⁴ Nan emə mə be kan sə'n, asv emə si alie nzin ejəle ə? Emə ngvan'n ti ke bələ. Ə gua kaan dede, anin ə'a titi. ¹⁵ E 'nvun ejəle m'ə di ke emə kan'n: “Se Nyanmian bua a, ye 'yə like ehı anaan like sva.” ¹⁶ Nan kvsu emə die, emə le di bé nvan, be tu bé nvv'n. Atubenvv'n ke ehika sva bie fí ti man kpa. ¹⁷ Afi, svanlan m'ə si like m'ə ti kpa m'ə di m'ə yə'n, nán se ə nyə man an, anin svanlan sə'n yə ete.

5

Esikafve'n-mə

¹ Afi sian die, emə esikafve'n-mə, emə yə anzve be tíe! Emə sún be nvv'onna be yí awóle. Ə sanlvn ke emə 'ba nvun amannvnhunnun. ² Emə anwv'ndie nin a kpələ. Ngakvba'n-mə a li emə taladie'n nvn emə etanlan'n-mə. ³ Nyanmian anyunnun an, emə esika kəkəle'n nvn emə jete fufue nin a li ngannəle. Ngannəle sə'n, ə kele ke sîn a tə emə anwv'n. Mân'n le kə yí ayuelie, kvsu emə a hohuan anwv'ndie a sie! ⁴ Emə nían, menian mə be di emə ebo nin asv junman'n, emə ndua man bé kale. Emə tíe ke bé nin la nun be le sun ə. Nyanmian m'ə sie nyanmiansv eləe mma'n-mə nin a ti bé sunfele'n. ⁵ Emə a li mân kpa, b'a yə like mə emə muonun kulo ə. Emə a hvn ke naan mə be le ta yí be kun yí cian kvn ə. ⁶ Sese'fve'n nvn emə mgbılı man, emə bua yí nde'e, emə kun yí.

Emə sí abvtale, be yə asənv'n

⁷ Ehika ati, anianman-mə, emə sí abvtale dede be mán ə jú yé Mv'n ewale cian. Emə nían svanlan m'ə di ebolo junman'n, ə si abvtale ə nvv'ndie ke mmaka mma'n-mə sú mma mgbakpa-mə. Alimvba esue'n tə a, ə dua yí ninnge'n-mə, ə si abvtale dede esue kasian'n tə maan ninnge'n-mə yə kpa. ⁸ Emə kvsu sí abvtale, be jínlan bé ja nun kpa. Ə sanlvn ke yé Mv'n ewale cian'n ka kaan ju. ⁹ Anianman-mə, nán be fa bé manngv'n-mə anwv'n ejəle be wula bé kunnun, nán Nyanmian a mmu man emə fva. Emə nían, nde'ebua'fve'n jin anvan nin anun. ¹⁰ Anianman-mə, emə ati káci Nyanmian mgbəman'fve'n-mə mə be hanlvn yé Mv'n Anvan Ejəle'n. Be sili abvtale amannvnhunnun'n mə be nvunlin yí nun anun. Emə kvsu sí abvtale ke bé. ¹¹ Emə nían, ye kan ke nyila a han bé, ə sanlvn ke be jinlanlvn bé ja nun kpa. Abvtale'n m'ə Zəbv sili'n, emə a ti yí nvv'n ejəle lé. Yí amannvnhunnun nin anun, emə nvunlin yí ke Nyanmian man ə fi nun fiteli. Ə sanlvn ke Nyanmian ti kpa svnman, ese ə sa anwv'nvve.

¹² Anianman-mə, ejəle'n mə mvin 'ba han mvin kele emə'n ti cinnjin kpa. Ejəle sə'n y'ə le ke nán man emə kan ndâ. Nán be kan Nyanmian, nán be kan asie, nán be kan ndâ ngacile fí. Se be bisa emə ejəle m'ə di mə emə kan: “Yuo” a, emə hán. M'ə di mə emə kan: “Cecə” a, emə hán. Nán be kan ndâ be tv sv nán Nyanmian a mmu man emə fva.

¹³ Se emə nunhan bie le nvun amannie a, anin ə séle Nyanmian maan ə lé yí. Se emə nunhan bie le di fe a, anin ə tó ejue ə yí Nyanmian Kpili ayé. ¹⁴ Se emə nunhan bie ndi man akpəle fí a, anin ə féle asənv'n mgbain'n-mə. Mgbain sə'n-mə kpókpa yí *olivv ngo wə yé Mv'n dunman nun nán be séle be mán yí. ¹⁵ Asənv'n sva mə be fa dedi be yə'n, ə man wuluwafve'n ti akpəle. Ese se ə yəli nyəle ete a, ə 'nyan ete face. ¹⁶ Ehika ati, emə hán bé ete'n-mə mə b'a yə'n be héle bé nvv'n, be yə asənv'n be mán bé nvv'n nán Nyanmian a man emə a

tɪ akpɔlɛ. Sɔanlan m'ɔ tɪ sɛsɛ'n, asɔnɪn m'ɔ kɔ yɔ'n, tunmin kpili kpa wɔ nun. ¹⁷ Ɛmɔ nɪan, anɪn Nyanmɪan kpɔmanfɔɛ Eli tɪ kulo sɔanlan kɛ yɛ ala. Ɔ yɔli asɔnɪn sɛlɛ kpa kɛ esue'n n'ɔ tɔ. Sakpa kɛ esue a ndɔ man dede afɔɛ nsan sala nsian. ¹⁸ Ɛhi anzin, Eli kɔ yɔ asɔnɪn biekun nán esue a tɔ maan ninngɛ'n-mɔ a yɔ kpa. ¹⁹ Anianman-mɔ, sɛ ɛmɔ nunhan bie fi Nyanmɪan atɪn nɪn asɔ jasɔ, nán sɛ ɛmɔ bie fa yɪ sa ba a, anɪn ɔ'a yɔ like m'ɔ tɪ kpa. ²⁰ Ɛmɔ nwún yɪ kɛ sɔanlan m'ɔ kɔ yɪ ɛtɛfɔɛ kɔn fi yɪ nyɔliɛ ɛtɛ atɪn nɪn asɔ kɔ a Nyanmɪan atɪn nɪn asɔ'n, anɪn ɔ a man Nyanmɪan a le sɔanlan sɔ nɪn ati, ɛsɛ anɪn ɔ'a fa yɪ ɛtɛ'n dɔɔn ɔ'a hye yɪ.

PIELI KALATA'N M'Ō LILI MUA HELELI'N

M'Ō wə nun'n

Nwan sɔanlan diɛ y'ŋ le Pielɪ? Zozi mməfɔvɛ bulu nɔn nnyuan nun anun, yɪ yê anɪn ɔ tɪ bé kpain ɔ. Dunman Pielɪ'n tɪ *gɛlɛkɪ anɪɛ, yɪ bu y'ŋ le kɛ ɛbɔɛ. Zozi y'ŋ tɔnlɪn yɪ sɔ ɔ, nan yɪ dunman'n, *ɛbele anɪɛ nun anun, bɛ fɛlɛ yɪ Simɔn. Pielɪ fi Galile mɔn nun anun kulo'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Bɛtɪsayida nun asɔ (Zɔan 1.43). Anun, Pielɪ nɔn yɪ nianman bian Andele, bɛ cɪ ejue Galile asue nun anun. Nan mɔ Zozi fɛlɛlɪ bé yɪ nwɔn'n, bɛ yacili ejue ɛhyɛ junman'n bɛ sili yɪ sɔ bɛ kacili yɪ menian. Mɔ Zozi fɔlɪ hɔlɪ nyanmiansɔ'n, Pielɪ bɔlɪ Zozi anwɔn ɛjɔlɛkpa'n Zoluzalɛmɔn kulo nun asɔ ɛbɛlɛ, ɔ nɔn Zude nɔn Samali mɔn nun anun. Kɛ bɛ lɛ kpɪn bɛ kele'n, ɔ hɔlɪ dede ɔ juli *Lɔmɔn kulo nun asɔ. ɛbɛlɛ yê bɛ bɔbɔlɪ yɪ kɔlɔwa sɔ bɛ hunlin yɪ ɔ.

Kalata ɛhɪ anun, Pielɪ lɛ kan kele yɛ kɛ Silivɪn mɔ bɛ fɛlɛ yɪ biekun Silasi'n yê ɔ'a hele kalata sɔ'n ɔ'a man yɪ ɔ (5.12). “Babilɔnɔn” ɛlɔ yê ɔ'a hele kalata ɛhɪ ɔ (5.13). Babilɔnɔn, yɪ bu y'ŋ le kɛ Lɔmɔn. ɔ'a hele ɔ'a nwan Kilisi menian'n-mɔ mɔ b'a tɔ b'a sanndɪ mɔn mɔn'n-mɔ mɔ ɛnɛ bɛ fɛlɛ yɪ Tuluki mɔn nun anun'n (1.1).

Tɛmɔn sɔ'n, anɪn bɛ lɛ kele Kilisi menian'n-mɔ ahɔlɔwa ɛlɔ. ɛhɪka ati, Pielɪ a hele kalata ɛhɪ ɔ'a nwan bé ɔ'a wowula bé anwɔnsɛlɛ wɔ bé yalɛ'n mɔ bɛ lɛ nwun yɪ nun anun. Kalata nun ati 1.2-12, Pielɪ lɛ kacɪ bé kɛ Nyanmian 'ba le bé ti, ɛsɛ ɔ'a sie bé ajâ kpili kpa wɔ nyanmiansɔ. Ajâ sɔ'n, bɛ 'ba nyan yɪ mɛlɛ mɔ Zozi Kilisi 'ba yɪ yɪ nwɔn kele menian'n-mɔ mɔn nun ayuelɛ nun'n. Yɪ sɔ ati, bɛ tɪla bé ahɔnlɪn bɛ nyán dedi wɔ yalɛ enwuan mɔ bɛ lɛ nwun yɪ nun anun. Kalata nun ati 1.13-2.10, ɔ lɛ kacɪ bé kɛ Nyanmian nwan bɛ nánndɪ anwɔntɛ nun. Kalata nun ati 2.11-5.19, ɔ lɛ bɔtɔ bé kɛ bɛ nánndɪ kanlanman wɔ bé mɔ bɛ nzɪ man Nyanmian nun afian, ɛsɛ bé muonun bé afian, bɛ nánndɪ kanlanman. Bɛ nían Kilisi m'ŋ nwunlin yalɛ, nan kɔsɔ, ɔ'a nyɔ man ɛtɛ fɪɪ nun ɛnanndɛ diɛ nun asɔ. Kalata nun agualɛ nun (5.1-14), Pielɪ lɛ man asɔnɪn mma'n-mɔ nɔn bé mgbain'n-mɔ afɔtu.

Ahɪn ebisa

¹ Mɪn Pielɪ, mɔ n di Zozi Kilisi bɔfɔvɛ'n, mɪn yê mun kele kalata ɛhɪ mun nwan ɛmɔ ɔ. Mun kele ɛmɔ mɔ Nyanmian a yɪ bé a yɔ yɪ diɛ'n, mɔ b'a kacɪ nyɔfɔvɛ b'a tɔ b'a sanndɪ Pɔn, nɔn Galasi, nɔn Kapadɔsɔ, nɔn Azi nɔn Bitinin mɔn nun anun'n. ² Nyanmian m'ŋ tɪ Siɛ nun a yɪ ɛmɔ ɔ'a wula yɪ nyɪhyɛ nun anun daba. Yɪ Wawɛ'n tunmin nun, ɔ'a man ɛmɔ a kacɪ yɪ anwɔntɛ menian. Yɪ Wawɛ nun a man ɛmɔ a fa bé nwɔn b'a man Zozi Kilisi. ɔ'a man Zozi moja nun a tu ɛmɔ anwɔn ɛfian'n.

Mɪn 'bisa ɛmɔ ahɪn. Nyanmian nwún ɛmɔ anwɔn anwunnvɔɛ ɔ mán ɛmɔ alba cíci bé nwɔn kpa.

Ngɔan fɔfɔlɛ nun anwɔn anyɪndasvɛ'n

³ Yɛ 'da Nyanmian asi, yɪ m'ŋ tɪ yɛ Mɪn Zozi Kilisi Asi'n. Nyanmian ehulo kpili nun ati, ɔ'a man Zozi Kilisi fi ewue nun a tinngɛ ɔ'a man y'a nyan ngɔan fɔfɔlɛ. ɛhɪ ati, yɛ lɛ nyanmiansɔ ngɔan nun anwɔn anyɪndasvɛ kpa. ⁴ Nyanmian a sie yɪ mma'n-mɔ ajâ. Nyila'n m'ŋ wɔ nun'n nzɛcɪ man lé, ɔ ngun man lé, ɔ mgbá man lé. ɔ'a fa ajâ sɔ'n ɔ'a sie ɛmɔ anwunno ɛlɔ. ⁵ Nyanmian fa yɪ tunmin'n ɔ sisa ɛmɔ. ɔ sanlɪn kɛ ɛmɔ de yɪ di. ɔ 'sisa ɛmɔ dede maan ɛmɔ nyan bé ti kpa bɔkɔɔ mɔn nun ayuelɛ nun. ⁶ Yɪ ti, sɛ bɔbɔ ɛmɔ lɛ nwun yalɛ ngacile biala mɛlɛ kaan ɛhɪ anun an, ɛmɔ lí fɛ. ⁷ Yalɛ ngacile sɔ'n-mɔ anun yê bɛ nwun yɪ kɛ ɛmɔ de Nyanmian di sakpa ɔ. ɛmɔ nwún yɪ kɛ esika kɔkɔlɛ'n, bɛ kolo bɛ tu yɪ nwɔn ɛfian'n. Esika kɔkɔlɛ sɔ'n muonun m'ŋ nɔn mɔn'n bɛ 'ba kɛ nun'n, bɛ fa sɪn bɛ sɔ yɪ bɛ nian. Yɪ sɔ kɔsɔ ala, ɛmɔ dedi'n mɔ yɪ kpa tala esika kɔkɔlɛ'n, bɛ 'sɔ yɪ bɛ nian sɛ ɔ tɪ kunngun an. Yɪ diɛ anɪn cɪan mɔ Zozi Kilisi 'ba yɪ yɪ nwɔn'n, bɛ 'yɪ ɛmɔ ayɛ, bɛ kuku ɛmɔ asa sɔ, bɛ wula ɛmɔ anunminnyanmɔn. ⁸ ɛmɔ kulo Zozi nan kɔsɔ ɛmɔ nwunlin man yɪ nyunnun lé. ɛmɔ

nwunlin man yí nyunnun lé, nan kusu emó de yí di. Emó di yí nwón fe kpili. Fe sò'n, be ngwala man yí kan, ò ti anunminnyanmòn like. ⁹ Ò sanlín ke emó dedi nín abò'n y'ò le ke Nyanmian 'de emó ati.

¹⁰ M'ò tó de bé ti ele sò'n, Nyanmian mgbòmanfòe'n-mò hanlín anwunnvòe'n mò Nyanmian a nwun emó nín anwón ejòle daba. Be tili bé nyín kpa ¹¹ be kpòndeli atin'n mò Nyanmian 'sín sù ò de menian'n-mò ati'n, ese be kpòndeli ke ahan be nwun temòn mò ninngé sò'n-mò 'ju sù ke Kilisi Wawé'n heleli bé'n. Afí Kilisi Wawé sò'n mò anún ò wò bé nún'n, ò lili mva ò hanlín amannnhunnun'n mò Kilisi 'ba nwun yí'n, ò nòn anunminnyanmòn'n mò ò 'nyan yí nín anwón ejòle. ¹² Nyanmian yili heleli mgbòmanfòe sò'n-mò ke ngalié'n m'ò falí manlín bé'n tí man bé muonun bé ngalié, nan ò ti emó dié. Ngalié sò'n yê sian dié bé mò be bò Ejòlekpa nín a han a hele emó nún ò. Wawé Nwanzan-nwanzan'n mò Nyanmian sòanlín yí'n, yí yê ò falí ejòle sò'n wulali bé nvan ò. Nyanmiansu mmòfòe'n-mò muonun kpònde ke ahan be nwun like sò'n.

Abalabò nwanzan-nwanzan'n mò Nyanmian kulo'n

¹³ Ehika ati, emó síe tile, be fá bé ajònlín be tó nyila'n mò Nyanmian 'yeyila emó nín asu mele mò Zozi Kilisi 'yí yí kele'n. Emó nyán yí nwón anyíndasue kpa bókòò. ¹⁴ Emó mán bé nyín só Nyanmian. Nán man emó nyan ajònlín ete ete be yò nyòlié m'ò tí man kpa ke temòn mò anún emó nzí man Nyanmian anwón ejòle'n fíí'n. ¹⁵ Kemó Nyanmian mò ò'a fele emó yí nwón'n tí nwanzan-nwanzan'n, emó kusu abalabò kwalaaatin anún, emó yó bé nwón nwanzan-nwanzan. ¹⁶ Afí b'a hele wò Ehele Ejòle nín anún ke Nyanmian nwan: *Emó síe bé nwón nwanzan-nwanzan, ò sanlín ke n di nwanzan-nwanzan.*

¹⁷ Nyanmian nnian man sòanlan nyunnun ò mmua man yí ndée. Sòanlan kòn biala nyòlié nín anwón yê ò 'nian ò bua yí ndée ò. Ehika ati, emó mmotvòe'n-mò anún, se emó fele Nyanmian Síe a, anún mele mò emó tē nanndí asíe nín asu ewa'n, emó héle ke emó man Nyanmian anyínnzò emó nyòlié'n-mò kwalaa anún. ¹⁸ Afí emó sí kale mò b'a tua maan emó a nyan bé tí fí asítanlan basa-basa'n mò emó anan-mò heleli emó nín anún'n. Nán esika jete fufue anaan esika kòkòle m'ò sècì'n yê b'a fa b'a tua emó ati kale ò. ¹⁹ Nan be le Kilisi moja'n m'ò sù ebòe'n yê b'a fa b'a yí emó ati tē ò. Afí Kilisi tí ke *bò baa, yí líka fíí buli man ebùn, yí nwón títa man nún. ²⁰ Asannan nán Nyanmian a bò mân'n, ò lili mva yili Kilisi ke ò'a a lí sò junman'n. Nán emó kpa eyòle ati, mele kasian ehí-mò anún yê ò'a yí yí nwón ò'a hele ò. ²¹ Yí dunman nún ati yê emó de Nyanmian Kpili m'ò jasòli yí fí ewue nún, mò ò'a man ò'a nyan anunminnyanmòn'n di ò. Ò man emó fá bé dedi'n nòn bé anyíndasvòe'n be wula Nyanmian anún. ²² Ananhòle ejòle'n mò emó anyín sò yí'n, ò'a man emó anwón a tí ese emó kulo anianman'n-mò. Ehulo sò'n tí man bé je sù ehulo. Ehika ati, emó fá bé ahònlín'n kwalaa be hùlo bé nwón kpa. ²³ Afí b'a wò emó fòfòle. Awòle sò'n fí man kulo sòanlan, nan ò fí emó Así Nyanmian Kpili. Ò nanndí yí Nvan Ejòle'n m'ò wò ebèle dahuu nín asu y'ò man emó a nyan ngvan fòfòle ò. ²⁴ Afí b'a hele wò Ehele Ejòle nín anún ke:

Kulo menian'n-mò kwalaa tí ke ndile.

Bé anunminnyanmòn'n mò be le yí'n kwalaaatin

tí ke ndile'n ndetele'n.

Ndile'n yvi a, ndetele'n títi gua así.

²⁵ *Nan yé Mìn Anvan Ejòle'n dié,*

Ò wò ebèle dahuu.

Ejòle sò'n, y'ò le Ejòlekpa'n mò b'a bò b'a hele emó'n.

2

Nyanmian menian'n-mò

¹ Ehika ati, emó yáci ati anún ete ninngé'n-mò kwalaa be gúa. Emó yáci ato elie'n. Emó yáci bé nwón apoo ebò ò nòn bé nwón ekpò efa'n. Emó yáci bé manngvò'n-mò anzin ejòle ete ehan'n. ² Nan emó mán bé nyín búlo Nyanmian Anvan Ejòle nín anún kpa ke adòman'n-mò

anyun bɔɔ nyafusue'n nán ɔ'a man emɔ a nyin b'a nyan bé ti. ³ Ke Ehele Ejɔle'n kan yí'n: *Emɔ a nwun ke yé Mɔn ti kpa sɔnman.*

⁴ Emɔ hyúin be kpúnnge yé Mɔn Zozi Kilisi mɔ menian'n-mɔ a mmu man yí sɔanlan'n. Nan Nyanmian anyunnun an, Zozi anwɔn cian kpa. Ke sɔanlan m'ɔ le si sua fa nyɔbɔe'n, Nyanmian kɔsɔ a fa Zozi Kilisi m'ɔ man ngɔan'n ke ebɔe, ɔ a bɔ yí sua nɔn abɔ. ⁵ Nyanmian le fa emɔ kɔsɔ mɔ Zozi a man emɔ ngɔan'n ke nyɔbɔe ɔ si yí sua. Sua sɔ'n, ɔ nanndi Zozi Kilisi asɔ, emɔ 'kaci nun anwɔntie tɛɛyifɔe be bɔ afɔle'n m'ɔ sɔ Nyanmian anyun'n. ⁶ Afi b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nɔn anun ke Nyanmian nwan:

Emɔ nían, mɔn si mɔn sua'n Sɔn bɔka nɔn asɔ ebele.

M'an yi sɔanlan kɔn mɔ yí nɔwɔn cian mɔn kpa

m'an sie ebele ke ayialie nɔn asɔ ebɔe'n.

Sɔanlan biala m'ɔ de yí di'n,

anyunnunguasie ngan man yí lé.

⁷ Emɔ mɔ be de yí be di'n, ɔ ti like m'ɔ sɔ ebɔe man emɔ. Nan bé mɔ be nne man yí be nni man'n, bé die, b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nɔn anun ke:

Ebɔe'n mɔ bé mɔ be le si sua'n buli yí ke

ɔ ti man kpa mɔ be juli be tɔli'n,

yí yé ɔ'a kaci ebɔe kpa'n m'ɔ le sua nɔn anun ɔ.

⁸ Eɛe Ehele Ejɔle nɔn anun lika kɔn, Nyanmian nwan:

Ebɔe sɔ'n man sɔanlan aja kpula,

ɔ man sɔanlan fin asi.

Bé ja kpula yí be fin asi, ɔ sanlɔn ke b'a nne man Nyanmian Anɔan Ejɔle'n b'a nni man. Bé die mɔ be hyihyelɔ be manlɔn bé nɔn anɔn.

⁹ Nan emɔ die, emɔ ti menian mɔ Nyanmian a yi emɔ. Emɔ ti Nyanmian m'ɔ ti belemgbin'n tɛɛyifɔe, emɔ ti menian nwannzan-nwannzan, emɔ ti yí menian kpa bɔkɔɔ. Nyanmian a fele emɔ fi awosin nɔn anun, ɔ'a man emɔ a fite yí jawe kpili nɔn anun. ɔ'a yi emɔ ke emɔ bɔ yí enyinman nyɔle mgbili mgbili'n-mɔ be héle menian'n-mɔ. ¹⁰ Daba anɔn emɔ ti man Nyanmian menian. Nan sian die, emɔ a kaci yí menian. Daba anɔn Nyanmian nzɔ man emɔ anwɔn anwunnvoe, nan sian die, Nyanmian a nwun emɔ anwɔn anwunnvoe.

Nyanmian menian'n-mɔ abalabɔ'n.

¹¹ Anianman ehulo mma, emɔ ti nyɔfɔe asie nɔn asɔ ewa. Emɔ walɔ mgbannza. Yí ti, mɔn 'sele emɔ mɔn bɔtɔ bé ke emɔ síe bé nwɔn ye wɔ ninngɛ ete ete'n-mɔ mɔ ete anwɔnnaan nɔn anyun bɔɔ yí nwɔn nɔn anwɔn. ɔ sanlɔn ke ninngɛ sɔ'n-mɔ nɔn emɔ ekala'n kɔn elɔe. ¹² Emɔ bɔ abalabɔ kpa wɔ bé mɔ be nzɔ man Nyanmian nɔn afian. Se bɔbɔ be tɔn emɔ esɔan ke emɔ yɔ nyɔle ete a, be 'ba nwun emɔ nyɔle kpa'n, nán cian mɔ Nyanmian kɔ yi yí nwɔn kɔ hele bé'n, anɔn be yi yí ayɛ.

¹³ Ehi, kemɔ emɔ ti yé Mɔn menian'n, emɔ bébele bé nwɔn asi be mán mgbain'n-mɔ kwalatin mɔ be sie mân'n. Emɔ bébele bé nwɔn asi be mán belemgbin kpain'n m'ɔ le tunmin wɔ menian'n-mɔ kwalaa asɔ'n. ¹⁴ Kɔnmanna'n-mɔ mɔ belemgbin a sesie bé ke be túa nyɔletɛfɔe'n-mɔ kale nán be fɔa bé mɔ be bɔ bala kpa'n, emɔ bébele bé nwɔn asi be mán bé kɔsɔ. ¹⁵ Afi like mɔ Nyanmian kulo'n y'ɔ le ke emɔ bɔ bala kpa. Yí die, anɔn ngɔasɔafɔe'n-mɔ mɔ be nzɔ man like fíí'n, be nnyan man emɔ anwɔn ejɔle ete fíí be ngan man. ¹⁶ Emɔ a nyan fanwɔndi, nan kɔsɔ nán be man fanwɔndi sɔ'n kaci ke etanlan be fia yí bɔ be yɔ nyɔle ete. Nan emɔ bɔ bala kpa, ɔ sanlɔn ke emɔ ti Nyanmian ngɔa. ¹⁷ Emɔ mán menian'n-mɔ kwalaa anyinnzɔ. Emɔ húlo anianman'n-mɔ mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man Zozi'n. Emɔ súlo Nyanmian, emɔ mán belemgbin anyinnzɔ.

Emɔ yɔ ke Zozi yɔli yí'n

¹⁸ Emɔ mɔ be ti ngɔa'n, emɔ bébele bé nwɔn asi, be mán bé mɔn-mɔ anyinnzɔ kpa. Nán ke bé mɔ be ti kpa mɔ be ti betɛe nɔn ala y'ɔ di ke emɔ bébele bé nwɔn asi be man bé anyinnzɔ ɔ.

Nan ɔ di ke emɔ yɔ yí sɔ be man bé mɔ be ti man kpa'n-mɔ kɔsɔ. ¹⁹ Afi se sɔanlan kɔn man Nyanmian anyinnzɔ nán ɔ le nwun yale m'ɔ nzɛ nvata man an, ɔ ti like kpa. ²⁰ Nan se emɔ yɔ ete nán be le kele emɔ yale, nán emɔ tila bé ahɔnlɔn an, anɔn anunminnyanmɔn benin yê emɔ nyan yí nun ɔ? Nan se emɔ bɔ bala kpa, mɔ be le kele emɔ yale, nán se emɔ tila bé ahɔnlɔn be nwun yale sɔ nin an, ɔ ti like kpa wɔ Nyanmian anyunnun.

²¹ Efele'n mɔ Nyanmian a fele emɔ yí nwɔn'n, yí bɔ nin anɔn. Ɔ sanlɔn ke Kilisi kɔsɔ nwunlin amannɛ wɔ emɔ dunman nun maan emɔ kɔsɔ nɔan yí diɛ nin asɔ be yɔ bie. ²² Kilisi a nyɔ man ete lé, ɔ'a nni man ato lé. ²³ Be kpɛli yí nzɔba, ɔ'a mgbe man bé bie. Be heleli yí yale, ɔ'a nvɔa man bé ti. Ɔ falɔ yí kwalaa wulali Nyanmian m'ɔ ti ndɛɛbuafɔbe kpa nin asa nun. ²⁴ Kilisi muonun sɔali yé ete'n kwalaa yí ti sɔ wɔ kɔlɔwa nin asɔ. Ɔ'a yɔ sɔ maan y'a wu ye fi ete nin anɔn y'a jasɔ ye bɔ bala m'ɔ ti sese. Ɔ sanlɔn ke, ebɔta'n mɔ be bɔtali yí'n y'ɔ man emɔ anwɔn a sa ɔ. ²⁵ Afi daba anɔn emɔ ti ke mmɔa mɔ b'a minlin ɔ. Nan sian diɛ, emɔ a sa a a Kilisi m'ɔ ti bɔa enɔanfɔbe kpa'n m'ɔ sisa emɔ ekala nin anwɔn.

3

Balasua nɔn yí hun bé asitanlan'n

¹ Ehi, emɔ mmalasua'n-mɔ, emɔ bébele bé nwɔn asɔ bé mán bé hun-mɔ. Se emɔ ahun mmie-mɔ nne man Nyanmian Anɔan Ejɔle'n be nni man nán be nwun emɔ asitanlan kpa nin an, se bɔbɔ emɔ a ngan man ejɔle b'a ngele man bé a, be 'fa bé nwɔn be man Nyanmian. ² Afi be 'ba nwun yí ke emɔ asitanlan'n ti kpa, ese emɔ anyɔn sɔ bé. ³ Nán be kpɔnnde bé nwɔn elie ke bé ti enyuan mɔ b'a sesie yí kanlanman, ɔ nɔn esika ninngɛ mɔ be fa be sesie bé nwɔn, ɔ nɔn etanlan nganlanman ehala. ⁴ Nan emɔ mán emɔ kanlanman'n fi emɔ akunnun kɔsɔ ɔ fite. Kanlanman'n mɔ be le kpɔnnde m'ɔ le man esɛɛɛ'n y'ɔ le ahɔnlɔn m'ɔ ti kpa, m'ɔ ti betɛɛ. Kanlanman sɔ'n, ɔ ti like m'ɔ sɔ ebɔbe kpa wɔ Nyanmian anyunnun. ⁵ Daba mmalasua'n-mɔ mɔ anɔn be le anyɔndasɔbe wɔ Nyanmian elɔ'n, ke be yɔli yí nun anɔn. Be bebeleli bé nwɔn asɔ be manlin bé hun-mɔ. ⁶ Ke anɔn Sala ti yí nin anɔn. Ɔ bebeleli yí nwɔn asɔ dede ɔ feleli Abalahamɔn “Yemɔnlɔn”. Se emɔ kɔsɔ bɔ bala kpa, nán se emɔ a nyaci man bé nwɔn maan like fíi a nnwonwunlan man emɔ a, anɔn Sala amma mmalasua y'ɔ le emɔ sakpa.

⁷ Emɔ mmelenzua'n-mɔ kɔsɔ, emɔ nɔn bé yi-mɔ tánlan kanlanman. Emɔ nwún yí ke bé anwɔnsɛle'n nju man emɔ diɛ'n. Emɔ mán bé anyinnzɔ. Ɔ sanlɔn ke ngɔan'n mɔ Nyanmian 'fa man emɔ'n, bé kɔsɔ be wɔ nun bie. Emɔ yó yí sɔ, nán Nyanmian Kpili a tie emɔ asɔnɔn eyɔle'n.

Nyanmian 'yeyila bé mɔ be le nwun yale wɔ Zozi Kilisi dunman nun'n

⁸ Mɔn ejɔle nin ayueliɛ'n y'ɔ le ke emɔ kwalaa nyán ajɔnlɔn kɔn. Emɔ nwún emɔ anwɔn anwunnvoe. Emɔ húlo bé nwɔn ke anianman-mɔ kulo bé nwɔn'n. Emɔ yó bé nwɔn ye, be bébele bé nwɔn asɔ bé manngɔn'n-mɔ anyunnun. ⁹ Nán be fa ete be tua ete'n kale, anaan nzɔba be tua nzɔba'n kale. Nan emɔ séle Nyanmian maan ɔ yéyila bé. Ɔ sanlɔn ke Nyanmian kulo ke ɔ yeyila emɔ, yí ti y'ɔ man ɔ feleli emɔ ɔ. ¹⁰ B'a hele wɔ Ehele Ejɔle nin anɔn ke:

*Sɔanlan m'ɔ kulo ke ɔ nyan ngɔan ɔ di fe'n,
anɔn ɔ yáci yí manngɔn'n-mɔ anwɔn ejɔle ete ehan
nɔn ato elie'n.*

¹¹ Ɔ yí yí sa nyɔliɛ ete nin anɔn,
nán ɔ yó nyɔliɛ kpa.

Ɔ kpɔnnde anzɔnɔnjɔ atɔn'n, nán ɔ nánnɔi sɔ.

¹² Ɔ sanlɔn ke Nyanmian anyɔn kpala seseɛɛ'n-mɔ,
ɔ tie bé asɔnɔn eyɔle'n.
Nan bé mɔ be yɔ ete'n,
ɔ ngulo man ke yí nyɔn bɔ bé.

¹³ Σε εμῶ γι βέ kunnun kpa bókò, mṵ εμῶ le bṵ bala kpa'n, nwan y'ò kwalà ṵ γṵ εμῶ ετε ṵ? ¹⁴ Σε εμῶ bṵ bala kpa nán εμῶ nwun amannie bṵbṵ a, Nyanmian 'yeyila εμῶ. Yí sṵ ati, nán be sulo βέ mṵ be kele εμῶ yalé'n maan εμῶ ati anun seci εμῶ. ¹⁵ Nan εμῶ wúla Kilisi m'ṵ ti εμῶ Amin nūn anunminnyanmṵn wṵ εμῶ ahṵnlūn nūn anun. Σε sṵanlan bie bisa εμῶ anyundasue'n mṵ εμῶ le yí wṵ Kilisi anun nūn anwṵn ejṵle a, ¹⁶ εμῶ tṵ βέ ahṵnlūn así be fá anyunnzṵ be búá yí. Εμῶ mán εμῶ anṵan ejṵle nūn εμῶ abalabṵ'n yṵ kṵn, nán anyunnunguasie a han βέ mṵ Zozi Kilisi dunman nūn be kan εμῶ anzin ejṵle εte'n. ¹⁷ Afi ṵ ti kpa ke εμῶ yṵ nyṵlie kpa be nwún amannie, ṵ sanlūn ke Nyanmian kulo yí sṵ. Σε εμῶ γṵ nyṵlie kpa a, ṵ ti kpa tala ke εμῶ kṵ γṵ nyṵlie εte nán εμῶ a nwun yalé'n.

¹⁸ Kilisi muonun wuli kpê kṵnmgba cein yé εte'n dunman nūn. Yí m'ṵ ti seseṵue'n, ṵ wuli βέ mṵ be ti man seseṵue'n-mṵ dunman nūn maan y'a fa yé nwṵn y'a wula Nyanmian asa nūn. Be hunlūn yí nwṵnnaan'n, nan Nyanmian Wawé'n manlūn yí ngṵan. ¹⁹ Wawé sṵ'n dunman nūn, ṵ hṵli hanlūn Nyanmian Anṵan Ejṵle'n ṵ heleli wawé'n-mṵ mṵ b'a gua βέ fiadi'n. ²⁰ Wawé sṵ'n-mṵ, mele mṵ Nowe 'bṵbṵ meli'n, βέ nyūn a nzṵ man Nyanmian. Nyanmian Kpili sili abṵtale ṵ nwṵnndeli βέ dede, menian mṵ be 'fṵ meli nūn anun'n fṵli. Bé mṵ be fṵli meli nūn anun'n b'a nzṵn man fí. Be ti menian mṵcṵe ala yé be fṵli nūn be nyanlūn βέ ti asue nūn anyūnsṵ ṵ. ²¹ Nzue sṵ'n, anūn ṵ ti ke esṵnian'n m'ṵ man εμῶ nyan βέ ti sian die'n nzṵle. Esṵnian sṵ'n, nán y'ṵ le βέ nwṵn efian nūn enwunnzian'n. Nan yí y'ṵ le esele'n mṵ ye sele Nyanmian ke ṵ mán yé ahṵnlūn nūn anun ti'n. ṵ sanlūn ke Zozi Kilisi fi ewue nūn ṵ'a jasṵ. ²² ṵ'a fṵ ṵ'a hṵ anwunno, ṵ ti Nyanmian Kpili fama sṵ. Nyanmiansṵ mmṵṵue'n-mṵ anun, βέ mṵ be di kpain'n ṵ nūn βέ mṵ be le tunmin'n, yí y'ṵ sie βέ ṵ.

4

Abalabṵ fṵfṵle'n

¹ Ehi, kemṵ Kilisi nwunlūn anwṵnnaan nūn amanninhunnun'n, εμῶ kṵsṵ nyán ajṵnlūn kṵnmgba sṵ'n mṵ anūn ṵ le yí'n. ṵ sanlūn ke sṵanlan m'ṵ kṵ nwun anwṵnnaan nūn amanninhunnun'n, ṵ nwula man yí sa εte nūn anun kṵn. ² Sian die, ṵ di ke εμῶ bṵ bala mṵ Nyanmian kulo wṵ εμῶ asitanlan nūn anun mele mṵ εμῶ te wṵ asie nūn asṵ ewa'n. Nan ṵ nni man ke εμῶ bṵ bala εte mṵ anwṵnnaan kulo'n kṵn. ³ Afi, βέ mṵ be nzṵ man Nyanmian'n, βέ nyṵlie mṵ be yṵ'n, daba εμῶ falṵ temṵn dṵn be yṵli bie. Anūn εμῶ asitanlan'n ti basa-basa, εμῶ bṵ bala εte mṵ anwṵnnaan kulo'n, εμῶ ti kṵnṵnmunnzan, εμῶ nūn βέ manngṵn-mṵ be didi be nūn nzan dede ṵ fṵ be búe sṵ, ese εμῶ sṵ amṵan m'ṵ ti busuṵue like'n. ⁴ Kemṵ sian die, εμῶ nūn βέ mṵ be nzṵ man Nyanmian'n nyṵ man mgban-mgban ninngé sṵ'n-mṵ kṵn'n, ehika ati yé menian sṵ'n-mṵ bṵ εμῶ amgba ṵ. ṵ sanlūn ke εμῶ abalabṵ'n sin βέ nwṵn. ⁵ Be 'ba bu βέ nyṵlie'n-mṵ anwṵn mgbṵnndan be kele Nyanmian mṵ ṵ'a sesie yí nwṵn ṵ 'ba bua anyūnwṵsue mma'n-mṵ nūn ewue mma'n-mṵ ndeε'n. ⁶ Afi be hanlūn Ejṵlekpa'n be heleli yé nan-mṵ mele mṵ anūn βέ nyūn wṵ sṵ'n. ṵ man se b'a wu bṵbṵ a, Nyanmian tunmin nūn, Wawé Nwannzan-nwannzan'n 'man be nyan ngṵan.

⁷ Like biala ayuelie a kpunngé. Ehika ati, εμῶ bú mgbṵnndan kpa. Εμῶ sésie βέ nwṵn nán b'a huala b'a tanlan mmṵṵue nūn anun. ⁸ M'ṵ cian tala like kwalaa'n y'ṵ le ke εμῶ fá βέ ahṵnlūn'n kwalaa be hṵlo βέ nwṵn. ṵ sanlūn ke ehulo'n kala εte dṵn asṵ. ⁹ Sṵanlan biala m'ṵ kṵ wṵlṵ εμῶ awulo'n, εμῶ sṵ yí nūn kanlanman, nán be munlan be juṵṵ βέ konvin abṵ. ¹⁰ Nyanmian Kpili a man εμῶ anun kṵn biala Wawé nūn junman. Junman ngacile ngacile sṵ'n, sṵanlan kṵn lí yí die'n kpa ṵ fá búka yí manngṵn'n-mṵ ke ṵ se fata'n. ¹¹ Sṵanlan m'ṵ kan Nyanmian Anṵan Ejṵle'n, ṵ hán ejṵle mṵ Nyanmian kṵ man yí ke ṵ hán'n. Sṵanlan m'ṵ búka yí manngṵn'n-mṵ'n, ṵ fá anwṵnsele'n kwalaa mṵ Nyanmian Kpili a fa a man yí'n ṵ búka βέ. Like biala anun, ye yṵ yí sṵ maan anunminnyanmṵn hán Nyanmian wṵ Zozi Kilisi dunman nūn. ṵ sanlūn ke anunminnyanmṵn'n nūn tunmin'n ti yí die cian daa. Amin!

Amanninhunnun nṵn nyila'n

¹² Anianman ehulo mma, emɔ le nwun amanninhunnun. Amanninhunnun sɔ'n ti ke sɪn mɔ b'a kpɔnmgbɔ b'a gua emɔ anwɔn ɔ. Nán be man ɔ sin bé nwɔn ke ejɔle ngacile bie yê ɔ'a tɔ emɔ ɔ. ¹³ Nan emɔ lí fe ke emɔ le nwun Kilisi amanninhunnun'n bie, nán cian mɔ ɔ 'yí yí anunminnyanmɔn'n kele'n, emɔ a li fe dede ɔ'a bɔ su. ¹⁴ Se Kilisi dunman nun menian'n-mɔ kpe emɔ nzɔba a, nyila kan emɔ. ɔ sanlɪn ke anunminnyanmɔn Wawe'n m'ɔ ti Nyanmian Wawe'n wɔ emɔ anun. ¹⁵ Nán man emɔ anun bie nwun amannɪe ke ɔ'a li awue, anaan ɔ'a wua, anaan ɔ'a yɔ ete, anaan ɔ'a li abie ejɔle die anun cenjin. ¹⁶ Nan se emɔ anun bie le nwun amannɪe Kilisi dunman nun an, n'ɔ man yí nwɔn nyian kun yí. Nan ɔ lá Nyanmian asi ke ɔ ti Kilisi sɔanlan.

¹⁷ Afi mân'n ndee ebua nun a li mɔba a bɔ yí bɔ Nyanmian menian'n-mɔ elɔ. Yé mɔ ye ti yí menian'n, se ndee ebua'n bɔ yí bɔ yé elɔ a, anun bé mɔ be nne man Nyanmian Anɔan Ejɔle'n be nni man'n, bé ayueli'e'n, ɔ 'yue bé se? ¹⁸ Afi Ehele Ejɔle'n nwan:

Bé mɔ be ti fɔɔn'n,

se bé ti ele ti man nzemunde a,

anun bé mɔ be nne man Nyanmian be nni man

ɔ nɔn ati anun ete mma'n-mɔ, be 'yɔ bé nwɔn se?

¹⁹ Yí sɔ ati, bé mɔ be le nwun amannɪe, m'ɔ ti Nyanmian akunnun like'n, be fá bé nwɔn be wúla Nyanmian asa nun kpa bɔkɔɔ nán be yɔ nyɔle kpa. Afi yí m'ɔ bɔli emɔ'n, ɔ ti ananhɔlefɔe, yí anɔhɔba'n m'ɔ bɔli emɔ'n, ɔ 'di su.

5

Asɔnɪn mgbain'n-mɔ

¹ Kikaala die, e 'nwun ejɔle kaan mɔ mun fa mun tɔ asɔnɪn mgbain'n-mɔ mɔ be wɔ emɔ afian elɔ nun anyunnun'n. Mɪn muonun n di asɔnɪn kpain'n bie ke bé. Mɪn di Kilisi amanninhunnun'n mɔ ɔ'a nwun yí nun anwɔn adanzɪe, ese mele mɔ ɔ 'ba a'n, mɪn 'tanlan yí anunminnyanmɔn nun anun bie. Yí sɔ ati, mɪn 'sele emɔ mɪn bɔtɔ bé ke: ² Nyanmian menian'n-mɔ mɔ ɔ'a fa bé ɔ'a wula emɔ asa nun'n, be ti ke mmɔba kpule, emɔ nían bé su kpa. Nán be nian bé su ke junman mɔ be le fa be tinndin emɔ ke be lí ɔ, nan emɔ yí bé kunnun be nían bé su kpa bɔkɔɔ ke Nyanmian kulo'n. Nán be yɔ yí ke be le nian bé su be kpɔnnde nun esika. Nan emɔ sí bé hue be nían bé su. ³ Menian mɔ Nyanmian a fa bé a wula emɔ asa nun'n, nán be sisi bé, nan emɔ mɔ be ti mmɔba enianfɔe'n, emɔ bó bala kpa maan be nían su be bó bie. ⁴ Yí die cian mɔ Kilisi m'ɔ ti Bɔa Emianfɔe Kpain'n kɔ a'n, anun emɔ nyan anunminnyanmɔn abotile'n m'ɔ nzeci man lé'n.

Asɔnɪn mma'n-mɔ

⁵ Emɔ mgbafɛle'n-mɔ kɔsɔ, emɔ bébele bé nwɔn asi be mán mgbain'n-mɔ. Afi mun kan mun kele emɔ kwalaa ke be bébele bé nwɔn asi be mán bé nwɔn. ɔ sanlɪn ke b'a hele wɔ Ehele Ejɔle nun anun ke:

Atubenwɔn mma'n-mɔ,

Nyanmian Kpili nɔn bé le yí.

Nan bé mɔ be bebele bé nwɔn asi'n,

Nyanmian nwun bé nwɔn anwunnvoe.

⁶ Yí sɔ ati, mɪn kan mɪn kele emɔ ke emɔ bébele bé nwɔn asi be mán tunminfɔe Nyanmian Kpili, nán ɔ'a man emɔ su mele kasian nun anun. ⁷ Emɔ fá bé nzusue'n kwalaa be wúla yí sa nun, ɔ sanlɪn ke ɔ nian emɔ lika.

⁸ Emɔ sésie bé nwɔn, be sísa bé nwɔn, ɔ sanlɪn ke emɔ kpɔfɔe Abɔnsanmɔn le bɔ emɔ anwɔn mgbɔlɔka ke tetianfɔe mɔ yí nyin a bɔlɔ ɔ le tetian ɔ kpɔnnde naan mɔ ɔ 'cɪ yí di ɔ. ⁹ Emɔ tíla bé dedi nun anun kpa be jɪnlan bé ja nun kpunndiin wɔ yí nyunnun. Afi asɔnɪn mma'n-mɔ mɔ be wɔ mân'n lika kwalaa'n, ke be nwun yale nun anun. ¹⁰ Kikaala emɔ le nwun yale kaan, yí nzin, Nyanmian Kpili m'ɔ sɪ anwunnvoe sɔnman'n, mɔ ɔ'a fele emɔ ke emɔ nɔn Kilisi be yɔ kɔn be tánlan yí anunminnyanmɔn'n m'ɔ le man ayueli'e nun anun'n, yí

muonun, ɔ 'sesie emɔ kpa. ɔ 'man emɔ tin. ɔ 'man emɔ anwɔnsɛɛ. ɔ 'man emɔ jinlan bɛ ja nun kpunndiin. ¹¹ Tunmin'n ti yɛ die cɪan daa! Amin.

Ngalɛ nɔn ahɪn ebisa

¹² Anianman *Silivɪn yɛ ɔ'a bɔka mɪn maan m'an hɛɛ kalata sin kaan ɛɪ m'an nwan emɔ ɔ. ɔ ti anianman m'ɔ nanndɪ ananhɔɛ atɪn nɪn asɔ ɔ. Mɪn fa kalata sɔ'n mɪn wowula emɔ anwɔnsɛɛ ɛɛ mɪn keɛ emɔ kɛ Nyanmɪan a nwun yɛ nwɔn anwunnvoe sakpa. Yɛ ti, emɔ jinlan bɛ ja nun kpunndiin.

¹³ Asɔnɪn mma'n-mɔ mɔ bɛ wɔ *Babilɔnɔn mɔ Nyanmɪan a fɛɛ bɛ yɛ nwɔn kɛ ɔ'a fɛɛ emɔ'n, bɛ nwan bɛ 'bisa emɔ ahɪn. Maakɪ mɔ asɔnɪn nɪn anɪn ɔ ti mɪn wa'n, yɛ kɔsɔ yɛ nwan ɔ 'bisa emɔ ahɪn.

¹⁴ Emɔ bɪsa bɛ nwɔn ahɪn bɛ tɔ bɛ nwɔn nɪn.

Bɛ kɔalaa mɔ b'a fa bɛ nwɔn b'a man Kilisi'n, Nyanmɪan cɪcɪ bɛ lɔa.

PIELI KALATA'N M'Ō TŌ SŪ NNYUAN'N

M'Ō wə nun'n

Pieli heleli kalata ehi nwanlin bé kwalaa mō b'a fa bé nwōn b'a man Zozi Kilisi'n. Anin ō le kan kele bé ke ō si ke ō ngō hye man, ō 'ba wu. Ehika ati, ō kulo ke ō kaci bé ninng'e-n-mō m'Ō heheleli'n. Alimwa kalata'n mō Pielī heleli nin anun, ō le kan kele asōnin mma'n-mō ke se māt'n le kele bé ahulōwa a, be tīla bé dedi nin anun kpolo. Kalata'n m'Ō tō sū nnyuan ehi anun, ō le kan kele bé ke se ato ngehelefue-mō fite asōnin nin anun nán be le kekele ato ninng'e be seci yí a, be sō ananhōle ejōle'n mō be tili nin anun kpa.

Kalata nin ati 1.1-15, Pielī le kan like ati m'Ō man ō le kele yí kalata'n: ō 'kaci asōnin mma'n-mō maan bé ti tanlan wawe nun ejōle'n mō be hanlin heleli bé nin asu. Alimwa ekacīe di'e'n (1.16-21) tū de Zozi Kilisi anwōn Ejōlekpa'n. Ejōlekpa sō'n, yí Pielī muonun nōn mmōfue'n-mō di yí nwōn adanzīe ke ō ti ananhōle. Nyanmian mgbōmanfue'n-mō mō Wawe Nwanzan-nwanzan'n hyōnlīn bé maan be heleli Ehele Ejōle Nwanzan-nwanzan'n kusū di yí nwōn adanzīe. Kalata nin ati nnyuan nin anun, Pielī le bō ato ngehelefue'n-mō nyōle'n-mō be fa be seci asōnin'n tetele nun. Ekannzue mō Zudi kannzōli ato ngehelefue'n-mō yí kalata nin anun'n, yí kōnmgba nin ala bōbō yē ye nwun yí Pielī kusū kalata nin anun ō. Kalata nin ati nsan nin anun, Pielī le bua bé mō bé nwan yé Mūn Zozi ngō sa ngō a man ō ngō bua man māt'n nde'e'n. Ō le kaci bé ke se Kilisi a hye nán ō walī man an, anin be nwūn yí ke Nyanmian a si abutale. Ō sanlin ke Nyanmian ngulo man ke sōanlan fīi minlin, nan ō kulo ke bé kwalaa be kaci bé asitanlan'n be fi bé ete nin anun be jasū (3.9). Kalata nin agualie nun, Pielī kulo ke asōnin mma'n-mō mian bé bu be tanlan anwōntīe nun nán Nyanmian a nnyan man bé nwōn ejōle ete ō'a ngan man mēle mō Kilisi 'sa ba'n (3.11-18).

Ahū ebisa

¹ Mīn, Simōn Pielī, mō n di Zozi Kilisi akwa ese n di yí bōfue'n yē mūn kele kalata ehi ō. Mūn kele mūn nwan emō kwalaa mō emō le dedi kōnmgba'n mō ye le yí mō yí nwōn cian'n. Zozi Kilisi m'Ō ti yé Nyanmian m'Ō ti yé Ngvāndefue nin adawōlōman, y'a nyan dedi sō'n ō sanlin ke ō ti sese. ² Mūn 'bisa emō ahūn. Nyanmian nōn yé Mūn Zozi, be nwūn emō anwōn anwunnvoe, ese bé man emō alba cíci bé nwōn kpa. Be mán emō sí bé kpa.

³ Zozi Kilisi mō Nyanmian tunmin'n wō yí nun'n, ō'a fa yí kwalaa m'Ō cian'n ō'a man yé maan ye bu amanmuo m'Ō sō Nyanmian anyūn. Ō'a man y'a sī Nyanmian m'Ō feleli yé ke ye yó kpa ke yí muonun ese ye wōlō yí anunminnyanmōn nin anun'n. ⁴ Yí ti, ninng'e mgbakpa'n-mō m'Ō falī bōli yé anōhōba'n, ō'a man yé sa a han bé. Ninng'e sō'n-mō dunman nun, emō kwalaa be nwanndi māt'n ehi anun anyīnbōlō ninng'e ete'n m'Ō man ewue'n nán emō nōn Nyanmian be yō kōn.

⁵ Ehika ati, emō bō mōndīnlīn be bō bala kpa be tō bé dedi nin asu. Emō nwūn ngele be tō bé abalabō kpa nin asu. ⁶ Ese emō bō mōndīnlīn be sō bé nwōn be tō ngele nin asu. Emō sí abutale be tō bé nwōn esō nin asu. Emō fá bé nwōn be bō Nyanmian. ⁷ Emō anwōn ebō mō b'a fa b'a bō Nyanmian'n, emō hūlo anianman'n-mō be bōka sū. Emō hūlo menian'n-mō kwalaaatin be tō anianman'n-mō ehulo nin asu. ⁸ Ninng'e m'Ō di ke emō nyan yí bé asitanlan nin anun nin anin. Se emō nyan yí dōn an, ō 'man emō di junman'n kanlanman kpa ese be 'sī yé Mūn Zozi Kilisi be kō bé nyunnun. ⁹ Nan sōanlan mō ninng'e sō'n-mō nōn man yí nun'n, anin ō ti ke anyīnsinlinwafue anaan ō ti ke sōanlan m'Ō nnwun man mwa. Ō ti sōanlan mō yí lba a fi ke yí ete'n m'Ō yōli yí daba'n, Nyanmian a fa a hye yí. ¹⁰ Yí sō ati, efele'n mō Nyanmian a fele emō ese ō'a fa emō'n, emō bō mōndīnlīn be jīnlan nun cīnnjūn kpa. Ō sanlin ke se emō yō yí sō a, emō ngō tō man ete nin lé. ¹¹ Ebele nin anun yē Nyanmian

'tike yé Mún Zozi Kilisi m'ò tì yé Ngbandefvè'n Belemgbin Mân'n m'ò mgbe man nun lé nun anvan'n maan emò wulò nun ò.

¹² Ehika ati, cian biala mún 'kaci emò ninngé sò'n-mò kemò afi emò sí bé daba'n maan ananhòle ejòle'n mò emò tìlì'n fòtò emò kpa. ¹³ Kemò n de tì asi'n, mún de mún di ké ò tì kpa ké n gáci emò ninngé sò'n-mò nán emò alba a nvi man bé nwòn. ¹⁴ Afi mún sí ké ò ngò hye man, m 'ba wu ké yé Mún Zozi Kilisi hanlín helelì mún'n. ¹⁵ Nan kemò n wuli man'n, mún 'bò mòndúnlín mún kéle kalata sò'n-mò mún sie emò. Yí dié se mún wu a, anún emò alba nvi man ejòle sò'n-mò.

Zozi Kilisi anunminnyanmòn'n

¹⁶ Ehi, yé Mún Zozi Kilisi tunmin m'ò le yí ò nòn yí ewale nún anwòn ejòle yê ye hanlín ye helelì emò ò. Nán ejòle mò menian'n-mò bò bé tì anún be kan'n yê ye hanlín ò. Nan ye nwunlín yí anunminnyanmòn kpilì'n yé nyínsu. ¹⁷ Mele mò Nyanmian m'ò tì Sié'n 'man yí asasvè ò wula yí anunminnyanmòn'n, anún ye wò ebele. Yí anunminnyanmòn kpilì nún anún, Nyanmian kò man be kò tì yí nún'n. Yí nwan: "Mín ehulo Baa y'ò le sòanlan ehi. M'an fa mín lba'n kwalaa m'an wula yí nun." ¹⁸ Mele mò anún ye nòn yí wò boka nwannzan-nwannzan nún asu elò'n, yé bòbò muonun ye tìlì anie sò'n m'ò fi nyanmiansò'n.

¹⁹ Yí sò ati, ye de ejòle'n mò Nyanmian mgbòmanfvè'n-mò hanlín'n ye di kpa. Ò fata ké emò yò anzvè be tie ejòle sò'n kpa. Ò sanlín ké ejòle sò'n-mò tì ké kanlannie m'ò le ta awosin nun ò. Ò 'ta dede alibahian nzalama'n fite nán alie nún a hún. Zozi Kilisi m'ò tì ké alibahian nzalama sò'n 'ta emò ahònlín'n-mò anún. ²⁰ Yí be-yue-asie, emò nwún yí ké, ejòle'n mò Nyanmian mgbòmanfvè'n-mò hanlín, m'ò wò Ehele Ejòle nún anún'n, nán bé ngònmún bé tì anún yê be bòlì bé hanlín ò. ²¹ Ò sanlín ké ejòle mò Nyanmian kò fitì nun ò kò hele'n, ò tì man like mò sòanlan muonun kwalaa ké ò bò yí tì anún ò kan ò. Nan Wawé Nwannzan-nwannzan'n m'ò wò mgbòmanfvè'n-mò anún'n y'ò man be jòjòlì Nyanmian anvan ò.

2

Ato ngehelefvè'n-mò

¹ Ehi, daba anún ato mgbòmanfvè-mò wò Nyanmian menian'n-mò anún. Ato ngehelefvè-mò kòsò 'ba fite fite emò afian. Be 'ba hehele ato ninngé nviatie nún be sèci asònún'n. Menian sò'n-mò mò yé Mún a le bé tì fi bé ete nún anún'n, b'a kaci bé nzin b'a sí yí. Bé nyòlie sò'n 'ba man be wu nvu nun. ² Menian dòn 'ba fa bé atún ete nún asu yê bé nyòlie ete'n dunman nun, menian'n-mò 'ba han Nyanmian ananhòle atún nún anwòn ejòle ete. ³ Esika anyinbòlò'n dunman nun, ato ngehelefvè sò'n-mò 'ba bò emò apoo be didi emò anwòn. Nan Nyanmian m'ò bua ndeé nún a fa bé nwòn ajònlín dada angònmún. Ò ngò hye man fíi ò 'ba bò bé bòsò.

⁴ Afi nyanmiansò mmòfvè'n-mò mò be yòlì ete'n, Nyanmian Kpilì a nva man bé nwòn sa a nje man bé. Nán ò'a hyì bé ò'a gua bònza kpilì nún anún, líka m'ò tì awosin'n. Be wò ebele dede ò 'bua bé ndeé. ⁵ Nyanmian a nyaci man daba daba menian'n-mò anwòn sa ò'a nje man bé. Ò manlín esue kpilì tólì dede ò nòanlín menian ati anún ete'n-mò mò anún be wò mân sò nún anún'n. Bian'n mò be fèlè yí Nowe mò anún ò tu menian'n-mò fòò ké be bó bala kpa'n, ò nòn menian nsò ala yê Nyanmian Kpilì lelì bé ngòan ò. ⁶ Nyanmian Kpilì bòlì Sodòmòn nòn Gomòò kulo'n-mò abòsò. Ò tólì bé nún sìn dede be tólì nzòan. Ò'a yò bé sò maan be nwun yí ké menian mò bé nyín nzò man yí'n, ké bé ayuelie'n yue yí nún anún. ⁷ Mele sò'n, Lòtò m'ò tì sòanlan kpa, m'ò di menian'n-mò ete'n mò be yò nún anwòn yalè'n, Nyanmian Kpilì lelì yí ngòan. ⁸ Anún sèsefvè sò'n tì etefvè'n-mò afian. Etefvè sò'n-mò nyòlie'n mò be yò yí cian daa m'ò tì ete ò nwun yí'n, ò man ò di yalè. ⁹ Ehika ati, yé Mún sí atún mò ò 'bu sò ò de bé mò b'a fa bé nwòn b'a bò yí'n fi emian nún anún. Nan etefvè'n-mò dié, mò Nyanmian a fa a sie bé'n y'ò le ndeé ebua'n mò ò 'bua bé ndeé ebua cian nún anún'n. ¹⁰ Menian mò be mmu man Nyanmian Kpilì tunmin'n like fíi mò ninngé ete mò anwònnaan'n kulo'n yê cian daa be yò'n, bé yê Nyanmian 'tua bé kalè nún ò.

Ato ngehelefue sɔ'n-mɔ mɔ n ganlɪn bɛ ejɔlɛ'n, bɛ nzulo man sɔanlan fii, ɛsɛ bɛ tu bɛ nwɔn. Bɛ nyɪn nzɔ man nyanmiansɔ mmɔfue'n-mɔ mɔ bɛ le anunminnyanmɔn'n, nan bɛ kan bɛ nwɔn ejɔlɛ ɛtɛ. ¹¹ Kɔsɔ nyanmiansɔ mmɔfue'n-mɔ muonun mɔ bɛ le anwɔnsele kpa ɔ nɔn tunmin bɛ tala ato ngehelefue sɔ'n-mɔ'n, bɛ ngan man ejɔlɛ ɛtɛ bɛ ndia man bɛ wɔ Nyanmian anyunnun. ¹² Nan menian sɔ'n-mɔ nzɪ man ngele fii. Bɛ yɔ bɛ ninngɛ'n-mɔ kɛ ebolo naan. Mɔ bɛ ti'n kɔ se bɛ'n yɛ bɛ yɔ ɔ. Bɛ ehyɛ nɔn bɛ ehuan ati yɛ bɛ bɔli bɛ ɔ. Menian sɔ'n-mɔ kan like mɔ bɛ nzɪ man yɪ nɪn anwɔn ejɔlɛ ɛtɛ. Bɛ 'wu sakpa kɛ ebolo naan'n-mɔ wu yɪ'n. ¹³ Yalɛ'n mɔ bɛ kele menian'n-mɔ'n, Nyanmian Kpili 'ba hele bɛ bie. Eyua sɔ kpa yɛ bɛ yɔ bɛ ninngɛ ɛtɛ'n-mɔ ɔ. Sɛ ɛmɔ le di ɛnyɪnmian nɔn bɛ ba ɛmɔ afian an, bɛ abalabɔ ɛtɛ'n gua ɛmɔ anyunnun asɪ. ɛsɛ bɛ di apoo'n mɔ bɛ bɔ ɛmɔ nɪn anwɔn fɛ. ¹⁴ Balasua ejɔlɛ yɛ ɔ wɔ bɛ ajɔnlɪn nɪn ɔ. Cian daa bɛ yɔ ɛtɛ'n bɛ kɔ bɛ nyunnun. Bɛ laka menian'n-mɔ mɔ Nyanmian Anɔan Ejɔlɛ'n tɪli man bɛ'n maan bɛ gua kunman nɪn. Esika anyɪnbɔlɔ y'ɔ la bɛ nwɔn ɔ. Menian sɔ'n-mɔ a fa munnzue. ¹⁵ Bɛ fi ananhɔle atɪn nɪn asɔ b'a jasɔ. B'a minlin b'a fa Bozɔɔ awa Balamɔn m'ɔ kulo esika nɪn atɪn diɛ nɪn asɔ. Balamɔn sɔ'n, esika nɪn anyɪnbɔlɔ dunman nɪn, ɔ yɔli nyɔliɛ ɛtɛ. ¹⁶ Nan cian kɔn Nyanmian tuli yɪ nyunnun wɔ yɪ anzɔsele nɪn anwɔn. Afɪ afunlunmun'n mɔ anɪn ɔ ti sɔ'n, ɔ ti naan m'ɔ njɔɔ man. Afunlunmun'n kɔ jɔɔ kɛ kulo sɔanlan jɔɔ'n ɔ kɔ tua kpɔmanfue sɔ nɪn atɪn wɔ yɪ nyɔliɛ ɛtɛ nɪn anwɔn.

¹⁷ Menian sɔ'n-mɔ ti kɛ asue mɔ ɔ'a sɪsan ɔ. Bɛ ti kɛ esue mɔ ɔ'a munlan mɔ anwɔnman'n nɔn yɪ a hɔ ɔ. Nyanmian Kpili a sesie bɛ lika awosin bibaa kpa nɪn anun. ¹⁸ Bɛ kolo bɛ nɔan nɪn mgban. Bɛ sua bɛ mɔ kɪkaala bɛ fi ɛtɛfue'n-mɔ asa nɪn b'a foti'n ngaa bɛ man bɛ nɪan bɛ nyɔliɛ ɛtɛ'n-mɔ asɔ maan bɛ gua kunman nɪn biekun. ¹⁹ Bɛ kan bɛ kele bɛ kɛ bɛ 'ba nyan fanwɔndi, nan kɔsɔ anɪn bɛ muonun bɛ ti ɛtɛ'n m'ɔ fa bɛ kɔ ewue nɪn'n nganga. ɔ sanlɪn kɛ like m'ɔ sie sɔanlan'n man sɔanlan sɔ'n kaci yɪ kanga. ²⁰ Afɪ menian mɔ bɛ kɔ sɪ yɛ Mɪn yɛ Defue Zozi Kilisi, mɔ bɛ kɔ ti bɛ nwɔn fi mɔn nɪn anun ninngɛ nɪn nɪn'n-mɔ anwɔn'n, sɛ bɛ sa bɛ nzin ninngɛ sɔ'n-mɔ anwɔn biekun an, bɛ etolo mɔ bɛ kɔ tolo'n, anɪn daba diɛ'n ti kpa. ²¹ ɔ ti kpa man menian sɔ'n-mɔ kɛ ahan b'a nwun man Nyanmian atɪn'n, ɔ tala kɛ bɛ kɔ nwun yɪ nɔn b'a ju yɪ mala nwannzan-nwannzan'n m'ɔ kɔ hele bɛ'n b'a tɔ'n. ²² Mɔ ɔ'a tɔ bɛ'n, ɔ kele kɛ anyɪndala'n mɔ menian'n-mɔ bu'n ti ananhɔle. Bɛ nwan: “Cɔa nɪn a sa yɪ nzin ɔ'a li like'n m'ɔ kpuli'n,” ɛsɛ “Kpolike'n mɔ b'a bia yɪ'n, ɔ'a sa ɔ'a kunndo yɪ nwɔn asɔ nɪn anun biekun.”

3

Yɛ Mɪn ɛwale'n

¹ Ehulo mma, ɛ'nwun kalata'n m'ɔ tian yɪ nnyuan'n mɔ mɪn kele mɪn bele ɛmɔ'n. Kalata nnyuan sɔ'n kwalaa anun, mɪn kaci ɛmɔ ninngɛ mɔ ɛmɔ sɪ yɪ daba'n mɪn man ɛmɔ ati tanlan sɔ kpa. ² Mɪn kulo kɛ ɛmɔ ati kaci ejɔlɛ'n mɔ Nyanmian mgbɔmanfue kɔnlɔn-ngɔnlɔn'n-mɔ hanlɪn yɪ daba'n. ɛsɛ mɪn kulo kɛ ɛmɔ ati kaci yɛ Mɪn yɛ Defue'n mala'n mɔ ɛmɔ mmɔfue'n-mɔ sɪnlɪn ɛmɔ elɔ bɛ heheleli ɛmɔ'n.

³ Mɪn ejɔlɛ'n m'ɔ li mɔa'n y'ɔ le kɛ, ɛmɔ nwɔn yɪ kɛ mɛle kasian nɪn anun, menian mmie-mɔ 'ba fite fite. Menian sɔ'n-mɔ 'ba yɔ nyɔliɛ ɛtɛ'n mɔ bɛ muonun bɛ kunnun kulo'n. Bɛ 'ba gɔlɔ ɛmɔ anwɔn ⁴ bɛ kan kɛ: “Asɔ Zozi a mmɔ man anɔhɔba kɛ ɔ 'ba ɔ? Nan ɔ wɔ nin? ɔ sanlɪn kɛ, kɛ yɛ nan-mɔ wuli dada angɔnmɪn dede m'ɔ ju ɛnɛ'n, ninngɛ'n kwalaa mɔ Nyanmian bɔli'n, fii kacili man!” ⁵ Menian sɔ'n-mɔ, bɛ man bɛ lɔa fi bɛ nwɔn kɛ daba daba, Nyanmian Kpili le yɪ Nɔan Ejɔlɛ'n y'ɔ bɔli anwunno nɔn asɪ ɔ. ɔ man asɪɛ'n fi nzue nɪn fiteli, nan ɔ'a ti asɪɛ'n fi nzue nɪn anwɔn. ⁶ ɛsɛ Nyanmian kpili le nzue y'ɔ falɪ sɛcɪli daba mɔn nɪn ɔ. Mɔn'n kwalaa nɔanlɪn. ⁷ Nan anwunno nɔn asɪɛ'n mɔ bɛ wɔ ewa ɛnɛ'n, Nyanmian Anɔan Ejɔlɛ kɔnmgbɔ sɔ nɪn a fa bɛ a sie dede ɔ 'ju cian mɔ ɔ 'tɔ bɛ nɪn sɪn. ɔ'a fa bɛ ɔ'a sie dede ɔ 'ju cian mɔ ɔ 'bua mɔn'n ndɛɛ ɔ kun ɛtɛfue'n-mɔ.

⁸ Ehulo mma, ejɔlɛ kɔn ehi, nɔn bɛ man bɛ lɔa fi. Ejɔlɛ sɔ'n y'ɔ le kɛ yɛ Mɪn anyunnun, cian kɔn ti kɛ afue akpu, yɛ “afue akpu ti yɪ nyunnun cian kɔn.” ⁹ Menian'n mmie-mɔ jɔnlɪn

ke like'n mɔ yɛ Mɪn nwan ɔ 'yɔ'n, ɔ'a hye yɪ nwɔn sɔnman. Nán yɪ sɔ ɔ, nán ɔ'a si abɔtalɛ emɔ dunman nun. Ɔ sanlɪn ke ɔ ngulo man ke emɔ nunhan bie fíi minlin, nan ɔ kulo ke bé kwalaa be fi bé ete nin anun be jasɔ. ¹⁰ Nan kɔsɔ yɛ Mɪn ewale cian'n, ɔ 'fu yɛ nun ke awofɔɛ. Cian sɔ'n, nyanmian'n 'ba han nun, ɔ 'man menian'n-mɔ anwɔn wɔsɔ bé nán yɪ bɔsɔ a nunnun. Sɪn 'ba jue yala anwunno elɔ ninngɛ'n-mɔ. Asiɛ'n nɔn sɔ ninngɛ'n kwalaa abɔsɔ 'ba bɔ.

¹¹ Sɛ ninngɛ'n-mɔ kwalaa ayueliɛ'n ti sɔa a, anɪn emɔ nían bé nwɔn kpa wɔ bé abalabɔ nin anun. Ɔ di ke emɔ enanndiɛ'n yɔ nwannzan-nwannzan m'ɔ kele ke emɔ a fa bé nwɔn b'a bɔ Nyanmian. ¹² Emɔ tánlan be nwɔnnde Nyanmian Kpili ewale cian'n, nán emɔ bó mɔndɪnlɪn be yɔ like mɔ be yɔ a, cian sɔ'n kɔ ju ndɛ'n. Cian sɔ'n, sɪn'n 'yala anwunno elɔ ninngɛ'n-mɔ ɔ bɔ bé bɔsɔ bɔkɔɔ! ¹³ Nan yɛ diɛ, ye le nwɔnnde anwunno fɔfɔlɛ'n, nɔn asiɛ fɔfɔlɛ'n m'ɔ ti sɛsɛfɔɛ'n-mɔ lika mɔ Nyanmian Kpili a fa a bɔ yɛ anɔhɔba'n.

¹⁴ Ehi ati, ehulo mma, kemɔ emɔ le nwɔnnde yɛ Mɪn ewale'n, emɔ bó mɔndɪnlɪn be bó bala kpa. Yɪ diɛ, cian m'ɔ kɔ a'n, be nnyan man emɔ anwɔn ejɔlɛ ete fíi be ngan man wɔ yɪ nyunnun, nán emɔ a tanlan wɔ albaciɛ nun. ¹⁵ Emɔ nwún yɪ ke abɔtalɛ'n mɔ yɛ Mɪn le si'n, menian'n-mɔ ngɔan ele ti ɔ. Ejɔlɛ sɔ'n yɛ Pɔlɔ m'ɔ ti yɛ nianman kpa'n le ngele'n mɔ Nyanmian manlɪn yɪ'n ɔ heleli beleli emɔ nin ɔ. ¹⁶ Yɪ kalata'n-mɔ kwalaa m'ɔ kɔ hele nin anun, ɔ kan ejɔlɛ sɔ'n. Yɪ kalata'n-mɔ anun, ejɔlɛ kpɔlɛ kpɔlɛ mmie-mɔ wɔ nun, bé bɔ etie yɔ si kpa. Menian mɔ be nzi man like fíi mɔ bé dedi'n nza man bé'n, be kaci kaci ejɔlɛ sɔ'n-mɔ. Nyanmian Anɔan Ejɔlɛ bɔ nga'n, ke be kaci kaci yɪ hɔ. Bé muonun be le yɔ bé nwɔn.

¹⁷ Nan emɔ diɛ, ehulo mma, b'a kaci emɔ. Emɔ nían bé nwɔn kpa, nán bé mɔ be kpɔ Nyanmian nin a nnaka man emɔ maan emɔ a minlin man bé jinlanbele kpa'n. ¹⁸ Nan emɔ bó mɔndɪnlɪn be tánlan yɛ Mɪn Zozi m'ɔ ti yɛ Ngɔandefɔɛ nin anwunnvoe enwuan'n nɔn yɪ ɛsiɛ nin anun be hɔ bé nyunnun. Anunminnyanmɔn hán yɪ ɛnɛ, ɔ nɔn mɛle daa! Amin.

ZUAN KALATA'N M'Ō LI MUA'N

M'Ō wə nun'n

Ƙe menian'n-mə le kpɔn kele'n, Zozi bəfue Zuan həli tanlanlɔn kulo kpili'n mə be fele yí Efɛzi nɔn asu. Ebele asɔnɔn'n-mə, Zozi bəfue Pəlu yê ə bəli bé bu ə. Mɛle mə Zuan walɔ juli ebele'n, ə kacili asɔnɔn sɔ'n-mə asu kpain. Ehika ati yê ə fele asɔnɔn'n-mə anun menian'n-mə yí mma nɔn ə.

Zuan heleli kalata nsan mə ye le yí yé sa nun ewa'n. Alimva kalata die'n, ə'a ngele ə ngə man asɔnɔn kɔn anaan sɔanlan kɔn. Nan kalata nɔn an, anɔn ə di ke asɔnɔn'n-mə kwalaaɔn kɔnnga. Kalata nɔn anun, ejəle tile nnyuan wə nun. Ejəle tile kɔn le sele bé ke be nánnɔn ananhəle atin nɔn asu. Ejəle sɔ'n, yí bu y'ə le ke be lé yé Mɔn Zozi be lí bé ahɔnɔn nɔn anun kpa, ese be húlo bé nwon. Ejəle tile kɔn kɔsu le kannzu bé ke be nían bé nwon wə bé mə be kekele ato ninnge'n-mə anwon (2.18-29, 4.1-6).

Svanlan'n mə yí nwan ejəle'n man ngvan'n

y'ə le Nyanmian Awa Zozi Kilisi

¹ Anianman-mə, ye le kele emə ye bə svanlan'n mə yí nwan ejəle'n man ngvan nɔn anwon ejəle ye kele emə. Ninnge'n-mə kwalaa abobə nɔn anun'n, anɔn svanlan sɔ'n wə ebele. Yé die, y'a ti yí nwan anun ejəle, y'a nwun yí yé nyɔnsu, ye nyɔn a ha yí nwon y'a fa yé sa y'a han yí. ² Mɛle m'ə yɔli yí nwon'n, ye nwunlin yí. Ehika ati, ye di yí nwon adanzie ye le kan yí nwon ejəle ye kele emə. Yí yê ə man yé ngvan m'ə le man ayuelie nɔn ə. Anɔn ə wə yé Sɔ Nyanmian anwon elə yê ə'a a yí yí nwon ə'a hele yé ə. ³ Anianman-mə, svanlan sɔ'n, ə ti Nyanmian Awa. Mə y'a nwun yí yé nyɔnsu nɔn ejəle mə y'a ti'n, ye le bə nun amannie ye kele emə kɔsu nán emə nɔn yé, ye kan ye bə nun ye yə kɔn. Afɛ yé die, ye nɔn yé Sɔ Nyanmian nɔn yí Wa Zozi Kilisi y'a han y'a bə nun y'a yə kɔn. ⁴ Ehika ati yê ye le kele kalata ehɔ ye bele emə nán yé fe elie nɔn a la yí nyɔn kpa bəkə.

Nyanmian ti kanlannie

⁵ Anianman-mə, ɛ 'nwun ejəle'n mə Zozi Kilisi hanlɔn heleli yé mə ye le bə nun amannie ye kele emə'n. Ejəle sɔ'n, y'ə le ke Nyanmian ti kanlannie, awosin fí nɔn man yí nun. ⁶ Yí ti, se ye kan ke ye nɔn yí y'a han y'a bə nun y'a yə kɔn nán se ye te yə awosin nɔn anun nyəlie'n-mə a, anɔn ye le laka laka yé muonun yé nwon yé ejəle'n nɔn yé nyəlie'n-mə anun. ⁷ Nan se ye ti kanlannie'n yuein nɔn anun ke Nyanmian muonun ti yí nɔn an, anɔn ye nɔn emə, y'a han y'a bə nun. Anɔn yí Wa Zozi moja'n ti yé nwon wə ete biala anun. ⁸ Se ye kan ke ye nyə man ete a, anɔn ye le laka laka yé muonun yé nwon, ananhəle fí nɔn man yé nun. ⁹ Nan se ye kan yé ete'n-mə ye kele Nyanmian an, ə 'fa yé nwon sa ə ce yé, ese ə 'ti yé nwon wə ete biala anun. Ye kwalaa ye de yí ye tɔ nɔn. Ə sanlɔn ke Nyanmian ti seseɔue. ¹⁰ Se ye kan ke ye yəli man ete a, anɔn ye le kele ke Nyanmian ti atofue. Anɔn y'a nva man yí Nwan Ejəle'n y'a nzie man.

2

Zozi Kilisi di yé ti ejəle

¹ Mɔn mma-mə, ke ə kə yə nán emə a nyə man ete'n, yí ti yê mɔn kele kalata ehɔ mɔn bele emə ə. Nan se svanlan bie yə ete bəbə a, ye le dimanfue kɔn wə yé Sɔ Nyanmian anwon ebele m'ə di yé ti ejəle ə. Dimanfue sɔ'n, y'ə le Zozi Kilisi m'ə ti seseɔue'n. ² Ə sanlɔn ke Zozi Kilisi a fa yí nwon a yí yé ti tɛe maan Nyanmian a fa yé ete'n kwalaa a hye yé. Nán yé ete die nɔn ala yê ə 'fa ce yé ə, nan ə 'fa menian'n-mə kwalaa ete'n ə ce bé. ³ Se yé nyɔn sɔ Nyanmian, ye yə like m'ə kə hele yé ke ye yə nɔn an, anɔn ye sɔ Nyanmian sakpa. ⁴ Svanlan mə yí nwan:

“Mín dié, mún sí Nyanmian,” nán yí nyin nzò man yí a, anún sɔanlan sò'n tì atofúe, ɔ ngan man ananhòle fíí. ⁵ Nan sɔanlan kɔsɔ mɔ yí nyin sò Nyanmian Anɔvan Ejòle'n, anún ɔ tì sɔanlan m'ò kulo Nyanmian sakpa. Èbele yê ye nwun yí ke y'a fa yé nwun y'a bɔ Nyanmian ɔ. ⁶ Sɔanlan m'ò kò han ke ɔ nún Nyanmian b'a yò kún'n, ɔ di ke ɔ nanndi atin'n mɔ Zozi Kilisi nanndi sɔ nún asɔ.

⁷ Mín ehulo mma, nán mala fufòle yê mún kele mún bele emò ɔ. Nan mala daba'n mɔ be hanlín be heleli emò mèle mɔ emò falí bé nwun be manlín Zozi'n. Mala daba sò nún anwun ejòle yê mún kací emò ɔ. ⁸ Nan kɔsɔ, ɔ tì ke mala fufòle yê mún kele mún bele emò ɔ. Be nwun yí ananhòle wò Kilisi enanndi nún anún, ɔ nún emò kɔsɔ enanndi nún anún. Ye nwun yí ke ɔ tì fufòle, ɔ sanlín ke awosin nún a hò a yue, jawe nún a fite dada angonmún. ⁹ Sɔanlan m'ò kò han ke ɔ nanndi jawe nún anún nan ɔ kpò yí nianman an, anún sɔanlan sò'n tì nanndi awosin nún anún. ¹⁰ Sɔanlan m'ò kulo yí nianman'n, anún sɔanlan sò'n nanndi jawe nún. Ɔ nyò man like fíí m'ò kwalaa ke ɔ man sɔanlan tò ete nún anún ɔ. ¹¹ Nan sɔanlan m'ò kpò yí nianman'n, anún sɔanlan sò'n tì nanndi awosin nún anún. Ɔ nanndi awosin nún, ɔ nzí man líka m'ò le kò'n. Afí awosin nún a lu yí nyin nún asɔ tuun.

Nán be kulo eyuadi'n

¹² Mín mma-mò, mún kele kalata ehí mún bele emò, ɔ sanlín ke Kilisi dunman nún ati, Nyanmian a fa emò ete nún a hye emò. ¹³ Mín sí-mò, mún kele kalata ehí mún bele emò, ɔ sanlín ke emò sí sɔanlan'n m'ò wò ebele sunmin mán nún abòbò nún anún'n. Mgbafele-mò, mún kele kalata ehí mún bele emò, ɔ sanlín ke emò asa a huala Abòsanmún.

¹⁴ Mín mma-mò, mún kele ehí mún bele emò, ɔ sanlín ke emò sí Sié'n. Mín sí-mò, mún kele kalata ehí mún bele emò, ɔ sanlín ke emò sí sɔanlan'n m'ò wò ebele sunmin mán nún abòbò nún anún'n. Emò mgbafele'n-mò, mún kele kalata ehí mún bele emò, ɔ sanlín ke emò anwun yò sí. Nyanmian Anɔvan Ejòle'n wò emò anún, ese emò asa a huala Abòsanmún. ¹⁵ Nán be kulo eyuadi'n, nán be man bé nyin búlú nún ninng'e'n-mò. Sɔanlan m'ò kò hulo eyuadi ehí anún ninng'e'n-mò'n, sɔanlan sò'n, anún ɔ ngulo man Nyanmian. ¹⁶ Afí ninng'e'n kwalaa m'ò wò nún'n, ajónlín basa-basa, ɔ nún ninng'e'n kwalaa mɔ sɔanlan anyin búlú yí nwun'n, ɔ nún asié nún asɔ ewa anwondíe'n mɔ be fa be tu bé nwun'n, ehí kwalaa fi man Sié nún èlò, nan ɔ tì eyuadi nún anún ninng'e. ¹⁷ Eyuadi'n nún nún anyinbúlú'n 'kpé nún, nan sɔanlan m'ò yò like mɔ Nyanmian kulo'n, sɔanlan sò'n le nyanmiansu ngvan'n m'ò le man ayuelié'n.

Bé mɔ be kpò Zozi Kilisi'n

¹⁸ Mín mma-mò, mán nún ayuelié ka kaan ju. Emò a tì ke bé nwan Kilisi kpòfúe'n di ke ɔ ba. Sian dié, Kilisi mgbòfúe'n-mò a sún. Ehí y'ò man ye nwun yí ke ye wò mèle kasion nún anún ɔ. ¹⁹ Kilisi mgbòfúe sò'n-mò, daba anún be wò yé eku nún anún bie, nan kɔsɔ be nún yé tì man kún. Afí se ɔ tì ke be nún yé tì kún an, ahan b'a nyí man bé nwun. B'a yí bé nwun maan be nwun yí ananhòle ke nán yé menian y'ò le bé. ²⁰ Nan emò dié, Kilisi a fa Wawe Nwanzan-nwanzan'n ɔ'a man emò, ɔ'a man emò kwalaa a nwun ananhòle ejòle'n. ²¹ Se mún kele emò a, nán ke emò nzí man ananhòle ejòle nún ɔ, nan kemò emò sí yí nún ati ɔ. Afí, emò sí ke ananhòle'n nún ato'n be nzan man.

²² Atófúe'n y'ò le nwan? Atófúe'n y'ò le sɔanlan'n m'ò kan ke Zozi tì man Kilisi'n. Sɔanlan sò'n kpò Kilisi. Ɔ nne man Sié'n nún Baa'n nni man. ²³ Afí, sɔanlan m'ò nne Baa'n nni man'n, anún sɔanlan sò'n, ɔ nne man Sié'n kɔsɔ nni man. Nan sɔanlan m'ò de Baa'n di'n, anún ɔ de Sié'n kɔsɔ di.

²⁴ Ehíka ati, ejòle'n mɔ abòbò nún anún be hanlín be heleli emò'n, emò mán ɔ tánlan emò ati anún kpa. Se emò fa ejòle sò'n sie a, anún emò kɔsɔ nún Baa'n nún Sié nún a han a bɔ nún b'a yò kún.

²⁵ E 'nwun like mɔ Kilisi a fa a bɔ yé anòhòba ke ɔ 'fa man yé'n: nyanmiansu ngvan'n m'ò le man ayuelié'n.

²⁶ Bé mɔ be kulo ke be laka emò'n, bé tì yê mún kele kalata ehí mún bele emò ɔ. ²⁷ Nan emò dié, Kilisi a fa yí Wawe nún a man emò. Kemò yí Wawe'n wò emò anún nún ati, ɔ njian man

ke sʋanlan héhele emə ninngɛ. Ɔ sanlɪn ke Wawɛ'n kekele emə ngɛle ninngɛ kwalaa anun. Ninngɛ'n kwalaa m'ɔ kekele'n tɪ ananhɔle, ato nnʋn man nun. Emə mán bé nyɪn só like mɔ Wawɛ'n kekele emə'n nán emə nnʋn Kilisi a yɔ kʋn.

²⁸ Afɪ sian, mɪn mma-mɔ, emə nnʋn Zozi Kilisi be yɔ kʋn nán cɪan m'ɔ kɔ a'n, yé ahɔnlɪn a tɔ yé kunnun, nán yé nyunnun a ngua man asɪ yí ewale nɪn anun. ²⁹ Emə sɪ ke Kilisi tɪ sɛsɛfɔɛ, ɛhɪka ati, emə nwún yí ke sʋanlan m'ɔ yɔ nyɔlɛ m'ɔ tɪ kpa'n, sʋanlan sɔ'n tɪ Nyanmɪan awa.

3

Yɛ tɪ Nyanmɪan amma sakpa

¹ Anianman-mɔ, emə nían ehulo kpɪlɪ'n mɔ Nyanmɪan a hulo yé'n! Ɔ'a hulo yé dede ɔ'a fele yé yí mma. Sɛ ɔ fele yé yí mma a, ɔ tɪ ananhɔle, ɔ sanlɪn ke y'a kaci yí mma sakpa. Emə nían, like m'ɔ man menian'n-mɔ nnwun man ke ye tɪ yí mma'n, y'ɔ le ke be nzɪ man Nyanmɪan muonun.

² Ehulo mma, sian diɛ, ye tɪ Nyanmɪan amma. Nán ke cɪan bie ye 'ba kpɪn ye kaci yí'n, ɔ fitelɪ man yuein. Kʋsʋ mɔ ye sɪ'n y'ɔ le ke cɪan mɔ Kilisi'n kɔ sa kɔ a'n, yé kwalaa ye 'ba nwun yí yuein ke ɔ kpɪn tɪ yí'n, nán ye kaci ke yí. ³ Sʋanlan biala m'ɔ le anyɪndasʋɛ ke ɔ tɪ Nyanmɪan awa'n, ɔ sie yí nwʋn nwannzan-nwannzan ke Kilisi tɪ nwannzan-nwannzan'n. ⁴ Sʋanlan biala m'ɔ kɔ yɔ ete'n, anɪn ɔ'a tʋn Nyanmɪan mala'n. Ɔ sanlɪn ke ete eyɔle'n yê be fele yí mala etʋan nɪn ɔ. ⁵ Emə sɪ ke yé ete nɪn ati yê Zozi Kilisi walɪ ɔ. Ɔ walɪ yé ete nɪn ecicie. Yí muonun, ete sin kaan sʋa, ɔ yɔlɪ man bie lé. ⁶ ɛhɪ ati, sʋanlan biala m'ɔ kɔ fa yí nwʋn ɔ kɔ bɔ Zozi Kilisi'n, ɔ yáci ete nɪn eyɔle. Nan sʋanlan m'ɔ tɛ yɔ ete'n, anɪn ɔ nwunlɪn man Zozi Kilisi lé ɛsɛ ɔ nzɪ man yí.

⁷ Mɪn mma-mɔ, nán be man sʋanlan fí laka emə. Sʋanlan m'ɔ yɔ nyɔlɛ m'ɔ tɪ sɛsɛ'n, anɪn sʋanlan sɔ'n muonun tɪ sɛsɛfɔɛ ke Kilisi tɪ yí'n. ⁸ Nan sʋanlan m'ɔ yɔ ete'n, anɪn ɔ tɪ Abɔnsanmʋn sʋanlan. Ɔ sanlɪn ke mán'n bɔlɪ yí bʋ ala yê Abɔnsanmʋn yɔlɪ ete ɔ. ɛhɪ ati, Nyanmɪan Awa'n walɪ ke ɔ 'ba bɔ Abɔnsanmʋn junman'n m'ɔ di nɪn abʋsʋ. ⁹ Sʋanlan biala m'ɔ tɪ Nyanmɪan awa'n, ɔ yáci ete nɪn eyɔle. Ɔ sanlɪn ke Nyanmɪan tunmin'n m'ɔ man ngʋan'n wɔ yí nun. Ɔ le man atɪn ke ɔ yɔ ete ɔ, ɔ sanlɪn ke Nyanmɪan tɪ yí Sɪ. ¹⁰ ɛ 'nwun like m'ɔ man be nwun Nyanmɪan amma'n-mɔ nnʋn Abɔnsanmʋn diɛ'n-mɔ angʋnmɪn'n: sʋanlan biala m'ɔ nyɔ man nyɔlɛ m'ɔ tɪ sɛsɛ anaan ɔ ngulo man yí nianman'n, anɪn sʋanlan sɔ'n tɪ man Nyanmɪan awa.

Emə húlo bé nwʋn

¹¹ ɛhɪ, ɛjɔlekpa nɪn abʋbɔ nɪn anun, ɛjɔle mɔ emə tɪlɪ'n y'ɔ le ke ye húlo yé nwʋn. ¹² Nán man ye yɔ ke Kayɪn m'ɔ tɪ Abɔnsanmʋn sʋanlan, m'ɔ hunlɪn yí nianman'n. Nzuke ati yê Kayɪn hunlɪn yí nianman'n? Ɔ hunlɪn yí, ɔ sanlɪn ke Kayɪn muonun, yí nyɔlɛ'n-mɔ tɪ man kpa. Yí nianman'n nyɔlɛ diɛ'n-mɔ tɪ kpa.

¹³ Mɪn nianman-mɔ, sɛ mán nɪn anun menian'n-mɔ kpɔ emə a, nán be man ɔ sin bé nwʋn. ¹⁴ Ye sɪ ke ye fi ewue nɪn y'a tɪnnge y'a wʋlʋ ngʋan nɪn. Ye nwun yí sɔ, ɔ sanlɪn ke ye kulo yé nianman'n-mɔ. Sʋanlan m'ɔ ngulo man sʋanlan'n, anɪn ɔ tɛ wɔ ewue nɪn. ¹⁵ Sʋanlan biala m'ɔ ngulo man sʋanlan'n, anɪn ɔ kun sʋanlan. Emə sɪ ke sʋanlan m'ɔ kun sʋanlan'n, ɔ nnyan man nyanmɪansʋ ngʋan'n m'ɔ le man ayuelɛ'n. ¹⁶ M'ɔ man y'a nwun ehulo'n y'ɔ le ke Zozi Kilisi a hulo kulo menian'n-mɔ dede ɔ'a wu bé dunman nɪn. Ɔ sɛ ke yé kʋsʋ ye húlo yé nianman'n-mɔ dede ye wú bé dunman nɪn. ¹⁷ Sɛ sʋanlan kʋn le eyuadɪ nɪn anun anwʋndiɛ'n-mɔ, sɛ ɔ nwun yí ke yí nianman nɪn a mian nán sɛ ɔ'a nne man yí a, sʋanlan sʋa, ɔ yɔ sɛ m'ɔ kan ke Nyanmɪan ehulo'n wɔ yí nun ɔ?

¹⁸ Mɪn mma-mɔ, nán be man ye kulo yé nwʋn yé je sʋ nnʋn yé nʋan nɪn mgban. Nan be mán ye húlo yé nwʋn ananhɔle nɪn, ɛsɛ be mán ye y'ɔ like m'ɔ kekele ke ye kulo yé nwʋn sakpa. ¹⁹ Sɛ ye y'ɔ yí sɔ a, ye 'nwun yí ke ananhɔle'n wɔ yé nun. ɛhɪ yê ɔ 'ba man yé ahɔnlɪn 'tɔ yé

kunnun wɔ Nyanmian anyunnun ɔ. ²⁰ Afi, se yé ahɔnlɔn'n bu yé fɔɔ biala a, Nyanmian tɪ kpili tala yé ahɔnlɔn'n, ese ɔ sɪ like biala.

²¹ Yí ti, ehulo mma, se yé ahɔnlɔn'n mmu man yé fɔɔ a, anɔn yé ahɔnlɔn tɔ yé kunnun wɔ Nyanmian anyunnun. ²² Like biala mɔ ye kɔ sele yí'n, ɔ 'fa man yé. ɔ sanlɔn ke ye di yí mala nɔn asɔ ese ye yɔ yí kunnun like. ²³ E 'nwun mala'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a man yé'n: Ye lé yí Wa Zozi Kilisi ye lí, nán ye húlo yé nwɔn ke Kilisi hanlɔn heleli yé'n. ²⁴ Sɔanlan m'ɔ di Nyanmian mala nɔn asɔ'n, anɔn ɔ wɔ Nyanmian anɔn, Nyanmian kɔsɔ wɔ yí nun. Like m'ɔ man ye nwun yí ke Nyanmian wɔ yé nun'n y'ɔ le yí Wawe Nwannzan-nwannzan'n mɔ ɔ'a fa ɔ'a man yé'n.

4

Nyanmian Wawe'n yê kpɔfɔe'n wawe'n

¹ Ehulo mma, nán be de bé kwalaa mɔ bé nwan be le Nyanmian Wawe'n be di. Nan emɔ só bé be nían se wawe'n mɔ be le yí'n fi Nyanmian elɔ sakpa a. Afi ato mgbɔmanfɔe dɔɔn a tɔ a sanndɪ mân nɔn anɔn. ² E 'nwun like m'ɔ man be nwun yí ke sɔanlan ehi le Nyanmian Wawe'n: Sɔanlan biala m'ɔ kɔ han ke Zozi Kilisi a kaci yí nwɔn kulo sɔanlan sakpa'n, anɔn sɔanlan sɔ'n le Nyanmian Wawe'n. ³ Nan sɔanlan m'ɔ nne Zozi anwɔn ejɔle sɔ'n nni man'n, anɔn sɔanlan sɔ'n le man Nyanmian Wawe'n. Wawe'n m'ɔ wɔ sɔanlan sɔ nɔn anɔn'n tɪ Kilisi kpɔfɔe'n wawe. Emɔ tɪ ke wawe sɔ'n 'ba a mân nɔn anɔn. Kɪkaala dɪe, wawe sɔ nɔn a a mân nɔn anɔn dada angɔnmɔn. ⁴ Mɪn mma-mɔ, emɔ dɪe, emɔ tɪ Nyanmian menian. Emɔ asa a hɔala ato mgbɔmanfɔe'n-mɔ. ɔ sanlɔn ke Wawe'n m'ɔ wɔ emɔ anɔn'n, ɔ yɔ sɪ tala wawe'n m'ɔ wɔ mân ehi anɔn menian'n-mɔ anɔn'n. ⁵ Kemɔ be tɪ mân ehi anɔn menian'n, nunhan ejɔle ala yê be kan ɔ. Mɔ be kɔ han'n kɔsɔ yê menian'n-mɔ tie ɔ. ⁶ Nan yé dɪe, Nyanmian menian y'ɔ le yé. Sɔanlan m'ɔ sɪ Nyanmian'n tie yé. Nunhan m'ɔ nzɪ man Nyanmian'n ndie man yé. Ebele yê ye fa ye nwun Nyanmian Wawe'n m'ɔ kan ananhɔle'n nɔn atɔfɔe'n-mɔ wawe nɔn angɔnmɔn ɔ.

Nyanmian tɪ ehulo baka.

⁷ Ehulo mma, be mân ye húlo yé nwɔn. ɔ sanlɔn ke ehulo'n fi Nyanmian elɔ. Sɔanlan biala m'ɔ kulo sɔanlan'n, ɔ tɪ Nyanmian awa, ese anɔn ɔ sɪ Nyanmian. ⁸ Nan sɔanlan m'ɔ ngulo man sɔanlan'n, anɔn ɔ nzɪ man Nyanmian. ɔ sanlɔn ke Nyanmian tɪ ehulo baka. ⁹ E 'nwun ke Nyanmian kpɔnlɔn heleli yé ke ɔ kulo yé'n: ɔ'a sɔan yí Bangɔlo'n mân nɔn anɔn maan yí dunman nun, ye nyan ngɔan. ¹⁰ Nan ehulo'n mɔ Nyanmian kulo yé'n, nán ke yé yê y'a li mɔa y'a hulo Nyanmian ɔ. Nan yí lili ɔ'a li mɔa ɔ'a hulo yé ɔ'a sɔan yí Wa'n ke yé ete'n-mɔ dunman nun, ɔ yí yé ti tee maan ye nyán ete face.

¹¹ Ehulo mma, se Nyanmian a hulo yé sɔa a, yé kɔsɔ ye húlo yé nwɔn. ¹² Sɔanlan fíi nwunlin man Nyanmian lé. Nan se ye kulo yé nwɔn an, Nyanmian 'tanlan yé nun be nwun yí ehulo'n m'ɔ wɔ yé nun'n kpa bɔkɔɔ. ¹³ Like m'ɔ man ye nwun ke Nyanmian wɔ yé nun, ese yé kɔsɔ ye wɔ yí nun'n, y'ɔ le ke ɔ'a fa yí Wawe'n ɔ'a man yé. ¹⁴ Y'a nwun yí yê ye le bɔ kpaye ke Sɪe nɔn a sɔan Baa'n ke ɔ bála a le mân nɔn ati. ¹⁵ Se sɔanlan kɔn kan yí bagua nun ke Zozi tɪ Nyanmian Awa a, anɔn Nyanmian wɔ sɔanlan sɔ nɔn anɔn ese yí kɔsɔ ɔ wɔ Nyanmian anɔn. ¹⁶ Nan yé dɪe, ye sɪ ke Nyanmian kpɔn kulo yé'n, ɔ man y'a le yí y'a li. Nyanmian tɪ ehulo baka. Sɔanlan m'ɔ le ehulo'n, anɔn ɔ tɪ Nyanmian dɪe, Nyanmian kɔsɔ tɪ yí dɪe. ¹⁷ Se ye le ehulo sakpa yé nun an, cɪan mɔ Nyanmian 'ba bua menian'n-mɔ nde'e'n, yé kunnun ndɪtɪ man yé. ɔ sanlɔn ke asɪtanlan'n mɔ ye tɪ nun mân nɔn anɔn'n, ɔ nɔn Zozi dɪe'n tɪ kɔn. ¹⁸ Esulo nɔn man ehulo nɔn anzin. Sɔanlan m'ɔ kulo sɔanlan kpa'n, ɔ nzulo man yí nzin. Sɔanlan m'ɔ sulo yí nzin'n, anɔn ɔ le man ehulo kpa. Afi, esulo'n kele ke ete'n wɔ ebele nɔn yí nwɔn ahatua. ¹⁹ Nan yé dɪe, ye kulo Nyanmian nɔn menian'n-mɔ, ɔ sanlɔn ke Nyanmian y'ɔ lili mɔa ɔ hulɔli yé ɔ. ²⁰ Se sɔanlan kɔn kan ke: “Mɪn kulo Nyanmian” nán se ɔ kpɔ yí nianman an, anɔn ɔ tɪ atɔfɔe. Afi, se ɔ kpɔ yí nianman'n m'ɔ nwun yí nun an, nán

Nyanmian m'ɔ nnwun man yí'n yê ɔ kɔala kɛ ɔ kulo yí ɔ. ²¹ E 'nwun mala'n mɔ Kilisi a fa a man yé'n. Svanlan m'ɔ kulo Nyanmian'n di kɛ ɔ kulo yí nianman'n kɔsu.

5

Yɛ di mân nɪn asɔ kunnunmun

¹ Svanlan biala m'ɔ de di kɛ Zozi tɪ Kilisi'n, anɪn svanlan sɔ'n tɪ Nyanmian awa. Eɪka ati, svanlan mɔ yí nwan ɔ kulo Siɛ'n, anɪn ɔ kulo yí mma'n-mɔ kɔsu. ² Like m'ɔ man yɛ nwun yí kɛ yɛ kulo Nyanmian amma'n-mɔ'n y'ɔ le mɛɛ mɔ yɛ kulo Nyanmian yɛ di yí mala nɪn asɔ'n. ³ Afi, sɛ yé nwan yɛ kulo Nyanmian an, ɔ di kɛ yɛ di yí mala nɪn asɔ. Yí mala sɔ'n nyɔ man sɪ mɔ yɛ ngɔala man sɔ di ɔ. ⁴ Ɔ sanlɪn kɛ Nyanmian awa biala di mân nɪn asɔ kunnunmun. Like m'ɔ man yɛ di mân nɪn asɔ kunnunmun'n y'ɔ le yé dedi'n. ⁵ Nwan yê ɔ kɔala mân nɪn asɔ kunnunmun di ɔ? Svanlan m'ɔ de di kɛ Zozi tɪ Nyanmian Awa'n yê ɔ kɔala mân nɪn asɔ kunnunmun di ɔ.

Like m'ɔ kele kɛ Zozi tɪ Nyanmian Awa'n

⁶ Zozi Kilisi muonun walɪ asɪɛ nɪn asɔ ɛwa. Bɛ sɔnɪlɪn yí asue nɪn anun, ɛsɛ mɛɛ mɔ ɔ 'wu'n, ɔ gualɪ yí moja nɪn asɪ. Nán ɛsɔnɪan ala yê bɛ sɔnɪlɪn yí ɔ, nan ɛsɛ ɔ gualɪ yí moja nɪn asɪɛ nɪn asɔ. Nyanmian Wawɛ'n muonun di yí nwɔn adanzɪɛ. Ɔ sanlɪn kɛ yí diɛ, ɔ nni man ato. ⁷ Ninngɛ nsan kele yé kɛ Zozi tɪ Nyanmian Awa sakpa. ⁸ Ninngɛ nsan sɔ'n y'ɔ le Nyanmian Wawɛ'n, ɛsɔnɪan'n mɔ bɛ sɔnɪlɪn yí asue nɪn anun'n, ɔ nɔn yí moja'n m'ɔ gualɪ asɪɛ nɪn asɔ'n. Ninngɛ nsan sɔ nɪn anwan ɛjɔɛ tɪ kɔn. ⁹ Menian'n-mɔ ninngɛ'n-mɔ mɔ bɛ kɔ nwun yí'n, sɛ bɛ kan yí nwɔn ɛjɔɛ bɛ kele yé a, yɛ de yɛ di. Nyanmian diɛ'n m'ɔ kan'n tala bé diɛ'n. Afi, Nyanmian muonun di adanzɪɛ kɛ Zozi tɪ yí Wa. ¹⁰ Svanlan m'ɔ de di kɛ Zozi Kilisi tɪ Nyanmian Awa'n, ɔ sɪ yí fɔ́n kɛ ɛjɔɛ sɔ'n tɪ ananhɔɛ. Nan svanlan m'ɔ nne nni man'n, ɔ kele kɛ Nyanmian tɪ atofɔɛ. Ɔ sanlɪn kɛ adanzɪɛ'n mɔ Nyanmian di wɔ yí Wa nɪn anwɔn'n, svanlan sɔ'n diɛ, ɔ nne nni man. ¹¹ E 'nwun adanzɪɛ sɔ'n: Nyanmian a man yé nyanmiansɔ ngɔan'n m'ɔ le man ayuelɛ'n. Ngɔan sɔ'n, ɔ nanndɪ yí Wa nɪn asɔ yê ɔ man yɛ nyan yí ɔ. ¹² Svanlan m'ɔ kɔ le Baa'n kɔ li'n, ɔ le nyanmiansɔ ngɔan'n. Nan svanlan mɔ ɔ'a nne man Nyanmian Awa'n ɔ'a nni man'n, ɔ le man ngɔan sɔ'n bie.

Nyanmiansɔ ngɔan'n m'ɔ le man ayuelɛ'n

¹³ Ɛmɔ mɔ bɛ de Nyanmian Awa'n bɛ di'n, mɪn kele kalata ɛɪ mɪn beɛ ɛmɔ, mɪn man ɛmɔ nwun yí kɛ ɛmɔ le nyanmiansɔ ngɔan'n m'ɔ le man ayuelɛ'n. ¹⁴ E 'nwun like ati m'ɔ man yé kunnun nditɪ man yé wɔ Nyanmian anyunnun'n: afɪ sɛ yɛ bisa yí like m'ɔ kulo a, yɛ sɪ yí fɔ́n kɛ ɔ 'fa man yé. ¹⁵ Kɛmɔ yɛ sɪ yí fɔ́n kɛ sɛ yɛ bisa yí like a, ɔ yɔ anzɔɛ ɔ tie yé'n, like biala mɔ yɛ kɔ bisa yí kɛ ɔ fá mán yé'n, ɔ 'fa man yé. ¹⁶ Sɛ svanlan kɔn nwun yí kɛ yí nianman le yɔ ɛtɛ m'ɔ ngun man svanlan an, ɔ séɛ Nyanmian ɔ mán yí, nán Nyanmian 'ba man ɔ nyan ngɔan. Mɪn nwan bé mɔ bɛ yɔ ɛtɛ m'ɔ ngun man svanlan nɪn ala. Ɛtɛ kɔn wɔ ɛbeɛ, sɛ bɛ yɔ a, ɔ kɔn svanlan. M'an ngan man kɛ ɛmɔ séɛ Nyanmian bɛ mán menian mɔ bɛ yɔ ɛtɛ sɔ'n. ¹⁷ Ɛtɛ kɔalaa tɪ ɛtɛ, nan kɔsu ɛtɛ'n mmie-mɔ wɔ ɛbeɛ, ɔ ngun man svanlan. ¹⁸ Yɛ sɪ kɛ svanlan biala m'ɔ tɪ Nyanmian diɛ'n, ɔ nga man ɛtɛ ɛyɔɛ nɪn anun. Ɔ sanlɪn kɛ Nyanmian Awa'n sisa yí. Abɔnsanmɔn ngɔala man yí like fíi yɔ. ¹⁹ Yé diɛ, yɛ sɪ kɛ yɛ tɪ Nyanmian amma, nan mân bɔndɪn'n, bé diɛ bɛ wɔ Abɔnsanmɔn asa nɪn. ²⁰ Yɛ sɪ kɛ Nyanmian Awa nɪn a a hele yé ngɛɛ maan y'a nwun ananhɔɛ Nyanmian'n sakpa. Yɛ nɔn ananhɔɛ Nyanmian'n muonun, y'a yɔ kɔn wɔ yí Wa Zozi Kilisi dunman nɪn. Yí y'ɔ tɪ ananhɔɛ Nyanmian nɪn ɔ, ɛsɛ yí y'ɔ tɪ ngɔan'n m'ɔ le man ayuelɛ nɪn ɔ.

²¹ Mɪn mma-mɔ, ɛmɔ nían bé nwɔn kpa wɔ amwan'n-mɔ anwɔn.

ZUAN KALATA'N M'Ō TŌ SŪ NNYUAN'N

M'Ō wə nun'n

Zozi bəfve Zvan m'Ō tɪ Efɛzɪ asɔnɪn kpain'n yê ɔ'a hele kalata ehi a hɔ a man asɔnɪn kɔn ɔ. Asɔnɪn sɔ'n wə Efɛzɪ etin nɪn asɔ. Zvan bu asɔnɪn sɔ'n ke bala eta yê nun menian'n-mə ke bala eta nɪn amma. Yɪ tɪ yê ɔ le fele asɔnɪn'n "m mo" ɔ. Yɪ asɔnɪn'n m'Ō wə nun'n tɪ nunhan kɔn sɔ nɪn "anianman bala".

Zvan le sele asɔnɪn sɔ nɪn anun menian'n-mə ke be hulo bé nwɔn. Eɛe be nɪan bé nwɔn wə bé mə be kekele ato ninng'e'n-mə anwɔn. Se menian sɔ'n-mə ba tɔ bé a, nán be sike bé.

¹ M mo,

Wó mə Nyanmian a fa wó a yə yɪ sɔanlan'n, mɪn mə n dɪ Asɔnɪn Kpain'n, mɪn kele kalata ehi mɪn bele wó nɔn wó mma'n-mə. Mɪn kulo emə sɔnman. Nán ke mɪn ngɔnmɪn yê mɪn kulo emə ɔ, nan bé mə be sɪ ananhəle'n, bé kwalaa, be kulo emə. ² Ɔ sanlɪn ke ananhəle wə yé nun yê ɔ 'tanlan yé nun dahuu. ³ Nyanmian m'Ō tɪ Siɛ'n ɔ nɔn yɪ Wa Zozi Kilisi, be nwún yé nwɔn anwunnvoe be fá yé ete'n-mə be hyé yé, be mán yé lɔa cíci yé nwɔn ye tánlan ananhəle nɪn anun, eɛe ye hulo yé nwɔn.

Ananhəle'n nɔn ehulo'n

⁴ Mɛle mə n nwunlɪn ke wó mma'n mmie-mə nanndɪ ananhəle atɪn'n mə Siɛ'n hehelɪ yé ke ye nánndɪ sɔ nɪn asɔ'n, n nili yɪ nwɔn fe kpa.

⁵ Afɪ sian'n, m mo, nán ke mala fɔfɔle yê mɪn kele mɪn bele wó ɔ, nan ɔ tɪ mala mə ye tɪlɪ wə Ejɔlekpa nɪn abubə nɪn anun. Mɪn sele wó kpa ke be mán ye hulo yé nwɔn. ⁶ Ehulo'n y'ɔ le Nyanmian mala nɪn asɔ elie'n. Abubə nɪn anun, mala'n mə be falɪ manlɪn emə m'Ō dɪ ke emə dɪ sɔ nɪn anun.

Zozi Kilisi kpəfve nɪn anwɔn ejɔle'n

⁷ Afɪ, atofve dɔvɔn a sɔn mán nɪn anun. Be nne be nni man ke Zozi Kilisi a kaci yɪ nwɔn kulo sɔanlan ɔ'a a mán ehi anun ɔ. Sɔanlan m'Ō kɔ han ke Kilisi a ngaci man yɪ nwɔn kulo sɔanlan ɔ'a mma man mán ehi anun'n, sɔanlan sɔ'n, anɪn ɔ tɪ atofve, ɔ tɪ Kilisi kpəfve. ⁸ Emə síe bé nwɔn ye nán yé junman nɪn asɔ nvasɔe nɪn a mminlɪn man. Emə síe bé nwɔn ye nán emə a nyan nun ahatua. ⁹ Sɔanlan biala mə ɔ nnanndɪ man atɪn'n mə Kilisi hehelɪ nɪn asɔ nan ɔ nanndɪ fɔfɔle asɔ'n, anɪn sɔanlan sɔ'n nzi man Nyanmian. Nan sɔanlan m'Ō nanndɪ Kilisi atɪn nɪn asɔ'n, anɪn ɔ sɪ Siɛ'n nɔn Baa'n. ¹⁰ Se sɔanlan bie ba tɔ emə nán ɔ'a ngele man emə atɪn ehi, nan ɔ kele emə atɪn fɔfɔle a, nán be yə sɔanlan sɔ nɪn akɔaba eɛe nán be sike yɪ. ¹¹ Ɔ sanlɪn ke, wó mə ɛ kɔ yə yɪ akɔaba'n, anɪn ɛ nɔn yɪ bé bu a yə kɔn wə yɪ nyɔle ete'n-mə anun.

Kalata nɪn agualie nɪn

¹² N ne ejɔle dɔvɔn mɪn kan mɪn kele emə, nan kɔsɔ mɪn ngulo man ke mɪn kele yɪ kalata sɔ. N ne anyɪndasɔe ke mɪn 'ba a emə anwɔn elɔ mɪn kan yɪ mɪn nɔan nun mɪn kele emə. Se mɪn yə yɪ sɔ a, fe elie 'kan yé kpa bəkɔ. ¹³ Anianman bala'n m'Ō wə ɛwa mə yɪ kɔsɔ Nyanmian a fa yɪ a yə yɪ sɔanlan'n, yɪ mma'n-mə nwan be 'bisa wó ahɪn.

ZUAN KALATA'N M'Ō TŌ SŪ NSAN'N

M'Ō wŏ nun'n

Zozi bɔfɔɛ Zuan yê ɔ'a hele kalata ehi a ho a man bian'n mɔ be fele yí Gayiyusi'n. Gayiyusi ti Zozi Kilisi sɔanlan. Ye nzi man yí nwɔn ejɔle dɔɔn ɔ nun kulo'n m'ŏ kɔ sɔ asɔnɔn'n. Nan kɔsɔ kalata nun anun an, ye nwun yí ke anianman'n-mɔ mɔ Zuan kɔ suan bé yí nwɔn elɔ'n, ɔ sɔ bé nun kanlanman. Afi, Zuan sɔan anianman'n-mɔ maan be kɔ han Nyanmian Anɔan Ejɔle nun asɔnɔn'n-mɔ anun. Nan bé asɔnɔn nun anun elɔ, bian kɔn wɔ ebele, be fele yí Diyotelefɔ. Ɔ ti bé kpain'n bie. Yí diɛ, anianman'n-mɔ mɔ Zuan kɔ suan bé yí nwɔn elɔ'n, ɔ nzɔ man bé nun, ese ɔ kan Asɔnɔn Kpain Zuan anwɔn ejɔle ete.

Zuan a hele kalata sɔ'n ɔ'a yí Gayiyusi aye ese ɔ'a han ɔ'a hele yí ke n'ɔ nian Diyotelefɔ nyɔlie ete nun asɔ. Ɔ'a han yí nun ke Gayiyusi sɔ sɔanlan'n m'ŏ le fa kalata'n bele yí nun anun kanlanman. Sɔanlan sɔ'n, be fele yí Demetiliyusi. Ɔ di yé Mɔn junman'n bie. Kalata nun a hele yé ke bé kwalaa mɔ be di yé Mɔn junman'n, ɔ di ke ye nyan ehulo ye sɔ bé nun kanlanman.

¹ Anianman Gayiyusi,

Mɔn mɔ n di Asɔnɔn Kpain'n, mɔn yê mɔn kele kalata ehi mɔn bele wó ɔ. Mɔn kulo wó sakpa.

Gayiyusi anwɔn ejɔle'n

² Anianman, mɔn sele Nyanmian ke like biala mɔ e 'yɔ'n, ɔ mán ɔ yó kpa, ese e tí akpɔle ke wó ekala'n ti akpɔle'n. ³ Afi, mɔ anianman mmie-mɔ walɔ lili wó nwɔn adanzie ke e nanndi ananhɔle atɔn nun asɔ mɔ n dilɔ'n, n nili yí nwɔn fe sɔnman. ⁴ Mele mɔ n gɔ ti ke mɔn mma'n-mɔ nanndi ananhɔle atɔn nun asɔ'n, mɔn di yí nwɔn fe kpili kpa.

⁵ Anianman, sikefɔɛ junman'n mɔ e di'n ti like kpa. Ye'n mɔ e yɔ anianman'n-mɔ nun bé mɔ e nzi man bé bɔbɔ'n, ɔ kele ke e yɔ like'n mɔ yé Mɔn sɔanlan di ke ɔ yɔ'n. ⁶ Yé nianman sɔ'n-mɔ a li ehulo'n mɔ e le yí nun anwɔn adanzie asɔnɔn mma'n-mɔ anyunnun ewa. Mɔn sele wó ke e búka bé kpa cian daa wɔ bé atɔn etue nun anun maan ɔ yó Nyanmian fe. ⁷ Afi, yé Mɔn dunman nun ati yê b'a tu atɔn ɔ. Be 'kɔ'n, b'a nne man bé mɔ be nzi man Kilisi nun asa nun like fíí. ⁸ Yí sɔ ati, yé mɔ ye ti asɔnɔn mma'n, be mán ye búka anianman sɔ'n-mɔ nán ye nun bé a li ananhɔle junman'n.

Diyotelefɔ anwɔn ejɔle'n

⁹ Ngelɔ kalata sin kaan kɔn n nwanlɔn emɔ elɔ asɔnɔn'n. Nan Diyotelefɔ m'ŏ kulo ke ɔ di bé sɔ kpain'n, ɔ'a nzɔ man yé nun. ¹⁰ Yí ti, se mɔn ba elɔ a, yí nyɔlie ete'n kwalaa, mɔn 'ba han mɔn kele emɔ. Yé nwɔn ejɔle'n m'ŏ kan'n ti ato ejɔle. Like m'ŏ yɔ m'ŏ ti ete biekun'n y'ɔ le anianman'n-mɔ mɔ be ba tɔ yí a, ɔ nzɔ man bé nun'n. Ese, bé mɔ be kulo ke be sɔ bé nun'n, ɔ ndie man, anɔn ɔ 'kpɔnnde yí bé asɔnɔn nun anun.

Demetiliyusi anwɔn ejɔle'n

¹¹ Anianman, n'e nian menian-mɔ abalabɔ ete nun asɔ, nan bɔ bala m'ŏ ti kpa. Sɔanlan m'ŏ yɔ nyɔlie kpa'n, anɔn ɔ ti Nyanmian sɔanlan. Nan sɔanlan mɔ ete yê ɔ yɔ'n, anɔn ɔ nzi man Nyanmian. ¹² Demetiliyusi diɛ, menian'n-mɔ kwalaa di yí nwɔn adanzie ke ɔ ti sɔanlan kpa. Yí enanndie'n sɔ yé Mɔn anyɔn. Yé kɔsɔ ye bɔ yí dunman kpa, yê e sɔ ke ejɔle mɔ ye kɔ han'n ti ananhɔle.

Kalata nun agualie nun

¹³ N ne ejɔle dɔɔn mɔn kan mɔn kele wó, nan kɔsɔ mɔn ngulo man ke mɔn kele yí kalata sɔ. ¹⁴ N ne anyɔndasɔɛ ke, ɔ ngɔ hye man, mɔn 'ba a wó nwɔn elɔ, nán y'a yia y'a han.

¹⁵ Man wó lba cíci wó nwón. Wó manngón'n-mə nwan be 'bisa wó ahín. Mìn 'bisa mìn manngón'n-mə anun kòn biala ahín.

KALATA'N MƏ ZUDI HELELI'N

M'ə wə nun'n

Zudi nɔn Zɔvaki, bɛ ti yɛ Mɪn Zozi Kilisi anianman ngutua (bɛ nɪan Matie 13.55, Maaki 6.3). Yɛ nzi man asɔnɪn ɛhɔlɛ kɔn'n mɔ Zudi heleli kalata ɛhi nwanlɪn yɪ'n. Nan kɔsɔ, yɛ de yɛ di kɛ ɔ heleli nwanlɪn asɔnɪn mɔ yɛ Mɪn Zozi mmɔfɔɛ'n-mɔ nanndɪlɪ nun bɛ bɔlɪ'n. Yɪ nzin, Zudi muonun sɪnlɪn lɪka sɔ'n-mɔ ɔ yɔli asɔnɪn. Ejɔlɛ'n mɔ ɔ'a han wɔ yɪ kalata ɛhi anun'n, ɔ nɔn m'ɔ wɔ 2 Pɪɛli 2 nɪn anun'n soman bɛ nwɔn kaan. Ejɔlɛ'n m'ɔ wɔ kalata nɪn anun'n y'ɔ le kɛ anɪn ato ngehelelɔɛ mmie-mɔ nanndɪ nun bɛ kɪkan ejɔlɛ bɛ sɛɛi asɔnɪn'n. Bɛ nyɔliɛ ɛtɛ sɔ'n-mɔ anwɔn ati yɛ Zudi heleli asɔnɪn mma'n-mɔ kɛ bɛ jɪnlan bɛ ja nun kpa bɛ hɔn dedi nɪn ati.

Ahɪn ebisa

¹ Mɪn Zudi mɔ n di Zozi Kilisi akɔva mɔ ɛsɛ n di Zɔvaki anianman'n yɛ mɪn kɛlɛ kalata ɛhi ɔ. Mɪn kɛlɛ mɪn nwan bɛ mɔ yɛ Sɪ Nyanmɪan a fɛlɛ bɛ yɪ nwɔn, m'ɔ kulo bɛ kpa, mɔ ɛsɛ ɔ nɪan bɛ sɔ man Zozi Kilisi'n.

² Mɪn 'bisa ɛmɔ ahɪn. Nyanmɪan nwɔn ɛmɔ anwɔn anwunnɔɛ ɔ cɪci ɛmɔ alɔa ɔ hɔlo ɛmɔ, man ɛmɔ hɔlo bɛ nwɔn kpa.

Ato ngehelelɔɛ'n-mɔ.

³ Anianman ehulo mma, ɔ wɔ mɪn kunnun kpa kɛ n gɛlɛ ɛmɔ wɔ ngɔan ele'n mɔ ɛmɔ nɔn mɪn yɛ le yɪ m'ɔ ti kɔn nɪn anwɔn kalata. Nan mɛlɛ mɔ mɪn 'kɛlɛ kalata ɛhi'n, m'an nɪan dede a, anɪn ɔ di kɛ mɪn kɛlɛ ɛmɔ mɪn wowula bɛ anwɔnsɛlɛ maan ɛmɔ kɔn dedi nɪn ati. Dedi sɔ'n, Nyanmɪan a fa a man bɛ mɔ bɛ ti yɪ diɛ'n kpɛ kpɔnmgbɔ bɔkɔɔ. ⁴ Mɔ mɪn kan'n y'ɔ le kɛ menian mmie-mɔ a laka ɛmɔ b'a wɔlɔ ɛmɔ afian. Menian sɔ'n-mɔ ti man Nyanmɪan menian. ɔ sanlɪn kɛ bɛ butu Nyanmɪan Anɔan Ejɔlɛ nɪn anyɪn asɪ. Nyanmɪan a nwun yɛ nwɔn anwunnɔɛ ɔ'a man y'a nyan fanwɔndi. Nan bɛ, bɛ kekele menian'n-mɔ kɛ bɛ kɔala kɛ bɛ nanndɪ fanwɔndi sɔ nɪn asɔ bɛ yɔ like biala mɔ bɛ kulo ɔ. ɛhɪka ati, bɛ muonun bɛ ti satɪlɪfɔɛ, ɛsɛ bɛ ju Zozi Kilisi mɔ yɪ ngɔnmɪn cein ɔ ti yɛ Kpɪain ɔ nɔn yɛ Mɪn'n bɛ tɔ. Nán ɛnɛ bie ɔ, bɛ hanlɪn wɔ Nyanmɪan Anɔan Ejɔlɛ nɪn anun kɛ Nyanmɪan 'ba bua menian sɔ'n-mɔ ndɛɛ.

⁵ Mɪn sɪ kɛ ɛmɔ sɪ yɪ yuein bɛ sie kɛ Nyanmɪan kpɪnlɪn yɔli m'ɔ leli Izalayɛ amma'n-mɔ ati fi Ezipiti mɔn nɪn anun ɛlɔ'n. Nan kɔsɔ, mɪn kacɪ ɛmɔ kɛ Izalayɛ amma sɔ'n-mɔ mɔ bɛ fi Ezipiti mɔn nɪn anun bɛ tuli hɔli mɔ b'a nne man Nyanmɪan b'a nni man'n, ɔ hunlɪn bɛ. ⁶ ɛmɔ ati kacɪ kɛ nyanmɪansɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ mɔ bɛ nyɪn a nzɔ man dibɛlɛ'n mɔ Nyanmɪan falɪ manlɪn bɛ, mɔ bɛ fi nyanmɪansɔ bɛ awulo nɪn anun bɛ tuli walɪ asɪɛ nɪn asɔ ɛwa'n, Nyanmɪan a sie bɛ awosin nɪn asɪɛ nɪn abɔ. Nyanmɪan a gua bɛ sa nɔn bɛ ja ngɔnzɔngɔnzɔ dede ɔ kɔ ju cɪan mɔ ɔ 'bua bɛ ndɛɛ. ⁷ ɛmɔ ati kacɪ Sodɔmɔn nɔn Gomɔɔ nɔn kulo'n-mɔ mɔ bɛ mantan mantan bɛ'n-mɔ. ɛbɛlɛ menian'n-mɔ yɔli nyɔliɛ ɛtɛ'n mɔ nyanmɪansɔ mmɔfɔɛ sɔ'n-mɔ yɔli'n bie. Anɪn menian sɔ'n-mɔ ti satɪlɪfɔɛ. Menian'n-mɔ mɔ Nyanmɪan sɔanlɪn bɛ ɛlɔ'n, ɛbɛlɛ menian sɔ'n-mɔ kpɔnndɛli bɛ nɔn nna. Nyanmɪan kɔ tɔ bɛ nun sɪn ɔ kɔ yala bɛ ɔ kɔ tua bɛ nyɔliɛ sɔ nɪn anwɔn kalɛ. ɔ ti nvandɔhɔn m'ɔ di kɛ yɛ kɔalaa yɛ fa yɛ tu yɛ nwɔn fɔɔ ɔ. ɔ sanlɪn kɛ sɪn m'ɔ le man ayuelɛ'n wɔ ɛbɛlɛ man bɛ mɔ bɛ yɔ ɛtɛ'n.

⁸ Ato ngehelelɔɛ sɔ'n-mɔ de di kɛ bɛ ɛlɔlɛ'n mɔ bɛ cɪn'n fi Nyanmɪan ɛlɔ. Nan bɛ nyɔliɛ'n ti ɛtɛ kɛ bɛ mɔ y'a li mɔva y'a han bɛ ejɔlɛ'n diɛ'n. ɔ sanlɪn kɛ bɛ yɔ satɪlɪfɔɛ ninngɛ bɛ gua bɛ nwɔn ɛfian. Bɛ mmu man yɛ Mɪn tunmin'n like fɪi. Bɛ kan ejɔlɛ ɛtɛ ɛtɛ bɛ tia nyanmɪansɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ mɔ bɛ le anunminnyanmɔn'n. ⁹ Afɪ anɪn, nyanmɪansɔ mmɔfɔɛ mgbain'n-mɔ anun kɔn wɔ ɛbɛlɛ, bɛ fɛlɛ yɪ Minɛ. Mɛlɛ mɔ Abɔnsanmɔn nɔn yɪ bɛ 'kpɪli *Moyizɪ fuin'n, Minɛ a ngan ejɔlɛ ɛtɛ ɔ'a ndia man yɪ. Nan ejɔlɛ mɔ Minɛ hanlɪn heleli yɪ'n y'ɔ le

ke: “Yé Mún yê ɔ 'tua wó kale ɔ!” ¹⁰ Nan ato ngehelefɔe sɔ'n-mɔ diɛ, anwunno elɔ ninng'e'n mɔ be ndi man yí bu'n, anin be le kan yí nwɔn ejɔle ete. Mɔ bé ti'n kɔ se bé'n yê be yɔ ɔ. Be yɔ bé ninng'e'n-mɔ ke ebolo naan. Ehi bɔbɔ yê ɔ 'man bé ti ka nun ɔ. ¹¹ Munnzue hán bé! ɔ sanlɔn ke bé nyɔlie ete'n ti ke Kayɔn diɛ'n. Atɔn'n mɔ Kayɔn sɔnɔn sɔ'n, sɔ yê bé kɔsɔ b'a sɔn ɔ. Be ti ke Balamɔn. Atɔn ete'n m'ɔ sɔnɔn sɔ ɔ nyanlɔn esika'n, bé kɔsɔ be kpɔli be sɔn sɔ bie. Eɛe kɔsɔ, be ti ke Kole. Kole sɔ'n jasɔli Nyanmian kpɔmanfɔe Moyizɔ akɔmɔn anin, nán Nyanmian a hun yí. ¹² Ato ngehelefɔe sɔ'n-mɔ mɔ be yɔ nyɔlie ete ete'n, be nza man nyian. Be ba emɔ afian, emɔ non bé be di anianman alie nán eɛe b'a li yé Mún diɛ'n. Nyanmian menian'n-mɔ m'ɔ di ke be nian bé sɔ'n, be nnian man bé sɔ. Nan bé muonun bé kɔ esê diɛ'n y'ɔ cian bé ɔ. Be ti ke esue mɔ ɔ'a munlan mɔ anwɔnman'n man ɔ'a ngɔla man tɔ ɔ. Be ti ke mmaka mɔ se bɔbɔ elɔlɔe'n ju a, be nzu man mma ɔ. Be ti ke mmaka mɔ b'a tutu bé bu b'a gua mɔ b'a yue wu bɔkɔɔ ɔ. ¹³ Be ti ke asue jenvie nin anyɔnsɔ mgbaha nin anwɔn esulo'n. Bé anyunnunnguasiɛ nyɔlie'n-mɔ ti ke mgbaha nin ahule'n mɔ jenvie'n bɔ gua ɔ yaci ewula'n. Be ti ke nzalama mɔ be le tu ɔ. Nyanmian a sesie ato ngehelefɔe sɔ'n-mɔ lika. Lika sɔ'n, ɔ ti awosin bibaa kpa. Awosin sɔ'n wɔ ebele dahuu.

¹⁴ Ejɔle mɔ Nyanmian falɔ wulalɔ Adamɔn anganbenzɔ kɔn mɔ be fele yí Enɔki anɔan'n, ejɔle sɔ'n, ɔ kan ato ngehelefɔe sɔ'n-mɔ bie. Yí nwan: “Emɔ nían, yé Mún non nyanmiansɔ anwɔntiɛ mmɔfɔe akpu akpu 'ba a. ¹⁵ ɔ non bé 'ba a ɔ bua menian'n-mɔ kwalaa ndeɛ. ɔ 'tua etefɔe'n-mɔ kwalaaɔn kale wɔ bé nyɔlie ete ete'n-mɔ anwɔn. ɔ 'tua bé kale wɔ anyɔnzɔ'n mɔ be mman man Nyanmian nin anwɔn. ɔ 'tua etefɔe'n-mɔ kale wɔ ejɔle ete ete'n mɔ be kan be tia Nyanmian eɛe be jasɔ yí kɔmɔn anin nin anwɔn.” ¹⁶ Menian sɔ'n-mɔ mɔ m'an han bé ejɔle'n, be juɔ bé konvin abɔ, bé kunnun jɔli man lé. Bé asitanlan nin, like mɔ be kulo'n yê be yɔ ɔ. Be ti tutule eɛe be huhu menian'n-mɔ be didi bé nwɔn.

Ekannzɔe.

¹⁷ Nan emɔ diɛ, anianman ehulo mma, emɔ mán bé ti tánlan ejɔle'n mɔ yé Mún Zozi Kilisi mmɔfɔe'n-mɔ hanlɔn heleli emɔ nin asɔ. ¹⁸ Afi be hanlɔn be heleli emɔ ke: “Mɛle kasian nin anin, menian mmie-mɔ 'ba fite fite be gɔlɔ emɔ anwɔn, eɛe be 'bɔ bala ete mɔ bé kunnun kulo ɔ.” ¹⁹ Ato ngehelefɔe sɔ'n-mɔ mɔ m'an han bé ejɔle'n, bé yê be man afiannzɛɛiɛ non mgbaci-mgbaciɛ'n ba ɔ. Nyanmian Wawe'n nzie man bé, nan bé ngɔnmɔn yê be sie bé nwɔn ɔ.

²⁰ Nan emɔ diɛ, anianman ehulo mma, emɔ bó mɔndɔnɔn be tíla be dedi nwannzan-nwannzan nin anin be búka búka bé nwɔn be hó bé nyunnun. Emɔ mán Wawe Nwannzan-nwannzan nin atɔn maan ɔ búka emɔ mmɔtɔe eyɔle nin anin. ²¹ Emɔ bó bala kpa maan Nyanmian húlo emɔ. Emɔ tánlan anyɔndasɔe nin anin be nwɔndɛ yé Mún Zozi Kilisi. Afi yí yê ɔ 'nwun anwunnɔe ɔ man emɔ nyan nyanmiansɔ ngɔan'n m'ɔ le man ayueliɛ nin ɔ. ²² Emɔ héle bé mɔ be jin gua nda nin asɔ nin atɔn kpa'n ²³ maan be fá sɔ nán b'a ngua man sɔn nin anin. Emɔ nwún ehɔnɔn-mɔ mɔ b'a sɔn atɔn ete nin asɔ'n kɔsɔ anwɔn anwunnɔe. Nan kɔsɔ emɔ súlo nin yê bé taladiɛ'n-mɔ mɔ be wula be yɔ bé nyɔlie ete ete'n-mɔ'n, nán be fa bé sa be kan yí bɔbɔ fíí.

Aye Eyiɛ

²⁴ Sian diɛ, mɔn 'yɔ Nyanmian aye. ɔ sanlɔn ke ɔ kwalaa ɔ nian emɔ sɔ nán emɔ a ndu a nvin man. ɔ kwalaa ke ɔ man emɔ anwɔn mmu man ebɔn be fite yí nyunnun wɔ fe elie nin kpa. ²⁵ Eɛendu Nyanmian, yé Mún Zozi Kilisi dunman nin, mɔn 'yɔ wó aye mɔn kannɔ wó. Afi, wó ngɔnmɔn ala y'e ti yé Nyanmian e ti yé Ngɔandefɔe ɔ. E le anunminnyanmɔn, wó nwɔn yɔ esulo, e le tunmin. Bia'n ti wó diɛ daba, eɛe non mɛle daa! Amin.

ZOZI KILISI AYIKELE'N MỌ ZUAN HELELI'N

M'ọ wọ nun'n

Zozi bọfue Zuan a hele kalata ehi ọ'a nwan asonin nsu wọ Azi mân nun anun (ene be fele lika sọ'n Tuluki mân). Mele sọ'n, anun *Lomun mgbain'n-mọ le kele asonin mma'n-mọ ahulowa. Be hyli Zuan muonun be nun yi hali lika kun be tili yi fiadi. Lika sọ'n, ọ wọ asue afian, be fele yi Patimosu. Ebele ye ye Min Zozi yili yi nwun elalie nun heleli Zuan ọ. Ọ hanlin heleli yi ke ọ hele mọ ọ'a nwun yi'n. Kalata ehi anun ejole'n y'ọ le ke ọ le tu asonin mma'n-mọ ati akunnun asi ke ọ ngọ hye man, Zozi fi nyanmiansu ọ 'ba sa ba ọ de yi menian'n-mọ ati ye like biala m'ọ nun yi belemgbin mân'n nze nvata man'n, ọ 'bọ yi busu.

Kalata nun ati m'ọ li mọa nun anun, Zuan le kan ke ọ kpunlin yali mọ ye Min Zozi yili yi nwun heleli yi'n. Ehi anzin, Zuan a hye yi kalata nun anun tile mgbili mgbili nsu. Ese ọ'a hye tile kpili kusu kun biala anun nsu. E 'nwun tile mgbili nsu'n-mọ:

1. Kalata nsu'n mọ be heleli nwanlin Azi mân nun anun asonin'n-mọ'n (yi ti 2-3)
2. Kalata nun asu nzole nsu'n (yi ti 4-8.6)
3. Kanoti nsu'n (yi ti 8.7-11.19)
4. Nzole mgbili nsu'n (yi ti 12-15)
5. Nyanmian sikpe kangọ nsu'n (yi ti 16)
6. Babilonun anwun ejole kpole nsu'n (17-19.10)
7. Elalie kasian nsu'n m'ọ tu de mân nun ayuelie'n, ọ non Zoluzalemun fufole'n (19.11-22.5)

Kalata nun agualie nun, Zozi a bọ anohoba. Yi nwan: "Min 'ba kikaala!" Yi asonin mma'n-mọ nwan: "Ye Min Zozi, bala!"

Ke ọ kpunlin yali mọ Zuan heleli ayikele kalata ehi'n

¹ Ninngẹ mọ be ngọ hye man fi nán b'a a'n, bé nwun ejole ye be le kan wọ kalata ehi anun ọ. Nyanmian Kpili yili ninngẹ sọ'n-mọ heleli Zozi Kilisi ke yi kusu ọ yi héle yi ngua'n-mọ. Kilisi sọanlin yi bọfue'n m'ọ fi nyanmiansu'n maan ọ wali yili ninngẹ sọ'n-mọ heleli yi akua Zuan. ² Zuan kusu a han yi kwalaa m'ọ nwunlin yi'n. Nyanmian Kpili muonun ejole m'ọ hanlin'n ye yi kusu ọ le kan ọ. Ananhole ejole'n mọ Zozi yili heleli'n, yi nwun ejole y'ọ le kan ọ.

³ Sọanlan biala m'ọ kọ kunnga kalata ehi, ọ non bé mọ be le tie ayikele ejole ehi mọ b'a hele yi kalata ehi anun'n, se be man bé nyin sọ yi a, menian sọ'n-mọ, Nyanmian Kpili yeyila bé. Ọ sanlin ke cian'n mọ Nyanmian Kpili heleli ke ninngẹ sọ'n-mọ eyole 'ba ju'n non man mọa kón. Mele sọ nun a ju a yue.

Ahn ebisa

⁴ Min bọbọ min Zuan, min ye min kele kalata ehi min nwan emọ asonin nsu'n mọ be wọ Azi mân nun anun nun ọ. Min 'bisa emọ ahin. Nyanmian Kpili m'ọ wọ ebele daba, ọ wọ ebele ene mọ ese ọ le ba'n, ọ non wawe nsu'n mọ be wọ yi belemgbin bia nun anyunnun'n, ⁵ ọ non Zozi Kilisi m'ọ ti adanzie ananholefue m'ọ lili mọa ọ fi ewue nun tinngeli, m'ọ li ninngẹ'n-mọ kwalaa'n ati, m'ọ sie asie nun asu mmelemgbin'n-mọ kwalaa'n, be nwun emọ anwun anwunnoe ese be mán emọ alba cíci bé nwun.

Zozi Kilisi sọ'n, ọ kulo ye. Ọ wuli ye ti, ọ fali yi moja'n leli ye fi ye ete nun anun. ⁶ Ọ'a yọ ọ'a man y'a kaci menian mọ ye di mmelemgbin yi mân nun anun. Ọ'a sie ye teyifue ọ'a man Nyanmian m'ọ ti yi Si'n. Anunminnyanmọ'n non tunmin'n ti yi die mele daa! Amin.

⁷ Emọ nían, ọ le ba bọlé nun afian. Sọanlan biala 'ba nwun yi. Bé bọbọ muonun mọ be bọbọli yi kulowa nun asu'n 'ba nwun yi bie. Se ọ ba a, asie nun asu menian'n-mọ kwalaa 'ba yi awóle wọ yi dunman nun. Yuo ọ, ke ejole'n 'ba yọ yi nun anun. Amin.

⁸ Edannanman Nyanman m'ɔ di like biala asu tunmin, m'ɔ wɔ ebele daba, m'ɔ wɔ ebele ene mɔ ese ɔ le ba sa ba'n nwan: "N di Alifa nun Omega, ninng'e'n-mɔ kwalaa Abubu ese n di yi kwalaa Aqualie".

Nyanman yili Zozi wawe nun heleli Zvan

⁹ Min Zvan mɔ n di emɔ anianman'n, min nun Zozi y'a han y'a bɔ nun y'a yɔ kun. Min nun emɔ yê ye le nwun amanninhunlun nun ɔ. Min nun emɔ yê ye le bɔ mɔndɔnlin ye si abɔtale ye nwɔnnde Nyanman Belemgbin Mân nun ɔ. Nyanman Anvan Ejɔle'n mɔ n ganlin'n, ɔ nun Zozi anwɔn adanzie'n mɔ n nili nun ati, be kɔ hyi min be nun min kɔ hɔ lika kun. Lika sɔ'n be fele yi Patumɔsu. ɔ wɔ asue afian. ¹⁰ Ebele, Nyanman Wawe'n kɔ a min nun mɔle cian kun. Min tie min nzin elɔ a, sɔnlan bie le tian sele kpa ke kɔnɔti mɔ be le ku ɔ. ¹¹ Yi nwan: "Like mɔ e nwun yi'n, kele nán fa nwan asɔnɔn nsu'n. Asɔnɔn nsu sɔ'n-mɔ, e 'nwun bé: Efezi, Suminnin, Peligamɔn, Tiatii, Salɔ, Filadelfi, yê Laodise."

¹² N gɔ tɔ min nyin min nzin min nwan min 'nian sɔnlan'n m'ɔ le kan ejɔle sɔ'n kele min'n. Min 'nian an, anin esika kɔkɔle kanlannie baka nsu jijin ebele. ¹³ Like mɔ n nwunlin yi nganlannie'n mɔ afian'n sɔman kulo sɔnlan. ɔ wula taladie tinndun kpa. Esika kɔkɔle beleti hyi yi afian. ¹⁴ Yi ti enyuan'n ti hyiɛn hyiɛn ke jese. Yi nyin'n jue kpa ke sɔn. ¹⁵ Yi ja nun anwɔn ta miain miain ke ayiwa mɔ b'a holo yi fɔnlɔnmɔn nun b'a hyui yi nwɔn ɔ. Yi nin'n ti ke asue kpili m'ɔ le gua ɔ. ¹⁶ ɔ le nzalama nsu yi sa fama nun anun. Dadie denɛ-denɛ kun san yi nwan nun. B'a si yi nyunnun nun yi nzin. Sɔnlan sɔ nun anyin nun anun ta ke eyua mɔ ɔ le fi sele ɔ.

¹⁷ Min nyin mɔ ɔ 'bɔ yi nun ala n gɔ kpɛ n gɔ fin yi ja abɔ, n na ebele pɔpaan. ɔ kɔ fa yi sa fama'n ɔ kɔ fua min nwɔn. Yi nwan: "N'e sulo! N di ninng'e'n-mɔ kwalaa Abubu, ese n di yi kwalaa Aqualie. ¹⁸ N di tiasifɔe. N wuli, nan sian die, n di asi dahuu. Min di ewue asu tunmin yê ebɔlɔ sannve'n wɔ min sa nun. ¹⁹ Yi ti, kele like mɔ a nwun yi kikaala'n, ɔ nun mɔ be 'ba yi be kele wɔ ehi anzin'n kusɔ. ²⁰ Nzalama nsu'n mɔ a nwun yi min sa fama nun anun'n, ɔ nun esika kɔkɔle kanlannie mmaka nsu'n, yi bu y'ɔ le ke esika kɔkɔle kanlannie mmaka nsu'n yê ɔ le asɔnɔn nsu'n, yê nzalama nsu'n, y'ɔ le nyanmansu mmɔfɔe nsu'n mɔ be nian su'n."

KALATA NSU'N

2

1. Efezi Asɔnɔn'n kalata'n

¹ Kele nyanmansu bɔfɔe'n m'ɔ nian Efezi Asɔnɔn nin asu'n ke:

Sɔnlan'n m'ɔ le nzalama nsu'n yi sa fama nun anun, m'ɔ nanndi esika kɔkɔle kanlannie mmaka nsu'n afian'n, e 'nwun ejɔle m'ɔ le kan kele wɔ'n:

² Min si mɔ a yɔ'n kwalaa, wɔ efe'n m'ɔ e feli'n, nun wɔ ahunlin etila'n mɔ e tilali'n. Min si ke wɔ menian'n-mɔ anun, mɔ ɔ kɔ yɔ ete'n, e nyaci nje man yi. Menian mɔ bé nwan be ti mmɔfɔe'n, a sɔ bé a nian, a nwun yi ke be ti atofɔe. ³ E ti sɔnlan mɔ e si abɔtale kpa, a nwun amannie kpa wɔ min dunman nun, nan a mman man wɔ nwɔn a mmubu man wɔ.

⁴ Kusɔ afi wɔ nwɔn ejɔle kaan wɔ min kunnun. Ejɔle sɔ'n y'ɔ le ke ehulo'n mɔ e huloli min daba'n, e ngulo man min sɔ kɔn. ⁵ Ehika ati, man wɔ ti káci lika mɔ a fɔn'n. Nun wɔ nwɔn kaci wɔ abalabɔ'n, nán yɔ yi ke e yɔli yi abubu nun anun'n. Se a ngaci man fi wɔ ete nun anwɔn an, min 'tɔ wɔ elɔ, min 'yi wɔ kanlannie baka nun ebele. ⁶ Kusɔ a yɔ like kun m'ɔ ti kpa. Like sɔ'n y'ɔ le ke e kpɔ Ninkola menian'n-mɔ nyɔlie'n. Bé nyɔlie sɔ'n, min kusɔ min kpɔ yi.

⁷ Ejɔle'n mɔ Nyanman Wawe'n le kan kele Asɔnɔn'n-mɔ'n, sɔnlan m'ɔ si fasie'n, ɔ fá síe! Sɔnlan m'ɔ kɔ li kunnunmun'n, ngɔan baka'n m'ɔ jin Nyanman fe elie lika elɔ'n, min 'man yi bie di.

2. *Siminnin Asɔ́nɔ́n'n kalata'n*

⁸ Kéle nyanmiansɔ́ bɔ́fɔ́e'n m'ɔ́ nian Siminnin Asɔ́nɔ́n nɔ́n asɔ́n'n ké:

Sɔ́anlan'n m'ɔ́ tɪ like kwalaa abɔ́bɔ́, ɛsɛ ɔ́ tɪ yí kwalaa agualɛ'n, m'ɔ́ wuli mɔ́ ɔ́'a tinnge'n, ɛ 'nwun ejɔ́le m'ɔ́ le kan'n: ⁹ Mɪn sɪ ɛfɛ mɔ́ a fɛ wɔ́ mɪn dunman nɔ́n'n, mɪn sɪ wɔ́ ehian'n mɔ́ ɛ le di'n. Nan kɔ́sɔ́, ananhɔ́le a nyan wɔ́ nɔ́wɔ́n. Menian mɔ́ be tɪ Abɔ́nsanmɔ́n menian, mɔ́ be bu bé nɔ́wɔ́n ké be tɪ Zufɔ́ nan kɔ́sɔ́ be tɪ man Zufɔ́'n, ɛsɔ́an'n mɔ́ be tɔ́n wɔ́'n, mɪn sɪ. ¹⁰ Amannɛ'n mɔ́ ɛ le ba nɔ́wun yí'n, n'ɛ susu yí nɔ́wɔ́n. Nian, Abɔ́nsanmɔ́n 'ba gua ɛmɔ́ anɔ́n mmie-mɔ́ dɔ́wɔ́n fiadi ɔ́ sɔ́ ɛmɔ́ nian. ɛmɔ́ 'ba nɔ́wun amannɛ dede cɪan bulu. Tila wɔ́ dedi nɔ́n anɔ́n dede maan be hún wɔ́, nan mɪn 'ba man ɛ nyan ngɔ́an.

¹¹ Ejɔ́le mɔ́ Nyanmian Wawɛ'n le kan kele Asɔ́nɔ́n'n-mɔ́'n, sɔ́anlan m'ɔ́ sɪ fasie'n, ɔ́ fá síe! Sɔ́anlan m'ɔ́ kɔ́ li kunnunmun'n, ewue'n m'ɔ́ tian yí nnyuan'n ngun man yí bie.

3. *Pelɔ́gamɔ́n Asɔ́nɔ́n'n kalata'n*

¹² Kéle nyanmiansɔ́ bɔ́fɔ́e'n m'ɔ́ nian Pelɔ́gamɔ́n Asɔ́nɔ́n nɔ́n asɔ́n'n ké:

Sɔ́anlan'n mɔ́ dadɛ dɛnɛ-dɛnɛ'n mɔ́ b'a sɪ yí nyunnun nɔ́n yí nzin'n san yí nɔ́an nɔ́n'n, ɛ 'nwun ejɔ́le m'ɔ́ le kan'n: ¹³ Mɪn sɪ wɔ́ lika mɔ́ ɛ tɪ'n, ebele yê Abɔ́nsanmɔ́n belemgbin bia'n jin ɔ́. A fa wɔ́ nɔ́wɔ́n a bɔ́ mɪn sele kpa. Tɛmɔ́n muonun mɔ́ be hunlin Antipasɪ m'ɔ́ tɪ mɪn adanzɪfɔ́e ananhɔ́lefɔ́e nɔ́n ɛmɔ́ elɔ́'n, lika mɔ́ Abɔ́nsanmɔ́n wɔ́'n, ɛmɔ́ a nyaci man dedi'n mɔ́ ɛmɔ́ le yí wɔ́ mɪn nɔ́n'n b'a ndɔ́ man.

¹⁴ Nan kɔ́sɔ́ wɔ́ nɔ́wɔ́n ejɔ́le kaan wɔ́ mɪn kunnun. Ejɔ́le sɔ́'n y'ɔ́ le ké: ɛ le menian mmie-mɔ́ wɔ́ elɔ́. Menian sɔ́'n-mɔ́ nanndɪ Balamɔ́n ngehele nɔ́n asɔ́. Balamɔ́n yê ɔ́ heleli Balakɪ ké ɔ́ tɔ́nndɔ́n Izalaye amma'n-mɔ́ aja nɔ́n, ɔ́ man be lili amɔ́an sɔ́ naan, ɛsɛ be bɔ́li ajɔ́amannɔ́n. ¹⁵ ɛsɛ ɛ le menian mmiekun-mɔ́ wɔ́ nɔ́wɔ́n elɔ́. Bé kɔ́sɔ́ be nanndɪ Ninkola menian'n-mɔ́ ngehele nɔ́n asɔ́. ¹⁶ Nun wɔ́ nɔ́wɔ́n nán kaci wɔ́ abalabɔ́ sɔ́'n. Se a ngaci man an, mɪn 'tɔ́ wɔ́ elɔ́ kikaala, mɪn 'fa dadɛ'n m'ɔ́ san mɪn nɔ́an nɔ́n'n mɪn fa elɔ́e mɪn tɔ́ menian sɔ́'n-mɔ́ mɔ́ be wɔ́ wɔ́ afian elɔ́ nɔ́n anwɔ́n.

¹⁷ Ejɔ́le mɔ́ Nyanmian Wawɛ'n le kan kele Asɔ́nɔ́n'n-mɔ́'n, sɔ́anlan m'ɔ́ sɪ fasie'n, ɔ́ fá síe! Sɔ́anlan m'ɔ́ kɔ́ li kunnunmun'n, mannan'n m'ɔ́ fia'n, mɪn 'man yí bie di. ɛsɛ mɪn 'fa ebɔ́e fufue kɔ́n mɔ́ b'a hele dunman fɔ́fɔ́le kɔ́n sɔ́'n mɪn man yí. Sɔ́anlan fíí nzi man dunman sɔ́'n ké sɔ́anlan mɔ́ n gɔ́ fa n gɔ́ man yí nɔ́n ala.

4. *Tiatii Asɔ́nɔ́n'n kalata'n*

¹⁸ Kéle nyanmiansɔ́ bɔ́fɔ́e'n m'ɔ́ nian Tiatii Asɔ́nɔ́n nɔ́n asɔ́n'n ké:

Nyanmian Awa'n, sɔ́anlan'n mɔ́ yí nyɪn'n jue ké sɪn, mɔ́ yí ja'n-mɔ́ anwɔ́n ta ké ayɪwa mɔ́ b'a hyui yí nɔ́wɔ́n'n, ɛ 'nwun ejɔ́le m'ɔ́ le kan'n: ¹⁹ Mɪn sɪ wɔ́ ninngɛ'n mɔ́ ɛ yɔ́'n, ɔ́ nɔ́n ehulo'n mɔ́ ɛ kulo mɪn'n, ɔ́ nɔ́n ele'n mɔ́ ɛ de mɪn di'n, ɔ́ nɔ́n mɔ́ndɪnɪn'n mɔ́ ɛ le bɔ́ wɔ́ junman elie nɔ́n anɔ́n'n. Mɪn sɪ ké junman'n mɔ́ ɛ le di yí sian'n, ɔ́ tala daba die'n.

²⁰ Nan kɔ́sɔ́ wɔ́ nɔ́wɔ́n ejɔ́le kaan wɔ́ mɪn kunnun. Ejɔ́le sɔ́'n y'ɔ́ le ké balasua'n mɔ́ be fele yí Zozabeli'n, ɔ́ bu yí nɔ́wɔ́n ké ɔ́ tɪ Nyanmian kpɔ́manfɔ́e. ɛ man yí atɪn, ɔ́ kele mɪn menian'n-mɔ́ ninngɛ, ɔ́ le laka bé maan be bɔ́ ajɔ́amannɔ́n ɛsɛ be di amɔ́an sɔ́ naan.

²¹ M'an man yí tɛmɔ́n ké ɔ́ káci fi yí nyɔ́le ɛtɛ nɔ́n anwɔ́n, nan kɔ́sɔ́ ɔ́ ngulo man ké ɔ́ kaci yí nzin sɪ yí ajɔ́amannɔ́n nɔ́n ɔ́. ²² Yí sɔ́ ati, mɪn 'ba man ewue kan Zozabeli ɔ́ da ebɛɛ sɔ́. Bé mɔ́ be nɔ́n yí san nɔ́n'n, se b'a ngaci man bé abalabɔ́'n mɔ́ b'a suan yí sɔ́ nɔ́n an, mɪn 'man ewue kan bé kɔ́sɔ́ be da ebɛɛ sɔ́. ²³ ɛsɛ mɪn 'kun yí mma'n-mɔ́, mɪn 'man Asɔ́nɔ́n'n-mɔ́ kwalaa nɔ́wun yí ké mɪn yê mɪn sɪ mɔ́ menian'n-mɔ́ kɔ́ jɔ́nɪn, ɔ́ nɔ́n m'ɔ́ wɔ́ bé kunnun'n. ɛmɔ́ nunhan kɔ́n biala nyɔ́le nɔ́n anwɔ́n yê mɪn 'nɪan mɪn tua yí kalɛ ɔ́.

²⁴ ɛmɔ́ Tiatii asɔ́nɔ́n mma nga'n-mɔ́, ɛmɔ́ die, ɛmɔ́ a nnanndɪ man ngehele ɛtɛ sɔ́ nɔ́n asɔ́ b'a nzuan man like'n mɔ́ mmie-mɔ́ fele yí Abɔ́nsanmɔ́n abɔ́ nɔ́vialɛ nɔ́n ejɔ́le'n bie. Mɪn nva man ninngɛ nɔ́nnɔ́e fíí kón mɪn nzɔ́a man ɛmɔ́. ²⁵ Nan kɔ́sɔ́, like'n mɔ́ ɛmɔ́ le nɔ́n'n, ɛmɔ́ tɪla nɔ́n sele kpa dede maan m mála.

²⁶ Sɔ́anlan m'ɔ́ kɔ́ tɪla mɪn junman nɔ́n anɔ́n, ɔ́ kɔ́ li dede ɔ́ kɔ́ ju ayuelɛ, m'ɔ́ kɔ́ li kunnunmun'n, mɪn 'man ɔ́ sie mân'n. ²⁷ Ké mɪn sɪ falɪ tunmin'n manɪn mɪn'n, mɪn

kusu min 'fa min man yi. Min 'ba fa bulale kpoman min wula yi sa nun, min 'man o fa bubo menian'n-mo ke be fa bulale'n be bubo ninngé mo be ko nwon'n. ²⁸ Esee min 'wula yi anunminnyanmon maan o ta ke alibahian nzalama. ²⁹ Ejole mo Nyanmian Wawe'n le kan kele Asonin'n-mo'n, swanlan m'o si fasie'n, o fa sie!

3

5. *Salidi Asonin'n kalata'n*

¹ Kele nyanmiansu bafue'n m'o nian Salidi Asonin nün asu'n ke:

Swanlan'n m'o le Nyanmian Wawe nsu'n, ese o le nzalama nsu'n, e 'nwun ejole mo o le kan'n: Min si wo ninngé'n mo e yo'n. Be bo wo dunman ke e le ngvan, nan kusu a wu.

² Tinngé nán wula bé bu nga'n mo be ka kaan bé wu nün anwonselé. O sanlun ke m'an nwun yi ke wo nyole'n fii ti man kpa min Nyanmian nün anyunnun. ³ Ninngé'n mo be heleli wo daba mo e lili su'n, kaci bé di su biekun, nán nun wo nwon kaci wo abalabo'n. Se a njasu man an, min 'ba fu wo nun ke awofue, e ngw nwun man dae mo min 'ba min fu wo nun'n.

⁴ Nan kusu Salidi ebele muonun, menian mmie-mo wo ebele, bé die, b'a man efian a ngan man bé taladie fufue'n. Be 'ba wula taladie fufue be non min ye nanndi, o sanlan ke o se fata bé. ⁵ Swanlan m'o ko li kunnunmun'n, ke o 'wula taladie fufue nün anün. Min njici man yi dunman'n wo ngvan kalata nün anün. Min 'kan yi min Si non yi mmofue'n-mo anyunnun ebele ke min swanlan yo le yi. ⁶ Ejole mo Nyanmian Wawe'n le kan kele Asonin'n-mo'n, swanlan m'o si fasie'n, o fa sie!

6. *Filadelfi Asonin'n kalata'n*

⁷ Kele nyanmiansu bafue'n m'o nian Filadelfi Asonin nün asu'n ke:

Swanlan'n m'o ti konlon-ngonlon, ese o ti Ananholefue'n, swanlan'n mo belemgbin Davidi awulo'n sannve'n wo yi sa nun'n, m'o tike anvan nün an, swanlan fii kon ngwala man nun tu'n, mo ese o tu nun an, swanlan fii ngwala man yi tike'n, e 'nwun ejole m'o le kan'n: ⁸ Min si wo ninngé'n mo e yo'n. Min si ke wo anwonselé'n ti kaan swa, nan kusu a fa min ejole nün a sie. A nze man min ke e nzi man min. Yi ti, m'an tike anvan kon wo nyunnun. Anvan so'n, swanlan fii ngwala man nun tu. ⁹ E 'nwun ke min 'kpin min yo bé mo be su Abansanmon, mo be bu bé nwon ke be ti Zufu kusu be ti man Zufu mo be di ato'n. Min 'ba hyi bé maan be kutu wo nyunnun be yi wo aye. Min 'man be nwun yi ke min kulo wo. ¹⁰ Kemó a tila wo ahonlin a li min Nvan Ejole nün asu'n, min kusu, min 'sisa wo mele mo yale'n 'ba to man nün anün menian'n-mo asu o sa bé nian'n.

¹¹ Min 'ba kikaala. Tila like'n mo e le nün anün sele, n'e man swanlan fii tua wo de wo ahatusa'n. ¹² Swanlan m'o ko li kunnunmun'n, min 'fa yi min yo min Si asonin sua nün anün mpila, o nvite man fii kon. Min 'kele min Nyanmian'n dunman'n min gua yi nwon, ese min 'kele min Nyanmian'n kulo'n dunman min gua yi nwon. Kulo so'n, yo le Zoluzalemón fofole'n m'o fi min Nyanmian nün anwón elo anwunno o 'ba ju asi'n. Esee min 'kele min dunman fofole'n yi nwon. ¹³ Ejole mo Nyanmian Wawe'n le kan kele Asonin'n-mo'n, swanlan m'o si fasie'n, o fa sie!

7. *Laodise Asonin'n kalata'n*

¹⁴ Kele nyanmiansu bafue'n m'o nian Laodise Asonin nün asu'n ke:

Swanlan'n mo be fele yi Amin'n, m'o di Nyanmian anwón adanzie ananhole nun non foon su'n, yi mo Nyanmian nanndi yi so o bolu ninngé'n-mo kwalatin'n, e 'nwun ejole m'o le kan'n: ¹⁵ Min si wo junman'n mo e di'n. Min si ke e ti man swanlan fololo, e ti man swanlan juejue kusu. Kemó e wo ninngé nnyuan so nün afian'n, min kulo ke ahan e wo kon afan. Fololo anaan juejue. ¹⁶ Nan kemó e ti man fololo kusu e ti man juejue mo e jin yi nnyuan nün afian'n, min 'ba kpu wo min tu. ¹⁷ E kan ke a nyan wo nwon. Ninngé'n kwalaa mo e le kpönnde'n, a nyan yi. E mmian man like fii anwón. Nan kusu e nzi man ke kanngu e ti yalefue, e ti alwabofue. E ti ehianfue, wo nwon gua su, ese e ti anyunsinlinwafue.

¹⁸ Yí sɔ ati, mɪn 'kan mɪn kele wɔ́ ke ε tó mɪn sa nun esika kəkɔ́lɛ'n mɔ́ b'a holo yí sɪn nun b'a tɪ yí nwɔ́n'n nán a yɔ́ esikafɔ́e. To taladiε fufue mɪn sa nun wula nán fia wɔ́ nwɔ́n nyian'n. Eεε to bé nyɪn ayile mɪn sa nun gua wɔ́ nyɪn nun asu nán a nwun asi.

¹⁹ Bé mɔ́ mɪn kulo bé'n, mɪn cɔ́n bé nzu'n εεε mɪn tu bé fɔ́. Yí sɔ ati, nun wɔ́ nwɔ́n kaci wɔ́ abalabɔ́'n nán yɔ́ juejue.

²⁰ Tie, n jin anɔ́an nun anzin mɪn bɔ́. Sɔ́anlan m'ɔ́ kɔ́ tɪ mɪn nun'n m'ɔ́ kɔ́ tike anɔ́an'n, mɪn 'wɔ́lɔ́ yí awulo, mɪn nɔ́n yí ye 'didi, yí kɔ́sɔ́ ɔ́ nɔ́n mɪn ye 'didi.

²¹ Kemɔ́ n nili kunnunmun mɔ́ n dɪ mɪn Sɪ anwɔ́n ebele belemgbin bia nun asu'n, sɔ́anlan biala mɔ́ yí kɔ́sɔ́ ɔ́ kɔ́ li kunnunmun'n, mɪn 'man ɔ́ tanlan mɪn nwɔ́n ebele mɪn belemgbin bia nun asu. ²² Ejɔ́le mɔ́ Nyanmɪan Wawɛ'n lɛ kan kele Asɔ́nɪn'n-mɔ́'n, sɔ́anlan m'ɔ́ sɪ fasie'n, ɔ́ fá síe!

KALATA NIN ASU NZɔ́LE NSU'N

4

Nyanmiansu belemgbin bia'n

¹ Eɪi anzin, mɪn 'nɪan an, anɪn b'a tike anɔ́an kɔ́n nyanmiansu εlɔ́. Sɔ́anlan'n mɔ́ yí nun'n te ke kɔ́nɔ́tɪ'n mɔ́ n nili mɔ́a n dɪli yí ngan'n, ɔ́ lɛ kan kele mɪn ke: “Fɔ́ bala εwa nán man n yí ninngɛ'n mɔ́ be 'ba a'n n géle wɔ́.” ² Ebele ala, Nyanmɪan Wawɛ'n kɔ́ tɔ́ mɪn su. ɔ́ kɔ́ fa mɪn kɔ́ fɔ́ nyanmiansu. Mɪn 'nɪan an, anɪn belemgbin bia kɔ́n jin ebele, sɔ́anlan kɔ́n tɪ su. ³ Sɔ́anlan sɔ́'n, yí nyɪn nun anun ta ke ebɔ́e'n mɔ́ be fɛle yí zvasɪpɔ́'n, εεε ɔ́ ta ke ebɔ́e'n mɔ́ be fɛle yí salɪɔ́anɪn'n. Belemgbin bia sɔ́'n, nyannɔ́nndɔ́n kɔ́n a tɔ́ a bala yí. Nyannɔ́nndɔ́n sɔ́'n ta ke ebɔ́e'n mɔ́ be fɛle yí emelodɪ'n. ⁴ Bia abulaa nɔ́n nnan ta si yia belemgbin bia'n. Mgbain abulaa nɔ́n nnan wowula taladiε nvufue, be sɔ́ esika kəkɔ́le kele, be titɪ bia sɔ́'n-mɔ́ asu. ⁵ Belemgbin bia nun anun, nyanmɪan'n kpe mɪan mɪan nɔ́n ejɔ́le ɔ́ nɔ́n mgbainlanlan fi nun fite. B'a sɔ́ tɛε nsu. Be jue belemgbin bia nun anyunnun. Tɛε nsu sɔ́'n y'ɔ́ le Nyanmɪan Wawɛ nsu'n. ⁶ Like kɔ́n wɔ́ bia nun anyunnun ke jenvie. Like sɔ́'n ta ke ebɔ́e'n mɔ́ be fɛle yí kilisitalɪ'n. Bia nun ayialɛ nnan nun asu, naan nnan jijin ebele. Naan sɔ́'n-mɔ́ le anyian dɔ́n kpa bé nyunnun nɔ́n bé nzin. ⁷ Alimɔ́a diε'n sɔ́man tetianfɔ́e. M'ɔ́ tian yɪ nnyuan'n soman enale baa. M'ɔ́ tian yí nsan'n soman kulo sɔ́anlan. M'ɔ́ tian yí nnan'n soman kɔ́le m'ɔ́ lɛ tu ɔ́. ⁸ Naan sɔ́'n-mɔ́ nunhan kɔ́n biala le ndɛba nsian. Bé nwɔ́n'n líka kɔ́alaa nɔ́n be ndɛba'n-mɔ́ abɔ́ tɪ anyian. Cian daa, kɔ́ngɔ́e ɔ́, eyua ɔ́, ejɔ́le mɔ́ be kan'n y'ɔ́ le ke:

“Kɔ́nlɔ́n-ngɔ́nlɔ́n, kɔ́nlɔ́n-ngɔ́nlɔ́n, kɔ́nlɔ́n-ngɔ́nlɔ́n

y'ɔ́ le yé Mɪn Tunminfɔ́e Nyanmɪan Kpili

mɔ́ daba anɪn ɔ́ wɔ́ ebele, εne ɔ́ wɔ́ ebele mɔ́ εεε ɔ́ lɛ 'ba'n.”

⁹ Temɔ́n biala mɔ́ naan nnan sɔ́'n 'wula sɔ́anlan'n m'ɔ́ tɪ bia nun asu m'ɔ́ tɪ asɪ dahuu nun anunminnyanmɔ́n be yɪ yí ayɛ be da yí asi'n, ¹⁰ anɪn mgbain abulaa nɔ́n nnan nun a kɔ́tɔ́ sɔ́anlan'n m'ɔ́ tɪ bia nun asu nun anyunnun, be sɔ́ sɔ́anlan'n m'ɔ́ tɪ asɪ dahuu'n. Be 'kɔ́tɔ́ be sɔ́ yí a, be tu bé esika kəkɔ́le kele'n be gua yí nyunnun ebele, anɪn bé nwan:

¹¹ “Yé Mɪn, yé Nyanmɪan, anunminnyanmɔ́n'n,

ayɛ εyɪε'n nɔ́n tunmin'n sɛ fata wɔ́.

ɔ́ sanlɪn ke wɔ́ yê a bɔ́ ninngɛ'n kɔ́alaa ɔ́.

A hulo y'ɔ́ man be wɔ́ ebele be le ngɔ́an ɔ́.”

5

Nyanmɪan Bɔ́a Baa'n

¹ Eɪi anzin, mɪn 'tɔ́ mɪn nyɪn an, n gɔ́ nwun kalata kɔ́n, b'a nyɪnnyan yí bolomolo sua. B'a hɛle yí kunnun nɔ́n yí nzin. Sɔ́anlan'n m'ɔ́ tɪ belemgbin bia nun asu'n le kalata sɔ́'n yí sa fama nun anun. B'a sie sɔ́ nzɔ́le nsu, ² εεε mɪn 'nɪan an, anɪn nyanmiansu bɔ́fɔ́e kɔ́n m'ɔ́ le tunmin lɛ tian sele kpa ɔ́ bisa ke: “Nwan yê ɔ́ kɔ́ala nzɔ́le'n-mɔ́ mɔ́ b'a sie yí kalata nun asu'n titɪ nán ɔ́ buke nun ɔ́?” ³ ɔ́ bisalɪ sɔ́ a, nyanmiansu εlɔ́ ɔ́, asɪ εwa ɔ́, asɪε nun abɔ́ εlɔ́ ɔ́

b'a nnyan man sɔanlan fíi mɔ ɔ 'buke kalata nɔn anun ɔ nɔan nun ɔ. ⁴ N gɔ sɔsa mɔn sa n gɔ gua mɔn ti n gɔ sun sɛle kpa. ɔ sanlɔn kɛ b'a nnyan man sɔanlan m'ɔ sɛ fata mɔ ɔ 'buke kalata nɔn anun bɔbɔ nán ɔ nɔan nun ɔ. ⁵ Ehi a, mgbain abulaa nɔn nnan nɔn anun kɔn kɔ se mɔn kɛ: “N'ɛ sun, nan nɔan, tetianfɔɛ'n m'ɔ fi Zuda afilie nɔn anun'n, belemgbin *Davidi anɔnman'n, ɔ'a li kunnunmun, ɔ kɔala ɔ titi nzɔle'n-mɔ mɔ b'a sie kalata nɔn sɔ'n ɔ buke nun.”

⁶ Ehi, mɔn 'nɔan an, anɔn *Bɔa Baa kɔn jin naan nnan'n nɔn mgbain abulaa nɔn nnan'n mɔ b'a bɔ bia nɔn anwɔn holo nɔn afian. Ewue'n m'ɔ wuli'n kafɔan tɛ wɔ yí nwɔn. ɔ le mme nsɔ ɔ nɔn anyian nsɔ. Anyian nsɔ sɔ'n y'ɔ le Nyanmian Wawɛ nsɔ'n mɔ ɔ'a sɔan bɛ asie'n lika kɔalaatin'n. ⁷ Bɔa Baa'n kɔ kpunngɛ Sɔanlan'n m'ɔ ti bia nɔn asɔ mɔ kalata'n wɔ yí sa fama nɔn anun'n nán ɔ'a le. ⁸ Kɛ Bɔa Baa'n leli kalata'n, naan nnan'n nɔn mgbain abulaa nɔn nnan'n, bɛ kɔ kɔtɔ yí nyunnun. Bɛ nunhan kɔn biala le sanngo kɔn, ɔ nɔn esika kɔkɔle kangɔ. Kangɔ sɔ'n, *ansan yí yí. Ansan'n y'ɔ le Nyanmian menian'n-mɔ asɔnɔn'n mɔ bɛ y'ɔ'n. ⁹ Bɛ kɔ tɔ ejue fɔfɔle kɔn, bɛ nwan:

“Wɔ y'ɔ fata kɛ ɛ fa kalata nɔn ɔ.

Wɔ y'ɔ fata kɛ ɛ titi nzɔle'n-mɔ

mɔ b'a sie yí sɔ nɔn anun ɔ.

ɔ sanlɔn kɛ bɛ hunlin wɔ.

ɔ nanndi wɔ ewue nɔn asɔ,

a tɔ menian a man Nyanmian.

Menian sɔ'n-mɔ fi afilie biala anɔn, anɛ biala ɔ nɔn mân biala anɔn.

¹⁰ A man b'a kaci

yɛ Nyanmian'n Belemgbin Mân nɔn anɔn menian

b'a kaci tɛɛyɔfɔɛ bɛ sɔ yí.

ɛsɛ bɛ 'di belemgbin asie nɔn asɔ.”

¹¹ Ehi anzin, mɔn 'tɔ mɔn nyɔn biekun an, mmɔfɔɛ nwala nwala kpa a ta a si a yia bia'n nɔn naan nnan'n nɔn mgbain abulaa nɔn nnan'n. Mmɔfɔɛ sɔ'n-mɔ ti akpu akpu kɔ yɔ nyɛ bɛ lɛ tian kpa ¹² bɛ tɔ ejue kɛ:

“Bɔa Baa'n mɔ bɛ hunlin yí'n,

yí yê tunmin'n, anyanbenwɔn'n, ngele'n,

anwɔnsele'n, asasɔɛ'n, anunminnyanmɔn'n

nɔn ayɛ eyiɛ'n sɛ fata yí ɔ.”

¹³ Mɔn 'tie kɔsɔ a, anɔn ninngɛ'n-mɔ mɔ Nyanmian a bɔ'n, m'ɔ wɔ nyanmiansɔ o, asie asɔ o, asie abɔ ɔ nɔn jenvie nun o, bɛ kɔalaa bɛ lɛ tɔ ejue kɛ:

“Ayɛ eyiɛ'n, asasɔɛ'n, anunminnyanmɔn'n

nɔn tunmin'n ti Sɔanlan'n m'ɔ ti bia nɔn asɔ'n

ɔ nɔn Bɔa Baa'n diɛ dahuu!”

¹⁴ Mɔ bɛ kɔ tɔ ejue sɔ'n, anɔn naan nnan nɔn a sɔ sɔ kɛ: “Amɔn!” Anɔn mgbain abulaa nɔn nnan nɔn a kɔtɔ b'a sɔ Sɔanlan'n m'ɔ ti asɔ dahuu'n.

6

1. Nzɔle'n m'ɔ li mɔa nɔn etiɛ'n

¹ Ehi anzin, mɔn 'tɔ mɔn nyɔn an, n gɔ nwun *Bɔa Baa'n kɛ ɔ'a ti alimɔa nzɔle nsɔ'n mɔ b'a sie yí kalata nɔn asɔ nɔn anun. M'ɔ tili nun'n, mɔn 'tie a, anɔn naan nnan nɔn anun kɔn, yí nɔn'n ti kɛ mgbanlanlan, yí nwan: ‘Bala!’ ² Mɔn 'nɔan an, n gɔ nwun ɛkpanngɔ fufue kɔn. Sɔanlan'n m'ɔ ti sɔ'n le taa kɔn yí sa nun. B'a fa belemgbin kele b'a sɔa yí. ɔ lɛ kɔ belenzua sɔ kpa ɔ 'kɔ a hɔn ɔ di kunnunmun.

2. Nzɔle'n m'ɔ tian yí nnyuan nɔn etiɛ'n

³ Ehi anzin, Bɔa Baa'n kɔ ti nzɔle'n m'ɔ tian yí nnyuan nɔn anun. Mɔn 'tie a, anɔn naan nnan'n, m'ɔ tian yí nnyuan'n nwan: “Bala!” ⁴ ɛkpanngɔ kɔn biekun kɔ fite, ɔ ti kɔkɔle.

Svanlan'n m'ò ti sò'n, be kò man yí dadie kpili kòn ò non tunmin ke ò hyóin eláe ò tú mân nún anun, ò mán menian'n-mò hún bé nwón.

3. Nzòlé'n m'ò tian yí nsan nún etié'n

⁵ Ehi anzin, Bua Baa'n kò ti nzòlé'n m'ò tian yí nsan nún anun. Mún 'tie a, anin naan nnan'n, m'ò 'tian yí nsan'n, nwan: “Bala!” Mún 'nian an, n gò nwun ekpanngò bile kòn. Svanlan kòn ti sò. Ò le toe kòn yí sa nún. ⁶ N dilí anie bie wò naan nnan nún afian. Anie sò'n nwan: “*Bele cilo kòn ti cian kòn junman nún anwón ahatua. *Ólízò cilo nsan ti cian kòn junman nún anwón ahatua. Nan divín non ngo'n, bé die, n'è fa wó sa kan bé.”

4. Nzòlé'n m'ò tian yí nnan nún etié'n

⁷ Ehi anzin, Bua Baa'n kò ti nzòlé'n m'ò tian yí nnan nún anun. Mún 'tie a, anin naan nnan'n, m'ò tian yí nnan'n nwan: ‘Bala!’ ⁸ Mún 'nian an, n gò nwun ekpanngò kòn. Ò ti asuaminlin. Svanlan'n m'ò ti sò'n, be félé yí “Ewue”. Ò 'kò a, anin ebólò mân'n tva yí. Be kò man bé dadie non tunmin ke asie nún asu ewa menian'n-mò mò b'a bu bé nún nnan'n, be tú kòn. Be mán be wú eláe nún, eháe nún, efúke nún yê be mán asie nún asu ebolo naan'n-mò hún bé.

5. Nzòlé'n m'ò tian yí nnun nún etié'n

⁹ Ehi anzin, Bua Baa'n kò ti nzòlé'n m'ò tian yí nnun nún anun. Mún 'nian an, n gò nwun bé mò be hunlin bé nún ekala'n esika kòkòle tabilí'n mò be yala *ansan sò nún anwón. Be hunlin bé, ò sanlín ke be lili Nyanmian anwón adanzie ananhòle nún ese be hanlín yí Nvan Ejòlé'n. ¹⁰ Be le tian sele kpa be kan ke: “Yé Mún, wó mò é ti kónlón-ngònlón, ese é ti ananhòlefúé'n, é 'nwónnde dede ò ju cian benin nán a bua asie nún asu menian'n-mò mò be hunlin yé'n ndéé?” ¹¹ Be kò man bé kwalaa taladie nvófue ngòkòn be kò wula nán b'a han b'a hele bé ke be sí abótale be nwónnde mélé kaan biekun, maan bé nvan yía. Afí bé nianman'n-mò non bé manngò'n-mò mò be non be di junman'n mò be te wò asie nún asu'n, menian'n-mò 'ba hun bé kòsò.

6. Nzòlé'n m'ò tian yí nsian nún etié'n

¹² Ehi anzin, mún 'nian an, anin Bua Baa nún a ti nzòlé'n m'ò tian yí nsian nún anun. Asie'n kò kòsò sele kpa. Senze'n kò lu tuun ke etanlan tuun. Sala'n kò búlò ke moja. ¹³ Nzalama'n-mò fi anwunno be kò tutu be kò gua así ke figi amuin mò anwónman kpili kòn a kòlò yí a gua ò. ¹⁴ Nyanmian'n kò nyínyan bolomolo ke kalata mò b'a nyínyan ò. Yí búso kò nunnun. Mmòka'n-mò kwalaaatin non asue afian mgbòlé'n-mò fi bé búso kò tu.

¹⁵ Asie nún asu mmelemgbin ò non sò mgbain'n-mò, nzalafu mgbain'n-mò, esikafúé'n-mò, tunminfúé'n-mò, menian bò nga'n-mò, nganga non bé mò be ti man nganga'n, bé kwalaa be kò nwanndi. Be kò hò be kò fefie kunman mgbili'n-mò anun, ò non nyòbue mgbili'n-mò mò be wò mmòka'n-mò asu nún afian. ¹⁶ Be kan be kele mmòka'n-mò, non nyòbue mgbili'n-mò ke: “Emò bú gúa yé sò, be fía yé. Nán be man svanlan'n m'ò ti belemgbin bia nún asu'n nwun yé. Nán be man Bua Baa'n sikpe ci yé. ¹⁷ Ò sanlín ke bé sikpe cian kpili nún a ju. Nan nwan yê ò kò hvala yí nyunnun jinlan ò.”

7

Izalaye menian akpu eya kòn abulanan ò non nnan'n

¹ Ehi anzin, mún 'nian an, anin nyanmiansò mmòfúe nnan jijin asie nún ayialie nnan nún asu. Be kò hyí anwónman nnan'n m'ò fita asie nún asu ewa'n be kò sie. Ò man anwónman fíí nvita man asie'n, jenvie'n non baka biala asu kón. ² Nan líka mò senze'n fite'n, mún 'nian an, anin nyanmiansò bòfúe kòn fi elá. Ò le like kòn yí sa nún. Like sò'n yê Tiasifúe Nyanmian'n fa sie ninngé'n-mò nzòlé ò. Bòfúe sò'n kò tian sele kpa. Ò kò han kò hele mmòfúe nnan'n mò b'a man bé tunmin ke be séci asie nún asu ò non jenvie nún anun ninngé'n ke: ³ “Nán be fa bé sa be kan asie'n, ò non jenvie'n, ò non mmòka'n-mò fíí dede ò hó jú mélé mò ye kò sie yé Nyanmian'n ngò'a'n-mò anwónman nún asu nzòlé'n.” ⁴ Be kò bò bé mò b'a sie bé

nwɔnman nɪn asɔ nzɔle nɪn anɔvan be kɔ hele mɪn. Be ti menian akpu eya kɔn abulanan ɔ nɔn nnan. Be fi Izalayɛ nvilie'n-mɔ kɔalaa anun.

⁵ Zuda afilie nɪn anun, menian akpu bulu nɔn nnyuan yê bɔfɔvɛ'n sieli bé nzɔle ɔ. Lubɛnɪn afilie nɪn anun menian akpu bulu nɔn nnyuan. Gadɪ afilie nɪn anun menian akpu bulu nɔn nnyuan. ⁶ Azɛɛ afilie nɪn anun menian akpu bulu nɔn nnyuan. Nɛfɔtali afilie nɪn anun menian akpu bulu nɔn nnyuan. Manase afilie nɪn anun menian akpu bulu nɔn nnyuan. ⁷ Simeɔn afilie nɪn anun menian akpu bulu nɔn nnyuan. Levi afilie nɪn anun menian akpu bulu nɔn nnyuan. Isakaa afilie nɪn anun menian akpu bulu nɔn nnyuan. ⁸ Zabulɔn afilie nɪn anun menian akpu bulu nɔn nnyuan. Zozɛfɔ afilie nɪn anun menian akpu bulu nɔn nnyuan. Bɪnnzɔvamɪn afilie nɪn anun menian akpu bulu nɔn nnyuan.

Meninsɔnman'n mɔ 'ba sɔ Nyanmian'n

⁹ Ehi anzin, mɪn 'tɔ mɪn nyɪn biekun an, n gɔ nwun menian dɔɔn kpa. Sɔvanlan fɪi ngɔala man bé ka. Menian sɔ'n-mɔ fi mɔn'n lika kɔalaatin, be fi afilie kɔn biala anun, be kan anɪɛ kɔn biala. Be wowula taladiɛ nvufue, be le aye male bé sa nun be jijin Nyanmian belemgbɪn bia'n nɔn *Bɔa Baa nɪn anyunnun ebele. ¹⁰ Be le bɔ be sulo be kan ke:

“Nyanmian m'ɔ ti belemgbɪn bia nɪn asɔ'n,
ɔ nɔn Bɔa Baa'n, bé yê be de yé ti ɔ.”

¹¹ Nyanmiansɔ mmɔfɔvɛ'n-mɔ kɔalaatin kɔ ta kɔ si kɔ yia bia'n, mgbain abulaa nɔn nnan'n nɔn naan nnan'n. Be kɔ butu butu bé nyɪn asɪ bia nɪn anyunnun be kɔ sɔ Nyanmian. ¹² Bé nwan:

“Amɪn!
Ayɛ eyɪɛ'n, anunminnyanmɔn'n,
ngelɛ'n, asɪna'n, asasɔvɛ'n,
tunmin'n nɔn anwɔnsɛle'n
ti yé Nyanmian'n diɛ cɪan daa!
Amɪn!”

¹³ Mɔ mmɔfɔvɛ'n-mɔ anɔvan tɔli'n, mgbain abulaa nɔn nnan nɪn anun kɔn kɔ bisa mɪn ke:
“Nwan menian diɛ-mɔ yê be wowula taladiɛ nvufue'n? Eɛɛ nin yê be fi ɔ?”

¹⁴ N gɔ bua yí ke: “Nannan, mɪn nzɪ man. Nan wɔ diɛ ɛ si.”

Ehi a, ɔ kɔ han kɔ hele mɪn ke: “Menian sɔ'n-mɔ yê b'a nwun bé nyunnun kpili nɪn ɔ. Be le Bɔa Baa'n moja'n b'a kpu bé taladiɛ'n maan ɔ a yɔ fufue. ¹⁵ Yí sɔ ati, yê ɔ man be jijin Nyanmian belemgbɪn bia nɪn anyunnun kɔngɔɛ nɔn eyua be sɔ Nyanmian yí sua nɪn anun ɔ. Sɔvanlan'n m'ɔ ti bia nɪn asɔ'n 'sisa bé. ¹⁶ Eɬɔɛ ngɔ hun man bé fɪi kɔn. Nzuhoe ngɔ hun man bé fɪi kɔn. Eyua ngɔ bɔ man bé fɪi kɔn. Ahulo ngɔ hun man bé fɪi kɔn. ¹⁷ ɔ sanlɪn ke Bɔa Baa'n m'ɔ jin bia nɪn anyunnun'n, ɔ 'kaci bé bɔa ɛnɪanfɔvɛ, ɔ 'man be nɔn ngɔvan nzue'n. Eɛɛ Nyanmian 'ba cici bé nyɪn abɔ ɛmɔn'n kɔalaatin.”

8

7. Nzɔle'n m'ɔ tian yí nsɔ nɪn ɛtiɛ'n

¹ Mɛle mɔ *Bɔa Baa'n tɪli nzɔle'n m'ɔ tian yí nsɔ nɪn anun'n, ɛlɔ kɔ tɔ diin kɔ yɔ dɔhyɔulɪ fan. ² Ehi anzin, mɪn 'nɪan an, n gɔ nwun nyanmiansɔ mmɔfɔvɛ nsɔ'n mɔ be jijin Nyanmian anyunnun'n. Be kɔ wowula bé sa nun kɔnɔtɪ nsɔ. ³ Nyanmiansɔ bɔfɔvɛ kɔn biekun kɔ a kɔ jinlan esika kɔkɔle tɔbɪli nɪn anwɔn ebele. ɔ le esika kɔkɔle pupɔtɪ kɔn yí sa nun. Pupɔtɪ sɔ nɪn anun yê be yala alawu nɪn ɔ. Be kɔ man yí alawu dɔɔn kpa. ɔ kɔ fa kɔ fɔla Nyanmian menian'n-mɔ asɔnɪn eyɔle nɪn anun. ɔ kɔ yala yí esika kɔkɔle tɔbɪli'n m'ɔ wɔ bia nɪn anyunnun ebele nɪn asɔ. ⁴ Alawu'n mɔ nyanmiansɔ bɔfɔvɛ'n le yala yí nɔn Nyanmian menian'n-mɔ asɔnɪn eyɔle'n, yí ewusanlan'n kɔ fɔ dede Nyanmian anyunnun. ⁵ Eɛɛ nyanmiansɔ bɔfɔvɛ'n kɔ fa esika kɔkɔle tɔbɪli nɪn asɔ sɪn'n bie. ɔ kɔ fa kɔ gua alawu

ppwoti nun anun o ko ju ko to asie nun asu. Ke o toli yi asie nun asu'n, mgbanlanlan'n ko te, be ko ti menian ejujole, nyanmian'n ko kpe mian, asie'n ko kpusu.

KONOTI NSU'N

1. *Konoti'n m'o li mwa'n*

⁶ Ehi anzin, nyanmiansu mmofue nsu'n mo be le konoti nsu'n ko babua be nwun be le ba hu nun.

⁷ Alimua bofue'n ko hu yi konoti die'n. Ebele ala, asukocuin non sin, moja fula nun, o ko to asie nun asu. Be bu asi nun anun nsan an, lika m'o yalali'n tu kon. Be bu asie nun asu mmaka'n-mo anun nsan an, mo be yalali'n tu kon. Ndile kwalaa yalali.

2. *Konoti'n m'o tian yi nnyuan'n*

⁸ Ehi anzin, bofue'n m'o tian yi nnyuan'n ko hu yi konoti die'n. Like'n ti ke buka kpili kpa mo sin a to nun o. Be ko ju like so'n be ko to jenvie nun anun. Lika m'o kacili moja'n, be bu jenvie nun anun nsan an, o tu kon. ⁹ Nun ninng'e'n mo be wuli'n, be bu jenvie nun anun nsan an, be tu kon. Meli'n mo be wo jenvie nun anyinsu mo be yalali'n, se be bu jenvie nun anyinsu meli'n kwalaa anun nsan an, be tu kon.

3. *Konoti'n m'o tian yi nsan'n*

¹⁰ Ehi anzin, bofue'n m'o tian yi nsan'n ko hu yi konoti die'n. Nzalama kpili kpa m'o so ke tee, o fi anwunno ko tu ko to. Be bu asie nun asu asue'n-mo non asutile'n-mo anun nsan an, lika m'o toli'n tu kon. ¹¹ Be fele nzalama so nun "Aboyu". Asue mo Aboyu'n hanlin yi'n, be bu asie nun asu asue'n-mo anun nsan an, o tu kon. Menian doun kpa ko non Aboyu nzue'n. Be kwalaa mo be nonlin'n, be wuli. O sanlin ke diyole wo nun.

4. *Konoti'n m'o tian yi nnan'n*

¹² Ehi anzin, bofue'n m'o tian yi nnan'n ko hu yi konoti die'n. Senze nun eta m'o ta'n, be bu nun nsan an, lika m'o nda man'n tu kon. Be bu sala nun anun nsan an, lika m'o nda man'n tu kon. Be bu nzalama'n-mo anun nsan an, be mo be nda man'n tu kon. Be bu alhian'n jawe nun anun nsan an, awosin'n tu kon. Be bu alisan nun anun nsan kusu a, awosin'n tu kon.

¹³ Mele so'n, min 'nian an, anin kole kon le tu sin nyanmian nun anyunnun. Min ti ke o le sun o kan yi sele kpa ke: "Munnzue! Munnzue! Munnzue le ba to menian'n-mo mo be wo asie nun asu'n mele mo mmofue nsan'n 'ba hu be konoti'n!"

9

5. *Konoti'n m'o tian yi nnun'n*

¹ Ehi anzin, nyanmiansu bofue'n m'o tian yi nnun'n ko hu yi konoti die'n. Min 'nian an, anin nzalama kon fi anwunno o ko to asie nun asu. Be ko fa kunman kpounlon-mgbounlon sannve'n be ko wula yi sa nun. ² O ko tike kunman nun asu. Ebele ala, ewusanlan mindo, mindo, ke ebo mo be le yala yi fi kunman nun anun ko fite. Ewusanlan'n m'o fi kunman nun anun fiteli'n ko lu man nun anun tuun o ko hyi senze'n, be ngwala man enwounmian de. ³ Tetebabua fi ewusanlan nun anun ko fite fite, be ko fa asie'n. Be ko man be tunmin. Be ka a, be non'n le bole ke nyanmian aka'n. ⁴ Be ko han be ko hele be ke nan be kan ndile'n, nan be kan baka fi. Nan menian mo Nyanmian nzole non man be nwounman nun asu'n, be non be ya nun. ⁵ B'a mman man tetebabua so'n-mo atin ke be hun menian so'n-mo. Nan be manlin be atin ke be hele be yale dede sala nnun. Yale so'n mo be 'kele be'n, o ti ke swanlan mo nyanmian aka ko ha yi'n. ⁶ Yale so'n mo be 'ba li yi sala nnun nun anun'n, o 'ka menian so'n-mo angounmin an, ahan b'a wu kpe kon, nan kusu be le nwu man. Be 'ba se ke ewue hun be kpe kon, nan kusu ewue'n ngo te man be su.

⁷ Tetebabua so'n-mo, be ti ke mgbanng-mo mo b'a sesie be mo be le fa be ko hun elbe o. Be su esika kakole kele. Be nyin nun anun soman kulo swanlan. ⁸ Be ti enyuan'n ti ke mmalasua'n-mo ati enyuan'n. Be je'n-mo ti ke tetianfue aje. ⁹ Be wowula bulale taladie

bé hue nún asu ke menian mɔ be le kɔ elɔe ɔ. Be 'tu a, bé ndɛba nún anun te ke hyuili mɔ ekpanngɔ le cɔvɛn kɔ elɔe ɔ. ¹⁰ Bé dua'n tɛ dɛnɛ-dɛnɛ ke nyanmian aka'n-mɔ diɛ'n. Bé dua sɔ nún anun yê tunmin'n mɔ be 'fa be kele menian'n-mɔ yalɛ dede sala nnun'n wɔ ɔ. ¹¹ Be le bé belemgbin kɔn. Belemgbin sɔ'n tɛ bɔfɔe. Yí yê kunman kpɔnlɔn-mgbɔnlɔn'n wɔ yí sa nun ɔ. Ebele anɛ nún anun, be fɛle bɔfɔe sɔ'n "Abadɔn". Geleki anɛ nún anun an, be fɛle yí "Apoliɔn". Dunman sɔ'n, yí bɔ y'ɔ le ke sɛcɪwafɔe.

6. Kɔnɔtɪ'n m'ɔ tian yí nsian'n

¹² Yalɛ m'ɔ li mɔa nún a sɪn. Nan yalɛ nnyuan mmiekun-mɔ wɔ bé nyunnun. ¹³ Ehi anzin, bɔfɔe'n m'ɔ tian yí nsian'n kɔ hu yí kɔnɔtɪ diɛ'n. Mɪn 'tie a, anɛn anɛ'n fi esika kɔkɔle tɔbɪli nún afannan nún anun. Esika kɔkɔle tɔbɪli sɔ'n jin Nyanmian anyunnun ebele. ¹⁴ Anɛ'n le kan kele bɔfɔe'n m'ɔ tian yí nsian m'ɔ le kɔnɔtɪ'n yí sa nun'n ke: "Nyannji Abɔnsanmɔn mmɔfɔe nnan'n mɔ b'a cɪci bé asue kpili'n mɔ be fɛle yí Efalatɪ nún anvan ebele'n." ¹⁵ Be kɔ nyannji mmɔfɔe nnan sɔ'n-mɔ. Junman mɔ be sieli bé ebele ke be lí afɔe sɔ'n, sala sɔ'n, cɪan sɔ'n ɔ nɔn dɔe sɔ'n, y'ɔ le ke, be bu asɛ nún asu menian'n-mɔ anun fá nsan an, mmɔfɔe sɔ'n hún fá kɔn anun menian'n-mɔ. ¹⁶ Be kɔ bɔ mmɔfɔe nnan sɔ'n-mɔ nzalafɔ'n-mɔ mɔ be fɔ ekpanngɔ nún anvan be kɔ hele mín. Be tɛ menian akpu eya nnyuan.

¹⁷ Ke mgbanngɔ'n-mɔ nɔn menian'n-mɔ kpɪn tɛ yí'n, n gɔ nwun yí elalɛ nún anun. Bé taladiɛ'n mɔ be wowula'n, yí hue nún asu tɛ bulalɛ. Mmie-mɔ diɛ'n tɛ kɔkɔle ke sɪn, mmie-mɔ tɛ kɔkɔle zɔvɛn, mmie-mɔ tɛ akɔ elɔi. Mgbanngɔ'n-mɔ ati'n tɛ tetianfɔe ati. Sɪn ewusanlan nvan nvan ke tui ndunmunlan fi bé nvan anun fite. ¹⁸ Ninngɛ nsan sɔ'n kɔ hun menian'n-mɔ. Bé mɔ be wuli'n, be bu asɛ nún asu menian'n-mɔ anun nsan an, be tu kɔn. ¹⁹ Mgbanngɔ'n-mɔ tunmin'n wɔ bé nvan'n nɔn bé dua nún anun. Bé dua'n tɛ ke owo, be le tile, be fa be kele menian'n-mɔ yalɛ.

²⁰ Menian bɔ nga'n-mɔ mɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ a ngun man bé bie'n, b'a nnun man bé nwɔn b'a ngaci man bé abalabɔ'n. Be kɔ ha bé nyɔliɛ ɛtɛ nún anun, be kɔ tɔtɔ mmɔsɔvɛn'n-mɔ, esika kɔkɔle, jɛtɛ nɔn ayɪwa abaaba, eɔvɛ nɔn baka abaaba. Abaaba sɔ'n-mɔ nnwun man asɪ, be ndɪ man ɛjɔle, be ngɔala man nanndɪ. ²¹ Menian bɔ nga sɔ kɔnmgba'n kɔ ha bé meninhuan nún anun, bé jiliwa ɛyɛ nún anun, bé satɪlfɔe nún anun, bé awue nún anun.

10

Bɔfɔe'n nɔn kalata kaan'n.

¹ Ehi anzin, mɪn 'nian an, n gɔ nwun tunminfɔe bɔfɔe kɔn biekun, ɔ fi nyanmiansɔ ɔ le ju. Esue bɔlé fɔfɔ yí nwɔn, yê nyanngɔnndɔn nún a tɔ a bala yí ti'n. Yí nyɪn nún anun'n ta ke sɛnzɛ. Yí ja'n-mɔ jue kpalamgbalavɔn ke sɪn. ² ɔ le kalata kaan kɔn yí sa nun. Kalata sɔ'n, b'a buke nun. Yí ejian m'ɔ jin'n, yí ja fama'n jin jenvie nún anyɪnsɔ, yê bê'n jin asɛ nún asu. ³ ɔ kɔ tian seke kpa ke tetianfɔe. M'ɔ tianlɪn sɔ'n, mgbanlanlan nsɔ'n kɔ te be kɔ sɔ su. ⁴ Mɔ be sɔli sɔ'n, mín nwan mɪn 'kele ɛjɔle'n mɔ be hanlɪn'n. Nan mɪn 'tie a, anɛ bie fi nyanmiansɔ. Anɛ sɔ'n le kan kele mín ke: "Ejɔle'n mɔ mgbanlanlan nsɔ nún a han'n, n'ɛ kele, nan man ɔ há wɔ ti anun."

⁵ Ehi a, bɔfɔe'n mɔ yí ja'n kɔn jin jenvie nún anyɪnsɔ, mɔ kɔn'n kɔsɔ jin asɛ nún asu'n, ɔ kɔ tɪngɛ yí sa fama'n nyanmiansɔ. ⁶ ɔ kɔ han sɔvɛnlan'n m'ɔ tɛ asɪ dahuu, m'ɔ bɔli anwunno nɔn asɛ nún asu ninngɛ'n-mɔ nɔn jenvie nún anun diɛ'n-mɔ nún ati ke: "Mɛle nɔn man ebele fíí kún! ⁷ Nan mɛle mɔ bɔfɔe'n m'ɔ tian yí nsɔ'n 'ba hu yí kɔnɔtɪ diɛ'n, Nyanmian nvialɛ nún like'n 'ba kpɪn sɔ. Like sɔ'n, ɔ hanlɪn yí nwɔn ɛjɔle ɔ heleli yí ngɔa'n-mɔ mɔ be tɛ yí mgbɔmanfɔe'n."

⁸ Ehi anzin, anɛ'n m'ɔ fi nyanmiansɔ m'ɔ n dilɪ'n kɔ han kɔ hele mín biekun ke: "Kalata'n mɔ b'a buke nun mɔ bɔfɔe'n m'ɔ jin jenvie nún anyɪnsɔ, ɛsɛ ɔ jin asɛ nún asu le yí yí sa nun'n, kɔ le."

⁹ N gɔ hɔ bɔfɔe nún anwɔn elɔ, n gɔ seke yí ke ɔ fá kalata kaan'n mán mín. ɔ kɔ han kɔ hele mín ke: "De kalata sɔ'n nán di. ɔ 'yɔ wɔ kunnun elɔ ɛyɔi ɛyɔi, nan kɔsɔ ɔ 'yɔ wɔ nvan nún

anun minlin-minlin ke we.” ¹⁰ N gò le kalata'n m'ò wò yí sa nun'n n gò li. Ò kò yò mín nwan nun anun minlin-minlin ke we, nan mò m minlin'n, ò yòli mín kunnun elò eyòl eyòl. ¹¹ Èhí a, bè kò han bè kò hele mín kè: “Nyanmian ngalé'n m'ò tó de menian dòn'n, mân mân, anie anie ò nòn mmelemgbin dòn'n, ò sè kè é hán yí biegun.”

11

Nyanmian mgbòmanfòe nnyuan'n.

¹ Èhí anzin, bè kò wula mín sa nun ndèè kpòman kòn. Kpòman sò'n, bè fa bè susu ninngè. Bè kò han bè kò hele mín kè: “Jasò, susu Nyanmian sua'n ò nòn esika kòkòlè tòbùl'n, nán ka menian'n-mò mò bè kò asònun nun'n. ² Nan awulo'n diè, n'è susu yí bie, yaci yí èbèlè, afi b'a fa b'a man bé mò bè tì man Nyanmian menian'n. Bè 'ba nanndi kulo nwannzan-nwannzan nín asò dede sala abulanan nòn nnyuan. ³ Mìn 'ba sòvan mín adanzie nnyuan'n mìn man bè ba bè kan mín Nwan Èjòlè'n dede cian akpu kòn eya nnyuan abulasian. Bè menian nnyuan sò'n, bè 'ba wula kotoku m'ò keke kè menian'n-mò nún bé nwòn bè káci bé abalabò'n bè fá bé nwòn bè mán Nyanmian.”

⁴ Adanzie nnyuan sò'n-mò y'ò le *olivo mmaka nnyuan'n ò nòn nganlannie nnyuan'n mò bè jijin yé Mìn m'ò le asie nín anyunnun èbèlè'n. ⁵ Sè sòvanlan bie nwan ò 'yò bé ètè a, sìn fi bé nwan nun fite ò yala bé mgbòfòe'n-mò. Sòvanlan mò yí nwan ò 'yò bé ètè'n, kè ò 'wu yí nín anun. ⁶ Mèlè'n kwalaa mò bè 'kan Nyanmian Anwan Èjòlè'n, bè le tunmin bè kwalaa bè cì esue'n, bè man ò ndò man. Èsè bè le tunmin bè kwalaa bè man asie nín asò asue'n-mò kwalaa kaci moja. Sè bè kulo kè ewue ngacile kwalaa ba mân nín anun an, bè le yí nwòn tunmin bè man ò ba kè bè kulo wò mèlè biala.

⁷ Sè bè yue Nyanmian Anwan Èjòlè'n kan an, naan'n m'ò fi kunman kpònlòn-mgbònlòn nín anun 'fite'n nòn bé b'a hùn èlòè. Yí sa 'ba hùala bé ò kun bé. ⁸ Bè fuin'n 'ba ha kulo kpili'n gua nín asò. Èbèlè yé bè bòbòlì bé Mìn kòlòwa nín asò ò. Kulo sò'n, bè fèlè yí anyinndala nún Sòdòmòn nòn Ezipiti. ⁹ Mân mân anun menian, afilie afilie anun menian ò nòn anie anie'n-mò anun menian 'ba tu nian bé fuin'n dede cian nsan nòn sin. Bè ngò man man sòvanlan fíí atin kè ò síe bé fuin'n. ¹⁰ Mân nín anun menian'n-mò 'ba li menian nnyuan sò'n-mò ewue nín anwòn fè. Bè 'di yí nwòn ndutue bè ce bé nwòn ninngè. Ò sanlín kè Nyanmian mgbòmanfòe nnyuan sò'n-mò, b'a man asie menian'n-mò a nwun bé nyinsò kpa.

¹¹ Nan mò cian nsan nòn sin'n sìnlin'n, Nyanmian kò fa ngòvan wawè'n kò wula bé nun. Bè kò jasò kò jinlan bé ja nun. Esulo kpili kpa kò han bé kwalaa mò bè nwunlin bé'n. ¹² Anie kòn fi nyanmiansò, ò kò tian sèlè kpa ò kò han kò hele mgbòmanfòe nnyuan'n kè: “Èmò fú bála ewa!” Mò bè 'fò bè kò'n, esue bòlè fòfò bé nwòn, bé mgbòfòe'n-mò nwunlin bé bé nyinsò.

¹³ Tèmòn sò kònmgbà'n, asie'n kò kpusu sèlè kpa. Kulo'n líka m'ò bubulì'n, bè bu kulo bòndin nín anun bulu a, ò tu kòn. Menian akpu nsò kò wu nun. Esulo kò han bé bò ngà'n-mò. Bè kò wula anwunno Nyanmian nín anunminnyanmòn.

¹⁴ Munnzue'n m'ò tian yí nnyuan nín a sìn, m'ò tian yí nsan'n tva sò ndè-ndè.

7. Kòntì'n m'ò tian yí nsò'n

¹⁵ Èhí anzin, bòfòe'n m'ò tian yí nsò'n kò hu yí kòntì diè'n. N gò tì èjùjòlè wò nyanmiansò elò. Anie sò'n-mò le tian sèlè kpa bè kan kè:

“Mân nín asò belemgbin elie'n tì yé Mìn nòn yí Kilisi'n diè sian'n. Kilisi 'di belemgbin dahuu!”

¹⁶ Mò bè hanlín sò yuelì'n, mgbain abulaa nòn nnan'n mò bè titì bé bia'n-mò asò Nyanmian Kpili anyunnun èbèlè'n, bè kò butu butu bé nyin asì bè kò sò Nyanmian Kpili. Bé nwan:

¹⁷ “Yé Mìn, Tunminfòe Nyanmian, Wó mò daba anin é wò èbèlè, èsè é wò èbèlè ènè muonun'n,

yε 'da wó así.

Ɔ sanlɪn kε a yɪ wó tunmin kpili nɪn
a hele mân'n kwalaa kε wó ngɔnmɪn ala yê
ε tɪ belemgbɪn ɔ.

¹⁸ Mân nɪn anun menian'n-mɔ falɪ wó nwɔn ekpɔ.

Nan mεle nɪn a ju mɔ ε 'ba hele bé kε
bé nwɔn sikpε wɔ wó kunnun.

Temɔn nɪn a ju,

ε 'ba bua ewue mma'n-mɔ kwalaa ndεε.

Mεle nɪn a ju, wó ngɔa'n-mɔ

mɔ be tɪ wó mgbɔmanfɔe'n, ɔ nɔn bé

mɔ be tɪ wó diε mɔ bé nyɪn sɔ wó'n,

mgbain nɔn mmatɔnman, ε 'ba man bé ahatua.

Mεle nɪn a ju, bé mɔ be bɔ mân'n,

ε 'ba bɔ bé bɔsɔ."

¹⁹ M'ɔ yɔlɪ sɔ'n, be kɔ tike Nyanmian sua'n m'ɔ wɔ nyanmiansɔ εlɔ nɪn anɔan'n. Yí nyɪhyε
alaka'n m'ɔ jin nɪn'n, be nwun yí. Nyanmian'n kɔ kpε miaɪn, n gɔ tɪ ejɔjɔle, mgbanlanlan
kɔ te, asie'n kɔ kpusu, asukɔɔvɪn kɔ titi kɔ gua.

NZOLE MGBILI NSU'N

12

1. Balasua'n nɔn naan kɔkɔle kpili'n

¹ Ehi anzin, nzole kpili kɔn kɔ fite nyanmiansɔ. Mɪn 'nɪan an, n gɔ nwun balasua kɔn,
senze'n fɔfɔ yí nwɔn kε taladiε m'ɔ wula. Yí ja'n jijin sala nɪn asɔ. Ɔ sɔ belemgbɪn kele.
Kele sɔ'n, Nzalama bulu nɔn nnyuan wɔ sɔ. ² Balasua sɔ'n tɪ nwɔnnzefɔe. Yí kɔ nɪn a han
yí, nán yí yalε'n mɔ ɔ le yɔ yí'n, ɔ le man ɔ tɪan. ³ Nzole kɔn biekun kɔ fite nyanmiansɔ.
Mɪn 'nɪan an, n gɔ nwun naan kɔkɔle kpili kpa kɔn. Naan sɔ'n, ɔ le tile nsɔ, yê mme bulu.
Yí tɪ kɔn biala sɔ belemgbɪn kele. ⁴ Ɔ le yí dua'n ɔ tutu nzalama'n-mɔ gua asɪ. Nzalama
m'ɔ tutuli gualɪ asɪ'n, sε be bu nzalama'n-mɔ kwalaa anun nsan an, be tu kɔn. Naan kɔkɔle
sɔ'n kɔ jinlan balasua'n m'ɔ le wɔ nɪn anyunnun ebele, nán sε ɔ wɔ a, anɪn ɔ 'di yí wa'n.
⁵ Balasua'n kɔ wɔ baa belenzua kɔn. Baa belenzua sɔ'n, yí dein yê ɔ le bulale kpɔman ɔ
'sie mân'n kwalaa ɔ. Kε be wɔlɪ yí be tɔlɪ asɪ nɪn ala, be kɔ fa yí be kɔ hɔ Nyanmian anwɔn
εlɔ yí bia nɪn anwɔn. ⁶ Balasua'n kɔ nwanndi kɔ hɔ εwâ nɪn anun εlɔ. Ebele yê Nyanmian
sesielɪ lika kε ɔ tánlan maan be tá yí dede cɪan akpɪ kɔn eya nnyuan abulasian ɔ.

⁷ Ehi a, εlɔe kɔn kɔ tɔ nyanmiansɔ εlɔ. Nyanmian Kpili bɔfɔe'n mɔ be fele yí Minse'n nɔn
yí mmɔfɔe'n-mɔ mɔ be si yí sɔ'n, be nɔn naan kɔkɔle sɔ'n nɔn yí sasɔ diε'n-mɔ be kɔ hɔn. ⁸ Be
kɔ hɔn dede Minse nɔn yí mmɔfɔe'n-mɔ asa kɔ huala naan kɔkɔle'n nɔn yí sasɔ diε'n-mɔ.
Be kɔ tu bé fi nyanmiansɔ. ⁹ Be kɔ han naan kɔkɔle kpili'n kɔ tɔ gua sɔ. Naan kɔkɔle kpili
sɔ'n, y'ɔ le owo daba'n mɔ be fele yí Abɔnsanmɔn'n. Be fele yí biekun *Satan m'ɔ laka mân
bɔndɪn'n. Be kɔ han yí ɔ nɔn yí sasɔ'n-mɔ be kɔ gua asie nɪn asɔ.

¹⁰ Ehi anzin, mɪn 'tie a, n gɔ tɪ anɪε bie anwunno εlɔ. Anɪε sɔ'n le tɪan kan kε:

“Sian diε, bé tɪ ele mεle nɪn a ju!

Sian diε, Nyanmian a yɪ yí belemgbɪn tunmin nɪn a hele!

Sian diε, tunmin'n wɔ yí Kilisi nɪn asa nɪn.

Ɔ sanlɪn kε sɔanlan'n mɔ kɔngɔε nɔn eyua

ɔ kpε yé nianman'n-mɔ anwɔn ngɔnndɔnmgbɔ kele Nyanmian'n,

b'a han yí b'a tɔ asɪ.

¹¹ Ɔ nanndi *Bɔa Baa'n moja'n

nɔn yí nwɔn adanzɪε elie nɪn asɔ,

yé nianman'n-mɔ a li Abɔnsanmɔn asɔ kunnunmun.

B'a tie b'a fa bé nguan'n b'a to ewue.

¹² Yí sò ati, nyanmiansu, ε nun bé mɔ be wɔ elɔ'n, εmɔ lí ndutue!

Nan munnzue a han asie'n nun jenvie'n!

Ɔ sanlin ke Abɔnsanmun a ju bé nwɔn elɔ.

Ɔ'a fe eya kpa,

afi ɔ si ke yí mɛle'n m'ɔ ka'n ti sin kaan sua.”

¹³ Mɔ naan kɔkɔle'n nwunlin ke b'a han yí b'a tu asie nun asu ewa'n, ɔ kɔ tu kɔ fɔan balasua'n m'ɔ wɔli baa belenzua'n. ¹⁴ Mɔ ɔ 'tu fɔan yí'n, be kɔ man balasua'n ndeba nnyuan. Ndeba sɔ'n-mɔ ti kɔlie kpili kɔn ndeba. Balasua'n kɔ tu kɔ hɔ ewá nun anun elɔ, lika mɔ be sesielɔ be manlin yí ke ɔ tánlan maan be tá yí dede afɔe nsan nun sin'n, nán owo nun asa a ngan man yí. ¹⁵ Nan mɔ balasua'n 'tu kɔ'n, naan kɔkɔle'n kɔ kpu asue kpili kɔn maan balasua'n tɔ nun yí mgbaha'n nun yí kɔ. ¹⁶ Nan mɔ naan kɔkɔle'n kpuli asue'n, asie'n kɔ sɔ kɔ nun ɔ kɔ le balasua'n. ¹⁷ Ehi a, naan kɔkɔle'n kɔ fa balasua'n nun anwɔn ekpɔ. Balasua'n nun amma'n-mɔ, mɔ be di Nyanmian mala nun asu, mɔ be de Zozi Anwan Ejɔle'n be di'n, naan kɔkɔle'n kɔ fa elɔe kɔ tɔa bé. ¹⁸ Naan kɔkɔle'n kɔ hɔ kɔ jinlan jenvie'n nun anwan anywan nun asu.

13

2. Naan'n mɔ fi jenvie'n nun anun 'ba fite'n

¹ Ehi anzin, mun 'nian an, n gɔ nwun naan kɔn ke ɔ fi jenvie'n nun anun ɔ le fite. Naan sɔ'n le tile nsu, yê mme bulu. Mme kɔn biala su belemgbin kele. B'a hele Nyanmian dunmannzɛciɛ ninngɛ b'a gua tile nsu'n kɔn biala asu. ² Naan sɔ'n mɔ n nwunlin yí'n ti ke abɔa. Yí ja'n ti ke naan kpili'n mɔ be fele yí *usu'n die'n. Yí nwan'n ti ke tetianfɔe anwan. Naan anwɔn esulo'n kɔ fa yí tunmin'n, yí belemgbin bia'n ɔ nun yí tunmin'n m'ɔ fa sie mân'n kɔ man yí. ³ Naan sɔ'n, ebɔta mɔ yí ti nsu nun anun kɔn butali'n, ɔ di ke ɔ wu. Nan kusɔ yí kanlan'n kɔ hɔ. Ɔ kɔ sin asie'n nun asu ewa menian'n-mɔ kwalaa anwɔn, be kɔ si yí su. ⁴ Menian'n-mɔ kwalaa kɔ su naan kɔkɔle'n. Ɔ sanlin ke ɔ'a fa yí tunmin'n ɔ'a man naan'n. Menian'n-mɔ kɔ su naan'n kusɔ bie. Bé nwan: “Nwan yê ɔ nun naan'n se ɔ? Nwan yê ɔ kwalaa yí nun kɔn ɔ?”

⁵ Be kɔ man naan nun atin ke ɔ hán ejɔle ete tia Nyanmian ese ɔ séci yí dunman. Mɛle'n mɔ be falɔ be manlin yí ke ɔ lí tunmin'n ti sala abulanan nun nnyuan. ⁶ Ɔ kɔ bɔ yí bu ɔ kɔ han ejɔle ete ete ɔ kɔ tia Nyanmian, ɔ kɔ séci yí dunman. Nyanmian lika m'ɔ ti'n, ɔ nun menian mɔ be nun yí wɔ nyanmiansu elɔ'n, ɔ kɔ han bé kwalaa bé nwɔn ejɔle ete. ⁷ Be kɔ man yí atin ke ɔ nun Nyanmian menian'n-mɔ hún elɔe ɔ lí bé su kunnunmun. Be kɔ man yí tunmin ke ɔ síe mân nun anun nvilie'n-mɔ kwalaa, ɔ nun mân nun anun menian'n-mɔ kwalaa, ɔ nun mân nun anun anie'n-mɔ kwalaa. ⁸ Asie'n nun asu menian'n-mɔ mɔ Nyanmian 'bɔ mân'n mɔ bé dunman nnɔn man *Bɔa Baa'n mɔ be hunlin yí'n kalata nun anun'n, menian sɔ'n-mɔ kwalaa 'ba su naan'n.

⁹ Swanlan m'ɔ si fasie'n, ɔ fá síe. ¹⁰ Swanlan m'ɔ di mɔ be tu yí fiadi'n, be 'tu yí fiadi. Swanlan m'ɔ kɔ fa dadie kɔ hun swanlan'n, be 'fa dadie be kun yí muonun bie. Ehi ka ati, ɔ se ke Nyanmian menian'n-mɔ héle ke be le dedi ese be kwalaa abutale si.

3. Naan'n m'ɔ fi asie'n nun abɔ 'ba fite'n

¹¹ Ehi anzin, mun 'nian an, n gɔ nwun naan kɔn biekun. Ɔ fi asie'n nun abɔ ɔ kɔ fite. Ɔ le mme nnyuan ke bɔa baa mme. Yí ejɔle'n soman naan kɔkɔle'n die'n. ¹² Ɔ le naan'n m'ɔ lili mɔa fiteli'n tunmin'n kwalaa tin yê ɔ fa yɔ ninngɛ'n-mɔ wɔ yí nyunnun ɔ. Ɔ kɔ man asie'n nun asu menian'n-mɔ kɔ kpati kɔ su alimɔa naan'n mɔ be butali yí ke ɔ 'wu mɔ yí kanlan'n hɔli'n. ¹³ Ɔ kɔ yɔ asinbenwɔn ninngɛ mgbili mgbili kpa, dede ɔ man sɔn bɔbɔ fi nyanmiansu ɔ tɔ asie'n nun asu menian'n-mɔ kwalaa anyunnun ebele. ¹⁴ Asinbenwɔn ninngɛ'n mɔ be manlin yí atin ke ɔ yɔ wɔ alimɔa naan nun anyunnun ebele'n, ɔ manlin menian'n-mɔ minlinlin.

Ɔ kɔ han kɔ hele asɛ nɔn asɔ menian'n-mɔ ke be nɔan alimɔa naan nɔn anwɔn sɔ be sé abaaba kɔn nán be sú yí. Alimɔa naan'n y'ɔ le mɔ be le dadɛ be butali yí ewue ebɔta mɔ ɔ'a nwu man'n. ¹⁵ Be kɔ man kasian naan nɔn atɔn ke ɔ mán abaaba'n ngɔan maan ɔ jójó ɛsɛ ɔ hún bé kwalaa mɔ be ngulo man ke be sɔ yí'n. ¹⁶ Mgbain o, mmatɔnman o, esikafɔe o, ehianfɔe o, nganga o, bé mɔ be ti man nganga o, naan'n kɔ man be kɔ sesie bé kwalaa bé nzɔle bé sa fama'n anaan bé nwɔnnaan nɔn asɔ. ¹⁷ Sɔanlan mɔ b'a nzie man yí nzɔle sɔ'n bie'n, ɔ le man atɔn ɔ ndo man like, ɔ le man atɔn ɔ ndɔnɔn man like. Nzɔle sɔ'n y'ɔ le naan'n dunman'n anaan yí dunman'n mgbɔnndan nzɔle'n.

¹⁸ Ewa diɛ, bengɛɛfɔe ejɔle ɔ. Sɔanlan m'ɔ si ngeɛ'n kwalaa ke ɔ titi ɔ nwun naan'n dunman'n mgbɔnndan nzɔle'n. Ɔ sanlɔn ke sɔanlan dunman ɔ. Yí nwan ti eya nsian abulasian nɔn nsian.

14

4. Nyanmian Bɔa Baa'n nɔn yí menian'n-mɔ

¹ Ehi anzin, mɔn 'nɔan an, n gɔ nwun *Bɔa Baa'n ke ɔ jin Siɔn bɔka nɔn asɔ. Menian akpu eya kɔn abulanan nɔn nnan jijin yí nwɔn ebɛɛ. B'a hele Bɔa Baa'n nɔn yí Si bé dunman'n bé nwɔnman nɔn asɔ. ² N gɔ ti anɛ bie. Anɛ sɔ'n fi nyanmiansɔ. Ɔ te ke asue agualɛ mgbili'n-mɔ. Ɔ te ke mgbanlanlan m'ɔ kɔ te seɛ kpa'n. Anɛ sɔ'n mɔ n dli'n ti ke sanngo mɔ be ɛ bɔ ɔ. ³ Menian nwala nwala sɔ'n-mɔ jijin Nyanmian belemgbin bia'n, nɔn naan nnan'n ɔ nɔn mgbain abulaa nɔn nnan nɔn anyunnun ebɛɛ, be ɛ tu ejue fɔfɔle kɔn. Ejue sɔ'n, sɔanlan fíi ngɔala man yí suan, sannan menian akpu eya kɔn abulanan nɔn nnan'n mɔ Zozi falɔ yí moja'n toli bé asɛ nɔn asɔ nɔn ala.

⁴ Menian sɔ'n-mɔ nɔn balasua a nzan man nun b'a ngua man bé nwɔn efian. Bé nwɔn ti. Lika biala mɔ bɔa Baa'n 'kɔ'n, bé nɔn yí yê ɔ kɔ ɔ. B'a to bé wɔ menian'n-mɔ afian. Be ti ke alimɔa ninngɛ mɔ be ɛ fa be bɔ afɔɛ be man Nyanmian ɔ nɔn Bɔa Baa'n. ⁵ Cian bie lé, be tli man ke ato ejɔle fi menian sɔ'n-mɔ anwan a fite. Efian fíi nɔn man bé nwɔn.

5. Nyanmiansɔ mmɔfɔe nsan'n

⁶ Ehi anzin, mɔn 'nɔan an, n gɔ nwun nyanmiansɔ bɔfɔe kɔn. Bɔfɔe sɔ'n, anɔn ɔ le tu sin anwunno anwunno kpa. Yí dein y'ɔ di ke ɔ bɔ Ejɔlekpa'n m'ɔ le man ayuelɛ'n ɔ kele asɛ nɔn asɔ menian'n-mɔ kwalaaatin, mân mân'n-mɔ, anɛ anɛ'n-mɔ, ɔ nɔn afilie afilie'n-mɔ. ⁷ Bɔfɔe'n le tian seɛ kpa kan ke: “Emɔ súlo Nyanmian Kpili nán be wúla yí anunminnyanmɔn! ɔ sanlɔn ke meɛ'n mɔ ɔ 'fa bua menian'n-mɔ kwalaa ndɛɛ nɔn a ju. Emɔ sú sɔanlan'n m'ɔ bɔli anwunno nɔn asɛ'n, jenvie'n nɔn asutile'n-mɔ'n.”

⁸ Ehi anzin, mɔn 'nɔan an, n gɔ nwun nyanmiansɔ bɔfɔe kɔn biekun. Ɔ si alimɔa diɛ nɔn asɔ. Yí nwan: “Ɔ'a tɔ! Ɔ'a tɔ! Kulo kpili'n mɔ be feɛ yí Babilɔnɔn nɔn a tɔ! Yí mɔ ɔ'a su yí ajɔamannɔn bobolobe nzan'n ɔ'a man mân kwalaa a nɔn'n!”

⁹ Ehi anzin, mɔn 'nɔan an, n gɔ nwun nyanmiansɔ bɔfɔe kɔn biekun. Ɔ si alimɔa diɛ nnyuan'n-mɔ asɔ. Ɔ le tian seɛ kpa kan ke: “Sɔanlan biala m'ɔ kɔ sɔ naan'n nɔn yí abaaba'n, m'ɔ kɔ tie maan be kɔ sie yí nwɔnman anaan yí sa nɔn asɔ nzɔle'n, ¹⁰ sɔanlan sɔ'n, Nyanmian Kpili 'fe yí nwɔn eya kpili kpa, ɔ 'tua yí yí nwɔn kalɛ. Yí nwɔn kalɛ mɔ ɔ 'tua yí'n, ɔ ti ke nzan m'ɔ yɔ si, mɔ b'a ngua man nun nzue b'a nda man yí nwan ɔ. Ɔ 'nɔn yí kwalaa. Ɔ 'nwun yalɛ kpili kpa sín'n nɔn like'n m'ɔ ban nwan nwan ke tui ndunmunlan nɔn anun wɔ nyanmiansɔ mmɔfɔe nwannzan-nwannzan'n-mɔ nɔn Bɔa Baa nɔn anyunnun ebɛɛ. ¹¹ Sín nɔn ewusanlan'n mɔ ɔ 'kpunmgbun bé'n, ɔ nyue man lé. Bé mɔ be kɔ sɔ naan'n, ɔ nɔn yí abaaba'n, mɔ ɛsɛ be kɔ tie maan be kɔ sie naan'n nzɔle'n bé nwɔn'n, menian sɔ'n-mɔ, kɔngɔe nɔn eyua, ɛfe ala yê ɔ la bé sɔ ɔ.”

¹² Ehi ka ati, bé mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man Nyanmian be di yí mala nɔn asɔ, mɔ be de Zozi be di ananhɔle nɔn'n, ɔ di ke be kele ke be si abɔtale.

¹³ Ehi anzin, mɔn 'tie a, n gɔ ti anɛ bie. Anɛ sɔ'n fi nyanmiansɔ. Ɔ le kan kele mín ke: “Keɛ ejɔle ehi: Temɔn mɔ ye wɔ nɔn'n, nyila hán bé mɔ be wu wɔ yé Mɔn dunman nɔn'n!”

Nyanmian Wawε'n kɔ sɔ sɔ ke: “Sakpa, ɔ ti ananhɔle. Be kwalaa ke be de bé enwɔnmian wɔ bé junman elie nun anun. ɔ sanlɔn ke bé nyɔle kpa'n mɔ b'a yɔ'n si bé sɔ.”

6. *Asie nun asɔ ninngɛ etie'n*

¹⁴ Ehi anzin, min 'tɔ min nyɔn biekun an, n gɔ nwun nyanmian nun anyunnun bɔlé fufue kɔn. Sɔanlan kɔn ti sɔ, ɔ soman Mân Baa. Esika kɔkɔle abotile bɔ yí ti. ɔ le dadie ati tɔkɔle nâ nâ kɔn yí sa nun. ¹⁵ Ehi anzin, nyanmiansɔ bɔfɔe kɔn biekun fi Nyanmian sua nun anun kɔ fite, ɔ le tian sɛle kpa ɔ kan kele sɔanlan'n m'ɔ ti bɔlé nun asɔ'n ke: “Fa wɔ dadie ati tɔkɔle'n, nán ti asie nun asɔ ninngɛ'n. ɔ sanlɔn ke asie nun asɔ ninngɛ'n kwalaa a bɔlɔ, bé etie tɛmɔn a ju.” ¹⁶ M'ɔ hanlɔn sɔ'n, sɔanlan'n m'ɔ ti bɔlé nun asɔ'n kɔ tɔ yí dadie ati tɔkɔle nun asie nun asɔ, ɔ kɔ ti sɔ ninngɛ'n.

¹⁷ Ehi anzin, nyanmiansɔ bɔfɔe kɔn biekun fi Nyanmian sua'n m'ɔ wɔ anwunno elɔ nun anun kɔ fite. Yí kɔsɔ ɔ le dadie ati tɔkɔle nâ nâ kɔn yí sa nun.

¹⁸ Ehi anzin, nyanmiansɔ bɔfɔe kɔn biekun fi esika kɔkɔle tɔbɔlɔ nun anun ɔ kɔ fite. Bɔfɔe sɔ'n le sɔn nun asɔ tunmin. ɔ kɔ tian sɛle kpa ɔ kɔ han kɔ hele nunhan'n m'ɔ le dadie tɔkɔle nâ'n ke: “Fa wɔ dadie ati tɔkɔle'n ti asie nun asɔ divɔn sosokpue'n-mɔ, ɔ sanlɔn ke yí mma nun a bɔlɔ.” ¹⁹ Ke ɔ hanlɔn sɔ'n, bɔfɔe'n kɔ tɔ yí dadie ati tɔkɔle nun asie nun asɔ. ɔ kɔ ti asie nun asɔ divɔn sosokpue'n-mɔ ɔ kɔ gua lɔka kpili'n mɔ be hyuhyuin divɔn nzue'n. Lɔka sɔ'n y'ɔ le Nyanmian sɔkpe'n. ²⁰ Lɔka mɔ be 'hyuhyuin divɔn'n nnɔn man kulo nun asɔ, ɔ wɔ ebolo. Moja fi lɔka mɔ be le hyuhyuin divɔn'n kɔ fite sɔa wa wa wa. ɔ kɔ tinngɛ ɔ kɔ hɔ kɔ ju cilo εya nsan. Yí bɔ'n kɔ ɔ ju metɔlɔ kɔn nɔn sin.

15

7. *Nyanmiansɔ mmɔfɔe nsɔ'n ɔ nɔn munnzue nsɔ'n*

¹ Ehi anzin, min 'nɔan an, n gɔ nwun asinbenwɔn like kpili kɔn nyanmiansɔ elɔ. Like sɔ'n y'ɔ le ke nyanmiansɔ mmɔfɔe nsɔ le munnzue nsɔ bé sa nun. Munnzue nsɔ sɔ'n, munnzue fíi kɔn nnɔn man bé nzin. ɔ sanlɔn ke be yê be kele Nyanmian sɔkpe'n lɔka m'ɔ kɔ ju nun ɔ.

² Ehi anzin, min 'nɔan an, n gɔ nwun jenvie kɔn, ɔ ti ke niannun, sɔn fɔla nun. N gɔ nwun bé mɔ be lili naan'n nɔn yí abaaba'n nɔn yí dunman nun asɔ kunnunmun'n. Be jijin jenvie'n m'ɔ ti ke niannun nun asɔ, be lile sanngo'n mɔ Nyanmian falɔ manlɔn bé'n bé sa nun. ³ Be le tɔ Nyanmian akɔa *Moyizɔ ejue'n nɔn *Bɔa Baa nun ejue'n. Bé nwan:

“Yé Min Tunminfɔe Nyanmian Kpili,
wɔ junman mgbili'n mɔ ε di'n
sin menian'n-mɔ anwɔn!
ε ti mân mân'n-mɔ kwalaa bé belemgbin.
Wɔ ninngɛ'n kwalaa mɔ ε yɔ'n ti ananhɔle,
εε yí kwalaa ti fɔ́n.

⁴ Yé Min, nwan yê ɔ nzulo man wɔ ɔ?
Nwan yê ɔ ngulo man ke
ɔ wula wɔ anunminnyanmɔn ɔ?
Wɔ die, ε ti kɔnlɔn-ngɔnlɔn.
Mân nun anun menian'n-mɔ kwalaa
'ba kɔtɔ wɔ nyunnun.
ɔ sanlɔn ke b'a nwun yí ke wɔ junman'n
mɔ ε di'n ti fɔ́n.”

⁵ Ehi anzin, min 'nɔan an, n gɔ nwun yí ke Nyanmian sua nwanzan-nwanzan'n m'ɔ wɔ anwunno elɔ, mɔ nyɔhye alaka jin nun'n kɔ tike. ⁶ Nyanmiansɔ mmɔfɔe nsɔ'n mɔ be le munnzue nsɔ'n bé sa nun'n fi Nyanmian sua nun anun be kɔ fite. Be wowula taladie nvufue nhyɔhyɛin minmian minmian yê esika kɔkɔle beletɔ hyɔ bé afian. ⁷ Naan nnan nun anun kɔn kɔ wowula mmɔfɔe nsɔ nun asa nun esika kɔkɔle kangɔ nsɔ. Kangɔ nsɔ sɔ'n-mɔ, Nyanmian m'ɔ ti asɔ dahuu'n, yí sɔkpe'n yí yí. ⁸ Nyanmian Kpili anunminnyanmɔn'n,

o non yi tunmin'n ko yi ewusanlan, o ko fa Nyanmian sua'n lika kwalaaatin. Munnzue nsu'n mo mmofue nsu'n le'n, se o yoli man dede o sunlin man an, soanlan fi ngwala man Nyanmian sua'nin anun wolo.

NYANMIAN SIKPE KANGO NSU'N

16

1. Alimwa kango'n

¹ Ehi anzin, min 'tie a, n go ti anie bie, o fi Nyanmian sua'nin anun elo. Anie so'n le tian sele kpa o kan kele mmofue nsu'n ke: "Emo ho be butu Nyanmian sikpe'n m'o yi kango nsu'nin asie nin asu!"

² Alimwa bofue'n ko ho ko butu yi die nin asie nin asu. M'o butuli yi yueli'n, kanlan ete ete m'o fufu ko tutu be mo be suli naan'n non yi abaaba'n, mo yi nzole'n wo be nwon'n.

2. Kango'n m'o tian yi nnyuan'n

³ Ehi anzin, bofue'n m'o tian yi nnyuan'n ko butu yi die'n jenvie nin anun. Asue'n ko kaci moja ke soanlan mo o'a wu anwon moja. Nun ninnge'n-mo kwalaa ko wu.

3. Kango'n mo tian yi nsan'n

⁴ Ehi anzin, bofue'n m'o tian yi nsan'n ko butu yi die nin asue mgbili'n-mo non asutile'n-mo anun. Yi kwalaa ko kaci moja. ⁵ Ehi, min 'tie a, anin bofue'n m'o nian asue'n-mo asu'n le kan ke:

"E ti foon, wo mo e wo ebele ene,
mo anin e wo ebele daba'n.
E ti nwannzan-nwannzan.
O sanlin ke, mo a yo'n, yi nyin o.

⁶ A man be moja a non,
afi b'a gua wo menian'n-mo
non wo mgbomanfue'n-mo moja.
Mo b'a kpund'e'n ye b'a nyan yi o."

⁷ Ehi anzin, min 'tie a, anin bofue'n m'o nian esika kakole tabili nin asu'n le kan ke:
"Yuo, ye Min Tunminfue Nyanmian Kpili,
wo ndee ebua'n ti ananhole, o ti sese."

4. Kango'n m'o tian yi nnan'n

⁸ Ehi anzin, bofue'n m'o tian yi nnan'n ko butu yi die'n senze nin asu. Be ko man senze nin atun ke o ju e o yeyala asie nin asu menian'n-mo. ⁹ O ko yeyala menian'n-mo anwon'n. Menian'n-mo ko han ejole ete be ko tia Nyanmian m'o le tunmin wo munnzue so nin asu'n. B'a nnun man be nwon b'a nwula man Nyanmian anunminnyanmon.

5. Kango'n m'o tian yi nnun'n

¹⁰ Ehi anzin, bofue'n m'o tian yi nnun'n ko butu yi die'n naan'n belemgbin bia nin asu. Ebele ala, yi man'n ko kaci awosin. Be m'o sie be'n ko kpusa be tofeleman wo yale'n mo be le nwun yi'n dunman nun. ¹¹ Be nwon nganlan nganlan'n-mo non yi efufue'n m'o le fufu be'n dunman nun, be ko han ejole ete be ko tia Anwunno Nyanmian'n. B'a nnun man be nwon b'a nyaci man be nyolie ete'n-mo b'a ngua man.

6. Kango'n m'o tian yi nsian'n

¹² Ehi anzin, bofue'n m'o tian yi nsian'n, ko butu yi die nin asue kpili'n mo be fele yi Efalati nin anun. Asue'n ko yue nun. Atun ko la nun ko man mmelemgbin'n-mo mo be fi senze afitelie'n. ¹³ M'o yoli so'n, min 'nian an, anin wawe ete nsan, be ti ke kele. Kun fi naan kakole kpili nin anvan nun ke fite. Kun fi naan nin anvan nun ko fite. Kun kusu fi ato kpomanfue nin anvan nun ko fite. ¹⁴ Mmomsanmon wawe-mo o. Wawe so'n-mo yo asinbenwon ninnge. Be le ko man nin anun mmelemgbin'n-mo kwalaa anwon be ko wowula be bu maan be kokuan be non, nan Tunminfue Nyanmian cian kpili'n ju a, anin b'a hon eloe'n.

¹⁵ Yé Mún nwan: “Tie, mún 'ba a nvu nun ké awofòe. Nyila hán sɔanlan mɔ mún 'ba ju mɔ ɔ lé nnafi man, m'ɔ nian yí taladié nun asu, mɔ ɔ 'kɔ a, yí nwɔn gua man sɔ nán nyian a hun yí.”

¹⁶ Mmɔnsanmɔn wawɛ'n-mɔ kɔ hohuan mmelemgbín'n-mɔ anɔan líka'n mɔ be féle yí ebele anie nín anun Haamagedɔn'n.

7. Kangɔ'n m'ɔ tian yí nsu'n

¹⁷ Bɔfɔe'n m'ɔ tian yí nsu'n kɔ butu yí dié nín anwɔnman nín anun. Mún 'tie a, anie bie fi Nyanmian sua nín anun belemgbín bia nín anwɔn elɔ. Anie sɔ'n, lé kan ké: “Sian dié, ɔ'a yue!” ¹⁸ M'ɔ hanlín sɔ'n, nyanmian'n kɔ kpe mian, n gɔ ti ejɔle, mgbanlanlan'n kɔ te. Asie'n kɔ kpusu kpili kpa. Ké ɔ kpɔnlín kpusuli'n, be bɔli kulo sɔanlan be tɔli asie nín asu dede mɔ ɔ 'ju ene'n, asie'n kpusuli man sɔ lé. ¹⁹ Kulo kpili'n mɔ be féle yí Babilɔnɔn nín anun kɔ kpaci nsan. Mân nín anun kulo mgbili mgbili'n-mɔ kwalaa kɔ seci. Nyanmian ati kɔ kaci kulo kpili'n mɔ be féle yí Babilɔnɔn'n. Nyanmian kɔ fa kangɔ'n mɔ yí sikpe nzan'n wɔ nun'n ɔ kɔ man Babilɔnɔn kɔ nɔn. ²⁰ Asue afian kpɔle'n-mɔ kwalaaatin nɔn mmɔka'n-mɔ abusu kɔ nunnun. ²¹ Asukɔcɔn mgbili mgbili kpa, mɔ kɔn kwalaa ké ɔ ju tonun abulanan kɔ tɔti kɔ gua menian'n-mɔ asu. Menian'n-mɔ kɔ han ejɔle ete be kɔ tia Nyanmian, ɔ fi yale kpili'n mɔ asukɔcɔn'n heleli bé'n.

BABILONUN ANWUN EJOLE KPOLE NSU'N

17

1. Tutu balasua'n

¹ M'ɔ yɔli sɔ'n, mmɔfɔe nsu'n mɔ be le kangɔ nsu nín anun kɔn kɔ han kɔ hele mín ké: “Bala maan n géle wɔ ké be 'kpɔn be tua balasua'n m'ɔ si tutu'n kpili'n kale'n. Tutu balasua sɔ'n, y'ɔ le kulo kpili'n mɔ b'a si yí asue mgbili'n-mɔ anɔan'n. ² Mân nín anun mmelemgbín'n-mɔ nɔn yí a la. Asie nín asu menian'n-mɔ a nɔn yí aɔɔanmannín nzan'n b'a bu.”

³ Wawɛ nun, bɔfɔe'n nɔn mín kɔ hɔ ewâ kɔn anun. Mún 'nian an, n gɔ nwun balasua kɔn. Balasua sɔ'n ti naan kɔkɔle kpa kɔn asu. B'a hehele dunman dɔɔn b'a gua naan nín asu. Dunman sɔ'n-mɔ ti Nyanmian dunmannzɛcié dunman. Naan sɔ'n le tile nsu yé mme bulu. ⁴ Balasua sɔ'n wula taladié kɔkɔle kpa. Yí nwɔn njɔaba'n ti esika kɔkɔle, nyɔbɔe mɔ be mian yí nwɔn nɔn afile. ɔ le esika kɔkɔle kangɔ kɔn yí sa nun. Yí busuɔfɔe ninngɛ nɔn yí satilifɔe nyɔlié'n-mɔ yi yí tekɛɛ. ⁵ B'a hele anyɔndala dunman kɔn b'a gua yí nwɔnman nín asu. Dunman sɔ'n, yí bu y'ɔ le ké: “Babilɔnɔn m'ɔ ti kulo kpili'n, ɔ ti asie nín asu tutu'n-mɔ nɔn busuɔfɔe'n-mɔ anin.” ⁶ Mún 'nian an, anin balasua sɔ nín a nɔn Nyanmian menian'n-mɔ nɔn bé mɔ be lili Zozi anwɔn adanzie ananhɔle nun'n moja'n dede ɔ'a bu nzan.

Mɔ n nwunlin balasua sɔ'n, ɔ sinlin mín nwɔn sɔnman. ⁷ Ehi a, bɔfɔe'n kɔ bisa mín ké: “Ejɔle'n sin wɔ nwɔn ké se? Balasua'n m'ɔ ti naan ati nsu m'ɔ le mme bulu nín asu'n, mún 'ba han bé bu ejɔle mún kele wɔ. ⁸ Naan'n mɔ a nwun yí'n, anin ɔ wɔ ebele daba, nan sian dié, ɔ nɔn man ebele kón. Nan kusu ɔ fi kunman nín anun ɔ 'ba fite ɔ kɔ minlin. Ké Nyanmian Kpili bɔli mân'n, asie nín asu menian mɔ bé dunman nɔn man ngɔan kalata nín anun'n, mele mɔ be 'ba nwun naan'n, ɔ 'ba sin bé nwɔn. ɔ sanlín ké, daba anin naan sɔ'n wɔ ebele, b'a nnwun man yí kón, be 'nian an, yí ahi.

⁹ “Ewa, ɔ di ngéle kpa nán sɔanlan a ti ejɔle ehi abu. Tile nsu'n, be ti mmɔka nsu mɔ balasua'n ti su ɔ. Tile nsu'n kusu ti mmelemgbín nsu. ¹⁰ Nunhan nnun mele dié a sɔn. Kɔn te ti bia nín asu. Nunhan'n m'ɔ tian yí nsu'n tanlanlín man bia nín asu. Nan se be sie yí su a, ɔ ngɔ hye man. ¹¹ Naan'n mɔ anin ɔ wɔ ebele daba mɔ ɔ nɔn man ebele kón'n, yí kusu ɔ ti belemgbín. ɔ tɔ bé su mɔcɔe. Nan kusu mmelemgbín nsu'n mɔ be 'minlin'n, ɔ wɔ bé nun bie.

¹² “Mme bulu'n mɔ a nwun yí'n, bé kusu be ti mmelemgbín bulu. Nan bé dié, be sieli man bé bia su. Be 'ba man bé tunmin maan be nɔn naan'n di belemgbín dɔhyɔli kɔn.

¹³ Mmelemgbín bulu sò'n, bé kwalaa bé ajónlín tì kòn. Bè fa bé tunmin'n bè di junman bè man naan'n. ¹⁴ Bè 'ba fa elàè bè tva *Bva Baa'n. Nan Bva Baa'n 'ba li bé sò kunnunmun. Ó sanlín kè, ó tì minlián'n-mò kwalaa Amin, mmelemgbín'n-mò kwalaa Belemgbín. Bva Baa'n nòn yí sasò'n-mò, bé mò ó'a fèlè bé yí nwòn mò bè nòn yí nanndí ananhòlè nun'n, ó nòn bé yê bè 'di kunnunmun nín ó."

¹⁵ Bòfòè'n kò han kò hele mín biekun kè: "Asue asue'n-mò mò tutu balasua'n tì yí nòan mò a nwun yí'n, ó kele meninsònman, aníe aníe nòn mán mán. ¹⁶ Mmè bulu'n mò a nwun yí'n, bé nòn naan'n, bè 'ba kpò tutu balasua'n. Bè 'ba tva yí bè de yí nwòn ninngè'n maan ó ka yí nwòn mgbán. Bè 'di yí nwòn naan'n bè tó yí búso nín anun sìn bè yala yí. ¹⁷ Afi Nyanmian a man mmelemgbín bulu sò nín atún kè bè yó yí muonun yí kunnun like. Mmelemgbín bulu sò'n-mò abò 'ba yò kòn, bè 'ba fa bé belemgbín tunmin'n bè di junman bè man naan'n dede ó 'ju tèmòn mò Nyanmian Anòan Èjòlè'n kò kpín sò'n.

¹⁸ "Yí bè-yue-asíe, balasua'n mò a nwun yí'n, yí y'ò tì kulo kpili'n m'ò sie asíe nín asò mmelemgbín'n-mò kwalaa ó."

18

2. Babilònon 'ba tò asi

¹ Èhì anzin, mín 'nian an, n gò nwun nyanmiansò bòfòè kòn biekun kè ó fi nyanmiansò ó lè ju. Bòfòè sò'n lè tunmin kpili kpa. Yí nwòn'n ta dede bè nwun yí anunminnyanmòn nín asíe'n líka kwalaa tìn. ² Anín ó lè tian sèlè kpa kan kè:

"Ó'a tò asi! Ó'a tò asi!

Kulo kpili'n mò bè fèlè yí Babilònon nín a tò asi!

Ó'a kací mmònsanmòn'n-mò kulo.

Ó'a kací wawè ètè ngacilè'n-mò kwalaa fiabèlè.

Èbèlè yê nnònman ètè ètè

mò sòanlan ngulo man'n kwalaa wò ó.

³ Ó sanlín kè ó'a man menian'n-mò kwalaa

a nòn yí nzan'n bie,

yí ajòamannún bobolobe nzan'n.

Asíe nín asò mmelemgbín'n-mò kwalaa nòn yí a la.

Asíe nín asò watafòè'n-mò

lè yí ninngè nganlanman nganlanman'n

b'a fa b'a nyan bé nwòn."

3. Babilònon esuan'n

⁴ Èhì anzin, mín 'tíe a, n gò tì aníe bie. Aníe sò'n fi nyanmiansò. Yí nwan:

"Mín menian, èmò fi kulo sò nín asò bè tú

nán èmò a nyò man yí ètè'n m'ò yò'n bie,

nán yí ètè nín anwòn munnzue a ngan man èmò.

⁵ Ó sanlín kè yí ètè nín a sòn

dede ó'a kpula nyanmian'n.

Ó man Nyanmian ati a kací yí nvofovoè nyòlè'n-mò.

⁶ Líkè'n m'ò yòlì èmò'n, èmò nían sò bè yó yí bie.

M'ò yòlì èmò'n, èmò yó yí sò fà nnyuan

bè túa yí kalè.

Kangò'n m'ò suli nzan'n gualì nun

manlín menian'n-mò'n,

èmò fá sú yí kpè nnyuan bè mán yí.

⁷ Yí nwòn elie'n

nòn yí atubènwòn kpili'n m'ò tu'n,

èmò nían sò bè héle yí ahòlòwa nòn amannínhunlun.

Afi yí nwan: 'N dí asì kè belemgbín balasua.

N di man kunlannvɔe.
 Ɛse mun ngɔ li man kunlan lé.'

⁸ Yí ejɔle sɔ'n m'ɔ kan nun ati,
 munnzue'n-mɔ kwalaa m'ɔ wɔ ebele man yí'n,
 ɔ 'ba tu yí cian kɔnmgba cein:
 Ɛfɔke m'ɔ kun sɔanlan, kunlan elie non ehɔe,
 ɛse be 'fa sɪn be yala yí.
 Ɔ sanlin ke yé Mɪn Nyanmɪan
 mɔ ɔ'a bua yí nde'e'n le tunmin.

⁹ "Asie nin asu mmelemgbin'n-mɔ kwalaa mɔ be non Babilɔnon kulo nun a bɔ
 ajɔamannun, be non yí a li mán'n, mele mɔ be 'ba nwun yí sɪn nin ewusanlan'n, be 'ba
 sun yí be yi yí nwɔn awóle. ¹⁰ Mɔ be 'ba nwun munnzue'n mɔ ɔ'a han kulo'n, esulo 'ba
 han bé. Be 'ba jejinlan mɔa be kan ke:

'Nan nzu munnzue ejɔle die ahi?

Nan nzu munnzue ejɔle die ahi?

Kulo kpili, Babilɔnon kulo m'ɔ le tunmin!

B'a fa dɔhyɔli kɔnmgba cein b'a bua wó nde'e!'

¹¹ "Asie nin asu watafɔe'n-mɔ kusɔ le sun yí be yi yí nwɔn awóle. Afɩ be nnyan man
 sɔanlan fí kón ɔ ndo man bé ninng'e'n: ¹² Esika kɔkɔle, jete, nyɔbɔe mɔ be mian yí nwɔn,
 afile, etanlan fufue, kɔkɔle, munmɪan munmɪan, mmaka ngacile ngacile kwalaa mɔ be
 ban fanlan, ninng'e ngacile ngacile kwalaa mɔ be le esɔnje be yɔ, yí kwalaa mɔ be le mmaka
 ngacile ngacile mɔ yí nwɔn cian be yɔ, ayiwa, bulale, ebɔe malɔbɔ. ¹³ Be ngɔ nyan man
 sɔanlan ngɔ to man bé baka abɔn'n m'ɔ ban fanlan'n, ɔ non bé asesian'n, ɔ non bé anatɩ'n,
 ɔ non bé alawu'n, ɔ non bé abeya'n, ɔ non bé ngo'n, ɔ non bé nzan'n, ɔ non bé fali'n, ɔ non
 bé *bele'n, ɔ non bé nnale'n, ɔ non bé mmɔa'n, ɔ non bé mgbanngɔ'n, non bé hyuili'n, ɔ non
 bé nganga'n, ɔ non bé mɔ be ti man nganga'n.

¹⁴ "Watafɔe sɔ'n-mɔ 'ba se kulo'n ke: 'Ninng'e'n kwalaa mɔ e kulo ke e nyan yí'n, ninng'e
 sɔ'n-mɔ a tu a fɔn wó. Wó anyanbenwɔn'n non wó ninng'e nganlanman'n-mɔ a minlin, e
 ngɔ nwun man bé fí kón.' ¹⁵ Bé mɔ be di wata kulo sɔ nun asu mɔ b'a nyan bé nwɔn'n, mɔ
 be 'ba nwun munnzue'n mɔ ɔ'a han kulo'n, esulo 'ba han bé. Be 'ba jinlan mɔa be sun yí
 be yi yí nwɔn awóle. ¹⁶ Be 'ba se ke:

'Nan nzu munnzue ejɔle die ahi?

Nan nzu munnzue ejɔle die ahi?

Kulo kpili'n m'ɔ wula taladie fufue non kɔkɔle

mɔ bé gua yɔ si

mɔ esika kɔkɔle ninng'e a yi yí kɔmun non yí sa,

m'ɔ le nyɔbɔe mɔ be mian yí nwɔn,

ɔ non afile dɔn'n,

¹⁷ dɔhyɔli kɔnmgba cein anun,

wó anyanbenwɔn nwala nwala ehi kwalaa a minlin!'

"Be mɔ be nɪan meli'n-mɔ asu, bé mɔ be fɔ meli nun be tu atɩn, bé mɔ be kan nun, bé mɔ
 be di junman jenvie nin asu, bé kwalaa be jijin mɔa.

¹⁸ "Mɔ be nwunlin sɪn'n non ewusanlan'n kulo nun anun'n, be kɔ tetian bé nwan: 'Kulo
 benin yé anun ɔ non kulo kpili ehi se ɔ?' ¹⁹ Be 'tu nvutule be gua bé ti'n-mɔ asu. Be 'sun be
 di yí nwɔn yale, be 'tetian be kan ke:

'Nan nzu munnzue ejɔle die ahi?

Nan nzu munnzue ejɔle die ahi?

Kulo kpili ehi mɔ ɔ'a man bé kwalaa

mɔ be di meli nin anun junman nin

a nyan bé nwɔn'n,

dɔhyɔli kɔnmgba cein anun,

yí anyanbenwɔn'n kwalaa a minlin!

²⁰ Nyanmiansu amma,
 ɛmɔ lí fɛ kɛ kulo sɔ nɔn abɔsɔ a bɔ ɔ!
 Nyanmian menian, mmɔfɔɛ nɔn mgbɔmanfɔɛ,
 ɛmɔ lí fɛ! Ɔ sanlɔn kɛ ɛtɛ'n m'ɔ yɔlɔ ɛmɔ'n,
 yí nwɔn ahatua yê Nyanmian Kpili a tua yí ɔ.' ”

4. Babilɔnɔn kulo nɔn ɛsɛɔtɛ'n

²¹ M'ɔ yɔlɔ sɔ'n, nyanmiansu bɔfɔɛ kɔn, ɔ le tunmin, ɔ kɔ kuku ɛbɔɛ kpili kɔn kɛ nunhan'n
 mɔ bɛ fa bɛ nunkun *bele'n ɔ kɔ tɔ yí jenvie nɔn anun. Yí nwan:

“Bɛ 'fa anwɔnsɛɛ
 bɛ fin Babilɔnɔn kulo kpili nɔn asɔ sɛɛ kpa
 kɛ m'an kpɔn m'an ju ɛbɔɛ kpili'n
 m'an tɔ jenvie nɔn anun'n.
 Bɛ ngɔ nwun man yí fí kón.

²² Cian bie lé bɛ ngɔ tɔ man kɛ
 sɔanlan kɔn ɛ bɔ sanngo anaan
 bɛ ɛ si abile, anaan bɛ ɛ ku fulutu,
 anaan kɔnɔtɔ kulo sɔ nɔn asɔ kón.
 Cian bie lé bɛ ngɔ tɔ man kɛ
 sɔanlan kɔn ɛ di junman ngacile bie
 wɔ kulo sɔ nɔn asɔ kón.
 Cian bie lé, bɛ ngɔ tɔ man ɛbɔɛ'n
 m'ɔ bɛ fa bɛ nunkun bele nɔn angan
 wɔ kulo sɔnɔn asɔ kón.

²³ Cian bie lé bɛ ngɔ sɔ man kanlannɛ
 wɔ kulo sɔ nɔn asɔ kón.
 Cian bie lé bɛ ngɔ tɔ man balasua nɔn belenzua
 mɔ bɛ le ja bé nwɔn nɔn anɔn'n
 kulo sɔ nɔn asɔ kón.
 Ɔ sanlɔn kɛ mán nɔn anun watafɔɛ mgbili'n-mɔ,
 ɛbɛɛ yê bɛ wɔ ɔ.

Kulo nɔn asɔ menian'n-mɔ yɔ jiliwa ninngɛ
 bɛ laka asɛ nɔn asɔ menian'n-mɔ kwalaaatin.

²⁴ B'a tua Babilɔnɔn nyɔlɛ nɔn anwɔn kalɛ.
 Ɔ sanlɔn kɛ, Nyanmian mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ,
 Nyanmian menian'n-mɔ nɔn bé kwalaa
 mɔ bɛ hunlin bé asɛ nɔn asɔ'n,
 ɛbɛɛ yê bé moja'n gualɔ ɔ.”

19

5. Alimɔa kunnunmun elie ejue'n

¹ Ehi anzin, mɔn 'tie a, n gɔ tɔ meninsɔnman anɔn nyanmiansu ɛɔ. Bɛ ɛ tian sɛɛ kpa bɛ
 kan kɛ:

“Aleluya! Bɛ yí yé Mɔn ayɛ!
 Bé ti ele'n, anunminnyanmɔn'n nɔn tunmin'n
 tɔ yé Nyanmian'n dɛɛ.

² Yí ndɛɛ'n m'ɔ bua'n tɔ ananhɔɛ, ɛsɛ ɔ tɔ fɔ́n.
 Ɔ sanlɔn kɛ balasua'n m'ɔ si tutu bobolobe
 ɔ keɛ asɛ nɔn asɔ menian'n-mɔ ɛtɛ'n,
 Nyanmian a bu yí fɔɔ.
 Ɔ'a tua yí yí nwɔn kalɛ,
 afi ɔ'a hun Nyanmian ngɔa'n-mɔ.”

6. *Kunnunmun elie ejue'n m'ò tian yí nnyuan'n*

³ Ɛsɛ bɛ kɔ han biekun kɛ:

“Aleluya! Bɛ yí yé Mɪn ayɛ!

Ɔ sanlɪn kɛ Babilɔnɔn ewusanlan'n wɔ ebele dahuu.”

⁴ Mgbain abulaa nɔn nnan'n nɔn naan nnan'n kɔ kɔtɔ bɛ kɔ sɔ Nyanmian m'ò tɪ belemgbin bia nɪn asɔ'n. Bɛ nwan:

“Amɪn! Aleluya! Bɛ yí Nyanmian ayɛ!”

7. *Kunnunmun elie ejue'n m'ò tian yí nsan'n*

⁵ Mɪn 'tie a, n gɔ tɪ anɪɛ bie. Anɪɛ sɔ'n fɪ bia nɪn anun, yí nwan:

“Ɛmɔ kwalaa mɔ bɛ tɪ Nyanmian ngɔa

mɔ bɛ man yí anyɪnnzɔ'n, mgbain o, mmatɔnman o,

ɛmɔ kwalaa yí yé Nyanmian nɪn ayɛ!”

⁶ M'ò yɔlɪ sɔ'n, mɪn 'tie a, n gɔ tɪ menɪnsɔnman anɪn'n. Bɛ nɪn'n te kɛ asue kpili agualɛ, ɔ te kɛ mgbanlanlan. Bɛ nwan:

“Aleluya! Bɛ yí yé Mɪn ayɛ!

Ɔ sanlɪn kɛ yé Mɪn

m'ò tɪ yé Tunminfɔɛ Nyanmian'n

le di yí belemgbin'n.

⁷ Yɛ hán ngɔhɔa yɛ lí ndutue

yɛ wúla yí anunminnyanmɔn.

Ɔ sanlɪn kɛ *Bɔa Baa nɪn atɔnvɔle mɛle nɪn a ju.

Yí yɪ kɔsɔ a sesie yí nwɔn a yue.

⁸ B'a man yí yɪ atɪn kɛ

ɔ wúla taladɪɛ fufue hyɪɪn hyɪɪn kpa

m'ò kpaci mɔ efian fíí nɔn man nɪn.”

(Taladɪɛ fufue'n y'ò le Nyanmian anwɔntɪɛ mma'n-mɔ nyɔle sɛsɛ'n.)

⁹ Ɛhɪ a, bɔfɔɛ'n kɔ se mɪn kɛ: “Ɛjɔle ɛhɪ mɔ mɪn kan mɪn kele wɔ'n, kele. Ɛjɔle sɔ'n y'ò le kɛ: ‘Nyila hán bé mɔ bɛ 'di Bɔa Baa nɪn atɔnvɔle alɪɛ'n bie'n!’ ” Ɔ kɔ han kɔ tɔ sɔ kɛ: “Ɛjɔle ɛhɪ, Nyanmian muonun y'ò le kan ɔ, ɔ tɪ man ato.”

¹⁰ Mɔ bɔfɔɛ'n hanlɪn sɔ'n, n gɔ tu n gɔ tɔ yí ja nɪn mɪn sɔ yí. Ɔ kɔ se mɪn kɛ: “N'ɛ yɔ yí sɔ! Nán n di Nyanmian akɔa kɛ wɔ nɔn wɔ nianman'n-mɔ mɔ b'a le ananhɔle ɛjɔle'n mɔ Zozi yɪlɪ hele bé'n b'a li'n. Sɔ Nyanmian! Ananhɔle ɛjɔle'n mɔ Zozi a yɪ a hele ɛmɔ'n y'ò le mɔ Nyanmian Wawɛ'n falɪ wulalɪ mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ anɔan'n.”

ELALIE KASIAN NSU'N

1. *Ɛkpanngɔ fufue'n nɔn sɔanlan'n m'ò tɪ sɔ'n*

¹¹ Ɛhɪ anzin, mɪn 'nɪan an, anɪn nyanmian nɪn a buke, ɛkpanngɔ fufue kɔn kɔ fite. Sɔanlan'n m'ò tɪ ɛkpanngɔ sɔ nɪn asɔ'n, bɛ fele yí “Ananhɔlefɔɛ nɔn Fóónfɔɛ”. Ɔ bua menian'n-mɔ ndɛɛ'n sɛsɛ ɛsɛ ɔ kɔn ananhɔle nɪn atɪ elɔɛ. ¹² Yí nyɪn'n jue kɛ sɪn, ɛsɛ ɔ sɔ belemgbin kele dɔn. B'a hele dunman kɔn yí nwɔn. Sɛ nán yí ngɔnmian an, sɔanlan fíí nzɪ man dunman sɔ'n. ¹³ Yí taladɪɛ'n m'ò wula'n, moja a bɔ a gua nɪn. Sɔanlan sɔ'n, bɛ fele yí “Nyanmian Anɔan Ɛjɔle”. ¹⁴ Nyanmiansɔ kɔan mma'n-mɔ kwalaa titɪ mgbannɔ nvufue sɔ bɛ si yí sɔ. Bɛ wowula ndaladɪɛ nvufue, bɛ le lɪn yê b'a nwɔn ɔ, efian fíí nɔn man nɪn. ¹⁵ Sɔanlan'n mɔ bɛ fele yí “Nyanmian Anɔan Ɛjɔle'n”, dadɪɛ nâ nâ kɔn fɪ yí nɔan nɪn fite. Dadɪɛ sɔ'n yê ɔ 'fa kun mân nɪn anun menian'n-mɔ mɔ bɛ nɔn yí nni man nɪn ɔ. Ɔ le bulale kpɔman yí sa nɪn ɔ 'fa kun bé mɔ bɛ kpɔ yí'n-mɔ. Ɔ 'tetia yí mgbɔfɔɛ'n-mɔ asɔ ɔ nunkun bé kɛ bé mɔ bɛ le bé ja bɛ nunkun divɪn baka mma'n bɛ hyuhyuɪn yí nzue'n. Tunminfɔɛ Nyanmian ɛya kpili'n mɔ ɔ a fɛ'n, kɛ yí sikpɛ'n 'kun menian'n-mɔ nɪn anɪn. ¹⁶ Ɛ 'nwun dunman'n mɔ b'a hele b'a gua yí taladɪɛ nɪn anun, m'ò kɔ yí sɔlɔwa nɪn anwɔn'n: “Melemgbin'n-mɔ Belemgbin, Mɪnlɪan'n-mɔ Amɪn.”

2. Nyanmiansu bɔfɔe'n m'ɔ jin senze nin anun'n

¹⁷ Ehi anzin, min 'nian an, n gɔ nwun yí ke bɔfɔe kun jin senze nin anun. Ɔ le tian sele kpa fele nnɔnman'n-mɔ kwalatin mɔ be le tu be sin'n ke: “Emɔ bála, be yía be lí alie kpili'n mɔ Nyanmian a tɔn'n. ¹⁸ Emɔ bála a li mmelemgbin'n-mɔ non nzalafu naan. Emɔ bála a li mgbanngɔ'n-mɔ non bé mɔ be ti su'n naan. Nganga o, bé mɔ be ti man nganga o, mgbain o mmattɔnman o, emɔ bála a li bé naan.”

3. Naan'n non ato kpɔmanfɔe'n

¹⁹ Ehi anzin, min 'nian an, n gɔ nwun naan'n non asie nin asu mmelemgbin'n-mɔ. B'a hohuan bé elɔe menian'n-mɔ anvan, be 'kɔ a tɔa sɔanlan'n m'ɔ ti ekpanngɔ nin asu'n non yí menian die'n-mɔ kun elɔe. ²⁰ Elɔe nin anun, be kɔ hyi naan'n non ato kpɔmanfɔe'n nóle. Ato kpɔmanfɔe sɔ'n y'ɔ yɔli asinbenwɔn ninngɔ naan nin anyunnun ebele nin ɔ. Asinbenwɔn ninngɔ sɔ'n-mɔ m'ɔ yɔli'n y'ɔ falɔ lakali bé mɔ be sieli naan'n nzɔle'n bé nwɔn be sɔli yí abaaba'n. Be kɔ ju naan'n non ato kpɔmanfɔe nin anyinwɔsɔe be kɔ gua asubula sɔn'n mɔ like nvan nvan ke tui ndunmunlan wɔ nun nin anun. ²¹ Sɔanlan'n m'ɔ ti ekpanngɔ nin asu'n le dadie'n m'ɔ san yí nvan nun'n ɔ kɔ hun bé bu nga'n-mɔ. Nnɔnman'n-mɔ kɔ li bé naan.

20

4. Afɔe akpu kun'n

¹ Ehi anzin, min 'nian an, anin bɔfɔe kun fi nyanmiansu ɔ le ju. Ɔ le kunman kpɔnlɔn-mgbɔnlɔn'n sannve'n non ngɔnzɔngɔnzɔ kpili kun yí sa nun. ² Ɔ kɔ hyi naan kɔkɔle'n, owo daba'n mɔ yí y'ɔ le Abɔnsanmɔn'n mɔ be fele yí *Satan'n. Ɔ kɔ fa ngɔnzɔngɔnzɔ'n kɔ bɔ yí kpaun dede afɔe akpu kun. ³ Bɔfɔe'n kɔ ju yí kɔ tɔ kunman kpɔnlɔn-mgbɔnlɔn nin anun, ɔ kɔ hala su ɔ kɔ tɔ nun ɔ kɔ sie su nzɔle. Ɔ'a yɔ yí sɔ nán Satan a nnaka man mân nin anun menian'n-mɔ kún dede ɔ kɔ ju afɔe akpu kun nin anvan. Se afɔe akpu kun'n sin an, ɔ di ke be nyannji yí mele kaan anun.

5. Be 'ba tɔ Abɔnsanmɔn sɔn nin anun

⁴ Ehi anzin, min 'nian an, n gɔ nwun mmelemgbin bia-mɔ. Bé mɔ be titi su'n, be kɔ man bé tunmin ke be búá menian'n-mɔ ndeɛ. Bé mɔ be leli Zozi be lili mɔ be lili yí nwɔn adanziɛ, mɔ be hanlin Nyanmian Anvan Ejɔle'n be heleli menian'n-mɔ, mɔ be hunlin bé'n, n gɔ nwun bé kɔsu bé ekala'n. Menian sɔ'n-mɔ a nzɔ man naan'n bie, eɛe b'a nzɔ man yí abaaba'n bie. B'a man b'a nzie man bé naan'n nzɔle'n bie bé nwɔnman nin asu non bé sa nin anwɔn. Be fi ewue nun be kɔ tinngɔ be non Kilisi kɔ li belemgbin dede afɔe akpu kun. ⁵ (Menian nga'n mɔ be wuli'n, bé die, b'a ndinngɔ man dede afɔe akpu kun'n sɔnlin) Alimɔa ewuetinngɔ nin anin. ⁶ Nyila non anwɔntie hán bé mɔ be wɔ alimɔa ewuetinngɔ nin anun'n! Ewue'n m'ɔ tian yí nnyuan'n le man tunmin bé su. Be 'kaci Nyanmian non Kilisi tɛɛyifɔe be non yí di belemgbin dede afɔe akpu kun.

5. Abɔnsanmɔn a tɔ asi.

⁷ Se afɔe akpu kun'n sin an, be 'ba yí Satan fi yí fiadi sua nin anun. ⁸ Se be yí yí a, ɔ 'kɔ a laka asie nin asu menian'n-mɔ, Gɔgɔ non Magɔgɔ mɔ be wɔ asie nin afannan nin asu'n. Ɔ 'kokuan bé nvan nán be kɔ tɔa Nyanmian be kun. Menian sɔ'n-mɔ sɔnlin ke jenvie nin anvan anyɔan'n. ⁹ Be kɔ tɔ be kɔ sanndi asie'n lika kwalatin, be kɔ be ta be si be yia Nyanmian menian'n-mɔ non kulo'n mɔ Nyanmian kulo'n. Nan sɔn fi anwunno ɔ kɔ tɔ menian sɔ'n-mɔ anun ɔ kɔ yala bé. ¹⁰ Abɔnsanmɔn m'ɔ laka menian'n-mɔ'n, be kɔ ju yí be kɔ tɔ asubula sɔn'n mɔ like nvan nvan ke tui ndunmunlan'n wɔ nun nin anun. Sɔn sɔ nun anun yé naan'n non ato kpɔmanfɔe'n gua ɔ. Be 'nwun yale kɔngɔe non eyua cian daa.

6. Kasian ndeɛ ebua'n

¹¹ Ehi anzin, min 'nian an, n gɔ nwun belemgbin bia fufue kpili kun, ɔ non sɔanlan'n m'ɔ ti su'n. Anwunno'n non asie'n kɔ nwanndi yí nyunnun, b'a nnwun man bé bɔsu fíi

kón. ¹² Mìn 'nìan an, n gò nwun bé mǎ b'a wu'n-mǎ, mgbain non mmatonman. Bè jijin belemgbin bia nìn anyunnun ebèlè. Bè kǎ buke buke kalata'n-mǎ anun. Bè kǎ buke kalata kùn biekun kǎsu anun. Kalata sǎ'n y'ǎ tì ngvan kalata nìn ǎ. Bè nìan bé mǎ b'a wu'n-mǎ nyǎlè'n mǎ b'a hèle b'a gua kalata'n-mǎ anun nìn anwòn bè bua bé ndèè. ¹³ Asue jenvie'n kǎ kpú menian mǎ bè wuli nun'n. Ewue non ebǎlǎ kǎsu kǎ yì bé diè'n-mǎ kǎ fite fite. Bè nìan sǎanlan kùn nyǎlè nìn anwòn bè bua yì ndèè. ¹⁴ Bè kǎ ju ewue non ebǎlǎ bè gua asubula sìn nìn anun. (Asubula sìn sǎ'n y'ǎ tì ewue'n m'ǎ tian yì nnyuan nìn ǎ.) ¹⁵ Sǎanlan biala mǎ b'a ngele man yì dunman ngvan kalata nìn anun'n, sǎanlan sǎ'n, bè 'ju yì bè tǎ asubula sìn nìn anun.

21

7. Zoluzalemòn fǎfǎlè'n

¹ Èhì anzin, mìn 'nìan an, n gò nwun anwunno fǎfǎlè kùn ǎ non asie fǎfǎlè kǎsu kùn. Afì anwunno daba'n non asie daba nìn abǎsu a nunnun. Jenvie'n kǎsu a nunnun. ² N gò nwun anwontie kulo'n, Zoluzalemòn fǎfǎlè'n. ǉ fi Nyanmian anwòn èlǎ anwunno ǎ lè ju. ǉ tì kè atǎnvǎlè balasua mǎ ǎ'a lì yì nwòn kanlanman kpa ǎ lè kǎ a lè yì hun atin ǎ. ³ N gò tì anie bie, ǎ fi Nyanmian belemgbin bia nìn anun èlǎ. Anie sǎ'n lè tian sele kpa kan kè: “Kulo èhì asu yê Nyanmian 'ba tanlan wǎ menian'n-mǎ afian sian diè nìn ǎ. ǉ non bé 'ba tanlan. Bè 'kaci yì menian, yê yì kǎsu ǎ 'kaci bé Nyanmian. ⁴ ǉ 'cici bé nyin abǎ emòin'n kǎalaatin, sǎanlan mma nwu man fíí kón, sǎanlan mma nyì man awǎle fíí kón, sǎanlan mma nwun man yalè fíí kón. Afì daba ninngè'n-mǎ a kpè nun.”

⁵ Mǎ anie'n hanlìn sǎ yueli'n, sǎanlan'n m'ǎ tì belemgbin bia nìn asu'n kǎ han kè: “Sian diè, mìn bǎ ninngè'n-mǎ kǎalaa nǎvǎlè biekun.” Èsè ǎ kǎ se mín kè: “Kèlè èjǎlè èhì, afì mín èjǎlè'n tì ananhǎlè, ǎ fata kè sǎanlan biala de di.” ⁶ ǉ kǎ han kǎ tǎ su kè: “ǉ'a kpìn sù! N dì Alífa non Omega, n dì abǎbǎ non ayuelie. Sǎanlan biala mǎ nzuhòe lè kun yì'n, mìn 'man yì ngvan asutile nzue'n bie maan ǎ non yì mgban. ⁷ Sǎanlan biala m'ǎ kǎ lì kunnunmun'n, ǎ 'nyan acèdiè sǎ'n. Mìn 'kaci yì Nyanmian, yì kǎsu ǎ 'kaci mín wa. ⁸ Nan bé mǎ bè ngǎala man bé hue si si Zozi sù'n, ǎ non bé mǎ bè nne man Zozi bè nni man ananhǎlè nun'n, ǎ non busuǎfǎe mma'n, ǎ non bé mǎ bè kun menian'n, ǎ non bé mǎ bè bǎ ajǎamannin'n, ǎ non bé mǎ bè yǎ baye ninngè'n, ǎ non bé mǎ bè sǎ amvan'n, ǎ non atofǎe'n-mǎ kǎalaatin, bé líka diè y'ǎ lè asubula sìn nìn anun mǎ like nvan nvan kè tui ndunmunlan'n wǎ nun nìn anun. Ewue m'ǎ tian yì nnyuan nìn anin.”

⁹ Èhì anzin, mmǎfǎe nsu'n mǎ bè lile kangǎ nsu'n mǎ kasian munnzue'n-mǎ a yì bé'n, bé nunhan kùn kǎ a kǎ han kǎ hele mín kè: “Bala maan n géle wǎ atǎnvǎlè balasua'n, *Bǎa Baa nìn ayi'n.” ¹⁰ ǉ kǎ fa mín wawè nun ǎ non mín kǎ hǎ bǎka kpilì kannganlaun kùn asu. ǉ kǎ hele mín anwontie kulo'n mǎ bè fèlè yì Zoluzalemòn'n. ǉ fi Nyanmian anwòn èlǎ anwunno ǎ lè ju asi. ¹¹ Nyanmian anunminnyanmòn'n lè ta kulo sǎ nìn asu. Kulo sǎ'n ta kè ebǎe'n mǎ bè mian yì nwòn'n. ǉ ta kè ebǎe'n mǎ bè fèlè yì zǎasipǎ'n m'ǎ tì minmian-minmian kè ebǎe'n mǎ bè fèlè yì kilisitali'n. ¹² B'a lè kulo nìn anwòn dede ǎ'a yia. Yì nwòn ele'n mǎ b'a le'n, sǎ hǎlì anwunno kpa. B'a kpikpè anvan bulu non nnyuan b'a gua yì nwòn. Yê anvan biala anun, nyanmiansǎ bǎfǎe kùn jin ebèlè. Izalayè nvilie bulu non nnyuan'n, b'a hèle kùn biala dunman anvan sǎ'n-mǎ asu. ¹³ Kulo nìn anwòn ele mǎ b'a le'n, yì ebue nnan'n kǎalaa asu, b'a kpikpè anvan nsan b'a gua yì nwòn. Yì ebue kùn'n m'ǎ kǎ líka mǎ sènzè'n fite'n: anvan nsan. M'ǎ kǎ líka mǎ sènzè'n tǎ'n: anvan nsan. Sǎlǎ: anvan nsan. Ngǎa: anvan nsan. ¹⁴ Yì nwòn'n mǎ b'a le'n, b'a fa nyǎbǎe bulu non nnyuan yê b'a wula yì bǎ ǎ. Bǎa baa'n *mmǎfǎe bulu non nnyuan'n, b'a hèle bé dunman nyǎbǎe sǎ'n-mǎ asu.

¹⁵ Bǎfǎe'n m'ǎ lè kan èjǎlè'n kele mín'n, ǎ lè baka kùn yì sa nun. Baka sǎ'n tì esika kǎkǎlè. Bè fa bè susu ninngè. ǉ 'fa susu kulo'n, yì nwòn'n mǎ b'a le'n, ǎ non yì anvan'n-mǎ. ¹⁶ Kulo nìn anwòn ele'n mǎ b'a le'n, yì kǎalaa sè. Bǎfǎe'n kǎ susu kulo'n, yì tinndun'n tì cilo akpú nnyuan cilo eya nnyuan, yì tètèlè'n, non yì sǎ anwunno'n kè ǎ tì yì nìn anin, bie ndala man

bie. ¹⁷ Ɔ kɔ susu tale'n kɔsu. Ɔ bɔ yí bu yí así m'ɔ kɔ anwunno'n, ɔ ti metí abulasian non nnan. Ɔ susuli yí ke menian'n-mɔ kpɛn susu bé ninng'e'n. ¹⁸ Ebu'e'n mɔ be fele yí zvasip'u'n, yê b'a fa b'a le yí nwɔn ɔ. Kulo'n muonun di'e, be le esika kɔkɔle kpa yê b'a si ɔ. Be nian nun an, be nwun yí nzin ke bondoman. ¹⁹ Kulo nɛn anwɔn mɔ b'a le'n, nyɔbu'e mɔ yí nwɔn cian yê b'a fa b'a wula yí bu ɔ. B'a fa b'a tɔtɔ nun maan ɔ'a yɔ kanlanman kpa. Alimɔva ebu'e di'e'n, be fele yí zvasip'u. M'ɔ tian yí nnyuan'n, be fele yí safii, m'ɔ tian yí nshan'n, bé fele yí agati, m'ɔ tian yí nnan'n, be fele yí emelodi, ²⁰ m'ɔ tian yí nnun'n, be fele yí oninkisi, m'ɔ tian yí nsian'n, be fele yí saadɔvanɛn, m'ɔ tian yí nsɔ'n, be fele yí kilizoliti, m'ɔ tian yí mɔcɔ'e'n, be fele yí belili, m'ɔ tian yí ngɔvanlan'n, be fele yí topazi, m'ɔ tian yí bulu'n, be fele yí kilizopalazi, m'ɔ tian yí bulu non kɔn'n, be fele yí tulukɔvazi, m'ɔ tian yí bulu non nnyuan'n, be fele yí ametisiti. ²¹ Anɔvan bulu non nnyuan'n, be le like'n mɔ be fa be yɔ afile'n, yê b'a fa b'a yɔ ɔ. Kulo nɛn asɔ gua'n ti esika kɔkɔle kpa, be nian nun an, be nwun yí nzin ke bondoman.

²² M'an nnwun man asɔnɛn sua kulo sɔ nɛn asɔ. Ɔ sanlɛn ke yé Mɛn m'ɔ ti Tunminfu'e'n ɔ non Bɔa baa'n yê be ti asɔnɛn sua nɛn ɔ. ²³ Be mgbɔnnde man senze non sala kulo sɔ nɛn asɔ. Afí Nyanmian anunminnyanmɔn'n ta kulo nɛn asɔ yê Bɔa Baa'n ti sɔ kanlannɛ. ²⁴ Mân nɛn anun menian'n-mɔ 'ba nanndi yí jawe nɛn anun. Asɛ nɛn asɔ mmelemgbin'n-mɔ kɔsu 'ba fa bé anunminnyanmɔn'n be buka sɔ. ²⁵ Kulo nɛn asɔ anɔvan'n-mɔ la sɔ cian daa, be nnyin man, ɔ sanlɛn ke alisan non man ebele. ²⁶ Be 'ba fa mân nɛn anun anwɔnndi'e'n non anunminnyanmɔn'n kwalaa be ba kulo sɔ nɛn asɔ. ²⁷ Like e'e fíí ngɔ man kulo sɔ nɛn asɔ. Sɔvanlan mɔ yí abalabɔ'n ti e'e anaan ɔ di ato'n, ɔ ngɔ man kulo sɔ nɛn asɔ bie. Bé mɔ b'a hele bé dunman wɔ Bɔa Baa'n ngɔvan kalata nɛn anun'n, bé ala yê be 'kɔ kulo sɔ nɛn asɔ ɔ.

22

Ngɔvan baka'n

¹ E'e bɔfu'e'n kɔ hele mín ngɔvan asue'n. Asue sɔ nɛn anyin'n ti junlɛn junlɛn, ɔ ti ke ebu'e'n mɔ be fele yí Kilisitali'n. Asue sɔ nɛn ati'n fi Nyanmian non Bɔa Baa'n bé belemgbin bia nɛn anun. ² Ɔ sɛn kulo nɛn asɔ gua nɛn afian. Yí non nnyuan nɛn asɔ yê ngɔvan baka'n jin ɔ. Baka sɔ'n, ɔ su kpê bulu non nnyuan afu'e kɔn anɔvan. Sala biala ɔ su kɔn. Be fa yí nyâ'n be yɔ mân nɛn anun menian'n-mɔ ayile. ³ Like fíí kɔn non man kulo sɔ nɛn asɔ mɔ Nyanmian 'bɔ yí sasan ɔ.

Nyanmian Kpili non *Bɔa Baa'n, be 'ba fa bé belemgbin bia'n be sie kulo sɔ nɛn asɔ, yê yí ngɔva'n-mɔ 'ba sɔ yí. ⁴ Be 'nwun Nyanmian anyunnun, ɔ 'kele yí dunman'n gua bé nwɔnman nɛn asɔ. ⁵ Alíe ngɔ san man kulo sɔ nɛn asɔ, be ngɔ sɔ man kanlannɛ ebele, eyua kɔsu ngɔ fi man ebele, ɔ sanlɛn ke Nyanmian muonun 'ba ta bé nwɔn. Bé kɔsu be 'di belemgbin cian daa.

Kalata nɛn agualɛ nun

⁶ Bɔfu'e'n kɔ han kɔ hele mín ke: “Ejɔle ehi-mɔ ti ananhɔle, ɔ fata ke sɔvanlan biala de di. Yé Mɛn Nyanmian mɔ ɔ'a fa yí Wawe'n ɔ'a wula yí mgbɔmanfu'e'n-mɔ anun'n, ɔ a yí bɔfu'e'n ke ɔ bála ɔ'a han ninng'e mɔ ɔ 'ba a kikaala nɛn anwɔn ejɔle ɔ héle yí ngɔva'n-mɔ.”

⁷ Zozi nwan: “Nian, mun 'ba kikaala! Bé mɔ be de kalata ehi anun ejɔle'n mɔ Wawe nɛn a han'n be di'n, nyila hán bé.”

⁸ Mín Zɔvan, mun di adanzɛ ke m'an ti ejɔle sɔ'n-mɔ, e'e m'an nwun yí mín nyinsɔ. Mɔ n nwunlin ninng'e sɔ'n-mɔ, mɔ e'e n yueli ejɔle'n tie'n, n gɔ tu n gɔ tɔ bɔfu'e'n m'ɔ anɔn ɔ le kan ejɔle'n kele mín nɛn aja nɛn n gɔ sɔ yí. ⁹ Mɔ n yɔli sɔ'n nán ɔ'a han ɔ'a hele mín ke: “N'e yɔ yí sɔ! N di yé Mɛn akɔa ke wɔ. N di yé Mɛn akɔa ke wɔ nianman'n-mɔ mɔ be ti mgbɔmanfu'e'n. N di yé Mɛn akɔa ke bé kwalaa mɔ be de kalata ehi anun ejɔle'n be di'n. Yí ti, sɔ Nyanmian kɔnmgba cein ala.”

¹⁰ Ehi anzin, ɔ kɔ han kɔ hele mín ke: “Wawe nɛn Anɔvan Ejɔle'n mɔ a hele yí kalata ehi anun'n, n'e sie sɔ nzɔle. Ɔ sanlɛn ke ninng'e sɔ'n-mɔ kwalaa mele'n mɔ be heleli nɛn a

kpunngé. ¹¹ Svanlan m'ò yò nyòlè ètè'n, ò b'ò m'òndínlín ò y'ò nyòlè ètè s'ò'n ò hó yí nyunnun. M'ò kulo yí nw'òn efian'n, ò b'ò m'òndínlín ò g'úá yí nw'òn efian ò hó yí nyunnun. Nan s'òanlan k'òsò m'ò kulo ye èyòlè'n, ò b'ò m'òndínlín ò y'ò ye s'ò'n ò hó yí nyunnun. Svanlan k'òsò m'ò yí nw'òn tí'n, ò b'ò m'òndínlín ò tánlan anw'òntiè nín anun.”

¹² Zozi nwan: “Níán, mún 'ba kíkàalá! Mún n'òn s'òanlan k'òn bíalá junman'n m'ò lílì nín anw'òn ahátua lè bá. ¹³ N dí Alífa n'òn Oméga, n ná b'è tí, n ná b'è bú átì, n dí ab'òb'ò n dí ayueliè.”

¹⁴ Nyíla hán b'è m'ò b'è k'ò b'è taladíè'n. Ò sanlín k'è b'è lè atín b'è sín an'òan nín anun b'è w'òlò kulo nín anun b'è dí baka mma'n m'ò man ng'òan'n bíe. ¹⁵ Nan busu'òf'òe mma, b'è m'ò b'è yí jílìwá, aj'òamannín mma, b'è m'ò b'è kún menían, b'è m'ò b'è s'ò am'òan ò n'òn b'è k'òaláa m'ò b'è kulo ato elíe'n, b'è díè, b'è ng'ò man kulo s'ò nín as'ò bíe.

¹⁶ “Mín Zozi, m'an s'òan mín b'òf'òe'n k'è ò nánndí As'ònín'n-m'ò anun ò hán èj'òlè s'ò'n k'òaláa ò héle em'ò. N dí belemgbin Davidí afilíe nín anun s'òanlan. N dí alíbahían nzalámá'n m'ò ta s'èlè'n”.

¹⁷ Nyanmían Wawé'n n'òn at'ònv'òlè balasua'n nwan: “Bala!” Svanlan m'ò k'ò tí èj'òlè s'ò'n, yí k'òsò ò hán k'è: “Bala!” Svanlan m'ò nzuhòe lè kún yí'n, ò bála. Svanlan m'ò kulo k'è ò n'òn ng'òan nzue'n bíe'n, ò bála a n'òn bíe mgbán.

¹⁸ Mín Z'òan, mún kannz'ò b'è k'òaláa m'ò b'è lè tíe èj'òlè'n m'ò Nyanmían Wawé nín a yí a héle w'ò kalata èhí anun'n k'è: Sè s'òanlan k'òn t'ò èj'òlè èhí as'ò bíe a, Nyanmían 'tua yí kalé ò man munnzue'n m'ò ò 'kan m'àn'n m'ò b'a héle yí èj'òlè w'ò kalata èhí anun'n kan yí maan ò bú s'ò. ¹⁹ Èsè sè s'òanlan k'òn yí èj'òlè'n m'ò Nyanmían Wawé nín a yí a héle w'ò kalata èhí anun'n bíe a, yí ng'òan baka báa díè'n, Nyanmían 't'òa yí de. Èsè anw'òntiè kulo'n m'ò b'a hán yí nw'òn èj'òlè w'ò kalata èhí anun'n, Nyanmían mman man s'òanlan s'ò'n ng'ò man èlò bíe.

²⁰ Svanlan'n m'ò lè kan èj'òlè s'ò'n-m'ò'n nwan: “Yuo, mún 'ba kíkàalá.”

Amín! Yé Mún Zozi, bala!

²¹ Yé Mún Zozi nw'ún em'ò k'òaláa anw'òn anwunnv'òe!